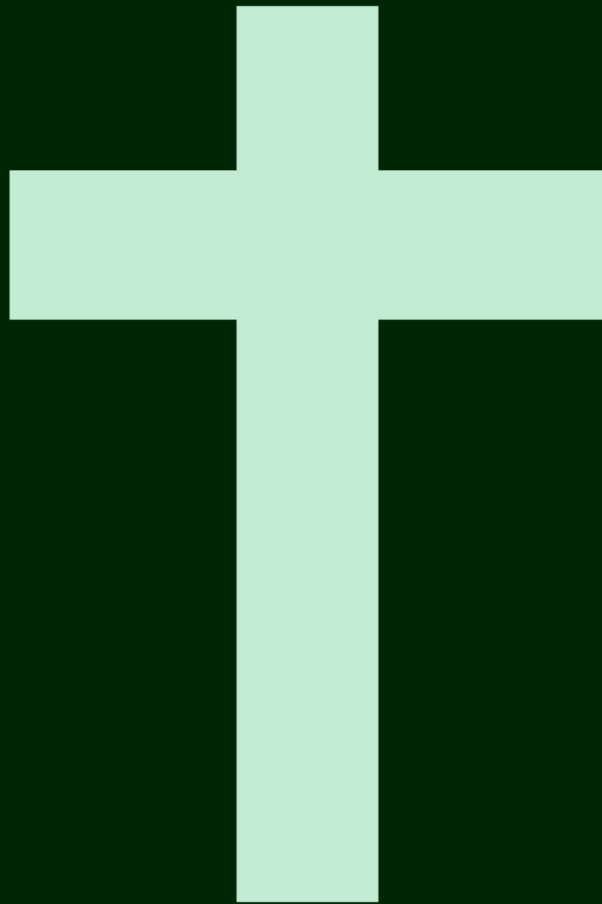

Õ'âkĩ hi yeere
uúkũri turi Tukano

New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

Õ'âkã hi yeere uúkũri turi Tukano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 4 Mar 2019
00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086

Contents

FRT	1
Prefacio	2
GÉNESIS	3
ÉXODO	71
JOSUÉ	104
JUECES	126
RUT	145
ESTER	150
JONÁS	157
SAN MATEO	160
SAN MARCOS	215
SAN LUCAS	249
SAN JUAN	306
HECHOS	345
ROMANOS	398
1 CORINTIOS	421
2 CORINTIOS	441
GÁLATAS	454
EFESIOS	463
FILIPENSES	471
COLOSENSES	476
1 TESALONICENSES	481
2 TESALONICENSES	486
1 TIMOTEO	489
2 TIMOTEO	495
TITO	500
FILEMÓN	503
HEBREOS	505
SANTIAGO	523
1 PEDRO	529
2 PEDRO	537
1 JUAN	541
2 JUAN	546
3 JUAN	547
JUDAS	548
APOCALIPSIS	551
OTH	576
Glosario	577

Õ'acã Yere Ucurĩ Turi
El Nuevo Testamento y La versión parcial del Antiguo
Testamento en tucano de Colombia
[tuo]

Primera Edición del Nuevo Testamento
© 1988, Sociedad Bíblica Internacional

Edición revisada del Nuevo Testamento
y versión parcial del Antiguo Testamento
© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Edición para la Web
© 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.ScriptureEarth.org

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 3.0 Unported)

Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.

Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.

No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Índice
los libros del Nuevo Testamento

página

PREFACIO

Õ'acũ ye queti oja'que papera turiri pecasã ye me'rã peje ni'i. (Dios Habla Hoy, Reina Valera, Nueva Versión Internacional, Nacar Colunga, etc.) Te turirinꞩcũ ni'cãrõnojõ wãmenojõrẽ, macãrĩnojõrẽ, ãrũpagũnojõrẽ, ditararinojõrẽ, dianojõrẽ ojasama.

Ejemplo: Juã wãmeyeri masũ pacore apeye pũrĩpũre Isabel ojano'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Elisabet ojasama. (Lc 1.5)

Abrahã pacure apeye pũrĩpũre Térãh ojano'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Taré ojasama. (Gn 11.27)

Dasea ye me'rã nipe'tirã ni'cãrõnojõ ucũtisama. Ape curua mejẽcãcure ojasama. Ma'mapjia, bũcurãcure, bũcurã waro mejẽcãcure ucũsama. Apeye ucũse yoa ni'i. ãpẽrã ni'cã uurore nipe'tise letrari me'rã ucũsama. ãpẽrã ti uuroreta tja ðujacurero ucũsama.

Ejemplo: ãpẽrã “ũtãpaga” nisama. ãpẽrã ti uuroreta tja “ũtãpãã” nisama. Na “g” marĩrõ ucũsama. Nipe'tise ucũse “-paga” me'rã yapatisere, ãpẽrã “-pãã” se'saro ucũsama. Apeye “-pagũ” me'rã yapatisere, ãpẽrã “-pãũ” nisama.

Ejemplo: ãpẽrã “ãrũpagũ” nisama. ãpẽrã ti uuroreta tja “ãrũpãũ” se'saro nisama.

A'ti papera turipũre nipe'tise letrari me'rã ojano'o.

Apeye ejemplos: ãpẽrã “quẽ'rã” nisama. ãpẽrã ti uuroreta “jẽrã” nisama. ãpẽrã “ojopũ” nisama. ãpẽrã “yujupũ” nisama. ãpẽrã “tocõ'rõ” nisama. ãpẽrã “tocã'rõ” nisama. ãpẽrã “a'mase” nisama. ãpẽrã “e'mase” nisama.

Peje apeye ucũse a'te weronojõ mejẽcãcure ucũno'o. Mũsãñꞩcũ ucũwũaronojõta bu'eya.

A'ti papera turipũre Éxodo, Josué, Jueces, Ester nipe'tise capitulori, versícutori ojape'ono'ña marĩ'i.

Génesis

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Génesis Ō'acū cū ucūse ojamūtāca pūrī ni'i. Ne waro bajua, ninū'cā'que cjasere wereri pūrī ni'i. Génesis p̄aro ducawati'i. Nimūtārō Ō'acū a'ti nucūcā, ū'muse bajurēnū'cā'que, tojo nicā masārē cū bajurēnū'cā'que cjasere were'e. (Capítulos 1–11)

Ō'acū Abrahārē “Mū'u macū, mū'u pō'rā, mū'u pārāmerā nituriarā dia pajiri maa sumuto cjase nucūpori weronojō pājārā nirāsama. Mū'u me'rā nipe'tirā a'ti nucūcācārārē añurō wa'acā weegūti”, nicū niwī. Cū “Tojo wa'arosa'a” ní'caronojō wa'a, Abrahā pārāmi nituriagup̄u Jesucristo nimi.

Abrahā, Isaa, Jacob, José na catiri ūmāco na weeseti'quere were'e. Na nima ūputu ucūno'rā Génesip̄are. (Capítulos 12–50)

Ō'acū Jacob wāmerē Israe ducayucu niwī. Jacob cū wāmerē ducayu, cū pō'rā me'rā Israe curuacjārā nū'cācārā niwā. Ti curua nidecoti'i yujup̄u.

A'ti pūrī Génesire Moisé ojacū niwī.

Ū'muse, a'ti di'tare ne waro Ō'acū cū weenu'cā'que ni'i

¹ Ne waro Ō'acū ū'muse, tojo nicā di'tare bajurēcū niwī. ² Titare di'ta ne bajuticaro niwū. Tojo weero ne apeyenojō marīcaro niwū. Aco dia'cū nipe'tirop̄u nicaro niwū. Tojo nicā na'itī'arō nicaro niwū. Espiritu Santu aco bu'ip̄u w̄m̄cusiaccū niwī.

³ Ō'acū tere ī'agū, a'tiro nicū niwī: “Bo'reyuse niato”, nicū niwī. Cū tojo nicāta, bo'reyua wa'acaro niwū. ⁴ Te bo'reyuse añuse nicā ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. To be'ro bo'reyusere ducawaaccū niwī. ⁵ Tere ducawaagu, a'tiro wāmeyecu niwī. Bo'reyusere “ūmāco”, na'itī'asere “ñami” wāmeyecu niwī. Cū tojo níca be'ro ūmāco, ñami nū'cācāro niwū. Ticūseta weecu niwī Ō'acū ne nū'cārī nūmūrē.

⁶ Tere wéeca be'ro ape nūmū pe'e, te acore ī'agū, Ō'acū a'tiro nicū niwī: “Acore ducawaarosa'a. Apeye ū'mūsep̄u, apeye nucūcāp̄u tojato”, nicū niwī. ⁷ Cū ní'caronojōta acore ducawaaccū niwī. Apeye ū'mūsep̄u, apeye nucūcāp̄u tojacaro niwū. ⁸ Ū'muarōp̄u o'mecurari nirōp̄ure “ū'muse” wāmeyecu niwī. A'tere weecu niwī Ō'acū, ni'cā nūmū be'ro cja nūmūrē.

⁹ Ape nūmūrē Ō'acū “Di'ta boposājā bajuato nígū, aco ū'muse docap̄u nise ni'cārōp̄uta nerēato”, nicū niwī. Cū ní'caronojōta wa'acaro niwū. ¹⁰ Te boposājā'quere ī'agū, “di'ta” wāmeyecu niwī. Aco ni'cārō me'rā nerē'quere “dia pajiri maajo” wāmeyecu niwī. Ō'acū te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. ¹¹ Te nipe'tise añurō bajucā ī'agū, “Di'tap̄ure no'o nise pī'rīato. No'o nipe'tise otese cape o'osenojō, tojo nicā yucupagu nipe'tise ducaticape o'osenojō pī'rīato. Tojo weero te ducata pī'rīturiarosa'a”, nicū niwī Ō'acū. Cū tojo ní'caronojōta wa'acaro niwū. ¹² Di'tap̄ure no'o otese cape cūosenojō pī'rī, ducaticaro niwū. Tojo nicā pacase yucupagu quē'rā pī'rī, ducaticaro niwū. A'te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. ¹³ A'tere weecu niwī Ō'acū p̄a nūmū be'ro cja nūmūrē.

¹⁴ I'tia nūmū be'ro Ō'acū nicū niwī tja: “Ū'mūsep̄ure sī'ose cūurōna'a. Tojo weecā, ūmūcore, ñamirē ducawaarosa'a. Te me'rā ī'amasīno'rōsa'a ūmūcori, ñamirī, cū'marī, pu'ecūri wa'asere. ¹⁵ A'te di'tare sī'oatje ū'mūsep̄u nirōsa'a”, nicū niwī Ō'acū. Cū ní'caronojōta tojacaro niwū. ¹⁶ Tojo weegu Ō'acū p̄arā mujīp̄ua weecu niwī. Ni'cū mujīp̄u pajigu ūmūcore sī'oacj̄ure, apī cā'gūcā ñamirē sī'oacj̄ure weecu niwī. Nōcōa quē'rārē weecu niwī. ¹⁷⁻¹⁸ Cū a'ti di'tare sī'oato nígū, narē ū'mūsep̄u cūucu niwī. Bo'reyusere, na'itī'asere ducawaagu, tojo weecu niwī. Te sī'ose añuse nicā ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. ¹⁹ A'tere weecu niwī Ō'acū i'tia nūmū be'ro cja nūmūrē.

²⁰ Ba'paritise nūmūrī be'rore Ō'acū apeye bajurēnemocu niwī tja. A'tiro nicū niwī: “Diap̄ure wa'i, no'o nirānojō nirāsama. Na pājārā masāputirāsama. Tojo nicā

u'muarõpũre mirĩcũa wũurã nirãsama”, nicũ niwĩ. ²¹ Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ. Pacarã dia pajiri maapũ nirã, tojo nicã wa'i, ãpẽrã nipe'tirã diarũ nirãnojořẽ, nipe'tirã wa'icũrã wũurãrẽ bajurẽcũ niwĩ. Tu'ajatojanũ'cõ, “Añu'u”, ni ï'acũ niwĩ.

²² Narẽ añurõ wa'ato nígũ, a'tiro nicũ niwĩ: “Põ'rãti weetjãrã, nipe'tiropũ u'muarõpũ, tojo nicã maarĩpũre tuuse'sanũ'cãrã wa'aya”, nicũ niwĩ.

²³ A'tere weecũ niwĩ Õ'acũ ba'paritise nũmũrĩ be'ro cja nũmũrẽ.

²⁴ Ni'cãmocũse nũmũrĩ be'rore Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ tja: “Di'tapũre wa'icũrãrẽ cũugũti. Na nũcũcjãrã, ecarã, bũarã, nucũcãpũ sĩ'cõsijarã nirãsama”, nicũ niwĩ. Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ. ²⁵ Tojo weegũ wa'icũrã nũcũcjãrã, ecarã, bũarã, nucũcãpũ sĩ'cõsijarãrẽ da'recũ niwĩ. Narẽ ï'agũ, “Añu'u”, nicũ niwĩ.

²⁶ Cũ nipe'tise wéeca be'ro a'tiro nicũ niwĩ: “Ni'cũ masũ marĩ weronojõ niseti, bajugũre da'rerã. Tu'omasĩse cũogũ nigũsami. Cũ wa'i, mirĩcũa, wa'icũrã ecarã, nũcũcjãrã, bũarã, nucũcãpũ sĩ'cõsijarã, nipe'tirã a'ti nucũcãpũ nirã bu'ipũ dutigũ nigũsami”, nicũ niwĩ.

²⁷ Õ'acũ masũrẽ da'regũ, cã weronojõ niseti, bajugũre weecũ niwĩ.

U'mũ, numio da'recũ niwĩ majã.

²⁸ Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

“Mũsarẽ añurõ wa'ato.

Pãjarã põ'rãti masãputiya.

Nipe'tiropũre tuuse'sanũ'cãña.

Mũsã a'ti di'ta wiorã nirãsa'a.

Wa'ire, mirĩcũarẽ, nipe'tirã wa'icũrãrẽ dutirãsa'a.”

²⁹ Be'ro narẽ ninemocũ niwĩ: “No'o ba'ase otese peri cũosenojõrẽ, yucũdũca dũcatisenojõrẽ mũsarẽ o'o'o. Te mũsã ba'ase nirõsa'a. ³⁰ Apeye quẽ'rãrẽ, nipe'tirã wa'icũrã, wũurã, nucũcãpũ sĩ'cõsijarã, nipe'tirã catise cũorãnojõ tá, tojo nicã pũrĩ ya'sasere ba'arãsama. Narẽ tere cũu'u”, nicũ niwĩ Õ'acũ. Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ.

³¹ Te nipe'tise cã wee'quere weetu'ajanũ'cõ, “Añubutia'a”, ni ï'acũ niwĩ. Tocã'rõta weecũ niwĩ Õ'acũ ni'cãmocũse nũmũrĩ be'ro cja nũmũrẽ.

2

¹ U'mũse, tojo nicã a'ti di'tare Õ'acũ nipe'tise cã wee'quere tu'ajanũ'cõcũ niwĩ.

² Nitũori nũmũrẽ, cã nipe'tise wéeca be'ro soocũ niwĩ majã. ³ Tojo weegũ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: “Nitũori nũmũ yũ'u weemũ'tã'que nũmũrĩ weronojõ nisome. Ya nũmũ, yũ'u soodutiri nũmũ nirõsa'a. Ti nũmũ añurĩ nũmũ nirõsa'a”, ni cũucũ niwĩ Õ'acũ.

⁴ U'mũse, di'ta nipe'tise Õ'acũ cã wee'que a'tiro weeno'caro niwũ.

Õ'acũ umũrẽ, tojo nicã numiorẽ bajurẽ'que ni'i

Ne waro Õ'acũ a'ti di'ta, u'mũsere wéegũ, ⁵ maata acoro pejacã weeticũ niwĩ. Tojo weero ne no'o nisenojõ pĩ'rĩticoaro niwũ. Di'tare da'ragũ quẽ'rã marĩcũ niwĩ. ⁶ Tojo nimicã, aco di'tapũ nise wijati, di'tare puocarõ niwũ. ⁷ Õ'acũ masũrẽ bajurẽgũ, di'ta me'rã da'recũ niwĩ. Tojo weegũ cũrẽ catise o'ogũ, ã'quẽapũ putisãacũ niwĩ. Cã tojo weecãta, catinũ'cãcũ niwĩ.

⁸ Cũrẽ tojo wéeca be'ro Edé wãmetiropũ, Õ'acũ ni'cã wese cũrẽ da'rebosacũ niwĩ. Mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwũ. Topũ cã umũrẽ, cã da're'cũre cũucũ niwĩ. ⁹ Ti wesepũ peje yucũpagũ añuse ba'ase dũcatisepagũre pĩ'rĩcã weecũ niwĩ. Tepagũ añusepagũ bajucaro niwũ. Ti wese decopũre pũagũ nicaro niwũ. Ni'cãgũ catinũ'cũse o'ocjũ nicaro niwũ. Apegũ pe'e tu'omasĩsere o'ocjũ nicaro niwũ. Tigũ dũcare ba'arã, “A'tiro weese añu ni'i, a'te ña'a ni'i”, ni tu'omasĩse o'ocjũ nicaro niwũ.

¹⁰ Edéũre ni'cã maa nicaro niwũ. Ti wese deco yũ'rũtẽrĩwã'cã, ba'paritise maarĩ dũcawaticaro niwũ. ¹¹ Nimũ'tãrĩ maa Pisón wãmeticaro niwũ. Ti maa nipe'tiro Havila wãmetiropũre o'mabũrocaro niwũ. Topũ peje uru ¹² añuse nicaro niwũ. Topũre añuse yucũ u'mũtisepagũ, tojo nicã ãtãperi wapabũjũse peri ónice wãmetise peri nicaro niwũ. ¹³ Ape maa pe'e Gihón wãmeticaro niwũ. Ti maa nipe'tiro Cus wãmetiri di'tare

yurutēricaro niwū. ¹⁴ Ape maa Tigris wāmeticarō niwū. Ti maa Asiria wāmetiro mujīpū mujātiro pe'e o'maburocaro niwū. Ape maa Éufrates wāmeticarō niwū.

¹⁵ Ō'acū masūrē ti wesere cúúgū, te otesere co'tedutigū, a'tiro ni werecu niwī: ¹⁶ “A'ti wese cjase nipe'tise yucūducare ba'agusa'a, ba'agu pe'e. ¹⁷ Tepagu wa'teropure ni'cāgū ni'i. Tigū ducare ba'aticā'ña. Tigū añuse, ña'asere masīse o'ocju ni'i. Tigū ducare ba'agu, ti numuta wērīgūsa'a”, nicu niwī.

¹⁸ Be'ro Ō'acū nicu niwī: “Masū ni'cūta nicā, añuwe'e. Cūrē ba'pati, weetamuacjore weeguti”, nicu niwī. ¹⁹⁻²⁰ Ō'acū ne waropure wa'icūrārē, mirīcūrārē di'ta me'rā da'recu niwī. Be'ro narē wāme ō'oato nīgū, masū tiropu miacu niwī. Ō'acū cū duti'caronojōta weecu niwī. Nipe'tirā ecarā, mirīcūa, wa'icūrā nūcūcjārārē wāme ō'ocu niwī. Tojo weerā cū ō'o'que wāme me'rā tojacārā niwā. Ā'rā pājārā nimicā, ne ni'cō cūrē ba'pati weetamuacjo marīco niwō. ²¹ Tojo weegu Ō'acū cūrē cārīyurucā weecu niwī. Cū cārīrī cura, ni'cā paatipa'maca ō'arē miicu niwī. Miitoja, ti ō'a cū miil'carore añurō bi'acā'cu niwī. ²² Ti ō'a me'rā cūrē weetamuacjore da'recu niwī majā. Co numiorē da'retojanu'cō, miiti, cūrē ī'ocu niwī. ²³ Cū core ī'agū, pūrō e'catise me'rā ī'acu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī:

“A'tigo pūrīcā, ye di'i, ya ō'a me'rā da'reno'co nimo. Co umupure miino'co niyugo, 'numio' pisuno'gōsamo”, nicu niwī.

²⁴ Tojo weegu umu cū pacure, cū pacore wijagusami. Cū numo me'rā nigūsami. Na puarā ni'cā upu weronojō nirāsama.✠

²⁵ Titapure na puarā su'ti marīrā nicūcārā niwā. Tojo nimirā, ne bopoyase moocārā niwā.

3

Umū, numio nimu'tā'cārā Ō'acūrē yurūnu'cā'que ni'i

¹ Umū, numio Ō'acū cū narē weebosáca wesepu nicārā niwā. Topu na niseti, na puarā nirī curare, ni'cū pūrō✠ numio tiropu etacu niwī. Cū nipe'tirā wa'icūrā yurūoro nisoome'rīgū nicu niwī. Co tiro etagu, core sērītiña'cu niwī:

—¿Nirōta Ō'acū musārē a'tepagu ducare ba'adutitiati? nicu niwī.

² Cū tojo nicā tu'ogo, cūrē yu'tico niwō:

—Nipe'tise a'to nisere ba'adutiami. ³ Tojo nimigūta, ni'cāgū tepagu wa'tero nicju ducare ba'adutiami. “Musā tigū ducare ba'arā, ñe'eña'rā, wērīrāsa'a”, niami Ō'acū, ni yu'tico niwō pūrōrē.

⁴ Co tojo nicā tu'ogu, añurō nisoome'rīse me'rā core nicu niwī:

—Wērīsome. ⁵ Ō'acū añurō masīsami. Musā te ducare ba'arā, cū weronojō nirāsa'a; ña'asere, añusere masīrāsa'a, nicu niwī.

⁶ Cū tojo nisere tu'ogo, co numio pe'e, tigū ducare ī'amorō weeco niwō. Co ī'acā, tigū dūca añuse waro bajucaro niwū. “Añurō usuasenojō ni'i” nīgō, ba'asī'rīyurūaco niwō. Tojo nicā, “Tu'omasīse cuogoti”, ni wācūgō, tigū ducare téé, ba'aco niwō. Ba'atojanu'cō, co marāpūre o'oco niwō. Cū quē'rā ba'acu niwī. ⁷ Na tere ba'áca be'ro narē tu'omasīse ejacaro niwū. Tere ba'atjārā, na su'ti marīrā nisere tu'omasīcārā niwā. Tojo weetjārā, higuera wāmeticju pūrī me'rā mii, dero, cā'mota'asī'rīmicārā niwā.

⁸ Be'ro na tojo wéeca be'ro ñamica'a mujīpū sājārī cura, Ō'acū ti wesepu sijawā'cāticā tu'ocārā niwā. Cūrē uirā, yucupagu wa'teropu du'ticārā niwā. ⁹ Tojo weegu Ō'acū pe'e umurē pisucu niwī:

—¿No'opu niti mu'u?

¹⁰ Cū pe'e Ō'acūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u wesepu sijawā'cāticā tu'opu. Yu'u pe'e su'ti marīgū niasu. Tojo weegu uigu du'tiasu, ni yu'ticu niwī.

¹¹ Cū tojo nisere tu'ogu, Ō'acū cūrē sērītiña'cu niwī:

✠ 2:24 Mt 19.5; Mr 10.7-8; 1Co 6.16; Ef 5.31 ✠ 3:1 Jn 8.44; Ap 12.9

—¿Noa mu'arē “Su'ti marīgũ ni'i”, niati? ¿Mu'u yucudaca yu'u “Ba'aticā'ña” ní'cu ducare ba'ati? Tere ba'atigu, mu'u masitiboapã, nicu niwĩ Õ'acũ cūrē.

¹² Cũ tojo nicã tu'ogu, umu cūrē yu'ticu niwĩ:

—Mu'u yu'ure ba'pada're'co yu'ure tigu ducare ecamo. Tojo weegu ba'asu, ni yu'ticu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicã tu'ogu, co numiorē sērītiña'cu niwĩ:

—¿Mu'u de'ro weego tojo weeati?

Co cūrē yu'tico niwō:

—Pīrō yu'ure nisooami. Yu'u tojo weego ba'asu, ni yu'tico niwō.

¹⁴ Õ'acũ co tojo nicã tu'ogu, pīrōrē nicu niwĩ:

—Mu'u nisoo'que wapa nipe'tirã ãpērã wa'icurã nemorō ña'arō wa'agusa'a. Ni'cārōcã me'rãta téé no'o mu'u catiro pōtēorō di'tapu sī'cōsijagusa'a. Tojo sī'cōsijagu, di'tare ba'agusa'a. ¹⁵ Numio mu'arē ne ī'asī'rītigosamo. Co pō'rã, co pārãmerã nituriarã quē'rã mejārōta weerāsama. Ni'cãcã me'rã a'merī ī'atu'tinu'cārãsa'a. Mu'u, co macũ ya du'podiare cū'rīgũsa'a. Cũ pe'e mu'u dupoare u'tamutōgũsami, ni werecu niwĩ.

¹⁶ Cūrē tojo nitoja, numio pe'ere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u yu'rũnu'cã'que bu'iri wī'magūrē ñe'egōtigo, pūrō pi'etigosa'a. Tojo pō'rãti, pūrīno'migō, mu'u marãpu me'rã nisī'rīgōsa'a. Cũ pe'e mu'u wiogu weronojō nigũsami, nicu niwĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Core tojo nitu'ajanu'cō, co marãpu pe'ere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u numo co ucũsere tu'o ějōpeotjãgũ, yu'u ba'adutiti'quere ba'a'que bu'iri, mu'u pūrō pi'etise me'rã da'ra, ba'asere bocagusa'a. Ni'cãcã me'rãta uputu da'ratjãgũ, pi'etinu'cãgũsa'a. Téé wērīgũpu tojo weetuogusa'a. Mu'u yu'ure yu'rũnu'cã'que bu'iri nipe'tiro di'tapure ña'ase pī'rīrōsa'a. Pota, tá, apeye peje ña'ase pī'rīnemorōsa'a. Tojo nicã nũcũ cjase otetisenojōrē ba'arãsa'a. ¹⁹ Ba'asere a'magũ, mu'u pūrō asituuase me'rã da'ragusa'a. Téé wērīgũpu soogusa'a. Mu'u di'ta me'rã weeno'cu ni'i. Tojo weegu mu'u wērīgũ, di'tata apaturi dojugusa'a, ni werecu niwĩ Õ'acũ cūrē.

²⁰ Adã cũ namorē Eva wãme õ'ocu niwĩ. “Co nipe'tirã paco nigōsamo,” ní'gũ, tojo wãme õ'ocu niwĩ.

²¹ Be'ro Õ'acũ narē na su'ti sãñatjere weebosacu niwĩ. Wa'icurã caseri me'rã weecu niwĩ. ²² Tojo wee, Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Ā'rī yu'u dutisere yu'rũnu'cãtjãgũ, marī weronojō añuse, ña'asere tu'omasīgũ wa'ami. Cũ apegu catinu'cũsere o'ocju ducare ba'acã, ña'a nibosa'a. Cũ tere ba'agu pūrīcã, catinu'cũcã'bosami”, nicu niwĩ.

²³ Tojo weegu cūrē apesepu wīorēcũ niwĩ. Cũ, cūrē cūumi'carore nidutiticu niwĩ majã. Ne waro añurōpu Edēpu nimi'cure cō'awīrōcã'cu niwĩ. Cũ di'ta me'rã da'reno'cure ba'asere a'magũ, di'tareta da'raduticu niwĩ.

²⁴ Õ'acũ Adã, Evare cō'awīrōca be'ro na catinu'cũsere o'ocju ducare ba'abosama ní'gũ, u'mũsecjãrã Õ'acūrē wereco'terãrē Edē mujĩpũ mujãtiro pe'ere co'tedutigu cūucũ niwĩ. Tojo nicã cũ di'pji pajiri pji pecame'e weronojō ũjũ, sũtuanu'cũrĩ pji'rē cūucũ niwĩ. Ne ni'cũ catinu'cũse cũocju tiorpu ejaticã'to ní'gũ, tojo weecu niwĩ.

4

Caí, tojo nicã cũ acabiji Abel ye cjase ni'i

¹ Be'ro Adã, Eva añurĩ wese Edēpu ní'cãrã na wijãca be'ro aperopu wa'acãrã niwã. Topu Adã cũ numo me'rã nicu niwĩ. Tojo weego nijĩpaco tojaco niwō. Be'ro ni'cũ wī'magũ wũaco niwō. Cūrē Caí wãme õ'ocãrã niwã. Cũ bajuacã ī'agō, Eva, “Õ'acũ weetamuse me'rã yu'u wī'magūrē wũapu”, nico niwō. ² Be'ro apaturi Eva apĩ wī'magũ wũaco niwō. Cũ wãmeticu niwĩ Abel. Cũ Abel, Caí acabiji nicu niwĩ. Na pũarã bũcua weetjãrã, nanũcũ da'rase cũocãrã niwã. Abel oveja co'tegu nicu niwĩ. Cũ ma'mi Caí pe'e otesere oteri masũ nicu niwĩ.

³ Yoáca be'ro Caí ni'cã n̄m̄m̄ cū da'rasede cjasere Õ'acūrē o'oḡu wa'ac̄u niwī. ⁴ Cū acabiji Abel quē'rã cū da'rasere miac̄u niwī. Cū yarã oveja ne pō'rãti'cãrã añurãrē miac̄u niwī. Õ'acū Abere, cū mia'quere añurō e'catise me'rã i'ac̄u niwī. ⁵ Cū ma'mi Caí pe'ere, cū mia'quere Õ'acū t̄u'satic̄u niwī. Tojo weeḡu Caí ua wa'ac̄u niwī. ⁶ Cū tojo uacã i'aḡũ, Õ'acū Caírē a'tiro nic̄u niwī: “¿De'ro weeḡu m̄u'u uati? ⁷ M̄u'u añurō weecã, e'catise me'rã m̄u'urē i'aḡũsa'a. Añurō weetiḡu pūrĩcã, ña'arō nisetinu'cūḡũsa'a. Tojo weeḡu m̄u'u ña'arō weesĩ'rĩsere tojo t̄u'oña'a, wãcūtutuaya”, ni werec̄u niwī Õ'acū Caírē.

⁸ Be'ro ni'cã n̄m̄m̄ Caí cū acabiji Abere, “Te'a cãp̄up̄u sjarã”, nic̄u niwī. To cãp̄up̄u na p̄uarã nĩrã, Caí pe'e cū acabijire wējēcã'c̄u niwī. ⁹ Õ'acū cū tojo weecã i'aḡũ, Caírē a'tiro nic̄u niwī:

—¿M̄u'u acabiji Abel no'op̄u niti? nic̄u niwī.

Caí cūrē yu'tic̄u niwī:

—Masĩtisa'a. Cūrē co'teḡu mejēta ni'i, ni yu'tic̄u niwī.

¹⁰ Cū tojo yu'ticã t̄u'oḡu, Õ'acū cūrē nic̄u niwī:

—¿De'ro weeḡu m̄u'u acabijire wējēati? M̄u'u acabiji ye dí di'tap̄u yu'ure pisu caricũcũñarō weronjō ni'i. ¹¹ Tojo weeḡu m̄u'u acabijire wējē'que bu'iri m̄u'urē ña'arō wa'arosa'a. Pi'eti, bajaque'atinu'cūḡũsa'a. Cūrē wējēcã, cū ye dí di'tap̄u si'bisãjã wa'ap̄u. Tojo weeḡu ni'cãrōacãrē a'ti di'tare cō'awĩrōno'ḡũsa'a. ¹² M̄u'u otecã, ne ðuca marĩrōsa'a. Sooro marĩrō nipe'tirop̄u sijabajaque'atiḡu niḡũsa'a, nic̄u niwī Õ'acū Caírē.

¹³ Caí cūrē yu'tic̄u niwī:

—M̄u'u yu'ure to cã'rōjo bu'iri da'recã, ne pōtēosome. ¹⁴ Ni'cãcã yu'ure a'ti di'ta nimi'c̄ure cō'abutia'a. Tojo weeḡu m̄u'u i'orōp̄ure nisome. Sooro marĩrō nipe'tirop̄ure sijabajaque'atiḡusa'a. Tojo weecãma, no'o yu'ure bocaejaḡu wējēḡũsami, ni yu'tic̄u niwī Caí Õ'acūrē.

¹⁵ Cū tojo nicã t̄u'oḡu, Õ'acū yu'tic̄u niwī:

—No'o m̄u'urē bocaaja wējēḡũnojō sietetiri m̄u'urē bu'iri da'rero nemorō da'reno'ḡũsami, nic̄u niwī. Tojo weeḡu Õ'acū Caírē wējēticã'to nĩḡũ, cū up̄up̄ure apeyenojō oja'oc̄u niwī. Cūrē i'amasĩ, wējēticã'to nĩḡũ, tojo weec̄u niwī. ¹⁶ Tojo weeḡu, Caí Õ'acū i'orōp̄u nimi'c̄u wija wa'ac̄u niwī. Nod* wãmetirop̄u, Edé mujĩp̄u mujãtiro pe'e nĩrōp̄u niseti'c̄u niwī majã.

Caí pãrãmerã nituriarã nise ni'i

¹⁷ Caí yoáca be'ro n̄m̄motia wa'ac̄u niwī. Cū n̄m̄mo me'rã nic̄u niwī. Tojo weego co nijĩpaco tojaco niwō. Be'ro ni'cũ wĩ'maḡũ w̄naco niwō. Cū wãmeti'c̄u niwī Enoc. Titare Caí ni'cã macã da'rec̄u niwī. Ti macãrē Enoc wãmeyec̄u niwī. Cū macũ nimu'tãḡũ ye wãme weronjō ò'oc̄u niwī. ¹⁸ Enoc, Irad pac̄u nic̄u niwī. Irata Mehujael pac̄u nic̄u niwī. Mehujaeta Metusael pac̄u nic̄u niwī. Metusael Lamec pac̄u nic̄u niwī. ¹⁹ Cū, Lamec p̄uarã numia n̄m̄moti'c̄u niwī. Ni'cō Ada wãmetico niwō, apeḡo Zila. ²⁰ Ada ni'cũ pō'rãtico niwō. Cū Jabal wãmeti'c̄u niwī. Cū pãrãmerã nituriarã wecua c̄uorã nicãrã niwã. Na sijari masã nitjãrã, su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire c̄uoc̄ucãrã niwã. ²¹ Jabal acabiji Jubal wãmeti'c̄u niwī. Cū Jubal pãrãmerã nituriarã wēopaw̄u putirã, b̄uap̄utērĩ masã nic̄ucãrã niwã. ²² Apeḡo Lamec n̄m̄mo Zila wãmetigo ni'cũ pō'rãtico niwō. Tubal-caí wãmetiḡu cōme, tojo nicã bronze wãmetise me'rã apeyenojō da'rec̄uc̄u niwī. Cū ni'cō acabijoti'c̄u niwī. Co Naama wãmetico niwō.

²³ Ni'cã n̄m̄m̄ Lamec cū n̄mosãnumiarē, Ada, Zilare a'tiro nic̄u niwī: “Yu'u uc̄usere añurō t̄u'oya.

Yu'ure cãmida'rese wapa ni'cũ um̄urē wējēcã'p̄u.

Ni'cũ ma'murē yu'ure paase wapa mejãrōta weeap̄u.

²⁴ ‘Caírē wējēḡũnojō sietetiri cūrē a'meno'ḡũsami’, nic̄u niwī Õ'acū.

Yu'u pe'ema setenta y sietetiri a'meno'rōsa'a”, nic̄u niwī.

* 4:16 Nod “sijabajaque'atise” nisĩ'rĩrō wee'e.

Set, tojo nicã cû macû Enós ye cjase ni'i

²⁵ Adá apaturi cû nûmo me'rã nicu niwĩ tja. Tojo weego co ni'cû wĩ'magû wuaco niwõ. Cû bajuacã ï'agõ, cûrê Set wãme õ'oco niwõ. “Õ'acû yu'ure o'omi” nígõ, tojo weeco niwõ. “Õ'acû ã'rĩ, Caí wějê'cu Abere ducayugure yu'ure o'omi”, nico niwõ.

²⁶ Be'ro cû Set quẽ'rã bucua, numoticu niwĩ. Cû nûmo ni'cû põ'rático niwõ. Cûrê Enós wãme õ'ocu niwĩ. Cû bajuaca be'ro masã Õ'acûrê “Ûsã wiogu ni'i” ni ëjõpeo, sêrĩnucãcãrã niwã.

5

Adá põ'rã nituriarã ye cjase ni'i

¹ A'te Adá põ'rã nituriarã ye queti oja'que ni'i.

Ne waro Õ'acû masûrê wéégû, cû weronojõ bajugata weecu niwĩ. ² Ûmû, numio weecu niwĩ. Narê bajurêgû, “Á'rã masã nima; narê añurõ wa'ato” ni, cûucu niwĩ.[✠]

³ Adá ciento treinta cû'marĩ cuogu, ni'cû cû weronojõ bajugu macûticu niwĩ. Cû wĩ'magûrê Set wãme õ'ocu niwĩ. ⁴ Set bajuaca be'rore Adá ochocientos cû'marĩ catinemocu niwĩ. Tojo weegu pãjãrã umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ⁵ Nipe'tise cû'marĩ catigu, novecientos treinta cû'marĩ caticu niwĩ. Ticuse cû'marĩ cuogu, Adá wêrĩcu niwĩ.

⁶ Adá macû Set ni'cû macûticu niwĩ. Cû wĩ'magûrê Enós wãme õ'ocu niwĩ. Cû macû Enós bajuacaterore ciento cinco cû'marĩ cuocu niwĩ. ⁷ Cû bajuaca be'rore Set ochocientos siete cû'marĩ catinemocu niwĩ. Cû umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ⁸ Set novecientos doce cû'marĩ cuogu, wêrĩcu niwĩ.

⁹ Cû macû Enós, Cainán wãmetigure macûticu niwĩ. Cainán bajuacaterore Enós noventa cû'marĩ cuocu niwĩ. ¹⁰ Be'ro Enós ochocientos quince cû'marĩ catinemocu niwĩ. Te cû'marĩrê umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ¹¹ Enós novecientos cinco cû'marĩ cuogu, wêrĩcu niwĩ.

¹² Enós macû Cainán Mahalaleel wãmetigure macûticu niwĩ. Mahalaleel bajuacaterore Cainán setenta cû'marĩ cuocu niwĩ. ¹³ Cainán ochocientos cuarenta cû'marĩ catinemocu niwĩ. Ticuse cû'marĩ cuogu, umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ¹⁴ Cainán novecientos diez cû'marĩ cuogu, wêrĩcu niwĩ.

¹⁵ Cainán macû Mahalaleel Jared wãmetigure macûticu niwĩ. Jared bajuacaterore Mahalaleel sesenta y cinco cû'marĩ cuocu niwĩ. ¹⁶ Be'ro te cû'marĩ be'rore ochocientos treinta cû'marĩ catinemocu niwĩ. Pãjãrã umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ¹⁷ Mahalaleel ochocientos noventa y cinco cû'marĩ cuogu, wêrĩcu niwĩ.

¹⁸ Jared quẽ'rã Enoc wãmetigure macûticu niwĩ. Enoc bajuacaterore Jared ciento sesenta y dos cû'marĩ cuocu niwĩ. ¹⁹ Be'ro pãjãrã umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. Ochocientos cû'marĩ catinemocu niwĩ. ²⁰ Jared novecientos sesenta y dos cû'marĩ cuogu, wêrĩcu niwĩ.

²¹ Be'ro Jared macû Enoc, Matusalén wãmetigure macûticu niwĩ. Cû macû Matusalén bajuacaterore sesenta y cinco cû'marĩ cuocu niwĩ. ²² Enoc Õ'acû me'rã añurõ niseti, cû uaro weecu niwĩ. Cû macû Matusalén bajuaca be'rore Enoc trescientos cû'marĩ catinemocu niwĩ. ãpêrã umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ²³ Enoc trescientos sesenta y cinco cû'marĩ caticu niwĩ. ²⁴ Cû Õ'acû dutise weegû nitjãgû, wêrĩticu niwĩ. Ni'cã nûmu bajudutia wa'acu niwĩ. Õ'acû cûrê mia wa'acu niwĩ.

²⁵ Enoc macû Matusalén Lamec wãmetigure macûticu niwĩ. Lamec bajuacaterore Matusalén ciento ochenta y siete cû'marĩ cuocu niwĩ. ²⁶ Be'ro setecientos ochenta y siete cû'marĩ catinemocu niwĩ. Te cû'marĩrê umua, numia põ'rãtinemocu niwĩ. ²⁷ Matusalén cû novecientos sesenta y nueve cû'marĩ cuogu, wêrĩcu niwĩ.

²⁸ Be'ro Matusalén macû Lamec ciento ochenta y dos cû'marĩ cuogu, macûticu niwĩ. ²⁹ Cû macûrê Noé* wãme õ'ogû, a'tiro nicu niwĩ: “Õ'acû, ‘Di'tapure peje ña'ase, tá, pota

✠ 5:2 Mt 19.4; Mr 10.6 * 5:29 Hebreo ye me'rã “Noé” nírõ, “soose” nisĩ'rĩrõ weronojõ bususa'a.

pī'rīrōsa'a', nicu niwī. Tojo weerā marī ba'asere a'marā, pūrō piletise me'rā di'tare da'ra'a. Ā'rī yu'u macū me'rā marī soose bocarāsa'a", nicu niwī Lamec. ³⁰⁻³¹ Noé bajuáca be'rore Lamec quinientos noventa y cinco cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē āpērā umua, numia pō'rātinemocu niwī. Lamec setecientos setenta y siete cū'marī cuogu, wēricu niwī.

³² Be'ro cū macū Noé quinientos cū'marī cuóca be'ro, cū pō'rā Sē, Cā, Jafet bajuacārā niwā.

6

Masā a'ti umucocjārā na ña'arō weeseti'que ni'i

¹ Titare masā a'ti di'tapure pājārā waro masāputicārā niwā. Na pō'rā numia añubutiarā numia nicārā niwā. ² Ō'acū yarā nimi'cārā na numiarē ī'arā, "Añubutiarā numia nima", ni ī'acārā niwā. Tojo weerā nanucū no'o na uagore, na tu'sagore numoticūcārā niwā. ³ Ō'acū pe'e a'tiro nicu niwī: "Yu'u masārē a'ti nucūcāpu catinu'cūcā weesome. Na boacjārā dia'cū nima. Ciento veinte cū'marīta catirāsama", nicu niwī Ō'acū.

⁴ Titare Ō'acū yarā nimi'cārā, na masā pō'rā numia me'rā numoticā, na pō'rā pacarā waro, tutuarā nicārā niwā. Be'ropu quē'rārē na pārāmerā nituriarā pacarā nicārā niwā. Daporocjārā narē ucūrā, "Nipe'tirā āpērā masā yu'rūoro tutuarā, tu'omasīrā nima", nicārā niwā.

⁵⁻⁷ Titare masā ña'abutiario weeseticārā niwā. Ña'arō weese dia'cūrē wācūcārā niwā. Ō'acū na tojo weeseticā ī'agū, narē ne tu'saticu niwī. "Yu'u masārē weeticā, añubopā", ni wācūcu niwī. Tojo ni, pūrō bujawetise me'rā a'tiro nicu niwī: "Masā yu'u weemi'cārārē cō'ape'ocūti. Tojo nicā wa'icūrā, nucūcāpu nirā, wuarā, nipe'tirārē cō'ape'ocūti. Yu'u pūrō bujaweti'i. Yu'u narē weeticā, añubopā", nicu niwī.

⁸ Tojo nimigū, Noé cū añurō weesetisere ī'agū, cū me'rā pūrō e'caticu niwī.

Ō'acū Noeré yucusu pajipju cū weeduti'que ni'i

⁹ A'te Noé ye queti ni'i.

Noé añugū nicu niwī. Ō'acū cū dutī'caronojōta weeseticu niwī. Masā nipe'tirā wa'teropure cū dia'cū Ō'acū uaronojō niseticu niwī. ¹⁰ Noé i'tiarā pō'rāticu niwī. Sē, Cā, Jafet wāmeticārā niwā.

¹¹ Āpērā masā pe'e Ō'acū ī'acā pe'ema, ña'ase dia'cū weecārā niwā. A'mewējese yu'rua wa'acaro niwū. ¹² Masā nipe'tirā ña'arō weesetirā dia'cū nicārā niwā. Na tojo weesetisere ī'agū, ¹³ Ō'acū Noeré a'tiro nicu niwī: "Yu'u nipe'tirā masārē cō'ape'ocūti. Na basu ña'arō weecā, a'ti umucopure a'mewējese yu'rūmajā wa'a'a. Tojo weegu masā, di'tare miope'ocūti. ¹⁴ Tojo weegu mu'u a'tiro weeya. Yucusu pajipjujo weeya. Yucugu añucju cjasere mii, a'medo'oya. Tiwu po'peapure peje tucūrī weeya. Aco sājārī nīgū, bu'ire, po'peapu quē'rārē ope me'rā añurō bi'aya. ¹⁵ A'tocārō pajipju weeya. Ciento treinta y cinco metro yoapju nirōsa'a. E'saro pe'e veintidos metro, ape metro deco nirōsa'a. U'muarō pe'ema trece metro, ape metro deco u'muapju nirōsa'a. ¹⁶ I'tia casatipju weeya. Tiwu dūposārīpure añurō mo'aña. To mo'a'caro docare bo'reyuse sājātjore du'aya. Ni'cā metro deco du'abaque'aya. Tojo nicā ni'cā sope sājātji sopere weeya. ¹⁷ Yu'u a'ti di'tare miogūtigu we'e. Nipe'tirā a'ti di'tacjārā catise cuorānojō mirī, wēripe'tia wa'arāsama. ¹⁸ Yu'u mu'u me'rā pūrīcārē añurō wee, apoguti. Mu'u, mu'u numo, mu'u pō'rā umua, na numosānumia me'rā tiwūpure sājāārāsa'a. ¹⁹ Tojo nicā, mu'u tiwūpure a'ticūrā wa'icūrārē miisāagūsa'a. Nipe'tirā wa'icūrā a'ti di'tapū nirānucū ni'cū umu, ni'cō numio miisāagūsa'a. Na, musā me'rā nirāsama. Tojo weerā mu'u me'rā wa'icūrā yu'rūwetirāsama. ²⁰ Mu'u me'rā puarērā sājāārāsama. Wa'icūrānucū, wuarā, buarā, di'tapū sī'cōsijarā quē'rā sājāārāsama. Mu'u weronojōta na quē'rā yu'rūwetirāsama. ²¹ Tojo nicā mu'u tiwūpu nīgū ba'atjere miaña. Na wa'icūrā ba'atje quē'rārē miaña", nicu niwī Ō'acū.

²² Noé nipe'tisere Ō'acū weeduti'caronojōta weecu niwī.

7

A'ti di'tare Õ'acũ mio'que ni'i

¹⁻² Be'ro Noeré Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Nipe'tirã a'tocaterocjárã masã ña'arã nima. Mu'u ni'cũta yu'u dutisere queoro weegú ni'i. Tojo weegu mu'u acawererã me'rã yucusupu sãjãña. Wa'icurã yu'ure ñjũamorõpeojãrẽ siete umua, siete numia tiwupure miisãña. Æpẽrã wa'icurã ba'atirãnojõ pe'ema nanucũ umu, numio miisãña. ³ Mirĩcũa quẽ'rãrẽ na ye cururinucũ siete umua, siete numia miisãña. Mu'u tojo weecã, a'ti nucũcãpãre bajudutisome. ⁴ Siete numurĩ be'ro acoro pejanu'cãcã weeguti. Cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ* pejarosa'a. Nipe'tirã catirã yu'u weemi'cãrãrẽ miocõ'ape'ocũti”, nicu niwĩ.

⁵ Noé nipe'tisere Õ'acũ cũ weeduti'caronjõta weecu niwĩ.

⁶ Titare di'ta mirĩcaterore Noé seisciento cũ'marĩ cuocu niwĩ. ⁷ Dia mirĩsere yu'rũwetirãti nĩrã, Noé, cũ numo, cũ põ'rã umua, na numosãnumia me'rã tiwu yucusujopure sãjãacãrã niwã. ⁸ Na wa'icurã nipe'tirã Õ'acũrẽ ñjũamorõpeojã, ba'atirãnojõ, wuarã, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã ⁹ Noé me'rã sãjãacãrã niwã. Õ'acũ cũ duti'caronjõta wa'icurã curarinucũ umu, numio sãjãacãrã niwã.

¹⁰ Õ'acũ cũ ní'caronjõta siete numurĩ be'ro acoro pejanu'cãcaro niwũ. ¹¹ Titare Noé seiscientos cũ'marĩ cuori curare ma'ma cũ'ma nu'cãrĩ mujĩpũ be'ro cja mujĩpũ diecisiete numurĩ ejari cura pejanu'cãcaro niwũ. Dia pajiri maa po'peapu aco wijase peri pãrĩpe'tia wa'acaro niwũ. Aco u'muarõpu nise quẽ'rã pajibutiaro pejacaro niwũ. ¹² Cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ a'ti di'tapure pejacaro niwũ. ¹³ Aco pejanu'cãrĩ numurẽ Noé tiwujopure cũ numo, cũ põ'rã Sẽ, Cã, Jafet, na numosãnumia sãjãacãrã niwã. ¹⁴ Na me'rã nipe'tirã wa'icurã, ecarã, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã, mirĩcũa, nipe'tirã wuarã, te curarinucũ sãjãacãrã niwã. ¹⁵ Na wa'icurã puarẽrã Noé me'rã tiwupure sãjãacãrã niwã. ¹⁶ Õ'acũ Noeré duti'caronjõta na wa'icurã curarinucũ umu, numio sãjãacãrã niwã. Be'ro na nipe'tirã sãjãca be'ro Õ'acũ sopere bi'acã'cu niwĩ.

¹⁷ Cuarenta numurĩ acoro pejacaro niwũ. Siape'e me'rã di'ta mirĩa wa'acaro niwũ. Tojo weero tiwu yucusu wã'cãpa'a wa'acaro niwũ. ¹⁸ Aco a'ti di'tapure mirĩyu'rua wa'acaro niwũ. Tiwu acoru pa'sacusiacarõ niwũ. ¹⁹ Te aco nipe'tise ñrũpagu u'muasepagure yu'rũmujã wa'a'caro niwũ. ²⁰ Te aco ñrũpagure siete metros yu'rũmujãnemocarõ niwũ. ²¹ Tojo wa'acã, masã a'ti umucoru nimi'cãrã mirĩpe'tia wa'acãrã niwã. Mirĩcũa, wa'icurã, ecarã, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã mirĩpe'tia wa'acãrã niwã. ²² Nipe'tirã di'tapu nirã, catise cuomi'cãrã wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. ²³ Noé, tojo nicã cũ me'rã tiwupu sãjãa'cãrã dia'cũ yu'rũcãrã niwã. Æpẽrã tiwupu sãjãati'cãrãpua masã, wa'icurã, ecarã, mirĩcũa, buarã, di'tapu sĩ'cõsijarã mirĩ, wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã.

²⁴ Te aco ciento cincuenta numurĩ di'tapure wetiro marĩrõ nicaro niwũ.

8

A'ti di'ta mirĩdu'u'que ni'i

¹ Na tiwupu nirĩ cura, Õ'acũ Noeré, wa'icurã, cũ me'rã nirãrẽ wãcũcu niwĩ. Tojo weegu te acore wetidijato nígũ, wĩ'rõ wẽecã weecu niwĩ. Cũ tojo weese me'rã dia wetidijanu'cãcaro niwũ. ² Aco, dia pajiri maa po'peapu wijase peri bi'a wa'acaro niwũ. Tojo nicã, u'muarõpu peja'que quẽ'rã pejadu'ucarõ niwũ. ³ Tojo weero dia pajiri maa wetidijaro weecaro niwũ majã. Ciento cincuenta numurĩ aco pejanu'cãca be'ro dia wetidijacarõ niwũ. ⁴ Ti cũ'marẽta seis mujĩpũrĩ be'ro cja mujĩpũ diecisiete nirĩ numu tiwu yucusujo ñrũpagu Ararat wãmetisepagu bul'ipu wetiweepejacaro niwũ. ⁵ Dia wetidijanu'cũcarõ niwũ. Nueve mujĩpũrĩ be'ro cja mujĩpũ nimu'tãrĩ numu nicã, ñrũpagu yapari bajuanu'cãcarõ niwũ.

* 7:4 “Cuarenta umucori, cuarenta ñamirĩ” hebreo ye me'rã cuarenta numurĩ nirõ wee'e.

⁶ Cuarenta n̄m̄m̄r̄i be'rore Noé sope cū wéeca sopere p̄aoc̄u niwī. ⁷ P̄aotojan̄'cō, ni'cā yuca weronojō bajuḡu ñiḡū, cuervo w̄āmetiḡure ti sopep̄u du'uow̄irōc̄u niwī. Cū nipe'tirop̄u w̄āuc̄usiac̄u niwī. Téé di'ta bajuc̄āp̄u w̄āuc̄usiat̄uoc̄u niwī. ⁸ Be'ro, di'ta bajutojati níḡū, bujare du'uo'óc̄u niwī. ⁹ Buja pe'e ne cū ejapejac̄jare bocatic̄u niwī. Dia ne wetidijape'titicaro niw̄ū yujup̄u. Tojo weeḡu buja Noé tirop̄u dajac̄ā'c̄u niwī. Noé cū omoc̄ārē s̄iow̄irō, bujare ñe'e, tiw̄ap̄uta apaturi miis̄ōrōc̄ā'c̄u niwī.

¹⁰ Cū siete n̄m̄m̄r̄i yucuec̄u niwī. Be'ro apaturi bujare du'uo'óc̄u niwī tja. ¹¹ Na'ique'ari cura buja cū ē'quēap̄u ni'cā p̄ūr̄i olivo w̄āmetic̄j̄u p̄ūr̄i c̄uo'c̄u, Noé tirop̄u dajac̄u niwī. Tojo weeḡu Noé “Dia wetidijarota weesa'a”, ni mas̄ic̄u niwī. ¹² Tojo nimiḡū, siete n̄m̄m̄r̄i yucuenemoc̄u niwī. Apaturi bujare o'óc̄u niwī tja. Ti n̄m̄m̄ wa'a'c̄ap̄uta buja ne dajatic̄u niwī majā.

¹³ Titare Noé seiscientos uno cū'mar̄i c̄uoḡu nicā, dia añurō wetipe'ticaro niw̄ū majā. Ma'ma cū'ma nim̄t̄ār̄i n̄m̄m̄ nicā Noé tiw̄u yuc̄us̄j̄o mo'a'carore p̄āac̄u niwī. Tore p̄āa, di'tare i'ac̄u niwī. Di'ta boporo weecaro niw̄ū. ¹⁴ Ape muj̄ip̄ū veintisiete nir̄i n̄m̄m̄ nicā, di'ta añurō bopoa tojacaro niw̄ū. ¹⁵ Tojo weeḡu Ō'ac̄ū Noeré a'tiro nic̄u niwī: ¹⁶ “M̄u'̄u, m̄u'̄u n̄mo, m̄u'̄u p̄ō'rā, na n̄mos̄ānumia me'rā wijaaya. ¹⁷ M̄u'̄u me'rā ní'cārā wa'ic̄urā, mir̄ic̄ūa, ecarā, buarā, di'tap̄u s̄i'c̄ōsijarā, nipe'tirārē w̄iorēpe'oc̄ā'ña. M̄u'̄u tojo weecā, na a'ti di'ta nipe'tirop̄u wa'arāsama. Na p̄ājārā p̄ō'rāti, a'ti di'tare tuuse'san̄'cārāsama”, nic̄u niwī.

¹⁸ Cū tojo nicā tu'oḡu, Noé Ō'ac̄ū duti'caronojōta weec̄u niwī. Noé, cū n̄mo, cū p̄ō'rā, na n̄mos̄ānumia tiw̄u yuc̄us̄p̄u ní'cārā wijaac̄ārā niwā majā. ¹⁹ Nipe'tirā wa'ic̄urā, buarā, di'tap̄u s̄i'c̄ōsijarā, mir̄ic̄ūa, tiw̄ap̄u ní'cārā wijaape'tia wa'ac̄ārā niwā. Te curarin̄c̄ū morēō mar̄irō wijaac̄ārā niwā.

²⁰ Be'ro Noé Ō'ac̄ūrē wa'ic̄urārē ūj̄ūamorōpeoguti ní'ḡū, ni'cā mesā ūtā me'rā see-neoc̄ūc̄u niwī. Tore apope'otoja, Ō'ac̄ūrē ēj̄ōpeoḡu wa'ic̄urā, mir̄ic̄ūa añurānojōrē wējē ūj̄ūamorōpeoc̄u niwī. ²¹ Ō'ac̄ū Noé tojo weecā i'aḡū, cū wa'ic̄urārē ūj̄ūamorōpeoc̄ā ū'm̄utisere w̄j̄iḡū, e'catic̄u niwī. Tojo weeḡu a'tiro wāc̄ūc̄u niwī: “Ne apaturi di'tare ña'arō weesome. Masā na ña'arō weese bu'iri tojo weew̄u. Masā maata w̄i'marā n̄r̄āp̄uta ña'arō weesere mas̄itojasama. Nipe'tirā catise c̄uorārē ne apaturi yu'̄u narē mio'caro weronojō weenemosome majā”, nic̄u niwī Ō'ac̄ū.

²² Apeye a'tiro nic̄u niwī:

“A'ti ūm̄uco nir̄i curare masā ote, te d̄ucare mii, ba'anu'cūrāsama.

A'ti nuc̄ūc̄āp̄ure asise, ȳus̄uase ninu'c̄ūc̄ā'rōsa'a.

Cū'ma, pu'ec̄u quē'rā ninu'c̄ūc̄ā'rōsa'a.

Ūm̄uc̄ori, ñamir̄i quē'rā ne pe'tisome.

Tojo ninu'c̄ūc̄ā'rosa'a téé a'ti ūm̄uco pe'tic̄āp̄u”, nic̄u niwī Ō'ac̄ū.

9

Ō'ac̄ū Noé me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹ Ō'ac̄ū Noeré, cū p̄ō'rārē “Añurō wa'ato” ní'ḡū, a'tiro nic̄u niwī: “P̄ājārā p̄ō'rāti masāputiya. Nipe'tirop̄ure tuuse'san̄'cāña. ² Ní'cārōc̄ā me'rā nipe'tirā wa'ic̄urā a'ti nuc̄ūc̄āc̄jārā m̄sārē uirāsama. Ū'm̄uarōp̄u w̄urā, di'tap̄u s̄i'c̄ōsijarā, buarā, dia pajiri maap̄u nirā nipe'tirā uirāsama. M̄sā na wiorā nirāsa'a. ³ Tod̄uporo m̄sā otese, yuc̄ud̄uca no'o nisenojōrē ba'aduti'caronojōta na quē'rārē m̄sā ba'arāsa'a. ⁴ Wa'ic̄u di'l ba'arā, dí me'rā ba'aticā'ña. A'tiro ni'i. Te díp̄ureta catise ni'i. ⁵ Tojo weeḡu no'o ní'cū mas̄ūrē wējēḡūnojōrē bu'iri da'redutiguti. No'o wa'ic̄u quē'rā, mas̄ūrē wējēḡūnojōrē wējēdutiguti.

⁶ “A'tiro ni'i.

Masā yu'̄u weronojō bajurā weeno'cārā nima.

Tojo weeḡu masārē wējēḡūnojō cū quē'rā wējēno'ḡūsami.

⁷ M̄sā pe'e p̄ājārā p̄ō'rātiya.

A'ti nuc̄ūc̄ā nipe'tirop̄ure tuuse'saya”, nic̄u niwī Ō'ac̄ū.

⁸ Apeyere Ō'acū Noeré, cū pō'rārē ninemocū niwī: ⁹ “Ni'cārōacā mūsā me'rā a'tiro apoguti. Mūsā pārāmerā nituriarā quē'rārē tojota weeguti. ¹⁰ Tojo nicā nipe'tirā wa'icūrā mūsā me'rā nirārē apoguti. Na mūsā me'rā yucūsupu nī'cārā mirīcūa, wa'icūrā, ecarā, nūcūcjārā nipe'tirā me'rā apoguti. ¹¹ Yū'u mūsā me'rā apo'que ne ducayusome. A'tiro ni'i. Masārē, wa'icūrārē ne apaturi aco me'rā miosome. Ne a'ti di'tare tojo weenemosome. ¹² Yū'u mūsārē, mūsā pārāmerā nituriarārē, wa'icūrārē ne apaturi tojo weesome majā nisere ī'ogū, a'tiro weeguti. ¹³ O'mecuraripū bu'edare cūgūti. Ti da me'rā yū'u a'ti nūcūcāpū nirā me'rā yū'u apo'quere ī'ogūsa'a. ¹⁴ Tojo weero yū'u acoro ñiacā weecā, bu'eda bajarosa'a. ¹⁵ Ti dare ī'agū, mūsā me'rā, tojo nicā nipe'tirā a'ti nūcūcāpū nirā me'rā yū'u apo'quere wācūgūsa'a. Ne apaturi aco me'rā mūsārē miocō'asome. ¹⁶ Ti da o'mecuraripū bajuacā, yū'u ī'agūsa'a. Ī'agū, yū'u nipe'tirā masā me'rā, a'ti nūcūcāpū nirā me'rā ‘Yū'u apo'que ne pe'tisome’ nī'quere wācūgūti. ¹⁷ Ti da yū'u masā, wa'icūrā, nipe'tirā a'ti nūcūcāpū nirā me'rā yū'u apo'quere ī'orī da nirōsa'a”, nicū niwī Ō'acū Noeré.

Noé, cū pō'rā me'rā niseti'que ni'i

¹⁸ Noé pō'rā cū me'rā yucūsupu nī'cārā a'ticūrā nicārā niwā: Sē, Cā, tojo nicā Jafet. Cā, Canaá pacū nicū niwī. ¹⁹ Na i'tiarā Noé pō'rā nicārā niwā. Na nipe'tirā a'ti nūcūcācjārā ñēcūsumūa nicārā niwā. Be'ro na pārāmerā nituriarā nipe'tiropū se'sa wa'acārā niwā.

²⁰ Noé di'tare se'e apocūu, ũ'sere otecū niwī. ²¹ Be'ro, ũ'seducaco me'rā vino da're, sī'rīcū niwī. Tere sī'rīgū, que'a wa'acū niwī. Tojo que'agu, cū ya wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'ipū sājāa, ejapeja, su'ti marīgū pesacū niwī. ²² Cū tojo pesari cura cū macū Cā sājāa, ī'acū niwī. Cā, Canaá pacū nicū niwī. Cā, cū pacū Noeré su'ti marīcā ī'agū, cū ma'misūmūarē weregū wa'acū niwī. ²³ Cū tojo wercā tū'orā, Sē, Jafet ni'cā casero, su'ti caserojore paapeowā'cā, aperopū ī'a, dustisājāa, mo'acārā niwā. Na pacū su'ti marīgū nicā ī'asī'rītirā, tojo weecārā niwā.

²⁴ Be'ro Noé cū que'ase pe'ticā, wā'cācū niwī. Wā'cāgū, cū macū dū'sagūpū cūrē tojo wee'quere masīgū, ²⁵ a'tiro nicū niwī:

“Cā macū Canaárē ña'arō wa'arosa'a.
Cū ma'misūmūarē da'raco'tegū nigūsami.”

²⁶ Noé a'tiro ninemocū niwī:

“Sē wiogū Ō'acūrē ‘Añuyū'ruami’, ni e'catipeoato.

Canaá Sērē da'raco'tegū niato.

²⁷ Ō'acū Jafere pajiri di'ta o'oato.

Cū Sē me'rā añurō nisetiatio.

Canaá pe'e cūrē da'raco'tegū niato,” nicū niwī Noé.

²⁸ A'ti di'ta mīrīca be'ro Noé trescientos cincuenta cū'marī catinemocū niwī. ²⁹ Cū novecientos cincuenta cū'marī cūogū, wērīcū niwī.

10

Noé pō'rā nituriarā ye cjase ni'i

¹ A'te Sē, Cā, Jafet ye queti ni'i. A'ti di'ta mīrīca be'rore Noé pō'rā, Sē, Cā, Jafet na nūmosānumia me'rā pō'rāticārā niwā.

² Jafet pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Nimū'tāgū Gomer wāmeticū niwī. Cū be'rocjārā Magog, Madai, Javán, Tubal, Mesec nicārā niwā. Nitūogū Tiras wāmeticū niwī.

³ Gomer, masā ma'mi pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Cū pō'rātimū'tā'cū Askenaz wāmeticū niwī. Cū be'rocjū Rifat nicū niwī. Cū be'rocjū Togarma wāmeticū niwī.

⁴ Jafet macū decocjū Javán wāmetigū pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Elisa, Tarsis, Quitim, Dodanim wāmetirā nicārā niwā.

⁵ Ā'rā nipe'tirā Jafet pō'rā cū ya curuacjārā nicārā niwā. Na dia pajiri maa sumutocjārā nicārā niwā. Na niatje di'tapū wa'astea wa'acārā niwā. Te di'tapū nīrā, te curarinūcū na ucūse me'rā nicārā niwā.

- ⁶ Noé macũ du'sagupũ Cã wãmetigu põ'rã a'ticurã nicãrã niwã: Nimũ'tãgũ Cus wãmeticu niwĩ. Cũ be'rocjãrã Misraim, Fut, tojo nicã Canaá nicãrã niwã.
- ⁷ Cã macũ nimũ'tãgũ Cus a'ticurã põ'rãticu niwĩ: Seba, Havila, Sabta, Raama, tojo nicã Sabteca nicãrã niwã. Raama põ'rã Seba, Dedán wãmetirã nicãrã niwã.
- ⁸ Cus wãmetigu Nimrod pacu nicu niwĩ. Cũ Nimrod nipe'tiropure a'mewējētutuagu wa'acu niwĩ. ⁹ Ō'acũ ĩ'orõpũre cũ wa'icũrã wējēmu'sīgũ nicu niwĩ. Tojo weero wa'icũrã wējēmu'sīgũnojojõre a'tiro ucũwũase nicaro niwũ: “Ō'acũ ĩ'orõpũre Nimrod weronojõ wa'icũrãrẽ wējēmu'sīgũ nimi”, nicũcãrã niwã. ¹⁰ Cũ peje macãrĩ wioqu nicũcu niwĩ. Cũ ne waro duti'que macãrĩ a'ticũse macãrĩ nicaro niwũ: Babel, Erec, Acad, tojo nicã Calne nicaro niwũ. Te macãrĩ Sinar wãmetiri di'tapu nicaro niwũ. ¹¹ Sinar wãmetiropu ní'cu Asiria wãmetiri di'tapu wa'acu niwĩ. Topũre Nínive, Rehobot Ir, Cala wãmetise macãrĩ da'recu niwĩ. ¹² Tojo nicã Resén wãmetiri macãrẽ da'recu niwĩ. Ti macã, Nínive, Cala wãmetise macãrĩ wa'teropu tojacaro niwũ. Pajiri macã nicaro niwũ.
- ¹³ Cã macũ Misraim wãmetigu a'ticũse cururi ñecũ nicu niwĩ: ludeo masã, anameo masã, leabita masã, naftuita masã, ¹⁴ patruseo masã, casluhita masã, tojo nicã caftorita masã nicãrã niwã. Caftorita masã, filisteo masã ñecũsumua nicãrã niwã.
- ¹⁵ Cã macũ Canaá wãmetigu Sidó pacu nicu niwĩ. Sidó masã ma'mi nicu niwĩ. Cũ docacjũ Het wãmeticu niwĩ. ¹⁶ Canaá pãrãmerã nituriarã a'ticũrã nicãrã niwã: jebuseo masã, amorreo masã, gergeseo masã, ¹⁷ heveo masã, araceo masã, sineo masã, ¹⁸ arvadeo masã, zemareo masã, tojo nicã hamateo masã nicãrã niwã.
- Be'ropũre nipe'tirã Canaá ye cururicjãrã nipe'tiro na ya di'tapũre se'sa wa'acãrã niwã. ¹⁹ Na ya di'ta Sidó wãmetiri macã me'rã ninũ'cãcaro niwũ. Téé Gerar wãmetiri macãpu, tojo nicã Gazapu nituocarõ niwũ. Mujĩpũ mujãtiro pe'e na ya di'ta Sodoma, Gomorra, Adma, Zeboim, tojo nicã Lasapu nituocarõ niwũ. ²⁰ Ā'rã nipe'tirã Cã põ'rã, cũ ya curuacjãrã nicãrã niwã. Na ye di'tapu nĩrã, te cururinũcũ na ye ucũse me'rã niseticãrã niwã.
- ²¹ Apĩ Noé macũ Sē quẽ'rã põ'rãticu niwĩ. Cũ Jafet ma'mi nicu niwĩ. Sē nipe'tirã Heber põ'rã nituriarã ñecũ nicu niwĩ.
- ²² Sē põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, tojo nicã Aram nicãrã niwã.
- ²³ Aram põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Uz, Hul, Geter, tojo nicã Mas wãmetirã nicãrã niwã.
- ²⁴ Sē macũ Arfaxad Sala pacu nicu niwĩ. Salata Heber pacu nicu niwĩ.
- ²⁵ Sala macũ Heber wãmetigu puarã põ'rãticu niwĩ. Nimũ'tãgũ Peleg wãmeticu niwĩ. Peleg “ducawatise” nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ nĩcateropũre masã a'ti di'tacjãrã ducawatinu'cã wa'acãrã niwã. Tojo weegu tojo wãmeticu niwĩ. Peleg acabiji Joctán wãmeticu niwĩ.
- ²⁶ Cũ Joctán pãjãrã põ'rãticu niwĩ. A'tiro wãmeticãrã niwã. Na masã ma'mi Almodad nicu niwĩ. Cũ be'rore Selef, Hazar-mavet, Jera, ²⁷ Adoram, Uzal, Dicla, ²⁸ Obal, Abimael, Seba, ²⁹ Ofir, Havila, tojo nicã Jobab nicãrã niwã. Ā'rã nipe'tirã Joctán põ'rã nicãrã niwã. ³⁰ Na Joctán põ'rã na ya di'ta Mesa wãmetiro me'rã ninũ'cãcaro niwũ. Téé Sefar wãmetiro, ũrũpagu mujĩpũ mujãtiro pe'e nirõpu nituocarõ niwũ.
- ³¹ Ā'rã nipe'tirã, Sē põ'rã, cũ ya curuacjãrã nicãrã niwã. Na ye di'tapu nĩrã, te cururinũcũ na ye ucũse me'rã nicãrã niwã.
- ³² Noé põ'rã nanũcũ na pãrãmerã nituriarã me'rã nicũcãrã niwã. Te curarinũcũ na ya di'tapũre wa'acãrã niwã. Tojo weerã a'ti di'ta mĩrĩca be'ro na nipe'tiropu wa'astea wa'acãrã niwã.

11

Masã u'muarĩ wi'li na weesĩ'rĩmi'que cjase ni'li

¹ Noé põ'rã nituriarã nipe'tirã ni'cãrõnojõ ucũseticãrã niwã.

² Be'ro majã masã mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'a, Sinar wãmetiropu etacãrã niwã. Ti di'tapũre añurĩ pa bocacãrã niwã. Topũ na niseticãrã niwã.

³ Topu nírã, ni'cã numu a'merĩ ucũcãrã niwã: “Marĩ di'ta cujirire da'rerã. Be'ro te cujirire, añurõ butiato nírã, pecame'epu ãjũarã”, nicãrã niwã. Na da're'que cujiri me'rã wi'serire yeecãrã niwã. Ûtãpaga me'rã weeticãrã niwã. Tojo nicã ope me'rã yeemũjãcãrã niwã. ⁴ Be'ro a'tiro nicãrã niwã: “Má, pajiri macã weerã. Tojo nicã, ni'cã wi'i téé ã'musepu ejari wi'i yeerã. Tojo weerã marĩ be'ropure ãpẽrãrẽ añurõ ucũno'rãsa'a. Marĩ tojo weerã a'ti macãpũre añurõ nisetirãsa'a. Ne aperopu wa'astea wa'a weesome”, nicãrã nimiwã.

⁵ Na tojo weeri cura Õ'acũ pe'e na tiropu dijati, na ya macã, tojo nicã na ã'muarĩ wi'i na yeeri wi'ijore ï'agũ ejacu niwĩ. ⁶ Na tojo weesere ï'agũ, a'tiro nicu niwĩ: “Na ni'cã curuacjãrã nima. Ni'cãrõnojõ ucũma. Tojo weerã a'tere da'ranũ'cãtojama. Na tojo da'ranũ'cãse ne nu'cãse ni'i. A'te be'ro no'o na weesirĩsere weerãsama. ⁷ Tojo weerã na tiro dija, na ucũse pe'ere dũcayurã. Tojo weecã, na a'merĩ ucũmasĩti, a'merĩ tũ'osome”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁸ Tojo weegu Õ'acũ masã ucũsere dũcayucu niwĩ. Na a'merĩ tũ'otiyurã, ti macãrẽ weedu'ucã'cãrã niwã. Nipe'tiro a'ti di'tapu wa'astea wa'acã weecu niwĩ. ⁹ Titare ti macãpũre Õ'acũ nipe'tirã masãrẽ ucũsu'riacã weecu niwĩ. Tojo weero ti macã Babel wãmeticaro niwũ. Õ'acũ tojo weegu narẽ nipe'tiropu wa'acã weecu niwĩ.

Sẽ pãrãmerã nituriarã ye cjase ni'i

¹⁰ A'te Sẽ ye queti ni'i. Pua cũ'ma dia mirĩca be'ro Sẽ cien cũ'marĩ cõocu niwĩ. Ticuse cũ'marĩ cõocã, cũ numo ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũ Arfaxad wãmeticu niwĩ. ¹¹ Be'ro Sẽ cien cũ'marĩ cõõca be'rore quinientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ãmua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

¹² Cũ põ'rãtimũ'tã'cũ Arfaxad numoti, ni'cũ põ'rãticu niwĩ. Cũ macũ bajuácatore treinta y cinco cũ'marĩ cõocu niwĩ. Cũ macũ Sala wãmeticu niwĩ. ¹³ Be'ro Arfaxad cuatrocientos tres cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Pãjãrã ãpẽrã ãmua, numia põ'rãticu niwĩ.

¹⁴ Cũ macũ Sala numoticu niwĩ. Cũ numo ni'cũ põ'rãtico niwõ. Cũ wĩ'magũ bajuácatore Sala treinta cũ'marĩ cõocu niwĩ. Cũ macũ Heber wãmeticu niwĩ. ¹⁵ Be'ro Sala cuatrocientos tres cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ãmua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

¹⁶ Sala macũ Heber treinta y cuatro cũ'marĩ cõocã, cũ numo ni'cũ wĩ'magũrẽ põ'rãtico niwõ. Cũ Peleg wãmeticu niwĩ. ¹⁷ Peleg bajuáca be'rore Heber cuatrocientos treinta cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ãmua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

¹⁸ Heber macũ Peleg numoticu niwĩ. Numoti, ni'cũ wĩ'magũ põ'rãticu niwĩ. Cũ Reu wãmeticu niwĩ. Reu bajuácatore Peleg treinta cũ'marĩ cõocu niwĩ. ¹⁹ Te be'ro Peleg doscientos nueve cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ãmua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

²⁰ Peleg macũ Reu numoti, ni'cũ põ'rãticu niwĩ. Cũ Serug wãmeticu niwĩ. Cũ bajuácatore Reu treinta y dos cũ'marĩ cõocu niwĩ. ²¹ Be'ro Reu doscientos siete cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ãmua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

²² Reu macũ Serug numoti, ni'cũ macũticu niwĩ. Cũ wĩ'magũ Nacor wãmeticu niwĩ. Cũ bajuácatore Serug treinta cũ'marĩ cõocu niwĩ. ²³ Cũ bajuáca be'ro Serug doscientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. ãpẽrã pãjãrã ãmua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

²⁴ Serug macũ Nacor ni'cũ macũticu niwĩ. Cũ Taré wãmeticu niwĩ. Cũ macũ bajuácatore Nacor veintinueve cũ'marĩ cõocu niwĩ. ²⁵ Be'ro Taré bajuáca be'ro Nacor ciento diecinueve cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ãmua, numia põ'rãtinemocu niwĩ.

²⁶ Nacor macũ Taré setenta cũ'marĩ cõõgu, ni'cũ Abrã wãmetigure põ'rãticu niwĩ. Be'ro puarã põ'rãtinemocu niwĩ. Nacor, Harã wãmeticãrã niwã.

Taré põ'rã ye cjase ni'i

²⁷ A'te Taré ye queti ni'i. Taré i'tiarã umua pō'rāticu niwī. Na Abrã, * Nacor, Hará nicārã niwã. Hará macũ Lot nicu niwī. ²⁸ Hará cũ pacu Taré dũporo wēricu niwī. Ur wāmetiri macāpu wēricu niwī. Ti macã caldeo masã nirī di'tapu tojacaro niwũ. Hará cũ bajua, masã caroputa wēricu niwī.

²⁹ Abrã, tojo nicã Nacor nanucũ n̄moticārã niwã. Abrã n̄mo Sarai† wāmetico niwō. Nacor n̄mo Milca nico niwō. Milca Hará mijī macō nico niwō. Apego Isca wāmetigore pō'rāticu niwī. ³⁰ Co Sarai Abrã n̄mo pō'rāmarigōnojō nico niwō.

³¹ Be'ro majã Taré Ur wāmetiri macã caldeo masã nirī di'tapu ní'cu Canaá wāmetiri di'tapu wa'acu niwī. Topu wa'acã, cũ macũ Abrã, cũ pārãmi Lot Hará mijī macũ, tojo nicã Abrã n̄mo Sarai cũ me'rã wa'acārã niwã. Canaá di'tapu wa'amirã, na Hará wāmetiri macāpu eta, topu nicārã niwã. ³² To Harápure Taré doscientos cinco cũ'marī cuogu, wēriã wa'acu niwī.

12

Õ'acũ Abrãrẽ piji'que ni'i

¹ Ni'cã n̄mu Õ'acũ Abrãrẽ pijio weetjãgũ, a'tiro nicu niwī: “Mũ'u ya di'tare, mũ'u acawererãrẽ, mũ'u pacu ya wi'ire wijayã. Ape di'tapu mũ'u wa'agusa'a. Yũ'u mũ'urẽ ti di'tare i'ogũti. ² Mũ'u pārãmerã nituriarã pãjãrã masãputicã weeguti. Mũ'urẽ añurõ weeguti. Nipe'tirã masã mũ'urẽ añurõ wãcũrãsama. Mũ'u me'rã ãpẽrã quẽ'rãrẽ añurõ wa'arosa'a. ³ Masã mũ'urẽ añurõ nirãrẽ añurõ wa'acã weeguti. No'o mũ'urẽ ña'arõ wa'acã weerã pe'ere yũ'u narẽ ña'arõ wa'acã weeguti. Mũ'u me'rã nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ añurõ wa'acã weeguti”, nicu niwī Õ'acũ.

⁴ Tojo weegu Abrã Õ'acũ duti'caronojõta Harãrẽ wijawã'cãcu niwī. Titare cũ setenta y cinco cũ'marī cuocu niwī. Topu wija, Canaá di'tapu wa'acu niwī. ⁵ Cũ wa'agu, a'ticũrãrẽ miacu niwī. Cũ n̄mo Sarai, cũ acabiji macũ Lot, apeyenojõ cũ cuo'que, tojo nicã cũrẽ Harápũ da'raco'te'cãrãrẽ miacu niwī. Na wa'a, Canaá di'tare etacãrã niwã. ⁶ Eta, Abrã Siquem wāmetiri macāpu yũ'rũwã'cãcu niwī. Ti macã pu'to ní'cũ yucũgũ pajicũ More wāmeticũ nicaro niwũ. Tigũ pu'to Abrã tojaque'acu niwũ. Tocjãrã tigũ pu'to na ãjõpeorãnojõrẽ ãjõpeoseticãrã niwã. Ti di'tapure cananeo masã nicũcãrã niwã. ⁷ Cũ topu nicã, Õ'acũ cũrẽ bajua cu niwī. Abrãrẽ a'tiro nicu niwī: “A'ti di'ta yũ'u mũ'u pārãmerã nituriarãrẽ o'atji di'ta ni'i”, nicu niwī.

Cũ tojo nicã tũ'ogu, Abrã to cũrẽ bajua'caroputa wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucũ niwī. Õ'acũrẽ ãjõpeogu, tojo weecu niwī. ⁸ Topu ní'cu, ãrũpagũ nirõ Betel wāmetiri macã mujĩpũ mũjãtiro pe'e wa'acu niwī. Topu na cãrĩatje wi'serire nũ'cõcu niwī. Betel mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacaro niwũ. Ape macã Hai wāmetiri macã mujĩpũ mũjãtiro pe'e nicaro niwũ. Topu quẽ'rãrẽ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucũ niwī. Seeneocũutojanũ'cõ, Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwī. ⁹ Be'ro Abrã Betel pu'to ní'cu wijawã'cãcu niwī. Cũ sojaro marĩrõ wa'a, téé Neguev wāmetiropũ etacu niwī.

Abrã cũ Egiptopũ ní'que ni'i

¹⁰ Abrã Neguepu nirī cura ba'ase marĩcaro niwũ. Pũrõ ãjũaboase wa'acã i'agũ, Abrã Egiptopũ wa'a wa'acu niwī. “Topu ba'ase niaporo” nicã tũ'otjãgũ, wa'acu niwī. ¹¹ Be'ro Egipto di'tapu etarã, Abrã cũ n̄mo Saraire a'tiro nicu niwī: “Yũ'u i'acã, mũ'u numio añugõ ni'i. ¹² Egiptocjãrã mũ'urẽ i'arã, 'A'tigo ã'rĩ n̄mo nimo', nirãsama. Mũ'urẽ ã'masĩ'rĩrã, yũ'ure wẽjẽrãsama. Mũ'u me'rã nisĩ'rĩrã, mũ'urẽ wẽjẽsome. ¹³ Tojo weego mũ'u, 'Cũ n̄mo ni'i', niticã'ña. 'Yũ'u cũ acabijo ni'i', niña. Mũ'u tojo weecã, mũ'urẽ ãrã, yũ'ure añurõ weerãsama. Tojo nicã yũ'ure wẽjẽsome”, nicu niwī.

* 11:27 Abrã nĩrõ, “pacu añurõ ucũ ãjõpeono'gũ” nisĩ'rĩrõ wee'e. Gn 17.5 † 11:29 Sarai nĩrõ, “wiogo docacjõ” nisĩ'rĩrõ wee'e. Gn 17.15

¹⁴ Cũ ní'caronojõ Abrã, Sarai Egiptopũ etacã, tocjãrã Saraire ì'arã, “Añugõ nimo”, ni ì'acãrã niwã. ¹⁵ Ti macã wiogũ faraó cũ docacjãrã core ì'arã, faraórẽ, “Co numio añubutiago niamo”, ni werecãrã niwã. Tojo weerã core faraó tiropũ miacãrã niwã.

¹⁶ “Sarai ma'mi nisami” ni wãcũgũ, faraó Abrãrẽ añurõ weecu niwĩ. Cũrẽ pãjãrã ecarã, ovejare, wecuare, burroare, cameyoare tojo o'ocã'cũ niwĩ. Tojo nicã da'raco'teri masã, mũuarẽ, numiarẽ cũrẽ o'ocũ niwĩ. ¹⁷ Saraire faraó tiropũ mia'que bu'iri Õ'acũ faraórẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ dutitĩcã weecu niwĩ. ¹⁸ Tojo wa'acã ì'agũ, faraó Abrãrẽ pijio, cũrẽ nicũ niwĩ: “¿De'ro weegu mũ'u tojo weeati yu'ure? ¿De'ro weegu 'A'tigo yu'u nũmo nimo”, nitiati? ¹⁹ “Yu'u acabijo nimo”, nimiapũba. Tere tu'ogũ, yu'u core cã'rõ nũmotimiasũ. ¡Ma! A'tigo nimo. Core miaña. Mũ'u quẽ'rã wa'aya”, nicũ niwĩ. ²⁰ Faraó cũ yarã surarare Abrãrẽ, cũ nũmorẽ, tojo nicã nipe'tise cũ cuose me'rã Egiptopũre wiorẽdutigu o'ócũ niwĩ.

13

Abrã Lot me'rã na ducawati'que ni'i

¹ Abrã, cũ nũmo, nipe'tirã cũ cuose me'rã Egiptopũ wijagu, na todũporopũ ní'caropũta Neguev wãmetiropũ dajacũ niwĩ. Cũ acabiji macũ Lot na me'rã wa'acũ niwĩ. ² Abrã peje waro cuocũ niwĩ. Cũ uru, plata, tojo nicã pãjãrã ecarã cuocũ niwĩ. ³ Neguepũ ní'cãrã sojaro marĩrõ dajatojaa wa'acãrã niwã téé Betel wãmetiri macãpũ. Betere yu'rua, ne waro a'tigu cũ cãrĩ'caropũre ejacũ niwĩ. To Betel, Hai decopũ nicaro niwũ. ⁴ Todũporopũre Õ'acũrẽ e'catise o'oguti ní'gũ, wa'icũrãrẽ ñjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Topũta Abrã Õ'acũrẽ apaturi e'catise o'ocũ niwĩ tja.

⁵ Cũ acabiji macũ Lot quẽ'rã Abrã weronojõta peje cuocũ niwĩ. Pãjãrã ecarã oveja, wecuã tojo nicã pãjãrã da'raco'terã cuocũ niwĩ. ⁶ Na nirõ pajiro di'ta niticarõ niwũ. Tojo weero na pãjãrãrẽ ba'ase ne ejatu'ajaticaro niwũ. Na ni'cãrõ me'rã ní'masĩticãrã niwã majã. ⁷ Abrã yarã ecarã co'terã, Lot yarã ecarã co'terã me'rã a'metu'ticũcãrã niwã. Apeyema tja, titare cananeo masã, tojo nicã ferezeo masã topũre nicãrã niwã. ⁸ Tojo weegu Abrã cũ acabiji macũ Lot me'rã a'tiro ni ucũcũ niwĩ: “Marĩ ni'cũ põ'rã ni'i. Tojo weerã marĩ cumuca marĩrõ nirõũa'a. Marĩ yarã ecarã co'terã quẽ'rã mejãrõta nirãsama. ⁹ Tojo weerã marĩrẽ ducawaarõũa'a. Nipe'tiro a'ti di'tare ì'aña. Mũ'u tu'sarore 'A'tota nigũti' ni, beseya. Mũ'u mujĩpũ mũjãtiro nirĩ di'ta pe'e wa'acã, yu'u mujĩpũ sãjãrõ nirĩ di'ta pe'ere wa'aguti. Mũ'u mujĩpũ sãjãrõ pe'e wa'acã pũrĩcãrẽ, yu'u mujĩpũ mũjãtiro pe'e wa'aguti”, nicũ niwĩ Abrã.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'ogũ, Lot nipe'tiro dia Jordã wãmetiri maa sumuto nirĩ di'tare ì'acũ niwĩ. Téé Zoar wãmetiri macãpũ opa pa'tiro añurõ acotiro nicã ì'acũ niwĩ. Añurĩ di'ta Õ'acũ ne waro wéeca wese weronojõ nicaro niwũ. Egipto di'ta weronojõ bajume'ricã'caro niwũ. Õ'acũ Sodoma, Gomorrare ñjũacõ'atjo dũporo añurõ bajucaro niwũ. ¹¹ Lot ti di'ta añurĩ di'ta nicã ì'agũ, nipe'tiro Jordã sumuto nirĩ di'tare besecu niwĩ. Abrãrẽ, “Mujĩpũ mũjãtiro pe'e wa'aguti”, nicũ niwĩ. Na pũarã ni'cãrõ me'rã nimi'cãrã a'merĩ ducawatia wa'acãrã niwã. ¹² Abrã Canaãpũ tojacũ niwĩ. Lot pe'e macãrĩ pũ'to añurĩ pa nirõpũ tojacũ niwĩ. Cũ ye wi'seri su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire Sodoma pũ'topũ nũ'cõcũ niwĩ. ¹³ Ti macãcjãrã masã ña'abutiãrã Õ'acũ cũ dutĩtisenõjõrẽ weeseticãrã niwã.

¹⁴ Be'ro Lot wa'aca be'ro Õ'acũ Abrãrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Mũ'u nirõ me'rã nipe'tiropũre ì'aña. Mujĩpũ mũjãtiro pe'e, mujĩpũ sãjãrõ pe'e, diacjũ pe'e, cũpe pe'e añurõ ì'aña. ¹⁵ Nipe'tiro mũ'u ì'aca di'tare mũ'urẽ o'oguti. Mũ'urẽ, mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti. Musã ye di'ta ninu'cũrõsa'a. ¹⁶ Mũ'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nirãsama. Nucũpori queota basiotise weronojõ mũ'u pãrãmerã nituriarã quẽ'rãrẽ ne queopõtẽota basiotirãsama. ¹⁷ Nipe'tiro a'ti di'tare sijawã'cãña'rẽ. ¿No'ocã'rõ yoati, no'ocã'rõ e'sati? ni ì'aña'rẽ. A'ti di'tare mũ'urẽ o'ogũ wee'e. Tojo weegu nipe'tiro ì'agũ wa'aya”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁸ Tojo weegu Abrā ni'cū masū Mamre wāmetigu pu'to wa'acu niwī. Yucu pacasepagu niró tojaque'acu niwī. Topu cū ye wi'seri su'ti caseri me'rā wee'que wi'serire nu'cōcu niwī. To Hebró wāmetiri macā pu'topu nicaro niwū. Topu Ō'acūrē ējōpeoguti nīgū, wa'icūrārē ūjūamorōpeore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī.

14

Abrā Lore cū wērībo'cure yu'rūweticā wee'que ni'i

¹ Titare Amrafel Sinar wāmetiri di'tare dutigu nicu niwī. Tojo nicā Arioc wāmetigu Elasar wāmetirote duticu niwī. Apī Quedorlaomer Elam wāmetiri di'tare duticu niwī. Apī wioḡu Tidal wāmetigu Goim wāmetirote dutigu nicu niwī. ² Ā'rā ba'paritirā wiorā ape di'tacjārā me'rā a'mewējērā wa'acārā niwā. Na me'rā a'mewējējā a'ticūrā nicārā niwā: Bera wāmetigu Sodomacjārā wioḡu, apī Birsā wāmetigu Gomorracjārā wioḡu, apī Sinab wāmetigu Admacjārā wioḡu, apī Semeber wāmetigu Zeboīcjārā wioḡu, tojo nicā Bela wāmetirocjārā wioḡu nicārā niwā. Apeterore Bela wāmetiri macā Zoar pisuno'caro niwū. ³ Ā'rā ni'cāmocuse macārīcārā na yarā surarare Sidim wāmetiropu neonu'cōcārā niwā. Sidim diacjūca pa, ditara O'maburotiri ditara sumutopu tojacaro niwū. ⁴ Toduporo na yoacā doce cū'marī Quedorlaomer wāmetigu Elācārā wioḡu dutise doca nicārā niwā. Be'ro majā trece cū'marī wa'aboronojō cū dutisere weenemosi'rītirā, cū me'rā a'mewējērātirā, na basu apocārā niwā.

⁵ Ape cū'ma Quedorlaomer cū me'rā nirā wiorā Astarot Karnaim wāmetiropu wa'acārā niwā. Topure wa'a, refaīta masārē a'mewējē wapata'acārā niwā. Be'ro, Ham wāmetiropure zuzita masārē a'mewējē wapata'acārā niwā. Tojo nicā emita masā quērārē Save-quiriataim wāmetiropure a'mewējē wapata'acārā niwā. ⁶ Be'rore horeo masārē ūrūpagu Seir wāmeticjūpu wējēsirutuwā'cācārā niwā téé El-parán wāmetiri papu. Ti pa yucu marīrōpu tojacaro niwū.

⁷ Be'ro totā Quedorlaomer, tojo nicā cū me'rā wa'a'cārā majāmitojaticārā niwā. Tojatirā, En-mispat wāmetiropu etacārā niwā. Apeterore En-mispat Cades pisuno'caro niwū. Tojo weerā, nipe'tirā na no'o bocaerārē amaleca masā na nirōpu wējēcō'ape'owā'cācārā niwā. Mejārōta amorreo masā quērārē wējēcārā niwā. Amorreo masā Hazon-tamar wāmetiropu nicārā niwā.

⁸ Be'ro na tojo weesere tu'orā, āpērā ni'cāmocūrā wiorā Sodomacjū, Gomorracjū, Admacjū, Zeboīcjū, Belacjū na yarā surara me'rā Sidim wāmetiri papu wa'acārā niwā. ⁹ Topu na ba'paritirā wiorā me'rā a'mewējērātirā wa'acārā niwā. Na me'rā a'mewējējā pe'e, a'ticūrā nicārā niwā: Quedorlaomer Elam wāmetirocjū, Tidal Goim wāmetirocjū, Amrafel Sinar wāmetirocjū, tojo nicā Arioc, Elasar wāmetirocjū. ¹⁰ Topu na a'mewējēatjopu Sidim wāmetiri papure ope coperi peje nicaro niwū. Puarā wiorā Sodomacjū, Gomorracjū a'mewējērōpu omadu'timirā, te coperipu burusājādijacārā niwā. Na me'rācārā āpērā wiorā pe'e ūrūpagupu du'tia wa'acārā niwā.

¹¹ Tojo weerā na du'tisteaca be'ro Quedorlaomer quērā nipe'tise Sodoma, Gomorrapu nimi'que ba'ase, apejenojō wapabujuse nimi'quere miicārā niwā. ¹² Lot Abrā acabiji macūrē Sodomapu nise bu'iri ñe'e, cū ye nipe'tise me'rā miacārā niwā.

¹³ Ni'cū na a'mewējē'caropu ní'cu Abrā tiropu omadu'tiwā'cācārā niwī. Abrā hebreo masū* nicu niwī. Abrārē Lore na mia'quere werecu niwī. Abrā niró pu'to ni'cū Mamre wāmetigu amorreo masū nicu niwī. Cū niró yucu pacasepagu niró nicaro niwū. Mamre acabijirā Escol, tojo nicā Aner nicārā niwā. Na quērā Abrā me'rā añurō niseticārā niwā.

¹⁴ Abrā cū acabiji macūrē “Ñe'e, mia wa'ama” nisere tu'ogū, cū tiro masā'cārā, cūrē da'raco'terārē neocūucu niwī. Tojo weetjagū, Lore mia'cārārē sirutucu niwī. Abrā me'rā wa'a'cārā trescientos dieciocho ūmua nicārā niwā. Na sirutuwā'cā, téé Dan wāmetiropu wiorārē bocaerārā niwā. ¹⁵ Narē bocaerā, wiorā ne masītiri cura ñamipu Abrā cū masā me'rā a'mewējēñ'cācārā niwā. Na wiorā tojo weecā ī'arā, du'tia wa'acārā niwā. Abrā

* 14:13 Ī'aña glosariopu “hebreo masā”.

quē'rā narē sirutuwa'cācārā niwā téé Hoba wāmetiropu. Ti macā Damasco wāmetiri macā yu'rurōpu tojacaro niwū. ¹⁶ Narē sirutu, nipe'tise na mia'quere ē'mape'ocā'cārā niwā. A'tiro wee, Abrā Lot cū acabiji macūrē, cū ye nipe'tise me'rā wijata'acu niwī. Tojo nicā numia, āpērā na mia'cārārē wijata'acu niwī.

Ni'cū pa'i Melquisedec wāmetigu Abrārē, “Mū'urē añurō wa'ato” ní'que ni'i

¹⁷ Abrā Quedorlaomer quē'rārē a'mewējē wapata'aca be'ro dajatojaacu niwī. Cū dajari cura Save wāmetiri papu Sodomacjū wioḡu cūrē pōtērigū ejacu niwī. Save wāmetiri pa, wioḡu ya pa nisi'rīrō weecaro niwū. ¹⁸ Apī Melquisedec, Salem wāmetiri macācū wioḡu nicu niwī. Tojo nicā cū pa'i Ō'acū nipe'tirā bu'ipu nigūrē ējōpeogu nicu niwī. Cū pá, tojo nicā u'seducaco vinorē miiti, ¹⁹ Abrārē o'ogu, a'tiro nicu niwī:

“Ō'acū nipe'tirā bu'ipu nigū, u'muse, a'ti di'tare wee'cu mū'urē añurō weeato.

²⁰ Ō'acū nipe'tirā bu'ipu nigūrē ‘Añu'u’, nírā.

Mū'urē i'atu'ti'cārārē a'mewējē wapata'acā weecu niami.”

Cū tojo níca be'ro Abrā cū a'mewējē wapata'a'quere diez mesārī ducawaacūucu niwī. Ni'cā mesārē Melquisedere o'ocu niwī. ²¹ Tojo wéeca be'ro Sodomacjū wioḡu Abrārē nicu niwī:

—Mū'u wijata'a'que mū'u yeta tojato. Masā dia'cūrē yu'ure wiaya. Ape'quema mū'u miaña.

²² Abrā pe'e Melquisedere yu'ticu niwī:

—Ō'acū nipe'tirā bu'ipu nigū u'musere, a'ti di'tare wee'cure cū tu'oropu mū'u ye cjasere ucūtojaru: ²³ “Ne cārō mū'u ye apeyenojō me'rā tojasome. Ne ni'cā yuta da, ne ni'cā da sapatu du'teri danojōrē miasome. Yu'u miacāma, be'ropure mū'u yu'ure a'tiro nibosa'a, ‘Yu'u cūrē niyerubucu wa'acā weewu’, nibosa'a. ²⁴ Tojo weegu yu'u pe'e ne apeyenojō mū'u yere miasome. Yu'u me'rā wa'a'cārā na ba'a'quema ducayuya. Tojo nicā, yu'ure ba'pat'i'cārā pūrīcā Aner, Escol, Mamre na usere miarāsama”, nicu niwī Abrā.

15

Ō'acū Abrā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹ Be'ro nipe'tise tojo wa'áca be'ro Ō'acū quē'erōpu Abrārē a'tiro ni ucūcu niwī:

—Abrā, uiticā'ña. Yu'u mū'urē co'teguti. Mū'urē peje añuse o'oguti, nicu niwī.

² Cū tojo nicā tu'ogu, Abrā pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Ō'acū, yu'u wioḡu, ¿ñe'e me'rā yu'ure añurō weebosari? Mū'u mas'i'i; yu'u pō'rā mar'i'i. Tojo weecā, yu'u cuose Eliezer Damascocjū cuosirutugusami. ³ Mū'u yu'ure pō'rā o'otise bu'iri yu'ure da'raco'tegure yé ní'que tojarosa'a, nicu niwī Abrā.

⁴ Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Cū mū'u yere ñe'esome. Mū'u macū diácjū mū'u yere ñe'egūsami.

⁵ Cū tojo nitojanu'cō, Abrārē wijaaropu pijiwijaacu niwī. Cūrē nicu niwī:

—Ū'muarōpu i'amorōña. Mū'u pōtēorō ñocōarē ba'paqueoya. Na ñocōa pājārā weronojō mū'u pārāmerā nituriarā nirāsama, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Abrā Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū cūrē “Añugū, bu'iri marīgū nimi”, nicu niwī. ⁷ Cū tojo ējōpeocā i'agū, cūrē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u mū'u wioḡu ni'i. Yu'uta mū'u Ur caldeo masā ya macāpu nimi'cure miiwijawu. A'ti di'ta mū'u ya di'ta niato ní'gū, tojo weewu.

⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Abrā cūrē sērītiña'cu niwī:

—Ō'acū, yu'u wioḡu, ¿de'ro wee a'ti di'ta ya di'ta nirōsa'a nisere masībosari? nicu niwī Abrā.

⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Ō'acū a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure ni'cō wecuo, ni'cō cabra, ni'cū oveja umu miitia. Nanucū i'tiarē cū'marī cuorā niato. Tojo nicā ni'cū buja, apī buja wī'magūacārē miitia, nicu niwī Ō'acū.

¹⁰ Abrã nipe'tirã Õ'acũ miitiduti'cãrãrẽ miiticu niwĩ. Miiti, nanucũrẽ deco me'rã dutesurecu niwĩ. Te sirinacũ ï'apõtẽorõ peoburocu niwĩ. Na bujama ne dutesureticu niwĩ. ¹¹ Cũ tojo weeca be'ro yuca wa'icu di'ire ba'asĩ'rĩrã, te di'i bu'ipũ ejapejamũjãcãrã niwã. Na tojo weecã, Abrã narẽ nũmũmũjãcu niwĩ. ¹² Nũrucũmĩ, mujĩpũ sãjãrĩ cura Abrã cãriyũ'rua wa'acu niwĩ. Maata pũrõ na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Tojo na'itĩ'a'cã ï'agũ, uise me'rã tu'oña'cu niwĩ. ¹³ Tojo wa'acã, Õ'acũ cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ wa'atjere masĩcã uasa'a. Na ãpẽrã ya di'tapũ nirãsama. Topũ na nicã, tocjãrã narẽ da'raco'terã cuorãsama. Topũre ña'arõ weepeno'rãsama. Na cuatrocientos cã'marĩ pi'etirãsama. ¹⁴ Narẽ tojo weemicã, yũ'u tocjãrã narẽ da'radutiperãrẽ bu'iri da'regutĩ. Be'ro na tojo pi'eti'cãrã nimirã, ti di'tapũ nimi'cãrã wĩjarãsama. Peje apeque me'rã wĩjarãsama. ¹⁵ Mũ'u pũrĩcã bũcu waro wa'agũ, añurõ soose me'rã wẽrĩgũsa'a. ¹⁶ Ba'paritise curari mũ'u pãrãmerã nituriarã masãbajuaca be'ro a'ti di'tapũre dajatojatirãsama. Maata a'tisome. A'tocaterore a'ti di'tacjãrã amorreo masã ña'arõ weesetima. Be'ropũre nemorõ ña'arõ weesetirãsama. Tojo wa'ari cura, mũ'u pãrãmerã nituriarã tojatirãsama tja. Tojati, amorreo masãrẽ cõ'awĩrõrãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁷ Be'ro ñamipũ ni'cãrũ o'me bue ãjũtjũ, tojo nicã ãjũrĩ tuturo wa'icũrã dutesure'cãrã wa'teropũ yũ'ruacarõ niwũ. ¹⁸ Ti nũmũrẽta, Õ'acũ Abrã me'rã cũ “Mũ'urẽ a'tiro weeguti” nĩ'quere apocũ niwĩ. Abrãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti di'tare mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti. Egipto cja dia me'rã nũ'cã, téẽ dia pajiri maa Éufrates wãmetiri maapũ nitũorosa'a. ¹⁹ A'tiro nicã a'ti di'tacjãrã a'ticũrã nima: ceneo masã, cenezeo masã, cadmoneo masã, ²⁰ hitita masã, ferezeo masã, refaĩta masã, ²¹ amorreo masã, cananeo masã, gergeseo masã, jebuseo masã nima, nicu niwĩ Õ'acũ.

16

Agar macũ Ismae ye cjase ni'i

¹ Abrã nũmo Sarai ne põ'rã marĩco niwõ. Tojo nimigõta, ni'cõ core da'raco'tego Egiptocjõ, Agar wãmetigore cuoco niwõ. ² Tojo weego Sarai co marãpũ Abrãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Õ'acũ yũ'ure ne põ'rã marĩcã weemi. Tojo weego Agar yũ'ure da'raco'tego me'rã mũ'u nicã uasa'a. Apetero weego mũ'u co me'rã põ'rãticã, yũ'u põ'rã weronojõ tojarãsama, nico niwõ Sarai.

Co tojo nicã tu'ogũ, Abrã “Jau”, nicu niwĩ. ³ Tojo weego cũ nũmo Sarai core da'raco'tego Agare cũ nũmo weronojõ niato nĩgõ, co marãpũ Abrãrẽ o'oco niwõ. Titare Abrã diez cũ'marĩ Canaãpũ nĩgũ weecu niwĩ.

⁴ Tojo wee Abrã Agar me'rã nicu niwĩ. Cũ me'rã ni, co nijĩpaco niwã'cãtico niwõ. Tojo wee majã, siape'e me'rã co nijĩpaco nisere masĩgõ, co wiogore tojo ï'acõ'aco niwõ. ⁵ Co tojo weecã ï'agõ, Sarai Abrãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Agar yũ'ure ï'acõ'ase mũ'u ye bu'iri ni'i. Yũ'u basuta yũ'ure da'raco'tegore mũ'u nũmo weronojõ cuoato nĩgõ, mũ'urẽ o'owũ. Ni'cãrõacã co nijĩpaco nitjãgõ, “Yũ'u co nemorõ wapatĩ'i”, nisamo. Õ'acũ “¿Noa pe'e bu'iri cuoti?” ni beseato, nico niwõ Sarai.

⁶ Abrã core yũ'ticu niwĩ:

—Mũ'urẽ da'raco'tego mũ'u yago nimo. Mũ'u uaronojõ weeya core.

Tojo weego Sarai Agare ña'arõ weenu'cãco niwõ. Co tojo weecã ï'agõ, Agar du'tia wa'aco niwõ. ⁷ Co tojo du'tiwã'cãrĩ cura Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cã,* core yucu marĩrõpũ bajuacu niwĩ. Core bocaaja'caro ni'cã pe

☆ 15:13 Ex 1.1-14; 12.40-41; Hch 7.6 * 16:7 Pecasã ye me'rã “el ángel del Señor” nĩrõ, “õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cãpũ”, nisĩ'rĩrõ wee'e. Jesucristo cũ a'ti turipũ bajuãca be'ro Õ'acũ cũrẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cãbajuanemotipũ majã.

aco waari pe ma'a sumuto nicaro niwũ. Ti ma'a co wa'áca ma'a Shur wāmetiro wa'ari ma'a nicaro niwũ. ⁸ Core topu bocaejagu, a'tiro ni sērītiña'cu niwī:

—Agar, Saraire da'raco'tego, ¿no'opu ní'co a'tiati m'u? Tojo nicā ¿no'opu wa'ago weeti? Cū tojo nicā tu'ogo, cūrē yu'tico niwō:

—Yu'u wiogo Saraire du'tigo wee'e, nico niwō.

⁹ Co tojo nicā tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Majāmitojaaya tja m'u wiogo Sarai tiropu. Nipe'tise co weedutisere añurō yu'tiya, nicu niwī.

¹⁰ Ō'acū cū basuta nimigū cūrē wereco'tegu weronojō upusājān'cā, apeye core ninemocu niwī tja:

“Yu'u m'u'rē pājārā pō'rāticā weeguti.

Ne ni'cū na pājārārē queo pōtēosome.

¹¹ M'u ni'cārōacārē nijīpaco ni'i.

M'u wī'magū wuagosa'a.

Cūrē Ismae† wāme ō'ogōsa'a.

Ō'acū m'u piletisere ī'ami.

Tojo weego m'u macūrē tojo wāme ō'ogōsa'a.

¹² M'u macū ni'cū burro nūcūcū weronojō yucu marīrōpu sijabaque'atigusami.

Nipe'tirā me'rā a'mewējēsetigusami.

Na pe'e quē'rā cū me'rā mejārōta nisetirāsama.

Nipe'tirā cū acawererārē ī'atu'tiri masū nigūsami”, ni wercu niwī.

¹³ Tojo weego majā Agar Ō'acū me'rā ucū weetjāgō, a'tiro cūrē wāme ō'oco niwō: “Ō'acū yu'ure ī'agū nimi”. Tojo nígō, a'tiro nisī'rīgō weeco niwō: “Ō'acū yu'ure ī'a'cure ī'aru. Tojo weemigō, cati'i yujupu”. ¹⁴ Tojo weero ti aco wijari pe “Catinu'cūgū, yu'ure ī'agū ya pe” wāmeyeno'caro niwũ. Ti pe Cades, Bered wāmetise macārī wa'tero nicaro niwũ.

¹⁵ Be'ro Agar Abrārē cū macūrē pō'rātibosaco niwō. Cū wī'magūrē Ismae wāme ō'ocu niwī. ¹⁶ Ismae bajuácaterore Abrā ochenta y seis cū'marī cuocu niwī.

17

Ō'acū Abrā me'rā “A'tiro weeguti” ni aponemo'que ni'i

¹ Abrā noventa y nueve cū'marī cuori cura Ō'acū cūrē apaturi bajuacu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū, tutuayurūn'cāgū ni'i. Yu'u ī'orōpūre añurō bu'iri marīgū niña. ² Yu'u m'u me'rā “A'tiro weeguti” ni ucū'quere ī'ogūti. M'u pārāmerā nituriarā pājārā waro nicā weeguti, nicu niwī Ō'acū.

³ Cū tojo nicā tu'ogu, Abrā paamu'rīque'acu niwī.

Ō'acū cūrē ninemocu niwī:

⁴ —Yu'u m'u me'rā apogu, a'tiro weeguti. M'u peje di'tacjārā ñecū tojagusa'a. ⁵ Abrā wāmetisome majā. Yu'u nírōnojōta m'u'rē peje di'tacjārā ñecū tojacā weegusa'a. Tojo weegu ni'cācā me'rā Abrahā wāmetigusasa'a. ⁶ Yu'u m'u pārāmerā nituriarārē pājārā weeguti. Na peje macārīcjārā nirāsama. Tojo nicā ni'cārērā m'u pārāmerā nituriarā di'ta dutirā wiorā nirāsama. ⁷ M'u me'rā “A'tiro weeguti” nise ne pe'tisome. Yu'u m'u'rē ni'caronojōta m'u pārāmerā quē'rārē añurō weeguti. M'u wiogu, tojo nicā m'u pārāmerā nituriarā wiogu nigūti. M'u, tojo nicā na quē'rā yu'ure ējōpeorāsama. ⁸ Nipe'tise a'ti di'ta, m'u ni'cārōacā nirōrē m'u'rē ō'ogusa'a. Na quē'rārē ō'ogusa'a. Mūsā niatji di'ta ninu'cūcā'rōsa'a. Na wiogu nigūti, nicu niwī Ō'acū.

⁹ Apeyere ninemocu niwī tja:

—M'u pe'ema, a'tiro weecā ū'a. Tojo nicā m'u pō'rā, m'u pārāmerā nituriarā yu'u weedutisere weerāsama. ¹⁰ Yu'u m'u me'rā, tojo nicā m'u pārāmerā nituriarā me'rā apo'que a'tiro ni'i. Mūsā tiropu nirá ūmua nipe'tirā ō'rēcju yapa caserore

† 16:11 “Ismae” nírō, “Ō'acū tu'omi” nisī'rīrō wee'e.

yejecō'ano'cārā niato. ¹¹ Mūsā ò'rēcju yapa caserore yejecō'ano'que me'rā yu'u mūsā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'quere i'ono'o. ¹² Ni'cācā me'rā nipe'tirā wī'marā umua ocho numarī bajua'ca be'ro ò'rēcju yapa caserore yejecō'ano'rāsama. No'o wī'magū mu'u ya wi'ipū bajua'cu, tojo nicā apesecjū cū duu'cu quē'rā mejārōta weeno'gūsami. ¹³ Mu'u ya wi'ipū bajua'cārā, tojo nicā mu'u duu'cārā quē'rā na ò'rēcju yapa caserore yejecō'ano'rāsama. Tojo weese me'rā yu'u mūsā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'que i'ono'rōsa'a. ¹⁴ No'o ni'cū yejecō'ano'ña marīgūnojō mūsā wa'teropure cō'ano'gūsami. Mūsā me'rā nīmasīsome majā. Cū yu'u ucū'quere ējōpeotigu nimi. Tojo weegu cō'ano'gūsami.

¹⁵ Ō'acū tere nitojanu'cō, Abrahārē a'te quē'rārē nicu niwī:

—Mu'u numo Sarai pe'e, Sarai wāmetisome majā. Co Sara wāmetigosamo. ¹⁶ Core añurō weegusa'a. Co me'rā mu'u macūrē o'oguti. Co peje macārīcjārā ñecō nigōsamo. Co pārāmerā nituriarā di'ta dutirā wiorā nirāsama, nicu niwī Ō'acū.

¹⁷ Cū tojo nisere tu'ogu, Abrahā paamu'rīque'acu niwī. Ō'acū ucū'sere wācūgū, buji, cū basu a'tiro ni wācūcu niwī: “¿Ni'cū cien cū'marī cuoguru pō'rātibosari? ¿Sara quē'rā noventa cū'marī cuomigō, wī'magūrē wūamasībosari?” ¹⁸ Tojo weegu Ō'acūrē nicu niwī:

—Ismae mu'u “Añurō wa'ato” nise me'rā niato. Mu'u cūrē añurō weecā ũa'a, nicu niwī.

¹⁹ Ō'acū cūrē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Tojota ni'i, nírō pe'e. Mu'u numo Sara ni'cū wī'magūrē wūabosagosamo. Mu'u cūrē Isaa* wāmeyegusa'a. Cū me'rā yu'u “A'tiro weeguti” ni apo'quere añurō weeguti. Cū me'rāta, cū pō'rā nituriarāpūre mejārōta añurō weenu'cūgūti. ²⁰ Ismae pe'ere, cū ye cjasere, mu'u ní'quere tu'oapu. Cū quē'rārē añurō wa'acā weeguti. Pājārā pō'rāticā weeguti. Cū pārāmerā nituriarā pājārā nirāsama. Cū doce wiorā pacu nigūsami. Yu'u cū me'rā pajibutiari curua weeguti. ²¹ Yu'u “Mūsā me'rā tojo weeguti” ní'que pe'ema Isaa, Sara macū me'rā apoguti. Cū ape cū'ma a'tocateronjōta bajuagusami, nicu niwī Ō'acū. ²² Cū Abrahā me'rā ucūtojanu'cō, wa'a wa'acu niwī.

²³ Ti numuta Abrahā cū macū Ismaere cū ò'rēcju yapa caserore yejecō'acu niwī. Tojo nicā, nipe'tirā cūrē da'raco'terā, cū ya wi'ipū bajua'cārā, āpērā cū duu'cārā, nipe'tirā umua cū me'rā nirārē Ō'acū cūrē duti'caronjōta weecu niwī. ²⁴ Titare Abrahā noventa y nueve cū'marī cuocu niwī. ²⁵ Cū macū Ismae trece cū'marī cuocu niwī. ²⁶ Abrahā cū macū me'rā ti numuta yejecō'ano'cārā niwā. ²⁷ Nipe'tirā umua cū ya wi'ipū bajua'cārā, tojo nicā apesecjārā cū duu'cārā mejārōta weeno'cārā niwā.

18

Ō'acū Abrahārē “Mu'u ni'cū macūtīgusa'a” ní'que ni'i

¹ Ni'cā numu Ō'acū Abrahārē yucupagu pacasespogu nírō, Mamre wāmetiropu bajuacu niwī. Dajaritero nicā uputu asiri cura Abrahā cū ya wi'i su'ti caseri me'rā wéca wi'i sope pu'topu dujicu niwī. ² To dujigu, i'áoo, i'tiarā umua cū diacjū nu'cūrārē i'acu niwī. Narē i'a, sojaro me'rā wā'cānu'cā, narē pōtērīgū wa'acu niwī. Na tiro eta, di'tapu paamu'rīque'acu niwī.

³ Narē a'tiro nicu niwī:

—Wiogu, yu'ure yu'ruaticā'ña; co'teniña yujupu. ⁴ Mūsā du'pocārīrē coecā, yu'u aco miitudutiguti. Be'ro mūsā yucu docapu soorā wa'arāsa'a. ⁵ Mūsārē da'raco'tegu tiro a'tiapu. Tojo weegu mūsā ba'atjere miigū wa'aguti. Mūsā tere ba'aca be'ro wācūtutua, yu'ruwā'cārāsa'a, nicu niwī Abrahā.

Na “Jaū”, ni yu'ticārā niwā.

⁶ Na tojo nicā tu'ogu, Abrahā cū ya wi'ipū sājāa, cū numo Sarare nicu niwī:

—Quero, veinte kilo harina añuse miitjāgō, pá weebaque'oya.

⁷ Core tojo nitojanu'cō, Abrahā wecu nirōpu omawā'cā, ni'cū wecu wī'magū añugūrē i'abese weetjāgū, cūrē da'raco'tegure wējēdutigū o'ocu niwī. Tojo weegu maata cūrē

* 17:19 “Isaa” niro, “cū bujimi” nisī'rīrō we'e.

wějē, na ba'atjere do'acu niwī. ⁸ Tu'ajanu'cō, Abrahā narē wecu di'ire, wecu ōpēco, tojo nicā te ōpēco bu'a'quere ecacu niwī. Na yucupagu doca ba'ari cura narē i'anu'cū co'tecu niwī.

⁹ Sijari masā ba'atu'ajanu'cō, Abrahārē sērītiña'cārā niwā:

—Mu'u nūmo Sara, ¿no'opu niati?

—Wi'ipu niamo, nicu niwī.

¹⁰ Cū tojo yu'ticā tu'ogu, ni'cū na me'rācjū Abrahārē nicu niwī:

—Ape cū'ma mūsārē i'agū a'tiguti tja. Yu'u tocā'rō a'ticā, mu'u nūmo ni'cū wī'magū pō'rātigosamo.

Sara cū tojo ucūrī cura wi'i sājārō Abrahā sē'ema ejanu'cā, na tojo ni ucūsere tu'ope'ocā'co niwō. ¹¹ Abrahā, Sara bu'cārā waro nicārā niwā. Sara co be'ti i'ase pe'ti'copu nico niwō. ¹² Tojo weego Sara bujidi'ocū pōtēotico niwō. A'tiro ni wācūco niwō: “¿De'ro weerā ūsā bu'cārā nimirā, ūsā uaripejase cuobosari?” ¹³ Ō'acū pe'e Abrahārē nicu niwī:

—¿De'ro weego Sara bujiti? ¿Bucuo nimigō, pō'rātigosa'a, ni ējōpeoweti? ¹⁴ Mūsā tu'oña'cā, ¿yu'ure apeyenojō weemasitise nibosari? Ape cū'ma mūsārē i'agū a'tiguti tja. Yu'u tocā'rō a'ticā, mu'u nūmo wī'magū pō'rātigosamo.

¹⁵ A'tere tu'ogo, Sara uigo, a'tiro nico niwō:

—Yu'u bujigo mejēta weepu.

Ō'acū core yu'ticu niwī:

—Yu'u masī'i; mu'u bujiapu, nicu niwī.

Sodoma cjasere Abrahā Ō'acūrē sērī'que ni'i

¹⁶ Be'ro sijari masā wā'cānu'cā, Sodoma wāmetiri macāpu wa'acārā niwā. Abrahā narē i'atūogu wa'agu, na me'rā wa'acu niwī. ¹⁷⁻¹⁸ Na tojo wa'ari cura Ō'acū a'tiro wācūcu niwī: “Abrahā pārāmerā nituriarā pājārā waro, tutuarā nirāsama. Cū me'rā nipe'tirā a'ti unucocjārārē añurō wa'acā weeguti. Tojo weegu yu'u Sodomacjārārē weeatjere cūrē wererouasa'a. ¹⁹ Yu'u cū pō'rārē, cū pārāmerā nituriarārē yu'u bu'esere yu'tidutigu, tojo nicā añuse, diacjū cjase weeato nígū, cūrē besewu. Na tojo weecā, nipe'tise yu'u “Tojo weeguti” ni'que queoro wa'arosa'a”, ni wācūcu niwī.

²⁰ Tojo weegu Ō'acū Abrahārē a'tiro nicu niwī:

—Sodoma, Gomorracjārā na ña'arō weesetisere tu'oapu. Na tojo weese ña'abutiase ni'i. ²¹ Tojo weegu ni'cārōcā yu'u basuta topu i'agū wa'aguti. ¿Diacjūta yu'u tu'o'caronojōta ña'abutiario weerā weeti? Tere i'atojagupu, añurō masīgūsa'a majā, nicu niwī.

²² Be'ro puarā Sodomapu wa'acārā niwā. Abrahā pe'e Ō'acū tiropu tojánicu niwī. ²³ Cū pu'tocure wa'a, sērītiña'cu niwī:

—¿Ña'arā me'rā añurā quē'rārē cō'agūsari? ²⁴ Apetero weerā ti macāpūre cincuenta añurā nibosama. ¿Tojo nimicā, ti macārē cō'agūsari? Na cincuenta añurā nimicā, ¿de'ro weegu mu'u ti macācjārārē acobojotibosari? ²⁵ Bu'iritirā, bu'iri marīrā me'rā, narē ni'cārōnojō bu'iritirā weronojō wējēta basiowe'e. Tere weeticā'ña. Mu'u nipe'tirā a'ti turicjārārē besegu ¿queoro weetibosari? nicu niwī Abrahā. ²⁶ Tojo nicā tu'ogu, Ō'acū yu'ticu niwī:

—To pūrīcārē ti macā Sodomacjārārē cincuenta añurā bocaejagu, nipe'tirā to nirārē acobojoguti, nicu niwī Ō'acū. ²⁷ Abrahā ninemocu niwī tja:

—Mu'u Ō'acū ni'i. Yu'u pūrīcā masū mejō nigū ni'i. Tojo nimigū, no'o uaro busuma'agū weronojō mu'urē ucūma'asa'a. ²⁸ ¿Apetero weegu na cincuenta ni'cārā, cinco dijaro nicārē, na cinco ye bu'iri ti macācjārārē cō'agūsari tja?

Ō'acū a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Na cuarenta y cinco añurā nicārē cō'asome.

²⁹ —¿Cuarenta añurā nicā warore, de'ro weegusari? nicu niwī Abrahā.

—Na cuarenta nicā quē'rārē, ti macācjārārē cō'asome, nicu niwī Ō'acū.

³⁰ Abrahā pe'e sērītiña'nemocu niwī tja:

—Yũ'u me'rã uaticã'ña. Mu'urẽ apaturi sêrĩtiña'nemogũti. ¿De'ro weegusari treinta añurãrẽ bocaejagũ waro?

Õ'acũ apaturi nicũ niwĩ:

—Treinta añurãrẽ bocaejagũ, ti macãcjãrãrẽ acobojoguti.

³¹ Abrahã sêrĩtiña'nemosãjãcũ niwĩ tja:

—Yũ'u wioğũ, uiro marĩrõ mu'urẽ ucũmiapũba. Veinte añurã bocaejagũ, ¿de'ro weegusari?

Õ'acũ yũ'ticũ niwĩ tja:

—Na veinte añurã nicã quẽ'rãrẽ ti macãcjãrãrẽ cõ'asome.

³² Abrahã sêrĩtiña'tuocũ niwĩ:

—Yũ'u wioğũ, yũ'u me'rã uacũpa. Mu'urẽ a'tota sêrĩtiña'tuogũti majã. Ne caribonemosome. ¿De'ro weegusari mu'u, diez dia'cũ añurãrẽ bocaejagũ?

Õ'acũ nicũ niwĩ:

—Diez añurã nicã, ti macãcjãrãrẽ cõ'asome.

³³ Õ'acũ Abrahã me'rã ucũtojanũ'cõ, wa'a wa'acũ niwĩ. Abrahã quẽ'rã cũ ya wi'ipũ dajatojaa wa'acũ niwĩ.

19

Õ'acũ Sodoma, Gomorrare cũ ãjũacõ'a'que ni'i

¹ Na'ique'ari cura, Õ'acũrẽ wereco'terã Sodomapũre etacãrã niwã. Na topũ etari cura Lot, Abrahã acabiji macũ, macã sãjãrĩ sope tiro dujicũ niwĩ. To cũ dujiro nipe'tirã masã nerẽwũaro nicaro niwũ. Na etacã i'agũ, wã'cãnu'cã, paamu'rĩque'a, ² narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u musãrẽ da'raco'tegũ ni'i. Tojo weerã ya wi'ipũ cãrĩrã a'tia. Topũ musã dũ'pocãrĩrẽ coerãsa'a. Be'ro ñamiña'cũrõ musã wa'aropũ yũ'rũwã'cãrãsa'a.

Cũ tojo nicã, yũ'ticãrã niwã:

—Niwe'e. A'to macã deco cãrĩrãsa'a.

³ Na tojo nimicã, Lot tutuaro me'rã, “Niwe'e; ya wi'i cãrĩrãsa'a,” nicũ niwĩ. Cũ tojo nĩca be'ro, na “Jau” ni, cũ me'rã wa'acãrã niwã. Cũ ya wi'ipũ sãjãa, Lot narẽ ba'ase da'rebosacũ niwĩ. Cũ pã bucuase morẽña marĩsere weebosacũ niwĩ. Na tere ba'acãrã niwã.

⁴ Be'ro, na cãrĩatji dũporo nipe'tirã Sodomacjãrã umũa, ma'mapjia, bucuãrã nipe'tirã Lot ya wi'i pu'tore sutuanũ'cãcãrã niwã. ⁵ Na to sutuanũ'cã, cũrẽ caricũcãrã niwã:

—¿Umũa no'opũ niti ñamipũ mu'u tiro eta'cãrã? Narẽ o'owĩrõña. Numia me'rã weewũasenojõrẽ weesĩ'rĩsa'a na me'rã, nicãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tu'ogũ, Lot cũ ya wi'i wijaa, na me'rã ucũgũtigũ, sopere añurõ bi'acã'cũ niwĩ. ⁷ Narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u me'rãcjãrã, narẽ tojo ña'arõ weeticã'ña. ⁸ A'tiro pe'e weeya. Yũ'u põ'rã, puarã numia ne ni'cũ umũ me'rã nitirã numia nima yujupũ. Narẽ wĩorẽgũti. Musã narẽ no'o weesĩ'rĩrõ weeya. Æ'rã umũa yũ'u tiro eta'cãrã pe'ema, narẽ ña'arõ weeticã'ña. Na yũ'u pijio'cãrã nima. Narẽ añurõ co'teguti.

⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, a'tiro yũ'ticãrã niwã:

—Siape'e wa'aya. Mu'u aperocjũ ni'i. Æsã mu'u dutino'bo'cãrã niwe'e. To pũrĩcãrẽ ni'cãrõacã Æsã narẽ tojo weesĩ'rĩrõ nemorõ mu'urẽ ña'arõ weerãti, nicãrã niwã.

Na Lore pũrõ tuuquenũ'cõcãrã niwã. Ti wi'i sopere tuupã'rẽsĩ'rĩmicãrã niwã. ¹⁰ Na tojo weenu'cãrĩ cura sijari masã Lore ñe'e, wi'i po'peapũ miisãjã wa'acãrã niwã. Tojo weetoja, na sopere añurõ bi'acã'cãrã niwã. ¹¹ Tojo weetojanũ'cõ, na nipe'tirã sope pu'topũ nĩcãrã umũarẽ, ma'mapjiare, bucuãrãrẽ caperi bajuticã weecãrã niwã. Caperi bajutirã, ti wi'ipũ sãjãasi'rĩrã, sopere a'masjarã, põtẽotia wa'acãrã niwã. Ne bocaticãrã niwã.

¹² Wi'i po'peapũ sijari masã Lore sêrĩtiña'cãrã niwã:

—¿A'tore ãpẽrã mu'u acawererã marĩti? Nipe'tirã mu'u põ'rã umũa, numia, mu'u bujisumũa, nipe'tirã mu'u acawererã a'ti macã nirãrẽ apero yoaropũ miaña. ¹³ A'ti macãrẽ cõ'ape'ocã'rãsa'a. Õ'acũ a'ti macãcjãrã na peje ña'arõ weesetise queti tu'oami. Tojo weegũ Æsãrẽ a'ti macãrẽ cõ'adutigũ o'oãmi, nicãrã niwã.

¹⁴ Na tojo nicā tu'ogu, Lot cū bujisumma niajārē weregu wa'amicu niwī. Narē nicu niwī:
—Wā'cānu'cāña. A'ti macārē wijayá. Ō'acū a'ti macārē cō'agūtigu weemi, nicu niwī.

Cū bujisumma niajā cū tojo nisere, “Tojo nima'acū weemi,” ni wācūcārā niwā. ¹⁵ Cū na me'rā ucūrī cura bo'rearo weecaro niwū. Tojo weerā Ō'acūrē wereco'terā tutuaro me'rā cūrē nicārā niwā:

—¡Quero! Mū'u nūmo, mū'u pō'rā numiarē sojaro me'rā aperopu miaña. Wa'aya ūsā a'ti macārē ūjūacō'acā, wērīsī'rītirā, nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nimicā, Lot sojaticu niwī. Cū umuñarō wa'aticā ī'arā, na cū omocārē ñe'e, miacārā niwā. Ō'acū cūrē pajaña'gū, tojo weeduticu niwī. Lot nūmo, cū pō'rā numia quē'rārē macā sumutoru miacārā niwā. ¹⁷ Na macāpu wijāca be'ro ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu narē nicu niwī:

—¡Omaña catisī'rīrā! Ne majāmiī'atōrōticā'ña. Wērīsī'rītirā, a'tore ne tojanu'cātirāta, ūrūpagupu wa'aya.

¹⁸ Lot pe'e narē nicu niwī:

—Yū'u wiorā, ūrūgūpūre wa'adutiticā'ña. ¹⁹ Mūsā yū'ure añurō weetamuaru. Yū'u wērībo'cure mūsā yū'ruoaru. Yū'u ūrūgūpūre ejatibosa'a. To wa'ari curata macārē ūjūase yū'ure ēmūejábosa'a. Tojo weegu yū'u ma'a deco wērībosa'a. ²⁰ Topu wa'aronojō o'ogu, ni'cā macā pu'toacā nirī macāpu wa'adutiya. Ti macā cā'macācā ni'i. Topu wa'agu, yū'rugusa'a, nicu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'ogu, Ō'acūrē wereco'tegu cūrē nicu niwī:

—Jau, mū'u ní'caronjōta weeguti. Si macā, mū'u níca macārē ūjūacō'asome.

²² ¡Quero, si macāpu omawā'cāña! Mū'u etaticāma, ne apeye macārīrē ūjūacō'ano'ña marīrōsa'a. Mū'u etāca be'ropu ūjūacō'ano'rōsa'a, nicu niwī.

Ti macā cā'macācā niyuro, Zoar wāmeticarō niwū.

²³ Lot Zoapu etacā, bo'rearo weecaro niwū. ²⁴ Cū topu etāca be'ro Ō'acū Sodoma, Gomorra bu'ipūre pecame'e, tojo nicā azufre acoro pejaro weronjō ūjūdjaticā weecu niwī. ²⁵ Cū te macārīrē ūjūacō'acā, to nimi'que nipe'tise ūjūpe'tia wa'acaro niwū. Ti macā nimi'cārā wērīpe'tia wa'acārā niwā. Na otese nimi'que quē'rā ūjūpe'tia wa'acaro niwū. ²⁶ Tojo wa'ari cura Lot nūmo cū be'ro sirutuco nimiwō. Tojo sirutugo, majāmiī'atōrōco niwō. Totā co moa tuturo dojonu'cā wa'aco niwō.

²⁷ Ape nūmu te macārī ūjūacō'aca be'ro Abrahā cū Ō'acū me'rā ucū'caropu wa'acu niwī. ²⁸ Topu wa'agu, Sodoma, Gomorra ní'caro nipe'tiro ti papūre ī'aquejocu niwī. Yoaropu cū ī'acā, pá na ūjūarō o'me mūjārō weronjō o'mepu'sumorōcaro niwū. ²⁹ Ti pa'tiropu nise macārī Lot ní'carore ūjūacō'agū, Ō'acū Abrahārē wācūcu niwī. Tojo weegu te macārī ūjūacō'ase dūporo wērīrī ní'gū, Lore apesepu miacū niwī.

Moabita masā, tojo nicā amonita masā masābujanu'cā'que ni'i

³⁰ Be'ro Lot uigu, Zoapūre tojanemosī'rīticu niwī. Tojo weegu cū pō'rā pūarā numia me'rā ūrūpagupu wa'acu niwī. Topu wa'a, na ī'tiarā ni'cā ūtā tutipu niseticūcārā niwā.

³¹ Ni'cā nūmu masā ma'mio co acabijore nico niwō:

—Marī pacu bucu nimi majā. Marī nirōpūre marīrē nūmotigūnojō ne ni'cū marīmi. Tojo weero nipe'tirā masā weewūasenojōrē weeta basiowe'e. ³² Tojo weerā marī pacūre que'acā weerā. Cū que'āca be'ro cū me'rā cājīrā. Tojo weerā marī cū me'rā pō'rātīrāsa'a.

³³ Ti ñami na pacūre que'ato ní'rā, ū'seducaco vino tīacārā niwā. Be'ro masā ma'mio cū me'rā cājīco niwō. Cū pe'e co tojo weesere ne tu'oña'ticu niwī. Co dijaacā quē'rārē, ne tu'oña'ticu niwī. ³⁴ Ape nūmu masā ma'mio co acabijore nico niwō:

—Ñamica'a ñami yū'u marī pacu me'rā cājīaru. A'ti ñami quē'rārē cūrē que'acā weerā. Tojo weego mū'u cū me'rā cājīgō wa'apa. Tojo weerā marīnucū pō'rātīrāsa'a.

³⁵ Na ní'caronjōta weecārā niwā. Na pacūre que'adutirā, ū'seducaco vino tīacārā niwā tja. Dū'sago co pacu me'rā cājīco niwō. Lot pe'e ne tu'oña'ticu niwī. Co dijaacā quē'rārē, ne tu'oña'ticu niwī. ³⁶ Na tojo weetjārā, Lot pō'rā numia na pacu me'rā pūarāpūta pō'rāticārā niwā. ³⁷ Be'ro masā ma'mio ni'cū wī'magū wūaco niwō. Cūrē

Moab wāmeyeco niwō. Cū moabita masā ñecū nicu niwī. ³⁸ Du'sago quē'rā macūtico niwō. Cūrē Ben-ammi wāmeyeco niwō. Cū amonita masā ñecū nicu niwī.

20

Abrahã, tojo nicã Abimelec ye cjase ni'i

¹ Abrahã cū ní'caro cō'awã'cãgũ, Neguev wāmetiropu wa'acu niwī. Cū Cades, tojo nicã Shur wa'teropu tojacu niwī. Tita cū Gerar wāmetiri macãpu wa'acu niwī. ² Cū topu nígũ, cū nũmo Sarare “Yũ'u acabijo nimo”, ni wrecu niwī. Cū tojo nicã tu'o, Geracjũ wioqu Abimelec Sarare nũmotiguti nígũ, miidutigu o'ocu niwī. ³ Ti ñami Õ'acũ Abimelere quē'erõpu a'tiro nicu niwī: “Mũ'u wērīgũsa'a. Mũ'u miidutigu o'o'co marãputigo nimo”.

⁴ Abimelec pe'e Sara me'rã ne niticu niwī yujupu. Tojo weegu Õ'acũrē yu'ticu niwī: “Yũ'u wioqu, yũ'u ña'arõ weetimicã, ¿yu'ure, tojo nicã a'ti macãjãrã quē'rãrē wējēgũsari? ⁵ Abrahã basuta yũ'ure, ‘Co yũ'u acabijo nimo’, niami. Co quē'rã, ‘Yũ'u ma'mi nimi’, niamo. Tojo weegu ‘Marãpu moogõ nimo’, ni wãcũgũ, tojo weesu. Ne ña'arõ weetiãpu”, nicu niwī.

⁶ Cū tojo nisere tu'o, Õ'acũ Abimelere quē'erõpu yu'ticu niwī: “Yũ'u mas'i. Mũ'u añurõ wãcũse me'rã tojo weepu. Tojo weegu mũ'u co me'rã cãjĩs'i'ricã cã'mota'apu. Mũ'u co me'rã nígũ, yũ'ure ña'arõ wéegũ weronojõ weeboapã. ⁷ Ni'cãrõcã pũricãrē co marãpũre wiaya tja. Cū Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nimi. Mũ'urē wērĩticã'to nígũ, mũ'u ye cjasere sērĩbosagusami. Mũ'u cū nũmorē wiatigu pũricã, mũ'u, mũ'u yarã nipe'tirã me'rã wērīgũsa'a”, nicu niwī.

⁸ Ape nũmu bo'reacãpu Abimelec wã'cã, cūrē da'raco'terãrē pijio, cū quē'erõpu i'a'quere wrecu niwī. Tere tu'orã, pũrõ uicãrã niwã. ⁹ Narē wérẽca be'ro Abrahãrē pijio, a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weeati mũ'u ãsãrẽ? ¿Ñe'enojõ yũ'u mũ'urē ña'arõ wee'que wapa to cã'rõjo yũ'ure, tojo nicã yarãrē ña'abutiãro tojacã weemiati? Mũ'u yũ'ure tojo wee'que ne ni'cũ tojo weeya marĩsere weepu. ¹⁰ ¿De'ro weegu tojo weeati? ¿Ñe'enojõrē wãcũgũ, tojo weeati? ni sērĩtiña'cu niwī.

¹¹ Abrahã cūrē yu'ticu niwī:

—Yũ'u a'tiro wãcũcãti. “A'topu Õ'acũrē ne ëjõpeotisama”, nicãti. Yũ'u, “Yũ'u nũmo nimo” nicãrē, “Yũ'ure wējēbosama”, ni wãcũasu. ¹² Diãcũta ni'i. Co yũ'u acabijota nimo. Yũ'u pacu macõ nimo. Paco pe'e apegno nimo. Tojo weegu core nũmotiwu. ¹³ Yũ'u pacu tiropu ní'cu Õ'acũ dutiro me'rã wijagu, core a'tiro niwũ: “No'o marĩ wa'aro etago, ãpẽrãrē, ‘Yũ'u ma'mi nimi’, niña”, niwũ.

¹⁴ Na tojo ucũca be'ro, Abimelec Abrahãrē oveja, wecuã o'ocu niwī. Tojo nicã da'raco'terã mũua, numia o'ocu niwī. Abrahãrē cū nũmo Sarare wiacu niwī. ¹⁵ Abimelec Abrahãrē nicu niwī:

—A'ti di'ta ya di'ta ni'i. No'o mũ'u tu'saro mũ'u niatjore beseya.

¹⁶ Sarare a'tiro nicu niwī:

—Mũ'u ma'mirē mil niyeru cujiri wapabũjuse cujirire o'oapu. Te me'rã mũ'u me'rã nirã mũ'urē ne mejẽcã wãcũsome. Tojo weego na i'orõpu bu'iri marĩgõ tojagosa'a, nicu niwī.

¹⁷⁻¹⁸ Abimelec tojo níca be'ro, Abrahã Õ'acũrē sērĩbosacu niwī. Abimelec Sarare mia'que bu'iri cū nũmorē, narē da'raco'terã numiarē, nipe'tirã cū ya wi'i nirãrē Õ'acũ põ'rãtĩmasĩticã weecu niwī. Abrahã narē sērĩbosãca be'ro Õ'acũ narē yũ'rucu niwī. Tojo weerã na põ'rãtĩmasĩcãrã niwã tja.

21

Abrahã macũ Isaa bajua'que ni'i

¹ Õ'acũ cū ní'caronojõta Sarare añurõ weecu niwī. Cū, “Mũ'u wĩ'magũ cuogosa'a”, ní'que queoro wa'acã weecu niwī. ² Tojo weego nijĩpaco tojaco niwō. Be'ro Abrahã cū bũcu waro nimicã, wĩ'magũrē wũabosaco niwō. Õ'acũ cūrē “Ape cũ'ma mũsãrē

ĩ'agũ a'tiguti tja; yu'u tocã'rõ a'ticã, mu'u nũmo ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtigosamo" ni'quere queoro wa'acã weecu niwĩ. ³ Sara Abrahãrẽ põ'rãtibosa'cure, Isaa wãme õ'ocu niwĩ. ⁴ Be'ro Õ'acũ cũrẽ duti'caronojõta wĩ'magũ cũ ocho nũmũrĩ bajuáca be'ro Abrahã cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ. ⁵ Cũ macũ Isaa bajuácaterore Abrahã cien cũ'marĩ cũocu niwĩ. ⁶ Tojo weego Sara a'tiro wãcũco niwõ: "Õ'acũ yu'ure e'cati, bujicã weemi. Tojo weerã 'Sara wĩ'magũ wũapo' nise quetire tu'orã, nipe'tirã yu'ure e'catitamurãsama. ⁷ ¿Noa Abrahãrẽ, 'Sara wĩ'magũ wũabosagosamo' nibopari? Ne ni'cũ tojo nitimicã, cũ bũcu waro nigũrẽ yu'u ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtibosawũ", ni wãcũco niwõ.

Agar, Ismae Abrahã ya wi'i ními'cãrãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i

⁸ Isaa bũcu, cũ mi'rĩdu'uri nũmũrẽ Abrahã pajiri bosenũmũ weecu niwĩ. ⁹ Tojo weeri curare Sara Agar macũ Abrahãrẽ wũabosa'cu Isaare bujicã'cã ĩ'aco niwõ. ¹⁰ Tojo weego co Abrahã tiro wa'a, a'tiro nico niwõ:

—Sico da'raco'tego macũ mu'u wẽrĩca be'ro, mu'u ye ní'quere ne ñe'esome. Yu'u macũ Isaa pe'e ñe'egũsami. Tojo weegu da'raco'tegore, co macũ me'rãta cõ'awĩrõcã'ña, nico niwõ.

¹¹ Co tojo nicã tu'ogu, Abrahã cũ macũ Ismaere ma'ĩgũ, pũrõ bũjaweticũ niwĩ. ¹² Õ'acũ pe'e cũrẽ nicũ niwĩ: "Narẽ sõ'owaro wãcũque'titicã'ña. Sara duti'caronojõta weeya. Isaa me'rã mu'u pãrãmerã nituriarãsama. ¹³ Da'raco'tego macũ pe'ere a'tiro weeguti. Cũ quẽ'rãrẽ, pãjãrã cũ pãrãmerã nituriacã weegusa'a. Mu'u macũ niyucã, pajiri di'tacjãrã nirãsama", nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ Ape nũmũ ñamiña'cũrõ Abrahã Agare pá, aco ajuro wa'icũ casero me'rã wéeca ajurore co sã'emaru miiõ'ocu niwĩ. Core, co macũ me'rã we'riti, narẽ wa'aduticũ niwĩ. Co wa'a, no'o uaro yucũ marĩrõ, masã marĩrõpu Beerseba wãmetiropũ sijabaque'atico niwõ. ¹⁵ Aco pe'ticã ĩ'agõ, co macũrẽ yucũsti docapu cũuco niwõ. ¹⁶ "Cũ wẽrĩcã ĩ'asĩ'rĩtisa'a" nígõ, yoacureropũ wa'a, dujico niwõ. Co topũ dujiri cura cũ utinũ'cãcu niwĩ.

¹⁷ Õ'acũ co macũ uticã tu'ocu niwĩ. Cũ tojo weecã tu'ogu, cũ basuta nimigũ, cũrẽ werẽco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cã,* u'mũsepũ ucũdijocu niwĩ: "¿Agar, de'ro wa'ati? Uiticã'ña. Õ'acũ mu'u macũ uticã tuomi. ¹⁸ Wã'cãnu'cãña. Mu'u macũrẽ wejewã'cõnu'cõña. Cũ me'rã pajiri di'tacjãrã wa'acã weeguti", nicũ niwĩ.

¹⁹ Tojo níca be'ro Õ'acũ Agare ni'cã pe aco wijari pe ĩ'abocacã weecu niwĩ. Co wa'icũ casero me'rã wéeca ajuropu aco poseye, co macũrẽ tĩaco niwõ. ²⁰ Õ'acũ co macũrẽ añurõ weetamucũ niwĩ. Cũ bũcu, yucũ marĩrõ, masã marĩrõpu nicã'cu niwĩ. Topũ nígũ, bũcatjẽ me'rã bũemu'sigũ wa'acu niwĩ. ²¹ Cũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpu Parãn wãmetiropũ nirĩ cura, cũ paco, Egiptocjõrẽ cũ nũmo niacjore bocabosaco niwõ.

Abrahã Abimelec me'rã na apo'que ni'i

²² Titare Abimelec Abrahã me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. Tojo nicã cũ yarã surara wiogu Ficol wãmetigu me'rã wa'acu niwĩ. Cũ Abrahãrẽ nicũ niwĩ:

—Nipe'tise mu'u weesere Õ'acũ mu'urẽ weetamusami. ²³ Tojo weegu Õ'acũ tu'oropũ mu'u a'tiro weecã uasa'a. Yu'ure, yu'u põ'rãrẽ, yu'u pãrãmerãrẽ ne mejẽcã weeticã'ña. Yu'u mu'urẽ wé'caronojõta yu'ure añurõ weeya. Mu'u apesecjũ nimigũ, ãsã ya di'tapu ni'i. A'ti di'tacjãrã quẽ'rãrẽ añurõ weeya. "Õ'acũ wãme me'rã tojota weeguti" niña, nicũ niwĩ Abimelec.

²⁴ Abrahã a'tiro ni yu'ticũ niwĩ:

—Õ'acũ tu'oropũ mu'u tojo ní'caronojõta añurõ weeguti.

²⁵ Tojo níca be'ro Abrahã Abimelere a'tiro nicũ niwĩ:

—Mu'urẽ da'raco'terã yu'u aco waari pere e'macãrã niama. ²⁶ Abimelec pe'e cũ tojo nicã tu'ogu, cũrẽ nicũ niwĩ:

—Ne masĩtiasũ, noa tojo weero weepã. Mu'u yu'ure ne weretiapu. Ni'cãcãputa ne tu'ogu wee'e, nicũ niwĩ Abimelec.

* 21:17 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

²⁷ Tojo níca be'ro Abrahã ovejare, wecũare mii, Abimelere o'ocũ niwĩ. Cũ tojo o'óca be'ro, ti numũta "A'tiro weerãti", ni a'merĩ apocãrã niwã. ²⁸ Na tojo weéca be'ro Abrahã siete oveja numia wĩ'marãrẽ apesepũ oveja marĩrõpũ cũucũ niwĩ. ²⁹ Abimelec cũ tojo weecã ĩ'agũ, sērĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weegũ mu'ũ ã'rã siete ovejare apesepũ cũuati?

³⁰ Abrahã cūrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Ã'rã siete ovejare miiña. Narẽ miigũ, "A'ti pe aco waari pe Abrahã se'éca pe ni'i", ni ĩ'agũsa'a.

³¹ Na pũarã "A'tiro weerãti" ni apo'caro nitĩiarõ, na nirõpũ Beerseba wãme õ'ono'caro niwã.

³² Na a'merĩ apóca be'ro Beerseba wãmetiropũ ní'cãrã Abimelec, Ficol filisteo ya di'tapũ dajatojaacãrã niwã. ³³ Beersebapũ Abrahã ni'cãgũ yucũgũ tamarisco wãmeticũ otecũ niwĩ. Topũ Õ'acũ catinu'cũgũrẽ sērĩcũ niwĩ. ³⁴ Abrahã yoacã filisteo ya di'tapũ nicũ niwĩ.

22

Abrahãrẽ Õ'acũ "¿Diacjũta yu'ũre ějõpeomiti?" cũ ní'que ni'i

¹ Yoáca be'ropũ Õ'acũ Abrahãrẽ "¿Diacjũta yu'ũre ějõpeomiti?" ní'gũ, cũrẽ pisucũ niwĩ.

—¿Abrahã! nicũ niwĩ.

Cũ tojo pisucã tu'ogũ, Abrahã, "A'to ni'i", ni yu'ticũ niwĩ.

² Cũ yu'tica be'ro Õ'acũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mu'ũ macũ, ni'cũ nigũrẽ, mu'ũ upũtu mal'igũ Isaare aperopũ Moriah wãmetiri di'tapũ miaña. Topũ etagũ, ũrũgũ, mu'ũrẽ ĩ'ocjũpũ mujãña. Tigũ bu'ipũ cũrẽ wa'icũre wẽjẽ ĩjũamorõpeogũ weronojõ weeya, nicũ niwĩ.

³ Ape nũmũ bo'reque'ari cura, Abrahã wã'cãnu'cã, cũ burro bu'ipũ dujiri caserore peocũ niwĩ. Tojo weetu'ajanũ'cõ, peca, cũ ĩjũamorõpeoatjere paawa'acu niwĩ. Cũ macũ, tojo nicã cũrẽ da'raco'terã pũarã me'rã téé Õ'acũ cũrẽ were'caropũ wa'acu niwĩ. ⁴ I'tia nũmũ be'ro Abrahã Õ'acũ cũrẽ wa'aduti'carore yoaropũ ĩ'acu niwĩ. ⁵ Tojo weegũ cũrẽ da'raco'terãrẽ nicũ niwĩ:

—Musã burro me'rã a'to tojayá. Yu'ũ, yu'ũ macũ me'rã sõ'opũ Õ'acũrẽ e'catipeorã wa'arã wee'e. Tojo weetoja, musã tiro tojatirãsa'a tja.

⁶ Abrahã Õ'acũrẽ wa'icũ ĩjũamorõpeoatje pecare Isaare miaduticũ niwĩ. Cũ pe'e pecame'e, tojo nicã di'pjĩ miacũ niwĩ. Na pũarã ni'cãrõ me'rã wa'acãrã niwã. ⁷ To be'roacã Isaa cũ pacũre nicũ niwĩ:

—¿Pacũ!

—¿Ñe'enojõ uati, macũ? ni yu'ticũ niwĩ.

Isaa cũrẽ sērĩtiña'cũ niwĩ:

—Marĩ peca, tojo nicã pecame'e cũo'o. ¿Oveja wĩ'magũ marĩ ĩjũamorõpeoacũ no'opũ niti?

⁸ Abrahã cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Macũ, Õ'acũ marĩrẽ ni'cũ oveja wĩ'magũrẽ o'ogũsami, nicũ niwĩ.

Tojo ni, na pũarã sijawã'cãcãrã niwã.

⁹ Õ'acũ Abrahãrẽ were'caropũre etarã, Abrahã wa'icũrãrẽ ĩjũamorõpeoatjore ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, pecare to bu'ipũ seepeocũ niwĩ. Seepeotoja, cũ macũrẽ du'te, peca bu'ipũ peocũ niwĩ. ¹⁰ Seepeotoja, cũ macũrẽ wẽjẽgũti ní'gũ, di'pjĩrẽ miicũ niwĩ. ¹¹ Cũ tojo weeri cura Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã, * u'mũsepũ cũrẽ pisudijocũ niwĩ:

—¿Abrahã!

Abrahã cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—A'tota ni'i, nicũ niwĩ.

* 22:11 ĩ'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere.

¹² —Mu'u macūrē ne mejēcā weeticā'ña. Ni'cārōacā yu'u masī'i. Mu'u yu'ure, “Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome”, ne nitiaru. Tojo weegu yu'u masī'i mu'u yu'ure wiopesase me'rā ī'a'a, nicu niwī.

¹³ Cū tojo nicā, Abrahā ī'ao, ni'cū oveja umu ni'cā yucusti wa'teropu cū cape-sa'ripu su'rinu'cūgūrē ī'acu niwī. Tojo wee cūrē ñe'e, wējē Ō'acūrē e'catise o'ogu, ũjūamorōpeocu niwī. Cū macūrē wējēbo'cu oveja pe'ere wējēcū niwī. ¹⁴ Be'ro Abrahā tojo wee'carore a'tiro wāme ō'ocu niwī: “Ō'acū marīrē du'sasenojōrē o'omi”. Tojo weero ni'cārōacā quē'rārē “Tigu Ō'acū yagu ũrūgūrē marīrē du'sasenojōrē o'ogusami”, nino'o.

¹⁵ Apaturi Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē weroco'tegu weronojō upasājānu'cā, umūsepu Abrahārē pisudijocu niwī tja. ¹⁶ A'tiro nicu niwī:

—Ō'acū a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masī'i. Yu'ure, ‘Yu'u macū ni'cū nigūrē mu'urē o'osome’, ne nitiaru. Tojo weegu yu'u basu yu'u wāme me'rā mu'urē añurō wa'acā weeguti. ¹⁷ Mu'urē peje añuse weeguti. Mu'u pārāmerā nituriarārē ñocōa weronojō, tojo nicā pajiri maa sumuto nūcūpori weronojō pājārā wa'acā weeguti. Apeyema narē ī'atu'tirārē docaque'acā weerāsama. ¹⁸ Mu'u yu'ure añurō ējōpeose wapa mu'u pārāmerā me'rā nipe'tirā a'ti umūcocjārā añurō weeno'rāsama”, nicu niwī Ō'acū.

¹⁹ Be'ro Abrahā cūrē da'raco'terā tiropu dajatojaacu niwī. Nipe'tirā ni'cārō me'rā Beerseba wāmetiropu wa'acārā niwā. Topu Abrahā nisetiēcū niwī.

Nacor pō'rā ye cjase ni'i

²⁰ Yoáca be'ropu Abrahā cū acabiji Nacor ye quetire tu'ocu niwī. Nacor nūmo Milca wī'marārē cūrē pō'rātibosaco niwō. ²¹ Uz wāmetigu bajuamu'tā'cu niwī. Cū be'rore cū acabiji Buz bajuacu niwī. Buz be'rore Kemuel, Aram pacu nicu niwī. ²² Be'ro a'ticūrā bajuanemocārā niwā: Quesed, Hazo, Pildas, Jidlaf, Betuel. ²³ Ā'rī Betuel Rebeca pacu nicu niwī. Ā'rā ochore Abrahā acabiji Nacor, Milca me'rā pō'rāticārā niwā.

²⁴ Āpērā Nacor nūmo Milca pe'su Reúma pō'rā Teba, Gaham, Tahas, Maaca nicārā niwā.

23

Sara wērī'que ni'i

¹ Sara ciento veintisiete cū'marī catico niwō. ² Ticuse cū'marī cuogo, Quiriat-arba wāmetiropu Canaá di'ta nirī macāpu wērīco niwō. Quiriat-arba, apetero Hebrō pisuno'caro niwū. Abrahā Sara wērīcā ī'agū, uti, du'jasewā'acu niwī. ³ Tojo uti, co wērī'co tiropu ni'cu wija, hitita masā nirōpu na me'rā ucūgū wa'acu niwī. A'tiro nicu niwī:

⁴ —Yu'u musā wa'teropure apesecjū nimicā, ni'cā ũtā tuti yu'u nūmorē yaatji tutire duaya.

⁵ Cū tojo nicā tu'orā, hitita masā cūrē yu'ticārā niwā:

⁶ —Ūsārē tu'onīña yujupu. Mu'u ũsā wa'terore ni'cū Ō'acū bese'cu, wiogu macū weronojō ni'i. Tojo weegu mu'u nūmorē ũsā ye ũtā tutiri wa'tero añurī tutipū yaaya. Ne ni'cū ũsā wa'teropu nigū, “Ya tuti ni'i, yaaticā'ña”, nisome.

⁷ Tojo weegu Abrahā wā'cānu'cā, hitita masārē paamu'rīque'a, ⁸ narē nicu niwī:

—To pūrīcārē musā yu'u nūmorē a'to yaacā ũarā, Efró, Zohar macūrē a'tiro ni sērībosaya. ⁹ Ni'cā ũtā tuti Macpela wāmetiri tuti cū ya di'ta nitūoro nirī tutire yu'ure duato. Yu'u ti tuti wapatiro ejatuario wapayeguti. Yu'u tore duugu, musā wa'teropu yaari tuti cuogusa'a.

¹⁰ Efró hitita masū na wa'teropu dujicu niwī. Tojo weegu nipe'tirā cū acawererā tu'oropu, tojo nicā nipe'tirā macā sājārī sope tiro yu'rūarā tu'oro a'tiro nicu niwī:

¹¹ —Niwe'e, yu'u wiogu. Añurō tu'oya. Yu'u mu'urē ti di'tare, tojo nicā ti di'tapu nirī tutire wapamarīrō o'oguti. Yu'u acawererā tu'oropu mu'urē ti di'tare o'o'o. Mu'u nūmorē yaaya majā.

¹² Abrahā pe'e apaturi tocjārā masārē paamu'rīque'acu niwī tja. ¹³ Tojo wee, masā to nirā tu'oro Efrórē nicu niwī:

—Yu'ure tu'oya. Ti di'ta wapa queoro wapayeguti. Mu'u “Jau”, nicā, topu yu'u numorē yaaguti majā.

¹⁴ Cū tojo nicā, Efró yu'ticu niwī tja:

¹⁵ —Wioḡu, yu'ure tu'oya. Ti di'ta cuatrocientos niyeru kujiri wapati'i. Ti di'ta wapatistere ucūnemotica'rā. Mu'u numorē yaagu wa'aya, nicu niwī.

¹⁶ Abrahā, “Jau” ni, Efró hitita masā i'orōpū tocā'rō wapati'i ní'carore cuatrocientos niyeru kujirire wapayecu niwī. Tocjārā duari masā wapaye'caronojōta wapayecu niwī.

¹⁷⁻¹⁸ Tojo weero nipe'tise Efró dua'que di'ta Abrahā ye tojacaro niwū. Ūtātuti, yucupagu nipe'tise cū ye tojacaro niwū. Ti di'ta Macpela wāmeticarō niwū. Mamre mujīpū mujātiro pe'e tojacaro niwū. Hitita masā, tojo nicā nipe'tirā ti macā sājārī sopere yu'ruarā i'orōpū wapayecu niwī.

¹⁹ Be'ro Abrahā cū numo Sarare ūtā tutipū yaacu niwī. Ti tuti Macpela wāmetiropū Mamre mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwū. Totā tja apetero Hebró wāmeticarō niwū. Canaā wāmetiri di'tapū tojacaro niwū. ²⁰ Tojo weero ti di'ta, ūtā tuti topū nirī tuti, hitita masā Abrahā cū acawererāre yaatjore duacārā niwā.

24

Abrahā Isaa numo niacjore a'mabosa'que ni'i

¹ Abrahā bucu waro nicu niwī. Nipe'tise cū weesetise me'rā Ō'acū cūrē añurō wa'acā weecu niwī. ² Ni'cā numu cūrē da'raco'tegu āpērā yu'ruro bucu nigūrē pijicu niwī. Cū nipe'tise Abrahā cuosere i'anurūgū nicu niwī. Abrahā cūrē nicu niwī:

—Mu'u omocārē ya usó docapū cūña. ³ Ō'acū marī wioḡu u'muse, di'ta wee'cu wāme me'rā mu'u “A'tiro weeguti” nicā uasa'a. Ne yu'u macū Isaare a'to Canaā yu'u nirī di'tacjō me'rā numotica weeticā'ña. ⁴ Tojo weetigū, ya di'tapū wa'a, yu'u acawererā numia wa'teropure cū numo niacjore besegu wa'aya.

⁵ Cūrē da'raco'tegu yu'ticu niwī:

—Co numio yu'u me'rā a'tisī'rītica, ¿de'ro weegusari? ¿Tojo weecāma, yu'u mu'u macūrē mu'u wijawā'cātica di'tapure miagūsari?

⁶ Abrahā cūrē yu'ticu niwī:

—Niwe'e. Topū yu'u macūrē miaticā'ña. ⁷ Yu'u wioḡu Ō'acū u'musecjū, yu'u pacu ya wi'i ní'cure, tojo nicā yu'u acawererā ya di'tapū ní'cure miiwīorēwī. Miiwīorē, a'ti di'tare “Mu'u pārāmerā nituriarārē o'oguti”, niwī. Cūta mu'u duporo cūrē wereco'tegure o'oyugusami. Tojo weegu mu'u yu'u macū numo niacjo tocjōrē boca, miitigusa'a. ⁸ Co numio mu'u me'rā a'tisī'rītica, yu'u mu'urē “Tojo weegusa'a” ní'que tojo tojacā'rōsa'a. Mejō yu'u macūrē topū ne miaticā'ña, nicu niwī.

⁹ Tojo wee cūrē da'raco'tegu cū ya omocārē cū wioḡu Abrahā usó docapū ñapeocu niwī. Be'ro “Ō'acū tu'oropū diacjūta weeguti mu'u duti'quere”, nicu niwī.

¹⁰ Be'ro cū wioḡu yarā cameyoa diez, tojo nicā apeye peje añuse Abrahā cū o'otjere miicu niwī. Tere mii, Nacor wāmetiri macā, Mesopotamia di'tapū wa'acu niwī.

¹¹ Abrahārē da'raco'tegu ti macā sumuto ejari cura, na'ique'aro weecaro niwū. Ti horata numia aco waarā wa'acārā niwā. Cū pe'e cameyoare aco waari pe tiro soodutigū cūucu niwī.

¹² Tojo weetoja, Ō'acūrē a'tiro sērīcu niwī: “Ō'acū, yu'u wioḡu Abrahā ējōpeogu, ni'cācārē yu'ure añurō wa'acā weeya. Yu'u wioḡure mu'u ma'isere i'oña. ¹³ A'to aco waari pe tiro tojánīgūti yujupu. A'tocjārā numia aco waarā a'ticā, ¹⁴ yu'u ni'cōrē a'tiro nigūti: ‘Acotare miidijoya. Sī'rīgūtigu wee'e.’ Co ‘Sī'rīña. Mu'u yarā cameyoa quē'rārē tīagōti,’ tojo yu'tigo cōta mu'u bese'co mu'urē da'raco'tegu Isaa numo niacjo nigōsamo. Mu'u tojo weecā i'agū, ‘Diacjūta yu'u wioḡu Abrahārē añurō weemi’, nigūsa'a”, nicu niwī.

¹⁵ Cū Ō'acūrē sērītu'ajaticāta, ni'cō numio acotu wuawā'cātigore i'acu niwī. Co Rebeca, Betuel macō nico niwō. Betuel Milca, Nacor macū nicu niwī. Nacor Abrahā acabiji nicu niwī. ¹⁶ Rebeca añugō nico niwō. Ne ni'cū umu me'rā niña'tico niwō. Aco waari pepū

bu'a, acore waamii, majãgõ weeco niwõ. ¹⁷ Co majãcã ï'agũ, Abrahãrẽ da'raco'tegũ pe'e omasirutuwã'cã, core êmũeja, nicu niwĩ:

—Mu'u yu'ure pajaña'cureya. Aco mu'u waa'quere cã'rõ tĩaña.

¹⁸ —Jaũ, sï'rĩgũ a'tia, nico niwõ.

Tojo wee, acoture miidijo, cũrẽ tĩaco niwõ. ¹⁹ Cũ sï'rĩtojáca be'ro, Rebeca cũrẽ nico niwõ:

—Mu'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ miibosago wa'agoti. Na sï'rĩsï'rĩrõ põtẽorõ sï'rĩrãsama, nico niwõ.

²⁰ Nipe'tirã cameyoa sï'rĩato nígõ, pejetiri acore waa, umũñarõ me'rã na sï'rĩrĩ co'ropũ piosãamujãco niwõ. ²¹ Co tojo weesere ï'agũ, Abrahãrẽ da'raco'tegũ “Yu'u a'topũ a'ticã, Õ'acũ cũ 'A'tiro weeguti' ní'quere ¿diacjũta weegusari?”, ni tu'oña'gũ, tojo ï'acã'cu niwĩ.

²² Cameyoa sï'rĩtu'ajaca be'ro, Abrahãrẽ da'raco'tegũ ã'quẽa yoosari be'to, uru me'rã wéeca be'to, seis gramo nũcũrĩ be'tore mii, ã'quẽapũ yoocũ niwĩ. Tojo nicã pũa be'to omocã tuusãase uru me'rã wee'que be'torire, cien gramo nemorõ nũcũsere o'ocũ niwĩ.

²³ O'otojanũ'cõ, core nicu niwĩ:

—¿Noa macõ niti mu'u? ¿Mu'u pacũ ya wi'ipũre cãrĩrõ niati yu'umasã me'rã cãrĩatjo?

²⁴ Co yu'tico niwõ:

—Yu'u Betuel macõ ni'i. Cũ Milca, Nacor macũ nimi. ²⁵ Õ'sã ya wi'ipũre musã cãrĩatjo niapũ. Tojo nicã cameyoa na ba'ase tá peje niapũ.

²⁶ Tojo nicã tu'ogũ, Abrahãrẽ da'raco'tegũ ejaque'a, Õ'acũrẽ e'catipeocũ niwĩ. ²⁷ A'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ, Abrahã yu'u wiogũ ãjõpeogũ, mu'u añuyũ'rua'a. Yu'u wiogũre añurõ wéegũ, mu'u 'A'tiro weeguti' ní'quere queoro weepũ. Yu'u quẽ'rãrẽ cũ acawererã ya wi'ipũ miitiapũ”, nicu niwĩ.

²⁸ Be'ro Rebeca nipe'tise core wa'a'quere werego wa'ago, co paco ya wi'ipũ omawã'cãco niwõ. ²⁹ Co ma'mi Labán wãmeticũ niwĩ. Co tojo nicã tu'ogũ, Abrahãrẽ da'raco'tegũre a'magũ wa'agũ, aco waari pe tiro omawã'cãcu niwĩ. ³⁰ Cũ acabijo ã'quẽapũ yoosari be'to, omocã tuusãase be'tori miiejacã ï'atojacũ niwĩ. Tojo nicã, Abrahãrẽ da'raco'tegũ core were'quere tu'ope'ocã'cu niwĩ. Tojo weegũ Labán cũrẽ a'magũ wa'acu niwĩ. Aco pe tiropũta, cũ yarã cameyoa me'rã nigũrẽ bocaajacũ niwĩ. ³¹ Labán cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'tia, Õ'acũ añurõ weeno'gũ. ¿De'ro weegũ mu'u a'to wijaropũ nu'cũti? Mu'u cãrĩatjo, tojo nicã cameyoa niatjo apobosatojapũ, nicu niwĩ.

³² Tojo weegũ Abrahãrẽ da'raco'tegũ wi'ipũ sãjãacu niwĩ. Topũ Labán cameyoa na o'ma'quere miidijo, narẽ ba'ase ecacu niwĩ. Tojo wéeca be'ro Abrahãrẽ da'raco'tegũ, cũ me'rãcjãrãrẽ du'pocãrĩ coeato nígũ, aco miacu niwĩ.

³³ Na ba'ase etiri cura, Abrahãrẽ da'raco'tegũ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u musãrẽ nigũti ní'quere weretimigũ, ba'atisa'a.

—To pũrĩcãrẽ ucũmu'taña, nicu niwĩ Labán.

³⁴ Abrahãrẽ da'raco'tegũ narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u Abrahãrẽ da'raco'tegũ ni'i. ³⁵ Õ'acũ yu'u wiogũ Abrahãrẽ añurõ weeami. Peje cuogũ wa'acã weeami. Cũrẽ oveja, wecũa, uru, niyeru plata wãmetise, da'raco'terã umũa, numia, cameyoa, tojo nicã burroa o'owĩ. ³⁶ Apeyema cũ nũmo Sara bũcũo nimigõ, ní'cũ põ'rãtiwõ. Yu'u wiogũ cũ macũrẽ nipe'tise cũ cuosere o'owĩ. ³⁷ Yu'u wiogũ yu'ure, cũ macũrẽ ne ni'cõ ti di'ta Canaã cũ nirõcjõ me'rã omocã du'tedutitiwĩ. Tere nígũ, yu'ure cũ dutisere Õ'acũ wãme me'rã “Diacjũta mu'u dutiro weeguti”, ni yu'tidutiwĩ. ³⁸ Cũ yu'ure ninemowĩ: “Yu'u pacũ acawererã tiropũ wa'a, to nirã numia wa'terore ni'cõ cũ nũmo niacjore a'maña”, niwĩ. ³⁹ Yu'u pe'e yu'u wiogũre niwũ: “Yu'u wiogũ, co numio yu'u me'rã a'tisĩ'rĩticã warore, ¿de'ro weegusari?” ⁴⁰ Cũ yu'ure yu'tiwĩ: “Yu'u Õ'acũ uaronojõ nisetigu ni'i. Mu'u wa'aro añurõ wa'ato nígũ, mu'u me'rã Õ'acũ cũrẽ wereco'tegũre o'ógusami. Tojo weegũ yu'u pacũ acawererã põ'rã numia wa'terore ni'cõ yu'u macũ nũmo niacjore bocagũsa'a. ⁴¹ Na yu'u acawererã core o'osĩ'rĩticãma, mu'u 'Tojo weeguti' ní'que tojo tojacã'rõsa'a”, niwĩ yu'ure.

⁴² »Ni'cācā aco waari pe tiropu ejagu, Õ'acū, yu'u wiogu Abrahā ējōpeogure sērīaru: “Mu'u uaro yu'u a'topu a'tisere añurō wa'acā weebosaya. ⁴³ Mu'u a'tiro weecā uasa'a. Ni'cārōacā yu'u aco waari pe tiro nirī cura a'tiro wa'ato. Ni'cō numio aco waago a'ticā, yu'u a'tiro nigūsa'a: ‘Mu'u aco waasere cārō tīacureya.’ ⁴⁴ Co yu'ure ‘Sī'rīña, mu'u yarā cameyoa quē'rārē tīagōti,’ nigó, cōta mu'u bese'co yu'u wiogu macū numo niacjo nigōsamo”, ni sērīwū. ⁴⁵ Yu'u Õ'acūrē sērītu'ajatimigū, Rebeca aco co waatjure wuawā'cātigore ī'aru. Aco waari pepu bu'a, acore waamiamo. Core niaru: “Mu'u aco waa'quere yu'ure cārō tīña”, niaru. ⁴⁶ Tojo weego acoture miidijo, yu'ure niamo: “Ja, sī'rīña. Mu'u yarā cameyoa quē'rārē tīagōti.” Yu'ure aco tīa, yarā cameyoa quē'rārē tīamo.

⁴⁷ »Be'ro core sērītiña'aru: “¿Noa macō niti mu'u?” Co yu'ure yu'tiamo: “Yu'u Betuel macō ni'i. Cū Nacor, Milca macū nimi”, niamo. Be'ro ē'quēa yoosari be'tore ē'quēaru yooaru. Tojo nicā pu be'to omocā tuusāase be'torire tuusāaru.

⁴⁸ Tojo weetoja, yu'u ejaque'a, Õ'acūrē, Abrahā yu'u wiogu ējōpeogure e'catise o'oarū. Cū yu'u wiogu acawererā tiropu wa'ari ma'arē queoro ī'oami. Cū yu'u wiogu Abrahā macū numo niacjore miidutigu, tojo weemi. ⁴⁹ Ni'cārōacāma majā, yu'u wiogu uasere añurō e'catise me'rā yu'tisī'rīrā, wereya. Tojo yu'tisī'rītīrā quē'rā, wereya. Tojo weegu yu'u weeatjere masīgūsa'a, nicu niwī.

⁵⁰ Cū tojo nicā tu'orā, Labán, Betuel yu'ticārā niwā:

—A'te nipe'tise Õ'acū weese ni'i. Ūsā ne “Tojota wa'ato, tojo wa'aticā'to”, nīmasītisa'a.

⁵¹ A'tigo nimo Rebeca. Core miaña majā. Õ'acū uaronojōta mu'u wiogu macū numo nigōsamo, nicārā niwā.

⁵² Abrahārē da'raco'tegu na tojo nicā tu'ogu, Õ'acūrē e'catipeogu ejaque'a, paa-mu'rīque'acu niwī. ⁵³ Õ'acūrē e'catise o'oca be'ro, apeyenojō uru, plata me'rā wee'quenojōrē, tojo nicā su'tire Rebecare o'ocu niwī. Tojo nicā co ma'mirē, co pacore apeyenojō wapabujūsenojōrē o'ocu niwī. ⁵⁴ Be'ro cūrē ba'pati'cārā me'rā ba'a, sī'rī, topūta cārīcārā niwā.

Ape numu wā'cā, Abrahārē da'raco'tegu narē nicu niwī:

—Yu'u wiogu ya wi'ipū dajatojaacā, musā macōrē o'oya majā.

⁵⁵ Tojo nicā tu'orā, Rebeca ma'mi, co paco a'tiro nicārā niwā:

—Co diez numurī ūsā me'rā tojánīato yujupu. Be'ro mu'u me'rā wa'agosamo majā.

⁵⁶ Abrahārē da'raco'tegu pe'e a'tiro nicu niwī:

—Yu'u tojaacā, cā'mota'anemoticā'ña majā. Õ'acū yu'u a'ti'quere añurō wa'acā weetojami. Tojo weerā yu'u wiogu ya wi'ipū dajatojaadutiya.

⁵⁷ Cū tojo nicā tu'orā, na yu'ticārā niwā:

—Ja. Rebecare pijīña'rā marī, ¿de'ro ni yu'tigosari co?

⁵⁸ Tojo weerā Rebecare pijio, sērītiña'cārā niwā:

—¿Mu'u ā'rī umu me'rā wa'asī'rīsari?

—Ūu, wa'agoti, ni yu'tico niwō.

⁵⁹ Co tojo nicā tu'orā, Rebecare, core masō'co quē'rārē o'ócārā niwā. Tojo nicā, Abrahārē da'raco'tegure, cūrē ba'pati'cārā me'rā wa'aduticārā niwā majā. ⁶⁰ Rebecare añurō wa'ato nīrā, a'tiro nicārā niwā:

“Numió, Õ'acū mu'urē pājārā paco nicā weeato.

Mu'u pārāmerā nituriarā narē ī'atu'tirā nise macārīcjārā me'rā a'mewējē wapata'ato.”

⁶¹ Na core tojo nīca be'ro, Rebeca, core da'raco'terā numia me'rā cameyoa bu'ipū mujāpeja, Abrahārē da'raco'tegure sirutuwā'cācārā niwā. Tojo wee, Abrahārē da'raco'tegu Rebecare mia, to nī'cu wa'a wa'acu niwī.

⁶² Isaa pe'e aco waari pe, “Catinu'cūgū, yu'ure ī'agū ya pe” wāmetiropu nī'cu majāmitojaticu niwī. Cū pe'e Neguev wāmetiropu niseticu niwī. ⁶³ Na'ique'awā'cātiri cura sijagu wa'acu niwī. Tojo weegu cameyoa a'ticā ī'acu niwī. ⁶⁴ Rebeca quē'rā cūrē ī'aco niwō. Isaare ī'agōta, cameyo bu'ipū pesa'co dijaco niwō. ⁶⁵ Abrahārē da'raco'tegure sērītiña'co niwō:

—¿Noa niti sī'i marīrē pōtērīgū a'tigu? nico niwō.

—Yū'u wiogū nimi, nicū niwī. Tere tū'ogo, su'tiro casero me'rā co diapoare mo'aco niwō.

⁶⁶ Abrahārē da'raco'tegū Isaare nipe'tise cū wee'quere werecu niwī. ⁶⁷ Be'ro Isaa Rebecare cū paco Sara nīca wi'i, wa'icū caseri me'rā wéeca wi'ipū mia wa'acū niwī. Tojo wee cū nūmo tojaco niwō. Isaa Rebecare pūrō ma'icū niwī. A'te me'rā cū paco wērī'quere wācūtutuacū niwī.

25

Abrahā Cetura wāmetigo me'rā pō'rāti'que ni'i

¹ Abrahā apego nūorēcū niwī. Co Cetura wāmetico niwō. ² Co me'rā a'tiro wāmetirārē pō'rāticū niwī. Zimram, Jocsán, Medán, Madiá, Isbac, Súa nicārā niwā. ³ Jocsán pō'rā Seba, Dedán nicārā niwā. Dedán pārāmerā nituriarā asureo masā, letuseo masā, leumeo masā nicārā niwā. ⁴ Madiá pō'rā Efa, Efer, Hanoc, Abida, Elda nicārā niwā. Ā'rā nipe'tirā Cetura pō'rā nituriarā pājārā nicārā niwā. ⁵ Isaa Abrahā cū pacū cūo'que nipe'tisere cūosirutucū niwī. ⁶ Āpērā cū pō'rā, āpērā numia me'rā pō'rāti'cārā pe'ema cā'rō apeyenojōacārē o'ocū niwī. Abrahā cū catícterore cū macū Isaa tiropū niticā'to nīgū, narē apero mujīpū mujātiro nirī di'tapū o'ócū niwī.

Abrahā cū wērīcā na yaa'que ni'i

⁷ Abrahā ciento setenta y cinco cū'marī caticū niwī. ⁸ Cū mu'ñu me'rā wērīcū niwī. Cū ñecūsūmua mejārā wērī'caronjōta cū quē'rā wērī'sirutudijacū niwī. ⁹ Cū pō'rā Isaa, Ismae Macpela nirī tutipū cūrē jaarā wa'acārā niwā. To mujīpū mujātiro Mamre wāmetiropū tojasa'a. Ti tuti Efró Zohar macū hitita masū ya di'tapū tojasa'a. ¹⁰ Ti di'tare Abrahā hitita masārē duucū niwī. Topū Abrahārē yaacārā niwā. Cū nūmo Sarare yaa'caro pū'topūta yaacārā niwā. ¹¹ Abrahā wērīca be'ro Ō'acū cū macū Isaare añurō wa'acā weecu niwī. Cū ni'cā aco pe tiro niseti'cū niwī. Ti pere a'tiro pisucārā niwā: “Catinu'cūgū, yū'ure ī'agū ya pe” pisucārā niwā.

Ismae cū pō'rāti'que ni'i

¹² A'te Ismae, Abrahā macū ye queti ni'i. Cū Agar macū nicū niwī. Agar Egip-tocjō, Abrahā nūmo Sarare da'raco'tego nico niwō. Ismae pō'rā a'ticūrā nicārā niwā. ¹³ Bajuamū'tā'cū me'rā werenū'cāno'rōsa'a. Masā ma'mi Nebaiot wāmeti'cū niwī. Be'rocjārā Cedar, Adbeel, Mibsam, ¹⁴ Misma, Duma, Massa, ¹⁵ Hadar, Tema, Jetur, Nafis, Cedema wāmeti'cārā niwā. ¹⁶ Na Ismae pō'rā doce nicārā niwā. Na wāme me'rāta na ye di'ta wāmerē na nirōpūre masīno'caro niwū. Nanūcū curari na yarā masārē wejepeori masā nicārā niwā.

¹⁷ Ismae ciento treinta y siete cū'marī cūogū, wērīcū niwī. Tojo weegū cū ñecūsūmua mejārā wērī'caronjōta wērī'sirutudijacū niwī. ¹⁸ Cū pō'rā nituriarā pājārā Havila wāmetiro me'rā nū'cā, téé Shur wāmetiropū niseti'cārā niwā. To Egipto pōtēorō Asiria wa'aropū nisa'a. To nirō nipe'tirā na acawererā ūatimicā, niseti'cārā niwā.

Jacob, tojo nicā Esau na baja'que ni'i

¹⁹ A'te Isaa, Abrahā macū ye queti ni'i. ²⁰ Isaa cuarenta cū'marī cūogū, Rebecare nūmoti'cū niwī. Co Betuel macō, Labán acabijo nico niwō. Na arameo masā Padan-arācjārā nicārā niwā. ²¹ Rebeca ne pō'rā marīco niwō. Tojo weegū Isaa Ō'acūrē sērībosacū niwī. Ō'acū cū sērī'sere tūocū niwī. Tojo weego co nijīpaco tojaco niwō. ²² Wī'marā pūarā paagapūre a'mequēsāñacārā niwā. Tojo weego co a'tiro wācūco niwō: “Na tojo weenu'cūcāma, yū'u mejō waro catima'abosa'a. Mejō pe'e wērī'rōūasa'a”, ni wācūco niwō. Tojo weego Ō'acūrē “¿De'ro weero tojo nimitito?” ni sērītiñā'co niwō.

²³ Ō'acū core yū'ticū niwī:

“Mū'u paaga po'peapūre pua di'ta, pua macācjārā sñāma. Na bajuatji dūporo a'mequēsāñatojama.

Ni'cũ apí nemorõ tutuayũ'rũagu nigũsami.

Masã ma'mi cũ acabiji dutisere yu'tigusami”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

²⁴ Be'ro Rebeca wĩ'marãrẽ wũari nũmu ejacaro niwũ. Na pũarã su'rua'cãrã páápu nicãrã niwã. ²⁵ Ne bajuamu'tãgũ poari sõ'agũ nicũ niwĩ. Tojo nicã, cũ upũpũre poaripijagu nicũ niwĩ. Cũrẽ Esau pisucãrã niwã. ²⁶ Be'ro cũ acabiji cũ du'podiarũ ni'cã omocã me'rã ñe'etjãgũ bajuacu niwĩ. Tojo weeyucã, cũrẽ Jacob pisucãrã niwã. Isaa sesenta cũ'marĩ cũori cura, Rebeca narẽ põ'rãtico niwõ.

Esau cũ masã ma'mi nisere dua'que ni'i

²⁷ Siape'e me'rã wĩ'marã bũcũacãrã niwã. Esau cãpũpu sijasere tu'sa, wa'icũrã mu'sĩgũ nicũ niwĩ. Jacob pe'e sõ'owaro niticũ niwĩ. Cũ wi'ipũ niseti'cã'cũ niwĩ. ²⁸ Isaa wa'icũrã nũcũcãrãrẽ ba'atu'sayugũ, cũ macũ Esau pe'ere ma'iyũ'rũnũ'cãcũ niwĩ. Paco Rebeca pe'e Jacore ma'iyũ'rũnũ'cãco niwõ.

²⁹ Ni'cã nũmu Jacob cũ ba'ase do'ari cura Esau nũcũpu sijagu eja'cu ujuaboayũ'rua'cu dajacu niwĩ. ³⁰ Tojo weegu cũ acabijire nicũ niwĩ:

—Yũ'ũre pajaña'ña. Sise ba'ase sõ'ase mũ'u cũosere yũ'ũre o'ocureya. Yũ'u ujuaboa wẽrĩgũ weesa'a, nicũ niwĩ. (Tojo weerã ape wãme Esaũre Edom pisusama.)

³¹ Jacob cũrẽ nicũ niwĩ:

—Tojo nĩgũ pũrĩcã, mũ'u masã ma'mi nisere yũ'ũre duamu'tãña.

³² Tere tu'ogu, Esau nicũ niwĩ:

—¿Mũ'u yũ'ũre ĩ'aweti? Yũ'u ujuaboa wẽrĩgũ weesa'a. Tojo weero yũ'u masã ma'mi nise yũ'ũma wapamarĩ'i, nicũ niwĩ.

³³ Jacob cũrẽ nicũ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ Õ'acũrẽ wãmepeo, “Tojota weeguti”, nibaque'oya, nicũ niwĩ.

Tere tu'ogu, Esau “Õ'acũrẽ wãmepeo, diacjũta ni'i”, nicũ niwĩ. Tojo weegu cũ acabijire cũ masã ma'mi nisere duacu niwĩ.

³⁴ Be'ro Jacob, Esaũre, pá, tojo nicã cũ ba'ase do'a'quere ecacu niwĩ. Esau ba'a, sĩ'rĩtojagu, wã'cãnu'cã, wa'a wa'acu niwĩ. Cũ masã ma'mi nisere “Tojo nisa'a”, ni wãcũticũ niwĩ.

26

Isaa Gerar wãmetiropũ wa'a'que ni'i

¹ Abrahã cũ caticũcateropũ wa'a'caronõjõta nipe'tiro ti di'tapũre ba'ase marĩcaro niwũ. Tojo weegu Isaa Gerar wãmetiropũ wa'acu niwĩ. Topũre filisteo masã wiogu Abimelec nicũ niwĩ. ² Topũ Õ'acũ cũrẽ bajua, ucũcũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ: “Egiptopũre wa'aticã'ña. Yũ'u mũ'ũrẽ tojadutirota tojapa. ³ Ni'cãrõacãrẽ a'ti di'tata toja, nĩni'ña yujupu. Yũ'u mũ'u me'rã nigũti. Mũ'ũrẽ añurõ wa'acã weeguti. Mũ'ũrẽ, mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'ti di'tare o'oguti. A'tiro wéegũ, mũ'u pacũ Abrahãrẽ yũ'u ‘Tojo weeguti’ nĩ'quere queoro wa'acã weeguti. ⁴ Mũ'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã ñocõa weronõjõ nicã weegusa'a. Nipe'tise a'te di'tare o'ogusa'a. Tojo nicã, nipe'tiri di'tacjãrã mũ'u pãrãmerã nituriarã me'rã añurõ wa'acã weeno'rõsa'a. ⁵ Abrahã yũ'u duti'quere, yũ'u ‘Tojo weeya’ nĩ'quere queoro yũ'tiwĩ. Tojo weegu tojo weegusa'a”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tere tu'ogu, Isaa Geraru tojacu niwĩ. ⁷ Topũ nirã masã Isaare Rebecare “A'tigo waro ¿noanojõ niti?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã. Isaa, “Yũ'ũre co ye bu'iri wẽjẽbosama” ni uigu, “Yũ'u acabijo nimo”, nicũ niwĩ. Co Rebeca añugõ niyucã, tojo nicũ niwĩ.

⁸ Topũ yoacã tojacu niwĩ. Ni'cã nũmu ti di'ta wiogu Abimelec ventanaru yu'uĩ'a'cu niwĩ. Tojo weeri cura Isaa cũ nũmo Rebecare paasu'su e'caticã ĩ'acu niwĩ. ⁹ Be'ro Isaare pijio, a'tiro nicũ niwĩ:

—Co mũ'u nũmo nimiarõ. ¿De'ro weegu “Yũ'u acabijo nimo” nisoati?

—Apetero weerã yũ'ũre co ye bu'iri wẽjẽbosama, ni wãcũasu, ni yũ'ticũ niwĩ Isaa.

¹⁰ Tere tu'ogu, Abimelec nicũ niwĩ:

—¿De'ro weegu ùsàrē tojo niati? “Cū nūmo mejēta nisamo”, ni wācūgū, ni'cū a'ti macācjū core nūmotiboapī. Core tojo weecāma, mū'u ùsàrē Ō'acūrē yu'rūnū'cācā weeboapā, nicu niwī.

¹¹ Tojo weegu Abimelec nipe'tirārē ni'cā dutise cūucu niwī. Te dutise a'tiro nicaro niwū: “No'o ni'cū Isaare o cū nūmorē caribogūnojō wējēno'gūsami”, nicaro niwū.

¹² Topure Isaa otesere otecū niwī. Ō'acū cūrē añurō wa'acā weecu niwī. Tojo weero ti cū'marē cū ote'que peje waro dūcaticaro niwū. ¹³ Siape'e me'rā cū cūose būcūanemocaro niwū. Tojo weegu cū peje waro apeyenojō cūogū tojacū niwī. ¹⁴ Pājārā waro oveja, wecūa cūocu niwī. Cūrē da'raco'terā quē'rārē pājārā waro cūocu niwī. Tere ī'arā, filisteo masā cūrē uocārā niwā. ¹⁵ Todūporopū cū pacū Abrahā catīcateropure cūrē da'raco'tecū'cārā aco péri se'ecārā niwā. Filisteo masā Isaare uorā, te perire dī'ta me'rā yaabi'acārā niwā.

¹⁶ Be'ro cū peje waro cūocā, ī'acūmī, Abimelec Isaare a'tiro nicu niwī:

—Mū'u a'tore wijayá. Peje waro ùsā yu'rūoro apeyenojō cūoyu'rūnū'cā'a, nicu niwī.

¹⁷ Tojo weegu Isaa Gerapū nimi'cū wijacū niwī. Wija, to opa pa'tiro nirōpū wi'seriacā wee, tojacū niwī. ¹⁸ Topure cū pacū catigū aco péri se'e'que perire cū wérīca be'ro filisteo masā dī'ta me'rā yaacārā niwā. Isaa na yaa'que perire apaturi se'ecu niwī. Cū te perire se'éca be'ro cū pacū catigū wāme ō'o'caronojōta ō'ocu niwī.

¹⁹ Ni'cā nūmū Isaare da'raco'teri masā opa pa'tiro nirōpū aco pére se'érā, pajiro o'mawīrōrī pere bocacārā niwā. ²⁰ Gerapū nirá ovejare co'teri masā ti pere āpērā Isaa yarā ovejare co'terā me'rā dū'sasoocārā niwā. Na “Ūsā ya pe ni'i”, nicārā niwā. Isaa yarā ovejare co'terā pe'e quē'rā “Ūsā ya pe pe'e ni'i”, ni a'merī dū'sasoomūjācārā niwā. Tojo weegu Isaa ti pere “cumuca pe” wāme ō'ocu niwī. Na dū'sasooyucā, tojo wāme ō'ocu niwī. ²¹ Be'ro cūrē da'raco'terā ape pe se'ecārā niwā. Ti pe quē'rārē mejārōta dū'sasoocārā niwā. Tojo weegu Isaa ti pere “a'merī ī'asī'rītiri pe” wāme ō'ocu niwī.

²² Be'ro Isaa yoaropū wa'a wa'acu niwī. Topure aco pé ape pe se'ecu niwī. Ti pema dū'sasooticārā niwā majā. Tojo weegu ti pere “añurī pjoaca pe, cumuca marīrī pe” wāme ō'ocu niwī. A'tiro nicu niwī: “Ō'acū marīrē ni'cārōacāma añurī pjoa cūumi majā. Tojo weerā marī a'topure añurō niseti, da'rasetirāsa'a”, nicu niwī.

²³ To ní'cūta Isaa Beersebaḡū wa'acu niwī. ²⁴ Topū cū etāca ñamirē Ō'acū cūrē bajua, a'tiro nicu niwī:

“Yū'u, mū'u pacū Abrahā ējōpeogu ni'i.

Yū'u mū'u me'rā ni'i.

Tojo weegu uiticā'ña.

Yū'ure da'raco'tegu Abrahārē ma'ígū, mū'urē añurō wa'acā weeguti.

Tojo nicā mū'u pārāmerārē pājārā masāputicā weeguti”, nicu niwī.

²⁵ Tere tu'ogu, Isaa ni'cārō wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā see-neocūucu niwī. Topū Ō'acūrē e'catise o'ogu, tojo weecu niwī. Topū wi'seri nū'cō, niseticu niwī. Cūrē da'raco'terā ni'cā aco pé se'ecārā niwā.

Isaa, Abimelec na “A'tiro weerá” ni a'merī apo'que ni'i

²⁶ Ni'cā nūmū Abimelec Gerapū ní'cū Isaa tiropū ucūgū a'ticu niwī. Cūrē werecasagu Ahuzat, tojo nicā Ficol surara wiogu cūrē ba'paticārā niwā. ²⁷ Narē ī'agū, Isaa nicu niwī:

—¿De'ro weerā yū'ure ī'arā a'tiati? Yū'ure uatiwū. Mūsā ya dī'tapū nigūrē cō'awīrōwū.

²⁸ Na cūrē yū'ticārā niwā:

—Ūsā mū'urē ī'acā, Ō'acū mū'u me'rā nimi. Tojo weerā “Mū'u ùsàrē ña'arō weeri nírā, mū'u me'rā Ō'acū tu'oropū a'merī aporū'a'a”, ni wācūasu. ²⁹ Mū'urē ne cā'rō caribotiwū. Ūsā mū'urē cariboronojō o'orā, añurō wejepeowū. Añurō me'rā mū'urē we'riti o'ówū. Ō'acū mū'urē ni'cārōacārē añurō weetamugū weemi, nicārā niwā.

³⁰ Tojo weegu Isaa narē pajiri bosenuwū weepeocu niwī. Ti nūmūrē na ba'a, sī'rī yapaticārā niwā. ³¹ Ape nūmū pe'e bo'reacā wā'cā, na Ō'acū wāme me'rā “A'tiro weerá” ni a'merī apocārā niwā. Be'ro Isaa narē we'riti, “Añurō wa'aya”, nicu niwī. Na ni'cārō me'rā tojacārā niwā.

³² Na tojo weeri n̄m̄ur̄eta Isaare da'raco'teri masã na se'eri pere “Aco bocap̄n̄” ni, c̄ur̄e queti wererã etacãrã niwã. ³³ Isaa ti pere Seba wãme ð'oc̄u niwĩ. Tojo weero top̄u nirĩ macã ni'cãr̄oacãr̄e Beerseba wãmetisa'a.

³⁴ Esaú cuarenta c̄u'marĩ cuoḡu, Judit wãmetigore n̄moticu niwĩ. Co Beeri wãmetigu hitita masũ macõ nico niwõ. Be'ro apego n̄motinemoc̄u niwĩ tja. Co Basemat wãmetico niwõ. Co Elón wãmetigu hitita masũ macõ nico niwõ. ³⁵ ã'rã p̄arã Esaú n̄mosãnumia Isaare, Rebecare p̄urõ waro bujaweticã weecãrã niwã.

27

Isaa c̄u p̄o'rãr̄e Jacore, Esaúre “Añurõ wa'ato” ni, Õ'ac̄ur̄e s̄er̄ibosa'que ni'i

¹ Isaa buc̄u waro ãjãḡũ, c̄u caperi añurõ ï'atic̄u niwĩ. Tojo weeḡu ni'cã n̄m̄u c̄u macã masã ma'mi Esaúre pijio, a'tiro nic̄u niwĩ:

—¡Macũ!

C̄u tojo nicã, Esaú “¿De'ro niti, pac̄u?”, ni yu'ticu niwĩ.

² —M̄u'u ï'acãta, yu'u buc̄u waro ni'i. Tojo weeḡu a'te n̄m̄ur̄i no'o nirĩ n̄m̄u yu'u w̄er̄imasĩ'i. ³ M̄u'u cãp̄ur̄u wa'a, m̄u'u ya buacatjẽ me'rã wa'ic̄urã bueḡu wa'aya. ⁴ Tu'ajanu'cõ, yu'u tu'saronojõta ba'ase u'suase do'a, yu'ure ecaya. M̄u'u tojo weecã, yu'u w̄er̄iati d̄uporo m̄u'ur̄e añurõ wa'ato nígũ, Õ'ac̄ur̄e s̄er̄ibosaguti, nic̄u niwĩ.

⁵ Rebeca pe'e Isaa Esaúre tojo nisere tu'oco niwõ. Tojo tu'o'co niyugo, Esaú cãp̄ur̄u c̄u pac̄ure wa'ic̄urã w̄ejẽbosaḡu wa'aca be'ro, ⁶ co macũ Jacore a'tiro nico niwõ:

—M̄u'u pac̄u, m̄u'u ma'mi Esaúre a'tiro nicã tu'oap̄u. A'tiro niami: ⁷ “Macũ, cãp̄ur̄u wa'aya. Wa'a, wa'ic̄u w̄ejẽ, ba'ase u'suase do'a, yu'ure ecaya. M̄u'u tojo weecã, m̄u'ur̄e Õ'acũ ï'orõp̄u “Añurõ weeya”, ni s̄er̄ibosaguti”, niami. ⁸ Macũ, yu'u niatjere añurõ tu'o, tere weepa. ⁹ M̄u'u ni'cãr̄oacã ecarã na nirõp̄u wa'a, p̄arã cabracãr̄e miitia. M̄u'u pac̄u c̄u ba'atu'sasenojõta añuse ba'ase do'abosagoti. ¹⁰ M̄u'u c̄ur̄e ecaḡu wa'agusa'a. M̄u'u tojo weecã, m̄u'ur̄e c̄u w̄er̄iati d̄uporo Õ'ac̄ur̄e “Añurõ weeya”, ni s̄er̄ibosagusami, nico niwõ.

¹¹ Jacob pe'e c̄u pacore yu'ticu niwĩ:

—Yu'u ma'mi nipe'tiro c̄u up̄ur̄u poaritigu nimi. Yu'u pe'e moo'o. ¹² Yu'u pac̄u yu'ure da'raña'a, “C̄u mej̄eta nimi”, ni masígũ, “M̄u'u yu'ure bujicã'gũ wee'e”, nibosami. Yu'ure “Añurõ wa'ato” ni s̄er̄ibosaronojõ o'oḡu, “Ña'arõ pe'e wa'abata'to m̄u'ur̄e”, nibosami, nic̄u niwĩ.

¹³ C̄u paco c̄ur̄e yu'tico niwõ:

—M̄u'ur̄e ï'amasicãma, m̄u'ur̄e “Ña'arõ wa'ato” nise yu'u pe'ere tojato. M̄u'u pe'e yu'u dutiro weeya. Sõjã cabracãr̄e miigũ wa'aya, nico niwõ.

¹⁴ Tojo nicã tu'o, Jacob cabracãr̄e miigũ wa'a, pacore o'oc̄u niwĩ. Tojo weego Isaa tu'sasenojõr̄eta ba'ase do'abosaco niwõ. ¹⁵ Be'ro masã ma'mi Esaú ye su'ti añuyur̄un̄cãse co w'ip̄u n̄urõ'quere mii, c̄u acabiji Jacore sãaco niwõ. ¹⁶ Be'ro na cabra caseri me'rã c̄u omocãr̄ir̄e omaco niwõ. Tojo nicã wãmutare mo'aco niwõ. ¹⁷ Tu'ajanu'cõ, te ba'ase u'suase do'a'quere, pãr̄e co macũ Jacore o'oco niwõ.

¹⁸ Tojo weeḡu Jacob c̄u pac̄u tirop̄u sãjãa, a'tiro nic̄u niwĩ:

—¡Pac̄u!

—Ãa, a'to ni'i. ¿Ni'inojõ pe'e niti m̄u'u? ni s̄er̄itiña'c̄u niwĩ Isaa.

¹⁹ —Yu'u masã ma'mi Esaú ni'i. M̄u'u yu'ure duti'caronojõta weep̄u. Wã'cãnujãña. Yu'u wa'ic̄u w̄ejẽ do'a'quere ba'aya. Ba'atoja, yu'ure Õ'ac̄ur̄e “Añurõ weeya”, ni s̄er̄ibosaya, nic̄u niwĩ.

²⁰ Isaa c̄ur̄e s̄er̄itiña'c̄u niwĩ:

—Macũ ¿de'ronojõ maata waro wa'ic̄ure bocamiati?

—M̄u'u wioğ̄u Õ'acũ yu'ure maata bocacã weeami, nic̄u niwĩ.

²¹ Isaa c̄ur̄e nic̄u niwĩ:

—A'tocure a'tia. ¿Diacjũta yu'u macũ Esaú niti m̄u'u? nígũ, m̄u'ur̄e da'raña'gũtiḡu wee'e.

²² Tojo weeḡu Jacob c̄u tiroacãp̄u wa'ac̄u niwĩ. C̄ur̄e da'raña'gũ, c̄u pac̄u nic̄u niwĩ:

—Mejõ mu'u ucuse pe'e Jacob ucuse weronojõ nírõcoro. Tojo nimirõ, omocãrĩ pe'e Esau ye omocãrĩ nírõcoro. ²³ Esau weronojõ omocãrĩ poaritiyucã, Isaa “Apĩ nimi”, ni masiticu niwĩ. Cũ Õ'acũrẽ sãrĩbosati duporoacã, ²⁴ apaturi sãrĩtiña'apocũ niwĩ tja.

—¿Diacjũta Esau niti mu'u?

—Esaũta ni'i, ni yu'ticu niwĩ Jacob.

²⁵ Tere tu'ogu, Isaa nicu niwĩ:

—Macũ, ba'ase mu'u boca'quere o'oya majã. Ba'agutigũ wee'e. Õ'acũrẽ “Yu'u macũrẽ añurõ wa'ato”, ni sãrĩbosacũgũti.

Jacob cũ pacure ba'ase eca, cãrẽ u'seducaco vinorẽ tĩacu niwĩ. Cũ tere ba'a, sĩ'rĩcu niwĩ. ²⁶ Be'ro cũ pacu Isaa cãrẽ nicu niwĩ:

—Macũ, yu'u tiroacãpu a'ti, yu'ure mi'miña.

²⁷ Tojo weegu Jacob cũ pu'toacãpu wa'a, cãrẽ mi'micu niwĩ. Isaa cũ ye su'tire wĩjĩgũ, cũ ye niatjere Õ'acũrẽ a'tiro ni sãrĩbosacu niwĩ:

“Ã'rĩ yu'u macũ cãpũ cjase o'ori Õ'acũ wee'que weronojõ añurõ u'mũtime'rĩcã'mi.

²⁸ Õ'acũ mu'urẽ u'mũarõ cjase aco pejasere o'oato.

Mu'u otesere di'tapure añurõ pĩ'rĩ, ducaticã weeato.

Peje trigo, tojo nicã u'seducaco vinorẽ o'oato.

²⁹ Pãjãrã masã mu'u dutise doca niato.

Peje di'tacjãrã mu'u duporo ejaque'a, mu'urẽ ãjõpeoato.

Mu'u ni'cũ põ'rãpũreta dutigusa'a.

Mu'u paco põ'rã umũa mu'urẽ ãjõpeorã paamu'rĩque'ato.

Mu'urẽ 'Ña'arõ wa'ato' nirá nemorõ 'Ña'abutiario wa'ato', nino'rãsama.

Mu'urẽ 'Añurõ wa'ato' nirá pe'e 'Añurõta wa'ato' nino'rãsama”, nicu niwĩ Isaa.

³⁰ Cũ Jacore Õ'acũrẽ sãrĩbosatu'ajaca be'roacã, cũ wijaari cura Esau wa'icũrã wẽjẽgũ eja'cu dajacu niwĩ. ³¹ Daja, cũ quẽ'rã ba'ase añurõ u'sũase do'a, cũ pacure ba'adutigũ miacu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, wã'cãnujãña. Yu'u wa'icũ wẽjẽ'cure ba'aya. Ba'a, yu'ure ye niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosaya.

³² Tere tu'ogu, Isaa sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noanojõ niti mu'u?

—Yu'u Esau ni'i. Masã ma'mi ni'i, ni yu'ticu niwĩ.

³³ Tere tu'ogu, cũ pacu uputu narãsãgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿To pũrĩcãrẽ noa pe'e niapari, yu'ure wa'icũ wẽjẽ, do'a, mejẽpu miiti'cu? Mu'u dajati duporoacã yu'u ba'atojapu. Ba'a, cãrẽ Õ'acũrẽ sãrĩbosatojapu. Tojo weegu cũ Õ'acũrẽ sãrĩbosano'cãpu nimi.

³⁴ Tere tu'ogu, Esau uputu bujaweti ua, uticu niwĩ. A'tiro caricũcu niwĩ:

—Pacu, yu'u quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ sãrĩbosacureya, nicu niwĩ.

³⁵ Cũ pacu cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u acabiji mu'u duporo eja, yu'ure nisooapĩ. Cũ mu'u ye nimi'quere Õ'acũrẽ yu'u sãrĩbosabo'quere miatojami.

³⁶ Tere tu'ogu, Esau cũ pacure nicu niwĩ tja:

—Tu'omasĩrãta cãrẽ Jacob wãme õ'ocãrã niwũ. Cũ yu'ure puatipu ña'arõ weetojami. Ne waro, yu'u masã ma'mi nisere yu'ure ã'mawĩ. Ni'cãrõacãrẽ tja mejãrõta Õ'acũrẽ mu'u sãrĩbosase, ye nĩbo'quere ã'mapĩ. ¿Yu'ure ne cã'rõ apeyenojõ dũ'satibutiati? nicu niwĩ.

³⁷ Isaa cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u Jacore mu'u wiogu wa'acã weeasu. Nipe'tirã cũ acawererã cãrẽ da'raco'teri masã nirãsama. Peje ba'ase trigo, u'seducaco vino cuogusa'a, niasu. Macũ, yu'u ni'cãrõacãma de'ro weemasĩtisa'a majã, nicu niwĩ.

³⁸ Esau cũ pacure ninemocu niwĩ:

—Pacu, ¿ni'cãtita Õ'acũrẽ añusere sãrĩta basioti? Yu'u quẽ'rãrẽ cãrẽ añusere sãrĩbosaya, nicu niwĩ. Be'ro apaturi caricũ, uticu niwĩ.

³⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Isaa cãrẽ nicu niwĩ:

“Mũ'u di'ta añuse nitiropu nisetigusa'a.

Ɖ'muarõ cjase aco pejase marĩrõpu nigũsa'a.

⁴⁰ Mũ'u, mũ'u ya di'pjĩ me'rã wãmoti, mejẽcã wa'acã cã'mota'agusa'a.

Mũ'u acabijire da'raco'tegũ nigũsa'a.

Be'ro mũ'u tutuagu wa'agu, cũ dutise doca nisome majã”, nicu niwĩ.

Jacob Esaúre uiwã'cã'que ni'i

⁴¹ Tojo wa'áca be'ro te me'rã Esaú cũ acabijire ñ'asĩ'rĩti, uanũ'cãcu niwĩ. Cũ pacu Jacob pe'ere Õ'acũrẽ sãrĩbosaque bu'iri tojo weecu niwĩ. “Yũ'u pacu cũ wẽrĩatjo cã'rõ dũ'sa'a. Cũ wẽrĩca be'ro yũ'u acabijire wẽjẽgũti”, ni wãcũcu niwĩ.

⁴² Esaú tojo weeguti nise quetire tũ'ogo, Rebeca Jacore pijio, a'tiro nico niwõ:

—Mũ'u ma'mi Esaú mũ'urẽ a'megũ, “Wẽjẽgũti”, niaru. ⁴³ Tojo weegu, macũ, yũ'u dutiro weeya. Harãpu yũ'u ma'mi Labán ya wi'ipu du'tiabaque'oya. ⁴⁴ Topu tojánĩña. Téé mũ'u ma'mi cũ uase pe'tĩca be'ropu topure nituoya. ⁴⁵ Mũ'u cũrẽ weel'quere acobojóca be'ro mũ'urẽ “A'tia tja” ni, queti o'ógoti. Mũsãrẽ yũ'u põ'rã pũarãrẽ ni'cã nũmũta wẽrĩcã uawe'e, nico niwõ.

⁴⁶ Be'ro Rebeca co marãpu Isaare nico niwõ:

—Ã'rã hitita masã numia Esaú nũmosãnumia me'rã yũ'u caributiũ'rũa wa'asa'a. Jacob cũ a'ti di'ta Canaácjãrã ã'rã hitita masã numia weronojõ nigõrẽ cũ nũmoticãma, mejõ wẽrĩa wa'asĩ'rĩsa'a, nico niwõ.

28

¹ Tere tũ'ogu, Isaa Jacore pijio, cũrẽ “Õ'acũ mũ'urẽ añurõ weeato”, nicu niwĩ. Tojo nicã, cũrẽ a'tiro weeduticu niwĩ:

—Mũ'u a'ti di'ta Canaácjãrã numiarẽ ne nũmotiticã'ña. ² Mũ'u ñecũ tiro Betuel Padan-arãpu wa'aya. Topu mũ'u pacopãnumu Labán macõrẽ nũmotiya. ³ Õ'acũ tu-tuayũ'rũnũ'cãgũ mũ'urẽ añurõ weeato. Pãjãrã mũ'urẽ masãputi, pãrãmerãticã weeato. Cũ tojo weecã, peje curaricjãrã nirãsama. ⁴ Abrahãrẽ Õ'acũ “Añurõ weeguti” ni'quere mũ'urẽ, mũ'u pãrãmerãrẽ o'oato. A'ti di'ta mũsã ya di'ta waro tojato nígũ, tojo ni'i. Ni'cãrõacãrẽ a'ti di'tapu ape di'tacjãrã weronojõ ni'i yujupu, nicu niwĩ.

⁵ Tojo wee Jacore Padan-arãpu o'ócã'cu niwĩ. Topure Labán ya wi'ipu etacu niwĩ. Cũ Betuel, arameo masũ macũ, tojo nicã Rebeca ma'mi nicu niwĩ. Rebeca, Jacob, Esaú paco nico niwõ.

Esaú cũ nũmotinemo'que ni'i

⁶ Esaú, cũ pacu Isaa, Õ'acũrẽ “Jacore añurõ weeya”, ni sãrĩbosacã, tojo nicã cũrẽ Padan-arãpu nũmotidutigũ o'ócã tũ'ocu niwĩ. Tojo nicã cũrẽ Õ'acũrẽ añurõ weedutigũ, “A'tocjãrã Canaácjãrã numia me'rã ne nũmotiticã'ña” nicã tũ'ocu niwĩ. ⁷ Apeyema Jacob cũ pacũnumu weeduti'caronojõta Padan-arãpu wa'acã ñ'acu niwĩ. ⁸ Tojo weegu Esaú cũ pacũnumu Canaá di'tacjãrã numiarẽ tũ'satisere masĩcu niwĩ. ⁹ Tere masĩgũ, Abrahã macũ Ismae tiropu ñ'agũ wa'acu niwĩ. Topu cũ macõ Mahalat wãmetigore nũmoticu niwĩ. Co Nebaiot acabijo nico niwõ. Cũ Esaú ãpẽrã pũarã numia Canaácjãrã numiarẽ nũmotitojacu niwĩ.

Jacob Betepu cũ quẽ'e'que ni'i

¹⁰ Jacob Beersebapũ ní'cu wa'a, Harã wa'ari ma'apũ bu'acu niwĩ. ¹¹ Wa'acũmĩ, ñamica'apũ niyucã, cũ no'o na'itõ'orõ cãrĩcu niwĩ. Topu cãrĩgũtigũ, ni'cãgã ãtãgã topu cũñacjare miicũú, cũ dũpoare ãotuucũuocu niwĩ. ¹² Topu a'tiro quẽ'ecu niwĩ. Ni'cãrõ mũjãrõjo nucũcãpu téé u'mũsepu nimũjãnũ'cãcaro niwũ. To mũjãrõpũre Õ'acũrẽ wereco'terã mũjãmũjã, dijatimũjãcãrã niwã. ¹³ Tojo nicã, Õ'acũrẽ cũ pu'to nu'cũcã ñ'acu niwĩ. Cũrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Yũ'u mũ'u ñecũ Abrahã, mũ'u pacu Isaa ãjõpeogu Õ'acũ ni'i. Mũ'urẽ, mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'te mũ'u cũñase di'tare o'ogusa'a. ¹⁴ Mũ'u pãrãmerã pãjãrã waro nucũpori weronojõ nirãsama. Nipe'tiropu se'sanũ'cãrãsama. Mũjĩpũ cũ mũjãtiro pe'e, cũ sãjãrõ pe'e, tojo nicã norte, téé surpu nirãsama. Nipe'tirã

a'ti turicjārārē mu'u me'rā, tojo nicā mu'u pārāmerā nituriarā me'rā añurō wa'acā weeguti. ¹⁵ Yu'u mu'u me'rā ni'i. Mu'urē, mu'u no'o wa'aro co'teguti. A'ti di'tare mu'urē apaturi dajanu'cācā weeguti. Yu'u 'Tojo weeguti' ní'quere weetimigū, ne cārō mu'urē cō'awā'cāsōme", nicu niwī Ō'acū.

¹⁶ Jacob cū quē'eca be'ro wā'cāgū, a'tiro wācūcu niwī: "Diacjūta Ō'acū a'to nimi. Yu'u ne masītiāsu", nicu niwī. ¹⁷ Cū uputu ui, a'tiro wācūcu niwī: "A'to wiobutia'a. Ō'acū cū nirō waro ni'i. Cū ya wi'i ni'i. Ū'muse sājārī sope pu'to ni'i", nicu niwī.

¹⁸ Ape numu pe'e maata wā'cā, ūtāgā cū dupoapu ēotuucūucagare añurō miinu'cōcu niwī. Tu'ajanu'cō, tigare Ō'acū yaga tojadutigū, u'sere piopeocu niwī. ¹⁹ Ne waropure tore ni'cā macā nicaro nimiwū. Ti macā Luz wāmeticarō niwū. Jacob pe'e mejēcā wāme ducayucu niwī. Betel wāme ō'ocu niwī.

²⁰ Topu Jacob Ō'acūrē "Mu'u me'rā a'tiro weeguti", ni ucūcu niwī: "Ō'acū ni'cārōcācā yu'u wa'arore ba'pati, co'te, yu'ure ba'ase, su'ti o'ogu, yu'u wioгу nigūsa'a. ²¹ Tojo nicā, ne cārō mejēcā wa'ati, apaturi yu'ure yu'u pacu ya wi'ipure majāmitojaacā wéegū, tojo nigūsa'a. ²² Mu'u tojo weecā, a'tiga ūtāgā yu'u miinu'cōcaga Ō'acū ya wi'i nirōsa'a. Mu'u nipe'tisetiri yu'ure apeyenojō diez o'ocā, mu'urē ni'cārō o'oguti", nicu niwī.

29

Jacob cū Harápu eta'que ni'i

¹ Jacob wa'a, mujīpū mujātirocjārā ya di'tapu etacu niwī.

² Topure etagu, cāpūpu i'tia curua oveja aco sī'rīrī pe tiro soocūñarārē ī'acu niwī. Na ti pe cjase acore sī'rīcārā niwā. Ti pe sope pu'topure pajiri pe ūtāpejo me'rā bi'ano'caro niwū. ³ Nipe'tirā oveja topure nerēnu'cāca be'ro oveja co'terā ti pere pāa, ovejare aco tīacārā niwā. Na sī'rīca be'ro oveja co'terā ti pere bi'acārā niwā tja.

⁴ Jacob oveja co'terārē sērītiña'cu niwī:

—¿Ne, no'ocjārā niti musā?

—Ūsā Harácjārā ni'i, ni yu'ticārā niwā.

⁵ Narē sērītiña'nemocu niwī tja:

—¿Musā Labārē Nacor pārāmirē masīti?

—Masī'i, ni yu'ticārā niwā.

⁶ —¿Cū dutimarīati? ni sērītiña'nemocu niwī.

—Ūu, duti marīami, ni yu'ticārā niwā. Be'ro Jacore ninemocārā niwā:

—Ī'aña. Sico Raquel, Labán macō co yarā oveja me'rā a'timo, nicārā niwā.

⁷ Jacob narē a'tiro nicu niwī:

—Ūmucjo waro ni'i yujupu. Ovejare bi'asōrōrō mejēta ni'i. ¿De'ro weerā musā ovejare aco tīa, be'ro tá ba'adutirā, cāpūpu mianu'cōweti?

⁸ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Tojo weemasītiāsa'a. Nipe'tirā oveja nerēpe'tiatio yujupu. Na nerēpe'tica be'ro oveja co'terā ti pere bi'ácaga ūtāgājore pāa, acore tīano'rōsa'a.

⁹ Jacob na me'rā ucūrī cura Raquel co pacu yarā oveja me'rā ejaco niwō. Co narē co'tego nico niwō. ¹⁰ Topu Raquere, Labán macōrē, cū pacopánnumu Labán yarā oveja me'rā ejacā ī'agū, maata ūtāgājore pāogū wa'acu niwī. Pāotoja, narē aco tīacu niwī.

¹¹ Be'ro Raquere añudutigū mi'micu niwī. Tojo weetoja, e'catigu, uticu niwī. ¹² Jacob, "Yu'u Rebeca macū ni'i, Labán páácjū ni'i", ni wrecu niwī. Tere tu'ogo, co pacupure omawā'cā, werego wa'aco niwō.

¹³ Labán, "Yu'u acabijo macū niapu" nisere tu'ogu, cūrē pōtērīgū wa'agu, omawā'cācu niwī. Cūrē paabu'a, wa'suporopu mi'micu niwī. Be'ro cū ya wi'ipu miacu niwī. Jacob nipe'tise cūrē wa'a'quere quetiwerepe'ocu niwī. ¹⁴ Labán cūrē nicu niwī: "Diacjūta mu'u yu'u acawerego macū nígū, ye dí warota ni'i", nicu niwī.

Jacob cū basucārā numiarē da'ra wapata'a'que ni'i

Jacob Labán tiropære ni'cã mujĩpũ tojacũ niwĩ. ¹⁵ Ti mujĩpũ be'ro Labán Jacore a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u, yũ'u acawerego macũ nise wapa tojowaro da'ra, weesome. ¿Mũ'u no'ocã'rõ wapayecã ñasari? nicũ niwĩ.

¹⁶ Labán pũarã numia põ'rãticũ niwĩ. Masã ma'mio Lea wãmetico niwõ. Du'sago pe'e Raquel wãmetico niwõ. ¹⁷ Lea caperi añuse cõoco niwõ. Raquel pe'e añugõ, añurõ upũtigo nico niwõ. ¹⁸ Jacob Raquere tu'sayugũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u macõ Raquere ñagũ, siete cũ'marĩ mũ'urẽ da'ratamugũti.

¹⁹ Labán cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Jaũ, añurõsa'a. Aperocjãrã pe'ere o'oronojõ o'ógũ, mũ'urẽ numisogũti. Yũ'u me'rã tojayá, nicũ niwĩ.

²⁰ Tojo weegũ Jacob Raquere wapata'agũ, siete cũ'marĩ da'racũ niwĩ. Cũ Raquere ñayũ'rñayucã, te cũ'marĩ ne yoabajuticarõ niwũ. ²¹ Te siete cũ'marĩ yũ'rãca be'ro Jacob Labãrẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u nũmo niacjore wiaya majã. Yũ'u core nũmotigusa'a. Ticuse cũ'marĩ da'raguti ní'que pe'tia wa'a'a. Core da'ra, wapata'atoja'a, nicũ niwĩ.

²² Tojo weegũ Labán nipe'tirã cã pũ'tocjãrãrẽ omocã du'teri bosenũmũrẽ pijiocũ niwĩ. ²³ Be'ro ñamipũ Labán masã ma'mio Lea pe'ere mia, Jacore o'ocũ niwĩ. Jacob co me'rã cãrĩcũ niwĩ. ²⁴ Apeyema tja Leare Labán ni'cõ cũrẽ da'racõ'tegore weetamudutigũ o'ocũ niwĩ. Co Zilpa wãmetico niwõ. ²⁵ Ape nũmũ bo'reacã Jacob “Apego Lea me'rã pe'e cãrĩapã”, ni ñ'acũ niwĩ. Tojo weegũ Labãrẽ sãrĩtiña'gũ wa'acũ niwĩ.

—¿De'ro weegũ yũ'ure tojo weeati? Yũ'u Raquere wapata'agutigu mũ'u me'rã da'rawũ. ¿De'ro weegũ yũ'ure tojo weesoati? nicũ niwĩ.

²⁶ Labán cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—A'ti di'tapũ a'tiro weesetisa'a. Du'sago pe'e masã ma'mio dũporo marãpũtitimo.

²⁷ Mũ'u omocã du'teri bosenũmũ nirĩ semanarẽ Lea me'rãta níni'ña yujupũ. Ti semana pe'tica be'ro co acabijore o'ogũti. Mũ'u core da'ra wapayegũ, siete cũ'marĩ da'ranemogũsa'a, nicũ niwĩ.

²⁸ Jacob “Añurõsa'a”, nicũ niwĩ. Lea omocã du'teri bosenũmũ nirĩ semana pe'tica be'ro Raquel quẽ'rãrẽ numisocũ niwĩ. ²⁹ Labán cũrẽ da'racõ'tegore Raquere weetamudutigũ, co quẽ'rãrẽ Bilha wãmetigore o'ocũ niwĩ. ³⁰ Jacob Raquel me'rã quẽ'rãrẽ cãrĩcũ niwĩ. Lea nemorõ co pe'ere ma'iyũ'rũnũ'cãcũ niwĩ. Siete cũ'marĩ Labán me'rã da'ranemocũ niwĩ.

Jacob põ'rã ye cjase ni'i

³¹ Õ'acũ Jacob Leare ma'iticã ñ'agũ, core wĩ'marã põ'rãticã weecũ niwĩ. Raquel pe'ema wĩ'marã bocamasiticã weecũ niwĩ yujupũ. ³² Lea nijĩpaco wa'a, wĩ'magũ põ'rãtico niwõ. Cũrẽ Rubén wãme õ'oco niwõ. A'tiro nico niwõ: “Õ'acũ yũ'u bũjaweticã ñ'agũ, wĩ'magũ o'oami. Tojo weegũ ni'cãrõacãma yũ'u marãpũ yũ'ure ma'igũsami”, nico niwõ.

³³ Be'ro Lea apĩ põ'rãtico niwõ tja. Cũrẽ Simeó wãme õ'oco niwõ. Tojo weego a'tiro nico niwõ: “Õ'acũ yũ'u marãpũ yũ'ure tojo ñ'acõ'acã ñ'ami. Tojo weegũ apĩ yũ'ure o'onemoami”, nico niwõ.

³⁴ Apĩ cõonemoco niwõ tja. Cũrẽ Leví wãme õ'oco niwõ. “Yũ'u marãpũre i'tiarã wĩ'marã o'otoja'a. Tojo weegũ ni'cãrõacãma yũ'u pe'ere nemorõ ma'igũsami”, nico niwõ.

³⁵ Lea apĩ wũanemoco niwõ tja. “Ni'cãrõacãma Õ'acũrẽ e'catipeogoti”, nico niwõ. Tojo weego cũrẽ Judá wãme õ'oco niwõ. Ñ'ri be'ro põ'rãtidu'unico niwõ yujupũ.

30

¹ Raquel yũ'u Jacore põ'rãtibosatisa'a nígõ, co ma'miorẽ ñoco niwõ. Tojo tu'oña'gõ, co marãpũre nico niwõ:

—Yũ'ure põ'rãticã weeya. Mũ'u tojo weeticãma, wẽrĩa wa'agoti, nico niwõ.

² Tere tu'ogũ, Jacob ua wa'a, core nicũ niwĩ:

—¿To pũrĩcãrẽ yũ'u Õ'acũ niti? Cũta mũ'urẽ wĩ'marã bocaticã weemi.

³ Be'ro cũrẽ nico niwõ:

—A'tigo yu'ure da'racote'go Bilhare miaña. Co me'rã ni, wĩ'magũrẽ pō'rãtiya. Co tojo pō'rãticã, yu'u quẽ'rã pō'rãti'co weronojō cuogosa'a, nico niwō.

⁴ Tojo weego Raquel core da'racote'go Bilhare cū nũmo weronojō niato nígō, co marãpũre o'oco niwō. Jacob co me'rã cãrĩcũ niwĩ. ⁵ Co nijĩpaco toja, ni'cũ wĩ'magũ Jacore wuabosaco niwō. ⁶ Co tojo weecã ì'agō, Raquel nico niwō: “Àpẽrã ì'orõpũ Õ'acũ yu'ure queoro wa'acã weemi. Cũ yu'u sãrĩsere tu'ogu, yu'ure wĩ'magũ o'oami. Tojo weegu ã'rĩ wĩ'magũ Dan wãmetigũsami”, nico niwō.

⁷ Be'ro apĩ Bilha pō'rãtinemoco niwō. ⁸ Raquel a'tiro nico niwō: “Yu'u ma'mio me'rã upũtu waro a'metu'tiapũ. Añu'u majã, yu'u core yu'rũwetitojapũ”, nico niwō. Tojo weego wĩ'magũrẽ Neftalí wãme ò'oco niwō.

⁹ Lea pe'e “Yu'u pō'rã bocamasĩtisa'a majã” nígō, core da'racote'go Zilpare co marãpũ Jacore pe'suda'reco niwō. ¹⁰ Co Zilpa Jacob me'rã wĩ'magũ pō'rãtico niwō. ¹¹ Co tojo weecã ì'agō, Lea a'tiro nico niwō: “Añubutiaro wa'a'a. Tojo weegu wĩ'magũ Gad wãmetigũsami”, nico niwō.

¹² Be'ro Zilpa Jacore apĩ pō'rãtibosaco niwō. ¹³ Tere ì'agō, Lea a'tiro nico niwō: “E'catiyũ'ruasa'a. Numia ni'cãrõacãma yu'ure 'E'catiyũ'ruamo', nirãsama.” Tojo weego wĩ'magũ Aser wãme ò'oco niwō.

¹⁴ Ni'cã nũmũ na trigo tũ'rẽrĩtero nicã, Rubén cãpũpũ wa'acũ niwĩ. Topũ yucũdũca mandrãgora wãmetisere bocacũ niwĩ. Boca, cũ paco Leare miacũ niwĩ. Tere miidajacã ì'agō, Raquel Leare nico niwō:

—Yu'u quẽ'rãrẽ mũ'u macũ miiti'que yucũdũcare o'oya.

¹⁵ Lea pe'e core yu'tico niwō:

—¿De'ro weego o'obosari? Mũ'u yu'ure ña'abutiaro weewũ. Yu'u marãpũre ã'mawũ. ¿Ni'cãrõacãrẽ yu'u macũ yucũdũca boca'quere ã'masĩ'rĩti tja?

Tere tu'ogo, Raquel nico niwō:

—To pũrĩcãrẽ a'tiro weegoti. Mũ'u macũ yucũdũca boca'quere mũ'u o'ocã, ni'cãcã ñamirẽ Jacob mũ'u me'rã cãrĩgũsami, nico niwō.

¹⁶ Be'ro na'ique'ari cura Jacob cũ cãpũpũ ni'cũ dajari cura Lea cũrẽ põtẽrĩgõ wa'a, a'tiro nico niwō:

—Ni'cãcã ñamirẽ, mũ'u yu'u me'rã cãrĩgũsa'a. Yu'u macũ boca'que mandrãgora yucũdũca me'rã wapayearũ.

Tojo weegu ti ñamirẽ Jacob Lea me'rã cãrĩcũ niwĩ. ¹⁷ Õ'acũ Lea sãrĩsere yu'ticũ niwĩ. Tojo weego nijĩpaco wa'a, cũ me'rã ni'cãmocurã pō'rãtibosanemoco niwō Jacore. ¹⁸ Tere ì'agō, Lea nico niwō: “Yu'ure da'racote'gore yu'u marãpũre o'owũ. Tojo wee'que wapa Õ'acũ ni'cãrõacãrẽ yu'ure añurõ weemi majã. Tojo weegu ã'rĩ wĩ'magũ Isacar wãmetigũsami”, nico niwō.

¹⁹ Be'ro Lea apĩ pō'rãtinemoco niwō. Cũ me'rã seis pō'rãtico niwō. ²⁰ A'tiro nico niwō: “Õ'acũ yu'ure añubutiasẽ o'oami. Ni'cãrõacãrẽ yu'u marãpũ nemorõ ma'igũsami. Cũrẽ yu'u seis umũa pō'rãtibosatoja'a. Tojo weegu ã'rĩ wĩ'magũ Zabuló wãmetigũsami”, nico niwō.

²¹ Lea pō'rãtitũgo, numiorẽ wũaco niwō. Core Dina wãmeyeco niwō.

²² Be'ro Õ'acũ Raquel quẽ'rãrẽ wãcũcũ niwĩ. Co sãrĩsere tu'ogu, core pō'rãticã weecu niwĩ majã. ²³ Tojo weego co pō'rãtimũ'tãgũrẽ wũago, a'tiro nico niwō: “Yu'u pō'rãmarĩgõ nígō bopoya'quere Õ'acũ pe'ticã weemi. ²⁴ Cũ yu'ure apĩ o'onemocã añuyũ'ruabosa'a”, nico niwō. Tojo weego cũrẽ José wãmeyeco niwō.

Jacob, Labán na ecarã me'rã a'merĩ weesoomũjã'que ni'i

²⁵ Raquel Joseré wũaca be'ro Jacob mañecũ Labãrẽ nicũ niwĩ:

—Yu'ure ya di'tapũ dajatojaadutiya. ²⁶ Yu'u nũmosãnumiarẽ mũ'urẽ da'rawapata'a'cãrã numiarẽ, tojo nicã yu'u pō'rãrẽ o'oya. Mũ'u yu'ure yu'tica be'ro wa'aguti. Yu'u mũ'u me'rã upũtu da'rasere añurõ masĩsa'a.

²⁷ Labán cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Yu'u nisetisere tu'sagu, yu'u me'rã tojayá. Yu'u tu'oña'se me'rã a'tiro masi'i. Õ'acũ mu'u me'rã yu'ure añurõ wa'acã weemi. ²⁸ ¿No'ocã'rõ wapata'así'rísari mu'u? Mu'u werecã, yu'u tocã'rõ wapayeguti, nicu niwĩ.

²⁹ Jacob cūrē yu'ticu niwĩ:

—Mu'u masisa'a. Yu'u mu'urē añurõ da'ratamuwũ. Mu'u yarã wa'icurãrē añurõ co'tebosawu. ³⁰ Yu'u etati dũporore mu'u pejetirãcã cõocu niwũ. Ni'cãrõacãma pãjãrã waro nima. Yu'u etanũ'cã'caro me'rã Õ'acũ mu'urē añurõ weemi. Ni'cãrõacã yu'u numosãnumia, yu'u põ'rã ye pe'ere da'rabosasí'rísã'a.

³¹ —¿No'ocã'rõ yu'u wapayecã uati? ni sērĩtiña'nemocu niwĩ Labã.

Jacob a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Ne wapayeticã'ña. Yu'u mu'urē “A'tiro weeya” nisere “Jau” nicã, mu'u yarã ovejare co'tebosaguti tja, nicu niwĩ. ³² A'tiro weeguti. Ni'cãcã nipe'tirã mu'u yarã ovejare ï'acusiagu wa'aguti. ï'acusia, oveja sereritirã, do'rorãrē, tojo nicã wĩ'marã ñirãcãrē ducawaaguti. Nipe'tirã cabra sereritirã, do'rorãrē ducawaacũuguti. Narẽta mu'u yu'ure wapayegusa'a. ³³ Tojo wéeca be'ro mu'u yu'u wapata'asere ï'agũ a'tigu, “Queorota weepĩ, ne yajatiapĩ”, nigũsa'a. Yarã oveja, cabra tiropu do'rorã maricã, tojo nicã oveja ñirã maricãma, “Á'rĩ yajagu weepĩ”, nigũsa'a, nicu niwĩ.

³⁴ Labán cūrē yu'ticu niwĩ:

—Añurõsa'a. Mu'u tojo nise tojota wa'ato, nicu niwĩ.

³⁵ Ti numuta Labán pe'e cabra umua yu'turãrē, do'rorãrē, tojo nicã cabra numia sereritirãrē, do'rorãrē, cã'rõ butise cõorãrē, nipe'tirã oveja wĩ'marã ñirãrē cũ põ'rãrē co'tedutigũ o'õcu niwĩ. ³⁶ Be'ro topu ní'cu narē Jacob nirõpu me'rã téé ï'tia numu wa'arõpu narē miacu niwĩ.

Jacob pe'e Labán yarã oveja, cabra du'sa'cãrãrē co'tecũ niwĩ. ³⁷ Narē co'teri cura a'tiro weecu niwĩ. Cũ álamo, almendro, castaño wãmetise ya'sase dũpurire dũtecũ niwĩ. Dũte, te dũpurire butise dari pã'rẽcu niwĩ. ³⁸⁻³⁹ Be'ro te pã'rẽ'que dũpurire ecarã na aco sĩ'rĩrĩ co'ro tiro diacũ peocu niwĩ. Toputa na amorĩ cura na sĩ'rĩrã a'tirã, te dũpurĩ tiro umua, numiarē ñe'ecãrã niwã. Tojo weerã wĩ'marã bajarã, yu'turã, do'rorã bajuacãrã niwã. ⁴⁰ Wĩ'marãrē mejẽcã cũucu niwĩ. Ápẽrã pe'ere Labán yarã do'rorã, yu'turã, ñirã põtõorõ cũucu niwĩ. A'tiro wee cũ yarã pãjãrã wa'acã weecu niwĩ. Narē Labán yarã me'rã morẽticũ niwĩ. ⁴¹ Apeyema tja Jacob a'tiro weecu niwĩ. Oveja numia tutuarã amorã, Jacob sõ'onĩ'que dũpurire na sĩ'rĩrĩ co'ro tiropu cũucu niwĩ. Te dũpurĩ põtõorõpu a'merĩ ñe'eato ní'gũ, tojo weecu niwĩ. ⁴² Tutuatirã mejãrã a'ticã pe'ema, te dũpurire cũuticu niwĩ. Tojo weerã na mejãrã Labán yarã tojacãrã niwã. Tutuarã pe'e Jacob yarã nicãrã niwã. ⁴³ A'tiro wee siape'e me'rã Jacob pãjãrã waro ecarã cõocu niwĩ. Pãjãrã waro oveja, cabra, cameyoa, burroa cõocu niwĩ. Cũrē da'raco'terã numia, umua quẽ'rãrē cõocu niwĩ.

31

Jacob Labãrē du'ti'que ni'i

¹ Jacob Labán põ'rã cūrē ucjase quetire tu'ocũ niwĩ. “Jacob marĩ pacu ye ní'quere ã'mape'o, te me'rã cũ pe'e peje cõogu tojami,” nicãrã niwã. ² Apeye quẽ'rã Jacob Labán todũporõpu cūrē añurõ wee'caronojõ weeticã tu'oña'cu niwĩ.

³ Tere ï'agũ, Õ'acũ Jacore nicu niwĩ: “Mu'u pacusumua ya di'tapu tojaaya. Mu'u acawerã tiropu wa'aya. Yu'u mu'urē co'teguti,” nicu niwĩ Õ'acũ.

⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jacob cũ numosãnumia Raquere, Leare cũ nirõ cãpũpu cũ oveja, cabra co'terõpu pijidutio'ocũ niwĩ. ⁵ Narē nicu niwĩ:

—Yu'u ï'acãta, musã pacu yu'ure todũporõpu cũ wee'caronojõ weetimi. Tojo weemicã, Õ'acũ, yu'u pacu ãjõpeogu pe'e yu'ure añurõ co'temi. ⁶ Musã masisa'a, yu'u musã pacure nipe'tiro yu'u tutuaro põtõorõ añurõ warota da'rabosawu. ⁷ Yu'u tojo weemicã, cũ yu'ure nisoomujãwĩ. Na'irõ yu'u da'rase wapare queoro wapayetimujãwĩ. Tojo weemicã, Õ'acũ pe'e yu'ure ña'arõ weedutitigu, cūrē cã'mota'ami. ⁸ Tojo weegu Labán cũ “Oveja, cabra

do'rorã m'u yarã nirãsama" nicã, oveja, cabra numia do'rorãta pō'rãtiwã. Tojo nicã, cū "Oveja, cabra yu'turã m'u yarã nirãsama" nicã, tojo bajurãta pō'rãtiwã. ⁹ Tojo weegu Õ'acũ cū yarã ecarã pe'ere ã'ma, yu'ure o'owĩ.

¹⁰ »Ni'cã nũmũ na wa'icũrã amorĩ cura a'tiro quẽ'ecãti. Cabra mũmũ numiarẽ ñe'emũjãwã. Na mũmũ yu'turã, do'rorã, sereritirã niwã. ¹¹ Quẽ'erõpũ Õ'acũ cū basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã* yu'u wãmerẽ pisuwĩ. Yu'u pe'e cũrẽ yu'tiwũ: "A'tota ni'i", niwũ. ¹² Tojo nicã tu'ogu, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ nigũ yu'ure niwĩ: "Añurõ ñ'aña. Nipe'tirã ecarã mũmũ numiarẽ ñe'erã, yu'turã, do'rorã, sereritirã nima. Yu'u Labán m'urẽ wee'quere ñ'ape'ocã'pũ. ¹³ Yu'u Õ'acũ, m'urẽ Beterũ bajua'cu ni'i. Topũ m'u ãtãgãrẽ miinu'cõ, u'se wa're, yu'ure 'Tojo weeguti', ni ucũwũ. Ni'cãrõcã a'tore wijayá. M'u bajuáca di'tapũ dajaya", niwĩ, ni werecu niwĩ Jacob.

¹⁴ Tojo nicã tu'orã, Raquel, Lea cũrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ûsã, ãsã pacũ tiroma be'ropũre apeyenojõ ñe'eatje ne moosa'a. ¹⁵ Tojo weronojõ o'ogu, ãsãrẽ aperocãrãrẽ weronojõ tojo ñ'acõ'acã'mi. Ûsãpũreta m'urẽ nũmotidutigu duasãjãwĩ. Nipe'tise ãsãrẽ dua'que wapare cõ'astepe'ocã'mi. ¹⁶ Diacjũta ni'i. Ûsã pacũre Õ'acũ cū cõsere ã'ma'que ãsã ye, ãsã pō'rã ye ni'i. Õ'acũ m'urẽ ní'caronojõta weeya, nicãrã niwã.

Jacob Padan-arãpũ ní'cu wija'que queti ni'i

¹⁷⁻¹⁸ Jacob cū pacũ Isaa nirĩ di'ta Canaãpũ dajatojaacu niwĩ. Tojo weegu cū pō'rãrẽ, cū nũmosãnumiarẽ cameyoa bu'ipũ miipeocu niwĩ. Nipe'tise cū cõ'quere miacu niwĩ. Nipe'tirã ecarã cū da'ra'que wapa Padan-arãpũ cū boca'quere miacu niwĩ.

¹⁹ Labán aperopũ cū yarã ovejare poari seegu wa'ari cura, Raquel co pacũ ãjõpeose na queose yee'quere cū ya wi'ipũ nisere yajaco niwõ. ²⁰ Jacob cū mañecũ Labán arameo masũrẽ we'rititimidũ, weesoo, du'ticu niwĩ. ²¹ Nipe'tise cū cõse me'rã du'tiwã'cãcu niwĩ. Éufrates wãmetiri maarẽ eja, pẽ'abaque'ocu niwĩ. Diacjũ yu'rũmajã, Galaad bu'papijaro nirõpũ wa'acu niwĩ.

Labán Jacore sirutu'que ni'i

²² Itia nũmũ be'ro Labán Jacob cū du'ti'quere masĩcu niwĩ. ²³ Tojo weegu Labán cū acawererã me'rã Jacore sirutugũ wa'acu niwĩ. Siete nũmũrĩ be'ro Galaad bu'papijaro nirõpũ ãmũejacu niwĩ. ²⁴ Cũ topũ ejati ñamirẽ Õ'acũ Labãrẽ, arameo masũrẽ quẽ'erõpũ bajuacu niwĩ. Bajua, a'tiro nicũ niwĩ: "Tu'oya, Jacore pũrĩrõ ucũacũpã", nicũ niwĩ.

²⁵ Labán Jacore Galaad bu'papijaro cū cãrĩ'caropũ ãmũejacu niwĩ. Topũta Labán, cū acawererã me'rã tojaque'acu niwĩ. ²⁶ Be'ro Jacore ñ'a, a'tiro ni sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weeati m'u? ¿De'ro weegu yu'ure weesooati? M'u yu'u pō'rã numiarẽ a'mewẽjãrã ñe'eno'cãrã numiarẽ weronojõ miitiapã. ²⁷ ¿De'ro weegu yu'ure weretimidũ, weesoo, ñ'atiro du'tiati? Yu'u queoro masĩgũ pũrĩcã, m'urẽ añurõ we'riti-boapã. Bũapũtãrõ, to'atu me'rã bosenuũ weetuoboapã. ²⁸ Yu'u pō'rã numiarẽ, yu'u pãrãmerãrẽ ne cã'rõ mi'mitũotiasũ. M'u ne tu'omasĩtibutiagu weronojõ weepã. ²⁹ Yu'u mũsãrẽ ña'arõ weesĩ'rigũ weecã'boapã. M'u pacũ ãjõpeogu Õ'acũ pe'e yu'ure ñamipũ ucũami. A'tiro niami: "Tu'oya, Jacore pũrĩrõ ucũacũpã", niami. ³⁰ M'u, m'u pacũ tiropũ upũtu dajasĩ'rĩ'cu niyugu, a'titojapã. Tojo nimigũ, ¿de'ro weegu yu'u ãjõpeorã na queose yee'quere yajati? nicũ niwĩ.

³¹ Jacob cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u uiasũ. Apetero weegu m'u pō'rã numiarẽ tutuaro me'rã numita'abosami, niasũ. ³² No'o m'u ãjõpeorã queose yee'quere cõogũnojõ wẽrĩato. A'to nirã marĩ acawererã ñ'orõpũ a'mãña. Narẽ bocagu, miaña.

Jacob pe'e, "Raquel co pacũ ãjõpeose yee'quere yajapõ", ni masĩticũ niwĩ.

³³ Labán Jacob ya wi'i, su'ti casero me'rã wéeca wi'ipũ a'magũ, sãjãamũ'tãcu niwĩ. Be'ro Lea ya wi'ipũ sãjãacu niwĩ. To be'ro na pũarã numia narẽ da'raco'terã ye

* 31:11 ñ'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere.

wi'seriacapũ sãjãacu niwĩ. Cũ ãjõpeose queose yee'quere ne bocaticũ niwĩ. Lea ya wi'ipũ ní'cu wijati, Raquel ya wi'ipũ sãjãacu niwĩ. ³⁴ Co pe'e cũ sãjãti duporo te queosere míi, cameyo pesarã na dujiro docapũ cũuco niwõ. Be'ro te bu'ipũ mũjãpeja, dujidi'opesaco niwõ. Labán nipe'tiro ti wi'ipũre a'mape'ocu nimiwĩ. Ne bocaticũ niwĩ. ³⁵ Raquel pe'e pacũre nico niwõ:

—Pacu, mũ'u tiro yũ'u dijaticã uacũpa. Yũ'u ni'cãcãrẽ be'tigo nisa'a, nico niwõ.

Labán nipe'tiropũ cũ ãjõpeose queose yee'quere a'macu nimiwĩ. Ne bocaticũ niwĩ.

³⁶ Cũ bocaticã i'agũ, Jacob ua wa'acu niwĩ. Tojo weegu “Mejõ waro dioapã” nígũ, Labárẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Ñe'enojõ mũ'urẽ ña'arõ weeati? Mũ'u yũ'ure ña'abutiario wéeca be'ro weronojõ yũ'ure sirutubutiapã. ³⁷ Nipe'tise yeacãrẽ añurõ i'aweep'e'obutiãcã'a. ¿Mũ'u ya wi'i cjase apeyenojõacã bocati? Bocagu, a'to mũ'u acawererã i'orõ, tojo nicã yũ'u acawererã i'orõ bajurõpũ peoya. Na noa pe'e diacjũ ucũti ni, beserãsama. ³⁸ Yũ'u mũ'u tiropũre veinte cũ'marĩ da'rawũ. Te cũ'marĩrẽ ne ni'cãti mũ'u yarã oveja, cabra sãtãwã. Ne ni'cãti mũ'u yarã ecarã oveja, cabra mũ'urẽ ba'atiwũ. ³⁹ Ne ni'cãti wa'icũrã nũcũcãrã wẽjẽno'cãrãrẽ mũ'u tiropũ miidajatiwũ. Yũ'u basu tere wapayewũ. Topũ mũ'ũco, ñami ãpẽrã masã na mũ'u yarãrẽ yajacãma, mũ'u yũ'ure wapaseewũ. ⁴⁰ Mũ'ũcõre yũ'u asise poowũ. Ñami pe'ere yũ'ũabu'a narãsãwũ. Apeterore ne cãrĩtiwũ. ⁴¹ Mũ'u ya wi'ipũre veinte cũ'marĩ niwũ. Mũ'u põ'rã pũarã numiarẽ wapata'agu, catorce cũ'marĩ mũ'u dutiro doca da'rawũ. Mũ'u yarã ecarãrẽ co'tégũ seis cũ'marĩ da'rawũ. Yũ'u wapata'asere mũ'u na'irõ dũcayumũjãwũ. ⁴² Yũ'u ñecũ Abrahã wiogu Õ'acũ yũ'u me'rã niticãma, yũ'u pacũ Isaa wiopesase me'rã cũ ãjõpeogu Õ'acũ yũ'u me'rã niticãma, tojowarota mũ'u yũ'ure o'otõrõbopã. Ne moobutiagu dajabopã. Õ'acũ yũ'u pi'etisere i'agũ, yũ'u da'ra'quere i'agũ, ñamipũ mũ'urẽ tutuaro me'rã ucũapĩ.

Jacob, Labán me'rã a'merĩ “A'tiro weerã” na ni apo'que ni'i

⁴³ Tere tu'ogu, Labán Jacore yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u põ'rã numia, yũ'u põ'rãta nima. Yũ'u pãrãmerã yũ'u pãrãmerãta nima. Oveja quẽ'rã yarã ovejata nima. Nipe'tise a'to mũ'u i'ase ye dia'cũ ni'i. Tojo nimicã, ni'cãrõacãrẽ yũ'u põ'rã numiarẽ, yũ'u pãrãmerãrẽ ¿de'ro weebosari yũ'u? ⁴⁴ Tojo weerã marĩ pũarã a'merĩ “A'tiro weerã” ni aporã. Tere marĩ be'ropũre “Tojota ni apono'wũ” nino'rõsa'a, nicũ niwĩ.

⁴⁵ Tere tu'ogu, Jacob ni'cã ãtãgã mii, ni'cã tuturo weronojõ nũ'cõcu niwĩ. ⁴⁶ Be'ro cũ acawererãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Ûtãperire seeneocũña.

Tojo weerã nipe'tirã ni'cã mesãjo seeneocũucãrã niwã. Na nipe'tirã ti mesã pũ'topũ ba'acãrã niwã. ⁴⁷ Labán tore cũ ye ucũse me'rã a'tiro wãme õ'ocu niwĩ “Jegar Sahaduta”. Jacob pe'e cũ ye me'rã “Galaad”† wãme õ'ocu niwĩ.

⁴⁸ Tojo weegu Labán nicũ niwĩ:

—A'ti ãtãmesã me'rã marĩ ni'cãcã apo'quere wãcũno'rõsa'a. Tojo weero Galaad wãmeticaro niwũ. ⁴⁹ Tojo nicã Mizpa wãmeticaro niwũ. Labán a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ marĩ a'merĩ i'atiri curare marĩ pũarãrẽ i'anũũato. ⁵⁰ Yũ'u põ'rã numiarẽ mũ'u ña'arõ weecã o ãpẽrã numiarẽ mũ'u nũmotinemocã, apĩ marĩ a'merĩ aposere i'atimicã, Õ'acũ basuta marĩ weesere masĩgũsami.

⁵¹ Labán Jacore apeye ninemocu niwĩ tja:

—A'to ãtãmesã yũ'u seeneocũuca mesã, tojo nicã ãtãgã yũ'u miinu'cõcaga marĩ deco nisere i'aña. ⁵² A'ti mesã, tojo nicã a'tigare i'arã, marĩ pũarã apo'quere wãcũrãsa'a. Yũ'u mũ'urẽ ña'arõ weesĩ'rĩgũ, a'ti mesãrẽ, a'tigare yũ'rusome. Tojo nicã mũ'u quẽ'rã yũ'ure ña'arõ weesĩ'rĩgũ, yũ'rusome. ⁵³ Marĩ mejẽcã weecã, Õ'acũ Abrahã ãjõpeogu, yũ'u ñecũ Nacor ãjõpeogu marĩ weesere queoro beseato, nicũ niwĩ Labán.

† 31:47 Galaad níro “ãtãmesã” nisĩ'rĩrõ wee'e.

Tere tu'ogũ, Jacob Õ'acũ cũ pacũ Isaa ějõpeogu wãme me'rã “Tojota wa'ato”, nicũ niwĩ. ⁵⁴ Be'ro ti bu'apũ wa'icũre wẽjẽ, Õ'acũrẽ ějũamorõpeocu niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, nipe'tirã cũ acawererãrẽ ba'adutigũ pijiocũ niwĩ. Nipe'tirã ba'acãrã niwã. Ba'atoja, ti bu'apũ cãricãrã niwã.

⁵⁵ Ape nũmũ ñamicureacã Labán wã'cã, wa'agutigu, cũ pãrãmerãrẽ, cũ põ'rã numiarẽ mi'mitũocu niwĩ. Be'ro “Mũsãrẽ añurõ wa'ato”, ni sërĩbosacu niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, cũ ya di'tapũ majãmitojaacu niwĩ.

32

Jacob cũ ma'mi Esaú me'rã a'merĩ bocaaja'que ni'i

¹ Be'ro Jacob apaturi wa'acu niwĩ tja. Topũ wa'ari cura Õ'acũrẽ wereco'terã cũrẽ põtërĩrã a'ticãrã niwã. ² Narẽ ĩ'agũ, Jacob a'tiro nicũ niwĩ: “Na Õ'acũ yarã surara nima.” Tojo weegu tore Mahanaim* wãmeyecu niwĩ.

³ Jacob cũ dũporo quetiwereri masãrẽ Seir di'tapũ o'ómũ'tãcu niwĩ. To Seir Edom wãmetiropũ tojacaro niwũ. Cũ ma'mi Esaúre quetiweremũ'tãdutigu, narẽ o'óyucu niwĩ.

⁴ Narẽ a'te quetire weredutigũ o'ócu niwĩ: “Yũ'u ma'mi Esaúre a'tiro ni wereapa: ‘Mũ'u acabiji Jacob mũ'u dutiro doca nigũ a'tiro weredutiami: “Yũ'u yoacã Labán me'rã niapũ.

⁵ Ni'cãrõacã wecua, burroa, oveja, da'raco'terã umua, numia cõ'o. Mũ'u yũ'u wiogu yũ'ure añurõ wãcũcã uagu, a'te quetire o'ómũ'tã'a” mũ'urẽ niami', niapa”, nicũ niwĩ.

⁶ Cũ quetiweredutigũ o'ó'cãrã dajarã, Jacore a'tiro nicãrã niwã:

—Ûsã mũ'u ma'mi Esaú tiropũ ejarũ. Ni'cãrõacã mũ'urẽ põtërĩgũ a'tiami. Cuatrocientos umua me'rã a'tiami, nicãrã niwã.

⁷ Te quetire tu'ogũ, Jacob upũtu uicu niwĩ. Pũrõ wãcũque'ticu niwĩ. Tojo weegu cũ me'rã ni'cãrãrẽ pua curua dũcawaacu niwĩ. Cũ yarã oveja, wecua, cameyoa quẽ'rãrẽ mejãrõta weecu niwĩ. ⁸ A'tiro wãcũcu niwĩ: “Esaú cũ ni'cã curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽgũ sãjãcã, ape curuacjãrã du'tiarãsama.” ⁹ Be'ro Õ'acũrẽ a'tiro ñubue sërĩcu niwĩ: “Õ'acũ, yũ'u ñecũ Abrahã ějõpeogu, tojo nicã yũ'u pacũ Isaa ějõpeogu, mũ'u yũ'ure ya di'tapũ, yũ'u acawererã tiropũ dajadutiapũ. ‘Mũ'u acawererã tiropũ dajacã, mũ'urẽ añurõ wa'acã weeguti’, niapũ. ¹⁰ Mũ'u yũ'ure añurõ pajaña'a, queoro weearũ. Yũ'u ña'agũ nimicã, tojo weearũ. Yũ'u a'ti maa dia Jordãrẽ yũ'rũtërĩpẽ'agũ, yũ'u tuacjuacã dia'cũ cõomiwũ. Ni'cãrõacãma pua curua masã cõ'o. ¹¹ Yũ'ure pajaña'cureya. Yũ'u ma'mi Esaú yũ'ure ne mejẽcã weecã weeticã'ña. Cũ yũ'ure, numiarẽ, wĩ'marãrẽ wẽjẽbosami nígũ, ui'i. ¹² Tojo nimicã, mũ'u yũ'ure ‘Añurõ mũ'urẽ wa'acã weeguti. Mũ'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nucũpori pajiri maa cjase weronojõ pãjãrã nirãsama. Ne narẽ queota basiosome’, niwũ”, ni sërĩcu niwĩ.

¹³ Ti ñamirẽ Jacob topũta cãricũ niwĩ. Cũ cõose, cũ mia'quere cũ ma'mi Esaúre o'ogutigu besecu niwĩ. ¹⁴ Doscientos cabra numia, veinte cabra umua, doscientos oveja numia, veinte oveja umua, ¹⁵ treinta cameyoa numia ne põ'rãti'cãrãrẽ na põ'rã wĩ'marã me'rãta, cuarenta wecua, diez wecua umuarẽ, veinte burroa numiarẽ, diez burroa umuarẽ besecu niwĩ. ¹⁶ Be'ro cũrẽ da'raco'terãrẽ wiacũ niwĩ. Narẽ wiagu, mejẽcã dia'cũ wa'icũrãrẽ, nanũcũ curaricjãrãrẽ wiacũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã yũ'u dũporo wa'ayuya. Na wa'icũrãrẽ te curarinũcũ yoacurero dũcawaa miaña, nicũ niwĩ.

¹⁷ Ne waro cũ o'ómũ'tãgũrẽ a'tiro weeduticu niwĩ:

—Yũ'u ma'mi Esaúre põtërĩgũ, cũ sërĩtiña'cã, “¿Noa mũ'u wiogu niti, no'opũ wa'ati, ã'rã wa'icũrã mũ'u miarã, noa yarã niti?” nicã, ¹⁸ a'tiro yũ'tiya: “Yũ'u wiogu Jacob, mũ'urẽ o'ó'cãrã nima. Jacob, mũ'u dutise doca nigũ mũ'urẽ o'oámi. Cũ ùsã be'ro sirutusami,” niña.

¹⁹ Cũ o'ómũ'tã'cu be'rocjũ, tojo nicã nipe'tirã cũ be'rocjãrã quẽ'rãrẽ mejãrõta wereduticu niwĩ. ²⁰ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro niduticu niwĩ: “Jacob mũ'u dutise doca nigũ ùsã be'ro a'tisami’, niapa”, nicũ niwĩ.

* 32:2 Mahanaim níró, “pua curua masã” nisĩ'rĩrõ wee'le.

Jacob a'tiro wācūcū niwī: “Yū'u dūporo apeyenojō o'omū'tāse me'rā cū uase pe'ticā weeguti. Be'ro yū'u basu cūrē ī'acā, apetero weegu yū'ure añurō pōtērīgūsami”, ni wācūcū niwī. ²¹ Tojo wācū'cū niyugū, cū o'atjere cū dūporo miayuduticū niwī. Cū pe'e topūta ti ñamirē tojánícū niwī.

Jacob Ō'acūrē wereco'tegu me'rā na a'merī ñadi'ocūupe'que ni'i

²² Tojo weegu ti ñamirēta ñamipū Jacob cārīatji dūporo wā'cānū'cā, cū ñumosānumia pūarārē, narē da'raco'terā numiarē, cū pō'rā ūmūa oncere ti maa Jaboc wāmetiri maa ū'cūatiropū ñumupē'aduticū niwī. ²³ Cū nipe'tise cūose quē'rārē pē'rōcū niwī. ²⁴ Cū ni'cūta tojanū'cārī cura, ni'cū ūmū bajua, cū me'rā a'merī ñadi'ocūupe'cārā niwā. Téé bo'remūjāticāpū tojo weedu'ucārā niwā. ²⁵ Cū Jacob me'rā pōtēoti, Jacob ūsō ō'a a'mesū'arore paaweecū niwī. Tojo weero to a'mesū'aro wetia wa'acaro niwū. ²⁶ Be'ro ūmū cū me'rā a'mequē'cū Jacore nicū niwī:

—Yū'ure du'uya. Bo'rearopū wee'e, nicū niwī.

Jacob cūrē nicū niwī:

—Mū'u, yū'ure “Añurō wa'ato” niticāma, ne du'usome.

²⁷ —To pūrīcārē ĵmū'u de'ro wāmetiti? nicū niwī.

—Yū'u Jacob wāmeti'i, ni yū'ticū niwī. ²⁸ Tere tu'ogu, cū me'rā a'mequē'cū a'tiro nicū niwī:

—Mū'u Jacob wāmetisome majā. Ō'acū me'rā, masā me'rā a'mequēgū, wapata'apū. Tojo weegu ni'cārōacārē majā Israe wāmetigusa'a, nicū niwī.

²⁹ —Mū'u quē'rā yū'ure wereya. ĵDe'ro wāmetiti mū'u? ni sērītiña'cū niwī Jacob.

—Yū'u wāmerē sērītiña'ticā'ña, ni yū'ticū niwī.

Be'ro topūta Jacore “Mū'urē añurō wa'ato”, nicū niwī. ³⁰ Jacob a'tiro nicū niwī: “Yū'u basuta Ō'acūrē bajuyoropū ī'apū. Tojo nimigū, cati'i yujupū.” Tojo weegu to na a'merī ñadi'ocūupe'carore Jacob Peniel† wāme ō'ocū niwī.

³¹ Jacob cū Peniepure yū'ruari curare mujīpū mūjātīgūpū weecū niwī. Cūrē ūsō a'mesū'aropū paano'ca be'ro niyucā, cū opa cu'siro sijacū niwī. ³² Tojo weerā a'tocatero quē'rārē Israe pāramerā nituriarā no'o nigū wa'icū ūsō ō'a a'mesū'ari wadare ba'atisama. Jacore topū pāāca be'ro niyucā, tojo weesama.

33

Jacob Esaú me'rā na a'merī apo'que ni'i

¹ Esaú cuatrocientos ūmūa me'rā a'ticā ī'agū, Jacob a'tiro weecū niwī. Lea, Raquel, pūarā narē da'raco'terā numia me'rā nanūcū na pō'rārē dūcawaacū niwī. ² Narē da'raco'terā numiarē na pō'rā me'rā na dūporo ñū'cōcū niwī. Be'ro Leare co pō'rā me'rā ñū'cōcū niwī. Nitūoropū Raquere co macū José me'rā ñū'cōcū niwī. ³ Be'ro Jacob na dūporoacā ū'mutāwā'cācū niwī. Esaúre pōtērīgū wa'agu, sietetiri cū diapoare nucūcāpū paamu'rīque'acū niwī. Téé cū tiropū ejagu, tojo weedu'ucū niwī. ⁴ Esaú pe'e cūrē pōtērīgū, omawā'cāti, paabu'a, mi'micū niwī. Na pūarāpūta a'merī uticārā niwā. ⁵ Tu'ajanū'cō, Esaú na numiarē, wī'marārē ī'a, a'tiro ni sērītiña'cū niwī:

—Ĵ'ā'rā waro noanojō niti? ni sērītiña'cū niwī.

—Na, yū'u pō'rā Ō'acū yū'ure, mū'u dutise doca nigūrē o'ocārā nima, nicū niwī Jacob.

⁶ Tojo nicā tu'orā, cūrē da'raco'terā numia na pō'rā me'rā, Esaú tiroacāpū wa'a, cūrē wiopesase me'rā añudutirā, nucūcāpū paamu'rīque'acārā niwā. ⁷ Be'ro Lea cū tiroacāpū a'ti, co quē'rā co pō'rā me'rā mejārōta weeco niwō. Yapatigopūa Raquel co macū José me'rā, mejārōta weeco niwō.

⁸ Esaú Jacore sērītiña'cū niwī:

—ĴDe'ro weegusari mū'u, wa'icūrā sō'onícārā yū'ure pōtērīwā'cā'cārā pājārā me'rā?

Jacob cūrē yū'ticū niwī:

—Mū'u yū'ure añurō wācūcā ūagu, tojo weeasu.

† 32:30 Hebreo *ye me'rā Peniel nírō*, “Ō'acū ya diapoa” nisī'rīrō wee'e. Apeterore Penuel ojano'caro niwū.

⁹ —Niwe'e, nijã. Yũ'u quẽ'rã pãjãrã çuopũ. Na mũ'u yarã me'rãta tojayá, nicũ niwĩ Esau.

¹⁰ Jacob cũ ma'mirẽ ninemocũ niwĩ:

—Yũ'ure añurõ wãcũgũ, yũ'u o'osere ñe'eña. Yũ'u mũ'urẽ ì'agũ, Õ'acũrẽ ì'agũ weronojõ ì'a'a. Mũ'u yũ'ure añurõ põtẽrĩ ñe'etojapũ. ¹¹ Yũ'u mũ'urẽ miiti o'osere ñe'eña. Õ'acũ yũ'ure peje apeyenojõ çuocã weeami. Ne apeyenojõ du'sawe'e.

Jacob cũ pejetiri tojo nicã tu'ogu, Esau “Jau”, nicũ niwĩ. ¹² Be'ro Esau nicũ niwĩ:

—Te'a. Yũ'u mũ'u dũporo u'mutãgũti, nicũ niwĩ.

¹³ Jacob pe'e cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Ma'mi, yũ'u ma'igũ, mũ'u masĩsa'a. Wĩ'marã marĩ weronojõ tutuatima. Oveja, weçua, na põ'rãrẽ yũ'u wãcũsa'a. Na ni'cã numũta ñujũyũ'rũrã, wẽrĩpe'tia wa'abosama.

¹⁴ Mũ'u pe'e mũ'u dutise doca nigũ dũporo u'mutãwã'cãña. Mũ'u tojo weecã, añurõsa'a. Yũ'u pe'e wa'icũrã, yũ'u dũporo wa'arã na sijaro ejatuario sajatiro wa'aguti. Tojo nicã wĩ'marã na sijaro ejatuario wa'aguti. Téé Seipũ a'merĩ ì'arã, nicũ niwĩ Jacob.

¹⁵ Esau, “Jau, tojota weerã. Yũ'u me'rã a'ti'cãrã umũarẽ mũ'urẽ ba'paticã, pejetirã cũugũti”, nicũ niwĩ.

Jacob pe'e cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Añurõsa'a. Cũuticã'ña. Mũ'urẽ caribosĩ'rĩtisa'a, nicũ niwĩ.

¹⁶ Na tojo ni ucũca numũrẽta Esau Seipũ dajatojaacũ niwĩ. ¹⁷ Jacob pe'e Sucot wãmetiropũ wa'acũ niwĩ. Topũ cũ niatji wi'ire weecũ niwĩ. Tojo nicã wa'icũrã ye wi'seriacãrẽ paapeocũ niwĩ. Tojo weegu tore Sucot wãmeyecũ niwĩ.

¹⁸ Jacob cũ Padan-arãpũ ní'cũ, cũ dajatojaticã, ne mejẽcã wa'aticaro niwũ. Canaápũre añurõ dajacũ niwĩ. Topũre Siquem wãmetiri macã põtẽorõ tojaque'acũ niwĩ. ¹⁹ Cien cujiri niyeru cujiri me'rã ni'cã di'ta duucũ niwĩ. Ti di'tare Hamor põ'rã duacãrã niwã. Cũ Siquem wãmetigu pacũ nicũ niwĩ. Topũ Jacob cũ ya wi'i, su'ti caseri me'rã sêopeocũ niwĩ. ²⁰ Tu'ajanũ'cõ, Õ'acũrẽ ãjõpeogu wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tore El-Elohe-Israe* wãme õ'ocũ niwĩ.

34

Dina ye bu'iri co acawererã Siquẽcjãrã umũarẽ wẽjẽ'que ni'i

¹ Lea macõ Dina Jacore põ'rãtibosa'co, tocjãrã nu'miarẽ ì'agõ wa'aco niwõ. ² Tojo weeri cura, Siquem, Hamor heveo masũ macũ core ì'agũ, tutuaro me'rã ñe'e, ña'arõ weecũ niwĩ. Cũ Hamor tocjãrãrẽ dutigu nicũ niwĩ. ³ Tojo ña'arõ wee'cũ nimigũ, core uagu, cãrẽ tu'sacã weesĩ'ricũ niwĩ. ⁴ Tojo weegu, cũ pacũ Hamor me'rã a'tiro ucũcũ niwĩ:

—Pacũ, yũ'ure a'tigore numisẽrĩbosagu wa'aya, nicũ niwĩ.

⁵ Jacob pe'e cũ macõrẽ ña'arõ wee'quere masĩtojacũ nimiwĩ. Cũ põ'rã pe'e cãpũpũ na yarã ecarãrẽ co'terã weecãrã niwã. Tojo weegu téé na dajacãpũ ne mejẽcã nima'aticũ niwĩ. ⁶ Tojo weeri curare Hamor Siquem pacũ Jacob me'rã ucũgũ wa'acũ niwĩ.

⁷ Jacob põ'rã na cãpũpũ ní'cãrã dajarã, te quetire tu'orã, uayũ'rua, a'tiro nicãrã niwã: “Siquem Israe põ'rãrẽ ña'abutiario bopoyoro weepĩ, co me'rã wãacãjĩgũ. Tenojõrẽ ne weeno'ña marĩ'i”, nicãrã niwã.

⁸ Tojo nimicã, Hamor pe'e na me'rã ucũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u macũ Siquem mũsã acabijore tu'sayũ'ruami. Core cãrẽ numisoya. ⁹ Mũsã ãsã acawererã weronojõ tojarãsa'a. ãsã mũsã põ'rã numiarẽ numoti, mũsã pe'e quẽ'rã ãsã põ'rã numiarẽ numotirãsa'a. ¹⁰ ãsã me'rã a'topũ tojayá. A'ti di'ta nipe'tiro mũsã ya di'ta tojarosa'a. Di'tare duutjãrã, duase tucũrĩ pããña, nicũ niwĩ.

¹¹ Siquem pe'e quẽ'rã cũ basu Dina pacũ Jacore, co ma'misumũarẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã yũ'ure core o'ocã uasa'a. Mũsã no'o sẽrĩsere o'oguti. ¹² No'ocã'rõ mũsã sẽrĩrõ põtẽorõ sãricã, o'oguti. Mejõ yũ'ure core numisoya majã, nicũ niwĩ.

* 33:20 El-Elohe-Israe ní'cũ, Õ'acũ, Israe curuacjãrã ãjõpeogu, Õ'acũta nimi” nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹³ Cũ Siquem tojo nimicã, na acabijo Dinarẽ ña'arõ wee'que wapa Jacob põ'rã cūrẽ, cũ pacu Hamorẽ nisoose me'rã yu'ticãrã niwã. ¹⁴ A'tiro nicãrã niwã:

—Ûsã acabijore õ'rēcju yapa casero yejecõ'ano'tigure numisomasítisa'a. Ûsã tojo weerã bopoyoro weerã weebosa'a. ¹⁵ Tojo weeno'cãrã dia'cūrẽ ùsã numisorãti. Musã quẽ'rã ùsã weronojõ niña. Nipe'tirã umua musã wa'teropu nirãrẽ na õ'rēcju yapa caserore yejecõ'aña. ¹⁶ Tojo wéeca be'ro pūrĩcãrẽ musã, ùsã põ'rã numiarẽ numotirãsa'a. Ûsã quẽ'rã musã põ'rã numiarẽ numotirãsa'a. Marĩ ni'cãrõ me'rã nirãsa'a. Ni'cã macãjãrãta nirãsa'a. ¹⁷ Musã ùsã tojo nisere yu'titicãma, ùsã a'tore wija, ùsã acabijore miarãsa'a, nicãrã niwã.

¹⁸ Tere tu'orã, Hamor, cũ macũ Siquem “Jau, añurõsa'a”, nicãrã niwã. ¹⁹ Tojo weegu ne yoogoro marĩrõ Siquem cũ ya õ'rēcju yapa caserore yejecõ'ano'cu niwĩ. Jacob macõrẽ tu'sayu'rnatjãgũ, tojo weecu niwĩ. Cũ Siquẽrẽta cũ ni'cũ põ'rãrẽ ãpẽrã yu'rũoro cūrẽ wiopesase me'rã í'acãrã niwã. ²⁰ Tojo weerã Siquem cũ pacu Hamor me'rã macã sãjãrĩ sope pu'topu wa'acãrã niwã. Topu na apeyenojõrẽ duase tiropu masãrẽ a'tiro werecãrã niwã:

²¹ —Sõjã masã marĩ me'rã maata ní'cãrã weronojõ nisetiama. Na a'topu nirãsama. A'topu apeyenojõrẽ duase wi'seri weerãsama. Di'ta pajiro nicã'a. Marĩ na põ'rã numiarẽ numotirãsa'a. Na pe'e quẽ'rã marĩ põ'rã numiarẽ numotirãsama. ²² Na marĩ me'rã nirãti, nĩrã, a'tiro weecã uama. Na weesetironojõta marĩ põ'rã umuarẽ na õ'rēcju yapa caserore yejecõ'acã uama. ²³ Nipe'tise na cuose, nipe'tirã na yarã ecarã marĩ ye nirõsa'a. Marĩ “Tojota weerãti” nicã, na marĩ me'rã tojarãsama.

²⁴ Nipe'tirã umua ti macã sope pu'to nerẽrã Hamor, cũ macũ Siquem me'rã na tojo nisere “Añurõsa'a, tojota weerãti”, nicãrã niwã. Tojo weerã nipe'tirã umua na õ'rēcju yapa caserore yejecõ'ano'cãrã niwã. ²⁵ I'tia numu be'ro na yejecõ'ano'cãrã pūrĩno'rĩ cura Jacob põ'rã puarã Simeó, Levĩ macãpu wa'acãrã niwã. Na ye di'pjĩrĩ me'rã na ne wãcũtiri cura nipe'tirã umuarẽ wẽjẽpe'ocã'cãrã niwã. ²⁶ Hamor, cũ macũ Siquem quẽ'rãrẽ di'pjĩ me'rãta wẽjẽcãrã niwã. Be'ro Dinarẽ Siquem ya wi'ipu ní'core miiwijaacãrã niwã. ²⁷ Be'ro ãpẽrã Jacob põ'rã sirutu, ejanemocãrã niwã. Na wẽjẽno'cãrã cũñarõ wa'teropu yu'rua, ti macãpu apeyenojõrẽ yajape'ocã'cãrã niwã. Na acabijore ña'arõ wee'que wapa a'merã, tojo weecãrã niwã. ²⁸ Oveja, wecu, burroa, nipe'tise ti macãpu ní'quere, cãpũpu ní'quere yajacãrã niwã. ²⁹ Wi'seri po'peapu na cuo'quere yajape'ocã'cãrã niwã. Wi'marãrẽ, tojo nicã numiarẽ ñe'e, miacãrã niwã.

³⁰ Tere í'agũ, Jacob Simeó, Levĩre a'tiro nicu niwĩ:

—Musã yu'ure ña'abutiario weepetĩyeapã. Ni'cãrõacãma a'topu nirã masã cananeo masã, ferezeo masã yu'ure ne í'asĩrĩtirãsama. Na yu'u me'rã a'mewẽjẽrãtirã nerẽrãsama. Yu'u pejetirãcã masã cuo'o. Marĩrẽ wẽjẽpe'ocã'rãsama.

³¹ Na pe'e cūrẽ yu'ticãrã niwã:

—To pūrĩcãrẽ ¿cũ ùsã acabijore umuarẽ a'metãrãwapata'ari masõrẽ weronojõ cuobopari? nicãrã niwã.

35

Õ'acũ Jacore Betepu “Añurõ wa'ato” ní'que ni'i

¹ Õ'acũ Jacore a'tiro nicu niwĩ: “Wã'cãnu'cãña. Betepu wa'a, topu tojaque'aya. Topu ni'cãrõ yu'ure ãjõpeogu wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore da'reapa. Mu'u ma'mi Esaúre uiwã'cãcaterore yu'u topu mu'urẽ bajua'caropu wa'aya.” ² Tere tu'ogu, cũ acawererãrẽ, nipe'tirã cũ me'rã nirãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tise musã ãpẽrãnojõ ãjõpeorã queose yee'quere cõ'acã'ña. Tojo nicã u'acoe, su'ti ducayuya. ³ Te'a, Betepu wa'arã. Topu Õ'acũrẽ ãjõpeogu, ni'cãrõ cūrẽ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũgũti. Cũta yu'ure bujawetiri curare weetamuwĩ. No'o wa'aro yu'ure ba'patiwã'cãwĩ, nicu niwĩ.

⁴ Na ãpẽrãnojõ ãjõpeorã queose yee'que na cuo'quere, tojo nicã na o'meperi yosasere Jacore o'ocãrã niwã. Jacob tere ñe'e, ni'cãgũ yucũgu encina wãmeticũjo docapu tere

yaacu niwĩ. Tigũjo Siquem pu'topu tojaco niwũ. ⁵ Na topu ni'cārã wijawã'cārĩ cura Õ'acũ to pu'topu nise macãrĩcãrãrẽ uputu uicã weecu niwĩ. Tojo weerã Jacob põ'rãrẽ sirututicãrã niwã.

⁶ Jacob, cũ me'rã wa'a'cãrã, nipe'tirã Luz wãmetiri macãpu etacãrã niwã. Ti macãta tja Betel wãmetico niwũ. Canaã di'tapu tojaco niwũ. ⁷ Topu ni'cãrõ Õ'acũrẽ ejõpeorã wa'icãrãrẽ ãjãamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tore Jacob cũ ma'mirẽ du'ticaterore Õ'acũ cũrẽ bajuacu niwĩ. Tojo weegu tore El-betel wãme õ'ocu niwĩ. ⁸ Toputa Rebecare co'te'co Dãbora wãrico niwõ. Betel pu'toacã core ni'cãgũ yucũgu encina wãmeticũjo docapu yaacãrã niwã. Jacob tore “encina dũjarigu” pisucu niwĩ.

⁹ Jacob cũ Padan-arãpu ni'cu dajatojaticã, toputa Õ'acũ apaturi bajua, “Mũ'urẽ añurõ weeguti”, nicu niwĩ.

¹⁰ “Mũ'u Jacob wãmeti'i.

Tojo wãmetisome majã.

Ni'cãcã me'rã mũ'u wãme Israe[☆] nirõsa'a”, nicu niwĩ tja.

Cũ wãmerẽ dũcayũca be'ro, ¹¹ a'tiro nicu niwĩ:

“Yũ'u Õ'acũ tutuayũ'rugũ ni'i.

Mũ'u pãjãrã põ'rãti, pãjãrã pãrãmerãtigusa'a.

Mũ'u me'rã pãjãrã masãputirãsama.

Peje macãrĩ wa'arosa'a.

Mũ'u pãrãmerã wa'tero nirã wiorã waro sãjãrãsama.

¹² Abrahã, Isaare yũ'u o'o'que di'tare mũ'u quẽ'rãrẽ o'oguti.

Mũ'u be'rore, mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹³ Õ'acũ topu Jacob me'rã ucũtoja, wa'a wa'acu niwĩ. ¹⁴ Be'ro cũrẽ Õ'acũ ucũ'caropu ni'cãgã ãtãgãrẽ miiwã'cõnũ'cõcu niwĩ. Õ'acũrẽ ejõpeosere ã'ogũ, tigare olivo u'sere, tojo nicã u'sedũcaco vinorẽ piopeocu niwĩ. ¹⁵ Tore Betel wãme õ'ocu niwĩ.

Raquel co wãri'que ni'i

¹⁶ Be'ro Betepu ni'cãrã aperopu wa'acãrã niwã. Na Efrata wãmetiropu etatjo dũ'sacaro niwũ yujupu. Topu Raquel wĩ'magũrẽ ñe'eco niwõ. Ne maata wĩ'magũrẽ ñe'emasitico niwõ. ¹⁷ Co uputu pũrĩse pi'etiri curare, põ'rãtirãrẽ co'teri masõ a'tiro nico niwõ: “Uiticã'ña. Wĩ'magũ bajuatojami. ãmu nimi tja”, nico niwõ. ¹⁸ Co tojo nirĩ cura, Raquel wãrigõpu nico niwõ. Co ejeripõ'rã du'uati dũporoacã co macãrẽ Benoni pisuco niwõ. Cũ pacu Jacob pe'e cũrẽ Benjamĩ wãme õ'ocu niwĩ.

¹⁹ Tojo wee Raquel wãria wa'aco niwõ. Core Efrata wa'ari ma'apu yaacãrã niwã. Ni'cãrõacãma to Belã wãmeti'i majã. ²⁰ Jacob core yaa'caro bu'ipure ni'cã ãtãtuturo nũ'cõcu niwĩ. Téé a'tocateropu ti tuturore ã'arã, “A'to Raquere yaapã”, ni ã'sama.

²¹ Be'ro Jacob yũ'rua, Eder wãmetiro oveja co'terã na co'tedujiri wi'i yũ'rupu tojaque'acu niwĩ. ²² Na topu añurõ apoque'a nisetiri cura Rubén cũ pacu nũmo weronojõ nigõ Bilha me'rã wãcãjĩ, co me'rã nicu niwĩ. Tere masĩgũ, cũ pacu uputu waro uacu niwĩ.

Jacob põ'rã ye cjase ni'i

Jacob põ'rã doce nicãrã niwã. ²³ Cũ Lea me'rã a'ticũrã põ'rãticu niwĩ: Rubén masã ma'mi nicu niwĩ. Be'ro Simeó, Levĩ, Judã, Isacar, Zabulõ nicãrã niwã. ²⁴ Cũ Raquel me'rã a'ticũrã põ'rãticu niwĩ: José, Benjamĩ nicãrã niwã. ²⁵ Bilha Raquere da'raco'tego ni'co me'rã a'ticũrã põ'rãticu niwĩ: Dan, Neftalĩ nicãrã niwã. ²⁶ Zilpa, Leare da'raco'tego ni'co me'rã a'ticũrã põ'rãticu niwĩ: Gad, Aser nicãrã niwã. ã'rã Jacob Padan-arãpu nicã bajuacãrã niwã.

Isaa cũ wãri'que ni'i

²⁷ Jacob cũ pacu Isaare Mamre wãmetiropu ã'agũ wa'acu niwĩ. Ti macãrẽ ãpãrã Arba o Hebrõ pisuma. Topu todũporopu Abrahã, Isaa niseticãrã niwã. ²⁸ Isaa ciento ochenta

☆ 35:10 Gn 32.28

cũ'marĩ cʉoɣu, wẽrĩcũ niwĩ. ²⁹ Cũ ñecũsumuarẽ sirutugũ, cũ quẽ'rã bucu waro wa'a, wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Cũ wẽrĩcã ñ'a, cũ põ'rã Esau, Jacob cũrẽ yaacãrã niwã.

36

Esau põ'rã, cũ pãrãmerã nituriarã ye queti ni'i

¹ A'ticũrã Esau põ'rã, cũ pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã. Cũrẽta tja Edom pisucãrã niwã. ² Esau Canaã di'tacjãrã numiarẽ numoticũ niwĩ. Ni'cõ Ada, Elón hitita masũ macõ nico niwõ. Apego Aholibama Anã macõ, Zibeón heveo masũ pãrãmeo nico niwõ. ³ Apego Basemat Ismae macõ, Nebaiot acabijo nico niwõ. ⁴ Ada me'rã cũ põ'rãti'cũ Elifaz wãmeticũ niwĩ. Basemat macũ Reuel wãmeticũ niwĩ. ⁵ Aholibama me'rã cũ põ'rãti'cãrã Jeús, Jaalam, Coré nicãrã niwã. ã'rã cũ Canaã di'tapũ nicã bajuacãrã niwã.

⁶ Esau cũ numosãnumia me'rã, cũ põ'rã umua, numia nipe'tirã cũ me'rã nirãrẽ piji, aperopũ macãrĩ wa'acũ niwĩ. Cũ acabiji Jacob tiropũ ní'cũ yoaropũ wa'acũ niwĩ. Nipe'tirã cũ yarã wa'icũrãrẽ, tojo nicã nipe'tise cũ Canaã di'tapũ boca'quere miape'ocũ niwĩ. ⁷ Na cũ acabiji Jacob me'rã apeyenojõ cʉoɣu'rũmajã wa'acãrã niwã. Tojo weerã na ni'cãrõ me'rã nita basioticarõ niwũ. Tojo nicã wa'icũrã na cʉorã pãjãrãrẽ ba'ase ejatuaticarõ niwũ. ⁸ Tojo weegũ Esau, apetero Edom na nigũ, Seir opa bu'papijaro nirõpũ macãrĩ wa'acũ niwĩ.

⁹ Esau pãrãmerã nituriarã edomita masã Seir opa bu'papijaro nirõpũ nisetiãrã niwã. ¹⁰ Esau põ'rã umua a'tiro wãmetiãrã niwã: Ada, Esau numo Elifare põ'rãtico niwõ. Esau numo apego Basemat Reuere põ'rãtico niwõ. ¹¹ Elifaz põ'rã umua a'tiro wãmetiãrã niwã: Temán, Omar, Zefo, Gatam, Cenaz nicãrã niwã. ¹² ã'rã, Esau numo Ada pãrãmerã nicãrã niwã.

Elifaz apego cũ numo nitigo me'rã põ'rãticũ niwĩ tja. Co Timna wãmetico niwõ. Co me'rã Amalec wãmetigure põ'rãticũ niwĩ. ¹³ Reuel põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Nahat, Zera, Sama, Miza nicãrã niwã. Na, apego Esau numo Basemat pãrãmerã nicãrã niwã. ¹⁴ Apego Aholibama Esau numo nico niwõ tja. Co me'rã a'ticũrã põ'rãticũ niwĩ: Jeús, Jaalam, Coré nicãrã niwã. Co Ana macõ, Zibeón pãrãmeo nico niwõ.

¹⁵ A'ticũrã Esau pãrãmerã nituriarã wiorã nicãrã niwã: Elifaz, Esau macũ masã ma'mi põ'rã Temán, Omar, Zefo, Cenaz, ¹⁶ Coré, Gatam, Amalec nicãrã niwã. Na Elifaz põ'rã Edom di'tapũre wiorã nicãrã niwã. Na nipe'tirã Ada pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã. ¹⁷ Esau pãrãmerã Reuel põ'rã Edom di'tapũre a'ticũrã wiorã nicãrã niwã: Nahat, Zera, Sama, Miza nicãrã niwã. Na Basemat Esau numo pãrãmerã nicãrã niwã. ¹⁸ Esau numo Aholibama põ'rã a'ticũrã wiorã nicãrã niwã: Jeús, Jaalam, Coré nicãrã niwã. Aholibama Anã macõ nico niwõ. ¹⁹ Na nipe'tirã Esau, Edom na nigũ, pãrãmerã nicãrã niwã. Na te curaricjãrã wiorã nicãrã niwã.

²⁰ Seir põ'rã, horeo masũ na nigũ põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Lotán, Sobal, Zibeón, Anã, ²¹ Disón, Ezer, Disán nicãrã niwã. Na horeo masã wiorã nicãrã niwã. Edom di'tapũre Seir pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã. ²² Lotán põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Hori, Hemam nicãrã niwã. Timna Lotán acabijo nico niwõ. ²³ Sobal põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Alván, Manahat, Ebal, Sefo, Onam nicãrã niwã. ²⁴ Zibeón põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Aja, Anã nicãrã niwã. Anãta yucũ marĩõpũre ní'gũ, aco asibususe o'mabũrose perire bocacũ niwĩ. Cũ pacũ Zibeón yarã burroare cũ co'tecaterore tere bocacũ niwĩ. ²⁵ Anã ni'cũ macũ Disón wãmetigure macũticũ niwĩ. Tojo nicã ni'cõ numio Aholibamarẽ macõticũ niwĩ. ²⁶ Disón põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán nicãrã niwã. ²⁷ Ezer põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Bilhán, Zaaván, Acán nicãrã niwã. ²⁸ Disán põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Uz, Arán nicãrã niwã.

²⁹ Horeo masã wiorã a'ticũrã nicãrã niwã: Lotán, Sobal, Zibeón, Anã, ³⁰ Disón, Ezer, Disán nicãrã niwã. Na horeo masã wiorã nicãrã niwã. Na Seir di'tapũre na ye curaricjãrã wiorã nicãrã niwã.

³¹ Israe curuacjãrã wiogũ dutigũ waro cʉoatji dũporore Edom di'tapũre wiorã dutirã a'tiro wãmetirã nicãrã niwã: ³² Bela, Beor macũ Edom di'ta wiogũ dutigũ nicũ niwĩ.

Cũ ya macã Dinaba wãmeticaró niwũ. ³³ Bela wéríca be'rore cũ ducayuro Jobab, Zera macũ duticũ niwĩ. Cũ Bosra wãmetiri macãcjũ nicũ niwĩ. ³⁴ Jobab cũ wéríca be'rore cũ ducayuro Husam wãmetigũ duticũ niwĩ. Cũ Temán wãmetirocjũ nicũ niwĩ. ³⁵ Husam cũ wéríca be'rore cũ ducayuro Hadad, Bedad macũ duticũ niwĩ. Cũ madianita masãrẽ Moab cja cãpũpũ a'mewějẽ wapata'acũ niwĩ. Cũ ya macã Avit wãmeticaró niwũ. ³⁶ Hadad cũ wéríca be'rore cũ ducayuro Samla, Masreca macãcjũ duticũ niwĩ. ³⁷ Samla cũ wéríca be'rore cũ ducayuro Saúl duticũ niwĩ. Cũ Rehobot wãmetiri macãcjũ nicũ niwĩ. Ti macã dia sumutorũ nicaró niwũ. ³⁸ Saúl wéríca be'rore cũ ducayuro Baal-hanán, Acbor macũ, duticũ niwĩ. ³⁹ Baal-hanán wéríca be'rore cũ ducayuro Hadad, Pau wãmetiri macãcjũ duticũ niwĩ. Hadad nũmo Mehetabel wãmetico niwõ. Co Matred macõ, Mezaab pãrãmeo nico niwõ.

⁴⁰ Esaú põ'rã wiorã te curarinacũ sũ'ori niseti'cãrã a'ticũrã nicãrã niwã. Ni'cũ põ'rã masã ma'mi me'rã nũ'cãcaró niwũ. Na niseti'caropũ, tojo nicã na ye curari wãmerẽ wereno'rõsa'a. Timna, Alva, Jetet, ⁴¹ Aholibama, Ela, Pinón, ⁴² Cenaz, Temán, Mibzar, ⁴³ Magdiel, Iram nicãrã niwã. Esaú, apeterore Edom pisuno'gũ nicũ niwĩ. Na edomita masã wiorã nicãrã niwã. Na, na nirõpũre, na yarã masãrẽ sũ'ori duticãrã niwã.

À'rĩ Esaú, Edom masã ñecũ nicũ niwĩ.

37

José quẽ'e'que ni'i

¹ Jacob pe'e Canaá di'tapũ tojacã'cũ niwĩ. Ti di'tapũta cũ pacũ yoaticã nínicũ niwĩ.

² A'te Jacob ni'cũ põ'rã niseti'que queti ni'i.

José diecisiete cũ'marĩ cõogũ, cũ ma'misũmũa me'rã oveja co'tegũ weecũ niwĩ. Na cũ pacũ nũmosãnumia pe'su da're'cãrã numia Bilha, Zilpa põ'rã nicãrã niwã. José na da'rãropũ cũ ma'misũmũa ña'arõ weeseticã ñ'agũ, na pacũpũre “Ña'arõ weeama”, ni weredajamũjãcũ niwĩ.

³ Jacob José pe'ere ãpẽrã cũ põ'rã nemorõ ma'iyũ'rũnũ'cãcũ niwĩ. Cũ bũcũ waro nirĩ cura bajua'cũ niyucã, tojo weecũ niwĩ. Cũrẽ ma'iyũ'rũgũ, ni'cãrõ su'tiro cũ sãñatjo añurõ waro weecũ niwĩ. ⁴ Cũ ma'misũmũa cũ pe'ere “Marĩ nemorõ ma'iyũ'rũnũ'cãmi” nírá, cũrẽ ñ'asĩ'rĩti, uacãrã niwã. Cũrẽ ne cã'rõ añudutiticãrã niwã.

⁵ Ni'cã ñami José quẽ'ecũ niwĩ. Tere cũ ma'misũmũarẽ werecũ niwĩ. Tere tũ'orã, totá nemorõ cũ me'rã uacãrã niwã. ⁶ A'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ quẽ'e'quere mũsãrẽ weregũtigũ wee'e. Tere tũ'oya. ⁷ Marĩ nipe'tirãpũta cãpũpũ niasũ. Topũre trigore opa dotori dũ'terã weeasũ. Ni'cã ño ya doto cã ño wã'cãnũ'cã, diacjũ ejanũ'cã wa'asũ. Mũsã ye ñorĩ pe'e ya ño sumuto sũtũanũ'cãpũ. Ya ñorẽ ãjõpeoro weronojõ paamu'rĩque'apũ, nicũ niwĩ.

⁸ Tere tũ'orã, cũ ma'misũmũa nicãrã niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ mũ'ũ ñsã wiogũ nigũsari? ¿Mũ'ũ ñsãrẽ dutipegũsari?

Cũ quẽ'e'quere werecã, “Tojo wa'apũ” nicã tũ'orã, nemorõ ua, cũ me'rã a'pepũrĩcãrã niwã.

⁹ Be'ro apaturi José quẽ'enemocũ niwĩ. Te quẽ'rãrẽ cũ ma'misũmũarẽ werecũ niwĩ:

—Tũ'oya tja. Yũ'ũ apaturi quẽ'e'asũ. A'tocaterore mujĩpũ mũcõcjũ, ñamicjũ, once ñocõa yũ'ũre ãjõpeorã paamu'rĩque'ama.

¹⁰ Cũ pacũre, cũ ma'misũmũarẽ cũ quẽ'e'quere werecũ niwĩ. Tere tũ'ogũ, cũ pacũ pũrĩrõ me'rã cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti a'te mũ'ũ quẽ'e'que? ¿To pũrĩcãrẽ, yũ'ũ, mũ'ũ paco, mũ'ũ ma'misũmũa mũ'ũrẽ ãjõpeorã paamu'rĩque'arãsari? nicũ niwĩ.

¹¹ Cũ ma'misũmũa cũrẽ uoyũ'rũacãrã niwã. Cũ pacũ pe'e tere pũrõ wãcũnũrũcũ niwĩ.

Joséré cũ ma'misũmũa dua'que ni'i

¹² Ni'cã nũmũ José ma'misũmũa Siquem wãmetiropũ wa'acãrã niwã. Na pacũ Jacob yarã ovejare tá ecarã wa'arã weecãrã niwã. ¹³ Be'ro Jacob cũ macũ Joséré nicũ niwĩ:

—Mũ'u masisa'a. Mũ'u ma'misumua Siquẽpu ovejare tá ecaco'terã weesama. Narẽ ì'agũ wa'aya.

—Jaũ, wa'aguti, ni yu'ticu niwĩ.

¹⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jacob nicu niwĩ:

—Añu'u. ¿Mũ'u ma'misumua, tojo nicã oveja, ¿de'ronojõ nisetiti? Narẽ ì'agũ wa'aya. Ì'atoja, yu'ure quetiweregu tojatia, nicu niwĩ. Jacob Joseré o'ógu, Hebró wãmetiro ti pa'tiro niró me'rã o'ócũ niwĩ.

José Siquẽpu etagu, ¹⁵ cãpũpu wisia wa'acu niwĩ. Tojo weegu ni'cũ masũ cũrẽ bocaaja, sãritiña'cu niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ a'macusiagu weeti?

¹⁶ José cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u ma'misumuarẽ a'macusiagu wee'e. ¿No'opu na yarã ovejare co'terã weesari? ¿Mũ'u masiweti?

¹⁷ —Wa'atojama. A'to ní'cãrã “Dotán tiropu wa'arã” nicã tu'oasu, ni yu'ticu niwĩ cũrẽ.

Tojo weegu José cũ ma'misumuarẽ a'mawã'cã, Dotán sumutopu bocaajacu niwĩ. ¹⁸ Na pe'e cũrẽ yoaroputa a'ticã ì'acãrã niwã. Na tiropu ejase duporo, “Marĩ cũrẽ wẽjẽrã”, ni apoyucãrã niwã.

¹⁹ —Ì'aña. Sĩ'i quẽ'ese bucu a'timimiba, nicãrã niwã.

²⁰ —Te'a, cũrẽ wẽjẽrã. Wẽjẽtoja, copepu cũrẽ tuuquesãrã. “No'o ni'cũ yai nũcũcũ ba'agu ba'apĩ cũrẽ”, ní'rã marĩ pacure. Tojo weero cũ quẽ'e'que ¿de'ro wa'aro wa'arosa'a? nicãrã niwã.

²¹ Rubén na tojo nisere tu'ogu, cũ acabijire yu'ruosĩ'rĩgũ, narẽ nicu niwĩ:

—Wẽjẽticã'rã. ²² A'ti pe aco marĩrĩ pepu tuuquesãña. Ne cũrẽ mejẽcã weeticã'ña. Rubén cũ acabijire yu'ruo, cũ pacupure wiasĩ'rĩgũ, tojo nicu niwĩ.

²³ José cũ ma'misumua tiropu etacã, na cũrẽ ñe'ea, cũ sãñarõ su'tiro cũ pacu o'o'carore tuweecãrã niwã. ²⁴ Tuwee, topu nirĩ pe aco marĩrĩ pepu tuuquesãcãrã niwã.

²⁵ Tu'ajanu'cõ, ba'arãtirã ejanujãcãrã niwã. Na tojo weeri cura ismaelita masã* duari masã pãjãrã a'ticã ì'acãrã niwã. Na Galaad wãmetiro me'rã, Egiptopu miarã, na yarã wa'icũrã cameyoa bu'ipu, u'mutise pejere, tojo nicã wa'rese balsamo wãmetisere, mirra wãmetisere miacãrã niwã.

²⁶ Narẽ ì'agũ, Judá cũ ma'misumuarẽ, cũ acabijirãrẽ nicu niwĩ:

—Marĩ cũrẽ wẽjẽ, ãpẽrãrẽ ya'yiorã, ñe'enojõ añuse bocabosari? ²⁷ Cũrẽ wẽjẽronojõ o'orã, sõjã duari masã pe'ere duarã. Cũ quẽ'rã marĩ acabijita nimi.

Judá cũ tojo nisere tu'orã, “Jaũ, tojota weerã”, nicãrã niwã.

²⁸ Tojo weerã ismaelita masã apeyenojõ duari masã na tiropu yu'ruacã, José ma'misumua ti pepu sãña'cure miiwĩrõ, narẽ duacãrã niwã. Cũrẽ veinte niyeru kujiri wapayecãrã niwã. Tojo weerã Joseré Egiptopu miacãrã niwã.

²⁹ Rubén na duari cura marĩ'cu niyugu, na tiropu daja, ti pepu Joseré marĩcã ì'agũ, cũ bujawetisere ì'ogũ, cũ yaro su'tirote tũ'rẽcu niwĩ. ³⁰ Be'ro cũ acabijirã tiropu wa'a, narẽ nicu niwĩ:

—Marĩ acabiji marĩamiba majã. ¿Ní'cãrõacãrẽ yu'u de'ro weegusari? nicu niwĩ.

³¹ Be'ro ni'cũ cabra wĩ'magũrẽ wẽjẽcãrã niwã. Wẽjẽtoja, José yaro su'tiro na tuwee'carore mii, cũ ye dí me'rã tore tuuwa'recãrã niwã. ³² Tu'ajanu'cõ, to su'tirote na pacupure mia, ì'ocãrã niwã.

—Ûsã a'to su'tirote bocapu. Ì'aña. Apetero weero mũ'u macũ yaro ní'rõ nibosa'a, nicãrã niwã.

³³ Jacob ti su'tirote ì'amasĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Ûu. Yu'u macũ yarota ní'í. Ní'cũ yai nũcũcũ yu'u macũrẽ ñe'e, cũ'rĩ wẽjẽste, ba'apĩ, nicu niwĩ.

³⁴ Tojo weegu Jacob cũ bujawetisere ì'ogũ, cũ su'tirote tũ'rẽ, na weewaronojõpuma su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñacu niwĩ. Cũ macũ wẽrĩ'quere yoacã uti, dujasewã'acu niwĩ.

³⁵ Nipe'tirã cũ põ'rã umua, numia cũrẽ “Tocã'rõta bujaweti, utiya”, nicãrã nimiwã. Cũ

* 37:25 Ismaelita masã madianita masã nicãrã niwã.

pe'e na “Wăcūtutuaya”, nimicā, ne ũaticu niwī. Siape me'rā nemorō utinemosājācū niwī. A'tiro nicu niwī:

—Téé wērīgūpu bujawetidu'uguti, nicu niwī. Tojo weegu Jacob cū macū José bajuticā ī'agū, utinu'cūcā'cū niwī.

³⁶ Ismaelita masā Egiptopure etarā, Joseré Potifar wāmetigūre duaturiacārā niwā. Cū Egiptocjārā wiogu faraōrē da'ratamugū nicu niwī. Tojo nicā faraōrē co'terā surara wiogu nicu niwī.

38

Judá, Tamar wāmetigo ye queti ni'i

¹ Joseré na duāca be'ro Judá cū ma'misumua, cū acabijirārē cō'awijacu niwī. Cō'awija, Adulam wāmetiri macāpu wa'acu niwī. Topu ti macācjū Hira wāmetigu ya wi'ipu cājīcu niwī. ²⁻³ Topu ni'cō numiorē Canaá di'tacjū Súa wāmetigu macōrē ī'acu niwī. Core nūmoticu niwī. Co me'rā nīca be'ro co nijīpaco ni, ni'cū wī'magū pō'rātico niwō. Cūrē Er wāme ō'oco niwō. ⁴ Be'ro apaturi nijīpaco wa'a, apī wī'magūrē pō'rātico niwō. Cūrē Onán wāme ō'ocu niwō. ⁵ Na be'rore apī pō'rātinemoco niwō tja. Cūrē Sela wāme ō'oco niwō. Cū Quezib wāmetiropu bajuacu niwī.

⁶ Be'ropu Judá cū macū masā ma'mi Er Tamar wāmetigore numiada'recu niwī. ⁷ Er cū ña'arō weesetisere Ō'acū ne tū'saticu niwī. Tojo weegu cū catiri ũmūcore ē'macā'cū niwī.

⁸ Cū wérīca be'ro Judá cū macū Onárē a'tiro nicu niwī:

—Macū, marīrē dutisere queoro wéegu, mū'u ma'mi nūmo ní'core nūorēña. Tojo weegu mū'u ma'mi mijīrē pō'rātibosaturiağusa'a.[☆]

⁹ Onán pe'e “Co me'rā yū'u pō'rāticā, yū'u pō'rā nitibosama” ni, masīcu niwī. Tojo weegu nipe'tisetiri co me'rā nimigū, nijīpacoyoticu niwī. Tere tojo weegu, cū ma'mi pō'rā nituriarā wa'acā ũasātigu, tojo weecu niwī. ¹⁰ Ō'acū Onán cū tojo weesere ī'agū, tere tū'saticu niwī. Tojo weegu cū quē'rārē wērīcā weecu niwī.

¹¹ Tojo wa'āca be'ro Judá cū macū nūmo ní'core nicu niwī:

—Mū'u pacu ya wi'ipu wapewio tojánīña. Yū'u macū Sela cū būcu nicāpu cūrē marāpūtiapa, nicu niwī. Tojo weego, Tamar co pacu ya wi'ipu dajaco niwō. Core tojo nimigū, Judá a'tiro wācūcu niwī: “Apetero weegu Sela quē'rā cū ma'misumua weronojō wērībosami”, nicu niwī.

¹² Yoāca be'ro Judá nūmo Súa macō wērīa wa'aco niwō. Cū dajari pe'tīca be'ro Judá Timnat wāmetiri macāpu wa'acu niwī. Ti macāpūta cū yarā oveja poarire seecārā niwā. Cū me'rācjū Hira Adulācjū cūrē ba'paticu niwī.

¹³ Tamar, co mañecū “Timnat macāpu cū yarā oveja poarire seegu wa'apu” nicā tū'ogo, a'tiro weeco niwō. ¹⁴ Co wapewio sānarī su'tirote tuweeco niwō. Tuwee, na ī'amasīticā'to nīgō, ni'cā casero me'rā co diapoare mo'aco niwō. Tu'ajanū'cō, Enaim macā sājārī sope pū'to dujico niwō. Ti macā Timnat wa'ari ma'a tiropu nicaro niwū. Tamar, “Sela būcupu niapu” nisere tū'ogo, tojo weeco niwō. Sela būcupu nimicā, Judá core Selare numiada'reticu niwī.

¹⁵ Judá core ī'agū, “Ūmūarē a'metārāwapata'ari masō nisamo”, ni wācūcu niwī. Co diapoare mo'a, ī'ata basiotico niwō. ¹⁶ Cū macū nūmo ní'co nisamo, ni masītigū, ma'apu ní'cu co tiro ojanū'cā, core a'tiro nicu niwī:

—Yū'u, mū'u me'rā nisī'rīsa'a, nicu niwī.

Co pe'e “¿Ñe'enojō yū'ure wapayegusari?” nico niwō.

¹⁷ —Yū'u ecarā cūorārē ni'cū cabracārē mū'urē o'oguti, nicu niwī.

—Añu'u to pūrīcārē. Mū'u cūrē o'oati dūporo apeyenojō cūuña yujupu, nico niwō.

¹⁸ —¿Ñe'enojōrē yū'u cūucā ũati? ni sērītiña'cu niwī.

—Mū'u wāmerē ñacūurōrē ti da būsari da me'rā, tojo nicā mū'u tuacjū mū'u cūocjūre cūuña, nico niwō.

[☆] 38:8 Rt 4.5; Mr 12.19-22

Judá core tere o'otoja, co me'rã nicu niwĩ. Tojo wee co nijĩpaco tojaco niwõ. ¹⁹ Cũ me'rã níca be'ro topu ní'co Tamar wa'aco niwõ. Wa'a, co diapoa omáca caserore tuweeco niwõ. Tu'ajanu'cõ, co wapewio su'tiro co tuwee'carore sãñaco niwõ tja.

²⁰ Be'ro Judá cũ ní'caronojõ cũ me'rãcjũ Adulãcjũ me'rã cabracãrẽ o'ócũ niwĩ. Cũ co me'rã topu cũu'quere wiatõrõdutigu, tojo weecu niwĩ. Cũ me'rãcjũ pe'e core ne bocaticũ niwĩ. ²¹ Tojo weegu tocjãrã masãrẽ sãritiña'cu niwĩ:

—Mũsã ì'acã sõ'oníco Enaícjõ, mũsã ãjõpeori wi'icjõ umũarẽ a'metãrãwapata'ari masõ, ¿no'opũ nisari? Na pe'e “A'toma ne ni'cõ conojõ marĩmo a'ti macãma”, nicãrã niwã.

²² Tere tu'ogu, Judá tiropũ cũ majãmitojaacu niwĩ. Cãrẽ nicu niwĩ:

—Ne bocatiasũ. Tocjãrã marĩcã “Conojõ a'toma ne marĩmo”, niama, nicu niwĩ.

²³ Judá cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Tocjãrã marĩrẽ bujiticã'to, níã, yu'u cũu'que me'rãta tojacã'to. Yu'u cabracãrẽ o'omiapũ, o'ogu pe'e; mũ'u bocatiapã, nicu niwĩ Judá.

²⁴ I'tiarã mujĩpũ be'ro ãpãrã Judãre a'tiro quetiwererã etacãrã niwã:

—Mũ'u macũ nũmo ãpãrã umũarẽ a'metãrã, nijĩpacoyoja wa'aco niama, nicãrã niwã.

Judá tere tu'ogu, “Core miiwĩrõ, ãjũacõ'acã'rã wa'aya”, ni caricũcu niwĩ.

²⁵ Core miiwĩrõrĩ curare co pe'e cũ wapaye cũu'quere o'o, co mañecãrẽ a'tiro queti o'óco niwõ: “A'te noa cũu'que níã nisasa'a. A'te wiogãta yu'ure nijĩpacoyowĩ. Ì'arẽ mũ'u. ¿Noa yaro a'to wãme ñacũurõ, a'ti da me'rã, tojo nicã a'tigu tuacjũ niti?”

²⁶ Judá cũ yere ì'amasĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Co pe'e yu'u yu'rũoro añurõ weearõ. Yu'u pe'e, yu'u macũ Sela me'rã numi-ada'retigu, ñã'arõ weepã, nicu niwĩ. Tojo weegu Judá core ne apaturi a'metãrãnemoticu niwĩ majã.

²⁷ Tamar co wĩ'magũ wũari nũmu ejacã, pũarã sũ'rua'cãrã bajuacãrã niwã. ²⁸ Na bajuari curare ni'cũ omocã sïowĩrõcu niwĩ. Tojo weego põ'rãtirãrẽ co'teri masõ ni'cã da sõ'arĩ da me'rã, omocãpũ dũ'teõ'oco niwõ. A'tiro nico niwõ: “À'rĩ bajuamũ'tãmi”, nico niwõ. ²⁹ Co tojo nirĩ curata cũ omocãrẽ wejequesõrõcu niwĩ. Cũ tojo weecãta, cũ acabiji pe'e bajuamũ'tãcu niwĩ. Tojo weego põ'rãtirãrẽ co'tego cãrẽ a'tiro nico niwõ: “¿De'ro weegu mũ'u ma'mi pe'ere bajuamũ'tãcã weetiati?” Tojo weerã cãrẽ Fares wãmeyecãrã niwã. ³⁰ Be'ro apĩ omocãpũ sõ'arĩ da dũ'teõ'o'cu pe'e bajuacu niwĩ. Cãrẽ Zara* wãme õ'ocãrã niwã.

39

José ye queti, tojo nicã Potifar nũmo ye queti ni'i

¹ José Egiptopũ miano'cu niwĩ. Cãrẽ topũ miãca be'ro cãrẽ mia'cãrã ismaelita masã Potifar wãmetigure duaturiacãrã niwã. Cũ Egiptocjũ wiogu faraõrẽ da'ratamugũ, tojo nicã cãrẽ co'terã surara wiogu nicu niwĩ.

² Õ'acũ José me'rã ni, cãrẽ weetamucu niwĩ. Tojo weegu cũ wiogu Potifar, Egiptocjũ ya wi'ipũ nirĩ cura nipe'tise cãrẽ añurõ dia'cũ wa'acaro niwũ. ³ Potifata Õ'acũ Joseré weetamusere, tojo nicã cãrẽ añurõ wa'asere ì'acu niwĩ. ⁴ Tojo weegu Joseré añurõ wãcũcu niwĩ. Tojo wãcũgũ cãrẽ, cũ ya wi'i wiogu, cãrẽ weetamuacjũ warore sõrõcu niwĩ. Nipe'tise cũ yere sũ'ori ì'anũrũdutigu sõrõcu niwĩ. ⁵ Cãrẽ wiogu sõrõca nũmu me'rãta Õ'acũ Potifare añurõ wa'acã weenu'cũcu niwĩ. Cũ ya wi'i cjase cũ cõsere, tojo nicã cũ cãpũpũ cõsere “Añurõ wa'ato”, nicu niwĩ Õ'acũ. ⁶ José tere co'tegu niyucã, Potifar ne cã'rõ wãcũque'titicu niwĩ. Ba'aritero ejacã dia'cũrẽ ba'agu wa'amũjãcu niwĩ.

José tutuagu, añurõ bajugu nicu niwĩ. ⁷ Be'ro cũ wiogu Potifar nũmo cãrẽ pũrõ ì'aco niwõ. Joseré tu'sago, ni'cã nũmu cãrẽ, “Yu'u me'rã níãgũ a'tia”, nico niwõ.

⁸ José co tojo nisere tu'satigu, core a'tiro nicu niwĩ:

—Ì'aña. Yu'u wiogu mũ'u marãpũ, nipe'tise mũsã cõsere yu'ure ì'anũrũdutigu cũuami. Yu'u a'topũ nirĩ curare cũ ne apeyenojõ wãcũque'titimi. ⁹ A'ti wi'ipũre ne

* 38:30 Apeterore Zarare Zerah ojano'caro niwũ. Jos 7.1

apí yu'u nemorõ nigû marîmi. Yu'u wiogu yu'ure, yu'u sêrsere o'oticã weetimi. No'o nipe'tisere o'omi. Mu'u pûrîcârê basiowe'e. Mu'u yu'u wiogu nûmo ni'i. Tojo weegu yu'u to cã'rõjo ña'arõ weemasîtisa'a. Ô'acûrê yu'rûnu'cãmasîtisa'a, nicu niwî.

¹⁰ Co cûrê nipe'tise nûmurî “Ba'pati, yu'u me'rã nígû a'tia”, nimicã, ne wa'aticu niwî.

¹¹ Ni'cã nûmu José cû wiogu ya wi'ipû cû da'rasenojõrê weegu wa'acu niwî. Titare ãpêrã ti wi'ipû da'raco'terã topu marîcãrã niwã. ¹² Potifar nûmo cû yaro su'tiro bu'icjãrõrê tûawee, “Yu'u me'rã nígû a'tia”, nico niwõ.

José pe'e su'tiro bu'icjãrõ moogû ti wi'ipû ní'cu omawijaacu niwî. Co pe'e cû yaro su'tiro me'rã tojanu'cãco niwõ. ¹³ Cû bu'icjãrõrê topu cõ'a omawijaacã ñ'agõ, ¹⁴ to da'raco'terãrê pijio, a'tiro nico niwõ:

—Í'aña. Yu'u marãpu hebreo masû cû miiti'cu marîrê ña'arõ bujicã'mi. Cû yu'u me'rã nisi'rîgû, a'ti wi'ipûre sãjãticu niami. Yu'u pe'e uputu caricûapu. ¹⁵ Yu'u tutuaro põtëorõ caricûcã tu'ogu, cû yaro su'tiro bu'icjãrõrê cõ'a, omawijaami, nico niwõ.

¹⁶ Co marãpu wi'ipû dajari cura to su'tirore cûoco niwõ. ¹⁷ Cûrê mejãrõta wereco niwõ tja:

—Hebreo masû mu'u da'raco'tegu miiti'cu, ya tucûpu sãjãa, yu'ure ña'arõ weesî'rîgû weeami. ¹⁸ Yu'u tutuaro põtëorõ caricûcã, cû yaro su'tiro bu'icjãrõ a'to doquecû, omawijaa wa'ami.

¹⁹ Potifar cû nûmo “Mu'urê da'raco'tegu tojo weeami”, nicã tu'ogu, uayu'rûacu niwî.

²⁰ Tojo weegu Joseré ñe'eduti, bu'iri da'reri wi'ipû sôrõduticu niwî. Ti wi'ipûta bu'iriwi'ia wiogu faraõrê yu'rûnu'cã'cãrã dujicãrã niwã. ²¹ Tojo weemicã, Ô'acû pe'e cû ma'isere ñ'ogû, José me'rã ninu'cûcu niwî. Cûrê weetamugû, topu bu'iri wi' i wiogure añurõ wãcûcã weecu niwî. ²² Tojo weegu José topu nipe'tirã bu'iri cuorãrê ñ'anurû, narê co'tegu tojacu niwî. Tojo nicã, nipe'tise ti wi'ipû weesere su'ori duticu niwî. ²³ Ô'acû José me'rã nígû, nipe'tise añurõ dia'cû wa'acã weecu niwî. Tojo weegu surara topu co'terã wiogu cû Joseré cûu'quere wãcûque'titicu niwî.

40

José pûarã quê'e'quere were'que ni'i

¹ Tojo wa'áca be'ro Egiptocjû wiogure u'seducaco vino tãaco'terã wiogu, tojo nicã apí pá weerá wiogu na faraõrê tu'saticã weecãrã niwã. ² Faraó narê, u'seducacore tãaco'terã wiogu, tojo nicã pá weerá wiogu me'rã uayu'rûacu niwî. ³ Tojo weegu cûrê co'terã surara wiogu ya wi'ipû narê bu'iri da'redutigu o'ócu niwî. Topûta José quê'rã bu'iri da'reno'cu dujicu niwî. ⁴ Ti wi'ipû co'terã wiogu Joseré “Á'rãrê co'teya”, nicu niwî. Na topure yoacã bu'iri dujicãrã niwã.

⁵ Ni'cã ñami u'seducacore tãaco'tegu, pãrê weeco'tegu nanucû mejêcã bajuse quê'ecãrã niwã. Na pûaro quê'e'quenucû mejêcã dia'cû nisi'rîrõ weecaro niwû. ⁶ Bo'reacã José narê ñ'awã'cãgû ejagu, na bujawetirãrê bocaejacu niwî. ⁷ Narê a'tiro nicu niwî:

—¿De'ro weerã ni'cãcãrê tocã'rõ bujawetirã waro niti?

⁸ Na yu'ticãrã niwã:

—Ûsã pûarã mejêcã bajuse quê'e'asu. A'topure ne ni'cûpûta Ûsã quê'e'quere “Tojo nisi'rîrõ weepã” nigûnojõrê bocatisa'a, nicãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, José a'tiro nicu niwî:

—Ô'acû ni'cãta a'tenojõrê weremasísami. Yu'ure wereya musã quê'e'quere, nicu niwî.

⁹ Tojo weegu u'seducacore tãaco'tegu cû quê'e'quere Joseré a'tiro werecu niwî:

—Quê'erõpûre ni'cã da u'sedare yu'u diacjû pe'e ñ'asu. ¹⁰ Ti da ñ'tia dupu cuoapu. Te dupuri pî'rî o'oritia wa'apu. Te tõ'orî u'se bucûamajãmujãpu. ¹¹ Topure faraó sî'rîrî pare cuoasu. U'se tõ'orîrê míi, ti papu bipesãsu. Tu'ajanu'cõ, ti pare faraõpûre o'oasu, nicu niwî.

¹² José cûrê nicu niwî:

—Mu'u quē'e'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Te i'tia dūpu, i'tia nūmu nisī'rīrō wee'e. ¹³ I'tia nūmu be'ro faraó mu'urē besegusami. Besetoja, mu'urē acobojo, mu'u da'ra'quere da'radutigusami tja. Todūporo mu'u wee'caronojōta faraórē u'seducacore tīaco'tegusa'a. ¹⁴ Mu'urē a'tiro wa'acā, yu'ure wācūapa. Yu'u a'to bu'iri da'reri wi'ipu nigūrē miiwīrōdutigu, faraórē ucūbosaya. Sajatiro yu'ure wācūcureapa. ¹⁵ Yu'ure hebreo masā ya di'tapu tutuaro me'rā ñe'e, miitiwā. Ña'arō weetimigū, mejō waro bu'iri da'reri wi'ipu dujisa'a, nicu niwī José.

¹⁶ Pá weeri masā wiogu José cū queoro wereme'ricā i'agū, cū quē'rā a'tiro nicu niwī:

—Yu'ua, quē'erōpūre i'tia bati pá butisere tuupeoasu. ¹⁷ Bu'ipu pesamu'tārī bati faraó yere peje pá mejēcā bajuse i'pitisenojō posetiapu. Tojo nimicā, mirīcūa pe'e yu'u dūpoa bu'iacā pesari bati pe'ere ba'arā dijatiama.

¹⁸ Tere tu'ogu, José cūrē nicu niwī:

—Mu'u quē'e'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Te i'tia bati i'tia nūmu ni'i. ¹⁹ I'tia nūmu be'ro faraó mu'urē ni'cāgū yucūgūpu du'teyoodutigusami. Mu'u wérīca be'ro mirīcūa mu'u ye di'ire ba'arāsama, nicu niwī.

²⁰ I'tia nūmu be'ro José a'tere wérēca be'ro faraó cū bajuáca nūmu bosenu'ujō weecu niwī. Nipe'tirā cūrē da'ratamurā me'rā tojo weecu niwī. Nipe'tirā cū pijio'cārā i'orō wa'tero faraó bu'iri da'reri wi'ipu nirā u'seducaco vino tīaco'terā wiogure, pá weerá wiogure pijiwīrōduti'cu niwī. ²¹ U'seducaco vino tīaco'te'cūma mejārōta cūrē da'rase cūucu niwī. Cū todūporo wee'caronojōta faraórē u'seducaco vino tīagū sājāacu niwī tja. ²² Pá weerá wiogu pe'ema yucūgūpu du'teyooduti'cu niwī. José cūrē ní'caronojōta wa'acaro niwū. ²³ Tojo wa'amicā, u'seducaco vino tīaco'tegu Joseré ne wācūticu niwī.

41

José faraórē cū quē'e'quere were'que ni'i

¹ José na pūarā quē'e'quere wérēca be'ro pūa cū'ma yu'rūcaro niwū. Ni'cā nūmu faraó a'tiro quē'ecu niwī: Dia Nilo wāmetiri maa sumutopu nu'cūcu niwī. ² Cū tojo weeri cura ti maapūre siete wecua añurā, di'itirā wijapa'acārā niwā. Ti maa sumutopu aco tiropu täre ba'anu'cūcārā niwā. ³ Be'ro ti maapūta tja āpērā siete wecua ña'arā mejārā, di'i marīrā wijapa'acārā niwā. Āpērā u'mutāwija'cārā tiro nu'cāejacārā niwā. ⁴ Ā'rā wecua ña'arā mejārā, di'i marīrā āpērā añurā siete wecua pacarā di'itirā pe'ere ba'ape'ocārā niwā. Tere quē'egūta, faraó wā'cācu niwī.

⁵ Be'ro cārīa wa'acu niwī tja. Apeye quē'enemocu niwī. Cū i'acā, siete trigo pō'rārī añubutiasse peritise ni'cā ñopūreta pī'rīwijacaro niwū. ⁶ Be'ro tja siete ña'ase trigo pō'rārī mejā, ñai bopoa'que mejā pī'rībajuacaro niwū. Wī'rō mujīpū mājātiro cjase upūtu asibusu wētūuwā'cātise me'rā tojo wa'acaro niwū. ⁷ A'te siete ña'ase bopoa'que pō'rārī mejā apeye siete añuse trigo peritise pō'rārīrē ba'ape'ocā'caro niwū. Tojo wa'acā, faraó wā'cā, “Quē'ese niapā”, nicu niwī.

⁸ Ape nūmu ñamiña'cūrō wācūque'tiyu'rūacu niwī. Tojo weegu nipe'tirā nībocari masārē, tu'omasīrī masā Egiptopu nirārē pijio, cū quē'e'quere werecu niwī. Ne ni'cū pe'eta “Tojo nisī'rīrō wee'e” ni, weremasīticārā niwā.

⁹ Na weremasīticā i'agū, faraórē u'seducaco vino tīaco'tegu a'tiro nicu niwī:

—Ni'cārōcāpūta yu'u queoro weeti'quere wācūsa'a majā. ¹⁰ Wiogu, ti nūmūpu mu'u pá weeri masā wiogu me'rā, tojo nicā yu'u me'rā uácaterore, ūsā pūarāpūreta surara wiogu ya wi'ipu ūsārē bu'iri da'regu sōrōwū. ¹¹ Ni'cā ñami pá weeri masā wiogu quē'ecu niwī. Yu'u quē'rā mejēcā bajuse quē'ewū. Ūsā quē'e'quenu'cū mejēcā dia'cū nisī'rīrō weecaro niwū. ¹² Titare ni'cū hebreo masū ma'muacā ūsā me'rā niwī. Cū mu'urē co'terā surara wiogure da'raco'tegu niwī. Ūsā quē'e'quere cūrē werewu. Cū pe'e ūsārē “Tojo nisī'rīrō weepā”, ni werewī. ¹³ Te cū ní'caronojōta queoro wa'awu. Yu'u apaturi yu'u da'rase cūo'quere da'rawu tja. Apī du'teyoo wējēno'wī, nicu niwī.

¹⁴ Tere tu'ogũ, faraó “Joseré pijigu wa'aya”, nicu niwĩ. Tojo weerã maata cūrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cũre pijiwijaacārã niwã. José pe'e ɯseca poarire wujawee, su'tirore dũcayu, faraó tiropũ wa'acu niwĩ.

¹⁵ Topũ ejacã, faraó cūrẽ nicu niwĩ:

—Yũ'ũ quẽ'e'quere ne ni'cũnojõ “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e” ni, weremasĩgũrẽ bocatiasũ. Mu'ũrẽ “Cũ pe'e quẽ'esere weremasĩapũ” nisere tu'o'o.

¹⁶ José faraórẽ yũ'ticu niwĩ:

—A'tere yũ'ũ mejẽta weremasĩsa'a. Wiogũ, a'tere Õ'acũ pe'e mu'ũrẽ añurõ wa'adutigu, mu'ũ quẽ'e'quere “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e” ni weregusami, nicu niwĩ.

¹⁷ Faraó Joseré “A'tiro quẽ'easũ”, nicu niwĩ:

—Dia Nilo sumutopũ nu'cũasũ. ¹⁸ Ti maapũre siete wecua añurã pacarã, di'itirã wijapa'ama. Na ti maa sumutopũ tá nirõpũ ba'anu'cũama. ¹⁹ Na be'ro tja siete wecua ña'arã mejãrã, di'i marĩrã wijapa'ama. Ne ni'cãti tojo bajurã wecua a'to Egiptopũre ï'atigu nicãti. ²⁰ ã'rã wecua ña'arã mejãrã, di'i marĩrã siete añurã, pacarã di'itirã pe'ere ba'acã'ma. ²¹ Na ba'a'cãrã nimirã, “Na ba'apã”, nita basiotiama. Mejãrõta ña'arã mejãrã, di'i marĩrã nicã'ma. Tere quẽ'egũ, yũ'ũ wã'cãpũ. ²² Be'ro apaturi apeye quẽ'enemoapũ tja. Siete trigo põ'rãrĩ añubutiase peritise ni'cã ñopũreta pĩ'rĩwijatiapũ. ²³ Te be'ro tja siete põ'rãrĩ trigo ña'ase, te peri marĩse põ'rãrĩ ñai bopoa'que mejã pĩ'rĩwijatiapũ. Wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro cjase ɯpũtu asibusu wẽtuuwã'cãtise me'rã tojo wa'apũ. ²⁴ A'te siete põ'rãrĩ ña'ase mejã, apeye añuse trigo peritise põ'rãrĩ pe'ere ba'ape'ocã'pũ. Yũ'ũ a'tere nĩbocari masãrẽ weremiapũ. Ne ni'cũnojõ pe'eta “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e” ni weremasĩtiama, nicu niwĩ faraó.

²⁵ Tere tu'ogũ, José faraórẽ yũ'ticu niwĩ:

—Wiogũ, pũaropũta mu'ũ quẽ'e'que ni'cãrõnojõ nisĩ'rĩrõ wee'e. Õ'acũ cũ weeatjere mu'ũrẽ wereyugũ weepĩ. ²⁶ A'tiro ni'i: Siete wecua añurã siete cũ'marĩ ni'i. Siete trigo põ'rãrĩ añuse põ'rãrĩ quẽ'rã siete cũ'marĩ ni'i. Te pũaropũta ni'cãrõnojõ quẽ'ese niapã. ²⁷ Siete wecua ña'arã, di'i marĩrã mejãrã, na añurã be'ro bajua'cãrã quẽ'rã siete cũ'marĩta ni'i. Tojo nicã, siete trigo põ'rãrĩ ña'ase bopoa'que mejã quẽ'rã, mejãrõta ni'i. Siete cũ'marĩ ba'ase marĩrõsa'a. ²⁸ Yũ'ũ mu'ũrẽ ní'caronojõta ni'i. Wiogũ, Õ'acũ cũ weeatjere mu'ũrẽ wereyugũ weepĩ. ²⁹ Siete cũ'marĩ nipe'tiro Egiptopũre ba'ase niyũ'rũarosa'a. ³⁰ Be'ro siete cũ'marĩta tja ne ba'ase marĩrõsa'a. Tojo weero te cũ'marĩ peje ba'ase nimi'que acobocono'rõsa'a. Nipe'tiro Egiptopũre ba'ase pe'tibutiarosa'a. ³¹ Ba'ase marĩbutiarosa'a. Tojo weerã “Siete cũ'marĩ Egiptopũre ba'ase peje nimiwũ” ni, ne ni'cũnojõpũta wãcũsome. ³² Wiogũ, mu'ũ a'tere pũatipũta mejãrõta quẽ'eapã. Õ'acũ “A'tere tojo weegũti”, nitojapĩ. Tojo weegũ cũ ní'caronojõta a'tere maata weegusami.

³³ »Tojo weegũ, wiogũ, a'tiro weecã añubosa'a. Ni'cũ masũ tu'omasĩse cuogu “A'tiro weerõua'a” nigũnojõrẽ a'maña. Cũ a'ti di'ta Egiptopũre sũ'ori ï'anũrũgũsami. ³⁴ Wiogũ, mu'ũrẽ a'tiroua'a. ãpẽrã wiorã mu'ũ doca nirãrẽ sõrõrõua'a. Na nipe'tiro Egipto di'tapũ wa'ato. Wa'a, trigo perire ni'cãmocũse pi'seri seeneocũu, ni'cã pi'ire be'ropũ na ba'atjere nũrõdutirã o'oto. Te siete cũ'marĩ ba'ase peje nirĩ curare tojo seeneoato. ³⁵ Te ba'ase peje nise cũ'marĩrẽ mu'ũ wiogũ dutiro me'rã na neoato. Te perire neo, macãrĩ na ba'ase nũrõse wi'seripũ na be'ropũ ba'atjere nũrõato. Nũrõ, surara tere ï'anũrũato. ³⁶ Na tojo weecã, siete cũ'marĩ ba'ase marĩatje cũ'marĩrẽ na nũrõ'que nirõsa'a. A'ti di'ta Egiptopũre ba'ase pe'tisome. Tojo weerã masã ne ɯjuboa wẽrĩsome, nicu niwĩ José faraórẽ.

Faraó Joseré cũ docacjũ wiogũ sõrõ'que ni'i

³⁷ Tere tu'orã, faraó, tojo nicã cūrẽ da'ratamurã “Cũ ‘tojo weeya’ nise añu ni'i”, nicãrã niwã. ³⁸ Tojo weegũ faraó a'tiro nicu niwĩ:

—¿Marĩ apĩ ã'rĩ weronojõ nigũrẽ bocarãsariba tja? Cũ Õ'acũ wãcũsere cuomi, nicu niwĩ.

³⁹ Be'ro Joseré faraó nicu niwī:

—Mu'u weronojō apī añurō tu'omasīgū, masise cuogu marīmi. Ō'acū mu'urē a'te masisere o'opā. ⁴⁰ Ya wi'ire dutigusa'a. Nipe'tirā yarā masā mu'u dutisere yu'tirāsama. Yu'u ni'cūta mu'u nemorō nigūsa'a. Wioгу waro nitjagū, tojo nigūsa'a. ⁴¹ Yu'u mu'urē nipe'tiro Egipto wioгу sōrōgūti.

⁴² Tojo nīgūta, faraó cū omopica tuusāarī be'tore tuwee, Joseré sāacu niwī. Ti be'to cū wioгу wāme cuori be'to nicaro niwū. Be'ro āpērārē cūrē añuse su'ti, lino wāmetise me'rā wee'que su'tire sāaduticu niwī. Tojo nicā, ni'cā da uru me'rā wéeca da, busari dare cūrē buocu niwī. ⁴³ Tu'ajanu'cō, tūrūpju cabayua me'rā wejepju cū yawu be'ro sirutupjūre sājāduticu niwī. Tiwu dūporo surara masārē “Ejaque'aya”, ni caricūduticu niwī. Tojo wee Joseré wioгу sōrōcu niwī. Cū nipe'tiro Egipto di'tapūre dutigu sājācu niwī.

⁴⁴ Be'ro faraó Joseré nicu niwī:

—Yu'u faraó, wioгу waro ni'i. Tojo nimicā, masā mu'u dutiro marīcā, ne apeyenojōacā weemasītisama, nicu niwī.

⁴⁵ Faraó Joseré cū wāmerē dūcayucu niwī. Egiptocjārā wāme ō'ogū, Zafnat-panea wāmeyecu niwī. Cū Joseré Asenat wāmetigore numiada'recu niwī. Co, Potifera wāmetigu pa'i, On wāmetiri macācjū macō nico niwō. Tojo wee José Egipto wioгу sājācu niwī. ⁴⁶ José faraó me'rā da'ranu'cāgū, treinta cū'marī cuocu niwī.

Be'ro José faraó i'orōpu wija, nipe'tiro Egipto di'tapūre i'acusianu'cācu niwī. ⁴⁷ Te siete cū'marīrē Egipto di'tapūre, to cjase otese añubutiaro pī'rī dūcaticaro niwū. ⁴⁸ Tojo weegu José nipe'tiropu trigore seeneocu niwī. Cū cāpūpu seeneo'quere nipe'tise pacase macārīpu nūrōcūucu niwī. ⁴⁹ Ba'ase peje waro niyu'rūmajācaro niwū. Tojo weegu tere nucūpori pajiri maa cjase weronojō seemesācūucu niwī. “Ticūse ni'i”, ni queota basioticarō niwū. Tojo weegu ba'paqueonemoticu niwī.

⁵⁰ Siete cū'marī ujuaboase wa'ati dūporore José cū numo Asenat me'rā puarā pō'rāticu niwī. ⁵¹ Masā ma'mirē Manasés wāme ō'ocu niwī. “Ō'acū yu'ure nipe'tise yu'u pi'etisere acobojocā weemi. Tojo nicā nipe'tirā yu'u acawererārē acobojocā weemi” nīgū, tojo wāme ō'ocu niwī. ⁵² Be'rocjūrē Efraí wāme ō'ocu niwī. “Ō'acū Egipto yu'u pi'eti'caropu pō'rāticā weemi” nīgū, tojo wāme ō'ocu niwī.

⁵³ Titare Egiptopūre te siete cū'marī peje ba'ase nimi'que pe'tia wa'acaro niwū. ⁵⁴ José ní'caronojōta siete cū'marī ba'ase marīatje cū'marī nu'cārōtiro weecaro niwū. Nipe'tise di'tapūre ba'ase marīcaro niwū. Egipto di'ta pe'ema ba'ase nicaro niwū. ⁵⁵ Be'ro Egiptocjārā quē'rārē ba'ase pe'tia wa'acaro niwū. Tojo weerā faraó tiropu ba'ase sērīrā wa'acārā niwā. Tojo weegu faraó nipe'tirā Egipto di'tacjārārē a'tiro nicu niwī: “José tiro wa'aya. Cū musārē dutironojōta weeya.”

⁵⁶ Nipe'tiro Egiptopu ujuaboase se'sa wa'acā, José cū trigo nūrōcūu'que wi'serire pāoduti, tere duacu niwī. Siapele me'rā nemorō ba'ase marīcaro niwū. ⁵⁷ Nipe'tiropu ba'ase ne marīcaro niwū. Tojo weerā nipe'tise di'tacjārā Egiptopu José tiro ba'ase duurā a'ticārā niwā.

42

José ma'misumua na Egiptopu ba'ase duurā wa'a'que ni'i

¹ Jacob, Egiptopu “Trigo niaporo” nisere tu'ocu niwī. Tojo weegu cū pō'rārē nicu niwī: —¿De'ro weerā musā a'merī i'acūñabajaque'ati? ² Āpērā yu'ure “Egiptopūre trigo niaporo”, ni wereama. Marī ujuaboa, wērīrī nīrā, topu marī ba'atje trigore duurā wa'aya.

³ Tojo weerā José ma'misumua diez Egiptopūre trigo duurā wa'acārā niwā. ⁴ José acabiji waro Benjamí pe'ema Jacob cūrē mejēcā wa'ari nīgū, o'óticu niwī. ⁵ Āpērā Canaá di'tacjārā quē'rā na me'rā ba'ase duurā wa'acārā niwā. Nipe'tiro Canaá di'tapūre ba'ase marīcaro niwū.

⁶ José Egipto di'tapūre dutigu nicu niwī. Cūta nipe'tirocjārā masārē topu etarārē trigo duagu nicu niwī. Cū ma'misumua cū tiropu etarā, añudutirā ejanu'cā, nucūcāpu

paamu'rrique'acārā niwā. ⁷ José cū ma'misumuarē maata ī'amasīcā'cū niwī. Masīmigū, ī'amasītigu weronojō weecu niwī. Tojo weegu narē pūrīrō sērītiña'cū niwī:

—¿Musā no'ocjārāpū a'tiati?

—Ūsā Canaá di'tapū a'tiapū. Trigo duurā a'tiapū, nicārā niwā.

⁸ José cū ma'misumuarē ī'amasīcū niwī. Na pe'e cūrē ī'amasīcārā niwā. ⁹ Be'ro dūporopū cū narē quē'e'quere wācūbocagu, a'tiro nicū niwī:

—Musā ī'adu'tiri masā nisa'a. A'ti di'tare diape'e sājāata añuti nírā, ī'arā a'tiapā.

¹⁰ —Niwe'e. Ūsā mu'u dutise doca nirá trigo dia'cūrē duurā a'tiapū. ¹¹ Ūsā nipe'tirāpūta ni'cū pō'rā, diacjū weeri masā ni'i. Ī'adu'tiri masā mejēta ni'i.

¹² José narē nicū niwī:

—Niwe'e. Musā a'ti di'tare no'o pe'e sājāata basiosari nírā, ī'adu'tirā a'tiapā, nicū niwī.

¹³ Na pe'e yu'ticārā niwā tja:

—Ūsā mu'u dutise doca nirá ni'cū pō'rāta doce ni'i. Ūsā Canaá di'tacjārā ni'i. Ūsā acabiji ni'cūta ūsā pacū me'rā tojami. Apī pe'e dūporopū wērīa wa'acu niwī, ni yu'ticārā niwā.

¹⁴ Tojo nisere tu'ogu, José narē ninemocu niwī tja:

—Yu'u ní'caronojōta musā a'ti di'tare ī'adu'tiri masā ni'i. ¹⁵ Musārē faraó wāme me'rā a'tiro weeguti. Musā acabiji nituogu a'topūre a'titicāma, musā a'tore wijasome. ¹⁶ No'o ni'cū musā wa'teropū nigū cūrē miigū wa'ato. Āpērā pe'e a'to bu'iri da'reri wi'ipū tojarāsama. Tojo weese me'rā “Diacjūta ucūapā”, ni masīno'rōsa'a. Miititicāma, diacjūta faraó wāme me'rā “Ī'adu'tiri masāta niapā”, nino'rōsa'a, nicū niwī.

¹⁷ José narē bu'iri da'reri wi'ipū i'tia nūmū narē cūucu niwī. ¹⁸ I'tia nūmū be'ro José narē a'tiro nicū niwī:

—Yu'u Ō'acūrē wiopesase me'rā ī'a'a. Musā a'tiro wéerā, catirāsa'a. ¹⁹ Musā diacjūta “Mejēcā weetiri masā ni'i” nírā, ni'cūrē a'topū cūuñā. Musā āpērāpūa dajatojaaya. Musā pō'rā, nūmosānumia ūjūaboaticā'to nírā, narē trigore miaña. ²⁰ Musā, “Ūsā mejēcā weeri masā niwe'e” nírā, musā acabiji nituogūpūre miitiapa. Tojo weerā, musā yu'rūwetirāsa'a, nicū niwī.

—Jau, tojota weerāti, nicārā niwā. ²¹ Be'ro na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Diacjūta ni'i. Marī acabijire ña'abutiario wee'que wapa marīrē tojo wa'a'a. Cū “Yu'ure pajaña'cureya; tojo weeticā'ña” nimicā, tu'otiwū. Cū ña'abutiario yu'rūmicā, tojo ī'acā'wū. Te bu'iri marī ni'cārōacārē pi'etirā wee'e, nicārā niwā.

²² Rubén narē nicū niwī:

—Yu'u pūrīcā marī acabijire “Ña'arō weeticā'ña”, nimiwū. Musā pe'e yu'ure tu'otiwū. Ni'cārōacārē majā cū wērī'que wapa marī wapaseeno'rāsa'a, nicū niwī.

²³ Na, “José marī ucūsere tu'osami”, ni masīcārā niwā. José pe'ere na ucūsere apī pe'e “A'tiro nisī'rīrā weema”, ni wereturiacu niwī.

²⁴ José na tiropū ní'cū apesepū wa'a, uticū niwī. Be'ro wācūtutua, na tiropū ejagu, ucūcu niwī. Nipe'tirā ī'orōpū Simeórē mejēcā pijioduti, du'teduticū niwī.

²⁵ Be'ro cūrē da'raco'terārē na ye ajuripū trigore poseyeduticū niwī. Na wapaye'que niyeru quē'rārē te ajuri po'peapū cūuduticū niwī. Tojo nicā, ba'ase na ma'apū ba'atojaat-jere o'oduticū niwī. José duti'caronojōta weecārā niwā. ²⁶ Be'ro na yarā burroa bu'ipū, te trigore miipeo, tore wijawā'cācārā niwā.

²⁷ Be'ro na cārīatjopū etarā, ni'cū cū yagu burrore trigo ecagutigu, cū ya ajurore pāacu niwī. Ti ajurore pāa, trigo bu'ipū nipe'tise niyeru cū wapaye'quere sñacā ī'acu niwī.

²⁸ Tere ī'agū, cū ma'misumūa, cū acabijirārē nicū niwī:

—Ī'arā a'tia. A'ti ajuropū ye niyeru nipe'ticā'a. Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirā ucūape'tia wa'acārā niwā. Uirā, narāsārāta, a'merī ucūcārā niwā:

—¿Marīrē Ō'acū de'ronojō weebutiampiari? nicārā niwā.

²⁹ Na Canaá di'tapū na pacū Jacob tiropū dajarā, nipe'tise narē Egiptopū wa'a'quere werecārā niwā. ³⁰ A'tiro nicārā niwā:

—Ti di'ta wiogu dutigu pūrīcā ūsārē tutuabutiario ucūami. Ūsārē, “Mūsā a'ti di'tare ī'adu'tirā a'tirā weepā”, niami. ³¹ Ūsā pe'e cūrē “Ūsā diacjū weeri masā ni'i; ī'adu'tiri masā mejēta ni'i. ³² Ni'cū pō'rā doce waro ni'i. Ni'cū wērīa wa'acū niwī. Nituoḡpua Canaápu ūsā pacu me'rā tojami”, niapu.

³³ »Tere tu'ogu, ti di'ta dutigu ūsārē niami: “To pūrīcārē diacjūta nimitito níḡū, a'tore ni'cū tojato. Āpērāpu cārō trigo mūsā ye wi'sericjārā ba'aro ejatuaro miaña. ³⁴ Apaturi a'tirā, mūsā acabiji nituoḡure miitia. Mūsā tojo weecā, yu'u 'Diacjūta añurā nima', nigūsa'a. Mūsā tojo weecā, apī a'to toja'cure wiagusa'a. Be'ro mūsā a'ti di'tapure ne cā'mota'aro marīō sjarāsa'a”, niami, nicārā niwā na pacure.

³⁵ Na ye trigo ajurire po'ocūurā, José ma'misumua na wapaye'que niyeru sãñape'ticā ī'acārā niwā. Te niyerure ī'arā, ucayurua wa'acārā niwā. Na pacu Jacob quē'rā ucacū niwī. ³⁶ Tere ī'agū, Jacob cū pō'rārē nicu niwī:

—Mūsā yu'ure pō'rā marī'cu weronojō tojacā wee'e. José marī me'rā marīmi. Simeō quē'rā marīmi. Ni'cārōacārē “Benjamírē miarāti”, ni'i tja. Mūsā tojo weese yu'ure ña'arō wa'a'a, nicu niwī.

³⁷ Tere tu'ogu, Rubén cū pacure nicu niwī:

—Benjamírē yu'u su'ori miagūti. Mia, mu'u tiropu miidaja, wiaguti. Yu'u wiaticāma, yu'u pō'rā puarārē wējēapa, nicu niwī.

³⁸ Jacob cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u macū mūsā me'rā ne wa'asome. José mūsā acabiji wērīatojacu niwī. Ā'rī ni'cūta yu'ure du'sami majā. Cūrē ma'apu mejēcā ña'arō wa'acā, yu'u bucū mijī bujawetise me'rā wērīgūsa'a. Tojo wa'acā, mūsā bu'iritirāsa'a, nicu niwī Jacob.

43

Benjamírē Egiptopu mia'que ni'i

¹ Canaá na nirī di'tapu ūjūaboase nemorō wa'acaro niwū. ² Na Egiptopu trigore duurā eja'que pe'ticā ī'agū, Jacob cū pō'rārē nicu niwī:

—Apaturi trigo marī ba'atjere cārō duunemorā wa'aya tja.

³ Cūrē Judá yu'ticu niwī:

—Sō'onícu Egipto dutigu ūsārē tu'ota basiorota niwī: “Mūsā acabiji nituoḡupure miititicā, mūsārē ñe'enemosome majā”, niwī. ⁴ Tojo weerā mu'u ūsā me'rā Benjamírē wa'aduticā, trigore duurā wa'arāsa'a. ⁵ Mu'u cūrē o'óticāma, wa'asome. Sō'onícu wiogu ūsārē queoro niwī: “Mūsā acabiji nituoḡupu miititicā, mūsārē ñe'enemosome”, niwī.

⁶ Tere tu'ogu, Jacob nicu niwī:

—Mūsā yu'ure ¿de'ro weerā tocārō ña'arō weeati? ¿De'ro weerā cūrē “Ūsā acabiji nituoḡupu niami”, ni wereri?

⁷ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ūsārē, ūsā ye cjasere añurō sērītiña'nurūwī. Marī ni'cū pō'rā nise cjasere añurō sērītiña'wī: “¿Mūsā pacu catiati yujupu? ¿Apī mūsā acabiji marīati?” ni sērītiña'wī. Ūsā cū sērītiña'se dia'cūrē yu'tiwu. ¿Ūsā de'ro weerā ūsā acabijire miitudutigusami, ni masībosau?

⁸ Be'ro Judá cū pacu Jacore nicu niwī:

—Mu'u macū Benjamírē o'óya. Yu'u cūrē ī'anurūgūti. Mu'u “Jau” nicā, maata wa'abaque'orāti. Tojo weerā marī, ūsā pō'rā ūjūaboa wērīsome. ⁹ Yu'u basu cūrē co'teguti. Cū mu'u macūrē mejēcā wa'acāma, a'topu cū dajaticā, yu'ure “Mu'u bu'iriti'i” niapa. Téé yu'u catiro pōtēorō tojo bu'iritigusa'a. ¹⁰ Ūsā a'topure tocārō yoogotirā, puati Egiptopure wa'amajā, majāmitojatiboapā, nicu niwī Judá.

¹¹ Cū tojo níca be'ro na pacu Jacob narē yu'ticu niwī:

—Mūsā nírōnojōta ne mejēcā weeta basiotirocoro. Tojo weerā a'tiro weeya. Mūsā ye ajuripu apeyenojō cūrē o'eatjere miisāaña. A'ti di'tapu añuse nisenojōrē cārō miaña. Wa'rese balsamo wāmetise, nacūcjārā mumia yere, u'mutise, ba'ase morēsenojōrē miaña. Tojo nicā mirrare, nueces, almendras miaña. ¹² Niyeru quē'rārē puati mūsā

toduporopu mia'caro nemorō miaña. Musā basuta cūrē musā ye ajuripu boca'quere wiaya. Apetero weegu wisigu weepī. ¹³ Ā'rī musā acabiji me'rā maata Egipto dutigu tiropu wa'aya. ¹⁴ Ō'acū tutuayurūnū'cāgū musārē weetamuato. Cū musārē pajaña'cā weeato. Cū tojo weecā, musā ma'mi Simeórē du'uwīrōgūsami. Tojo nicā, ā'rī Benjamí quē'rārē musā me'rā dajacā weegusami. Yū'u pe'e pō'rā marīgū weronojō tojagu, tojo tojacūti, nicu niwī Jacob.

¹⁵ Tojo weerā Jacob pō'rā na o'otjere poseye, niyerure na toduporo mia'que pūati nemorō, na acabiji Benjamí me'rā, sojaro Egiptopu wa'acārā niwā. Topu etarā, José tiropu wa'acārā niwā. ¹⁶ Na etacā, Benjamí na me'rā nicā ī'agū, cū ya wi'i co'tegu wiogure nicu niwī:

—Ā'rārē ya wi'ipu miaña. Wecure wējē, ba'ase do'ayuya. Dajaritero nicā yū'u me'rā ba'arāsama, nicu niwī José.

¹⁷ Ti wi'i dutigu José duti'caronojōta weecu niwī. Cū basuta narē pijiwā'cācu niwī. ¹⁸ Na pe'e José ya wi'ipu cū miacā, ucūayurūacārā niwā. A'merī a'tiro ucūcārā niwā:

—Marīrē tojo weeta'sagu weemi. Sō'oní'que niyeru marī ye ajuripu sãña'que wapa nitu'sa'a. Marīrē topu marī yarā wa'icūrā me'rā ñe'e, da'raco'teri masā sōrō, dutipegutigu weesami, nicārā niwā.

¹⁹ Tojo weerā na wi'i sope pu'topu ejarā, a'tiro weecārā niwā. Ti wi'i co'tegu wiogu tiroacāpu wa'a, ucūcārā niwā. ²⁰ A'tiro nicārā niwā:

—Wiogu, sō'oní'caterore ũsā a'toputa trigo duurā ejawū. ²¹ Titare ũsā dajatojaarā cārīrātirā, ũsā yarā ecarārē ba'ase ecarātirā, ũsā ye ajurire pāawū. Te ajuripu ũsā niyeru wapaye'que sãñape'ticā'wū. Te niyerure wiarātirā, miitiapu. ²² Tojo nicā, apeye ũsā duuatje niyerure miitinemoapu. Niyeru ũsā ye ajuripu sãña'quema noa sārō sāapā, masītisa'a, nicārā niwā.

²³ Ti wi'i co'tegu yū'ticu niwī:

—Wācūtutuaya. Uiticā'ña. Ō'acū musā, tojo nicā musā pacu ējōpeogu musā ye ajuripu sāaboapī. Musā yū'ure wapaye'quema yū'u ñe'ewū, nicu niwī. Be'ro Simeórē na tiropu miiejacu niwī. ²⁴ Na nipe'tirāpūreta José ya wi'ipu pijisājāacu niwī. Topu du'pocārīrē coedutigu, acore o'ocu niwī. Na yarā wa'icūrā quē'rārē ecabosacu niwī. ²⁵ Ti wi'ipu nírā, Joseré na o'otjere apoyucārā niwā. “Dajaritero nicā José a'topu a'tigusami” nírā, tojo weecārā niwā. “José ya wi'ipu ba'arāsa'a” nisere tu'otojacārā niwā.

²⁶ José wi'ipu ejacā, na mia'quere cūrē o'ocārā niwā. Tu'ajanū'cō, cūrē ējōpeorā, paamu'rīque'acārā niwā. ²⁷ José narē nicu niwī:

—¿Añuti musā? ¿Musā pacu bucū quē'rā añuati? ¿Cū catiati yujupu?

²⁸ —Ũsā pacu mū'urē da'raco'tegu weronojō nigū duti marīami. Catiami yujupu, ni yū'ticārā niwā. Be'ro apaturi cūrē ējōpeose ī'orā, paamu'rīque'acārā niwā.

²⁹ Topu narē majāmī'amigū, Benjamírē ī'acu niwī. Na ni'cō pō'rāta nicārā niwā. Tojo weegu a'tiro nicu niwī:

—¿Ā'rīta niti musā acabiji nituogupu musā were'cu? Be'ro Benjamírē: “Ō'acū mū'urē añurō weeato”, nicu niwī.

³⁰ José cū acabijire ī'a e'catiyurūagu, utisī'rīcu niwī. Tojo wee pōtēoti, sojaro me'rā cū ya tucūpu sājāa, uputu uticu niwī. ³¹ Be'ro wācūtutua, cū utidu'uca be'ro diapoare coe, cū ya tucūpu ní'cu wijaa, “Ba'ase etiya majā”, nicu niwī.

³² Cū tojo nicā, ba'ase etirā Joseré cū ya mesapu ba'ase peocārā niwā. Cū ma'misumuarē, cū acabijire ape mesapu ba'ase peocārā niwā. Egiptocjārā José me'rā ba'ami'cārā pe'ere ape mesapu ba'ase peocārā niwā. Egiptocjārā hebreo masā me'rā ba'adutino'ña marīcārā niwā. ³³ José cū ma'misumuarē dujiduticu niwī. Masā ma'mirē dujimū'tāduticu niwī. Téé nituogupure yapaticu niwī. Cū tojo weecā ī'a ucūrā, a'merī ī'apōtēocārā niwā. ³⁴ José cū ya mesapu nisere narē ecaduticu niwī. Benjamíma āpērā nemorō ba'ase ōrēsāpeoduticu niwī. José cū ma'misumua me'rā ni'cārō me'rā sī'rī, ba'a, uputu ecaticārā niwā.

44

José sī'rīrī pa ye queti ni'i

¹ Na ba'áca be'ro José cū ya wi'i cjase dutigure nicu niwī:

—Ā'rā ye ajuripu trigore na miarō pōtēorō poseyeya. Tojo nicā, na ye ajurinucū na niyeru wapaye'quere sāaña. ² Tojo wéeca be'ro, na acabiji nituogu ya ajuropu yu'u sī'rīrī pa, plata me'rā wéeca pare, niyeru cū trigo wapaye'que me'rā sāaña, nicu niwī. Ti wi'i dutigu José cū ní'caronojōta weecu niwī.

³ Ape numu bo'remujātiri cura José narē, “Musā yarā burroa me'rā wa'arāsa'a majā”, nicu niwī. ⁴ Na ti macā pu'to nirī curata José cū ya wi'i wiogure a'tiro nicu niwī:

—Sō'onícārā umuarē sirutugu wa'aya. Narē ēmugū, a'tiro niña: “Yu'u wiogu musārē añurō weemi. ¿De'ro weerā cū tojo wéeca be'ro nimicā, musā pe'e ña'arō weeati? ⁵ ¿De'ro weerā cū sī'rīrī pa, plata me'rā wéeca pare yajati? Yu'u wiogu ti pa me'rā sī'rīgū niami. Tojo nicā, ti pa me'rā apeyenojō quē'esere ‘Tojo nisī'rīrō wee'e’ nigū niami. Musā ña'abutiario weecārā niapu,” niña narē, nicu niwī José.

⁶ Narē ēmuejagu, cū niduti'caronojōta nicu niwī. ⁷ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—¿De'ro weegu ūsārē tojo ucūti? Ūsā a'tenojō pacama ne weemasīwe'e. ⁸ Ūsā sō'onícatero niyeru ūsā ye ajuripu bocácatero marīcārē, tere wiarā a'tiwu. Ni'cārōacāma plata, uru me'rā wee'quema mu'u wiogu ya wi'i cjasere yajamasītisa'a. ⁹ No'o ti pare cū ya ajuropu cuogunojō wēriato. Ūsā āpērā pe'e cūrē da'raco'terā tojarāsa'a.

¹⁰ Tere tu'ogu, wi'i wiogu nicu niwī:

—Añurōsa'a. Musā ní'caronojōta wa'arosa'a. Mejō ti pare cuogu se'saro da'raco'tegu tojagūsami. Āpērāpu bu'iri moorāsama.

¹¹ Nanucū sojaro me'rā na ye ajurire dijanucā, te ajurire pāacārā niwā. ¹² Tojo weegu wi'i dutigu na ye ajuripure a'macu niwī. Masā ma'mi ya ajurore a'manucā, téé nituogu ya ajuropu yapaticu niwī. Ti pare Benjamí ya ajuropu bocacu niwī. ¹³ Na, na bujawetisere ī'orā, na ye su'tire wejetū'rēcārā niwā. Be'ro na ye ajurire burroa bu'ipu miipeo, macāpu majāmitojaacārā niwā.

¹⁴ Judá cū ma'misumua, cū acabijirā me'rā ejari curare José cū ya wi'ipata nicu niwī yujupu. Cūrē pajaña'to nīrā, paamu'rīque'acārā niwā. ¹⁵ José narē nicu niwī:

—¿De'ro weemiati musā? Musā yu'ure, “Masīse cuogunojō, masā ya'yioropu weesere nībocase me'rā masīgū nibosami”, ¿ni wācūtiati? nicu niwī.

¹⁶ Judá cūrē yu'ticu niwī:

—Wiogu, ūsā de'ro nīmasītisa'a. ¿De'ro wee ūsā bu'iri marīsere ī'omasībosari? Ō'acū ūsā ña'arō wee'que wapare, ūsārē bu'iri da'regutigu weetu'sami. Ni'cārōacā majā ti pa cuocu me'rā mu'urē da'raco'terā ni'i, nicu niwī.

¹⁷ José pe'e narē nicu niwī:

—Niwe'e. Yu'u tojo weemasītisa'a. Cū ti pare cuogu dia'cū tojagūsami. Āpērāpu wācūque'tiro marīrō musā pacu tiropu tojaaya.

Judá Benjamírē ucūbosa'que ni'i

¹⁸ Tere tu'ogu, Judá José tiroacāpu wa'a, ucūcu niwī:

—Wiogu, yu'u ī'acā, mu'u farāó weronojō ni'i. Tojo nimigū, yu'u me'rā uacupa. Cārō āpērā tu'otiropu mu'u me'rā ucūsī'rīsa'a. ¹⁹ Mu'u ūsārē sērītiña'wū: “¿Musā pacu niti? ¿Acabijirā cuoti?” niwū. ²⁰ “Ūsā cu'o, cū bucu nimi”, ni yu'tiwu. “Ni'cū ma'mu nituogupu acabijiti'i. Cū ūsā pacu bucu waro nicā bajua'cu nimi. Ni'cō pō'rā cū ni'cūta du'sami. Apī wēriā wa'acu niwī. Tojo weegu cūrē ma'iyu'ruami”, niwū. ²¹ Mu'u cūrē ī'asī'rīgū, ūsārē miitidutiwu. ²² “Cū, cū pacure du'utimi”, niwū. “Cū du'ucāma, cū pacu wēriā wa'abosami”, niwū. ²³ Mu'u pe'e ūsārē “Cūrē miititicāma, musārē ne ñe'enessome majā”, niwū.

²⁴ »Be'ro ūsā, ūsā pacu tiropu dajarā, mu'u ní'quere werepe'ocā'wū. ²⁵ Be'ropu ūsā pacu ūsārē niwī: “Apaturi trigo marī ba'atjere cārō duunemorā wa'aya tja”, niwī. ²⁶ Ūsā cūrē a'tiro werewu: “Benjamírē miaticāma, ūsārē ‘Ne ñe'esome’, niami”, niwū. ²⁷ Yu'u

pacu, mu'urē da'racote'gu weronojō nigū a'tiro yu'tiwī: “Musā masīsa'a. Yu'u numo yu'ure puarā umuarē pō'rātibosawō. ²⁸ Ni'cū yu'u me'rā ni'cu bajudutia wa'awī. ‘Apetero weegu ni'cū yai nūcūcjū ba'agu, ba'asapī, nīcāti. Ne cūrē apaturi i'anemotisa'a. ²⁹ Ā'rī dū'sagure mia, mejēcā wa'acā, yu'u bucu mijī bujawetise me'rā wērīgūsa'a. Tojo wa'acā, musā bu'iritirāsa'a”, niwī.

³⁰ »Yu'u pacu cū basu ma'irōnojōta Benjamírē ma'iyu'ruami. Tojo weegu cū marīrō ūsā dajacā, ³¹ cūrē i'atigu, wērīa wa'abosami. Tojo weerā ūsā pacu bucure dūjasewā'a, wērīcā weebosa'a. ³² Yu'u, yu'u pacure “Benjamírē su'ori wa'aguti. Cūrē miidajatigu, yu'u catiro pōtēorō bu'iritigusa'a”, niwū. ³³ Tojo weegu yu'u pe'e cūrē ducayuro, mu'urē da'racote'gu tojaguti. Cū pe'ema āpērā cū ma'misumua me'rā cū pacu tiropu o'ótōrōña. ³⁴ Cū wa'aticā, yu'u, yu'u pacu tiropu tojaamasītisa'a. Yu'u pacure űa'abutiario bujawetise tu'oña'cā i'asī'rītisa'a, nicu niwī Judá.

45

José cū ma'misumuarē, “Musā acabiji ni'i” ni'que ni'i

¹ José utisī'rīgū, ne pōtēoticu niwī. Tojo weegu topu nirā cūrē da'racoterārē caricūcu niwī:

—Nipe'tirā wijaape'tia wa'aya, nicu niwī. Be'ro José cū ma'misumuarē “Yu'u musā acabiji ni'i” ni, werebajurēcā, ne ni'cū cūrē da'racoterā tojaticārā niwā. ² Be'ro José uputu uticu niwī. Egiptocjārā cū wijaaduti'cārā tu'ose'sacārā niwā. Te queti téé wioḡu faraó ya wi'ipū se'sa wa'acaro niwū.

³ José cū ma'misumuarē nicu niwī:

—Yu'u José ni'i. ¿Yu'u pacu catiati yujupu?

Na pe'e ucayurua'cārā nitjārā, ne yu'timasīticārā niwā.

⁴ Be'ro José narē nicu niwī:

—Musā yu'u tirocure a'tia. Na cū tiroacā ejacā, narē nicu niwī:

—Yu'u José ni'i. Musā yu'ure Egiptopu dua'cu ni'i. ⁵ A'tere tu'orā, bujawetiticā'ña. Musā basu a'merī tuubuaticā'ña. Ō'acū musā dūporo yu'ure o'óyuwī. Masārē yu'ruogutigu, tojo weewī. ⁶ A'ti di'ta Egiptopure ujuaboase puā cū'ma wa'atoja'a. Ni'cāmocuse cū'marī dū'sa'a yujupu. Te cū'marī otemicā, ne pī'rīsome, ne dūcatisome. ⁷ Ō'acū musā dūporo yu'ure o'óyumu'tāwī. Musā pārāmerā nituriato nīgū, tojo nicā cū tutuase me'rā musārē yu'rūwetiato nīgū, tojo weewī. ⁸ Tojo weegu Ō'acūta a'topure yu'ure o'ówī. Musā mejēta yu'ure o'ówu. Ō'acū yu'ure faraórē werecasari masū sōrōwī. Tojo nicā nipe'tise cū ya wi'i cjasere dutigu, nipe'tiro Egiptopure dutigu sōrōwī. ⁹ Maata tojaaya marī pacu tiropu. Cūrē a'tere wererā wa'aya: “Mu'u macū José mu'urē a'tiro nidutiami: ‘Ō'acū yu'ure nipe'tiro Egipto wioḡu sōrōwī. Maata yu'ure i'agū a'tia. Yoogoticā'ña. ¹⁰ Mu'u a'topu Gosén wāmetiropu tojagusa'a. Yu'u tiroacā nigūsa'a. Nipe'tise mu'u cūose, nipe'tirā mu'u pō'rā me'rā, mu'u pārāmerā me'rā, mu'u yarā wa'icūrā me'rā a'tia. ¹¹ A'topu mu'urē, mu'u pō'rārē, nipe'tirā mu'u me'rā nirārē ba'ase o'oguti. Ne apeyenojō dū'sasome. Ujuaboase cū'marī ni'cāmocuse cū'marī dū'sa'a yujupu. Tojo a'titirā pūrīcā, mu'u, mu'u pō'rā, mu'u pārāmerā, apeyenojō moorā tojarāsa'a, ni wereya yu'u pacure. ¹² Apeyema tja yu'u acabiji Benjamí, tojo nicā musā basuta ‘Diacjū José tojo niami’, ni weremasī'i. ¹³ Marī pacure ‘Cū nipe'tiro Egiptopure dutigu niami’, tojo nicā nipe'tise musā i'a'quere cūrē wereya. Maatacure yu'u pacure miirā wa'aya”, nicu niwī.

¹⁴ Cū tojo nitoja, cū acabiji Benjamírē paabu'aguta, uticu niwī. Benjamí quē'rā cū ma'mi Joseré paabu'a, uticu niwī. ¹⁵ Be'ro nipe'tirārē paabu'a, mi'mi, uticu niwī. A'tiro wéeca be'roputa cū ma'misumua cū me'rā ucūcārā niwā.

¹⁶ Tojo wee faraó ya wi'ipure “José ma'misumua etapārā” nise se'sa wa'acaro niwū. Te quetire tu'orā, faraó, cūrē dutitamurā e'catiyu'ruacārā niwā. ¹⁷ Tojo weegu faraó Joseré a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ma'misumuarē na yarā wa'icūrā bu'ipū trigore miipeo, Canaápu dajatojaadutiya. ¹⁸ Tojaa, mu'u pacure, mu'u acawererārē miirā wa'ato. A'to Egiptopū di'ta añusere narē o'oguti. Tojo nicā a'ti di'ta cjase otese ducare ba'arāsama. ¹⁹ Narē a'tiro weedutiya. A'to cjase tūrūsepawure miadutiya. Tepawu me'rā na namosānumiarē, na pō'rārē, musā pacure miitirāsama. ²⁰ Egipto cjase añubutiase na ye nirōsa'a. Tojo weerā na topu miitidu'a'quere wācūque'titicā'to, ni wereduticu niwī faraó Joseré.

²¹ Tojo weerā Jacob pō'rā a'tiro weecārā niwā. Faraó cū o'oduti'caronjōta José tūrūsepawure o'ocu niwī. Tojo nicā, na ma'apū ba'atjere o'ocu niwī. ²² Nanūcū ma'ma su'ti o'ocu niwī. Benjamí cū acabiji waro pe'ema trescientos kujiri niyeru plata me'rā wee'que kujirire o'ocu niwī. Cū pe'ema ni'cāmocuse su'ti o'ocu niwī. ²³ Cū pacure diez burro umua bu'ipū Egipto cjase añusere miipeo, o'ócu niwī. Āpērā burra numia ticurāta tja trigo, pá, cū pacu Egiptopū a'tigu, ma'apū ba'atjere miipeo, o'ócu niwī. ²⁴ José cū ma'misumuarē we'ritigu, a'tiro nicu niwī:

—Musā, no'o ma'apū wa'arā, a'metu'tiwā'cāticā'ña, nicu niwī narē.

²⁵ Tojo weerā na Egiptopū ní'cārā wa'a, na pacu Jacob nirí di'ta Canaápu dajacārā niwā. ²⁶ Topu daja, na pacure “José catiami. Cū nipe'tiro Egiptopūre dutiami”, ni werecārā niwā. Tere tu'ogu, tu'oucu wa'acu niwī. Na weresere ējōpeoticu niwī. ²⁷ Nipe'tise José cū ní'quere werecāpūta, cūrē miitidutigu o'ó'que tūrūsepawure ī'agūpūta ējōpeocu niwī. Tojo weegu tere ī'agū, wācūtutuacu niwī. ²⁸ A'tiro nicu niwī:

—Yu'u ī'acā, diacjūta nitu'sa'a. To pūrīcārē yu'u macū José catisami yujupu. Yu'u wērīse duporo cūrē ī'awe'ogu wa'aguti, nicu niwī Jacob.

46

Jacob Egiptopū cū macārī wa'a'que ni'i

¹ Tojo weegu Jacob cū cuose nipe'tise me'rā wa'acu niwī. Wa'a, Beerseba wāmetiri macāpu etacu niwī. Topu etagu, cū pacu Isaa ējōpeo'cu Ō'acūrē wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeocu niwī. ² Topu cū cārīca ñamirē Ō'acū Jacore pisucu niwī:

—¡Jacob! nicu niwī.

Cū pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—A'tota ni'i.

³ Ō'acū cūrē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū, mu'u pacu ējōpeo'cu ni'i. Mu'u Egiptopūre wa'agu, ne uiticā'ña. Topūre yu'u mu'u pārāmerā nituriarārē pājārā masāputicā weegusa'a. ⁴ Mu'u me'rāta Egiptopūre ba'pātiwā'cāgūsa'a. Topu mu'u pārāmerā nituriarārē a'ti di'tapu miitigusa'a tja. Apeye quē'rārē mu'u wērīrī cura José mu'u me'rāta nigūsami, nicu niwī Ō'acū.

⁵ Be'ro cū Beersebaru ní'cu wijawā'cācu niwī. Jacob pō'rā na pacure, na pō'rārē, na namosānumiarē a'tiro weecārā niwā. Faraó cū a'tidutigu cū o'ó'quepawu tūrūsepawūpu narē miisācārā niwā. ⁶ Na Egiptopū wa'arā, na yarā wecu, oveja, nipe'tise na Canaá di'tapu cuo'quere miape'ocā'cārā niwā. ⁷ Tojo nicā cū pō'rā, cū pō'rā numia, pārāmerā umua, numia nipe'tirā cū me'rā wa'acārā niwā.

⁸ Jacob pō'rā, tojo nicā cū pārāmerā Egiptopū macārī wa'a'cārā a'tiro wāmeticārā niwā: Masā ma'mi Rubén nicu niwī. ⁹ Cū pō'rā Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicārā niwā.

¹⁰ Be'rore Simeó pō'rā a'ticūrā nicārā niwā:

Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar nicārā niwā. Tojo nicā Saúl, cananeocjō macū nicu niwī.

¹¹ Be'rore Leví pō'rā Gersón, Coat, Merari nicārā niwā.

¹² Be'rore Judá pō'rā Er, Onán, Sela, Fares, Zara nicārā niwā. Er, Onán na pūrīcā Canaá di'tapu wērīa wa'acārā niwā. Fares pō'rā Hezrón, Hamul nicārā niwā.

¹³ Be'rore Isacar pō'rā Tola, Fúa, Job, Simrón nicārā niwā.

¹⁴ Be'rore Zabuló pō'rā Sered, Elón, Jahleel nicārā niwā.

¹⁵ Ā'rā Jacob Lea me'rā pō'rāti'cārā nicārā niwā. Na Padan-aram wāmetiropū nírā pō'rāticārā niwā. Tojo nicā Dinarē pō'rāticu niwī. Nipe'tirā Jacob pō'rā, cū

- pārāmerā nituriarā Lea me'rā pō'rāti'cārā treinta y tres $\mu\mu\mu$, numia nicārā niwā.
- ¹⁶ Be'rore Gad pō'rā Zifión, Hagui, Ezbón, Suni, Eri, Arodi, Areli nicārā niwā.
- ¹⁷ Be'rore Aser pō'rā Imna, Isúa, Isúi, Bería nicārā niwā. Na acabijo Sera nico niwō. Beriā pō'rā Heber, Malquiel nicārā niwā.
- ¹⁸ Ā'rārē Jacob Zilpa me'rā pō'rāticu niwī. Pō'rāti, pārāmerāticu niwī. Co Zilpa Labán macō Leare da'raco'tedutigū o'ono'co nico niwō. Co me'rā Jacob dieciseis pō'rāti, pārāmerāticu niwī.
- ¹⁹ Jacob Raquel me'rā José, Benjamírē pō'rāticu niwī.
- ²⁰ José Asenat me'rā Manasés, Efraírē pō'rāticu niwī. Na puarā Egiptopu bajuacārā niwā. Co Asenat pa'i Potifera, On wāmetiri macōcjū macō nico niwō.
- ²¹ Benjamí pō'rā Bela, Bequer, Asbel, Gera, Naamán, Ehi, Ros, Mupim, Hupim, Ard nicārā niwā.
- ²² Ā'rā Jacob, Raquel pārāmerā nituriarā catorce nicārā niwā.
- ²³ Be'rore Dan macū Husim ni'cūta nicu niwī.
- ²⁴ Neftalí pō'rā Jahzeel, Guni, Jezer, Silem nicārā niwā.
- ²⁵ Ā'rārē Jacob Bilha me'rā pō'rāticu niwī. Co Labán macō Raquere da'raco'tedutigū o'ono'co nico niwō. Nipe'tirā cū pō'rā, pārāmerā siete nicārā niwā.
- ²⁶ Tojo weerā Egiptopure wa'arā, Jacob pō'rā, cū pārāmerā waro sesenta y seis nicārā niwā. Na pō'rā namosānumiarē ba'paqueono'ña marīrā ticurā nicārā niwā. ²⁷ José puarā pō'rāticu niwī. Na Egiptopu bajuacārā niwā. Tojo weerā Egiptopure setenta Jacob acawererā nicārā niwā. [☆]
- ²⁸ Jacob cū macū Judáre José tiropu o'ómū'tācu niwī. Cūrē o'ógū, Joseré “Yū'ure Gosépu pōtērigū a'tiati”, ni queti o'ócū niwī. Tojo weerā na Gosén etacā, ²⁹ José cū yawu tūrūpjare apoduti, topu cū pacure pōtērigū wa'acu niwī. Cūrē bocaēja, paabū'a, yoacā uticu niwī.
- ³⁰ Jacob cū macū Joseré a'tiro nicu niwī:
—Yū'ū basuta mū'urē ī'a'a. Mū'ū cati'i yujupu. Tojo weegu yū'ū ni'cārōacāma añurō wērīmasī'i, nicu niwī.
- ³¹ Be'ro José cū ma'misumuarē, cū pacu acawererārē a'tiro nicu niwī:
—Yū'ū faraó tiropu wa'aguti. “Yū'ū ma'misumua, yū'ū pacu acawererā, Canaá di'tapu ní'cārā yū'ū me'rā macārī a'tirā etatojama”, ni quetiweregu wa'aguti. ³² “Na ovejare, wecuare co'terā nima. Na yarā oveja, wecuā, nipe'tise na cūosenojōrē miitipe'ocārā niama,” nigūti. ³³ Tojo weegu faraó mūsārē pijio, sērītiña'cā, “¿Mūsā ñe'enojōrē da'rati?” nicā, a'tiro yū'tiapa. ³⁴ “Ūsā wī'marā nírāputa oveja co'tesere da'ranū'cāwū. Ūsā ñecūsūmua da'ra'caronjōta tere da'radecoti'i,” niña. Egiptocjārā oveja co'tesere tū'satisama. Mūsā tojo yū'ticā, mūsārē Gosén di'tapu cūugūsami, nicu niwī José.

47

- ¹ Be'ro José faraó tiropu queti miacu niwī. A'tiro nicu niwī:
—Yū'ū pacu, yū'ū ma'misumua Canaápu ní'cārā etatojama. Na Gosén di'tapu na yarā oveja, wecuā, na cūose nipe'tise me'rā niama.
- ² Faraó tiropure ni'cāmocurā cū ma'misumuarē bese, miacu niwī. Narē ī'amasīato ní'gū, tojo weecu niwī. ³ Na topu etacā, faraó cū ma'misumuarē sērītiña'cu niwī. A'tiro nicu niwī:
—¿Mūsā ñe'enojōrē da'rati?
Na cūrē yū'ticārā niwā:
—Ūsā mū'ū dutise doca nirá ovejare co'teri masā ni'i. Ūsā, ūsā ñecūsūmua da'raseti'quereta da'ra'a. ⁴ Canaá di'tapure ujuaboase niyū'ruapu. Ūsā yarā oveja na ba'ase tá ne marīapu. Te ye bu'iri a'to Egiptopu macārī a'tirā weeapu. Tojo weerā mū'urē a'tere sērī'i. Ūsārē Gosépu di'ta o'oya. Ūsā topu nirāti, nicārā niwā.

☆ 46:27 Ex 1.5

⁵ Tere tu'ogũ, faraó Joseré nicũ niwĩ:

—Mũ'u ma'misũmũa, mũ'u pacũ mũ'u tiropũ macãrĩ a'tiapã. ⁶ Mũ'u a'ti di'ta Egiptore dutigũ ni'i. Tojo weegũ Gosén añurĩ di'tare narẽ o'oya. Na ti di'tapũ niato. No'o mũ'u ma'misũmũa na wecũa co'teme'rĩrã nicã, narẽ te co'tesere sörõña. Yarã wecũa quẽ'rãrẽ co'teato, nicũ niwĩ.

⁷ Be'ro José cũ pacũ Jacore faraó tiropũ miacũ niwĩ. Tojo weegũ Jacob faraóre wiopeesase me'rã añuduticũ niwĩ. ⁸ Faraó cãrẽ sërĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Dicuse cũ'marĩ cõtoci mũ'u?

⁹ —Ciento treinta cũ'marĩ cõtoci. Yũ'u no'lo niró wa'amũjã, sijabaque'atise cũ'marĩrẽ pi'etise me'rã nisetiwũ. Tojo weemigũ, yũ'u ñecũsumũa na cati'que cũ'marĩrẽ ãmãejatisa'a yujupũ, nicũ niwĩ Jacob.

¹⁰ Tu'ajanũ'cõ, Jacob faraóre “Õ'acũ mũ'urẽ añurõ weeato” ni, we'riti wa'a wa'acũ niwĩ.

¹¹ José narẽ Egipto cjase di'ta añusere o'ocũ niwĩ. Faraó duti'caronojõta weecũ niwĩ. Tojo weerã cũ pacũ, cũ ma'misũmũa Ramsés wãmetiropũ di'ta o'lo, cũucũ niwĩ. ¹² José cũ pacũre, cũ ma'misũmũarẽ, cũ acabijire, nipe'tirã cũ acawererãrẽ ba'asere o'onu'cũcã'cũ niwĩ. Nipe'tirã na põ'rã ba'atjo ejatuaro o'ocũ niwĩ.

José ba'ase marĩse cũ'marĩrẽ duti'que ni'i

¹³ Egiptopũre, tojo nicã Canaápũre ne ba'ase marĩcaro niwũ. Ujũaboase siape'e me'rã nemorõ wa'acaro niwũ. Tojo weerã masã wẽrĩse pu'to nicãrã niwã. ¹⁴ Tere ñ'agũ, José a'tiro weecũ niwĩ. Nipe'tirã Egiptocjãrã, Canaácjãrã trigo wapare na wapaye'quere ñ'e'e, faraó ya wi'ipũ nũrõcũ niwĩ. ¹⁵ Be'ro nipe'tirã Egiptocjãrã, tojo nicã Canaá di'tacjãrã niyeru pe'ticã ñ'arã, José tiropũ wa'a, a'tiro nicãrã niwã:

—Ûsã ba'ase duurã, niyeru pe'tique'a wa'apũ. Ûsãrẽ ba'ase o'oya. Mũ'u o'otica, mũ'u ñ'orõta wẽrĩrãsa'a, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicã, José narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mũsã niyeru moorã, mũsã yarã wa'icũrãrẽ miitia. Na me'rã mũsãrẽ trigore dũcayugusa'a.

¹⁷ Tojo weerã Egiptocjãrã na yarã cabayua, oveja, wecũa, no'lo na wa'icũrã cũorãnojõrẽ trigo dũcayurãtirã miacãrã niwã. A'tiro wéerã ti cũ'marẽ na wa'icũrã me'rã ba'ase dũcayurã, ba'ase cũocãrã niwã. ¹⁸ Ape cũ'ma José tiropũ a'ticãrã niwã tja. A'tiro nicãrã niwã:

—Wiogũ, mũ'urẽ diacjũta wererãti. Ûsã niyeru moo'lo majã. Tojo weerã Ûsã yarã wa'icũrã, Ûsã cõtoci'cãrã mũsã yarã nima. Ûsã tojaque'a wa'asa'a majã. Tojo weerã Ûsã upũ, Ûsã ye di'ta dia'cũ mũ'urẽ wiamasĩ'i. ¹⁹ Mejõ waro mũ'u ñ'orõpũ wẽrĩbosa'a. Mũ'u Ûsãrẽ, Ûsã ye di'tare duuya. Te wapare trigore dũcayuya. Tojo weerã Ûsã, tojo nicã Ûsã ye di'ta me'rã faraó dutise doca nirãsa'a. Mejõ Ûsãrẽ otese capere o'oya. Te di'tare da'ra, ote ba'arãsa'a. Tojo weerã Ûsã catirãsa'a. Tojo nicã, Ûsã ye di'ta apeyenojõ otese marĩrĩ di'ta nisome.

²⁰ A'tiro wee José nipe'tise di'tare duu, wiogũ faraópũre wiacũ niwĩ. Egiptocjãrã ujũaboayurã, nipe'tise na ye di'tare duacãrã niwã. Tojo weero na di'ta dua'que faraó ye di'ta tojacaro niwũ. ²¹ Te me'rã nipe'tirã Egiptocjãrã faraóre da'raco'teri masã tojacãrã niwã. ²² Pa'ia ye di'ta dia'cũrẽ José duuticũ niwĩ. Narẽ faraó queoro na ba'aro ejatuaro o'ocũ niwĩ. Tojo weerã te di'tare duaticãrã niwã.

²³ Be'ro José masãrẽ nicũ niwĩ:

—Ni'cãrõacã me'rã mũsã, tojo nicã mũsã ye di'ta faraó ye toja'a. Yũ'u cũ ye niatjere duubosapũ. Mũsã oteatje cape a'te ni'i. Te me'rã mũsã nimi'que di'tare oterã wa'aya.

²⁴ Mũsã ote dũcatisere ni'cãmocuse mesãrĩ seeneocũu, faraóre ni'cã mesã cjase trigore o'oya. Apeye ba'paritise mesãrĩ cjase, mũsã oteatje cape, mũsã põ'rã me'rã ba'atje, nipe'tirã mũsã me'rã nirã na ba'atje nirõsa'a, nicũ niwĩ.

²⁵ Tere tu'orã, na cãrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Mũ'u ũsārē yu'rũweticã weepũ. Mũ'u ũsārē añubutiaro wee'e. Tojo weerã ũsã faraõrē da'raco'teri masã tojarása'a, nicãrã niwã.

²⁶ José a'tiro dutise cūucũ niwĩ. Te dutise a'tiro nicaro niwũ: “Mũsã ote'que dũca ni'cãmocuse mesãrĩ mũsã see'que ni'cã mesã faraõ ye nirõsa'a”, nicaro niwũ. A'te dutise cūu'que nidecotisa'a yujupũ. Pa'ia ye di'ta pũrĩcã faraõ ye di'ta mejęta nicaro niwũ.

Jacob cũ macũ Joseré “A'tiro weeya” ni weretũo'que ni'i

²⁷ Be'ro Israe curuacjãrã Egipto di'tapũ macãrĩ nisetĩcãrã niwã. Gosén wãmetiropũ di'ta ñe'e, tojacãrã niwã. Topũre pãjãrã waro masãputicãrã niwã. ²⁸ Jacob to Gosépũre diecisierte cũ'marĩ nicũ niwĩ. Nipe'tise cũ catise cũ'marĩ ciento cuarenta y siete cũ'marĩ nicaro niwũ. ²⁹ Be'ro Jacob wẽrĩgũtigũ, cũ macũ Joseré pijidutigũ o'ócũ niwĩ. Cũ tiro etacã ĩ'agũ, cũrē nicũ niwĩ:

—Macũ, diacjũta yu'ure ma'ígũ, a'tiro weeya. Mũ'u ya omocãrē ya usó docapũ cūuũa. Diacjũ, mũ'u pajaña'se me'rã yu'u “A'tiro weeya” nisere “Jau, tojota weegũti”, niña. Yu'ure a'to Egiptopũre yaaticã'ña. ³⁰ Yu'u wẽrĩca be'ro yu'u ñecũsumũa masãperi nirõpũ yu'ure yaagu wa'aya. Topũ na tiropũ soogu wa'agusa'a.

—Pacũ, mũ'u nĩrõnojõta weegũti, nicũ niwĩ José.

³¹ —“Õ'acũ wãme me'rã diacjũta tojo weegũti” niña, ninemocũ niwĩ cũ macũrē.

Tere tu'ogu, José nicũ niwĩ:

—Jau, Õ'acũ wãme me'rã tojota weegũti.

Cũ tojo nĩca be'ro Jacob Õ'acũrē ĩjõpõegu, cũ cũñarõ yapapũ ejaque'acũ niwĩ.

48

Jacob Efraí, Manasére Õ'acũrē sẽrĩbosa'que ni'i

¹ Cã'rõ yu'rũca be'ro José macãpũ nigũrē “Mũ'u pacũ dutitigũ weeamĩ”, nicãrã niwã. Tere tu'ogu, Gosépũ nigũrē ĩ'agũ wa'acũ niwĩ. Cũ põ'rã pũarãrē Manasés, Efraĩrē miacũ niwĩ. ² Jacob cũ macũ “Etapũ” nise quetire tu'ogu, wãcũtutua, cũ cũñarõpũ ni'cũ wã'cãnujãcũ niwĩ. ³ Jacob cũ macũrē nicũ niwĩ:

—Õ'acũ tutuayũ'rũnũ'cãgũ Canaã di'ta Luz wãmetiri macãpũ bajua, yu'ure “Añurõ wa'ato”, ni ucũwĩ. ⁴ A'tiro niwĩ: “Mũ'urē pãjãrã põ'rãticã weegũti. Mũ'u pãrãmerã nituriarã peje curaricjãrã nirãsama. Tojo nicã, a'ti di'tare narē o'ogũti. Na ye di'ta ninu'cũrõsa'a”, niwĩ Õ'acũ yu'ure, nicũ niwĩ Joseré. ⁵ Be'ro Jacob a'tiro ninemocũ niwĩ: “Mũ'u põ'rã Efraí, Manasés a'ti di'ta Egiptopũ bajuacãrã niwã. Yu'u mũ'u tiro macãrĩ a'tiatjĩ dũporo bajuatojacãrã niwã. Yu'u põ'rã weronjõ nirãsama. Na quẽ'rã Rubén, Simeó nĩrõnojõta yarã nirãsama. ⁶ Na be'ro bajuasiruturã mũ'u põ'rã nirãsama. Na Efraí, Manasés acabijirã niyurã, na di'ta ñe'eatje na ma'misũmũa me'rãta ñe'esiruturãsama. ⁷ Yu'u Padan-arãpũ ni'cũ dajanũ'cãrĩ cura Canaã di'tapũ mũ'u paco Raquel wẽrĩa wa'awõ. ũsã Efrata wãmetiro etati dũporoacã tojo wa'awõ. Tojo weegũ ma'a Efrata sumutopũ core yaawũ. Ni'cãrõacãma to Belé wãmeti'i majã”, nicũ niwĩ.

⁸ Be'ro Jacob José põ'rãrē ĩ'aboca, sẽrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Ã'rã waro noanojõ niti?

⁹ José cũrē yu'ticũ niwĩ:

—Yu'u põ'rã nima. Æ'rãrē Õ'acũ yu'u a'to Egiptopũ nicã o'owĩ, nicũ niwĩ.

Tere tu'ogu, cũ pacũ cũrē nicũ niwĩ:

—Narē yu'u tiroacãpũ miitia. Õ'acũrē narē sẽrĩbosagutigũ wee'e, nicũ niwĩ.

¹⁰ Jacob bũcũ waro nicũ niwĩ. Tojo weegũ añurõ caperi ĩ'aejaticũ niwĩ. José cũ põ'rãrē cũ pacũ tiroacãpũ miiejacã, narē põtẽrĩ, mi'mi, paabũ'acũ niwĩ. ¹¹ Be'ro Joseré nicũ niwĩ:

—Mũ'urē apaturi ĩ'agũsa'a, nitiasũ. Tojo nimicã, Õ'acũ yu'ure mũ'u põ'rã quẽ'rãrē ĩ'adutigũ cūuapĩ.

¹² José cũ põ'rãrē cũ pacũ usõpũ duji'cãrãrē miinũ'cõ, paamu'rĩque'acũ niwĩ. ¹³ Be'ro na pũarãrē na omocãrĩpũ ñe'e, Jacob tiro weje ejanũ'cõcũ niwĩ. Efraĩrē cūpe pe'e,

Manasére diacjũ pe'e nu'cõcu nimiwĩ. ¹⁴ Cũ tojo weemicã, Jacob cũ ye omocãrĩrẽ s'õoo, mii dũcayunquejocã'cu niwĩ. Tojo weegu Efraí ya dũpoa bu'ipũ diacjũcamocãrẽ ñapeocu niwĩ. Cũ pe'e du'sagupũ nicũ nimiwĩ. Cũpecamocã pe'ere Manasés ya dũpoa bu'ipũ ñapeocu niwĩ. Cũ pe'e masã ma'mi nicũ nimiwĩ.

¹⁵ Narẽ “Añurõ wa'ato” ni, Õ'acũrẽ a'tiro ni sãrĩbosacu niwĩ:

“Õ'acũ, yu'u ñecũ Abrahã, yu'u pacu Isaa mu'u dutisere yu'ticãrã niwã.

Õ'acũ, yu'u bajuãca nũmu me'rã yu'ure co'tenu'cã, a'tiro nicãpũ quẽ'rãrẽ co'tenu'cũcã'a.

¹⁶ Mu'urẽ wereco'tegu yu'ure ña'arõ wa'abo'quere yu'ruweticã wee'cu ã'rãrẽ añurõ wa'acã weeato.

Mu'u ã'rã yu'u pãrãmerãrẽ be'ropure na me'rã yu'u wãmerẽ, yu'u ñecũ Abrahã wãmerẽ, yu'u pacu Isaa wãmerẽ wãcũcã weeya.

Ûsãrẽ acobojoticã'to.

Na pãjãrã põ'rãti masãputiato.

A'ti di'tapure pãjãrã waro niyu'ruoquejocã'to”, ni sãrĩbosacu niwĩ.

¹⁷ José cũ pacure Efraí ya dũpoapure diacjũcamocã me'rã ñapeocã ñ'agũ, tu'saticũ niwĩ. Tojo weegu Manasés ya dũpoa pe'ere diacjũcamocãrẽ ñapeodutigũ, cũ pacu ya omocãrẽ miicũ nimiwĩ. ¹⁸ A'tiro nicũ niwĩ:

—Pacu, tojo niwe'e. Ærĩ pe'e masã ma'mi nimi. Tojo weegu diacjũcamocãrẽ cũ dũpoapure ñapeoya.

¹⁹ Cũ pacu pe'e, “Macũ, tere mas'ĩ. Masã ma'mi quẽ'rã pãjãrã pãrãmerãtigusami. Be'ro ni'cã di'ta pajiri di'tajo sãjãrãsama. Tojo nimicã, cũ acabiji pe'e cũ yu'ruoro niyu'rũnu'cãgũsami. Cũ pãrãmerã nituriarã pũrĩcã pãjãrã waro masãputirãsama. Masãputi, peje curaricãrã nirãsama”, nicũ niwĩ Jacob.

²⁰ Ti nũmurẽta Jacob narẽ Õ'acũrẽ añurõ weedutigũ, a'tiro sãrĩbosacu niwĩ:

—Israe curuacãrã musã pũarã ye wãme me'rã ãpẽrãrẽ añurõ wa'adutirã, Õ'acũrẽ a'tiro nirãsama: “Õ'acũ Efraírẽ, Manasére añurõ wee'caronojõta musã quẽ'rãrẽ ‘Añurõ weeato’, nirãsama”, nicũ niwĩ.

A'tiro wéegũ, Jacob Efraírẽ, Manasés yu'ruoro cũ bu'ipũ tojacã weecu niwĩ.

²¹ Cũ Õ'acũrẽ sãrĩbosãca be'ro Joseré nicũ niwĩ:

—Yu'u wãrĩgũtigũ weesa'a. Õ'acũ musã me'rã ninu'cũgũsami. Musãrẽ, musã ñecũsumua ni'que di'tapũ macãrĩ dajanũ'cãcã weegusami. ²² Mu'urẽ, ãpẽrã mu'u ma'misũmua yu'ruoro o'oyu'rũnu'cã'a. Mu'urẽ Siquem, yu'u amorreo masã me'rã a'mewẽjẽ wapata'aca di'tare mu'urẽ o'oguti, nicũ niwĩ Jacob.

49

Jacob cũ põ'rãrẽ weretuo'que ni'i

¹ Jacob nipe'tirã cũ põ'rãrẽ pijio, a'tiro nicũ niwĩ: “Yu'u tirocureacã a'tia. Musãrẽ be'ropũ wa'atjere wereguti wee'e:

²”Nipe'tirã yu'u põ'rã tu'orã a'tia.

Musã pacu ucũsere tu'oya.

³ Mu'u, Rubén, yu'u põ'rãtimũ'tã'cu ni'i.

Yu'u tutuase mu'u me'rã dũ'pocãtiwũ.

Mu'u acabijirã yu'ruoro añurõ wãcũno'cu ni'i.

Tojo nicã, ãpẽrã yu'ruoro tutuase cuoyu'rũnu'cãgũ ni'i.

⁴ Tojo nimigũ, nipe'tirã mu'u acabijirã bu'ipũ nisome majã.

Maa cã'mota'a'cã, aco mu'mu o'mayu'rũbũroro weronojõ ni'i.

Yu'ure da'raco'tego me'rã a'metãrãcu niwũ.

Yu'u cãrĩpesarore ña'abutiario weecu niwũ.

Bopoyoro weecu niwũ.

⁵ Simeó, Leví, musã ni'cõ põ'rã niyurã, ni'cãrõnojõ ña'arõ weeseti'i.

Musã wãmo me'rã cumucapjarã ni'i.

⁶ Musã nerẽ, a'merĩ ucũrĩ curare musã me'rã ne nisĩ'rĩtisa'a.

Musā uayu'rurā, pājārā masārē wējēwū.

No'lo uaro weema'arā, wecuā ye du'pocārī u'tacūuse wadarire dutesurewu.

⁷ Musā uayu'ru'que wapa ña'arō wa'arosa'a.

Te bu'iri musā pārāmerā Israe di'tapure ape curuacjārā wa'teropu musārē wa'astecā weeguti.

Musā ye curari me'rā nisome majā.

⁸ Judá, mu'uma mu'u ma'misumua, mu'u acabijirā mu'urē añurō ucū, ējōpeorāsama.

Mu'urē i'atu'tirārē docaque'acā weegusa'a.

Mu'u ma'misumua, mu'u acabijirā mu'urē ējōpeorā paamu'rīque'arāsama.

⁹ Judá, mu'u yu'u macū, mu'u ni'cū yai uamu macū weronojō ni'i.

Wa'icure ñe'eba'a'cu pajigu yaijo weronojō paamu'rīque'a, ejaque'amujā'a.

Ne ni'cū mu'urē caribomasītisami.

Mu'u i'oduagu tutuayu'rūagu ni'i.

¹⁰ Judá, mu'u dutisere ne ni'cū mu'urē ē'masome.

Téé nipe'tirocjārārē dutiacju a'ticāpu ninu'cūgūsa'a.

Mu'urē nipe'tise macārīcjārā yu'tirāsama.

¹¹ Judá cū yagu burrore u'sedapu du'tenu'cōgūsami.

Cū macū quē'rā añurī dapure du'tenu'cōgūsami.

Tojo weegu cū ye su'tire vino u'sedacaco me'rā coewéegu weronojō weegusami.

Te dari peje pī'rī ducaticā i'arā, tojo weerāsama.

¹² Judá caperi u'sedacaco nemorō ñise ni'i.

Cū upicari òpēco nemorō buti'i.

Cū pārāmerā nituriarā na otese, na ecarā nipe'tise añurō wa'arosa'a, nígū, tojo nicu niwī.

¹³ Zabuló, mu'u dia pajiri maa sumutopu nigūsa'a.

Topure pacase yucusupawu pa'aejase petari nirōsa'a.

Téé Sidó macāpu mu'u ye nituorosa'a.

¹⁴ Isacar, mu'u burro tutuagu puā ajuro o'mase ajuri wa'teropu soocūñagū weronojō ni'i.

¹⁵ Mu'u ya di'ta añurō ejerisājā soori di'ta nicā i'agū, añurō tu'sase me'rā āpērārē da'raco'te nigūsa'a.

Tojo nicā, ti di'ta añurī di'ta nicā i'agū, tojo weegusa'a.

¹⁶ Dan, mu'u pūrīcā mu'u yarā masārē dutigusa'a.

Ni'cā curua Israe curuacjārārē dutigusa'a.

¹⁷ Dan, mu'u ni'cū añā ma'a sumutopu cūñagū weronojō mu'urē i'atu'tirārē uicā weegusa'a.

Cabayu bu'ipu pesagure burudijadutigu, cū du'podiapu cū'rīgū weronojō weegusa'a.

¹⁸ Ō'acū, yu'ure wiosere yu'rūoya, nicu niwī Jacob.

Be'ro cū pō'rārē nicu niwī tja:

¹⁹ Gad, yajari masā mu'u tiropu sājáárāsama.

Be'ro mu'u pe'e narē wējē sirutugusa'a.

²⁰ Aser, peje waro ba'ase cuogusami.

Tojo weegu wiorā ba'asenojōrē āpērārē ecagusami.

²¹ Neftalí, ni'cō ñama añurā pō'rāti, ne cā'mota'aro marīrō sijago weronojō nimi.

²² José, ni'cā da u'seda aco wijari pe tiropu pī'rī, peje ducati, te dūpuri añurō pī'rī, te tu'ruripu páápejaro weronojō nimi.

²³ Cūrē i'atu'tirā buemujā, caribonu'cūcā'ma.

²⁴ Jacob wiogu Ō'acū tutuayu'rūgu weetamuse me'rā José pe'e omocārī tutuagu niyugu, cū buecatjērē añurō tuatu, cuonu'cūgū weronojō nimi.

Ō'acūta ovejare co'tegu weronojō Israe curuacjārārē co'teato.

²⁵ Mu'u pacu Jacob ējōpeogu Ō'acū mu'urē weetamuato.

Ō'acū tutuayu'rūnu'cāgū, nipe'tise mu'urē añurō wa'acā weeato.

Nipe'tise añuse u'muse cjase me'rā mu'urē añurō wa'acā weeato.

Tojo nicā nipe'tise aco ũ'cūarōpu nise me'rā tojo weeato.

Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã masãputicã weeato.

Tojo nicã, mu'u ecarã quẽ'rã mejãrõta pãjãrã masãputiato.

²⁶ Yu'u ñecũsumua yu'ure sãrĩbosa'que nemorõ mu'urẽ añurõ sãrĩbosa'a.

Te mu'urẽ sãrĩbosase añuyurũcã'a.

Téẽ ãrũpagu pe'ticãpu mu'urẽ sãrĩbosa'que nituorosa'a.

Mu'u, mu'u ma'misumua wa'terore Ô'acũ beseno'cu ni'i.

Nipe'tise a'te 'Añurõ wa'ato' ni sãrĩbosa'que mu'upure ninu'cũcã'rõsa'a.

²⁷ Benjamí ni'cũ yai uagu weronojõ nimi.

Ñamiña'cũrõrẽ wa'icure ñe'eba'a'cu weronojõ nimi.

Ñamica'a pe'ere cũ ba'adu'a'que di'ire ãpẽrãrẽ ducawaagu weronojõ nimi”, nicu niwĩ Jacob.

²⁸ Náta nima doce curaricjãrã Jacob põ'rã nituriarã. Tere Jacob cũ põ'rãrẽ nanucũrẽ añurõ wa'ato nígũ, Ô'acũrẽ sãrĩbosacu niwĩ.

Jacob cũ wẽrĩ'que ni'i

²⁹ Ni'cã numu Jacob cũ põ'rãrẽ “Yu'u wẽrĩca be'ro a'tiro weeapa” ni, dutise cũucu niwĩ. “Yu'u wẽrĩatjo cã'rõ du'sa'a. Yu'u wẽrĩca be'ro yu'u ñecũsumuarẽ yáaca tutiputa sĩosõrõcũuapa. Ti tuti Efró hitita masũ ya di'tapu nisa'a. ³⁰ Canaá di'tapu ti tuti Macpela wãmetiropu nisa'a. To Mamre wãmetiro diacjũpu tojasa'a. Abrahã ti tutire, ti di'ta me'rãta Efróre duucã'cu niwĩ. Tojo weero ti tuti nipe'tirã Abrahã acawererã nituriarãrẽ yaatji tuti nicaro niwũ. ³¹ Topu Abrahãrẽ, cũ numo Sarare yaarã sĩosõrõcũuocãrã niwã. Tojo nicã topu Isaare, cũ numo Rebecare yaacãrã niwã. Yu'u quẽ'rã yu'u numo Leare topu yaawu. ³² Ti di'ta, ti tuti hitita masãrẽ duuno'caro niwũ”, nicu niwĩ.

³³ Jacob cũ põ'rãrẽ a'tere wẽrĩca be'ro apaturi ejapeja, wẽrĩa wa'acu niwĩ.

50

¹ Cũ pacu wẽrĩcã ñ'agũ, José cũ pacu ya upure paamu'rĩpeja, utiguta, mi'micu niwĩ. ² Be'ro acoyeri masã cũ me'rã da'rãrãrẽ cũ pacu Jacob ya upure boaticã'to nígũ, u'se, tojo nicã boatisecore wa'reducu niwĩ. Na cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. ³ Te tojo weese cuarenta numurĩ cjase nicaro niwũ. Egiptocjãrã masã setenta numurĩ cũ wẽrĩ'quere bujaweticãrã niwã.

⁴ Ticuse numurĩ yu'rũca be'ro José faraó ya wi'ipu nirá me'rã ucũcu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã, yu'ure añurõ ãjõpeorã, faraóre a'tiro werebosarã wa'aya: ⁵ “Joseré cũ pacu cũ wẽrĩatji duporo Canaá di'tapu cũ masãpe cũ basu apóca tutipure yaadutiapu. ‘Ô'acũ wãme me'rã tojota weeguti’, nidutiapu. Tojo weegu José mu'urẽ cũ pacure ‘Yaagu wa'ato’, nidutiami. ‘Yaatoja, majãmitojatiguti’, niami”, niña, ni wereo'ocu niwĩ José.

⁶ Faraó cũrẽ queti o'ócu niwĩ:

—Mu'u pacure yaagu wa'aya. Cũ weeduti'caronojõta weeya, nicu niwĩ.

⁷ Be'ro José cũ pacure yaagu wa'acu niwĩ. Nipe'tirã wiorã faraóre da'ratamurĩ masã Egiptocjãrã Joseré ba'pawã'cãcãrã niwã. ⁸ Tojo nicã, cũ mijĩ acawererã waro, José acawererã, cũ ma'misumua wa'acãrã niwã. Gosẽpuma na põ'rã wĩ'marã, tojo nicã na ecarã se'saro tojacãrã niwã. ⁹ ãpẽrã quẽ'rã surara cabayua wejese co'ri me'rã, tojo nicã ãpẽrã cabayua me'rã Joseré ba'pawã'cãcãrã niwã. Tojo weerã masã pãjãrã waro nicãrã niwã.

¹⁰ Na Goren-ha-atad wãmetiro na trigo su'aweeropu etarã, wẽrĩ'cu mijĩrẽ wãcũ, uputu caricũ, uticãrã niwã. To Jordã wãmetiri maa pu'to tojacaro niwũ. Ni'cã semana José cũ pacu mijĩrẽ wãcũ, bujaweticu niwĩ. ¹¹ Ti di'tapu nirá cananeo masã na tojo weesere ñ'arã, a'tiro nicãrã niwã: “Egiptocjãrã masã wẽrĩ'cãrãrẽ yaarã, pajiro bujawetise me'rã tojo weesama.” Tojo weerã na tojo wee'carore Abel-mizraim pisucãrã niwã. Dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'e tojasa'a.

¹² Jacob pō'rā nipe'tise na pacu duti'caronojōta weecārā niwā. ¹³ Tojo weerā cū mijirē Canaápu yaarā wa'arā miacārā niwā. Mia, Macpela wāmetiro nirī tutipū yaacārā niwā. Ti tutire Abrahā Efró hitita masūrē dúuca tuti nicaro niwū. Ti tutire Abrahā nipe'tirā yu'u acawererārē yaatji tuti nirōsa'a nīgū, duucu niwī. Ti di'ta Mamre wāmetiro diacjū pe'e tojasa'a. ¹⁴ José cū pacure yáaca be'ro, cū ma'misumua, nipe'tirā cūrē ba'patil'cārā me'rā Egiptopu majāmitojaacu niwī.

José cū catitūose numurī cjase ni'i

¹⁵ Na pacu Jacob wéríca be'ro José ma'misumua a'tiro wācūcārā niwā: “Apetero weegu José marī me'rā uasami. Marīrē íasí'ritibosami. Marī cūrē ña'arō wee'quere marīrē a'mebosami”, ni wācūcārā niwā. ¹⁶ Tojo weerā José ma'misumua āpērā me'rā “Marī pacu wērīatji duporo a'tiro niwī”, ni queti o'ócārā niwā Josepūre. ¹⁷ “Mu'u ma'misumuarē pajaña'cureapa. Na mu'urē ña'arō wee'quere acobojoya,” niwī marī pacu. “Tojo weegu mu'u ūsārē pajaña'a, acobojoya. Ūsā quē'rā mu'u pacu ējōpeo'cure ējōpeorā ni'i”, ni queti o'ócārā niwā.

Na tojo nicā tu'ogu, José uputu uticu niwī. ¹⁸ Cū utíca be'ro José ma'misumua cū tiropu ejacārā niwā. Cūrē í'arā, paamu'ríque'a, a'tiro nicārā niwā:

—Ūsā a'to ni'i. Mu'urē da'rawā'ñaco'terā sājā'a.

¹⁹ José pe'e narē yu'ticu niwī:

—Ne uiticā'ña. Yu'u Ō'acū mejēta ni'i. ²⁰ Musā yu'ure ña'arō weesí'ricārā nimiwū. Ō'acū pe'e te ña'ase wa'abo'quere añurō wa'acā weecu niwī. Tojo weegu pājārā masārē ɛjuaabo'cārārē yu'rūweticā weecu niwī. ²¹ Tojo weerā musā uiticā'ña. Yu'u musārē, musā pō'rārē ba'ase o'oguti.

José narē ma'ise me'rā ucūcu niwī. Tojo weerā ne mejēcā wācūnemoticārā niwā majā.

José cū wērī'que ni'i

²² José nipe'tirā cū pacu acawererā pājārā me'rā Egiptopūre niseticu niwī. Cū ciento diez cū'marī caticu niwī. ²³ Tojo weegu Efraí pō'rā cū pārāmerā nituriarāpūre í'acu niwī. Tojo nicā, Manasés macū Maquir pō'rā bajuacā, cū pō'rā weronojō tojacārā niwā.

²⁴ Be'ro José cū ma'misumuarē nicu niwī:

—Yu'u wērīatjo cāl'ró du'sa'a. Ō'acū musārē weetamugū a'tigusami. Cū Abrahārē, Isaare, Jacore “Canaá di'tare o'oguti” ní'caronojōta weegusami. A'ti di'tapu ní'cārārē topu miagūsami. ²⁵ Diacjūta Ō'acū musārē weetamugū a'tigusami. Tojo wa'acā, ye ō'arī mejārē musā miaña. “Ō'acū wāme me'rā tojota weerāti”, niña, nicu niwī.

—Jau, Ō'acū wāme me'rā mu'u ní'caronojō weerāti, nicārā niwā.

²⁶ José ciento diez cū'marī cuogu, Egiptopu wérícu niwī. Cū ya upūre boatiseco me'rā wa're, masāacaropu misāacārā niwā.

Éxodo

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Génesis be'ro Éxodo wāmetiri pūrī ni'i. Éxodo nírō, “wijase” nisi'rīrō wee'e. Éxodo nū'cārī curare Israe curuacjārā Egipto di'tapū nicārā niwā. Israe curuacjū Egiptopū wa'anū'cā'cū José nicū niwī. Í'aña Génesis 37. Génesis wāmetiri pūrī yapa José wērī'quere weresa'a. Israe curuacjārā pājārā masāputi, Egiptopūre se'sa wa'acārā niwā. Be'ropū Egiptocjū wioḡū faraó na nino'gū Joseré masīti'cū sājācū niwī. Cū narē da'rawā'ñaco'terā wa'acā weecū niwī. Egiptocjārā narē uputū da'raduticārā niwā. Israe curuacjārā pūrō pi'etirā, Ō'acū cū weetamusere sērīcārā niwā. Na tojo sērīcā tū'ogū, Ō'acū narē Moisére ti di'tare sū'ori miiwijadutigū o'ócu niwī.

Ō'acū cū tutuase me'rā Moisé peje í'a ucāsere wee'oca be'ro, Egiptocjū wioḡū Israe curuacjārārē Egiptopūre wijaduticū niwī. Be'ro na masā marīrō, yucū marīrōpū sijácaterore Ō'acū Moisé me'rā narē dutise cūucū niwī. Tojo nicā narē ni'cā wi'i wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'i, cūrē ējōpeori wi'ire weeduticū niwī. Ti wi'i po'peapū Ō'acū cū “Masā me'rā añurō weeguti” ní'quere cūori acaro nicaro niwū. Ti acaro po'peapū diez dutise ojano'que ūtā pjīrī me'rā wee'que sãñacaro niwū.

A'ti pūrī Éxodore Moisé ojacū niwī.

Israe curuacjārā Egiptopū pi'eti'que ni'i

¹ Israe curuacjārā Jacob pō'rā cū me'rā Egiptopū wa'a'cārā, a'ticūrā nicārā niwā. Nipe'tirā nanūcū na nūmosānumia, na pō'rārē miacārā niwā. ²⁻⁴ A'ticūrā nicārā niwā: Rubén, Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabuló, Benjamí, Dan, Neftalí, Gad, Aser nicārā niwā. ⁵ Na nipe'tirā Jacob pō'rā, tojo nicā na pārāmerā nírā setenta nicārā niwā. José pe'e Egiptopū nitojacū niwī.

⁶ Be'ropū José, cū ma'misūmūa, cū acabiji, tojo nicā nipe'tirā na ya turicjārā quē'rā wērīa wa'acārā niwā. ⁷ Na Israe curuacjārā* pe'e pājārā waro pō'rāticārā niwā. Tojo weerā masāputiyū'rua, pājārā waro wa'acārā niwā. Ti di'ta Egiptopūre se'sa wa'acārā niwā.

⁸ Be'ropūre Egiptore apī wioḡū sājācū niwī. Cū José ye cjasere masīticū niwī. Cūmasārē nicū niwī: ⁹ “Israe curuacjārā marī yū'rūoro pājārā waro nima. Tojo nicā marī yū'rūoro tutuarā nima. ¹⁰ Tojo weerā na pō'rātinemotica'to nírā, ¿de'ro weeroūamitito? Marī cā'mota'aticāma, a'mewējēse wa'a, marīrē í'atu'tirā me'rā a'mesū'a, marī me'rā a'mewējē, marī ya di'tare wijawā'cābosama”, nicū niwī.

¹¹ Tojo weerā faraó, Egiptocjārā wioḡū, tojo nicā āpērā wiorā Egiptocjārārē sū'ori da'rase dutiri masārē sōrōcārā niwā. Tutuaro me'rā Israe curuacjārārē da'radutipecārā niwā. Narē cū ba'ase nūrōatje macārīrē Pitón, Ramsés wāmetise macārīrē yeeduticārā niwā. ¹² Narē pūrō da'radutipemicā, nemorō masāputicārā niwā. Tojo weerā Egiptocjārā narē pūrō uicārā niwā.

¹³ Da'rase dutiri masā Israe curuacjārārē pajaña'rō marīrō da'radutipenemocārā niwā. ¹⁴ Na catiri ūmūcore ña'abutiario pi'eticā weecārā niwā. Di'ta sa'beduti, te di'ta cujirire yeeduti, tojo nicā cāpū cjasere da'radutipecārā niwā. A'te nipe'tise na Israe curuacjārārē tojo weesere ne pajaña'ticārā niwā. ¹⁵ Apeyema tja faraó numia wī'marā bajuari cura co'terā numia Sifra, Fúa wāmetirārē a'tiro nicū niwī:

¹⁶ —Mūsā hebreo masā numia pō'rāticā co'terā, ūmū, numio niti nírā, añurō í'aña. Numio nicā, cūña. Ūmū pūrīcārē wējēcā'ña, nicū niwī.

* 1:7 Israe curuacjārā Jacob pārāmerā nituriarā nicārā niwā. Ō'acū Jacore cū wāme “Israe” dūcayucū niwī. Gn 32.28

¹⁷ Cũ tojo nimicã, co'terã numia pe'e Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'rã, wiogu cũ dutisere weeticãrã niwã. Tojo weerã wĩ'marã umuarẽ wẽjeticãrã niwã. ¹⁸ Na tojo wẽjeticã tu'ogu, faraó na numiarẽ pijiocu niwĩ:

—¿De'ro weerã masã wĩ'marã umuarẽ wẽjėtiati? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

¹⁹ Na faraórẽ yu'ticãrã niwã:

—Hebreo masã numia Egiptocjãrã numia weronjõ nitima. Na tutuarã numia niyurã, ãsã etase duporo wuatojacãrã niama, ni yu'ticãrã niwã.

²⁰⁻²¹ Na wĩ'marã umuarẽ wẽjėtiyucã, Israe curuacjãrã pãjãrã waro masãputinemo, nemorõ tutuarã wa'acãrã niwã. Co'terã numia Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'yucã, na quẽ'rãrẽ põ'rãticã weecu niwĩ. ²² Be'ro faraó nipe'tirã Egiptocjãrãrẽ a'tiro duticu niwĩ: “Nipe'tirã hebreo masã umua bajuacã, dia Nilopu doqueñocõ'acã'ña. Numia dia'cũrẽ du'aya”, nicu niwĩ faraó.

2

Moisé cũ bajua'que ni'i

¹ Faraó cũ Israe curuacjãrã põ'rã umuarẽ wẽjėdutiri cura ni'cũ umu Levi ya curuacjũ ti curuacjõ me'rãta omocã du'tecu niwĩ. ² Co nijĩpaco wa'a, umurẽ põ'rãtico niwõ. Cũ wĩ'magũ añugũ nicã ì'agõ, ì'tia mujĩpũ cũrẽ nuocucoco nimiwõ. ³ Co cũrẽ nuopõtėotibosa'a majã nígõ, ni'cã bati na su'aca batire mii, aco sãjãrĩ nígõ, ope me'rã bi'aco niwõ. Tojo weetu'ajanu'cõ, wĩ'magũrẽ ti batipu sãaco niwõ. Sãatoja, dia Nilo sumuto nise queri wa'teropu po'oburoco niwõ. ⁴ Po'oburotoja, cũ ma'miorẽ “¿De'ro wa'agusari?” nígõ, “Yoacureropu tojanu'cã ì'ao'oña”, nico niwõ.

⁵ To be'ro faraó macõ diapu u'ago bu'aco niwõ. Core da'raco'terã numia ti maa sumuto sijabaque'ari cura, co pe'e ti batire te queri wa'teropu pa'sacã ì'abocaco niwõ. Ì'a, ni'cõ core da'raco'tegore piji, ti batire miitidutico niwõ. ⁶ Ti batire pão, wĩ'magũ utigure ì'aco niwõ. Cũrẽ ì'agõ, pũrõ pajaña'co niwõ.

—Ã'rĩ wĩ'magũ hebreo masã macũ nisami, nico niwõ.

⁷ Co tojo weecã ì'agõ, cũ ma'mio ì'awã'cã, faraó macõrẽ nico niwõ:

—¿Ni'cõ hebreo masõ ã'rĩ wĩ'magũrẽ miomasõacjore yu'u pijigo wa'acã usari? nico niwõ.

⁸ —Ëu, ni'cõ pijigo wa'aya, nico niwõ.

Co tojo nicã tu'ogo, wĩ'magũ pacore pijigo wa'aco niwõ.

⁹ Be'ro cũ paco etacã ì'agõ, faraó macõ core nico niwõ:

—Ã'rĩ wĩ'magũrẽ mia, yu'ure masõbosaya. Yu'u mu'urẽ wapayegoti, nico niwõ.

Tojo weego wĩ'magũ paco cũrẽ mia, masõco niwõ. ¹⁰ Cũ bucucure nicãpu, faraó macõrẽ wiaco niwõ. Co pe'e co macũ diácjũrẽ weronjõ tojacã weeco niwõ. Cũrẽ Moisé wãme õ'oco niwõ. “Diapu po'oburo'cure miuwũ” nígõ, tojo wãme õ'oco niwõ.

Moisé Egiptopu ni'cu du'tiwija'que ni'i

¹¹ Peje cũ'marĩ be'ro Moisé bucupu nígũ, ni'cã numu cũ acawererãrẽ ì'agũ wa'acu niwĩ. Topu hebreo masãrẽ uputu da'radutipecã ì'acu niwĩ. Ni'cũ Egiptocjũ cũ acaweregu hebreo masũrẽ paacã ì'acu niwĩ. ¹² Cũrẽ tojo weecã ì'a, añurõ ì'astepeo, “Ãpẽrã marĩma” ni, Egiptocjũrẽ wẽjẽ, nucũporopu yaacũucã'cu niwĩ. ¹³ Ape numu cũ acawererã nirõpu wa'acu niwĩ tja. Puarã hebreo masãrẽ a'mequẽcã ì'acu niwĩ. Tojo wee, apĩrẽ paagure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u acaweregure paati? nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ pe'e yu'ticu niwĩ:

—¿Noa mu'urẽ ãsãrẽ beseacju, wiogu sõrõati? ¿Mu'u Egiptocjũrẽ wẽjẽ'caro weronjõ yu'ure wẽjẽs'ĩsari? nicu niwĩ.

Tere tu'ogu, Moisé pũrõ uicu niwĩ. “¿Aco! Yu'u Egiptocjũrẽ wẽjẽ'quere masĩtojarã”, nicu niwĩ.

¹⁵ Faraó cū Egiptocjūrē wējē'quere tu'ogu, Moisére wējēsī'rīgū, cūrē ñe'eduticu nimiwī. Moisé pe'e faraórē du'tigu, Madiá wāmetiropu nisetigu wa'acu niwī. Topu etagu, aco wijari pe na se'éca pe pu'to ejanujācu niwī.

¹⁶ Madiácjū pa'i, Reuel* wāmetigu siete numia pō'rāticu niwī. Ti numurēta na numia ti pepu aco waarā wa'acārā niwā. Na pacu yarā ovejare tīarātirā, sī'rīse co'ripu aco pio mu'muorā a'ticārā nimiwā. ¹⁷ Āpērā umua oveja, cabra co'terā pe'e eta, na numiarē cō'atōrōcā'cārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Moisé wā'cānū'cā, na numiarē caribocā cā'mota'acu niwī. Be'ro acore waamí, sī'rīse co'ripu piosāa, na yarā ovejare tīacu niwī.

¹⁸ Na numia pacu tiropu dajacā, narē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weerā ni'cācārē maata dajati?

¹⁹ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ni'cū Egiptocjū oveja cabra co'terārē cā'mota'abosami. Be'ro aco waamí, marī yarā ovejare tīami.

²⁰ Na tojo nicā tu'ogu, narē sērītiña'cu niwī:

—¿No'orpu niati cū? ¿De'ro weerā cūrē cō'awā'cātiati? Cūrē ba'adutirā pijirā wa'aya, nicu niwī.

²¹ Tojo wee Moisé Reuel ya wi'ipu eja, ba'acu niwī. Cū “Ūsā me'rā tojayá” nicā, “Ja” ni, na me'rā niseticu niwī. Be'ro Reuel cū macō Séforare Moisére numisocu niwī. ²² Be'ro co nijipaco wa'a, ni'cū macūtico niwō. Moisé cūrē Gersón† wāme ō'ocu niwī. “Yu'u āpērā ye di'tapure aperocjū weronojō tu'oña'a. Tojo weegu cūrē Gersón wāme ō'o'o”, nicu niwī.

²³ Peje cū'marī be'ro Egiptocjū wiogu wērīa wa'acu niwī. Tojo wērīmicā, Egiptocjārā Israe curuacjārārē uputu da'radutipe, pi'eticā weenu'cūcā'cārā niwā. Tojo weerā na bujawetiyu'rua, Ō'acūrē “Ūsārē weetamuña”, ni sērī, caricūnu'cūcā'cārā niwā. Ō'acū na caricūserē tu'ocu niwī. ²⁴ Tere tu'ogu, cū toduporopu Abrahā, Isaa, Jacob me'rā apo'quere wācūcu niwī. ²⁵ Tojo weegu na pi'etisere ī'agū, pajaña'cu niwī.

3

Ō'acū Moisére piji'que ni'i

¹ Moisé cū mañecū Jetro* yarā ovejare co'tecūcu niwī. Jetro Madiácjū pa'i nicu niwī. Ni'cā numu Moisé Jetro yarā ovejare masā marīrōpu yu'rua, téé Ō'acū yagu† ūrūgū Horeb‡ wāmeticjūpu miacu niwī. ² Topu ni'cū zarza wāmetiri siti ūjūrī pō'rā decopu Ō'acū cū basuta nimigū cūrē wereco'tegu weronojō upusājānū'cā,§ cūrē bajuacu niwī. Ti pecame'e ūjūcaro niwū, ūjūrō pe'e. Mejō ūjūpe'tidijaticaro niwū. ³ Tere pūrō ī'agū, Moisé a'tiro wācūcu niwī: “¿Ñe'enojō niti tojo wa'ase? ¿De'ro weero ti zarza ūjūpe'tiweti? nīgū, ī'agū wa'aguti,” ni wācūcu niwī.

⁴ Ō'acū Moisére ti me'erē ī'awā'cāticā ī'acu niwī. Ti zarza siti decopu nīgū, cūrē pisucu niwī:

—¡Moisé! nicu niwī.

—A'topu ni'i, ni yu'ticu niwī Moisé.

⁵ Tojo nitoja, Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Pu'toacāpu a'titicā'ña. Mu'u ye sapatu caserire tuweeya. Mu'u u'tacūurō añurō yu'u niro' waro ni'i. ⁶ Yu'u mu'u ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob ējōpeo'cu Ō'acū ni'i, nicu niwī.

Moisé Ō'acūrē ī'aui nicu niwī. Tojo weegu cū diapoare mo'acu niwī.

⁷ Be'ro Ō'acū ninemocu niwī tja:

—Yarā masā Israe curuacjārā na Egiptopu pi'etisere añurō ī'apu. Narē su'ori da'rase dutiri masā da'radutipesere caributirā caricūcā tu'oapu. Na pi'etisere añurō masī'i.

* 2:16 Reuere apeterore Jetro pisucārā niwā. Ex 3.1; apetero pe'ere tja cūrē Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11
 † 2:22 Hebreo ye me'rā Gersón “ape di'tacjūpu weronojō tu'oña'se” nisī'rīrō wee'e. Ex 18.3 * 3:1
 Jetrore apeterore Reuel pisucārā niwā. Ex 2.18 Apeterore Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11 † 3:1 “Ō'acū yagu ūrūgū” nīrō, “Ō'acū tigupu nimi” nisī'rīrō wee'e. ‡ 3:1 Ūrūgū Horeb apeterore Sinaí wāmeticaro niwū. § 3:2 Ī'ña Gn 16.7 docapu oja'quere.

⁸ Tojo weegu narē yu'ruogu, dijatiapu. Egiptocjārā doca nirārē miiwīorēgūti. Ti di'tapu nirārē miiwija, añurī di'ta, pajiri di'tapu miagūti. Cabra õpēco, mumiaco pajiro aco o'maburoro weronojō nirī di'ta ni'i. Cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā na nirī di'ta ni'i. ⁹ Israe curuacjārā narē da'radutipesere “Caributia wa'asa'a” ni caricūserē tu'oapu. Tojo nicā, Egiptocjārā narē ña'arō weepēcā ī'apu. ¹⁰ Tojo weegu wa'abaque'oya. Yarā masā Israe curuacjārārē Egiptopure miiwīrōdutigu, faraó tiropu mu'urē o'ogutigu wee'e.

¹¹ Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé Ō'acūrē nicu niwī:

—Yu'u mejō nigū ni'i. Tojo weegu ¿de'ro weegu yu'u faraó tiropu wa'a, Israe curuacjārā Egiptopu nirārē miiwīrōbosari? nicu niwī.

¹² Ō'acū cūrē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Yu'u mu'u me'rā nigūsa'a. Yarā masā Egiptopu nirārē miiwīrōca be'ro musā nipe'tirā a'tigu ũrūgūpu yu'ure e'catipeorāsa'a. Tojo wa'acā, “Diacjūta Ō'acū yu'ure o'oámi”, ni masīgūsa'a.

¹³ Moisé pe'e Ō'acūrē a'tiro ni yu'tinemocu niwī:

—Yu'u Egiptopu wa'a, Israe curuacjārārē “Ō'acū, marī ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu musā tiropu yu'ure o'oámi” ni werecā, na yu'ure “¿De'ro wāmetiti cū?” ni sērītiña'bosama. To pūrīcārē, ¿narē de'ro ni yu'tibosari?

¹⁴ Ō'acū cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'uta ni'i niwūaguta. Israe curuacjārārē weregu, “Yu'uta ni'i” nigū musā tiropu yu'ure o'oámi, niña.

¹⁵ Apeye Ō'acū Moisére nicu niwī tja:

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, musā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wioguta musā tiropu yu'ure o'oámi”, ni wereya. A'te yu'u wāme ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tirā be'rocjārāpu a'ti wāmerē yu'ure pisunu'cūcā'rāsama. ¹⁶ Egiptopu wa'a weet-jāgū, Israe curuacjārā wiorārē neocūu, a'tiro niña: “Ō'acū, musā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu, yu'ure bajuami. Musā ye cjasere a'tiro niami: ‘Narē añurō ī'anurūapu. Egiptocjārā narē ña'arō weepesere ī'apu’, niami. ¹⁷ Apeye yu'ure ninemoami: ‘Egiptocjārā narē ña'arō weepesere yu'rūweticā weegusa'a,’ niami. Tojo wee musārē ti di'tapu miiwija, cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā nirī di'tapu miagūsamī. Ti di'ta añurī di'ta cabra õpēco, mumiaco aco o'maburoro weronojō nirī di'ta nisa'a”, ni weredutiami, nicu niwī. ¹⁸ Mu'u wiorārē tojo werecā, mu'urē yu'tirāsama. Tojo weegu Egiptocjū wiogu tiropu na me'rā wa'aya. Cūrē a'tiro ni wereya: “Ō'acū, hebreo masā wiogu, ũsārē pōtērīgū ejami. Tojo weegu i'tia numu wa'aro ũsārē yucu marīrō, masā marīrōpu du'uo'oya. Topu Ō'acū ũsā wiogure wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeorā wa'arāti”, niña. ¹⁹ Musā tojo nimicā, yu'u tutuaro me'rā cūrē wee'otica, Egiptocjū wiogu musārē du'uwīrōsome. ²⁰ Tojo weegu yu'u tutuasere ī'ogū, peje ī'a ucūase me'rā Egiptocjārārē bu'iri da'regutī. Tojo wéca be'ro faraó musārē du'uwīrōgūsamī. ²¹ Apeyema, yu'u Egiptocjārā musārē añurō wācūcā weeguti. Tojo weerā apeyenojō marīrā wa'asome. ²² Nipe'tirā Israe curuacjārā numia Egiptocjārā numia na ye wi'seri pu'to nirārē, tojo nicā āpērā numia na ya wi'ipu nirārē uru me'rā wee'que, plata me'rā wee'que, tojo nicā su'ti sērīrāsama. Te su'ti na pō'rā sāñatje nirōsa'a. Tojo wee Egiptocjārā cūose añusere miape'ocā'rāsama, nicu niwī Ō'acū.

4

¹ Moisé Ō'acūrē yu'ticu niwī:

—Na yu'u tojo nisere ējōpeosome. Tojo nicā yu'u dutisere yu'tisome. Yu'tironojō o'orā, a'tiro pe'e nirāsama: “Ō'acū mu'urē bajuatiapī”, nirāsama, nicu niwī Moisé.

² Ō'acū, “¿Mu'u omocāpure ñe'enojōrē cuoti?” ni sērītiña'cu niwī.

“Yu'u tuacjū ni'i”, ni yu'ticu niwī.

³—Tigūre nucūcāpu doquecūuña, nicu niwī Ō'acū.

Moisé tere tu'ogũ, nucũcãpũ doquecũucũ niwĩ. Cũ tojo weecãta, tigu tuacjũ añã dojocarõ niwũ. Tojo wa'acã ì'agũ, Moisé ui dustimajãcũ niwĩ. ⁴ Õ'acũ pe'e cãrẽ nicũ niwĩ:

—Omocãrẽ síoo, cã pĩcõrõrẽ ñe'ña.

Moisé cã omocãrẽ síoo, añã pĩcõrõrẽ ñe'ecũ niwĩ. Cũ tojo ñe'ecãta, añã nimi'cũ tuacjũ dojocarõ niwũ tja.

⁵ —A'tere ì'arã, “Õ'acũ na ñecãsumũa Abrahã, Isaa, Jacob wiogũ cãrẽ bajuapĩ”, nirãsama, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁶ Be'ro Õ'acũ ninemocũ niwĩ:

—Ni'cãrõacãrẽ mũ'u ya omocãrẽ mũ'u ya su'tiro doca cutiro tiropũ siosõrõña, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nicã, Moisé cã ya omocãrẽ siosõrõcũ niwĩ. Be'ro cã ya omocãrẽ miiwĩrõ, ti omocãrẽ cãmi boari omocã ì'acũ niwĩ. ⁷ Tere ì'agũ, Õ'acũ nicũ niwĩ:

—Apaturi mũ'u ya omocãrẽ mũ'u ya su'tiro doca cutiro tiropũ siosõrõña tja.

Õ'acũ dutironojõta Moisé weecũ niwĩ. Cũ ya omocãrẽ miiwĩrõcãta, nipe'tiro cã upũ weronojõ añurĩ omocã tojacaro niwũ. ⁸ Be'ro Õ'acũ ninemocũ niwĩ:

—Mũ'u nimũ'tãse wee'lose me'rã ãjõpeotirã, mũ'u dutisere weetirã, apetero weerã be'ro apaturi wee'lose me'rã ãjõpeobosama. ⁹ Mũ'urẽ a'te pũaro mũ'u wee'lose me'rã ãjõpeoti, mũ'u dutisere weeticãma, a'tiro weeya. Diapũ acore waamíí, nucũcãpũ piocũõña. Mũ'u topũ waamíí piocũse nucũcãpũ dí dojorosa'a, nicũ niwĩ.

¹⁰ —Acoe, yũ'u wiogũ. Yũ'u ucũme'rĩgũ niwe'e. Todũporopũ, tojo nicã mũ'u ni'cãrõacã yũ'u mũ'u me'rã ucũcã quẽ'rãrẽ añurõ ucũmasĩtisa'a. Nipe'tisetiri ucũgũ, cu'cu nisa'a, nicũ niwĩ Moisé.

¹¹ Õ'acũ cãrẽ nicũ niwĩ:

—¿Noa masãrẽ ucũmasĩcã weeri? ¿Noa narẽ tu'oticã, ucũticã weeri? ¿Noa narẽ ì'amasĩcã, o caperi bajuticã weeri? Yũ'uta tojo weewũ. ¹² Tojo weegũ mũ'u na masã tiropũ wa'aya. Mũ'u narẽ ucũcã weetamugũti. Mũ'u narẽ ucũatjere yũ'u mũ'urẽ weregũti.

¹³ Moisé ne wa'asĩ'rĩticũ niwĩ. Tojo weegũ a'tiro nicũ niwĩ:

—Acoe, yũ'u wiogũ. Apĩrẽ wa'aduticureya, nicũ niwĩ.

¹⁴ Tere tu'ogũ, Õ'acũ Moisé me'rã ua wa'acũ niwĩ. Tojo weegũ cãrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'u ma'mi Aaró pe'e añurõ ucũme'rĩgũ nimi. Mũ'u weronojõ Leví ya curuacjũ nimi. Cũ mũ'urẽ põtẽrĩgũ a'tisami. Mũ'urẽ ì'agũ, upũtu e'catigusami. ¹⁵ Cũ me'rã ucũña. Cũ masãrẽ ucũatjere añurõ wereya. Yũ'u mũsã pũarãrẽ ucũcã weegũti. Mũsãrẽ, mũsã weeatjere queoro weregũti. ¹⁶ Mũ'u Aaró rẽ ucũgũ, yũ'u Õ'acũ cãrẽ ucũgũ weronojõ ucũgũsa'a. Aaró pe'e mũ'u weresere masãrẽ wereturiagusami. ¹⁷ A'tigu tuacjũre miaña. Tigu me'rã peje ì'a ucũase wee'logũsa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

Moisé Egiptopũ majãmitojaa'que ni'i

¹⁸ Moisé cã mañecũ Jetro ya wi'ipũ dajagũ, cãrẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u apaturi Egipto di'tapũ wa'acã yũ'ure du'uo'oya. Topũ yũ'u acawererã waro nisama. Na catimiti nígũ, narẽ ì'asĩ'rĩgũcoro, nicũ niwĩ.

—Jau, añurõ wa'aya, ni yũ'ticũ niwĩ Jetro.

¹⁹ Moisé cã Madiã wãmetiropũ nícaterore Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Egiptopũ dajatojaaya. Mũ'urẽ wẽjẽsĩ'rĩmi'cãrã wẽrĩpe'tiatojama.

²⁰ Cũ tojo nicã tu'ogũ, Moisé cã nũmorẽ, cã põ'rãrẽ “Te'a” nígũ, ni'cũ wĩ'magũ burro bu'ipũ narẽ miipeo, Egiptopũ su'ori dajatojaacũ niwĩ. Tojo nicã tuacjũ, Õ'acũ cãrẽ miaduti'cure miacũ niwĩ.

²¹ Be'ro Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u mũ'urẽ peje ì'a ucũasere wee'omasĩcã weepũ. Tojo weegũ mũ'u Egiptopure etagũ, faraó ì'orõpũ te pejere wee'õña. Yũ'u pe'e faraórẽ mũsãrẽ yũ'rũnu'cãcã weegũti. Tojo weegũ Israe curuacjãrãrẽ du'uwĩrõsome. ²² Cũ tojo weecã, mũ'u cãrẽ nigũsa'a: “Ûsã wiogũ Õ'acũ a'tiro niami: ‘Israe curuacjãrã yũ'u macũ, masã ma'mi weronojõ nima.

²³ Yũ'ure e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uwĩrõña', mũ'urẽ nitojamiapũ. Mũ'u pe'e narẽ du'uwĩrõtĩapũ. Tojo weegu mũ'u macũ masã ma'mirẽ wějẽgũsa'a", ni werecu niwĩ Õ'acũ.

²⁷ Moisé ma'apũ wa'ari curare Õ'acũ pe'e Aaróřẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ wa'a, mũ'u acabiji Moisére põtẽrĩgũ wa'aya.” Tere tu'ogu, Aaró wa'a, Moisére Õ'acũ yagu ũrũgũpũ[☆] põtẽrĩgũ wa'acũ niwĩ. Topũ cũrẽ bocaejagu, põtẽrĩ, añudutigũ mi'micũ niwĩ. ²⁸ Be'ro Moisé, Aaróřẽ Õ'acũ cũrẽ wereduti'quere, tojo nicã peje cũ ĩ'a ucũase ĩ'orãsa'a ní'quere werecu niwĩ. ²⁹ Tu'ajanũ'cõ, na pũarãpũta Israe curuacjãrã wiorãrẽ neocũurã wa'acãrã niwã. ³⁰ Na tiropũ ejacã, Aaró nipe'tise Õ'acũ Moisére ní'quere werepe'ocã'cũ niwĩ. Tojo nicã, masã ĩ'orõpũre, ĩ'a ucũase Õ'acũ narẽ weeĩ'oduti'quere weeĩ'ocũ niwĩ.

³¹ Masã tere ĩ'arã, cũ ní'quere ějõpeocãrã niwã. Õ'acũ na pi'etisere ĩ'a, narẽ pajaña'cã tu'orã, cũrẽ e'catipeorã, ejaque'acãrã niwã.

5

Moisé, Aaró faraó me'rã ucũ'que ni'i

¹ Moisé, Aaró Israe curuacjãrã wiorã me'rã ucũca be'ro, faraó tiropũ wa'a, cũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu, mũ'urẽ a'tiro weredutiami: “Yarã masãrẽ masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ du'uo'oya. Na topũ yũ'ure e'catipeorã, bosenuũ weepe-orãsama”, niami, nicãrã niwã.

² Tere tu'ogu, faraó pe'e a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—¿Noanojõ niti mũsã wiogu nigũ? ¿De'ro wee cũ dutisere tu'o, Israe curuacjãrãrẽ du'uwĩrõbosari? Mũsã “ũsã wiogu Õ'acũ” mũsã nigũrẽ masĩtisa'a. Tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ ne du'uwĩrõsome, nicũ niwĩ.

³ Faraó tojo nicã tu'orã, Moisé, Aaró cũrẽ nicãrã niwã:

—Õ'acũ, hebreo masã wiogu, ũsãrẽ põtẽrĩgũ a'ticũ niami. Tojo weerã ũsã masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ wa'arãsa'a. ĩ'tia nũmũ wa'ano'rõsa'a. Topũ ũsã wiogu Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wějẽ, ějũamorõpeorã wa'arãsa'a. Tojo weeticãma, duti pũrĩse me'rã ũsãrẽ bu'iri da'regũsami. Tojo weetigũ, a'mewějẽse me'rã wẽrĩcã weegũsami, nicãrã niwã.

⁴ Tere tu'ogu, faraó pe'e a'tiro nicũ niwĩ:

—Moisé, Aaró, ¿de'ro weerã masãrẽ da'radu'ucã weeti? Da'rarã wa'ato, nicũ niwĩ.

⁵ Apeyere faraó nicũ niwĩ:

—Nĩ'cãrõacãma Israe curuacjãrã a'ti di'tapũre pãjãrã waro masãputima. ¿Na pãjãrãrẽ da'radu'ucã weesĩ'rĩrã weeti?

⁶ Na tojo nĩca nũmũrẽta faraó sũ'ori da'rase dutiri masãrẽ, tojo nicã Israe curuacjãrã narẽ dutiturĩarãrẽ a'tiro duticũ niwĩ:

⁷ —Mũsã Israe curuacjãrãrẽ na wi'seri weerã yeese kujirire weedutirã, tábutire o'otĩcã'ña majã. Na basu wa'a weetjãrã tábutire miirã wa'ato. ⁸ Todũporo na wi'seri weerã yee'que kujiri wee'carocã'rota weeato tja. Ne ni'cã cuji dũoticã'to. Na nijĩsijarã bajurõma a'tiro caricũma: “Te'a, marĩ wiogu Õ'acũrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ wějẽ ějũamorõpeorã wa'arã”, nima. ⁹ Narẽ nemorõ tutuaro da'ranemocã weeya. Tojo weese me'rã narẽ nisoo weresere wãcũsome, nicãrã niwã.

¹⁰ Tojo weerã sũ'ori da'rase dutiri masã, tojo nicã Israe curuacjãrã narẽ dutiturĩarã Israe curuacjãrã wiorã tiropũ masãrẽ weredutirã wa'acãrã niwã:

—Faraó mũsãrẽ ni'cãcã me'rã ne tábutire o'onemodutitiami. ¹¹ Nĩ'cãrõacãrẽ mũsã basuta tere mũsã no'o bocaro a'masijarã wa'arãsa'a. Tojo weemirã, todũporo mũsã yee'que kujirinũcũta yeerãsa'a tja. Ne dũosome, nicãrã niwã.

[☆] 4:27 Ex 3.1

¹² Tere tu'orā, Israe curuacjārā nipe'tiro Egiptopu tábutire a'marā wa'acārā niwā. ¹³ Faraó su'ori da'rase dutiri masā, nipe'tise nūmūri masārē na todūporo o'o'que kujiricā'rōta o'oduticārā niwā. ¹⁴ Tojo nicā Egiptocjārāta Israe curuacjārā narē dutituriarārē paamūjā, a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerā mūsā ñamica'a, ni'cācā quē'rārē todūporopu mūsā wee'carocā'rōta te kujirire weerā ēmūejaweti? nicārā niwā.

¹⁵ Israe curuacjārā narē dutituriarā pe'e faraó tiropu cūrē a'tiro ni wererā wa'acārā niwā:

—Wioḡu, ūsā mu'urē da'raco'terārē ¿de'ro weegū tojo ña'arō weeti? ¹⁶ Mu'u yarā su'ori da'rase dutiri masā ūsārē tábutire o'otima. Tere o'otimirā, “Ticuse kujiri weeya”, nima. Tojo nicā, ūsārē paama. Ūsā mejēta bu'iriti'i. Wioḡu, mu'u yarā da'rase dutiri masā bu'iritima, nicārā niwā.

¹⁷ Faraó pe'e narē yu'ticu niwī:

—Mūsā nijisijarā ni'i. Tojo weerā a'tiro ninu'cū'u: “Ūsā wioḡu Ō'acūrē wa'icūrārē wējē, ūjūamorōpeorā wa'acā du'uo'oya”, ni'i. ¹⁸ Da'rarā wa'aya majā. Mūsārē tábuti o'otimicā, todūporo mūsā yee'que kujiricā'rōta yeeya, nicu niwī.

¹⁹ Israe curuacjārā narē dutituriarā faraó “Ticuse kujirita yeeya” nicā tu'orā, diasa'ro tu'oña'cārā niwā. ²⁰ Na faraó tiropu ní'cārā wijaarā, Moisére, Aarórē narē co'te'cārārē bocaejacārā niwā. ²¹ Narē a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū mūsā weepetiye'quere ī'a, mūsārē bu'iri da'reato. Faraó, tojo nicā āpērā cūrē su'ori da'rase dutiri masā ūsārē ña'arō ī'atu'tima. Mūsā basuta cūrē di'pji o'o, ūsārē wējēduti'ra weronojō weepā. Tojo weerā mūsāta bu'iriti'i, nicārā niwā.

²² Na tojo nicā tu'ogū, Moisé Ō'acūrē a'tiro ni ñubue, sērīcu niwī:

—Wioḡu, ¿de'ro weegū mu'u ā'rā masārē ña'arō weeti? ¿De'ro weedutigu yu'ure a'topu a'tidutiati? ²³ Mu'u ye cjasere yu'u faraó me'rā ucūnu'cāca nūmu me'rā, cū mu'u yarā masārē nemorō ña'arō weenu'cūcā'mi. Mu'u pe'e mu'u yarā masārē ne yu'rūweticā weewe'e, nicu niwī.

6

¹ Moisé Ō'acūrē sērīca be'ro Ō'acū a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Ni'cārōacā mu'u yu'u faraórē weeatjere ī'agūsa'a. Yu'u tutuase me'rā narē wijacā weeguti. Yu'u tutuasere ī'agū, Egiptopu nirārē wijadutigu'sami, nicu niwī Ō'acū.

² Ō'acū apetero Moisére ucūgū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū, mūsā wioḡu ni'i. ³ Abrahārē, Isaare, Jacore ucūgū, “Ō'acū tu-tuayurūnu'cāgū ni'i”, ni werewu. Tojo nimigū, yu'u wāme waro pe'ere werebajurētiwu. Yu'uta ni'i Ō'acū mūsā wioḡu niwūagūta. ⁴ Apeyema tja, “Mūsā pārāmerā nituriarārē Canaá di'tare o'oguti” ni, na me'rā apowu. Na ti di'tare apesecjārā weronojō níni'wā yujupu. ⁵ Ni'cārōacārē Israe curuacjārā pi'eticā ī'agū, Egiptocjārā narē uputu da'raduticā ī'agū, yu'u na ñecūsumma nituriarā me'rā apo'quere wācū'u. ⁶ Tojo weegū Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Yu'u Ō'acū, mūsā wioḡu, mūsā Egiptocjārā dutise doca nirārē na tutuaro da'radutipesere wijata'aguti. Yu'u tutuaro me'rā, Egiptocjārārē bu'iri da're, mūsārē yu'rūweticā weeguti. ⁷ Mūsā, yarā masā nirāsa'a. Yu'u Ō'acū, mūsā wioḡu nigūsa'a. Tojo weese me'rā mūsā yu'ure ‘Ō'acū, ūsā wioḡu nimi’, nirāsa'a. ‘Cūta ūsārē Egiptocjārā dutise doca ní'cārārē wijacā weemi; na tutuaro me'rā da'radutipesere wijata'ami’, nirāsa'a. ⁸ Yu'u Abrahārē, Isaare, Jacore o'oguti níca di'tapu mūsārē miagūsa'a. Te mūsā ye di'ta nidojarosa'a. Yu'u Ō'acū, mūsā wioḡu ni'i”, nicu niwī.

⁹ Moisé a'tere Israe curuacjārārē wereturiacu niwī. Uputu Egiptocjārā narē da'radutipeyucā, bujaweti, wācūtutuadu'ucārā niwā. Tojo weerā Moisé narē ní'quere yu'titicārā niwā. ¹⁰ Tere ī'agū, Ō'acū Moisére nicu niwī:

¹¹ —Faraó tiropu wa'aya. Wa'a, cūrē Israe curuacjārārē ti di'tapu nirārē wijadutiya.

¹² Moisé pe'e Ō'acūrē a'tiro yu'ticu niwī:

—Israe curuacjārã yu'ure ne cã'rõ yu'titima. Nemorõ faraó pũrĩcã yu'titisami. Yu'u ucũgũ ne me'rĩtisa'a, nicu niwĩ.

¹³ Tere tu'ogu, Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ Israe curuacjārãrẽ, tojo nicã faraõrẽ a'tiro ni weredutigũ o'ócũ niwĩ tja:

—Õ'acũ Israe curuacjārã Egiptopũ nirãrẽ ãsãrẽ miiwijadutiami, ni wereya, nicu niwĩ.

Aaró, Moisé ñecũsumũa ye curaricjārã wãme ni'i

¹⁴ Israe curuacjārã masã ma'misumũa ã'rã nicãrã niwã:

Jacob macũ Rubén, masã ma'mi nicu niwĩ. Cũ põ'rã Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicãrã niwã. ã'rã Rubén ya curuacjārã nicãrã niwã.

¹⁵ Simeó põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar, Saúl nicãrã niwã. Cũ Saúl cananeo di'tacjõ macũ nicu niwĩ. ã'rã Simeó ya curuacjārã nicãrã niwã.

¹⁶ Leví ciento treinta y siete cũ'marĩ caticu niwĩ. Masã ma'mi me'rã nu'cã, téé nituogu me'rã cũ põ'rã a'tiro wãmeticãrã niwã: Gersón, Coat, Merari. ¹⁷ Gersón põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Libni, Simeí. ¹⁸ Coat ciento treinta y tres cũ'marĩ caticu niwĩ. Cũ põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Amram, Izhar, Hebró, Uziel. ¹⁹ Merari põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Mahli, Musi nicãrã niwã. ã'rã Leví ya curuacjārã masã ma'mi me'rã ninu'cã, téé nituogu me'rã nicãrã niwã.

²⁰ Amram cũ wãmeo Jocabed me'rã numoticu niwĩ. Na Aaró, Moisére põ'rãticãrã niwã. Amram ciento treinta y siete cũ'marĩ caticu niwĩ.

²¹ Izhar põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Coré, Nefeg, Zicri.

²² Uziel põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Misael, Elzafán, Sitrí.

²³ Aaró Elisabet wãmetigore numoticu niwĩ. Co Aminadab macõ Naasón* acabijo nico niwõ. Na a'ticũrã põ'rãticãrã niwã: Nadab, Abihú, Eleazar, Itamar.

²⁴ Coré põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Asir, Elcana, Abiasaf. Na Coré ya curuacjārã nicãrã niwã.

²⁵ Ni'cũ Aaró macũ Eleazar, Futiel wãmetigũ macõ ni'cõrẽ numoticu niwĩ. Co Finees wãmetigũre põ'rãtico niwõ. Leví ya curuacjārã masã ma'mi me'rã nu'cã, téé nituogu me'rã nicãrã niwã.

²⁶ Aaró, Moiséreta Õ'acũ Israe curuacjārãrẽ Egipto di'tapũ ní'cãrãrẽ sũ'ori miiwijaduticu niwĩ. Na ye curari me'rã tojo weeduticu niwĩ. ²⁷ Náta tja Israe curuacjārãrẽ Egiptopũre miiwijarãti nĩrã, faraó me'rã ucũcãrã niwã.

Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ piji'que ni'i

²⁸⁻²⁹ Õ'acũ Egiptopũ Moisé me'rã cũ ucũca numũrẽ, cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ, mũsã wiogu ni'i. Nipe'tise yu'u mũ'urẽ wereatjere faraó, Egiptocjārã wiogu wereapa.

³⁰ Moisé pe'e cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Wiogu, yu'uma yu'u ucũse ne, to wa'awe'e. Tojo weegu faraó yu'u ucũsere ne yu'titigũsami, nicu niwĩ Moisé.

7

¹ Moisé tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cũrẽ nicu niwĩ:

—Í'aña majã. Mũ'u faraõrẽ ucũcã, yu'u basu cũrẽ ucũgũ weronojõ tu'oña'gũsami. Mũ'u ma'mi Aaró pe'e mũ'urẽ ucũbosagusami. ² Mũ'u Aarõrẽ nipe'tise yu'u dutisere weregusa'a. Be'ro cũ pe'e faraõpũre Israe curuacjārãrẽ ti di'tapũ nirãrẽ wijadutigũ ucũgũsami. ³⁻⁴ Yu'u pe'e cũrẽ mũsãrẽ yu'rũnu'cãcã weeguti. Peje apeyenojõ í'a ucũsenojõrẽ Egiptopũre wee'omicã, faraó mũsã sãrĩsere yu'tisome. Egiptopũre yu'u tutuasere í'ogũti. Queoro narẽ bu'iri da'regu, to Egiptopũ nirã yarã masãrẽ wijacã weeguti. ⁵ Egiptopũre yu'u tutuasere í'õca be'ro, tojo nicã Israe curuacjārãrẽ miiwijacã be'ro, Egiptocjārã yu'u wiogu ni'i nisere masĩrãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

* 6:23 Naasón Aminadab macũ masã ma'mi nicu niwĩ. Num 1.7

⁶ Moisé, Aaró Õ'acũ cũ duti'caronojõta queoro weecãrã niwã. ⁷ Na faraó me'rã ucũcaterore Moisé ochenta cũ'marĩ сносу niwĩ. Aaró pe'e ochenta y tres cũ'marĩ сносу niwĩ.

Aaró cũ tuacjũ queti ni'i

⁸ Õ'acũ Moisére, Aaróre nicũ niwĩ:

⁹—Faraó musãrẽ apeyenojõ wee'ioduticã, Aaró cũ ya tuacjũre mii, nucũcãpũ faraó tiro doquecũudutiya. Cũ tojo weecã, tigũ tuacjũ añã dojorosa'a, nicũ niwĩ.

¹⁰ Moisé, Aaró, faraó tiropũ cũ me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aaró cũ tuacjũre faraó, tojo nicã cãrẽ da'raco'terã põtẽorõpũ doquecũucũ niwĩ. Cũ tojo weecãta, tigũ tuacjũ añã dojocarõ niwũ. ¹¹ Tojo weecã ì'agũ, faraó pe'e cũ yarã masĩrĩ masãrẽ, tu'oña'rĩ masãrẽ pijicũ niwĩ. Na quẽ'rã na masĩsere mejãrõta weecãrã niwã. ¹² Na ye tuasepagũre nanũcũ doquecũucãrã niwã. Terapũnũcũ añã dojocarõ niwũ. Aaró yagũ tuacjũ pe'e masĩrĩ masã, tu'oña'rĩ masã yepagũre ba'ape'ocã'carõ niwũ. ¹³ Tojo wa'amicã, faraó pe'e Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãcũ niwĩ. Õ'acũ “Tojo wa'arosa'a” ní'caronojõta ne yũ'titicũ niwĩ.

Õ'acũ dí me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹⁴ Moisé, Aaró faraó tiropũ wijáaca be'ro Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—Faraó yũ'titi, ne Israe curuacjãrãrẽ wijacã weetimi. ¹⁵ Ñamiacã ñamicure, cũ diapũ bu'ari curã cũ me'rã ucũrã wa'aya. To dia sumutopũ co'teapa. Mũ'u yagũ tuacjũ añã dojocã wee'cũ me'rã wa'aya. ¹⁶ Topũ faraóre a'tiro niña: “Õ'acũ, hebreo masã wiogũ, mũ'ũrẽ a'tiro nidutigũ yũ'ũre o'oami: ‘Yarã masãrẽ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ yũ'ũre e'catipeorã wa'acã, du'uo'oato’, niami. Mũ'u pe'e ne ‘Jau’ niwe'e. ¹⁷ Tojo weegũ Õ'acũ a'tiro niami: ‘Ni'cãrõacã me'rã yũ'u wiogũ nisere masĩgũsa'a’, niami. Yũ'u, Moisé, yagũ tuacjũ me'rã acore paapo'ocã, aco dí dojorosa'a. ¹⁸ Wa'i wẽrĩrãsama. Te aco ãrise dojorosa'a. Tere yabirã, Egiptocjãrã ne sĩ'rĩsome”, Õ'acũ Moisére tojo ni wereduticũ niwĩ faraóre.

¹⁹ Õ'acũ Moisére a'tiro ninemocũ niwĩ:

—Aaróre a'tiro niña: “Nipe'tise maarĩrẽ, o'majã maarĩacãrẽ, tojo nicã ditararire, nipe'tise aco posetisenõjõ Egiptopũ nisere mũ'u yagũ tuacjũ me'rã síoo, wẽjẽtuato. Tojo weecã, aco na yucũ co'ripũ nise, ãtã me'rã wee'queparũpũ nise dí dojorosa'a”, nicũ niwĩ.

²⁰ Moisé, Aaró Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aaró cũ yagũ tuacjũre diapũ paapo'ocũ niwĩ. Faraó, cũ docacjãrã ì'orõpũ tojo weecũ niwĩ. Tojo weecã, te aco dí dojocarõ niwũ. ²¹ Wa'i wẽrĩcãrã niwã. Aco ãrise tojocarõ niwũ. Tojo weerã Egiptocjãrã masã ne te acore sĩ'rĩticãrã niwã. Nipe'tiro Egipto cjase aco dí dojope'tia wa'acaro niwũ.

²² Tojo wa'amicã, Egiptocjãrã tu'oña'rĩ masã na masĩse me'rã mejãrõta weecãrã niwã. Faraó Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã, Õ'acũ cũ ní'caronojõta Moisé, Aaró na nisere ne tu'oticũ niwĩ.

²³ Faraó tu'oronojõ o'ogũ, majãmitojaa, cũ ya wi'ipũ wa'a wa'acũ niwĩ. ²⁴ Nipe'tirã Egiptocjãrã aco añuse na waatje perire dia sumutopũ se'ecãrã niwã. Dia cjase pe'e ne sĩ'rĩse mejẽta nicaro niwũ.

Õ'acũ oma me'rã bu'iri da're'que ni'i

²⁵ Õ'acũ diare dí dojocã wéeca be'ro ni'cã semana yũ'rũcarõ niwũ.

8

¹ Titare Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Faraó tiropũ wa'a, cãrẽ a'tiro niña: “Õ'acũ a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ du'uo'oya. Na yũ'ũre ãjõpeorã wa'ato. ² Mũ'u narẽ du'uwĩrõticãma, oma me'rã nipe'tiro Egiptopũre bu'iri da'reguti. ³ Diapũre oma yũ'rũmajãrãsama. Na mũ'u wiogũ nirĩ wi'ipũre sãjãárãsama. Mũ'u cãrĩrĩ tucũpũre, mũ'u cãrĩpesaropũre, mũ'u docacjãrã wiorã ye wi'seripũre, nipe'tirã mũ'u yarã masã nirõpũre sãjãárãsama. Mũ'u pá ãjũase wi'seripũre,

tojo nicā pá tuumorēse co'ripure sāñarāsama. ⁴ Na oma mu'u bu'ipū bu'pupejarāsama. Mu'u docacjārā wiorā bu'ipū, mu'u yarā masā bu'ipū bu'pupejarāsama' ”, nicū niwī.

⁵ Ō'acū Moisére werenemocū niwī:

—Aarórē cū yagū tuacjū me'rā nipe'tise maarīrē, maarīacāpūre, ditararipūre síoo, wējētuato. Cū tojo weecā, oma tepū ní'cārā majāa, Egipto di'tapūre mu'mua wa'arāsama.

⁶ Tere tu'ogu, Aaró Egipto di'tapū nise aco bu'ipū cū tuacjūre síoo, wējētuocū niwī. Cū tojo weecā, oma pājārā nipe'tiro ti di'tapūre tuuse'sa wa'acārā niwā. ⁷ Tojo nimicā, tu'oña'rī masā, masīrī masā quē'rā mejārōta weecārā niwā. Egipto di'tapūre oma bajuacā weecārā niwā. ⁸ Tere ī'agū, faraó Moisére, Aarórē pijidutio'ocū niwī. A'tiro nicū niwī:

—Musā wioḡū Ō'acūrē oma yu'u, tojo nicā yarā masā tiro nirārē pe'ticā weedutiya. Mu'u tojo weecā, mu'u yarā masārē wa'icūrārē wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeodutigu du'uo'ogūti, nicū niwī.

⁹ Moisé faraórē yu'ticū niwī:

—¿De'ro nicā mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē sērībosacā ḡasari? Yu'u sērīcā, oma mu'urē, mu'u ya wi'ipūre marīrāsama. Diapū dia'cū tojarāsama.

¹⁰ —Ñamiacāta sērībaque'oya, nicū niwī faraó.

Moisé pe'e cūrē yu'ticū niwī:

—Mu'u níronojōta wa'arosa'a. Te me'rā ne apī Ō'acū ūsā wioḡū weronojō tutuagū marīmi nisere masīgūsa'a. ¹¹ Oma mu'u wioḡū nirī wi'ipūreta pe'tirāsama. Pe'ti, diapū dia'cū tojarāsama. Mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē caribonemosome, nicū niwī.

¹² Tu'ajanū'cō Moisé, Aaró faraó ya wi'ipū ní'cārā wijaa wa'acārā niwā. Be'ro Moisé Ō'acūrē “Oma Faraórē o'ó'cārāre pe'ticā weeya” ni, sērīcū niwī. ¹³ Ō'acū Moisé cū sērī'caronojōta weecū niwī. Oma wi'seripū ní'cārā, wijaropū ní'cārā, cāpūpū ní'cārā wēripe'tia wa'acārā niwā. ¹⁴ Masā na oma wērī'cārārē seeneocūucārā niwā. Nipe'tiropū ña'arō ūrīcaro niwū. ¹⁵ Oma pe'ticā ī'amigū, faraó na marīcā ī'agū, Ō'acūrē yu'rūnū'cāḡū, Moisé, Aaró na ucūsere ne tu'osī'rīticū niwī. Ō'acū cū ní'caronojōta wa'acaro niwū.

Ō'acū moarā dími'rīrācā me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹⁶ Ō'acū Moisére nicū niwī:

—Aarórē cū yagū tuacjūre síoo, nucūcāpū di'tamarārī nisere paacūudutiya. Tojo weecā, nipe'tiro Egiptopūre moarā dími'rīrācā pājārā bajarāsama, nicū niwī.

¹⁷ Cū duti'caronojōta weecārā niwā. Aaró cū tuacjūre síoo, nucūcāpū paacūucū niwī. Cū tojo weecāta, nipe'tise di'tamarārī Egiptopūre moarā dími'rīrācā pājārā dojocārā niwā. Na masārē, wa'icūrārē nu'rīcārā niwā. ¹⁸ Masīrī masā, tu'oña'rī masā quē'rā na wee'omasīse me'rā moarā dími'rīrācā pājārārē bajurēsī'rīcārā nimiwā. Pōtēoticārā niwā. Na moarā dími'rīrācā masārē, wa'icūrārē nu'rīcārā niwā.

¹⁹ Na tojo wee pōtēotirā, faraórē nicārā niwā:

—A'te Ō'acū cū tutuaro me'rā weese ni'i, nicārā niwā.

Tojo wa'amicā, faraó pe'e Ō'acūrē yu'rūnū'cāḡū, na ucūsere ne tu'otīcū niwī. Ō'acū cū ní'caronojōta weecū niwī.

Ō'acū nurūrūa me'rā bu'iri da're'que ni'i

²⁰ Be'ro Ō'acū Moisére nicū niwī:

—Faraó ñamiacā ñamicure diapū bu'agusami. Tojo weerā musā maata wā'cā, cūrē a'tiro nirā wa'apa: “Ō'acū a'tiro niami: ‘Yarā masārē yu'ure e'catipeorā wa'acā du'uo'oya. ²¹ Mu'u narē du'uo'otīcāma, mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē, musā ye wi'seripūre nurūrūarē o'ógūti. Egiptocjārā ye wi'seripū nurūrūa mu'mua wa'arāsama. Mejārōta nucūcāpū quē'rārē mu'murāsama. ²² Tojo wa'ari curare Gosén di'ta pe'ema, yarā masā na nirōrē ne ni'cū nurūrū marīgūsami. Mu'u faraó, te me'rā yu'u Ō'acū, a'ti di'tapū nisere masīgūsa'a. ²³ A'tiro weecā, yarā masārē, mu'u yarā me'rā ducawaasere

masĩgũsa'a. A'te yu'u tojo nise ñamiacãta tojo wa'arosa'a', niami Õ'acũ", ni wercu niwĩ Moisé.

²⁴ Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ. Faraó ya wi'ipure, tojo nicã cũ docacjãrã wiorã ye wi'seripure nurũrũa pãjãrã waro añurõ na'itĩ'arõ tuusãjãacãrã niwã. Nipe'tiro Egiptocjãrã na nirõpũre tojo wa'acaro niwũ. Na nurũrũa pãjãrã niyu'rũarã, ti di'tare añurõ mu'muyũ'rua, dojorẽbutiacãrã niwã.

²⁵ Tojo wa'acã, faraó Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ñjũamorõpeorã wa'aya. Mejõ a'ti di'tapũre wijaticã'ña.

²⁶ Moisé cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Ne queoro nitirocoro. Æsã wiogu Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ñjũamorõpeorã, Egiptocjãrã pe'ema na wa'icũrã na ãjõpeorã wiori nima. Tojo weerã na Egiptocjãrã ñsã wa'icũrã na ãjõpeorãrẽ ñjũamorõpeocã ĩ'arã, ñsãrẽ ñtãperi me'rã doquewẽjẽbosama.

²⁷ Æsã ĩ'tia nũmũ wa'aro, yucu marĩõ, masã marĩõpũ wa'arãsa'a. Topũ Õ'acũ ñsã wiogũre cũ duti'caronojõta wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ñjũamorõpeorãsa'a, nicũ niwĩ.

²⁸ Tere tu'ogu, faraó nicũ niwĩ:

—To pũricãrẽ masã marĩõpũ wa'aya. Topũ musã wiogu Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ñjũamorõpeoya. Yoaropũ waro wa'aticã'ña. Yu'u quẽ'rãrẽ sãribosapa, nicũ niwĩ.

²⁹ Moisé cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Maata a'to ní'cũ wijaagũta, Õ'acũ yu'u wiogũre sãrigũti. Ñamiacãta nurũrũa mu'u tiropũre, mu'u docacjãrã wiorã tiropũre, mu'u yarã masã tiropũre marĩrãsama. Mu'u "A'tiro weegũti" ni weecã, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ, Õ'acũ ñsã wiogũre wa'icũrãrẽ wẽjẽ ñjũamorõpeodutigũ du'uo'ocã, tojo wa'arosa'a, nicũ niwĩ Moisé.

³⁰ Moisé faraó ya wi'ipũ ní'cũ cũ wijãaca be'roacãta Õ'acũrẽ sãricũ niwĩ. ³¹ Õ'acũ Moisé cũ sãrĩ'caronojõta weecũ niwĩ. Nurũrũa faraó tiropũ, cũ docacjãrã wiorã tiropũ, cũ yarã masã tiropũ ní'cãrã wijaape'tia wa'acãrã niwã. ³² Na pe'ticã ĩ'amigũ, faraó Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãgũ, Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticũ niwĩ tja.

9

Õ'acũ wa'icũrã ecarãrẽ bu'iri da'regu wẽricã wee'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—Faraó tiropũ wa'a, a'tiro niña: "Õ'acũ, hebreo masã wiogu, a'tiro niami: 'Yarã masãrẽ yu'ũre e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ² Mu'u du'uo'oronojõ o'ogu, narẽ du'uticã, ³ Õ'acũ cũ tutuasere ĩ'ogũ, mu'u yarã wa'icũrã cãpũpũ nirãrẽ bu'iri da'regusami. Narẽ duti pũrise waro wã'cãrõsa'a. Cabayua, burroa, cameyoa, wecua, oveja wẽrĩrãsama. ⁴ Õ'acũ Egiptocjãrã yarã wa'icũrãrẽ wẽricã weegũsami. Israe curuacjãrã yarã pe'ea ne ni'cũ wẽrisome'", nicũ niwĩ.

⁵ Õ'acũ cũ bu'iri da'reatji nũmũrẽ cũtojacũ niwĩ. A'tiro niami:

—Ñamiacã tere tojo weegũti, niami.

⁶ Ape nũmũ cũ tojo ní'quere weecũ niwĩ. Nipe'tirã wa'icũrã Egiptocjãrã yarã wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Israe curuacjãrã yarã pe'e ne ni'cũ wẽrĩticũ niwĩ. ⁷ Faraó Israe curuacjãrã yarã wa'icũrãrẽ ĩ'adutigũ o'ócũ niwĩ. Na yarã ne ni'cũ wa'icũ wẽrĩticũ niwĩ. Tojo wa'acã ĩ'amigũ, Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãgũ, Israe curuacjãrãrẽ ne du'uo'oticũ niwĩ.

Õ'acũ bipisepa me'rã bu'iri da're'que ni'i

⁸ Õ'acũ Egiptocjãrã yarã wa'icũrãrẽ bu'iri da'rẽca be'ro Moisére, Aarõrẽ nicũ niwĩ:

—Pã na ñjũarõ cjase nujãrẽ ni'cã omocã ejatuaro õrẽmiiña. Moisé faraó ĩ'orõ ñmũarõpũ tere doquestemorõato. ⁹ Te nujã añuse marãrĩ tojarosa'a. Nipe'tiro Egipto di'tapũre se'sa wa'arosa'a. Se'sa, masãrẽ, wa'icũrãrẽ bipisepa wa'acã weerosa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Tojo weerã Moisé, Aarõ pá ñjũarõ cjase nujãrẽ mii, faraó tiropũ cũ me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Topũ Moisé te nujãrẽ doquestemorõcũ niwĩ. Cũ tojo weecã, masãrẽ,

wa'icūrārē na upu nipe'tiropu bipisepa wa'acaro niwū. ¹¹ Egiptocjārā masīrī masā, tu'oña'rī masā quē'rā āpērā weronojōta bipisepa wa'ano'cārā niwā. Tojo weerā Moisére ne pōtēoticārā niwā. ¹² Ō'acūta faraórē Moisére, Aarórē yu'rūnu'cācā weecu niwī. Tojo weegu Ō'acū Moisére ní'caronojōta Moisé, Aaró na ucūsere ne yu'titicu niwī.

Ō'acū yusuase aco peri bu'a'que peri paca me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹³ Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Ŋamiacā ŋamicure wā'cā, faraórē a'tiro nigū wa'aya: “Ō'acū, hebreo masā wioḡu, a'tiro niami: ‘Yarā masārē yu'ure e'catipeorā wa'acā du'uo'oya. ¹⁴ Ni'cārōacāma mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē uputu waro bu'iri da'reḡuti. Te me'rā mu'u masīgūsa'a ne apī a'ti di'tapure yu'u weronojō nigū marīmi. ¹⁵ Yu'u tutuasere ī'ogū, ni'cāti me'rāta mu'urē, mu'u yarā masārē bu'iri da're, wējēpe'otojabopā. A'ti di'tapu nimi'cārā bajudutipe'tiatojabopā. ¹⁶ Mu'urē yu'u tutuasere ī'ato nīgū, wējētiwū. Tojo nicā masā nipe'tise di'tacjārā yu'ure masiāto nīgū, tojo weewu. ¹⁷ Tojo weemicā, mu'u pe'e yarā masārē cā'mota'agū, ne du'uo'owe'e. ¹⁸ Mu'urē a'tiro weeguti. Ŋamiacā a'ti orata yusuase aco peri bu'a'que peri paca burucā weeguti. Ne ni'cāti Egiptopure tojo wa'ati'quere wa'acā weeguti. ¹⁹ Tojo weegu mu'u yarā wa'icūrārē mejēcā wa'ari nīgū, añurō nūrōña. Tojo nicā, nipe'tise mu'u cāpūpu cuosere nūrōpe'oya. Te yusuase aco peri bu'a'que peri paca burupejaro, masārē, wa'icūrārē wi'i po'peapu nitirārē wējēpe'orosa'a,” nicu niwī Ō'acū.

²⁰ Ni'cārērā faraó docacjārā wiorā tere tu'oyurā, uicārā niwā. Tojo weerā narē da'rawā'ñaco'terārē, wa'icūrārē wi'i po'peapu cūucārā niwā. ²¹ Āpērā pe'e tere wiope-sase me'rā tu'oticārā niwā. Tojo weerā narē da'rawā'ñaco'terārē, wa'icūrārē cāpūpu cūucārā niwā.

²² Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Mu'u ya omocārē u'muarōpu sīomorōña. Mu'u tojo weecā, nipe'tiro Egiptopure yusuase aco peri bu'a'que peri paca buruosa'a. Te peri masārē, wa'icūrārē, yucupagure, cāpūpu ote'quere nipe'tiro Egiptopu nisere burupejarosa'a, nicu niwī.

²³ Moisé cū ya omocārē u'muarōpu sīomorōcu niwī. Cū tojo weecā, Ō'acū bu'po paase, ya'base o'ócu niwī. Tojo nicā yusuase aco peri bu'a'que peri paca di'tapure burucā weecu niwī. Nipe'tiro Egiptopure te peri buru, tuuse'sanu'cācaro niwū. ²⁴ Bu'po ya'ba, yusuase aco peri bu'a'que peri paca ne tojanu'cārō marīrō burūnu'cūcaro niwū. Egiptopure ne ni'cāti tocā'rō tutuaro buruticaro niwū. ²⁵ Te peri paca nipe'tiro Egiptopure topu nisere mutōdijocā'caro niwū. Masārē, wa'icūrārē, yucupagure, otesere tojo weecaro niwū. Tojo nicā, topu nise nipe'tise yucupagure doquewi'redijocā'caro niwū. ²⁶ Tojo wa'amicā, Gosén di'ta pe'ema Israe curuacjārā tirore ne ni'cā pe buruticaro niwū.

²⁷ Tojo wa'acā ī'agū, faraó Moisére, Aarórē pijidutio'ocu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u ŋa'arō weepā. Yu'uta bu'iriti'i. Tojo nicā yu'umasā quē'rā bu'iritima. Ō'acū pūrīcā bu'iri moomi. ²⁸ Uputu waro bu'po paase, yusuase aco peri bu'a'que peri paca burusere tu'oña'toja'a. Pōtētisa'a. Tojo weegu musārē du'uwīrōḡuti majā. Musā Ō'acūrē ūsā ye cjasere sērībosaya. Yu'u musārē du'uo'oguti, nicu niwī faraó.

²⁹ Moisé cūrē yu'ticu niwī:

—Maata a'ti macāpūre wijagu, Ō'acūrē sērī ŋubueḡu, ya omocārē sīomorōḡuti. Tojo weecā, aco bu'a'que peri paca burunemosome. Bu'po paanemosome. Te me'rā nipe'tiro a'ti nucūcā “Ō'acū ye ni'i” nisere masīrāsa'a. ³⁰ Yu'u pe'e mu'u weesetisere añurō masī'i. Mu'u, tojo nicā mu'u docacjārā wiorā, Ō'acū yu'u wioḡure ne wiopesase me'rā tu'oña'we'e, nicu niwī Moisé.

³¹ Cebada pupiropu weecaro nimiwū. Lino pe'e o'oro weecaro nimiwū. Tojo weero na ote'quere añurō doquemutōcā'caro niwū. ³² Trigo, centenoa pūrīcā be'ropu pupisa'a. Tojo weero tea mejēcā wa'aticaro niwū.

³³ Moisé faraó tiropu ní'cu ti macāpu wijagu, cū ye omocārīrē sīomorō, Ō'acūrē sērīcu niwī. Cū tojo weeri curata maata aco bu'a'que peri paca burudu'ucaro niwū. Tojo nicā

acoro pejadu'ucaro niwũ. Buro quẽ'rã paadu'ucu niwĩ. ³⁴ Tojo wa'acã ì'amigũ, faraó Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãcu niwĩ. Cũ docacjãrã wiorã quẽ'rã mejãrõta yu'rũnũ'cãrã niwã. ³⁵ Õ'acũ Moisé me'rã todũporopũ ní'caronojõta faraó Israe curuacjãrãrẽ ne du'uo'oticu niwĩ.

10

Õ'acũ mu'murĩwi'ia me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraó me'rã ucũgũ wa'aya. Yu'uta cũrẽ, tojo nicã cũ docacjãrã wiorãrẽ mu'urẽ yu'rũnũ'cãcã weearũ. Narẽ yu'u tutuase, ì'a ucuasenojõrẽ wee'ogũti ní'gũ, tojo weearũ.

² Tojo nicã, mu'u põ'rãrẽ, mu'u pãrãmerãrẽ yu'u Egiptocjãrãrẽ bu'iri da're'quere, ì'a ucuae wee'io'quere wereturiato ní'gũ, tojo weearũ. Tojo weerã “Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i” nisere masĩrãsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

³ Cũ tojo níca be'ro Moisé, Aaró faraó me'rã ucũrã wa'acãrã niwã:

—Õ'acũ, hebreo masã wiogu mu'urẽ a'tiro nidutiami: “Yu'u weesere ì'amigũ, yu'u dutiro ne weewe'e. Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ⁴ Mu'u du'uo'oticãma, ñamiacãta mu'murĩwi'ia a'ti di'tare a'ticã weeguti. ⁵ Tojo weerã mu'murĩwi'ia pãjãrã niyucã, di'ta ne bajusome. Aco bu'a'que peri paca buru, doquewẽjẽ dũ'a'quere ba'arãsama. Tojo nicã cãpũpu yucupagu nise pũrĩrẽ ba'ape'ocã'rãsama. ⁶ Mu'u ya wi'ire, mu'u docacjãrã wiorã ye wi'serire, nipe'tirã Egiptocjãrã ye wi'serire mu'mua wa'arãsama. Mu'u ñecũsumua, mu'u pacũsumua na ninũ'cãcaterore ì'ati'quere, téé ni'cãrõacãpu quẽ'rãrẽ musã ì'ati'quere ì'arãsa'a”, nicu niwĩ.

Tojo nitojaguta, Moisé majãminũ'cã, faraó ya wi'ire wijaa wa'acu niwĩ.

⁷ Tere tu'orã, faraó docacjãrã wiorã cũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro nicãpu marĩrẽ ã'rĩ ña'arõ weedu'ugusari? Õ'acũ na wiogũre e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uo'ocã'ña. Cũ marĩ ya di'tare dojorẽpe'otojami. ¿Mu'u tere ì'aweti? nicãrã niwã.

⁸ Faraó Moisére, Aarõrẽ pijiduticu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ, musã wiogũre e'catipeorã wa'aya. Wereya. ¿Noa wa'arãsari musã me'rã?

⁹ Moisé yu'ticu niwĩ:

—Ûsãpũma Õ'acũ ya bosenuũ pajiri bosenuũ nirõ wee'e. Tojo weerã wĩ'marã, ma'mapjia, bucũrã Ûsã me'rã wa'arãsama. Tojo nicã Ûsã yarã ovejare, wecuare miarãsa'a.

¹⁰ Faraó cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ure musã numosãnumia, wĩ'marã me'rã du'uo'ogusami, ni wãcũmisa'a. Yu'u narẽ ne du'uo'osome. Yu'u ì'acã pe'ema, musã ña'arõ wãcũsere masĩno'o. ¹¹ Niwe'e. Musã ñaro weesome. Diacjũta Õ'acũrẽ e'catipeosĩ'rĩrã, umua dia'cũ wa'aya, nicu niwĩ faraó.

Tojo nitoja, faraó Moisére, Aarõrẽ cũ tiro nirãrẽ cõ'awĩrõduticu niwĩ.

¹² Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Mu'murĩwi'ia bajuato ní'gũ, Egipto di'tare mu'u omocãrẽ síoo, wẽjẽtuoya. Mu'u tojo weecã, nipe'tiropũ se'sa wa'arãsama. Nipe'tise yũsuae aco peri bu'a'que peri paca buru, doquewẽjẽ dũ'a'quere ba'ape'ocã'rãsama, nicu niwĩ.

¹³ Moisé Egiptopũre cũ tuacjũre síoo, wẽjẽtuocu niwĩ. Õ'acũ umuco, ñami wĩ'rõrõ mujĩpũ mujãtiro pe'e me'rã wẽeona'ia, wẽeobo'reacã weecu niwĩ. Ape numu bo'reacã wĩ'rõrõ wẽeose me'rãta mu'murĩwi'ia a'ticãrã niwã. ¹⁴ Na ti di'tare nipe'tiropũ tu-use'sanu'cã wa'acãrã niwã. Todũporopũ ne ni'cãti ticũrã pãjãrã mu'murĩwi'ia maricãrã niwã. Be'ropũ quẽ'rãrẽ ì'ano'ña marĩrãsama majã. ¹⁵ Pãjãrã niyucã, di'ta ne bajuticaro niwũ. Cãpũpu na ote'que dũca, tojo nicã yucũdũca aco bu'a'que peri buru, doquewẽjẽ dũ'a'quere nipe'tiro Egiptopũre ba'ape'ocã'cãrã niwã.

¹⁶ Tojo wa'acã ì'agũ, faraó sojaro me'rã Moisére, Aarõrẽ pijidutitjãgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Ō'acū musā wioḡure, tojo nicā musārē ña'arō weeasu. ¹⁷ Ni'cārōacā waroma yu'u ña'arō wee'quere acobojoya. Ō'acūrē yu'ure sērībosaya ā'rā mu'murīwi'ia ña'arō weerārē cō'abosacā, nicu niwī faraó.

¹⁸ Moisé ti wi'ipū ní'cu wijaa, faraó sērīduti'caronojō Ō'acūrē sērībosacu niwī. ¹⁹ Tojo weegu Ō'acū wī'rō mujīpū mujātiro pe'e a'ti'quere mujīpū sājārō pe'e ducayucu niwī. Te wī'rō tutuaro me'rā mu'murīwi'iare Maa Sō'arī maapu wēequeñocā weecu niwī. Tojo weecā, Egiptopure ne mu'murīwi'ia du'saticārā niwā. ²⁰ Ō'acū pe'e faraórē Moisére yu'rūnū'cācā weecu niwī. Tojo weegu faraó Israe curuacjārārē du'uo'oticu niwī.

Ō'acū na'itī'ase me'rā bu'iri da're'que ni'i

²¹ Ō'acū mu'murīwi'ia me'rā bu'iri da'rēca be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Nipe'tiro Egiptopure na'itī'ato níḡū, u'muarō pe'e mu'u ya omocārē sīomorōña. Uputu na'itī'arō waro wa'ato, nicu niwī.

²² Moisé cū ya omocārē sīomorōca be'ro, i'tia nūmu Egiptopure uputu na'itī'acaro niwū. ²³ Tojo wa'ari curare ne ni'cū Egiptopu nirá a'merī'ī'ati, ne aperopu wa'amasītīcārā niwā. Tojo wa'amicā, Israe curuacjārā ye wi'seri pe'ea bo'reyu nicaro niwū.

²⁴ Tojo weegu faraó Moisére pijiduti, a'tiro nicu niwī:

—Ō'acū musā wioḡure e'catipeorā wa'aya. Musā nūmosānumiarē, musā pō'rārē miaña. Musā yarā oveja, wecu pe'ema a'to cūuña, nicu niwī.

²⁵ Moisé pe'e a'tiro yu'ticu niwī:

—Niwe'e. Ūsā yarā wa'icūrārē du'uo'oya. Náta Ō'acū ūsā wioḡure e'catipeorā wējē, ūjūamorōpeojā nima. ²⁶ Tojo weerā ūsā yarā wa'icūrārē miape'ocā'rāsa'a. Ne ni'cūrē cūusī'rītisa'a. Ūsā Ō'acūrē ūjūamorōpeojārē beserātirā uarāsa'a. Topu ejarā, ūsā Ō'acūrē ūjūamorōpeojārē ñamarānojōrē uarā uabosa'a, masītisa'a, nicu niwī.

²⁷ Ō'acū pe'e faraórē cūrē yu'rūnū'cācā weecu niwī. Tojo weegu faraó Israe curuacjārārē du'uo'oticu niwī. ²⁸ Apeyema faraó Moisére a'tiro nicu niwī:

—Wa'aya a'tore. Ne apaturi yu'u tiro a'titicā'ña. Apaturi yu'u tiro a'tigū, boa wa'agusa'a.

²⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé faraórē yu'ticu niwī:

—Añurō wéegu, tojo ni'i. Apaturi mu'urē ī'anemosome, nicu niwī Moisé.

11

Ō'acū masā ma'misūmua wērīse me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹ Ō'acū Moisére nicu niwī:

—Ni'cāti faraórē, tojo nicā Egiptocjārā masārē bu'iri da'retuogutigu wee'e majā. A'te be'ro faraó musārē du'uo'ogusami, du'uo'ogu pe'e. Mejō nipe'tise musā ye me'rā cō'awīrōbutiagusami. ² Ni'cārōacārē Israe curuacjārā umuarē, numiarē Egiptocjārā na pu'to nirārē uru, plata me'rā wee'quere sērīdutiya, nicu niwī.

³ Ō'acū Egiptocjārārē Israe curuacjārārē ī'a, e'caticā weecu niwī. Apeyema tja faraó docacjārā wiorā, tojo nicā ti di'tacjārā Moisére wiopesase me'rā ī'acārā niwā.

⁴ Moisé faraórē nicu niwī:

—A'tiro niami Ō'acū: “Nami deco nicā nipe'tiro Egiptopure sijagusa'a. ⁵ Yu'u to sijari curare nipe'tirā Egiptocjārā pō'rā masā ma'misūmua faraó macū cūrē wioḡu sājādūcayucju me'rā, téé cūrē da'racol'tego trigo ārūagō macū, tojo nicā wa'icūrā bajuamū'tā'cārā wērīāsama. ⁶ Tojo wa'acā, nipe'tiro Egiptopure caricū utirāsama. Toduporopu ne ni'cāti tocā'rō utitiwā. Be'ropu quē'rārē ne apaturi tocā'rō utisome majā”, niami. ⁷ Israe curuacjārā wa'tero pe'ema ne ni'cū masūrē, ne ni'cū wa'icure diayi tu'tisome. Tojo weese me'rā musā Ō'acū Egiptocjārārē, Israe curuacjārārē ducawaasere masīrāsa'a. ⁸ Be'ro nipe'tirā mu'u doca wiorā nirá yu'u tiro a'ti, ejaque'atjārā, “Wa'agusa'a nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā”, nirāsama. Na yu'ure tojo niticāma, yu'u wa'asome, nicu niwī Moisé.

Tojo nitoja, Moisé uase me'rã faraó ya wi'ire wijaa wa'acũ niwĩ. ⁹ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Faraó musã sērĩsere yu'tisome. Cũ o'óticãma, yu'u tutuasere weeĩ'onemono'rõsa'a Egipto di'tapũre, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Moisé, Aaró me'rã Õ'acũ ní'caronojõta faraóre peje weeĩ'onemocãrã niwã. Õ'acũ pe'e faraóre narẽ yu'rũnũ'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu faraó Israe curuacjãrãre du'uo'oticu niwĩ.

12

Israe curuacjãrã Egiptopũre na wija'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére, Aaróre Egiptopũ nirãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

² “A'ti mujĩpũ musãrẽ mejõ nirĩ mujĩpũ mejẽta nirõsa'a. A'ti cũ'marẽ ne ninũ'cãrĩ mujĩpũ nirõsa'a. ³ Nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro ni wereya: ‘A'ti mujĩpũ diez nirĩ nũmũ nicã, ni'cã wi'icjãrã ni'cũ oveja wĩ'magũrẽ o cabracãrẽ ñe'e cuoyuya. ⁴ Ni'cã wi'icjãrã pejetirã nicã “Cũ wa'icũre ba'ape'otibosa'a” nĩrã, a'tiro weerãsa'a. Musã ya wi'i pu'to nirĩ wi'icjãrãrẽ pijio, su'ori ba'arãsa'a. Musã ba'aro ejatuario “Ticũrã masã nima” ni, eti ba'arãsa'a. ⁵ Cũ wa'icũ ni'cã cũ'ma cuogu, mũmũ ne duti moogũ, cãmi marĩgũ niato. Cũ oveja wĩ'magũ o cabracã niato. ⁶ Cũ wa'icũre ñe'e, cuoyuya. Téé a'ti mujĩpũ catorce nirĩ nũmũpũ cuotũorãsa'a. Musã nipe'tirã Israe curuacjãrã, ni'cã wi'icjãrã ñamica'a na'ique'ari cura wa'icũre wẽjẽrãsa'a. ⁷ Be'ro te díre mĩí, musã wa'icũre ba'ari wi'i sope sumutorire wa'rerãsa'a. ⁸ Ñamipũ te pecame'epũ pũo'que di'ire, tá sũ'ese me'rã morẽ'quere ba'arãsa'a. Tojo nicã pá bũcuase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. ⁹ Ne cã'rõ catise di'ire, ne do'a'que di'ire ba'aticã'ña. Wa'icũ cũ dũpoa, cũ dũ'pocãrĩ, cũ u'tamisĩ nipe'tise me'rã pecame'epũ pũono'ato. ¹⁰ Tere ape nũmũpũ ba'arãti nĩrã, ne dũ'aticã'ña. Dũ'sacãma, mejõ mũjũape'ocã'ña. ¹¹ Su'ti, sapatu sãña, musã tuacjũre cuo, sojaro me'rã ba'arãsa'a. Yu'u Õ'acũ Egiptopũre yu'ruasere wãcũrĩ nũmũ ni'i. ¹² Ti ñamita yu'u nipe'tiro Egiptopũre yu'ruagusa'a. Tojo yu'ruagu, nipe'tirã Egiptocjãrã masã ma'misũmũarẽ wẽjẽgũsa'a. Tojo nicã na yarã ecarã mũmũa bajuamũ'tã'cãrãrẽ wẽjẽgũsa'a. Nipe'tirã Egiptocjãrã ãjõpeorãnojõrẽ bu'iri da'regũti. Yu'u Õ'acũ, musã wĩogu weretojapũ.

¹³ ”Musã dí wa're'que wi'serire i'agũ, “Israe curuacjãrã te wi'seripũ nima”, ni masĩgũsa'a. Tojo weegu Egiptocjãrãrẽ wẽjẽgũ, te díre i'agũ, diacjũ yu'rua wa'agusa'a. Ne ni'cũ musã wẽrĩsome. ¹⁴ A'ti nũmũrẽ musã wãcũsiruturãsa'a. Tere wãcũrã, ni'cã bosenuũmũ yu'u Õ'acũrẽ weepeerãsa'a. Musã ti bosenuũmũrẽ weepeerã, tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Cũ'marĩnũcũ musã, musã be'rocjãrã quẽ'rã ti bosenuũmũrẽ weenu'cũcã'rãsama. A'te dutisere musãrẽ cũ'u. ¹⁵ Siete nũmũrĩ pá bũcuase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. Bosenuũmũ nũ'cãrĩ nũmũ me'rã musã ye wi'seripũre pá bũcuacã weesere ne cuoticã'ña. No'o te siete nũmũrĩrẽ pá bũcuase me'rã morẽ'quere ba'arãnojõ Israe curuacjãrã me'rã nimi'cãrã cõ'awĩrõno'rãsama. ¹⁶ Bosenuũmũ nũ'cãrĩ nũmũ musã nerẽ, yu'ũre e'catipeori nũmũ nirõsa'a. Yapatiri nũmũ quẽ'rãrẽ nerẽ, yu'ũre e'catipeori nũmũ nirõsa'a. Te nũmũrĩrẽ ne da'raticã'ña. Ba'ase dia'cũrẽ do'acã, añurõsa'a. ¹⁷ Pá bũcuase me'rã morẽti'quere ba'ari bosenuũmũrẽta musãrẽ nipe'tirã Egiptopũ ní'cãrãrẽ miiwijagusa'a. Tojo weerã musã ti nũmũrẽ bosenuũmũ weepeerãsa'a. Cũ'marĩnũcũ musã, musã be'rocjãrã quẽ'rã ti bosenuũmũrẽ tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Musãrẽ te dutisere cũ'u. ¹⁸ Nimũ'tãrĩ mujĩpũ pá bũcuase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. Catorce nirĩ nũmũ ñamica'a me'rã ba'anũ'cã, téé veintiuno nirĩ nũmũ ti mujĩpũrẽta ñamica'apũ ba'atũorãsa'a. ¹⁹ Musã ye wi'seripũre siete nũmũrĩ ne pá bũcuase me'rã morẽ'que marĩato. No'o ni'cũ pá bũcuase me'rã morẽ'quere ba'agũnojõ, Israe curuacjũ waro, o ape macãcũ Israe curuacjãrã me'rã nisetigũnojõ quẽ'rã cõ'awĩrõno'gũsami. ²⁰ Tere wãcũrã, musã pá bũcuase me'rã morẽ'quere ba'aticã'ña. Musã no'o nirõ ti bosenuũmũ nicã, pá bũcuase me'rã morẽ'que marĩrõ ba'aya”, ni werecu niwĩ Õ'acũ.

²¹ Be'ro Moisé nipe'tirā Israe curuacjārā wiorārē pijidutio'ocū niwī. A'tiro nicū niwī: “Wa'aya. Wa'a, oveja wī'magūrē o cabracārē ñe'e, mūsā ya wi'icjārārē ecarātirā miitia. Miiti, Õ'acū Egiptopure yu'ruari nūmūrē ba'acjare wējēña. ²² Díre ni'cā pajopū cūña. Be'ro hisopo wāmetiri siti cja dūpū mii, te díre yosoya. Be'ro sope nipe'tiro sumutorire wa'reya. Bo'reati dūporo ne ni'cū mūsā ye wi'seripū ní'cārā wijaaticā'ña. Topūta tojacā'ña. ²³ Õ'acū Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēgū wa'agu, wi'serire yu'ruagu, sope sumutorire dí wa're'quere i'agū, ti wi'ire diacjū yu'ruagusami. Tojo weegu Õ'acū cūrē wereco'tegu masārē wējēgūrē mūsā ye wi'serire sājācā cā'mota'agusami. ²⁴ A'te dutise cū'quere mūsā, mūsā pārāmerā nituriarā wiopesase me'rā cuonu'cūrāsa'a. Mūsā be'rocjārā quē'rārē a'te dutise ninu'cūcārōsa'a. ²⁵ Õ'acū cū ní'caronojōta cū mūsārē ‘O'oguti’ níca di'tapure sājāca be'ro a'ti bosenumūrē weenu'cūrāsa'a. ²⁶ Mūsā pō'rā mūsārē ‘¿A'ti bosenum de'ro nisirīrō weeti?’ ni sērīña'cā, ²⁷ mūsā a'tiro yu'tiya: ‘Õ'acūrē ējōpeorā, ā'rīnojō ovejare a'ti bosenumnojōrē wējēno'o. Õ'acū Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēcaterore cū Israe curuacjārā ye wi'seri pe'ere diacjū yu'ruacu niwī. A'tiro wéegu, marī acawererā Israe curuacjārārē yu'ruocū niwī, ni wereya”, nicū niwī Moisé.

Tere tū'orā, Israe curuacjārā Õ'acūrē e'catipeorā, paamu'rīque'acārā niwā. ²⁸ Be'ro nipe'tise Õ'acū Moisére, Aarōrē weeduti'caronojōta weecārā niwā.

Egiptocjārā masā ma'misumua na wērī'que ni'i

²⁹ Nami deco nicā, Õ'acū nipe'tirā Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēcū niwī. Faraó ti di'ta wiogu macū masā ma'mi me'rā wējēñ'cā, téé bu'iri da'leri wi'ipū dujirā pō'rā masā ma'misumuarē wējētūocū niwī. Tojo nicā wa'icūrā bajuamū'tā'cārārē wējēcū niwī. ³⁰ Tojo wa'acā, faraó, tojo nicā nipe'tirā cū docacjārā wiorā, nipe'tirā Egiptocjārā ti ñamirē wā'cāpe'tia wa'acārā niwā. Nipe'tiro Egiptopure bujawetirā uti, caricūcārā niwā. Ne ni'cā wī'i masā ma'mi wērītiri wī'i dū'saticaro niwū. ³¹ Ti ñamita faraó Moisére, Aarōrē pijidutio'ocū niwī. Narē a'tiro nicū niwī:

—A'tore yarā masā me'rā ninemoticā'ña. Wijaya. Mūsā, nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā wa'aya. Mūsā ní'caronojōta mūsā wiogu Õ'acūrē e'catipeorā wa'aya. ³² Mūsā ua'caronojōta mūsā yarā ovejare, wecuare miaña. Yu'ure Õ'acūrē sērībosapa, nicū niwī.

³³ Egiptocjārā Israe curuacjārārē na ya di'tare sojaro me'rā wa'aduticārā niwā. “Na maata wijaticāma, ũsā quē'rā wērīpe'tia wa'abosa'a”, ni wācūcārā niwā. ³⁴ Tojo weerā Israe curuacjārā na pá weeatjere, bucuase marīrō miacārā niwā. Te morēse co'ripū na ye su'ti caseri me'rā oma weetjārā wuacārā niwā. ³⁵ Tojo nicā Moisé cū duti'caronojōta Egiptocjārārē uru me'rā wee'quere, plata me'rā wee'quere, tojo nicā su'tire sērīcārā niwā. ³⁶ Õ'acū Egiptocjārārē apeyenojō tu'saro me'rā Israe curuacjārārē o'ocā weecu niwī. A'tiro weerā Egiptocjārārē na cuomi'que wapatisenojōrē miape'ocārā niwā.

Israe curuacjārā na Egiptore wija'que ni'i

³⁷ Israe curuacjārā Ramsés wāmetiri macāpū ní'cārā wija, Sucot wāmetiropū wa'acārā niwā. Umua seiscientos mil wa'tero dū'pocā me'rā wa'acārā niwā. Numia, wī'marā ba'pagueoya marīrō nicārā niwā. ³⁸ Na me'rā pājārā Israe curuacjārā nitirā, tojo nicā pājārā oveja, wecu wa'acārā niwā. ³⁹ Egiptocjārā Israe curuacjārārē sojaro me'rā wa'aduticārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā na ba'atjere apoyuticārā niwā. Na pá weeatje bucuase marīrō na Egiptopū miiti'que me'rā opa caseri wee, pū'oba'acārā niwā.*

⁴⁰ Na Israe curuacjārā cuatrocientos treinta cū'marī Egiptopure nicārā niwā. ⁴¹ Ticuse cū'marī wa'ari nūmūrēta Egiptopure Õ'acū yarā masā doce curari nirá wijape'ticārā niwā. ⁴² Ti ñamirē Õ'acū narē añurō i'anurū co'tecu niwī. Egiptopū nirārē miijaguti níngū, tojo weecu niwī. Tojo weerā cū'marīnucū Israe curuacjārā Õ'acū ti ñamirē narē co'te'quere wācūrā, cārītibo'reasama.

* 12:39 Opa caseri wee, pū'o, ājūperā weronojō weeba'acārā niwā.

13

O'mecurua, pecame'e ñjūrĩ pō'rã me'rã Õ'acũ ma'arẽ ï'o'que ni'i

¹⁷ Faraó Israe curuacjārārẽ du'uwĩrōcaterore Õ'acũ narẽ filisteo masã nirĩ di'ta yu'rutērĩrĩ ma'apũ miaticũ niwĩ. Ti ma'a diacjũca ma'a nimicã, a'tiro wãcũcũ niwĩ: “Filisteo masã na me'rã a'mewējēsĩ'rĩcã, na uirã, a'mewējērōnojō o'orã, Egiptopũ dajatojabosama”, nicũ niwĩ. ¹⁸ Tojo weegũ Maa Sō'arĩ maapũ wa'adutigũ, masã marĩrō, yucũ marĩrō nirĩ ma'a pe'e be'toawã'cãcã weecũ niwĩ. Israe curuacjārã Egipto di'tare wijarã, surara a'mewējērã wa'arã weronojō wijawã'cãcãrã niwã.

¹⁹ Moisé cũ José mijĩ ye ò'arĩ mejārẽ miacũ niwĩ. Todũporopũ José Israe curuacjārārẽ tojo weeduticũ niwĩ. Titare José narẽ nicũ niwĩ:

“Õ'acũ mūsārẽ diacjũta weetamugũ a'tigusami. Te tojo wa'acã, ye ò'arĩ mejārẽ mūsã miaña. Õ'acũ wãme me'rã ‘Tojota weerãti’, niña”, nicũ niwĩ.

²⁰ Israe curuacjārã Sucore wija, téé Etam wãmetiro masã marĩrō, yucũ marĩrō sumutopũ tojaque'acãrã niwã. ²¹ Õ'acũ na dũporo wa'ayucũ niwĩ. Ëmũcjore o'mepō'rã me'rã narẽ ma'a sũ'ori ï'ogũ, ba'paticũ niwĩ. Ñami pe'ere ni'cã pecame'e ñjūrĩ pō'rã me'rã, narẽ sĩ'oo, ba'paticũ niwĩ. Cũ tojo weecã, ñami, umũco wa'amũjãcãrã niwã. ²² O'mepō'rã pe'e umũcore na dũporo u'mũtãcaro niwũ. Ñami pe'ema pecame'e ñjūrĩ pō'rã u'mũtãcaro niwũ. Tojo dia'cũ wa'anũ'cũcã'caro niwũ.

14

Israe curuacjārã Maa Sō'arĩ maajore pē'a'que ni'i

¹ Israe curuacjārã Etãpũ nirĩ cura Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

² “Israe curuacjārārẽ majãmitojatidutiya. Narẽ Pi-hahiroto wãmetiri macã pōtēorō, Baal-zefón pũ'topũ tojaque'adutiya. To Migdol, Maa Sō'arĩ maa wa'tero toja'a. Na topũ maa sumutopũ na ye wi'seriacãrẽ bũa, tojaque'ato. ³ Na tojo weecã, faraó a'tiro wãcũgũsami: ‘Ã'rã Israe curuacjārã no'o apero wa'amasĩtima. Na masã marĩrō, yucũ marĩrōpũ wisinu'cũbajaque'atima’, nigũsami. ⁴ Faraórẽ yu'ure yu'rũnu'cãcã weeguti. Tojo weegũ Israe curuacjārārẽ ñe'esĩ'rigũ, sirutugusami. Cũ tojo weecã, yu'u pe'e cũrẽ, cũ yarã surarare docaque'acã weegũ, yu'u tutuasere ï'ogũti. Nipe'tirã Egiptocjārã tojo wa'acã ï'arã, ‘Yu'u wioğũ ni'i’ nisere masĩrãsama”, nicũ niwĩ Õ'acũ. Israe curuacjārã cũ tojo duti'caronojōta weecãrã niwã.

⁵ Egiptocjũ wioğũ na du'tiwija'que quetire tu'ogũ, cũ, cũ docacjārã wiorã me'rã na wãcũ'quere mejēcã dũcayu, a'tiro nicãrã niwã: “¿Marĩ de'ro weerã Israe curuacjārārẽ du'uo'omiapari? Na marĩrẽ da'racō'terã nimiamã”, nicãrã niwã. ⁶ Maata faraó cũ a'mewējēse cabayua wejese pawũ tũrũsepawũre apoduticũ niwĩ. Cũ yarã surara pãjārã me'rã Israe curuacjārārẽ sirutucũ niwĩ. ⁷ To wa'agũ, seiscientopawũ, tũrũse añusepawũre miacũ niwĩ. Tojo nicã, nipe'tise Egipto cjase surara yepawũre miacũ niwĩ. Tepawũnũcũ ni'cũ surara wioğũ wa'acũ niwĩ. ⁸ Õ'acũ faraórẽ cũrẽ yu'rũnu'cãcã weecũ niwĩ. Tojo weegũ faraó Israe curuacjārārẽ sirutucũ niwĩ. Na pe'e wijarãpũta uiro marĩrō wijatojacãrã niwã.

⁹ Egiptocjārã yarã surara dũ'pocã me'rã wa'arã, cabayua pesarã me'rã, na ye a'mewējēsepawũ me'rã Israe curuacjārārẽ siruturã wa'acãrã niwã. Narẽ Maa Sō'arĩ maa sumutopũ tojaque'arãrẽ ãmũjãcãrã niwã. To Pi-hahiroto pũ'topũ Baal-zefón pōtēorōpũ tojacãrã niwã.

¹⁰ Israe curuacjārã faraó, tojo nicã Egiptocjārã na pũ'to a'ticã ï'arã, ucuacãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũrẽ weetamuse upũtu sērĩcãrã niwã. ¹¹ Moisére a'tiro nicãrã niwã:

—¿Egiptopũre masã wērĩcã yaase peri marĩrĩ? ¿Ësãrẽ topũ ní'cãrãrẽ a'to masã marĩrō, yucũ marĩrōpũ wērĩdutigũ miitiri? ¿De'ro weeacjũ Egiptopũ ní'cãrãrẽ a'topũ miitiri? ¹² Ësã Egiptopũ nĩrã quẽ'rã mu'urẽ a'tereta ucũmiwũ: “Ësãrẽ cariboticã'ña.

Ûsã Egiptocjârãrê da'rawã'ñaco'tecã, tojo ì'acã'ña," nimiwũ. Ni'cãrõacãma masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ Ûsã wêrĩcã ña'a ni'i. Narê da'raco'terã ninu'cũcã nemorõ añubopã, nicãrã niwã.

¹³ Na tojo nicã, Moisé narê yu'ticu niwĩ:

—Mũsã uiticã'ña. Totã tojaque'aya. Õ'acũ ni'cãcã musãrê yu'rũoatjere ì'arãsa'a. Egiptocjãrã musã ni'cãcã ì'arãrê ne apaturi ì'anemosome. ¹⁴ Õ'acũ cũ basu musãrê a'mewêjêbosagusami. Tojo weerã ne wãcũque'titicã'ña, nicũ niwĩ.

¹⁵ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure weetamuse sêrĩgũ caricũti? Israe curuacjãrãrê pijjo, wa'adutiya. ¹⁶ Mũ'u tuacjũre maajopũre síoña. Mũ'u tojo weecã, maa deco me'rã dũcawatirosa'a. Israe curuacjãrã aco marĩ, bopori ma'apũ pẽ'arãsama. ¹⁷ Yu'u pe'e Egiptocjãrãrê musãrê ña'arõ wãcũcã weegũti. Tojo weerã musãrê wêjêsi'rĩrã siruturãsama. Na tojo weecã, faraórê, cũ yarã surarare, cũ ye tũrũsepawũre, surara cabayua pesarãrê yu'u tutuayũ'rũasere ì'ogũsa'a. ¹⁸ Yu'u faraórê, cũ ye tũrũsepawũre, surara cabayua pesarãrê docaque'acã wéeca be'ro Egiptocjãrã yu'ure “Diacjũta Õ'acũ wiogu nimi”, ni masĩrãsama, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁹ Cũ tojo ni ucũrĩ curata Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrê wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cã* na siro pe'e sirutunũ'cãcũ niwĩ. Tojo nicã o'mepõ'rã na dũporo u'mũtãmi'caro quẽ'rã na siro pe'e tja sirutunũ'cãcaro niwũ. ²⁰ Tojo wee ti põ'rã Egiptocjãrã surara, Israe curuacjãrã decore ejanũ'cãcaro niwũ. Ñamipũ ti o'mepõ'rã Egiptocjãrãrê na'iatĩ'acã weecaro niwũ. Israe curuacjãrã pe'ema bo'reyucaro niwũ. Tojo weerã Egiptocjãrã ti ñamirê Israe curuacjãrãrê ne êmũticãrã niwã.

²¹ Moisé cũ ya omocãrê maajopũre síoñu'cũcũ niwĩ. Cũ tojo weeri cura Õ'acũ mujĩpũ mujãtiro pe'e cjase wĩ'rõrê upũtu wêetuucã weecu niwĩ. Te wĩ'rõ nipe'tiro ti ñamirê wêetuubo'reacaro niwũ. Tojo weero ti maajore pũaperi dũcawaticaro niwũ. A'tiro wee Õ'acũ ti maajore bopori ma'a wa'acã weecu niwĩ. ²² Di'ta boposãjãrõpũ Israe curuacjãrã pẽ'acãrã niwã. Topũre pũa ta'tiajo aco dũcawaano'caro niwũ. Bu'i pe'e ape tu'rũjo, siro pe'e ape tu'rũjo nicaro niwũ.

²³ Faraó yarã surara, cũ ye tũrũsepawũ me'rã Israe curuacjãrã be'ro ti maajo decopũ narê sirututũocãrã niwã. ²⁴ Bo'reati dũporo Õ'acũ ãjũrĩ põ'rã, o'mecuruapũ nígũ, Egiptocjãrã surarare ì'adijocũ niwĩ. Tojo ì'adijõtjãgũ, narê no'o ñaro wa'ama'acã weecu niwĩ. ²⁵ Tojo nicã na ye tũrũsepawũre tũrũsepa wetiwijacã weecu niwĩ. Tojo weerã u'mũñarõ wa'amasĩticãrã niwã. Tere ì'arã, Egiptocjãrã a'tiro nicãrã niwã:

—¿Te'a, Israe curuacjãrãrê tocã'rõta sirutudu'urã marĩ! Õ'acũ marĩrê ì'atu'tigũ, narê a'mewêjêbosagu weemi, nicãrã niwã.

²⁶ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Mũ'u ya omocãrê ti maajopũre síoña tja. Mũ'u tojo weecã, aco dũcawaanũ'cõmi'que Egiptocjãrã bu'ipũ paamio, na ye tũrũsepawũ, na surara cabayua bu'ipũ ní'cãrãrê miope'orosa'a, nicũ niwĩ.

²⁷ Tojo weegu Moisé cũ ya omocãrê ti maajo bu'ipũ síoñu'cũcũ niwĩ. Bo'reari cura mejãrõta ti maajo ní'caronojõta tojacaro niwũ. Na Egiptocjãrã du'tisĩ'rĩmirã, aco paamiono'cãrã niwã. Tojo wee Õ'acũ narê ti maapũ miodijocũ niwĩ. ²⁸ Tojo wa'acã, tũrũsepawũ, surara cabayua pesa'cãrã, nipe'tirã surara, ti maajopũ Israe curuacjãrãrê siruturã wa'amĩ'cãrã mirĩpe'tia wa'acãrã niwã. Ne ni'cũ faraó yarã yu'rũwetiticãrã niwã. ²⁹ Tojo wa'amicã, Israe curuacjãrã pe'e ti maajore di'ta boposãjãrõpũ pẽ'acãrã niwã. Aco pũa ta'tiajo dũcawaano'caropũ, ni'cãrõ bu'i pe'e, apero siro pe'e nirõrê pẽ'acãrã niwã.

³⁰ Ti nũmũ nicã, Õ'acũ Israe curuacjãrã Egiptocjãrã dutise doca ní'cãrãrê yu'rũweticã weecu niwĩ. Israe curuacjãrã Egiptocjãrã wêrĩ'cãrã mejãrãrê ti maa sumutopũ cũñacã ì'acãrã niwã. ³¹ Israe curuacjãrã Õ'acũ cũ tutuayũ'rũase me'rã Egiptocjãrãrê tojo

* 14:19 ì'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere.

docaque'acã weecã ì'arã, Ò'acũrẽ wiopesase me'rã ì'a, cũrẽ ãjõpeocãrã niwã. Moisé, Ò'acũ dutisere da'raco'tegũ quẽ'rãrẽ ãjõpeocãrã niwã.

15

Moisé Ò'acũrẽ basapeo'que ni'i

¹ Ò'acũ Egipcocjãrãrẽ maajopũ miope'ocã ì'arã, Moisé, tojo nicã Israe curuacjãrã a'te basasere cũrẽ basapeocãrã niwã:

“Ò'acũ añubutiaro cũ waparãrẽ docaque'acã weewĩ.

Cabayua pesa'cãrãrẽ pajiri maajopũ doqueñojã, mirĩdijacã weewĩ.

Tere wãcũgũ, cũrẽ basapeoguti.

² Ò'acũ yũ'u wiogũ yũ'ure tutuacã weemi.

Cũrẽ wãcũgũ, basapeo'o.

Cũta yũ'ure ì'atu'ti'cãrãrẽ yũ'ure yũ'rũweticã weemi.

Cũ, yũ'u ãjõpeogũ Ò'acũ nimi.

Cũrẽ basapeoguti.

Cũ yũ'u pacũ ãjõpeo'cũ nimi.

Cũrẽ e'catipeoguti.

³ Ò'acũ a'mewẽjẽrĩ masũ tutuagũ weronjõ nimi.

Cũrẽ ‘Mũ'u wioguta ni'i’, nino'o.

⁴ Ò'acũ, faraó ye tũrũsepawũ, tojo nicã cũ yarã surarare Maa Sõ'arĩ maajopũ mirĩdijacã weewĩ.

Cũ yarã wiorã a'mewẽjẽtutuayũ'rũrã, Maa Sõ'arĩ maajopũ mirĩ boawã.

⁵ Na dia po'pearũ ãtãperi nũcũrõ weronjõ di'adijawã.

Ti maa ã'cũarĩ maajo miidijawũ.

⁶ Ò'acũ, yũ'u wiogũ, mũ'u ya omocã diacjũcamocã me'rã mũ'urẽ ì'atu'tigũre wẽjẽpe'owũ.

Ti omocã me'rãta mũ'u tutuasere ì'ano'o.

⁷ Mũ'u tutuayũ'rũase me'rã, mũ'u me'rã a'mewẽjẽrãrẽ mejõ nirã tojacã weewũ.

Mũ'u uase pecame'e ãjũrĩ põ'rã tá boposãjãserẽ ãjũarõ weronjõ narẽ pe'owũ.

⁸ Mũ'u ã'quẽa me'rã ejerimiquejo, acore dũcawaa, pũaperi tuuneocũuwũ.

Te pã'cõrĩ paca pũaperi nũ'cãejawũ.

Maa decopũ bũ'aro weronjõ ne a'meña'ma'atiwũ.

⁹ Mũ'urẽ ì'atu'tigũ pe'e a'tiro wãcũcũ nimiwĩ:

‘Narẽ sirutu, ãmũgũti.

Yũ'u na cũosere ã'ma, dũcawaaguti.

Yũ'u no'o miisĩ'rĩrõ miigũti.

Ya di'pjjore mii, narẽ wẽjẽcõ'agũti’, nicũ nimiwĩ.

¹⁰ Mũ'u pe'e putistegũ weronjõ weewũ.

Tojo weecã, ti maajo narẽ miocõ'awũ.

Na ti maajo wputũ wĩ'rõ wẽetuuri cura cõme nũcũrõ weronjõ di'adijawã.

¹¹ Wiogũ, ne ni'cũ ãpẽrã ãjõpeogũnojõ mũ'urẽ ni'cãrõwijimasĩtimi.

Nipe'tirã yũ'rũoro tutuayũ'rũnũ'cã'a.

Ne ni'cũ mũ'u weronjõ ña'ase moogũ marĩmi.

Añuse, wiopesase wee'ogũ ni'i.

Tojo weerã nipe'tirã masã mũ'urẽ ‘Añuyũ'rũami’, ni basapeoato.

¹² Mũ'u ya diacjũcamocãrẽ síocã, dia mũ'urẽ ì'atu'tirãrẽ miimãdija wa'awũ.

¹⁸ Ò'acũ, ãsã wiogũ, mũ'u dutise ninu'cũcã'rõsa'a”, ni basapeocãrã niwã.

María basa'que ni'i

¹⁹ Faraó ye a'mewẽjẽse tũrũsepawũ, cũ yarã cabayuapũ pesarã, tojo nicã surara, ti maajopũre na sãjãnu'cãwã'cãrĩ cura Ò'acũ na bu'ipũ aco burũpeja, mirĩcã weecũ niwĩ. Israe curuacjãrã pe'e di'ta boporopũ pẽ'a wa'acãrã niwã. ²⁰ Be'ro Aaró ma'mio

María, Õ'acũ yere weremu'tägõ, ni'cārõ na basarã omocã me'rã paawuarore miico niwõ. Nipe'tirã ãpẽrã numia co be'ro siruturã quẽ'rã tonojõ me'rã paarãta basacãrã niwã. ²¹ Co pe'e narẽ su'ori basaco niwõ:

“Õ'acũrẽ basapeoya.

Cũrẽ ì'atu'ti'cãrãrẽ docaque'acã weewĩ.

Dia pajiri maajorũ, cabayuare, surara na bu'ipũ pesa'cãrãrẽ mirĩdijacã weewĩ”, ni basaco niwõ.

Aco sũ'ese cjase queti ni'i

²² Moisé Israe curuacjãrãrẽ Maa Sõ'arĩ maajorũ ní'cãrãrẽ miiwijãca be'ro aperorũ su'ori miacu niwĩ. Na masã marĩrõ, yucu marĩrõ Shur wãmetiropũ wa'acãrã niwã. Topũre i'tia nũmũ sijacãrã niwã. Ne aco bocaticãrã niwã. ²³ Na Mara wãmetiropũ etarã, to cjase acore ne sĩ'rĩmasĩticãrã niwã. Te aco sũ'ese niyucã, tojo weecãrã niwã. Tojo weerã tore Mara* wãmeyecãrã niwã.

²⁴ Aco añusenojõ maricã ì'arã, masã Moisére ña'arõ ucũnũ'cãcãrã niwã. Cũrẽ a'tiro ni sãrĩtiña'cãrã niwã: “¿Marĩ ñe'enojõrẽ sĩ'rĩrãsarĩ?” nicãrã niwã.

²⁵ Tere tu'ogũ, Moisé Õ'acũrẽ weetamuse upũtu sãrĩcu niwĩ. Cũ pe'e ni'cã yucũdũpũ ì'ocu niwĩ. Moisé ti dũpũre acorũ doqueñocu niwĩ. Cũ tojo weecãta, aco i'pitise wa'acaro niwũ.

Õ'acũ narẽ “¿Yũ'u dutiro weerãsarĩ?” nígũ, tojo weecu niwĩ. Topũta ni'cã dutiro na añurõ weesetiatjere cũucu niwĩ. ²⁶ A'tiro nicu niwĩ: “Yũ'u Õ'acũ, mũsã wiogu ni'i. Mũsãrẽ dutire yũ'ruogu ni'i. Mũsã diacjũta yũ'u dutisere yũ'ticã, yũ'u tu'sasenojõrẽ, yũ'u dutise cũu'quere queoro weecã, yũ'u Egiptocjãrãrẽ bu'iri da're'quenojõrẽ mũsãrẽ ne cã'rõ weesome”, nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁷ Be'ro na yũ'rua, Elim wãmetiropũ etacãrã niwã. Topũre doce aco wijase peri nicaro niwũ. Tojo nicã setenta ñorĩ nicaro niwũ. Topũre aco pu'toacã tojaque'acãrã niwã.

16

Õ'acũ ba'ase maná wãmetisere o'o'que ni'i

¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã Elim wãmetiropũ wijawã'cã, Sin wãmetiro masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ etacãrã niwã. To Elim, Sinaí decorũ tojacaro niwũ. Titare Egiptore na wijãca be'ro nimũ'tãrĩ mujĩpũ be'ro cja mujĩpũ quince nirĩ nũmũ nicaro niwũ. ² Topũ masã marĩrõ, yucu marĩrõpũre na nipe'tirã Moisé, Aarõrẽ ña'arõ ùrũsãnũ'cãcãrã niwã. ³ A'tiro nicãrã niwã:

—Marĩrẽ Õ'acũ Egiptorũ wẽrĩcã weecã, añu nibopã. Topũre marĩ ba'ase wa'icu di'ì do'a'queparũ wa'tero dujimiwũ. Marĩ ba'asĩ'rĩrõ ejatuaro ba'a yapiwũ. Mũsã pe'e ùsã nipe'tirãrẽ masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ ujuaboase me'rã wẽrĩdutirã, miitiwũ.

⁴ Na tojo ucũcã tu'ogũ, Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Yũ'u mũsãrẽ u'muse cjase ba'ase acoro pejaro weronojõ dijaticã weeguti. Masã umucorinũcũ te ba'asere miirã wa'arãsama. Na ni'cã nũmũrẽ ba'atje ejatuaro seerãsama. Te me'rã “¿Noanojõ yũ'u duti'quere queoro weeti, noa yũ'runũ'cãti?” nímasĩgũsa'a. ⁵ Ni'cãmocuse nũmũrĩ be'ro cja nũmũrẽ, na pũa nũmũ ba'atjere seero weronojõ weeato, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tojo weerã Moisé, Aarõ Israe curuacjãrãrẽ wercãrã niwã:

—Ni'cãcã na'ique'ari cura mũsã marĩ wiogu Õ'acũta mũsãrẽ Egiptorũ ní'cãrãrẽ miiwija'quere masĩrãsa'a. ⁷ Ñamiacã ñamicure pe'ere Õ'acũ cũ asistesere ì'arãsa'a. Mũsã cũrẽ ùrũsãsere tu'oami. ¿De'ro weerã ùsãrẽ ùrũsãti? Ùsã mejõ nirã ni'i, nicãrã niwã.

⁸ Moisé apeye narẽ ninemocu niwĩ:

—Ñamica'a nicã Õ'acũ mũsã ba'atji di'irore o'ogusami. Bo'reacãma mũsãrẽ peje ba'ase pá weronojõ nisere o'ogusami. Mũsã cũrẽ ña'arõ ucũ, ùrũsãsere tu'oami. Mũsã ùrũsãrã,

* 15:23 Hebreo ye me'rã Mara “sũ'ese” nisĩ'rĩrõ wee'e.

Ûsã mejêtare ña'arõ ucūrã weearu. Õ'acũ pe'ere ña'arõ ucūrã weearu. Ûsã mejõ nirã ni'i.

⁹ Be'ro Moisé Aaróre nicu niwĩ:

—Nipe'tirã Israe curuacjãrãre Õ'acũ i'lorõpu a'tidutiya. Na ña'arõ ùrüsãsere tu'oami, nicu niwĩ Moisé.

¹⁰ Aaró na me'rã ucūrĩ curata nipe'tirã Israe curuacjãrã masã marĩrõ, yucu marĩrõpu i'aquejocãrã niwã. Wãcũña marĩrõ Õ'acũ asistese o'mecurua po'pearu bajucaro niwũ.

¹¹ Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

¹² —Israe curuacjãrã na ña'arõ ùrüsãsere tu'oaru. Narẽ a'tiro ni wereya: “Na'ique'ari cura mũsã wa'icũ di'i ba'arãsa'a. Ñamiacã ñamicure pe'ere pá mũsã ba'asĩ'rĩrõ põtëorõ ba'arãsa'a. Te me'rã mũsã ‘Yũ'u mũsã wiogu Õ'acũ ni'i’, nisere masĩrãsa'a”, niña, nicu niwĩ.

¹³ Ti nũmu ñamica'ata putuá weronojõ bajurã pãjãrã na tiropu dijatacãrã niwã. Na nirõpũre mu'mua wa'acãrã niwã. Ape nũmu ñamicure nucũcãpũre ñocõa u'seco na nirõpũre cũñacaro niwũ. ¹⁴ Be'ro te ñocõa u'seco bopóca be'ro, te di'a dia'cũ bu'a bopoque'a'que masã marĩrõ, yucu marĩrõpũre nucũcãpũ cũñacaro niwũ. ¹⁵ Na Israe curuacjãrã tere ne i'amasĩtirã, “¿Ñe'enojõ niti?”, ni a'merĩ sërĩtiña'cãrã niwã.

Moisé narẽ nicu niwĩ:

—A'te mũsã pá weeatje Õ'acũ cũ o'ose ni'i. ¹⁶ Õ'acũ mũsãrẽ a'tiro weedutiami: “Mũsãncũ mũsã ba'atjo ejatuario seeya. Mũsã ye wi'seripu nirãncũ pua kilo cã'rõ seeya”, niami, ni werecu niwĩ Moisé.

¹⁷ Na cũ miiduti'caronojõta weecãrã niwã. Æpẽrã pajiro, Æpẽrã cã'rõacã seecãrã niwã.

¹⁸ Na see'quere queocã, peje see'cure yu'ruoticaro niwũ. Pejeti see'cãrã quẽ'rãrẽ queoro ejacaro niwũ. Du'saticaro niwũ. Nanucũ na ba'aro ejatuario seecãrã niwã.

¹⁹ Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Ne ni'cũ mũsã ape nũmu ba'atjere du'aticã'ña.

²⁰ Moisé tojo nimicã, Æpẽrã cũ ni'quere yu'rũnu'cãcãrã niwã. “Ape nũmũru ba'arãti” nĩrã, du'acãrã niwã. Te na du'a'que becoa boa wa'a, ùrĩa wa'acaro niwĩ. Tere i'agũ, Moisé na me'rã ua wa'acu niwĩ.

²¹ Be'ro mũncorĩncũ ñamicurere nipe'tirã na ba'aro ejatuario seeneocãrã niwã. Mujĩpũ asiro me'rã te acoape'tiacaro niwũ. ²² Ni'cãmocuse nũmũrĩ be'ro cja nũmũrẽ pua nũmu ba'atjere weronojõ seeneocãrã niwã. Ba'paritise kilo ni'cũ ba'atjere seeneocãrã niwã. Na tojo weecã i'arã, Israe curuacjãrãre su'ori nisetiri masã Moisé tiropu wa'a, cũrẽ werecãrã niwã. ²³ Na tere werecã tu'ogu, Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro dutiami: “Ñamiacã mũsã soatji nũmu nirõsa'a. Yu'ure wãcũ, e'catipeoatji nũmu mũsãrẽ cũu'u. Mũsã ba'ase do'asenojõrẽ ni'cãcã do'awe'ocã'ña. Mũsã ba'ase pũosenojõrẽ pũowe'ocã'ña. Mũsãrẽ ba'ase du'sacã, ‘Ñamiacãru ba'arãti’ nĩrã du'aya”, niami Õ'acũ, nicu niwĩ Moisé.

²⁴ Moisé narẽ duti'caronojõta na ba'adu'a'quere ape nũmu ba'atjere du'acãrã niwã. Te ba'ase ne dojoti, ne becoa bo'oticoaro niwũ. ²⁵ Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Ni'cãcã mũsãrẽ soodutiri nũmu, Õ'acũrẽ e'catipeori nũmu ni'i. Tojo weerã tere ba'aya. Mũsã ni'cãcãrẽ cãpũpũre ne apeyenojõ ba'ase bocasome. ²⁶ Mũsã seis nũmũrĩrẽ ba'ase seeneorãsa'a. Siete nũmũrĩ wa'ari cura sauru, Õ'acũ soodutĩca nũmu ni'i. Ti nũmũma ba'ase seese marĩrõsa'a, nicu niwĩ.

²⁷ Moisé tojo nimicã, ti nũmũrẽta ni'cãrẽrã ba'ase seerã wa'acãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. ²⁸ Na tojo weecã i'agũ, Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—¿No'ocã'rõ yoacã mũsã yũ'u dutise, yũ'u bu'ese cũu'quere yu'rũnu'cãrãsari?

²⁹ A'tere masĩña. Yũ'u, mũsã wiogu, mũsãrẽ soodutigu, ni'cã nũmu cũuaru. Tojo weegu seis nũmu nĩrĩ nũmũrẽ pua nũmu ba'asere o'oguti. Ape nũmu pe'e mũsãrẽ soodutiri nũmu nicã, nipe'tirã mũsã ye wi'seripu tojayá. Ne wijaaticã'ña, nicu niwĩ Õ'acũ.

³⁰ Tojo weerã siete nũmu nĩrĩ nũmũrẽ soocãrã niwã.

³¹ Israe curuacjãrã na ba'ase seeneosere maná* wãme pisucãrã niwã. Te cilantro

* 16:31 Maná nĩrõ, “¿Ñe'e niti?” nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Jos 5.12

wāmetise cape weronojō butise peri bajucaro niwũ. Pũ'aró usemeriseacã mumiaco me'rã wee'que weronojō i'pitime'ricã'caro niwũ.

³² Moisé narē a'tiro nicu niwĩ:

—Ō'acũ a'tiro weedutiami: “Pua kilo ejatuaro see, nũrõña. Tere musã pãrãmerã nituriarãpure musã masã marĩrõ, yucu marĩrõpu nícaterore yu'u ba'ase o'o'quere ĩ'arãsama. Yu'u musãrē Egiptopu miiwijacã o'o'quere ĩ'arãsama”, niami, nicu niwĩ Moisé.

³³ Be'ro Moisé Aarõrē a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cãrũ miiti, tirupu pu kilo manãrē miisãaña.✠ Be'ro tere Ō'acũ ĩ'orõpu cũuña. Tere musã põ'rã, musã pãrãmerã nituriarã ĩ'ato nígũ, nũrõbosaya.

³⁴ Ō'acũ Moisére tojo weeduti'caronojõta, Aaró Ō'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cõori acaro dũporo tirure nũrõdutigu dũporu niwĩ.

³⁵ Israe curuacjãrã cuarenta cã'marĩ manãrē ba'acãrã niwã. Canaã di'ta sumuto etarãpu tere ba'atucãrã niwã. Canaã na niatji di'ta nicaro niwũ.

17

Ō'acũ ãtãgãpu aco wijacã wee'que ni'i

¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã masã marĩrõ, yucu marĩrõ, Sin wãmetiropu ní'cãrã wijawã'cãcãrã niwã. Ō'acũ cũ duti'caronojõta sajatiro wa'ame'ricã'cãrã niwã. Wa'a, Refidim wãmetiropu tojaque'acãrã niwã. Topure ne aco na sĩ'rĩse marĩcaro niwũ. ² Tojo weerã Moisére uase me'rã, “Ûsãrē aco sĩ'rĩse o'oya”, nicãrã niwã.

Moisé pe'e “¿De'ro weerã yu'ure tojo ucũti? ¿De'ro weerã ‘¿Ō'acũ ãsãrē aco o'o-masiweti?', ni wãcũti?” ni yu'ticu niwĩ narē.

³ Na masã pe'e aco wuoyu'ruarã, Moisére tojo ãrũsãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weeacju ãsã Egiptopu ní'cãrãrē miiwijari? ¿Mu'u ãsãrē, ãsã põ'rãrē, ãsã yarã wa'icũrãrē acowuose me'rã wējẽgũti nígũ, miiwijari?

⁴ Moisé tere tu'ogu, Ō'acũrē uputu sãrĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Yu'u de'ro weegusari ã'rã masã me'rã? Cã'rõacã du'sa'a na ãtãperi me'rã yu'ure doque wējẽatjo, nicu niwĩ.

⁵ Tere tu'ogu, Ō'acũ cãrē yu'ticu niwĩ:

—Masã dũporo yu'ruaya. Ni'cãrãrã wiorã Israe curuacjãrãrē su'ori nirãrē mu'urē ba'patidutigu pijiaya. Tojo nicã tuacju, mu'u dia Nilore paapo'o'cũre miiwã'cãña. ⁶ Yu'u mu'u dũporo ãrũgũ Horeb wãmeticju pu'to ãtãgãpu nu'cũgũti. Mu'u tigare doteya. Mu'u dotecã, masã sĩ'ricã, aco wijarosa'a, nicu niwĩ Ō'acũ.

Moisé Israe curuacjãrã wiorã ĩ'orõpu Ō'acũ weeduti'caronojõta dotecu niwĩ. ⁷ Cũ tojo wee'caropu Israe curuacjãrã na Moisé me'rã a'pepũrica be'ro niyucã, Meriba wãme õ'ocu niwĩ. Tojo nicã toreta Masah wãme õ'ocu niwĩ. Masã Ō'acũrē “¿Diacjũta Ō'acũ marĩ me'rã niti o niwetine?” níca be'ro niyucã, tojo wãme õ'ocu niwĩ.

Amaleca masã me'rã a'mewējẽ'que ni'i

⁸ Surara amaleca masã wãmetiri curua Refidĩpu Israe curuacjãrã me'rã a'mewējẽrã a'ticãrã niwã. ⁹ Tojo weegu Moisé Josuére a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cãrãrã umuarē beseya. Bese, amaleca masã me'rã a'mewējẽgũ wa'aya. Yu'u ñamiacãrē a'tigu ãrũgũ dũposãrĩpu nigũti. Topure tuacju Ō'acũ yu'ure miaduti'cu me'rã nu'cũgũti, nicu niwĩ.

¹⁰ Josué Moisé duti'caronojõta weecu niwĩ. Amaleca masã me'rã a'mewējẽgũ wa'acu niwĩ. Cũ topu na umua me'rã wa'ari cura Moisé, Aaró, apĩ Hur wãmetigu, Moisére weetamugũ, tigu ãrũgũ bu'ipu mujãcãrã niwã. ¹¹ Moisé cã omocãrĩ sĩomorõrĩ curare Israe curuacjãrã tutuayurũnu'cãcãrã niwã. Cũ omocãrĩ dijocã pe'ema, amaleca masã pe'e na me'rã a'mewējẽrã tutuayurũnu'cãcãrã niwã. ¹² Moisé sĩomorõmigũ ñujũcã ĩ'arã,

✠ 16:33 Heb 9.4

ni'cā ũtāgā mii, cūrē dujudutirā dupocārā niwā. Tu'ajanu'cō, Aaró, Hur cū omocārīrē tuuñe'e nu'cūcārā niwā. Ni'cū ni'cā pāl'rē, apī ape pāl'rē pe'e nu'cūcārā niwā. Na tojo weeyucā, Moisé ye omocārī ne ñujūtīcaro niwū. Téé mujīpū sājācāpū tīgū tuacjū me'rā sīomorōtuoocū niwī. ¹³ Tojo weegu Josué surara amaleca masā me'rā a'mewējēgū, cū ya di'pjiō me'rā wējēpe'ocā'cū niwī.

¹⁴ Be'ro Ō'acū Moisére nicū niwī:

—A'tere acobojoicā'to nígū, ni'cā tūrūpū ojaya. Josuére a'tiro niña: “Nipe'tirā amaleca masārē pe'ocā'gūsa'a. Tojo weerā ne ni'cū a'ti umucocjārā narē wācūsōme.” Tere Josuére wereturiacū niwī.

¹⁵ Moisé ni'cārō Ō'acūrē ējōpeorā, wa'icūrārē ũjūamorōpeoatjore ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocūucū niwī. Tore a'tiro wāme ō'ocū niwī: “Yū'u wioḡū Ō'acū yū'ure wapata'acā weegū nimi.” ¹⁶ A'tiro ni ucūcū niwī:

“Yū'u wioḡū Ō'acū weetamusere sērīrā, omocārī cū tiropū sīomorōno'wū.

Ō'acū amaleca masā me'rā a'mewējēnu'cūcūsami.

A'tocaterocjārā me'rā téé be'rocjārāpū quē'rārē tojota a'mewējē yapatinu'cūgūsami”, nicū niwī Moisé.

18

Jetro Moisére ī'agū eta'que ni'i

¹ Jetro Madiácjū pa'i, Moisé mañecū, nipe'tise Ō'acū Moisére wee'quere tū'ocū niwī. Tojo nicā Ō'acū yarā masā Israe curuacjārārē wee'quere tū'ocū niwī. Apeye quē'rārē Ō'acū na wioḡū narē Egiptopū ní'cārārē miiwija'quere tū'ocū niwī. ² Moisé cū nūmo Séforare co pacū ya wi'ipū o'óyutojacū niwī. Jetro core, ³ tojo nicā co pō'rā puarārē ñe'ecū niwī. Ni'cū Gersón wāmeticū niwī. Moisé a'tiro nitojacū niwī: “Yū'u āpērā ye di'tapure sijari masū, aperocjū weronojō tū'oñā'a.”[☆] Tojo weegu masā ma'mirē Gersón wāme ō'ocū niwī. ⁴ Cū acabiji pe'e Eliezer* wāmeticū niwī. Moisé a'tiro ni ucūyutojacū niwī: “Ō'acū yū'u pacū ējōpeo'cū yū'ure weetamuwī. Faraó yū'ure wējēbo'cūre yū'rūweticā weewī.” Tojo weegu du'sagure tojo wāme ō'ocū niwī.

⁵ Moisé, Israe curuacjārā me'rā masā marīrō, yucū marīrō Ō'acū yagū ũrūgū† pu'topū tojaque'acū niwī. Topū Jetro, cū macō Moisé nūmo, pō'rā me'rā cū tiropū wa'acū niwī.

⁶ Moisére a'tiro queti o'ómū'tācū niwī:

—Yū'u, mū'u mañecū, mū'u nūmo me'rā, mū'u pō'rā puarā me'rā mū'u tiropū wa'aguti, nicū niwī.

⁷ Cū etacā, Moisé su'ti caseri me'rā wéca wi'i po'peapū ní'cū wijaa, cū mañecūrē pōtērīgū wa'acū niwī. Cūrē añudutīgū, paamu'rīque'a, mi'micū niwī. A'merī añudutīca be'ro cū ya wi'ipū narē su'ori pijisājāacū niwī. ⁸ Topū Moisé Ō'acū faraórē, Egiptocjārārē wee'quere werēpe'ocū niwī. Tojo nicā ma'apū a'tirā, nipe'tise na pi'etiwā'cāti'quere werēcū niwī. “Ō'acū, ũsārē a'tiro wee yū'rūowī”, ni werēcū niwī.

⁹ Jetro Ō'acū Israe curuacjārārē ma'i pajaña'gū, Egiptocjārā doca ní'cārārē yū'rūweticā wee'quere tū'ogū, e'cati yū'rūacū niwī. ¹⁰ A'tiro nicū niwī:

—Ō'acū añuyū'rūami, ni e'catipeoato. Cūta mūsārē faraó, Egiptocjārā na dutise doca ní'cārārē yū'rūweticā weepī. ¹¹ Egiptocjārā mūsārē ña'abutiario da'radutipecā, Ō'acū mūsārē yū'rūweticā weepī. Tojo weegu ni'cārōacā yū'u masī'i. Ō'acū nipe'tirā āpērā masā na ējōpeorānojō yū'rūoro tutuayū'rūnū'cāmi, nicū niwī Jetro. ¹² Be'ro Jetro ni'cū wa'icūre wējē, Ō'acūrē e'catipeogū ũjūamorōpeocū niwī. Tojo nicā apeye Ō'acūrē o'osenojōrē ũjūamorōpeonemocū niwī. Tojo wéca be'ro Aaró, nipe'tirā Israe curuacjārā wiorā Ō'acū ī'orōpū, Moisé mañecū me'rā ba'arā wa'acārā niwā.

Moisé, a'tiro wee nisetiro u'a nirārē bese'que ni'i

☆ 18:3 Ex 2.22 * 18:4 Hebreo ye me'rā Eliezer “Ō'acū yū'ure weetamugū nimi” nisī'rīrō wee'e.

† 18:5 Ī'ña e Ex 3.1 docapū oja'quere.

¹³ Na ba'áca be'ro ape n̄m̄m̄ pe'e Moisé Israe curuacjārã na ña'arõ ucũ, a'pepũrĩsere apogu, cũ dujiw̄aropu dujicu niwĩ. Tere na nipe'tirã cũ aposere ñarã, topu nina'iacārã niwã. ¹⁴ Cũ mañecũ nipe'tise Moisé masārẽ weebosa'quere ñ'agũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ weegu weemiti mu'u, ã'rã masã me'rã? ¿De'ro weegu mu'u se'saro tere weeti? Na pe'e mu'u tiro tojo nu'cũna'ia wa'lama.

¹⁵ Moisé cūrẽ yu'ticu niwĩ:

—Na “¿Õ'acũ de'ro ñati?” ni, yu'ure s̄rĩtiña'rã a'tiama. ¹⁶ Na tiropure mejẽcã wa'acã, “¿Ûsã de'ronojõ weerãsari?” nĩrã, “¿Noa pe'e queoro niti?” nĩrã, apodutirã, a'topure etama. Yu'u pe'e narẽ Õ'acũ cũ dutise cũu'quere, cũ bu'esere narẽ wereturia'a, nicu niwĩ.

¹⁷ Tere tu'ogu, cũ mañecũ cūrẽ a'tiro ni werecasacu niwĩ:

—Mu'u tojo weese añuwe'e. ¹⁸ Mu'u tojo weegu caributia wa'agusa'a. Masã quẽ'rã mu'u me'rã nĩrã caributia wa'arãsama. Tojo weese mu'urẽ tutuayurua'a. Mu'u ni'cũta tere põtẽotisa'a. ¹⁹ Yu'u mu'urẽ “A'tiro weepa” ni weresere añurõ tu'oapa. Mu'u tojo weecã, Õ'acũ mu'urẽ weetamugũsami. Mu'u pe'e Õ'acũp̄ure masã a'pepũrĩsere ucũbosagu nigũsa'a. ²⁰ Õ'acũ cũ dutise cũu'quere, cũ bu'esere narẽ weregusa'a. “A'tiro nisetiurua'a, a'te pe'ere weeya” ni, narẽ masĩcã weeya. ²¹ Israe curuacjārã wa'teropu ñm̄na añurõ tu'omasĩrãnojõrẽ, Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'rãrẽ, tojo nicã queoro ucũ weesetirãnojõrẽ, “No'o ñaro weese me'rã wapata'arãti” ni wãcũtirãnojõrẽ beseya. Narẽ besegu, ãp̄rãrẽ mil masārẽ dutiajãrẽ bese s̄orõña. ãp̄rãrẽ cien masārẽ dutiajãrẽ beseya. ãp̄rãrẽ cincuenta masārẽ dutiajãrẽ beseya. ãp̄rãrẽ diez masārẽ dutiajãrẽ beseya. ²² Na nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ “A'tiro pe'e weeya”, ni dutinu'cũrãsama. Apeye na apomasĩtise diasase nicãma, mu'u tiropu aporã a'tirãsama. Mejõ niseacãma, na basu aporãsama. Na a'tiro weecã, s̄owaro mu'u pi'etisome. Na mu'urẽ su'ori tere weetamurãsama. ²³ A'te yu'u werecasã'quere queoro wéegu, Õ'acũ mu'urẽ “A'tere tojota weeya” nicã, mu'u te da'rasere põtẽomasĩgũsa'a. Mu'u tojo weecã, masã e'catise me'rã na ye wi'seripu dajatojaarãsama, ni werecasacu niwĩ Jetro.

²⁴ Moisére cũ mañecũ “Tojo weepa” ni'caronjõta tere queoro weecu niwĩ. ²⁵ Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ “Ã'rãta tu'omasĩma”, ni besecu niwĩ. Narẽ dutise cũgũ, mil masārẽ, cien masārẽ, cincuenta masārẽ, diez masārẽ dutiajãrẽ besecu niwĩ. ²⁶ Na “Tojo pe'e ña'a” ni, Israe curuacjãrãrẽ nipe'tiropu ñ'anũnu'cũcãrã niwã. Na apomasĩtise diasasema Moisé tiropu aporã wa'acãrã niwã. Mejõ niseacã pe'ema na basu a'merĩ apocãrã niwã.

²⁷ Be'ro Moisé cũ mañecũ me'rã a'merĩ we'riticãrã niwã. Tu'ajanu'cõ, Jetro cũ ya di'tapu dajatojaacu niwĩ.

19

Israe curuacjãrã ñrũgũ Sinaípu na eta'que ni'i

¹⁻² Israe curuacjãrã Refidĩpu ni'cãrã wija, masã marĩrõ, yucu marĩrõ ñrũgũ Sinaí pu'topu etacãrã niwã. Eta, topu'ta tigu ñrũgũ põtẽorõ tojaque'acãrã niwã. Pua mujĩpũ na Egiptopure wijãca be'ro topure etacãrã niwã.

³ Be'ro Moisé Õ'acũ me'rã ucũgũ wa'agu, tigupu mujãcu niwĩ. Õ'acũ tigupu nĩgũ, Moisére pisucu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'te yu'u ucũsereta Jacob pãrãmerã nituriarã, Israe curuacjãrãrẽ wereya: ⁴ “Musã, yu'u Egiptocjãrãrẽ wee'quere ñ'apu. Yu'u ni'cũ á pacu cũ p̄rãrẽ cũ wũuse bu'ipu wũbu'legu weronjõ musārẽ ma'i co'tegu, a'to yu'u nirõpu miitiapu. Musã yu'u tojo wee'quere masĩ'i. ⁵ Tojo weerã musã yu'u dutisere queoro yu'tirã, marĩ ni'cãrõ me'rã apo'quere queoro wéerã, nipe'tirã ãp̄rã masã yu'ruoro, yarã, yu'u tu'sarã nirãsa'a. Nipe'tiropu yarãta nima, nĩrã pe'e. ⁶ Tojo nimirã, musã pe'e yu'u ñaro weeri masã, pa'ia ye cjasere da'rarã weronjõ nirãsa'a. Apesecjãrãrẽ ye cjasere wereturiarãsa'a. Yarã, ya macãcãrã añurã nirãsa'a. A'tere nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ wereya”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁷ Be'ro Moisé ūrūgūpu ní'cu dijaa, nipe'tirā wiorārē pijio, Ō'acū cū wereduti'quenūcū werepe'ocu niwī. ⁸ Moisé tere werecā tu'orā, Israe curuacjārā ni'cārōnojō wācūseti, yu'ticārā niwā:

—Nipe'tise Ō'acū ūsārē weeduti'quere weerāti, nicārā niwā.

Na tojo ni yu'ticā tu'ogu, Moisé na ní'quere Ō'acūrē weregu mujācu niwī.

⁹ Moisé were'quere tu'óca be'ro Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Masā yu'u mu'u me'rā ucūcā tu'oato nígū, o'mecurua po'peapu mu'u tiro dijatagusa'a. Tojo weerā mu'urē ējōpeonu'cūcā'rāsama, nicu niwī.

Cū tojo níca be'ro Moisé Ō'acūrē masā ní'quere werecu niwī.

¹⁰ Be'ro Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Masā tiropu wa'aya. Yu'ure e'catipeojā, ni'cācā, űamiacā, apoyuato. Na ye su'tire coeyuato. ¹¹ űamiacā yu'ruro apoyu'quepu nitojato. Ti nūmu yu'u, mūsā wiogu, nipe'tirā i'orōpu ūrūgū Sinaípu dijatagusa'a. ¹² Tigu ūrūgū du'pocá masā yu'ruticā'to nígū, cā'mota'acūña. Narē a'tiro wereya: “Tigu ūrūgūrē wiopesase me'rā i'aña. Ne mujāticā'ña. Tigu du'pocārē ne cārō u'tacūticā'ña. No'o tigure da'raña'gūnojō wērīgūsami. ¹³ Tojo wee wērīgūnojōrē ne ni'cū cārō omocā űapeoma'aticā'ña. Ūtāperi me'rā doquewējēno'rōsa'a. Tojo weetirā, mejō buewējēno'rōsa'a. No'o nigū masūrē o wa'icu quē'rārē wējēcā'no'rōsa'a. Masā oveja űmu capesa'ro me'rā dia'cū puticā tu'orā, tigu ūrūgūpure mujārāsama”, ni wereya, nicu niwī Ō'acū.

¹⁴ Be'ro Moisé ūrūgūpu ní'cu dijaticu niwī. Ō'acūrē e'catipeojā, masārē apoyuduticu niwī. Be'ro na ye su'tire coecārā niwā. ¹⁵ Na su'tire coeca be'ro Moisé narē a'tiro werecu niwī:

—űamiacā yu'ruro apoyu'cārāpu nitojaya. Tojo nicā a'te nūmūrī mūsā nūmosānumia me'rā ne wuacājiticā'ña, ni werecu niwī.

¹⁶ Pua nūmu be'ro bo'reque'ari cura bu'po paa, ya'bacu niwī. Tigu ūrūgū bu'ipure ni'cā o'mecurua tojanu'cācaro niwū. Cabra capesa'ro me'rā uputu putise busucaro niwū. Nipe'tirā na su'ti caseri me'rā wee'que wi'seri nirōpu te bususere tu'o uirā, narāsācārā niwā. ¹⁷ Be'ro Moisé Ō'acūrē pōtērīrā wa'ajā, narē su'ori miacu niwī. Wa'a, tigu ūrūgū du'pocāpu ejanu'cācārā niwā. ¹⁸ Nipe'tiro tigu ūrūgū Sinaí wāmeticjūpu o'mepu'sunu'cūcaro niwū. Ō'acū pecame'e ūjūrī pō'rā me'rā dijatāca be'ro niyucā, tojo wa'acaro niwū. Pá ūjūarō weronojō o'me buenu'cūcaro niwū. Nipe'tiro tigu ūrūgū uputu waro narāsācaro niwū. ¹⁹ Oveja űmu capesa'ro putise siape'e me'rā nemorō busucaro niwū. Tojo wa'ari cura Moisé Ō'acū me'rā ucūmujācu niwī. Cū pe'e bu'po busuro weronojō cūrē yu'ticu niwī.

²⁰ Ō'acū ūrūgū Sinaí du'posārīpu dijati, ejanu'cācu niwī. Be'ro Moisére cū tiropu mujātiduticu niwī. Tere tu'ogu, Moisé mujācu niwī. ²¹ Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Dijaya. Masārē wiopesase me'rā weregu wa'aya: “Yu'ure i'asī'rīrā, a'tigu ūrūgū du'pocāpu cā'mota'a'carore ne yu'ruticā'to. Yu'rurā pūrīcā, pājārā wērīrāsama. ²² Pa'iaputa, yu'u tiropu a'tirānojō yu'u i'orōpu űa'ase marīrā nirāti nīrā, apoyuato. Na tojo weeticā, narē bu'iri da'regusa'a”, ni wereya, nicu niwī Ō'acū.

²³ Moisé Ō'acūrē a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Masā a'tigu ūrūgūpure ne mujātimasītisama. Mu'uta narē “Tigu du'pocārē cā'mota'a'carore yu'ruticā'to. Tigu yu'u niró ni'i”, ni weredutitojapu. Tojo weerā a'tore ne yu'rutisama, nicu niwī.

²⁴ Ō'acū pe'e Moisére nicu niwī:

—Dija, Aarórē a'topu miitia. Pa'ia, tojo nicā masā pūrīcā a'topu a'tisī'rīrā, cā'mota'a'carore ne yu'ruticā'to. Tojo weecāma, yu'u narē bu'iri da'rebosa'a, nicu niwī Ō'acū.

²⁵ Tere tu'ogu, Moisé dijata, Ō'acū cū ní'quere Israe curuacjārārē wereturiacu niwī.

20

Õ'acũ diez dutise cūu'que ni'i

¹ *Õ'acũ* ũrũgũpũ ucũgũ, nipe'tise a'te ucũsere ucũcũ niwĩ:

² “Yũ'u *Õ'acũ*, musã wiogu ni'i. Yũ'uta musãrẽ Egiptopũre miiwijawũ. Topũre musã narẽ da'raco'terã niwũ.

³ “Yũ'u ni'cũrẽta ãjõpeoya. Ne ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeoticã'ña.

⁴ “Ne queosere yee, ãjõpeoticã'ña. U'muarõ cjase queosere, ne docapũ a'ti di'tapũ nisere, maa pajiri maajopũ nise queose quẽ'rãrẽ yee ãjõpeoticã'ña. ⁵ Ne narẽ ãjõpeorã, paamu'rĩque'aticã'ña. Ne narẽ ñubuepeoticã'ña. Yũ'u *Õ'acũ* musã wiogu ni'i. Musã ãpẽrãrẽ ãjõpeosirutucã, ne uawe'e. Yũ'ure ãsĩ'rĩtirã tojo weema. Tojo weegũ na põ'rãrẽ, na pãrãmerãrẽ, na pãrãmerã nituriarãrẽ bu'iri da'regusa'a. ⁶ Yũ'ure mairã, yũ'u duti'quere queoro weerã pe'ema peje turiri be'rocjãrãrẽ ma'inu'cũgũsa'a.

⁷ “Yũ'u *Õ'acũ*, musã wiogũre wiopesase me'rã wãcũtimirã, wãmepeoma'aticã'ña. Tojo ucũma'arãrẽ bu'iri da'regusa'a.

⁸ “Yũ'u soodutigũ cũuca nũmũ saurure wãcũña. Ya nũmũ, yũ'ure ãjõpeori nũmũ ni'i.

⁹ Seis nũmurĩta da'raya. Te nũmurĩrẽ nipe'tise musã da'rase cũosere da'rawe'ocã'ña.

¹⁰ Siete nũmũ nirĩ nũmũ pe'ema, yũ'u musã wiogũre wãcũ, soodutigũ cũuca nũmũ ni'i. Ti nũmũrẽ ne cã'rõ da'raticã'ña. Musã macũ, musã macõ, musãrẽ da'raco'tegũ o da'raco'tego, musã yarã wa'icũrã, ape di'tacjãrã musã tiropũ nirã ne da'raticã'to. ¹¹ Yũ'u *Õ'acũ*, musã wiogu seis nũmurĩta u'mũsere, di'tare, pacase maarĩrẽ, nipe'tise tepũ nisere weewũ. Tu'ajanũ'cõ, siete nũmũ nirĩ nũmũrẽ soowũ. Tojo weero ti nũmũ sauru, ya nũmũ ni'i. ‘Yũ'ure ãjõpeori nũmũ niato’, ni soodutigũ cũuwũ.

¹² “Musã pacũre, musã pacore añurõ wejepeoya. Yũ'u *Õ'acũ*, musã wiogu musãrẽ o'ori di'tare yoacã catirãti nĩrã, tojo weeya.

¹³ “Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña.

¹⁴ “Musã nũmosãnumia nitirãrẽ, musã marãpũsumũa nitirãrẽ a'metãrãticã'ña.

¹⁵ “Yajaticã'ña.

¹⁶ “Beseropũ ãpẽrãrẽ ña'arõ wa'adutirã, na ye cjasere nisooticã'ña.

¹⁷ “Ãpẽrã ya wi'ire ne uoticã'ña. Cũ nũmorẽ, cũrẽ da'raco'tegũre, cũrẽ da'raco'tegore, cũ yagũ wecũre, cũ yagũ burrore, nipe'tise cũ cũosere uoticã'ña” ni, dutise o'ocũ niwĩ *Õ'acũ*.

Israe curuacjãrã Õ'acũ wee'quere ã'arã na ui'que ni'i

¹⁸ Israe curuacjãrã nipe'tirã bũpo paacã, oveja umũ capesa'ro busucã tu'orã, bũpo ya'bacã, ũrũgũ o'mepu'sunu'cũcã ã'arã, ui narãsãcãrã niwã. Tojo wee'cãrã niyurã, tigũ yoacureropũ tojacãrã niwã. ¹⁹ Tojo weerã Moisére a'tiro nicãrã niwã:

—Mũ'u ũsãrẽ ucũña. Mũ'u dutisere yũ'tirãti. *Õ'acũ* cũ basu ũsãrẽ ucũticã'to. Cũ ũsã me'rã ucũcã pũricãrẽ, ũsã wẽrĩbosa'a, nicãrã niwã.

²⁰ Moisé narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Musã uiticã'ña. *Õ'acũ* marĩrẽ diacjũta yũ'ure ãjõpeomiti nĩgũ, a'tiami. Musã cũrẽ wiopesase me'rã wãcũcã uagũ, cũrẽ yũ'rũnu'cã, ña'arõ weeticã'to nĩgũ, a'tiami.

²¹ Masã uirã, ũrũgũ yoacureropũ tojaque'acãrã niwã. Moisé pe'e *Õ'acũ* nirõ, o'mecurua na'itĩ'arĩ curua pu'topũ ejanũ'cãcũ niwĩ.

24

Õ'acũ Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i

¹ *Õ'acũ* dutise cūu'quere wérẽca be'ro Moisére nicũ niwĩ:

—Aarõ, cũ põ'rã Nadab, Abihú, ãpẽrã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã a'to yũ'u nirõpũ mũjãtia. Mejõ yoacurero tojato. Topũ paamu'rĩque'ato. ² Mũ'u se'saro yũ'u tiropũre ejaya. Masã pe'e mũ'u me'rã ne pu'toacãpũ mũjãtinemoticã'to, nicũ niwĩ.

³ Moisé masā tiropu wa'a, nipe'tise Õ'acũ ní'quere, tojo nicā cū duti'quere masārē weregū wa'acū niwī. Cū tojo wrecā tu'orā, nipe'tirāputa ni'cārōnojō wācūseti, yu'ticārā niwā:

—Nipe'tise Õ'acũ ũsārē weeduti'quere weerāti, nicārā niwā.

⁴ Tere tu'ogu, Moisé nipe'tise Õ'acũ duti'quere oja'ocū niwī. Ape nūmū pe'e ñamiña'cūrō wā'cā, ni'cārō Õ'acūrē ějōpeorā wa'icūrārē ũjūamorōpeoatjore ũrūgū du'pocāpu ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocūucū niwī. Tojo nicā docepaga ũtāpaga te Israe curarinucūrē ni'cārēpaga miinū'cōcū niwī. ⁵ Be'ro ni'cārērā ma'mapjia Israe curuacjārārē wa'icūrā wējēdutigu o'ócū niwī. Narē Õ'acūrē e'catipeorā, wa'icūrārē ũjūamorōpeoduticū niwī. Tojo nicā, apeyema Õ'acũ narē añurō weeato nírā, wecūa ũmūarē wējē, ũjūamorōpeoduticū niwī. ⁶ Moisé deco me'rā díre mii, bapari pacapu piosāacū niwī. Apeye du'sasere wa'icūrārē ũjūamorōpeoropu piopeocū niwī. ⁷ Tu'ajanū'cō, Moisé “Õ'acũ masā me'rā a'tiro apoguti” ni ojāca turipure mii, masārē bu'e'ocū niwī. Tere tu'orā, na pe'e a'tiro nicārā niwā:

—Nipe'tise marī wiogu Õ'acũ marīrē weeduti'quere weerāti. Cū dutisere yu'tirāti, nicārā niwā.

⁸ Be'ro Moisé díre mii, masāpure tere wēeste, a'tiro nicū niwī:

—A'te dí me'rā Õ'acũ “Masā me'rā tojo weeguti” ní'quere diacjūta cū duti'quenojōta weegūsamī, ni masīno'o, nicū niwī Moisé.

⁹ Tere tu'ajāca be'ro Moisé Aaró, Nadab, Abihú, tojo nicā setenta Israe curuacjārā wiorā me'rā ũrūgūpu mujācū niwī. ¹⁰ Topu na Õ'acũ, Israe curuacjārā wiogure ĩ'acārā niwā. Cū ũ'tacūrōrē añuse ya'sase peri zafiro wāmetise peri asipa'acūñacaro niwū. ũ'mūse weronojō ya'same'ricā'caro niwū. ¹¹ Ā'rā Israe curuacjārā wiorā Õ'acūrē ĩ'amicā, narē ne mejēcā wa'acā weeticū niwī. Na ni'cārō me'rā ba'a, sī'rī weecārā niwā.

Moisé ũrūgū Sinaí wāmeticjūpu ní'que ni'i

¹² Õ'acũ Moisére a'tiro nicū niwī:

—Yu'ū tiro ũrūgūpu mujātinemoña. Mujāti, topu yu'ure co'teya. Yu'ū ũtā me'rā wee'que pji'rīrē mū'urē o'oguti. Te pji'rīpu yu'ū oja'que nipe'tise yu'ū weeduti'quere mū'ū Israe curuacjārārē weregūsa'a.

¹³ Tere tu'ogu, Moisé, cūrē weetamugū Josué me'rā ũrūgū Õ'acũ nirōpu mujānemocū niwī. ¹⁴ Cū mujānemoati dūporo wiorārē a'tiro nicū niwī:

—A'tota co'teya, téé ũsā dijaticāpu. Aaró, tojo nicā Hur mūsā me'rā tojama. No'o mūsārē mejēcā wa'acā, narē wereya, nicū niwī.

¹⁵ Tojo níca be'ro Moisé ũrūgūpu mujācū niwī. Tigure ni'cā o'mecurua tuubi'acaro niwū. ¹⁶ Õ'acũ cū añurō asistese ũrūgū Sinaípu dijatacā, seis nūmūrīrē omecurua tigure tuubi'acaro niwū. Ape nūmū siete nūmū nirī nūmūrē o'mecuruaputa Õ'acũ Moisére pijidijocū niwī. ¹⁷ Israe curuacjārā Õ'acũ asistesere ũrūgū dūposārīpu pecame'e ũjūacō'arō weronojō ĩ'acārā niwā. ¹⁸ Moisé ti o'mecuruapu sājāa, tigu ũrūgūpu mujānemocū niwī. Topure cuarenta ũmūcori, cuarenta ñamirī* tojacū niwī.

31

¹⁸ Õ'acũ ũrūgū Sinaípu Moisé me'rā ucūca be'ro cūrē pua pji ũtā me'rā wee'que pji'rīrē o'ocū niwī. Te pji'rīpu Õ'acũ diez dutise cūu'que nicaro niwū. Õ'acũ basuta cū omopica me'rā tere ojacū niwī.

32

Wecū wī'magū queose uru me'rā yee'que ni'i

¹ Be'ro Israe curuacjārā Moisé cū ũrūgūpu mujāacūre yoogocā ĩ'arā, Aaró tiropu nerēcārā niwā. Cūrē a'tiro nicārā niwā:

* 24:18 ĩ'aña Gn 7.4 docapu oja'quere.

—Sō'onícū Moisé marĩrē Egiptopū ní'cārārē miiti'cū waro ¿de'ro wa'apari cūrē? Marĩ ne masĩtisa'a. Tojo weegū ũsā ējōpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ dūporo wūamū'tārāsama. Na marĩ wa'atji ma'arē ĩ'orāsama, nicārā niwā.✠

² Aaró narē yū'ticū niwĩ:

—Mūsā nūmosānumia, mūsā pō'rā ũmua, mūsā pō'rā numia o'meperi yosase uru me'rā wee'quere a'to yū'u tiropū miitia, nicū niwĩ.

³ Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirāpūta na o'meperi yosase uru me'rā wee'quere tuweemii, Aaró tiropū miacārā niwā. ⁴ Cū tere ñe'e, ũjūasipiocū niwĩ. Na wecū wĩ'magū queose wéeca co'ropū piosacārā niwā. Be'ro te bu'áca be'ro wecū wĩ'magū queose weronojō bajugū wijacū niwĩ. Cūrē ĩ'arā, masā a'tiro nicārā niwā:

—Israe curuacjārā, ā'rĩ marĩ ējōpeogū nimi. Cūta marĩrē Egiptopū ní'cārārē sū'ori miiwijawĩ.

⁵ Na tojo weecā ĩ'agū, Aaró wecū wĩ'magū queose pōtēorōpū wa'icūrārē ũjūamorōpeorore ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocūucū niwĩ. Tu'ajanū'cō, masārē werēcū niwĩ:

—Ñamiacā marĩ wioğū Ő'acūrē bosenuñū wee e'catipeorāsa'a, nicū niwĩ.

⁶ Ape nūmū pe'e ñamiña'cūrō wā'cā, wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeocārā niwā. Tojo nicā, apeyema Ő'acū narē añurō weeato nírā, wa'icūrārē wējē, ũjūamorōpeocārā niwā. Be'ro nipe'tirā masā ba'a, sī'rĩ, que'a, ejanujācārā niwā. Tu'ajanū'cō, wā'cānū'cā, tu'omasĩti, bopoyase moorā basanu'cūsiacārā niwā. ⁷ Na tojo weecā ĩ'agū, Ő'acū Moisére nicū niwĩ:

—Wa'agusa'a. Dijaya. Mū'u, Egiptopū miiwija'cārā ña'abutiārā dojorā weema. ⁸ Na maata waro yū'u weeduti'quere du'ucā'ma. Ni'cū wecū wĩ'magū queosere uru me'rā ũjūasipio wĩorēama. Cūrē e'catipeorā, ejaque'ama. Tojo nicā, wa'icūrārē wējē, cūrē ũjūamorōpeoama. A'tiro ni ucūama: “Israe curuacjārā, ā'rĩ marĩ ējōpeogū nimi. Cūta Egipto di'tapūre marĩrē sū'ori miiwijawĩ”, niama, nicū niwĩ Ő'acū.

⁹ Ő'acū apeye Moisére ninemocū niwĩ:

—Yū'u sōjā masārē na nisetisere añurō masĩ'i. Yū'ure yū'rūnū'cāsepijārā nima. ¹⁰ Na me'rā uayū'rūmajā'a. Tojo weegū narē bu'iri da're bajuriopē'oguti. Yū'u tojo weecā, ne cā'mota'aticā'ña. Mū'u pārāmerā nituriarā me'rā pe'ema pājārā masāputicā weeguti.

¹¹ Ő'acū tojo nimicā, Moisé pe'e cū wioğū Ő'acūrē a'te ucūse me'rā nijisijosĩ'ricū niwĩ: —Wioğū, ¿de'ro weegū mū'u, mū'u yarā masā me'rā tocā'rō uati? Mū'u tutuayū'ruse me'rā narē Egiptopūre miiwijawū. ¹² Mū'u narē bu'iri da'recāma, Egiptocjārā a'tiro ni wācūrāsama: “Ő'acū narē ũrūpagupū wējē, a'ti di'tapū nirārē bajurioguti nígū, miiwijapĩ”, nibosama. Uaticā'ña majā. Mū'u yarā masārē ña'arō weesĩ'rĩsere tocā'rōta du'uya. ¹³ Mū'urē da'racoterā Abrahārē, Isaare, Jacore ní'quere wācūña. Mū'u basuta mū'u wāme me'rā narē a'tiro nicūpā: “Mūsā pārāmerā nituriarārē ñocōa weronojō pājārā masāputicā weeguti. Tojo nicā, a'ti di'ta mūsārē o'oguti ní'que di'tare mūsā pārāmerā nituriarārē o'ogusa'a. Na ye di'ta ninu'cūcā'rōsa'a”, nicūpā.

¹⁴ Moisé tojo nicā tu'ogū, Ő'acū cū yarā masārē “Bu'iri da'reguti” nimi'quere du'ucū niwĩ. ¹⁵ Be'ro Moisé ũrūgūpū ní'cū Ő'acū dutise pua pā'rēpū ojano'que pjĩrĩrē miidijaticū niwĩ. ¹⁶ Ő'acūta te pjĩrĩrē weecū niwĩ. Cū basuta topū ní'quere ñacū, ojaō'ocū niwĩ.

¹⁷ Josué masā na caricūserē tu'ogū, Moisére a'tiro nicū niwĩ:

—Masā a'mewējērā caricūrō weronojō būsurocoro marĩ cārĩse u'turi wa'teropūre, nicū niwĩ.

¹⁸ Moisé pe'e cūrē a'tiro yū'ticū niwĩ:

—Na a'mewējē wapata'aca be'ro caricū e'catise mejēta nírōcoro. Tojo nicā a'mewējē bajuriorā bñjawetirā basase mejēta nírōcoro. Mejēcā basase tu'ogūcoro, nicū niwĩ.

¹⁹ Moisé na nirōpū etagū, wecū wĩ'magū na uru me'rā wĩorē'cure ĩ'agū, na no'o ũaro basanu'cūcusiasere ĩ'agū, uayū'rūacū niwĩ. Tojo weegū cū cūose pjĩrĩrē tigū ũrūgū dū'pocāpū doquemūtōcūucū niwĩ. ²⁰ Te be'ro wecū wĩ'magū queose wĩorē'cure mii,

✠ 32:1 Hch 7.40

pecame'epu doquetiacu niwĩ. Be'ro cūrē añuse marārĩ doquemutōcu niwĩ. Te marārĩrē aco bu'ipū wēestepo'ocu niwĩ. Tojo weetoja, Israe curuacjārārē te acore sī'ricā weecu niwĩ. ²¹ Moisé Aarórē a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ā'rā masā de'ro weemiati mu'urē? Mu'u narē ña'abutiario weecā weepā.

²² Aaró pe'e cūrē yu'ticu niwĩ:

—Yu'u acabiji, yu'u me'rā uatiguta. Mu'u masimiba. Ā'rā masā ña'arō weesere weepoyu'ruama. ²³ Na yu'ure a'tiro niama: “Ni'cū ũsā ējōpeocju queose marĩrē su'ori miacjare weebosaya. Sō'onícū Moisé marĩrē Egiptopure su'ori miwijati'cure de'ro wa'aro wa'apā. Masitisa'a”, niama. ²⁴ Na tojo nicā, narē yu'tiapu: “No'o o'meperi yosase uru me'rā wee'quere cuorānojō tuweemii miitia”, niapu. Na yu'ure miiti, tere o'oama. Yu'u tere pecame'epu doquetiapu. Wācūña marĩrō ā'rĩ wecu wĩ'magū queose wijamajāmi, nicu niwĩ Aaró.

²⁵ Moisé na no'o ũaro weesere ĩ'acu niwĩ. Tere ĩ'amigū, Aaró pe'e narē “Tojo weeticā'ña”, niticu niwĩ. Tojo weerā na ña'arō weesere ĩ'arā, narē ĩ'atu'tirā bujicā'cārā niwā. ²⁶ Tojo weecā ĩ'agū, Moisé na su'ti caseri me'rā wee'que wi'seri wa'tero sājāa, ejanu'cācu niwĩ. Narē a'tiro nicu niwĩ:

—“Ō'acū yarā ni'i” nirānojō yu'u tiro a'tia, nicu niwĩ.

Cū tojo nicā, nipe'tirā Leví ya curuacjārā Moisé tiropu nerēnu'cācārā niwā. ²⁷ Na tojo weecā ĩ'agū, Moisé narē nicu niwĩ:

—Ō'acū, Israe curuacjārā wioḡu, a'tiro nimi: “Musānucū di'pjĩrĩrē du'teō'oña. Be'ro musā wi'seri nirōpu tojaaya. Tojaa, wi'serinucū musā acabijirārē, musā ma'misumuarē, musā me'rācārārē, musā ya wi' pu'to nirārē wējēcā'ña”, ni wrecu niwĩ Moisé.

²⁸ Leví ya curuacjārā Moisé tojo weeduti'quere queoro weecārā niwā. Ti nūmūrē ĩ'tiati mil ũmua wēricārā niwā. ²⁹ Be'ro Moisé narē nicu niwĩ:

—Masā Ō'acūrē yu'rūnu'cācā, musā cū dutiro wēerā, musā pō'rārē, musā acabijirārē, musā ma'misumuarureta na ña'arō wee'quere ĩ'arā, wējēcā'mota'apu. Tojo weegu ni'cācā Ō'acū musārē cū dutisere da'radutigu cūuami. A'tiro wee musārē añurō wa'acā weeami, nicu niwĩ.

³⁰ Ape nūmu pe'ere Moisé masārē a'tiro nicu niwĩ:

—Musā Ō'acū dutisere yu'rūnu'cārā, ña'abutiario weecārā niapu. Ni'cārōacārē Ō'acū tiropu mujāgūti. Apetero weegu musā yere cūrē sēřĩbosacā, musārē acobojobosami, nicu niwĩ.

³¹ Cū tojo nica be'ro apaturi Moisé Ō'acū tiropu mujāa, cūrē nicu niwĩ:

—Diacjūta masā wecu wĩ'magū uru me'rā queose wĩorē'cure e'catipeotjārā, ña'abutiario weecārā niama. ³² Ni'cārōacārē mu'urē ũputu sēřĩ'i. Narē acobojoya. Acobojotigu pūřicā, mu'u ya pūřĩ catirā wāme ojaō'ono'ca pūřipū yu'u wāmerē coecā'ña, nicu niwĩ Moisé.

³³ Ō'acū pe'e cūrē yu'ticu niwĩ:

—Yu'u dutisere yu'rūnu'cā'cārā dia'cūrē ya pūřipū ojaō'ono'cārā wāmerē coeguti. ³⁴ Ni'cārōacārē majā wa'aya. Masārē yu'u mu'urē “O'oguti” nica di'tapu su'ori miaña. Yu'ure wereco'tegu mu'urē su'ori ĩ'o miagūsami. Tojo weemicā, yu'u bu'iri da'reri nūmu ejacā, na ña'arō wee'que wapare narē bu'iri da'reguti, nicu niwĩ Ō'acū.

³⁵ Be'ro Ō'acū masārē bu'iri da'regu, duti ña'abutiase o'ócu niwĩ. Aaró wecu wĩ'magū queose yee'cure e'catipeo'que bu'iri tojo weecu niwĩ.

33

Ō'acū ũrūgū Sinaípu wijaduti'que ni'i

¹ Ō'acū masārē bu'iri da'reca be'ro Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—A'tore wijayá. Masā mu'u Egiptopu miwijajacārā me'rā wa'agusa'a. Yu'u Abrahārē, Isaare, Jacore “O'oguti” nica di'tapu wa'aya. Ti di'tare na pārāmerārē “O'oguti” nitojawu.

² Yu'ure wereco'tegure musā dūporo o'óguti. Yu'u ti di'tapu nirá cananeo masā, amorreo masā, hitita masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masārē cō'awĩrōgūti. ³ Cabra

ōpēcō, mumiaco pajiro aco o'maburoro weronojō nirī di'tapure wa'arā wee'e. Yū'u pe'e mūsā me'rā wa'asome. Mūsā yū'rūnū'cāsepijarā ni'i. Yū'u wa'agu pūrīcā mūsā űa'arō weecā, bu'iri da're bajuriodijobosa'a, nicu niwī Ő'acū.

⁴ Masā te būjawetise quetire tū'orā, dūjasewā'arā weronojō pūrō būjaweticārā niwā. Na ne ni'cūpūta būsā, o'meperi yosaticārā niwā. ⁵ Ő'acū Moisére a'tiro wereyutojacu niwī:

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Mūsā yū'rūnū'cāsepijarā ni'i. Mūsā wa'teropure mūsā me'rā yū'u cārō ba'patiquejogu, mūsārē bu'iri da're bajuriobosa'a. Tojo weerā mūsā su'ti añusere, mūsā būsasere, tojo nicā yosasere tuweemiicā'ña. Mūsā tere tuweemiica be'ro yū'u mūsārē weeatjere wācūgūsa'a”, ni wereya, nicu niwī Ő'acū.

⁶ Tojo weerā Israe curuacjārā Horeb wāmeticju űrūgūpu wijāca be'ro būsānemoti, o'meperi yosanemoticārā niwā.

Ő'acū me'rā bocaajari wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'iacā cjase ni'i

⁷ Moisé Ő'acū su'ti caseri me'rā wéeca wi'iacārē mia, masā na nirō yoacureropu cūucu niwī. Ti wi'iacārē “Ő'acū me'rā bocaajari wi'i ni'i”, nicu niwī. No'o ni'cū Ő'acūrē cū weeatjere sērītiña'sī'rīgūnojo topu wa'acū niwī. Ti wi'iacā na masā nirō yū'rūro nicaro niwū. ⁸ Moisé ti wi'iacāpu wa'acā i'arā, masā nipe'tirā na ye wi'seri sope pu'topu nu'cūcārā niwā. Téé ti wi'ipu sājācāpu cūrē i'asirutudu'ucārā niwā. ⁹ Moisé ti wi'ipu sājācāta, o'mepō'rā dijati, ti wi'i sājārī sopepu ejanū'cācaro niwū. Ő'acū Moisé me'rā ucūrī cura tojo tojanū'cācaro niwū. ¹⁰ Masā o'mepō'rā ti wi'i sopepu ejanū'cācā i'arā, nipe'tirā na ye wi'seri sope pu'to paamu'rīque'acārā niwā. Ő'acūrē e'catipeorā, tojo weecārā niwā.

¹¹ Ő'acū Moisé me'rā a'merī i'apōtēo, ni'cū, cū me'rācjūrē ucūgū weronojō ucūcārā niwā. Na ucūca be'ro Moisé masā tiropure dajatojaacu niwī. Cūrē weetamuco'tegū ma'mū Josué, Nun macū pe'e pūrīcā ti wi'iacā po'peapu toja, ninu'cūcā'cū niwī.

Ő'acū Moisére cū asistesere i'o'que ni'i

¹² Moisé Ő'acūrē a'tiro nicu niwī:

—Mū'u yū'ure “Ā'rā masārē su'ori miaña”, niapu. Tojo nimigū, yū'u me'rā wa'acjūre weretiapu. Tojo nicā “Mū'urē añurō masī'i. Mū'u weesere i'agū, e'cati'i”, niapu. ¹³ Diacjūta yū'u me'rā e'catigu pūrīcā, mū'u weeatjere yū'ure wereya. Mū'u tojo weecā, mū'urē masīnemogūsa'a. Tojo nicā, mū'u tū'sasere weenu'cūgūsa'a. Wācūña. Ā'rā masā, mū'u yarā nima, nicu niwī.

¹⁴ Moisé tojo nicā tū'ogu, Ő'acū cūrē nicu niwī:

—Yū'u basuta mūsārē ba'patiguti. Ba'pati, mū'urē soose o'oguti, nicu niwī.

¹⁵ Moisé pe'e cūrē yū'ticu niwī:

—Mū'u basu űsārē su'ori wa'atigu pūrīcā, űsārē a'tore wijacā weeticā'ña. ¹⁶ Mū'u űsā me'rā ba'patiwā'cāticāma, apeye di'tacjārā masā “Ő'acū Moisé me'rā, Israe curuacjārā me'rā e'catimi”, ni masīsome. űsā me'rā wa'acā pūrīcārē, “Ő'acū Moisé, Israe curuacjārā me'rā dia'cū nimi”, ni masīrāsama, nicu niwī Moisé.

¹⁷ Ő'acū Moisére apaturi ucūapocu niwī:

—Mū'urē añurō masī'i. Mū'u me'rā e'cati'i. Tojo weegu mū'u sērī'caronojōta weegusa'a, nicu niwī Ő'acū.

¹⁸ Cū tojo nicā tū'ogu, Moisé a'tiro ni sērīnemocu niwī:

—Mū'u asistesere yū'ure i'oña.

¹⁹ Ő'acū cūrē yū'ticu niwī:

—Nipe'tise yū'u asistesere mū'u dūporo yū'rūacā weeguti. Tojo yū'rūacā, nipe'tise yū'u añubutiase nisere i'agūsa'a. Tojo nicā mū'u i'orōpu yū'u wāmerē wereguti. No'o yū'u pajaña'sī'rīgūrē pajaña'gūti. ²⁰ Tojo nimicā, ya diapoama ne i'asome. Ne ni'cū yū'ure i'āca be'ro catisome majā.

²¹ Ő'acū apeye quē'rārē nicu niwī:

—A'to yu'u tiro ũtāgāpu nu'cũña. ²²⁻²³ Yu'u asistese me'rā yu'ruagu, ni'cā cope tigapu nirī coperu mu'urē cūugūti. Yu'ure ī'arī nīgū, ya omocā me'rā mu'u ya diapoare cā'mota'aguti. Téé yu'u yu'ruagupu cā'mota'atuguti. Yu'u sē'ema waroma ī'agūsa'a, ī'agū pe'e. Yu'u diapoare pe'ema, ne ī'ano'ña marīrōsa'a, nicu niwī Ō'acū.

34

Apeye ũtā pjīrī me'rā Ō'acū dutisere oja'que ni'i

¹ Ō'acū Moisére cū asistesere ī'óca be'ro cūrē nicu niwī:

—Pua pjī ũtā pjīrī mu'u doquemutō'que pjīrī weronojōta da'reya. Ne waro oja'quereta ojaguti tja. ² ũamiacā ũamicurero ũrūgū Sinaípu mujāgūtīgū apoyuya. Tigu daposārīpu wa'a, yu'u tiro ejaya. ³ Ne apī mu'u me'rā mujāticā'to. Ne tigupure āpērā masā marīato. Tojo nicā oveja, wecu tigu pōtēorōpore ba'anu'cūticā'to.

⁴ Cū ni'caronojōta Moisé toduporo ũtā pjīrī ni'que weronojō da'recu niwī. Ape numu pe'e ũamicurero wā'cā, Ō'acū cū duti'caronojōta ũrūgū Sinaípu te pjīrīrē miimujācu niwī.

⁵ To cū mujāejacā, Ō'acū o'mecurua me'rā dijati, Moisé tiropu ejacu niwī. Cū wāmerē weregu, “Wiogū ni'i”, nicu niwī. ⁶ Moisé duporo yu'ruagu, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u Ō'acū, musā wiogu ni'i. Masārē pajaña'gū, añurō weesetigu ni'i. Uáyegu mejēta ni'i. Masārē yu'u ma'iyurūserē ī'o'o. Yu'u “Weeguti” ni'quere queoro we'e. ⁷ Peje curari be'rocjārā quē'rārē ma'inu'cūcūsa'a. Masā ña'arō weesere, yu'ure yu'rūnu'cāsere acobojo'o. Yu'u tojo weemicā, ña'arō weegūa ne bu'iri da'reno'ña marīgū tojatisami. Bu'iri da'reno'sami. Pacusumua ña'arō wee'que wapa na pō'rāpore, na pārāmerāpore, na pārāmerā nituriarāpore, tojota bu'iri da're yapatino'rāsama, nicu niwī.

⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé maata nucūcāpu paamu'rīque'a, Ō'acūrē e'catipeocu niwī.

⁹ Cūrē e'catipeogu, a'tiro ni sērīcu niwī:

—Wiogū, diacjūta yu'u weesere tu'sagu, ũsārē ba'patiya. Ā'rā masā yu'rūnu'cāsepijarā nima. Tojo nimicā, ũsā ña'asere, ũsā ña'arō weesere acobojoya. ũsārē mu'u yarā masā tojacā weeya, ni sērīcu niwī.

Ō'acū masā me'rā “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹⁰ Ō'acū Moisé sērī'quere tu'óca be'ro a'tiro nicu niwī:

“Añurō tu'oya. Ni'cārōacārē yu'u nipe'tirā musā Israe curuacjārā me'rā ‘A'tiro weeguti’ ni apo'quere cūugūti. Nipe'tirā masā ī'orōpu añubutiasere wee'ogūsa'a. Te toduporopu ne ape di'tapu a'ti turipure wee'ono'ña marī'quere ī'ogūti. No'o nipe'tirā musā wa'tero nirá yu'u musā wiogu musārē añubutiaro weeatjere ī'arāsama.

¹¹ “Ni'cācā yu'u musārē weeduti'quere weeya. Musā tojo weecā, yu'u musā tiro nirá amorreo masārē, cananeo masārē, hitita masārē, ferezeo masārē, heveo masārē, jebuseo masārē cō'awīrōgūsa'a.

¹² “Musā sājāti di'tacjārā me'rā ne a'merī ‘Tojo weerá’, ni apoticā'ña. Musā tojo weecā pūrīcārē, musārē na ējōpeose queose yee'quere sirutucā weerāsama. ¹³ Tojo weronojō o'orā, a'tiro pe'e weeya. Na wa'icūrārē ũjūamorōpeosere paamutōcā'ña. Apeye ũtāpaga na miinu'cō'que na ējōpeosere mutōpe'ocā'ña. Tojo nicā Aserá wāmetigo na ējōpeose yee'que yucu me'rā wee'que tuturire dūtecō'acā'ña.

¹⁴ “Ne apī Ō'acū nitigure ējōpeoticā'ña. Āpērārē ējōpeosirutucā ne uawe'e. Yu'u dia'cūrē ējōpeocā u'a.

¹⁵ “Ti di'tapu nirá me'rā ne a'merī ‘Tojo weerá’, ni apoticā'ña. Na āpērānojō Ō'acū nitirārē e'catipeorā, wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeorā, musārē pijibosama. Musā quē'rā na wējē ũjūamorōpeo'quere na me'rā ba'atamubosa'a. ¹⁶ Apetero weerā na pō'rā numiarē musā pō'rā umuarē numisobosama. Numisoo, na pō'rā numia Ō'acū nitirārē ējōpeorā, musā pō'rā umuarē mejārōta narē ējōpeocā weebosama.

¹⁷ “Musā ne cārō Ō'acū nitirārē cōme me'rā ũjūasipio wīorē'quere ējōpeoticā'ña”, nicu niwī Ō'acū.

Õ'acũ dutise cūu'quere Moisé oja'que ni'i

²⁷ Õ'acũ Moisére cū dutise wéréca be'ro cūrē nicu niwī: “Yũ'u ucūsere ojaya. Te yũ'u mu'u me'rã, Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i”, nicu niwī.

²⁸ Moisé topure Õ'acũ me'rã cuarenta umçori, cuarenta ñamiri* tojacu niwī. Ne ba'aro marĩrõ, sĩ'rĩrõ marĩrõ nicu niwī. Topu “Õ'acũ masã me'rã tojo weeguti” ni apo'quere te ãtãpjĩrĩpu ojaõ'ocu niwī. Tetã diez Õ'acũ dutise cūu'que nicaro niwũ. ²⁹ Be'ro Moisé ãrũgũ Sinaĩpu ní'cu puã pji te dutise oja'que pjĩrĩrẽ miidjaticu niwī. Tigũ ãrũgũpu ní'cu dijatagu, cū diapoã asistesere masĩticu niwī. Cũ, Õ'acũ me'rã ucũca be'ro niyucã, tojo asistecaro niwũ. ³⁰ Aarõ, tojo nicã nipe'tirã Israe curuacjãrã cū diapoã asistecã ã'arã, cūrē ui nicãrã niwã. Tojo weerã cū pu'toacãpu wa'aticãrã niwã. ³¹ Na tojo weecã ã'agũ, Moisé pe'e narẽ pijineocu niwī. Tojo weerã Aarõ, nipe'tirã wiorã cū tiropu dajacãrã niwã. Na dajacã ã'agũ, na me'rã ucũcu niwī. ³² Be'ro nipe'tirãputa Israe curuacjãrã etaburocãrã niwã. Na etacã, Moisé Õ'acũ ãrũgũ Sinaĩpu dutise o'o'quereta narẽ werecu niwī.

³³ Na me'rã ucũpe'oca be'ro cū diapoapure ni'cã su'ti casero usemerĩrĩ casero me'rã mo'acu niwī. ³⁴ Moisé Õ'acũ me'rã bocaajari wi'ipũ cū me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemujãcu niwī. Cũ wijatagu, Õ'acũ dutisere Israe curuacjãrãrẽ wereturiamujãcu niwī. ³⁵ Cũ ti wi'ire wijatacã, Israe curuacjãrã Moisé diapoã asistecã ã'acãrã niwã. Tojo weegu ti casero me'rã diapoare mo'amujãcu niwī tja. Õ'acũ me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemujãcu niwī.

40

Õ'acũ wi'i, wa'icurã caseri me'rã wéca wi'ire aponũ'cõ'que ni'i

A'te capítulori 25–30; 35–39 Õ'acũ wi'i wa'icurã caseri me'rã wéca wi'i cjasere were'le. A'ti capítulo cuarenta, Õ'acũ “Tojo weeya”, ni weeduti'quere were'le.

¹ Moisé masãrẽ Õ'acũ dutisere wéréca be'ro Õ'acũ cūrē a'tiro nicu niwī:

² “Nimũ'tãrĩ mujĩpũ, ninũ'cãrĩ nũmũ nicã, ya wi'i, wa'icurã caseri me'rã wéca wi'ire aponũ'cõña. ³ Ti wi'ipũ yũ'u ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'quere cuori acarore cūuña. Ti acarõ po'peapu yũ'u diez dutise oja'que pjĩrĩ sãñasa'a. Ti acarõ duporo usebũtiri caserore yoo cã'mota'aya. ⁴ Mesare, sĩ'ocju quẽ'rãrẽ topu cūuña. Ti mesapure docepaga pãrẽ añurõ apopeoya.* Tigũ sĩ'ocjupure sĩ'osepagare sĩ'onũ'cõña. ⁵ U'mũtise ãjũamorõpeoro uru me'rã wee'caro ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'que cuori acarõ põtẽorõpu peoya. Ti wi'i, ya wi'i ne sãjãnũ'cãrõrẽ ni'cã casero usebũtiri caserore yooya. ⁶ Tu'ajanũ'cõ, ti wi'i ne sãjãrõ wa'icurãrẽ ãjũamorõpeorore cūuña. ⁷ To be'ro bapa pajiri pare ya wi'i, tojo nicã wa'icurãrẽ ãjũamorõpeoro, a'te puaro wa'tero, deco ti pare dupoya. Ti pare aco piomu'muõña. ⁸ Yũ'u mu'urẽ duti'caronojõta, ti wi'i sumutore apoya. Tu'ajanũ'cõ, su'tiro casero usebũtiri caserore topu sãjãrõ cã'mota'atjore yooya.

⁹ “Be'ro a'tiro weeya. Ye waro tojato ní'gũ, u'se to wa'rewũasenojõrẽ ti wi'ire wa'reya. Nipe'tise ti wi'ipũ nisere wa'repe'ocã'ña. Tojo weecã, topu nise nipe'tise ye tojarosa'a. Ne ña'ase marĩrõ tojarosa'a. ¹⁰ Tojo nicã, te u'sereta tja wa'icurãrẽ ãjũamorõpeoro bu'ipũ wa'reya. Topu de'ro nisere wa'repe'ocã'ña. Mu'u tojo weegu tore añurõ, ña'ase marĩrõ waro tojacã weegusa'a. ¹¹ Be'ro te u'se me'rã bapa pajiri papure wa'reya. Tojo nicã, to pesaro dupocãrẽ wa'regusa'a. Tere wa'regũ, ye waro tojacã weegusa'a.

¹² “Be'ro Aarõrẽ, cū põ'rã umũarẽ ya wi'i sope pu'topu miaña. Topu narẽ u'oya. ¹³ Aarõ pa'i cū sãñarõnojõrẽ sãñato. Be'ro cūrē ‘Ye cjasere da'ragũ’ pa'i sãjãdutigu, u'sere piopeoya. ¹⁴ Tu'ajanũ'cõ, cū põ'rãrẽ miiti, narẽ su'ti yoase paca su'a'quere sãña. ¹⁵ Na pacu Aarõrẽ wee'caronojõ napure u'sere piopeoya. Mu'u tojo weecã, na quẽ'rã yarã pa'ia,

* ^{34:28} ã'aña Gn 7.4 docapu oja'quere. * ^{40:4} Te pãrẽ Õ'acũ ã'orõpu peocãrã niwã. Israe curarinũcũ ni'cãrẽ pá nicaro niwũ. Pa'ia dia'cũ te pãrẽ ba'acãrã niwã.

yé cjasere da'rarã nirãsama. Mu'u narẽ a'tiro u'se piopeose me'rã na pãrãmerã nituriarã pa'ia nisere ninu'cũcã'rãsama. Ne pe'tisome", nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁶ Õ'acũ duti'caronojõta Moisé nipe'tisere weepe'ocũ niwĩ. ¹⁷ Tojo weerã na ni'cã cã'ma Egiptopũre wijáca be'ro nimu'tãrĩ mujĩpũ, ninu'cãrĩ numurẽ Õ'acũ wi'ire aponu'cõcãrã niwã.

O'mecurua Õ'acũ wi'i bu'ipũ ní'que ni'i

³⁴ Moisé Õ'acũ wi'ire aponu'cõca be'ro, o'mecurua ti wi'ire tuubi'acaro niwũ. Õ'acũ cã asistese ti wi'ipũre niyu'rũacaro niwũ. ³⁵ Tojo weegu Moisé ne sãjãamasiticũ niwĩ.

³⁶ O'mecurua ti wi'i bu'ipũ ní'que mujãáca be'ro Israe curuacjãrã na ye wi'serire páámii, aperopũ wa'amujãcãrã niwã. ³⁷ O'mecurua mujãaticãma, na ye wi'serire ne páámiiticãrã niwã. Téé o'mecurua mujãacãpũ co'temujãcãrã niwã. ³⁸ Israe curuacjãrã no'o na wa'aro nipe'tirã i'orõpũ Õ'acũ ya o'mecurua, umucore ti wi'i bu'ipũ nimujãcaro niwũ. Nami pe'ema ti curua po'peapũ pecame'e ãjũrĩ põ'rã nicaro niwũ.

Josué

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Moisé wéríca be'ro Õ'acũ Josuére Israe curuacjārārē sũ'ori nisetiacjũre sōrōcũ niwī. Josué cũ ojāca pūrī pũaro dũcawati'i. Nimũ'tārō Israe curuacjārā na Canaá di'ta, Õ'acũ narē o'oguti níca di'tare sājāa, tocjārā me'rā a'mewējē, wapata'a, miiwapa'que ni'i. (Capítulos 1–12) Be'rocjārō na Israe curarinũcũ di'ta dũcawaa'que ni'i. (Capítulos 13–22) Nitũoro Josué cũ ucũtũo'que, cũ masārē werecasatũo'que, tojo nicā cũ wērī'que ni'i. (Capítulos 23–24)

Õ'acũ Josuére Israe curuacjārā wiogũ sājācā wee'que ni'i

¹ Be'ro Moisé, Õ'acũ dutisere da'raco'te'cũ wéríca be'ro, Õ'acũ Josuére ucũcũ niwī. Josué pe'e Nun wāmetigũ macũ, tojo nicā Moisére weetamuco'te'cũ nicũ niwī. Õ'acũ cūrē a'tiro ni ucũcũ niwī:

² “Moisé yũ'u dutisere wee'cũ wērīa wa'ami. Ni'cārōacāma mũ'u pe'e nipe'tirā Israe curuacjārārē dia Jordārē sũ'ori pē'agũsa'a majā. Yũ'u musārē o'ootji di'tapũ wa'arāsa'a. ³ Yũ'u Moisére ‘A'tiro weeguti’ ní'caronojōta musārē weegusa'a. Yũ'u nipe'tiro musā di'ta sijatjo ejatuario o'oguti. ⁴ Di'ta a'tocārō yoaro o'oguti. Yucũ marīrōpũ, téé Líbano di'tapũ nitũorosa'a. E'saro pe'e maa yoari maa Éufrates, nipe'tiro hitita masā ye di'ta me'rā ninũ'cā, téé pajiri maa Mediterráneo nirōpũ nitũorosa'a. ⁵ Ne āpērā musā me'rā a'mewējērā pōtēosome. Moisé me'rā ní'caronojōta mejārōta nigũsa'a mũ'u me'rā quē'rārē tja. Ne mũ'urē cō'asome. ⁶ Tojo weegũ wācūtutuaya, uiro marīrō nisetiya. Na ñecũsumuarē ‘A'ti di'tare o'oguti’, niwũ. Mũ'u narē sũ'ori mia, na me'rā a'ti di'tare miiwapa etigusa'a. ⁷ Tojo weegũ yũ'u ní'caronojō wācūtutuanu'cũcā'ña. Tojo nicā nipe'tise Moisé musārē dutise cũu'quere weepe'ocā'ña. Tojo weegũ nipe'tise mũ'u weesetise añurō wa'arosa'a. ⁸ Yũ'u dutise cũu'quere masārē bu'enu'cũcā'ña. Ñamirīnũcũ, mũ'cori quē'rārē wācũnũrũnu'cũcā'ña. Tere weecā, nipe'tise mũ'u weesetise queoro wa'arosa'a. ⁹ Yũ'u mũ'urē a'tiro dutiapũ. Ne mũ'urē mejēcā wa'acā uiticā'ña. Wācūtutua nisetiya. Yũ'u Õ'acũ, mũ'u wiogũ, mũ'u me'rā ninu'cũcũsa'a. Mũ'u no'o wa'aro mũ'u me'rā wa'agusa'a”, nicũ niwī Õ'acũ.

Josué Canaá di'tacjārā me'rā cũ a'mewējēatjere apoyu'que ni'i

¹⁰ Be'ro majā Josué Israe curuacjārā wiorārē a'tiro weeduticũ niwī: ¹¹ “Nipe'tiro masā cārīse u'turipũ wa'a weetjīarā, narē ‘Ba'ase musā miatjere apoyuya’, nirā wa'aya. Marī i'tia nũmũ be'ro dia Jordārē pē'arāsa'a. Õ'acũ o'ootji di'tare ñe'erā wa'arāsa'a”, ni werēcũ niwī narē.

¹² Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, tojo nicā deco me'rā Manasés ya curuacjārā pe'ere Josué a'tiro ni ucũcũ niwī:

¹³ —Wācũña Moisé, Õ'acũ ũaro weeco'tegũ, musārē duti'quere: Õ'acũ musārē “Sooato” níngũ, a'ti di'ta, musā nirī di'tare o'ocũ niwī. ¹⁴ Musā nũmosānumiarē, musā pō'rārē, musā yarā ecarārē a'to dia Jordá mujīpũ mũjātiro pe'e cũucā'ña yujupũ. Moisé musārē o'óca di'ta ni'i. Musā nipe'tirā mũua pūrīcā a'mewējētutuarā nirānojo musā wāmo me'rā pē'arāsa'a. Musā acawererārē a'mewējētaturā, na dũporo mũ'mũtāña. ¹⁵ Téé Õ'acũ musārē soose o'o'caronojōta na quē'rārē o'ocāpũ, musā narē a'mewējētamudu'urāsa'a. Narē Õ'acũ o'ootji di'tare ñe'eca be'ropũ, a'mewējētamutũorāsa'a. Tojo weetu'ajaca be'ropũ musā ye di'ta dia a'ti pārē pe'e dajatojatirāsa'a. Moisé musārē cũu'que di'tare miiwapa, sājāque'arāsa'a majā, nicũ niwī.

¹⁶ Cũ tojo nicā tũ'orā, na pe'e a'tiro ni yũ'ticārā niwā:

—Nipe'tise mũ'u dutisere weerāti. No'o mũ'u wa'adutiro wa'arāti. ¹⁷ Ũsā Moisé duti'quere queoro yũ'ti'caronojōta mũ'u quē'rārē yũ'tirāti. Ũsā a'te dia'cūrē ũa'a. Õ'acũ

Moisé me'rã niwĩ. Mejãrõta cũ me'rã ní'caronojõta mũ'u me'rã quẽ'rãrẽ nicã uasã'a.
¹⁸ No'o mũ'urẽ yũ'rũnũ'cãgũnojo, mũ'u dutiro weetigũnojo wẽjẽno'gũsami. Mũ'u pe'e wãcũtutua, nisetiya, nicãrã niwã Josuere.

2

Josué Jericó ɱ i'adu'tiri masãrẽ o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Josué ɱuarã ɱmũarẽ ya'yioroɱ Canaá di'tare, Jericóɱre i'adu'tirã wa'aduticu niwĩ. Tojo weerã na Sitĩɱ ní'cãrã Jericóɱ wa'acãrã niwã. Ti ñamirẽ na ni'cõ ɱmũarẽ a'metãrãwapata'ari masõ Rahab wãmetigo ya wi'ipɱ sãjãa, tojacã'cãrã niwã.

² Jericóɱjũ wioɱ “Ní'cãcã ñami Israe curuacjãrã marĩ ya di'tare i'adu'tirã a'tiapãrã” nisere tũ'obocacã'cũ niwĩ. ³ Tojo weego cũ yarã surarare co ya wi'ipɱ o'ó'cũ niwĩ. Ti wi'ipɱ wa'a weetjãrã, core a'tiro nicãrã niwã: “Na ɱmũa mũ'u ya wi'ipɱ nirãrẽ cõ'awĩrõña. Na i'adu'tiri masã nima”, nicãrã niwã.

⁴ Rahab pe'e narẽ ɱuotojaco niwõ. Na sãrĩtĩña'cã, wioɱ o'ó'cãrãrẽ a'tiro yũ'tico niwõ: —Diacjũta ni'i. Mũsã ní'ronojõta a'ti wi'ita nimiana. Na “Tocjãrã nima” nisere masĩtiasũ.

⁵ Mujĩpũ sãjãrĩ cura, a'ti macã cja sopere bi'atji dũporoacã wa'ama. Diapẽ'e wa'arã wa'apã. Quero wa'abaque'oya. Apetero weerã narẽ ẽmũejãbosa'a, nico niwõ.

⁶ Co ya wi'i bu'i opa sira nirõɱ ñocãpũrĩ põ'rã s'i'o'que weronojo nise docaɱ narẽ ɱuocũuco niwõ.

⁷ Co tojo nicã tuorã, surara maata ti wi'ipɱ wijaa, dia Jordã tiroɱ i'adu'tiri masãrẽ a'marã wa'amicãrã niwã. Na wa'ãca be'ro maata ti macã cja sopere bi'ano'caro niwũ.

⁸ Israe curuacjãrã cãrise dũporo Rahab narẽ ɱuocaropɱ mũjãa, narẽ nico niwõ:

⁹ —Yũ'u mas'i. Õ'acũ mũsã Israe curuacjãrãrẽ a'ti di'tare o'otojacũ niwĩ. Cũ a'ti di'tacjãrãrẽ mũsãrẽ uicã weecu niwĩ. Tojo weerã ãsã nipe'tirã uibutiasa'a. ¹⁰ Õsã tũ'owũ Õ'acũ mũsãrẽ Egiptopɱ ní'cãrãrẽ miiwija'quere. Maa sõ'arĩ maarẽ acore mũsãrẽ pẽ'ato ní'gũ, dũcawaanũ'cõ, boposãjãcã weecu niwĩ. Tojo nicã, ɱuarã amorreo masã wiorã maa Jordã a'ti pã'rẽ pe'e nirã Og, tojo nicã Sehõrẽ wẽjẽpe'ocãrã niwũ. ¹¹ Tojo weerã ãsã pũrõ uise me'rã mũsãrẽ i'a'a. Õ'acũ, mũsã wioɱ nipe'tiro ɱ'mũseɱ, a'ti nucũcãɱure wioɱ nimi. ¹² Tojo weego mũsãrẽ sãrĩ'i. Õ'acũ wãme me'rã “Mũ'u acawererãrẽ añurõ weerãti”, niña. Yũ'u mũsãrẽ añurõ weetamu'caronojõta weeya. “Diacjũta tojo weerãti” ní'ã, ¹³ yũ'u pacũsumũarẽ, yũ'u ma'misũmũarẽ, yũ'u acawererã numiarẽ yũ'rũweticã weeya, nico niwõ.

¹⁴ Na core a'tiro ni yũ'ticãrã niwã:

—Mũ'u ní'ronojõta weerãti. Weeticãma, Õ'acũ ãsãrẽ wẽjẽato. Mũ'u pe'e marĩ ni'cãrõacã ucũsere ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Tojo nicã, Õ'acũ a'ti di'tare o'ocãɱta, ãsã mũ'urẽ añurõ wiopesase me'rã, añurõ pajaña'a, weetamurãsa'a, nicãrã niwã.

¹⁵ Rahab ya wi'i, ti macã yeecã'mota'aca tu'rũɱ wã'ñacaro niwũ. Tojo weego narẽ ventana sopeɱ pũnũ'mo da me'rã du'udijoco niwõ. ¹⁶ Tojo weetoja, narẽ nico niwõ:

—Mũsãrẽ a'marĩ masã bocari ní'ã, ãrũgũɱ wa'aya. No'o i'tia ɱmũnojo tojayã. Téé mũsãrẽ a'marĩ masã macãɱ dajatojatica be'ropɱ mũsã acawererã tiro tojããya, nico niwõ.

¹⁷ Co tojo nicã tu'orã, a'tiro ni yũ'ticãrã niwã:

—Mũ'u ãsãrẽ “Yũ'ure tojo weepa” ní'caronojõta weerãsa'a. ¹⁸ Õsã a'ti di'tare sãjããcãrẽ, sõ'arĩ da pũnũ'mo da mũ'u ãsãrẽ du'udijoca dare ventana sopeɱ yoodi-joya tja. Mũ'u ya wi'ipɱ mũ'u pacũ, mũ'u paco, mũ'u ma'misũmũa, nipe'tirã mũ'u acawererãrẽ neocũuã. ¹⁹ No'o ni'cũ cũ ãaro wijaama'agũnojo cũ basu cũrẽ wẽjẽsere bu'iritigũsami. Õsã bu'iri moorãsa'a. Ni'cũ ãsãnojo mũ'u ya wi'ipɱ nirãrẽ mejẽcã weecã pũrĩcãrẽ, ãsãta bu'iritirãsa'a. ²⁰ Mũ'u ãpẽrãrẽ werecãma, marĩ ucũ'que wapamarĩõsa'a, nicãrã niwã Rahare.

²¹ —Jau. Mũsã ní'ronojõta tojota weegosa'a, ni yũ'tico niwõ.

Be'ro tojo nitojanu'cõ, wa'a wa'acārã niwã. Na wa'áca be'ro co na weeduti'caronojõta weeco niwõ. Pũnu'mo da, sõ'arĩ dare ventana sopepu du'teõ'odijoco niwõ.

²² Be'ro na puarã Israe curuacjãrã i'adu'tiri masã ùrũgũpu du'ticãrã niwã. Topure i'tia nũmu tojacãrã niwã. Narẽ a'marã, surara pe'e nipe'tiropu a'macũmĩ, ne bocaticãrã niwã. Tojo weerã Jericõpu dajatojaa wa'acãrã niwã. ²³ Be'ro i'adu'tiri masã ùrũpagũpu ní'cãrã dijaa, maarẽ pẽ'aa, téé Josué tiropu dajacãrã niwã tja. Topu daja, cãrẽ nipe'tise narẽ wa'a'quere werecãrã niwã. ²⁴ A'tiro ni werecãrã niwã: “Õ'acũ marĩrẽ ‘Nipe'tise ti di'tare o'oguti’, nitojami. Na masã ti di'tapu nirá marĩrẽ pũrõ uibutiarã weema”, ni quetiwerecãrã niwã.

3

Israe curuacjãrã dia Jordãrẽ pẽ'a'que ni'i

¹ Ape nũmu pe'e, bo'reque'ari cura Josué nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã Sitim wãme-tiropu ní'cãrã dia Jordãpu bu'atacãrã niwã. Na diare pẽ'ati dũporo ti maa sumutopu tojaque'acãrã niwã. ² I'tia nũmu yu'rũca be'ro surara wiorã, nipe'tirã wa'teropure wa'a weetjãrã, ³ a'tiro duticãrã niwã: “Mũsã pa'ia, Levĩ ya curuacjãrã Õ'acũ ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'quere cõori acarore na miacã i'arã, na siro sirutuya. ⁴ Tojo weerã mũsã wa'arore masĩrãsa'a. Mũsã ne ni'cũ a'ti ma'apure wa'aña'tisa'a. Ti acarore yoacurero, ni'cã kilõmetronojõ sirutuya. Pu'toacã tu'aticã'ña”, ni werecãrã niwã.

⁵ Tere na wérẽca be'ro Josué a'tiro nicu niwĩ tja: “Ñamiacã Õ'acũ cũ tutuasere i'arãsa'a. Tojo weerã mũsã Õ'acũ i'orõpu ña'ase marĩrã niato nĩrã, mũsã ye su'tire coe, tojo nicã mũsã ya upure u'acoecã'ña”, nicu niwĩ Josué. ⁶ Pa'ia pe'ema a'tiro nicu niwĩ: “Mũsã pa'ia Õ'acũ ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'quere cõori acarore wua, masã nipe'tirã dũporo maarẽ u'mutãpẽ'arãsa'a.”

Tojo weerã cũ duti'caronojõta ti acarore wua, masã dũporo u'mutãcãrã niwã.

⁷ Be'ro Õ'acũ Josuére a'tiro nicu niwĩ: “Ni'cãcã me'rã nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ mu'urẽ ãpẽrã yu'rũoro añurõ i'acã weenu'cãgũti. Tojo weerã Moisé me'rã ní'caronojõta yu'u mu'u me'rã nisere masĩrãsama. ⁸ Pa'ia yu'u ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ cõori acarore miarãrẽ a'tiro ni wereya: ‘Mũsã dia Jordã sumutore etarã, ti maapure ñumuwija, tojanu'cãña’”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁹ Be'ro Josué masãrẽ pijio, nicu niwĩ: “Tu'orã a'tia marĩrẽ Õ'acũ nisere. ¹⁰ A'tiro weemasĩrãsa'a ‘Õ'acũ catigu marĩ me'rã ninu'cũmi’ nisere. Tojo nicã a'ti di'tacjãrã cananeo masã, hitita masã, heveo masã, ferezeo masã, gergeseo masã, amorreo masã, jebuseo masãrẽ cõ'ape'owã'cãgũsami. ¹¹ I'aña. Õ'acũ, nipe'tise di'ta wioqu ya acarore mũsã dũporo dia Jordãrẽ pẽ'amũ'tãrõsa'a. ¹² Tojo weerã mũsã Israe curuacjãrã doce curari nirá, te curarinucũ ni'cũrẽ beseya. ¹³ A'tiro wa'arosa'a. Na pa'ia Õ'acũ nipe'tise di'ta wioqu ya acarore miarã, na diapũ ñumuwijacã, te aco ducawatia wa'arosa'a. Te aco nimi'que o'mabũrosome. Puaperipũta opa ditara weronojõ nicã'rõsa'a”, ni werecu niwĩ.

¹⁴ Tojo weerã Israe curuacjãrã dia Jordãrẽ pẽ'arã, na cãrĩ'que u'turire wijacãrã niwã. Pa'ia Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cõori acarore na dũporo miamũ'tãcãrã niwã. ¹⁵ Titare masã otese dũcatiri cura dia Jordã pajiro pu'eeja, mirĩa wa'acaro niwũ. Tojo nimicã, pa'ia ti acarore miarã, Jordãpu na dũ'pocãrĩ ti maarẽ u'tacũucãta, ¹⁶ te aco bu'ipũ burũti'que tojanu'cãcaro niwũ. Yoaropu ni'cã macã Adã wãmetiri macãpu opa ditara bi'a cã'mota'a'ro weronojõ wa'acaro niwũ. Adã Saretán wãmetiro pu'topu tojacaro niwũ. Aco tosiropu toja'que pe'e O'mabũrotiri ditarapu wetiburũdijacaro niwũ. Tojo wa'acã, na Israe curuacjãrã Jericõ põtõorõ pẽ'acãrã niwã majã. ¹⁷ Na pẽ'arĩ cura pa'ia Õ'acũ ya acarore cõorã pe'e dia deco boporopu nu'cãejacã'cãrã niwã. Téé nipe'tirã Israe curuacjãrã pẽ'ape'tica be'ropu pẽ'acãrã niwã. Nipe'tirã Israe curuacjãrã boporopu pẽ'acãrã niwã.

4

Ûtāpaga docepagare dia Jordá cjasere mii'que ni'i

¹ Nipe'tirā dia Jordārē pē'atāca be'ro Õ'acū Josuére nicu niwī: ² “Israe curuacjārārē te doce curarinucū ni'cūrē beseya. ³ Narē wa'aduti weetjīagū, pa'ia dia deco na nu'cūrō tiropu docepaga ùtāpagare miicūudutiya. Musā ni'cācā ñami cārīatjopu tepagare cūuñā.”

⁴ Tojo weegu Josué doce umuarē cū bese'cārārē pijio, ⁵ narē nicu niwī: “Musā Jordá decopu, Õ'acū musā wioḡu ya acaro tiropu wa'a, musānucū ùtāpaga ni'cārēpaga wuarā wa'aya. Tojo weerā musā docepaga cūrāsa'a. ⁶ Te tojo weesere musā pō'rā masābajuarāpu, ‘A'tepaga ¿de'ro nisi'rīrō weeti?’ nicā, musā a'tiro ni yu'tirāsa'a: ⁷ ‘Ûsā Õ'acū ya acarore dia Jordārē miipē'acā, ne aco marīrī maa wa'awu. A'tepaga Israe curuacjārā doce curari ti maa Jordārē pē'awū', nisi'rīrō wee'e, ni wereapa musā pō'rārē”, nicu niwī.

⁸ Tojo weerā na Josué cū weeduti'quere queoro weecārā niwā. Na ùtāpaga docepaga Jordá decopu ní'quepagare miuwacārā niwā. Israe curuacjārā te curarinucū ni'cū ni'cārēpaga miacārā niwā. Õ'acū Josuére ní'caronojōta na cārīrōpu tepagare mia, cūucārā niwā. ⁹ Apeyere tja Josué ti maa decopu pa'ia na Õ'acū ya acarore wuanu'cū'caropure apeyepaga docepaga cūucū niwī. Tepaga topu nidecoti'i yujupu.

¹⁰ Téé nipe'tise Õ'acū Josuére duti'quere wepe'óca be'ro, pa'ia ti maa decopu ti acarore wuanu'cūcārā niwā yujupu. Moisé Josuére weeduti'caronojōta queoro weecārā niwā. Masā pe'e sojaro me'rā ti maarē pē'acārā niwā. ¹¹ Nipe'tirā masā na pē'aejanu'cāca be'ro pa'ia Õ'acū “Masā me'rā tojo weeguti” ní'quere cūori acaro me'rā pē'a, masā dūporo nu'cāejacārā niwā. ¹² Ëmua Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, tojo nicā deco me'rā Manasés ya curuacjārā na wāmo me'rā āpērā Israe curuacjārā dūporo pē'amū'tācārā niwā. Tojo weerā Moisé cū duti'caronojōta weecārā niwā. ¹³ Pājārā cuarenta mil a'mewējērī masā añurō wāmotirā nu'cāejaburocārā niwā. Jericó opa pa'tiro nirōpu wa'a, a'mewējērātirā apoyucārā niwā. Ti acaro topu niyucā, Õ'acū na me'rā nicu niwī.

¹⁴ Na tojo weeri numrēta nipe'tirā Israe curuacjārā ī'orōpu Õ'acū Josuére āpērā yu'rūoro tojacā weecu niwī. Cū catiri umucore nipe'tirā masā Josuére wiopesase me'rā ī'acārā niwā. Moisére wee'caronojōta cū me'rā quē'rārē mejārōta weecārā niwā.

¹⁵ Tu'ajanu'cō, Õ'acū Josuére a'tiro nicu niwī: ¹⁶ “Pa'ia, Õ'acū masā me'rā ‘Tojo weeguti’ ní'quere cūori acarore cūrārē ti maa Jordāpu nirārē majātidutiya.”

¹⁷ Tere tu'ogu, Josué pa'iare “Majātia”, nicu niwī. ¹⁸ Na cū dutironojōta pa'ia Õ'acū ya acarore miimajācārā niwā. Nipe'tirā masā, pa'ia ti acaro me'rā pē'áca be'ro ti maa ne waropu ní'caronojōta o'maburocaro niwū tja.

¹⁹ Ë'mutārī mujīpūrē, diez numrī nirī numrē, Israe curuacjārā Jordāpu ní'cārā majāa, Gilgal wāmetiropu cārīrā wa'acārā niwā. Gilgal, Jericó macā mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwū. ²⁰ Gilgapu Josué ùtāpagare docepaga Jordāpu mii'quepagare cūucū niwī. ²¹ Josué Israe curuacjārārē a'tiro nicu niwī: “Be'ropu musā pārāmerā nituriarā na pacsumuarē ‘¿A'tepaga de'ro nisi'rīrō weeti?’ nicā, ²² narē wereya: ‘Israe curuacjārā dia Jordārē pē'arā, aco ducawaanu'cō, bopori ma'apu pē'awū', nisi'rīrō wee'e. ²³ Õ'acū marī wioḡu dia Jordārē ma'a bopori ma'a weewī. Téé ũsā pē'ape'tica be'ropu tojo weedu'uwī. Õ'acū marī wioḡu dūporopu Maa sō'arī maarē wee'caronojōta weewī. Ûsā ti maarē pē'ape'tica be'ropu tojo bopori ma'a weewī. ²⁴ Nipe'tirocārā Õ'acū cū tutuasere masiāto níḡū, tojo nicā musā Õ'acū marī wioḡure wiopesase me'rā wācūnu'cūcā'to níḡū, tojo weewī”, ni wereya, nicu niwī Josué.

5

Gilgapu na niseti'que ni'i

¹ A'tiro wee Õ'acũ dia Jordárẽ Israe curuacjãrãrẽ pẽ'ato nígũ, boposãjãcã weecu niwĩ. Tere tu'orã, nipe'tirã amorreo masã wiorã dia Jordá mujĩpũ sãjãrõ pe'e nirã pũrõ ui, ucucãrã niwã. Tojo nicã, mejãrõta cananeo masã wiorã dia Mediterrãneo sumutopũ nirã uicãrã niwã. Tojo weerã “Na me'rã a'mewẽjẽrõũa'a” ni, ne wãcũticãrã niwã.

² Titare Õ'acũ Josuére a'tiro nicũ niwĩ: “Musã ãtãperi me'rã yejese pjĩrĩrẽ da'reya. Tu'ajanũ'cõ, musã todũporopũ wee'caronojõta weeya tja. Musã Israe curuacjãrã ãmũarẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña”, nicũ niwĩ.

³ Tere tu'ogũ, Josué cũ yejecõ'atje pjĩrĩrẽ da'recu niwĩ. Te me'rã Israe curuacjãrã ãmũarẽ Aralot wãmetiro opa bu'pa nirõpũ na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ.

⁴ Nipe'tirã ãmũa Egiptopũ wija'cãrã, surara sãjãrĩ cũ'manojõ cũorã yucu marĩrõpũ wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. ⁵ Na nipe'tirãpũta na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'cãrã nicãrã niwã. Egiptopũ wija'cãrã pũricã yucu marĩrõpũ bajua'cãrã yejecõ'ano'ña marĩcãrã niwã. ⁶ Õ'acũ na ñecũsumũarẽ “Musã pãrãmerã nituriarãpũre añuse di'tare o'oguti”, nicũ niwĩ. Te di'ta añuse di'ta nujãtu'que, apeye otese pí'rĩse di'ta nirõsa'a. Tojo nimicã, ãmũa surara sãjãrĩ cũ'manojõ cũorã Egiptopũ wija'cãrã pe'e Õ'acũ dutisere queoro weeticãrã niwã. Na tojo ña'arõ weese bu'iri Õ'acũ “Diacjũta na te di'tare i'asome”, ni ucũcu niwĩ. Tojo weerã na yucu marĩrõpũ cuarenta cũ'marĩ sijabaque'aticãrã niwã. Téé na ãmũa wẽrĩpe'ticãpũ topũre sijadu'ucãrã niwã. ⁷ Na wẽrĩ'cãrã põ'rãrẽ Õ'acũ narẽ põ'rãti, dũcayua'cãrãrẽ õ'rẽcju yapa caserore Josué yejecõ'acu niwĩ. Na sijari curare yejecõ'ano'ña marĩcãrã niwã. ⁸ Na nipe'tirã yejecõ'ano'ca be'ro na wi'seriacãpũ te cãmĩrẽ siorã, nicã'cãrã niwã. ⁹ Be'ro Õ'acũ Josuére a'tiro nicũ niwĩ: “Ni'cãcã me'rã Egiptocjãrã dutise doca musã bopoyoro ní'quere wijata'acã wee'e.” Cũ tojo wéeca be'ro niyucã, to Gilgal wãmetisa'a.* A'tiro nicãpũ quẽ'rãrẽ mejãrõta wãmetisa'a.

Õ'acũ masãrẽ Egiptopũ miiwija'quere wãcũrĩ bosenuũ ni'i

¹⁰ Israe curuacjãrã Gilgapũ que'ajãcãrã niwã. Nimũ'tãrĩ mujĩpũ pũa semana be'ro opa pa'tiro nirõ Jericó põtẽorõpũ mujĩpũ sãjãrĩ cura Õ'acũ yũ'ruari bosenuũrẽ boseba'acãrã niwã. ¹¹ Ape nuũ pe'e Canã di'ta cjase cebada ãtẽ'que, tojo nicã pá bũcũase marĩrõ ba'acãrã niwã. ¹² Ti nuũ me'rã Õ'acũ narẽ manãrẽ[☆] tocã'rõta burucã weetuocu niwĩ. Ti cũ'marẽ ti di'ta cjasere ba'acãrã niwã majã.

Josué Õ'acũ yarã surara wiogũ me'rã ucũ'que ni'i

¹³ Ni'cã nuũ Josué Jericó pũ'to nígũ, cũ diacjũ ni'cũ masũ di'pjĩ ñosẽrĩ pjĩ me'rã síoejanũ'cãcã i'acu niwĩ. Josué cũ tiro wa'a, sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'ũ ãsã me'rãcju niti? ¿Niwetine? ¿Ûsãrẽ i'atu'tirã me'rãcju niti? nicũ niwĩ.

¹⁴ Cũ yũ'ticu niwĩ:

—Ne niwe'e. Yũ'ũ Õ'acũ yarã surara wiogũ musã tiropũ a'tiapũ, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogũ, Josué ãjõpeose me'rã nucũcãpũ paamu'rĩque'acu niwĩ.

—Wiogũ, yũ'ũ, mu'ũrẽ da'raco'tegũ, ¿de'ro weecã ãsari? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

¹⁵ Õ'acũ yarã surara wiogũ cũrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Mu'ũ sapatũre tuweeya. Mu'ũ nu'cũrõ Õ'acũ nirõ ni'i, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogũ, Josué cũ duti'caronojõta cũ sapatũre tuweecũucu niwĩ.

6

Israe curuacjãrã Jericópũ na sãjãa'que ni'i

¹ Jericócjãrã Israe curuacjãrãrẽ pũrõ uicãrã niwã. Israe curuacjãrã sãjãrĩ nĩrã, ti macã cjase soperire añurõ bi'ape'ocã'cãrã niwã.* Tojo weerã ti macãrẽ ne ni'cũ sãjãti, ne wijaticãrã niwã. ² Na tojo weemicã, Õ'acũ Josuére a'tiro ni werecu niwĩ: “Yũ'ũ mu'ũrẽ Jericóre, tocjũ wiogũre, tojo nicã tocjãrã surarare wiatopũ. ³ Tojo weerã

* 5:9 Hebreo ye me'rã Gilgal nirõ “Tũrũmajãmidija'a”, weronojõ bususa'a. ☆ 5:12 Ex 16.31 * 6:1 Titare macãrẽ ãtã me'rã sã'rĩsãa, yee'que tu'ũri nĩcũcaro niwũ.

musā Israe curuacjārā surara umua wāmotirā a'tiro weerāsa'a. Musā seis numurī ti macārē sutuarāsa'a. Ni'cā numurē ni'cārētirita sutuaya. ⁴ Ya acaro dūporo siete pa'ia umutārāsama. Nanucū oveja umua na putise capesa'rire cuorāsama. Seis numurī pe'tica be'ro ape numu pe'e ti macārē sietetiri sutuarāsa'a majā. Musā sutuari cura pa'ia oveja umua capesa'rire putirāsama. ⁵ Na uputu puticā tu'orā, musā caricūrō pōtēorō caricūña. Musā tojo caricūcā, ti macā cjase ūtā tu'ruri se'tedija pe'tia wa'arosa'a. Tojo wa'ari cura musā maata ti macāpu sājāārāsaa'.

⁶ Tojo wee Josué pa'iare pijio, a'tiro ni werecu niwī: “Musā Ō'acū ya acarore miiwā'cāña. Siete pa'ia ti acaro dūporo oveja umua capesa'ri na putiatje me'rā wa'ayuato”, nicu niwī. ⁷ Surara pe'ere a'tiro nicu niwī: “Wa'aya. Ti macārē be'toanū'cāña. Surara wāmotirā Ō'acū ya acaro dūporo wa'amūtāto”, nicu niwī.

⁸ Nipe'tirā Josué duti'caronojōta weecārā niwā. Tojo weerā siete pa'ia ti acaro dūporo capesa'rire putimū'tāwā'cācārā niwā. ⁹ A'mewējērī masā surara pe'e pa'ia dūporo umutācārā niwā. Āpērā surara ti acaro siro pe'e sirutucārā niwā. Du'ucūro marīrō pa'ia oveja capesa'rire putiwā'cācārā niwā. ¹⁰ Surara pe'ere Josué “Di'tamarīrō wa'aya. Yu'u caricūduticāpu, musā tutuaro pōtēorō caricūrāsaa'”, nicu niwī. ¹¹ Josué pa'iare ti acaro me'rā macārē ni'cāti sutuabaque'aduticū niwī. Tojo weetojanū'cō, na cārī'caroputa daja, na'itō'o, cārīcārā niwā.

¹² Ape numu ñamiña'cūrō Josué wā'cā, cū duti'caronojōta pa'iare, surarare mejārōta duticū niwī tja. Tojo weerā pa'ia Ō'acū ya acarore miiwā'cācārā niwā. ¹³ Na siete pa'ia ti acaro dūporo sooro marīrō wa'a, na putisere putisutucārā niwā. A'mewējērī masā surara pe'e na dūporo wa'acārā niwā. Āpērā surara ti acaro siro pe'e sirutucārā niwā. Na sutuari cura pa'ia ne putidu'uticārā niwā. ¹⁴ Tojo weerā nimūtārī numu be'ro cja numurē apaturi ti macārē sutuanemocārā niwā. Tojo sutuatojanū'cō, dajacārā niwā na cārī'caropure tja. Seis numurī mejārōta weecārā niwā.

¹⁵ Be'ro ape numu siete numurī nirī numurē, ñamiña'cūrō wā'cā, na wee'caronojōta ti macā Jericóre sutuacārā niwā tja. Ti numurē majā sietetiri sutuacārā niwā. ¹⁶ Na sutuatucā, pa'ia pūrō puticā tu'ogu, Josué masārē nicu niwī: “Pūrō caricūña. Ō'acū marīrē a'ti macārē o'otojami. ¹⁷ Ō'acū cū duti'caronojōta ti macā nipe'tise to nise me'rā cō'ano'rōsa'a. Rahab, umua me'rā a'metārāwapata'ari masō, tojo nicā co ya wi'ipū nirā dia'cūrē yu'rūono'rōsa'a. Cóta marī i'adu'tirā o'o'cārārē nūoco niwō. ¹⁸ Musā Ō'acū cū cō'aduti'que to nisere ne miaticā'ña. Musā tojo weecāma, musā ye bu'iri Ō'acū Israe curuacjārārē ña'abutiario wa'acā weebosami. ¹⁹ Nipe'tise ti macā cjase uru, plata, bronce, cōme me'rā wee'quea Ō'acū ye dia'cū ni'i. Ō'acū ya wi'i cjase nūrōrōpu miicūuno'rōsa'a”, nicu niwī.

²⁰ Pa'ia capesa'ri me'rā puticārā niwā. Tojo busucā tu'orā, masā ni'cārō me'rā uputu caricūcārā niwā. Na tojo caricūcā, ti macā ūtā tu'ru, na yee cā'mota'ami'que se'temadija wa'acaro niwū. Tojo wa'acā i'arā, surara ti macārē diacjūta omasājā, miiwapa wa'acārā niwā. ²¹ Be'ro ti macācjārā umuarē, numiarē, ma'mapjiare, bucūrārē, na yarā ecarā me'rāta wējēcō'acā'cārā niwā. Nipe'tirārē wējēpe'ocārā niwā.

²² Josué puarā umua todūporo ti macārē i'adu'ti'cārārē nicu niwī: “Musā umua me'rā a'metārāwapata'ari masō ya wi'ipū wa'a, core, co acawererārē, na ye nipe'tise me'rā miiwīrōrā wa'aya. Musā core ‘Tojo weerāti’ ni'caronojōta weeya”, nicu niwī. ²³ Cū tojo nisere tu'o, i'adu'tiri masā Rahare, co pacusumuarē, co acawererārē miirā wa'acārā niwā. Narē Israe curuacjārā nirō yu'rūropū cūucārā niwā. ²⁴ Be'ro narē miiwīrōca be'ro ti macā Jericóre ūjūacō'acā'cārā niwā. Plata, uru, bronce, cōme me'rā wee'que pe'ere Ōacū wi'i cjasere nūrōrōpu cūucārā niwā. ²⁵ Josué Rahab, co acawererā dia'cūrē wējētīcu niwī. Cóta Jericóre i'adu'tiri masā Josué o'ó'cārārē nūoco niwō. Co narē weetamu'que me'rā yu'rūwetico niwō. Tojo weerā Rahab, co acawererā Israe curuacjārā me'rā nisetidecotima yujupu.

²⁶ Be'ro Josué “Ne apaturi a'ti macārē weepoticā'to” nīgū, a'tiro nicu niwī: “No'o ni'cū a'ti macārē weeposī'rigūnojōrē Ō'acū cūrē ña'arō wa'acā weegusami. Cū ma'ma macā

weenu'cārī cura cū macū masā ma'mi wērīgūsami. Ti macā yee'que tu'ruri cjase soperire ð'orī cura cū macū du'sagu pe'e wērīgūsami tja”, nicu niwī.

²⁷ Õ'acū Josuére weetamunu'cūcu niwī. Tojo weerā ti di'tacjārā cū añurō weesetisere masipe'tia wa'acārā niwā.

7

Acá Õ'acūrē yu'rūnu'cā'que ni'i

¹ Israe curuacjārā wa'teropure ni'cū Acá wāmetigu Jericó cjasere Õ'acū cū miadutiti'quere miacu niwī. Cū Judá ya curuacjū, Carmi macū, Zabdi pārāmi, Zera pārāmi nituriagu nicu niwī. Cū Õ'acū cō'aduti'quere mi'que bu'iri nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā Õ'acū pūrō uacu niwī.

² Josué ni'cārērā surarare ape macā Hai wāmetiri macāpu o'ócū niwī. Ti macā Betel mujīpū mujātiro pe'e, Bet-aven pu'topu tojacaro niwū. Narē o'ógū, “Ti macārē, tojo nicā to sumutopure i'adu'tirā wa'aya”, nicu niwī. Tojo weerā na ti macārē i'adu'tirā wa'acārā niwā. ³ Dajarā, Josuére werecārā niwā: “Haipure pejetirācā mma niama. Tojo weerā nipe'tirā surara ti macācjārā me'rā a'mewējērā wa'aticā'to. Puati mil, o i'tiati mil surara ticurāta wa'acā añurōsa'a. Na me'rā ti macācjārārē docaque'acā weerāsama. Tojo weegu nipe'tirā surarare o'óticā'ña”, nicārā niwā.

⁴ Tojo weerā i'tiati mil surara dia'cū a'mewējērā wa'acārā niwā. Haicjārā pe'e narē docaque'acā weecārā niwā. Tojo nicā, narē ui, du'tiwā'cācā weecārā niwā. ⁵ Israe curuacjārārē omasirutu wējēcārā niwā. Treinta y seis surara wējēno'cārā niwā. Macā sājārī sope pu'to, téé di'ta se'te'caro nituoropu narē sirutu wējēcā'cārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā bujaweti, ui wācūtutuaticārā niwā.

⁶ Josué, cū bujawetisere i'ogū, cū sñase su'tire wejetū'rēcu niwī. Téé na'ique'ari curapu, Õ'acū ya acaro tiropu paamu'rīque'acu niwī. Bucurā quē'rā mejārōta weecārā niwā. Tojo nicā na dupopapure di'tare órépeocārā niwā. ⁷ Tojo wee Josué Õ'acūrē nicu niwī:

—Õ'acū, ¿de'ro weegu mu'u ũsārē dia Jordārē miipē'rōrī? Mu'u amorreo masā ũsārē wējēcō'ato nígū, ¿tojo weerine? ũsā ti maa ape pā'rēpu tojacā añuyu'ruabopā. ⁸ Wiogu, Israe curuacjārā surara ũsārē i'atu'tirārē uirā, omamu'tāma. Na tojo weecā i'agū, yu'u ¿de'ro ni werebosari narē? ⁹ Cananeo masā, āpērā a'ti di'tacjārā ũsārē tojo wa'a'quere tu'ope'ticā'rāsama. ũsā nipe'tirārē wējērāsama. Ne ni'cū ũsā wa'teropure tojasome. To pūrīcārē Õ'acū, nipe'tirā a'ti di'tacjārā mu'arē ña'arō wācūrāsama, tojo nicā mu'u wāmerē, nicu niwī Josué Õ'acūrē.

¹⁰ Cū tojo nisere tu'ogu, Õ'acū Josuére yu'ticu niwī:

—Wā'cānu'cāña. ¿De'ro weegu mu'u nucūcāpu paamu'rīque'ati? ¹¹ Israe curuacjārā yu'u dutisere yu'rūnu'cāma. Yu'u musārē “Weeticā'ña” ní'quere queoro weetiama. Yu'u Jericó cjasere, yu'u miidutiti'quere miama. “Ña'a ni'i”, ni masimirā, yajama. Tere mi-itoja, na ye apeyenojō wa'teropu nūoama. ¹² Tojo weerā Israe curuacjārā na tojo wee'que wapa narē i'atu'tirārē pōtēosome. Narē pōtēonu'cā, a'mewējērōnojō o'orā, mejō pe'e narē uiwā'cārāsama. Na basu bu'iri da'reno'rāsama. Musā yu'u “Miaticā'ña” ní'quere maata cō'aticāma, ne musā me'rā ninemosome majā. ¹³ Masārē neocūu, narē weregu wa'aya: “Õ'acū musārē a'tiro niami: ‘Musā Israe curuacjārā, yu'u musārē “Miaticā'ña” ní'que musā wa'teropu ni'i. Musā tere cō'ape'otićāma, ne musā me'rā a'mewējērārē docaque'acā weesome. Namiacārē yu'u i'orōpu nu'cūrāsa'a. Tojo weerā yu'u i'orōpu ña'ase marīrā niato nīrā, musā ye su'tire coe, musā ya upure u'acoecā'ña. Apoyu'cārāpu nitojaya. ¹⁴ Yu'u i'orōpu nipe'tirā musā ye curarinūcū bajuyoropu ejanu'cāña. Yu'u beseri cura nipe'tise nisirutuse curarire besewéno'rōsa'a. Nisiruturi curua yu'u besēca curua ni'cū pō'rā nise curari besewéno'rōsa'a. Ni'cū pō'rā yu'u besēca curua na mmarē beseno'rōsa'a. ¹⁵ Yu'u “Miaticā'ña” ní'quere cūogu cū acawererā me'rā, tojo nicā cū cūose nipe'tise me'rā ũjūacō'ano'gūsami. Cū Israe curuacjārārē bopoyoro wee'que bu'iri,

tojo nicã yu'u "A'tiro weeya" ní'quere yu'rũnu'cã'que bu'iri ñjũacõ'ano'gũsami'", nicu niwĩ Õ'acũ Josuére.

Acãrẽ bu'iri da're'que ni'i

¹⁶ Ape nũmũ ñamiña'cũrõ Josué masãrẽ te curarinũcũ wijatiduticũ niwĩ. Tojo weeri curare Õ'acũ Judá ya curuacjãrãrẽ ï'ocũ niwĩ. ¹⁷ Be'ro Josué ti curuacjãrãrẽ nisirutuse curarire wijatiduticũ niwĩ. Õ'acũ Zera ya curuare ï'ocũ niwĩ. Ti curua wa'terore Zabdi acawererãrẽ besecũ niwĩ. ¹⁸ Zabdi acawererã ñmũarẽ ï'obũrocã, Acã wãmetigũ beseno'cũ niwĩ. Acã Carmi macũ, Zabdi pãrãmi, Zera pãrãmi nituriagũ, Judá ya curuacjũ nicũ niwĩ.

¹⁹ Tojo weegũ Josué cãrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'u yu'u macũ weronojõ nigũ ni'i. Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogũre e'catipeoya. Mũ'u wee'quere diacjũ wereya, nicũ niwĩ.

²⁰ Acã cãrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Diacjũta mũ'urẽ were'e. Israe curuacjãrã wiogũ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãwũ. A'tiro weewũ. ²¹ Jericó cjase marĩ mi'que wa'teropũ ni'cãrõ su'tiro añubutiaro Babiloniacjãrã wéeca su'tirote ï'awũ. Tojo nicã plata cujiri doscientos cujiri, ni'cãgũ uru me'rã wee'cure, ni'cã kilo deco nũcũcjũre ñaripeja, miicã'wũ. Ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'i po'peapũ yaacã'wũ. Niyeru apeye docapũ ni'i, nicũ niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Josué ãpẽrãrẽ Acã ya wi'ipũ wa'aduticũ niwĩ. Cũ ya wi'ipũ Acã míca su'tirote, niyerure, urugũre bocacãrã niwã. ²³ Tere míi, Josuére, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ wiacãrã niwã. Õ'acũ "Masã me'rã añurõ weegũti" ní'quere cõori acaro põtẽorõpũ cũucãrã niwã. ²⁴ Be'ro Josué, Israe curuacjãrã me'rã Acã, Zera macũrẽ, niyeru cũ yaja'quere, su'tirote, urure, cũ põ'rã ñmũarẽ, numiarẽ, cũ yarã ecarã wecũare, burroare, ovejare, tojo nicã cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'ire, nipe'tise cũ cõosere na cãrĩrõ yu'rũro Acor wãmetiro pa'tiropũ miacãrã niwã.

²⁵ Josué cãrẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weegũ mũ'u marĩrẽ a'te bopoyoro bu'iri da'reatjere weeati? Ni'cãrõacã Õ'acũ mũ'urẽ bu'iri da'regusami, nicũ niwĩ.

Tojo nitoja, nipe'tirã Israe curuacjãrã ñtãperi me'rã cãrẽ, cũ yarã ecarãrẽ doquewẽjẽcãrã niwã. Be'ro narẽ ñjũacõ'acãrã niwã. ²⁶ Na bu'ipũ Josué ñtã mesãjo seepeocũ niwĩ. Te me'rã Õ'acũ na me'rã ua'que pe'tia wa'acaro niwũ. Tojo weero ti pa'tiro Acor wãmetidecotisa'a yujupũ.

8

Israe curuacjãrã Haicjãrãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

¹ Tojo wéeca be'ro Õ'acũ Josuére a'tiro nicũ niwĩ: "Ne uiticã'ña. Wãcũtutuaya. Mũ'u yarã surara nipe'tirãrẽ neocũu, Haicjãrã me'rã a'mewẽjẽrã wa'aya tja. Yu'u Haicjãrã wiogũre, tojo nicã ti macãcãrãrẽ mũsãrẽ wapata'acã weetamugũti. Cũ ya macã, na ya di'ta nimi'caro mũsã ye tojarosa'a. ² Mũ'u Jericócjũ wiogũre, ti macãcãrãrẽ wee'caronojõta Haicjãrãrẽ, na wiogũ quẽ'rãrẽ weegũsa'a tja. Ni'cãrõacãma na cõose, na yarã ecarã mũsã yarã tojarãsama. Mũsã a'tiro weeya. Macã sã'ema pe'e ni'cã curua mũ'u yarã surarare wa'adutiya", nicũ niwĩ.

³ Tojo weegũ Josué treinta mil surara añurõ a'mewẽjẽmasĩrãnojojõrẽ ñamipũre Haipũre o'ógũ, ⁴ a'tiro nicũ niwĩ: "Mũsã añurõ tũ'oya. Macã sã'ema pe'e wa'a, bajutiropũ niña. Na me'rã a'mewẽjẽajã, tũ'omasĩ co'teya. ⁵ ãpẽrã surara yu'u me'rã bajuyoro pe'e pi'arãsama. Haicjãrã ñsãrẽ ï'arã, ñsãrẽ wẽjẽrãtirã macãpũ ní'cãrã wijatirãsama. Na tojo weecã, ñsã todũporopũ wee'caronojõta ui omarãsa'a. ⁶ Na pe'e macãpũ wija, ñsãrẽ siruturãsama. 'Todũporo wee'caronojõ marĩrẽ uiwã'cãrã weema', nirãsama. ⁷ Na tojo weecã ï'arã, mũsã macã sã'ema pe'e ní'cãrã macãpũ sãjãña. Sãjã, ti macãcãrã nipe'tirãrẽ wẽjẽpe'ocã'ña. Õ'acũ mũsã wiogũ ti macãrẽ mũsã ya macã tojacã weegũsami.

⁸ Be'ro Õ'acũ duti'caronojõta ti macãrẽ ãjũacã'ña. Yũ'u m̃sãrẽ dutitoja'a", nicũ niwĩ Josué.

⁹ Tojo níca be'ro Josué narẽ Betel, Hai wa'teropũ wa'a, tojaduticũ niwĩ. Hai mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacaro niwũ. Josué pe'e cũ yarã masã me'rã ti ñamirẽ mejãrõpũta yũ'rũocũ niwĩ. ¹⁰ Ape nũmũ ñamiña'cũrõ cũ masãrẽ ì'awã'cãcũ niwĩ. Be'ro Israe curuacjãrã wiorã me'rã sũ'ori Hai pũ a'mewẽjẽgũ wa'acũ niwĩ. ¹¹ Nipe'tirã surara cũ me'rã nirã ti macã põtẽorõpũ etacãrã niwã. Eta, ti macã yũ'rũropũ tojaque'acãrã niwã. To na nirõ me'rã opa pa'tiro nidijacaro niwũ. ¹² Josué ni'cãmocũsetiri mil surarare Betel, Hai wa'teropũ mujĩpũ sãjãrõ pe'e nũocũucũ niwĩ. ¹³ A'tiro wee surarare pũa curua dũcawaacãrã niwã. Ni'cã curua ti macã mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacãrã niwã. Ape curua ti macã yũ'rũro pe'e tojacãrã niwã. Ti ñamita Josué opa pa'tiro nidijaro decopũ tojacũ niwĩ.

¹⁴ Haicjũ wiogũ tojo wa'acã ì'agũ, sojaro me'rã cũ yarã surara me'rã ti macãpũ ní'cãrã wija, dia Jordã cja pa'tiropũ Israe curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'acũ niwĩ. “Ape curua Israe curuacjãrã ti macã sẽ'ema pe'e du'tiapã” ni, masíticũ niwĩ. ¹⁵ Josué, cũ surara me'rã du'tirã weronõjõ weesoocãrã niwã. Tojo weerã yucũ marĩrõ nirĩ ma'a pe'e uiwã'cãcãrã niwã. ¹⁶ Tojo weerã nipe'tirã surara Haicjãrã na wiorã dutisere tũ'orã, Josuére siruturã, na ya macãrẽ wijawã'cãcãrã niwã. ¹⁷ Nipe'tirã umũa Haicjãrã, tojo nicã Betecjãrã Israe curuacjãrãrẽ siruturã, wa'ape'tia wa'acãrã niwã. Tojo weero ti macã co'tero marĩrõ tojacaro niwũ.

¹⁸ Be'ro Õ'acũ Josuére nicũ niwĩ: “Mũ'u ñosẽrĩ pjĩ me'rã ti macãrẽ síopuaya. Ti macãrẽ mũ'u ya macã tojacã weegũti.”

Tojo weegũ surarare Josué ti pjĩ me'rã síopuatjãgũ, “A'mewẽjẽrã wa'aya”, nicũ niwĩ. ¹⁹ Cũ tojo nicãta, surara na bajutiro pũ ni'cãrã sojaro me'rã wijacãrã niwã. Ti macãpũ omasãjã, pecame'e sí'ayoobaque'ocãrã niwã.

²⁰ Haicjãrã surara majãmiñatõrõrã, na ya macãrẽ o'me mũjãcã ì'acãrã niwã. Israe curuacjãrã uiwã'cãmi'cãrã majãmitojati, na me'rã a'mewẽjẽrã a'ticãrã niwã. Tojo weero ne aperopũ narẽ du'tita basioticarõ niwũ. ²¹ Josué, nipe'tirã Israe curuacjãrã ti macã sẽ'emapũ du'ti'cãrã ti macãrẽ ãjũacõ'acã ì'arã, majãmitojaa, Haicjãrã me'rã a'mewẽjẽrã a'ticãrã niwã. ²² Be'ro ti macãrẽ sãjãa'cãrã wijaa, Haicjãrãrẽ cã'mota'aque'acãrã niwã. Tojo weerã na Haicjãrã Israe curuacjãrã pũa curua decopũ tojacãrã niwã. Israe curuacjãrã na nipe'tirãrẽ wẽjẽpe'ocã'cãrã niwã. ²³ Haicjãrã wiogũ dia'cũrẽ wẽjẽticãrã niwã. Cũrẽ ñe'e, Josué tiropũ miacãrã niwã.

²⁴ Israe curuacjãrã na sirutu'cãrãrẽ wẽjẽpe'oca be'ro na Hai pũ daja, dũ'sa'cãrãrẽ wẽjẽpe'ocã'cãrã niwã tja. ²⁵ Ti nũmũrẽ doce mil masã Haicjãrã umũa, numia wẽricãrã niwã. ²⁶ Josué pe'e cũ ñosẽrĩ pjĩrẽ síopuanu'cũcũ niwĩ. Téé na nipe'tirã Haicjãrãrẽ wẽjẽpe'oca be'ropũ du'udijocũ niwĩ. ²⁷ Be'ro Õ'acũ Josuére weeduti'caronojõta Israe curuacjãrã ti macã cjase apeyenojõ, tojo nicã na yarã ecarã me'rã tojacãrã niwã.

²⁸ Josué Haire ãjũacõ'acã, te ãjũamo'a'que, tojo nicã ti macã cjase ãtãperiacã di-a'cũ tojacaro niwũ. Ni'cãrõacãpũ quẽ'rãrẽ tojota bajudecotisa'a yujupũ. ²⁹ Haicjũ wiogũrẽ wẽjẽca be'ro yucũgũrũ dũ'teyoocũ niwĩ téé ñamica'apũ. Na'ique'ari cura cũrẽ miidijoduti, cũ upũre macã sãjãarõpũ cõ'aduticũ niwĩ. Be'ro cũ bu'i ãtãperi me'rã seebi'acũuduticũ niwĩ. A'tocaterore ti ãtãmesã cũñasa'a yujupũ.

Josué Ebal ãrũgũ wãmeticjũpũ Moisé dutise cũu'quere bu'e'que ni'i

³⁰ Te be'ro Josué ãrũgũ Ebal wãmeticjũpũ Israe curuacjãrã wiogũ Õ'acũrẽ ãjõpeorãtirã, wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. ³¹ Cũ Moisé, Õ'acũ dutisere weeco'tegũ, Israe curuacjãrãrẽ duti'caronojõta da'reduticũ niwĩ. Moisé cũ dutise cũuca turi oja'caronojõta ãtãpaga páate, bopeno'ña marĩsepaga me'rã tojo weecãrã niwã. Tojo weerã topũ Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ ãjõpeorã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeocãrã niwã. ³² Topũ Israe curuacjãrã ì'orõpũ tepagapũta tja Josué Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere ojaõ'ocũ niwĩ. ³³ Nipe'tirã masã Israe curuacjãrã, Israe curuacjãrã nitirã na me'rã sjarã, nipe'tirã bũcũrã, narẽ sũ'ori nirĩ masã, tojo nicã beseri

masã Õ'acũ ya acaro tiro puaperi nu'cãejacãrã niwã. Pa'ia Leví ya curuacjãrã ti acarore wuawã'cãrã masã pãjãrã diacjũ pe'e ejanu'cãcãrã niwã. Õ'acũ narẽ “Añurõ wa'ato” nisere tu'orãtirã, ùrũgũ Gerizim wãmeticjũ du'pocãpũ deco me'rã masã nu'cãejacãrã niwã. Æpẽrã pe'e ùrũgũ Ebal wãmeticjũ du'pocãpũ nu'cãejacãrã niwã. Moisé ne waro dutinu'cã'caronojõta weecãrã niwã.

³⁴ Be'ro Josué nipe'tise Moisé cũ duti'quenucũ bu'eñocũ niwĩ. “Añurõ wa'arosa'a” ní'quere, tojo nicã “Ña'arõ wa'arosa'a” ní'quere bu'ecũ niwĩ. ³⁵ Ne ni'cã uuro Moisé duti'quere Josué bu'eticã weeticũ niwĩ. Nipe'tirã Israe curuacjãrã topũ nerẽrãrẽ bu'eñopecã'cũ niwĩ. Du'aro marĩrõ numiarẽ, wĩ'marãrẽ, tojo nicã Israe curuacjãrã nimirã na me'rã nirã quẽ'rãrẽ bu'ecũ niwĩ.

9

Gabaócjãrã Israe curuacjãrãrẽ nisoo'que ni'li

¹ Nipe'tirã wiorã dia Jordã mujipũ sãjãrõpũ nirã Israe curuacjãrã na a'mewẽjẽ, wapata'a'quere tu'ocãrã niwã. Na hitita masã, amorreo masã, cananeo masã, ferezeo masã, heveo masã, tojo nicã jebuseo masã nicãrã niwã. Ærũpagupũ nirã, opa bu'pa nirõpũ nirã, maa pajiri maa Mediterráneo sumutopũ nirã téé Líbanopũ nirã nicãrã niwã. ² Tojo weerã na Josué, Israe curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽrã a'tirã, ni'cãrõ me'rã nerẽcãrã niwã.

³ Tojo weemicã, heveo masã Gabaópũ nirã pe'e, Josué Jericó, tojo nicã Haipũ wee'quere masicãrã niwã. ⁴ Tojo weerã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro weesoocãrã niwã. Ma'apũ wa'arã, na burro bu'ipũ ajuri mejã, tojo nicã vino poseye'que ajuri mejãmejã, tũ'rũ'que mejã, sereõ'o'quere miacãrã niwã. ⁵ Tojo nicã su'ti mejã, sapatu caseri tũ'rũ'que, sereõ'o'quere sãñacãrã niwã. Ma'apũ wa'arã, pá boposãa'que, butiwija'quere miacãrã niwã. ⁶ Na Josué nirõ Gilgapũ ejarã, cũrẽ, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Yoarocjãrãpũ a'ti'i. Tojo weerã mũsã ùsã me'rã “A'tiro weerãti”, ni apoya, nicãrã niwã.

⁷ Israe curuacjãrã heveo masãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Apetero weerã mũsã ùsã pu'toacãcjãrã nisa'a. Tojo nicãma, mũsã me'rã “A'tiro weerãti”, nímasitisa'a.

⁸ Na pe'e Josuére nicãrã niwã:

—Ësã mũsãrẽ da'raco'terã nirãsa'a.

Josué pe'e narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Noanojõ niti mũsã? ¿No'ocjãrãpũ a'tiati? nicũ niwĩ.

⁹ —Ësã yoarocjãrãpũ a'ti'i. Ësã mũsã wiogũ Õ'acũ tutuasere tu'oapũ. Nipe'tise cũ Egiptopũ wee'quere, ¹⁰ tojo nicã puarã amorreo masã wiorãrẽ maa Jordã si pã'rẽ pe'e ní'cãrãrẽ cũ wee'quere tu'oapũ. Na Sehón, Hesbón wiogũ, tojo nicã Og, Basán wiogũ nicãrã niwã. Og Astaropũ macãticũ niwĩ. ¹¹ Tojo weerã ùsã wiorã, ùsã ya di'tacjãrã ùsãrẽ a'topũ a'tidutiama. “Mũsã ma'apũ ba'atjere mia, Israe curuacjãrã tiropũ wa'aya”, ni o'oáma. “Mũsãrẽ da'raco'terã nirãsa'a. Tojo weerã ‘A'tiro weerãti’ ni apoya”, ni dutio'oáma ùsãrẽ. ¹² Ësã mũsã tiropũ a'ticã, a'te pá asibususepaga niwũ. Ni'cãrõacãma boposãa'que, butiwija'que mejã ni'i majã. ¹³ Tojo nicã a'te vino poseye'que ajuri ma'ma ajuri níni'wũ yujupũ. Ni'cãrõacãma tũ'rũ'que ni'i. Ma'a yoaro me'rã tojo wa'awũ ùsã ye su'ti, sapatu caseri quẽ'rã, nicãrã niwã.

¹⁴ Tere tu'orã, Israe curuacjãrã, Õ'acũrẽ sãrĩtiña'timirã, Gabaócjãrã pá na cõosere ba'aña'cãrã niwã. ¹⁵ Tojo weegũ Josué narẽ “Mũsãrẽ co'te, wẽjẽsome”, ni apocũ niwĩ. Æpẽrã Israe curuacjãrã wiorã “Õ'acũ wãme me'rã tojota weerãti”, nicãrã niwã.

¹⁶ I'tia nũmũ na apóca be'ro Israe curuacjãrã “Ã'rã marĩ tiropũ eta'cãrã marĩ nirõ pu'tocjãrã niapãrã” nisere masicãrã niwã. ¹⁷ Tojo weerã na Gabaócjãrã masãrẽ a'marã wa'acãrã niwã. I'tia nũmũ be'ro na ye macãrĩpũre eacãrã niwã. Te macãrĩ Gabaó, Cafira, Beerot, tojo nicã Quiariat-jearim nicaro niwũ. ¹⁸ Te macãrĩ pu'topũ nimirã, tocjãrãrẽ

wējēticārā niwā. Na wiorā Ō'acū, Israe curuacjārā wioḡu wāme me'rā “Narē wējēsoma” ni apo'cārā niyurā, narē wējēmasīticārā niwā.

Tojo weerā masā na wiorārē ña'arō ucūco'tecārā niwā. ¹⁹ Wiorā pe'e narē yu'ticārā niwā:

—Ūsā Ō'acū, Israe curuacjārā wioḡu wāme me'rā, “Narē wējēsoma”, ni apotojapu. Tojo weerā ni'cārōacāma narē ne mejēcā weemasītisa'a. ²⁰ Na catinu'cūrāsama. Marī Ō'acū me'rā “Tojo weerāti” nī'quere weeticāma, Ō'acū marī me'rā uagusami, nicārā niwā.

²¹ Tojo weerā wiorā narē wējēdutiticārā niwā. Mejō Israe curuacjārārē peca paawa'aco'terā, tojo nicā aco waaco'terā nicārā niwā majā. A'te me'rā na “A'tiro weerāti” nī'quere queoro weecārā niwā.

²² Be'ro Josué Gabaó'cjarārē pijio, narē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weerā mūsā ūsā pu'to nimirā, yoaropu a'tiapu, nisooati? ²³ A'te me'rā mūsā Ō'acū ña'arō wa'arosa'a nī'que wapa tojarāsa'a. Tojo weerā mūsā Ō'acū wi'i cjasenojōrē peca paawa'aco'terā, aco waaco'terā ninu'cūrāsa'a.

²⁴ Gabaó'cjarā Josuére yu'ticārā niwā:

—Ō'acū mu'u wioḡu Moisére “A'ti di'tare o'oguti, tojo nicā a'to nirārē cō'agūti” nī'quere tu'owu. Tojo weerā “Na marīrē wējēbosama” ni uirā, tojo weepu. ²⁵ Ūsā mu'u yarā ni'i. Mu'u no'o ūsārē weesī'rīrōnojō weeya, nicārā niwā.

²⁶ Tojo weegu Josué Israe curuacjārārē “Ā'rā Gabaó'cjarārē wējēticā'ña”, nicu niwī.

²⁷ Tojo nimigū, ti numūta Gabaó'cjarārē Israe curuacjārārē peca paawa'aco'terā, aco waaco'terā tojacā weecu niwī. Tojo nicā, Ō'acū wi'i na ñubuepeoro cjasere Ō'acū cū beseno'atjopu quē'rārē tojota weeduticu niwī. A'tocateropure Gabaó masā te da'rasere cūodecotisama yujupu.

10

Israe curuacjārā amorreo masārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ Wioḡu Jerusalécjū Adonisedec wāmetigu Israe curuacjārā Haicjārārē docaque'acā wee'quere tu'ocu niwī. Cū “Jericóre, ti macā wioḡure wee'caronojōta Haicjārārē, na wioḡure weepu” nisere tu'ocu niwī. Tojo nicā Gabaó'cjarā Israe curuacjārā me'rā na ucū a'merī apo'quere tu'ocu niwī. ² Tere tu'ogu, pūrō uicu niwī. Gabaó, wiorā nirī macā, Hai nemorō pajiri macā nicaro niwū. Na Gabaó'cjarā umua a'mewējētutuarā nicārā niwā. ³ Tojo weegu Adonisedec ba'paritise macārīcjarā wiorārē queti o'ócū niwī. Na Hoham Hebrócjū, Piream Jarmucjū, Jaffa Laquicjū, tojo nicā Debir Eglócjū nicārā niwā. ⁴ Narē a'tiro nío'ocu niwī: “Gabaó'cjarā Josué, tojo nicā Israe curuacjārā me'rā apocārā niama. Tojo weerā mūsā, mūsā yarā surara me'rā yu'ure Gabaó'cjarā me'rā a'mewējēcā weetamurā a'tia”, nicu niwī. ⁵ Tojo weerā na ni'cāmocurā amorreo masā wiorā nerē, na yarā surara me'rā Gabaó'cjarā me'rā a'mewējērā wa'acārā niwā. Na wiorā Jerusalécjū, Hebrócjū, Jarmucjū, Laquicjū, tojo nicā Eglócjū nicārā niwā.

⁶ Na tojo weecā ī'arā, Gabaó'cjarā Josué Gilgapu nigūrē queti o'ócārā niwā: “Ūsārē, mūsārē da'raco'terārē cō'awā'cāticā'ña. Quero, ūsārē weetamurā a'tia. Ūsārē yu'rūorā a'tia. Nipe'tirā wiorā amorreo masā ūrūpagucjārā ūsā me'rā a'mewējērātirā nerēcārā niama”, ni queti o'ócārā niwā. ⁷ Tere tu'ogu, Josué nipe'tirā cū yarā surara tutuarā me'rā Gilgapu wijaa, Gabaópu wa'acārā niwā. ⁸ Ō'acū cūrē a'tiro nicu niwī: “Narē uiticā'ña. Yu'u mūsārē a'mewējēbosa, wapata'acā weeguti. Ne ni'cū na me'rā nigū mu'urē pōtēomasītisami”, nicu niwī.

⁹ Ņamipu Josué Gilgapu wija, wa'abo'rea, amorreo masā ne masītiri cura na me'rā a'mewējēnu'cācu niwī. ¹⁰ Ō'acū Israe curuacjārārē narē ucucā weecu niwī. Tojo weegu Josué Gabaópure pājārā amorreo masārē wējēcū niwī. Narē Bet-horón wāmetiri ma'apu sirutu, téé yoaro apeye macārīpu Azeca, Maceda wāmetise macārīpu wējēsirutuwā'cācu

niwī. ¹¹ Apeyema tja na Bet-horón bu'ari ma'apɯ uiwā'cārī cura Ō'acū a'tiro weecu niwī. Acoro pejaro weronojō narē yusɯase aco peri bu'a'que peri paca burucā weecu niwī. Cū tojo wee'que me'rā pājārā amorreo masā wēricārā niwā. Israe curuacjārā surara narē wējē'caro nemorō pājārā wēricārā niwā.

¹² Ō'acū Israe curuacjārā amorreo masārē docaque'acā wéeca nɯmɯrē Josué Ō'acūrē masā i'orōpɯ nicɯ niwī:

“Mujīpū, Gabaó bu'ipɯ tojanɯ'cāña.

Mujīpū ñamicjū pe'e, Ajalón cja pa'tiro bu'ipɯ tojanɯ'cāña”.

¹³ Cū tojo nicā, mujīpū ɯmɯcocjū, ñamicjū téé narē i'atu'tirārē wējēcō'áca be'ropɯ tojanɯ'cātɯocārā niwā.

A'tere Justo wāmetiri turipɯ ojanowū. Tojo weegu mujīpū ɯmɯcocjū ɯ'mɯse decopɯ tojanɯ'cācɯ niwī. Ni'cā nɯmɯ ejatuario ne sājāticɯ niwī. ¹⁴ Todɯporopɯ ti nɯmɯ weronojō Ō'acū masārē cū tojo sērīsere yu'tíca nɯmɯ weronojō wa'aticaro niwū. Be'ropɯ quē'rārē tojo wa'aticaro niwū. Ti nɯmɯrēta Ō'acū cū tutuaro me'rā Israe curuacjārārē a'mewējētamucɯ niwī.

¹⁵ Be'ro Josué na cārīrō Gilgapɯ nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā dajatojaacɯ niwī. ¹⁶ Na ni'cāmocɯse macārīcjārā wiorā, ūtā tutipɯ Maceda nirī tutipɯ du'ticārā niwā. ¹⁷ Be'ro āpērā na ni'cāmocɯrā wiorā Macedapɯ nirī tutipɯ du'ti'cārārē boca, Josuére werēcārā niwā. ¹⁸ Josué tere tɯ'ogɯ, a'tiro dutío'ocɯ niwī: “Ti tuti sājārī sopere ūtāpaga paca me'rā tūrūwā'cā, tuubi'aya. Tojo nicā, ti tutire masārē co'tedutiya. ¹⁹ Mɯsā pe'e a'tore ne tojatíca'ña. Mɯsārē i'atu'tirārē sirutuya. Narē na ya macāpɯ dajacā weeticā'ña. Ō'acū marī wioɯ narē docaque'acā weetojami”, nicɯ niwī.

²⁰ Tojo weerā Josué, Israe curuacjārā pājārā amorreo masārē wējēcārā niwā. Pejetirā na wējēdu'a'cārā na ye macārīpɯ dajacārā niwā. ²¹ Nipe'tirā Israe curuacjārā surara pe'e narē sirutu'cārā Josué cū niró Macedapɯ cāmi marīrā dajape'ticārā niwā. Topɯ nise macārīcjārā ne cārōcā Israe curuacjārārē ña'arō ucūticārā niwā.

²² Be'ro Josué a'tiro nicɯ niwī: “Ūtā tuti ne sājāarōpɯ pāo weetjārā, na ni'cāmocɯrā wiorārē miiwīrō, yu'ɯ tiropɯ miitia”, nicɯ niwī. ²³ Tojo weerā ni'cāmocɯrā wiorā Jerusalécjū, Hebrócjū, Jarmucjū, Laquicjū, tojo nicā Eglócjūrē miiwīrōcārā niwā. ²⁴ Na wiorārē Josué tiropɯ miiejāca be'ro nipe'tirā Israe curuacjārā ɯmɯarē pijiocɯ niwī. Surara wiorā cū me'rā a'mewējētamu'cārārē a'tiro duticɯ niwī: “Mɯsā ā'rā wiorā wāmutare ɯ'tacūurā a'tia.” Cū tojo nicā tɯ'orā, cū dutironojōta weecārā niwā.

²⁵ Be'ro Josué surara wiorārē nicɯ niwī: “Wācūtutuaya. Uiro marīrō nisetiyya. Mɯsā narē wee'caronojōta Ō'acū weegɯsami nipe'tirā mɯsārē i'atu'tirārē”, nicɯ niwī.

²⁶ Cū tojo nitoja, wiorārē wējēcɯ nimi. Be'ro cū yarā surarare na upɯre yucɯpagɯ ni'cā-mocɯsepagɯpɯ du'teyooduticɯ niwī. Topɯ yosana'itō'ocārā niwā. ²⁷ Be'ro na'ique'ari cura narē miidijoduti, na du'tíca tutipɯ cō'aduticɯ niwī. Ti tuti sājārōrē ūtā pacasepaga me'rā bi'acārā niwā. Tɯpaga topɯ nidecoti'i yujupɯ.

Apeye macārīcjārārē Josué a'mewējēgū, cū docaque'acā wee'que ni'i

²⁸ Narē wējēca nɯmɯrēta Josué Maceda wioɯ, nipe'tirā ti macāpɯ nirārē wējēpe'ocā'cɯ niwī. Ne ni'cū tocjūrē caticā weeticɯ niwī. Cū Jericócjū wioɯre wee'caronojōta Maceda wioɯ quē'rārē weecu niwī.

²⁹ Maceda macāpɯ ni'cārā Josué, tojo nicā nipe'tirā Israe curuacjārā Libna wāmetiri macāpɯ wa'acārā niwā. Topɯ wa'a, a'mewējērā wa'acārā niwā. ³⁰ Ō'acū Israe curuacjārārē ti macācjū wioɯre, cū yarā masārē na dutise doca cūucɯ niwī. Tocjārā nipe'tirā masārē Josué, cū yarā surara me'rā wējēcō'ape'ocā'cɯ niwī. Ne ni'cū yu'rɯwetiticɯ niwī. Libna macācjū wioɯ Jericócjū wioɯre wa'a'caronojōta wa'acaro niwū.

⁴⁰ Tojo weetjāgū, Josué nipe'tiro ti di'tare ñe'epe'ocā'cɯ niwī. Tere ñe'egū, ūrūpagɯ peje, Neguev yucɯ marībocureropɯ, tojo nicā opa pa'tirojo niró, opa bu'pa nirōpɯ ñe'ecu niwī. Topɯ nirā nipe'tirā wiorārē docaque'acā weecu niwī. Ne ni'cū wioɯ catigɯ

tojatícū niwī. Nipe'tirā masā wējēno'cārā niwā. A'tere Ō'acū, Israe curuacjārā wiogu, cū weeduti'caronojōta weecu niwī. ⁴¹ Titare Josué nipe'tirārē nipe'tiropū docaque'acā weecu niwī. Cades-barnea wāmetiro me'rā nū'cā, téé Gazapū yapaticū niwī. Apero quē'rārē Gosén wāmetiro me'rā nū'cā, téé Gabaópū yapaticū niwī. ⁴² Ō'acū Israe curuacjārā wiogu cū yarā masārē ma'ígū, a'mewējēbosacu niwī. Tojo weeyucā, Josué cū a'mewējēse me'rāta na nipe'tirā wiorā pājārārē, tojo nicā te di'tare miiwapacā weecu niwī. ⁴³ Be'ro Josué cū yarā surara me'rā Gilgal na ní'caropū dajatojaacu niwī.

11

Josué Hasocjū wiogu Jabírē, āpērā wiorā cū me'rācjārārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ “Tojo wa'aporo” nise quetire tu'ogu, Jabín Hasor macā wiogu a'tiro weecu niwī. Jobab wāmetigu Madón macā wiogure, tojo nicā Simrón, Acsaf macāricjārā wiorārē pijiocū niwī. ² Apeyema wiorā ūrūpagū nor tepū nirārē pijiocū niwī. Tojo nicā, ditara Cineret* siropū nirārē pijiocū niwī. Āpērāma opa pa'tiro nídijaro nirá Dor mujīpū sājārōcjārārē pijiocū niwī. ³ Āpērā mujīpū mujātiro pe'ecjārā cananeo masārē, mujīpū sājārō pe'ecjārā cananeo masārē, amorreo masārē, hitita masārē, ferezeo masārē, jebuseo ūrūpagūpū nirī masārē, heveo masā ūrūgū Hermón wāmeticjū nídijaro Mizpapū nirārē pijiocū niwī. ⁴ Tojo weerā na wiorā na yarā surara me'rā a'mewējērā wa'acārā niwā. Na yarā cabayua pājārārē, na a'mewējēse cabayua wejesepawū me'rā wa'acārā niwā. Na pājārā waro nitjārā, nucūpori maa sumuto cjase weronojō nicārā niwā. ⁵ Be'ro na Israe curuacjārā me'rā a'mewējērā wa'arātirā, “A'tiro weerā” ni, a'merī apocārā niwā. Tu'ajanū'cō, ni'cā curuajota aco niró Merom tiropū que'aejacārā niwā.

⁶ Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū pe'e Josuére “Narē ne uiticā'ña. Ñamiacā a'ti orata na pājārārē mūsā wējēpe'ocā weeguti. Mūsā pe'e na yarā cabayua dū'pocārī ū'tacūuse wadarire dutesureapa. Tojo nicā na tūrūsepawū a'mewējēsepawū cabayua na wejesere ūjūapa”, nicū niwī.

⁷ Tojo wee Josué, cū yarā surara me'rā wa'a weetjāgū, narē ī'atu'tirā masīno'ña marīrō, aco niró Merōpū na me'rā a'mewējēnū'cācu niwī. ⁸ Ō'acū pe'e Israe curuacjārārē narē miiwapa wa'acā weecu niwī. Na narē téé Sidó macājopū, tojo nicā Misrefot-maim, apero opa pa'tiro Mizpa mujīpū mujātiropū narē sirututuocārā niwā. Ne ni'cū catiticū niwī. ⁹ Ō'acū cū duti'caronojōta Josué queoro weecu niwī. Tere wéégū, cūrē ī'atu'tirā yarā cabayuare na dū'pocārī ū'tacūuse wadarire dūtecū niwī. Tojo nicā na tūrūsepawū a'mewējēsepawūre ūjūacu niwī.

¹⁰ A'mewējēgū eta'cu cū dajāca be'ro Josué Hasor macārē miiwapacu niwī. Titare cū ya di'pjījo me'rā ti macācjū wiogure wējēcu niwī. Ti macā Hasota apeye macārī nemorō nirī macā nicaro niwū. ¹¹ Israe curuacjārā nipe'tirā ti macāpū nirārē wējēpe'ocārā niwā. Ti macā Hasore mutōdijope'o, ūjūacō'acārā niwā. ¹² Josué topū nise macārī nipe'tise macārīrē na wiorā me'rāpūta miiwapacu niwī. Wiorārē di'pjījo me'rā wējēcō'ape'ocu niwī. Nipe'tirārē, nipe'tisere mutōdijope'ocu niwī. Cū tojo weese me'rā Josué Moisé, Ō'acū dutisere weco'tegū, cū duti'quere queoro weeme'rīcā'cu niwī. ¹³ Israe curuacjārā opa bu'papū nise macārīma ūjūaticārā niwā. Hasor dia'cūrē ūjūacārā niwā. ¹⁴ Te macārīpū nirārē di'pjījo me'rā wējēcō'acārā niwā. Ne ni'cū catigu tojatícū niwī. Te macārī cjase, na yarā ecarā, na ye apeyenojō nimi'que Israe curuacjārārē tojacaro niwū. ¹⁵ Ō'acū Moisére duti'caronojōta Moisé pe'e quē'rā Josuére dūturiacu niwī. Ā'rī Josué pūrīcā Ō'acū cū Moisére duti'que weeturiagu, te cū dutise cūu'quere ne cārō we'oticu niwī. Nipe'tisere añurōpū weedutipe'ocu niwī.

¹⁶ Josué a'ticuse di'tare miiwapacu niwī. Nipe'tiro ūrūpagū nirōrē miiwapacu niwī. Nipe'tiro Neguere, tojo nicā nipe'tiro Gosérē, nipe'tiro opa pa'tiro nirōrē, nipe'tiro Arabáre, tojo nicā Israe nipe'tiro ūrūpagū tiropū to opa pa'tiro nirōrē ñe'epe'ocu niwī.

* 11:2 Apetero ditara Cineret “Galilea” pisuno'caro niwū.

²³ Toduporopu Ō'acū Moisére dutí'caranojōta Josué nipe'tiro Canaá di'tapu peje macārīrē miiwapacu niwī. Tu'ajanu'cō, Josué ti di'tare Israe curaricjārārē ducawaacu niwī. Nanucū na ye di'ta tojato nígū, tojo weecu niwī. Be'ro ti di'tapure ne a'mewējēse marīcaro niwē majā.

12

Moisé dia Jordá mujīpū mujātiro pe'ecjārā wiorārē docaque'acā wee'que ni'i

¹ Moisé catícatero Israe curuacjārā puarā wiorā dia Jordá mujīpū mujātiro pe'ecjārārē docaque'acā weetojacārā niwā. Na ye di'ta nimi'quere miiwapacārā niwā. Te di'ta dia Arnón wāmetiri maa me'rā nu'cā, tojo nicā nipe'tiro dia Jordá sumuto nirī pa'tiro, téé ūrūgū Hermón wāmeticjūpu nituocarō niwū. ² Ni'cū wioḡu Sehón amorreo masā wioḡu nicū niwī. Cū Hesbón wāmetiri macāpu niseticu niwī. Cū dutiro Aroer wāmetiri macā me'rā nu'cā, téé dia Arnón sumuto nicaro niwū. Tojo nicā, ti pa'tiro deco me'rā nu'cā, dia Jaboc me'rāpu nituocarō niwū. Dia Jaboc ape di'ta amonita masā ya di'ta sājārōpu nicaro niwū. Tojo nicā Galaad di'ta deconojō cū dutiri di'ta nicaro niwū. ³ Apeyema tja mujīpū mujātiro dia Jordá pa'tirote duticu niwī. Cineret* wāmetiri ditara me'rā dutinu'cā, téé o'maburotiri ditara me'rāpu duti yapatituocu niwī. Toó Bet-jesimot mujīpū sājārō pe'e toja, sur pe'e téé Pisga wāmeticjū ūrūgū du'pocāpu dutituocu niwī.

⁴ Apī pe'e Og wāmetigū Basán wāmetiro dutigū nicū niwī. Cū refaíta masū† pejetirā du'sagū me'rācjū nino'gū nicū niwī. Cū Astarot, tojo nicā Edrei wāmetise macārīpu niseticu niwī. ⁵ Og téé nortepu Hermón wāmeticjū ūrūgūpu dutituocu niwī. Cū Salca macārē, nipe'tiro Basán wāmetirote duticu niwī. Téé ape di'ta na ta'a'caro Gesur wāmetirote, tojo nicā Maaca wāmetirote, apero Galaad di'ta decopu Sehón, Hesbón macā wioḡu cū dutiropure dutituocu niwī.

⁶ Moisé, tojo nicā Israe curuacjārā ā'rā wiorā puarārē a'mewējē docaque'acā weecārā niwā. Be'ro Moisé te di'tare Rubén ya curuacjārārē, Gad ya curuacjārārē, tojo nicā Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirārē na ye niatje di'tare ducawaacu niwī.

Josué dia Jordá mujīpū sājārō pe'ecjārā wiorārē docaque'acā wee'que ni'i

⁷ A'ticūrā wiorārē Josué Israe curuacjārā me'rā dia Jordá mujīpū sājārō pe'ecjārā, to Baal-gad Líbano wāmetiri pa'tiropu Halac wāmeticjū ūrūgūpu, tigu Seipu u'muatu'ajanu'cōsa'a. Josué ā'rā wiorā ye di'ta nimi'quere a'mewējē, wapata'a, Israe curuacjārārē te curarinucūrē te di'tare ducawaacu niwī. Te di'ta na ye waro tojanu'cūcā'caro niwū. ⁸ Ūrūpagu pijaro pe'e, opapa niró pe'ema, tojo nicā Jordá pa'tiro pe'ema, opa tu'ruri nídjase co'ari, yucu marīrō, masā marīrō Neguev cjase ā'rā masā ye di'ta nicaro nimiwū: Hitita masā, amorreo masā, cananeo masā, ferezeo masā, heveo masā, tojo nicā jebuseo masā ye di'ta nicaro nimiwū.

⁹ Wiorā a'mewējērā docaque'a'cārā a'ticūrā nicārā niwā: Jericó wioḡu, apī Hai, Betel macā pu'to wioḡu, ¹⁰ apī Jerusalé wioḡu, apī Hebró wioḡu, ¹¹ apī Jarmut wioḡu, apī Laquis wioḡu, ¹² apī Eglón wioḡu, apī Gezer wioḡu, ¹³ apī Debir wioḡu, apī Geder wioḡu, ¹⁴ apī Horma wioḡu, apī Arad wioḡu, ¹⁵ apī Libna wioḡu, apī Adulam wioḡu, ¹⁶ apī Maceda wioḡu, apī Betel wioḡu, ¹⁷ apī Tapúa wioḡu, apī Hefer wioḡu, ¹⁸ apī Afec wioḡu, apī Sarón wioḡu, ¹⁹ apī Madón wioḡu, apī Hazor wioḡu, ²⁰ apī Simron-merón wioḡu, apī Acsaf wioḡu, ²¹ apī Taanac wioḡu, apī Meguido wioḡu, ²² apī Cedés wioḡu, apī Jocneam wioḡu, ūrūgū Carmelo du'pocāpu nigú, ²³ apī Dor wioḡu, Dor majārōcjū, apī Goim wioḡu, Gilgal wāmetiri macācjū, ²⁴ apī Tirsa wioḡu nicārā niwā. Na wiorā nipe'tirā nírā treinta y uno nicārā niwā.

* 12:3 Ī'ña Jos 11.2 docapu oja'quere. † 12:4 Refaíta masā ni'cā curua masā pacarā waro nicārā niwā.

13

Josué Canaá di'tare Israe doce curaricjārārē ducawaa'que ni'i

¹ Josué bucū waro ējācā, Ō'acū cūrē a'tiro nicū niwī: “Mū'u bucū waro ni'i. A'ti di'tare mūsā ñe'eatje peje du'sa'a yujupū.

⁶ Israe curuacjārā na i'orōpūta sidonio masārē cō'awīrōgūti. Tojo nicā, nipe'tirā masā to ūrūgūpū nirārē Líbano me'rā nū'cā, téé Misrefot-maipū cō'awīrōgūti. Mū'u pe'e te di'ta na wa'awe'o'quere Israe curuacjārārē miiwapa, ducawaaya. Yū'u mū'urē duti'caronojōta weeya. ⁷ Tojo weegū nueve curari, tojo nicā Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirārē nipe'tise di'tare ducawaawe'oya”, nicū niwī Ō'acū.

Josué Jordá mujīpū mujātiro pe'ecjārārē di'ta ducawaa'que ni'i

⁸ Moisé Rubén ya curuacjārārē, Gad ya curuacjārārē, tojo nicā Manasés ya curuacjārā deco me'rā nirārē na niatji di'tare o'otojacū niwī. Te di'ta dia Jordá mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwū.

¹⁴ Moisé Leví ya curuacjārā pe'ema di'tare o'oticū niwī. Mejō Ō'acū Moisére ní'caronojōta “Leví ya curuacjārā ye niatje masā yū'ure ñubuepeorā, wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeose cjase nirōsa'a”, nicū niwī.

14

Josué dia Jordá mujīpū sājārō pe'e cjase di'tare ducawaa'que ni'i

¹ Te di'tata Canaá di'ta cjase nicaro niwū. Pa'i Eleazar, Josué, Nun macū, tojo nicā nipe'tise curaricjārā wiorā te di'tare ducawaacārā niwā. Na Israe curuacjārārē ducawaáca be'ro na ye di'ta tojacaro niwū. ² Ō'acū Moisére di'tare ducawaaduti'caronojōta ní'bocase me'rā te nueve curaricjārārē, ape deco me'rā nirī curua quē'rārē te di'tare ducawaacārā niwā. ³⁻⁴ Moisé te di'tare mujīpū mujātiro dia Jordápū na pūa curuacjārā Rubén, Gad, tojo nicā Manasés deco me'rā nirī curuacjārārē o'otojacū nimiwī. Tojo wéeca be'ro nimicā, José yarā pe'e pūa curuapū ducawaticārā niwā. Na Manasés ya curua, tojo nicā Efraí ya curua nicārā niwā. Pa'ia Leví ya curua pe'ema di'tare o'oticārā niwā. Mejō macārīrē, cā'rō di'ta nisenojōacārē wa'icūrā na tá ba'anū'cūatjo niró ejatuario o'ocārā niwā. ⁵ Ō'acū Moisére duti'caronojōta Israe curuacjārā Canaá di'tare ducawaacārā niwā.

Caleb ya di'ta cjase ni'i

⁶ Judá ya curuacjārā ūmūa Gilgapū Josué me'rā ucūrā wa'acārā niwā. Caleb, cenezeo masū, Jefone macū, Josuére a'tiro nicū niwī: “Cades-barneapū Ō'acū Moisére ní'quere wācūña. Cū marī pūarā ye cjasere niwī. ⁷ Moisé yū'u ti macāpū ní'cūre Canaá di'tare ī'acusiagu o'óaterore cuarenta cū'marī cūowū. Ī'adajagu, ya'yioro marīrō diacjū nise me'rā yū'u ī'a'quere cūrē werewū. ⁸ Yū'u me'rā wa'a'cārā pe'e masārē uisāwā. Yū'u pūrīcā nipe'tise yū'u wācū, ējōpeose me'rā Ō'acū ūaro weewū. ⁹ Tojo weegū Moisé Ō'acū tū'oropū yū'ure a'tiro niwī: ‘Mū'u Ō'acū dutiro queoro weenu'cūwū. Tojo weegū Canaá di'tapū mū'u ū'tacūusija'caro ejatuario mū'u ye nirōsa'a. Tojo nicā mū'u pārāmerā nituriarā ye di'ta nirōsa'a', niwī. ¹⁰ Ō'acū Moisére tojo ní'que cuarenta y cinco cū'marī yū'rūtojawū. Israe curuacjārā marī yucū marīrōpū sijáaterore tojo niwī. Cū ní'caronojōta te cū'marīrē yū'ure catise o'owī. Ní'cārōacā ochenta y cinco cū'marī cū'o. ¹¹ Tojo nimigū, Moisé yū'ure a'ti di'tare ī'adu'tidutigū o'óatero weronojō tutua ni'i yujupū. Titare yū'u a'mewējētutua'caro weronojō mejārōta tū'oña'a. ¹² Tojo weegū ní'cārōacā opa bu'papijaro nirōrē, Ō'acū yū'ure o'ogūti ní'que di'tare o'oya. Tita me'rā tocjārā ye cjasere mū'u tū'owū. Masā pacarā Anac pārāmerā nituriarā topū niwā. Tojo nicā, na ye macārī pacase macārī, añurō bi'a cā'mota'a'que macārī niwū. Tojo nimicā, Ō'acū cū weetamurō me'rā, cū ní'caronojō narē na ye macārīrē nūrūwīrōgūti”, nicū niwī.

¹³ Tojo weegu, Josué Caleb, Jefone macūrē “Añurō wa'ato” ni, Ō'acūrē sērībosacu niwī. Be'ro Hebró macārē cūrē, cū pārāmerā nituriarārē o'ocū niwī. ¹⁴ Ti n̄m̄m̄ me'rā ti macā Hebró Caleb, cū pārāmerā ya macā, a'tiro nicā quē'rārē nidecoti'i yujup̄. Cū Ō'acū Israe curuacjārā wioḡm̄ dutisere queoro weeme'rī'cū niyucā, tojo niwū. ¹⁵ Duporo cjase wāme Hebró Quiriat-arba wāmeticarō nimiwū. Arba āpērā Anac pajiḡm̄jo pārāmerā nituriarā yu'r̄uoro niyur̄n̄u'cācū niwī.

A'te be'rore ti di'tap̄re ne a'mewējēse marīcaro niwū majā.

15

Josué Judá ya curuacjārārē di'ta o'o'que ni'i

¹ N̄bocase me'rā Judá ya di'ta sur nib̄ur̄uorop̄m̄ boca'que Edom di'ta nituorop̄m̄, téé yucū marīrō, masā marīrō Zin wāmetirop̄m̄ nituocarō niwū.

Caleb Hebró, tojo nicā Debir macārērē cū miiwapa'que ni'i

¹³ Ō'acū cū “Tojo weeya” n̄i'caronojōta Josué Caleb, Jefone macūrē ni'cā di'ta Judá ya curuacjārārē opa bu'papijaro n̄i'carore o'ocū niwī. Cū o'o'que di'ta Quiriat-arba nicaro niwū. Be'ro ti macārē Hebró pisucārā niwā. Ti macā Anac pajiḡm̄, u'm̄maḡm̄jo pārāmerā nituriarā niyur̄n̄u'cārī macā nicaro niwū. ¹⁴ Hebró macāp̄m̄ n̄i'cārārē Caleb i'tiarā Anac pārāmerā nituriarārē aperop̄m̄ cō'aō'ocū niwī. Na a'ticūrā nicārā niwā: Sesai, Ahimán, tojo nicā Talmai nicārā niwā. ¹⁵ Top̄m̄ n̄i'cūta majāa, Debir macācjārā me'rā a'mewējēḡm̄ wa'acū niwī. Ti macāta tod̄porop̄m̄re Quiriat-sefer wāmeticarō nimiwū. ¹⁶ Caleb a'tiro nicū niwī: “No'o ni'cū m̄m̄ Quiriat-sefer macārē a'mewējē miiwapaḡm̄re yu'u macō Acsare numisoḡm̄ti”, nicū niwī.

¹⁷ Tere cū tojo nicā tu'oḡm̄, Otoniel, Cenaz macū, Caleb acabiji macū Quiriat-sefer macārē a'mewējē, miiwapa wa'acū niwī. Tu'ajanu'cō, Caleb cū macō Acsare Otonierē numisocū niwī. ¹⁸ Co cū tirop̄m̄ etacā, Otoniel core “Di'ta marī oteatjere sērīña”, nicū niwī. Co pe'e “Jau”, ni yu'tico niwō. Acsa burro bu'ip̄m̄ pesa'co dijacā, co pacū Caleb core sērīñā'cū niwī:

—Macō, ¿ñe'enojōrē m̄'u uati?

¹⁹ —Pacu, m̄'u yu'ure weetamuña. Neguev yucū marīrōp̄m̄ yu'ure di'ta o'otojap̄m̄. N̄i'cārōacāma majā aco wijase peri nise di'tare o'oya, nico niwō.

Tojo weetjāḡm̄, Caleb cū macōrē u'm̄m̄ase bu'pap̄m̄re, tojo nicā bu'aro aco wijase di'ta nirōp̄m̄re o'ocū niwī.

⁶³ Judá ya curuacjārā nituriarā pe'e Jerusalēp̄m̄ nirá jebuseo masārē cō'awīrōmasīticārā niwā. Tojo weerā na ni'cārōacāp̄m̄ quē'rārē Judá pārāmerā nituriarā me'rā nidecotisama yujup̄m̄.

16

Josué Manasés ya curuacjārārē, tojo nicā Efraí ya curuacjārārē di'ta o'o'que ni'i

⁴ José pārāmerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efraí ya curuacjārā narē o'o'que di'tare ñe'ecārā niwā.

¹⁰ Efraí ya curuacjārā pe'e Gezer macāp̄m̄ nirá cananeo masārē cō'awīrōticārā niwā. Tojo weemirā, narē m̄p̄m̄ waro tutuaro da'rase dutipecārā niwā. N̄i'cārōacā quē'rārē na tirop̄m̄ta nidecotima yujup̄m̄.

17

José pārāmerā nituriarā na di'ta ñe'e'que ni'i

¹⁴ José pārāmerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efraí ya curuacjārā Josuére a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weegu ūsārē ūsā ye niatjere ni'cā di'tacāta o'oati? Ūsārē ejatuatū'sawe'e. Ō'acū ūsārē añurō wéégū, pājārā masāputicā weeami, nicārā niwā.

¹⁵ Na tojo nicā tu'ogu, Josué narē yu'ticu niwī:

—Mūsā pājārā ni'i nírā, mūsārē o'óca di'ta Efraí, bu'papijaro niró ejatuaticā, ferezeo masā, tojo nicā refaíta masā ya di'ta yucupagu pejepagu nirōpu wa'aya. Wa'a, tere paa, ote, topu nisetiya, nicu niwī. ¹⁶ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Diacjūta ni'i. A'te bu'papijaro niró ūsārē ejatuatisa'a. Mejō cananeo masā opa pa'tiro nirōpu nirá pe'e pejepawu cabayua wejesepawu cōme me'rā wee'quepawure cuoma. Bet-seápu nirá, to sumuto nise nirá, tojo nicā Jezreel opa pa'tiro nirá quē'rā mejārōta cuoma, nicārā niwā.

¹⁷ Na tojo nicā tu'ogu, Josué José pārāmerā nituriarā Efraí, Manasés ya curuacjārārē nicu niwī:

—Diacjūta mūsā pājārā, tutuarā ni'i. Tojo weerā ni'cā di'ta dia'cū cuomasītisa'a.

¹⁸ Opa bu'papijaro, yucupagu peje niró quē'rā mūsā ye nirōsa'a. Mūsā tepagure paacō'a, no'ocā'rō mūsā paacō'arō pōtēorō te mūsā ye di'ta nirōsa'a. Sōjā cananeo masā, cōme me'rā wee'quepawure cuomicā, na tutuamicā, narē nurūstewirōmasīrāsa'a, nicu niwī Josué.

18

Israe curuacjārā di'ta ñe'eti'cārārē ducawaa'que ni'i

¹ Israe curuacjārā ti di'tacjārārē docaque'acā wéeca be'rore nipe'tirā Silo macāpu nerēcārā niwā. Toputa Ō'acū wi'i, walicūrā caseri me'rā wéeca wi'ire apo, nerēwuacārā niwā. Ti wi'i Ō'acūrē na ējōpeo, ucūrī wi'i nicaro niwū. ² Titare siete curari na di'ta o'o, ducawaasere ñe'eticārā niwā yujupu.

³ Tojo weegu Josué Israe curuacjārārē nicu niwī: “¿No'ocā'rō yoacā te di'tare mūsā ñe'erātirā co'terāsari? Te di'ta Ō'acū mūsā ñecūsumua ējōpeogu mūsārē o'o'que ni'i. ⁴ Te curarinucū i'tiarā umua bese, o'óya. Yu'u narē na ye di'ta 'To nituo'o', ni i'abeseditigu, o'ógutigu we'e. Na i'áca be'ro 'Tocā'rō ūsā ye di'ta nituopu', ni ojarāsama. Tu'ajanucō, dajatojatirā, ⁵ siete di'ta ducawaanucōato. Judá ya curuacjārā ye di'ta sur pe'e tojarosa'a. José ya curuacjārā nituriarā ye di'ta pe'e norte pe'e tojarosa'a. ⁶ Mūsā siete di'tare ducawáaca be'ro yu'ure te oja'quere miitia. Be'ro yu'u marī wioгу Ō'acū i'orōpu bese, nībocase me'rā mūsārē 'Topu tojarása'a', ni cūgūsa'a. ⁷ 'Leví ya curuacjārā pūrīcā ne cā'rō di'ta ñe'esome' nisere masītojasama. Te ñe'erōnojō o'orā, náma Ō'acū ye cjasere da'ratje nirōsa'a. Tojo nicā Gad, Rubén, deco me'rā nirá Manasés ya curuacjārā pūrīcā na ye di'ta niatjere ñe'etojacārā niwā. Na ye di'ta Jordá mujipū mujātiro ape pā'rē pe'e ni'i. Moisé Ō'acū uaro weeco'tegu te di'tare narē o'otojacu niwī”, nicu niwī.

⁸ Na umua te di'tare añurō i'abese, “To niapu” ni, na aporā wa'arātirā weeri cura Josué pe'e a'tiro weeduticu niwī: “Nipe'tiro a'ti di'tare i'asijabi'arā wa'a, 'A'tiro bajuri di'ta ni'i', ni ojarā wa'aya. Tu'ajanucō, yu'u tiropu tojatia. Be'ro a'ti macā Silopu Ō'acūrē ‘¿De'ro wee a'ti di'tare nībocase me'rā ducawaagusari?’, ni sērīgūti”, nicu niwī.

⁹ Tojo weerā na umua Josué cū weeduti'caronjōta queoro weecārā niwā. Na Silopu dajarā, ti di'tare na “To niapu” ni, na oja apo'quere miidajacārā niwā. Macārīnucūrē “To niapu”, nicārā niwā. Te na ducawaa'quere siete curari cjasere na oja'quere miidajacārā niwā. ¹⁰ Topure Josué Ō'acū i'orōpūre “¿Noarē te di'ta tojarosari?” ni, nībocase me'rā ducawaacu niwī. Tojo weegu Israe curuacjārārē na di'ta niatjere nanucū o'o, ducawaanucōcu niwī.

Josué Benjamí ya curuacjārārē di'ta o'o, ducawaa'que ni'i

¹¹ Dɥcawaanɥ'cō, Benjamí ya curuacjārã na nise curarinɥcūrẽ o'onɥ'cãcɥ niwĩ. Õ'acũ “A'ti di'ta narẽ o'oya”, ni i'óca be'ro na niatje di'tare o'ocɥ niwĩ. Te di'ta Judá ya curuacjārã wa'tero, tojo nicã José ya curuacjārã wa'tero tojacaro niwũ.

19

Simeó, Zabuló, Isacar, Aser, Neftalí, Dan na ye curarinɥcũcjārãrẽ di'ta o'o, dɥcawaa'que ni'i

¹ Benjamí ya curuacjārã be'rore Simeó ya curuacjārã na niatje di'tare o'ocɥ niwĩ. Te curarinɥcũ o'ono'cārã niwã. Te di'ta Judá ya di'ta wa'teropɥ tojacaro niwũ.

¹⁰ Na pɥa curuacjārã be'rore Zabuló ya curuacjārã, na niatje di'tare o'ocɥ niwĩ. Ti di'ta téé Sarid wãmetiri macãpɥ nituocaró niwũ.

¹⁷ Na i'tia curua be'rore Isacar ya curuacjārãrẽ, na niatje di'tare o'ocɥ niwĩ.

²⁴ Te ba'paritise curaricjārã be'rore Aser ya curuacjārãrẽ, na niatje di'tare o'ocɥ niwĩ.

³² Ni'cãmocuse curaricjārã be'rore Neftalí ya curuacjārãrẽ, na niatje di'tare o'ocɥ niwĩ.

⁴⁰ Seis curaricjārã be'rore Dan ya curuacjārãrẽ, na niatje di'tare o'ocɥ niwĩ.

Josué ya di'ta cjase ni'i

⁴⁹⁻⁵⁰ Be'ro te di'tare etíca be'ro, Israe curuacjārã Õ'acũ duti'caronojõta Josuére cã niatji macãrẽ o'ocārã niwã. Ti macã cũ sêr'íca macã Timnat-sera, Efraí ya di'ta opa bu'papijaropɥ nicaro niwũ. Topɥ ti macãrẽ apaturi apo, niseticɥ niwĩ.

⁵¹ A'tiro wee pa'i Eleazar, Josué, tojo nicã nipe'tise curaricjārã wiorã te di'tare dɥcawaanɥ'cōcārã niwã. Silopɥ Õ'acũ wi'i, su'ti caseri me'rã wéeca wi'i sope pɥ'topɥ “Õ'acũ, ¿noanojõrẽ ti di'ta tojarosari?” nívocaca be'ropɥ eticārã niwã. Tojo weero na eti'que queoro dɥcawaanɥ'cõno'caro niwũ.

20

Wãcũña marĩrõ apĩ masũrẽ wějéca be'ro cũ du'ti nisetiátje macãrĩ cjase ni'i

¹ Õ'acũ Josuére a'tiro nicɥ niwĩ: ² “Mɥ'ɥ Israe curuacjārãrẽ masã du'ti nisetiátje macãrĩrẽ besedutiya. ɥɥ'ɥ Moisére weeduti'caronojõta weeya. ³ Tojo weeyucã, no'o wãcũña marĩrõ apĩrẽ wějégũnojõ te macãrĩpɥ du'tiwã'cãmasísami. Tojo weegɥ wějéno'cɥ acaweregɥ waro cūrẽ wějéa'merĩ nígũ, topɥ du'ti, nicã'masísami. ⁴ Tojo wee masũ te macãrĩpɥ du'tiagũnojõ ne sãjãrĩ sopepɥ etagɥ, tocjārã bɥcũrãrẽ ‘Tojo weeasu’, ni weregusami. Tojo wéeca be'ro bɥcũrã ‘A'to tojayá’, nirãsama. Tojo nicã, cũ nisetiátji wi'ire cũurãsama. ⁵ Wějé'cure wějéa'merĩ masũ cūrẽ ti macãpɥ sirutucãma, na bɥcũrã cūrẽ nɥo cũorãsama. Cũ uase, wãcũña marĩrõ ‘Tojo weepɥ’ ni wéréca be'ro niyucã, tojo wa'arosa'a. ⁶ Na weresãno'cɥ ti macãpɥ du'ti, nicã'bosami téé nipe'tirã ti macãcjārã masã nerẽ beséca be'ro yɥ'rɥwetigusami. Tojo nicã pa'ia wiogɥ cũ wérícãpɥ topɥ nituogusami. A'tiro wa'áca be'ro cũ, cũ ya wi'ipɥ, cũ ya macã, cũ uiwijaca macãpɥ dajagusami tja”, nicɥ niwĩ.

⁷ Õ'acũ Josuére tojo nicã tɥ'orã, na du'ti niatje macãrĩ Galileapɥ nirĩ macã Quedes wãmetiri macãrẽ besecārã niwã. Ti macã Neftalí ye di'ta ɥrũpagɥ pijaropɥ tojacaro niwũ. Ape macã Siquem Efraí ye di'ta ɥrũpagɥ pijaropɥ tojacaro niwũ. Nituori macãpɥa majã Quiriat-arba nicaro niwũ. Ti macãrẽta tja na Hebró púsusama. Judá ye di'ta ɥrũpagɥ pijaropɥ tojacaro niwũ. ⁸ Mujĩpũ mujãtiro dia Jordá siaquiji pe'ema i'tia macã na du'ti niatje macãrĩrẽ besecārã niwã. Nimɥ'tãrĩ macã Beser nicaro niwũ. Ti macã Rubén ye di'ta opa bu'pa, yucɥ marĩrõpɥ tojacaro niwũ. Ape macã Ramot, Galaad na nino'rõpɥ,

Gad ye di'tapɯ tojacaro niwũ. Nitɯori macãpɯa Golán nicaro niwũ. Basán na nino'rõpɯ Manasés ya curuacjãrã nirõpɯ tojacaro niwũ. ⁹ Tojo weerã nipe'tirã Israe curuacjãrã, tojo nicã apesecjãrã na me'rã nirá no'o wãcũña marĩrõ wējẽgũnojõ te macãrĩpɯ du'tita basiocarõ niwũ. Na te macãrĩcãrã pãjãrã nerẽ besetji ðuporo tojo weeta basiocarõ niwũ. Tojo weeticãma, cũrẽ wējẽa'mebosama nírã, tojo weeno'caro niwũ.

21

Leví ya curuacjãrã ye macãrĩ cjase ni'i

¹⁻² Leví ya curuacjãrã wiorã Silopɯ pa'ia wiogɯ Eleazar, Josué, ãpẽrã Israe curuacjãrã wiorã me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Silo Canaá di'tapɯ nicaro niwũ. Topɯ Leví ya curuacjãrã wiorã narẽ a'tiro nicãrã niwã: “Õ'acũ Moisé me'rã ãsãrẽ ãsã niatje macãrĩrẽ o'oduticɯ niwĩ. Tojo nicã, di'ta te macãrĩ sumutopɯ ãsã wa'icũrãrẽ eca nisetiãtjere o'oduticɯ niwĩ”, nicãrã niwã. ³ Tojo nicã tũ'orã, Õ'acũ cã duti'caronojõta Israe curuacjãrã na ye di'ta cũ'o'quere Leví ya curuacjãrãrẽ queoro o'ocãrã niwã. Tere o'orã, macãrĩ, tojo nicã cãpũpɯ na wa'icũrãrẽ eca nisetiãtjere o'ocãrã niwã.

⁴¹ Tojo weerã Israe curuacjãrã ye di'tapɯre Leví ya curuacjãrã cuarenta y ocho macãrĩ, tojo nicã na cãpũpɯ wa'icũrãrẽ eca nisetiãtjere ñe'ecãrã niwã. ⁴² Te macãrĩ nipe'tisepɯreta tja sumutopɯ wa'icũrã na eca nisetiãtje di'ta nibajaque'acaro niwũ.

⁴³ Õ'acũ nipe'tise na ñecũsumuarẽ “A'tiro o'ogũti” ní'que di'tare queoro o'ocɯ niwĩ. Tojo weerã na te di'tare ñe'e, topɯ niseticãrã niwã. ⁴⁴ Tere wéegɯ, nipe'tise Õ'acũ cã “Weegũti” ní'quere queorota weecɯ niwĩ. Nipe'tiro ti di'tapɯ narẽ soose o'ocɯ niwĩ. Õ'acũ weetamurõ me'rã Israe curuacjãrã narẽ i'atu'tirãrẽ docaque'acã weecɯ niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjãrãrẽ ne mejẽcã weemasiticãrã niwã. ⁴⁵ Õ'acũ nipe'tise cã “Weegũti” ní'quere queorota weecɯ niwĩ. Ne ni'cãrõ weedũ'a weeticɯ niwĩ; weepe'ocã'cɯ niwĩ.

22

Rubén, Gad ye curaricjãrã, Manasés ye curaricjãrã deco me'rã nirá dia Jordá ape pã'rẽpɯ na dajatojaa'que ni'i

¹ Be'ro ti di'tare etipe'otoja, Josué Rubén ya curuacjãrãrẽ, Gad ya curuacjãrãrẽ, tojo nicã Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirãrẽ piji, narẽ ² nicɯ niwĩ: “Mũsã nipe'tise Moisé, Õ'acũ dutisere da'raco'tegɯ cã duti'quere queoro weepɯ. Tojo nicã nipe'tise yũ'u mũsãrẽ weeduti'quere weepɯ. ³ Ne ni'cãti mũsã acawererã Israe curuacjãrãrẽ cõ'awã'cã weetiãpɯ. Narẽ weetamunu'cũcã'pɯ. Ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ na me'rã ninu'cũ'u yujupɯ. Tojo nicã nipe'tise Õ'acũ, mũsã wiogɯ cã dutisere añurõ weepe'oapɯ. ⁴ Ni'cãrõacãma Õ'acũ cã ‘Tojo weegũti’ ní'quere queoro weemi. Tojo weegɯ mũsã acawererãrẽ soocã weemi. Tojo weerã mũsã ye di'ta Moisé, Õ'acũ dutisere da'raco'tegɯ, mũsãrẽ o'o'que di'ta, Jordá ape pã'rẽpɯ nisepe dajatojaaya majã. ⁵ A'te dia'cũ mũsã weecã ãasa'a. Moisé cã duti'quere queoro weeya. Õ'acũ marĩ wiogũre ma'i nisetiya. Cũrẽ sirutu, cã dutisere queoro weeya. Nipe'tise mũsã ãjõpeose me'rã, mũsã wãcũse me'rã cã ãaro weenu'cũcã'ña”, nicɯ niwĩ Josué.

⁶ Narẽ werepe'otoja, “Õ'acũ mũsãrẽ añurõ weeto” ni, “Mũsã ye wi'seripɯ dajatojaaya”, nicɯ niwĩ.

⁹ Cũ tojo nica be'ro Rubén ya curuacjãrã, Gad ya curuacjãrã, Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirã ãpẽrã Israe curuacjãrã Silopɯ nirã, Canaá di'tapɯre a'merĩ du'u, ðucawati, na ya di'ta Galaad, dia Jordá apese pã'rẽpɯ pẽ'ape'tia wa'acãrã niwã. Ðuporopɯ te di'ta Õ'acũ Moisé me'rã “Mũsãrẽ o'ogũti” ní'que di'ta nicaro niwũ.

23

Josué masārē cū werecasatuo'que ni'i

¹ Peje cū'marī Ō'acū Israe curuacjārārē narē i'atu'tirā me'rā a'mewējē, soo nisetica be'ro yu'rucaro niwā. Titare Josué bucu ējāgū, ² nipe'tirā Israe curuacjārā bucurārē, wiorārē, beseri masārē pijionu'cō, narē werecasatuo'cū niwī. A'tiro nicu niwī:

“Yu'u bucu waro ējā'a. ³ Musā nipe'tise Ō'acū a'ti di'tacjārā musārē i'atu'tirā wee'quere i'apā. Cūta musā ye niatjere a'mewējētamuwī. ⁴ Yu'u musā nipe'tirārē to di'ta nībocase me'rā nipe'tise curarire Ō'acū i'orōpu ducawaawu. Yu'u musā te di'tare a'mewējē wapata'a'quere ducawaawu. Tojo nicā apeye di'ta a'mewējē wapata'ano'ña marī'que quē'rārē ducawaawu. Mujīpū mujātiro dia Jordá me'rā nu'cā, téé mujīpū sājārō maajo Mediterráneo me'rāpu ducawaatowu. ⁵ Ō'acū masā te di'tapu nirārē cō'awīrōgūsami. Musā pe'e te di'tare miiwaparāsa'a. Ō'acū musā wiogu cū 'Tojo weeguti' nī'caronojōta weegusami.

⁶ "Tojo weerā wācūtutuaya. Nipe'tise Moisé oja'quere, cū dutise cūu'quere queoro weeme'ricā'ña. ⁷ Musā āpērā masā, cō'awīrōno'ña marīrā a'ti di'tapu du'sarā me'rā ne a'mesu'aticā'ña. Na ējōpeorārē Ō'acū nitirārē ne cāl'rōacā ējōpeo, ejaque'aticā'ña. Na wāmerē pisu, wāmepeoticā'ña. ⁸ Ō'acū nī'cūrēta cū waro wee, ējōpeonu'cūcā'ña. Musā nī'cārōacā weronojōta tojota añurō weeyapaticā'ña. ⁹ Ō'acū peje curaricjārārē na tutuamicā, musā i'orōpu cō'awīrōwī. A'tocateropu quē'rārē ne nī'cā curua musārē a'mewējēpōtēowe'e. ¹⁰ Ō'acū cū nī'caronojōta musārē a'mewējētamuwī. Tojo weegu cū weetamuse me'rā musā me'rācjū nī'cū mil masārē nurūstemasīsami. ¹¹ Tojo weerā musā tu'omasīña. Ō'acū musā wiogure queoro ma'inu'cūcā'ña. ¹² Musā Ō'acū dutisere yu'rūnu'cā, na musā wa'teropu du'sarā me'rā a'mesu'a, numoticā pūrīcārē, ¹³ Ō'acū marī wiogu narē cō'anemosome majā. Na du'sarā musārē ña'arō wa'acā weerāsama. A'ti di'ta añurī di'ta Ō'acū marīrē o'óca di'tare ē'magūsami. A'ti di'tapure ninemosome majā.

¹⁴ "Masā nipe'tirā wērīwuaronojō cāl'rōacā be'ro yu'u wērīgūsa'a. Musā ējōpeose me'rā, musā wācūse me'rā Ō'acū cū queoro wee'quere añurō masī'i. Ne nī'cārō Ō'acū marī wiogu cū 'Añurō weeguti' nī'quere weeticā weetiwī. Nipe'tisere weepe'ocā'wī. ¹⁵ Musā cūrē yu'rūnu'cācā pūrīcā, cū musārē añurō wee'caro weronojō mejārōta peje ña'ase musārē wa'acā weegusami. Ne nī'cū a'ti di'ta añurī di'ta, marīrē o'óca di'tapu tojasome. ¹⁶ Musā Ō'acū marī wiogu me'rā apo'quere yu'rūnu'cācā, āpērānojōrē ejaque'a ējōpeocā, Ō'acū musā me'rā uagūsami. A'ti di'ta añurī di'ta marīrē o'óca di'tapu ninemosome majā", nicu niwī Josué.

24

Josué cū weretuo'que ni'i

¹ Be'ro Josué Siquēpu nipe'tise curari Israe curuacjārārē neocu niwī. Bucurārē, wiorārē, beseri masārē, masārē su'ori nirārē pijineocu niwī. Na Ō'acū i'orōpu nerēcārā niwā. ² Tu'ajanu'cō, Josué narē nicu niwī:

—Ō'acū marī Israe curuacjārā wiogu a'tiro nimi: “Dūporopure musā ñecūsūmua Taré, tojo nicā cū pō'rā Abrahā, Nacor dia Éufrates wāmetiri maa yu'rūropu nisetiwā. Topu nīrā, āpērānojōrē ējōpeosetiwā. ³ Musā ñecū Abrahā ti maa yu'rūropu nī'cure, mia weetjāgū, nipe'tiro a'to Canaá di'tapu su'ori sijawu. Cūrē pājārā masāputicā weewu. Cū ne waro pō'rātigure Isaare o'owu. ⁴ Cū Isaare tja cū pō'rā puarā Jacob, Esaúre o'owu. Esaúre di'ta opa bu'papijaro Seir wāmetiri di'tare cūuwū. Jacob pe'e cū pō'rā me'rā Egiptopu bu'awā.

⁵ "Be'ro Moisére, Aarórē to Egiptoputa o'ówu. Yu'u tutuaro me'rā wee'quere tocjārā Egiptocjārārē ña'arō wa'acā weewu. Tu'ajanu'cō, musārē topu nī'cārārē miiwijawu. ⁶ Musā ñecūsūmua Egiptopu wijacā, Egiptocjārā na yarā cabayua me'rā, na cabayua wejesepawu me'rā narē wējēsī'rīrā sirutuawā. Téé Maa sō'arī maa tiropu sirututowā. ⁷ Musā ñecūsūmua yu'u weetamusere uarā, yu'ure sērīwā. Na tojo weecā, yu'u

Egiptocjārārē cā'mota'adutigū, Israe curuacjārā, Egiptocjārā decopū na'itil'asere cūuwū. Tojo weerā Egiptocjārā narē ī'abocatiwā. Tojo nicā, Egiptocjārā maarē pē'arī curare, narē mirīcā weewū. Mūsā basu yū'ū Egiptocjārārē wee'quere ī'amiwūba.

”Mūsā Egiptopū wijáca be'ro peje cū'marī yucū marīrōpūre nicā'wū. ⁸ Be'ro mūsārē amorreo masā ya di'ta, dia Jordá mujīpū mujātiropū miipē'atiwū. Topū mūsā me'rā a'mewējēmiwā. Yū'ū pe'e mūsārē narē docaque'acā weewū. Tojo weerā na ye di'ta nimi'quere mūsā miiwapawū. ⁹ Be'ro Balac, Zipor, moabita masā wiogū macū, mūsā me'rā a'mewējēsī'rīmiwī. Balac apī Balaā, Beor macūrē mūsārē dojadutigū pijidutiwī. ¹⁰ Yū'ū pe'e Balaā mūsārē dojasī'rīcā, cā'mota'awū. Mūsārē dojaronojō o'ogū, 'Narē añurō wa'ato' ni, yū'ūre sērīwī. Tojo wee mūsārē yū'rūweticā weewū.

¹¹ ”Be'ro mūsā dia Jordārē pē'awū. Pē'aa, Jericópū etawū. Ti macācjārā mūsā me'rā a'mewējēmiwā. Tojo nicā, āpērā ti di'tacjārā amorreo, ferezeo, cananeo, hitita, gergeseo, heveo, jebuseo masā mejārōta mūsā me'rā a'mewējēwā. Yū'ū mūsārē nipe'tirārē docaque'acā weewū. ¹² Sōjā amorreo masā wiorā puarārē mūsā di'pājīrī, buacatjē me'rā docaque'acā weetiwū. Yū'ū pe'e narē uise da'rewū. Tojo weerā mūsā na tiropū etati dūporo uiwā'cātojawā. ¹³ Mūsā di'tare da'ratimicā, āpērā na da'ra'que di'tapūre mūsārē o'owū. Tojo nicā macārī mūsā da're'que mejētare o'owū. Mūsā te macārīpū niseti, ũ'se weseri, tojo nicā olivo weseri mūsā oteti'que dūcare ba'a'a”, ni werēcū niwī Ō'acū.

¹⁴ Be'ro Josué a'tiro ninemocū niwī:

—Tere wācūrā, wiopesase me'rā, diacjū nise me'rā, Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weeya. Ō'acū nitirārē marī ñecūsūmūa dia Éufrates yū'rūropū, tojo nicā Egiptopū ējōpeo'cārārē ējōpeodu'u, cō'acā'ña. Ō'acū dia'cūrē ējōpeoya. ¹⁵ Mūsā Ō'acūrē ējōpeo sirututū'satirā pūrīcā, mūsā basu ējōpeoajārē beseya. Marī ñecūsūmūa Éufrates yū'rūropū ējōpeo'cārārē, o amorreo masā, a'ti di'tapū nirā na ējōpeorārē ējōpeosī'rīrā, narē beseya. Yū'ū pūrīcā, ya wi'icjārā quē'rā Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weerāsa'a, nicū niwī Josué.

¹⁶ Cū tojo nicā tū'orā, masā a'tiro ni yū'ticārā niwā:

—Ūsā Ō'acūrē ējōpeodu'usome. Āpērā Ō'acū nitirā pe'ema ne ējōpeosirutusome. ¹⁷ Marī wiogū Ō'acū cūta marīrē, marī ñecūsūmūa Egiptopū ña'arō yū'rū'cārārē mii-wijawī. Cūta tja cū tutuaro me'rā añuse cū tutuasere weel'owī. Nipe'tiro ūsā ma'apū a'ti'quere, peje macārīcjārā wa'teropū yū'rū'quere mejēcā wa'ari nīgū, co'tewī. ¹⁸ Cū marī wa'acā, nipe'tise macārīcjārārē cō'awīrōcā'wī. Amorreo masā, a'ti di'tacjārāpūreta tojo weewī. Ūsā quē'rā mū'ū weronojōta Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weerāsa'a. Cūta marī wiogū nimi, nicārā niwā.

¹⁹ Na tojo nicā tū'ogū, Josué a'tiro nicū niwī:

—Mūsā Ō'acūrē añurō ējōpeo, sirutupōtēosome. Cū añugū waro, ña'ase moogū nimi. Cū dia'cūrē marī ējōpeocā ũami. Āpērānojōrē ējōpeocā, doesami. Mūsā cūrē yū'rūnū'cācā, mūsā ña'arō weesere nū'cāsosome. ²⁰ Mūsā Ō'acūrē ējōpeodu'u, āpērārē ējōpeocā, cūta mūsārē ña'arō wa'acā weegūsamī. Mūsārē añurō wé'cū nimigū, mūsārē cō'ape'ogūsamī, nicū niwī Josué.

²¹ Masā Josuére a'tiro ni yū'ticārā niwā:

—Mū'ū tojo nīrōnojō wa'asome. Ūsā Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weerāti, nicārā niwā.

²² Na tojo nisere tū'ogū, Josué nicū niwī:

—Mūsā basu nipe'tirā tū'oropū “Ō'acūrē ējōpeo siruturāti”, niapū.

Masā “Tojota niapū”, nicārā niwā.

²³ Josué narē a'tiro ninemocū niwī:

—To pūrīcārē āpērānojō mūsā ējōpeo yee'quere mūsā wa'teropū cūosere cō'ape'ocā'ña. Ō'acū marī Israe curuacjārā wiogūre nipe'tise mūsā añuse wācūse me'rā ējōpeoya.

²⁴ Masā Josuére a'tiro yū'ticārā niwā tja:

—Ūsā Ō'acū marī wiogūre ējōpeo, siruturāti. Cū dutiro weerāti, nicārā niwā.

²⁵ Ti n̄m̄uta top̄u Siquēp̄u Josué masā me'rā “A'tiro weeguti”, ni apoc̄u niwī. Narē na weesetiatjere, narē dutiatjere cūuc̄u niwī. ²⁶ Tere Ō'acū dutise c̄uori turip̄u ojaō'oc̄u niwī. Tere ojatoja, ni'cāgā ūtāgā pajicjare mii, yuc̄ḡu encina wāmeticj̄u d̄u'pocā Ō'acū “Masā me'rā tojo weeguti” n̄i'quere c̄uori acaro tirop̄u n̄u'cōc̄u niwī. ²⁷ Nipe'tirā masārē a'tiro nic̄u niwī:

—A'tiga ūtāgā nipe'tise Ō'acū marīrē ucū'quere t̄u'ope'o'caro weronojō a'top̄u toja'a. Tojo weerā m̄sā Ō'acū dutisere ȳ'r̄un̄u'cā, m̄sā queoro weetisere ī'ono'rōsa'a, nic̄u niwī.

²⁸ Tojo nitoja, Josué masārē, na ye di'tap̄u nan̄c̄ūrē dajatojaadutic̄u niwī.

Josué cū wērī'que ni'i

²⁹ Cā'rōacā be'ro Josué, Nun macū, Ō'acū dutisere da'racō'teḡu, ciento diez cū'marī c̄uoḡu, wērīa wa'ac̄u niwī. ³⁰ Cū ya di'ta Timnat-sera wāmetiri macāp̄u c̄ūrē yaacārā niwā. Ti macā bu'papijaro Efraí, ūr̄ūḡu Gaas wāmeticj̄u ȳ'r̄uor̄p̄u nicaro niwū.

³¹ Josué catiri curare, Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro weecārā niwā. Cū wērīca be'ro b̄uc̄urā nipe'tise Ō'acū Israe curuacjārārē añurō wee'quere masīrā catiro pōtēorō tojota Ō'acūrē ējōpeo, cū dutiro añurō weesirutucārā niwā.

Israe curuacjārā José mijī ō'arīrē yaa'que ni'i

³² José mijī cū ō'arī nimi'quere Siquēp̄u yaacārā niwā. Te ō'arī Egiptop̄u Israe curuacjārā na miiti'que nicaro niwū. Di'ta José pac̄u mijī Jacob cū duu'que di'ta nicaro niwū. Ti di'ta cien kujiri plata wāmetise kujiri Hamor pō'rā ūm̄uarē duuc̄u niwī. Hamor, Siquem pac̄u nic̄u niwī. Be'ro ti di'ta José pārāmerā nituriarā ya di'ta tojaturiacaro niwū.

Eleazar cū wērī'que ni'i

³³ Be'ro pa'i Eleazar, Aaró macū wērīa wa'ac̄u niwī. Cū wērīcā, cū macū Finees ya di'tap̄u yaacārā niwā. To Efraí ya di'ta opa bu'papijarop̄u nicaro niwū.

Jueces

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Josué, tojo nicā bucurā cū nícaterocjārā wéríca be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē ějōpeodu'u, na ĩaro weeseticārā niwā. Titare Canaá di'tacjārā Israe curuacjārā yere yaja, ña'arō weecārā niwā. Be'ro Israe curuacjārā ɁpɁtu pi'eti, bujaweti, Ō'acūrē acobojoye sērícārā niwā. Tojo weecā ĩ'agũ, Ō'acũ narē yu'rɁodutigɁ, sɁ'ori nisetiri masārē cūucu niwī. SɁ'ori nisetiri masũ catiri cura añurō nisetiçũcārā niwā. Cũ wéríca be'ro masā Ō'acūrē sirutudu'u, no'lo ĩaro ějōpeoseticũcārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agũ, Ō'acũ na me'rā ua, narē ĩ'atu'tirā dutise doca wa'acā weecu niwī. Be'ro Israe curuacjārā ɁpɁtu pi'eti, bujaweti, Ō'acūrē acobojoye sērícārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agũ, Ō'acũ narē ni'cũ sɁ'ori nisetiri masūrē o'ócɁ niwī tja. SɁ'ori nisetiri masũ narē ĩ'atu'tiri masā doca nirārē a'mewējē wijata'acɁ niwī. Be'ro tja todɁporo na ña'arō weeseti'caronojōta weenu'cũcā'cārā niwā.

SɁ'ori nisetiri masā wa'teropure nibutia'cārā Débora, Barac, Gedeō, Sansón nicārā niwā. Āpērā sɁ'ori nisetiri masā quē'rā nicārā niwā.

Judá ya curuacjārā, tojo nicā Simeó ya curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējē'que ni'i

¹ Josué wéríca be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē a'tiro ni sērítina'cārā niwā:

—Ĵŭsā wa'tero nirá Israe curuacjārā dinojō curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējērā wa'amɁ'tārāsari?

² Ō'acũ narē a'tiro ni yu'ticɁ niwī:

—Judá ya curuacjārā wa'amɁ'tārāsama. Yu'Ɂ a'ti di'tare narē o'otojapɁ, nicɁ niwī.

³ Cũ tojo nicā tu'orā, Judá ya curuacjārā ɁmɁa na ma'misɁmɁa Simeó ya curuacjārārē pijineocārā niwā. Narē a'tiro nicārā niwā: “Te'a, ŭsā ya di'ta niatjopɁ wa'arā. Cananeo masārē a'mewējētamurā a'tia. Be'ro ŭsā quē'rā musā ya di'ta niatjore musā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. Na tojo nicā tu'orā, Simeó ya curuacjārā, “Jau, cananeo masārē musā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. ⁴ Tojo weerā Judá ya curuacjārā na acawererā Simeó ya curuacjārā me'rā cananeo masārē, tojo nicā ferezeo masā me'rā a'mewējē, na ye di'ta nimi'quere ē'macārā niwā. Ō'acũ cū tutuaro me'rā tojo weecārā niwā. Bezepure diez mil ɁmɁarē wējēcārā niwā.

¹⁹ Ō'acũ Judá ya curuacjārā me'rā nicɁ niwī. Tojo weerā na di'ta opa bu'papijaro nirārē cō'awīrō, ē'macārā niwā. Tojo weemirā, opa pa'tiro nirá pe'ere cō'awīrōmasíticārā niwā. Na cabayua wejesepawɁ cōme me'rā wee'quepawɁ cɁocā ĩ'arā, tojo weemasíticārā niwā.

²⁰ Moisé Calere ní'caronojōta Hebró wāmetirote o'ocārā niwā. Cale ĩ'tiarā Anac pō'rārē cō'awīrōcā'cɁ niwī. ²¹ Benjamí ya curuacjārā pe'e jebuseo masā, Jerusalépu nirārē cō'awīrōmasíticārā niwā. Tojo weerā jebuseo masā, tojo nicā Benjamí ya curuacjārā a'tocaterore ni'cārō me'rā topɁ nidecotima yujupɁ.

José pāramērā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējē, docaque'acā wee'que ni'i

²² José pāramērā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējērātirā, majācārā niwā. Na tojo weecā, Ō'acũ narē weetamucɁ niwī. ²³ Na ĩ'adu'tiri masārē Betepure o'ócārā niwā. TodɁporopɁ ti macā Luz wāmeticaro niwũ. ²⁴ Na ĩ'adu'tiri masā ti macācĵũ ni'cũ wijaticā ĩ'arā, cūrē nicārā niwā: “Ĵŭsā macārē no'lo pe'e sājācā añubosari? ĩ'oña. MɁ'Ɂ tojo ĩ'ocā, mɁ'Ɂrē añurō co'terāti”, nicārā niwā. ²⁵ Tojo weegɁ cū macā sājārōrē ĩ'ocɁ niwī. Be'ro ti macārē sājāa, nipe'tirā topɁ nirārē wējēpe'ocā'cārā niwā. Ti macā sājārōrē ĩ'o'cɁma, tojo nicā cū acawererārē wējéticārā niwā. ²⁶ Be'ro ti macā sājārōrē ĩ'o'cɁ hitita masā ya di'tapɁ wa'a, topɁ ni'cā macā pāacɁ niwī. Ti macārē Luz wāme o'ocɁ niwī. Tojota wāmetidecotisa'a yujupɁ.

2

Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upusãjãnu'cã Boquĩpu bajua'que ni'i

¹ Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upusãjãnu'cã* Gilgapũ ní'cu majãa, Boquĩpu ejacu niwĩ. Israe curuacjãrãrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Yũ'ũ musãrẽ Egiptopũ ní'cãrãrẽ miijawũ. A'ti di'ta, musã ñecũsumuarẽ o'oguti ní'que di'tapu miitiwũ. Yũ'ũ narẽ a'tiro niwũ: ‘Yũ'ũ musã me'rã “A'tiro weeguti” ní'quere weedu'usome. ² Musã quẽ'rã a'ti di'tacjãrã me'rã apo nisetisome. Na ëjõpeose mesãrĩrẽ ãtã me'rã seeneocũ'que mesãrĩrẽ paastedijorãsa'a,' nimiwũ. Musã pe'e yũ'ũ tojo ní'quere weetiwũ. ¿De'ro weerã musã tojo weetiri? ³ Tojo weegũ ni'cãrõacãrẽ musãrẽ were'e. Yũ'ũ a'ti di'tacjãrãrẽ cõ'awĩrõnemosome. Na musãrẽ cariborãsama. Tojo nicã, na ëjõpeose me'rã musãrẽ ña'arõ wa'acã weerãsama”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁴ Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upusãjãnu'cã narẽ tojo ni ucũca be'ro, Israe curuacjãrã nipe'tirã uputu uti, caricũcãrã niwã. ⁵ Tojo weerã to na utirore Boquim† wãme õ'ocãrã niwã. Tojo wee wa'icũrãrẽ wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjũamorõpeocãrã niwã. *****

¹⁰ Josuẽ cũ ní'caterocjãrãpũ wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Na be'rocjãrã Õ'acũrẽ, tojo nicã cũ Israe curuacjãrãrẽ añurõ wee'quere masiticãrã niwã.

Israe curuacjãrã na Õ'acũrẽ ëjõpeodu'u'que ni'i

¹¹ Na no'o nirã Baal wãmetirã queosere ëjõpeocãrã niwã. Õ'acũ i'orõpũre na tojo weese ña'a nicaro niwũ. ¹² Na ñecũsumua Egiptopũ ní'cãrãrẽ wĩorẽ'cu pe'ema ëjõpeodu'ucãrã niwã. Na ye macãrĩ pu'tocjãrã ëjõpeorãnojõrẽ sirutu, ëjõpeosirutucãrã niwã. Na tojo weecã i'agũ, Õ'acũ pũrõ uacu niwĩ. ¹³ Cũrẽ ëjõpeodu'u, ãpẽrãnojõ Baal queose, tojo nicã Astarté queose yee'quere ëjõpeocãrã niwã. ¹⁴ Tojo wee Õ'acũ na me'rã uagũ, yajari masã na ote'quere, na ye nimi'quere yajape'ocã weecu niwĩ. Tojo nicã, narẽ i'atu'tirã na tiro nirãrẽ na me'rã a'mewẽjẽ, põtẽoticã weecu niwĩ. ¹⁵ Cũ narẽ ní'caronojõ nipe'tisetiri na a'mewẽjẽsetirinũcũ Õ'acũ narẽ ña'arõ wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã na pũrõ pi'eticãrã niwã.

¹⁶ Na tojo pi'eticã i'agũ, Õ'acũ narẽ su'ori nisetiri masãrẽ cũunũ'cãcũ niwĩ. Na me'rã Israe curuacjãrãrẽ ña'arõ wee yajarãrẽ yũ'rũweticã weecu niwĩ. ¹⁷ Cũ tojo weemicã, su'ori nisetiri masãrẽ tu'otıcãrã niwã. ãpẽrãnojõ Õ'acũ nitirã pe'ere ëjõpeoseticãrã niwã. Na ñecũsumua pe'e Õ'acũ dutisere añurõ weecãrã niwã. Na, na weronojõ weeticãrã niwã. Maata Õ'acũrẽ ëjõpeodu'ucã'cãrã niwã. ¹⁸ Israe curuacjãrãrẽ i'atu'tirã narẽ ña'arõ wee, pũrõ pi'eticã weecãrã niwã. Na uti caricũsere tu'ogũ, Õ'acũ narẽ pajaña'cu niwĩ. Tojo weegũ masãrẽ su'ori nisetiacjũre cúũgũ, cũrẽ weetamucu niwĩ. Cũ catiro ejatuario masãrẽ narẽ i'atu'tirãrẽ yũ'rũweticã weecu niwĩ. ¹⁹ Su'ori nisetiri masã wẽrĩca be'ro masã apaturi ña'arõ weedojacãrã niwã. Na pacũsumua yũ'rũoro ña'arõ weeseti, ãpẽrãnojõ Õ'acũ nitirãnojõrẽ ëjõpeoseticãrã niwã. Na ña'arõ weesetisere ne du'uti, na wãcũsere dũcayusĩ'rĩticãrã niwã.

²⁰ Na tojo weecã i'agũ, Õ'acũ Israe curuacjãrã me'rã pũrõ uacu niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ: “Ã'rã na ñecũsumua me'rã yũ'ũ ‘A'tiro weeya’ ní'quere yũ'rũnu'cãma. Yũ'ũ dutisere ne tu'osĩ'rĩtima. ²¹ Tojo weegũ Josuẽ cũ wẽrĩse dũporo masã cõ'awĩrõti'cãrãrẽ cõ'awĩrõsome. ²² Na ñecũsumua yũ'ũre ëjõpeo'caronojõta ëjõpeorãsari ní'gũ, apeye macãrĩcãrãrẽ cõ'asome yujupũ”, nicũ niwĩ. ²³ Tojo weegũ Õ'acũ maata Josuẽre te macãrĩcãrãrẽ nũrũpe'ocã weeticũ niwĩ. Narẽ totã tojacã weecu niwĩ.

* 2:1 Ìaña Gn 16.7 docapũ oja'quere. † 2:5 Hebreo ye me'rã Boquim ní'ro, “utirã” nisĩ'rĩrõ wee'e.

3

Israe curuacjārã Canaã di'tapure cõ'awĩrõno'ti'cārã queti ni'i

¹ Israe curuacjārã Canaã di'tacjārã me'rã a'mewějẽcaterore pãjārã Israe curuacjārã pãrãmerã bajuaticārã niwã yujupũ. Na yũ'ure ãjõpeorãsari nĩgũ, ãpẽrã ti di'tacjārãrẽ Õ'acũ cõ'awĩrõtĩcũ niwĩ. ² Ma'mapjia a'mewějẽmasĩtirãrẽ a'mewějẽmasĩato nĩgũ, Canaãcjarãrẽ topũ tojacã weecũ niwĩ. ³ ã'rã topũre tojacãrã niwã: Ni'cãmocũrã filisteo masã wiorã, nipe'tirã cananeo masã, sidonio masã, heveo masã ũrũpagũ Líbano di'tapũ nirã Canaãpũ tojacãrã niwã. Heveo masã ũrũgũ Baal-hermón wãmeticjũ me'rã téé Hamat sãjãrõpũ me'rã nisetĩcãrã niwã. ⁴ Õ'acũ “¿Israe curuacjārã na ñecũsumũarẽ Moise me'rã yũ'ũ dutise cũ'quere yũ'tirãsari?” nĩgũ, Canaãcjarãrẽ ti di'tapũ tojacã weecũ niwĩ.

⁵ Israe curuacjārã ã'rã masã wa'teropũ macãrĩticãrã niwã. Cananeo masã, hitita masã, amorreo masã, ferezeo masã, heveo masã, jebuseo masã tiropũ nisetĩcãrã niwã. ⁶ Israe curuacjārã põ'rã sõ'onĩ'que macãrĩcjarã põ'rã me'rã pũaperi numiso, nisetĩcãrã niwã. Tojo weerã tocjãrã ãjõpeorã, Õ'acũ nitirãnojõrẽ ãjõpeo nisetĩcãrã niwã.

Otoniel Israe curuacjãrãrẽ Mesopotamia wiogũre yũ'rũweticã wee'que ni'i

⁷ Israe curuacjārã Õ'acũrẽ wãcũti, Baal, tojo nicã Astarté wãmetirã na queose yee'quere ãjõpeocãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ ĩ'orõpũre ña'arõ weecãrã niwã. ⁸ Na tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ na me'rã ua, Cusán-risataim, Mesopotamia di'ta wiogũre wiacũ niwĩ. Ocho cũ'marĩ Cusán-risataim dutiro docapũ nicãrã niwã. ⁹ Be'ro na Õ'acũ weetamusere ũpũtũ sãrĩcã tũ'ogũ, narẽ yũ'rũoato nĩgũ, Otoniel, Cenaz macũ, Caleb acabijire o'ócũ niwĩ. ¹⁰ Espĩritu Santu Otoniepũre sãjãa, Israe curuacjãrãrẽ sũ'ori nisetiri masũ sãjãcũ niwĩ. Cũ Cusán-risataim yarã masã me'rã a'mewějẽgũ wa'acũ niwĩ. Õ'acũ Otoniere Cusán-risataĩrẽ wapata'acã weecũ niwĩ. ¹¹ Be'ro cuarenta cũ'marĩ ti di'tapũre a'mewějẽse marĩcaro niwũ. Téé Otoniel, Cenaz macũ cũ wãrĩcãpũ soose nicaro niwũ.

Aod Israe curuacjãrãrẽ moabita masãrẽ yũ'rũweticã wee'que ni'i

¹² Otoniel wãrĩca be'ro Israe curuacjãrã apaturi Õ'acũ ĩ'orõpũ ña'arõ weeseticãrã niwã. Tojo weegũ Õ'acũ Moab di'ta wiogũ Egló wãmetĩgũre Israe curuacjãrã nemorõ tutuagũ wa'acã weecũ niwĩ. ¹³ Cũ Egló amonita masãrẽ, tojo nicã amaleca masãrẽ a'mewějẽtamudutĩgũ sãrĩcũ niwĩ. Tojo weerã na Israe curuacjãrã me'rã a'mewějẽ, Jericó opa ñorĩ nirĩ macãrẽ wapata'acãrã niwã. ¹⁴ Dieciocho cũ'marĩ Israe curuacjãrã Egló dutiro doca nicãrã niwã.

¹⁵ Ticuse cũ'marĩ be'ro Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ cũ weetamusere ũpũtũ sãrĩcãrã niwã tja. Na tojo weecã, Õ'acũ narẽ yũ'rũoacjũ cũpecamocã me'rã a'mewějẽgũrẽ Aod wãmetĩgũre o'ócũ niwĩ. Cũ Gera macũ, Benjamĩ ya curuacjũ nicũ niwĩ. Ni'cã nũmũ Israe curuacjãrã cũrẽ na wapaseese me'rã Eglõpũ o'ócãrã niwã. ¹⁶ Aod di'pĩ pũaperi osoyojaca pĩ, ni'cã metro deco yoari pĩrẽ da'recũ niwĩ. Ti pĩrẽ cũ yaro su'tiro doca, diacjũca ũsó pe'e dũ'teõ'ocũ niwĩ. ¹⁷ Be'ro Israe curuacjãrãrẽ wapaseesere Eglõrẽ wiagũ wa'acũ niwĩ. Egló di'ibũjugũ nicũ niwĩ. ¹⁸ Te na wapasee'quere Eglõrẽ wiãca be'ro cũ me'rã ba'pati'cãrã me'rã majãmitojaacũ niwĩ. ¹⁹ Gilgal tiro ti macãcjarã ãjõpeorã yee'que pũ'topũ eja, Aod majãmitojaati, Egló tiropũre a'titicũ niwĩ tja. Cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Wiogũ, ãpẽrã tũ'otiro, mũ'ũrẽ quetire weregũ a'tiapũ.

Cũ tojo nicã tũ'ogũ, wiogũ cũ docacjãrãrẽ, tojo nicã cũrẽ da'raco'terãrẽ “Ucũtirãta wijaaya”, nicũ niwĩ.

²⁰ Na wĩjãaca be'ro Aod Egló cũ ya wi'i bu'i opa sira nirõ ti'aya marĩrĩ tucũpũ dujĩgũ pũ'to eja, cũrẽ nicũ niwĩ:

—Queti yũ'ũ mũ'ũrẽ miitise Õ'acũ mũ'ũrẽ weredutise ni'i.

Tere tũ'ogũ, wiogũ dujĩri cũmurõpũ ni'cũ wã'cãnũ'cãcũ niwĩ. ²¹ Aod di'pĩ diacjũca ũsópũ dũ'teõ'oca pĩrẽ cũpecamocã me'rã wejewĩrõ, wiogũre paagapũ ñosẽwějẽcũ niwĩ.

²³ Be'ro Aod ti tucū sopere sawi me'rā bi'a, ventana sopere wijaacu niwī.

²⁵ Be'ropu wioḡure da'raco'terā yoacā ī'acūmí, cū bajuticā ī'arā, wācūque'ti, “¿De'ro wa'apari marī wioḡure?” nírā, sawire mii, sopere pāocārā niwā. Ti tucūpu sājāa, na wioḡure Aod wējēcū'cure bocaecārā niwā.

²⁶ Na wioḡure co'teri cura Aod pe'e du'tiwā'cā wa'acu niwī. Tocjārā ējōpeose ūtā me'rā yee'que Gilgal cjasere yu'rūa, Seirat wāmetiropu du'tia wa'acu niwī. ²⁷ Cū Israe curuacjārā ya di'tapure eja, Efraí curuacjārā di'ta opa bu'papijaropu surarare pijineogū, coronetare puticu niwī. Be'ro Israe curuacjārā opa bu'papijaropu ní'cārā cū me'rā sirutubu'acārā niwā.

²⁸⁻²⁹ Aod narē a'tiro nicu niwī: “Te'a, yu'ure sirutuya. Ō'acū marīrē ī'atu'tirā moabita masārē docaque'acā weegusami”, nicu niwī.

Tojo weerā cūrē sirutubu'a, dia Jordá ū'cūatiropu Moab di'ta wa'arore cā'mo-ta'anū'cāejacārā niwā. Tojo weerā ne ni'cū yu'rūpē'acā weeticārā niwā. Titare diez mil moabita masā surara tutuarārē wējēpe'ocā'cārā niwā. ³⁰ To be'ro ochenta cū'marī ti di'tapure a'mewējēse marīcaro niwū. Soose nicaro niwū.

Israe curuacjārārē Samgar filisteo masārē yu'rūweticā wee'que ni'i

³¹ Aod be'ro Samgar wāmetigu, Anat macū, Israe curuacjārārē sū'ori nisetiri masū sājācu niwī. Cū yucugū osoyojacū, wecua nūrūcū me'rā seiscientos filisteo masārē ñosēwējēcu niwī. Cū quē'rā Israe curuacjārārē yu'rūocū niwī.

4

Débora, tojo nicā Barac, na Sísarare docaque'acā wee'que ni'i

¹ Aod wérīca be'ro Ō'acū ī'orōpūre Israe curuacjārā apaturi ña'arō weeseticārā niwā.

² Tojo weegu Ō'acū narē Jabín, cananeo masā wioḡu dutise doca tojacā weecu niwī. Jabín Hasor wāmetiri macāpu masārē sū'ori dutigu nicu niwī. Cū yarā surara wioḡu Sísara wāmetigu nicu niwī. Cū Haroset-goīpu macāticu niwī. ³ Jabín novecientos cabayua wejesepawu, cōme me'rā wee'quepawure cuocu niwī. Veinte cū'marī Israe curuacjārārē ña'abutiaro dutipecu niwī. Tojo weerā Israe curuacjārā Ō'acūrē cū weetamusere uputu sērīcārā niwā.

⁴ Titare Débora wāmetigo Ō'acū yere weremū'tāgō Israe curuacjārārē na a'pepūrīsere apo, sū'ori añurō nisetiri masō nico niwō. Co Lapidot nūmo nico niwō. ⁵ Co, masārē besego, ni'cā ño docapu dujisetico niwō. Tiño “Débora ya ño” wāmeticarō niwū. Ūrūpagu Efraí wāmetiri di'ta, Ramá, Betel decopu tojacaro niwū. Israe curuacjārā na a'pepūrīsere apodutirā, co tiropu wa'acārā niwā.

⁶ Ni'cā nūmu Débora Barac wāmetigūre pijidutico niwō. Cū Abinoam macū, Quedes wāmetiri macācū nicu niwī. Quedes Neftalí ya curua nirī macā nicaro niwū. Cūrē a'tiro nico niwō:

—Ō'acū, Israe curuacjārā wioḡu, mū'urē a'tiro dutimi: “Ūrūgū Tabopu wa'aya. Topu mū'u me'rā diez mil ūmu Neftalí, tojo nicā Zabuló ye curaricjārārē miaña. ⁷ Sísara, Jabín yarā surara wioḡu, cū yepawu, cū yarā surara me'rā mū'u me'rā a'mewējēato nígū, dia Cisópu wa'acā weeguti. Topu cūrē docaque'acā weeguti”, mū'urē a'tiro ni weredutiami Ō'acū, nico niwō.

⁸ Barac Déborare a'tiro yu'ticu niwī:

—Mū'u yu'ure ba'paticā, wa'aguti. Mū'u wa'aticāma, wa'asome, nicu niwī.

⁹ —Añurōsa'a; mū'u me'rā wa'agoti, nico niwō Débora. “Mejō mū'u tojo ní'que bu'iri, masā ‘Mū'u me'rā Ō'acū Sísarare docaque'acā weepu’ nisome. Numio me'rā pūrīcā Ō'acū Sísarare docaque'acā weepu” nirāsama, nico niwō.

To be'ro Débora Barac me'rã Quedespu wa'aco niwõ. ¹⁰ Topu Barac Zabuló, Neftalí ya curuacjãrã umuarẽ pijineocu niwĩ. Diez mil surara cã me'rã a'mewějẽtamurã wa'acãrã niwã. Débora quẽ'rã cũrẽ ba'patico niwõ.

¹¹ Cedés pu'topu, yucugũ pajicju encina wãmeticju Zaanaípu nicaro niwũ. Topu Heber, quenita masũ cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'i nicaro niwũ. Cũ ãpẽrã quenita masã me'rã ní'cũ wijawã'cãcũ niwĩ. Na quenita masã Hobab, Moisé mañecũ pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã.

¹² Sísara pe'e "Barac ùrũgũ Tabor wãmeticjũre mũjãpu" nicã tu'ogu, ¹³ cũ novecientos tũrũsepawũ, cõme me'rã wee'quepawũre, tojo nicã nipe'tirã surarare neocũucũ niwĩ. Neo, Haroset-goĩpu ní'cãrã wija, Cisón wãmetiri maapu wa'acãrã niwã.

¹⁴ Cũ tojo weecã ì'agõ, Débora Barare a'tiro ni wereco niwõ:

—Wa'aya. Ni'cãcã Õ'acũ marĩ wiogu mũ'urẽ Sísarare wiagusami. Marĩ wiogu musã dũporo u'mutãtojacũ niami, nico niwõ. Co tojo nicã, Barac cũ yarã surara diez mil umua ùrũgũ Tabopũ ní'cãrã Sísara yarã surara me'rã a'mewějẽrã wa'arã dijaacãrã niwã.

¹⁵ Barac yarã surara Sísara yarã me'rã a'mewějẽrã dijáaticã, Õ'acũ Sísara yarã surarare ucacã weecũ niwĩ. Sísara pe'e cũ yawũ tũrũpju cõme me'rã wéecawũpu sãña'cũ dijaa, omadu'tia wa'acũ niwĩ. ¹⁶ Cũ tojo weeri cura Barac yarã surarare, na yepawũre téé Haroset-goim wãmetiropũ narẽ wějẽsirutucũ niwĩ. Nipe'tirã Sísara yarã surara wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Ne ni'cũ yu'rũwetiticũ niwĩ.

¹⁷ Sísara pe'e Jael, Heber ceneo masũ numo ya wi'i, su'ti caseri me'rã wéeca wi'ipu du'ticũ niwĩ. Heber, cũ acawererã, Sísara wiogu Jabín, Hasor macã wiogu me'rã añurõ a'mesũ'acũ niwĩ. Tojo weegu Sísara ti wi'ipu ejacũ niwĩ. ¹⁸ Cũ etacã ì'agõ, Jael cũrẽ nico niwõ:

—Sãjãtia, yu'u wiogu. Ne uiticã'ña.

Co tojo nicã, Sísara ti wi'ipu sãjãacũ niwĩ. Sãjãa, cũ ejaque'acã, omacãjĩrõ me'rã cũrẽ omaco niwõ.

¹⁹ —Acowũosa'a. Yu'ũre aco cã'rõacã tãña, nicũ niwĩ.

Tojo weego cabra õpẽcõrẽ cabra casero me'rã poseyéca ajurore pão, cũrẽ tĩaco niwõ. Tĩatoja, cũrẽ omaco niwõ tja.

²⁰ Sísara core a'tiro weeduticũ niwĩ:

—Sopepu nu'cũña. Æpẽrã yu'rũarã, mũ'u tiro "¿Æpẽrã marĩti?" ni sãrĩtiña'cã, "Marĩma" niña, nicũ niwĩ.

²¹ Sísara, upũtu ñujũ'cũ niyugu, cãrĩyu'rũacũ niwĩ. Cũ tojo weecã ì'agõ, Jael, Heber numo busũro marĩrõ ti wi'i cjase ni'cãgũ yucugũ ti wi'ire tũapuanũ'cõ'cũre mĩí, cũ diapoare di'tapu paabi'pe wějẽco niwõ. Tojo wee wẽrĩa wa'acũ niwĩ.

²² Be'ro Barac Sísarare a'magũ etacã, Jael co ya wi'ipu ní'co wijaa, cũrẽ põtẽrĩgõ wa'aco niwõ.

—Sãjãtia. Mũ'u a'magũrẽ ì'ogõti, nico niwõ.

Co tojo nicã, Barac ti wi'ire sãjãacũ niwĩ. Ti wi'ipu Sísara wẽrĩ'cũpu cũñacũ niwĩ. Ti wi'ire tũapuanũ'cõ'cũ me'rã cũ diapoare paabi'peyu'rũtẽrĩno'cũre ì'acũ niwĩ.

²³ Ti numũrẽta Õ'acũ Jabín, cananeo masã wiogu docaque'acã weecũ niwĩ. ²⁴ Israe curuacjãrã Jabĩrẽ, cananeo masã wiogu me'rã a'mewějẽrã, nemorõ tutuarã wa'acãrã niwã. Tojo wee siape'e me'rã narẽ wějẽpe'obutiacãrã niwã.

5

Débora, Barac na Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

¹ Ti numũrẽta Débora, tojo nicã Barac, Abinoam macũ Sísara, cũ yarã surarare docaque'acã wee'quere basapeocãrã niwã.

³¹ Õ'acũrẽ basapeorã, a'tiro ni basacãrã niwã:

“Õ'acũ, nipe'tirã mũ'urẽ ì'atu'tirã Sísara weronjõ wẽrĩpe'tia wa'ato.

Mũ'urẽ mairã pe'e tutuarã ninu'cũcã'to.

Mujĩpũ umucocjũ asistero weronjõ niato”, ni basacãrã niwã.

Be'ro ti di'tapure Israe curuacjārã nirõpũre cuarenta cũ'marĩ a'mewẽjẽse marĩcaro niwũ.

6

Õ'acũ Gedeõrẽ piji'que ni'i

¹ Be'ropũ tja Israe curuacjārã apaturi Õ'acũ ï'orõpũ ña'arõ weecārã niwã. Tojo weegũ Õ'acũ narẽ siete cũ'marĩ madianita masã dutise doca tojacã weecũ niwĩ. ² Siape'e me'rã madianita masã narẽ ña'arõ da'radutipecārã niwã. Tojo weerã Israe curuacjārã narẽ uirã, ãrũpagupũ, ãtã tutiripũ dul'tise na nisetise u'turire weecārã niwã. ³⁻⁴ Na otese pĩ'rĩsetirinucũ, madianita masã, amaleca masã, ãpẽrã mujĩpũ mũjãtiro pe'ecjārã Israe curuacjārã nirõpũ sãjãa, topũ ejaque'acārã niwã. Nipe'tiro na ote'quere no'õ uaro du'aste cõ'acã'cārã niwã. Téé Gaza tiropũ tojo weetucārã niwã. Israe curuacjārã na ba'abo'quere, tojo nicã na yarã ecarã ovejare, wecũare, burroare, ne apeyenojõ du'aticārã niwã. ⁵ Ti di'ta cjasere dojorẽrã a'tirã, na yarã cameyoa pãjãrã me'rã, na ye wi'seri su'ti me'rã wee'que wi'seri peje me'rã a'ticārã niwã. Mũ'mũrĩwi'ia pãjãrã otesere ba'ape'orã a'tirã weronojõ a'ticārã niwã. Na pãjãrã niyucã, ba'paqueota basioticarõ niwũ. ⁶ Madianita masã tojo weecã, Israe curuacjārã upũtu pi'eticārã niwã. Tojo weerã Õ'acũrẽ cũ weetamusere upũtu sãrĩcārã niwã.

⁷ Israe curuacjārã Õ'acũrẽ “Madianita masãrẽ yũ'rũweticã weeya”, ni sãrĩcã, ⁸ Õ'acũ narẽ ni'cũ cũ yere weremũ'tãrĩ masũrẽ o'õcũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Õ'acũ Israe curuacjārã wiogũ mũsãrẽ a'tiro niami: ‘Yũ'ũ mũsã Egiptopũ ni'cãrãrẽ miiwĩjawũ. Topũre mũsã narẽ da'raco'terã nimiwũ. ⁹ Mũsã Egiptocjãrã dutise doca ni'cãrãrẽ yũ'rũweticã weewũ. Tojo nicã nipe'tirã mũsãrẽ ña'arõ wee'cãrãrẽ tojo weewũ. Na ye di'ta nimi'quere cõ'aõ'õ, mũsãrẽ o'owũ. ¹⁰ Mũsãrẽ a'tiro nimiwũ: ‘Yũ'ũ Õ'acũ, mũsã wiogũ ni'i. Mũsã amorreo masã ya di'tapũ ni'i. Na ãjõpeorãrẽ ne ãjõpeoticã'ña,” nimiwũ. Yũ'ũ tojo nimicã, mũsã pe'e yũ'ũ tojo dutisere ne yũ'titiwũ’”, ni werecũ niwĩ Õ'acũ yere weremũ'tãrĩ masũ.

¹¹ Be'ro Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã* a'ti, Ofra nirõpũ yucũ pajicũ docapũ dujicũ niwĩ. Tigu Joás wãmetigũ yagũ nicaro niwũ. Joás Abiézer wãmetiri curuacjũ nicũ niwĩ. Topũ cũ macũ Gedeõ trigore doque, su'aweegũ weecũ niwĩ. Madianita masã ï'aticã'to nígũ, na vino wéerã u'sepaga u'tatĩarõpũ tere su'aweegũ weecũ niwĩ.

¹² Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã Gedeõrẽ bajua, a'tiro nicũ niwĩ:

—Gedeõ, Õ'acũ mũ'ũ me'rã nimi. Mũ'ũ a'mewẽjẽtutuagũ ni'i.

¹³ Gedeõ cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Õ'acũ ãsã me'rã nimicã, ¿de'ro weero a'te ña'ase ãsãrẽ tojo wa'ati? ãsã ñecũsumũa Õ'acũ tutuaro me'rã cũ wee'quere werecārã niwã. Na “Õ'acũ ãsã Egiptopũ ni'cãrãrẽ miiwĩjawũ”, nicārã niwã. ãsã pe'e cũ tutuasere ï'awe'e. Õ'acũ ãsãrẽ cõ'awã'cãwĩ. ãsãrẽ madianita masã dutise doca nicã weewĩ, nicũ niwĩ Gedeõ.

¹⁴ Õ'acũ cũrẽ majãmi'ia, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ tutuase me'rã Israe curuacjãrãrẽ madianita masã dutise doca nirãrẽ yũ'rũogũ wa'aya. Yũ'ũta mũ'ũrẽ wa'adutigũ wee'e, nicũ niwĩ.

¹⁵ Gedeõ cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Wiogũ, ¿de'ro wee yũ'ũ Israe curuacjãrãrẽ yũ'rũogũsari? Ya curua Manasés pãrãmerã nituriase curari yapatiri curuacjãrã nima. Yũ'ũ quẽ'rã ni'cũ põ'rã du'sagupũ ni'i.

¹⁶ Õ'acũ cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'ũ mũ'ũ me'rã nigãti. Mũ'ũ nipe'tirã madianita masãrẽ ni'cũ masũrẽ wẽjẽgũ weronojõ weegusa'a.

* 6:11 ï'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere.

17 Cũ tojo nicã tu'ogu, Gedeó nicu niwĩ:

—Yu'ure ni'cãrõacã e'catise me'rã ï'agũ, “Diacjũta yu'u Õ'acũ ni'i” nígũa, mu'u tutuase me'rã apeyenojõ wee'õña. 18 A'tota yucueya yujupu. Yu'u mu'urẽ ejõpeosere ï'ogũ, apeyenojõ o'osĩ'rĩsa'a, nicu niwĩ.

Õ'acũ cũrẽ “Jau, mu'urẽ yucueguti”, nicu niwĩ.

19 Cũ tojo nicã, Gedeó wa'a, ni'cũ cabracãrẽ wějẽ, do'a, tojo nicã pá bũcũase me'rã morẽti'quere apocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, di'irore pi'ipũ miisãa, tecore sutuwupu piosãacu niwĩ. Te nipe'tisere cũ yucu doca dujigũre mia, o'ocu niwĩ.

20 Õ'acũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cã, cũrẽ nicu niwĩ:

—Di'iro, pá bũcũase morẽti'quere ãtãgã bu'ipũ cũña. Tecore piostepeoya, nicu niwĩ. Cũ dutironojõta Gedeó weecu niwĩ.

21 Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cã cũ tuacjũ yapa me'rã sũoo, di'irore, tojo nicã párẽ ñapeocu niwĩ. Tojo weecãta, pecame'e ãtãgãpũ ãjũñe'emajã wa'acaro niwũ. Ti me'e di'irore, párẽ ãjũape'ocã'caro niwũ. Tojo weetoja, Õ'acũrẽ wereco'tegu bajudutia wa'acu niwĩ. 22 Tojo wa'acã ï'agũ, Gedeó Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cãsere masĩcu niwĩ. Be'ro ucu, caricũcu niwĩ:

—¡Acoe, yu'u wiogu! Mu'u basuta nimigũ, mu'urẽ wereco'tegu weronojõ upũsãjãnu'cã'cũre bajuyoropũ ï'a'a, nicu niwĩ.

23 Õ'acũ cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Ne uiticã'ña. Mu'u wẽrĩsome. Wãcũque'tiro marĩrõ ñña, nicu niwĩ.

24 Be'ro Gedeó topũ Õ'acũrẽ ejõpeogu wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Ti mesãrẽ “Õ'acũ wãcũque'tiro marĩrõ, añurõ tu'õña'se o'ogu nimi”, ni wãmepeocu niwĩ. A'ti mesã Ofra, Abiẽzer ya curuacjãrã ya macãpũ nidecotisa'a yujupu.

25 Ti ñamita Õ'acũ Gedeó'rẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cũ wecu umu mu'u pacu yarã wa'teropũ nigũ, siete cũ'ma cuogũre ñ'egũ wa'aya. Baare wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoro, mu'u pacu yarore paamũtõdijogu wa'aya. Tojo nicã, to pu'to nirĩ tuturo Astarté queose nirĩ tuturore paacõ'aña. 26 Tere cõ'atoja, Õ'acũ mu'u wiogũre ni'cãrõ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoatjore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũña tja. Musã du'tiro nirĩ bu'a dũposãrĩpũ seeneocũña. Tu'ajanu'cõ, wecũre wějẽ, topũ peca, musã paacõ'aca tuturo me'rã Õ'acũrẽ ãjũamorõpeoya, nicu niwĩ.

27 Be'ro Gedeó diez umu, cũrẽ da'raco'terã me'rã Õ'acũ cũrẽ weeduti'caronojõta weecu niwĩ. Cũ acawererãrẽ, ti macãcjãrãrẽ uiyugũ, umuco ãjũamorõpeosĩ'rĩticu niwĩ. Tojo weegu ñamĩpũ ãjũamorõpeocu niwĩ.

28 Ape numu bo'reacã ti macãcjãrã wã'cã, Baare ejõpeorore paamũtõdijo'carore, tojo nicã Astarté ejõpeori tuturo paacõ'aca tuturore ï'acãrã niwã. Apeyema tja, apero, ma'ma ãjũamorõpeoropũ wecu ãjũa'cũre ï'acãrã niwã.

29 Na a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã: “¿Noanojõ tojo weeparĩ?” nicãrã niwã.

Na a'merĩ sãrĩtiña'ca be'ro tu'omasĩcãrã niwã: “Gedeó, Joás macũ tojo weeparĩ”, nicãrã niwã.

30 Be'ro ti macãcjãrã umu Joãre a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u macũrẽ ãsãrẽ o'oya. Cũ Baare wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore, tojo nicã to pu'to nirĩ tuturo Astarté ejõpeori tuturore paacõ'acu niami. Tojo weese wapa wějẽno'gũsami, nicãrã niwã.

31 Joás, Gedeó pacu pe'e narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Musã Baare a'mewějẽbosarãsari? ¿Cũrẽ yu'rũorãsari? No'o cũrẽ a'mewějẽbosagu bo'reati dũporo wẽrĩato. “Diacjũta Baal wiogu waro nimi” nígũ, cũ basu a'mewějẽato. Na paamũtõdijo'caro cũ yarota nicaro niapũ, nicu niwĩ.

³² Ti n̄m̄m̄ me'rã masã Gedeórẽ “Jerubaal” pisun̄'cãcãrã niwã. Gedeóta Baare ãjõpeorore paamutõdijoc̄u niwĩ. Tojo weerã “Baal basu a'mewẽjẽato” nĩrã, tojo nicãrã niwã.

³³ To be'ro nipe'tirã madianita masã, amaleca masã, tojo nicã ãpẽrã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã nerẽ, dia Jordãrẽ pẽ'acãrã niwã. Añurĩ pa Jezreel wãmetirop̄u ejaque'a, cãricãrã niwã. ³⁴ Na tojo weecã, Espĩritu Santu Gedeóp̄ure sãjãac̄u niwĩ. Sãjãa, Gedeó Abiẽzer ya curuacjãrãrẽ cũrẽ sirutudutiḡu, oveja capesa'rore putic̄u niwĩ. ³⁵ ãpẽrã queti wererãrẽ nipe'tiro Manasés ya curuacjãrãrẽ nerẽdutiḡu o'óc̄u niwĩ. Tojo nicã Aser ya curuacjãrã, Zabuló ya curuacjãrã, Neftalí ya curuacjãrã cũ me'rã a'mewẽjẽtamurã wa'ajãrẽ pijidutic̄u niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cũ me'rã nerẽcãrã niwã.

³⁶ Gedeó Õ'acũrẽ a'tiro nic̄u niwĩ: “M̄u'ũ yũ'ũ me'rã Israe curuacjãrãrẽ yũ'r̄uogusa'a ní'caranojõta diacjũ wééḡu, a'tiro wee'obosaya. ³⁷ Oveja casero añurõ poaritiri casero trigo su'tiweerop̄u di'tap̄u cũugũti. Bo'reacã ñocõa ñ'seco ti caserop̄u dia'cũ nicã ì'agũ, m̄u'ũ yũ'ũre ní'caranojõta yũ'ũ me'rã Israe curuacjãrãrẽ yũ'r̄uosere masĩgũsa'a”, nic̄u niwĩ. ³⁸ Tojota wa'acaro niwũ. Ape n̄m̄m̄ Gedeó wã'cã, poari añurõ púuca caserore bocac̄u niwĩ. Ti caserore bipecã, ni'cã pa mu'murõ aco wijacaro niwũ.

³⁹ Be'ro Gedeó Õ'acũrẽ nic̄u niwĩ tja: “Yũ'ũ me'rã uaticã'ña. Ni'cãti m̄u'ũ wee'osere s̄rĩnemogũti. Ni'cãrõacãma bo'reacã di'tap̄u dia'cũ ñocõa ñ'seco niato. Oveja poari pe'e añurõ bopori casero niato”, nic̄u niwĩ. ⁴⁰ Ti ñamirẽ Õ'acũ mejãrõta weec̄u niwĩ tja. Oveja poari dia'cũ aco marĩcaro niwũ. Di'ta nipe'tirop̄ure ñocõa ñ'seco acoticaro niwũ.

7

Gedeó madianita masãrẽ docaque'acã wee'que nĩlĩ

¹ Ape n̄m̄m̄ bo'reacã Gedeó, na Jerubaal pisuno'gũ, nipe'tirã ñm̄m̄a cũ me'rã nĩrã wã'cã, aco wijari pe Harod wãmetiri pep̄u wa'acãrã niwã. Madianita masã to yũ'r̄uro e'sari pa ãr̄ugũ More wãmeticjũ p̄'top̄u nerẽcãrã niwã.

² Õ'acũ Gedeórẽ a'tiro nic̄u niwĩ: “M̄u'ũ me'rã nĩrã pãjãrã nima. Na pãjãrã me'rã yũ'ũ madianita masãrẽ docaque'acã weecã, na ‘Ûsã tutuase me'rã yũ'r̄uwũ’, nibosama. ³ Tojo weeḡu narẽ a'tiro niña: ‘No'o ui narãsarãnojõrẽ, m̄usã ye wi'serip̄u dajatojaaya’, niña”, nic̄u niwĩ Õ'acũ.

Cũ tojo nicã, veintidos mil ñm̄m̄a na ye wi'serip̄u dajatojaacãrã niwã. Diez mil ñm̄m̄a dũ'sacãrã niwã. ⁴ Õ'acũ ninemoc̄u niwĩ: “Na pãjãrã nima yujup̄u. Tojo weeḡu acore s̄l'ĩrdutiḡu, narẽ aco wijari pep̄u miibu'aya. Top̄u yũ'ũ beseña'gũti. ‘Ã'rĩ m̄u'ũ me'rã wa'agũsami’ nino'gũ wa'agũsami. Apĩ ‘Ã'rĩ wa'atisami’ nino'gũ wa'asome”, nic̄u niwĩ.

⁵ Tojo weeḡu Gedeó narẽ acore s̄l'ĩrdutiḡu, ti pep̄u pijibu'ac̄u niwĩ. Õ'acũ cũrẽ a'tiro nic̄u niwĩ: “A'tiro dũcawaaya narẽ. Na omocãrĩ me'rã aco waamĩ, diayia weronojõ ne'rẽ, s̄l'ĩrĩrãrẽ mejẽcã cũuña. ãpẽrã ejaque'a, mu'rĩpa'a s̄l'ĩrĩrãrẽ mejẽcã cũuña”, nic̄u niwĩ.

⁶ Omocã me'rã diayia weronojõ ne'rẽ, s̄l'ĩrĩrã trescientos nicãrã niwã. ãpẽrã dũ'sarã pe'e ejaque'a, mu'rĩpa'a s̄l'ĩrcãrã niwã. ⁷ Na tojo weecã, Õ'acũ Gedeórẽ nic̄u niwĩ: “Ã'rã trescientos ñm̄m̄a me'rã m̄usãrẽ yũ'r̄uogusa'a. Na me'rã madianita masãrẽ docaque'acã weeḡuti. ãpẽrã pe'e na ye wi'serip̄u tojaarãsama”, nic̄u niwĩ.

⁸ Tojo weeḡu Gedeó narẽ su'ti caseri me'rã wee'que wi'serip̄u dajatojaadutic̄u niwĩ. Trescientos ñm̄m̄a cũ me'rã tojacãrã niwã. ãpẽrã na wa'ase dũporo na ba'abo'quere, na ye sũtupar̄u, na putise oveja ñm̄m̄a capesa'rire cũucãrã niwã. Madianita masã na cãrĩrõ Gedeó bu'arop̄u opa pa'tiro pajiri pap̄u nicãrã niwã.

⁹ Ti ñamita Õ'acũ Gedeórẽ a'tiro nic̄u niwĩ: “Wã'cãñũ'cãña. Madianita masã me'rã a'mewẽjẽgũ bu'aya. Narẽ m̄u'ũrẽ wiagutiḡu wee'e. ¹⁰ M̄u'ũ uiḡu, m̄u'ũrẽ da'raco'teḡu Fura me'rã na nĩrõp̄u bu'aya. ¹¹ Top̄u na ucũsere tũ'oḡu wa'aya. Tojo wéeca be'ro wãcũtutuase me'rã a'mewẽjẽgũsa'a”, nic̄u niwĩ.

Tojo weegu Gedeó cūrē da'raco'tegu Fura me'rā madianita masā nerērō sumutoru bu'a wa'acārā niwā. ¹² Madianita masā, amaleca masā, āpērā mujīpū mājātiro pe'ecjārā pajiri papu mū'murīwi'ia pājārā weronojō nerēcārā niwā. Na yarā cameyoa maa pajiri maa sumutoru nucūpori weronojō pājārā waro nicārā niwā. ¹³ Gedeó bu'a etacā, ni'cū madianita masū cū quē'esere apī cū me'rācjūrē weregu weecu niwī. A'tiro nicu niwī:

—A'tiro quē'easu. Ni'cāgā pā cebada me'rā wécaga marī nirōpu tūrūmaacātiasu. Tiga ni'cā wi'i su'ti caseri me'rā wéca wi'ipū doquewāarōta, ti wi'ire doquestemajā wa'apu, nicu niwī.

¹⁴ Cū tojo wercā tu'ogu, cū me'rācjū a'tiro ni yu'ticu niwī:

—Mū'u tojo quē'ese Gedeó, Joás macū, Israe curuacjū, cū ya di'pjī, a'mewējērī pjī nisī'rīrō wee'e. Ō'acū marī madianita masā, nipe'tirā a'topu nerērārē, tojo nicā nipe'tise marī cūosere Gedeórē wiagusami, nicu niwī.

¹⁵ Gedeó cū quē'esere tu'ogu, ejaque'a, Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Be'ro Israe curuacjārā nerērōpu daja, narē a'tiro nicu niwī:

—Wā'cānu'cāña. Ō'acū sōjā madianita masā surarare marīrē wiagusami, nicu niwī.

¹⁶ Cū tojo nīca be'ro cū yarā trescientos umuarē i'tia curua ducawaacu niwī. Nanucūrē putiatje capesa'rire o'o, tojo nicā sutuparu ope pecame'e na sī'a'que posetiseparure o'ocu niwī. ¹⁷ Be'ro narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure i'ña. Na nerērō ape pā'rēpu yu'u etacā, yu'u weronojōta weeya. ¹⁸ Yu'u, nipe'tirā yu'u me'rā nirā ūsā capesa'rire puticā, masā sumutoru nu'cūrā ni'cārōnojō putiburoya. Putitoja, “Ō'acūrē, tojo nicā Gedeórē a'mewējēbosarā”, ni caricūña, nicu niwī.

¹⁹ Nami deco nicā, madianita masā surara co'terā ducayúca be'ro Gedeó cien surara cū me'rā nirā madianita masā surara nerērō ape pā'rēpu etacārā niwā. Topu eta, na ye putise capesa'rire puti, sutuparu na cūoseparure bopecārā niwā. ²⁰ Na i'tia curua ni'cārō me'rā puticārā niwā. Tojo nicā na ye sutuparure bopecārā niwā. Cūpecamocā me'rā na sī'a'quere sīomorō, diacjūcamocā me'rā capesa'rire cūocārā niwā. Ni'cārō me'rā “Ō'acūrē, Gedeórē a'mewējēbosarā”, ni caricūcārā niwā. ²¹ Israe curuacjārā madianita masā surara nerērōpu tojo nu'cūbe'toacārā niwā. Madianita masā narē uirā, no'o uaro caricū, du'tiwā'cācārā niwā. ²² Trescientos capesa'ri busucā, Ō'acū na madianita masārē na basu a'merī a'mewējēcā weecu niwī. Na surara yu'rūweti'cārā yoaropu Bet-sita wāmetiri macā, Zerera wa'ari ma'apu, téé Abel-mehola nituro Tabat wāmetiri macā pu'topu omadu'ticārā niwā.

²³ Tojo wa'aca be'ro Israe curuacjārā Neftalí, Aser, nipe'tirā Manasés ya curuacjārārē pijicārā niwā. Tojo weerā na quē'rā madianita masā surarare sirutucārā niwā. ²⁴ Gedeó quetiwereco'terārē weredutigū, Efraípu opa bu'pa nirōpu o'ócu niwī. A'tiro ni queti o'ócu niwī: “Madianita masā me'rā a'mewējērā a'tia. Dia Jordá pē'arī maa ū'cūatiropu Bet-bara wāmetiropu na dūporo nitojaya. Na pē'arī nírā, cā'mota'aya”, nicu niwī. Tojo weerā Efraí ya curuacjārā surara Gedeó duti'quere weecārā niwā. ²⁵ Apeyema tja madianita masā surara wiorā Oreb, Zeeb wāmetirārē ñe'ecārā niwā. Orere ni'cāgā ūtāgāpu wējēcārā niwā. Tiga a'tocaterore “Oreb yaga” wāmetisa'a. Zeere cū ū'se biperopu wējēcārā niwā. Āpērā madianita masā surarare sirutúca be'ro Oreb, Zeeb na dūpopare Gedeórē, dia Jordá ape pā'rēpu nigú tiropu o'orā wa'arā miacārā niwā.

8

Gedeó cū ya camisare uru me'rā wee'que ni'i

²² Be'ro Israe curuacjārā Gedeórē a'tiro nicārā niwā:

—Mū'u ūsārē madianita masā doca ní'cārārē yu'rūowu. Tojo weegu ūsā wiogu sājāña. Mū'u pō'rā, mū'u pā'rāmerā mū'u be'ro dutisirutuato, nicārā nimiwā.

²³ Gedeó pe'e narē yu'ticu niwī:

—Niwe'e. Yu'u, tojo nicā yu'u macū mūsā wioḡu nisome. Ō'acū pe'e mūsā wioḡu nigūsami, nicū niwī. ²⁴ Narē a'tiro ninemocu niwī:

—A'tiro pe'e sērī'i. Mūsānucū mūsā madianita masārē ē'ma'quere omopica tuusāase be'torire o'oya, nicū niwī. Titare ismaelita masā* yucu marīrōcjārā na omopica tuusāase be'torire uru me'rā weecārā niwā. ²⁵ Na “Jau, mu'urē e'catise me'rā o'orāti”, nicārā niwā. Tojo nīca be'ro ni'cā su'ticasero nucūcāpu sēeocūu, na suraranucū omopica tuusāase be'tori na boca'quere ti casero bu'ipū peocārā niwā.

²⁷ Te uru me'rā Gedeó ni'cārō camisa, omocārī marīrō weecu niwī. To camisare cū ya macā Ofrapū cūucu niwī. Be'ro nipe'tirā Israe curuacjārā Ō'acūrē ējōpeoronojō o'orā, to camisa pe'ere ējōpeocārā niwā. Tojo weerā Gedeó, tojo nicā cū acawererā ña'arō yapaticārā niwā.

²⁸ Tojo weese me'rā Israe curuacjārā madianita masārē docaque'acā weecārā niwā. Na ne apaturi tutuarā wa'anemoticārā niwā majā. Tojo weerā Gedeó catiri curare cuarenta cū'marī Israe curuacjārā soose me'rā nicārā niwā.

Gedeó cū wērī'que ni'i

²⁹ Madianita masārē docaque'acā wéeca be'ro Gedeó, “Jerubaal” na nino'gū, cū ya macāpu nisetigū wa'acu niwī. ³⁰ Cū pājārā nūmosānumia cūoyugū, setenta umūa pō'rāticū niwī. ³¹ Apego Siquēcjō, cū cūo'co, cū nūmo nitigo me'rā, ni'cū pō'rāticū niwī. Cūrē Abimelec wāme ō'ocu niwī.

³² Gedeó bucu ējāyu'ruḡu, wērīcu niwī. Cū pacū Joaré yáaca tutipū cūrē sīosōrōcūuocārā niwā. Ti tuti Ofra, Abiézer ya curua ya macāpu nicaro niwā.

³³ Gedeó wérīca be'ro maata Israe curuacjārā apaturi Ō'acūrē ējōpeodu'u, Baal pe'ere ējōpeocārā niwā tja. Ni'cū Baal-berit wāmetigure ējōpeocārā niwā. ³⁴ Ō'acū nipe'tirā Israe curuacjārārē ī'atu'ti'cārārē docaque'acā weecu niwī. Tojo weemicā, Ō'acū na wioḡu ni'cūre acoboja wa'acārā niwā. ³⁵ Tojo nicā, Gedeó, Jerubaal na nino'gū, Israe curuacjārārē peje añuse weemicā, na pe'e cū acawererārē añurō pajaña'ticārā niwā.

9

Abimelec ye cjase ni'i

¹ Gedeó* wérīca be'ro Abimelec Siquēpu cū paco acawererārē ī'agū wa'acu niwī. Narē, nipe'tirā cū paco ya curuacjārārē a'tiro nicū niwī:

² —Mūsā a'ti macā Siquēcjārārē sērītiña'ña:

¿Dise pe'ere mūsā nemorō uasari? ¿Setenta umūa Jerubaal pō'rā umūa mūsārē dūticā uasari? ¿O, ni'cūta mūsārē wioḡu dūticā uasari? Wācūña. Yu'u pe'e mūsā acawereḡu waro ni'i, nicū niwī Abimelec.

³ Cū paco acawererā Siquēcjārārē Abimelec ye cjasere ucūbosacārā niwā. Na tojo nicā tu'orā, Siquēcjārā Abimelere “Marī acawereḡu nimi. Tojo weerā cūrē siruturāsa'a”, nicārā niwā. ⁴ Cūrē setenta niyeru kujiri plata me'rā wee'que kujirire Baal-berire ējōpeori wi'i cjasere o'ocārā niwā. Te niyeru me'rā umūa ña'arārē wapaye, sirutudūticū niwī. ⁵ Be'ro cū pacū ya wi'i Ofrapū wa'acu niwī. Topū ni'cāgā ūtāgā bu'ipū cū acawererā setenta Gedeó pō'rārē wējēcā'cu niwī. Gedeórēta Jerubaal pisucārā niwā. Jotam, du'sagupū dia'cū, āpērā ī'atiropu du'ti, yu'rūcu niwī. ⁶ Be'ro nipe'tirā Siquēcjārā, tojo nicā Bet-milocjārā yucu pajicū encina wāmeticū pu'to, ūtā me'rā wéeca tuturo na ējōpeori tuturo pu'to nerēcārā niwā. Topū Abimelere wioḡu sōrōcārā niwā.

⁷ Na tojo weecā tu'ogū, Jotam ūrūgū Gerizim bu'ipū mājā, tocjārārē upūtu caricūcu niwī:

“Mūsā Siquēcjārā, Ō'acū mūsārē tu'ocā uarā, yu'ure tu'oya.

* 8:24 Ī'aña Gn 37.25-28 docapū oja'quere. * 9:1 Gedeórē apeterore “Jerubaal” pisucārā niwā.

¹⁶ "Musārē sērītiña'gūti. ¿Musā Abimelere wioḡu sōrōrā, queoro weeati? ¿Musā Gedeó, cū pō'rārē queoro weeati? ¿Cū musārē añurō wee'caronojōta weeati? ¹⁷ Yū'u pacu cū catiri umucore ma'itimigū, musārē a'mewējēbosawī. Madianita masā doca nirārē yu'rūoḡu, tojo weecu niwī. ¹⁸ Musā pe'e ni'cācā yū'u pacu acawererā, cū pō'rā setentare ni'cāgā ūtāgā bu'ipū narē wējē, yu'rūnū'cācārā niapū. Apeyema tja musā Abimelec, yū'u pacure da'raco'tego macūrē Siquērē wioḡu sōrōcārā niapū. Cū musā acawereḡu niyucā, tojo weecārā niapū. ¹⁹ Musā ni'cācā Gedeó, cū acawererārē queoro, diacjū nise me'rā wéerā, Abimelec me'rā e'catiya. Cū quē'rā musā me'rā e'catiato. ²⁰ Musā queoro weeticā pūrīcārē, pecame'e Abimelepūre wijaa, musā Siquēcjārā, tojo nicā Bet-milocjārārē ūjūape'ocā'to. Mejārōta pecame'e musāpūre wijaa, Abimelere ūjūacō'acā'to", nicu niwī Jotam.

²¹ Tojo nitoja, Jotam Beer wāmetiroḡu du'tia wa'acu niwī. Cū ma'mi Abimelere uigū, topū niseticu niwī.

²² Abimelec Israe curuacjārārē i'tia cū'ma duticu niwī. ²³ Be'ro Ō'acū Abimelere, Siquēcjārā me'rā na basu a'metu'ticā weecu niwī. Tojo weerā Siquēcjārā Abimelere yu'rūnū'cācārā niwā. ²⁴ Ō'acū Abimelec Gedeó pō'rā umua setentare wējē'que wapa tojo weecu niwī. Tojo nicā Siquēcjārā Abimelec cū ma'misumuarē wējētamu'que wapa na quē'rārē bu'iri da'recu niwī.

⁴⁵ Be'ropūre Abimelec Siquēpū ti macācjārā me'rā a'mewējē, wapata'acu niwī. Tocjārārē wējēpe'ocu niwī. Be'ro ti macā cjasere cō'ape'ocā'cu niwī. Tojo wéeca be'ro topūre ne apeyenojō pī'rīnemoticā'to nīgū, moarē doquestecūucu niwī.

⁴⁶ Āpērā Migdal-Siquēcjārā ti macā u'muarī wi'i, na me'rā a'mewējērā a'tirārē co't-edujiati wi'ipū nicārā niwā. Abimelec Siquēcjārārē wējēcā tu'orā, na ējōpeoḡu El-berit ējōpeori wi'ipū du'tisājāacārā niwā. Ti wi'i ūtā tu'ru yecā'mota'aca wi'i nicaro niwū. ⁴⁷⁻⁴⁸ Abimelec na topū nerēcā tu'oḡu, cū, cū yarā masā me'rā ūrūḡū Salmón wāmeticjūpu wa'acu niwī. Cōmea me'rā yucūdupūrire dute, wuacu niwī. Cū yarā masārē "Quero, yū'u weronojō weeya", nicu niwī. ⁴⁹ Nipe'tirā yucūdupūrire dute, Siquēcjārā na du'tiri wi'ipū Abimelere sirutucārā niwā. Topū nipe'tise dupūrire seecūu, pecame'e wījācārā niwā. Nipe'tirā ti wi'ipūre nirā mil umua, numia ūjūpe'tia wa'acārā niwā.

⁵⁰ Tojo wéeca be'ro Abimelec Tebes wāmetiri macāpū wa'a, tocjārā me'rā a'mewējē, narē docaque'acā weecu niwī. ⁵¹ Ti macā po'peapū u'muarī wi'i, surara na co'tedujiri wi'i nicaro niwū. Ti wi'ipū nipe'tirā umua, numia du'tisājāacārā niwā. Ti wi'i sopere bi'a, ti wi'i bu'ipū mūjācārā niwā. ⁵² Abimelec ti wi'i sopere eja, tore tuupārē, ūjūagūtigu weecu niwī. ⁵³ Cū tojo weegūti nirī cura ni'cō numio ti wi'i bu'ipū nigō co trigo tuumūtōcjare cū dupoapū doquepeoco niwō. Co tojo weecā, cū dupoa pe'toro bata wa'acaro niwū. ⁵⁴ Maata cū wāmorē miaco'tegure piji, cūrē nicu niwī: "Mu'u ya pji miwīrō, yū'ure ñosēwējēcā'ña. 'Numio cūrē wējēcā'mo' nicā uatigu, 'Tojo weeya'", nicu niwī. Tojo weegū cūrē da'raco'tegū cūrē ñosēwējēcū niwī. Tojo wee Abimelec wērīa wa'acu niwī. ⁵⁵ Cū wērīcā ī'arā, Israe curuacjārā na ye wi'seripū dajatojaacārā niwā.

⁵⁶ Tojo weegū Abimelec cū acawererā setentare wējégū, cū pacure ña'arō wee'que wapare Ō'acū wapaseecu niwī. ⁵⁷ Tojo nicā Ō'acū Siquēcjārā umuarē na ña'arō wee'que wapare tojo weecu niwī. Tojo wee Jotam, Gedeó macū Siquēcjārārē "Ña'arō wa'arosa'a" ní'que narē queoro wa'acaro niwū.

10

Tola ye cjase ni'i

¹ Abimelec wérīca be'ro Isacar ya curuacjū Tola wāmetigu, Fúa macū, Dodo pārāmi, Israe curuacjārārē narē ī'atu'tirārē yu'rūocu niwī. Cū Samir wāmetiri macā Efraí

bu'papijaropu macārīticu niwī. ² Veintitrés cū'marī Israe curuacjārārē duticū niwī. Be'ro wērīa wa'a, Samipu yaano'cu niwī.

Jair ye cjase ni'i

³ Tola be'ro Jair Galaad wāmetirocjū veintidos cū'marī Israe curuacjārārē duticū niwī. ⁴ Cū treinta umu pō'rāticu niwī. Nanucū na yarā burroare pesacārā niwā. Na treinta macārī Galaare duticārā niwā. ⁵ Jair wérīca be'ro Camón wāmetiri macāpu cūrē yaacārā niwā.

Amonita masā Israe curuacjārārē da'radutipe'que ni'i

⁶ Israe curuacjārā apaturi Ō'acū ī'orōpu ña'arō weeseticārā niwā. Na Baal, tojo nicā Astartére ējōpeocārā niwā. Tojo nicā Siria di'tacjārā na ējōpeorārē, Sidócjārā, moabita masā, amonita masā, filisteo masā na ējōpeorānojōrē ējōpeocārā niwā. Ō'acū pe'ere ējōpeodu'u, cū weeduti'quere weeticārā niwā. ⁷ Tojo weegu Ō'acū na me'rā ua, filisteo masā, amonita masā doca wa'acā weecu niwī. ⁸ Tojo wa'ari cū'ma me'rā dieciocho cū'marī Israe curuacjārārē ña'arō dutipe da'raduticārā niwā. Nipe'tirā Israe curuacjārā dia Jordá mujīpū mujātiro pe'ecjārā Galaad di'tapu nirārē tojo weecārā niwā. Ti di'ta amorreo masā ya di'ta nicaro niwū. ⁹ Tojo nicā amonita masā Judácjārā, Benjamícjārā, Efraícjārā me'rā a'mewējērātirā, dia Jordápu pē'aticārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā pūrō wioro tu'oña'cārā niwā. ¹⁰ Tojo wa'acā, Israe curuacjārā Ō'acū cū weetamusere sērīcārā niwā: “Ō'acū, mu'urē ējōpeodu'u, Baal pe'ere ējōpeosiraturā, mu'urē yu'rūnu'cāpu”, nicārā niwā.

¹¹ Ō'acū narē yu'ticū niwī: “Dūporopu Egiptocjārā, amorreo masā, amonita masā, filisteo masā, ¹² Sidócjārā, amaleca masā, tojo nicā madianita masā musārē ña'arō weecā, musā yu'ure weetamusere sērīcā, yu'u musārē yu'ruowu. ¹³ Yu'u tojo weemicā, āpērānojōrē ējōpeorātirā, yu'ure ējōpeodu'ucā'wū. Tojo weegu musārē yu'ruonemosome majā. ¹⁴ Na musā ējōpeorā, musā bese'cārārē na weetamusere sērīrā wa'aya. Musārē mejēcā wa'acā, náta musārē yu'ruoato”, nicū niwī Ō'acū.

¹⁵ Cū tojo nicā tu'orā, Israe curuacjārā Ō'acūrē a'tiro nicārā niwā: “Ūsā mu'urē yu'rūnu'cāpu. No'o mu'u ūsārē weesī'rīrōnojō weeya. Mejō ni'cārōcā waroma ūsārē yu'ruoya”, nicārā niwā. ¹⁶ Na tojo nīca be'ro ape di'tacjārā na ējōpeorānojō na wa'teropu nirārē cō'a, Ō'acūrē apaturi ējōpeocārā niwā tja. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū na pi'etisere ī'anemosī'rīticū niwī.

¹⁷ Be'ro amonita masā Israe curuacjārā me'rā a'mewējērātirā, nerē, Galaapu cārīcārā niwā. Israe curuacjārā pe'e nerēque'a, Mizpapu cārīrā wa'acārā niwā. ¹⁸ Galaacjārā wiorā a'merī ucūcārā niwā: “No'o amonita masārē su'ori u'mutā, a'mewējēgūnojō, cūta nipe'tirā Galaacjārā wioгу sājāgūsami”, nicārā niwā.

11

Jefté ye cjase ni'i

¹ Jefté, Galaad di'tacjū, a'mewējētutuagu nicū niwī. Cū pacu Galaad nicū niwī. Cū paco pe'e umu me'rā a'metārāsijari masō nico niwō. ² Galaad numo quē'rā umuārē pō'rātico niwō. Na bucuarā, Jeftére na ya wi'ipū nimi'cure cō'awīrōcārā niwā. Cūrē a'tiro nicārā niwā: “Mu'u apego macū ni'i. Tojo weegu marī pacu cū wérīca be'ro cūuatjere ñe'esome”, nicārā niwā. ³ Na tojo nicā, Jefté cū acawererārē du'tigu, apero Tob wāmetiropu macārī wa'acu niwī. Topu umu no'o uaro weema'arārē, na tu'omasīrō marīrō weesetirārē neocūucu niwī. Cū me'rā ba'patisijacārā niwā.

⁴ Be'ropu amonita masā Israe curuacjārā me'rā a'mewējēcārā niwā. ⁵ Na tojo weeri cura Galaad wiorā Jefté Tob wāmetiropu nigūrē pijirā wa'acārā niwā.

⁶ —A'tia. Marī amonita masā me'rā a'mewējērā wa'acā, mu'u ūsā wioгу nicā uasa'a, nicārā niwā.

⁷ Jefté narē nicū niwī:

—Mūsā yu'ure i'asī'rīti, yu'u pacu ya wi'ipu ní'cure cō'awīrōcā'wā. ¿De'ro weerā ni'cārōacārē mūsārē mejēcā wa'acā, yu'u tiropu a'tiati? nicu niwī.

⁸ Galaacjārā búcūrā cūrē nicārā niwā:

—Tojo wee'cārā nimirā, ni'cārōacārē mū'urē a'marā a'tiapu. Mū'u ūsā me'rā a'ti, amonita masā me'rā a'mewējēcā ūa'a. Tojo nicā, mū'u nipe'tirā Galaacjārā wioḡu sājācā ūa'a, nicārā niwā.

⁹ Jefté narē yu'ticu niwī:

—Mūsā yu'ure amonita masā me'rā a'mewējēato nírā miacā, tojo nicā Ō'acū yu'ure narē docaque'acā weecā, diacjūta mūsā wioḡu nigūti, nicu niwī.

¹⁰ Cū tojo nicā tu'orā, Galaacjārā búcūrā cūrē yu'ticārā niwā:

—Ō'acū marī ucūsere tu'ogū weemi. Nirōta mū'u nírōnojōta weerāti, nicārā niwā.

¹¹ Tojo weegū Jefté Galaacjārā búcūrā me'rā wa'acu niwī. Nipe'tirā masā cūrē na wioḡu sōrōcārā niwā. Jefté nipe'tise cū narē ní'quere apaturi Mizrapu Ō'acū tu'oropu nicu niwī tja.

¹² Be'ro Jefté queti wererārē amonita masā wioḡu tiro o'ócū niwī. Cūrē a'tiro ni sērītiña'duticu niwī: “¿Ñe'e bu'iri mū'u ūsā ya di'tapu sājāti, ūsā me'rā a'mewējēsī'rīti?” ni queti o'ócū niwī.

¹³ Amonita masā wioḡu Jefté cū quetiweredutigū o'ócārārē yu'ticu niwī: “Israe curuacjārā Egiptopu ní'cārā wījarā, dia Arnón me'rā nū'cā, téé Jaboc, Jordá wāmetise maarī wa'tero nise di'tare ē'macārā niwā. Tojo weerā a'mewējēse marīrō te di'tare yu'ure wiaya”, nicu niwī.

¹⁴ Tere tu'ogū, Jefté āpērā queti wererārē amonita masā wioḡure o'ócū niwī tja.

¹⁵ A'te quetire cūrē werenemoduticu niwī: “Jefté mū'urē a'tiro ni weredutiami: ‘Israe curuacjārā moabita masā ye di'ta, tojo nicā amonita masā ye di'tare ē'maticārā niwā.

¹⁶ Na Egiptopu ní'cārā wījarā, yucu marīrōpu wa'a, yu'rūacārā niwā. Téé Maa sō'arī maajopu yu'rūpē'a wa'a, be'ro Cadespu ejačārā niwā. ¹⁷ Topu nírā, Israe curuacjārā edomita masā wioḡure queti wererārē o'ócārā niwā. Cūrē a'tiro nicārā niwā: “Ūsā mūsā ya di'tapu yu'rūtērīwā'cācā, ‘Añurōsa'a’ niña”. Edomita masā wioḡu pe'e narē yu'rūtērīcā ūaticu niwī. Moabita masā wioḡu quē'rārē mejārōta sērīcārā niwā. Cū quē'rā cū ya di'tare narē yu'rūtērīcā ūaticu niwī. Tojo weerā Israe curuacjārā Cadespu tojacārā niwā.

¹⁸ ”Be'ro na yucu marīrōpu yu'rūtērī, Edom, Moab di'ta sumuto yu'rūa, Moab di'ta mujīpū mujātiro pe'e eja, dia Arnón ape pā'rē pe'e tojaque'acārā niwā. Dia Arnón me'rā Moab di'ta nū'cācaro niwū. Tojo weerā Moab di'ta pe'ere sājātīcārā niwā.

¹⁹ ”Be'ro tja Israe curuacjārā queti wererārē Sehón, amorreo masā wioḡu, Hesbón wāmetiri macācjū tiropu o'ócārā niwā. Cūrē “Ūsā ya di'tapu wa'acā, mū'u ya di'tapu yu'rūtērīwā'cādutiya”, ni sērīcārā niwā. ²⁰ Sehón pe'e Israe curuacjārā tojo nisere ējōpeoticu niwī. Tojo weegū narē cū ya di'tapu yu'rūtērīcā cā'mota'acu niwī. Cū yarā surarare neocūu, Jahas tiropu tojaque'acā weecu niwī. Tojo wee Israe curuacjārā me'rā a'mewējēcārā niwā. ²¹ Be'ro Ō'acū, Israe curuacjārā wioḡu, narē Sehórē, cū yarārē docaque'acā weecu niwī. Nipe'tise amorreo masā ya di'tare na ya di'ta tojacā weecārā niwā. ²² Dia Arnón me'rā nū'cā, téé dia Jaboc na ye di'ta tojacaro niwū. Tojo nicā, yucu marīrō me'rā téé dia Jordápu nituocarō niwū. ²³ ¿Ni'cārōacārē Ō'acū amorreo masārē cō'awīrō'que di'tare, Israe curuacjārārē o'o'que di'tare ūsārē cō'asī'rīti?

²⁷ Yu'u mū'urē ña'arō weetiapu. Mū'u pe'e ūsā me'rā a'mewējēḡū a'tigu, yu'ure ña'arō weegū wee'e. Ō'acū, nipe'tirārē besegū ¿noa ye di'ta nisari? níḡū, Israe curuacjārārē, amorreo masārē queoro besegusami”, nicu niwī Jefté.

²⁸ Cū tojo nimicā, amonita masā wioḡu Jefté ní'quere tu'osī'rīticu niwī.

²⁹ Be'ro Espiritu Santu Jefté sājāacu niwī. Cū tutuaro me'rā Jefté Galaacjārā ya di'ta, tojo nicā Manasés ya curuacjārā ya di'tare yu'rūtērīcu niwī. Amonita masā ya di'tare sājāḡū, Mizpa Galaad nirī macā me'rā yu'rūacu niwī.

³² Jefté amonita masā me'rā a'mewējēgū wa'acū niwī. Ō'acū Jeftére narē docaque'acā weecū niwī. ³³ Jefté pājārā cūrē ī'atu'tirā me'rā a'mewējēcū niwī. Veinte macārīcjārārē Aroer me'rā, téé Minit, Abel-keramimpū docaque'acā weecū niwī. Tojo weerā Israe curuacjārā amonita masārē na doca tojacā weecārā niwā.

12

⁷ Jefté seis cū'marī Israe curuacjārā wiogū nicū niwī. Cū wérīca be'ro Galaapū, cū bajuáca macāpū cūrē yaacārā niwā.

13

Sansón baja'que ni'i

¹ Apaturi Israe curuacjārā Ō'acū ī'orōpū űa'arō weecārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū narē filisteo masārē wiacū niwī. Tojo weerā cuarenta cū'marī na dutise doca nicārā niwā.

² Ni'cū űmū Manoa wāmetigū Dan ya curuacjū nicū niwī. Zoracjū nicū niwī. Manoa nūmo pō'rāmarīgō nico niwō. ³ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegū weronojō upūsājānū'cā* co tiro eta, a'tiro nicū niwī: “Mū'ū pō'rāmarīgō ni'i. Ni'cārōacārē nijīpaco wa'a, ni'cū pō'rātigosa'a. ⁴ Ne vino, si'bio'quere sī'rīticā'ña. Tojo nicā Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticā'ña. ⁵ Mū'ū pō'rātiacjū ne poari seeno'ña marīgūsami. Cū bajuati dūporo Ō'acū yagū, Nazareo masū† cūuno'yutojagūsami. Cū Israe curuacjārā filisteo masārē da'raco'te'cārārē yū'rūweticā weenu'cāgūsami”, nicū niwī.

⁶ Cū tojo níca be'ro Manoa nūmo marāpū tiropū wa'a, a'tiro ni wereco niwō: “Ō'acū o'ó'cū yū'ū tiro etami. Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegū weronojō upūsājānū'cā'cū bajuami. ‘¿No'ocjū niti mū'ū?’ ni sērītiña'tiasū. Cū quē'rā cū wāmerē weretiami. ⁷ A'tiro niami: ‘Mū'ū nijīpaco wa'a, ni'cū pō'rātigosa'a. Ni'cācā me'rā ne vinorē, si'bio'quere sī'rīticā'ña. Moisé ba'adutiti'quenojōrē ba'aticā'ña. Cū wī'magū ne baja'cu téé wērīgūpū Ō'acū yagū nazarero masū nigūsami, 'niami”, ni wereco niwō.

⁸ Co tojo nicā tu'ogū, Manoa Ō'acūrē a'tiro ni sērīcū niwī: “Ō'acū, mū'ū űsārē o'ó'cure apaturi űsā tiropū o'ó'ya tja. Cū wī'magū bajuacjūre de'ro wee masōrāsari, ni weregū a'tiato”, nicū niwī.

⁹ Ō'acū cū sērīsere tu'o, Manoa nūmo cāpūpū nigōrē cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegū weronojō upūsājānū'cā, apaturi core bajuacū niwī. Co marāpū Manoa pe'e co me'rā marīcū niwī. ¹⁰ Cū bajuacā ī'agō, sojaro me'rā co marāpūre werego wa'aco niwō:

—Cārū yū'ū ī'a'cū apaturi bajuami tja, nico niwō.

¹¹ Co tojo nicā tu'ogū, Manoa wā'cānū'cā, cū nūmorē sirutuwā'cā, cū tiropū ejacū niwī.

—¿Mū'ūta niti yū'ū nūmo me'rā ucū'cū? ni sērītiña'cū niwī.

—Ū'ū, cūta ni'i, nicū niwī.

¹² Cū tojo nicā tu'ogū, Manoa cūrē a'tiro nicū niwī:

—Mū'ū were'que queoro wa'acā, ¿ūsā de'ro wee wī'magūrē masōrāsari? ¿De'ro weerāsari cū me'rā? ni sērītiña'cū niwī.

¹³ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegū weronojō upūsājānū'cā, cūrē a'tiro yū'ticū niwī:

—Mū'ū nūmo nipe'tise yū'ū core were'quere weeato. ¹⁴ Ne cā'rō ű'seducaco, tojo nicā vino, si'bio'quere sī'rīticā'to. Te ű'sepaganojō me'rā wee'que quē'rārē ba'aticā'to. Tojo

* 13:3 Ī'aña Gn 16.7 docapū oja'quere. † 13:5 Nazareo masā nírō, “Ō'acū yarā cūuno'cārā nima”, nisī'rīrō wee'e. Na Nazareo masā nirī curare vinorē, si'bio'quere ne sī'rīticārā niwā. Na ye poarire seeticārā niwā. Tojo nicā wērī'cārā upū tiropū wa'aticārā niwā. Nazareo masā sājārā, apeterore yoaticā tojo niseti'cārā niwā. Apetero pe'ere na catiro pōtēorō tojo sājā, yapaticārā niwā.

nicã Moisé ba'adutiti'quenojõrẽ ba'aticã'to. Nipe'tise yu'u core duti'quere weeato, nicu niwĩ.

¹⁵ Be'ro Manoa cõrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u ùsã me'rã tojáníña yujupũ. Mu'u ba'acã, ni'cũ cabracãrẽ wẽjẽ, do'arãtirã wee'e.

¹⁶ Cũ pe'e Manoarẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã yu'ure tojadutimicã, musã ba'asere ba'asome. Mejõ pe'e Õ'acũrẽ cabracãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeoya. Manoa cõ “Õ'acũ cõ basuta nimigũ, cõrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cãmi”, ni masiticu niwĩ.

¹⁷ Be'ro Manoa cõrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro wãmetiti mu'u? Mu'u ùsãrẽ were'que queoro wa'acã í'arã, ãpẽrã tu'oropu mu'urẽ “Diacjãta wereapĩ”, nirãsa'a, nicu niwĩ.

¹⁸ Cũ pe'e Manoarẽ yu'ticu niwĩ:

—¿De'ro weegũ yu'u wãmerẽ masísí'rĩti? Yu'u werecãma, musã tu'omarĩa wa'abosa'a, nicu niwĩ.

¹⁹ Be'ro Manoa cabracãrẽ wẽjẽ, tojo nicã otese dũca perire míi, ãtã bu'ipũ ãjũamorõpeo, Õ'acũrẽ e'catipeocũ niwĩ. Manoa, cõ numo na í'arĩ cura Õ'acũ na í'ati'quenojõrẽ í'ocũ niwĩ. ²⁰ Pecame'e o'me mujãarĩ cura Õ'acũ cõ basuta nimigũ, cõrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cã, o'me wa'teropũ mujãa wa'acu niwĩ. Tojo weecã í'arã, Manoa, cõ numo di'tapũ paamu'rĩque'acãrã niwã. ²¹ Cũ narẽ apaturi bajuaticã, Manoa “Õ'acũ cõ basuta nimigũ, cõrẽ wereco'tegũ weronojõ upũsãjãnu'cãpi”, ni masicu niwĩ.

²² Tojo weegũ cõ numorẽ nicu niwĩ:

—Marĩ Õ'acũrẽ í'apũ. Tojo weerã marĩ wẽrĩrãsa'a, nicu niwĩ.

²³ Cũ numo pe'e nico niwõ:

—Õ'acũ marĩrẽ wẽjẽsĩ'rĩgũ, a'te marĩ ãjũamorõpeo'quere, tojo nicã otese dũca peri marĩ o'o'quere ñe'tibopĩ. A'tere í'otibopĩ. Tojo nicã, marĩrẽ a'tere weretibopĩ, nico niwõ.

²⁴ Be'ro Manoa numo wĩ'magũrẽ põ'rãtigo, cõrẽ Sansón wãmeyeco niwõ. Wĩ'magũ bucũacã, Õ'acũ cõrẽ añurõ weecũ niwĩ. ²⁵ Siape'e me'rã bucũa, ni'cã numũ Sansón Dan ya curuacjãrã ya di'tapũ nirĩ cura Espĩritu Santu cõpũre sãjãnu'cãcũ niwĩ. Zora, Estaol wãmetise macãrĩ wa'teropũ tojo wa'acaro niwũ.

14

Sansón cõ omocã dũ'te'que ni'i

¹ Ni'cã numũ Sansón Timnat wãmetiri macãpũ bu'acu niwĩ. Topũ ni'cõ numio filisteo masõrẽ í'acu niwĩ. ² Be'ro wi'ipũ dajagũ, cõ pacũsumuarẽ werecu niwĩ:

—Timnapũ ni'cõ filisteo masõrẽ í'apũ. Yu'ure numisẽrĩbosarã wa'aya, nicu niwĩ.

³ Cũ pacũsumua cõrẽ yu'ticãrã niwã:

—¿De'ro weegũ mu'u sõjã filisteo masã, Õ'acũrẽ ãjõpeotirã wa'teropũre mu'u numo niacjore a'mati? ¿Marĩ Israe curuacjãrã wa'teropũre mu'u basucãrã numia mu'u me'rã omocã dũ'teacjo marĩti? nicãrã niwã.

Sansón pe'e pacũsumuarẽ yu'ticu niwĩ:

—Core miirã wa'aya. Yu'u tu'sago niamo, nicu niwĩ.

⁴ Õ'acũ filisteo masãrẽ cõ'agũti níngũ, tojo weecũ niwĩ. Cũ pacũsumua “A'te Õ'acũ cõ cõu'que nisa'a”, ni masiticãrã niwã. Titapũre filisteo masã Israe curuacjãrãrẽ ducãrã niwã. ⁵ Be'ro Sansón cõ pacũsumua me'rã Timnapũ bu'acãrã niwã. Na Timnat u'se wesepũ ejari cura, wãcũña marĩrõ yai wĩ'magũ Sansón tiropũ “Jii” pi'aticũ niwĩ. ⁶ Espĩritu Santu Sansõpũre sãjãa, tutuase cõrẽ o'ocũ niwĩ. Tojo weegũ cõ omocãrĩ me'rã dia'cũ yaire wẽjẽgũ, tũasurecã'cu niwĩ. Cabra wĩ'magũrẽ tũasurero weronojõ tojo weecũ niwĩ. Tojo weemigũ, cõ pacũsumuarẽ cõ wee'quere wereticũ niwĩ. ⁷ Be'ro numio tiropũ bu'a, co me'rã ucũcu niwĩ. Core tu'sayu'ruacu niwĩ.

⁸ Be'ro co me'rã omocã dũ'tegũtigũ bu'agu, yai cõ wẽjẽ'cure ma'a ojaropũ í'agũ wa'acu niwĩ. Cũ upũmejãrõrẽ mumia yeeb'aque'a, na te co me'rã sãñacã í'acu niwĩ. ⁹ Tere míi,

ne'rēbu'acu niwī. Cū pacusumuarē bocaejagu, narē ecacu niwī. Na quē'rā tere ne'rēcārā niwā. “Topu miapu” ni wereticu niwī.

¹⁰ Be'ro cū pacu cū macū nūmo niacjore ī'agū bu'acu niwī. Topu Sansón bosenuu weepeocu niwī. Na ma'mapjia omocā dū'teatji dūporo weewaranojō weecu niwī.

¹¹ Filisteo masā cū ejacā ī'arā, cūrē ba'patiajārē treinta umua o'ocārā niwā.

¹² Sansón narē nicu niwī:

—Mūsārē nībocapesere werema. Siete nūmūrī bosenuu nise nūmūrī queoro mūsā nībocacā, yū'u mūsāncū ni'cārō su'tiro lino me'rā wéeca su'tiro, tojo nicā bosenuu sāñawuase su'tinojōrē o'oguti. ¹³ Mūsā nībocatirā pūrīcā, yū'ure treinta su'ti lino me'rā wee'que su'ti, tojo nicā ticuse bosenuu sāñawuase su'tinojōrē o'orāsa'a, nicu niwī.

Cū tojo nicā tū'orā, “Jau, mū'u nībocasere ūsārē wereya”, nicārā niwā.

¹⁴ Be'ro narē werecu niwī:

“Ba'ayapī'cūpūre ba'ase wijasa'a.

Tutuagure i'pitise wijasa'a”, nicu niwī.

Itia nūmu na nībocamasīticārā niwā.

¹⁵ Ba'paritise wa'ari nūmūrē Sansón nūmo niacjore a'tiro nicārā niwā:

—Mū'u marāpu niacjore te nībocasere weredutiya. Mū'u wereticā, mū'urē, mū'u pacu acawererārē ūjūape'ocā'rāsa'a. ¿Ūsā yere yajasī'rīgō, ūsārē pijiatī? nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicā tū'ogo, Sansón nūmo cū tiropu wa'a, utigota, cūrē nico niwō:

—Mū'u yū'ure uawe'e. Ne yū'ure ma'iwe'e. Yū'u acawererārē nībocasere sērītiña'cu niapu. Yū'u pe'ere weretiapu, nico niwō.

Sansón core yū'ticu niwī:

—Te nībocasere yū'u pacusumua marīcārē weretiapu. ¿De'ro weegu mū'u pe'ema werebosari? nicu niwī.

¹⁷ Cū wereti'que bu'iri ti semanarē utipe'ocā'co niwō. Nitūori nūmūrē tū'omī, caributi, core werecu niwī. Tere tū'ogo, co acawererārē wereturiaco niwō. ¹⁸ Bosenuu nitūori nūmu mujīpū sājārī cura, ti macācjārā umua Sansōrē nicārā niwā:

“Mumiaco nemorō i'pitise apeyperua ba'ase marī'i.

Yai yū'rūoro tutuagu marīmi”, nicārā niwā.

Na tojo nicā tū'ogu, Sansón narē yū'ticu niwī:

“Yago wecuo me'rā di'ta se'emorēcūuwā'cātirā, nībocasere masītibopā”,* nicu niwī.

¹⁹ Maata Espiritu Santu tutuaro me'rā cūpūre sājāacu niwī. Tojo weegu Sansón Ascalón wāmetiri macāpu bu'acu niwī. Tocjārā umua treintare wējē, na su'ti sāña'quere ē'macu niwī. Tere cū nībocasere were'cārārē o'ocu niwī. Na me'rā pūrō uagu, cū pacu ya wī'ipu dajacu niwī. ²⁰ Tere ī'agū, Sansón mañecū nī'cu cū macōrē na omocā dū'tecā co'te'cu pe'ere numisocu niwī.

15

Sansón filisteo masā me'rā a'mewējē'que ni'i

¹ Yoāca be'ro trigo bēcūatu'ajari cura Sansón cū nūmorē ī'agū wa'agu, ni'cū cabracārē miacu niwī. Topu ejagu, a'tiro ni wācūcu niwī: “Yū'u nūmo ya tucūpu sājāagūti”, nicu nīmīwī. Co pacu pe'e cūrē sājāadutiticu niwī.

² A'tiro nicu niwī:

—Yū'u a'tiro wācūwū. Yū'u macōrē ne uatisami, nīmīwū. Tojo weegu mū'u me'rācjūrē core o'owu. Co acabijo co yū'rūoro añugō nimo. Co pe'ere miaña, nicu niwī.

³ Sansón cūrē yū'ticu niwī:

—Ni'cārōcā pūrīcārē filisteo masārē ña'arō wéegu, bu'iri moogūsa'a.

⁴ Tojo weegu cū trescientos zorra, diayia weronojō bajurārē ñe'e, pūarērā na ye pīcōrīrē dū'tecūucu niwī. Te cū dū'te'caropu ope tīarī o'ocu niwī. ⁵ Te tīarīrē sī'ayoo, filisteo masā na otese cūoropu zorrare du'uo'ocu niwī. Nipe'tise trigo na tū'rēcūu'que mesārī, u'se weseri, olivo weseri ūjūñe'epe'tia wa'acaro niwū.

* 14:18 “Yū'u nūmorē sērītiña'nūrūtīrā pūrīcā, nībocasere masītibopā”, nisī'rīgū, tojo nicu niwī.

⁶ Filisteo masā tere ī'arā, “¿Noa tojo weepari?” ni, a'merī sērītiña'cārā niwā. “Sansón, Timnacjũ buji tojo weecu niami. Cũ nũmorē cũ me'rācjūrē o'o'que bu'iri tojo weecu niami”, ni wereno'cārā niwā. Tere tu'orā, filisteo masā core, co pacure ũjũacō'acārā niwā.

⁷ Be'ro Sansón narē nicu niwī:

—Mūsā tojo wee'que wapa yu'u mūsā me'rā tojo a'pepūrīnu'cũgũsa'a. Téé mūsārē a'méca be'ropu añugũsa'a, nicu niwī.

⁸ Uputu uatjĩagũ, na me'rā a'mewējē, pājārārē wējēcu niwī. Tojo weetu'ajanu'cō, ũtāgā Etam wāmeticja nirī tutipũ bu'a, topu niseticu niwī.

Sansón burro uséca ō'a me'rā a'mewējēgũ wa'a'que ni'i

⁹ Be'ro filisteo masā Judá di'tapu majāa, topu nerēcārā niwā. Téé Lehi pu'topu tuustenu'cācārā niwā. ¹⁰ Judácjārā narē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā ũsā me'rā a'mewējērā a'tiati?

Na yu'ticārā niwā:

—Ũsā Sansórē ñe'erā a'tirā weepu. Ũsārē cũ ña'arō wee'caronojōta cūrē a'merāti, nicārā niwā.

¹¹ Tere tu'orā, i'tiati mil umua Judácjārā ũtāgā Etam wāmeticja nirī tutipũ bu'acārā niwā. Sansórē a'tiro nicārā niwā:

—¿Mũ'u masiweti? Filisteo masā marīrē dutirā, marī nemorō tutuarā nima. ¿De'ro weegu ũsārē tojo weeati?

Narē yu'ticu niwī:

—Na yu'ure wee'caronojōta yu'u quē'rā mejārōta weepu.

¹² Cũ tojo nicā tu'orā, cūrē a'tiro nicārā niwā:

—Filisteo masārē wiarātirā, mũ'urē du'terā a'tirā weepu.

Sansón narē yu'ticu niwī:

—Ō'acũ wāme me'rā wāmepeo, “Mũ'urē wējēsoma”, niña, nicu niwī.

¹³ Cũ tojo nicā tu'orā, “Jau”, nicārā niwā. “Mejō mũ'urē du'te, filisteo masārē wiarāti. Mũ'urē wējēsoma”, nicārā niwā. Tojo weerā pu da pũnu'mo dari, ma'ma dari me'rā cūrē du'tecārā niwā. Du'te, cūrē ũtā tutipũ ni'cure miiwijaacārā niwā.

¹⁴ Cũ Lehipu ejari curare filisteo masā cūrē ī'arā, pūrō e'catise me'rā caricũwā'cāticārā niwā. Na tojo weecā, Espiritu Santu tutuaro me'rā cũpũre sājāacu niwī. Cũpũre sājācā, cūrē du'te'que dari lino ũjũ'que ca'bise dari weronojō wa'acaro niwũ. Tojo weero te dari surustedijacaro niwũ. ¹⁵ Be'ro burro uséca ō'a, bopoticureri ō'arē boca, ti ō'a me'rā mil umuarē wējēcu niwī.

¹⁶ Be'ro Sansón nicu niwī:

“Burro uséca ō'a me'rā wējē, narē pu mesā seeneocũuaru.

Burro uséca ō'a me'rā mil umuarē wējēcā'pu”, nicu niwī.

¹⁷ Cũ tojo nica be'ro ti ō'arē cō'acā'cu niwī. Cũ a'mewējē'carore Ramat-lehi* wāmeyecārā niwā.

¹⁸ Cũ a'mewējēca be'ro pūrō acowuocu niwī. Tojo weegu Ō'acūrē uputu sērīcu niwī: “Yu'u mũ'urē da'raco'tegu ni'i. Mũ'u yu'ure filisteo masā me'rā a'mewējēcā, narē docaque'acā weepu. ¿Ni'cārōcāma acowuose me'rā wērīgũsari? ¿Tojo nicā ā'rā mũ'urē ějōpeotirā tiropu wērīgũsari?” nicu niwī.

¹⁹ Cũ tojo nicā tu'ogu, Ō'acũ ni'cā cope aco wijacā weecu niwī. Ti pe wijasepũre Sansón aco sī'rīcu niwī. Sī'rītoja, mejārōta tutuagu wa'acu niwī tja. Tojo weero aco wijari pe En-hacore wāmeyeno'caro niwũ. Topu Lehipu aco wijari pe nidecoti'i yujupu.

²⁰ Filisteo masā na duticaterore Sansón veinte cũ'marī Israe curuacjārārē sũ'ori niseticu niwī.

16

Sansón Gaza wāmetiri macāpu weeseti'que ni'i

* 15:17 Ramat-lehi nírō, “Burro uséca ō'a bu'pa” nisī'rīrō wee'e.

¹ Ni'cã numu Sansón Gaza wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Topu ejagu, ni'cõ numio umuarẽ a'metãrapata'ari masõrẽ ì'acu niwĩ. Be'ro co ya wi'ipu co me'rã cãrigũ sãjãacu niwĩ. ² Gazacjãrã “Sansón ti macãpu niapu” nicã tu'ocãrã niwã. Tojo weerã ti macã sãjãrĩ sope pu'to cã'mota'anu'cãeja, co'tebo'reacãrã niwã. “Bo'reacã cãrẽ wẽjërãti” nírã, ti ñamirẽ ne cãrẽ cariboticãrã niwã.

³ Sansón pe'e ñami deco wã'cã, ti macã cja sopere te botari me'rãta du'uamí, tere wua, ùrũgũ Hebró wãmetiri macã põtëorõ nicju bu'ipu miacu niwĩ.

Sansón, Dalila ye queti ni'i

⁴ Be'ropu cã ni'cõ numio Dalila wãmetigore uacu niwĩ. Co e'sari pa ùrũpagu deco nirĩ pa Sorec wãmetiri pa'tirocjõ nico niwõ. ⁵ Tere masĩrã, filisteo masã wiorã co tiropu wa'acãrã niwã. Core a'tiro nicãrã niwã:

—Sansórẽ “¿De'ro wee tocã'rõ tutuati?” nígõ, weesoose me'rã cãrẽ weredutiya. Tojo wee ùsã cãrẽ du'te, tutuaticã weemasĩrãsa'a. Mu'u tojo weecã, ùsãncũ mu'urẽ niyeru pajiro o'orãti, nicãrã niwã.

⁶ Tojo weego Dalila Sansórẽ a'tiro nico niwõ:

—Wereya yu'ure. ¿De'ro weegu mu'u tocã'rõ tutuase caoti? Mu'u tutuase moogũ wa'acã, ¿ñe'e me'rã mu'urẽ du'tebosari? ni sërĩtiña'co niwõ.

⁷ Sansón core yu'ticu niwĩ:

—Siete dari buacatjẽ nise dari, bopotise dari me'rã yu'ure du'tecã, yu'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronojõ tojagusa'a, nicu niwĩ.

⁸ Cã tojo nicã tu'orã, filisteo masã wiorã siete dari bopotise darire core miiticãrã niwã. Te dari me'rã Dalila Sansórẽ du'teco niwõ. ⁹ Filisteo masã wiorã ti tucũ bajutiropu nicãrã niwã. Sansórẽ du'tetoja, cãrẽ a'tiro caricũco niwõ:

—¿Sansón, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ.

Co tojo nicã tu'ogu, Sansón te darire yuta dare ùjũasurero weronojõ surecã'cu niwĩ. Tojo weerã filisteo masã de'ro wee cã tutuati nisere masĩticãrã niwã.

¹⁰ Tojo wa'acã, Dalila Sansórẽ a'tiro nico niwõ:

—Yu'ure bujicã'pã. Tojo nicã, yu'ure nisoopu. Wereya. ¿Ñe'enojõ da me'rã mu'urẽ du'tebosari, mu'u sureticã? nico niwõ.

¹¹ Sansón core yu'ticu niwĩ:

—Pũnu'mo dari ma'ma dari, du'teno'ña marise dari me'rã yu'ure añurõ du'tecã, mejõ nigũ weronojõ tutuatigu tojagusa'a, nicu niwĩ.

¹² Cã tojo nicã tu'ogo, Dalila ma'ma darire mii, cãrẽ du'teco niwõ. Du'tetoja, cãrẽ caricũco niwõ:

—¿Sansón, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama!

Filisteo masã ti tucũ bajutiropu nico'tecãrã niwã. Co tojo nicã tu'ogu, Sansón yuta darire weronojõ te darire wejesurecu niwĩ.

¹³ Be'ro Dalila Sansórẽ a'tiro nico niwõ:

—Mu'u yu'ure bujicã'a, nisoodecoti'i yujupu. ¿De'ro weecã mu'u tutuatigu tojagusari? Wereya, nico niwõ.

Cã yu'ticu niwĩ:

—Su'ti su'awuaropu yuta paasu'aro weronojõ ye poarire seepa'ta'que siete darire paa-su'atjãgõ, du'tecũuña. Mu'u tojo weecã, yu'u tutuatigu, mejõ nigũ weronojõ tojagusa'a, nicu niwĩ. ¹⁴ Tojo weego cã cãrĩrĩ cura Dalila cã poarire siete dari seepa'ta'quere su'ti su'aropu su'a a'mesu'ocũuco niwõ. Tojo weetu'aja, tuturire di'tapu paabi'anu'cõ, co su'a'que darire du'teñe'ecũuco niwõ.

Be'ro apaturi Sansórẽ caricũco niwõ:

—¿Sansón, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ. Cã cãrĩ'cu nimigũ, wã'cã, cãrẽ seepa'ta'que dari du'tecũu'que tuturire wejedu'acu niwĩ.

¹⁵ Cã tojo weecã, co nico niwõ:

—Mu'u yu'ure ãjõpeotigu, ¿de'ro weegu “Mu'urẽ ma'i'i”, nimiti? I'tiati yu'ure bujicã'gũ weeparu. A'tiro wee tutua'a nisere ne werewe'e, nico niwõ.

¹⁶ Peje numurĩ cãrẽ tojo cariboco niwõ. ¹⁷ Tojo weegu caributicũmĩ, core queoro werepe'ocã'cu niwĩ:

—Yu'u bajuase duporo “Õ'acũ yagu nazareo cũuno'yutojagusami” nino'cu ni'i. Nazareo nitjãgũ, ye poari ne ni'cãti seeno'ña marĩ'i. Ye poarire seecõ'acãma, yu'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronojõ tutuatigu tojagusa'a, nicu niwĩ.

¹⁸ Dalila “Queoro werepe'ocã'mi” ni masĩgõ, filisteo masã wiorãrẽ queti o'óco niwõ. Tere tu'orã, filisteo masã wiorã na “Mu'urẽ o'orãti” ní'que niyeru me'rã co ya wi'ipũ ejacãrã niwã. ¹⁹ Sansón cã numo ya usó bu'ipũ dupoa peo, cãrĩyu'rucacũ niwĩ. Cũ cãrĩyu'rucã i'agõ, ni'cãrẽ cã poarire siete seepa'ta'que darire seedutigo pijico niwõ. ²⁰ Cũ seetojaca be'ro caricũco niwõ:

—¿Sansón, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ.

Sansón wã'cã, “Toduporo wee'caronojõ wa'arosa'a”, ni wãcũcu nimiwĩ. Õ'acũ cãrẽ wijaacã, ne masĩticũ niwĩ.

²¹ Be'ro filisteo masã cãrẽ ñe'e, cã caperire oreweecã'cãrã niwã. Tojo weetoja, Gaza wãmetiri macãpu cãrẽ miibu'acãrã niwã. Cõme dari me'rã du'tetjãrã, bu'iri da'reri wi'ipũ trigore ãrãaduticãrã niwã. ²² Siape'e me'rã cã poari pĩ'rĩwianu'cãcaro niwũ tja.

Sansón cã wẽrĩ'que ni'i

²³ Be'ro filisteo masã wiorã na ãjõpeogu Dagõrẽ ãjõpeori wi'ipũ nerẽcãrã niwã. Na cãrẽ wa'icãrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorãtirã, tojo nicã bosenuu weeperãtirã, tojo weecãrã niwã. A'tiro basacãrã niwã:

“Marĩ ãjõpeogu marĩrẽ i'atu'tigu Sansõrẽ marĩrẽ wiacũ niami”.

²⁴ Masã ti wi'ipũ nirã quẽ'rã na ãjõpeogu Dagõrẽ a'tiro ni basapeocãrã niwã:

“Marĩ ãjõpeogu marĩrẽ i'atu'tigu Sansõrẽ marĩrẽ wiacũ niami.

Cũ marĩ ye trigo weserire ãjũa'cu, pãjãrã marĩ acawererãrẽ wẽjẽ'cure wiacũ niami.”

²⁵ Na pũrõ e'catitjãrã, a'tiro caricũcãrã niwã: “Sansõrẽ marĩ wa'teropũ miitia, cãrẽ bujicã'rã”, nicãrã niwã. Tojo weerã cã bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cure na nerẽrõpu miiejacãrã niwã. Na tojo weecã i'arã, masã cãrẽ bujicã'cãrã niwã. Ti wi'i na ãjõpeogu Dagõrẽ ãjõpeori wi'i cjase tuuñe'ese tuturi deco cãrẽ nu'cũduticãrã niwã. ²⁶ Tojo wéeca be'ro Sansón ma'mu cãrẽ tãawã'cãgũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure a'ti wi'i tuuñe'ese tuturi wa'tero nu'cõña, te tuturipũ ñatuuwã'cãcã, nicu niwĩ.

²⁷ Ti wi'ipũre umua, numia mu'muyũ'rucãcãrã niwã. Nipe'tirã filisteo masã wiorã topũ nicãrã niwã. Tojo nicã ti wi'i bu'i opa sira nirõpu i'tiati mil masã Sansõrẽ bujicã'cã i'adijocãrã niwã. ²⁸ Tojo wa'ari cura Sansón Õ'acũrẽ a'tiro sãrĩcu niwĩ: “Yu'ure wãcũña. Ni'cãti yu'ure tutuase o'onemoña tja. Ye caperire filisteo masã orewee'que wapa a'megũtigũ wee'e”, nicu niwĩ. ²⁹ Sansón tojo sãrĩtoja, ti wi'i deco tuuñe'ese tuturi pua tuturo wa'teropũ diacjũcamocã me'rã ni'cã tuturopũ, cãpecamocã me'rã ape tuturopũ ñatuunũ'cãejacu niwĩ. ³⁰ Tojo weetoja, a'tiro caricũcu niwĩ: “¿Filisteo masã me'rã yu'ure wẽrĩcã weeya!” nicu niwĩ.

Be'ro nipe'tise cã tutuase me'rã te tuturire tuunadijocu niwĩ. Cũ tojo weecã, ti wi'i wiorã, tojo nicã nipe'tirã ti wi'ipũ ní'cãrã bu'ipũ doquepejacaro niwũ. Tojo weerã wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Tojo wee Sansón cã wẽrĩrĩ numurẽ cã catiri umucore wẽjẽ'caro yu'rũoro filisteo masãrẽ wẽjẽnemocu niwĩ.

³¹ Be'ro cã acabijirã, nipe'tirã cã pacũ acawererã cã upũre miirã wa'acãrã niwã. Cũ pacũ Manoarẽ yáaca tutipũ Zora Estaol decopũ cãrẽ yaacãrã niwã. Sansón veinte cã'marĩ Israe curuacjãrãrẽ su'ori niseticũ niwĩ.

Rut

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrī “Rut” Israe curuacjārārē sū'ori nisetiri masā nícūcaterore wa'a'que cjase ni'i. Titare Israe curuacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējēse yu'rūacaro niwū. A'te Rut cjase tojo wa'ari curare Israe curuacjārā, moabita masā me'rā añurō nisetiārā niwā.

Noemí, co marāpū, co pō'rā ūmua Israe curuacjārā nicārā niwā. Judá di'tapūre ba'ase maricā ī'arā, Moab di'tapū wa'acārā niwā. Be'ro co pō'rā ūmua tocjārā numia Rut, Orfa wāmetirārē nūmotiārā niwā. Na marāpūsumua wérīca be'ro Noemí co ya macā Belēpū dajatojaaco niwō. Rut co mañecōrē ma'igō, co me'rā ba'pātiwā'cāco niwō. Topū eja, co mañecōrē weetamuco niwō. Co Belēpū da'ra nisetiārā niwō. Be'ro Ō'acū Noemí acaweregū diacjū, peje cuogu Booz wāmetigure Rure marāpūticā weecu niwī. Na pārāmi macūpū wioqu Davi nicū niwī. Be'ropūta na pārāmi nituriagūpū Jesucristo nimi majā.

Elimelec ni'cū pō'rā ye cjase ni'i

¹⁻² Israe curuacjārārē wiorā sū'ori nisetiri masā narē wejepeocaterore ti di'tapūre acoro pejatiyucā, ūpūtu ūjuaboase nicaro niwū. Tojo weegu titare ni'cū Belēcjū Judá ya curuacjū Elimelec wāmetigu “Marī Moab di'tapū yoaticā nisetirā wa'arā”, nicū niwī. Cū nūmo Noemí, cū pō'rā ūmua Mahlón, Quelión me'rā wa'acu niwī. Na efrateo masā Belēcjārā nicārā niwā. Moapū eta, topū nisetiārā niwā.

³ Topū na nirī cura Elimelec, Noemí marāpū, wērīwe'o wa'acu niwī. Co ni'cōta co pō'rā pūarā me'rā tojaco niwō. ⁴ Be'ro na pūarāpūta moabita masā numiārē nūmotiārā niwā. Ni'cō Orfa, apego Rut wāmetiārā niwā. Topūre diez cū'marī nisetica be'ro ⁵ Mahlón, Quelión na quē'rā wērīa wa'acārā niwā. Tojo weego Noemí wapewio, pō'rāmarīgō ni'cōta tojaco niwō.

Noemí, Rut na Belēpū wa'a'que ni'i

⁶ Be'ro Noemí Moapū nirī curare Ō'acū cū yarā masā Israe curuacjārārē weetamusere tū'oco niwō. Narē weetamugū, na otese añurō pī'rī dūcaticā wee'quere tū'oco niwō. ⁷ Tere tū'o'co niyugo, “Apaturi Judá di'tapū dajatojaagoti tja”, ni wācūco niwō. Tojo weego co pō'rā nūmosānumia ni'cārā me'rā na ni'caropū wija, Judá tiro wa'ari ma'apū wa'arā weecārā niwā.

⁸ Ma'apū wa'ago, Noemí na numiārē a'tiro nico niwō:

—Mūsā pacosānumia tiropū dajatojaaya. Mūsā yū'ure, yū'u pō'rā ūmūarē añurō wee'caronojōta Ō'acū mūsārē añurō weeto. ⁹ Tojo nicā, cū mūsārē tocjārārē apaturi marāpūti, e'cati nime'rīcā weeto, nico niwō.

Tojo nitojanū'cō, Noemí narē we'eritigo, mi'mico niwō. Na pe'e ūpūtu uticārā niwā.

¹⁰ Utirā, a'tiro nicārā niwā:

—Niwe'e. Ūsā quē'rā mū'u me'rāta mū'u ya di'tapū dajatojaarāti, nicārā niwā.

¹¹ Noemí pe'e narē ninemoco niwō tja:

—Yū'u pō'rā nūmosānumia ni'cārā, mūsā ye wi'seripū tojaarāsa'a. ¿De'ro weejā yū'u me'rā wa'asī'rīti? Yū'u mūsārē nūorēdutigo, pō'rātinemosome. ¹² Wa'arāsa'a. Mūsā ye wi'seripū dajatojaaya. Yū'u būcuo ni'i. Apaturi marāpūtimasītisa'a. Ni'cācā űami yū'u marāpūti, ūmūarē pō'rāticāma, ¹³ ¿na būcuari curare yoacā co'tebosari? ¿Āpērārē nūorētimirā, narē co'tebosari? Niwe'e, yū'u pō'rā nūmosānumia, a'tenojōrē tojo weeticā'rōua'a. Ō'acū yū'ure ūpūtu pi'eticā weeami. Mūsā pi'eticā ī'agō, nemorō űa'arō tū'oña'bosa'a.

¹⁴ Tere tū'orā, apaturi pūrō uticārā niwā. Be'ro Orfa co mañecōrē we'eritigo, core mi'mico niwō. Tojo weetoja, dajatojaa wa'aco niwō. Rut pe'e wa'asī'rītigo, co mañecō me'rā tojaco niwō. ¹⁵ Co tojo weecā ī'agō, Noemí core a'tiro nico niwō:

—Í'aña. Mũ'u pe'su ní'co co acawererã tiro, co ëjõpeorã tiropũ dajatojaago weemo. Co me'rãta mũ'u quẽ'rã dajatojaagosa'a.

¹⁶ Rut pe'e a'tiro ni yũ'tico niwõ:

—Yũ'ure “Tojaagosa'a”, niticã'ña. Yũ'ure mũ'u me'rã wa'adutiya. Mũ'u no'o wa'aro wa'agoti. Mũ'u no'o macãritiro mejãrõta macãritigosa'a. Mũ'umasã, yarã masã nirãsama. Mũ'u wiogũ Õ'acũ yũ'u wiogũ nigũsami. ¹⁷ No'o mũ'u wẽrĩ yaano'rõ, yũ'u quẽ'rã wẽrĩgõti. Topũta yũ'u quẽ'rãrẽ yaarãsama. Yũ'u “Tojo weegoti” ní'quere weeticãma, Õ'acũ yũ'ure bu'iri da'reato. Wẽrĩgõpũ mũ'urẽ cõ'agõti, nico niwõ Rut.

¹⁸ Co tojo ba'pati yapatisĩrĩcã ï'agõ, Noemí core “Yũ'u me'rã wa'aticã'ña” ninemotico niwõ majã.

¹⁹ Tojo weerã na pũarãpũta wa'a, téé Belẽpũ etacãrã niwã. Belẽpũ sãjãcã, nipe'tirã ti macãcjãrã numia ï'amarĩa, a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Sico Noemí mejẽta nitiba? nicãrã niwã.

²⁰ Co pe'e: “Yũ'ure Noemí* pisuticã'ña majã. Yũ'ure Mara† pisuya majã. Õ'acũ tutuayũ'rũnũ'cãgũ yũ'ure ña'arõ tojacã weeami. ²¹ A'ti macãrẽ wijago, peje cũomiwã. Ni'cãrõacãma ne apeyenojõacã moogõ Õ'acũ yũ'ure miitojãtiami. Õ'acũ tutuayũ'rũnũ'cãgũ ‘Bu'iri cũomo’ nĩgũ, yũ'ure pi'eticã weeami. Tojo weerã yũ'ure Noemí pisuticã'ña”, nico niwõ.

²² A'tiro wee Noemí Moapũ ní'co co macũ nũmo ní'co Rut, moabita masõ me'rã dajaco niwõ. Na Belẽpũ etãcaterore masã na ote'que cebadare tũ'rẽnũ'cãrĩ cura nicaro niwũ.

2

Rut Booz ya wesepũ da'ra'que ni'i

¹ Noemí co marãpũ Elimelec ní'cũ mijĩ Booz wãmetigure acaweregũtico niwõ. Cã peje cũogũ, añugũ nino'gũwioro nicũ niwĩ.

² Ni'cã nũmũ Rut Noemĩrẽ a'tiro nico niwõ:

—Yũ'ure cãpũpũ na ote'caropũ wa'acã weeya. Apetero weegũ ni'cũ te põ'rãrĩ dũteri masũ yũ'ure añurõ wéegũ, cũ be'ro cebada dũtestedijosere “Mũ'u seesirutucã añurõsa'a”, nibosami.

Co mañecõ pe'e: “Jau, yũ'u macũ nũmo ní'co, wa'agosa'a”, ni yũ'tico niwõ.

³ Tojo weego Rut na dũteropũ wa'a, cebada dũterã be'ro te põ'rãrĩrẽ seesirutugo wa'aco niwõ. Core añurõ wa'acaro niwũ. To ote'caro Booz, Elimelec ya curuacjũ yaro nicaro niwũ. ⁴ Co tojo da'rari cura Booz, Belẽpũ ní'cũ ejacũ niwĩ. Cebada da'rarãrẽ añuduticũ niwĩ:

—Õ'acũ mũsã me'rã niato, nicũ niwĩ.

Na pe'e quẽ'rã “Õ'acũ mũ'urẽ añurõ weeato”, ni yũ'ticãrã niwã.

⁵ Be'ro Booz, Rure ï'agũ, cũ yarã da'rarã wiogũre sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Sico nu'mio noa acawerego niti? nicũ niwĩ.

⁶ Da'rari masã wiogũ cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Co moabita masõ nimo. Ti di'tapũ ní'co Noemí me'rã a'tico niamo, nicũ niwĩ. ⁷ Co yũ'ure, “¿Yũ'u cebada dũterã be'ro na dũtestedijosere seesirutucã añusari?” ni sãrĩamo. Co bo'reacã a'ti'co da'rana'iamo. Ni'cãrõacãpũta soori u'tupũ cã'rõ soogo a'tiamo, ni yũ'ticũ niwĩ.

⁸ Tere tũ'ogũ, Booz Rure a'tiro nicũ niwĩ:

—Acawerego, yũ'u ucũsere añurõ tũ'oya. ãpẽrã na ote'que nirõpũ otese dũca põ'rãrĩrẽ seego wa'aticã'ña. Yũ'ure da'raco'terã numia me'rã tojayã. ⁹ No'o dũterã na da'rarore ï'agõ, numiarẽ sirutuya. Yũ'ure da'raco'terã ãmũarẽ mũ'urẽ “Cariboticã'ña”, nitojarũ. Mũ'u acowũogo, te sĩ'rĩsepaa dũjise tiro wa'a, na aco waa'quere sĩ'rĩña, nicũ niwĩ.

¹⁰ Tere tũ'ogo, Rut co ëjõpeosere ï'ogõ, paamu'rĩque'aco niwõ. Be'ro Boore sãrĩtiña'co niwõ:

—¿De'ro weegũ yũ'u aperocjõ nimicã, yũ'ure tocã'rõ añurõ weeti?

* 1:20 Noemí “e'catigo” nisĩ'rĩrõ wee'e. † 1:20 Mara “bũjawetigo, tũ'satigo” nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹¹ Core yu'ticu niwĩ:

—Mu'u marãpu wéríca be'ro mu'u mañecõrẽ añurõ weesetisere tu'ope'ocã'pu. Tojo nicã mu'u pacusumuarẽ, mu'u ya di'tare du'ucũu, a'to mu'u toduporo masĩti'cãrã tiropu, macãrĩ a'tico niapu. ¹² Õ'acũ mu'u tojo wee'quere wapayeato. Mu'u Õ'acũ, Israe curuacjãrã êjõpeogu cũ co'tesere a'magõ a'tiapã. Cũta mu'urẽ añurõ weeato, nicu niwĩ.

¹³ Cũrẽ yu'tico niwõ:

—Mu'u yu'ure añurõ weeapu. Mu'u ucũse yu'ure wãcũtutuacã wee'e. Mu'urẽ da'raco'terã numia weronojõ nitimicã, yu'ure añurõ ma'ise me'rã ucũ'u.

¹⁴ Ba'aritero ejacã, Booz Rure pijicu niwĩ: “A'to a'tia. Pãrẽ cã'rõ míi, na yosoba'asere yosoba'aya.”

Rut da'rari masã tiropu ejanujãco niwõ. Booz core cebada peri pũ'o'que perire ba'adutigu o'ocu niwĩ. Co tere ba'a, co ba'asĩ'rĩrõ põtẽorõ ba'aco niwõ. Ba'ase core o'o'que du'sacã'caro niwũ. ¹⁵ Be'ro co apaturi cebada perire seego wa'áca be'ro Booz cũrẽ da'raco'teri masãrẽ a'tiro duticu niwĩ:

—Co cebada dotori wa'teropu te põ'rãrĩrẽ seecã quẽ'rãrẽ, ne core cã'mota'aticã'ña.

¹⁶ Mejõ pe'e apeye no'o musã ñe'ese dotoripureta core seedutirã, cũña. Core ne tu'titicã'ña, nicu niwĩ.

¹⁷ Tojo weego Rut, Booz ya cãpũpu cebadare seena'itõ'o'que'a wa'aco niwõ. Be'ro co see'quere su'tiweeco niwõ. Te veinte kilo wa'tero nucãcaro niwũ. ¹⁸ Be'ro co su'tiwee'que perire wua, macãpu dajatojaaco niwõ. Tere co mañecõrẽ ï'oco niwõ. Tojo nicã, co ba'adu'a'quere Noemĩrẽ o'oco niwõ.

¹⁹ Noemĩ core sãrĩtiña'co niwõ:

—¿Ni'cãcãrẽ no'opu da'rati? ¿No'opu te pejere ticuse seeati? Mu'urẽ tojo weeta-mu'cure añurõ wa'ato, nico niwõ.

Rut co mañecõrẽ wereco niwõ:

—Yu'u Booz wãmetigu me'rã da'rapu, nico niwõ.

²⁰ Noemĩ core yu'tico niwõ:

—Õ'acũ cũrẽ añurõ weeato. Õ'acũ toduporo wẽrĩ'cãrãrẽ pajaña'caronojõta ni'cãrõacã catirã me'rã quẽ'rãrẽ añurõ pajaña'a weetamunu'cũapĩ. Booz marĩ acaweregu waro nimi. Tojo weegu marĩrẽ añurõ co'temasĩmi.

²¹ Rut pe'e apeye werenemoco niwõ:

—Cũ yu'ure cũrẽ da'raco'terã numia me'rã da'radutiami. Téé cebadare seepe'ocãpu da'radu'udutiami.

²² Co tojo nicã tu'ogo, Noemĩ Rure a'tiro yu'tico niwõ:

—Cũrẽ da'raco'terã numia me'rã mu'urẽ tojacã añu nitu'sa'a. ãpẽrã ye weseripu seego wa'aticã'ña. ãpẽrã mu'urẽ caribobosama, nico niwõ.

²³ Tojo wee Rut, Boore da'raco'terã numia me'rã te põ'rãrĩrẽ seego wa'aco niwõ tja. Téé trigo põ'rãrĩrẽ, tojo nicã cebada põ'rãrĩrẽ tũ'rẽpe'ocãpu da'ratuoco niwõ. Co topu da'rase numĩrẽ co mañecõ me'rã nisetico niwõ.

3

Booz cũ weetamu'que ni'i

¹ Ni'cã numu Noemĩ Rure a'tiro nico niwõ:

—Ni'cũ mu'u marãpu niacjure a'mabosagoti. Cũ mu'urẽ añurõ e'cati nisetiã weegusami. ² Mu'u masĩsa'a. Booz marĩ acaweregu nimi. Mu'u cũrẽ da'raco'terã numia me'rã da'raco niapu. Ni'cãcã ñami cãpũpu cũ trigo, cebada perire su'tiweegu wa'agusami.

³ Mu'u a'tiro weeya. U'aya. Mu'u upure u'mutise me'rã wa're, mu'u yaro su'tiro añurõ niyu'rũnũ'cãrõrẽ sãñaña. Tu'ajanũ'cõ, cũ su'tiweeropu wa'aya. Mejõ cũ ba'a, sĩ'rĩ tu'ajati duporo mu'urẽ ï'acã weeticã'ña. ⁴ Cũ no'o cãriatjore añurõ ï'awe'oya. Be'ro cũ

tiro wa'a, cū dū'pocārī oma'carore pāña.* Topu cūñaña. Be'ro cū basu mu'u weeatjere weregusami, nico niwō.

⁵ Rut core yu'tico niwō:

—Nipe'tise mu'u ní'caronojōta weegoti, nico niwō.

⁶ Tojo weego Rut na su'tiweeropu wa'a, nipe'tise co mañecō duti'caronojōta weeco niwō.

⁷ Booz ba'a, sī'rī, añurō e'catigu nicu niwī. Tojo wéeca be'ro na su'tiwéeca mesā tiro cārīgū ejaque'acu niwī. Be'ro Rut di'tamarīōacā wa'a, cū dū'pocārī omāca caserore pāa, topu ejaque'a, cūñaco niwō. ⁸ Ñami deco ucumajā wā'cā, majāmique'amigū, ni'cō numio cū dū'pocārī tiro cūñacā ī'amarīacu niwī.

⁹ Booz core “¿Noa niti mu'u?” ni sērītiña'cu niwī.

—Yu'u Rut, mejō nigō ni'i. Mu'u yu'u acaweregu diácjū, yu'ure co'tegunojō ni'i. Tojo weego mu'u yu'ure nūmoticā uasa'a, nico niwō.

¹⁰ Booz core yu'ticu niwī:

—Ō'acū mu'urē añurō weeato. Mu'u marāpu mijī wérīca be'rore mu'u mañecōrē añurō weesetiapu. Mu'u ni'cārōacā yu'ure sērīse pe'e mu'u mañecōrē weese nemorō añu'u. Mu'u apī yu'u nemorō ma'murē a'maboapā. No'o peje cuogunojōrē o pajasecuogunojōrē a'maboapā. Tojo weetiapā. ¹¹ Ne uiticā'ña. Nipe'tirā yá macācjārā mu'u numio queoro weesetisere masīpe'titojama. Tojo weegu yu'u nipe'tise mu'u sērīsere weeguti. ¹² Diácjūta yu'u mu'u acaweregu waro, mu'urē co'tegunojō ni'i, nígū pe'e. Tojo nimicā, apī yu'u nemorō mu'u acaweregu waro nimi. ¹³ A'ti ñamirē a'toputa tojánīña. Ñamiacā cū mu'u acaweregu nisetisere queoro weecā, añurōsa'a. Cū mu'urē nūmotigusami. Cū weeticāma, Ō'acū tu'oropu “Yu'u mu'urē nūmotiguti”, nigūti. Ni'cārōacārē a'toputa cārībo'retō'oña.

¹⁴ Tojo weego ti ñamirē Rut Booz dū'pocārī tiropu cārīco niwō. Booz a'tiro ucūtojacu niwī: “Numio a'to cebada su'tiweeropu a'ticā, ne ni'cū masīticā'to”. Tojo weego ape nūmu pe'ere ñamiña'cūrō bo'reque'ati dūporo wā'cāco niwō.

¹⁵ Booz core a'tiro nicu niwī:

—Mu'u bul'icjārō su'tiro sāñarōrē tuwee, añurō sēeo cuoya. Co ti caserore tojo cuonu'cūrī cura Booz pe'e veinte kilos cebadare órésāacu niwī. Be'ro core wuadutigu miipeocu niwī. Co te me'rā macāpu pi'aco niwō.

¹⁶ Rut co mañecō tiropu etacā, core a'tiro sērītiña'co niwō:

—¿Yu'u macū nūmo ní'co, mu'urē añurō wa'amiatito?

Rut core nipe'tise Booz añurō weetamu'quere wereco niwō. ¹⁷ Apeye quē'rārē werenemoco niwō:

—A'te peje cebada yu'ure o'oami. Yu'ure a'tiro niami: “Mu'u mañecō tiropure apeyenojō moogō dajaticā'ña”, niami, ni wereco niwō.

¹⁸ Tere tu'ogo, Noemí core nico niwō:

—Co'teniña yujupu. De'ro wa'aro wa'arosa'a. Cū ni'cācārē tere apotu'ajanu'cōgūpu, soogusami, nico niwō.

4

Booz Rure nūmoti'que ni'i

¹ Be'ro Booz ti macā sājārī sope pu'topu wa'a, dujicu niwī. Topu masā nerēwacārā niwā. Cū topu dujiri curare Booz Rure “Apī musā acaweregu waro musārē co'teacju nisami” ní'cu yu'ruacu niwī.

Booz cūrē ī'agū, “A'to dujigu a'tia”, nicu niwī. Cū tojo nicā tu'ogu, cū tiro wa'a, ejanujācu niwī. ² Be'ro Booz diez bucurā wiorārē, ti macācjārārē pijio, dujiduticu niwī. Na dújica be'ro Booz cū acaweregure a'tiro nicu niwī:

³ —Noemí Moab di'tapu ní'co dajamo. Co marī acaweregu Elimelec mijī ya di'ta níca di'tare duasi'rīgō weemo. ⁴ Tere masīdutigu, mu'urē were'e. Mu'u ti di'tare duusi'rīgū,

* 3:4 cū dū'pocārī oma'carore pāagō, cū co'tesere sērīgō weeco niwō.

ã'rã bucurã, ãpërã a'to dujirã tu'oro "Duuguti", niña. Mu'uta Elimelec acaweregu waro ni'i. Tojo weegu ti di'tare duumasí'i. Mu'u duusí'rítigu, yu'ure wereya. Mu'u ti di'tare duumu'tãmasí'i. Mu'u be'rocjũ yu'uta ni'i, nicu niwĩ Booz.

Tojo nicã tu'ogu, Booz acaweregu pe'e: "Ti di'tare duuguti", ni yu'ticu niwĩ.

⁵ Booz cãrẽ apeyere werecasana'cõcu niwĩ:

—Mu'u Noemí ya di'tare dúúgu pũrĩcã, Rut quẽ'rãrẽ numotigusa'a. Co moabita masõ wapewio nimo. Mu'u tojo weecã, co me'rã musã macũtigure, ti di'ta wẽrĩ'cu mijĩ Mahlórẽ wãmepeosirutuno'rõsa'a.

⁶ Tere tu'ogu, Booz acaweregu yu'ticu niwĩ:

—Tojo nicãma, ti di'tare duumasítisa'a. Be'ropu yu'u põ'rãrẽ cũuatje to wa'atibosa'a. Mu'u duusí'rigũ, duuya. Yu'u duumasítisa'a, nicu niwĩ.

⁷ Titapure Israe curuacjãrã tiropure a'tiro weesetise nicaro niwũ. Ni'cũ di'tare duagu o o'oyu'ruogu, di'ta cuogu cũ ya sapatu tuwee, apĩ duugure o'oturiamjãcu niwĩ. Na duusere, duasere í'orã, tojo weecãrã niwã. ⁸ Na weeseti'caronojõta wéégu, Booz acaweregu cũ ya sapatu tuwee, Boore o'ocu niwĩ. Be'ro cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u pe'e duuya.

⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, bucurãrẽ, ãpërã topu dujirãrẽ Booz a'tiro nicu niwĩ:

—Musã tu'oro ni'cãcã yu'u Noemírẽ co marãpu mijĩ Elimelec, cũ põ'rã Queliõn, Mahlõn ye di'tare duugu wee'e. ¹⁰ Tojo nicã Rut moabita masõ, Mahlõn mijĩ numo ní'co quẽ'rãrẽ numotiguti. Tojo weecã, co marãpu wẽrĩ'cu mijĩ wãme ninu'cũcã'rõsa'a. Cũ wãmerẽ cũ acawererã wa'teropure, tojo nicã ti macãpũre ne acobojosome. Ni'cãcã musã ãsã tojo wee'quere í'apũ. Be'ropure "Tojota queoro weewã", nímasĩrãsa'a, nicu niwĩ.

¹¹ Bucurã, nipe'tirã ãpërã topu nirã a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Ûu, ãsã musã wee'quere queorota tu'oapu. Õ'acũ mu'u numo mu'u ya wi'ipu miisãjãacjore pãjãrã põ'rãticã weeato. Raquel, tojo nicã Lea weronojõ niato. Marĩ Israe curuacjãrã na numia pãrãmerã nisirutudijatirã ni'i.

Efratapure tocjãrãrẽ wiopesase me'rã í'ano'gũ niña. Belẽpũre masũ bajuyoagu niña. ¹² Õ'acũ mu'urẽ co me'rã pãjãrã põ'rãticã weeato. Mu'u põ'rã pãjãrã waro masãputiato. Tamar, Judã na macũ Fares wa'a'caronojõ wa'ato.

¹³ Booz cũ ni'caronojõta, Rure cũ ya wi'ipu miaa, core numoticu niwĩ. Be'ro co me'rã nicã, Õ'acũ core nijĩpaco wa'acã weecu niwĩ. Tojo wee ni'cũ põ'rãtico niwõ. ¹⁴ Tojo wa'acã í'arã, Beléjãrã numia Noemírẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũrẽ "Añuyurũami", ni e'catipeorã. Ni'cãcã mu'urẽ pãrãmiticã weeami. Cũrẽ mu'urẽ co'tedutigu o'oami. Israe curuacjãrã cãrẽ añurõ ucũyurũnũ'cãto. ¹⁵ Cũ mu'u pãrãmi mu'urẽ wãcũtutuacã weegusami. Mu'u bucuo nirĩ curare mu'urẽ co'tegusami. Mu'u macũ numo ní'co cãrẽ põ'rãtiamõ. Co mu'urẽ upũtu waro ma'imo. Mu'u siete põ'rãtibõ'caro nemorõ wapatimo, nicãrã niwã.

¹⁶ Be'ro Noemí wĩ'magũrẽ wũamii, cãrẽ í'anũrũ, co'te masõco niwõ. ¹⁷ Numia co ya wi'ĩ pu'tocjãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Ni'cãrõacãrẽ Noemí ni'cũ wĩ'magũ pãrãmitimo, nicãrã niwã.

Cũrẽ Obed wãme õ'ocãrã niwã. Be'ropure cũ Isai pacu nicu niwĩ. Isai pe'e Davi pacu nicu niwĩ.

Davi ñecũsumua wãme ni'i

¹⁸ A'ticũrã Fares pãrãmerã nisirutudijarã nicãrã niwã:

Fares Hezrõn pacu nicu niwĩ.

¹⁹ Hezrõn Ram pacu nicu niwĩ. Ram Aminadab pacu nicu niwĩ.

²⁰ Aminadab Naasõn pacu nicu niwĩ. Nahasõn Salmõn pacu nicu niwĩ.

²¹ Salmõn Booz pacu nicu niwĩ. Booz Obed pacu nicu niwĩ.

²² Obed Isai pacu nicu niwĩ. Isai Davi pacu nicu niwĩ.

Ester

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ester wāmetiri pūrī Persia di'tapu core wa'a'quere, co weeseticū'quere were'le. Ti di'ta wiogu waro Asuero wāmetigu cū nūmorē cō'aca be'ro Ester core dūcayuco niwō.

Tojo wa'áca be'ro co mūgū Mardoqueo pūarā surara wiorā Asuerore wējēsī'rīcā tu'ogu, Estere werecu niwī. Co pe'e wiogupure wereturiaco niwō. Mardoqueo, Ester judío masā nicārā niwā. Tojo wa'áca be'ro Asuero Amārē cū docacjū wiogu sōrōcu niwī. Amán judío masārē wējēsī'rīcūcu niwī. Tojo weegu cū wiogu dutiro me'rā nipe'tirā judío masā Persiapu nirārē wējēatjere apocu niwī. Mardoqueo tere tu'ogu, Estere “Te cjasere wiogu me'rā ucūbosago wa'aya”, nicu niwī. Wiogu me'rā co ucūca be'ro, co acawererā judío masārē yu'rūweticā weeco niwō. Tojo weegu wiogu judío masārē wējērōnojō o'ogu, Amán pe'ere wējēdūticu niwī.

A'tiro wee judío masā yu'rūweticūcārā niwā.

Ester nirī pūrī dasea ye me'rā quetiwerero weronjō ojano'caro niwū. Nipe'tise versicolori ojano'ña marīcaro niwū. “Apeye yu'rūoro ni'i” nise pe'e pejeti ucūse ɯseri me'rā ojano'caro niwū.

Wiogu Asuero cū bosenuɯ wee'que ni'i

(Est 1.1-22)

A'te queti wiogu Asuero wāmetigu peje waro ciento veintisiete di'ta cū dutise cūori cura tojo wa'acaro niwū. Te di'ta India wāmetiropu me'rā nu'cā, téé Etiopía wāmetiropu nituocarō niwū. Cū pe'e Susa wāmetiri macāpu nibutiacu niwī. Tojo weerā surara ti macārē añurō co'temujācārā niwā.

Asuero i'tia cū'ma cū wiogu sājāca be'ro cū me'rā da'rarārē, cūrē weetamurārē, nipe'tirā wiorārē da'ratamurārē bosenuɯ sū'ori weepeocu niwī. Tojo nicā Persiacjārā surara wiorārē, Medocjārā surara wiorārē, nipe'tiro cū dutise di'tacjārā wiorārē sū'ori tojo weecu niwī. Na topu nise nūmūrīrē cū wiogu cūosere añubutiase nipe'tisere i'ocu niwī narē. Ti bosenuɯ wéerā, seis mujīpūrī bosenuɯticārā niwā. Ti bosenuɯ yapare wiogu Asuero cū wiogu nirī wi'i wijaaropu ni'cā semana bosenuɯ sū'ori weenemopeocu niwī. Nipe'tirā Susa wāmetiri macāpu nirā wiorā, tojo nicā mejō nirāpūta ti bosenuɯrē pijiono'cārā niwā.

Wiogu nūmo Vasti pe'e quē'rā wiogu Asuero ya wi'ipu na pijio'cārā nūmosānumiarē sū'ori ba'aco niwō.

Siete nūmūrī wiogu bosenuɯ nirī nūmu majā wiogu ɯ'seducaco vino sī'rītjāgū e'caticu niwī. Tojo weeri curare siete ɯmūa cūrē da'ratamurā cū “Añurō weema” ni, cū i'arārē pijicu niwī. Na Mehumán, Bizta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetar, Carcas wāmeticārā niwā. Narē a'tiro nicu niwī:

“Yu'ɯ nūmo, wiogo Vastire yu'ɯ tiropu pijiwā'cātia. Co wiogo dūpoapu pesari be'tore pesawā'cātiato”, nicu niwī. Co añugō wiogo nisere masā, tojo nicā wiorā i'amarīato nīgū, core pijiocu niwī. Diacjūta co añugō nico niwō. Co pe'e wiogu sō'oni'cārā cū “Añurō weerā nima” ni, cū pijidutigu o'ó'cārā pijicā, wa'asī'rītico niwō. Tojo weegu wiogu ɯpūtu waro uacu niwī.

Cū uayurūmajāgū, añurō masīrārē “¿De'ro weegusari yu'ɯ co me'rā?” ni sērītiña'cu niwī.

Na wiorānojō dutise masībutiarā pe'e wiogure weresācārā niwā. “Apego numio a'maña. Mū'ɯ tojo weecā, Vasti mejēta wiogo nigōsamo. Apego nigōsamo. Tojo weese me'rā dia'cū numia nipe'tiro mū'ɯ dutiri di'tacjārā na marāpūsumuarē wiopesase me'rā yu'tirāsama”, nicārā niwā. Na tojo nisere wiogu tu'sayurūacu niwī majā.

2

Estere wiogo sōrō'que ni'i
(Est 2.1-11,17-20)

Tojo weegu cūrē da'racō'terārē pājārā numia añurā numiarē a'madutigū o'ócu niwī. Narē bocatoja, Vastire ducayucjo, ma'ma wiogo wa'acjore besegutigū, cū wiogu nirī wi'ipū narē miitiduticū niwī.

Susa wāmetiri macāpū ni'cū judío masū Mardoqueo wāmetigū nicū niwī. Cū Jair macū, Simei, tojo nicā Cis pārāmi nituriagū, Benjamí ya curuacjū nicū niwī. Cū āpērā pājārā me'rā Babilonia wiogu Nabucodonosore Jerusalépu ní'cu cō'awīrōno'cu niwī. Jeconías, Judá di'ta wiogu me'rā cō'awīrōno'cu niwī. Cū Mardoqueo, cū pacū ma'mi macō Hadasa wāmetigore pacū, paco wéríca be'ro masōcu niwī. Co apetero Ester pisuno'co, numio añugō waro nico niwō. Tojo weerā wiogu Asuerore da'racō'terā cū ya wi'ipū āpērā numia pājārā me'rā core miacārā niwā. Core Hegai, wiogu ya wi'ire numiarē co'tegupure wiacārā niwā.

Wiogūre da'racō'tegu, numiarē sū'ori co'tegu, Hegai Estere tū'sayū'rūacu niwī. Tojo weegu core añurō weecu niwī. Cū co judío masō nisere masīticū niwī. Mardoqueo core ne āpērārē tere wereduticū niwī. Nipe'tise nūmūrī Mardoqueo wiogu ya wi'i numia na nirō pōtēorōpū Estere “¿De'ro wa'amiti?”, ni masīsī'rīgū, ī'abajaque'amajācu niwī.

Ni'cā cū'ma yū'rúca be'ropū Estere majā wiogu tiropū ni'cā ñami cū me'rā cārīrō nicaro niwū. Wiogu āpērā numia yū'rūoro Estere tū'sayū'rūmajāgū, wiogo pesari be'tore co dūpoapū peocu niwī. Tojo wee Vasti ducayuro core wiogo sōrōcu niwī. Be'ro core pajiri bosenuṁṁ weepeogu, sū'ori ba'acu niwī. Ti bosenuṁṁ nicārē nipe'tirā cū me'rā da'rarārē, cūrē weetamurārē pijiocū niwī. Nipe'tise di'ta cū dutiro doca nise di'tacjārārē “Bosenuṁṁ wa'arotiro wee'e”, nío'ocu niwī. Wiorā na weewūaronojōta narē peje apeyenojō o'ocu niwī. Titare wiogu core, “Judío masō nimo” ni, masīticū niwī.

Mardoqueo surara na wiogūre wējēsī'rīsere tū'oboca'que ni'i
(Est 2.21-23)

Ni'cā nūmū Mardoqueo wiogūre co'terā pūarā surara wiorā, Bigtán, Teres wāmetirārē, na “Wiogūre wējērā” ni aposere tū'ocu niwī. Tojo weegu cū Estepure werecu niwī. Co pe'e quē'rā Mardoqueo cū ní'quere wiogūpūre wereturiaco niwō. Wiogu tere tū'ogu, na tojo weesī'rīsere besecu niwī. Beseboca, “Wiogo Ester ní'que diacjūta niapā”, nicū niwī. Be'ro na pūarā surara wiorārē yucūgūpū dū'teyooduticū niwī. Te tojo wa'asere, ni'cā pūrī cū wiogu sājānū'cācatero wee'quere ojaō'orī pūrīpū ojaō'oduticū niwī.

3

Amán cū judío masārē wējēsī'rīmi'que ni'i
(Est 3.1-15)

Be'ro wiogu ni'cū cū me'rā da'ragū, Amán wāmetigū me'rā e'catiyū'rūacu niwī. Cū Hamedata macū, Agag pārāmi nituriagūpū nicū niwī. Tojo weegu cūrē āpērā da'rarā bu'ipū da'rase cūucu niwī. Tojo nicā, wiogu nipe'tirārē Amārē ējōpeose ī'orā, paamu'rīque'aduticū niwī. Te dutisere nipe'tirā wiorā cū ya wi'ipū nirā queoro weecārā niwā.

Mardoqueo dia'cū cūrē ī'agū, paamu'rīque'aticū niwī. Amán cūrē wiopesase me'rā paamu'rīque'aticā ī'agū, uayū'rūacu niwī. Cū Mardoqueore “Ti curuacjū nimi” ni, tū'otojacū niwī. Tojo weegu “Cū se'sarore bu'iri da'reesome”, nicū niwī. Tojo weeronojō o'ogu, “¿De'ro wee nipe'tirā judío masā Asuero cū dutise di'tapū nirārē pe'oroṁamitito?”, ni wācūcu niwī.

Tojo weegu judío masārē wējēatji nūmūrē beseduticū niwī. Na tojo weebocāca nūmū nituori mujipū trece nicā nicaro niwū.

Be'ro Amán wiogu tiropū ī'agū wa'acu niwī. Cūrē a'tiro nicū niwī:

2: +ī'ña glosariopū “judío masā”.

—Nipe'tise mu'u dutise di'tapure ni'cã curuacjãrã ãpẽrã wa'teropure mejẽcã weese-tirã, mu'u dutisere weetima. Tojo weegu narẽ wẽjẽcõ'arõua'a, nicu niwĩ Amán.

Cũ tojo nicã tu'ogu, wiogu cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u de'ro weesirĩrõ weeya. Ni'cã dutiro “Narẽ tojo wee wẽjẽrãti” nisere ojaya, nicu niwĩ. Be'ro Amán, judío masãrẽ i'atu'tiri masãrẽ cũ wiogu omopica tuusãari be'tore te dutise oja'quere ñacũudutigũ o'ocu niwĩ.

Tojo weegu Amán, wiogu Asuero cũ dutise macãrĩcjãrãrẽ nipe'tisepure papera ojaõ'oduticu niwĩ. Ti pũrĩpũre nipe'tirãpũre “Ni'cã numũta judío masãrẽ wẽjẽpe'ocã'ña. Nipe'tirã wĩ'marã, ma'mapjia, bucũrã, numiarẽ wẽjẽpe'ocã'ña. Na ye ní'quere miiwapaaya”, ni ojano'caro niwũ. Narẽ wẽjẽatji numũ pe'e nituori mujĩpũ trece nicã nicaro niwũ.

4

Mardoqueo Estere weetamuse sãrĩ'que ni'i (Est 4.1-17)

Mardoqueo nipe'tise tojo wa'asere masĩgũ, cũ bujawetisere i'ogũ, cũ ye su'tire tũ'rẽcu niwĩ. Tojo nicã su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, cũ dupoapũre nujãrẽ órẽpeocu niwĩ. Tojo nicã, upũtu ña'arõ tu'oña'gũ, dujasewã'a, nipe'tiri macãpũ caricũsijacu niwĩ. Téé wiogu ya wĩ'i sãjãarõ tiropũ caricũejacu niwĩ. Tojo su'ti sãñarãnojõrẽ ne topũre sãjãadutiticãrã niwã. Tojo nicã, apeye macãrĩpũ wiogu cũ judío masãrẽ wẽjẽdutio'ose etacaro niwũ. Tojo weerã judío masã te macãrĩpũ nirã ña'abutiario tu'oña'cãrã niwã. Na bujawetisere i'orã, be'ticãrã niwã. Uti, upũtu caricũcãrã niwã. Pãjãrã nujã bu'ipũ cũña, tojo nicã su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñacãrã niwã.

Be'ro ni'cãrẽrã da'raco'terã Estepũre “Mardoqueo su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña weetjãgũ, upũtu waro bujawetigũ, caricũ utigũ weemi,” ni werecãrã niwã. Tojo nicã tu'ogo, co ni'cũ core da'raco'tegũ Hatac wãmetigũre “¿De'ro wa'amiparito?” ni sãrĩtiña'dutigõ o'óco niwõ. Cũ wa'a, Mardoqueore sãrĩtiña'cu niwĩ.

Mardoqueo Hatate, wiogu judío masãrẽ wẽjẽdutise cũ cũu'quere werecu niwĩ. Tojo nicã, narẽ wiogu wẽjẽdutise oja'quere i'adutigũ, wiogopũre ni'cã pũrĩ te oja'quere o'ócu niwĩ. “Mu'u wiogupũre marĩ acawererã judío masãrẽ ‘Wẽjẽticã'ña’, ni sãrĩbosaya”, ni queti o'ócu niwĩ. Hatac wiogo tiropũ eta, Mardoqueo cũ ní'quere werepe'ocu niwĩ.

Co apaturi Hatate Mardoqueo tiropũ “Wiwogũ nirõpũ ne ni'cũ sãjãata basiowe'e. Cũ pijicãpũ dia'cũ sãjãata basio'o”, ni weredutigõ o'óco niwõ. “Tojowaro sãjãácãma, cũ wẽjẽcũsami. Cũ wiogu cuocjũ uru me'rã da're'cu me'rã síopuacã dia'cũrẽ yu'rũwetino'rõsa'a”, nico niwõ. Ni'cã mujĩpũ yu'rũcaro niwũ, cũ core ne pijiotiro.

Be'ro Hatac wa'a, Mardoqueore co ní'quere wereturiacu niwĩ. Mardoqueo co tojo nisere tu'ogu, core a'tiro ni queti o'ócu niwĩ: “Mu'u, ‘Wiwogũ ya wĩ'ipũ nise me'rã dia'cũ ni'cõta judío masõ yu'rũgosa'a’, ni wãcũticã'ña. Mu'u ni'cãrõacã wiogũre sãrĩtigo, tojowaro tu'oña'gõ, ãpẽrã pe'e judío masãrẽ yu'rũorãsama. Mu'u, mu'u pacu acawererã wẽrĩpe'tia wa'arãsa'a. Mu'u ni'cãrõacãrẽ a'tiro wa'asenojõrẽ weetamuacjota wiogo sãjãpã,” ni wereduticu niwĩ. Be'ro Hatac co tiropũ wa'a, Mardoqueo cũ ní'quere core werecu niwĩ.

Tojo nicã tu'ogo, co a'tiro Mardoqueore yu'tio'oco niwõ: “Mu'u wa'a weetjãgũ, nipe'tirã judío masã Susa macãpũ nirãrẽ nerẽdutigu wa'aya. Ye niatjere yu'ũre be'ti-bosato. Ñami, umũco i'tia numũ, ne ba'ati, sĩ'rĩticã'to. Yu'u quẽ'rã, yu'ũre da'raco'terã numia me'rã mejãrõta weerãsa'a. Tu'ajanu'cõ, wiogu tiropũ i'agõ wa'agoti. Yu'ũre pijitimicã wa'ago, wiorã dutisere yu'rũnu'cãgõ weebosa'a. Yu'ũre wẽjẽsĩ'rĩrã, wẽjẽato”, nico niwõ.

Be'ro da'raco'tegũ Mardoqueo tiropũ te quetire weregu etacu niwĩ. Tere tu'ogu, Mardoqueo nipe'tise Ester co duti'caronojõta weecu niwĩ.

5

Ester wiogu Asuerore co ucū'que ni'i
(Est 5.1-8)

I'tia nūmū na be'tíca be'ro Ester wiogo sãñase su'tire sãña, wiogu nirī tucū pōtēorōpū wa'aco niwō. Wiogu core ī'agū, cū duticjū uru me'rã da're'cū me'rã síopuocū niwī. Cū tojo weecã ī'agō, cū nirī tucūpū sãjãaco niwō.

Be'ro wiogu core sērītiña'cū niwī:

—¿Wiogo Ester, yu'u mū'urē de'ro weecã uati? Mū'u yu'ure deco me'rã yu'u dutisere sērīcã, mū'urē o'omasī'i, nicū niwī.

Co cūrē yu'tico niwō:

—Wiogu, mū'urē añucã, ni'cãcã yu'u mū'urē ba'ase do'aduti'quere Amán me'rã ba'agu a'ticã uasa'a, nico niwō.

Tojo nicã tu'ogu, wiogu Amárē pijiduticū niwī. Be'ro na p̄arãp̄ta co tiropū ba'arã wa'acãrã niwã. Na ba'adujiri cura wiogu Estere a'tiro nicū niwī:

—Mū'u uasere sērīña. Mū'u deco me'rã yu'u dutisere sērīcã, mū'urē o'omasī'i, nicū niwī.

Ester cūrē yu'tico niwō:

—A'te dia'cūrē mū'urē sērīgōti. Wiogu, mū'u yu'ure ma'ígū, yu'u sērīsere o'osī'rīgū, a'tiro weeya. Ñamiacã Amán me'rã ba'patitjāgū, yu'u ba'ase do'adutisere apaturi ba'agu a'tia. Mū'u ba'agu ejacã, yu'u uasere mū'urē sērīgōti, ni yu'tico niwō.

Amán Mardoqueore cū ī'atu'ti'que ni'i
(Est 5.9-14)

Na ba'áca be'ro Amán cū ya wi'ipu tojáágū, Mardoqueore bocaecacū niwī. Mardoqueo cū weew̄aronojōp̄ma cūrē ī'agū, ne wã'cãnu'cãti, cūrē wiopesase me'rã ī'aticū niwī. Tere ī'agū, Amán uayur̄uacū niwī. Tojo uamigū, ne mejēcã weetiḡta, cū ya wi'ipu tojaa wa'acū niwī. Topū tojatagū, cū nūmorē, tojo nicã cū me'rãcjārãp̄ure pijineocū niwī. Nipe'tise cū niyeru c̄osere, cū pō'rã umuarē, cūrē wiogu añubutiasē da'rase cūu'quere werecū niwī. A'tiro ninemocū niwī narē:

—Apeyema wiogo Ester yu'u se'sarore wiogu me'rã ba'adutigo pijiamo. Tojo weego ñamiacã quē'rãrē apaturi ba'adutigo pijiamo. Tojo nimicã, judío masū Mardoqueo wiogu ya wi'i sope p̄to cū dujicã, tu'satisa'a. Tojo weero wiogo co yu'ure ba'adutigo pijise yu'ure ne wapamarī'i, nicū niwī.

Tojo nicã tu'orã, cū nūmo, cū me'rãcjārã cūrē “A'tiro pe'e weeya”, nicãrã niwã:

—Ni'cãgū masãrē na du'teyoo wējēacj̄ure nu'cōdutiya. Tiḡure veintidós metros u'muacj̄u nu'cōdutiya. Ñamiacã ñamiña'cūrō wioḡure, “Mardoqueore topū du'teyoodutiya”, ni sērīña. Tojo weegu mū'u ne wãcūque'tiro marīrō wiogu me'rã ba'agu wa'agusa'a, nicãrã niwã cūrē.

Na tojo nisere tu'ogu, Amán tu'sayur̄uacū niwī. Tojo weegu na du'teyoo wējēacj̄ure nu'cōdutigu o'ócū niwī.

6

Mardoqueore añurō wa'a'que ni'i
(Est 6.1-14)

Ti ñamirē wiogu Asuero ne cãrīmasīticū niwī. Tojo weegu ni'cū cūrē da'raco'teḡure na wiogu cū sãjãnu'cãcateropū “Tojo wa'a'a”, ni ojaō'orī pūrīrē miiwijatiduti, bu'eña'duticū niwī. Wioḡure tere bu'ewã'cãgū, Mardoqueo p̄arã surara wiorã, Bigtán, Teres wãmetirã, na wioḡure “Wējērãti” ni apoyu'quere cū were'quere bu'eejacū niwī.

Tere tu'ogu, wiogu cūrē da'raco'terãrē “Mardoqueore yu'ure añurō wee'que wapare ¿ñe'enojōrē cūrē o'ori?” ni sērītiña'cū niwī.

Cūrē da'raco'terã pe'e “O'ono'ña marīwū”, nicãrã niwã.

Na tojo nirĩ cura Mardoqueore na “Wějērāti” ni nu'cō'cupu du'teyoodutiguti nígũ, Amán wiogure sērīgũ sājāacu niwĩ. Amán ne ni'cā usero ni wiorētimicā, wiogu cūrē ĩ'a, a'tiro sērītiña'cu niwĩ:

—¿Mu'u tu'oña'cā, yu'ure añurō wee'que wapa ñe'enojō yu'u o'ocā añubosari?

Amán pe'e “Yu'ureta nigũ weesami; yu'ure apeyenojō añurō weesī'rīgũ weesami” ni wācũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u tu'oña'cā, cūrē mu'u wiogu su'ti sãñasenojōrē sãñagũsami. Tojo nicā, ni'cũ mu'u yagu cabayu mu'u pesagunojō bu'ipu mājāpejagusami. Be'ro mu'u me'rā da'ragu waro Susa macā decopu cabayure wejee, su'ori a'tiro caricũsijagusami: “Wiogu, masũrē cũ añurō weesī'rīgũrē a'tiro añurō wee'omi,” nicu niwĩ Amán.

Tere tu'ogu, wiogu nicu niwĩ:

—¿Mu'u tojo wācũse añuyu'rua'a! Maata wa'a weetjĩagũ, nipe'tise mu'u “Weeguti” ní'quere Mardoqueo judío masũrē tojo weegu wa'aya, nicu niwĩ.

Wiogu tojo nica be'ro maata Amán cūrē ĩ'atu'timicũre cũ wiogure “Tojo weerua'a” ní'quere weecu niwĩ. Tojo weegu Mardoqueore wiogu su'ti sãñasenojōrē sãa, ni'cũ wiogu yagu cabayu bu'ipu miipeo, macā decopu cūrē su'ori a'tiro ni caricũsijacu niwĩ: “Wiogu masũrē cũ añurō weesī'rīgũrē a'tiro añurō wee'omi,” ni caricũcu niwĩ.

Cũ tere tu'ajaca be'ro Amán cũ ya wi'ipu uputu bujawetise me'rā bopoyagu tojaa wa'acu niwĩ. Topu tojatagu, cũ numorē, cũ me'rācjārārē, cūrē wa'a'quere werecu niwĩ. Cũ wiogupure “Mardoqueore du'teyoo wējēdutiroma'a” ni, ne cã'rō sērīma'aticu niwĩ.

Tere tu'orā, cũ numo, cũ me'rācjārā a'tiro nicārā niwā:

—Cũ Mardoqueo judío masũ nicāma, mu'u cūrē ne mejēcā weemasĩsome. Cũ pe'e mu'urē mejēcā wa'acā weegusami, nicārā niwā.

Na tojo nirĩ cura wiogu Asuerore da'raco'teri masā Amárē Ester tiropu apaturi ba'adutirā pijirā etacārā niwā.

7

Amárē na yucugupu du'teyoo wējē'que ni'i
(Est 7.1-10)

Tojo weegu wiogu, Amán me'rā Ester tiropu ba'arā wa'acārā niwā. Wiogu na sī'rĩ, ba'ari cura wiogore “¿Mu'u ñe'enojōrē sērīsī'rĩmiati? Mu'u yu'u dutisere deco me'rā sērīcā, o'oguti”, nicu niwĩ.

Co cūrē a'tiro yu'tico niwō:

—Yu'ure, yu'u acawererā judío masārē wējēticā'ña, ni sērīgōti. Ũsārē ĩ'atu'tigu nipe'tirārē wējēpe'ogutigu weemi. Ũsārē apērāpũre da'rawā'ñaco'tedutirā duacāma, mu'urē caribotiboapā, nico niwō.

Tere tu'ogu, wiogu core sērītiña'cu niwĩ:

—¿Noanojō a'te ña'ase pacare weebutiabosari?

Wiogo cūrē yu'tico niwō:

—A'to dujimi. Ā'rĩ Amán nimi ũsārē ĩ'atu'ti “Wějēcō'agũti” nigũ, nico niwō.

Co weresāsere tu'ogu, Amán uiyu'ru, bu'agu weronojō tojacu niwĩ.

Wiogu Asuero pe'e uputu uase me'rā wijaaropu na o'ori ote'caropu wijaa wa'acu niwĩ. Amán pe'e “Wiogu yu'ure wējēdutigusami”, ni wācũcu niwĩ. Tojo weegu Estere “Yu'ure wējēticā'to”, ni sērīgũ, co me'rā ti tucũpu tojacu niwĩ.

Cũ co me'rā ucũrĩ cura wiogu wijaaropu ní'cu apaturi sājāejacu niwĩ tja. Amán co tiropu ejaque'acā ĩ'agũ, wiogu a'tiro ni caricũcu niwĩ:

—¿Ya wĩ'i, yu'u ĩ'orõpu wiogo warore ña'arō weesī'rĩ weeti mu'u? nicu niwĩ. Wiogu cũ ucũca be'ro maata cūrē da'raco'terā Amán diapoare mo'acārā niwā.* Maata cūrē da'raco'terā Amán cũ “Mardoqueore du'teyoo wējēgũti” ni apoyu'quere werecārā niwā.

* 7: Persia di'tapũre bu'iritirārē na wējēacjũre na diapoare mo'acũcārā niwā. Tojo nicā, wiogure apaturi ĩ'anemosome nĩrā, tojo weecũcārā niwā.

Na tojo nicã tu'ogu, “Amán cū nu'cōduti'cuputa cūrē duteyoo, wējērã wa'aya”, nicu niwī wioḡu.

Tojo weerã Amárē cū Mardoqueore du'teyoobo'cupu du'teyoo wējēcã'cārã niwã. Te me'rã wioḡu cū uputu ua'que pe'tia wa'acaro niwũ.

8

Wioḡu judío masārē apeye dutise oja'que ni'i
(Est 8.1-13)

Ti nũmũta Ester Mardoqueore “Cũ yu'u ma'mi nimi”, nico niwõ. Tojo wee wioḡu Amán cū da'rase cuomi'quere Mardoqueore o'ocu niwĩ. Tojo nimicã, judío masārē wējēdutise nicã'caro niwũ yujupu. Tojo weego, be'ro Ester apaturi wioḡu tiropu wa'aco niwõ. Co wioḡu tiropu ejacã, cū yagu tuacju uru me'rã da're'cure síopuocu niwĩ tja. Co wioḡure “Amán cū dutise cū'quere weeticã'to. Tojo weecãma, judío masārē wējēpe'ocã'bosama”, ni sērīco niwõ.

Co tojo nicã tu'ogu, core werecu niwĩ:

—Te dutisere yu'u omopica tuusārī be'to me'rã yu'u wãmerē ñacũuno'wũ. Tojo weegu tere “Weeticã'ña”, ni cã'motata basiowe'e, nicu niwĩ. Tojo nimigũ, mu'u, Mardoqueo me'rã apeye dutise ojaya, nicu niwĩ. Na cū ní'caronojõta weecãrã niwã. Na oja'que judío masārē “Musã quē'rã na ‘Wējērãti’ cúuca nũmurē musārē wējēsī'rĩrãnojõrē wējēa'meña” nisere ojacãrã niwã. Te dutise nipe'tirã na ucũse me'rã nipe'tiro wioḡu Asuero cū dutise di'tapure, te macãrĩpũre oja o'õno'caro niwũ. Nipe'tise macãrĩpu te pũrĩrē o'õcãrã niwã. Nĩtuori mujĩpũ trece nicã wioḡu dutise na judío masārē wējēatje nicaro nimiwũ.

9

Judío masã na a'mewējē wapata'a'que ni'i
(Est 9.1-10)

Ti nũmu nicã, judío masārē waparãtirã “Narē wējēcõ'arãti” ni, na co'teri nũmu nicaro nimiwũ. Na wãcũ'caronojõ ne wa'aticaro niwũ. Judío masã pe'e narē wējē yu'rũoquejocã'cārã niwã. Nipe'tiro Asuero wioḡu cū dutise di'tapure judío masã na nise macãrĩpũre narē wējēsī'rĩrãnojõ me'rã a'mewējērãti nĩrã, nerēcãrã niwã. Ne ãpērã na me'rã a'mewējēsī'rĩticãrã niwã. Judío masārē na uise nipe'tiropu se'sape'tia wa'acaro niwũ. Nipe'tirã, te di'ta, te macãrĩcãrã wiorã, wiorãrē weetamurãnojõ Mardoqueore uirã, judío masã pe'ere weetamucãrã niwã. Cũ wioḡu ya wi'ipũre cū quē'rã wioḡu niyucã, cū “Tojo weepũ” nise nipe'tiro ti di'ta nise macãrĩpũre se'sa wa'acaro niwũ. Tojo weegu Mardoqueo umãcorinũcũ nemorõ tutuagu wa'acu niwĩ.

Judío masã di'pĩrĩ paca me'rã narē waparãti'cãrãrē wējēpe'ocãrã niwã. Nipe'tirãpũreta pe'obutiacãrã niwã. Na de'ro weesĩ'rĩrõ narē weecãrã niwã. Judío masã Susa, wioḡu nĩrĩ macãpu nĩrã narē waparãti'cãrãrē quinientos wa'tero masārē wējēcãrã niwã. Tojo nicã diez Amán põ'rã ní'cãrãrē wējēcãrã niwã. Na cuo'que pe'ema ñe'eticãrã niwã. Na a'tiro wãmeticãrã niwã: Parsandata, Dalfón, Aspata, Porata, Adalía, Aridata, Parmasta, Arisai, Aridai, Vaizata nicãrã niwã. Amán, Hamedata macũ, judío masārē i'atu'tiri masũ nicu niwĩ.

Purim wãmetiri bosenu nũmurē cū'que ni'i
(Est 9.20-23,26)

Na a'mewējēca be'ro ni'cã nũmu bosenu cūucãrã niwã. Mardoqueo cū oja'queno-jõrēta narē cū'marĩnũcũ ti mujĩpũnojõrēta catorce, quince nicã bosenu mĩtiduticu niwĩ. Tojo weese me'rã narē waparãtĩmi'cãrãrē yu'rũwetĩ'quere wãcũsirutucãrã niwã. Tojo weerã na te nũmurĩrē e'catise me'rã bosenu mĩrĩ paca ba'ase me'rã weecãrã niwã. ãpērãrē na basu a'merĩ apeyenojõ o'ocãrã niwã. Pajasecuorã quē'rãrē weetamurã, apeyenojõ o'ocãrã niwã. A'ti bosenu weesere cū'marĩnũcũ judío masã tojo weeset-inu'cũcã'cārã niwã. Mardoqueo cū oja'quereta weecãrã niwã.

Ti bosenu~~m~~urẽ Purim pisucãrã niwã.

10

Mardoqueo wioḡu dutise doca wa'a'que ni'i
(*Est 10.3*)

Persiapure Mardoqueo wioḡu mejõ nigũ mejêta wa'acu niwĩ. Wioḡu Asuero se'saro Mardoqueo nemorõ wioḡu waro nicu niwĩ. Na nipe'tirãputa cũrẽ wiopesase me'rã ã'acãrã niwã. Mardoqueo nipe'tirã judío masãrẽ uputu weetamucu niwĩ.

Joná

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrī Joná, Israe curuacjū, Ō'acū yere weremu'tārī masū ye cjasere were'e. Ō'acū cūrē ape di'tapū Nínive wāmetiri macāpū cū bu'iri da'reatje cjasere weredutigū o'ómicū niwī. Cū pe'e wa'asī'rītīgū, aperopū du'tiamicū niwī. Cū du'tiari cura Jonárē wa'iwū pajigūjo ba'acū niwī. Wa'iwū cūrē e'ocūuca be'ro Joná Nínivepū a'tiro ni weregū wa'acū niwī: “Mūsārē cuarenta nūmūrī be'ro Ō'acū bu'iri da'regūsami”, nicū niwī. Be'ro Ō'acū na ña'arō wee'quere bu'jaweti, dūcayucā ī'agū, acobojocū niwī. Joná pe'e cū tojo weecā ī'agū, ua wa'acū niwī. Cū tojo uacā ī'agū, Ō'acū “Masārē pajaña'rōña'a” nisere werecu niwī.

A'ti pūrī Ō'acū masā na ña'arō wee'quere acobojose sērīcā, pajaña'sami nisere were'e.

Joná Ō'acūrē du'tia'que queti ni'i

¹ Ni'cā nūmū Ō'acū Joná Amitai macūrē a'tiro nicū niwī: ² “Pajiri macā Nínivepū wa'a weetjāgū, a'tiro weregū wa'aya. Na ña'arō weesetise yū'upure eja'a. Tojo weegū yū'u narē bu'iri da'regūti”, nicū niwī.

³ Joná pe'e Ō'acūrē yū'tironojō o'ogū, Ō'acūrē du'tīgū, Jope nirī petapū bu'acū niwī. Topū yucūsu Tarsis wāmetiri macāpū wa'apjare bocaajacu niwī. Cū ti macāpū wa'agūti nīgū, topū wa'ase wapare wapayecu niwī. Wapayetoja, tiwūpū mājāsājācu niwī. ⁴ Cū tojo weecā, Ō'acū ti maajo decopū upūtu wī'rō wēe, bupō paacā weecu niwī. Tojo wa'acā, tiwūpū nirā “Yucūsu batarotiro wee'e”, nicārā niwā. ⁵ Tiwūre da'racō'terā upūtu uirā, nanūcū na ējōpeorānojōrē “Weetamuña”, ni sērīcārā niwā. Be'ro tiwū nūcūtipjū tojato nīrā, na miase nūcūsere ti maajopū doqueñope'ocārā niwā. Joná pe'e tojo wa'ari curare na apeyenojō nūrōrī tucūpū dijaa, cārīyū'rūque'a wa'acū niwī. ⁶ Cū tojo weecā ī'agū, tiwūre dutīgū cū tiropū dijaa, cūrē nicū niwī:

—Mū'u wūjabucū, ¿de'ro weegū cārīsāñati? Wā'cāña. Mū'u ējōpeogūre sērīña. Apepero weegū cū marīrē ī'a, yū'rūogūsami, nicū niwī.

⁷ Tojo wa'ari curare tiwūpū da'rarā na basu a'merī ucūcārā niwā:

—¿Marīrē noa ye bu'iri tojo wa'amitito? nīrā, marī ējōpeorārē besedutirā, mejō nībocarā, nicārā niwā. Na tojo weecā, Joná bu'iritīgū wijacu niwī. ⁸ Tojo wa'acā ī'arā, cūrē nicārā niwā:

—Ūsārē wereya. ¿De'ro weero marīrē tojo ña'arō wa'amitito? ¿Mū'u ñe'enojōrē da'rati? ¿No'opū nī'cū a'tiati? ¿Di di'tacjū niti? ¿Di curuacjū o ñamūnojō masū niti mū'u? ni sērītiña'cārā niwā.

⁹ Joná narē yū'ticū niwī:

—Yū'u hebreo masū ni'i. Ō'acū u'mūsecjū, dia pajiri maa, di'tare wee'cure ējōpeo'o.

¹⁰⁻¹¹ Joná tiwū da'rarārē “Ō'acūrē du'tīgū wee'e”, ni werecu niwī. Cū tojo nisere tu'orā, upūtu uicārā niwā. Siape'e me'rā wī'rō upūtu wēe, pā'cōrī pacase wā'cācā ī'arā, cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weegū mū'u tojo weeati? Ūsā a'ti maajore di'tamarīacā uarā, ¿mū'urē de'ro weerāsari? nicārā niwā.

¹² Cū narē yū'ticū niwī:

—Yū'ure dia pajiri maapū doqueñoña. Mūsā tojo weecā, maa di'tamarīarōsa'a. Ye bu'irita wī'rō wēe, bupō upūtu paami, nicū niwī.

¹³ Cū tojo nimicā, tiwūre na tutuaro pōtēorō sumutopū wa'arā, wajanūjāmicārā niwā. Ne pōtēoticārā niwā. Dia siape'e me'rā nemorō pā'cōrī wā'cācaro niwū. ¹⁴ Tojo wa'acā ī'arā, Ō'acūrē upūtu sērīcārā niwā: “Ō'acū, ūsārē ā'rī ye bu'iri wērīcā weeticā'ña. Cū bu'iri moocāma, ūsārē ‘Na bu'iritima’, niticā'ña. Ō'acū, mū'u weesī'rīrō weeya”, nicārā niwā.

¹⁵ Tojo nitoja, Jonárē maapu doqueñocārā niwā. Na tojo wéeca be'ro pā'cōrī di'tamarīa wa'acaro niwū. ¹⁶ Tojo weecā ī'arā, tiwū da'rarā Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'cārā niwā. Tojo weerā cūrē wa'icare wējē, ūjūamorōpeocārā niwā. Tojo weetoja, “Mu'u me'rā a'tiro weerāti” ni, apocārā niwā.

¹⁷ Ō'acū pe'e na tojo weeri cura ni'cū wa'iwū pajigu Jonárē ba'adutigu o'ócū niwī. Joná cū po'peapure umuco, ñami i'tia nūmū sãñacu niwī.

2

Joná Ō'acūrē sērī'que ni'i

¹ Joná cū wa'iwū po'peapu sãñágū, Ō'acū cū wiogure a'tiro ni sērīcū niwī:

² “Ō'acū, yu'u ña'arō tu'oña'gū, mū'urē uputu sērīapu.

Mu'u yu'u sērīsere yu'tiapu.

Yu'u wērīse pu'to nígū, mū'urē uputu sērīapu.

Mu'u yu'u sērīsere tu'oapu.

³ Yu'ure maa ū'cūabutiapapu doqueñoapu.

Aco pō'rārī yu'ure ō'maqueō'oapu.

Pā'cōrī paca mū'u o'ó'que yu'ure paaqueō'omujāpu.

⁴ Tojo wa'acā, mū'u yu'ure cō'awā'cāsere tu'oña'pu.

‘Mu'u ya wi'i, mū'urē ējōpeori wi'i, ña'ase marīrī wi'i, Jerusalé cja wi'ire ī'asome majā', ni wācūasu.

⁵ Yu'u aco po'peapu nígū, wērīmiasu.

Dia pajiri maa po'peapu niapu.

Ti maa cjase áburi yu'u dūpoapure su'riwā'amujāpu.

⁶ Yu'u ū'cūabutiapapu dijatasu.

‘Ne wā'cāsoma’, ni wācūmiasu.

Ō'acū mū'u pe'e, yu'u wiogu, yu'u wērībo'cure yu'ruapu.

⁷ ‘Yu'u catiri umuco pe'tiro tiro we'e’ nígū, mū'urē wācūapu.

Yu'u sērīse mū'upure mū'u ya wi'i, ña'ase marīrī wi'ipū ejaapu.

⁸ Āpērā masā na ējōpeorā yee'quere ējōpeosiruturānojō, mū'u narē ma'isere masītisama.

⁹ Yu'u pūrīcā mū'urē e'catise o'ogu, wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeoguti.

Mū'urē ‘Yu'u tojo weeguti’ ní'quere weeguti.

Ō'acū, mū'u ni'cūta masārē yu'ruogu ni'i”, nicū niwī Joná.

¹⁰ Cū tojo níca be'ro Ō'acū wa'iwūpūre sãña'cure nucūporopu e'ocūcā weecu niwī.

3

Nínivecjārā na bujaweti ducayu'que ni'i

¹ Be'ro Ō'acū apaturi tja Jonárē Nínivecjārārē a'tiro weredutigu o'ócū niwī: ² “Nínivepu wa'aya. Yu'u mū'urē weredutisere tocjārārē weregū wa'aya”, nicū niwī.

³ Tojo weegu Joná Nínivepu weregū wa'acu niwī. Ō'acū duti'caronojōta weecu niwī majā. Ti macā pajibutiari macā nicaro niwū. Ti macārē nipe'tiropu yu'ruasi'rigū, i'tia nūmū pe'ori macā nicaro niwū. ⁴ Joná ti macāpu ne etari nūmūrē uputu busuro ucūcusiacu niwī: “Cuarenta nūmūrī be'ro a'ti macā Nínive pe'odijono'rōsa'a', nimi Ō'acū”, nicū niwī.

⁵ Cū tojo nicā tu'orā, ti macācjārā nipe'tirā bucūrā, wī'marā Ō'acū cū tojo nisere ējōpeocārā niwā. Tojo weerā “Be'tiroña'a” ni, na bujawetisere ī'orā, su'ti wāquīsenojōrē sãñacārā niwā. ⁶ Nínivecjū wiogu te quetire tu'ogu, cū wiogu dujiri cūmurōpu duji'cu wā'cānu'cācu niwī. Wā'cānu'cā, cū wiogu su'ti sãña'quere tuweecu niwī. Tuwee, su'ti wāquīsenojōrē sãña, nucūcāpu ejanujācu niwī.

⁷ Be'ro wiogu, tojo nicā cū docācjārā wiorā dutise ojacārā niwā. Nipe'tirā ti macācjārārē tere masīcā weecārā niwā.

Te na oja'que a'tiro nicaro niwū: “Ne ni'cū ba'aticā'ña. Tojo nicā, ne musā yarā wecuare, musā yarā ovejare ba'ase ecati, aco na sī'rīsere tīaticā'ña. ⁸ Tojo weronjō

o'orã, nipe'tirã musã ecarã me'rãta musã bujawetisere i'orã, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñaña. Musã wãcũrõ põtõorõ Õ'acũrẽ weetamuse ɸpɸtɸ sãrĩña. Musã basu ña'arõ weesetisere du'uya. Musã cumuca weesere du'uya. ⁹ Apetero weegũ Õ'acũ marĩrẽ pajaña'a, cũ uasere du'ubosami. Tojo weecã, marĩ wẽrĩsome", ni ojacãrã niwã.

¹⁰ Õ'acũ na ña'arõ weesere du'ucã i'agũ, cũ bu'iri da'regɸti nimi'quere weeticũ niwĩ.

4

¹ Õ'acũ Nínivecjãrãrẽ bu'iri da'reticã, Jonã tu'sati, ua wa'acũ niwĩ. ² Tojo weegũ Õ'acũrẽ ñubue, a'tiro ni ucũcũ niwĩ:

—Õ'acũ, yã di'tapɸ nícatere "A'tirotã wa'arosa'a", nimiwũ. Tojo weegũ "Sojaro me'rã Tarsis wãmetiri macãpɸ du'tiagɸti", nimiwũ. Yɸɸ masĩ'i, mɸɸ malise cɸogɸ, masãrẽ añurõ pajaña'a. Ne uamuñawe'e. Mɸɸ pajaña'yɸ'rɸatjãgũ, "Bu'iri da'regɸti" ní'cũ nimigũ, ne weewe'e. ³ Tojo weegũ Õ'acũ, yɸɸre wẽrĩcã weeya. Yɸɸ wẽrĩcã, nemorõ añurõsa'a, nicũ niwĩ.

⁴ Õ'acũ cũrẽ yɸ'ticũ niwĩ:

—¿Mɸɸ a'tiro uacã, mɸɸrẽ añu niti? nicũ niwĩ.

⁵ Jonã ti macãpɸ ní'cũ wija, ti macã yɸ'rɸropɸ mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'acũ niwĩ. Topɸ ni'cã wi'iacã buã, weetjãgũ, acoroadujicũ niwĩ. "Õ'acũ ti macãrẽ ¿de'ro weegɸsari?" ni, co'tedujigũ weecũ niwĩ.

⁶ Cũ to dujiri cura Õ'acũ Jonã tiropɸ ni'cã da pĩ'rĩcã weecũ niwĩ. Ti da cũ dupoare cã'mota'adutigɸ, añurõ tu'oña'dutigɸ, tojo weecũ niwĩ. Jonã ti da cã'mota'acã, ti da me'rã ɸpɸtɸ e'caticũ niwĩ. ⁷ Ape numɸ bo'reacã pe'e Õ'acũ ti dare wãquĩni'marãwũrẽ ba'acã weecũ niwĩ. Tojo wee ti da ñaia wa'acaro niwũ. ⁸ Mujĩpũ cũ asimujãticã, Õ'acũ wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro pe'e asi wẽtuumujãticã weecũ niwĩ. Jonã cũ dupoa diacjũ asiquepeoyucã, "Yɸɸ tu'omasise pe'tia wa'asa'a", ni tu'oña'cũ niwĩ. "Wẽrĩa wa'arõasa'a. Yɸɸ wẽrĩcã, nemorõ añurõsa'a", nicũ niwĩ.

⁹ Õ'acũ pe'e cũ tojo nisere tu'ogɸ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Mɸɸ ti da ñaise me'rã a'tiro uacã, añu niti?

—Yɸɸma añu ni'i. Mejõ yɸɸ uase yɸ'rɸmajãsa'a, ni yɸ'ticũ niwĩ Jonã.

¹⁰ Tojo nicã tu'ogɸ, Õ'acũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mɸɸ ti dare otetipã. Ti dare bu'ucãcã weetipã. Ti da se'saro ni'cã ñami bu'ucã, ape ñami ñaidija wa'apã. Tojo weemicã, mɸɸ ti dare ma'iapã. ¹¹ Yɸɸ pũrĩcã tjãgũta Nínivecjãrãrẽ pajaña'a. Ti macã pajiri macãrẽ ciento veinte mil yɸ'rɸoro wĩ'marã bu'iri marĩrã nima. Wa'icũrã quẽ'rã pãjãrã nima. Ti macãcjãrã pãjãrãrẽ pajaña'rõna'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

Mateo Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ā'rī romano masā wioḡure wapaseebosari masū nicu niwī. Cūrē Jesús Capernaupu nigūrē cū bu'esere sirutudutigu pijicu niwī.

A'te añuse quetire ojaḡu, cū tu'oña'rōnojō, cū ojasī'rīrōnojō ojacu niwī. Cū queoro nū'cā'que me'rā ojanū'cā, tu'ota basioro, queoro ojayapada'reocu niwī.

Ō'acū dūporocjārāpūre “Ni'cū masārē yu'rūoacjūre o'óguti”, nicu niwī. A'ti pūrī me'rā cū tojo ní'quere “Diacjūta weepī”, ni masīno'o.

Tojo weeḡu Mateo a'tiro ojaḡi. Ne waro dūporocjārāpūre ojanū'cāmujātīpī. Be'ro Jesús cū bajua'quere ojaḡi. Jesús treinta cū'marī būcūari cura Juā wāmeyeri masū ye cjasere ucūpī. Jesús wāmeyeno'sere, be'ro Galileapū werecusia'quere, cū masārē yu'rūomujā'quere téé Jerusalépu wērīgū wa'atuo'quere ojaḡi. Be'ro Jesús masāca be'ro cū bu'erā cūrē sirutu'cārārē “Nipe'tiro a'ti umūcopū bu'ecusiarā wa'aya” cū ní'quere ojayapatīpī.

A'ti pūrī Jesús masārē bu'eme'rīyū'rūapī nisere, Ō'acū cū dutise cūu'quere a'tiro nisī'rīrō wee'e, ni werepī. Tojo nicā Jesús wioḡu sājātjere werepī, ni ojano'o.

Jesucristo ñecūsūmūa na nituriamujāti'que ni'i

(Lc 3.23-38)

¹ A'ti pūrī Jesucristo ñecūsūmūa wāme me'rā ojanū'cāno'o. Jesucristo Ō'acū macū masū bajua'cu Abrahā judío masū nimū'tā'cu pārāmi nituriagū nicu niwī. Tojo nicā dūporocjūpu judío masā wioḡu Davi pārāmi nituriagū nicu niwī.

² Abrahā Isaa pacu nicu niwī. Isaa quē'rā Jacob pacu nicu niwī. Jacob Judá, tojo nicā cū ma'misūmūa, cū acabijirā pacu nicu niwī. ³ Judá Fares, Zara su'rūa'cārā pacu nicu niwī. Na paco Tamar wāmetico niwō. Fares Esrom pacu nicu niwī. Esrom Aram pacu nicu niwī. ⁴ Aram Aminadab pacu nicu niwī. Aminadab Naasón pacu nicu niwī. Naasón Salmón pacu nicu niwī. ⁵ Salmón Booz pacu nicu niwī. Booz paco Rahab wāmetico niwō. Booz Obed pacu nicu niwī. Cū paco Rut wāmetico niwō. Obed Isaí pacu nicu niwī. ⁶ Isaí judío masā wioḡu Davi pacu nicu niwī. Davi Urías nūmo ní'co me'rā Salomórē pō'rāticu niwī.

⁷ Salomó Roboam pacu nicu niwī. Roboam Abías pacu nicu niwī. Abías Asa pacu nicu niwī. ⁸ Asa Josafat pacu nicu niwī. Josafat Joram pacu nicu niwī. Joram Uzías pacu nicu niwī. ⁹ Uzías Jotam pacu nicu niwī. Jotam Acaz pacu nicu niwī. Acaz Ezequías pacu nicu niwī. ¹⁰ Ezequías Manasés pacu nicu niwī. Manasés Amón pacu nicu niwī. Amón Josías pacu nicu niwī. ¹¹ Josías Jeconías, tojo nicā cū acabijirā pacu nicu niwī. Titapūre Babilonia wāmetiri di'tacjārā Israe curuacjārārē ñe'e, na ya di'ta Babiloniapū miamujācārā niwā.

¹² Tojo wa'āca be'ro āpērā bajuacārā niwā. Jeconías Salatiel pacu nicu niwī. Salatiel Zorobabel pacu nicu niwī. ¹³ Zorobabel Abiud pacu nicu niwī. Abiud Eliaquim pacu nicu niwī. Eliaquim Azor pacu nicu niwī. ¹⁴ Azor Sadoc pacu nicu niwī. Sadoc Aquim pacu nicu niwī. Aquim Eliud pacu nicu niwī. ¹⁵ Eliud Eleazar pacu nicu niwī. Eleazar Matán pacu nicu niwī. Matán Jacob pacu nicu niwī. ¹⁶ Jacob José pacu nicu niwī. José María marāpu nicu niwī. Co Jesús masārē yu'rūoacjū Cristo na nigū paco nico niwō.

¹⁷ Tojo weero Abrahā me'rā dū'pocāti, téé Davi wioḡu nirī curapu catorce turiricjārā wa'acārā niwā. Be'ro Davi me'rā ticūseta tja nicaro niwū. Israe curuacjārārē Babilonia di'tapu na miacateropū nituocarō niwū. Be'ro Israe curuacjārārē Babiloniapū miāca be'rore tja ticūseta nicaro niwū. Téé Cristo cū bajuari curapu nituocarō niwū.

Jesucristo bajua'que ni'i

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo bajua'que a'tiro wa'acaro niwũ. María cã paco José me'rã omocã du'tegotigo weeco niwõ. Na ni'cãrõ me'rã nise dũporo co nijĩpaco nitojaco niwõ. Espĩritu Santu cã tutuaro me'rã core tojo wa'acã weecu niwĩ. ¹⁹ José co marãpũ niacjũ añurõ ãjõpeori masũ nicũ niwĩ. Co nijĩpaco nisere masĩmigũ, core ma'i cõ'asĩ'rĩtigũ, “Wiorãpũre weresãwe'e”, nicũ niwĩ. A'tiro pe'e wãcũcũ niwĩ. “Ya'yioropũ core du'ugũti”, nicũ nimiwĩ. ²⁰ Cã tojo wãcũrĩ cura cãrẽ quẽ'erõpũ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ u'mũsecjũ a'tiro nicũ niwĩ:

—José, Davi pãrãmi nituriagũ, Marĩare ña'arõ wãcũticã'ña. Espĩritu Santu cã tutuaro me'rã co upũpũ sãjãnu'cã, core nijĩpaco wa'acã weecu niwĩ. Tojo weegũ bopoyaro marĩrõ core mu'ũ numotiya. ²¹ Co wĩ'magũrẽ wũagosamo. Cã, cã yarã masãrẽ na ña'arõ wee'quere yũ'rũoacjũ nigũsami. Tojo weegũ Jesũ wãmeyeya, ni werecu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ. Jesũ nĩrõ, “Masãrẽ yũ'rũogũ” nisĩ'rĩrõ wee'e.

²² Todũporopũ cã ye queti weremu'tãrĩ masũ me'rã Õ'acũ cã ucũ'quere queoro wa'adutigũ tojo weecu niwĩ. ²³ A'tiro ni ojaduticũ niwĩ:

Ni'cõ numio umũ me'rã nitimigõ, nijĩpaco ni, be'ro põ'rãtigosamo.

Cã Emanuel wãmetigũsami, ni ojano'caro niwũ.

Emanuel “Õ'acũ marĩ me'rã nimi”, nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ.

²⁴ Be'ro José wã'cãgũ, Õ'acũrẽ wereco'tegũ duti'quere weecu niwĩ. Marĩare cã ya wi'ipũ numotigũti nĩgũ miacũ niwĩ. ²⁵ Tojo weemigũ, co macũ wuati dũporo co me'rã niticũ niwĩ. Co macũ bajuãca be'ro cãrẽ Jesũ wãmeyecu niwĩ.

2

Masĩrĩ masã na Jesure ï'arã wa'a'que ni'i

¹ Herode Judea di'ta wiogũ nirĩ cura Jesũ Belẽ wãmetiri macãpũ bajuacu niwĩ. Cã bajuãca be'ro umũa masĩrĩ masã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã Jerusalẽpũ etacãrã niwã.

² Topũ etarã, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Judĩo masã wiogũ niacjũ wĩ'magũ ¿no'opũ bajuapari? Ûsã ya macã mujĩpũ mujãtiro pe'e dũporopũ ñocõawũ ãsã ï'ati'cũre ï'awũ. Cũrẽ ï'arã, “Wiogũ niacjũ bajuatojapĩ”, niwũ. Tojo weerã cãrẽ ãjõpeorã a'tiapũ, nicãrã niwã.

³ Herode na tojo nisere tu'ogũ, mejẽcã pejaro tu'oña'cũ niwĩ. Jerusalẽcãrã quẽ'rã nipe'tirã mejãrõta tu'oña'cãrã niwã. ⁴ Tojo weegũ pa'ia wiorãrẽ pijiocũ niwĩ. Tojo nicã ãpẽrã masãrẽ Moisé duti'quere bu'eri masãrẽ pijiocũ niwĩ. Narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—Cristo Õ'acũ bese'cũ ¿no'opũ bajuagusari? nicũ niwĩ. ⁵ Cã tojo nicã, na yũ'ticãrã niwã:

—A'ti di'ta Judea Belẽ wãmetiri macãpũ bajuagusami. Dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cã bajuatjere a'tiro ni ojacũ niwĩ:

⁶ Belẽ, Judea di'tapũ nirĩ macã mejõ nirĩ macã mejẽta ni'i.

Ti di'ta nise macãrĩ wa'teropũre ti macãcãjũ ni'cũ wiogũ wijagusami.

Yarã masã Israe curuacjãrãrẽ co'teacjũ nigũsami, ni ojano'caro niwũ, ni werecãrã niwã Herodere.

⁷ Na tojo nĩca be'ro Herode ya'yioropũ masĩrĩ masãrẽ cã tiropũ pijiocũ niwĩ. Narẽ sãrĩtiña'gũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro nicã waro ñocõawũ bajuabutiamirĩ cã? nicũ niwĩ. ⁸ “Tita bajuawĩ” tojo nĩca be'ro narẽ Belẽpũ wa'adutigũ a'tiro nicũ niwĩ:

—Topũ wĩ'magũrẽ añurõ sãrĩtiña'baque'aya. Cũrẽ bocarã, yũ'ure wereya. Yũ'ũ quẽ'rã cãrẽ ãjõpeogũ wa'agũti wee'e, nisoocũ niwĩ narẽ.

⁹ Narẽ tojo ni wẽreca be'ro masĩrĩ masã Belẽpũ yũ'rũacãrã niwã. Topũ yũ'rũarã, ñocõawũ na ya macãpũ ï'awã'cãti'cũta tja na dũporo u'mutãwã'cãcũ niwĩ. Be'ro wĩ'magũ nirõ bu'ipũ ejagũ, ñocõawũ tojanu'cãcũ niwĩ majã. ¹⁰ Masĩrĩ masã ñocõawũrẽ ï'arã, pũrõ e'caticãrã niwã. ¹¹ Ti wi'ipũ sãjãjarã, wĩ'magũrẽ cã paco María me'rã nigũrẽ ï'acãrã niwã. Cũrẽ ï'arã ãjõpeorã, ejaque'acãrã niwã. Be'ro na mia'que acarire pãa, cãrẽ

uru, u'mutise inciensore, tojo nicā apeye u'mutiseta tja mirra wāmetisere o'ocārā niwā.
¹² Be'ro narē quē'erōpū Ō'acū “Herode tiropū majāmitojaaticā'ña”, nicū niwī. Tojo weerā na ya di'tapū tojaarā, ape ma'apū majāmitojaacārā niwā.

Herodere Egiptopū José quē'rā na du'tia'que ni'i

¹³ Masīrī masā tojáaca be'ro Joseré Ō'acūrē wereco'tegū u'musecjū quē'erōpū bajua, a'tiro nicū niwī:

—Wā'cāña. Wī'magū cū paco me'rā Egiptopū du'tiaya. Topū tojáníña. Yū'u “Tocā'rōta tojatia” nica be'ropū tojatia tja. Herode wī'magūrē wējēsī'rīgū a'magūsami, nicū niwī.

¹⁴ Cū tojo nicā tu'ogū, José wā'cā, wī'magūrē paco me'rā ñamita Egiptopū su'ori miacū niwī. ¹⁵ Topūre Herode catiro pōtēorō tojánícārā niwā. A'te Ō'acū ye queti weremū'tārī masū cū oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwū. Tere a'tiro ni ojamū'tācū niwī: “Yū'u macū Egiptopū nigūrē pijiwijawū, tojo nicū niwī Ō'acū”, ni ojanowū.

Herode umua wī'marārē wējēduti'que ni'i

¹⁶ Herode masīrī masārē, yū'ure bujicā'pā nígū, uayū'rūmajācū niwī. Tojo uagū, nipe'tirā umua wī'marārē Belēpū, tojo nicā ti macā sumutopū nirārē pua cū'ma cuorārē, na dūjaro cuorārē wējēduti'que niwī. Na masīrī masā cūrē were'caro ejatuario tocā'rōta bucusami nígū, umua wī'marā ticuse cū'marī cuorārē wējēduti'que niwī. ¹⁷ Cū tojo weedutisere Jeremía Ō'acū ye queti weremū'tārī masū cū oja'que queoro wa'acaro niwū. A'tiro ojacū niwī:

¹⁸ Ramā wāmetiri macāpūre masā bujaweti, uti caricūcā tu'ono'rōsa'a.

Raquel pārāmerā nituriarānumiapū Israe curuacjārā nūmosānumia na pō'rārē pūrō dūjasewā'a, utirāsama.

Na pō'rārē wējēcā ī'arā bujaweticā, āpērā wācūtutuase o'omasītirāsama, ni ojanowū.

¹⁹ Herode wérīca be'ro quē'erōpū ni'cū Ō'acūrē wereco'tegū José Egiptopū nigūrē nicū niwī:

²⁰ —Wā'cāña. Wī'magūrē cū paco me'rā Israe curuacjārā nirī di'tapū su'ori dajato-jaaya. Wī'magūrē wējēsī'rī'cārā boape'tia wa'ama, nicū niwī.

²¹ Tojo nicā tu'ogū, José wā'cā, wī'magūrē cū paco me'rā Israe curuacjārā nirī di'tapū su'ori miacū niwī. ²² Be'ro “Herode macū Arquelao cū pacūre Judea di'ta wioḡū dūcayuarū” nicā tu'ogū, uicū niwī. Tojo weegū topūre wa'asī'rīticū niwī. Ō'acūrē quē'erōpū wereno'cū niyugū, Galilea wāmetiri di'ta pe'e yū'ruacū niwī. ²³ Topūre etarā, Nazare wāmetiri macāpū tojaque'acārā niwā. Na topū wa'acā, Ō'acū ye queti weremū'tārī masā na oja'que queoro wa'acaro niwū. “Masā cūrē ‘Nazarecjū nimi’ nirāsama”, ni ojanowū.

3

Juā masārē wāmeyeri masū bu'e'que ni'i

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesús cū Nazarepū nirī cura Juā masārē wāmeyeri masū Judea di'tapū yucū marīrō, masā marīrōpū wa'acū niwī. Topū masā cū tiropū ejarārē bu'ecū niwī. ² A'tiro ni werecū niwī:

—Cā'rōacā be'ro Ō'acū bese'cū pājārā masā wioḡū sājāḡūsami. Tojo weerā mūsā ña'arō wee'quere bujaweti, du'uya. Mūsā wācūserē dūcayuya, nicū niwī. ³ Juā ye cjasere Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Isaía a'tiro ojacū niwī:

Ni'cū yucū marīrō, masā marīrōpū a'tiro caricūnu'cūbajaque'atigusami:

“Marī wioḡū a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya”, ni ojacū niwī.

Marī wioḡū a'tiati dūporo mūsā nisetisere apoyuya, mūsā wācūserē dūcayuya nígū, tojo nicū niwī.

⁴ Juā ya su'tiro cameyo poari me'rā na su'a'caro nicaro niwū. Wa'icārā casero me'rā ejeritucū niwī. Pajasecuorā na ba'asetisere poreroa, nūcū cjase mumia yere ba'acū niwī.

⁵ Pājārā Jerusalécjārā, āpērā ti di'ta Judeapū nirá cū tiropū cū bu'esere tū'orā wa'acārā niwā. Tojo nicā dia Jordá wāmetiri maa pū'tocjārā tū'orā wa'acārā niwā. ⁶ Na ña'arō wee'quere wereyū'rūca be'ro narē wāmeyecu niwī.

⁷ Tojo weeri cura pājārā fariseo masā, āpērā saduceo masā wāmeyeduticārā niwā. Na ña'arō wee'quere bujaweti dūcayusī'rīticā ī'agū, a'tiro nicū niwī:

—Mūsā weeta'sari curuacjārā aña weronojō ni'i. Aña nūcū ūjūcā, uiwā'cāsama. Mūsā aña weronojō bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirā, mūsā ña'arō wee'quere bujaweti dūcayusī'rītimirā, wāmeyedutirā a'tiapū. ⁸ Mūsā, diacjūta ūsā ña'arō wee'quere bujaweti dūcayupū nírā, mūsā weesetise me'rā ī'oña. ⁹ Mūsā a'tiro wācūticā'ña: “Ūsā Abrahā pāramērā ni'i. Tojo weerā Ō'acū tiropū wa'arāsa'a”, ni wācūticā'ña. Mūsā wācūsere dūcayuticā, Abrahā pāramērā nise wapamarī'i. Ō'acū ūagū, a'te ūtāperi me'rā Abrahā pāramērā wa'acā weemasīmi. Cū tojo weecāma, na pe'e Ō'acū ūaro weebosama. ¹⁰ Marī yucūpagū ote'quepagū weronojō ni'i. Ō'acū mūsārē yucūpagū dūca marīsepagūre besecō'arō weronojō weegūsami. Yucū añurō dūcatitijūre paacō'a, ūjūacō'acā'no'sa'a. Tere wee'caro weronojō mūsā wācūsere dūcayuticā, añurō weeseticā, Ō'acū mūsārē cōmea me'rā paacō'agū weronojō bu'iri da'regūsami. ¹¹ Yū'ū mūsārē na ña'arō wee'quere bujaweti, du'uama nígū, aco me'rā wāmeye'e. Yū'ū be'ro apī yū'ū nemorō tutuagū a'tigūsami. Cū añugū waro nimi. Yū'ū pe'e mejō nigū tū'oña'a. Ne cūrē ni'cārōwijimasītisa'a. Cū pūrīcā Espīritu Santure mūsārē o'ógūsami. Cūrē masā me'rā ninu'cūcā weegūsami. Ña'arōrē ūjūaweero weronojō mūsārē añurō tojato nígū, ña'arō wee'quere cō'agūsami. ¹² Yū'ū be'ro a'tigū ni'cū trigo su'tiweeri masū weronojō nimi. Cū te su'tire mejēcā sū'awee, cō'asami. Te trigo peri quē'rārē mejēcā mii, te nūrōrī wi'ipu nūrōsami. Te su'tire pecame'epū ūjūacō'asami. A'te weronojō cū, cū yarā warore bese, cū tiropū miagūsami. Āpērārē pecame'epū cō'abajuriogūsami. Ti me'e ne pe'tisome, ni werecū niwī Juā.

Juā Jesure wāmeye'que ni'i

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Juā wāmeyeri curare Jesú Galileapū ni'cū Jordá wāmetiri maapū wa'acu niwī. Topūre wa'agū, Juārē wāmeyedutigū wa'agū weecu niwī. ¹⁴ Topū cū etacā, Juā cūrē wāmeyesī'rīticū nimiwī.

—Yū'ū pe'e mū'urē wāmeyedutironojō o'ogū, ζmū'ū pe'e yū'ūre wāmeyedutigū a'titi? nicū niwī Jesure.

¹⁵ Cū tojo nicā tū'ogū, Jesú “Wāmeyeya. Nipe'tise Ō'acū marīrē weeduti'caronojōta weerōna'a. Añucā'rōsa'a”, nicū niwī. Cū tojo nicā tū'ogū, Juā “Jau” ni, cūrē wāmeyecu niwī. ¹⁶ Cūrē wāmeyeca be'ro cū majānū'cācāta, ū'mūse pāricaro niwū. Jesú Espīritu Santu buja weronojō bajugū cūpūre dijatacā ejapejagūre ī'acu niwī.

¹⁷ Tojo wa'acā, ū'mūserū cū pacū Ō'acū ucūdijocū niwī.

—Ā'rī yū'ū macū ūpūtu yū'ū ma'igū nimi. Cū me'rā pūrō e'cati'i, nicū niwī.

4

Jesure wātī Ō'acūrē yū'rūnū'cācā weesī'rīmi'que ni'i

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Jesú wāmeyeno'ca be'ro Espīritu Santu cūrē yucū marīrō, masā marīrōpū sū'ori miacū niwī. Wātī Jesure cū pacūre yū'rūnū'cādutigū niquesācū nimiwī.

² Topūre Jesú cuarenta nūmūrī, cuarenta ñamirī ne cā'rō ba'aticū niwī. Be'ro ūjaboayū'rūacu niwī. ³ Jesú tojo ūjaboacā ī'agū, wātī cū pū'to wa'acu niwī. Cūrē a'tiro nicū niwī:

—Mū'ū diacjūta Ō'acū macū ni'i nígū, a'te ūtāperire pá dojorē ba'aya, nicū niwī. ⁴ Cū tojo nicā, Jesú a'tiro yū'ticū niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'o: “Masā ba'ase me'rā dia'cū catimasītisama. Na añurō nīsī'rīrā, nipe'tise Ō'acū ucūsere yū'ti ējōpeosama”, niwū, nicū niwī.

⁵ Be'ro wātī cūrē Jerusalépu “Ō'acū ya macā”, na nino'ca macāpu miacu niwī. Topure Ō'acū wi'i daposārīpu su'ori miimujācu niwī. ⁶ Jesure nicu niwī tja:

—Mu'u diacjūta Ō'acū macū ni'i nígū, a'topu bu'pudijaya. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ni ojano'o:

Ō'acū cūrē wereco'terā me'rā mu'urē co'tedutigusami.

Mu'urē ūtāgāpu doquepejari nírā, mu'urē tuuñe'erāsama, ni ojano'caro niwū, nicu niwī wātī.

⁷ Tojo nisere Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'te quē'rā ojano'caro niwū: “Mu'u wiogu Ō'acū cū ucū'quere ne ni'cāti ¿diacjūta nimitito? nírā, cūrē wee'odutiticā'ña”, ni ojano'wū, nicu niwī Jesú.

⁸ Be'ro wātī ūrūgū u'muacjupū miacu niwī tja. Topure nipe'tise a'ti di'ta cjase macārīrē, tojo nicā te macārī cuosere i'ope'ocā'cu niwī. ⁹ I'ogū, cūrē nicu niwī:

—Nipe'tise a'te mu'urē i'o'quere o'oguti mu'u yu'ure ejaque'a ējōpeocā, nicu niwī.

¹⁰ Tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē nicu niwī:

—Wa'aya, wātī. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: “Ō'acū mu'u wiogu ni'cūrēta ējōpeoya. Cū ni'cūrēta yu'tiroma'a”, niwū, nicu niwī.

¹¹ Tojo nicā tu'ogu, wātī wa'a wa'acu niwī. Be'ro Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā Jesure weetamurā, ba'ase ecarā a'ticārā niwā.

Jesú ne waro cū Galileapu bu'enu'cā'que ni'i

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Be'ro Jesú “Juā wāmeyeri masūrē bu'iri da'reri wi'ipu niapu” nisere tu'ocu niwī. Tere tu'ogu, Galilea di'tapu wa'acu niwī. ¹³ Topure cū ya macā Nazarepūre tojaque'aticu niwī. Ape macā Capernau pe'e tojaque'acu niwī. Ti macā ditara sumuto Zaboló, tojo nicā Neftalí wāmetiro wa'teropu nicaro niwū. ¹⁴ A'te Isafa Ō'acū ye queti weremu'tārī masū cū oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwū. ¹⁵ A'tiro ojacu niwī:

Zaboló, tojo nicā Neftalí wāmetise di'ta Galilea wāmetiri ditara pu'topu ni'i.

Jordá wāmetiri maa ape pā'rēpu ni'i.

Topu Galilea di'tapu judío masā nitirā nisama.

¹⁶ Tocjārā masā na'iti'arōpu nirá weronojō Ō'acūrē masītisama.

Tojo nimirā, añurō bo'reyusere i'arā weronojō narē yu'rūoacjūre i'arāsama.

Na Ō'acū yere masītimirā tere werēcā, tu'orāsama.

Na bu'iri da're bajuriono'bo'cārā nimirā, masābajuama, ni ojano'wū.

¹⁷ Titare topu Jesú masārē ne waro bu'ewā'cōcu niwī. Narē “Musā ña'arō weesetisere bujaweti, du'uya. Musā wācūsere ducayuya. Cā'rōacā be'ro Ō'acū cū wiogu nimi nisere masārē masīcā weegusami”, ni bu'ecu niwī.

Jesú ba'paritirā wa'i wējērī masārē piji'que ni'i

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Be'ro Jesú Galilea wāmetiri ditara sumutopu sijabaque'acu niwī. Topu wa'a, ni'cū pō'rā puarā umuarē bocaejacu niwī. Ni'cū Simó, apetero Pedro pisuno'gū nicu niwī. Apī cū acabiji André nicu niwī. Na wa'i wējērī masā nicārā niwā. Tojo weerā na wejecure ditarapu doqueñorā weecārā niwā. ¹⁹ Na tojo weecā i'agū, Jesú narē nicu niwī:

—Te'a yu'u me'rā. Musā ni'cārōacārē wa'i wējērī masā ni'i. Be'ropure majā wa'i wējērā weronojō masārē yé quetire wererāsa'a. Tojo weecā, pājārā ējōpeorāsama, nicu niwī.

²⁰ Cū tojo nicā tu'orā, maata na wa'i wējēse cuo'quere du'ucūupe'o, cū me'rā sirutuwa'cācārā niwā.

²¹ Cā'rō yu'rūaa, āpērā cū acabiji me'rā nirārē tja i'acu niwī. Na Zebedeo pō'rā Santiago, Juā nicārā niwā. Na, na pacu me'rā yucūsupu wejecupagure dero aporā sāñacārā niwā. Jesú na quē'rārē “Te'a”, nicu niwī. ²² Cū tojo nicā tu'orā, na yawu yucūsure, tojo nicā na pacure totā cō'acūu, Jesú me'rā sirutuwa'cācārā niwā.

Jesú pājārā masārē bu'e'que ni'i
(Lc 6.17-19)

²³ Jesú nipe'tiro Galilea di'tapɯ judío masā nerēwɯase wi'seripɯ bu'ecusiacɯ niwī. Cū añuse queti Ō'acū yere, cū wiogɯ nimi nisere bu'ecɯ niwī. No'o na de'ro nise dutitisure yu'rɯowā'cācɯ niwī. ²⁴ Cū tojo weese quetire nipe'tiro Siria di'tacjārā masīpe'ticārā niwā. Tojo weerā de'ro nise pi'etirārē cū tiropɯ miacārā niwā. Do'atirārē, wātī sājāno'cārārē, no'o ñama wērīse cɯorārē, tojo nicā sijamasītirārē cū tiro miaa, yu'rɯoduticārā niwā. Nipe'tirārē yu'rɯocɯ niwī. ²⁵ Cū tojo weecā tu'orā, pājārā Galilea di'tacjārā, Decápoli wāmetise macārīcjārā sirutucārā niwā. Tojo nicā Jerusalécjārā, Judea di'tacjārā, Jordá wāmetiri maa siaquijicjārāpɯ sirutucārā niwā.

5

Jesú ūrūgūpɯ masārē bu'e'que ni'i

¹ Jesú pājārā sirutucā ī'agū, ūrūgūpɯ mujāa, ejanujācɯ niwī. Tojo weecā, cū bu'erā cū sumuto nerēnujācārā niwā. ² Be'ro Jesú narē a'tiro bu'enɯ'cācɯ niwī:

A'tiro weerānojō e'catima nise ni'i
(Lc 6.20-23)

³ “Ō'acū weetamurō me'rā dia'cū cū ɯaro weemasī'i' nirānojō e'catirāsama. Tojo nirānojō Ō'acū wiogɯ nirōpɯ sājāárāsama.

⁴ ”Bujawetirānojō e'catima. Ō'acū narēta weetamugūsami. Narē wācūtutuacā weegɯsami.

⁵ ”No'o 'Yɯ'ɯ basu āpērā yu'rɯoro ni'i' nitirānojō e'catisama. Tojo weerā na Ō'acū 'O'oguti' ní'que di'tare ñe'erāsama.

⁶ ”Ō'acū ye, diacjū nisere masīsī'rīrā, ɯjaboa, acowɯo'cārā weronojō nisama. Tojo ɯjaboa, acowɯorā weronojō masīsī'rīrārē Ō'acū e'catise o'ogɯsami. Na Ō'acū yere masīca be'ro ba'a, sī'rītuurā weronojō nisama.

⁷ ”Āpērārē pajaña'rā e'catima. Ō'acū quē'rā narē pajaña'gūsami.

⁸ ”No'o ña'ase moorānojō e'catima. Náta Ō'acūrē ī'arāsama.

⁹ ”No'o a'mequēse marīrō ninu'cūsī'rīrānojō e'catima. Ō'acū narē 'Yɯ'ɯ pō'rā nima', nigūsami.

¹⁰ ”No'o Ō'acū ɯaro weecā ña'arō weesirutuno'rānojō e'catima. Náta Ō'acū wiogɯ nirōpɯ wa'arāsama.

¹¹ ”Yɯ'ɯre ējōpeose bu'iri mūsārē āpērā ña'arō bujicā'a, pi'etise o'orāsama. No'o nise nisoo, nima'arāsama mūsārē. Na tojo weecā, e'catiya. ¹² Dɯporocjārāpɯ Ō'acū ye quetire weremū'tārī masārē mejārōta weecārā niwā. Mūsā ɯ'mɯsepɯre pajibutiaro e'catise bocarāsa'a. Tojo weerā e'catiya”, nicɯ niwī Jesú.

A'ti ɯmɯcopɯre Jesure ējōpeorā moa, sī'ose weronojō nima nise ni'i
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesú a'tiro bu'ennemocɯ niwī:

“Marī ba'arā, ɯ'suato nírā moarē sā'a. Mūsā moa weronojō ni'i a'ti nucūcāpɯre. Mūsā añurō nisetica ī'arā, āpērā quē'rā ī'acūu, yu'ɯre ējōpeorāsama. Mūsā tojo weeticāma, moa ocatiro weronojō nirāsa'a. Moa ocaticā, ɯ'suatisa'a. Te tojo nicā, cō'acā'no'o. ¿Apaturi de'ro wee moa ocacā weebosari tja?

¹⁴ ”Mūsā yu'ɯre ējōpeorā sī'ose weronojō ni'i masārē. Tojo weerā mūsā āpērā yu'ɯre masītirārē masīcā wee'e. Ni'cā macā ūrūgūpɯ nirī macā bajutiropɯ niticā weetisa'a.

¹⁵ Masā sī'ocjare apeyenojō docapɯ sī'ótisama. Tojo weronojō o'orā, nipe'tirā ti wi'ipɯ nirārē bajuato nírā ɯ'muarōpɯ peosama. ¹⁶ A'te weronojō bajuyoropɯ yu'ɯ ɯaronojō añurō weesetiya. Mūsā añurō weecā ī'arā, āpērā quē'rā marī pacɯ ɯ'mɯsepɯ nigūrē 'Añuyɯ'rugɯ nimi', ni e'catirāsama.

Jesú Moisé duti'que cjasere ucū'que ni'i

¹⁷ "A'tiro wācūticā'ña yu'ure. 'Jesú Moisé duti'quere, tojo nicā Õ'acū ye quetire weremū'tārī masā na wereyu'quere cō'agū a'tigu weepī', niticā'ña. Tere cō'agū mejēta a'tiwū. Tere queoro weepe'ogu a'tigu weewū. ¹⁸ Diacjū musārē weregūti. 'Mūse, a'ti turi nirī curare Õ'acū ne cārōacā te dutisere cō'asome. Nipe'tise cū 'A'tiro weegūti' nī'quere queoro weegūsamī. ¹⁹ Tojo weegū no'o cārōacā te dutisere yu'rūnū'cāgūnojō mejō nigū waro nigūsamī Õ'acū wiogu nirōpūre. Tojo nicā āpērārē yu'rūnū'cācā weegūnojō mejārōta nigūsamī. Apī Moisé dutisere weegū pe'e, tojo nicā āpērārē tere weedutigu pe'e wiogu weronōjō nigūsamī Õ'acū wiogu nirōpūre. ²⁰ Musārē a'tiro weregūti. Moisé duti'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā yu'rūoro Õ'acū dutise pe'ere añurō weeyu'rūnū'cātirā, Õ'acū tiropū wa'asome", nicū niwī.

Jesú uase cjasere masārē were'que ni'i
(Lc 12.57-59)

²¹ Jesú a'tiro werenemocū niwī: "Musā tu'opā musā ñecūsūmūarē duti'quere: 'Masārē wējēcō'aticā'ña. No'o apīrē wējēcō'agūnojō tenojō besegū tiropū beseno'o, bu'iri da'reno'gūsamī', niwū. ²² Yu'ū pe'e a'tiro weregūti. No'o cū acaweregū me'rā uagūnojō bu'iri da'reno'gūsamī. No'o cū acaweregūre 'Mū'ū wapamarī'i' ni bujicā'gūnojō wiorā tiropū beseno'gūsamī. No'o cū acaweregūre 'Wa'icū weronōjō tu'omasise moobutia'a' nigūnojōrē Õ'acū pecame'epū bu'iri da're, cō'atawio ni'i.

²³ "Tojo weegū Õ'acū wi'ipū no'o Õ'acūrē ējōpeoacjū apeyenojō o'ogūtigū, 'Yu'ū acaweregūre ña'arō weecāti' ni wācūbocagū, a'tiro weerūa'a. ²⁴ Cū o'ootjere du'upeo, cūrē acobojose sērīmū'tāgū wa'arūa'a. Be'ro 'Õ'acūrē o'ogūti' nī'quere o'orūa'a.

²⁵ "Apeye quē'rārē weregūti. Ni'cū musārē weresāsī'rīgū besewūaropū miasī'rīcā, maata topū wa'ase dūporo apowe'ocā'ña. Tojo weecā, musārē beseri masārē o'tibosami. Tojo weeticāma, beseri masū surarapūre o'o, bu'iri da'reri wi'ipū sōrōbosami. ²⁶ Diacjūta musārē weregūti. Bu'iri da'reri wi'ipū sājāa wapayepē'oticā, ne du'uwīrōsome", ni werecū niwī Jesú.

Jesú "Musā nūmosānumia, musā marāpūsumūa nitirārē a'metārāticā'ña" nise ni'i

²⁷ Jesú a'tiro werenemocū niwī: "Apeyere todūporopū duti'quere tu'opā. 'Musā nūmosānumia nitirārē, musā marāpūsumūa nitirārē a'metārāticā'ña', niwū. ²⁸ Yu'ū pe'e a'tiro weregūti. No'o numiorē ña'arō weesī'rī űaripejase me'rā ī'agūnojō cū po'peapū co me'rā ña'arō weetojasami.

²⁹ "Tojo weerā musā caperi me'rā ña'arō weesī'rīrā, tigare orewee cō'abo'caro weronōjō maata ī'adu'ucā'ña. Ña'arō weedu'utirā, pecame'epū wa'arāsa'a. Musā capeare cō'arā, ti capea dia'cūrē bajuriorāsa'a. Nipe'tiro musā upū pecame'epū wa'acā, ña'ayū'rūsa'a. ³⁰ Mejārōta bu'iri bocari nīgū, diacjūcamocā me'rā ña'arō weesī'rīgū, weedu'ucā'ña. Tojo weecā, nipe'tiro upū pecame'epū bu'iri bocabo'caro bu'iri da'reno'-some", nicū niwī Jesú.

Jesú, marāpūtirā, nūmotirā a'merī cō'ase cjasere ucū'que ni'i
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Jesú ninemocū niwī: "Apeye todūporocjārāpūre nī'quere tu'opā: 'No'o nūmorē cō'agū, "A'te ye bu'iri mū'ūrē cō'a'a" nirī pūrīrē oja, core o'orūa'a', niwū. ³² Yu'ū pe'e a'tiro weregūti. Ni'cū cū nūmorē co apī me'rā ña'arō nitimicā cō'agūnojō core űmūa me'rā ña'arō weeri masōrē weronōjō tojacā weesami. No'o marāpū cō'ano'co me'rā nūmotigūnojō quē'rā ña'arō cū nūmo nitigo me'rā a'metārāgū weronōjō tojasami", nicū niwī Jesú.

Jesú "A'tiro weerāti" nise cjasere cū bu'e'que ni'i

³³ Jesú a'tiro werenemocū niwī: "Apeyere todūporocjārārē nī'quere tu'opā: 'Musā "Õ'acū wāme me'rā weegūti" nī'caronōjōta nisooro marīrō queoro weeya', niwū. ³⁴ Yu'ū pe'e a'tiro weregūti. Musā āpērārē 'A'tiro weerāti' nīrā, Õ'acūrē wāmepeoticā'ña. 'Mūse me'rā weerāti', niticā'ña. Õ'acū nirō topūta ni'i. ³⁵ 'A'ti nūcūcā me'rā ni'i',

niticã'ña. Õ'acũ wéeca di'ta ni'i. Jerusalé quẽ'rã marĩ wiogu Õ'acũ ya macã ni'i. Tojo weerã Jerusalé me'rã wãmepeoticã'ña. ³⁶ Tojo nicã 'Ûsã ya ðupoa me'rã ni'i', niticã'ña. Mũsã tojo nise me'rã ni'cã poadare ñirĩ da o butiri da ðucayumasitisa'a. ³⁷ A'tiro dia'cũ niña. Diacjũ nicã, wãmepeoro marĩrõ 'Diacjũta ni'i', niña. Tojo niticã, 'Diacjũ niwe'e', niña. Mũsã ninemopeosepua no'o wãtĩ wãcũse o'ose nibosa'a.

Jesú ãpẽrã mejẽcã weecã a'medutitise ni'i
(Lc 6.29-30)

³⁸ "Apeyere toðuporocjãrãrẽ ni'quere tu'opã: 'Ni'cũ mũsãrẽ capea paatĩ'acã, mũsã quẽ'rã mejãrõta cũrẽ paatĩ'aa'meña', niwũ. Tojo nicã 'Upicare paape'ecã, mejãrõta cũrẽ paape'ea'meña', niwũ. ³⁹ Yu'u pe'e mũsãrẽ a'tiro wereguti. Mũsãrẽ ña'arõ weecã, tojo tu'oña'cã'ña. A'meticã'ña. Tojo weronojõ o'ogu, mu'urẽ ni'cã pe'e pã'rẽ diapoapu paacã, ape pã'rẽ ðu'sari pã'rẽ pe'ere majãminu'cã, paadutiya tja. ⁴⁰ Ni'cũ beseri masã tiropu mu'urẽ weresã'cu mu'u ya camisare sãrĩbosami. Cũ tojo weecã, bu'icjãrõ mu'u sãñarõ quẽ'rãrẽ tuwee'o'oya. ⁴¹ Surara mu'urẽ ni'cã kilómetro cũ yere miabosaya nicã, mu'u pe'e cũ uacã, puã kilómetro miabosaya. ⁴² No'o mu'urẽ apeyenojõ sãrĩcã, o'oya. Apeyenojõ mu'urẽ wasocã, 'Wasowe'e', niticã'ña", nicu niwĩ Jesú.

Marĩrẽ ï'atu'tirãrẽ ma'idutise ni'i
(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ Jesú werenemocu niwĩ: "Apeye toðuporocjãrãrẽ ni'que quẽ'rãrẽ tu'opã: 'Mũsã me'rãcjãrẽ ma'iña. Mũsãrẽ ï'atu'tigu pe'ere a'pepũrĩña', niwũ. ⁴⁴ Yu'u pe'e mũsãrẽ wereguti. Mũsãrẽ ï'atu'tirãrẽ ma'iña. Mũsãrẽ ña'arõ ucũrãrẽ 'Añurõ wa'ato', niña. Mũsãrẽ ña'arõ weecã, ña'arõ bujicã'micã, na ye niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. ⁴⁵ Tojo weerã marĩ pacu u'mũsepũ nigũ põ'rã ni'i nisere ï'orãsa'a. Cũ añurã, ña'arã tiropu mujĩpũrẽ bo'reyucã weemi. Mejãrõta añurõ weerã, ña'arõ weerã tiropu aco pejacã weemi. ⁴⁶ Mũsãrẽ mairã dia'cũrẽ ma'íra, ðñe'enojõrẽ mũsã Õ'acũ o'oatjere bocabosau? Niyeru wapaseeri masã quẽ'rã tojota weema. Na ña'arã nimirã, na me'rãcjãrãrẽ ma'isama. ⁴⁷ Mũsã acawererã dia'cũrẽ añudutirã, ðñe'enojõrẽ añuse weerã weebosau? Õ'acũrẽ ãjõpeotirã quẽ'rã tojota na acawererã dia'cũrẽ añudutisama. Tojo weerã nipe'tirãrẽ a'merĩ ma'i, añudutiya. ⁴⁸ Marĩ pacu u'mũsepũ nigũ ña'ase moogũ nimi. Mũsã quẽ'rã cũ weronojõ ña'ase moorã ninu'cũcã'ña", ni werecu niwĩ Jesú.

6

Añurõ weesetise cjasere Jesú bu'e'que ni'i

¹ Jesú a'tiro werenemocu niwĩ: "Mũsã weesere ãpẽrãrẽ ï'adutirã, na ï'orõpu dia'cũ añurõ weeticã'ña. Mũsã tojo weecãma, marĩ pacu u'mũsepũ nigũ ne cã'rõ añusere mũsãrẽ o'osome. ² Tojo weerã mũsã pajasecũorãrẽ weetamurã, nipe'tirãrẽ werestepe'otıcã'ña. Weeta'sari masã na nerẽwuasepu, tojo nicã macã decopu na wee'quere werestepe'ocã'ma. Masãrẽ añurõ ucũdutirã tojo weesama. Mũsã na weronojõ weeticã'ña. Diacjũ mũsãrẽ wereguti. Narẽ masã añurõ ucũse me'rã wapata'atojama. Tojo weerã na be'ropure bocasome. ³ Mũsã pe'e pajasecũorãrẽ apeyenojõ o'orã, no'o mu'u me'rãcjũ ï'atirĩ cura o'oya. ⁴ Ya'yioro ãpẽrã na masĩtiro o'oya. Tojo weecã, marĩ pacu nipe'tise marĩ ya'yioro weesere ï'ape'ogu, mũsãrẽ añusere o'ogusami.

Jesú 'Õ'acũrẽ sãrĩrã, a'tiro ñubueya' nise ni'i
(Lc 11.2-4)

⁵ "Mũsã ñubuerã, weeta'sari masã weronojõ weeticã'ña. Na nerẽwuase wi'seripu, tojo nicã masã pãjãrã yu'rũaropu nu'cũ, masã ï'ato nĩrã ñubuesama. Mũsãrẽ diacjũ wereguti. Na ãpẽrã ï'ase me'rã wapata'atojama. Be'ropure bocasome. ⁶ Mũsã yu'ure ãjõpeorã, mũsã ya tucũpu sãjãa, sopere bi'a, mũsã pacu Õ'acũ mũsã me'rã nigũrẽ sãrĩ, ñubueya. Tojo weecã, marĩ pacu no'o bajutiropu weesere ï'ape'ogu, mũsãrẽ añusere o'ogusami.

⁷ ”Ō'acūrē ñubuerā wācūtimirā, pejetiri mejārōta ñubuemujāticā'ña. Ō'acūrē masītirā, ūsārē peje ucūse me'rā tu'ogusami nírā, tojo weesama. ⁸ Mūsā na weronojō weeticā'ña. Marī pacu mūsā uasenojōrē sērīatji dūporo masītojasami. ⁹ Tojo weerā mūsā a'tiro ñubueya:

”Pacu, mu'u u'musepu ni'i.

Nipe'tirā mu'urē wiopesase me'rā ējōpeoato.

¹⁰ A'ti turipure mu'u bese'cu maata wiogu sājāgū a'tiato.

U'musepure mu'u uaro dia'cū weesama.

A'ti turicjārā quē'rā mejārōta weeato.

¹¹ Ūsārē umucorinucū ba'ase o'oya.

¹² Ūsā ña'arō wee'quere acobojoya.

Ūsā āpērārē acobojo'caro weronojōta ūsā quē'rārē acobojoya.

¹³ Ūsā ña'arō weesī'rīsere cā'mota'aya.

Tojo nicā ña'agū ūsārē niquesācā, cā'mota'aya.

Mu'u ni'cūta dutimasī'i.

Tutuayurugū ni'i.

Mu'u ni'cūrēta masā ējōpeorāsama.

Mu'u ninu'cūcūsa'a', ni sērīña Ō'acūrē.

¹⁴ ”Āpērā mūsārē ña'arō wee'quere acobojocā, marī pacu u'musepu nigū quē'rā mūsārē acobojogusami. ¹⁵ Tojo weeticāma, marī pacu mūsā ña'arō wee'quere acobosome”, nicu niwī Jesú.

Jesú “Be'ti ñubuerā, a'tiro weeya” nise ni'i

¹⁶ Jesú narē bu'ennemocu niwī: “Mūsā be'ti ñubuerā, weeta'sari masā weronojō weeticā'ña. Na āpērārē añurō wācūduti, be'tima nidutirā bujawetirā weronojō weesoosama. Diacjū mūsārē weregūti. Na masā añurō wācūse dia'cūrē wapata'atojasama. Be'ropure bocasome. ¹⁷ Mūsā pe'e be'ti ñubuerā, mūsā weewaronojōta weeya. Diapoa waacoe, wujapoame'rīcā'ña. ¹⁸ Tojo weecā, āpērā mūsā be'tisere masīsome. Marī pacu dia'cū marī ya'yioro weesere i'ape'ogu masīgūsami. Cū mūsārē añusere o'ogusami”, nicu niwī Jesú.

U'musepu marī bocatjere wācūnrūdutise ni'i

(Lc 12.33-34)

¹⁹ Jesú bu'ennemocu niwī: “Apeyenojō a'ti turi cjasere peje seeneocūuticā'ña. Te butiwiji, boadija wa'asa'a. Tere āpērānojō ba'abajuriodijocā'sama. Mūsā neocūsere yajari masū sājāa, yajape'ocūsami. ²⁰ Tojo weronojō o'orā, u'muse cjase pe'ere seeneocūuyuya. Ō'acū uaronojō weenu'cūcā'ña. Tojo weerā topure peje añuse cuorāsa'a. Topure mūsā seeneocūu'que mūsā cuoatje ne butiwijisome. Āpērānojō ne ba'atirāsama. Yajari masā quē'rā Ō'acū tiropu sājāa, yajasome. ²¹ Marī uputu ma'isere wācūnrūsā'a. Tojo weerā a'ti turi cjase dia'cūrē wācūnrūtīcā'ña. Ō'acū ye pe'ere wācūnrūña”, nicu niwī Jesú.

Marī caperi sī'ocja weronojō ni'i nise ni'i

(Lc 11.34-36)

²² Jesú a'tiro werenemocu niwī: “Marī caperi sī'omū'tācja weronojō ni'i. Marī caperi añucā, añurō i'amasī'i. ²³ Marī caperi i'aejaticāma, añurō i'atīsa'a. A'te weronojō mūsā Ō'acūrē ējōpeo, cū yere weecā, caperi añurō weronojō ni'i. Mūsā a'ti turi cjase pe'ere wācūnrūcāma, caperi i'aejatirā weronojō ni'i. Ō'acū uaronojō weetirā, na'itī'arōpu nírā, cūrē masītirā weronojō ni'i.

Niyerure ma'írā, Ō'acū pe'ere ma'itisa'a nise ni'i

(Lc 16.13)

²⁴ ”Ni'cū āpērārē da'raco'tegu puarā dutisere weemasītisami. Ni'cūrē ma'īgū, apīrē ma'itisami. Tojo nicā ni'cū dutisere yu'tigu, apī dutise pe'ere yu'titisami. Ā'rā weronojō niyeru, a'ti nucūcā cjasere ma'írā, Ō'acū pe'ere ma'imasītisa'a.

Õ'acũ cũ yarãrẽ co'tese ni'i
(Lc 12.22-31)

²⁵ "Mũsarẽ a'tiro wereguti: '¿Ñe'enojõ ba'arãsari? ¿Ñe'enojõ sī'rīrãsari? ¿Ñe'enojõ sãnarãsari?' ni wãcũque'titicã'ña. Marĩ catise ba'ase nemorõ wapati'i. Marĩ upũ quẽ'rã su'ti nemorõ wapati'i. ²⁶ Mirĩcũarẽ wãcũña. Na ba'asī'rīrã, otese capere ote, pī'rī dũcaticã weetisama. Te dũcati'quere ba'ase nũrõse wi'seripũ nũrõtisama. Tojo weetimirã, ujaboatisama. Marĩ pacũ u'mũsepũ nigũ narẽ ba'ase o'osami. Mũsã pe'ere mirĩcũa nemorõ ma'iyũ'rũnũ'cãsami. ²⁷ No'o mũsã upũtũ wãcũque'tirã, pajicurero bũcũanemotisa'a. Mejõ waro wãcũque'tima'asa'a.

²⁸ "¿De'ro weerã mũsã sãñatje su'tire wãcũque'titi? O'ori, nũcũ cjasere wãcũña. Te no'o uaro pī'rībajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirõ, su'ti añurõ sãnarõ weronojõ baju'u. ²⁹ Marĩ ñecũ wioğũ Salomó añuse su'ti sãñacũ niwĩ. Cũ tojo sãnamigũ, o'orire ni'cãrõwĩjiticũ niwĩ. Te o'ori añubutiase ni'i. ³⁰ Ni'cã nũmũ catĩni'i, ape nũmũ ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epũ ujuãcõ'ano'sa'a. Yoaticã catimicã, Õ'acũta o'orire tojo añurõ bajume'ricã weesami. Cũ o'orire añurõ co'tero nemorõ mũsã pe'ere weesami. Mũsã, mũsã ejupeotise bu'iri wãcũque'ti'i. ³¹ Tojo weerã '¿Ñe'enojõrẽ ba'arãsari? ¿Ñe'enojõrẽ sī'rīrãsari? ¿Ñe'enojõrẽ sãnarãsari?' ni wãcũque'titicã'ña. ³² A'ti turicjãrã Õ'acũrẽ ejupeotirã tere wãcũque'tisama. Marĩ pacũ u'mũsepũ nigũ mũsã uasenojõrẽ masĩtojasami. ³³ Tojo weerã Õ'acũ yere wãcũyũ'rũnũ'cãña. Tojo nicã cũ dutisere weesirutuya. Tojo weecã, nipe'tise mũsarẽ dũ'sasenojõrẽ o'obu'ipeogũsami. ³⁴ Tojo weerã '¿Ñamiacã de'ro wa'arosari?' ni wãcũque'titicã'ña. Ni'cãcãrẽ mũsã ña'arõ yũ'rũatje nitoja'a. Tojo weerã ni'cãcã cjase dia'cũrẽ wãcũña. Ape nũmũ cjasere wãcũque'titicã'ña. Uũmũcorinũcũ Õ'acũ mũsarẽ weetamugũsami", nicũ niwĩ.

7

Ãpẽrãrẽ "Mũsã ña'arã ni'i" niticã'ña nise ni'i
(Lc 6.37-38,41-42)

¹ Jesũ ninemocũ niwĩ:

"Mũsã ãpẽrãrẽ 'Na ña'arã nima', ni beseweeticã'ña. Tojo weecã, Õ'acũ quẽ'rã mũsarẽ besesome. ² Mũsã ãpẽrãrẽ bese'caronojõta, tojo nicã mũsã bese'caro ejatuario Õ'acũ mũsã quẽ'rãrẽ besegũsami. ³ Mũsã basu ña'arã nimirã, ¿de'ro weerã ãpẽrã pe'ere 'Ña'arã nima', niti? ãpẽrãrẽ 'Mũsã ña'arã ni'i' nise dũporo mũsã ye pe'ere ĩ'amũ'tãña. ⁴ Mũsã a'te weronojõ nibosa'a. Mũsã acaweregũre 'Mu'u ya capeapũ cã'po'caroacã ni'i', nibosa'a. Mũsã ya capeapũ pajiri po'caro pe'ere ĩ'amũ'tãtimirã, tojo nibosa'a. Mũsã basu mũsã ya capeapũ pajiri po'caro cũomirã, mũsã acaweregũ cã'rõacã cũogũ pe'ere 'Mu'u ya capeapũ nisere miicõ'arãti', ¿niti? ⁵ Mũsã tojo wéerã, weeta'sari masã ni'i. Mũsã ye caperipũ nise pe'ere miicõ'amũ'tãña yujupũ. Tojo wéeca be'ro mũsã acaweregũ cã'rõacã caperipũ nise pe'ere miicõ'amasĩrãsa'a", ni queose o'ocũ niwĩ Jesũ.

⁶ Apeye ninemocũ niwĩ tja:

"Õ'acũrẽ yabi bujicã'rãrẽ cũ ye queti añusere wereticã'ña. Narẽ wererã, diayiare añusere o'orã weronojõ weebosa'a. Diayia uamarã añuse o'omicã, majãmiĩ'a, cũ'rĩsama. Mejãrõta Õ'acũrẽ ejupeosi'rĩtirãrẽ añuse cũ ye cjasere wereticã'ña. Narẽ wererã, yeseare ñaquẽ wapabũjũri dare doqueo'orã weronojõ weebosa'a. Yesea ti dare u'tacũu, te perire no'o uaro weestecusiasama. Na weronojõ nirãrẽ mejõ waro Õ'acũrẽ yabi bujicã'rãrẽ añuse cũ ye cjasere werebosa'a.

Õ'acũrẽ sãrĩña' nise ni'i
(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷ "Õ'acũrẽ sãrĩña. Cũrẽ sãrĩcã, o'ogũsami. Mũsã sãrĩ a'manu'cũrã, bocarãsa'a. Mũsã me'rãcjũ ya wi'ire sope pu'to pisunu'cũcã, cũ mũsarẽ pãosõrõrõ weronojõ weegũsami. ⁸ Õ'acũ cũrẽ sãrĩrãrẽ o'osami. No'o a'magũnojo bocagũsami. Sope pu'to pisugũ weronojõ sãrĩnu'cũgũrẽ o'ogũsami.

⁹ "Musã pō'rã ba'ase sērīcã, ne ni'cũ narē ũtãpere o'otibosa'a. ¹⁰ Na wa'i sērīcã quē'rãrē, añarē o'otibosa'a. ¹¹ Musã ña'arã nimirã, musã pō'rãrē añusere o'omasī'i. To pūrīcãrē marī pacu u'musepu nigũ cūrē sērīrãrē nemorō añusere o'ogusami.

¹² "Musãrē ãpērã añurō weeme'rīcã uasa'a. Musã quē'rã tojota narē añurō weeme'rīcã'ña. Moisé duti'que, tojo nicã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrī masã oja'que tojo weeduti'i.

U'muse cja sope cã'sopeacã ni'i nise ni'i

(Lc 13.24)

¹³ "Musã e'satiri soperu, e'satiri ma'apu sãjãaña. Pecame'epu wa'atjo pe'e e'sari sope, tojo nicã ma'a quē'rã e'sari ma'ajo ni'i. Pãjãrã ti ma'apure wa'ama. ¹⁴ U'musepu wa'ari sope pe'e, ma'a e'satiri ma'acã ni'i. Pejetirãcã ti ma'apure wa'asama. Yu'ure ãjõpeorã cã'sopeacãpu, cã'ma'acãpu sãjãarã weronojõ nima.

Yucugure tigu dũca me'rã ñ'amasĩno'o nise ni'i

(Lc 6.43-44)

¹⁵ "Ãpērã 'Ûsã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrī masã ni'i, nisoosama. Marī ñ'acã, na añurã bajumima. Oveja uatirã weronojõ bajuma. Na tojo bajumirã, na wãcũsepure yaiwa uamarã weronojõ musã ãjõpeosere dojorēsĩrĩsama. Narē tojo weeri nĩrã, añurō ñ'anurũña. ¹⁶ Musã narē na weese me'rã ñ'amasĩrãsa'a. Potagu u'se dũcatiwe'e. Wĩsõ quē'rã ne ojo dũcatiwe'e. ¹⁷ Tojo weero añucju yucugũ añuse dia'cũ dũcati'i. Ña'acju quē'rã ña'asere dũcati'i. ¹⁸ Ne ni'cãgũ yucugũ añuse dũcaticju ña'ase dũcatitisa'a. Ña'ase dũcaticju quē'rã añuse dũcatitisa'a. ¹⁹ Añuse dũca marĩcjure paadijo, ãjũacõ'acã'no'o. ²⁰ Tojo weerã musã nisoori masãrē na weese me'rã ñ'amasĩrãsa'a", nicũ niwĩ Jesú.

Nipe'tirã Õ'acũ nirõpu wa'asome nise ni'i

(Lc 13.25-27)

²¹ Jesú narē werenemocu niwĩ:

"Nipe'tirãputa no'o yu'ure 'Wioqu' niwuarãnojo u'muse yu'u nirõpure sãjãasome. Yu'u pacu u'musepu nigũ cũ uaro weerã dia'cũ sãjãarãsama. ²² Yu'u añurã, ña'arãrē beseatji numu nicã, pãjãrã yu'ure a'tiro nirãsama: 'Ûsã wioqu, mu'u ye cjase masãrē bu'ewu, mu'u wãme me'rã wãtiarē cõ'awĩrõwũ. Tojo nicã mu'u wãme me'rãta peje añuse wee'owũ', nirãsama. ²³ Na tojo nimicã, 'Musãrē ne masĩticãti. Musã ña'arõ wee'cãrã ni'i. Wa'arãsa'a', nigũsa'a narē", nicũ niwĩ Jesú.

Puarã wi'i yeenu'cãse queose ni'i

(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Jesú masãrē a'tiro werecu niwĩ:

"Yu'u ucũsere tu'õca be'ro yu'u dutisere weeganojõ tu'omasĩgũ, wi'i yee'cu weronojõ nisami. Cũ ñ'cũarõpu se'esãjã, ũtãpu tutuari wi'i yeemujãti'cu weronojõ nisami. ²⁵ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i wĩrõ wēecã, ũtãgã bu'ipũ wēeca wi'i niyuro, ne se'tedijatisa'a. ²⁶ Apĩ pe'e yu'u ucũsere tu'omigũ, yu'u dutisere weetisami. Cũ tu'omasĩtigũ, nucũporo õjẽrõpu wi'i wee'cu weronojõ nisami. ²⁷ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i upũtu wĩrõ wēecã, nucũporopũ wēeca wi'i niyuro, maata wēecõ'ape'ocã'no'sa'a. Ña'abutiario wa'asa'a ti wi'i", nicũ niwĩ Jesú.

²⁸ Be'ro Jesú bu'etu'ajaca be'ro masã cũ bu'esere ñ'amarĩarã, "Bu'eme'rĩyu'rũami", nicãrã niwã. ²⁹ Cũ Moisé oja'quere bu'eri masã weronojõ bu'eticu niwĩ. Dutisere cuogũ weronojõ narē bu'ecu niwĩ. Tojo weerã ñ'amarĩacãrã niwã.

8

Jesú cãmi boagure yu'rũo'que ni'i

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesú ñrũgũpu ni'cu dijaticã, pãjãrã masã cãrē sirutucãrã niwã. ² Cũ ma'apu wa'ari cura ni'cũ cãmi boagu Jesú tiropũ wa'acu niwĩ. Cũ tiro ejagu, ejaque'a, a'tiro nicũ niwĩ: —Wioqu, mu'u dutire yu'rũogũ ni'i. Yu'ure yu'rũoya, nicũ niwĩ.

³ Cũ tojo nicã tu'ogũ, Jesú cūrẽ ñapeo, nicu niwĩ:

—Jau. Mu'urẽ yu'ruoguti. Cãmi marĩgũ tojayá, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicãta, cũ cãmi boase yatipe'tia wa'acaro niwũ. ⁴ Tojo wa'aca be'ro Jesú cūrẽ nicu niwĩ:

—Ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Diacjũta pa'i tiropu mu'u ye cãmi yati'quere i'ogũ wa'aya. Cũ mu'urẽ “Mu'u cãmi boasere pe'tia wa'a'a”, nigũsami. Cũ tojo nica be'ro Moisé cũ Õ'acūrẽ e'catise o'oduti'quere o'oya. Mu'u tojo wee yu'rúca be'ro masã me'rã nisetigusa'a tja, nicu niwĩ.

Jesú surara wioğure da'raco'tegure yu'ruo'que ni'i

(Lc 7.1-10)

⁵ Be'ro Jesú Capernaupu ejacu niwĩ. Topu ni'cũ wioğũ romano masũ Jesú pu'to a'ticu niwĩ. Cūrẽ weetamuse sêricu niwĩ.

⁶ —Wioğũ, yu'ure da'raco'tegũ pũrõ dutitigũ, ya wi'ipu cũñami. Cũ sijamasĩtiami. Uputu waro pũrĩno'ami, ni werecu niwĩ.

⁷ Cũ tojo nicã tu'ogũ, Jesú nicu niwĩ:

—Jau. Cūrẽ yu'ruogũ wa'aguti, nicu niwĩ.

⁸ Surara wioğũ cūrẽ yu'ticu niwĩ:

—Wioğũ, ya wi'ipu mu'urẽ sãjãcã weemasĩtisa'a. Yu'u mejõ nigũ ni'i. Mu'u wa'atimigũ, mu'u dutio'ose me'rã yu'ure da'raco'tegũ yu'rugusami. ⁹ Yu'u ãpẽrã surara docapu ni'i. Na dutisere wee'e. Yu'u quẽ'rã ãpẽrã surarare dutituria'a. Yu'u docacjũrẽ “Wa'aya” nicã, cũ wa'asami. Apĩrẽ “A'tia” nicã, a'tisami. Yu'ure da'raco'tegure “A'tiro weeya” nicã, yu'u duti'quere weesami. Tojo weegũ mu'u yu'ure da'raco'tegure yu'ruduticã, yu'rugusami, nicu niwĩ.

¹⁰ Jesú surara tojo nisere tu'ogũ, tu'omarĩa wa'acu niwĩ. Cūrẽ to siruturã pe'ere nicu niwĩ:

—Á'rĩ romano masũ yu'ure añurõ ejõpeomi. Diacjũ musãrẽ were'e. Á'rĩ weronojõ ejõpeogũ ne ni'cũ Israe curuacjũrẽ bocaejaticãti. ¹¹ Musãrẽ wereguti. Pãjãrã judío masã nitirã á'rĩ weronojõ yu'ure ejõpeorãsama. Na nipe'tirocjãrã judío masã nitimirã, Õ'acũ wioğũ nirõpũre nirãsama. Na quẽ'rã u'musepũre marĩ judío masã ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob me'rã duji ba'arãsama. ¹² ãpẽrã judío masã nimirã, ejõpeotise bu'iri u'musepũre wa'abo'cãrã wa'asome. Na'itĩ'arõ aperopu Õ'acũ narẽ cõ'abajuriogusami. Topu na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama, nicu niwĩ Jesú.

¹³ Tojo nica be'ro surara wioğure nicu niwĩ:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Mu'u ejõpeo'caronojõta wa'arosa'a, nicu niwĩ. Cūrẽ tojo nirĩ curata da'raco'tegũ cũ dutire yu'rũcu niwĩ.

Pedro mañecõrẽ Jesú yu'ruo'que ni'i

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Be'ro Jesú Pedro ya wi'ipu wa'acu niwĩ. Ti wi'ipu sãjãtagũ, Pedro mañecõ ujaque uputu dutitigo cũñagõrẽ bocaejacu niwĩ. ¹⁵ Tojo weegũ co omocãrĩrẽ ñe'ecu niwĩ. Cũ tojo weeri curata maata ujaque surua wa'acaro niwũ. Be'ro co wã'cãnu'cã, narẽ ba'ase etico niwõ.

Jesú pãjãrã dutitĩrẽ yu'ruo'que ni'i

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Na'ique'ari cura masã pãjãrã wãtĩ sãjãno'cãrãrẽ Jesú pu'topu miacãrã niwã. Cũ ucũse me'rã wãtĩa napũre sãjãa'cãrãrẽ cõ'awĩrõcu niwĩ. Tojo nicã nipe'tirã dutitĩrẽ yu'ruocu niwĩ. ¹⁷ Jesú cũ tojo weecã, duporocjũpu Isaía Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ oja'caronojõta wa'acaro niwũ. A'tiro ni ojacu niwĩ: “Marĩ tutuatisere, marĩ dutire cũ miiwapasami”, ni ojano'wũ.

Jesú me'rã wa'asĩ'rĩmi'cãrã ye queti ni'i

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Jesú pãjãrã cũ sumutopu nerẽnu'cãcã i'agũ, cũ bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Te'a ditara siaquijipɛ, nicɛ niwĩ. ¹⁹ Cũ tojo nicã, ni'cũ Moisé duti'quere bu'eri masũ Jesú pu'to wa'a, ucũcɛ niwĩ:

—Masãrẽ bu'egɛ, mu'ɛ no'lo wa'aro mu'urẽ sirutusijaguti, nicɛ niwĩ. ²⁰ Jesú cãrẽ yu'ticɛ niwĩ:

—Wa'icɛrã cãrĩrĩ tuti cɛosama. Mirĩcũa quẽ'rã na põ'rãtiri su'tiro cɛosama. Yu'ɛ pũrĩcã Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ne cã'rõ cãrĩpesaro, yaro diácjũrẽ moo'lo, nicɛ niwĩ.

²¹ Apĩ Jesure ãjõpeogɛ cãrẽ a'tiro nicɛ niwĩ:

—Wiogɛ, yu'ɛ quẽ'rã mu'urẽ sirutuguti. Mejõ yu'ɛ pacɛ tiropɛ wa'aguti yujupɛ. Topɛ ni, be'ro yu'ɛ pacɛ wẽrĩca be'ro yaatojagupɛ mu'ɛ me'rã wa'aguti, nicɛ niwĩ.

²² Jesú cãrẽ yu'ticɛ niwĩ:

—Yu'ɛ me'rã wa'asĩrĩgũ, ni'cãrõacã yu'ure sirutuya. Yu'ure ãjõpeotirã wẽrĩ'cãrã weronojõ nima. Náta tja ãpẽrã wẽrĩ'cãrãrẽ a'merĩ yaato, nicɛ niwĩ.

Jesú wĩ'rõrẽ, tojo nicã pã'cõrĩrẽ di'tamarĩacã wee'que ni'i

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Be'ro Jesú yucusɛpɛ mu'jãsjãcɛ niwĩ. Cũ bu'erã cãrẽ ba'pawĩwã'cãcãrã niwã. ²⁴ Na ditarapɛ niwĩ cura uputu wĩ'rõ a'ticarõ niwũ. Tojo weero na yucusure pacase pã'cõrĩ paaquesãamujãcarõ niwũ. Tojo wa'ari curare Jesú cãrĩa wa'acɛ niwĩ. ²⁵ Tojo weerã cũ bu'erã cũ siropɛ sãñagũrẽ wã'cõrã buruacãrã niwã. Cũrẽ “Wiogɛ, ãsãrẽ yu'rɛoya. Marĩ mirĩdijarã wee'e”, nicãrã niwã.

²⁶ Cũ wã'cã, narẽ yu'ticɛ niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ uiti? Musã yu'ure cã'rõacã warõ ãjõpeose cɛo'lo, nicɛ niwĩ. Tojo nitoja, wã'cãnu'cã, wĩ'rõrẽ, pã'cõrĩrẽ di'tamarĩacã weecɛ niwĩ. Nipe'tise di'tamarĩdi-jape'tia wa'acaro niwũ. ²⁷ Tojo wa'acã ĩ'arã, cũ bu'erã ĩ'amarĩarã, a'tiro nicãrã niwã:

—¿Namɛnojo masũ nimiticũ ã'rĩ? Wĩ'rõ, pã'cõrĩpɛta cãrẽ tu'omaatidojacã'a, nicãrã niwã.

Jesú wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Jesú wĩ'rõrẽ yusɛocã be'ro ape pã'rẽpɛ pẽ'ajacãrã niwã. To Gadara wãmetiropɛ nicaro niwũ. Topɛ puarã umɛa wãtĩa sãjãno'cãrã masãperi wa'teropɛ ní'cãrã Jesú tiro a'ticãrã niwã. Na uarã warõ niyucã, ne ni'cũ ti ma'apɛre yu'rɛaticãrã niwã. ²⁹ Na Jesure ĩ'arã, caricũcãrã niwã:

—Jesú, Õ'acũ macũ, ¿de'ro weegɛ ãsãrẽ caribogɛ a'titi? ¿Õ'acũ cũ bu'iri da'reatje duporo ãsãrẽ bu'iri da'reyugɛ a'tiati? nicãrã niwã.

³⁰ Na yu'rɛo pãjãrã yesea to auba'a nu'cũcãrã niwã. ³¹ Wãtĩa narẽ ĩ'arã, Jesure nicãrã niwã:

—Mu'ɛ ãsãrẽ cõ'awĩrõgũ, sõjã yeseapɛre sãjãaduticureya, nicãrã niwã.

³² Jesú “Tojota wa'ato”, nicɛ niwĩ. Cũ tojo nicãta, na masãpɛre nimi'cãrã yeseapɛre sãjãacãrã niwã. Yesea na wãtĩa sãjãca be'ro opa tu'rɛpɛ ní'cãrã omamaati, ditarapɛ doqueñojã wa'acãrã niwã. Topɛ mirĩboape'tia wa'acãrã niwã.

³³ Yesea co'terã tojo wa'acã ĩ'arã, uputu ucuarã, macãpɛ omatojaacãrã niwã. Topɛ ejarã, nipe'tise wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ wa'a'quere werecãrã niwã. ³⁴ Tere tu'orã, macãcjãrã nipe'tirã Jesú tiropɛ wa'acãrã niwã. Cũrẽ ĩ'arã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'tore wijawã'cãña. Apesepɛ wa'aya, nicãrã niwã.

9

Jesú sijamasĩtigɛre yu'rɛo'que ni'i

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Jesú wãtĩarẽ cõ'awĩrõca be'ro yucusɛpɛ mu'jãsjã, cũ ya macãpɛ majãmipẽ'acɛ niwĩ tja. ² Topɛ ãpẽrã ni'cũ sijamasĩtigɛre Jesú tiropɛ cũ pesaro me'rã wuawã'cãcãrã niwã. Na “Jesú ãsã me'rãcjũrẽ yu'rɛogusami”, nicãrã niwã. Na ãjõpeocã ĩ'agũ, Jesú sijamasĩtigɛre a'tiro nicɛ niwĩ:

—Wācūtutuaya. Mũ'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwī.

³ Cũ tojo nirī curare Moisé duti'quere bu'eri masā topu nicārā niwā. Na a'tiro wācūcārā niwā: “Ā'rī cũ tojo ucūse me'rā Ō'acūrē ña'arō ucūgũ weemi. Cũ Ō'acū weronojō tutuagu ni'i, ¿ni wācūsari? Ā'rī marī weronojō upūtigu masā ña'arō wee'quere acobojomasītisami”, ni wācūcārā niwā. ⁴ Jesú na tojo wācūsere masīgũ, narē nicu niwī:

—¿De'ro weerā musā yu'ure ña'arō wācūti? ⁵ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mũ'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” o “Wā'cānu'cā, sijawā'cāña” nise pe'e diasaweti? “Mũ'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā ī'atimirā, ējōpeoya marī'i. “Wā'cānu'cā, sijawā'cāña” nicā pe'ema, cũ sijasere ī'atojarāpu “Diacjūta ni'i”, ni ējōpe'o. ⁶ Tojo weegu yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu yu'u tutuasere ī'ogũ, ā'rī sijamasīfigure yu'ruoguti. Te me'rā musā yu'u masā ña'arō wee'quere acobojomasīsere masīrāsa'a, nicu niwī.

Be'ro sijamasīfigure a'tiro nicu niwī:

—Wā'cānu'cāña. Mũ'u cũña'carore tuutūrē, miuwā tojaagusa'a mũ'u ya wi'ipu, nicu niwī.

⁷ Cũ tojo nicā, sijamasīfigure wā'cānu'cā, cũ ya wi'ipu tojaa wa'acu niwī. ⁸ Masā cũ tojo wa'asere ī'arā, uputu ucucārā niwā. Tojo weerā Ō'acū u'musepu nigūrē a'tiro nicārā niwā:

—Mũ'u tutuase masūpūre o'o'que añuyurua'a, nicārā niwā.

Jesú Mateo a'ti pūrī oja'cure piji'que ni'i

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Jesú sijamasīfigure yu'ruóca be'ro wa'agu, yu'ure ī'abocawī. Yu'u romano masā wioğure niyeru wapaseebosari wi'ipu da'ragu dujiwu. Yu'ure ī'agũ, “Yu'u me'rā a'tia”, niwī. Cũ tojo nicāta, cũ me'rā wa'awu.

¹⁰ Be'ro ya wi'ipu cũ bu'erā me'rā ba'agu wa'awī. Na ba'ari cura āpērā quē'rā pājārā niyeru wapaseeri masā, tojo nicā judío masā “Ña'arō weeri masā nima” nino'rā quē'rā ba'arā ejawā. ¹¹ Fariseo masā tojo weecā ī'arā, cũ bu'erārē sērītiña'wā:

—¿De'ro weegu masārē bu'egu niyeru wapaseeri masā, āpērā ña'arō weeri masā me'rā ba'ati? niwā.

¹² Na tojo nisere tu'ogu, Jesú a'tiro niwī:

—Duti moorā ocoyedutirā duturure a'matisama. Dutitirā pūrīcā a'masama. ¹³ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu na oja'quere bu'erā wa'aya. Ō'acū cũ ucū'quere a'tiro ojacārā niwā: “Yu'u āpērārē pajaña'duti'i. Wa'icūrā ūjūamorōpeosere uawe'e', nicu niwī Ō'acū”, ni ojano'wū. Yu'u “Añurā ni'i” nirārē a'magū a'titiwu. Āpērā “Ūsā ña'arā ni'i” nirā pe'ere a'magū a'tiwu. Na ña'arō wee'quere bujaweti ducayudutigu a'tiwu, niwī Jesú.

“Mũ'u bu'erā ¿de'ro weerā be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Be'ro Juā masārē wāmeyeri masū bu'esere siruturi masā Jesú tiropu sērītiña'rā etawā:

—¿De'ro weerā ūsā weronojō, tojo nicā fariseo masā weronojō mũ'u bu'erā pe'e Ō'acūrē ñubuerā, be'tiweti? niwā.

¹⁵ Na tojo nicā, Jesú yu'tiwī:

—¿De'ro weeacju omocā du'tegu na me'rā nīgũ, cũ pijio'cārārē bujaweti, be'tiduti-bosari? Be'ro cūrē āpērā aperopu miāca be'ro pūrīcārē bujaweti, be'tirāsama. Jesú, yu'u na me'rā ni'i yujupu; yu'u na me'rā niticā pūrīcārē, be'tirāsama nīgũ, tojo niwī.

¹⁶ Apeye queose me'rā narē ninemowī. Tojo nīgũ, ma'ma cũ bu'ese me'rā toduporopu na weeseti'que a'mesu'amasītisa'a, nigū weewī. A'tiro queose o'owī:

—Mejā su'tiro ma'ma casero coeya marīrī casero me'rā sereō'ota basiowe'e. Tojo weecāma, ma'ma casero coecā wejedu'o, mejā su'tirote maata wejetū'rēsa'a. Nemorō pajiri pe tū'rñemoso'a. ¹⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejā ajuro wa'icūrā casero me'rā wéeca ajuropu poseyecā. Pā'muyuru, ti ajuro tū'rū, vino piostepetia wa'asa'a. Tojo wa'acā, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quē'rā cō'a wa'asa'a. Tojo weero

ma'ma vinorē ma'ma ajuropu poseyeno'o. A'tiro weecā vino, tojo nicā ti ajuro queoro tojame'ricā'sa'a, niwī Jesú. Duporopu weeseti'que me'rā Jesú cū ni'cārōacā ma'ma bu'ese morēta basiowe'e nígū, tojo niwī.

Jairo macōrē, tojo nicā dí mejā cuogore Jesú yu'ruo'que ni'i

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Jesú Juā wāmeyeri masū bu'erārē ucūrī curare ni'cū judío masā nerērī wi'i wiogu etawī. Jesú pu'to ejaque'a, niwī:

—Yu'u macō ni'cārōacā wērīa wa'amo. Tojo wa'amicā, ya wi'ipū wa'a, core ñapeocā, masāgōsamo tja, niwī.

¹⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cū me'rā wa'awī. Ūsā cū bu'erā quē'rā ba'pitiwā'cāwū.

²⁰ Ma'apu ūsā wa'ari cura ni'cō numio doce cū'marī dí mejārē dutitigo a'tico niwō. Co Jesú sē'emapu a'ti, cū yaro su'tiro yapapu ñe'eña'co niwō. ²¹ A'tiro wācūco niwō: “Yu'u cū ya su'tirote da'raña'seacā me'rā yu'rugosa'a”, nico niwō. ²² Co ñe'eña'cā tu'oña'gū, Jesú core majāmiī'a, niwī:

—Wācūtutuaya. Mu'u ējōpeotjāgō, yu'ruono'copu toja'a, niwī.

Cū tojo nicāta, dí wijami'que bu'anū'cā pe'tia wa'acaro niwū.

²³ Be'ro Jesú wiogu ya wi'ipū ejagu, na weewaranojōpuma wērī'core yaari cura basapeorārē bocaewāwī. Tojo nicā masā quē'rā uputu uticā ī'awī. ²⁴ Cū ti wi'i po'peapu nirārē “Wijaaya. Co wērītimo. Cārīgō weemo”, niwī.

Tere tu'orā, masā cūrē bujicā'wā. ²⁵ Jesú narē wijaadutiwī. Be'ro wērī'co pesari tucūpu sājāa, co ya omocāpu ñe'ecu niwī. Tojo weecā, co wā'cānū'cāco niwō. ²⁶ Be'ro nipe'tiro ti di'tapure Jesú core masō'que queti se'sa wa'acaro niwū.

Jesú puarā caperi ī'atirārē yu'ruo'que ni'i

²⁷ Jesú wiogu ya wi'ipū ní'cu wijaari cura puarā caperi ī'atirā cūrē caricūsirutuwā.

—Davi pārāmi nituriagu, ūsārē pajaña'cureya, ni caricūwā.

²⁸ Be'ro wi'ipū sājācā, caperi ī'atirā cū pu'topu ejawā. Narē sērītiña'wī:

—¿Yu'u masārē ī'acā weemasīsere ējōpeoti? niwī.

—Ējōpeo'o, ni yu'tiwā.

²⁹ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú na caperipu ñapeowī.

—Musā ējōpeo'caronojō queoro wa'ato, niwī. ³⁰ Tojo nicāta, na ī'awā. Be'ro “Yu'u masārē tojo weesere āpērārē wereticā'ña”, niwī.

³¹ Cū tojo nimicā, na wijáaca be'roacāta nipe'tiro ti di'tapu cū narē yu'ruo'quere werestepe'ocā'cārā niwā.

Ucūmasitigūre Jesú ucūcā wee'que ni'i

³² Caperi bajuno'ti'cārā wijaari cura a'tiro wa'awū. Āpērā Jesú tiropu ni'cū ucūmasitigū wātī sājāno'cure miiejawā. ³³ Jesú cūrē ī'agū, wātī cūpure nigūrē cō'awīrōwī. Tojo weecā, cū ucūmasī'ti'cu ucūnū'cāwī. Tocjārā tere uputu ī'amarīatjīarā, a'tiro niwā:

—Marī a'to Israe curuacjārā tiropure tojo wa'acā, ne ni'cāti ī'atirā nicāti, niwā.

³⁴ Fariseo masā pe'e a'tiro niwā:

—Wātīa wiogu tutuaro me'rā ā'rī wātīarē cō'awīrōsami, niwā.

Jesú masārē pajaña'que ni'i

³⁵ Jesú nipe'tise macārīpu judío masā nerēse wi'serinūcū bu'ecusiagu wa'awī. Añuse queti Ō'acū masārē yu'ruose quetire werewī. Tojo nicā Ō'acū wiogu nimi nise quetire weregū wa'awī. Dutitirārē de'ro na pūrīno'sere yu'ruowī. ³⁶ Masārē ī'agū, pūrō pajaña'wī. Na bujawetirā, wācūtutuatirā ovejare co'tegu moorā weronojō niwā. ³⁷ Tojo weegu Jesú ūsā cū bu'erārē niwī:

—Diacjūta ni'i. Marī otese peje pī'rī ducati'i. Tere miirā pe'e marībocurema. ³⁸ Tojo weerā te otese wiogūre āpērā miitamuajārē sērīnemoña, niwī Jesú. A'te weronojō Ō'acū ye quetire masīsī'rīrā, pājārā waro nima. Mejō te quetire wererā pe'e pejetirācā nima. Tojo weerā āpērā cū o'ónemocā, Ō'acūrē sērīña, niwī Jesú.

10

Jesú cū bu'erārē bese'que ni'i

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesú masārē bu'eca be'ro ūsā cū bu'erā docere besewī. Ūsārē masāpū nirá wātīarē cō'awīrōmasīsere o'owī. Tojo nicā nipe'tise duti yu'ruomasīsere o'owī.

² Ūsā cū bese'cārā doce a'tiro wāmetiwū. Ne waro Simó niwī. Apetero cārēta tja Pedro pisuwā. Be'ro cū acabiji André niwī. Cū be'ro Santiago, tojo nicā cū acabiji Juā, na puarāpūta Zebedeo pō'rā niwā. ³ Apī Felipe, apī Bartolomé, apī Tomás niwā. Yu'u Mateo romano masā wiogūre niyeru wapaseebosagu ní'cu quē'rā na me'rā niwū. Apī Santiago Alfeo macū niwī. Tojo nicā Tadeo niwī. ⁴ Apī Simó celote curuacjū niwī. Apī Juda Iscariote, be'ropū Jesure ī'atu'tirāpūre o'oacjū quē'rā niwī.

Jesú cū bese'cārārē bu'edutio'o'que ni'i

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Cū beséca be'ro ūsā docere a'tiro niwī:

—Judío masā nitirā tiropū wa'aticā'ña. Tojo nicā Samaria di'tapū nise macārīpūre wa'aticā'ña. ⁶ Israe curuacjārā tiro pe'e wa'aya. Na Ō'acū cū dutisere sirututirā, oveja na wiogūre du'tiwija wisi'cārā weronojō nisama. ⁷ Narē wererā wa'aya. “Cā'rōacā be'ro Ō'acū bese'cu wiogu sājāgūsami”, niña. ⁸ Dutitirārē yu'ruoya. Wērī'cārārē masōña. Cāmi boarārē yu'ruoya. Wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōña. Yu'u musārē weemasīsere wapamarīrō o'o'o. Tojo weerā narē yu'ruorā, wapaseeticā'ña.

⁹ »Musā wa'arā, ne niyeru miaticā'ña. ¹⁰ Ne ajuronojō miaticā'ña. Su'ti, tojo nicā sapatu musā sāñase me'rā dia'cū wa'aya. Tuacjū miaticā'ña. Da'rari masā na da'rase wapa wapata'aba'amasīma. Tojo weerā musā bu'erā wa'acā, musārē ba'ase weetamurāsama.

¹¹ »Macāpū etarā, “Ā'rīta añutū'sami” musā nigū tiro tojaque'aya. Musā to niró ejatuario cū ya wi'ipū niña. ¹² Cū ya wi'ipū sājāarā, ti wi'icjārārē pōtērī añudutiya. ¹³ Musārē ñe'ecā, “Musārē añurō wa'ato”, niña. Musārē ñe'eticā, niticā'ña. ¹⁴ Musārē ñe'eti, musā bu'esere tu'osi'rīticā, ti wi'ipūre wijaarā, o ti macāpūre wijarā, ti macā cjase di'ta musārē wā'a'quere paastecō'aña. Tojo weerā musā a'ti macācjārā bu'iritima, ni ī'orāsa'a. ¹⁵ Diacjū musārē were'e. Ō'acū masārē beseatji nūmū narē upūtu waro bu'iri da'regūsami. Todūporopū Sodoma, Gomorra wāmetise macārīcjārārē bu'iri da're'caro nemorō narē bu'iri da'regūsami, niwī Jesú.

Jesure ējōpeorārē ña'arō weeatje cjase ni'i

¹⁶ Cū apaturi ninemowī:

—Masīña. Yu'u musārē wioro wa'teropū o'ógū wee'e. Ovejare yaiwa wa'teropū o'ógū weronojō o'ó'o. Tojo weerā musārē ña'arō weeri nírā, pūa capeatiya. Musārē ña'arō weemicā, añurō weeya narē. ¹⁷ Añurō ī'aña. Musārē ñe'e, judío masā wiorā tiropū miarāsama. Na nerēse wi'seripū musārē tārārāsama. ¹⁸ Tojo nicā yu'ure ējōpeose bu'iri to cjase di'ta wiorā tiropū miarāsama. Narē yé quetire wereya. Tojo nicā āpērā judío masā nitirārē wererāsa'a. ¹⁹ Musārē miacā, musā ucūatjere “¿De'ro wa'arosau? ¿De'ro nirāsari?” ni wācūque'titicā'ña. Musā ucūrī cura Ō'acū musā ucūatjere o'ogūsami. ²⁰ Tojo weerā musā basu mejēta ucūrāsa'a. Espíritu Santu marī pacū o'ó'cu musārē ucūdutisere ucūrāsa'a.

²¹ »Masā yu'ure ējōpeocā ī'arā, na acawererā warore wia, wējēdutiurāsama. Na pō'rā quē'rārē tojota weerāsama. Pō'rā quē'rā na pacūsumuarē mejārōta weerāsama. ²² Yé bu'iri nipe'tirā musārē ī'atu'tirāsama. No'o yu'ure ējōpeoyapatigūnojo yu'rugūsami. Cū yu'u pacū tiropū catinu'cūcūsami. ²³ Ni'cā macāpū musārē ña'arō weecā, ape macāpū du'tiya. Diacjūta musārē were'e. Nipe'tiro Israe curuacjārā nise macārīpū musā werecusiabi'ati dūporo yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigū apaturi a'tigūsa'a tja, niwī Jesú.

²⁴ »Ne ni'cũ bu'egũ, cũrẽ bu'egũ yu'rũoro nĩmasĩtisami. Mejãrõta da'raco'tegũ quẽ'rã cũ wioğũ yu'rũoro nĩmasĩtisami. ²⁵ Bu'egũ, cũrẽ bu'egũ weronojõ nigũti, nirõũa'a. Mejãrõta da'raco'tegũ cũ wioğũ weronojõ nigũti, nirõũa'a. Bu'eri masũ, wioğũ, na ña'arõ yu'rũcã, bu'eno'gũ, da'raco'tegũ quẽ'rã ña'arõ yu'rũsama. Tojo weero yu'u musãrẽ bu'egũre “Beelzebú, wãtĩa wioğũ nimi” nicã, ¿de'ro weerã musã yu'u bu'erãrẽ tojo nitibosabau? niwĩ Jesú.

Jesú “¿Noanojõrẽ uiroũati?” ni'que ni'i

(Lc 12.2-7)

²⁶ Jesú a'tiro werenemowĩ:

—Musã yu'u me'rã ni'i. Tojo weerã musãrẽ uatirãrẽ uiticã'ña. Ne bajuyoropũ weetise ñ'ano'ticã weesome. Ñ'ano'rõsa'a. Ne ñ'atiropũ wee'que quẽ'rã masĩno'ticã weesome. ²⁷ Yu'u musãrẽ tu'otiropũ ni'quere ãpẽrã tu'oropũ werestep'e'ocã'ña. Masĩno'ña marĩ'quere masãrẽ masĩcã weeya. ²⁸ Musã upũre wẽjẽcõ'arãrẽ uiticã'ña. Na upũ dia'cũrẽ wẽjẽcõ'amasĩsama. Õ'acũ pe'le upũ, ejeripõ'rãrẽ pecame'epũ cõ'abutiamasĩsami. Cũ tojo weegũ pũrĩcãrẽ uiya, niwĩ.

²⁹ Jesú queose me'rã cũ pacũ marĩrẽ ma'isere werenemowĩ:

—Puarã mirĩcũa o'majãrãcã cã'rõacã wapatisama. Na tojo wapatimicã, Õ'acũ narẽ añurõ co'tesami. Ne ni'cũ mirĩcũacã yucũğũpũ pesagũ marĩ pacũ “Tocã'rõ wẽrĩğũsami” niticã, wẽrĩtisami. ³⁰ Apeyema tja Õ'acũ marĩ poarire “Ticũse ni'i”, ni masĩpe'ocã'sami. ³¹ Musã pãjãrã mirĩcũa yu'rũoro wapatisa'a. Tojo weerã musãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrãrẽ uiticã'ña. Õ'acũ musãrẽ añurõ co'tegũsami, niwĩ Jesú.

Masã tu'oropũ Jesucristore ãjõpeose ni'i

(Lc 12.8-9)

³² Jesú werenemowĩ:

—No'o masã tu'oropũ yu'ũre “Ëjõpeo'o” ni werecã, yu'u quẽ'rã narẽ yu'u pacũ u'mũsepu nigũrẽ añurõ ucũğũsa'a. ³³ Ni'cũ masãrẽ uigũ, masã tu'oropũ yu'ũre “Ëjõpe-owe'e” nigũrẽ yu'u quẽ'rã cũrẽ yu'u pacũ u'mũsepu nigũrẽ “Yagũ mejẽta nimi”, nigũsa'a, niwĩ Jesú.

Jesú ye bu'iri masã dũcawatima nise ni'i

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Apaturi werenemowĩ:

—Musã yu'ũre “Añurõ nisetiãtjere miitigũ weepĩ”, ni wãcũticã'ña. Yu'u tere miititiwũ. Yu'u a'tise wapa a'pepũrĩato nĩgũ a'tiwũ. ãpẽrã yu'ũre uatirã, yu'ũre uarã me'rã a'metu'tirãsama. ³⁵ Tojo weerã ni'cũ cũ pacũ me'rã a'metu'tigũsami. Apego quẽ'rã co paco me'rã mejãrõta weegosamo. Tojo nicã macũ nũmo co mañecõ me'rã a'metu'tirãsama. ³⁶ Tojo weerã ni'cã wi'icjãrã, yé bu'iri a'metu'tirãsama.

³⁷ »Yu'ũre ma'irõ nemorõ musã pacũsumũa pe'ere ma'iyu'rũnũ'cãrã, yarã nĩmasĩtisama. Tojo nicã pacũsumũa quẽ'rã na põ'rãrẽ ma'iyu'rũnũ'cãrã, yarã nĩmasĩtisama. ³⁸ Apepero weegũ ni'cũ “Yu'u Jesure ãjõpeogũ, wẽrĩbosa'a” ni uigũ, yu'ũre ãjõpeodu'usami. Tojo weegũnojõ yagũ nĩmasĩtisami. ³⁹ Yu'ũre ãjõpeose me'rã ña'arõ yu'rũsĩ'rĩtigũ, yu'ũre ãjõpeodu'ugũnojõ pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yu'ũre ãjõpeonu'cũğũnojõ pe'le yu'u me'rã catinu'cũğũsami, niwĩ Jesú.

Añurõ wee'que wapa wapata'ase ni'i

(Mr 9.41)

⁴⁰ Jesú werenemowĩ:

—Musãrẽ e'catise me'rã ñe'erã, yu'ũre ñe'erãta weema. Yu'ũre ñe'erã quẽ'rã, yu'u pacũ yu'ũre o'ócũre ñe'erãta weema. ⁴¹ Ni'cũ Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masũrẽ cũ Õ'acũ o'ócũ niyucã, ñe'egũrẽ a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ cũrẽ o'osenojõrẽta cũrẽ ñe'egũ quẽ'rãrẽ o'ogũsami. Ni'cũ masũ añugũrẽ ñe'egũ, cũ añugũ niyucã, cũrẽ ñe'egũrẽ a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ masũ añugũrẽ o'o'caronojõta cũrẽ ñe'egũ quẽ'rãrẽ o'ogũsami. ⁴² Ni'cũ

apĩrẽ Jesucristore ẽjõpeogu nimi nígũ, acowuogure acotĩagũ diacjũta añuse bocagusami, niwĩ Jesú.

11

Juã cũ bu'erãrẽ Jesú tiropu o'ó'que ni'i

(Lc 7.18-35)

¹ Jesú ẽsã docere wérẽca be'ro wa'a wa'awĩ. Galileapu nise macãrĩrẽ bu'ecusiagu wa'awĩ.

² Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'iri da'reri wi'ipũ nicũ niwĩ. Topu nígũ, Jesú masã wa'teropu weesere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, ãpẽrã cũ bu'esere siruturãrẽ cũ tiropu wa'aduticũ niwĩ. ³ A'tiro narẽ sãrĩtiña'duticũ niwĩ:

—“¿Mu'uta niti 'Masãrẽ yu'rũoacjũ a'tigusami' nino'cu, o apĩpũre yucuerãsari yu-jupũ?” ni sãrĩtiña'ña, nicũ niwĩ.

⁴ Jesú tiro etarã, Juã sãrĩtiña'duti'quere sãrĩtiña'wã. Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u weecã ì'asere, musã tu'osere Juãrẽ wererã wa'aya. ⁵ “Caperi ì'atimi'cãrã ni'cãrõacãrẽ ì'apãama. Sijamasitimi'cãrã sijama. Cãmi boarã yatipe'tiano'ma. O'meperi tu'oti'cãrã tu'oma. ãpẽrã wẽrĩ'cãrã masãma. Pajasesuorã añuse masãrẽ yu'rũose quetire tu'oma. ⁶ Yu'ure ẽjõpeodu'utigunojõ e'catigusami”, ni wererã wa'aya Juãrẽ, niwĩ Jesú.

⁷ Na wa'aca be'ro Jesú Juã ye cjasere masãrẽ werenũ'cãwĩ:

—Musã masã marĩropu Juãrẽ ì'arã wa'apã. Topu wa'arã, uigunojõrẽ, wãcũtutufigure ì'arã wa'atipã. Cũ tutuatigu tábuti wĩ'rõ wẽecuaro weronojõ nitimi. ⁸ Tojo nicã añuse waro su'ti sãñagũrẽ masã marĩropu ì'arã wa'atipã. Su'ti añuse sãñarãnojõ wiorã ye wi'seripu nisama. ⁹ To pũrĩcãrẽ musã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ ì'arã wa'arã weepã. Nirõta Juã ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã nemorõ niyu'rũnũ'cãmi. ¹⁰ Õ'acũ Juãrẽ o'óyuatjere cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Yu'u mu'u ye quetire wereyuacjũre mu'u dũporo o'óguti.

Cũ mu'u wa'atji ma'arẽ apoyugusami”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojano'caro niwũ.

Ma'a quẽ'rãyum'tãgũ weronojõ mu'u wa'ati dũporo masã wãcũsere bujaweti dũcayudutigusami nígũ, tojo nicũ niwĩ.

¹¹ »Diacjũta musãrẽ wereguti. Todũporopu, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ ne ni'cũ Juã yu'rũoro nigũ marĩmi. Tojo nimicã, nipe'tirã Õ'acũ wiogu nirõpu nirã Juã yu'rũoro nima. Mejõ nigũpuã cũ yu'rũoro nimi.

¹² »Juã bu'enu'cãcateropu, téé a'tocateropu quẽ'rãrẽ Õ'acũ wiogu nisere uatirã, cumuca weema. ¹³ Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã na oja'que me'rã, tojo nicã Moisé cũ dutise cũu'que me'rã Õ'acũ wiogu nimi nisere werenu'cũcãrã niwã. Juã masãrẽ wãmeyeri masũpũta weretuocu niwĩ. ¹⁴ Musã yu'ure ẽjõpeosĩ'ricãma, a'tiro nigũti. Dũporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiro nicũ niwĩ: “Masãrẽ yu'rũoacjũ a'tise dũporo Elía Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ weronojõ nigũ a'tigusami”, ni ojano'wũ. Juã na tojo ojano'cuta nimi. ¹⁵ O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya.

¹⁶ »Masã a'tocaterocjãrã, yé quetire tu'osĩ'rĩtirã ã'rã weronojõ nima. Wĩ'marã macã decopu apedujirã, na me'rãcjãrãrẽ pijirã caricũbajaque'atirã weronojõ nima. A'tiro caricũsama: ¹⁷ “Ûsã wẽowũ putimicã, basarã wijatiapu. Ûsã bujawetise basacã quẽ'rãrẽ, utitiapu.” Na weronojõ a'tocatero nirã no'o añurõ, ña'arõ weecã, mejãrõta tu'satima.

¹⁸ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ be'ti, vino sĩ'rĩtisami. Cũ tojo weecã, musã “Wãtĩ cuomi”, nisa'a. ¹⁹ Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu quẽ'rãrẽ ba'a, yu'u vino sĩ'ricã, mejãrõta ña'arõ ucũ'u. “Ba'awãrĩgũ, sĩ'rĩwãrĩgũ nimi. Niyeru wapaseeri masã, tojo nicã ña'arã me'rãcjũ nimi”, ni' i yu'ure. Musã ni'cũpũreta ẽjõpeowe'e. Tojo ẽjõpeotimirã, yu'u wee'lo'quere ì'arã, “Õ'acũ cũrẽ masĩse o'opĩ” ni, masĩbosa'a, niwĩ Jesú.

Jesure ẽjõpeotise macãrĩcjãrã ye queti ni'i

(Lc 10.13-15)

²⁰ Be'ro Jesú cū tutuaro me'rã wee'ioyurũnũ'cã'que macãrĩcjãrãrẽ a'tiro tu'tiwĩ. Na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayuticã, tojo weewĩ.

²¹ —Musã Corazí, tojo nicã Betsaida wãmetise macãrĩcjãrãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Yũ'u wee'io'quere i'amirã, ducayuwe'e. Yũ'u ãpẽrã judío masã nitirã tiropũ Tiro, Sidó wãmetise macãrĩpũ wee'locãma, dũporopũ na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayutojabopã. Na bujawetisere i'orã, na weewũaronojõpũma su'tire wãquĩsenojõrẽ sãña, nujãrẽ na dũporopũ órẽstepeobopã. ²² Musãrẽ were'e. Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, musã pe'ere Tiro, Sidócjãrã nemorõ bu'iri da'reyũ'rũnũ'cãgũsami.

²³ »Ni'cãrõacãma Capernaucjãrãrẽ were'e. “Tojowaro u'mũsepu mũjãrãti”, ni wãcũticã'ña. Õ'acũ musãrẽ pecame'epũ cõ'abutiagusami. Sõ'oníca macã Sodoma yũ'u musã tiropũ wee'caronojõ wee'locãma, ti macã ni'cãrõacãpũ quẽ'rãrẽ ninu'cũbosa'a. ²⁴ Musãrẽ nigũti. Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, Sodomacjãrãrẽ nemorõ musã pe'ere Õ'acũ bu'iri da'regũsami, niwĩ Jesú.

*Jesú “Yũ'u me'rã ejerisãjãse cuoya” nise ni'i
(Lc 10.21-22)*

²⁵ Narẽ tojo níca be'ro Jesú cū pacũ Õ'acũrẽ a'tiro niwĩ:

—Pacũ, mũ'u u'mũse, a'ti turi wiogũ ni'i. “Masĩyũ'rũnũ'cãrã ni'i” nirãrẽ mũ'u ye cjasere tũ'omasĩcã weewe'e. ãpẽrã wĩ'marã weronojõ maata tũ'o ãjõpeorã pe'ere tere masĩcã wee'e. Mũ'u tojo weesere wãcũgũ, “Añu'u”, ni e'catise o'o'o. ²⁶ Pacũ, mũ'u u'caronojõta a'tere queoro wee'e, niwĩ.

²⁷ Be'ro Jesú masãrẽ ninemowĩ:

—Yũ'u pacũ nipe'tise weemasĩsere yũ'ure o'owĩ. Cũ ni'cũta yũ'u nisetisere masĩpe'ocã'sami. Yũ'u quẽ'rã ni'cũta cū nisetisere masĩpe'o'o. No'o yũ'u masĩcã weeno'rã quẽ'rã cū nisetisere masĩsama. ²⁸ Musã basu weetutuase me'rã Õ'acũrẽ e'caticã weesĩ'rĩ'i. Tojo weerã nucũsere wuarã, da'ra caributirã weronojõ ni'i. Musã bu'iri tũ'oña'rã, bujawetirãrẽ a'tiro nigũti. Musã tojo tũ'oña'sere yũ'ure wereya. Yũ'u musãrẽ weetamugũti. Musã tojo weecã, yũ'u musãrẽ ejerisãjãsere o'oguti. ²⁹ Yũ'u dutisere, yũ'u uaronojõ weeya. Musã tojo weecã, weetamugũti. Yũ'u da'radutipegũ niwe'e. Yũ'u musãrẽ pajaña'gũ, mejõ nigũ weronojõ wee'e. Musã bujawetisere yũ'ure werẽcã, musãrẽ e'catise ducayuguti. ³⁰ Yũ'u weetamuyucã, yũ'u dutise upũtu waro musãrẽ tutuawe'e. Masã apeyenojõ ca'rasãasere o'marã weronojõ tũ'oña'rãsa'a, ni werewĩ Jesú.

12

*Sauru nicã Jesú bu'erã trigore tũ'rẽ'que ni'i
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)*

¹ Titare sauru nicã ãsã judío masã soowũari nũmũ Jesú trigore wesepũ yũ'rũawĩ. ãsã cū bu'erã ujaboarã, trigore na ote'quere tũ'rẽ, te perire ba'awũ. ² Fariseo masã ãsã tojo weecã i'arã, Jesure niwã:

—I'aña. Mũ'u bu'erã ni'cãcãnojojõrẽ weedutitisere weema. Marĩ soowũari nũmũrẽ da'radutiwe'e, niwã.

³ Na tojo nicã tũ'ogũ, Jesú niwĩ:

—Musã dũporocjũ wiogũ Davi cū me'rãcjãrã me'rã ujaboarã wee'quere bu'epã. ⁴ Na a'tiro weecãrã niwã. Õ'acũ wi'ipũ sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ni'que narẽ ba'adutiti'quere ba'acãrã niwã. Pa'ia dia'cũrẽ ba'ata basiocarõ nimiwũ. ⁵ Aperõ Moisé duti'caropũ quẽ'rãrẽ bu'epã. Marĩ soowũari nũmũ nicã pa'ia Õ'acũ wi'ipũ da'rasama. Cũ ye cjasere da'rarã, sootisama. Na tojo sootirã, ña'arõ weerã mejẽta weema. ⁶ Musãrẽ werẽgutĩ. A'tore yũ'u Õ'acũ wi'i yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãgũ ni'i. ⁷ Musã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ni'quere tũ'omasĩwe'e. A'tiro ojano'carõ niwũ: “Yũ'u masãrẽ a'merĩ pajaña'cã u'a. Wa'icũrã ujuãmorõpeo'carõ nemorõ te pe'ere uasãyũ'rũnũ'cã'a”, ni ojano'wũ. Musã tere tũ'omasĩrã pũrĩcã, masã mejẽcã weetirãrẽ “Ña'arõ weema”, nitibosa'a. ⁸ Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ soowũari nũmũrẽ dutise nemorõ dutimasĩ'i, niwĩ Jesú.

Jesú omocã bu'awia'cure yu'rno'que ni'i
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesú trigo wesepu nica be'ro judío masã nerērī wi'ipū sājāawī. ¹⁰ Ti wi'i po'peapu ni'cũ omocã bu'awia'cu nicu niwī. Fariseo masã ¿de'ro wee Jesure weresārāsari? nīrā, cūrē sērītiña'wā:

—¿Marī soowuari numurē dutitigūre yu'rno'cã añuti? niwā.

¹¹ Na tojo nicã tu'ogu, narē yu'tiwī:

—Ni'inojōta marī soowuari numu nicã oveja copepu burusājācã, cūrē wejewā'cōgũ wa'aticã weetisami. ¹² Ni'cũ masũ oveja nemorō wapatiyu'rnu'cãmi. Tojo weero marī soowuari numurē añuse weecã añu ni'i, niwī.

¹³ Cũ tojo nica be'ro omocã bu'awia'cure niwī:

—Mu'u omocārē síoña, niwī. Tojo nicã tu'ogu, síowī. Cũ tojo weecãta, ape omocã weronojō añua wa'awu. ¹⁴ Cũ tojo weecã i'arã, fariseo masã uawijaa wa'awā. Tojo uawijaarã, “¿De'ro wee Jesure wējērāsari?” ni apocārã niwā.

Duporocjārpu Ō'acũ ye queti weremu'tārī masã Jesure ojayu'que ni'i

¹⁵ Jesú cūrē wējēsī'rīsere masīgũ, omocã bu'awia'cure yu'rno'caropu ni'cu wi-jaawā'cāwī. Cūrē masã pājārã sirutuwa. Nipe'tirã dutitirārē yu'rnowī. ¹⁶ Yu'rno, narē ne cũ ye cjasere weredutitiwī. ¹⁷ Jesú na pājārārē yu'rno'cã, Isaía Ō'acũ ye queti weremu'tārī masũ oja'que queoro wa'awu. A'tiro ojacu niwī:

¹⁸ Ā'rī yu'ure da'raco'tegu, yu'u bese'cu nimi.

Yu'u ma'igũ nimi.

Cũ me'rã e'cati'i.

Yu'u Espiriture cūrē o'oguti.

Cũ yu'u nipe'tirã masārē añurō weesere weregusami.

¹⁹ Cũ ne du'saso, macã decopu caricūsijasome.

²⁰ No'o wãcūtutuatiġunojō quē'rārē cō'asome.

Cō'arōnojō o'ogu, wãcūtutuacã weegusami.

Ējōpeotutuatiġarē tu'tisome.

Narē añurō weetamugusami.

Cũ wiogu sājāca be'ropu, cũ ña'asere docaque'aca be'ropu tojo weedu'ugusami.

Cũ queoro dutime'rīcūsami.

²¹ Tojo weerã nipe'tirocjārã cũ dutiatjere co'terāsama, tojo ni ojano'wũ.

Jesure “Wātī tutuaro me'rã weē'omi” ni ucja'que ni'i
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Be'ro Jesú tiropu caperi bajutigū, ucūtigu wātī sājāno'cure miiejawā. Na cūrē miiejacã i'agũ, Jesú cūrē yu'rnowī. Tojo wéeca be'ro i'a, ucūwī. ²³ Wātī sājāno'cu yu'rucã i'arã, nipe'tirã masã i'amarīawā. Na a'merī sērītiña'wā:

—¿Ā'rī duporocjūpu Davi pārāmi “Na a'tiacju niapu” ni'cu niti? niwā.

²⁴ Fariseo masã na tojo nicã tu'orã, a'tiro niwā:

—Ā'rī wātīa wiogu Beelzebú wāmetigu tutuaro me'rã wātīarē cō'awīrōcã'sami, niwā.

²⁵ Jesú na tojo nisere masīgũ, narē niwī:

—Ni'cã curuacjārã a'merī ducawati a'mequērã, masāpe'tia wa'asama. Tojo nicã ni'cã macãcjārã o ni'cã wi'icjārã na quē'rã a'merī ducawati a'metu'tirã, pe'tidija wa'asama.

²⁶ Mejārōta wātīa wiogu cũ yarã wātīarē cō'awīrōgũ, cũ basuta ducawatigu weesami. Tojo weegu cũ de'ro wee tutuanemobosabe. ²⁷ Musã yu'ure “Cũ wātī Beelzebú tutuaro me'rã wātīarē cō'awīrōmi”, ni'i. Tojo nicãma, musã bu'esere siraturã wātīarē cō'awīrōrã, ¿noa tutuaro me'rã cō'awīrōsari? Narē musã “Ō'acũ tutuaro me'rã wātīarē cō'awīrōma”, ni'i. Tojo weero masīno'o. Musã yu'ure nise diacjũ niwe'e. ²⁸ Yu'u wātīarē Espiritu Santu tutuaro me'rã pe'e cō'awīrō'o. Te me'rã “Ō'acũ wiogu nise musã tiropure nitoja'a”, nino'o.

²⁹ »Queose me'rã musãrẽ werenemogũti tja. Ni'cũ tutuamũ ya wi'ipũre dũ'tecũutimigũ, yajamasĩno'ña marĩ'i. Dũ'téca be'ropũ yajamasĩsami, niwĩ. Yũ'u wãtĩ yũ'rũoro tutuayũ'rũnũ'cã'a nígũ, tojo niwĩ Jesú.

³⁰ Jesú ninemowĩ:

—Yũ'ure uatirã yũ'ure ĩ'atu'tirã nima. Yũ'ure seeneotamutigũnojõ doquestewã'cãgũ weronojõ nimi. Yũ'ure ějõpeotirã masãrẽ Ô'acũrẽ ějõpeocã weetamurã mejẽta weema.

³¹ »Tojo weegũ musãrẽ diacjũ weregũti. Ô'acũ masã ña'arõ weesere, ña'arõ ucũsere acobojogũsami. Espĩritu Santure ña'arõ ucũcã pũrĩcãrẽ, acobojosome. ³² Yũ'u Ô'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre ña'arõ ucũcã, Ô'acũ acobojogũsami. Espĩritu Santu pe'ere ña'arõ ucũcã, Ô'acũ acobojosome. Ni'cãrõacã, be'ropũ quẽ'rãrẽ mejãrõta acobojosome, niwĩ Jesú.

Yucũgũre tigu dũca me'rã ĩ'amasĩno'o nise ni'i

(Lc 6.43-45)

³³ Jesú ninemowĩ:

—Yucũgũ añucjũ nicã, tigu dũca me'rã “Añucjũ ni'i”, nino'o. Yucũgũ ña'acjũ nĩrõ, tigu dũca me'rã “Ña'acjũ ni'i”, ni ĩ'amasĩno'o. Yucũgũre tigu dũca me'rã ĩ'amasĩno'o.

³⁴ Musã aña weronojõ pũrĩrã ni'i. Ña'arã nitjãrã, ¿de'ro wee añusere ucũmasĩbosau? Marĩrẽ ña'ase pũũturo, ña'asetã marĩ ucũse wija'a. Añuse nicã, añusetã wija'a. ³⁵ Tojo weegũ masũ añugũ añuse wãcũse cũoyugũ, añurõta ucũsami. Apĩ ña'agũ pe'e cũ wãcũse ña'ase niyucã, ña'arõ ucũsami. ³⁶ Musãrẽ weregũti. Ô'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, musã wãcũtimirã no'o uaro ucũma'a'quenũcũ beseegũsami. ³⁷ Musã añurõ ucũca be'ro nicã, Ô'acũ musãrẽ “Añurõ ucũpã, bu'iri moo'o”, nigũsami. Musã ña'arõ ucũca be'roma “Bu'iri cũo'o”, nigũsami, niwĩ Jesú fariseo masãrẽ.

Masã ña'arã Jesure weẽ'odutimi'que ni'i

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Be'ro fariseo masã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesure a'tiro niwã:

—Masãrẽ bu'egũ, mũ'u añuse weẽ'ocã ĩ'asĩ'rĩsa'a, niwã.

³⁹ Na tojo nicã tũ'ogũ, Jesú niwĩ:

—Musã a'tocaterocjãrã ña'arã ni'i. Musã weẽ'oña nĩrã, musã ějõpeotisere yũ'ure ĩ'o'o. Musãrẽ weẽ'osome. A'te dia'cũrẽ weregũti. Dũporocjũrũ Jonã Ô'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ wa'a'caronojõ dia'cũrẽ ĩ'ogũti. ⁴⁰ Jonã wa'iwũ pajigũjo paaga po'peapũ i'tia uũũco, i'tia ñami cũpũre sãñacu niwĩ. Cũ weronojõta yũ'u Ô'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ quẽ'rã yũ'ure yáaca be'ro i'tia uũũco, i'tia ñami di'ta po'peapũ cũñagũsa'a. ⁴¹ Jonã Nĩnive wãmetiri macãcãrãrẽ Ô'acũ ye quetire werecã, na ña'arõ weẽ'quere bujaweti, du'ucãrã niwã. Yũ'u pe'ere Jonã yũ'rũoro nimicã, musã ějõpeowe'e. Musã na weẽ'caronojõ ña'arõ weẽ'quere bujawetiwe'e. Tojo weerã Ô'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, Nĩnivepũ nĩ'cãrã a'tocateropũcãrãrẽ “Musã Jesure ějõpeotirã, ña'arõ weewũ”, nĩrãsama. ⁴² Apeye quẽ'rãrẽ weregũti. Dũporocjõ mujĩpũ mujãtiro diacjũ pe'e nĩrĩ di'tapũ wiogo Israe curuacãrã wiogũ Salomó masĩsere tũ'ogo a'tico niwõ. Yũ'u Salomó yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cãmicã, musã pe'e yũ'ure tũ'osĩ'rĩwe'e. Tojo weego Ô'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, ti di'ta wiogo nĩ'co a'tocateropũcãrãrẽ “Musã Jesure ějõpeotirã, ña'arõ weewũ”, nigõsamo, niwĩ.

Wãtĩ todũporopũ cũ nĩ'cũpũre majãmisãjãase ni'i

(Lc 11.24-26)

⁴³ Jesú fariseo masãrẽ ninemowĩ:

—Wãtĩ masũpũre cõ'awĩrõno'ca be'ro aco marĩrõpũ sijabaque'atisami. Cũ niatjore a'magũ, tojo weesami. Cũ nĩrõ bocatigũ, a'tiro wãcũsami: ⁴⁴ “Yũ'u wijaa'cũpũre dajasãjãagũti tja”, nisami. Cũpũre dajasãjãagũ, wi'i o'aca wi'i, añurõ apõca wi'i weronojõ bocaejasami. ⁴⁵ Be'ro ãpẽrã wãtĩa sietere cũ yũ'rũoro ña'arãrẽ pijisami. Piji, be'ro todũporopũ cũ wijaa'cũpũre na nipe'tirã sãjãasama. Tojo weegũ masũ cũ todũporopũ

ní'caro nemorō ña'arō tojasami. Ā'rā quē'rā yu'ure ējōpeotirā tojota ña'abutiario wa'arāsama, niwī Jesú.

Jesú paco, tojo nicā cū acabijirā ye cjase ni'i
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesú masārē tojo ucūrī cura cū paco, cū acabijirā cū nirī wi'ipū ejawā. Na sopepu tojanu'cā, cū me'rā ucūsī'rīwā. ⁴⁷ Tojo weecā, to nigū ni'cū werewī Jesure:

—Mu'u paco, mu'u acabijirā sope pu'topu niama. Mu'u me'rā ucūsī'rīama, ni werewī.

⁴⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē niwī:

—¿Noanojō niti yu'u paco, yu'u acabijirā? niwī.

⁴⁹ Be'ro ūsā cū bu'erārē ñupu'a, niwī:

—Ā'rārē yu'u paco, yu'u acawererā waro tu'oña'a. ⁵⁰ No'o Ō'acū ūaro weerānojō náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojō nima, niwī.

13

Jesú oteri masū ye quetire queose me'rā were'que ni'i
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ti nūmurēta tja Jesú wi'ipū ní'cu ditara sumutopu wa'awī. Wa'a, topu dujiwī. ² Masā pājārā waro cū tiropu nerēcā ī'agū, yucusupu mujāsājāa, dujiwī. Masā pe'e ditara sumutopu nu'cūwā. ³ Be'ro Jesú queose me'rā narē bu'ewī:

—Ni'cū masū cū ya wesepu otegu wa'asami. ⁴ Cū otegu wēstewā'cācā, apeye otese cape ma'apu doqueque'asa'a. Mirícūa a'ti, te perire ī'aboca, ba'ape'ocā'sama. ⁵ Apeye ūtāpaga cā'rōacā di'ta cuoro bu'ipū doqueque'asa'a. Te di'ta cā'rōacā niyucā, asibusu maata marā, pī'rīsa'a. ⁶ Be'ro mujīpū asimujātiri cura di'ta boposājāyū'rua wa'asa'a. Tojo weero nu'cōrī cuoti'caro nitjārō, maata ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropu buruque'asa'a. Pota pe'e tere pī'rīyū'rua, wējēcā'sa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurōpu buruque'asa'a. Te añurō pī'rī, dūcatisa'a. Ni'cā ño cien peri dūcatisa'a. Ape ño sesenta peri, ape ño treinta peri dūcatisa'a. ⁹ O'meperi cuorānojō a'tere añurō tu'oya, niwī Jesú.

Jesure cū bu'erā “¿De'ro weegu queose me'rā bu'eti?” ní'que ni'i
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro ūsā cū bu'erā cū pu'to wa'a, cūrē sērītiña'wū:

—¿De'ro weegu masārē queose me'rā bu'eti? niwī.

¹¹ Jesú ūsārē yu'tiwī:

—Ō'acū mūsārē a'tiro weemi. Mūsā āpērā toduporopu masīña marīmi'quere cū wiogu nisere masīcā weemi. Āpērā yu'ure ējōpeotirā pe'ere masīcā weemi. ¹² Tojo weegu yu'u bu'esere ējōpeorārē narēta Ō'acū masīse o'onemogūsami. Na tu'omasīse cuoyū'ruarāsama. Āpērā yu'u bu'esere ējōpeotirā pe'ere na cā'rōacā masīmi'quere tu'omasīcā weegusami. ¹³ Na yu'u weesere ī'amirā, ī'atirā weronojō nisama. Yu'u bu'esere tu'omirā, tu'omasītisama. Tojo weegu queose me'rā narē were'e. ¹⁴⁻¹⁵ Isaía Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū cū oja'caronojōta narē wa'a'a. A'tiro ojacu niwī:

Mūsā Ō'acū ye cjasere teerā, ī'asī'rīsome.

Ō'acūrē ējōpeosī'rītirā, diacjū cjasere tu'osī'rīsome.

Tojo ējōpeotitjārā, yu'ure acobojose sērīsome.

Tojo weerā mūsārē werecā, tu'orāsa'a, tu'orā pe'e.

Mejō ¿de'ro nirō weesari? ni tu'omasīsome.

Mūsā añurō yu'u weesere ī'amirā, ī'amasīsome, ni ojacu niwī Isaía, niwī Jesú.

¹⁶ Ūsā pe'ere niwī:

—Mūsā pūrīcā yu'ure ējōpeorā, e'catili. Yu'u weesere ī'arā, yu'u bu'esere tu'orā, ējōpeo'o. ¹⁷ Diacjū mūsārē weregutī. Pājārā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā, tojo nicā dūporocjārā masā añurā ní'cārā ni'cārōacā yu'u mūsārē weesere ī'asī'rīcārā

nimiwã. Yũ'u musãrẽ weresere tu'osĩ'rĩcãrã nimiwã. Tojo weesĩ'rĩcãrã nimirã, ì'ati, tu'otiyũ'ruocã'cãrã niwã, niwĩ Jesú.

Jesú oteri masũ quetire “A'tiro nisi'rĩrõ wee'e” nise ni'i
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Be'ro Jesú ùsãrẽ a'tiro werenemowĩ:

—Oteri masũ ye queti a'tiro nisi'rĩrõ wee'e. ¹⁹ Yũ'u a'ti turipũ wiogũ nigũsa'a nisere tu'omirã, tere tu'omasĩtirã, a'tiro weronojõ nisama. Otese cape ma'apũ burũque'a'que weronojõ nisama. Wãtĩ a'ti, na tu'omil'quere ã'mape'ocã'sami. ²⁰ Æpẽrã ùtãpaga wa'teropũ doqueque'a'que peri weronojõ nisama. Yé quetire e'catise me'rã tu'osama. ²¹ Tojo tu'omirã, nũ'cõrĩ marĩrã weronojõ nisama. Narẽ mejẽcã wa'acã, o ãpẽrã te quetire ãjõpeose bu'iri narẽ tu'ticã, maata ãjõpeodu'ucã'sama. ²² Æpẽrã otese cape pota wa'teropũ burũque'a'que weronojõ nisama. Yé quetire tu'oma, tu'orã pe'e. A'ti mũmũco cjase pe'ere wãcũyũ'rũnũ'cãsama. No'o de'ro nisere mũripejayũ'rũasama. Na tojo niseticã, a'te narẽ dojorẽcã'sa'a. Na tu'o'quere acobojo, dũca marĩrã weronojõ nisama. ²³ Æpẽrã di'tapũ añurõpũ burũque'a'que peri weronojõ nima. Yé quetire tu'o, añurõ ãjõpeo, yũ'u dutironojõ weesetirã, añurõ dũcatirã weronojõ nima. Cien peri dũcati'caro weronojõ añusere weesama. Æpẽrã sesenta peri, ãpẽrã treinta peri dũcati'caro weronojõ añusere weesama, niwĩ Jesú.

Trigo wa'teropũ apeye ña'ase cape pĩ'rĩbajua'que ni'i

²⁴ Jesú apeye queose me'rã ùsãrẽ werenemowĩ:

—Õ'acũ wiogũ nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ añuse capere cũ ya wesepũ otesami. ²⁵ Be'ro nipe'tirã cãrĩca be'ro te ote'cure ì'atu'tigũ cũ ote'caropũ wa'asami. Wa'a, trigo cape wa'teropũ ña'ase capere otesami. ²⁶ Trigo pĩ'rĩmũjã, te pupiri cura ña'ase cũ ote'que pe'e quẽ'rã pĩ'rĩbajuasa'a. ²⁷ Tere ì'arã, cũrẽ da'raco'terã na wiogũpũre wererã wa'asama: “Wiogũ, marĩ ote'que añuse cape dia'cũ nimiwũto”, nisama. “¿De'ro wee a'te ña'ase cape a'tipari?” nisama. ²⁸ Na wiogũ narẽ yũ'tisami: “Ni'cũ marĩrẽ ì'atu'tigũ tojo weepĩ”, nisami. Be'ro da'raco'terã na wiogũre sãrĩtiña'sama tja: “¿Mũ'u ùsã ña'asere cureweerã wa'acã mũsari?” nisama. ²⁹ Cũ pe'e narẽ nisami: “Weeticã'ña. Mũsã cureweerã, apeye trigore du'acõ'abosa'a. ³⁰ Totã trigo me'rã bũcũacã'to. Trigo bũcũatu'ajaca be'ropũ da'rari masãrẽ o'óguti. Na ña'ase pĩ'rĩ'quere cureweemũ'tãrãsama. Curewee, tere opa dotori dũ'te, ùjũarãsama. Tu'ajanũ'cõ, trigore na nũrõwũaropũ nũrõrãsama”, nisami, niwĩ Jesú.

Jesú mostaza wãmetise cape me'rã queose o'o'que ni'i
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesú apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nise otese mostaza cape weronojõ ni'i. Tere ni'cũ cũ ya wesepũ otesami. ³² Mostaza cape cã'caperoacã waro ni'i. Tóccaperoacã nimirõ, bũcũaropũ pãjĩbutiacjũ yucũgũ pĩ'rĩsa'a. Pãjicjũ waro wa'acã ì'arã, mirĩcũa a'ti, tigũ dũpũripũ na diepeoatje su'tire weesama, niwĩ. Õ'acũ wiogũ nise cã'caperoacã weronojõ nũ'cãsa'a. Be'ro pãjicjũ bũcũa'caro weronojõ nipe'tiropũ cũ ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsama nígũ, tojo niwĩ.

Pá bũcũacã weese me'rã queose ni'i
(Lc 13.20-21)

³³ Be'ro apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Õ'acũ wiogũ nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cõ numio pá weegotigo pá weese harinarẽ ì'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pá bũcũacã weesere morẽsamo. Be'ro te nipe'tise bũcũa se'sape'tia wa'asa'a, niwĩ. Levadura harinarẽ bũcũacã wee'caro weronojõ Õ'acũ wiogũ nise nipe'tiropũ se'sarosa'a nígũ, tojo niwĩ.

Jesú masārē queose me'rā bu'e'que ni'i
(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesú masārē bu'égũ, queose me'rā wereticā weetiwi. ³⁵ Cũ tojo weecā, Õ'acũ ye quetire weremu'tārī masũ oja'que queoro wa'awũ. Jesú masārē wereatjere a'tiro ojano'wũ:

Queose me'rā masārē weregusa'a.

Õ'acũ a'ti umũco weecāpũ masĩno'ña marĩ'quere musārē were bajurēgũti, ni ojano'wũ.

Jesú “Ña'ase cape trigo tiropũ pĩ'rĩbajua'quere a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” nise ni'i

³⁶ Be'ro Jesú masārē we'eriti, wi'ipũ sãjãawĩ. Æsã cũ bu'erã cũrē sirutusãjãwũ. Topũ cũrē sēritĩña'wũ:

—Mũ'u mejēpũ ña'ase cape trigo wa'teropũ queose were'quere wereapoya. ¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti? niwũ.

³⁷ Æsã tojo nicã tu'ogũ, Jesú yu'tiwĩ:

—Añuse trigo capere ote'cũ yu'u Õ'acũ macũ masũ weronjõ uputigu ni'i. ³⁸ Ti wese pe'e a'ti turi nisĩ'rĩrõ wee'e. Añuse cape yu'ure ējõpeorã Õ'acũ põ'rã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. Ña'ase cape pĩ'rĩ'que pe'e wãtĩ yarã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. ³⁹ Ti wese ote'cure ĩ'atu'tigu ña'asere ote'cũ wãtĩ nimi. Trigo bucātu'ajaca be'ro na tũ'rēse a'ti umũco pe'tiatje ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Trigore tũ'rērĩ masã Õ'acũrē wereco'terã u'musecjãrã weronjõ nima. ⁴⁰ Ña'asere curewee ĩjũacõ'asama. Na tojo wee'caro weronjõ a'ti turi pe'ticãpũre ña'arãrē cõ'arãsama. ⁴¹ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronjõ uputigu yu'ure wereco'terãrē nipe'tiropũ o'ógusa'a. “Nipe'tirã ña'arõ weerãrē, tojo nicã ãpērãrē ña'arõ weecã weerãrē neoña”, nigũsa'a. ⁴² Narē pecame'epũ cõ'arãsama. Topũ na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama. ⁴³ Tojo wa'ari curare Õ'acũ uaro weerã pe'e a'tiro weerãsama. Cũ tiropũ wa'arã, mujĩpũ umũcocjũ weronjõ asisterãsama. Topũ ninu'cũcã'rãsama. O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'o'ya, niwĩ.

Di'tapũ niyeru kujiri yaacũ'que queose ni'i

⁴⁴ Jesú a'tiro werenemowĩ:

—Musārē Õ'acũ wiogu nisere werenemogũti. Cũ musã wiogu nise nipe'tise yu'ruoro añuyũ'rũnũ'cã'a. Ni'cũ apeyenojõ wapabũjũsere ãpērã ya di'ta po'peapũ nu'o'quere boca'caro weronjõ ni'i. Tere bocãca be'ro mejãrõpũta yaacũusami tja. Be'ro e'catise me'rã wa'a, nipe'tise cũ cuosere duape'ocã'sami. Cũ dua'que wapa me'rã ti di'tare duumiicã'sami, niwĩ.

Jesú perla wãmetiri pe, wapabũjũri pe me'rã queose o'o'que ni'i

⁴⁵ Apeye quē'rãrē Jesú werenemowĩ:

—Õ'acũ wiogu nise ni'cũ duari masũ añurõ asistese peri perla wãmetisere a'macusiario weronjõ ni'i. ⁴⁶ Cũ wapabũjũri pe, ni'cã pere bocaejagũ, a'tiro weesami. Bocaaja, cũ cuosere duape'ocã'sami. Cũ dua'que wapa me'rã ti pe wapabũjũri pere duumiicã'sami. Õ'acũ musã wiogu nicã, ti pe wapabũjũri pere bocase weronjõ ni'i.

Wejecũ me'rã Jesú queose o'o'que ni'i

⁴⁷ »Be'ropũ Õ'acũ masārē beseatjere wereguti. Wa'i wējērĩ masã ni'cãgũ wejecũjo dia pajiri maapũ doqueñosama. Tigupũre nirãnũcũ wa'i su'riwã'sama. ⁴⁸ Tigũ mu'muyũ'rũcã ĩ'arã, wa'i wējērĩ masã dia sumutopũ wejẽmajãsama. Topũ wa'ire besedujisama. Añurãrē pi'ipũ besesãasama. Ña'arãrē doqueñosã'sama. ⁴⁹ A'ti umũco pe'ticã, tojota wa'arosa'a. Õ'acũrē wereco'terã u'musecjãrã a'tirãsama. Añurã, ña'arãrē dũcawaanũ'cõrãsama. ⁵⁰ Ña'arãrē pecame'epũ cõ'arãsama. Topũ na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama, niwĩ Jesú.

Jesú cũ bu'erãrē be'ropũ na weeatjere were'que ni'i

⁵¹ Be'ro Jesú Æsãrē niwĩ:

—¿A'te yu'u nĩ'quere tu'oti musã? niwĩ.

Æsã “Æũ, tu'o'o”, niwũ.

⁵² Ŭsã tojo nicã, cũ niwĩ:

—Nipe'tirã Moisé oja'quere bu'erã yu'u wiogũ nigũsa'a nisere ëjõpeorã, ni'cũ wi'icũogũ weronojõ nima. Cũ, cũ ya wi'icjãrãrẽ o'oacjũ, ti wi'ipũ cũ apeyenojõ nũrõ'quere ma'marẽ, mejãrẽ miiwĩrõmasĩsami. Cũ weronojõ yé niatjere mejã, Ŭ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'quere weremasĩsama. Tojo nicã ma'ma, yu'u bu'ese quẽ'rãrẽ weremasĩsama nígũ, tojo niwĩ ũsãrẽ.

Jesú cũ ya macã Nazarepũ dajatojaa'que ni'i
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jesú te queose wéréca be'ro to ní'cũ Nazare cũ masãca macãpũ wa'awĩ. Topũ judío masã na nerẽwũari wi'ipũ bu'enũ'cãwĩ. Topũ nirã cũ bu'esere tu'o, i'amarĩamũjãwã. A'tiro niwã:

—¿No'opũ bu'epari ã'rĩ tocã'rõ masĩgũ? ¿De'ro wee a'te masã dutitĩrãrẽ yu'rũosenojõrẽ wee'omasĩti? ⁵⁵ ã'rĩ ni'cũ capiteru macũ nimi. Cũ a'ti macãcjõ María macũ nimi. Cũ acabijirã Santiago, José, Simó, Juda nima. ⁵⁶ Cũ acabijirã numia quẽ'rã a'topũta nima. Tojo weegũ ¿no'opũ masĩmipari cũ a'tere? niwã.

⁵⁷ Cũ tocjũ nise bu'iri cũ weresere ëjõpeosĩ'rĩtiwã. Jesú pe'e narẽ niwĩ:

—Nipe'tirã ni'cũ Ŭ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ tu'o ëjõpeosama. Cũ ya di'tacjãrã, cũ ya wi'icjãrã dia'cũ ëjõpeotisama, niwĩ.

⁵⁸ Tojo weegũ ti macãpũre na ëjõpeoticã i'agũ, peje waro narẽ wee'i'otiwĩ.

14

Juã masãrẽ wãmeyeri masũrẽ tojo wee wẽjẽcãrã niwã nise ni'i
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Titare Herode Galilea di'tacjãrãrẽ dutigũ Jesú wee'quere tu'ocũ niwĩ. ² Tere tu'ogũ, cũ me'rã da'rarãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Cũ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ yu'u wẽjẽduti'cũ masã'cũ nígũ nisami. Tojo weetigũ mejẽta, peje waro wee'i'otutuayũ'rũapũ, nicũ niwĩ.

³ Cũ Herodeta todũporopũre Juãrẽ ñe'eduticũ niwĩ. Ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipũ du'tecũuduticũ niwĩ. A'te ye bu'iri tojo weecũ niwĩ. Herode cũ acabiji Felipe nũmo, Herodía wãmetigore Felipe cũ catimicã, core ë'ma, nũmoticũ niwĩ. ⁴ Cũ tojo weesere tu'ogũ, Juã Herode tiropũ wa'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u acabiji nũmorẽ nũmoticã, ña'a ni'i. Core cũoticã'ña, nicũ niwĩ. Cũ tojo ní'que bu'iri Herode cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sörõduticũ niwĩ.

⁵ Cũ Juãrẽ wẽjẽsĩ'rĩcũ niwĩ. Masã pe'e “Juã Ŭ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ nimi”, nicãrã niwã. Tojo weegũ yu'u cãrẽ wẽjẽcã, masã yu'u me'rã uabosama ni uigũ, maata cãrẽ wẽjẽticũ niwĩ. ⁶ Be'ro Herode cũ bajuáca nũmũrẽ bosenuũ weecũ niwĩ. Titare Herodía macõ cũ piji'cãrã tiropũ basaĩ'ogõ wijaco niwõ. ⁷ Herode co basaĩ'ocã tu'sayũ'rũacũ niwĩ. Tojo weegũ “Ne nisooro marĩrõ no'o mũ'u uasenojõrẽ o'oguti”, nicũ niwĩ. ⁸ Co pe'e co pacore “¿Ñe'enojõrẽ sãrĩgõsariba?” nico niwõ. Co paco wéréca be'ro Herode tiropũ wa'a, cãrẽ nico niwõ:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ dũpoare dũtesure, ni'cã papũ miiti, yu'ũre o'oya, nico niwõ. ¿Diacjũta Juãrẽ wẽjẽgũsari? nígõ, tojo weedutico niwõ.

⁹ Co tojo nicã tu'ogũ, Herode bujaweticũ niwĩ. Juãrẽ wẽjẽsĩ'rĩticũ nimiwĩ. Cũ masã tu'oropũ “Mũ'u uasenojõrẽ o'oguti” ní'cũ niyugũ, masã yu'ũre bujiri nígũ, co ní'caronojõta weecũ niwĩ. ¹⁰ Tojo weegũ Juã bu'iri da'reri wi'ipũ nigũrẽ cũ dũpoare dũtesureduticũ niwĩ. ¹¹ Dũtesureca be'ro cũ dũpoare barapũ sãa, Herodía macõrẽ o'ocãrã niwã. Co pe'e quẽ'rã co pacopũre o'oturiaco niwõ.

¹² Be'ro Juã bu'esere sirutu'cãrã cũ upũre miirã wa'a, yaacãrã niwã. Be'ro Jesupũre wererã wa'acãrã niwã.

Jesú ni'cãmocũsetiri mil mũmũarẽ ba'ase eca'que ni'i
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jesú Juārē wējē'que quetire tū'ogū, a'tiro weewī. Yucusurū mājāsājāa, apero masā marīrōpū ūsā cū bu'erā me'rā wa'awī. Ūsā wa'asere tū'orā, tocjārā masā ma'apū cūrē sirutuwā'cācārā niwā. ¹⁴ Jesú ape pā'rēpū pē'ajagū, dijanū'cāwī. Be'ro masā pājārārē bocaejapejawī. Narē ī'agū, pajaña'wī. Dutitirā na mia'cārārē yū'rūowī. ¹⁵ Ūsā cū bu'erā na'ique'ari cura cū pu'to wa'a, werewū:

—Na'ique'aropū wee'e. A'topū marī nirōpū masā marīma. Tojo weegū masārē macāpū wa'adutiya. Topū duuba'arā wa'ato, nimiwū.

¹⁶ Ūsā tojo nicā tū'ogū, “Wa'aticā'to. Musā narē ecaya”, niwī.

¹⁷ Ūsā cūrē niwū:

—Ni'cāmocuse pā, wa'i pūarā dia'cū cūo'o, niwū.

¹⁸ Be'ro “Te musā cūosere miitia”, niwī.

¹⁹ Cū tojo nicā, cū tiro miawū. Be'ro Jesú masārē tá bu'ipū dujudutiwī. Tu'ajanū'cō, te pā ni'cāmocuse pagare, na wa'i pūarārē mii, u'mūarōpū ī'amorō, cū pacū Ō'acūrē e'catise o'owī. Be'ro pārē ducawaa, ūsārē o'owī. Ūsā pe'e masārē tere etiwū. ²⁰ Nipe'tirā ba'a yapiwā. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowū. ²¹ Tere ba'arā numia, wī'marā ba'paqueono'ña marīrō mūna se'saro ni'cāmocusetiri mil niwā.

Jesú acopū sija'que ni'i

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Jesú masārē ba'ase ecāca be'ro ūsā cū bu'erārē yucusū me'rā ditarapū pē'ayudutiwī. Cū pe'e topū masārē we'eritigū, tojacā'wī yujupū. ²³ Be'ro masārē we'eritica be'ro ūrūgūpū cū se'saro űubuegū mājācū niwī. Topūre ñami ējācā, ni'cūta nicū niwī.

²⁴ Ūsā pe'e ditara decopū pē'arā weewū. To ūsā ejacā, wī'rō upūtu wēepōtēowū. Tojo weero pā'cōrī paca yucusure wēecūawū. ²⁵ Bo'remūjātiri cura Jesú ūsā tiropū acopū sijawā'cātiwī. ²⁶ Ūsā cūrē ī'amasītiwū. Tojo weerā cū topū sijawā'cāticā ī'arā, upūtu ucūawū. Cūrē ī'arā, “Abū, masū wērī'cū wātī nisami”, ni caricūwū.

²⁷ Jesú ūsārē nūcūadutigū a'tiro niwī:

—Wācūtutuaya. Yū'u ni'i. Yū'ure uiticā'ña, niwī.

²⁸ Be'ro Pedro Jesure niwī:

—Wiogū, mū'u nígū, yū'ure mū'u tiro acopū sijawā'cādutiya, niwī.

²⁹ Jesú cūrē niwī:

—To pūrīcārē a'tia, niwī. Tojo weegū Pedro dija, Jesú tiropū wa'agū, sijawā'cāwī.

³⁰ Be'ro upūtu wī'rō wēecā ī'agū, ucūa wa'awī. Tojo weegū cū di'adijagū, caricūwī:

—Wiogū, ñe'egū a'tia, ni caricūwī.

³¹ Be'ro maata Jesú cūrē ñe'ewī. A'tiro niwī:

—¿Mū'u cā'rōacā waro ējōpeose cuotī? ¿De'ro weegū yū'u tiro a'tisī'rīmīgū, yū'ure ējōpeotiati? niwī.

³² Be'ro na yucusurū mājāsājārī cura wī'rō yū'sua wa'awū. ³³ Tojo wa'acā ī'arā, ūsā tiwūpū sāñarā Jesure ējōpeorā, ejaque'awū. Cūrē niwū:

—Nirōta mū'u Ō'acū macū ni'i, niwū.

Jesú Genesarepū dutitirārē yū'rūo'que ni'i

(Mr 6.53-56)

³⁴ Be'ro ūsā Genesare wāmetiropū pē'ajawū. ³⁵ Tocjārā Jesure ī'amasīrā, topū cū ejase quetire nipe'tiropū werese'sabi'acārā niwā. Nipe'tirā dutitirārē yū'rūodutirā cū tiropū miiejawā.

³⁶ —Mū'u quē'rā ūsārē mū'u yaro su'tiro sumutopū ñe'eña'duticureya, niwā. Nipe'tirā tojo weerā yū'rūono'pe'ticā'wā.

¹ Be'ro fariseo masã Jesú tiropu ejawã. Tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã quẽ'rã Jerusalépu a'ti'cãrã Jesú tiropu eja, sãritiña'wã:

² —¿De'ro weerã mu'u bu'erã marĩ ñecũsumua weemujãti'quere yu'rũnu'cãti? Ba'ase duporo marĩ ñecũsumua weewua'caronojõ omocoetima, niwã.

³ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u quẽ'rã musãrẽ sãritiña'gũti. Musã ñecũsumua weemujãti'quere weesiruturã, ¿de'ro weerã Õ'acũ dutiro pe'ere yu'rũnu'cãti? ⁴ Õ'acũ a'tiro duticu niwĩ: “Musã pacu, musã pacore ëjõpeoya.” Tojo nicã “No'o cũ pacu, cũ pacore ña'arõ ucũgũnojo wẽriato”, nicu niwĩ. ⁵ Musã pe'e musã pacure o musã pacore na apeyenojõ sãricã, weetamusĩ'rĩtirã, narẽ a'tiro nisa'a: “Nipe'tise ãsã cuose musãrẽ o'obo'quere Õ'acũrẽ o'otojapu”, nisa'a. ⁶ Musãta a'tiro nirãnojo'rẽ na pacu o na pacore weetamuta basiotisa'a nisere bu'e'e. A'tiro wéerã, Õ'acũ dutisere tojowaro ï'acõ'abutiãcã'a. Musã ñecũsumua weemujãti'quere weesĩ'rĩrã, tojo wee'e. ⁷ Diãjũ wéerã weronojõ weeta'sa'a. Isaía duporocjũpu Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ musãrẽ diãjũta nisapĩ. A'tiro ojacu niwĩ:

⁸ “Ã'rã masã usero me'rã dia'cũ yu'ure ëjõpeoma.

Na tu'oña'se waro pe'e no'opu nirõ nisa'a.

⁹ Tojo weerã na yu'ure ñubuepeose wapamarĩ'i.

Na bu'ese yu'u dutise mejãta ni'i.

Masã dutise ni'i”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ Isaía, ni yu'tiwĩ Jesú fariseo masãrẽ.

¹⁰ Narẽ tojo nica be'ro Jesú masãrẽ pijio, niwĩ:

—Yé cjasere tu'omasĩrãti nĩrã, tu'oya. ¹¹ Marĩ usero me'rã ba'ase mejãta Õ'acũ ï'orõpu marĩrẽ ña'arõ wa'acã wee'e. Tojo weronojõ o'oro, marĩrẽ useropu wijatise pe'e ña'arõ wa'acã wee'e, niwĩ.

¹² Tojo nica be'ro ãsã cũ bu'erã cũ pu'to wa'a, cũrẽ niwũ:

—Mu'u tojo nisere tu'orã, fariseo masã tu'satiama, niwũ.

¹³ Õsã tojo nicã, Jesú queose me'rã yu'tiwĩ:

—Wese cuogu ña'ase, topu pĩ'rĩbajusere du'acõ'agũsami. Yu'u pacu u'musepu nigũ nisoose me'rã bu'erãrẽ mejãrõta weegusami. Narẽ cõ'abutiãgusami. ¹⁴ Tojo weerã narẽ tojo ï'acõ'acã'ña. Na nisoose me'rã bu'ẽrã, caperi ï'atirã ãpẽrã caperi ï'atirãrẽ wejemu'tãrã weronojõ nima. Ni'cũ ï'atigũ apĩ ï'atigũre wejemu'tãgũ, na puarãputa no'o nirĩ copepu burusãjãsama, niwĩ.

¹⁵ Be'ro Pedro Jesure niwĩ:

—Õsãrẽ wereya. Mu'u ní'que ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weesari? niwĩ.

¹⁶ Jesú cũrẽ niwĩ:

—¿Musã quẽ'rã a'tere tu'omasĩweti yujupu? ¹⁷ Nipe'tise marĩ ba'asõrõse paapu wa'a, be'ro yu'rũwijaa wa'asa'a. ¹⁸ Masã na ucũse, useropu wijase pe'e wãcũsepu wadatiwĩjati'i. A'te pũricã Õ'acũ ï'orõpu masãrẽ ña'arã wa'acã wee'e. ¹⁹ Marĩ wãcũse ña'arõ wãcũsepu dupocãtiwĩjati'i. ãpẽrãrẽ wẽjẽcõ'ase, numo nitigore a'metãrãse, numio me'rã ña'arõ weese, yajase, nisoose, ucjase a'te nipe'tise wãcũsepu dupocãtiwĩjatisa'a. ²⁰ A'te peje pũricã Õ'acũ ï'orõpũre masãrẽ ña'arã wa'acã weesa'a. Marĩ na weewuasenojõrẽ ba'ase duporo omocoetirã pũricã, masãrẽ ña'arã wa'acã weetisa'a, niwĩ.

Judío masõ nitigo ape di'tacjõpu Jesure ëjõpeo'que ni'i

(Mr 7.24-30)

²¹ Be'ro Jesú Genesarepu ní'cu Tiro, Sidó wãmetise macãrĩpu wa'awĩ. Tocjãrã judío masã nitiwã. ²² Topu eja, ni'cõ numio topu nigõ Canãcãjõ Jesú tiro caricũwã'cãtiwõ:

—Yu'u wiogu, Davi duporocjũ wiogu pãrãmi, yu'ure pajaña'ña. Yu'u macõ wãtĩ sãjãno'co nitjãgõ, pũrõ pi'etimo, niwõ.

²³ Jesú core yu'titiyu'rũocã'wĩ. Tojo weerã ãsã cũ bu'erã cũ pu'to wa'a, cũrẽ niwũ:

—Marĩ siro ña'arõ caricũwã'cãtisamo. Core wa'adutiya, niwũ.

²⁴ Be'ro Jesú core niwĩ:

—Ō'acū yu'ure Israe curuacjārā oveja bajuduti'cārā weronojō nirá dia'cūrē a'madutigu o'ówī, niwī.

²⁵ Cū tojo nimicā, co cūrē ējōpeogo, cū pu'to ejaque'awō. A'tiro niwō:

—Wioḡu, yu'ure weetamuña, niwō.

²⁶ Jesú core yu'tiwī:

—Wī'marā ba'asere ē'ma, diayiare doquecūcā, ña'a ni'i, niwī.

²⁷ Cū tojo nimicā, co pe'e cūrē niwō:

—Yu'u wioḡu, tojota ni'i, nírō. Diayiarpata mesapu na wiorā ba'astedijosere ba'asama. Tojo nígō, yu'u judío masō nitimicā, judío masā na “Diayi weronojō nimo” nigōrē, judío masārē mu'u weetamudu'a'quere weetamuña nígō, tojo niwō.

²⁸ Co tojo nicā, Jesú niwī:

—Mu'u pūrīcā ējōpeose cuoyu'rua'a. Tojo weero mu'u ní'caronojōta wa'ato, niwī.

Cū tojo nirī curata co macō wātī cō'awīrōno'copu tojaco niwō.

Jesú pājārā dutitirārē yu'ruo'que ni'i

²⁹ Jesú Tiro, Sidópū ní'cu wijawā'cāḡū, Galilea wāmetiri ditara sumutopu yu'ruawī. Be'ro ūrūḡūpu mujāa, ejanujāwī. ³⁰ Pājārā masā cū dujiropu etawā. Na opa cō'ñerī sjarārē, caperi bajuno'tirārē, omocā, du'pocā dojoriwi'iare, ucūmasītirārē, no'o duti cuorānojōrē miiejawā. Jesú tiropu narē miiejacūowā. Narē yu'ruowī. ³¹ Tojo weecā, ucūmasītimi'cārā ucūwā. Omocārī, du'pocārī dojoriwi'ia yu'ruono'wā. Opa cō'ñerī sija'cārā diacjū sijawā. Ī'atimi'cārā ĩ'awā. Tere ĩ'arā, masā ĩ'amarīawā. Be'ro Ō'acūrē “Marī Israe curuacjārā wioḡu tutuayū'ruami”, ni e'catise o'owā.

Jesú ba'paritisetiri mil umuarē eca'que ni'i

(Mr 8.1-10)

³² Be'ro Jesú ūsā cū bu'erārē pijio, niwī:

—Ā'rā masārē pajaña'a wa'asa'a. Na marī me'rā nírō i'tia nūmu yu'ru'u. Tojo weerā na ba'ase toja wa'asama. Na ūja me'rā na ye wi'seripu tojaacā uatīsa'a. Na ba'atirā, ma'apu tu'omasīse pe'tique'a wa'abosama, niwī.

³³ Cū tojo nicā, ūsā cūrē niwū:

—¿De'ro wee ūsā ba'ase bocabosari ā'rā pājārārē? A'tore masā marīma, niwū.

³⁴ Jesú ūsārē niwī:

—¿Dicūsepaga pá'cuoti? niwī.

Ūsā cūrē niwū:

—Sietepaga pá, tojo nicā wa'i pejetirācā cu'o, niwū.

³⁵ Ūsā tojo níca be'ro masārē dujudutiwī. ³⁶ Be'ro pá sietepagare, tojo nicā wa'ire mii, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'owī. Tu'ajanu'cō, pārē ducawaa, ūsārē o'owī. Ūsā pe'e tere masārē etiwū. ³⁷ Nipe'tirā ba'a, yapiyu'ruawā. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowū. ³⁸ Tere ba'arā numia, wī'marā ba'paqueono'ña marīrō umua se'saro ba'paritisetiri mil niwā. ³⁹ Be'ro Jesú masārē we'eriti, ūsā yucūsupu mujāsājāa, Magdala wāmetiropu pē'a wa'awu.

16

Jesure fariseo masā, tojo nicā saduceo masā Ō'acū tutuaro me'rā wee'odutimi'que ni'i

¹ Ūsā Magdala wāmetiropu ejacā, fariseo masā, tojo nicā saduceo masā Jesure ĩ'arā etawā. Na ¿diacjū Ō'acū o'ó'cuta nimiti? nírā, cūrē Ō'acū tutuaro me'rā wee'odutiwā.

² Jesú pe'e narē yu'tiwī:

—Mujīpū sō'asājācā, musā “Añurō cū'marōsa'a”, ni'i. ³ Bo'reacā ñiarī nūmūjo nicā, “Aco pejarosa'a”, ni'i. Ū'muarō cjasere ĩ'arā, tojo bajuri nūmu nirōsa'a nisere masī'i. Tojo nimirā, Ō'acū a'tocatero cū wee'ose pe'ere masīwe'e. ⁴ Musā a'tocaterocjārā ña'arā ni'i. Musā wee'oña nírā, musā yu'ure ējōpeotisere ĩ'o'o. Musārē wee'osome. A'te dia'cūrē weregūti. Duporocjūpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Jonārē wa'a'caronojō dia'cūrē ĩ'ogūti, niwī. Tojo níca be'ro na tiropu ní'cu apesepu wa'awī.

Jesú queose o'oque ni'i
(Mr 8.14-21)

⁵ Be'ro ũsã ape pã'rẽpũ pẽ'a wa'awũ. Topũ wa'arã, pá ũsã ba'atjere acobojocãrã niwũ.
⁶ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Mũsã fariseo masã, saduceo masã na ye levadura pá bũcũacã weesere tu'omasĩña, niwĩ.

⁷ Cũ tojo nicã, ũsã cũ nisere tu'otirã, a'merĩ niwũ:

—Marĩ pãrẽ miititiasũ. Tojo weegũ marĩrẽ tojo nisami, nimiwũ.

⁸ Jesú ũsã tojo nisere masĩgũ, a'tiro niwĩ:

—Mũsã pá marĩ ba'atjere miititiasũ nĩrã, queoro wãcũwe'le. Mũsã ãjõpeose moobutia'a. ⁹ ¿Mũsã tu'omasĩweti yujupũ? ¿Yũ'u ni'cãmocusepaga pá me'rã ni'cãmocusetiri mil umũarẽ eca'quere wãcũweti? Peje pi'seri na ba'adu'aquere seeneowũ. ¹⁰ ¿Cãrũ wee'que quẽ'rãrẽ wãcũweti? Sietepaga pá me'rã ba'paritisetiri mil masãrẽ ecawũ. Tita quẽ'rãrẽ na ba'adu'aquere peje pi'seri seeneowũ. ¹¹ ¿De'ro weerã mũsã tu'omasĩtiati? Yũ'u fariseo masã, saduceo masã ye levadurare ucũgũ, pá mejẽtare nigũ weearũ, niwĩ.

¹² Cũ tojo nicãputa, ũsãrẽ tu'omasĩse ejawũ.

—Marĩrẽ levadura pá bũcũacã weese mejẽtare ucũgũ weepĩ; fariseo masã, saduceo masã na nisoose me'rã bu'ese pe'ere tu'omasĩato nĩgũ, tojo niapĩ, niwũ.

Pedro Jesure “Mũ'u Õ'acũ bese'cũ ni'i” ni'que ni'i
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Be'ro Jesú Cesarea Filipo wãmetiri macãpũ wa'awĩ. Topũ eja, ũsã cũ bu'erãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—Masã yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigure ¿de'ro ucũti? niwĩ.

¹⁴ Ũsã cãrẽ yũ'tiwũ:

—Ãpẽrã “Juã masãrẽ wãmeyeri masũ nimi”, nima. Ãpẽrã “Dũporocjũpũ Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ Elía nĩgũ nisasami”, nima. Ãpẽrã “Jeremía nimi o apĩ Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ nĩgũ nisasami”, nima mũ'urẽ, ni yũ'tiwũ cãrẽ.

¹⁵ Ũsã tojo nicã, niwĩ:

—Mũsã waro, ¿de'ro wãcũti yũ'ure? ni sãrĩtiña'wĩ.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'ogũ, Simó Pedro cãrẽ yũ'tiwĩ:

—Mũ'u Õ'acũ bese'cũ Cristo ũsã yoacã yucue'cũ ni'i. Õ'acũ catinu'cũgũ macũ ni'i, niwĩ.

¹⁷ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Simó, Jonã macũ, mũ'u tojo ucũgũ, diacjũta ucũ'u. Ne ni'cũ masũ mũ'urẽ tere weretiapĩ. Yũ'u pacũ u'mũsepũ nigũ mũ'urẽ tere masĩse o'oopĩ. Tojo weegũ e'catiya. ¹⁸ Mũ'urẽ weregũti. Mũ'u wãme Pedro ũtãgã nisĩ'rĩrõ wee'le. Mũ'u weronojõ ãjõpeorãrẽ ya curuacjãrãrẽ wa'acã weegũti. Wãtĩ cũ yarã me'rã ya curuacjãrãrẽ docaque'acã weesome. ¹⁹ Yũ'u mũ'urẽ u'mũsepũ marĩ wiogũ nirõpũ cja sawire o'ogũti. Tojo weero a'ti nucũcãpũre mũ'u cã'mota'acã, u'mũsepũ quẽ'rãrẽ cã'mota'ano'rõsa'a. Mũ'u a'ti nucũcãpũre dũ'tecũucã, u'mũsepũ quẽ'rãrẽ dũ'tecũuno'rõsa'a. A'ti nucũcãpũre “Tojota weeato” nicã, u'mũsepũ quẽ'rãrẽ tojota wa'arosa'a, niwĩ Jesú.

²⁰ Be'ro Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Ne ãpẽrãrẽ “Cũ Õ'acũ bese'cũ Cristo nimi”, niticã'ña, niwĩ.

Jesú cũ wẽrĩatjere were'que ni'i
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Tita me'rã Jesú ũsãrẽ a'tiro werenu'cãwĩ:

—Yũ'ure Jerusalẽpũ wa'aro ni'i. Topũ judío masã bũcũrã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yũ'ure upũtu pi'eticã weerãsama. Yũ'ure wẽjẽrãsama. Tojo weemicã, i'tia nũmũ be'ro masãgũsa'a, niwĩ ũsãrẽ. ²² Cũ tojo nicã tu'ogũ, Pedro Jesure yoacurero wejewã'cã, a'tiro tu'ticũ niwĩ:

—Yũ'u wiogũ, ne mũ'u tojo nise wa'aticã'to. Õ'acũ tojo wa'acã cã'mota'ato, nicũ niwĩ.

²³ Be'ro Jesú majāminu'cā, cūrē nicu niwī:

—Wātī wa'aya. Mu'u tojo nígū, Ō'acū yu'ure dutisere cā'mota'asī'rīgū wee'e. Ō'acū cū hasere wācūwe'e. Masā na wācūwuaronojō pe'e wācū'u, nicu niwī.

²⁴ Be'ro Jesú ūsā āpērārē niwī:

—No'o yu'ure ējōpeosirutugūnojo cū weesī'rīrōnojo weeticā'to. Yu'u haro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusī'rīgū, “Jesure ējōpeogu, wērībosa'a” nitiguta sirutuato. ²⁵ Yu'ure ējōpeose me'rā űa'arō yu'rūsi'rītigu, yu'ure ējōpeodu'ugūnojo pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gūsami. Apī wējēsere uiti, yu'ure ējōpeonu'cūgūnojo pe'e yu'u me'rā catinu'cūgūsami.

²⁶ »Ni'cū a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cū ejeripō'rā pe'ere bajuriogu, ĩ'ne'enojōrē wapata'abosari? Cū pecame'epu wa'agu, cū ya ejeripō'rārē de'ro wee wapayewīrōmasīti-sami. ²⁷ Yu'u Ō'acū macū masū weronojo upūtigu a'tiro weeguti. Yu'u pacu asistese me'rā, cūrē wereco'terā me'rā a'ti turipure a'tiguti tja. Yu'u apaturi a'tigu, nipe'tirārē de'ro na wee'quenūcūrē wapayeguti. ²⁸ Diacjū mūsārē wereguti. Ni'cārērā a'topu nirā na wērīse duporo a'tere ī'arāsama. Yu'u Ō'acū macū masū weronojo upūtigu wiogu sājācā ī'atimirā, wērīsome, niwī.

17

Jesú cū bajuse ducayu'que ni'i

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Jesú “Yu'u wiogu nisere ī'arāsa'a” níca be'ro ni'cā semana yu'rūwū. Titare Pedro, Santiago, cū acabiji Juārē űrūgū u'muacjuru miacu niwī. Na se'saro wa'acārā niwā.

² Topu na ī'orōpu cū bajusere ducayucu niwī. Cū diapoare mujīpū űmucocjū weronojo asistecu niwī. Cū ye su'ti añurō bo'reyuse wa'acaro niwū. ³ Tojo wa'ari cura maata Moisé, Elía duporocjārāpu Jesú me'rā ucūcā ī'acārā niwā. ⁴ Tere ī'agū, Pedro Jesure nicu niwī:

—Yu'u wiogu, marī a'topu nicā añuyu'rua'a. Mu'u uacā, ūsā i'tia wi'iacā weerāti. Ni'cā wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerāti, nicu niwī.

⁵ Pedro tojo ucūrī cura ni'cā o'mecurua asisteri curua a'ti, narē tuubi'acā'caro niwū. Ti curuapure ni'cū ucūcā tu'ocārā niwā:

—Ā'rī yu'u macū, yu'u ma'igū nimi. Cū me'rā pūrō e'cati'i. Cū ucūserē tu'o ējōpeoya, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Tere tu'orā, cū bu'erā uputu űcuarā, di'tapu mu'rīque'acārā niwā. ⁷ Be'ro Jesú na pu'to wa'a, narē űe'eña'a, nicu niwī:

—Wā'cānu'cāña. Uiticā'ña, nicu niwī.

⁸ Be'ro na ī'acā, āpērā ne marīcārā niwā. Jesú ni'cūta nicu niwī.

⁹ Na tigupu ni'cārā dijaticā, Jesú narē nicu niwī:

—Mūsā ni'cārōacā ī'a'quere ne āpērārē wereticā'ña. Yu'u Ō'acū macū masū weronojo upūtigu wērī masāca be'ropu wereya, nicu niwī.

¹⁰ Cū tojo nicā, cū bu'erā sérītiña'cārā niwā:

—ĶDe'ro weerā Moisé oja'quere bu'eri masā “Masārē yu'rūoacju a'tise duporo Elía a'timū'tāgūsami” nisari?

¹¹ Jesú narē yu'ticu niwī:

—Mūsā nīrōnojo'ta Elía a'timū'tāgūsami. Cū nipe'tisere apomu'tāgūsami. ¹² Yu'u pe'e a'tiro nigūti. Elía a'titocacu niwī. Cūrē masā ī'amasīcārā niwā. Na cūrē no'o haro weesī'rīserē weecārā niwā. Cūrē wee'caronojo'ta yu'u Ō'acū macū masū weronojo upūtigu quē'rārē pi'eticā weerāsama, nicu niwī.

¹³ Cū tojo nicāpu, cū bu'erā tu'omasīcārā niwā. “Cū Elía a'titocacu niwī nígū, Juā masārē wāmeyeri masūrē nigū weesami”, nicārā niwā.

Jesú wī'magūrē wātī sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Be'ro na űrūgūpu ni'cārā masā wa'teropu dijatawā. Titare ni'cū a'ti, Jesú tiropu ejaque'awī. Cūrē a'tiro niwī:

¹⁵—Yu'u wiogu, yu'u macūrē pajaña'ña. Cũ wācũña marĩrō wērĩamujāmi. Uputu waro pi'etiyu'rūmajāmi. Pejetiri pecame'epu doqueque'a, diapu quē'rārē doqueñojāmujāmi.

¹⁶ Cūrē mu'u bu'erā tiropu miiejamiapu. Na cūrē yu'ruomasitiamā, niwī.

¹⁷ Be'ro Jesú masārē niwī:

—Musā ējōpeose moorā ña'arā ni'i. Yu'u musārē yoacā bu'emicā, ne tu'omasīwe'e yujupu. ¿No'ocā'rō yoacā musā yu'ure ējōpeoticā wācūtutuagusari? Cũ wī'magūrē yu'u tiro miitia, niwī.

¹⁸ Topu miiejacā, wātī wī'magūpu ní'cure cō'awīrōwī. Cũ tojo weeri curata wī'magū yu'ruono'cupu tojawī.

¹⁹ Be'ro ūsā cū bu'erā āpērā tu'otiropu cūrē sērītiña'wū:

—¿De'ro weerā ūsā wātīrē cō'amasītiapari? niwū.

²⁰ Jesú ūsārē niwī:

—Musā yu'ure añurō ējōpeotise ye bu'iri cūrē cō'awīrōmasītiapā. Diacjū musārē wereguti. Musā mostaza capeacā weronojō cā'rōacā ējōpeose cūorā, a'tigu ūrūgūrē “Aperopu wa'aya”, nímasībosa'a. Musā tojo nicā, aperopu wa'arosa'a. Musā diacjūta ējōpeocāma, nipe'tisere weeta basiorosa'a. ²¹ Ā'rī wātī sājāgūnojōrē Ō'acūrē sērī, be'tise me'rā dia'cū cō'awīrōta basio'o, niwī.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Be'ro ūsā Galileapu sjarā wa'awu. Topu Jesú ūsārē niwī:

—Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure wiorāpure o'orāsama. ²³ Yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nūmu be'ro masāgūsa'a tja, niwī. Ūsā cū “Yu'ure wējērāsama” nicā tu'orā, pūrō bujawetiwu.

Ō'acū wī'i cjase niatjere na niyeru o'o'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú, ūsā cū bu'erā Capernau wāmetiri macāpu wa'awu. Ūsā topu ejari curare Ō'acū wī'i cjase niatjere niyeru wapaseeri masā Pedro tiropu wa'awā. A'tiro sērītiña'cārā niwā cūrē:

—¿Musārē bu'egu Ō'acū wī'i cjase niatjere niyeru wapayeweti? nicārā niwā.

²⁵ Pedro narē yu'ticu niwī:

—Wapayesami, nicu niwī.

Be'ro Pedro Jesú nirī wī'ipu sājāejawī. Cũ Jesure sērītiña'gūti weeri cura Jesú pe'e cūrē ucūwe'ocā'wī:

—¿De'ro tu'oña'ti, Simó? ¿A'ti umācocjārā wiorā niyeru uarā, na acawererārē sērīsari, o aperocjārāpure sērīsarine? niwī.

²⁶ Pedro cūrē yu'tiwī:

—Aperocjārāpure wapayedutisama, niwī.

Jesú cūrē niwī:

—To pūrīcārē na acawererārē sērītisama. Tojo weero yu'u Ō'acū macū niyucā, cū ya wī'i cjase niatjere niyeru sērīmasītisama. ²⁷ Tojo nimicā, narē mejēcā wācūdutitigu wapayeguti. Mu'u ditarapu wējērī da mii, wa'i wējēgū wa'aya. Ba'amū'tāgūrē wejemorōña. Cũ useropu niyeru cujire bocagusa'a. Ti cuji me'rā marī puarā yere wapayegu wa'aya, niwī Jesú.

18

Añurō weeyu'runu'cāgū yere oja'que ni'i

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Ō'acū wī'i cjase wapaseeri masārē Pedro wapayegu wa'acaterore ūsā Jesú tiropu wa'a, cūrē niwū:

—U'musepure ¿noanojō ūsā mu'u besecúú'cārā āpērā yu'ruoro niyu'runu'cāgūsari? niwū.

² Ūsā tojo nicā tu'ogu, Jesú ni'cū wī'magūrē pijio, ūsā tiropu nu'cōwī. ³ Ūsārē niwī:

—Musārē diacjū wereguti. Āpērā yu'rūoro niyu'rūnu'cāsī'rīsere du'ucā'ña. Musā tere wācūnu'cūrā, ā'rī weronojō nitirā, u'mūsepū yu'u wioḡu niatjopū wa'asome. ⁴ A'tiro ni'i. No'o ā'rī wī'magū weronojō āpērā yu'rūoro nisere wācūtigūnojō cūta yu'u niatjopūre āpērā yu'rūoro niyu'rūnu'cāgūsami. ⁵ Apeye quē'rārē wereguti. Yu'ure maigūnojō ni'cū ā'rī wī'magūrē ñe'egū weronojō weemi. Cūrē ñe'egū, yu'ureta ñe'egū weemi, niwī.

Āpērārē ña'arō weecā weeticā'ña nise ni'i
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Jesús apeye ūsārē werenemowī:

—No'o yu'ure ējōpeogū wī'magūrē ña'arō weecā weegū upūtu bu'iri da'reno'gūsami. Ūtāgā pajicja cū wāmūtapū du'teyoo, cūrē maa pajiri maapū doqueñocā, nemorō añubosa'a. Tojo weecā, cū maata wērīa wa'a, dojorēnemotibosami. ⁷ Masārē ña'arō weecā weese ña'abutia'a. Ña'arō weenu'cūcā'rāsama, wéérā pe'ea. Mejō tojo weegūnojō upūtu waro bu'iri da'reno'gūsami.

⁸ »A'tiro weeya. Musā omocā, musā du'pocā me'rā ña'arō weesī'rīrā, dūtecō'abo'caro weronojō ña'arō weedu'ucā'ña. Musā ni'cā omocā me'rā o ni'cā du'pocā me'rā u'mūsepū wa'acā, nemorō añu'u. Pua omocā me'rā, pua du'pocā me'rā pecame'epū wa'acā pe'ere, ña'ayū'rūabosa'a. ⁹ Musā caperi me'rā mejārōta ña'arō weesī'rīrā, musā caperire orewee cō'abo'caro weronojō ña'asere i'adu'ucā'ña. Musā ni'cā capea me'rā u'mūsepū wa'acā, nemorō añu'u. Musā pecame'epū pua capea me'rā wa'acā pe'ere, ña'ayū'rūabosa'a.

Oveja bajuduti'cū queose ni'i
(Lc 15.3-7)

¹⁰ »Ā'rā wī'marānojōrē tojo i'acō'aticā'ña. A'tiro ni'i. Ū'mūsecjārā Ō'acūrē were-co'terā ā'rā wī'marārē co'terā yu'u pacū u'mūsepū nigū i'orōpū ninu'cūma. ¹¹ Masā Ō'acūrē wācūtirā oveja bajuduti'cārā weronojō nima. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigū narē yu'rūogū a'tigū weewū.

¹² »Yu'u weresere ¿de'ro tu'oña'ti? Ni'cū cien oveja cuogū ni'cū bajuduticā, āpērā du'sarā noventa y nuevere opa bu'pa na ba'aropū cūusami. Be'ro apī bajuduti'cure a'magū wa'asami. ¹³ Cūrē bocagū, pūrō e'catisami. Āpērā noventa y nueve bajuduti-ti'cārā nemorō cū me'rā e'catisami. ¹⁴ Mejārōta marī pacū u'mūsepū nigū ne ni'cū ā'rā wī'marānojōrē pecame'epū wa'acā ūatimi, niwī Jesús.

Marī acawererā marīrē ña'arō weecā a'tiro weerūa'a nise ni'i

¹⁵ Jesús werenemowī:

—Mū'u acaweregū mū'urē ña'arō weecā, mū'u se'saro cū tiropū weregū wa'aya. Cū ña'arō wee'quere masīcā weeya. Cū “Yu'u ña'arō weepū” ni tu'oña'cā, musā apaturi a'merī ucū, e'catirāsa'a tja. ¹⁶ Cū yu'titicāma, ni'cū o puarārē pijio, cū tiropū wa'aya. Na tu'oropū wereya cū mū'urē ña'arō wee'quere. Tojo weero Ō'acū ye queti ojāca pūrī ní'caronjōta puarā o i'tiarā tu'oropū “Diacjūta ni'i”, ni masīno'rōsa'a. ¹⁷ Na quē'rārē yu'titicā, nipe'tirā yu'ure ējōpeorā na nerērōpū wereya. Na quē'rārē yu'titicā, yu'ure ējōpeotigū o wiorārē niyeru wapaseebosari masārē weronojō tu'oña'ña.

¹⁸ »Diacjū musārē wereguti. No'o musā a'ti nucūcāpū du'tecūucā, u'mūsepū quē'rārē du'tecūuno'rōsa'a. A'ti nucūcāpūre “Tojota weeato” nicā, u'mūsepū quē'rārē tojota wa'arosa'a, niwī. Cū tojo nīgū, musā “Bu'iritimi” o “Bu'iri marīmi” nímasīrāsa'a nīgū, tojo niwī.

¹⁹ Jesús ninemowī:

—Apeyere wereguti. Puarā “Marī a'tenōjōrē Ō'acūrē sērīrā” nicā, yu'u pacū u'mūsepū nigū musā sērīrōnojōta weegūsamī. ²⁰ No'o puarā o i'tiarā yu'ure ējōpeorā nerēcā, yu'u na wa'teropū nigūti, niwī.

Āpērā ña'arō weecā acoboJose cjase ni'i
(Lc 17.3)

²¹ Tojo nicā tu'ogū, Pedro Jesús tiro wa'a, sērītiña'wī:

—Wioḡu, yu'u acawereḡu yu'ure ña'arō weecā, ¿dicusetiri cūrē acobojogusari? ¿Sietetiriputa cū ña'arō weesere acobojosari? niwī.

²² Jesús cūrē yu'tiwī:

—“Ticusetiri acobojoya”, niwe'e. Tojo nírōnojō o'ogḡ, “Na ña'arō weesetisetirinucū acobojoya”, nigūti.

²³ »Tojo weegḡ musārē yu'u pacu cū acobojose cjasere wereḡuti. Cū ni'cā di'ta wioḡu weronojō nimi. Ti di'ta wioḡu cūrē da'racoterā na wapamoosere apogutigu pijiosami.

²⁴ Cū narē wapaseenu'cārī cura ni'cū pajiro waro wapamoogūrē miiwā'cāsama. ²⁵ Cū de'ro wee wapayeta basioticā ī'agū, wioḡu cūrē, cū nūmorē, cū pō'rārē, nipe'tise cū cūosere āpērāpūre duaturiadutisami. Cū wapamoosere wapayeduodutigu tojo weesami.

²⁶ Tere ī'agū, da'racotegḡ wioḡu tiro ejaque'a, nisami: “Wioḡu, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u wapayepe'ocūti”, nisami. ²⁷ Cū tojo nicā tu'ogḡ, a'tiro weesami. Cūrē pajaña'gū, cū wapamoo'quere cō'a, cūrē du'ucā'sami. ²⁸ Tojo wéeca be'roacā wa'a, apī cū me'rācjū da'racotegure bocaejasami. Cū pe'e cūrē cārōacā wapamoosami. Be'ro cūrē wapayedutigu uputu wāmūtapu ñe'esami. “Mu'u wapamoosere wapayebaque'oya”, nisami.

²⁹ »Cū tojo nicā tu'ogḡ, cū wee'caro weronojō cū dūporo ejaque'a, nisami: “Yu'ure pajaña'cureya. Mu'urē wapayepe'ocūti”, nisami. ³⁰ Apī pe'e ne uatisami. Maata cūrē bu'iri da'reri wi'ipu miaa, sōrōdutisami. “Cū wapayepe'ocā'pḡ, du'uwīrōña”, nisami. ³¹ Be'ro āpērā da'racoterā cū tojo weesere ī'arā, ne tu'satisama. Tojo weerā na wioḡupūre tere werepe'ocā'sama. ³² Tere tu'ogḡ, wioḡu cūrē pijidutio'osami. Cūrē nisami: “Da'racotegḡ queoro weetigu ni'i. Mu'u yu'ure sērīcā, nipe'tise mu'u wapamoo'que pacare acobojope'ocā'pḡ. ³³ Mu'u quē'rā yu'u mu'urē pajaña'caronojō mu'u me'rācjūrē pajaña'boapā”, nisami. ³⁴ Wioḡu uputu waro uagḡ, cūrē pūrō bu'iri da'resami. Bu'iri da'reri wi'ipu cūrē pi'eticā weedutisami. Téé nipe'tise cū wapamoosere wapayepe'otigu, topu ninu'cūḡsami, ni werewī Jesús.

³⁵ Be'ro Jesús tere wérēca be'ro niwī:

—Yu'u pacu u'mūsepḡ nigū musā acawererārē diacjū acobojoticā, tojota weegḡsami musārē, niwī.

19

Nūmotirā, marāputirā a'merī cō'aticā'ña nise ni'i

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesús āpērārē a'merī acobojosere ucūca be'ro ūsā a'tiro weewḡ. Galilea di'tapu ni'cārā ūsā Judea di'tapu Jordā wāmetiri maa mujīpū mājātiro ape pā'rēpḡ pē'awū. ² Topu wa'acā, pājārā masā Jesure sirutuwā. Narē dutitirārē yu'rūowī. ³ Narē yu'rūocā ī'arā, fariseo masā Jesure bu'iri bocasī'rīrā, cū tiro wa'a, sērītiña'wā:

—¿Ni'cū no'o mejō niseacā me'rā cū nūmorē cō'amasīsari? ¿Marīrē dutise tojo niti? niwā.

⁴ Jesús narē yu'tiwī:

—¿Mūsā Ō'acū ye queti ojāca pūrīrē bu'emirā, masīweti? Ō'acū nipe'tise cū ne waro weenu'cācateropḡ umḡ, numio weecḡ niwī. ⁵ Tu'ajanu'cō, a'tiro nicḡ niwī: “Tojo weegḡ umḡ cū pacure, cū pacore wija, cū nūmo me'rā nigū'sami. Na puarā ni'cā upḡ weronojō nirāsama”, nicḡ niwī Ō'acū. ⁶ Tojo weerā na puarā nitima. Ni'cā upḡta nima. Tojo weerā Ō'acū a'mesu'o'cārārē masā dūcawaaticā'rōḡa'a, niwī Jesús.

⁷ Cū tojo nicā tu'orā, fariseo masā sērītiña'wā tja:

—To pūrīcārē ¿de'ro weegḡ Moisé a'tiro nipari? “Ni'cū cū nūmorē cō'agū, 'A'te ye bu'iri mu'urē cō'a'a' niri pūrīrē ojao'oroḡa'a”, ni ojacḡ niwī, niwā.

⁸ Jesús narē niwī:

—Mūsā ñecūsumḡa ejeripō'rā butise ye bu'iri Moisé na nūmosānumiarē cō'acā, cā'mota'aticḡ niwī. Tojo nimicā, Ō'acū ne waropḡta “A'merī cō'aña”, niticḡ niwī. ⁹ Yu'u cū nūmorē cō'agūrē a'tiro nigūti. Co apī me'rā ña'arō weetimicā, cō'agūnojō apegore nūmotigu, cū nūmo nitigo me'rā a'metārāḡū weronojō tojasami. No'o marāpḡ

cõ'ano'core n̄orẽgũnojõ quẽ'rã mejãrõta tja cũ n̄mo nitigore a'metãrãgũ weronojõ nisami. Õ'acũ core “Nimũ'tã'cu n̄mo nimo yujupũ”, ni ï'asami. Na tojo weérã, Õ'acũ cũ dutisere yu'rũnũ'cãrã weema, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, ùsã cũ bu'erã niwũ:

—Tojo nicã pũrĩcãrẽ marĩ n̄motiticã, nemorõ añusa'a, niwũ.

¹¹ Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Nipe'tirã n̄mo marĩrã nímasĩtisama. Õ'acũ n̄mo marĩrã nímasĩato ní'cãrã dia'cũ nímasĩsama. ¹² Æpẽrã a'te ye bu'iri n̄motitisama. Æpẽrãrẽ dojoriwi'ia bajua'que bu'iri n̄motita basiotisa'a. Æpẽrãrẽ n̄motidutitirã na upũ cjasere yejecõ'ano'cãrã nisama. Tojo weerã na n̄motimasĩtisama. Æpẽrã Õ'acũ ye cjase dia'cũrẽ wees'ĩrĩrã n̄motitisama. “Tojo n̄mo marĩgũ nigũti” nigũnojõ n̄mo marĩgũ tojato, niwĩ.

Jesú wĩ'marãrẽ ñapeo sãrĩbosa'que ni'i

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro Æpẽrã na põ'rãrẽ Jesú tiropũ miiejawã. Narẽ ñapeo, Õ'acũrẽ sãrĩbosadutirã tojo weewã. Na tojo weecã, ùsã wĩ'marãrẽ miiejarãrẽ tu'tiwũ:

—Cũrẽ caribotirãta, nimiwũ. ¹⁴ Æsã tojo nicã, Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Wĩ'marãrẽ yu'ũ tiro a'ticã du'uo'oya. Narẽ cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojõrẽ añurõ ãjõpeoma. Æpẽrã quẽ'rã wĩ'marã weronojõ yu'ure ãjõpeorã yu'ũ pacũ wioğũ nirõpũ wa'arãsama, niwĩ.

¹⁵ Be'ro wĩ'marãrẽ ñapeo, sãrĩbosawĩ. Tu'ajanũ'cõ, ùsã apesepũ wa'a wa'awũ.

Ma'mũ peje cuogũ Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Be'ro ni'cũ ma'mũ Jesure ï'agũ ejawĩ. Cũrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—Mũ'ũ masãrẽ bu'egũ añugũ ni'i. Yu'ũ catinu'cũacjũ ¿ñe'enojõ añusere weegusari? niwĩ.

¹⁷ Jesú cũrẽ yu'tiwĩ:

—¿De'ro weegũ yu'ure añuse cjasere sãrĩtiña'ti? Ni'cũta añugũ nimi. Cũ Õ'acũ nimi. Mũ'ũ catinu'cũsĩ'rĩgũ, Õ'acũ dutise cũu'quere weeya, niwĩ.

¹⁸ Ma'mũ yu'tiwĩ:

—¿Disenojõrẽ weegusari?

Jesú cũrẽ niwĩ:

—Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. Apĩ n̄morẽ a'metãrãticã'ña. Yajaticã'ña. Æpẽrã ye cjasere nisooticã'ña. ¹⁹ Mũ'ũ pacũre, mũ'ũ pacore ãjõpeoya. Mũ'ũ basu ma'irõnojõta Æpẽrãrẽ ma'ña, niwĩ.

²⁰ Ma'mũ Jesure yu'tiwĩ:

—Yu'ũ wĩ'magũpũta a'tere queoro weemjãtiwũ. ¿Ñe'enojõ apeyenojõ yu'ũ weenemogũsari? niwĩ.

²¹ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Mũ'ũ Õ'acũ dutisere weepe'osĩ'rĩgũ, nipe'tise mũ'ũ cuosere duape'ocjũ wa'aya. Duatoja, te dua'que wapare pajasecuorãrẽ o'oya. Mũ'ũ tojo weegũ u'mũsepũ peje añuse cuogusa'a. Tojo weetojanũ'cõ, yu'ure sirutugũ a'tia, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'ogũ, ma'mũ peje cuogũ nitjãgũ tere ma'iyu'rũgũ, bujawetise me'rã dajatojaawĩ.

²³ Cũ wa'ãca be'ro Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Diacjũ mũsãrẽ weregũti. Peje cuogũ Õ'acũ wioğũ nirõpũ u'mũsepũ wa'acã, diasã ni'i.

²⁴ Apaturi mũsãrẽ nigũti tja. Cameyo wãmetigũjo awiga yuta da pĩ'osõrõrĩ pepũ sãjãa yu'rũtẽrĩcã, diasã ni'i. Yu'ũ pacũ wioğũ nirõpũ peje cuogũ wa'acã pe'ema, totã nemorõ diasã ni'i, niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, ùsã tu'omarĩa wa'awũ. Æsã a'merĩ sãrĩtiña'wũ:

—To pũrĩcãrẽ ¿noanojõ pe'e Õ'acũ tiropũ wa'amasĩrãsari? niwũ.

²⁶ Jesú ùsãrẽ ï'agũta ï'a, niwĩ:

—Masã na basu weetutuase me'rã yu'rumasītisama. Õ'acũ pũrĩcãrẽ basio'o. Cãma ne apeyenojõ weeta basiotise marĩ'i, niwĩ.

²⁷ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro niwĩ:

—Wioгу, ãsã pe'e mu'urẽ siruturã, nipe'tise ãsã cuomi'quere du'ucũupe'ocã'wũ. Æsã tojo wee'que wapare ¿Õ'acũ ñe'lenojõrẽ o'ogusari? niwĩ.

²⁸ Jesũ ãsãrẽ niwĩ tja:

—Diacũ musãrẽ nigũti. Õ'acũ a'ti turire ne waropu wee'caro weronojõ apaturi weecã, yu'u Õ'acũ macũ wioгу sãjãgũsa'a. Tojo yu'u weecã, musã quẽ'rã yu'ure dutitamurãsa'a. Tojo nicã musã yu'ure ãjõpeorã doce cururi Israe cururicjãrãrẽ dutirãsa'a. ²⁹ Æpẽrã nipe'tirã yu'ure ãjõpeose bu'iri na ye wi'serire, na acawererãrẽ, na pacusumuarẽ, na põ'rãrẽ, na ye di'tare du'ucũuwã'cãrã quẽ'rãrẽ a'tiro wa'arosa'a. Peje waro na cõ'awã'cã'que nemorõ ñe'lenemorãsama. Tojo nicã Õ'acũ me'rã catinu'cũrãsama. ³⁰ Tojo nimicã, pãjãrã ni'cãrõacãrẽ wiorã weronojõ nirã be'ropure mejõ nirã nirãsama. Pãjãrã ni'cãrõacãrẽ mejõ nirã pe'e quẽ'rã be'ropure wiorã weronojõ nirãsama, niwĩ.

20

Jesũ u'se wese da'rari masã me'rã queose o'o'que ni'i

¹ Jesũ be'ropu cũ o'eatjere queose me'rã werenemowĩ:

—U'musepu yu'ure ãjõpeorãrẽ o'eatje a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ u'se wese cuose weronojõ ni'i. Cũ ñamiacãcure u'se wi'reajãrẽ a'masami. ² Narẽ bocagu, “Ni'cã numu wapayewaronojõ musãrẽ wapayeguti”, nisami. Na yu'tica be'ro narẽ cũ ya wesepu da'radutigũ o'ócã'sami. ³ Be'ro nueve nicã ãpẽrã da'rajãrẽ a'manemogũ wa'asami. Topu macã decopu da'rãse moorã dujirãrẽ bocaejasami. ⁴ Bocaeja, narẽ nisami: “Musã quẽ'rã ya wese u'se wesepu da'rarã wa'aya. Musãrẽ queoro wapayeguti”, nisami. Cũ tojo nicã tu'orã, na “Jau” ni, na quẽ'rã da'rarã wa'asama. ⁵ Be'ro dajaritero nicã, tojo nicã ñamica'a tres nicã mejãrõta a'magũ wa'a, narẽ o'ósami tja. ⁶ Be'ro tja cinco nicã macã decopu wa'asami. Topu ãpẽrã da'rãse moorã nibajaque'atirãrẽ bocaejasami. Bocaejagu, nisami: “¿De'ro weerã musã da'rãse ni'cãrĩ dujina'iatĩ?” nisami. ⁷ Na yu'tisama: “Æpẽrã ãsãrẽ ‘Da'rarã wa'aya’, nitiamã. Tojo weerã da'rawe'e”, nisama. Tojo nicã tu'ogu, wese wioгу narẽ nisami: “Musã quẽ'rã ya wesepu da'rarã wa'aya. Queoro wapayeguti”, nisami. Tojo weerã na quẽ'rã da'rarã wa'asama.

⁸ »Ñamipũ ti wese wioгу su'ori da'ragure pijio, nisami: “Da'rarãrẽ pijĩne, wapayeya. Be'ropu eja'cãrãrẽ wapayemu'tãña. Be'ro ñamiacãcure da'ranu'cã'cãrãrẽ wapayetu'ajanu'cõña”, nisami. ⁹ Tojo weegu a'tiro weesami. Cinco nicãpũ wesepu da'ranu'cã'cãrãrẽ pijiomu'tãsamĩ. Ni'cã numu da'rãse wapa wapayewaronojõ narẽ wapayesami. ¹⁰ Be'ro bo'reacã da'ranu'cã'cãrã “Æsã na nemorõ wapata'arãsa'a”, nimisama. Tojo nimicã, na wãcũ'caronojõ wa'atisa'a. Na quẽ'rã mejãrõta wapata'asama. ¹¹ Tojo weerã ti wese wioгу me'rã tu'satirã, a'tiro nisama: ¹² “Ã'rã be'ropu da'rarã eja'cãrã yoaticã ni'cã horata da'rama. Æsã pũrĩcã yoacã asise poo, da'rana'itõ'oapu. Tojo weemicã, ãsãrẽ wapayecaronojõta na quẽ'rãrẽ wapayepu”, nisama. ¹³ Wioгу pe'e ni'cũ tojo busunu'cũgũrẽ a'tiro nisami: “Yu'u me'rãcjũ, mu'urẽ ña'arõ weegu weewe'e. Mu'u da'rãse duporo ‘Ni'cã numu da'rawapata'awaronojõ wapata'agusa'a’, nino'tojapu. ¹⁴ Tojo weegu mu'u wapata'a'quere ñe'e, tojaa wa'aya. Yu'u ã'rĩ be'ropu da'ragu a'ti'cure mu'urẽ wapayecaronojõ wapayeguti. ¹⁵ Yé niyeru niapu. Tojo weegu yu'u haronojõ wapayemasĩ'i. ¿Yu'u masãrẽ pajaña'cã uogu weeti?” nisami.

¹⁶ »A'tiro ni'i. Yarã sãjãmu'tã'cãrã, na be'ro ãjõpeo'cãrã quẽ'rãrẽ mejãrõta Õ'acũ aũsere o'ogusami. Tojo weerã nimu'tã'cãrã “Æsãrẽ o'onemogũsamĩ”, nĩmasĩsome, niwĩ.

Jesũ cũ wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Be'ro ũsã Jesú me'rã Jerusalé wa'ari ma'apũ wa'awũ. Ũsãrẽ, cũ bu'erã docere mejêcã pijawĩ. Ũsãrẽ niwĩ:

¹⁸ —Musã ï'a'a. Marĩ Jerusalépu wa'arã wee'e. Topũ yũ'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre a'tiro weerãsama. Pa'ia wiorãpũre, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masãpũre o'orãsama. Na yũ'ũre wẽjẽdutorãsama. ¹⁹ Náta tja ape di'tacjãrã judío masã nitirã wiorãpũre wiaturiarãsama. Yũ'ũre bujicã'a, tãrã, curusapũ wẽjẽdutorãsama. Na tojo weemicã, yũ'ũ i'tia nũmũ be'ro masãgũsa'a, niwĩ Jesú.

Santiago, Juã paco Jesú me'rã ucũ'que ni'i
(Mr 10.35-45)

²⁰ Zebedeo nũmo co põ'rã Santiago, Juã me'rã Jesú tiropũ ejawõ. Jesure apeyenojõ sêrĩgõ, cũ pu'topũ ejaque'awõ. ²¹ Jesú core niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ yũ'ũ weecã ñasari? niwĩ.

Cũrẽ yũ'tiwõ:

—Mũ'ũ wiogu sãjãgũ, ã'rã yũ'ũ põ'rã puarãrẽ mũ'ũrẽ dutitamudutigũ sõrõapa. Ni'cũ mũ'ũ diacjũ pe'e, apĩ cũpe pe'e dupoapa, niwõ.

²² Co tojo nicã tu'ogũ, Jesú co põ'rãrẽ niwĩ:

—Musã yũ'ũre sêrisere tu'omasĩwe'e. Yũ'ũ uputu pi'eti, wêrĩgũsa'a. ¿Musã quẽ'rã yũ'ũ weronojõ pi'etimasĩti? niwĩ. Na yũ'tiwã:

—Ũũ. Pi'etimasĩ'i.

²³ Na tojo nicã, Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta ni'i. Musã quẽ'rã pi'etirãsa'a. Tojo weemicã, diacjũ pe'e, cũpe pe'e musãrẽ dupomasĩtisa'a. A'te yũ'ũ weese niwe'e. Yũ'ũ pacũ beseyu'cãrã pe'e topũre dujirãsama, niwĩ.

²⁴ Ũsã diez na tojo sêrĩcã tu'orã, na me'rã ua wa'awũ. ²⁵ Tojo weecã ï'agũ, Jesú ũsãrẽ pijio, niwĩ:

—Musã masĩsa'a. A'ti nucũcãrẽ dutirã ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjãrã quẽ'rã mejãrõta dutipesama. ²⁶ Musã pũrĩcã na weronojõ weesome. Tojo weronojõ o'orã, musã wa'teropũ wiorã nisĩ'rĩrã, ãpêrãrẽ da'raco'terã weronojõ niña. ²⁷ No'o ãpêrã nemorõ nisĩ'rĩgũnojo ãpêrãrẽ da'raco'teri masũ weronojõ niña. ²⁸ Yũ'ũ Õ'acũ macũ weronojõ weeya. Yũ'ũre ãpêrã weetamuato nígũ mejêta a'tiwũ. Yũ'ũ pe'e narẽ weetamugũ a'tiwũ. Tojo nicã ña'arõ wee'que wapare pãjãrãrẽ wêrĩbosa, wapayewĩrõgũ a'tiwũ, niwĩ.

Jesú puarã caperi bajutirãrẽ yũ'ũo'que ni'i
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Be'ro ũsã Jericó wãmetiri macãpũre wijawã'cãwũ. Titare pãjãrã masã Jesure sirutuwã. ³⁰ Ũsã wa'aro ti ma'a sumuto puarã caperi bajuno'tirã dujiwã. Jesú yũ'ũasere tu'oña'rã, caricũwã:

—Wiogu, Davi pãrãmi nituriagu, ũsãrẽ pajaña'ña, niwã.

³¹ Masã pe'e narẽ “Caricũticã'ña”, nimiwã. Tojo nicãta, na pe'e nemorõ caricũnemowã:

—Wiogu, Davi pãrãmi nituriagu, ũsãrẽ pajaña'ña, niwã.

³² Na tojo nicã tu'ogũ, Jesú tojanũ'cã, narẽ pijio sêrĩtiña'wĩ:

—¿De'ro yũ'ũ weecã ñasari? niwĩ.

³³ Na cũrẽ yũ'tiwã:

—Ũsãrẽ caperi bajucã weeya, niwã.

³⁴ Tojo nisere tu'ogũ, Jesú narẽ pajaña'gũ, na caperire ñapeowĩ. Cũ tojo weeri cura na puarãputa caperi ï'awã. Be'ro na quẽ'rã Jesure sirutuwã'cãwã.

21

Jesú Jerusalé wãmetiri macãpu sãjãa'que ni'i
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Ûsã Jerusalépu ejase duporo Betfagé ùrügũ Olivo wãmeticju bu'aropu ejawu. Topu eja, Jesú ruarã ùsã me'rãcjãrãrẽ ti macãpu o'ówĩ. ² Narẽ niwĩ:

—Si macã marĩ põtëorõ nirĩ macãpu wa'arãsa'a. Topu ni'cõ burra du'tenu'cõ'core co macũ me'rã bocaejarãsa'a. Narẽ pãa, miitia. ³ No'o ni'cũ mäsãrẽ mejëcã nicã, a'tiro niña: “Marĩ wioçu uami. Maata wiano'rõsa'a tja”, niña, niwĩ.

⁴ Duporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ oja'caronojõta tojo wa'awu. Cũ Õ'acũ ucũ'quere a'tiro ojacu niwĩ:

⁵ Jerusalécjãrãrẽ a'tiro niña:
“ĩ'aña. Musã wioçu musã tiropu a'timi.

Mejõ nigũ weronojõ burra macũ wĩ'magũ bu'ipu pesawã'cãtimi”, ni ojacu niwĩ.

⁶ Be'ro Jesú cũ o'ó'cãrã ti macãpu wa'a, cũ weeduti'caronojõta weecãrã niwã. ⁷ Burrore cũ paco me'rã miiticãrã niwã. Be'ro ùsã ye su'ti bu'icjasere na bu'ipu pũutãpeowu. Tu'ajanu'cõ, Jesú wĩ'magũ bu'ipu mujãpejawĩ. ⁸ Topure pãjãrã masã niwã. Na ëjõpeosere ï'orã, na ye su'ti bu'icjasere Jesú yu'ruaropu sëeocũuwã. Æpërã ma'a sumuto pũrĩ nise querire dutecũuwã. ⁹ Masã cũ duporo wa'arã, cũ be'rocjãrã quẽ'rã e'catise me'rã caricũwã:

—Duporocjũpu wioçu ni'cu Davi pãrãmirẽ e'catise o'orã. Añurõ wa'ato ã'rĩ Õ'acũ o'ó'cure. U'musecjãrã cũrẽ “Añubutiami” ni, e'catise o'oato, ni caricũwã'cãwã.

¹⁰ Be'ro Jesú Jerusalépu sãjãcã, topu nirã ucuape'tia wa'awã. Pãjãrã sërĩtiña'wã:
—¿Noa niti cũ? niwã.

¹¹ Narẽ Jesú me'rã wa'arã yu'tiwã:

—Cũ Jesú Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Nazare macã Galilea di'tacjũ nimi, niwã.

Jesú Õ'acũ wi'ipu duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Be'ro Jesú Õ'acũ wi'ipu sãjãawĩ. Topure wa'icurã na Õ'acũrẽ ùjũamorõpeojã niwã. Nipe'tirã ti wi'i po'peapu narẽ duarãrẽ, duarã quẽ'rãrẽ ï'agũ, cõ'awĩrõpe'ocã'wĩ. Na niyeru ducayuri mesare, bujare na dua ñujise quẽ'rãrẽ tuuquecũupe'ocã'wĩ. Na queoro weetise bu'iri tojo weewĩ. ¹³ Be'ro narẽ niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i 'Ñubueri wi'i ni'i', nino'ca wi'i ni'i.” Musã pe'e queoro weetiapã. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã wee'e, ni tu'tiwĩ narẽ.

¹⁴ Ti wi'ipure caperi bajuno'tirã, sijamasitirã cũ tiropu a'tiwã. Na tojo weecã ï'agũ, narẽ yu'ruowĩ. ¹⁵ Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã pe'e cũ añuse wee'ocã ï'arã, tu'satiwã. Wĩ'marã ti wi'i po'peapu nirã a'tiro caricũwã:

—Duporocjũpu wioçu ni'cu Davi pãrãmirẽ e'catise o'orã, niwã. Tere tu'orã, pa'ia wiorã quẽ'rã ua wa'awã. ¹⁶ Tojo weerã Jesure a'tiro sërĩtiña'wã:

—¿Sõjã wĩ'marã na nisere tu'oti?

—Tu'o'o. Musã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ni'quere bu'epã. A'tiro ni'i:

“Õ'acũ, mu'u wĩ'marã, tojo nicã mi'rãrãrẽ a'tiro weecã weepu.

Mu'urẽ e'catise o'orã, queoro basapeome'ricã weepu”, ni'i, niwĩ Jesú.

¹⁷ Tojo níca be'ro pa'ia wiorãrẽ, Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ cõ'awã'cã, Betaniapu wa'a wa'awĩ. Topu ùsã cãrĩwũ.

Jesú higuera wãmeticju dũca maricjũre ñaidijacã wee'que ni'i

(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ Ape numu bo'reacã Jesú Jerusalépu majãmitojagu, ujaboayurua wa'awĩ. ¹⁹ Tojo weegu ma'a sumutopu nicju higuera wãmeticjũre ï'agũ, tigu tiro wa'a, tigu dũcare ï'ama'gũ wa'awĩ. Ne dũca maricaro niwũ. Pũrĩ peje dia'cũ niwũ. Tojo dũca maricã ï'agũ, Jesú tigure niwĩ:

—Ne apaturi dũcatinemosome, niwĩ. Cũ tojo níca be'ro maata ñaidija wa'awu. ²⁰ Tojo wa'acã, ùsã cũ bu'erã ï'amarãrã, cũrẽ sërĩtiña'wũ:

—¿De'ro weero tigu maata ñaidijati? niwũ.

²¹ Jesú ùsãrẽ yu'tiwĩ:

—Diacjũ musārē wereguti. Musā ējōpeose cuorā, diacjũta yu'tigusami nírā, yu'u tigure ñaicā wee'caro weronojō weemasírāsa'a. A'te yu'u tigu ñaicā wee'caro yu'rũoro weemasírāsa'a. A'tigu ũrũgũrē apero dia pajiri maapu wa'acā weemasírāsa'a.

²² Musā ējōpeose cuorā, nipe'tise musā ñubue sērísere bocarāsa'a, niwī.

Jesure “¿Noa dutiro me'rā tojo weeti?” ní'que ni'i

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Be'ro Jesús Ō'acũ wi'ipũ sājāawī. Cũ ti wi'ipũ bu'eri cura pa'ia wiorā, āpērā judío masā bucurā cũ tiropũ a'tiwā. Cũrē bu'iri bocasírĩrā, sērĩtiña'wā:

—¿De'ronojō dutise me'rā mu'u weesere tojo weeti? ¿Noa mu'urē tojo weedutigu dutise o'oati? niwā.

²⁴ Jesús narē yu'tiwī:

—Yu'u quē'rā musārē sērĩtiña'megũti. Musā yu'ticā, yu'u quē'rā musārē “A'te dutiro me'rā wee'e”, nigũti. ²⁵ ¿Noa Juārē wāmeyedutigũ o'ópari? ¿Ō'acũ tojo weedutiri? ¿O masā pe'e cũrē tojo weedutiri? niwī.

Be'ro na basu a'merĩ niwā:

—Marĩ “Ō'acũ Juārē wāmeyedutiwī” nicā, cũ marĩrē “To pũrĩcārē ¿de'ro weerā Juārē ējōpeotiri?” nigũsami. ²⁶ Marĩ “Ō'acũ o'óticũ niwī; masā cũrē o'ócārā niwā” nicā, masā marĩrē tu'tibosama. Nipe'tirā masā “Juā Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ niwī”, ni ējōpeosama, niwā. ²⁷ Tojo weerā “Masĩtisa'a”, niyu'rũocā'wā. Na tojo nicā tu'ogu, Jesús narē niwī:

—Yu'u quē'rā “A'te dutiro me'rā wee'e”, ni werewe'e, niwī narē.

Jesú ni'cũ pō'rā puarā queose me'rā narē were'que ni'i

²⁸ Be'ro Jesús narē queose me'rā werewī:

—Yu'u ni'cārōacā weresere ¿de'ro tu'oña'rāsari musā? Ni'cũ puarā umua pō'rātisami. Ni'cũrē a'tiro nisami: “Macũ, ya wese u'se wesepũ da'ragũ wa'aya”, nimisami. ²⁹ Cũ tojo nicā tu'ogu, cũ macũ “Wa'awe'e”, ni yu'tisami. Be'ro mejēcā wācũ tja, da'ragũ wa'asami. ³⁰ Be'ro cũ pacũ apĩ cũ macũ tiropũ i'agũ wa'asami. Mejārōta cũrē “Da'ragũ wa'aya”, nisami. Cũ macũ yu'tisami: “Jau, pacũ, wa'aguti”, nisami. Cũ tojo ni'cũ nimigũ, wa'atisami, ni werewī Jesús pa'ia wiorā, āpērā judío masā wiorārē. ³¹ Cũ macũ ¿ni'inojō pe'e cũ haro weepari? ni sērĩtiña'wī narē.

Na a'tiro yu'tiwā:

—Cũ dutimũ'tā'cũ queoro weepĩ, ni yu'tiwā.

Tere tu'ogu, Jesús narē niwī:

—Diacjũ musārē wereguti. “Ña'arā”, musā nírā, niyeru wapaseeri masā, tojo nicā umuarē a'metārāwapata'ari masā numia musā u'musepu wa'atiri cura na pe'e wa'arāsama. ³² Juā masārē wāmeyeri masũ Ō'acũ haronojō a'tiro añurō nisetirohami nisere bu'ecā, musā ējōpeotiwũ. Na musā “Ña'arā waro nima” nírā pũrĩcā cũ weresere ējōpeo, na wācũsere ducayucārā niwā. Na tojo weecā i'amirā, musā pe'e ducayuti, cũ weresere ējōpeoticārā niwũ, niwī Jesús.

Da'raco'terā queoro weeti'que ni'i

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Jesús apaturi werewī:

—Apeye queose me'rā musārē werenemogũti. Tere tu'oya. Ni'cũ pajiro di'ta cuogu u'se wese weesami. Ti wesere sārĩsāsami. Topũ na u'se bipesāati pere ũtāgāpũ se'esājāsami. Tojo nicā u'muarĩ wi'i na co'tedujati wi'ire weesami. Tojo wéca be'ro aperopũ wa'agũ, āpērārē ti wesere co'tedutigũ cūusami. Narē cũ ya di'tare da'rase wapa “Tocā'rō yu'ure u'se wiapa”, nisami.

³⁴ »Be'ro u'se ducatiri cura āpērā cũrē da'raco'terārē topũ o'ósami. Narē o'ógũ, “Ya di'ta da'rārārē yé u'sere sērĩrā wa'aya”, nisami. ³⁵ Topũ ejacā, ti wese co'terā cũ o'ócārārē ñe'esama. Ni'cũrē paasama. Apĩrē wējēcō'asama. Apĩrē ũtāperi me'rā

doquesama. ³⁶ Na tojo weecã tu'ogũ, ti wese wiogũ todũporo o'ómũ'tã'cãrã nemorõ o'ósami. Na ejacã ì'arã, ti wese co'terã na quẽ'rãrẽ mejãrõta weesama.

³⁷ »Be'ro o'ótũogũpũa majã, cũ macũrẽ o'ósami. A'tiro ni wãcũmisami: “Yũ'u macũrẽ wiopesase me'rã ì'arãsama”, nimisami. ³⁸ Cũ macũrẽ ì'arã, ti wese co'terã na basu a'merĩ ucũsama: “À'rĩta nimi be'ropũ a'ti wesere ñe'eacjũ. Ma, cũrẽ wẽjẽrã. Be'ro a'ti wese marĩ ya wese tojarosa'a”, nisama. ³⁹ Tojo nĩca be'ro cũ macũrẽ ñe'e, ti wese sumutopũ miaa, cũrẽ wẽjẽcõ'asama, ni werewĩ Jesũ.

⁴⁰ Cũ wérẽca be'ro Jesũ wiorãrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—To pũrĩcãrẽ ti wese wiogũ a'tigũ, ¿de'ro weegũsari ti wese co'terãrẽ? niwĩ.

⁴¹ Cũrẽ yũ'tiwã:

—Pajaña'rõ marĩrõ na ña'arãrẽ wẽjẽcõ'agũsami. Be'ro cũ ya wesere ãpẽrã pe'ere co'tedutigũsami. Na pe'e u'se dũcati'quere queoro cũ ye nisere wiarãsama, niwã.

⁴² Na tojo nicã tu'ogũ, Jesũ niwĩ:

—Mũsã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'epã. Yũ'ure wa'atjere a'tiro ojano'wũ:

Ëtã pĩrĩ me'rã wi'li yeeri masã ni'cã pĩ na uatica pĩrẽ cõ'arãsama.

Na cõ'ãca pĩ me'rã ãpẽrã pe'e añurõ tutuari wi'li yeenu'cãmũjãsama.

Õ'acũ marĩ wiogũ na cõ'ãca pĩ me'rã tojo weesami.

Cũ tojo wee'que “Añubutia'a”, ni tu'oña'no'o, ni ojano'wũ, niwĩ Jesũ.

⁴³ Tojo weegũ mũsãrẽ weregũti. Sĩ'li wese wiogũ sõjã co'terãrẽ di'ta ã'ma'caro weronojõ Õ'acũ mũsãrẽ weegũsami. Õ'acũ mũsã wiogũ nisĩ'rĩmiwĩ. Nipe'tise añuse cũ wiogũ nirõpũ nise mũsã ye nibopã. Mũsã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masãrẽ, tojo nicã yũ'ure uatise ye bu'iri Õ'acũ mũsã cuobo'quere ã'magũsami. ãpẽrã pe'ere o'ogũsami. Na yũ'ure ãjõpeo, Õ'acũ uaro weerãsama. ⁴⁴ Ëtãgã yũ'u werecagare a'tiro weregũti. No'o tigapũ bũrũpejagũnojõ mũtõdijono'gũsami. No'o tiga pe'e cũ bu'ipũ doquepejacãma, añuse po'capũ wa'agũsami, niwĩ. Tojo nĩgũ, cũrẽ uatirã be'ropũ bu'iri da'reno'rãsama nĩgũ, tojo niwĩ.

⁴⁵ Pa'ia wiorã, ãpẽrã fariseo masã Jesũ te queose me'rã werẽcã tu'orã, “Marĩrẽ tojo nĩgũ weesami”, niwã. ⁴⁶ Tojo weerã cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõrãtirã ñe'esĩ'rĩmiwã. Na tojo weesĩ'rĩmirã, a'tiro wãcũcãrã niwã: “Masã cũrẽ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nimi”, nisama.” Tojo weerã marĩ cũrẽ ñe'ecã, marĩrẽ ña'arõ weebosama nĩrã, weemasĩtiwã.

22

Wiogũ macũ omocã dũ'tegũ masãrẽ neocũuduti'que queose ni'li
(Lc 14.15-24)

¹ Jesũ apaturi queose me'rã wiorãrẽ werenemowĩ tja. A'tiro niwĩ:

² —Õ'acũ masãrẽ cũ wiogũ nirõpũ wa'acã weese a'tiro weronojõ ni'li. Ni'cũ di'ta wiogũ cũ macũ omocã dũ'tecã bosenuũ weepeoro weronojõ ni'li. ³ Cũrẽ da'raco'terãrẽ nisami: “Yũ'u cãrũ were'cãrãrẽ pijirã wa'aya”, nisami. Be'ro na pe'e narẽ pijicã, “Wa'awe'e”, nisama. ⁴ Na tojo weecã ì'agũ, ãpẽrãrẽ o'ósami tja. Narẽ nisami: “Yũ'u piji'cãrãrẽ wererã wa'aya. Ba'ase tu'ajano'toja'a. Yarã wecua, ãpẽrã ecarã di'iyojacã wee'cãrãrẽ wẽjẽdutitojapũ. Nipe'tise apono'toja'a. Quero, bosenuũ weepeorã a'tiato”, nisami. ⁵ Tojo weerã na quẽ'rã pijirã wa'amisama. Na quẽ'rãrẽ yũ'titiyũ'rũocã'sama. “Wa'awe'e”, nicã'sama. Apĩ cũ pijino'cu cũ ya wesepũ wa'asami. Apĩ cũ da'raropũ wa'asami. ⁶ ãpẽrã, wiogũ o'õ'cãrãrẽ ñe'e, paa, wẽjẽcõ'acã'sama. ⁷ Na tojo weesere tu'ogũ, wiogũ upũtu uasami. Tojo weegũ narẽ wẽjẽcõ'a'cãrãrẽ cũ yarã surarare wẽjẽdutigũ o'ósami. Tojo nicã na ya macãrẽ ãjũadutisami. ⁸ Be'ro ãpẽrã cũrẽ da'raco'terãrẽ nisami: “Nipe'tise yũ'u macũrẽ bosenuũ weepeoatjere apotojapũ. Tojo weemicã, yũ'u piji'cãrã ña'arã nitjãrã a'tita basiotiyucã, a'titicãrã niama. ⁹ Tojo weerã no'o mũsã macã decopũ bocaekarãrẽ pijiya”, nisami. ¹⁰ Be'ro cũrẽ da'raco'terã macã decopũ pijirã wa'asama. Nipe'tirã na bocaekarã añurã, ña'arãrẽ piji neocũu, wiogũ ya wi'ipũ miasama. Na tojo weecã, topũ na nerẽrĩ tucũ mu'mua wa'asa'a.

¹¹ »Be'ro wiogũ narẽ i'agũ, añudutigu wa'asami. Ni'cũ na wa'teropũ nigũ na omocã du'tecã sãñawũaronojõ sãñatigure i'asami. ¹² Wiogũ cũrẽ nisami: “Acaweregũ, a'ti bosenuũarẽ ¿de'ro wee su'ti omocã du'tecã sãñawũaronojõ sãñatimigũ sãjãtiati?” nisami. Cũ pe'e yu'titiyu'rũocã'sami. ¹³ Be'ro wiogũ ti bosenuũ su'ori weerãrẽ nisami: “Cũrẽ ñe'e, du'pocãrĩ, omocãrĩpu du'tebutuaya. Wijaaro na'iti'arõpu cõ'acã'ña. Topũ pũrĩno'gũ, upicari cũ'rĩdio, utigusami”, nisami wiogũ. ¹⁴ A'te weronojõ ni'i Õ'acũ wiogũ nise. Õ'acũ pãjãrã masãrẽ pijimicã, pejetirãcã cũ wiogũ nirõpu sãjããrãsama, niwĩ Jesú.

Weeta'sase me'rã Jesure bu'iri a'marã na sãrĩtiña'que ni'i
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Cũ tojo nĩca be'ro fariseo masã wa'a wa'awã. Be'ro na Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã, “A'tiro weerã”, ni apoyucãrã niwã. ¹⁶ Tojo weerã na bu'esere siruturãrẽ, tojo nicã ãpẽrã Herode ya curuacãrã me'rã Jesú tiropũ o'ócãrã niwã. Na cũ tiropũ etarã, niwã:

—Masãrẽ bu'egũ, ãsã mu'ũ nisetisere masĩ'i. Mu'ũ diacjũ ucũ'u. Masã yu'ũre ¿de'ro wãcũrãsari? nirõ marĩrõ diacjũ ucũ'u. Õ'acũ yere diacjũ were'e. ãpẽrã wiorã nima nirõ marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ i'a'a. ¹⁷ Tojo weerã mu'ũrẽ apeyenojõ sãrĩtiña'rã a'tiapũ. Romano masã wiogũre cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrẽ dutise ¿añuti, o ña'a nitine? Na Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã, tojo niwã. (Jesú “Wapayerõña'a” nicãma, judío masã “Õ'acũ ni'cãrẽta ãjõpeorõña'a; mu'ũ tojo nise ña'a ni'i”, nibocãrã niwã. “Wapayeticã'rõña'a” nicã pe'e, “Romano masã wiogũre yu'rũnu'cãgũ wee'e”, nibocãrã niwã.)

¹⁸ Tojo weegũ Jesú na ña'arõ wãcũsere i'agũ, a'tiro niwĩ:

—Musã tojo nĩrã, weeta'sari masã ni'i. ¿De'ro weerã yu'ũre mejẽcã yu'tigu, bu'iri bocagusami nĩrã, sãrĩtiña'ti? ¹⁹ Niyeru cuji romano masã wiogũre wapayeri cujinojõrẽ miitia, niwĩ. Cũ tojo nicã tu'orã, ni'cã nuũ da'rawapata'ari cujinojõrẽ miitiwã. ²⁰ Tojo weecã i'agũ, Jesú narẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿Noa queose, noa wãme wã'ñati a'ti cujipure? niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na yu'tiwã:

—César, romano masã wiogũ cũ queose, cũ wãme wã'ña'a, niwã.

Be'ro Jesú narẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ romano masã wiogũ wapayedutisenojõrẽ cũrẽ o'oya. Õ'acũ ye pe'ema cũrẽ o'oya. Cũ weedutisere weeya, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'orã, tu'omarĩa, be'ro wa'a wa'awã.

Masã wẽrĩca be'ro masãsere Jesure sãrĩtiña'que ni'i
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Jesure “¿Romano masã wiogũre wapayerõuati?” nĩca nuũrẽta ãpẽrã pa'ia saduceo masã cũrẽ i'arã etawã. Na “Wẽrĩ'cãrãpu masãsome”, ni ãjõpeoma. Tojo weerã Jesure masãse cjasere a'tiro niwã:

²⁴ —Masãrẽ bu'egũ, duporõpu Moisé a'tiro duticu niwĩ: “Ni'cũ nuũmotigu põ'rãtitimigũ wẽrĩcã, cũ acabiji cũ nuũmo ni'core nuũrẽato. Be'ro cũ co me'rã ne waro põ'rãtimũ'tãgũrẽ cũ ma'mi wẽrĩ'cure põ'rãtibosato”, nicu niwĩ Moisé. ²⁵ Tojota wa'a'a ãsã wa'terore. Siete nuũna ni'cũ põ'rã niwã. Masã ma'mi nuũmoti, be'ro wẽrĩa wa'acu niwĩ. Põ'rã marĩyugũ, cũ nuũmo ni'core cũ acabijire cũucu niwĩ. ²⁶ Cũ quẽ'rã põ'rãtitimigũ wẽrĩa wa'acu niwĩ. Be'rocjũ quẽ'rãrẽ tojota wa'acaro niwũ. Tojo dia'cũ wa'aturiadijacaro niwũ téé nituogũpũre. ²⁷ Na nipe'tirã be'ro co quẽ'rã wẽrĩa wa'aco niwõ. ²⁸ Na siete co me'rã omocã du'tecãrã niwã. Tojo weero wẽrĩ'cãrã masãcã, ¿ni'ĩ nuũmo tojabutiagosari? ni sãrĩtiña'wã.

²⁹ Tojo nicã tu'ogũ, Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Musã wisiyu'rũa'a. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere ne masĩwe'e. Õ'acũ cũ tutuase quẽ'rãrẽ masĩwe'e. ³⁰ Wẽrĩ'cãrã na masãca be'ro nuũmotisome. Põ'rã numia quẽ'rãrẽ numisosome. Õ'acũrẽ wereco'terã nu'ũsepu nĩrã weronojõ nĩrãsama. ³¹ Apeyenojõ

wērī'cārā masāsere werenemogūti tja. Ō'acū cū ye queti ojāca pūrīpɯ masārē nī'quere bu'epā. A'tiro nicɯ niwī: ³² “Yɯ'ɯ Ō'acū ni'i. Abrahā, Isaa, Jacob wiogɯ ni'i”, nicɯ niwī. Cū “Na wiogɯ ni'i” nīgū, “Yɯ'ɯ tiropɯ catima” nīgū, tojo nicɯ niwī. Ō'acū catirā wiogɯ nimi. Wērībajuduti'cārā marīma, niwī Jesú.

³³ Cū bu'esere tɯ'orā, masīse me'rā yɯ'ticā ī'arā, masā tɯ'omarīa wa'awā.

Moisé cū dutise cūu'que, ni'cārō añuyɯ'rɯnɯ'cārō ni'i nise ni'i

(Mr 12.28-34)

³⁴ Be'ro Jesú saduceo masārē di'tamarīacā weesere fariseo masā tɯ'ocārā niwā. Tere tɯ'o, nerēcārā niwā. ³⁵ Na me'rā ni'cū Moisé oja'quere bu'eri masū Jesure mejēcā yɯ'ticā ɯagɯ, cūrē sērītiña'wī:

³⁶ —Masārē bu'egɯ, Moisé duti'que ¿disenojō waro apeye yɯ'rɯoro añuyɯ'rɯnɯ'cāti? niwī.

³⁷ Jesú cūrē a'tiro yɯ'tiwī:

—A'tiro ni'i. “Ō'acū marī wiogure nipe'tise musā ējōpeose me'rā, musā wācūse me'rā, musā tɯ'oña'se me'rā ma'ña.” ³⁸ A'te ni'i apeye yɯ'rɯoro niyɯ'rɯnɯ'cāse. ³⁹ A'te be'rore tojocureta ni'i, nírō. A'tiro ni'i. “Marī basu ma'irōnojōta āpērārē ma'irōɯa'a.” ⁴⁰ A'te pɯaro dutisere wéerā, nipe'tise Moisé cū duti'quere, tojo nicā Ō'acū ye queti weremɯ'tārī masā na bu'e'quere yɯ'tirāta wee'e, niwī Jesú.

Jesú masārē “Cristo na nīgū ¿noa macū niti?” ni sērītiña'que ni'i

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Fariseo masā na nerērī cura Jesú narē sērītiña'wī:

⁴² —Musā Cristo Ō'acū bese'care ¿de'ro tɯ'oña'ti? ¿Noa macū niti cū? niwī.

Cūrē yɯ'tiwā:

—Dɯporocjɯpɯ wiogɯ Davi pārāmi nituriagɯ nimi, niwā.

⁴³ Na tojo nicā tɯ'ogɯ, Jesú narē niwī:

—Cristo, Ō'acū bese'cɯ Davi pārāmi nituriagɯ nicā, to pūrīcārē ¿de'ro weegɯ Davi Espírītu Santu tutuaro me'rā ucūgū, cūrē “Yɯ'ɯ wiogɯ nimi”, nīpari? Marī, marī pārāmirē “Yɯ'ɯ wiogɯ nimi”, niwe'le. Davi Ō'acū bese'care ucūyugɯ, a'tiro ojacɯ niwī:

⁴⁴ Ō'acū ɯ'musepɯ nīgū cū macūrē, yɯ'ure yɯ'rɯoacjɯre a'tiro nicɯ niwī:

“Yɯ'ɯ tiro wiogɯ dujiri cūmurōpɯ dujigɯsa'a.

Mɯ'ɯ topɯ dujicā, mɯ'urē ī'atu'timi'cārārē docaque'acā weegɯti”, nicɯ niwī Ō'acū, ni ojacɯ niwī Davi.

⁴⁵ ¿De'ro weegɯ Ō'acū bese'cɯ Cristo Davi pārāmi nímasībosabe? Davi basuta cūrē “Yɯ'ɯ wiogɯ nimi”, nicɯ niwī. Tojo weegɯ cū pārāmi se'saro nírōnojō o'ogɯ, cū wiogɯ nicɯ niwī, niwī Jesú.

⁴⁶ Cū tojo nisere tɯ'orā, ne ni'cū ni'cā ɯsero yɯ'tima'atiwā. Tita me'rā be'ro majā uirā, ne sērītiña'nemotiwā.

23

Jesú fariseo masārē, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'i

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Be'ro Jesú masārē, tojo nicā ɯsā cū bu'erārē niwī:

² —Moisé oja'quere bu'eri masā, āpērā fariseo masā Ō'acū dutise Moisére cūu'quere wererā nima. ³ Tojo weerā na weresere tɯ'o, tere weesirutuya. Na weesetise pe'ere ī'acūuticā'ña. Na añurō wereme'rīma, wererā. Tojo weemirā, na nise pe'ere weetima.

⁴ Na dutiwɯaranojō dutiyɯ'rɯocā'sama. Masā tere pōtēotisama. Na tojo wéerā, wɯapōtēoña marīse nɯcūsere dɯ'tepeorā weronojō weesama. Na masārē tere wɯapeorā weronojō weesama. Na tere wɯadutirā, ne āpērā tā'rīrārē weetamutirā weronojō weesama. Ne pajaña'ti, masārē ne cārō weetamutisama. ⁵ Nipe'tise na weesere masārē añurō ī'adutirā weeta'sasama. Masā narē “Ō'acūrē añurō ējōpeosama” nicā tɯ'osī'rīrā, a'tiro weesama. Na diapoapɯ, na omocāpɯ Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere pajiri

casero me'rã oja'quere du'teõ'osama. Tojo nicã na ñubuecã ï'adutirã ãpẽrã yu'rũoro na ñubuewũari su'tiro sumutopũ opa dari cuorojore sãñasama. ⁶ Bosenũmu nicã wiorã na dujiwũase cũmurĩpũ dujisĩ'rĩsama. Na nerẽse wi'seripũ quẽ'rãrẽ mejãrõta weesama. ⁷ Masã narẽ macã decopũ wiopesase me'rã añuduticã uasama. Narẽ, “Ûsãrẽ bu'erã” pisucã uasama.

⁸ »Musã pũricã ãpẽrãrẽ “Musã ãsãrẽ bu'erã ni'i”, nino'ticã'ña. A'tiro ni'i. Musã ni'cũ põ'rãta ni'i. Yu'u ni'cũta musãrẽ bu'egũ ni'i. ⁹ Musã ne ni'cũrẽ a'ti nucũcãpũre “Ûsã pacũ”, niticã'ña. Musã ni'cũta pacuti'i. Cũ Õ'acũ u'musepũ nimi. ¹⁰ Diacjũta musã pũricã “Ûsã wiogũ”, ni pisuno'ticã'ña. Yu'u Cristo Õ'acũ bese'cu ni'cũta musã wiogũ ni'i. ¹¹ No'o ãpẽrãrẽ weetamugũ, cũta nimi ãpẽrã yu'rũoro bu'ipũ niyu'rũũcãgũ. ¹² No'o “Yu'u ãpẽrã yu'rũoro niyu'rũũcã'a” ni tu'oña'gũnojo Õ'acũ cũrẽ mejõ nigũacã waro tojacã weegũsami. No'o “Yu'u ãpẽrã yu'rũoro ni'i” ni tu'oña'tigũ pe'ere Õ'acũ ãpẽrã yu'rũoro tojacã weegũsami.

¹³ »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã weeta'sari masã ni'i. Masã yu'ure ãjõpeosĩ'rĩrãrẽ cã'mota'a. Tojo wéerã, yu'u pacũ wiogũ nirõpũ wa'ari ma'arẽ narẽ bi'arã wee'e. Musã basuta yu'ure ãjõpeowe'e. ãpẽrã quẽ'rãrẽ ãjõpeosĩ'ricã uasãwe'e. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a musãrẽ.

¹⁴ »Musã wapewia numia ye wi'serire ã'masa'a. Musã ña'arõ wee'quere wãcũdutiitirã yoacã ñubue'ta'sa'a. Tojo weerã musã ãpẽrã nemorõ bu'iri bocayũ'rũũcãrãsa'a.

¹⁵ Jesú a'tiro ninemowĩ Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, tojo nicã fariseo masãrẽ:

—Musã upũtu waro weeta'sa'a. Musã ãjõpeosere no'o ni'cũ nigũacãrẽ musã weronojõ ãjõpeocã uarã, nipe'tiropũ sijabi'a'a. Be'ro tu'ajanũ'cõ, cũrẽ musã nemorõ ña'arõ pecame'epũ wa'ata basiocã weesa'a.

¹⁶ »Ña'arõ wa'arosa'a musãrẽ. Caperi bajutirãrẽ a'merĩ wejero weronojõ ni'i. A'tiro ni bu'e'e masãrẽ: “Ni'cũ ‘A'tiro weeguti’, nisami Õ'acũrẽ. ‘Õ'acũ wi'i me'rã tojo weeguti’ nica be'ro cã ní'quere queoro weeticã, ‘Bu'iri marĩ'i’”, nisa'a. “Cũ ‘Õ'acũ wi'i cjase uru me'rã tojo weeguti’ ní'quere queoro weeticã pũricãrẽ, ‘Ña'a ni'i’”, nisa'a.

¹⁷ Musã tojo nĩrã, diacjũ wãcũwe'e. Tu'omasĩwe'e. Uru Õ'acũ wi'ipũ niyuro, Õ'acũ ï'orõpũ añuse tojasa'a. Õ'acũ wi'i, ti wi'i cjase uru nemorõ añuyũ'rũũcã'a. ¹⁸ Musã Õ'acũ dutiro weesĩ'rĩtirã, ucũme'rĩse me'rã weeta'sa'a. Masãrẽ a'tiro nisa'a: “Musã ‘Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõpeowũaropũ me'rã tojo weerãti’ ní'quere weeticã, bu'iri marĩsa'a. Wa'icũ Õ'acũrẽ o'ose topũ peo'que me'rã pũricãrẽ wapatisa'a”, ni'i. ¹⁹ Musã tu'omasĩwe'e. Õ'acũrẽ o'ose nemorõ na wa'icũrã ãjũamorõpeowũaro pe'e wapati'i. Topũ ãjũpesase me'rã na Õ'acũrẽ o'ose añuse tojasa'a. ²⁰ Tojo weerã musã “Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõpeowũaropũ me'rã tojo weerãti’” nĩrã, te se'sarore nĩrã weewe'e. “Topũ peoatje quẽ'rãrẽ mejãrõta weerãti’”, nĩrã weesa'a. ²¹ Õ'acũ cũ ya wi'i, Õ'acũ wi'ipũ nisami. Tojo weerã Õ'acũrẽ “Ti wi'i me'rã tojo weerãti’” nĩrã, “Cũ me'rãta tojo weerãti’”, nĩrã wee'e. ²² Mejãrõta “U'muse me'rã tojo weerãti’” nĩrã, “Õ'acũ dujiro me'rãta, topũ dujigũ me'rãta” nĩrã wee'e.

²³ »Ña'arõ wa'arosa'a musã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, tojo nicã fariseo masãrẽ. Musã weeta'sasebũjurã ni'i. Musã otese o'majãcã, menta, anís, comino wãmetise ba'ase sãamorẽsere seeneo, opa sũ'urĩ weesa'a. Diez sũ'urĩ cuorã, ni'cã sũ'u Õ'acũ wi'ipũ miaa, Õ'acũrẽ wãmepeo, pa'ire o'osa'a. Musã tojo añurõ weemirã, Moisé oja'que apeye pacase pe'ere weewe'e. ãpẽrãrẽ queoro weesere, pajaña'sere, Õ'acũrẽ ãjõpeose pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Musã otesere cũrẽ o'odu'utimirã, a'te añuyũ'rũũcãsere weeya.

²⁴ »Musã basu diacjũ weewe'e. ãpẽrã quẽ'rãrẽ su'ori diacjũ weewe'e. Tojo weerã musã Õ'acũ ye cjasere bu'ẽrã, caperi bajutirã a'merĩ su'ori tũawã'cãrã weronojõ ni'i. Moisé cũ oja'que, mejõ niseacã dutise pe'ere wãcũyũ'rũrã, apeye paca pe'ere weewe'e.

²⁵ »Musã weeta'sarã a'tiro wee'e. Bajuyoropũ dia'cũ añurõ wee'e. Baparire bu'ipũ dia'cũ añurõ coerã weronojõ weeta'sa'a. Ti pa po'peapũre peje ña'ase musã ãpẽrã yere yaja'que, ãpẽrã yere uaripejayũ'rũũcã'que ù'irĩ weronojõ wã'ñasa'a. Tojo weero

ña'abutiario wa'arosa'a musārē. ²⁶ Musā fariseo masā tu'omasitirā, caperi bajuno'tirā weronojō ni'i. Ne waro po'peapu cjase musā wācūsere ducayumu'taña. Be'ro bajuyoropu añurā, ña'ase moorā tojarāsa'a. Bapari po'peapu coemu'tā'caro weronojō bu'ipu quē'rā ū'irī marirō tojaro weronojō weerāsa'a.

²⁷ »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, fariseo masā weeta'sari masā ni'i. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a musārē. Wērī'cārā masāperi weronojō ni'i. Bu'ipure añurō bajudutirā bo're me'rā wa're'que kujirire nu'cōsa'a. Ti pe po'peapure wērī'cārā ō'arī mejā, tojo nicā dicuse na upu ña'ase boa'que sānasa'a. ²⁸ Musā a'tiro niseti'i. Masā ī'lorōpūre añurā weronojō baju'u. Po'peapu pe'ere weeta'sasebujurā ni'i. Musāpūre ña'ase niyurua'a.

²⁹ »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, fariseo masā weeta'sasebucurā ni'i. Musā dūporocjārā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā masāperi bu'ipu añurō bajudutirā yeenu'cō'o. Tojo nicā āpērā masā añurā nī'cārārē masāperi bu'ipu mejārōta ma'masu'anū'cō'o. ³⁰ Tu'ajanū'cō, a'tiro ucūsa'a. “Ūsā ñecūsūmua Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējēcārā niwā. Ūsā na catícateropūre nírā, narē wējēcā, wējētamutibopā”, ni'i. ³¹ Musā a'tere tojo nírā, “Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējē'cārā pārāmerā nituriarā ni'i”, nírā wee'e. ³² Musā, musā ñecūsūmua weemujāti'caronojōta weeyapaticā'ña, ni tu'tiwī.

³³ »Musā weeta'sari curuacjārā aña weronojō ni'i. Musā de'ro wee Ō'acū pecame'epu bu'iri da'reatjere yurūwetimasīsōme. ³⁴ Tojo weegu yu'u musā tiropūre Ō'acū ye queti weremu'tārī masā, masīrī masārē, bu'eri masārē o'óguti. Musā pe'e na ni'cārērārē wējē, āpērārē curusapu paabi'penu'cōrāsa'a. Āpērārē na nerēwūase wi'seripu paape, na no'o wa'ase macārīpu sirutucusiarāsa'a. ³⁵ Tojo weero nipe'tirā masā añurārē wējē'que wapa musārē bu'iri wā'a'a. Musā ñecūsūmua añugū Abel me'rā ne waro wējē dū'pocáticārā niwā. Téé Zacaríá Berequíá macū me'rā yapada'reocārā niwā. Cūrē na ñubuepeowuaropu Ō'acū wi'i decopu wējēcārā niwā. ³⁶ Diacjū musārē wereguti. Tojo wee'que wapare ni'cārōacā a'tocateropu nirārē bu'iri wa'arosa'a, niwī Jesú.

Jesú Jerusalérē ī'agū uti'que ni'i
(Lc 13.34-35)

³⁷ Fariseo masārē tojo níca be'ro Jesú Jerusalécjārā, tojo nicā todūporopu ti macāpu nī'cārārē wācūgū, a'tiro niwī:

—Jerusalécjārā, musā Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējēcō'a'a. Ō'acū o'ó'cārā cū ye quetiwereri masārē ūtāperi me'rā doquewējē'e. Musārē pejetiri yu'u ma'ígū, neocūsi'rīmiwū. Ni'cō cārē'quē co pō'rārē wūse docapu neocū'caro weronojō weesī'rīmiwū. Musā uatiwū. ³⁸ Tojo weero musā nimi'que wi'seri masā marirō tojarosa'a. ³⁹ A'tere tu'omasīña. Yu'ure apaturi ī'anemosome majā. Be'ro yu'u a'ti turipu apaturi a'ticāpu, musā “Ō'acū dūporopu 'O'óguti' nī'cu añubutiagu nimi” nírāpu ī'arāsa'a tja, niwī Jesú.

24

Jesú “Ō'acū wi'i Jerusalé cja wi'i cō'ano'rōsa'a” ní'que ni'i
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Ō'acū wi'ipu nī'cu wijaa wa'awī. Cū wa'ari cura ūsā cū bu'erā cū tiro wa'a, niwū:
—Ī'aña a'ti wi'ire. Añubutiari wi'i, pajiri wi'i waro ni'i, nimiwū. ² Ūsā tojo nicā, Jesú niwī:

—Musā a'te pejere ī'a'a, ī'arā. Diacjū musārē wereguti. Nipe'tise a'ti wi'i cjase ne ni'cā ūtāgā apegā bu'ipu yeeturiamujā'que tojasome. Nipe'tise mutōdijono'rōsa'a, niwī.

A'ti umūco pe'tise dūporo Jesú “A'tiro wa'arosa'a” ní'que ni'i
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro ũsã wa'a, ũrũgũ Olivo wãmeticjupũ ejawũ. Jesú topũ ejanujãrĩ cura ũsã ya'yioropũ sãrĩtiña'wũ:

—Ũsãrẽ wereya. ¿De'ro nicã tojo wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã ï'ogũsari mu'ũ apaturi a'tiatjere? Tojo nicã a'ti umũco pe'tiatjo dũporo ¿de'ro wee masĩrãsari? ni sãrĩtiña'wũ.

⁴ Jesú ũsãrẽ yu'tiwĩ:

—Ăpẽrã musãrẽ nisoorticã'to nĩrã, añurõ tu'omasĩyuya. ⁵ Pãjãrã a'tiro nisoorãsama. “Yu'ũ Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i”, nĩrãsama. Na tojo nisere tu'orã, pãjãrã siruturãsama. ⁶ Musã a'mewẽjẽse quetire tu'o, “Topũ tojo wa'aporo” nicã tu'orãsa'a. Tere tu'orã, ucaticã'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirõ, a'ti umũco pe'tiatjo dũsarosa'a yujupũ. ⁷ Ni'cã curuacjãrã ape curuacjãrã me'rã a'mequẽrãsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjãrã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrãsama. Peje apesepũre ujaboase nĩrõsa'a. Aperopũre peje di'ta narãsãse nĩrõsa'a. ⁸ A'te nipe'tise peje me'rã masã ne waro pi'etiwa'cõse ni'i. Numio co macũrẽ wũase dũporoacã pũrĩse nu'cãrõ weronojõ nĩrõsa'a.

⁹ »Tojo wa'acã, yu'ũre ãjõpeotirã musãrẽ ña'arõ weerãsama. Musãrẽ ñe'e, wiorã tiropũ miaa, bu'iri da'redutirãsama. Musãrẽ wẽjẽrãsama. Yu'ũre ãjõpeose bu'iri nipe'tirocjãrã masã musãrẽ ï'atu'tirãsama. ¹⁰ Tojo wa'acã, pãjãrã yu'ũre ãjõpeomi'cãrã ãjõpeodu'urãsama. Na a'metu'ti, ãpẽrã wiorãpũre bu'iri da'redutirã o'orãsama. ¹¹ Pãjãrã “Õ'acũ ye queti weremũtãrĩ masã ni'i”, nisoorãsama. Pãjãrãrẽ niso, ãjõpeocã weerãsama. ¹² Ña'ase niyu'rũmajãrõsa'a. Tojo wa'acã, pãjãrã a'merĩ ma'idu'urãsama. ¹³ Yu'ũre ãjõpeoyapatirã pũrĩcã yu'rũwetirãsama. Yu'ũ pacũ tiropũ catinu'cũrãsama. ¹⁴ Nipe'tiro a'ti di'tapũ Õ'acũ masãrẽ yu'rũose quetire werese'sabi'ano'rõsa'a. Na quẽ'rãrẽ masĩdutiro wereno'rõsa'a. “Ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayucã, Õ'acũ ñe'egũsami”, ni wereno'rõsa'a. A'te nipe'tiropũ se'sãca be'ro a'ti umũco pe'tirosa'a majã. ¹⁵ Dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremũtãrĩ masũ Danie wãmetigu a'ti umũco pe'tiatjo dũporo wa'atjere ojayucũ niwĩ. “Ña'agũ, Õ'acũ yabigũnojõ cũ ya wi'li añurĩ wi'ipũ sãjãtĩgũnojõ Jerusalẽ cja wi'ipũ sãjãagũsami”, ni ojayucũ niwĩ. Cũ ti wi'ipũ nu'cũcã ï'arã, musã a'ti pũrĩrẽ bu'e, tu'omasĩña. ¹⁶ Tojo wa'acã ï'arã, Õ'acũ bu'iri da'regusami nĩrã, Judeapũ nĩrã ũrũpagupũ du'tiaya. ¹⁷ Wi'li dũposãrĩ opa sirapũ soo pesagũnojõ po'peapũ cjasere sãjãa, duretimgũ, diacjũ du'tiaya. ¹⁸ No'o wesepũ tõ'ogũ quẽ'rã ne wi'ipũ tojaa, duregũ wa'aticã'ña. Sojaro me'rã du'tiaya. ¹⁹ Tojo wa'ase nũmũrĩ numia nijĩpacosãnumiarẽ, tojo nicã põ'rã mi'rĩrã cuorãrẽ bũjaweose nũmũrĩ nĩrõsa'a. Na umũñarõ wa'amasĩsome. ²⁰ Musã Õ'acũrẽ sãrĩña: “Yu'ũase nũmũrĩrẽ, soowũari nũmũ ũsã judío masã yoaropũ wa'atiri nũmũrẽ wa'aticã'to”, niña. ²¹ Tojo wa'ase nũmũrĩrẽ upũtu waro pi'etise nĩrõsa'a. Õ'acũ a'ti turi wéeca be'rore tocã'rõ pi'etise marĩcaro niwũ. Be'ropũ quẽ'rãrẽ tocã'rõ waro pi'etise marĩrõsa'a. ²² Õ'acũ na pi'etise nũmũrĩrẽ dũoticãma, ne ni'cũ yu'rũwetitibutiabosami. Õ'acũ pe'e cũ yarã, cũ bese'cãrãrẽ pajaña'gũ, tojo wa'ase nũmũrĩrẽ dũogusami.

²³ »Ăpẽrã musãrẽ a'tiro nisoorãsama. “Jãa, ï'aña. Õ'acũ bese'cu Cristo a'to nimi.” O apetero weerã “Sõ'opũ nimi”, nĩrãsama. Na tojo nicã, ãjõpeoticã'ña. ²⁴ Pãjãrã nisoori masã a'tirãsama. A'tiro nĩrãsama: “Yu'ũ Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i. Õ'acũ ye quetire weremũtãrĩ masũ ni'i”, nisoorãsama. Narẽ ãjõpeocã weesĩ'rĩrã, peje wee'lose ï'orãsama. Basiocãma, Õ'acũ cũ bese'cãrãpũreta ãjõpeodu'ucã weesĩ'rĩrãsama. ²⁵ Musã basu masĩña majã. Yu'ũ musãrẽ be'ropũ wa'atjere wereyutoja'a. ²⁶ Tojo weerã ãpẽrã musãrẽ “Sõ'opũ yucũ marĩrõpũ Cristo nisami, ï'arã wa'aya” nicã, wa'aticã'ña. Ăpẽrã “A'ti tucũpũ nimi, ï'arã a'tia” nicã, ãjõpeoticã'ña. ²⁷ Yu'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ a'tiri cura a'tiro nĩrõsa'a. Mujĩpũ mũjãtiro pe'e, cũ sãjãrõ pe'e quẽ'rãrẽ bũpo ya'baro weronojõ nĩrõsa'a. Ya'yioropũ a'tisome. ²⁸ Apĩnojõ wal'icũ boacã, yuca maata masĩ, wĩjĩwã cãsama. Tojo wa'acã ï'arã, “Apĩnojõ boapĩ”, ni masĩ'i. A'te weronojõ yu'ũ a'ticã, masã masĩrãsama, niwĩ Jesú.

Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)

²⁹ Jesú a'tiro ninemowí:

—Te pi'etise numurí yu'rúca be'ro mujípü umucocjü na'ití'a wa'agusami. Ñamicjü quē'rā bo'reyusome. Ñocōa burudijarāsama. Nipe'tirā u'muarōpü nirá narāsacā weeno'rāsama. ³⁰ Tojo wa'acā, u'musepü yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu yu'u a'tisere i'arāsama. Nipe'tise macārīcjārā uirā, utirāsama. Yu'u o'mecururipü tutuaro me'rā asistedijaticā, i'arāsama. ³¹ Yu'ure wereco'terā u'musecjārārē nipe'tiro a'ti di'tapu o'oguti. Yaro coroneta uputu busucā, yu'u bese'cārā nipe'tiro no'o nirōcjārārē neorāsama.

³² »Mūsārē otese higueraḡu wāmeticjü me'rā queose o'oguti. Tigü dūpūripü pūrī ñāsāwijicā, “Cū'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a. ³³ A'te weronojō yu'u todūporo ní'que peje wa'acā i'arā, “Cārōacā Jesú a'ti di'ta wiogü sājātjo dū'sa'a”, niña. ³⁴ Diacjü mūsārē wereguti. A'te peje tojo wa'ari cura nirá wērísome. Tojo wa'asere i'ape'ocā'rāsama. ³⁵ A'ti umuco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'u ucūse, yu'u bu'ese pūrīcā ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tise yu'u ní'que queoro wa'arosa'a.

³⁶ »Yu'u apaturi a'tiatjema ti numu nicā, ti hora nicā a'tigusa'a nisere ne masīno'ña marí'i. Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā, yu'u Ō'acū macū quē'rā masīwe'e. Yu'u pacu Ō'acū ni'cūta masísami.

³⁷ »Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri cura quē'rārē dūporocjūpü Noé cū nícateropü wee'caronojō weerāsama. ³⁸ Ō'acū a'ti turi miose dūporo masā ba'a, s'irí, omocā dū'te, na pō'rā numiarē numisocārā niwā. A'tere weetuocārā niwā téé Noé cū yucusujopü sājārī curapü. ³⁹ Na, ne “Mejēcā wa'arosa'a”, ni wācūma'aticārā niwā. Be'ro acoro pejaa, narē dia miorí curapü tu'omasīcārā niwā. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiri cura quē'rārē masā mejārōta weerāsama. ⁴⁰ Yu'u a'tiri cura umua pūarā ni'cārō me'rā wesepü da'rará, ni'cū yu'ure ējōpeogü miano'gūsami. Apí yu'ure ējōpeotigu tojagūsami. ⁴¹ Pūarā numia ni'cārō me'rā ojoca ārūarā, ni'cō yu'ure ējōpeogo miano'gōsamo. Apego yu'ure ējōpeotigo tojagōsamo.

⁴² »Yu'u mūsā wiogü apaturi a'tiatjere mūsā masītisa'a. Tojo weerā añurō wācū, tu'omasīyuya. ⁴³ Apeye quē'rārē a'tiro masīña. Yajari masū ti hora nicā a'tigūsami nígū, wí'i wiogü cārītisami. Cūrē co'te, cū ya wí'ire yajari masū pāosājāacā, cā'mota'asami. ⁴⁴ Mūsā quē'rā ā'rí weronojō niña. Mūsā ne cārō wācūtibutiari cura yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tigusa'a, niwí.

Jesú pūarā da'raco'terā me'rā queose o'o'que ni'i

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Jesú a'tiro ninemowí:

—¿Noanojō pe'e yu'u dutiro weenu'cūgū, tu'omasīgū waro nisari? nígū, queose me'rā wereguti. Wiogü aperopü wa'agü, cū ya wí'ire co'tedutigu ni'cū cūrē da'raco'tegure cūasami. “Āpērā da'raco'terārē no'o dū'sasenojōrē ba'ase ecaya”, nisami. ⁴⁶ Be'ro aperopü eja'cu dajasami. Cū dajacā, queoro da'ra bocaejano'gū e'catisami. ⁴⁷ Diacjü mūsārē wereguti. Cū queoro weese wapa wiogü nipe'tise cū cuosere co'tedutigu sōrōgūsami. ⁴⁸ Cūrē da'raco'tegü ña'agū, “Yu'u wiogü maata dajasome” nigūnojō pūrīcā a'tiro weesami. ⁴⁹ Āpērā da'raco'terārē ña'arō paa pi'eticā weesami. Āpērā que'arā me'rā ba'a, s'irísami. ⁵⁰ Cū tojo weeri cura wiogü wācūña marīrō cū co'tetiri cura dajasami. ⁵¹ Cū cū'cure duti'quere weeti'que wapa uputu waro cūrē bu'iri da'regūsami. Āpērā ña'arā, weeta'sari masārē wa'a'caronojō bu'ipejasirutugūsami. Tojo wa'acā, cū pūrīno'gū, upicari cū'rīdio, utigūsami, niwí Jesú.

25

Diez nu'mia me'rā Jesú queose o'o'que ni'i

¹ Jesú cū wiogü nirōpü ¿noanojō sājāarōsari? nígū, a'te queose me'rā werewí:

—Yu'u wiogü nirōpūre sājāatje a'tiro weronojō ni'i. Diez nu'mia na me'rācjō marāpü niacjü a'ticā co'tesama. Nánucū u'se me'rā s'í'osepare cuosama. ² Ni'cāmocūrā nipe'tisere añurō apoyutisama. Āpērā ticūrāta tja añurō apoyu, co'tesama. ³ Apoyutirā numia

na ye s'iosepare miarã, u'se na piosãa ducayuatjere miatisama. ⁴ Apoyu'cãrã numia pe'e poseye'quepapure miasama. Tojo nicã borewaria me'rã u'sere mianemosama. ⁵ Co marãpu niacju maata etatisami. Tojo weerã narẽ waja pũricã, cãria wa'asama. ⁶ Be'ro ñami deco êjãcã, ãpẽrã pe'e a'tiro caricũmũ'tãsama: "Co marãpu niacju a'titojami. Põtẽrĩrã a'tia", nisama. ⁷ Na tojo caricũcã, nipe'tirã numia wã'cãpe'tia wa'asama. Wã'cã, na ye s'iosepare apobũrosama. ⁸ U'se miati'cãrã numia pe'e ãpẽrã mia'cãrãrẽ a'tiro nisama: "Ûsã quẽ'rãrẽ cã'rõ s'iose u'se o'oya. Ûsã s'iosepa yatiro wee'e", nisama. ⁹ U'se mia'cãrã numia pe'e narẽ yu'tisama: "Mũsãrẽ o'osome. Ûsã mũsãrẽ o'ocãma, ãsãrẽ ejati, mũsã quẽ'rãrẽ ejatibosa'a. Mũsã basu na u'se duawũaropũ duurã wa'aya", nisama. ¹⁰ Na ni'cãmocũrã numia u'se duurã wa'ãca be'ro na me'rãcjõ marãpu niacju etasami. ãpẽrã apoyu'cãrã numia pe'e cũ me'rã bosenuũmũ weeri wi'ipũ sãjãasama. Na sãjããca be'ro ti wi'icjãrã sopere bi'acã'sama. ¹¹ Be'ropũ u'se duurã eja'cãrã numia soperpũ eta, "Wiogũ, ãsãrẽ pãõña", nisama. ¹² Na tojo pisucã tu'ogũ, na me'rãcjõ marãpu niacju narẽ yu'tisami: "Diacjũta mũsãrẽ ne masĩtisa'a", nisami, ni werewĩ Jesũ.

¹³ Jesũ te queosere wẽrẽca be'ro ãsãrẽ niwĩ:

—A'te queose weronojõ yu'u a'tiatji numũrẽ mũsã masĩwe'e. Tojo weerã añurõ wãcũ apoyuya, niwĩ.

I'tiarã da'raco'terã me'rã Jesũ queose o'o'que ni'i

¹⁴ Jesũ ãsãrẽ a'tiro werenemowĩ:

—Yu'u a'ti turipũ apaturi a'tigu, masãrẽ o'otaje a'te queose weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ ape di'tapũ wa'agũ, cãrẽ da'raco'terãrẽ pijiosami. Narẽ cũ yere co'tedutigũ cũusami.

¹⁵ »Narẽ na da'ratjo põtẽorõ cũubũrosami. Ni'cãrẽ ni'cãmocũsetiri mil niyeru cujiri wapabũjuse cujirire o'osami. Apĩrẽ puati mil cujiri o'osami. Apĩrẽ mil cujiri o'osami. O'otoja, wa'a wa'asami. ¹⁶ Cũ wa'ãca be'ro ni'cãmocũsetiri mil cujiri o'ono'cũ maata te niyeru me'rã da'ra, ticũseta wapata'anemosami. ¹⁷ Puati mil cujiri cũo'cũ quẽ'rã mejãrõta apeye puati mil cujiri wapata'anemosami. ¹⁸ Mil cujiri ñe'e'cũ pe'e cope se'e, cũ wiogũ da'radutimi'quere yaacã'sami.

¹⁹ »Be'ro, yoãca be'ropũ na wiogũ sijagu eja'cũ dajasami. Cãrẽ da'raco'terãrẽ pijio, na da'ra'quere aposami. ²⁰ Ni'cãmocũsetiri mil cujiri cũo'cũ ejamũ'tãsama. Apeye ticũseta cũ wapata'a'quere wiagũ, cũ wiogũre nisami: "Yu'u wiogũ, yu'ũre ni'cãmocũsetiri mil cujiri o'owũ. A'te cũo'o. Te me'rã apeye ticũseta mũ'ũrẽ wapata'abosawũ", nisami.

²¹ »Cũ tojo nicã tu'ogũ, wiogũ nisami: "Mũ'ũ añurõ weepã. Yu'u duti'caronojõta queoro weeme'rĩcã'pã. Yu'u cã'rõacã cũu'que me'rã añurõ weepã. Tojo weegũ peje yu'u cũosere co'tedutigũ sõrõgũti. A'tia. Yu'u me'rã e'catitamuña", nisami.

²² »Be'ro apĩ da'raco'tegũ puati mil cujiri o'ono'cũ ejasami. Wiogũre a'tiro nisami: "Yu'u wiogũ, yu'ũre puati mil cujiri o'owũ. A'te cũo'o. Te me'rã ticũseta tja mũ'ũrẽ wapata'abosawũ", nisami.

²³ »Wiogũ cãrẽ nisami: "Mũ'ũ añurõ weepã. Yu'u duti'caronojõta queoro weeme'rĩcã'pã. Yu'u cã'rõacã cũu'que me'rã añurõ weepã. Tojo weegũ peje yu'u cũosere co'tedutigũ sõrõgũti. A'tia. Yu'u me'rã e'catitamuña", nisami.

²⁴ »Be'ro majã mil cujiri o'ono'cũ eja, cũ wiogũre a'tiro nisami: "Yu'u wiogũ, mũ'ũ tutuaro da'radutiri masũ nisere masĩwũ. Mũ'ũ da'ratimigũ, ãpẽrã ye da'rase wapa me'rã mũ'ũ wapata'a. ²⁵ Tojo weegũ uigũ, mũ'ũ ye niyerure di'ta po'peapũ yaacũuwũ. A'te ni'i mũ'ũ yẽta tja", nisami.

²⁶ »Cũ tojo nicã tu'ogũ, wiogũ a'tiro yu'tisami: "Yu'u cũu'que me'rã mũ'ũ ñã'arõ weepã. Ñã'agũ, niĩsijagu ni'i. Mũ'ũ yu'ũre a'tiro wãcũwũ. 'Da'ratimigũ, ãpẽrã da'rase wapa me'rã wapata'ami', niwũ. ²⁷ Mũ'ũ tojo wãcũgũ, yẽ niyerure yaatimigũ, niyeru nũrõrĩ wi'ipũ bũcũamujãdutigu cũubopã. Tojo wẽca be'ro yu'u dajagu, ti wi'ipũ cũñarõ mujã'que me'rã ñe'leboapã", nisami.

²⁸ »Tojo nĩca be'ro ãpẽrã topũ nirãrẽ nisami: "Cũ ye mil cujirire ã'ma, diez mil cũogũ pe'ere o'oya. ²⁹ A'tiro ni'i. No'o peje cũogũre nemorõ o'ono'rõsa'a. Cũ peje cũoyũ'rũogũsami. Apĩ moogũ pe'ere cũ cũomi'queacãpũreta ã'mape'ocã'no'gũsami.

³⁰ Ā'rī da'raco'tegu queoro weetigure ñe'e, na'itī'arō wijáropu cō'acā'ña. Topu pūrīno'gū, upicari cū'rīdio, utigusami", nisami na wioḡu, niwī Jesú.

Jesú nipe'tise di'tacjārārē beseatje ni'i

³¹ Jesú ūsārē werenemowī:

—Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūḡu a'ti turicjārārē dutiḡu a'tiḡuti. Yu'ure wereco'terā u'mūsecjārā me'rā a'tiḡu, asistese me'rā a'tiḡuti. Be'ro wioḡu dujiri cūmurōpu dujigusa'a. ³² Nipe'tise di'tacjārā yu'u dujiro tiropu nerērāsama. Tojo weegu yu'ure ējōpeorārē mejēcā, āpērā yu'ure ējōpeotirārē mejēcā ducawaanu'cōḡūti. Ni'cū ecarā co'tegu ovejare mejēcā, cabrare mejēcā ducawaanu'cōḡū weronojō weeguti. ³³ Cū ovejare diacjūcamocā pe'e nu'cōsami. Cabra pe'ere cūpe pe'e nu'cōsami. A'te weronojō yu'ure ējōpeorārē diacjū pe'e nu'cōḡūti. Yu'ure ējōpeotirā pe'ere cūpe pe'e nu'cōḡūti. ³⁴ Tojo wéeca be'ro diacjū pe'e nu'cūrārē nigūti. “A'tia. Yu'u pacu musārē añurō weeami. Ne waropu cū a'ti turire weenu'cācateropu musā niatjore apoyutojacu niwī. Tere ñe'erā a'tia majā. ³⁵ Yu'u ūjaboacā, yu'ure ecawu. Yu'u acowuocā, sī'rīse tīawū. Yu'u aperopu sijacā, yu'ure cārīrō o'owu. ³⁶ Su'ti dū'sacā, yu'ure sāawū. Dutiticā, yu'ure ī'acusawu. Āpērā yu'ure bu'iri da'reri wi'ipu sōrōcā, yu'ure ī'arā etawu”, nigūti. ³⁷ Tere tu'orā, diacjū pe'e nu'cūrā, na ña'arō wee'quere acobocono'cārā a'tiro nirāsama: “Ūsā wioḡu ¿de'ro nicā mū'urē ūjaboacā, ecari? ¿De'ro nicā mū'u acowuocā, tīarī? ³⁸ ¿De'ro nicā aperopu sijacā, mū'urē cārīrō o'ori o su'tinojō dū'sacā, mū'urē sāarī? ³⁹ ¿De'ro nicā mū'urē dutitigure, o bu'iri da'reri wi'ipu nigūrē ī'arā etari?” nirāsama.

⁴⁰ »Na tojo nicā, narē yu'tiḡuti: “Musārē diacjū wereḡuti. Musā yu'ure ējōpeorārē, no'o mejō nirāpūreta añurō wéerā, yu'ureta weerā weewu.”

⁴¹ »Be'ro cūpe pe'e nu'cūrārē a'tiro nigūti: “Musā Ō'acū bu'iri da'reno'ajā ni'i. Tojo weerā a'tore niticā'ña. Pecame'e ūjūnu'cūrī me'e tiropu wa'aya. Ti me'e wātī wioḡu, cū me'rā u'mūsepū cō'adijo'cārārē apoyuca me'e ni'i. ⁴² Yu'u ūjaboacā, musā yu'ure ecatiwu. Yu'u acowuocā, tīatiwu. ⁴³ Yu'u aperopu sijacā, yu'ure cārīse o'otiwu. Yu'ure su'ti dū'sacā, sāatiwu. Yu'u dutiticā, yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nicā quērārē, ī'arā wa'atiwu.”

⁴⁴ »Tere tu'orā, a'tiro nirāsama: “Wioḡu, mū'u ūjaboacā, acowuocā, aperopu sijacā, su'ti moocā, dutiticā, bu'iri da'reri wi'ipu nicā, ¿de'ro nicānojo ūsā mū'urē weetamutiri?” nirāsama.

⁴⁵ »Yu'u narē yu'tiḡuti: “Diacjū musārē wereḡuti. Musā ā'rā mejō nirārē weetamutiwu. Narē weetamutirā, yu'ureta weetamutirā weewu”, nigūti.

⁴⁶ »Be'ro narē bu'iri da're bajurioguti. Āpērā ña'arō wee'quere acobocono'cārā pe'e catinu'cūsere boca, u'mūsepū wa'arāsama, niwī Jesú.

26

Jesure ñe'erātirā na apoyu'que ni'i

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jesú apaturi cū a'tiatjere wérēca be'ro ūsā cū bu'erārē niwī:

² —Musā masī'i, Pascua bosenuwu wa'atjo puu nuwu dū'sa'a. Ti bosenuwu nicā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūḡure wiorāpūre o'o, curusapu paabi'pe wējērāsama, niwī.

³ Titare pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā bucurā, Caifá pa'ia wioḡu ya wi'i sope pu'topu nerēcārā niwā. ⁴ Topu na Jesure nisoose me'rā ñe'e, wējēatjere apoyucārā niwā. ⁵ Tere apomirā, a'tiro nicārā niwā:

—Bosenuwu nicā weeticārā. Masā cūrē ma'írā, no'o ūaro caricūma'a, marī tojo weesere dojorēbosama, nicārā niwā.

Ni'cō numio Jesure ma'iyu'ruḡo u'mūtise piopeo'que ni'i

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Na “Jesure wējērāti” ni apocaterore Jesú Betaniapu niwī. Simó cāmi boa, yu'ru'cu ya wi'ipu niwī. ⁷ Topu cū nicā, ni'cō numio cū pu'to a'tiwō. Co u'mūticia acosticjare cuowō.

Te u'mutise wapabujuse waro niwũ. Co Jesú ba'adujigure cũ dũpoa bu'ipũ u'mutise piopeowõ. ⁸ Co tojo weecã ñ'arã, ãsã cũ bu'erã upũtu uawũ. Ñsã basu a'merĩ niwũ:

—¿De'ro weego tojo weeti? Mejõ waro a'tere bajuriogo weemo. ⁹ Co tojo weetigo, ãpẽrãrẽ pajiro duawapata'aboapõ. Te me'rã pajasecũorãrẽ weetamuboapõ, niwũ. ¹⁰ Jesú ãsã tojo nisere masĩgũ, ãsãrẽ niwĩ:

—¿De'ro weerã core cariborã weeti? A'tere yũ'ure tojo wéego, añurõ weego weemo. ¹¹ Pajasecũorã musã wa'teropũ ninu'cũcã'rãsama. Yũ'u pũrĩcãrẽ musã wa'teropũre ninu'cũcã ñ'asome. ¹² Co yũ'ure tere piopeogo, yũ'u wérĩca be'ro na yaatji dũporo wa'reatjere weronojõ weeyugo weemo. ¹³ Diacjũ musãrẽ weregũti. Yũ'u masãrẽ yũ'rũose quetire no'o nirõ werecusiarã, nipe'tiro a'ti di'tapũre a'tiro weerãsama. A'tigo co yũ'ure wee'quere core wãcũdutarã wererãsama, niwĩ Jesú.

Juda Jesure cũrẽ ñ'atu'tirã tiropũ o'o'que ni'i

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jesú numiorẽ tojo nĩca be'ro ãsã Jesú bu'erã me'rãcũ ñ'icũ, Juda Iscariote na nigũ a'tiro weewĩ. Pa'ia wiorã tiropũ wa'atjĩgũ, ucũgũ wa'acũ niwĩ. ¹⁵ Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u Jesure musãrẽ o'ocã, ¿no'ocã'rõ niyeru yũ'ure wapayerãsari? nicũ niwĩ.

Tojo nicã tu'orã, na treinta niyeru kujirire o'ocãrã niwã. ¹⁶ Na wapayéca be'ro cũ “¿De'ro nicã Jesure wiorãpũre o'oroũamitito yũ'ure?” ni wãcũcũ niwĩ.

Jesú cũ bu'erã me'rã cũ ba'atũo'que ni'i

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Ñsã Jesú bu'erã na pá bũcũase me'rã morẽti'quere ba'ari bosenuũ niwũcãcã, cũ tiro wa'a, sãrĩtiña'wũ:

—¿No'opũ marĩ Pascua bosenuũ ba'atjore apoyucã ñasari? niwũ.

¹⁸ Cũ ãsãrẽ niwĩ:

—Jerusalẽpũ wa'aya. Topũ ni'cũ nisami. Cũrẽ a'tiro niña. “Ñsãrẽ bu'egũ a'tiro niduti-ami: ‘Yũ'u pi'etiatjo cã'rõacã dũ'sa'a. Mu'ũ ya wi'ipũ yũ'u bu'erã me'rã ba'atũogũti’, ni weredutiami Jesú”, niña.

¹⁹ Tojo weerã Jesú o'ó'cãrã cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Pascua nicã ãsã ba'atjere apoyucãrã niwã.

²⁰ Na'ique'aca be'ro Jesú ãsã cũ bu'erã doce me'rã ba'adujiwĩ. ²¹ Ñsã ba'ari cura Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ weregũti. Ni'cũ musã wa'teropũ nigũ yũ'ure wiorãpũre wẽjẽdutigu o'ogusami, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã, ãsã upũtu bũjawetiũ. Be'ro a'merĩ sãrĩtiña'burowũ:

—Ñsã wiogũ, yũ'uta nicã'sa'aba, niwũ.

²³ Jesú ãsãrẽ yũ'tiwĩ:

—Yũ'u me'rã a'ti papũ yosoba'agũ cãta nigũsami wiorãpũre o'oacjũ. ²⁴ Yũ'u Ñ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre Ñ'acũ ye queti ojãca pũrĩ ñ'caronojõta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, yũ'ure wiorãpũre o'ogũma ña'abutiario wa'arosa'a. Cũ diacjũta bajuatiyũ'rũocã, nemorõ añubopã, niwĩ.

²⁵ Tojo nĩca be'roacã Juda Jesure wiorãpũre o'oacjũ a'tiro niwĩ:

—Ñsãrẽ bu'egũ, yũ'uta nicã'sa'aba, niwĩ.

Jesú cũrẽ yũ'tiwĩ:

—Mu'uta ni'i, niwĩ.

²⁶ Ñsã ba'ari cura Jesú pãgãrẽ mii, cũ pacũ Ñ'acũrẽ e'catise o'owĩ. Tu'ajanũ'cõ, párẽ dũcawaa, ãsãrẽ ecawĩ. Dũcawaagũ, ãsãrẽ niwĩ:

—Ba'aya. A'te yũ'u upũ ni'i, niwĩ.

²⁷ Be'ro sã'rĩrĩ pare mii, Ñ'acũrẽ e'catise o'owĩ tja. Ti pare ãsãrẽ tĩagũ, a'tiro niwĩ:

—Nipe'tirã a'ti pa cjasere sã'rĩpe'ticã'ña. ²⁸ A'te yé dí ni'i. Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosagusã'a. Ñ'acũ masãrẽ apeye ma'ma “A'tiro weegũti” ñ'quere cũugũsami.

Tojo weegu yu'u wērīgū dí o'maburose me'rā pājārā masā ña'arō wee'quere acobojogusami. ²⁹ Musārē wereguti. A'te u'seducaco vino ni'cārōacā marī sī'rīrā weronojō weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sōrōcā, masā me'rā apaturi ma'ma vino sī'rīnemogūsa'a tja, niwī Jesú.

Jesú Pedrore “Mu'u yu'ure ‘Masīwe'e’ nigūsa'a” ní'que ni'i
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Ūsā ba'áca be'ro Ō'acūrē basapeotojanu'cō, ti wi'ire wijaa wa'awu. Wijaa, ūrīgū Olivo wāmetijupu wa'awu. ³¹ Topu wa'agu, Jesú ūsārē niwī:

—Musā nipe'tirā a'ti ñami uirā, yu'ure cō'awā'cāpe'tia wa'arāsa'a. Musā tojo weeatje Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nírōnojōta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wū: “Yu'u oveja co'tegure wējēno'cā weegusa'a. Tojo weecā, cū yarā oveja no'o ūaro omastearāsama”, nicu niwī Ō'acū cū ye queti ojāca pūrīpu. ³² Yu'u wērī'cupu masāca be'ro musā dūporo Galilea di'tapu wa'ayutojagusa'a, niwī.

³³ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro yu'tiwī:

—Āpērā mu'urē cō'awā'cācā, yu'u pūrīcā ne wa'asome, niwī.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú cūrē niwī:

—Diacjū mu'urē wereguti. Ni'cācā ñamita cārē'quē uuati dūporo i'tiati “Cūrē ne masīwe'e”, nigūsa'a, niwī.

³⁵ Pedro cūrē yu'tiwī:

—Yu'u pūrīcā na yu'ure wējēsī'rīcāma, “Cū me'rā boaguti”, nigūsa'a. “Cūrē masīwe'e”, nisome, niwī. Be'ro nipe'tirā ūsā cū bu'erā cū ní'caronojōta nibarowu.

Jesú Getsemaní wāmetiropu cū pacure ñubue'que ni'i
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Be'ro Jesú ūsā cū bu'erā me'rā masā na otero Getsemaní wāmetiropu etawu. Topu eta, ūsārē niwī:

—A'to dujīniña yujupu. Sō'opu yu'u pacure sērīgū wa'aguti, niwī.

³⁷ Topu wa'agu, Pedro, tojo nicā Zebedeo pō'rā puarārē miawī. Cū uputu waro bujaweti, wācūque'ticu niwī. ³⁸ Tojo weegu narē nicu niwī:

—Yu'ure wērītawioro, bujawetise yu'rūmajāsa'a. Musā a'to tojayá. Yu'ure co'teya. Ne cārīcā'ña, nicu niwī.

³⁹ Cū tojo nīca be'ro na yu'rūro yoacurero wa'a, di'tapu mu'rīque'aejacu niwī. Topu Ō'acūrē sērīgū, a'tiro nicu niwī:

—Pacu, mu'u uacā, yu'ure a'te ña'arō yu'rūatje wa'aticā'to. Yu'u tojo nimicā, yu'u ūaro weeticā'ña. Mu'u ūaro pe'e wa'ato, ni sērīcu niwī.

⁴⁰ Be'ro cū bu'erā i'tiarā tiropu majāmitojacu niwī. Na cārī'cārāpūre bocaajacu niwī. Pedrore a'tiro nicu niwī:

—¿Ne cārōacā cārītimirā, musā tu'sumasītisari? ⁴¹ Cārīcā'ña. Wātī ūsārē niquesātīcā'to nīrā, Ō'acūrē sērīña. Musā wācūsepū me'rāma yu'ure ējōpeonu'cūsī'rīmīsa'a. Musā se'saro tojo weesī'rīmīrā, wācūtutuamasītisa'a. Tojo weerā Ō'acūrē sērīña, nicu niwī.

⁴² Be'ro apaturi wa'a, cū pacure sērīnemocu niwī tja:

—Pacu, ña'arō pi'etisere yu'ure cā'mota'asī'rītīgū, mu'u ūaro weeya. Yu'u ūaro wa'aticā'to, nicu niwī.

⁴³ Be'ro apaturi na i'tiarā tiropu majāmitojacu niwī. Na cārī'cārāpūre bocaajacu niwī tja. Narē wūja pūrīyu'rūacaro niwū. ⁴⁴ Tojo weegu narē wā'cōtimīgū, apaturi cū pacure sērīgū wa'acu niwī tja. Cū sērī'caronojōta sērīcu niwī tja. ⁴⁵ Be'ro na tiropu majāmitojagu, narē a'tiro nicu niwī:

—Ni'cārōacāma sooya; cārīña majā. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtīgure masā ña'arāpūre o'atje ejatoja'a. ⁴⁶ Wā'cānu'cāña. Te'a na tiropu wa'arā. Yu'ure o'oacju a'titojami, nicu niwī.

Jesure na ñe'ewā'cā'que ni'i
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú ucūrī cura Juda, ũsā Jesú bu'erā me'rā nimi'cu etawī. Pājārā masā di'pjīrī, yucupagu cuo'cārā cū me'rā a'tiwā. Na pa'ia wiorā, judío masā bucurā na o'ó'cārā niwā.

⁴⁸ Juda Jesure o'oacju a'tiro wereyutojacu niwī:

—Yu'u wa'suporopu mi'miacju cūta nigūsami. Cūrē ñe'eña, ni wereyucu niwī.

⁴⁹ Cū narē ní'caronojōta weewī. Maata Jesú tiropu ejanu'cāgū, “Yu'ure bu'egu”, niwī. Tojo níngūta, Jesure wa'suporopu mi'miwī.

⁵⁰ Tojo weecā ī'agū, Jesú cūrē niwī:

—Yu'u me'rācjū, mu'u weegu a'tisere weeya. Tojo níca be'ro masā a'ti, Jesure ñe'ewā'cā wa'awā.

⁵¹ Na cūrē ñe'ewā'cārī cura ni'cū Jesú bu'egu cū ya di'pjīrē wejewe, pa'ia wiogure da'raco'tegure o'mepero dutepā'rēcā'wī. ⁵² Cū tojo weecā ī'agū, Jesú cūrē niwī:

—Weeticā'ña. Mu'u ya di'pjīrē nurōña. Di'pjī me'rā a'mequērānojō di'pjī me'rāta wērīrāsama. ⁵³ ¿Mu'u masīweti? Yu'u, yu'u pacure sērīcāma, maata doce cururi cūrē wereco'terārē yu'ure weetamudutigū o'óbosami. Yu'u tojo weemasī'i. ⁵⁴ Yu'u tojo weecāma, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu ní'que wa'atibosa'a, niwī.

⁵⁵ Jesú cūrē ñe'erā a'tirārē niwī:

—¿Yajari masūrē ñe'erā a'tirā weronjō yu'ure di'pjīrī, yucupagu me'rā ñe'erā a'tiati? Nipe'tise numarī Ō'acū wi'ipu masārē bu'edujiwu. Tojo weemicā, musā yu'ure ñe'etiwu.

⁵⁶ Musā ni'cārōcā weese Ō'acū ye queti weremu'tārī masā yu'ure oja'caronojōta wa'a'a, niwī Jesú.

Cūrē ñe'ecā ī'a, ni'cūrēta ũsā cū bu'erā pe'e cō'anu'cōcā, du'tiwā'cāpe'tia wa'awu.

Jesure wiorā tiropu na mia'que ni'i

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Be'ro Jesure pa'ia wiogu Caifá tiropu miacārā niwā. Topure Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā judío masā bucurā nerēyutojacārā niwā. ⁵⁸ Pedro pe'e Jesure yoacurero sirutucu niwī. Pa'ia wiogu ya wi'li sope pu'topu sirututucū niwī. Topu ti sārīrōpu sājāa, surara pu'to dujicu niwī. ¿De'ro wa'abutiarosari? níngū, tojo weecu niwī.

⁵⁹ Pa'ia wiorā, judío masā bucurā, nipe'tirā wiorā Jesure wējēsī'rīcārā niwā. Tojo weerā diacjū nitise me'rā cūrē weresātjere a'macārā niwā. ⁶⁰ Pājārā na tiro wa'a, mejēcā nisoomirā, ne cūrē “Te ye bu'iri wējērōña'a” nisere bocaticārā niwā. Tojo weecūmī, be'ropu puarā nisoori masārē bocacārā niwā. ⁶¹ A'tiro nisoocārā niwā:

—Á'rī masū a'tiro niwī: “A'ti wi'li Ō'acū wi'ire cō'ape'omasī'i. I'tia numu be'ro apaturi tu'ajanu'cōpe'omasī'i tja”, niwī, nicārā niwā.

⁶² Tojo nicā tu'ogu, pa'ia wiogu wā'cānu'cā, Jesure nicu niwī:

—¿Mu'u yu'tiweti? ¿De'ro ni yu'tigusari na weresāsere? nicu niwī.

⁶³ Jesú yu'titiyu'rucā'cu niwī. Tojo weecā, Caifá cūrē nicu niwī:

—Ō'acū catinu'cūgū wāme me'rā mu'urē diacjū yu'ticā ũ'a. Wereya. ¿Mu'uta niti Ō'acū macū cū bese'cu Cristo na níngū? nicu niwī.

⁶⁴ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Cūta ni'li mu'u níronojōta. Apeye quē'rārē musārē werenemogūti. Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronjō uputigu Ō'acū tutuayurūgu pu'topu dujicā ī'arāsa'a. Tojo nicā yu'u o'mecururi bu'ipu apaturi dijaticā ī'arāsa'a, nicu niwī.

⁶⁵ Cū tojo nicā tu'ogu, Caifá pa'ia wiogu uagu, cū basu cū ye su'tire wejetū'rēcū niwī. A'tiro nicu niwī:

—Á'rī masū tojo ucūgū, Ō'acūrē ña'abutiario níngū weemi. Āpērā masā cūrē weresārā ũanemowe'e. Musā cū ña'arō ní'quere tu'otojapu. ⁶⁶ ¿De'ro ni wācūti? nicu niwī.

Na yu'ticārā niwā:

—Cū bu'iritimi. Wērīato, nicārā niwā.

⁶⁷ Tojo níca be'ro cū diapoapu ũ'seco e'owa're, cūrē dotecārā niwā. Āpērā diapoapu paacārā niwā. ⁶⁸ Be'ro cūrē a'tiro ni bujipecārā niwā:

—Mu'u Ō'acū bese'cu Cristo ni'li níngū, níbocaya. ¿Noa mu'urē paati? nicārā niwā.

Pedro Jesure “Masīwe'e” cū ní'que ni'i
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Na wi'i po'peapu tojo weeri cura Pedro wijaaro sope pu'topu dujicu niwī. Cū topu dujicā, ni'cō ti wi'i da'raco'tego cū tiropu wa'a, “Mu'u Jesús Galileacjū me'rā sija'cuta ni'iba”, nico niwō.

⁷⁰ Co tojo nicā tu'ogu, Pedro nipe'tirā tu'oropu nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwī:
—Mu'u tojo ucūserē tu'omasītisa'a, nicu niwī.

⁷¹ Tojo nitoja, sāl'rīrō sope pu'topu wijaacu niwī. To cū wijaacā, apego cūrē ī'abocaco niwō tja. Topu nirārē a'tiro nico niwō:

—Ā'rī quē'rā Jesús Nazarecjū me'rā sija'cuta nimi, nico niwō.

⁷² Mejārōta core nisoogu, a'tiro yu'ticu niwī:

—Ō'acū me'rā diacjūta cūrē ne masītibutiācā'sa'a, nicu niwī.

⁷³ Cā'rōacā be'ro masā topu nirā Pedro tiro wa'a, cūrē nicārā niwā:

—Mu'u quē'rā Jesús bu'erā me'rā sija'cuta ni'i. Mu'u ucūseputa tu'ota basio ni'i, nicārā niwā.

⁷⁴ Na tojo nicā tu'ogu, cū narē nisoonepopeocu niwī:

—Yu'u diacjūta ucūticā, Ō'acū yu'ure bu'iri da'reato. Yu'u masā ucūgūrē ne masītisa'a, nicu niwī.

Cū tojo nicūnarī cura cārē'quē uucu niwī. ⁷⁵ Tojo wa'acā, Jesús cūrē ucū'quere wācūbocacu niwī. Jesús toduporopu a'tiro weryucu niwī: “Cārē'quē uuati duporo mu'u i'tiati yu'ure ‘Cūrē masīwe'e’, nigūsa'a.” Tere wācūboca wijaa, uputu utiwā'cā wa'acu niwī.

27

Jesure romano masā wiogu Pilato tiropu miieja'que ni'i
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Namiācācure nipe'tirā pa'ia wiorā, tojo nicā judío masā bucūrā nerēcārā niwā. Nerē, ni'cārōnojō wācūseticārā niwā. “¿De'ro wee marī Jesure wējērāsari?” ni apoyucārā niwā.

² Apotoja, Jesure cōme dari me'rā du'tetjārā, Poncio Pilato, Judea di'ta wiogu tiropu miiejacārā niwā.

Juda cū wērī'que ni'i

³ Be'ro Juda “Jesure wējērāsama” nisere tu'ocu niwī. Tere tu'ogu, pūrō waro bujaweticu niwī. Tojo weegu na niyeru wapaye'que treinta cujirire pa'ia wiorārē, tojo nicā judío masā bucūrārē wiacā'cu niwī. ⁴ Narē nicu niwī:

—Yu'u ña'abutiāro weeasu. Masū añugū, bu'iri marīgūrē wējēdutigu wiorāpūre o'oasu, nicu niwī.

Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Mu'u tojo weese ūsā ye mejēta ni'i. Mu'u ye cjase nisa'a, nicārā niwā.

⁵ Na tojo nicā tu'ogu, Juda niyerure Ō'acū wi'ipu doquewiacā'cu niwī. Be'ro wa'a, cū basu wāmūtapu du'teyoja, wērīa wa'acu niwī.

⁶ Pa'ia wiorā niyeru cujirire seeneorā, a'tiro nicārā niwā:

—A'te niyeru masūrē wējēse wapa ni'i. Tojo weerā marī Ō'acū wi'i niyeru cūuri acaropu cūumasītisa'a. Marīrē dutise tojo weedutiwe'e, nicārā niwā.

⁷ Be'ro na basu a'merī ucū, a'tiro wācūcārā niwā:

—Marī a'te niyeru me'rā di'ta sutūparu yeerātirā na di'i miirōrē duurā. Tojo weerā marī aperocjārā na wērīcā yaatjo nirōsa'a, ni apocārā niwā.

⁸ Masū wējēse wapa me'rā duuca di'ta nicaro niwū. Tojo weero a'tocatero quē'rā ti di'ta “Dí cō'āca di'ta” wāmeti'i.

⁹⁻¹⁰ Duporocjūputa Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Jeremía cū “A'tiro wa'arosa'a” ní'que queoro wa'acaro niwū. Cū a'tiro ojacu niwī: “Israe curuacjārā ‘Treinta niyeru cujiri wapatimi’ ní'caro weronojōta te niyeru me'rā di'ta sutūparu yeerātirā na di'i miirōrē duurāsama. Ō'acū yu'ure ojaduti'caronojōta weerāsama”, ni ojacu niwī Jeremía.

Jesú romano masã wioꝝ Pilato tiropu ní'que ni'i
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Be'ro Jesure Judea di'ta wioꝝ Pilato tiropu miacãrã niwã. Pilato cãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mũ'uta niti judío masã wioꝝ? nicu niwĩ.

Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mũ'u nĩrõnojõta cãta ni'i, nicu niwĩ.

¹² Pa'ia wiorã, judío masã bũcũrã weresãse pe'ema ne yu'titiyu'rũocã'cu niwĩ. ¹³ Tojo weegũ Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegũ mũ'u na ucũse pejere yu'tiweti? nicu niwĩ.

¹⁴ Jesú ne cã'rõ yu'titicu niwĩ. Cũ yu'titicã i'agũ, Pilato i'amarĩa wa'acu niwĩ.

Jesure wẽjẽduti'que ni'i
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Cũ'marĩncũ Pascua bosenũmu nicã Judea di'ta wioꝝ a'tiro weeseticũcu niwĩ. Ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ masã na du'uwiõrutigũre du'uwiõrcũcu niwĩ. ¹⁶ Titare ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu nigũ Barrabá wãmetigũ nicu niwĩ. Nipe'tirã cã ña'arõ wee'quere masicãrã niwã. ¹⁷ Pilato masã pãjãrã cũ tiropu nerẽcã i'agũ, narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ni'irẽ yu'u du'uwiõrcã uasari? ¿Barrabãre du'uwiõrsari, o Jesú na Cristo pisuno'gũ pe'ere du'uwiõrsari? nicu niwĩ.

¹⁸ Jesure masã ma'icã i'arã, wiorã Jesure uocãrã niwã. Cãrẽ uorã, Pilatopũre wiacãrã niwã. Na tojo uosere Pilato masicũ niwĩ. Tojo weegũ Jesure du'uwiõrsi'rĩgũ, tere sãrĩtiña'cu niwĩ.

¹⁹ Pilato masãrẽ besewũropu dujicu niwĩ. Cũ topu dujicã, cã nũmo a'tiro queti o'óco niwõ: “Cũ masũ bu'iri moogũrẽ mejẽcã weeticã'ña. Namĩpu cãrẽ tojo wa'atjere wiobutiãro quẽ'easu”, ni queti o'óco niwõ.

²⁰ Pa'ia wiorã, tojo nicã judío masã bũcũrã masãrẽ a'tiro niduticãrã niwã:

—Barrabá pe'ere du'uwiõrdutiya. Jesú pe'ere wẽjẽdutiya, nicãrã niwã.

²¹ Be'ro Pilato masãrẽ sãrĩtiña'nemocu niwĩ:

—Ã'rã puãrãrẽ ¿ni'í pe'ere yu'u du'uwiõrcã uasari? nicu niwĩ.

Na a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Barrabãre du'uwiõrõña, nicãrã niwã.

²² Na tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ Jesú na Cristo nigũrẽ ¿de'ro weegũsari?

Nipe'tirã yu'ticãrã niwã:

—Curusapu paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

²³ Tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—¿De'ro weegũ tojo weebosari? Ã'rĩ ne cã'rõ ña'arõ weeticu niami, nicu niwĩ.

Cũ tojo nimicã, masã pe'e caricũnemocãrã niwã:

—Curusapu paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

²⁴ Masã Pilato ucũsere tu'osi'rĩticãrã niwã. Tojo tu'oronojõ o'orã, mejõ pe'e cumuca wã'cõcãrã niwã. Na tojo weecã i'agũ, Pilato aco miitiduticu niwĩ. Te me'rã masã i'orõpu omocoe, a'tiro nicu niwĩ:

—Ã'rĩ masũ bu'iri moogũrẽ wẽjẽcã, yu'u bu'iri moogũsa'a. Mũsã basu bu'iritirãsa'a, nicu niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, masã nipe'tirã topu nirã yu'ticãrã niwã:

—Cũ wẽrĩse wapa uãã põ'rã me'rã bu'iri cuorãti, nicãrã niwã.

²⁶ Tojo nicã tu'ogu, Pilato Barrabãre du'uwiõrcu niwĩ. Jesú pe'ere tãrãduticu niwĩ. Be'ro curusapu surarare paabi'pe wẽjẽduticu niwĩ.

²⁷ Be'ro Pilato yarã surara cũ ya wi'ipu Jesure miacãrã niwã. Topu nipe'tirã surara nerẽnu'cãtjĩrã, Jesure be'toanu'cãcãrã niwã. ²⁸ Be'ro cũ yaro su'tiõre tuwee, su'tiõre sõ'arõ wiorã sãnarõnojõrẽ sãacãrã niwã. ²⁹ Cũ dupoapu ni'cã be'to pota me'rã wéeca

be'tore peocārā niwā. Ni'cāgū tuacju wiorā cuocjunojōrē Jesure diacjūcamocāpū o'ocārā niwā. Tojo weetoja, cū pu'topū ejaque'a, cūrē bujicā'cārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—E'catipeoya judío masā wiogūre, ni bujicā'cārā niwā.

³⁰ Tojo nicā apeye u'seco e'owa'recārā niwā. Cū tuacjūre tūawee, dūpoapu paamūjācārā niwā. ³¹ Na tojo bujicā'ca be'ro cū sāñarī su'tiro wiogū ya su'tirore tuweecārā niwā. Be'ro cū todūporo sāñaca su'tirore sāacārā niwā tja. Tu'ajanu'cō, cūrē curusapū wējērā wa'arā miacārā niwā.

Jesure curusapū paabi'pe wējē'que ni'i

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Na Jesure wējērā wa'arā miarī cura ni'cū masū Simó Cirene wāmetiri macācjūrē bocaejawā. Cūrē Jesú ya curusare wūadutiwā.

³³ Tojo weewā'cārā, ni'cā bu'a Gólgota wāmetiropū ejawā. Gólgota nírō, “Masā boaweeca dūpoa” nírō weesa'a. ³⁴ Topū pūrīse tu'oña'ticā'to nírā, Jesure vino sū'ese me'rā morē'quere tīawā. Jesú cā'rō sī'rīña'cūmí, sī'rīdu'ucā'wī.

³⁵ Jesure curusapū paabi'peca be'ro surara cū ye su'tire nībocape wapata'a'cārārē dūcawaawā. Na tojo weecā, dūporocjūpū Ō'acū ye queti weremū'tārī masū oja'que queoro wa'acaro niwū. A'tiro ojano'caro niwū Jesure wa'atjere: “Yé su'tire na basu nībocape, dūcawaawā”, nicaro niwū. ³⁶ Be'ro curusa docapū surara cūrē co'terā ejanujāwā. ³⁷ Jesú dūpoa bu'ipū ni'cā pjī me'rā “A'te ye bu'iri cūrē wējē'e” nisere ojaō'owā. A'tiro ojano'wū: “Ā'rī Jesú nimi. Cū judío masā wiogū nimi”, niwū.

³⁸ Jesú me'rā āpērā quē'rā puarā yajari masā curusapū paabi'penū'cōno'wā. Ni'cū diacjū pe'e, apīrē cūpe pe'e nu'cōwā. ³⁹ Jesú pu'to masā yu'ruarā, cūrē bujicā'rā dūpoa yuremūjāwā. ⁴⁰ Cūrē a'tiro niwā:

—“Ō'acū wi'ire cō'agūti, i'tia nūmū be'rota tu'ajatojaguti”, nimiwū mū'u. Tojo ní'cu mū'u basuta yu'ruoya. Mū'u Ō'acū macū nīgū, curusapū wā'ñagū dijatia, niwā.

⁴¹ Na weronojōta pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā judío masā bucurā cūrē bujicā'wā. Na basu a'merī a'tiro ucūcārā niwā:

⁴² —Āpērāmarīcārē yu'ruowī. Cū basu pe'e yu'ruomasītimi. “Israe curuacjārā wiogū ni'i”, niwī. To pūrīcārē curusapū wā'ñagū dijatiato. Tojo weecā, marī cūrē ējōpeorāsa'a.

⁴³ Cū “Ō'acūrē ējōpeo'o”, niwī. Ō'acū cūrē ma'īgū pūrīcā, cūrē yu'ruoato. Cū marīrē “Ō'acū macū ni'i”, nitojamiwība, ni bujicā'wā.

⁴⁴ Yajari masā Jesú me'rā curusapū paabi'penū'cō'cārāpūta bujicā'sājāwā.

Jesú wērī'que ni'i

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁵ Jesú curusapū wērīrī cura dajaritero nicā nipe'tiropū na'itī'a wa'awū. Tée ñamica'a tres nicāpū na'itī'atūowū. ⁴⁶ Jesú titata tres nicā upūtu caricūwī. Cū arameo me'rā a'tiro niwī:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? niwī. A'tiro nīgū, tojo niwī: “Ō'acū, Ō'acū, ¿de'ro weegū yu'ure cō'awā'cāti?” niwī.

⁴⁷ Āpērā ni'cārērā topū nirā tojo nisere tu'orā, a'tiro niwā:

—Ā'rī dūporocjūpū Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Elíare pisugū weesami, niwā.

⁴⁸ Tojo nicā, ni'cū topū nīgū sojaro me'rā yosori si'tire miigū wa'awī. Be'ro vino pi'ase me'rā morē'quere yosowī. Yosotoja, ni'cāgū yucugūpū dū'teō'lo, Jesure sī'rīato nīgū sīomorōwī. ⁴⁹ Cū tojo weecā, āpērā pe'e a'tiro niwā:

—Weetigūta. Ī'anirā marī yujupū. Elía yu'ruogū a'tigū a'tigūsamī cūrē.

⁵⁰ Be'ro Jesú apaturi upūtu caricūnemo, wērīa wa'awī. ⁵¹ Cū wērīrī cura a'tiro wa'acaro niwū. Ō'acū wi'ipū pa'ia sājāarōpū cā'mota'ayooca casero u'muarō pe'e tū'rūdijati, deco me'rā tū'rūyojacaro niwū. Tojo nicā di'ta narāsāwū. Ūtāperi nimi'que bata wa'awū.

⁵² Ūtā tutiri masārē yaa'que pārīa wa'acaro niwū. Tojo wa'acā, wērī'cārāpūta Ō'acūrē

ējōpeo'cārā masāwā. ⁵³ Jesú cū masáca be'ro masāperipū ní'cārā wijawā. Wijaa, Jerusalé Ō'acūrē ñubuepeori macāpū sājāawā. Narē pājārā ī'acārā niwā.

⁵⁴ Surara wioḡu cū surara me'rā Jesure co'te'cārā di'ta narāsācā ī'arā, nipe'tise to wa'asere ī'arā, pūrō ucua wa'awā. A'tiro niwā:

—Diacjūta ā'rī Ō'acū macūta niapī, niwā.

⁵⁵ Pājārā numia Jesure yoaropū ī'anu'cūwā. Na Galileapūta Jesure weetamurā siru-tunū'cāwā. ⁵⁶ Na wa'teropūre ā'rā niwā: María Magdalena, tojo nicā María Santiago, José paco, apego Zebedeo nūmo niwā.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Na'ique'ari cura ni'cū José wāmetiḡu peje cūogū Arimatea wāmetiri macācjū etacu niwī. Cū quē'rā Jesure ējōpeocu niwī. ⁵⁸ Pilato tiropū wa'a, Jesú ya upūre sēricū niwī. Tojo weegū Pilato surarare “Jesú ya upūre cūrē o'oya”, nicū niwī. ⁵⁹ Be'ro José Jesú ya upūre miidijoo, su'tiro añurī, ũ'irī marīrī casero me'rā omacu niwī. ⁶⁰ Omatoja, ũtā tuti ma'ma tutipū sīosōrōcūuocu niwī. Ti tuti Joseré yaaboca tuti cū se'edutica tuti nicaro nimiwū. Be'ro ũtāgā pajicja me'rā ti tutire tuubi'acu niwī. Bi'atoja, wa'a wa'acu niwī. ⁶¹ Ti tuti pōtēorōpū María Magdalena, tojo nicā apego María ī'adujicārā niwā.

Surara Jesure yaa'caropū co'te'que ni'i

⁶² Ape nūmū, sauru ũsā soowūari nūmū nicā palia wiorā, tojo nicā fariseo masā Pilato tiropū wa'acārā niwā. ⁶³ Topū etarā, Pilatore a'tiro nicārā niwā:

—Wioḡu, ũsā sō'onícū catiḡupū nisoosepijagū ní'quere wācū'u. Cū “I'tia nūmū yū'u wērīca be'ro masāgūti”, niwī. ⁶⁴ Tojo weegū mū'u yarā surarare cūrē yaa'caropū co'tedutiḡu o'óya. I'tia nūmū añurō co'tedutiya. Tojo weeticā, cū bu'erā ñamipū cū ya upūre yajarā wa'abosama. Na yajāca be'ro masārē a'tiro nirāsama. “Wērī'cupū nimigū, masā wa'acu niami”, nibosama. Na a'tiro nicāma, a'te todūporo nisoo'que nemorō ña'abutirosa'a, nicārā niwā.

⁶⁵ Tere tū'ogū, Pilato narē nicū niwī:

—Ā'rā nima surara. Narē miaña. Ti masāpe mejēcā wa'ari nírā, no'o mūsā pōtēorō co'tedutiya, nicū niwī.

⁶⁶ Tojo weerā na surarare Jesure yaa'caropū co'tedutirā cūucārā niwā. Jesú bu'erā ti tutipū sājāaticā'to nírā ũtāgā na bi'acaga bu'i ni'cā da pi'ra ō'ocārā niwā. Na sājāacā, ī'amasīrāti nírā, tojo weecārā niwā.

28

Jesú cū masā'que ni'i

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Sauru ũsā soowūari nūmū be'ro soorinūmū nicā, ñamiacā ña'cūrō bo'restedijatiri cura María Magdalena, apego María me'rā Jesure yaa'caropū ī'arā wa'acārā niwā.

² Wācūña marīrō di'ta upūtu narāsācaro niwū. Tojo wa'ari cura ni'cū Ō'acūrē were-co'tegū u'mūsecjū dijaticū niwī. Cū Jesure yaa'caropū etagū, na bi'áca ũtāgārē pāocu niwī. Pāotoja, tiga bu'ipū dujicū niwī. ³ Cū bupo ya'baro weronjō asistecū niwī. Cū yaro su'tiro upūtu buticaro niwū. ⁴ Surara cūrē ī'arā, upūtu ui narāsā, wērī'cārā weronjō būruque'acārā niwā.

⁵ Ō'acūrē wereco'tegū sō'onícārā numiarē a'tiro nicū niwī:

—Yū'ure uiticā'ña. Yū'u masī'i, mūsā Jesú na curusapū paabi'pe wējē'cure a'marā wee'e. ⁶ A'tore marīmi. Cū ní'caronjōta masātojami. Cūrē cūu'carore ī'arā a'tia, ni pijisājāacu niwī. ⁷ Narē ī'otoja, “Cū bu'erārē sojaro me'rā wererā wa'aya. A'tiro ni wereya narē: ‘Wērī'cupū nimigū, masātojacu niami. Galileapū mūsā dūporo wa'ayugūsamī. Topū cūrē ī'arāsa'a', ni wereya. A'tere mūsārē wereḡu a'tiapū”, nicū niwī Ō'acūrē wereco'tegū.

⁸ Cũ tojo nicã tũ'orã, numia Jesure yaa'caropũ ní'cãrã maata wa'a wa'acãrã niwã. Uimirã, e'catise me'rã wa'acãrã niwã. Jesú bu'erã ní'cãrãrẽ quetiwererã wa'arã omawã'cãcãrã niwã.

⁹ Na topũ wa'ari cura Jesú narẽ bajua, añuduticũ niwĩ. Tojo weecã, cũ pu'to wa'aque'a, du'pocãĩpũ ñe'e, ãjõpeocãrã niwã. ¹⁰ Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũre uiticã'ña. Yũ'ũ bu'erãrẽ Galileapũ wa'adutirã wa'aya. Topũ yũ'ũre ï'arãsama, nicũ niwĩ.

Surara na ï'a'quere ãpẽrãrẽ were'que ni'i

¹¹ Numia Jesú bu'erãrẽ wererã wa'ari cura ni'cãrãrẽ surara Jesure yaa'caropũ co'te'cãrã macãpũ pi'acãrã niwã. Pa'ia wiorãrẽ nipe'tise topũ wa'a'quere werecãrã niwã. ¹² Na tojo nicã tũ'orã, pa'ia wiorã, judío masã bũcũrã me'rã nerẽcãrã niwã. Na “¿De'ro weerũati?” ni apocãrã niwã. Na ni'cãrãnojõ wãcũ, a'tiro weecãrã niwã. Masãrẽ nisooato nĩrã surarare pajiro niyeru wapayecãrã niwã. ¹³ A'tiro nicãrã niwã:

—A'tiro niña masãrẽ: “Ñamipũ ãsã cárica be'ro Jesú bu'erã ejaçãrã niama. Eja, cũ ya upũre yajawã'cãcãrã niama”, niña, nicãrã niwã surarare. ¹⁴ Apeye quẽ'rãrẽ ninemocãrã niwã:

—Pilato Judea di'ta wiogũ a'tere masĩcã, ãsã “Diacjũta tojo wa'acaro niapũ”, nita-murãti. ãsã tojo nicã, musãrẽ su'risome. Musãrẽ bu'iri da'reesome, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nicã tũ'orã, surara niyeru ñe'ecãrã niwã. Be'ro narẽ wereduti'caronojõta weecãrã niwã. Na tojo nise se'sa wa'acaro niwũ. A'tocateropũ quẽ'rãrẽ judío masã surara na nisoo'quere ãjõpeo ucũdecotima yujupũ.

Jesú cũ wẽrĩ masãca be'ro cũ bu'erãrẽ “A'tiro weeya” ní'que ni'i

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Be'ro ãsã Jesú bu'erã once Galileapũ wa'awũ. Jesú cũ wẽrĩse duporo ãrũgũpũ ãsãrẽ wa'aduti'cũpũ wa'awũ. ¹⁷ Topũ Jesure ï'awũ. Cũrẽ ï'a ejaque'a, ãjõpeowũ. Tojo weemicã, ãsã ni'cãrãrẽ “¿Cũta nitiba?” ni wãcũwũ. ¹⁸ Be'ro Jesú ãsã pu'topũ a'ti, a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ yũ'ũre wiogũ sõrõtojami. Nipe'tiro ũ'muse, a'ti di'tare dutimasĩ'i. ¹⁹ Tojo weerã nipe'tirocãrãpũre yé quetire wererã wa'aya. Narẽ musã weronojõ yũ'ũ bu'erã sãjãcã weeya. Narẽ wãmeyerã, yũ'ũ pacũ, yũ'ũ, Espíritu Santu wãme me'rã wãmeyeya. ²⁰ Nipe'tise yũ'ũ musãrẽ duti'quere narẽ yũ'ti bu'ecã weeya. Narẽ nipe'tise nũmũrĩ yũ'ũ musãrẽ bu'e'quere wereya. A'tere masĩña. Nipe'tise nũmũrĩ musã me'rã ninu'cũcũsa'a. Téé a'ti turi pe'ticãpũ quẽ'rã musã me'rã ninu'cũcũsa'a, ni werewĩ Jesú.

Marco Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Judío masū Jerusalécjū p̄na wāme сносу niwī. Hebreo ye me'rā Juā nicārā niwā. Romano masā bujicā'se me'rāma Marco wāmeticu niwī.

Cū Jesucristore de'ro nicā ējōpeogu, ējōpeopī. Masīno'ña marī'i. Sō'onícatero Bernabé, Pablo ā'rīrēta Antioquíap̄u miacārā niwā. Cū Bernabé basucu nicu niwī. Titare cū quē'rā na ne waro masārē Jesucristo ye quetire bu'enū'cācā, narē weetamuco'tegu wa'acu niwī. Be'ro Pablō, Bernabére Jerusalēp̄u wa'agu, cō'atojaa wa'acu niwī. (Hch 13.5,13; 15.37-39) Tojo weecā, Pablo, Bernabé apaturi masārē bu'erā wa'abo'cārā na basu a'pepūrī d̄ucawatia wa'acārā niwā. Be'ro Marco nemorō ējōpeotutua, Pablō weetamucu niwī tja. Be'ro a'ti pūrīrē ojacu niwī.

A'ti pūrīrē Jesucristo catiri um̄uco cjasere apeye pūrī yu'r̄uoro ojamū'tāca pūrī ni'i, nisama. A'ti pūrī apeye pūrī d̄ujaro yoa, pejeti ojano'o. Ti pūrī queoro n̄cām̄jāti'quere Mateo weronojō ojano'ña marī'i. Masā no'o nirā ucūw̄aronojō ojano'caro niwē.

Marco judío masū nimigū, judío masā nitirā Cristore ējōpeorā pe'ere ojacu weronojō ojarī.

A'ti pūrī Jesú cū ucū'quere up̄tu waro ucūwe'e. Cū weeseti'que pe'ere ucūyu'r̄unū'cā'a.

Juā masārē wāmeyeri masū bu'e'que ni'i

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesucristo Ō'acū macū ye, añuse queti a'tiro n̄cācaro niwū.

² D̄uporocjūp̄u Isaía Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Ō'acū ucū'quere ojacu niwī. Cū Jesucristo a'ti turip̄u a'tiatjere a'tiro ojayucu niwī:

Yu'u mu'u ye quetire wereyuacj̄ure mu'u d̄uporo o'óguti.

Cū mu'u wa'atji ma'arē apoyugusami.

Ma'a quē'rāyumū'tāgū weronojō masā wācūsere bujaweti d̄ucayudutigusami.

³ Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōp̄u a'tiro caricūnu'cūbajaque'atigusami:

“Marī wioḡu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya”, ni ojacu niwī.

Marī wioḡu a'tiati d̄uporo m̄sā nisetisere apoyuya, m̄sā wācūsere d̄ucayuya nígū, tojo nicu niwī.

⁴ Tojo weegu Juā wāmeyeri masūta nicu niwī Isaía tojo nino'cu. Cū yucu marīrō, masā marīrōp̄u wāmeyecusiacu niwī. Cū masārē bu'égū, a'tiro nicu niwī:

—M̄sā ña'arō weesetisere bujaweti d̄ucayu, wāmeyeno'ña. Tojo weerā m̄sā ña'arō wee'quere acobocono'rāsa'a, nicu niwī. ⁵ Pājārā ti di'ta Judeap̄u nirā, tojo nicā

Jerusalécjārā cū bu'esere t̄u'orā wa'acārā niwā. Na ña'arō wee'quere wereyu'r̄uca be'ro Jordá wāmetiri maap̄u narē wāmeyecu niwī.

⁶ Cū ye su'ti cameyo poari me'rā weeno'que nicaro niwū. Cū ejerituri da wa'icu casero da nicaro niwū. Cū pajasec̄uorā na ba'asetise poreroare, n̄cū cjase mumia yere ba'acu niwī. ⁷ Juā masārē a'tiro werecu niwī:

—Yu'u be'ro apī yu'u nemorō tutuagu a'tigusami. Cū añuyū'r̄uagu nimi. Yu'u pe'e mejō nigū waro t̄u'oña'a. Cū ye sapat̄ure tuweemasitigu weronojō cūrē ne cārō ni'cārōwijimasitisa'a. ⁸ Yu'u m̄sārē aco me'rā wāmeye'e. Cū pūrīcā Esp̄ritu Santu me'rā wāmeyegusami. Cū tojo wéegu, Esp̄ritu Santu m̄sāp̄ure dijatacā weegusami. M̄sā me'rā ninu'cūcūsami, nicu niwī Juā.

Juā Jesure wāmeye'que ni'i

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juã masãrẽ wãmeyeri cura Jesú a'tiro weecu niwĩ. Nazare, Galilea di'ta nirĩ macãpu ní'cũ wijawã'cã, Juã tiropu ejacu niwĩ. Juã cãrẽ Jordã wãmetiri maapu wãmeyecu niwĩ. ¹⁰ Cũ ti maapu ní'cũ majãnu'cãrĩ cura Jesú u'muse pãrĩcã ì'acu niwĩ. Espiritu Santu ni'cũ buja weronojõ bajugu cãpũre dijatacu niwĩ. ¹¹ Tojo wa'ari cura ni'cũ u'musepu a'tiro ucũdijocu niwĩ:

—Mũ'u yu'u macũ upũtu ma'igũ ni'i. Mũ'u me'rã pũrõ e'cati'i, nidijocu niwĩ Õ'acũ.

Jesure wãtĩ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcã weesĩ'rĩmi'que ni'i

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Jesure wãmeyeca be'ro maata Espiritu Santu yucu marĩrõ, masã marĩrõpu cãrẽ wa'aduticu niwĩ. ¹³ Jesú topũre cuarenta nũmũrĩ nicu niwĩ. Wa'icũrã uamarã wa'terõpu nicu niwĩ.

Wãtĩ Jesure cũ pacũre yu'rũnu'cãdutigu niquesãcu nimiwĩ. Be'ro u'musejãrã Õ'acũrẽ wereco'terã Jesure co'terã dijatacãrã niwã.

Jesú ne waro Galileapu masãrẽ bu'enũ'cã'que ni'i

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Be'ro Herode Juã masãrẽ wãmeyeri masãrẽ bu'iri da'reri wi'ipu sãrõduticu niwĩ. Titare Jesú Galilea di'tapu añuse queti Õ'acũ yere, cũ wiõgu nimi nisere bu'egũ wa'acu niwĩ. ¹⁵ A'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cãrõacãrẽ musã todũporõpu yoacã co'te'cu etatojami. Cũ cã'rõacã be'ro wiõgu sãjãgũsami. Tojo weerã musã ña'arõ weesetisere bujaweti, du'uya. Musã wãcũsere dũcayuya. Õ'acũ masãrẽ yu'ruõgusami nisere ëjõpeoya, ni bu'ecu niwĩ.

Jesú ba'paritirã wa'i wẽjẽrĩ masãrẽ pijĩ'que ni'i

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Be'ro Jesú Galilea wãmetiri ditara sumutõpu sijabaque'acu niwĩ. Topu wa'agu, Simórẽ, apĩ cũ acabiji Andrére bocaẽjapu. Na wa'i wẽjẽrĩ masã nicãrã niwã. Ditarapu na wejecũre doqueñorã weecãrã niwã. ¹⁷ Na tojo weecã ì'agũ, Jesú nicu niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã. Musã ni'cãrõacãrẽ wa'i wẽjẽrĩ masã ni'i. Be'rore majã wa'i wẽjẽrã weronojõ masãrẽ yé quetire wererãsa'a. Tojo werecã, pãjãrã ëjõpeorãsama, nicu niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tu'orã, maata na ye wejecũpagũre totã du'ucũu, Jesú me'rã wa'acãrã niwã.

¹⁹ Cã'rõ yu'rũa, puarã Zebedeo põ'rãrẽ Santiago, cũ acabiji Juãrẽ ì'acu niwĩ tja. Na yucũsupu wejecũpagũre dero aposãñacãrã niwã. ²⁰ Narẽ ì'agũta, Jesú na quẽ'rãrẽ tja pijicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'orã, na pacũ Zebedeore, cãrẽ da'raco'terãrẽ cõ'awã'cãcãrã niwã. Cõ'awã'cã, Jesú me'rã wa'acãrã niwã.

Jesú wãtĩ sãjãno'cũre cõ'awĩrõ'que ni'i

(Lc 4.31-37)

²¹ Be'ro Capernau wãmetiri macãpu etacãrã niwã. Saurure judío masã soowũari nũmũ nicã Jesú na nerẽwũari wi'ipu sãjãacu niwĩ. Sãjãa, masã ti wi'ipu nirãrẽ bu'enũ'cãcu niwĩ.

²² Cũ Moisé oja'quere bu'eri masã weronojõ bu'eticu niwĩ. Dutisere cõõgu weronojõ narẽ bu'ecu niwĩ. Tojo weerã masã cũ bu'esere tu'omarĩa wa'acãrã niwã. ²³ Ti wi'ĩ na nerẽrĩ wi'ipu ni'cũ masũ wãtĩ sãjãno'cu nicu niwĩ. Cũ a'tiro caricũcu niwĩ:

²⁴ —Mũ'u Jesú Nazarecũ, ãsãrẽ cariboticã'ña. ¿Ûsãrẽ bu'iri da're bajuriõgu a'tigu weeti? Mũ'urẽ ì'amasĩ'i. Õ'acũ o'ó'cu ña'ase moõgũ, añubutiagu ni'i, nicu niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nicã tu'õgu, Jesú wãtĩ masũpũre nigũrẽ tu'tigu, a'tiro nicu niwĩ:

—Di'tamarĩaña. Cãpũre nigũ wijaaya, nicu niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nicã, wãtĩ cãpũre nigũ masũrẽ burũque'a narãscã weecu niwĩ. Upũtu waro caricũ, wãtĩ cãpũre ní'cu wijaacu niwĩ. ²⁷ Nipe'tirã ti wi'ipu nirã ì'amarĩacãrã niwã. Na basu a'merĩ sãrĩtiña'mũjãcãrã niwã:

—¿Ñe'enojõ niti a'te tojo wa'ase? ¿Ma'ma bu'ese niti? Æ'rĩ masũ wãtĩapũreta cõ'awĩrõmasĩsere cõodojami. Na cũ cõ'awĩrõcã, wijaama, nicãrã niwã.

²⁸ Cũ tojo weéca be'ro yoaticāta Jesú ye quetire Galilea di'tacjārā tu'ose'sape'tia wa'acārā niwā.

Jesú Simó Pedro mañecōrē yu'rũo'que ni'i
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jesú na nerēwũari wi'ipũ wijáaca be'ro Simó, André me'rā na ya wi'ipũ wa'acũ niwī. Tojo nicā Santiago, Juā wa'acārā niwā. ³⁰ Topũ Simó mañecō ujaque dutitigo cājico niwō. Jesure maata “Co dutitigo weeamo”, ni werecārā niwā. ³¹ Tojo nicā tu'ogũ, Jesú co tiropũ sājāacũ niwī. Core omocāpũ ñe'e wejewa'cōdũpocũ niwī. Cũ tojo weeri curata ujaque surupe'tia wa'acaro niwũ. Be'ro maata narē ba'ase ecaco niwō.

Jesú pājārā masā dutitirārē yu'rũo'que ni'i
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Mujipũ sājāca be'ro ñamipũ masā Jesú tiropũ nipe'tirā dutitirārē miacārā niwā. Wātia sājāno'cārā quē'rārē miacārā niwā. ³³ Nipe'tirā ti macācjārā Jesú cũ nirī wi'i sope pu'topũ nerēcārā niwā. ³⁴ Nipe'tirā no'o nise duti cũorārē yu'rũope'ocā'cũ niwī. Pājārā wātia sājāno'cārārē cō'awīrōcũ niwī. Wātia Jesú cũ Ō'acũ macũ nisere masīcārā niwā. Tojo weegũ narē ne cā'rō ucūdutiticũ niwī. Tojo nirō me'rā ucūticārā niwā.

Jesú Galilea di'tapũ cũ ye quetire werecusia'que ni'i
(Lc 4.42-44)

³⁵ Ape nũmũ bo'rease dũporo Jesú wā'cā, macā sumuto masā marīrōpũ cũ pacure ñubuegũ wa'acũ niwī. ³⁶ Be'ro Simó, āpērā cũ me'rācjārā me'rā Jesure a'marā wa'acārā niwā. ³⁷ Cūrē bocarā, a'tiro ni werecārā niwā:

—Nipe'tirā mu'urē a'marā weeama.

³⁸ Cũ narē yu'ticũ niwī:

—Te'a apero pu'toacā nise macārīpũ. Topũ quē'rārē yé quetire weregũ wa'aguti. A'tere weeguta yu'u a'ti nucūcāpũ a'ti'cũ ni'i, nicũ niwī.

³⁹ Tojo weegũ Jesú nipe'tiro Galilea na nerēwũase wi'seripũ bu'ecusiabi'acũ niwī. Tojo nicā wātīarē cō'awīrōmũjācũ niwī.

Jesú cāmi boagũre yu'rũo'que ni'i
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Jesú Galileapũ nirī cura ni'cũ masũ cāmi boagũ Jesú tiro wa'acũ niwī. Cũ tiro ejagu ejaque'a, a'tiro nicũ niwī:

—Mu'u dutire yu'rũogũ ni'i. Yu'ure yu'rũoya, nicũ niwī.

⁴¹ Jesú cūrē pajaña'gũ, cūrē yu'rũogũ da'raña'a, a'tiro nicũ niwī:

—Mu'urē yu'rũoguti. Cāmi marīgũ tojayá, nicũ niwī.

⁴² Cũ tojo nirī curata cũ cāmi nimi'que yatipe'tia wa'acaro niwũ. Cũ a'ti upũ tojacũ niwī. ⁴³ Be'ro Jesú cūrē we'eritigũ, tutuaro me'rā “A'tiro weeya”, nicũ nimiwī.

⁴⁴ —Ne āpērārē wereticā'ña. Diacjũta pa'i tiropũ mu'u ye cāmi yati'quere ī'ogũ wa'aya. Cũ mu'urē mu'u cāmi boasere “Pe'tia wa'a'a”, nigũsami. Cũ tojo níca be'ro Moisé cũ ñubuepeoduti'quere o'oya. Mu'u tojo weecā, nipe'tirā mu'u cāmi yatino'quere masīrāsama. Be'ro na me'rā nisetigusa'a tja, nicũ niwī.

⁴⁵ Cũ pe'e cũ weeduti'caronojō weeticũ niwī. Wa'a, nipe'tirāpũre cūrē wa'a'quere werecusiacũ niwī. Tojo weegũ Jesú masā ī'orō macārīpũre sājāamasīticũ niwī. Te macārī sumuto, masā marīrōpũ sijacũ niwī. Cũ tojo weemicā, nipe'tirocjārā masā a'ti, cūrē ī'acusiacārā niwā.

2

Jesú sijamasītigũre yu'rũo'que ni'i
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Pejeti nũmũrī cāmi boagũre yu'rũóca be'ro Jesú apaturi Capernaupũ wa'acũ niwī tja. Cũ topũ nicā, ti macācjārā wi'ipũ nimi nise quetire tu'ocārā niwā. ² Tojo weerā maata masā pājārā Jesú nirī wi'ipũ nerēcārā niwā. Ti wi'ire mu'muyũ'rũacārā niwā.

Mejárōta sopepu quē'rārē mu'muyur'uacārā niwā. Ne sājāata basioticaro niwū. Narē cū ye bu'esere werecu niwī. ³ Tojo weeri cura Jesú tiro ni'cū sijamasitigure ba'paritirā mma wuawā'cācārā niwā. ⁴ Na masā pājārā nise bu'iri Jesú pu'toacāpu ejamasiticārā niwā. Tojo weerā wi'i bu'ipu mūjāa, Jesú niró bu'ipu ni'cā pe seewecārā niwā. Ti pepu cū sijamasitigure cū cūñarō me'rā du'udijocārā niwā. ⁵ Jesú na uputu ējōpeocā ī'agū, dutitigure nicu niwī:

—Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwī.

⁶ Cū tojo nicā tu'orā, topu dujirā Moisé oja'quere bu'eri masā a'tiro wācūcārā niwā: ⁷ “Ā'rī tojo ucūtīcārōña'a. Tojo nīgū, Ō'acūrē ña'arō ucūgū weemi. ¿Cū 'Ō'acū weronojō tutuagu ni'i', ni wācūsari? Ō'acū ni'cūta ña'arō wee'quere acobojomasīmi. Ā'rī marī weronojō uputigu masā ña'arō wee'quere acobojomasītisami”, ni wācūcārā niwā. ⁸ Jesú cū basu na wācūserē ī'amasīgū, a'tiro nicu niwī narē:

—¿De'ro weerā mūsā yu'ure ña'arō mejēcā wācūti? ⁹ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” o “Wā'cānu'cāña, mu'u cūña'caro me'rā sijawā'cāña” nise pe'e diasaweti? “Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā ī'atimigū, ējōpeoya marī'i. “Wā'cānu'cā sijawā'cāña” nicā pe'ema, cū sijasere ī'atojagupū “Diacjūta ni'i”, ni ējōpeono'o. ¹⁰ Tojo weegu yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu yu'u tutuasere ī'ogū, ā'rī sijamasitigure yu'ruoguti. Te me'rā mūsā yu'u masā ña'arō wee'quere acobojomasīserē masīrāsa'a, nicu niwī.

Be'ro sijamasitigure a'tiro nicu niwī:

¹¹ —Mu'u pe'ema a'tiro nigūti. Wā'cānu'cāña. Mu'u cūña'carore miiwua, mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a, nicu niwī.

¹² Cū tojo nirī curata sijamasitigu wā'cānu'cācu niwī. Wā'cānu'cā, cū cūña'carore miiwua, masā nipe'tirā ī'orōpu wa'a wa'acu niwī. Tojo weerā nipe'tirā ī'amarīarā, a'tiro nicārā niwā:

—Marī pacu Ō'acū tutuayur'uami. Ne ni'cāti ūsā a'tiro weesere ī'atirā nicāti, nicārā niwā.

Jesú Levíre piji'que ni'i

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Jesú sijamasitigure yu'ruóca be'ro apaturi Galilea ditara sumutopu wa'acu niwī tja. Nipe'tirā masā cū tiropu néréca be'ro narē bu'ecu niwī. ¹⁴ Ti ditarapu wa'agu, Leví, Alfeo macūrē ī'abocacu niwī. Cū romano wiogūre niyeru wapaseebosari masū nicu niwī. Tojo weegu cū da'rari tucūpu dujicu niwī. Jesú cūrē ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—Te'a yu'u me'rā.

Tojo weegu Leví wā'cānu'cā, cū me'rā wa'acu niwī.

¹⁵ Be'ro Jesú Leví ya wi'ipu ba'agu wa'acu niwī. Topu pājārā wapaseeri masā, tojo nicā “Ña'arā nima” nino'rānojō nicārā niwā. Pājārā waro nanojō Jesure sirutucārā niwā. Tojo weerā na Jesú tiro cū bu'erā me'rā dujicārā niwā. ¹⁶ Na tojo weecā ī'arā, Moisé oja'quere bu'eri masā, āpērā fariseo masā Jesú na pājārā me'rā ba'acā ī'arā, cū bu'erārē a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weegu mūsā bu'egu wapaseeri masā me'rā, ña'arō weeri masā me'rā sī'rī, ba'ati? nicārā niwā.

¹⁷ Jesú na tojo nicā tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Duti moorā ocoyeri masūrē a'matisama. Dutitirā pūrīcā ocoyegūre a'masama. “Añurā ni'i” nirārē a'magū a'titiwu. “Ña'arā ni'i” nirā pe'ere yu'ruogu a'tiwu, nicu niwī.

“Mu'u bu'erā ¿de'ro weerā be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Ni'cā numu Juā masārē wāmeyeri masū bu'esere siruturi masā, tojo nicā fariseo masā Ō'acūrē ējōpeorā, be'ticārā niwā. Na tojo be'tiri cura ni'cārē Jesú tiro wa'a, cūrē sērītiña'cārā niwā:

—Juã masãrê wãmeyeri masũ bu'esere siruturã, tojo nicã fariseo masã bu'esere siruturã Ô'acũrê êjõpeorã, be'tima. ¿De'ro weerã mu'u bu'erã pe'e be'tiweti? nicãrã niwã.

¹⁹ Jesú narê yu'ticu niwĩ:

—¿De'ro weecaju omocã du'tegu na me'rã nígũ, cũ pijio'cãrãrê bujaweti, be'tiduti-bosari? ²⁰ Be'ro cũrê ãpẽrã aperopu miãca be'ro pũricãrê bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yu'u na me'rã ni'i yujupu; yu'u na me'rã niticã pũricãrê be'tirãsama nígũ, tojo nicu niwĩ.

²¹ Apeyere queose me'rã narê werenemocu niwĩ. Tojo nígũ, ma'ma cũ bu'ese me'rã toduporopu na weeseti'que a'mesu'amasitisa'a, nigũ weecu niwĩ.

—Mejãrõ su'tiro ma'ma casero, coeya marĩri casero me'rã sereõ'ota basiowe'e. Tojo weecãma, ma'ma casero coecã, wejedu'osa'a. Mejãrõ su'tiro pe'ere wejetũ'rẽsa'a. Nemorõ pajiri pe tũ'rũnemoso'a. ²² Tojota wa'asa'a marĩ ma'ma vino mejã ajuro wa'icurã casero me'rã wéeca ajuropu poseyecã. Pã'muyurũ, ti ajuro tũ'rũ, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo wa'acã, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quẽ'rã cõ'a wa'asa'a. Tojo weerã ma'ma vinorẽ ma'ma ajuropu poseyeno'o, nicu niwĩ Jesú. Duporopu weeseti'que me'rã Jesú cũ ni'cãrõacã ma'ma bu'ese morẽta basiowe'e nígũ, tojo nicu niwĩ.

Sauru nicã Jesú bu'erã trigore tũ'rẽ'que ni'i

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Ni'cã numu judío masã na soowari numu nicã, Jesú cũ bu'erã me'rã trigo wesepu yu'rũacu niwĩ. Cũ bu'erã ti wesepu yu'rũarã, trigore tũ'rẽ ba'acãrã niwã. (Moisé cũ duti'caronojõta na tojo weese yajase mejẽta nicaro niwũ.) ²⁴ Tojo weecã, fariseo masã ã'acãrã niwã. Tojo weerã Jesure nicãrã niwã:

—Ï'aña. ¿De'ro weerã marĩ soowari numurẽ da'radutitimicã, mu'u bu'erã tojo weeti? nicãrã niwã.

²⁵ Jesú narê yu'ticu niwĩ:

—Mũsã duporocjũ wiogu Davi cũ me'rãcjãrã ujaboarã wee'quere bu'etojapã. ²⁶ Davi Abiatar cũ pa'ia wiogu nirĩ cura Ô'acũ wi'ipu sãjãa, pã “Ô'acũ ye ni'i” ni'quere ba'acu niwĩ. Cũ me'rãcjãrã quẽ'rãrẽ ducawaacu niwĩ. Te marĩrẽ dutise a'tiro ni'i. Pa'ia dia'cũrẽ te pã ba'ata basiomocarõ niwũ. Yu'u bu'erã tere ba'arã, yu'rũnu'cãrã mejẽta weema nígũ, tojo nicu niwĩ.

²⁷ Jesú yu'tinemocu niwĩ tja:

—Marĩ ye niatjere Ô'acũ marĩ soowari numurẽ cũucu niwĩ. Ti numu mejẽta marĩrẽ dutimasĩ'i. ²⁸ Tojo weegu yu'u Ô'acũ macũ masũ weronojõ uputigu soowari numu dutise nemorõ dutimasĩ'i, nicu niwĩ Jesú.

3

Jesú omocã bu'awia'cure yu'rũo'que ni'i

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Jesú apaturi cũ weewarõnojoõpuma judío masã na nerẽri wi'ipu sãjãacu niwĩ. Topu ni'cũ omocã bu'awia'cu nicu niwĩ. ² ãpẽrã ¿marĩ soowari numurẽ cũrẽ yu'rũogusari? nĩrã, Jesure ã'aco'tecãrã niwã. Jesú yu'rũocã, weresãta basiorosa'a nĩrã, tojo ã'acãrã niwã.

³ Be'ro Jesú omocã bu'awiagure nicu niwĩ:

—A'tia, ã'rã nipe'tirã decopu ejanu'cãña. ⁴ Tu'ajanu'cõ, to nĩrã ãpẽrãrẽ nicu niwĩ:

—¿Marĩ soowari numu nicã añusere weerõati o ña'ase pe'ere uati? ¿Yu'rũosere uati o wẽjẽcõ'ase pe'ere uati? nicu niwĩ. Na nipe'tirã di'tamarĩpe'tia wa'acãrã niwã. ⁵ Na yu'titicã ã'agũ, ua wa'acu niwĩ. Na tu'osĩ'rĩticã, bujawetise me'rã omocã bu'awiagure nicu niwĩ:

—Mu'u omocãrẽ síõña, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã, omocãrẽ síocu niwĩ. Síoo, cũ omocãrẽ yu'rũono'cupu tojacu niwĩ. ⁶ Be'ro fariseo masã uawija wa'acãrã niwã. Na Herode ya curuacjãrã me'rã “¿De'ro wee marĩ Jesure wẽjẽrãsarĩ?” ni wãcũwã'cãcãrã niwã.

Ditara sumutopu pãjãrã masã nerẽ'que ni'i

⁷ Jesú na nerēwuari wi'ipū ní'cū cū bu'erā me'rā ditara sumutopū wa'acū niwī. Pājārā Galilea di'tacjārā cūrē sirutu'wā'cācārā niwā. ⁸ Cū peje añuse weecā tu'orā, pājārā masā cū tiropū wa'acārā niwā. Judea di'tacjārā, Jerusalécjārā, Idumea di'tacjārā, Jordá wāmetiri maa mujīpū mujātiro pe'ecjārā, Tiro, Sidó wāmetise macārīcārā na quē'rā Jesure ī'arā wa'acārā niwā. ⁹ Na pājārā nicā ī'agū, Jesú cū bu'erārē ni'cāwū yucū cūoyuduticū niwī. Cūrē masā tuutī'abosama ní'gū, tojo weeduticū niwī. ¹⁰ Cū pājārārē yu'rūocū niwī. Tojo weerā nipe'tirā dutitirā cūrē ñe'eña'si'rīrā, cū tiropū dia'cū tuu'wā'cācārā niwā. Cūrē ñe'ese me'rā yu'rūrāsa'a ni wācūrā, tojo weecārā niwā. ¹¹ Wātīa sājāno'cārā Jesure ī'arā, cū pu'to ejaque'amujācārā niwā. Ejaque'arā, a'tiro ni caricūcārā niwā:

—Mu'u Ō'acū macū ni'i, nicārā niwā.

¹² Jesú pe'e narē ne ucūdutiticū niwī. Cū Ō'acū macū nisere werebajurērī ní'gū, tojo weecū niwī.

Jesú cū bu'erārē bese'que ni'i

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Be'ro Jesú ūrūgūpū mujācū niwī. Topū cū besesī'rīrārē beseacū pijiocū niwī. ¹⁴ Na cū tiropū ejacā, cū me'rā wa'ajā warore doce umuarē besecū niwī. Narē cū ye quetire weredutio'ocū niwī. ¹⁵ Wātīarē cō'awīrōsere o'ocū niwī. ¹⁶ Na a'ticūrā nicārā niwā: Simó, cūrēta Jesú pe'e Pedro wāme ō'ocū niwī. ¹⁷ Santiago, tojo nicā cū acabiji Juā na Zebedeo pō'rā nicārā niwā. Narē Boanerges wāme ō'ocū niwī. Tojo ní'gū, na ī'oduarā niyucā, “Bupo Pō'rā” ní'gū weecū niwī. ¹⁸ Apērā André, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macū nicārā niwā. Tojo nicā Tadeo, Simó celote curuacjū nicārā niwā. ¹⁹ Apī Juda Iscariote be'ropū Jesure ī'atu'tirārē o'oacjū nicū niwī.

Jesure “Wātī tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi” ni ucja'que ni'i

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

Be'ro Jesú cū bu'erā me'rā ni'cā wi'ipū sājāacū niwī. ²⁰ Topūre tja pājārā masā nerēcārā niwā. Tojo weerā ti wi'i mu'mucā, Jesú cū bu'erā me'rā ba'ata basioticarō niwū. ²¹ Tojo wa'asere Jesú acawererā tu'ocārā niwā. Cūrē maatia wa'asami nīrā, pijirā wa'acārā niwā.

²² Apērā masā Jerusalépu a'ti'cārā Moisé oja'quere bu'eri masā a'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī Beelzebú wātīa wiogu sājāno'cū nimi. Cū tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi, nicārā niwā.

²³ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú narē pijio, queose me'rā werecū niwī:

—Wātī cū basu cō'awīrōmasītisami. ²⁴ Ni'cā curuacjārā dūcawatirā, na basu a'mequērā masāpe'tia wa'asama. ²⁵ Ni'cā wi'icjārā dūcawatirā, na quē'rā pe'tia wa'asama. ²⁶ Wātī cū yarā me'rā dūcawatigū, cū quē'rā ninu'cūtisami. Te me'rā yapatidija wa'asami.

²⁷ »Ni'cū tutuagu ya wi'ipūre cūrē dū'tecūtīmīgū, cū yere yajamasītisami. Dū'tecúuca be'ropū yajamasīsami, nicū niwī. Jesú, yu'u wātī yu'rūoro tutuagu ni'i ní'gū, tojo nicū niwī.

²⁸ Be'ro ninemocū niwī:

—Diacjūta musārē wereguti. Ō'acū nipe'tise masā ña'arō weesere, ña'arō ucūsere acobojogusami. ²⁹ Espiritu Santure ña'arō ucūcā pe'ema, ne acobojotisami. Tojota acobojotiyu'rūocūsami. Bu'iritinu'cūgūsami, nicū niwī.

³⁰ A'tere na “Wātīrē cūomi” nise bu'iri tojo nicū niwī.

Jesú paco, tojo nicā cū acabijirā na cūrē a'ma'que ni'i

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Cū tojo nīrī cura Jesú paco, cū acabijirā etacārā niwā. Na sope pu'topū ejanū'cā, Jesure pijidutisōrōcārā niwā. ³² Jesú pu'to dujirā cūrē nicārā niwā:

—Mu'u paco, mu'u acabijirā sope pu'to mu'urē a'marā weepārā, nicārā niwā.

³³ Cū narē nicū niwī:

—¿Noanojō nisari yu'u paco, yu'u acabijirā? nicū niwī.

³⁴ Cū sumuto dujirārē ī'a, narē nicū niwī:

—Ā'rā pe'e yu'u paco, yu'u acabijirā weronojō nima. ³⁵ A'tiro ni'i. No'o Ō'acū uaro weerānojō náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojō nima, ni ucūcu niwī.

4

Jesú oteri masū ye quetire queose me'rā were'que ni'i

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Apaturi Jesú ditara sumutopu bu'ecu niwī. Pājārā masā cū pu'topu nerēcārā niwā. Na pājārā niyu'rucā ī'agū, Jesú yucusupu mujāsājāa, ejanujācu niwī. Masā pe'e nucūporopu tojacārā niwā. ² Be'ro narē peje queose me'rā bu'ecu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

³ —Ni'cū masū cū ya wesepu otegu wa'asami. ⁴ Cū otegu wēestewā'cācā, ma'apu apeye otese cape doqueque'asa'a. Mirīcūa a'ti, te perire ī'aboca, ba'ape'ocā'sama. ⁵ Apeye ūtāpaga cā'rōacā di'ta cuoro bu'ipu doqueque'asa'a. Te di'ta cā'rōacā niyucā, asibusu maata marā, pī'rīsa'a. ⁶ Be'ro mujīpū asimujātiri cura di'ta boposājāyu'rua wa'asa'a. Tojo weero nu'cōrī cuotī'caro nitjārō, maata űaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropu buruque'asa'a. Pota pe'e tere pī'rīyu'rua, wējēcā'sa'a. Tojo weero ne ducati'caro, boadija wa'asa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurōpu buruque'asa'a. Te pī'rī, bucuamujā, peje ducatisa'a. Ni'cā ño treinta peri ducatisa'a. Ape ño sesenta peri ducatisa'a. Ape ño cien peri ducatisa'a.

⁹ Be'ro narē nicu niwī:

—O'meperi cuorānojō a'tere añurō tu'oya, nicu niwī.

Jesure cū bu'erā “¿De'ro weegu queose me'rā bu'eti?” ní'que ni'i

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro Jesú cū bu'erā doce, tojo nicā āpērā cū pu'to nirā me'rā se'saro tojaque'acu niwī. Cūrē a'tiro sērītiñā'cārā niwā:

—¿De'ro nisī'rīrō weeati sō'oní'que mu'u queose me'rā bu'e'que? ni sērītiñā'cārā niwā.

¹¹ Cū narē nicu niwī:

—Ō'acū musārē āpērā toduporopu masīña marīmi'quere cū wiogu nisere masīcā weemi. Yu'ure ējōpeotirāma queose me'rā wereno'o. ¹² Tojo weerā yu'u weesere ī'amirā, ī'amasīsome. Yé cjasere tu'omirā, tu'omasītirā tojarāsama. Na ña'arō wee'quere du'u ducayutitjārā, acobojo se sērīsome, nicu niwī Jesú.

Jesú cū queose o'o'quere “A'tiro nisī'rīrō wee'e” ni were'que ni'i

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Apeye narē ninemocu niwī:

—¿Musā yu'u queose o'o'quere tu'oweti? To pūrīcārē a'tere tu'otirā, ¿de'ro wee apyepure tu'obosau? ¹⁴ Otese capere otegu, yé quetire wregu weronojō nisami.

¹⁵ Masā āpērā ma'apu otese cape buruque'a'que weronojō nisama. Na, yé quetire tu'osama. Be'ro wātī a'ti, na tu'omi'quere ē'mape'ocā'sami. ¹⁶ Āpērā ūtāpaga wa'teropu doqueque'a'que peri weronojō nisama. Yé quetire añurō e'catise me'rā tu'osama. ¹⁷ Na tojo tu'omirā, nu'cōrī marīrā weronojō nisama. Narē mejēcā wa'acā, o āpērā te quetire ējōpeose bu'iri narē tu'ticā, maata ējōpeodu'ucā'sama. ¹⁸ Āpērā otese cape pota wa'tero doqueque'a'que weronojō nisama. Yé quetire tu'oma, tu'orā pe'e. ¹⁹ A'ti umuco cjasere pe'ere wācūyu'ruoquejocā'sama. No'o de'ro nisere haripejayu'ruasama. Na tojo niseticā, a'te narē dojorēcā'sa'a. Na tu'o'quere acobojo, dūca marīrā weronojō tojasama. ²⁰ Āpērā pe'e yé quetire tu'orā, añurō ējōpeosama. Na tojo weerā peje ducati'caro weronojō nisama. Otese cape di'ta añurō buruque'a'que weronojō nisama. Āpērā treinta peri ducati'caro weronojō nisama. Āpērā sesenta peri, āpērā cien peri ducati'caro weronojō niburosama, ni ucūcu niwī Jesú.

Jesú sī'ocja me'rā queose o'o'que ni'i

(Lc 8.16-18)

²¹ Apeye queosere werenemocu niwī:

—Masã sî'ocjare acaro docapũ sî'otisa'a. Tojo nicã na cãrîrõ docapũ sî'odupotisama. Tojo weronojõ o'orã, nipe'tiropũ sî'odutirã ù'muarõpũ yoosama. ²²⁻²³ A'te weronojõ toduporopũ masã masîno'ña marî'quere masîno'rõsa'a. Ya'yioropũ ní'que quẽ'rã bajarosa'a. O'meperi cõorãnojõ a'tere añurõ tũ'oya, nicũ niwî. Yé queti masîno'ña marîmi'que be'ropũre sî'ocja bo'reyuro weronojõ masîpe'ticã'no'rõsa'a ní'gũ, tojo nicũ niwî.

²⁴ A'tiro ninemocũ niwî tja:

—Mũsã tũ'osere añurõ tũ'oña'nũrũña. Yé quetire tũ'o ãjõpeo'caronojõta Õ'acũ mãsãrẽ tũ'omasîsere o'ogũsami. Añurõ tũ'orãrẽ Õ'acũ nemorõ añuse o'ogũsami. ²⁵ Yũ'u bu'ese tũ'o ãjõpeonemorãrẽ Õ'acũ mãsîse o'onemogũsami. Æpẽrã yũ'u bu'esere tũ'osî'rîtibutiarã pe'ere na mãsîmi'quere ã'mape'ocã'no'rãsa'a, nicũ niwî Jesú.

Jesú otese cape bũcũamũjãse me'rã queose o'o'que ni'i

²⁶ Jesú apeye queose o'onemocũ niwî:

—Yũ'u bu'ese, Õ'acũ wiogũ nise ni'cũ mãsũ otese capere otero weronojõ ni'i. ²⁷ Otetojan'cõ, cũ ì'anũrũtimigũ, wa'a wa'asami. Be'ro ùmũcori, ñamirî yóacãta yũ'rũsa'a. Te nũmũrîrẽ, te ñamirîrẽ cũ ote'que te ùaro pî'rî bũcũasa'a. Cũ tojo wa'asere mãsîtisami. ²⁸ Cũ ote'que ì'anũrũña marîrõ te di'tapũre pî'rîsa'a. Ne waro pî'rîwijamũ'tãsa'a. Be'ro pupi, be'ropũta te peri dũca o'osa'a mãjã. ²⁹ Te peri ñaica be'ro cũ tere tũ'rẽgũ wa'asami. Tere tũ'rẽrîtero ejacã, tojo weesami, nicũ niwî Jesú.

Jesú mostaza wãmetise cape me'rã queose o'o'que ni'i

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesú narẽ werenemocũ niwî:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsa'a nisere a'te queose me'rã weregati. ³¹ A'tiro ni'i. Ni'cã mostaza cape ote'que weronojõ ni'i. Ti caperota cã'caperoacã waro ni'i. ³² Tócapeacã nimirõ, otẽca be'ro pî'rîrõpũ pajibutiacũ yucũgũ pî'rîsa'a. Pacase dũpũritisa'a. Mirîcũa tigũpũ acoroápesasama. Õ'acũ wiogũ nise oteri pe cã'peacã weronojõ nũ'cãsa'a. Be'ro pajicũ bũcũa'caro weronojõ nipe'tiropũ cũ ye queti se'sa wa'asa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsa'a ní'gũ, tojo werecũ niwî.

Jesú mãsãrẽ queose me'rã bu'e'que ni'i

(Mt 13.34-35)

³³ Jesú cũ ye quetire bu'égũ, peje queose me'rã bu'emũjãcũ niwî. Na tũ'omasîrõ ejatuario bu'ecũ niwî. ³⁴ Narẽ bu'égũ, queose marîrõ wereticã weeticũ niwî. Cũ bu'erã pe'ere na se'saro nicã, nipe'tisere te queosere “A'tiro nisî'rîrõ wee'e”, ni werepe'omũjãcũ niwî.

Jesú wî'rõrẽ, tojo nicã pã'cõrîrẽ yũsũodijo'que ni'i

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Jesú mãsãrẽ otese me'rã queose wérẽca nũmũrẽta na'isãjãri cura cũ bu'erãrẽ a'tiro nicũ niwî:

—Te'a siaquiji ditara sumutopũ, nicũ niwî.

³⁶ Cũ tojo nicã tũ'orã, na yucũsũ sãñacawũpũ Jesure miipẽ'acãrã niwã. Masã pe'e na ní'caropũta tojacã'cãrã niwã. Apeyepawũ quẽ'rã na me'rã pẽ'acaro niwũ. ³⁷ Na pẽ'arî cura wî'rõ ùpũtũ a'ticaro niwũ. Pã'cõrî yucũsupũre paaquesãamũjãcaro niwũ. Tojo wa'acã, tiwũ mirîdijaropũ weecaro niwũ. ³⁸ Tojo wa'ari cura Jesú pe'e siropũ cũ dũpoare apeyenojõ me'rã ãotutjãgũ cãrîsãñacũ niwî. Tojo wa'acã ì'arã, cũ bu'erã cũrẽ wã'cõcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿Ûsãrẽ bu'égũ, mũ'u ì'aweti? Marî mirîrãta wee'eba, nicãrã niwã.

³⁹ Na tojo nicã tũ'ogũ, Jesú wã'cãnũ'cã, wî'rõrẽ yũsũocũ niwî. Pã'cõrîrẽ a'tiro nicũ niwî:

—Di'tamarîãña, nicũ niwî.

Cũ tojo nicã, wî'rõ di'tamarîa wa'acaro niwũ. Nipe'tise yũsũdijape'tia wa'acaro niwũ.

⁴⁰ Be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ nicũ niwî:

—¿De'ro weerã tocã'rõ uiati? ¿Mũsãrẽ ãjõpeose marîbutiati? nicũ niwî.

41 Na uputu waro ucua'cārā nitjārā, na basu a'merī ucūcārā niwā:
—¿Noanojō nisariba ā'rī? Cūrē wī'rō, pā'cōrīputa tu'omaatidojacā'a, nicārā niwā.

5

Jesú wātīa sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

1 Jesú cū bu'erā me'rā Galilea cja ditarare pē'a, Gerasa wāmetiropu pē'ajacārā niwā.
2 Jesú yucusupu ní'cu majānu'cārī cura ní'cū wātīa sājāno'cu wērī'cārārē yaaropu ní'cu
Jesú tiropu a'ticu niwī. 3 Cū masāperi wa'teropu ninu'cūcu niwī. Ne ní'cū cūrē
du'tecūumasīticārā niwā. Cōme dari me'rā quē'rārē ne basioticarō niwū. 4 Pejetiri
cōme dari me'rā cū omocārīrē, cū du'pocārīpu du'tecūumicārā niwā. Te darire
wejesuremujācu niwī. Ne ní'cū pōtēoticārā niwā. 5 Umūcori, ñamirīrē cū ūrūpagupu,
masā boa'cārārē na yaa'caropu caricūsjamujācu niwī. Ūtāperi me'rā cū basuta cū
upure dotesija, cāmida'remujācu niwī. 6 Cū Jesure yoaropu ī'agūta omawā'cāti, cū tiro
ejaque'acu niwī. 7-8 Jesú cūrē a'tiro nicu niwī:

—Wātī ā'rīpure sājāgū wijaaya.

Cū tojo nicā tu'ogu, uputu caricūse me'rā Jesure nicu niwī:

—Jesú Ō'acū u'musepu nigū macū, ¿de'ro weegu yū'ure caribogu a'tiati? Mū'u pacu
ī'orōpu sērī'i. Yū'ure ña'abutiario p'eticā weeticā'ña.

9 Be'ro Jesú cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro wāmetiti? nicu niwī. Cū pe'e yū'ticu niwī:

—Legión wāmeti'i. Pājārā wātīa ūsā nicā'a nīgū, tojo nicu niwī.

10 Jesure uputu waro “Ūsārē ape di'tapu cō'aō'oticā'ña”, ni sērīcārā niwā. Totā
tojasī'rīrā, tojo nicārā niwā. 11 Tojo wa'ari cura titare ūrūgū pu'to pājārā yesea ba'a
nu'cūcārā niwā. 12 Narē ī'arā, wātīa a'tiro ni Jesure sērīcārā niwā:

—Ūsārē yesea tiro o'óya. Ūsā napure sājāarāti, nicārā niwā.

13 Jesú “Tojota weeya”, nicu niwī. Tojo weerā na masūpure ní'cārā wijaa, yeseapure
sājāacārā niwā. Topure pājārā yesea puati mil wa'tero nicārā niwā. Yesea wātīa sājāáca
be'ro opa tu'rūpu omamaati, ditarapu doqueñojā, mirīpe'tia wa'acārā niwā.

14 Tojo wa'acā, yesea co'terā a'tiro weecārā niwā. Na uputu ucuarā macāpu, cāpūpu
omawā'cā, weresterā wa'acārā niwā. Na wercā tu'orā, masā nipe'tirā ī'arā wa'acārā
niwā. 15 Jesú tiropu ejarā, wātī sājāno'cure ī'acārā niwā. Cū su'ti sāña, añurō wācūse
cūogu dujicu niwī. Cūrē ī'arā, uise me'rā nicārā niwā. 16 Jesú masūrē wātīarē
cō'awīrō'quere ī'a'cārā nipe'tise cūrē wa'a'quere wercārā niwā. Tojo nicā yeseare
wa'a'que quē'rārē wercārā niwā. 17 Tere tu'orā, masā tocjārā Jesure tutuaro me'rā
“Mū'u a'ti di'tapure niticā'ña, aperopu wa'aya”, nicārā niwā.

18 Be'ro Jesú tojo nicā tu'ogu, yucusupu mujāsājācu niwī. Tojo weecā, wātī cūomi'cu
Jesure uputu sērīmicu niwī:

—Yū'u quē'rā mū'u me'rā wa'aguti. 19 Jesú cūrē “Te'a”, niticu niwī. A'tiro pe'e nicu
niwī:

—Mū'u ya wī'ipu tojaagusa'a. Tojaa, mū'u acawererā nipe'tirārē nipe'tise yū'u mū'urē
wee'quere werepe'ocā'ña. Tojo nicā yū'u mū'urē pajaña'gū wee'quere weregu wa'aya,
nicu niwī.

20 Tojo weegu cūrē wa'a'quere weregu wa'acu niwī. Decápoli wāmetise macārīpu
nipe'tise Jesú cūrē wee'quere wercu niwī. Nipe'tirā cū weresere tu'orā, ucua wa'acārā
niwā.

Jairo macōrē, tojo nicā dí mejā cūogore Jesú yū'rūo'que ni'i
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Jesú wātīarē cō'awīrōca be'ro ape pā'rēpu ní'cu pē'ajacu niwī tja. Pē'ata, ditara
sumutopu nu'cūrī cura cū tiropu pājārā masā nerēcārā niwā. 22 Topure ní'cū na nerērī
wī'i wioogu Jairo wāmetigu etacu niwī. Jesure ī'agū, cū tiro ejaque'acu niwī. 23 Cūrē
yū'rūodutigū uputu sērīcu niwī:

—Yũ'u macõ wērīgõpũ weeamo. Te'la yũ'u me'rã. Mũ'u core ñapeose me'rã yũ'rũgosamo. Tojo weecã, masãgõsamo, nicũ niwĩ.

²⁴ Jairo tojo nicã tũ'ogũ, Jesú cũ me'rã wa'acu niwĩ. Topũ wa'acã, pãjãrã masã cũrẽ siruturã tuumaawã'cãcãrã niwã. ²⁵ Na masã pãjãrã wa'teropũ ni'cõ numio dí mejã dutitigo nico niwõ. Co tere dutitiro doce cũ'marĩ yũ'rũcaro niwũ. ²⁶ Duturuã pãjãrã na ocoyemicã, pũrõ waro p'letico niwõ. Co niyeru cõomi'quere narẽ wapayemigõ, tojaque'la wa'aco niwõ. Ne duti tũ'otico niwũ. Yũ'rũronojõ wa'ago, pũrõ waro wa'aco niwõ. ²⁷ Jesú masãrẽ yũ'rũosere tũ'oco niwõ. Tere tũ'ogo, Jesú sã'ema masã wa'teropũ ejanũ'cã, cũ yaro su'tirote da'raña'co niwõ. ²⁸ “Yũ'u cũ ya su'tiro da'raña'se me'rãta yũ'rũgosa'a” ni wãcũgõ, tojo weeco niwõ. ²⁹ Co da'raña'se me'rã co duti maata bu'anũ'cã wa'acaro niwũ. Co basu maata tũ'oña'co niwõ. ³⁰ Maata Jesú “Yũ'u tutuaro me'rã ni'cõrẽ yũ'rũoasũ”, ni tũ'oña'cũ niwĩ. Majãmiĩ'a, masãrẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Noa, yáro su'tirote da'raña'ti?

³¹ Tere tũ'orã, cũ bu'erã cũrẽ yũ'ticãrã niwã:

—¿Mũ'u ĩ'aweti? Masã pãjãrã tuuwã'cãcã ĩ'amigũ, “¿Noa, yáro su'tirote da'raña'ti?” ¿ni sãrĩtiña'ti? nicãrã niwã.

³² Na weremicã, Jesú ¿noa, yáro su'tirote da'raña'pari? níngũ, nipe'tirãrẽ ĩ'ama'cũ niwĩ. ³³ Tojo weecã, cũ yũ'rũono'co uigo narããgõta, cũ tiropũ ejaque'aco niwõ. Co cũ yũ'rũo'quere masĩco niwõ. Tojo weego cũrẽ diajũ wereco niwõ.

³⁴ Jesú core nicũ niwĩ:

—Mũ'u ějõpeotĩagõ, yũ'rũono'copũ toja'la. Duti marĩgõ e'catise me'rã tojaaya, nicũ niwĩ.

³⁵ Jesú core ucũrĩ cura Jairo ya wi'icjãrã na tiropũ ejaçãrã niwã. Topũ ejarã, Jairore a'tiro nicãrã niwã:

—Mũ'u macõ wẽrĩa wa'amo. Marĩrẽ bu'egũre tocã'rõta caribodu'uya, nicãrã niwã.

³⁶ Jesú narẽ tũ'ope'otimigũta, Jairore a'tiro nicũ niwĩ:

—Ucũatiguta. Tojo weronojõ o'ogũ, yũ'ure ějõpeoya.

³⁷ Jesú cũ me'rã pãjãrã wa'acã uaticũ niwĩ. A'ticũrã dia'cũ pijicũ niwĩ. Pedro, Santiago, cũ acabiji Juãrẽ pijicũ niwĩ. ³⁸ Jesú judío masã nerẽrĩ wi'iwogũ ya wi'ipũ ejaçũ niwĩ. Topũ ejaçũ, masã uti, ðũjariwã'la caricũcũsiarã pãjãrã ĩ'acu niwĩ. ³⁹ Ti wi'ipũ sãjãagũ, to masã pãjãrã nirãrẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ caricũ, utiti? Wĩ'magõ wẽrĩtimo. Cãrĩgõ weemo, nicũ niwĩ.

⁴⁰ Cũ tojo nicã, ti wi'ipũ ní'cãrã mejõ bujicã'cãrã niwã. Be'ro Jesú nipe'tirãrẽ wijaaduticũ niwĩ. Na wijããca be'ro wĩ'magõ pacũre, pacore, cũ bu'erã ĩ'tiarãrẽ co pesari tucũpũ pijisãjãacũ niwĩ. ⁴¹ Topũ sãjãtagũ, co omocãrẽ ñe'e, arameo me'rã nicũ niwĩ:

—Talita, cumi. Tojo níngũ, “Wĩ'magõ, wã'cãnu'cãña” níngũ, tojo nicũ niwĩ.

⁴² Cũ tojo nirĩ cura wĩ'magõ doce cũ'marĩ cõogo wã'cãnu'cã, sijaco niwõ. Co masãcã ĩ'arã, na ucũayũ'rũa wa'acãrã niwã. ⁴³ Jesú tojo wee'quere tutuaro me'rã ãpẽrãrẽ ne weredutiticũ niwĩ. Be'ro “Wĩ'magõrẽ ba'ase eçaya”, nicũ niwĩ.

6

Jesú cũ ya macã Nazarepũ dajatojaa'que ni'i

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jesú Capernaupũ ní'cũ cũ ya macãpũ tojaacã, cũ bu'erã quẽ'rã wa'acãrã niwã. ² Judío masã soowũari nũmũ nicã, Jesú na nerẽwũari wi'ipũ bu'ecũ niwĩ. Pãjãrã masã cũ bu'esere tũ'orã, tũ'omarĩacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿No'opũ bu'epari ã'rĩ a'te nipe'tise pejere? ¿Noa ã'rĩrẽ tocã'rõ masĩsere o'opari? ¿A'te cũ wee'lose quẽ'rãrẽ no'opũ bu'epari? ³ ã'rĩ capiteru, María macũ nimi. Santiago, José, Juda, Simó ma'mi nimi. Cũ acabijirã numia quẽ'rã a'to marĩ wa'teropũ nima, nicãrã niwã. Tere wãcũrã, cũrẽ ne ějõpeosĩ'rĩticãrã niwã. ⁴ Na tojo nicã tũ'ogũ, Jesú a'tiro nicũ niwĩ:

—Nipe'tirã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũrẽ tũ'o ějõpeosama. Cũ ya di'tacjãrã, cũ acawererã waro, cũ ya wi'icjãrã dia'cũ cũrẽ ějõpeotisama, nicũ niwĩ.

⁵ Ējōpeoti'que ye bu'iri Jesú topure peje narē wee'omasiticu niwī. A'te dia'cūrē weecu niwī. Pejetirāta duitirārē omocā ñapeo yu'ruocu niwī. ⁶ Na ějōpeotica ĩ'agū, ucayurucay niwī.

Jesú cū bese'cārārē bu'edutio'o'que ni'i

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nazare ti macā pu'toacā nise macārīpu bu'ecusiacu niwī.

⁷ Na docere cū pu'topu pijigu, pwarērā dia'cū o'ónucācu niwī. Narē wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōmasisere o'ocu niwī. ⁸ Ne apeyenojō miadutiticu niwī. Na tuacju me'rā dia'cū wa'aduticu niwī. Ne pu'enojō, ajuronojō, niyeru miadutiticu niwī. ⁹ Na sapatu sñāse caseri me'rā dia'cū, tojo nicā su'ti na sñāse me'rā dia'cū wa'aduticu niwī. ¹⁰ A'tiro nicu niwī:

—Musā wi'ipū sājāarā, ti macāpu musā niatjo pōtēorō tojaque'aya. ¹¹ No'o musārē aperopu ñe'eticā, musā ucūsere tu'osī'rīticā, tore wijawā'cāña. Tore wijarā, ti macā cjase di'ta wā'a'quere paastecō'aña. Tojo weerā musā “A'ti macācjārā bu'iritima”, ni ĩ'orāsa'a. Diacjūta nigūti. Ō'acū masārē beseatji nūmu nicā, ti macācjārā musārē ñe'eti'cārārē a'tiro weegusami. Sodoma, Gomorracjārārē bu'iri da're'caro nemorō narē da'regusami, nicu niwī Jesú.

¹² Cū tojo nīca be'ro na wa'a wa'acārā niwā. Wa'a, masārē “Musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayuya”, nicārā niwā. ¹³ Tojo nicā pājārā wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōcārā niwā. Pājārā duitirārē u'se me'rā wa're, narē yu'ruomujācārā niwā.

Juā masārē wāmeyeri masūrē tojo wee wējēcārā niwā nise ni'i

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nipe'tiropu Jesú weesere tu'ose'sa wa'acārā niwā. Herode ti di'ta wioqu quē'rā tu'ocu niwī. Tere tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Juā masārē wāmeyeri masū wējēno'cupu nimigū, masāgū masāpī. Tojo weetigu mejēta cū peje waro wee'otutuayurūami, nicu niwī.

¹⁵ Āpērā pe'e a'tiro nicārā niwā:

—Nitimi. Cū dūporocjūpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Elía masāgū masāpī, nicārā niwā.

Tojo nicā tja āpērā a'tiro nicārā niwā:

—Dūporocjārā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā weronojō nígū nisasami, nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicā tu'ogu, Herode nicu niwī:

—Todūporo yu'u dūpoa dutesureduti'cu Juā wāmeyeri masū nisasi. Cūta ni'cārōacārē masāpī, nicu niwī.

¹⁷ Herode todūporopu Herodía wāmetigo ye bu'iri Juārē bu'iri da'reri wi'ipū miaa, dū'tecūuduticu niwī. Herodía cū acabiji Felipe nūmo nico niwō. Tojo nimicā, Herode pe'e cū acabiji catimicā, core ē'ma, nūmoticu niwī. ¹⁸ Cū tojo weecā ĩ'agū, Juā wāmeyeri masū Herodere a'tiro nicu niwī:

—Mū'u acabiji nūmorē nūmoticā, ña'a ni'i. Core cuotica'ña, nicu niwī.

¹⁹ Cū tojo nise bu'iri Herodía Juā me'rā a'pepūrīgō, cūrē wējēsī'rīco nimiwō. Tojo wācūmigō, wējēmasitico niwō. ²⁰ Herode pe'e Juārē añugū, bu'iri moogū nimi nígū, nūcūi'ase me'rā tu'oña'cu niwī. Tojo weegu co ña'arō weesī'rīsere weedutiticu niwī. Juā ucūsere tu'omasītimigū, añurō tu'sase me'rā tu'ocu niwī, tu'ogu pe'e. ²¹ Herodía Juārē ĩ'atu'tigo nitjāgō, Herode cū bajuáca nūmu bosenu mu weeri cura Juārē co wējēsī'rī'quere bocaejajeco niwō. Ti nūmurē Herode bosenu wéegu, cū me'rā da'rārārē pijinerēcu niwī. Tojo nicā surara wiorārē, Galilea di'tacjārā wiorā nirānojōrē pijiocu niwī. Pijio, narē su'ori ba'acu niwī. ²² Na ba'aropu Herodía macō sājāa, basai'oco niwō. Co basai'osere Herode, āpērā cū me'rā ba'adujirā tu'sayurucārā niwā. Tojo weegu Herode nicu niwī core:

—No'o mū'u hasenojōrē sērīcā, mū'urē o'oguti, nicu niwī.

²³ Tojo weegu masā ī'orōpū “Nisooro marīrō no'o yū'u dutiri di'ta deco me'rā mu'u sērīcā, o'omasī'i”, nicu niwī. ²⁴ Be'ro co paco tiro wa'a, sērītiña'co niwō:

—Ma'u, ĵñe'enojōrē sērīgōsari cārē? nico niwō.

Co paco yū'tico niwō:

—Juā wāmeyeri masū ya dūpoare dutesure miitidutiya, nico niwō.

²⁵ Be'ro maata Herode tiropū wa'a, cārē nico niwō:

—Ni'cārōacāta bapapū Juā wāmeyeri masū ya dūpoare dutesure misāa o'oya, nico niwō.

²⁶ Co tojo nicā tu'ogu, Herode bujawetiya'ruacu niwī. Cū nipe'tirā to nerē'cārā tu'oropū “No'o mu'u sērīsere o'oguti” nī'cu niyucā, de'ro weeta basioticarō niwū. Tojo weegu cū “O'owe'e”, nīmasīticu niwī. ²⁷ Be'ro maata ni'cū surarare Juā ya dūpoare dutesure miitidutio'ocu niwī. ²⁸ Tojo weegu surara bu'iri da'reri wi'ipū wa'a, Juā ya dūpoare dutesure, bapapū misāa miacu niwī. Be'ro cū Herode core o'ocu niwī. Co pe'e quē'rā co pacopure o'oturiaco niwō.

²⁹ Juārē tojo weese quetire tu'orā, cū bu'esere sirutu'cārā cū upure mii, yaarā wa'acārā niwā.

Jesú ni'cāmocūsetiri mil umuarē ba'ase eca'que ni'i

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesú besecū'cārā na bu'ecusiaca be'ro Jesú tiropū dajacārā niwā. Daja, cū tiro nerē'cārā niwā. Nipe'tise na wee'quere, masārē bu'e'quere werecārā niwā.

³¹ Tu'ajanū'cōca be'ro Jesú narē “Te'a sijācatirā masā marīrōpū”, nicu niwī.

Masā na tiropū na'irō wa'amūjāyucā, na ba'anūcūaticārā niwā. ³² Tojo weegu Jesú, cū bu'erā me'rā na se'saro yucusupū mūjāsājāa, masā marīrōpū wa'acārā niwā. ³³ Pājārā na wa'acā ī'acārā niwā. Tojo weerā Jesure ī'a'cārā, cū wa'aropū nipe'tise macārīcārā omasirutuwā'cācārā niwā. Na dūporo na pē'atatjore yucuetojacārā niwā. ³⁴ Be'ro Jesú yucusupū sāña'cu dujinū'cāgū, masā pājārārē ī'agū, pajaña'cu niwī. “Oveja co'tegu moorā weronojō nima”, ni tu'oña'cu niwī. Tojo weegu narē peje bu'enū'cācu niwī.

³⁵ Ņamica'apū cū bu'erā cū tiro eja, a'tiro nicārā niwā:

—Ņamica'apū ni'i. A'topure ne masā marīma. ³⁶ Tojo weegu masārē macārīpū no'o pu'to nise macārīpū tojaadutiya. Topū duuba'arā wa'ato. Ba'ase mooma, nicārā niwā.

³⁷ Jesú narē yū'ticu niwī:

—Mūsā narē ba'ase ecaya.

Na pe'e cārē yū'ticārā niwā:

—ĴOcho mujīpūrī cārō da'rawapata'ase me'rā ūsā pá duurā wa'arāsari ā'rārē ecajā? nicārā niwā.

³⁸ Jesú narē yū'ticu niwī:

—ĴMūsā dicuse pá cūoti? Ĵ'arā wa'aya.

Na ī'atoja, cārē werecārā niwā:

—Ni'cāmocuse pá, tojo nicā puarā wa'i niama, nicārā niwā.

³⁹ Be'ro ni'cārē cururi masārē tá bu'ipū dujuduticu niwī. ⁴⁰ Tojo weerā na ni'cārē cururire cien masā dujicārā niwā. Apeye cururire cincuenta masā dujiburocārā niwā.

⁴¹ Be'ro Jesú te ni'cāmocuse pārē, na wa'i puarārē mii, umuarōpū ī'amorō, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanū'cō, pārē pe'este, cū bu'erārē masārē etidutigū o'ocu niwī. Wa'i quē'rārē mejārōta weecu niwī. ⁴² Nipe'tirā ba'a yapicārā niwā.

⁴³ Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneocārā niwā. ⁴⁴ Tere ba'a'cārā umua se'saro ni'cāmocūsetiri mil nicārā niwā.

Jesú acopū sija'que ni'i

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Jesú masārē ba'ase ecāca be'ro maata cū bu'erārē ditarapū pē'ayuduticu niwī. Narē cū dūporo Betsaidapū ejayudutigū o'ócu niwī. Cū pe'e masārē we'eritigū weecu niwī.

⁴⁶ Narē we'eritica be'ro ūrūgūpū űbuegū mūjācu niwī. ⁴⁷ Na'íca be'ro yucusū ditara

decopu nicaro niwũ. Jesú pe'e majārõpũre ni'cũta nicu niwĩ. ⁴⁸ Wĩ'rõ na pẽ'arõta weepõtẽocarõ niwũ. Tojo weegu Jesú na wajawã'cãmasĩticã ì'acu niwĩ. Bo'remujãtiri cura Jesú na tiropu wa'agu, acopu sijawã'cãcu niwĩ. Cã'rõ narẽ yu'ruacu nimiwĩ. ⁴⁹ Tojo wa'ari cura cũ acopu sijawã'cãticã ì'acãrã niwã. Cũrẽ ì'arã, masũ wẽrĩ'cu wãtĩ nisami nĩrã, caricũcãrã niwã. ⁵⁰ Na nipe'tirã cũrẽ ì'arã, ucuape'tia wa'acãrã niwã. Tojo weegu Jesú maata narẽ a'tiro niqejocu niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Yu'u ni'i. Uiticã'ña, nicu niwĩ.

⁵¹ Be'ro na sãnarjũpu mujãsãjãrĩ cura wĩ'rõ di'tamarĩa wa'acaro niwũ. Tere ì'arã, uputu ucua, ì'amarĩacãrã niwã. ⁵² Pã me'rã cũ wee'õ'quere na añurõ waro tũ'omasĩbutiaticãrã niwã yujũpu. Tojo weerã ucua yu'ruacãrã niwã.

Jesú Genesarepu dutitirãrẽ yu'ruo'que ni'i

(Mt 14.34-36)

⁵³ Na ti ditarapũre pẽ'a, Genesare wãmetiropu ejaçãrã niwã. Topu ejarã, na yawu yucũsure du'tepo'o, majãcãrã niwã. ⁵⁴ Topu na majãnu'cãrĩ cura tocjãrã maata Jesure ì'amasĩcãrã niwã. ⁵⁵ Tojo weerã na nipe'tiropu omawã'cã, dutitirãrẽ na cũnase me'rã Jesú no'o wa'aro miamujãcãrã niwã. ⁵⁶ No'o cũ wa'ari macãpu, sumutopu, cãpũpu, no'o bajuyoro cũ yu'ruatjopu dutitirãrẽ miaa, cũumujãcãrã niwã. Jesure a'tiro sãrĩcãrã niwã:

—Mũ'u quẽ'rã ãsãrẽ cã'rõ mũ'u yaro su'tiropu ñe'eña'duticureya, nicãrã niwã. Nipe'tirã ñe'eña'cãrã duti yu'runo'pe'tia wa'acãrã niwã.

7

Masãrẽ ña'arõ wa'acã weese ni'i

(Mt 15.1-20)

¹ Ni'cã numu fariseo masã, tojo nicã ni'cãrẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesú tiropu ejaçãrã niwã. Na Jerusalẽpu ní'cãrã wa'acãrã niwã. ² Jesú bu'erãrẽ ni'cãrẽrãrẽ omocoetimirã ba'acã ì'acãrã niwã. Ba'ase duporo na weewaronojõ weeticãrã niwã. Tojo weerã ña'arã weronojõ ì'ano'cãrã niwã. ³ Fariseo masã, nipe'tirã judío masã na ñecũsumu weemujãti'quere a'tiro weesirutucãrã niwã. Pejetiri omocoeca be'ropu dia'cũ ba'acãrã niwã. ⁴ Na ba'ase duurã eja'cãrã quẽ'rã mejãrõta weecãrã niwã. Na ñecũsumu wee'caronojõta weesirutucãrã niwã. Na sĩ'rĩse pare, piosãase pare, cõme me'rã wee'queparure, na soo dujisere coemujãcãrã niwã. Na tojo weetirã, Õ'acũ ì'orõpu ña'arã nibosa'a nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁵ Tojo weerã Jesú bu'erã omocoeticã ì'arã, Jesure sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã mũ'u bu'erã marĩ ñecũsumu weemujãti'quere weesirutuweti? Na omocoetimirã ba'arã, ña'arõ weerã weema, nicãrã niwã.

⁶ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ Isaía duporocjũpu Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ a'tiro ni ojacu niwĩ:

“Á'rã masã usero me'rã dia'cũ yu'ure ãjõpeoma.

Na tũ'oña'se waro pe'e no'opu nirõ nisa'a.

⁷ Tojo weerã na yu'ure ñubuepeose wapamarĩ'i.

Na bu'ese yu'u dutise mejẽta ni'i.

Masã dutise ni'i”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ.

⁸ Musã, masã na weemujãti'quere weesiruturãtirã, Õ'acũ dutise pe'ere du'ucũu'u, ni yu'ticu niwĩ.

⁹ A'tiro ninemocu niwĩ:

—Musã ñecũsumu weemujãti'quere weesiruturã, me'rĩse me'rã Õ'acũ dutise pe'ere weewe'e. ¹⁰ Moisé a'tiro nicu niwĩ: “Musã pacu, musã pacore ãjõpeoya. Narẽ ña'arõ ucũgũnojõrẽ wẽjẽcõ'ato”, nicu niwĩ. ¹¹ Musã pe'e masãrẽ a'tiro weeduti'i. “Musã pacure o musã pacore na apeyenojõ sãrĩcã, weetamusĩ'rĩtirã, ‘Corbán ni'i’, niña.” Tojo nĩrã, “Nipe'tise ãsã cõse musãrẽ weetamubo'quere Õ'acũrẽ o'o'quepu ni'i” nidutirã, tojo nisa'a. ¹² Musã tojo nĩrã, pacure, pacore “Ne weetamumasĩtisa'a”, nĩrã weesa'a. ¹³ A'tiro

wācūrā, Ō'acū dutisere tojowaro ī'acō'abutiācā'a. Mūsā ñecūsūmua weemujāti'quere wéerā, tojota pē'rīpejasirutu'u. Apeye peje na wee'quenojōrē weesirutubajaque'a'a, nicu niwī.

¹⁴ Narē tojo níca be'ro Jesú masārē pijio, nicu niwī:

—Yé cjasere tū'omasīrāti nírā, tū'orā a'tia. ¹⁵ Marī ūsero me'rā ba'ase mejēta Ō'acū ī'orōpū marīrē ña'arō wa'acā wee'e. Tojo weronojō o'oro, marī ya ūsero wijatise pe'e ña'arō wa'acā wee'e. ¹⁶ O'meperi cuorānojō a'tere añurō tū'oya, nicu niwī.

¹⁷ Be'ro Jesú pājārā tiropū ní'cu wa'acu niwī. Wa'a, wi'ipū sājāacu niwī. Be'ro topū cū queose were'quere cū bu'erā sērītiña'cārā niwā. ¹⁸ Jesú narē yū'ticu niwī:

—¿Mūsā quē'rā a'tere tū'omasīweti? Nipe'tise marī ba'asōrōsenojō Ō'acū ī'orōpū marīrē ña'arō wa'acā weewe'e. ¹⁹ Te marī ba'asōrōse ejeripō'rāpū wa'atisa'a. Paagapū ba'asōrōno'o. Be'ro yū'rūwija wa'asa'a, nicu niwī.

Tojo nígū, nipe'tise ba'ase añuse ni'i nígū, tojo nicu niwī.

²⁰ Jesú apeye werenemocu niwī:

—Masūpūre wijase pūrīcā cūrē ña'arō wa'acā wee'e. ²¹ A'tiro ni'i. Marī ña'arō wācūse po'peapū du'pocātiwijatisa'a. Apī nūmorē a'metārāsī'rīse, numiarē ña'arō weese, masārē wējēcō'ase ña'ase ni'i. ²² Tojo nicā yajase, apeyenojōrē ūaripejase, āpērārē ña'arō weese, āpērārē weesoose, marī ña'arō weesere du'utise wācūsepūta wijatī'i. Apeye tja, ūose, āpērārē ña'arō ucūse, āpērā yū'rūoro tū'oña'se, marī no'o ūaro weema'ase, te quē'rā wācūsepūta wijatī'i. ²³ A'te nipe'tise ña'ase po'peapū wijatī'i. Te pūrīcā Ō'acū ī'orōpū masārē ña'arō wa'acā wee'e, ni wercu niwī.

Judío masō nitigo ape di'tacjōpū Jesure ējōpeo'que ni'i
(Mt 15.21-28)

²⁴ Jesú Genesarepū ní'cu Tiro, Sidó wāmetise macārīpū wa'acu niwī. Topūre āpērā masīticā'to nígū, ni'cā wi'ipū sājāacu niwī. Tojo weemigū, masīcā'no'cu niwī. ²⁵ Maata wātī sājāno'co paco Jesú topū niapū nisere masīco niwō. Co a'ti, cū weetamusere sērīgōtigo, Jesú tiropū cūrē ējōpeogo, ejaque'aco niwō. ²⁶ Co ape macācjō Sirofeniciacjō nico niwō. Be'ro Jesú tiropū eta, wātī co macōpūre nigūrē cō'awīrōdutico niwō. ²⁷ Jesú core nicu niwī:

—Wī'marā pe'ere ecamū'tārōña'a. Marī na ba'amū'tātīmīcā, ba'asere ē'ma, diayiare doquecūcā ña'a ni'i, nicu niwī. A'tiro nígū, tojo nicu niwī. Judío masā pe'ere weetamumū'tārōña'a. Be'ropūta judío masā nitirārē weetamurōña'a nígū, tojo nicu niwī.

²⁸ Co cūrē yū'tico niwō:

—Yū'u wiogu, tojota ni'i, nírō. Diayiapūta mesa doca dujirā pō'rā ba'acā būrudijasere ba'asama, nico niwō. Judío masā nitirā quē'rā cārō mū'u añurō weesere ñe'emasīma nígō, tojo nico niwō.

²⁹ Co tojo nicā, Jesú yū'ticu niwī:

—Mū'u añurō wācū'u. Wātī mū'u macōpūre ní'cūre cō'awīrōtoja'a. Wa'agosa'a, nicu niwī.

³⁰ Be'ro co wi'ipū tojaa wa'aco niwō. Topū tojaatago, co macōrē co cūñarōpū pesacā ī'aco niwō. Wātī copūre nīmī'cu wijaatojacu niwī.

Jesú tū'otigure, ucūmasīfigure yū'rūo'que ni'i

³¹ Jesú Tiro wāmetiropū ní'cu wijawā'cācu niwī. Topū wijawā'cāgū, Sidó wāmetiropū, Decápoli nise macārīpū yū'rūacu niwī. To yū'rūaa, Galilea cja ditarapū ejacu niwī.

³² Topū ní'cū tū'otigure, añurō ucūwīrōmasīfigure Jesú tiro miacārā niwā. Jesure “Cūrē ñapeo yū'rūoya”, nicārā niwā. ³³ Tojo weegu Jesú cūrē apero, masā ī'atiropū miacu niwī. Topū cū ye omopicarire tū'otigu ye o'meperipū sīosōrōcu niwī. Be'ro ū'seco e'opeo, cū ya ñe'merōrē ñapeocu niwī. ³⁴ Be'ro ū'mūsepū ī'amorō ejerisājā, arameo me'rā a'tiro nicu niwī:

—Efata. “Pārīña” nígū, tojo nicu niwī.

³⁵ Cũ tojo nise me'rã cũ ye o'meperi pãrĩa wa'acaro niwũ. Cũ ya ñe'merõ ca'bia wa'a, añurõ ucũmasĩcu niwĩ. ³⁶ Tu'ajanũ'cõ, Jesú narẽ “Ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña”, nicũ nimiwĩ. Cũ narẽ “Ne cã'rõ weretibutiãcã'ña” nimicã, na nemorõ werepãacãrã niwã. ³⁷ Na ɯpũtu ï'amarĩa, a'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tisere añurõ weemi. Masã tu'otirãpũreta tu'ocã weesãjãmi. Ucũtirãpũreta ucũcã weesãjãmi, nicãrã niwã.

8

Jesú ba'paritisetiri mil ɯmũarẽ eca'que ni'i
(Mt 15.32-39)

¹ Jesú masãrẽ yũ'rũocaterore pãjãrã masã cũ tiropũ nerẽcãrã niwã. Be'ro na ba'ase toja wa'acãrã niwã. Tojo wa'acã ï'agũ, Jesú cũ bu'erãrẽ pijio, nicũ niwĩ:

² —Yũ'ũ ã'rãrẽ pajaña'a wa'asa'a. Na marĩ me'rã nirõ ï'tia nũmũ yũ'rũ'ũ. Tojo weerã na ba'ase toja wa'ama. ³ Na ye wi'seripũ yũ'ũ tojaaduticã, ɯjaboarã ma'apũ tu'omasĩse pe'tique'a wa'abosama. ãpẽrã yoabutiãropũ a'ti'cãrã nima, nicũ niwĩ Jesú.

⁴ Be'ro cũ bu'erã Jesure yũ'ticãrã niwã:

—Marĩ a'to masã marĩrõpũre ¿de'ro wee ã'rã pãjãrãrẽ ba'ase boca ecabosari? nicãrã niwã.

⁵ Jesú narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Dicũsepaga pá cũoti?

Na yũ'ticãrã niwã:

—Sietepaga cũo'o, ni yũ'ticãrã niwã.

⁶ Tojo nĩca be'ro Jesú masãrẽ dujiduticũ niwĩ. Cũ tepagare mii, cũ pacũ Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Be'ro, pe'é, cũ bu'erãrẽ masãrẽ etidutigũ o'ocũ niwĩ. Na masãpũre etituriãcãrã niwã. ⁷ Wa'ĩ o'majãrãcãrẽ pejetirãcã cũocãrã niwã. Jesú na quẽ'rãrẽ cũ pacũre e'catise o'otoja, mejãrõta tja etiduticũ niwĩ. ⁸ Nipe'tirã ba'a yapiyũ'rũacãrã niwã. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneo, miisãacãrã niwã. ⁹⁻¹⁰ Topũ ba'a'cãrã ba'paritisetiri mil wa'tero ɯmũa nicãrã niwã. Be'ro narẽ na ye wi'seripũ tojaadutigũ, Jesú cũ bu'erã me'rã yucũsũpũ mũjãsjãa, Dalmanuta wãmetiropũ wa'a wa'acũ niwĩ.

Jesure fariseo masã Õ'acũ tutuaro me'rã weẽ'odutimi'que ni'i
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Jesú cũ bu'erã me'rã Dalmanutapũ etacũ niwĩ. Topũ fariseo masã Jesure tutuaro me'rã ucũcãrã niwã. ¿Diacjũta Õ'acũ macũ nimiticũ? nĩrã, cũrẽ Õ'acũ tutuaro me'rã weẽ'oduticãrã niwã. ¹² Jesú na tojo nisere caributi, tu'satigũ, narẽ nicũ niwĩ:

—Aa. ¿De'ro weerã a'tocaterocjãrã weẽ'odutisari? Diacjũta nigũti. Ne cã'rõ narẽ weẽ'osome, nicũ niwĩ.

¹³ Be'ro narẽ cõ'awã'cãgũ, yucũsũpũ apaturi mũjãsjãa, ape pã'rẽpũ pẽ'a wa'acũ niwĩ.

Jesú queose o'o'que ni'i
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Ape pã'rẽpũ pẽ'arã, Jesú bu'erã na ba'atjere miaticãrã niwã. Pã ni'cãgãta cũocãrã niwã. ¹⁵ Be'ro Jesú narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Fariseo masã, tojo nicã Herode na ye levadura pá bũcũacã weesere mũsã tu'omasĩña, nicũ niwĩ.

¹⁶ Cũ bu'erã cũ nisere tu'otirã, na basu nicãrã niwã:

—Marĩ pá moocã, tojo nisami, nicãrã niwã.

¹⁷ Jesú na tojo nisere masĩgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã mũsã “Ba'ase moo'o”, niti? ¿Mũsã tu'omasĩweti yujupũ? Mũsã ejeripõ'rã butiyũ'rua'a. ¹⁸ Mũsã ye caperi me'rã ï'a'a. Mũsã ye o'meperi me'rã tu'o'o. ¿Tojo weemirã, yũ'ũ todũporopũ wee'quere wãcũtibutiati? ¹⁹ Todũporopũ ni'cãmocũsetiri mil masãrẽ ni'cãmocũsepaga pá me'rã ecawũ. ¿Dicũse pi'seri na ba'adu'a'quere seeneorĩ? nicũ niwĩ.

Cũ bu'erã cūrẽ yu'ticãrã niwã:

—Doce pi'seri seesãawũ, ni yu'ticãrã niwã.

²⁰ Jesú narẽ ninemocu niwĩ:

—Apeye quẽ'rã sietepaga pá me'rã ba'paritisetiri mil masãrẽ ecawu. Tita quẽ'rãrẽ ¿dicuse pi'seri seeneono'rĩ? nicu niwĩ.

Na cūrẽ yu'ticãrã niwã:

—Siete pi'seri seeneono'wũ, nicãrã niwã.

²¹ Na tojo níca be'ro Jesú narẽ nicu niwĩ:

—To pũrĩcã tere masĩmirã, ¿de'ro weerã tu'omasĩweti yujupu? nicu niwĩ.

Jesú Betsaidapũ caperi ĩ'atigure yu'rũo'que ni'i

²² Jesú cũ bu'erã me'rã ditarare pẽ'a, ape pã'rẽ Betsaida wãmetiri macãpũ pẽ'ajacãrã niwã. Topũ na ejacã, Jesú tiro ni'cũ caperi ĩ'atigure miiejacãrã niwã. Na Jesure a'tiro sãrĩcãrã niwã:

—Ã'rĩrẽ ñapeo yu'rũoya, nicãrã niwã. ²³ Tojo weegũ Jesú caperi ĩ'atigu ya omocãpũ ñe'e, macã sumutopũ tũawã'cãcu niwĩ. Be'ro Jesú cũ ye u'seco me'rã caperipũ tuuwa'recu niwĩ. Tojo weetojanũ'cõ, Jesú omocãrĩ me'rã cũ ye caperire ñapeocu niwĩ. Be'ro cũrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mũ'urẽ apeyenojõ bajumitito? nicu niwĩ. ²⁴ Cũ, cũ ye caperire ĩ'apãa, a'tiro nicu niwĩ:

—Masãrẽ ĩ'a'a, ĩ'agũ. Yucupagu weronojõ bajurã sijacã ĩ'a'a, nicu niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú cũ ye caperipũ apaturi ñapeonemocu niwĩ. Topũta cũ añurõ waro ĩ'abutiacu niwĩ. Nipe'tisere queoro ĩ'acu niwĩ. ²⁶ Be'ro Jesú cũrẽ cũ ya wi'ipũ o'ótõrõgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Macãpũ wa'aticã'ña. Ne ni'cũ tocjũrẽ yu'u mũ'urẽ yu'rũo'quere wereticã'ña, nicu niwĩ.

Pedro Jesure “Mũ'u Õ'acũ bese'cuta ni'i” ní'que ni'i

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Be'ro Jesú cũ bu'erã me'rã Cesarea Filipo wãmetiri macã pũ'to nise macãrĩpũ wa'acãrã niwã. Na to wa'aropũ cũ bu'erãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro masã ucũti yu'ure? nicu niwĩ.

²⁸ Na cūrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ãpẽrã mũ'urẽ “Juã wãmeyerĩ masũ nimi”, nima. Ãpẽrã “Dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Elía nimi”, nima. Ãpẽrã “No'o nigũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nigũ nisasami”, nima, nicãrã niwã.

²⁹ Be'ro Jesú narẽ sãrĩtiña'nemocu niwĩ tja:

—¿Mũsã waro, yu'ure de'ro wãcũti? nicu niwĩ. Cũ tojo nicã, Pedro yu'ticu niwĩ:

—Mũ'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i, nicu niwĩ.

³⁰ Pedro tojo ní'quere Jesú ne ãpẽrãrẽ weredutiticu niwĩ.

Jesú cũ wẽrĩatjere were'que ni'i

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Tu'ajanũ'cõ, cũ bu'erãrẽ a'tiro ni bu'enũ'cãcu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ pũrõ pi'etigusa'a. Tojo nicã judío masã bũcũrã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yu'ure uatirãsama. Yu'ure wẽjẽrãsama. Na tojo weemicã, i'tia nũmũ be'ro masãgũsa'a, nicu niwĩ. ³² Narẽ tu'ota basioro wereme'rĩcã'cu niwĩ. Tere tu'ogu, Pedro aperopũ Jesure pijiwã'cã, tu'ticu niwĩ. ³³ Be'ro Jesú majãmi'ã, cũ bu'erãrẽ ĩ'a, Pedore tu'ticu niwĩ:

—Wa'aya. Mũ'u wãtĩ weronojõ ucũ'u. Mũ'u Õ'acũ wãcũsere masĩwe'e. Masã na wãcũwũaronojõ wãcũ'u, nicu niwĩ.

³⁴ Be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ, tojo nicã masãrẽ pijio, werecu niwĩ:

—No'o yu'ure ãjõpeosirutugũnojõ cũ weesĩ'rĩrõnojõ weeticã'to. Yu'u uaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusĩ'rĩgũ “Jesure ãjõpeogu, wẽrĩbosau” nitigũta sirutuato.

³⁵ Yu'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yu'rũsĩ'rĩtigũ, yu'ure ãjõpeodu'ugũnojõ pecame'epũ

bajuriono'gūsami. Apī wējēsere uiti, yu'ure ējōpeonu'cūgūnojō pe'e yu'u me'rā catinu'cūgūsami. ³⁶ Ni'cū a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cū ejeripō'rā pe'ere bajuriogu, ĵne'enojōrē wapata'abosari? ³⁷ Pecame'epu wa'agu, cū ya ejeripō'rārē de'ro wee wapayewīrōmasītisami. ³⁸ A'ti turicjārā masā ña'arō weeri masā yu'ure ējōpeotirā nima. Na wa'teropu yu'ure, tojo nicā yé quetire bopoyasāticā'ña. Musā bopoyasācā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu a'tiro weegusa'a. A'ti turipure yu'u pacu asistese me'rā, cūrē wereco'terā me'rā apaturi a'tigu, yu'u quē'rā musārē bopoyasāgusa'a, nicu niwī.

9

¹ Jesú masārē, tojo nicā cū bu'erārē bu'éca be'ro apeye ninemocu niwī narē:

—Diacjū musārē wereguti. Ni'cārērā a'topu nirá yu'u tutuaro me'rā wiogu sājāgū a'ticā ī'atimirā, wērīsome, nicu niwī.

Jesú cū bajuse ducayu'que ni'i

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Ni'cā semana be'ro Jesú ūrūgū u'muacjupū mujācu niwī. Tigupure wa'agu, Pedro, Santiago, Juā na se'sarore miacu niwī. Topu na ī'orōpu Jesú cū bajusere ducayucu niwī.

³ Cū su'ti asistea wa'acaro niwū. Pūrō butise wa'acaro niwū. Ne a'topure te butise weronojō masā su'ti coetima. ⁴ Tojo wa'ari cura Elía, Moisé bajuanu'cā, Jesú me'rā ucūcā ī'acārā niwā. ⁵⁻⁶ Tere ī'arā, cū bu'erā ucuyurua wa'acārā niwā. Tojo weegu Pedro de'ro nīmasītigu, ucūquejocu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Wiogu, marī a'topu nicā añuyurua'a. I'tia wi'iacā weerā. Ni'cā wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerā, nicu niwī Pedro.

⁷ Be'ro ni'cā curua o'mecurua dijati, narē tuubi'acā'caro niwū. Ti curuapu ni'cū a'tiro ucūcā tu'ocārā niwā:

—Ā'rī yu'u macū uputu yu'u ma'igū nimi. Cū ucūsere tu'o ējōpeoya, nicu niwī.

⁸ Be'ro ī'aquejocārā nimiwā. Ne āpērā marīcārā niwā. Jesú ni'cūta nu'cūcu niwī.

⁹ Na ūrūgūpu ni'cārā dijarā, na topu ī'a'quere Jesú ne weredutiticu niwī.

—Be'ro yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu wērī masāca be'ropu wereya, nicu niwī. ¹⁰ Tojo weerā na se'saro tere tu'oña'cārā niwā. Na basu a'merī sērītiña'cārā niwā:

—ĵDe'ro nisī'rīrō weesari cū wérīca be'ropu masāse? nicārā niwā. ¹¹ Be'ro Jesure sērītiña'cārā niwā:

—ĵDe'ro weerā Moisé oja'quere bu'eri masā “Masārē yu'rūoacjū a'tise dūporo Elía a'timū'tāgūsami”, ni bu'eti?

¹² Jesú narē yu'ticu niwī:

—Musā nīrōnojōta Elía a'timū'tāgūsami. Cū nipe'tisere apomū'tāgūsami. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu ye cjasere a'tiro ni'i. “Cū pi'etigusami. Ūano'tigusami”, ni'i. ¹³ Yu'u pe'e musārē nigūti. Elía a'titojacu niwī. Cūrē Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nī'caronojōta queoro wa'acaro niwū. Masā cūrē no'o weesī'rīsere weecārā niwā, nicu niwī.

Jesú wi'magūrē wātī sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Na ūrūgūpu ni'cārā āpērā na me'rācjārā nirōpu dijatarā, pājārā masā nicā ī'acārā niwā. Āpērā quē'rā Moisé oja'quere bu'eri masā Jesú bu'erā me'rā uputu ucūcārā niwā.

¹⁵ Be'ro Jesú cū wācūña marīrō a'ticā ī'arā, nipe'tirā ī'amarīacārā niwā. Cū tiropu omawā'cā, añuduticārā niwā. ¹⁶ Jesú cū bu'erārē sērītiña'cu niwī:

—ĵNe'enojōrē tocārō ūrūsārā weeti na me'rā? nicu niwī.

¹⁷ Ni'cū na pājārā wa'teropu nigū yu'tiquejocu niwī:

—Ūsārē bu'egu, yu'u macū wātī sājāno'cure miitiapu. Yu'u macūrē ucūmasītīcā weemi. ¹⁸ Cū no'o wa'aro wātī cūrē ñe'e paaquecūumujāmi. Cū tojo weecā, useropu so'potu'u, cū upicarire cū'rīdiomujāmi. Tojo wa'agu, bu'amujāmi. Yu'u mu'u bu'erārē “Wātīrē cō'awīrōña”, nitojamiapu. Na pōtēotīama, nicu niwī.

¹⁹ Jesú narē nicu niwī:

—Musā ne ějōpeose moobutia'a. Yũ'u musārē yoacā bu'emicā, ne tu'omasīwe'e yujupũ. ¿No'ocā'rō yoacā musā yũ'ure ějōpeoticā wācūtutuagusari? Cũ wī'magūrē yũ'u tiro mii'tia, nicũ niwī.

²⁰ Cũ tiropũ miiejacā, wātī Jesure ĩ'agũ, wācũña marīrō wī'magūrē wērīacā weecu niwī. Cũ doqueque'a, tūrũmaacusia, ũseropũ so'potu'uacũ niwī. ²¹ Tojo wa'acā ĩ'agũ, Jesú wī'magũ pacũre sērītiña'cũ niwī:

—¿No'ocátero yoati a'te cūrē tojo wa'aro? nicũ niwī.

Cũ pacũ yũ'ticũ niwī:

—Wī'magũpũ tojo du'pocátiwī. ²² Pejetiri wātī cūrē wējēsī'rīgũ, pecame'epũ doqueque'a, diarũ doqueñojācā weemũjāmi. Mũ'urē basiocā, ũsārē pajaña'gũ weetamuña, nicũ niwī.

²³ Jesú cūrē nicũ niwī:

—Mũ'u ějōpeocāma, basiocā'a. No'o ějōpeorāma nipe'tise weeta basio'o, ni yũ'ticũ niwī.

²⁴ Tojo nicā tu'ogũ, wī'magũ pacũ caricũquejocũ niwī:

—Ějōpeo'o. Nemorō ějōpeonemocā weeya, nicũ niwī.

²⁵ Jesú masā pājārā na tiropũ omawā'cāticā ĩ'agũ, wātīrē cō'awīrōgũ, a'tiro nicũ niwī:

—Wātī ucūtīcā, tu'oticā weegũ, mũ'urē wijaaduti'i. Ā'rī wī'magũpure nigũ, wa'aya. Ne apaturi sājāanemotīcā'ña, nicũ niwī.

²⁶ Cũ tojo nicā, wātī caricũwijaagũ, wī'magūrē apaturi wērīacā weecu niwī. Cũ wijaagũ, cūrē wērī'cũ weronojō tojacā weecu niwī. Tojo weerā cūrē āpērā “Wērīa wa'ami”, nicārā nimiwā. ²⁷ Jesú pe'e cūrē omocāpũ ñe'e wejewa'cōcũ niwī. Tojo weecā, cũ wā'cānũ'cācũ niwī.

²⁸ Be'ro Jesú wi'ipũ sājācā, cũ bu'erā āpērā tu'otiropũ cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā ũsā wātīrē cō'awīrōmasītiapari? nicārā niwā.

²⁹ Cũ narē nicũ niwī:

—Cũ wātī tojo sājāgũnojōrē Ō'acūrē sērī, be'tise me'rā dia'cũ cō'awīrōta basio'o, nicũ niwī.

Jesú cũ wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Na Cesarea Filipopũ ní'cārā Galilea di'tapũ yũ'rũacārā niwā tja. Na wa'asere Jesú ne āpērārē masīcā ũaticũ niwī. ³¹ Cũ wērīatjere, āpērā cūrē wiorāpũre o'ootjere cũ bu'erārē bu'égũ, tojo weecu niwī. A'tiro bu'ecũ niwī:

—Yũ'u Ō'acũ macũ masũ weronojō upūtigure wiorāpũre o'orāsama. Be'ro yũ'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nũmũ be'ro masāgũsa'a tja, nicũ niwī. ³² Na cũ tojo nisere tu'omasīticārā niwā. Tũ'omasītimirā, uirā, sērītiña'masīticārā niwā.

Añurō weeyũ'rũnũ'cāgũ yere oja'que ni'i

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Be'ro Capernau wāmetiri macāpũ etacārā niwā. Topũre na wi'ipũ sājāejāca be'ro Jesú cũ bu'erārē sērītiña'cũ niwī:

—¿Musā ma'a a'tirā, ñe'enojō ucũ a'metu'tiwā'cātīrā weeati?

³⁴ Na pe'e ma'apũre a'tiro ucũwā'cāticārā niwā. ¿Noa marī wa'teropũre āpērā yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cāgũsari? nisere ucũcārā niwā. Tojo ucũ'cārā nitjīarā, ne yũ'titiyũ'rũocā'cārā niwā. ³⁵ Jesú ejanujā, cũ bu'erā docere pijio, nicũ niwī:

—Musā āpērā yũ'rũoro ni'i nisi'rīrā, a'tiro nirōũa'a: “Nipe'tirā be'rocjũpũ nisa'a”, nirōũa'a. Apeye, nipe'tirārē weetamurōũa'a, nicũ niwī.

³⁶ Be'ro ni'cũ wī'magūrē pijio, na wa'teropũ nũ'cōcũ niwī. Cūrē wũamorō, nicũ niwī:

³⁷ —Yũ'ure maigũnojō ni'cũ ā'rī wī'magūrē ñe'egũ weronojō weemi. Cūrē ñe'egũ, yũ'ureta ñe'egũ weemi. Yũ'ure ñe'egũ quē'rā yũ'u dia'cūrē ñe'egũ weemi. Yũ'ure o'ó'cũ Ō'acũ quē'rārē mejārōta ñe'egũ weemi, nicũ niwī.

Marīrē ĩ'atu'titigu marī me'rācjũ nimi nise ni'i

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Be'ro Juã Jesure a'tiro nicu niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egu, ni'cũ mu'u wãmerẽ pisutjĩagũ wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã i'apu. Cũ marĩ me'rãcjũ nitiami. Tojo weerã cãrẽ cã'mota'apu.

³⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Tojo weegure cã'mota'aticã'rõua'a. Ne ni'cũ yu'u wãmerẽ pisutjĩagũ añurõ wee'arõ'cu, be'ro yu'ure ña'arõ ucũmasĩtisami. ⁴⁰ A'tiro ni'i. Marĩrẽ i'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi. ⁴¹ Mũsãrẽ yu'u bu'erã niyucã, ãpẽrã weetamurãsama. Tojo weegu diacjũ mũsãrẽ wereguti. No'o mũsãrẽ ni'cũ cã'rõacã aco tiagũnojõrẽ diacjũta Õ'acũ añuse o'ogusami.

Ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weeticã'ña nise ni'i
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² »No'o yu'ure ejõpeogu wĩ'magũrẽ ña'arõ weecã weegũ uputu bu'iri da'reno'gũsami. Cũrẽ ãtãgã pajicja wãmũtapu dũ'teyoo, dia pajiri maapu doqueñocã, nemorõ añubosa'a. Tojo weecã, cũ maata wẽria wa'a, dojorẽnemotibosami. Cũ dojorẽbo'que pe'tia wa'a-bosa'a. ⁴³ Mũsã ya omocã me'rã ña'arõ weesĩ'rĩrã, dũtecõ'abo'caro weronojõ ña'asere weedu'ucã'ña. Mũsã ni'cã omocã me'rã Õ'acũ tiropu ejacã, nemorõ añu'u. Pecame'epu puã omocã me'rã wa'acã pe'ema, ña'ayu'rua'a. Mũsã ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã, nemorõ añubosa'a. Mũsã ña'arõ weesĩ'rĩsere wéerã pecame'epu wa'acã, ña'a ni'i. Topure pecame'e ne yatitisa'a. ⁴⁴ Becoa ne boatisama. Pecame'e quẽ'rã ãjũnu'cũcã'sa'a. ⁴⁵⁻⁴⁸ Tojo nicã mũsã ya dũ'pocã me'rã ña'arõ wéerã, dũtecõ'abo'caro weronojõ mejãrõta weeya tja. Mũsã pecame'epu puã dũ'pocã me'rã wa'acã, ña'ayu'rua'a. Opa cõ'nerõ ã'mũsepu sãjãcã pe'ema, nemorõ añu'u. Capea me'rã quẽ'rã ña'arõ weesĩ'rĩrã, mejãrõta weeya. Mũsã capea orewee cõ'abo'caro weronojõ ña'asere i'adu'ucã'ña. Mũsã pecame'epu puã capea me'rã wa'acã, ña'a ni'i. Tojo nicã ã'mũsepu ni'cã capea me'rã wa'acã, nemorõ añu'u. Mũsã ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã, nemorõ añu ni'i. Mũsã ña'arõ weesĩ'rĩsere wéerã pecame'epu wa'acã, ña'a ni'i. Topure becoa ne boatisama. Pecame'e quẽ'rã ne yatitisa'a.

⁴⁹ »Nipe'tise ba'asere pecame'e me'rã do'ano'o. A'te weronojõ a'ti di'tapure nipe'tirã yu'ure ejõpeorã pi'etise me'rã nemorõ wãcũtutuanemorãsama. ⁵⁰ Moa ocaro ba'acã, añu ni'i. Ocase pe'tica be'ro apaturi ocacã weeta basiowe'e. Mũsã pũricã moa ocaro weronojõ niña. A'mequẽse marĩrõ añurõ nisetibũroya, nicu niwĩ.

10

Nũmotirã, marãputirã a'merĩ cõ'aticã'ña nise ni'i
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú Capernaupu ni'cu Judea di'tapu wa'a wa'acu niwĩ. Topu ni'cu Jordã wãmetiri maarẽ, mujĩpũ mũjãtiro ape pã'rẽpu pẽ'acu niwĩ. Topure apaturi masã nerẽcãrã niwã. Cũ weewarõnojõta narẽ bu'ecu niwĩ. ² Fariseo masã cũ mejẽcã yu'ticã uarã, bu'iri bocasĩ'rĩrã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Ni'cũ cũ nũmorẽ cõ'ata basiosari? ¿Marĩrẽ dutise tojo niti? ³ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Moisẽ de'ro dutipari?

⁴ Na yu'ticãrã niwã:

—Moisẽ ni'cũ nũmorẽ “A'te ye bu'iri mũ'urẽ cõ'a'a” nirĩ pũrĩrẽ core ojao'oduticu niwĩ. “Tojo apõca be'ro cõ'ata basio'o”, nicu niwĩ Moisẽ, nicãrã niwã.

⁵ Na tojo nica be'ro Jesú nicu niwĩ:

—Mũsã ñecũsumua ejeripõ'rã butise ye bu'iri Moisẽ mũsã nũmosãnumiarẽ cõ'acã cã'mota'aticu niwĩ. ⁶ Õ'acũ nipe'tise cũ ne waro weenu'cãcateropure mũmu, numio weecu niwĩ. ⁷ “Tojo weegu mũmu cũ pacu, cũ pacore cõ'awija, cũ nũmo me'rã nigũsami. ⁸ Na puarã ni'cã upu weronojõ nirãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ. Tojo weerã puarã nitima. Ni'cã upũta nima. ⁹ A'te ye bu'iri Õ'acũ a'mesu'o'cãrãrẽ masã ne dũcawaaticã'rõua'a, nicu niwĩ Jesú.

¹⁰ Be'ro wí'lipu dajarã, Jesú bu'erã cûrê apaturi sêrítina'nemocãrã niwã te cjasereta tja.
¹¹ Narê a'tiro yu'ticu niwí:

—Cû nûmorê cõ'a, apegore nûmotigunojõ cû nûmotimû'tã'core ña'arõ weegu weesami. ¹² Mejãrõta numio co marãpûre cõ'a, apí me'rã marãputigo quẽ'rã co marãputimû'tã'cure ña'arõ weego weesamo. Te Õ'acûrê yu'rûnu'cãseta ni'i, nicu niwí.

Jesú wí'marãrê ñapeo sêrîbosa'que ni'i
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro narê ñapeodutirã wí'marãrê Jesú tiro miacãrã niwã. Na tojo weecã í'arã, narê miarãrê cû bu'erã tu'ticãrã niwã. ¹⁴ Na tojo weecã í'agû, Jesú ua wa'acu niwí. Narê nicu niwí:

—Wí'marãrê yu'u tiro a'ticã du'uo'oya. Narê cã'mota'aticã'ña. Wí'marã marínojojõrê añurõ êjõpeoma. Æpêrã quẽ'rã wí'marã weronojõ yu'ure êjõpeorã yu'u pacu wiogu nirõpu wa'arãsama. ¹⁵ Diacjû musãrê weregutí. Æ'rã weronojõ yu'ure êjõpeotigunojõ ne cã'rõ yu'u pacu nirõpu wa'asome, nicu niwí.

¹⁶ Be'ro wí'marãrê wûamorõmujã, narê ñapeo, cû pacure “Æ'rãrê añurõ weeya”, ni sêrîbosacu niwí.

Ma'mu peje cuogu Jesú me'rã ucû'que ni'i
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesú aperopu wa'ari cura ni'cû cûrê omasirutuwã'cãcu niwí. Omasirutuwã'cã, êjõpeogu cû duporo ejaque'a, sêrítina'cu niwí:

—Mu'u masãrê bu'egu añugû ni'i. ¿Yu'u ñe'enojõ weegusari catise pe'titiserê bocasí'rigû? nicu niwí.

¹⁸ Jesú cûrê nicu niwí:

—¿Yu'ure añugû ni'i nígû, diacjûta nigû weeti? Ni'cûta Õ'acû añugû nimi. ¹⁹ Mu'u Õ'acû dutise cûu'quere masísa'a. “Masãrê wêjêcõ'aticã'ña. Apí nûmorê a'metãrãticã'ña. Yajaticã'ña. Æpêrã ye cjasere nisooticã'ña. Æpêrã yere ñarã, weeta'saticã'ña. Mu'u pacu, mu'u pacore êjõpeoya”, ni'i, nicu niwí.

²⁰ Cû tojo nicã tu'ogu, yu'ticu niwí:

—Bu'egu, yu'u wí'magûputa a'tere queoro weemujãtiwû, nicu niwí.

²¹ Jesú cûrê pajaña'se me'rã í'a, nicu niwí:

—Mu'urê apeyenojõacã du'sa'a. Mu'u cuosere duape'ocjû wa'aya. Te dua'que wapare pajasecuorãrê ducawaaya. Tojo weegu u'musepu peje añuse cuogusa'a. Tu'ajanu'cõ, yu'ure sirutuya, nicu niwí.

²² Cû tojo nicã tu'ogu, tu'saticu niwí. Cû peje waro cuoyu'rûatjãgû, cû cuosere ma'iyu'rûgu bujaweti, tojaa wa'acu niwí.

²³ Be'ro Jesú cû sumuto í'aste, cû bu'erãrê nicu niwí:

—Peje cuorãrê Õ'acû tiropu wa'acã diasabutia'a, nicu niwí.

²⁴ Tojo nicã tu'orã, cû bu'erã tu'omaríacãrã niwã. Jesú narê ninemocu niwí tja:

—Yu'u põ'rã weronojõ nirã, a'tiro ni'i. No'lo na cuosere êjõpeoyu'rûnu'cãcã, yu'u pacu nirõ u'musepu wa'ase diasabutia'a. ²⁵ Wa'icu cameyo wãmetigujõ awiga yuta da pî'osõrõrî pepu sãjãa yu'rutêricã, diasayû'rûmajã wa'asa'a. U'musepu yu'u pacu nirõpu peje cuogu wa'acã pe'ema, totã nemorõ diasã'a, nicu niwí.

²⁶ A'tere tu'orã, uputu í'amarã, a'merí sêrítina'cãrã niwã:

—To pûrícãrê ¿noanojõ pe'e Õ'acû tiropu wa'amasírãsari? nicãrã niwã.

²⁷ Jesú narê í'agûta í'a, nicu niwí:

—Masã na basu weetutuase me'rã yu'rûmasítisama. Õ'acû pûrícãrê basio'lo. Cûma ne apeyenojõ weeta basiotise marí'i, nicu niwí.

²⁸ Cû tojo nicã tu'ogu, Pedro nicu niwí:

—Wiogu, nipe'tise ñsã cuosere du'ucûu, mu'urê sirutuwa.

²⁹ Jesú yu'ticu niwí:

—Diacjūta nigūti. No'lo nigūnojō, yé bu'iri, tojo nicā masārē yu'rūose quetire werese bu'iri cū ya wi'i, cū acawererā, cū pacusumua, cū pō'rā, cū ye weseri du'ucūuwā'cā'cārānojōrē a'tiro wa'arosa'a. ³⁰ Na cō'awā'cā'que nemorō peje waro bocarāsama. A'ti umucopure nemorō wi'seri, acawererā, pacosānumia, pō'rā, weseri bocarāsama. Āpērā narē űa'arō weemicā, tere bocarāsama. Be'ropu quē'rārē Ō'acū me'rā ninu'cūcā'rāsama. ³¹ Tojo nimicā, ni'cārōacārē wiorā weronjō nirá be'ropure mejō nirā nirāsama. Pājārā mejō nirā quē'rā be'ropure wiorā weronjō nirāsama, nicu niwī Jesú.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Be'ro Jesú Jerusalé wa'ari ma'apu cū bu'erā dūporo u'mutāwā'cācu niwī. Na Jerusalépu Jesure wējēsī'rīrāsama nírā, cū uiticā ī'arā, cū bu'erā ī'amarīacārā niwā. Masā na be'ro siruturā quē'rā uicārā niwā. Be'ro Jesú cū bu'erā docere pijiocu niwī. Pijio, cūrē wa'atjere werecu niwī.

³³ —Mūsā masī'i. Marī Jerusalépu wa'arā wee'e. Topu yu'u Ō'acū macū masū weronjō upūtigure a'tiro weerāsama. Pa'ia wiorā, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masāpure o'orāsama. Na yu'ure wējēdutarāsama. Náta tja ape di'tacjārā judío masā nitirā wiorārē wiaturiarāsama. ³⁴ Yu'ure bujicā'a, tārārāsama. Ū'seco e'opeo, yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nūmu be'ro masāgūsa'a, nicu niwī.

Santiago, Juā Jesure na sērīmi'que ni'i
(Mt 20.20-28)

³⁵ Be'ro Santiago, Juā Zebedeo pō'rā Jesú tiro wa'a, cūrē nicārā niwā:

—Ūsārē bu'egu, űsā sērīsere mu'u o'ocā űasa'a.

³⁶ Na tojo nicā, sērītiña'cu niwī:

—¿Ñe'enojō yu'u weecā űasari?

³⁷ Na yu'ticārā niwā:

—Mu'u wiogu sājāgū, űsārē mu'urē dutitamuajā sōrōapa. Ni'cū mu'u diacjū pe'e, apī cūpe pe'e dūpoapa, nicārā niwā.

³⁸ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—Mūsā yu'ure sērīsere tu'omasīwe'e. Yu'u uputu pi'eti, wērīgūsa'a. ¿Yu'u pi'eti wērīatjere weronjō mūsā quē'rā weemasīti?

³⁹ Na yu'ticārā niwā:

—Ūu. Pi'eti, wērīmasī'i, nicārā niwā.

Jesú narē nicu niwī:

—Diacjūta ni'i. Mūsā quē'rā yu'u weronjō pi'eti, wērīrāsa'a. ⁴⁰ Tojo weemicā, diacjū pe'e, cūpe pe'e mūsārē dūpomasītisa'a. A'te yu'u weese niwe'e. Yu'u pacu cū beseyu'cārā pe'e topu dujirāsama, nicu niwī.

⁴¹ Be'ro diez āpērā Jesú bu'erā na tojo sērīcā tu'orā, Santiago, Juā me'rā ua wa'acārā niwā. ⁴² Tojo weecā ī'agū, Jesú pijio, narē nicu niwī:

—Mūsā masīsa'a. A'ti nucūcārē dutirā ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjārā quē'rā mejārōta dutipesama. ⁴³ Mūsā pūrīcā na weronjō weesome. Tojo weronjō o'orā, mūsā wa'teropu wiorā nisī'rīrā, āpērārē da'raco'terā weronjō niña. ⁴⁴ No'lo āpērā nemorō nisī'rīgūnojō nipe'tirārē da'raco'tegu weronjō tu'oña'ña. ⁴⁵ Yu'u weronjō weeya. Ō'acū macū masū weronjō upūtigu nimigū, āpērā yu'ure weetamuato nígu mejēta a'tiwu. Yu'u pe'e narē weetamugū a'tiwu. Tojo nicā pājārā na űa'arō wee'que wapare wērībosa wapayewīrōgū a'tiwu, nicu niwī.

Jesú Bartimeo wāmetigu caperi bajuno'tigure yu'rūo'que ni'i
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Na Jerusalépu majārā, Jericópu etacārā niwā. Be'ro ti macāpu Jesú cū bu'erā me'rā yu'rūacu niwī. Pājārā masā cūrē sirutucārā niwā. Topu Bartimeo wāmetigu Timeo macū

caperi bajuno'tigu ma'a sumutopu niyeru sērīdujicu niwī. ⁴⁷ “Jesú Nazarecjū a'timi” nicā tu'ogu, Bartimeo caricūnā'cācu niwī:

—Jesú, Davi pārāmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

⁴⁸ Pājārā cūrē “Caricūtīcā'ña”, ni tu'ticārā nimiwā. Cū pe'e tojo nimicā, nemopecā'cu niwī.

—Davi pārāmi nituriagu, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

⁴⁹ Tojo nicā tu'ogu, Jesú tojanu'cā, a'tiro nicu niwī:

—Pijioya.

Na cūrē pijio, nicārā niwā:

—Quero wā'cānu'cābaque'oya. Mu'urē pijimi, nicārā niwā.

⁵⁰ Tojo weegu cū bu'icjārōrē to tuweeciū bu'pumajā, Jesú tiro wa'acu niwī. ⁵¹ Topu ejacā, Jesú cūrē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro yu'u weecā uasari?

—Masārē bu'egu, yu'ure caperi bajucā uasa'a, nicu niwī.

⁵² Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u yu'ure ējōpeoapu. Tojo weegu mu'u yu'ruono'toja'a. Wa'agusa'a, nicu niwī.

Tojo nirī curata cū caperi ī'acu niwī. Be'ro Jesure ma'apu sirutuwā'cācu niwī.

11

Jesú Jerusalé wāmetiri macāpu sājāa'que ni'i
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesú cū bu'erā me'rā Jerusalépu ejatjo cārō du'sacaro niwū. Betfagé, Betania wāmetise macārī ūrūgū Olivo wāmeticju pōtēorōpu ejacārā niwā. Topu cū bu'erā puarārē a'tiro nicu niwī:

² —Si macā marī pōtēorō nirī macāpu wa'aya. Topu ejarā, ni'cū burro wī'magū du'tenu'cō'cure bocaekarāsa'a. Cū ne pesano'ña marīgū nigūsami. Cūrē pāa miitia. ³ No'o musārē āpērā “¿De'ro weerā tojo weeti?” nicā, “Ūsā wioḡu uami. Maata wiano'rōsa'a tja”, niña, nicu niwī.

⁴ Be'ro na wa'a, sope pu'to ma'a sumuto du'tenu'cō'cure bocaecārā niwā. Bocaeya, cūrē pāacārā niwā.

⁵ Na tojo weeri cura topu nu'cūrā narē nicārā niwā:

—¿De'ro weerātirā cūrē pāti? nicārā niwā.

⁶ Na tojo nicā tu'orā, Jesú duti'caronojōta narē yu'ticārā niwā. Tojo weerā narē “Miaña”, nicārā niwā. ⁷ Be'ro Jesú tiro miaa, cū burro bu'ipū na ye su'ti bu'icjasere tuweepecārā niwā. Tojo wéca be'ro Jesú cū bu'ipū mājāpejacu niwī. ⁸ Cūrē ējōpeorā, pājārā cū yu'ruaro ma'apu na ye su'ti bu'icjasere sēocūucārā niwā. Āpērā pūrī nise querire dūtecūucārā niwā.

⁹ Cū duporo wa'arā, cū be'rocjārā quē'rā a'tiro caricūcārā niwā:

—Marī wioḡure e'catise o'orā. Ā'rī Ō'acū o'ó'cu añubutiami. ¹⁰ Cū wioḡu sājātje añurō wa'ato. Marī ñecū Davi wioḡu ní'caro weronojō añurō wa'ato. Nipe'tirā ū'musecjārā cūrē “Añubutiami” ni e'catise o'oato, nicārā niwā.

¹¹ Be'ro Jesú Jerusalépu sājāejagu, Ō'acū wi'ipū wa'acu niwī. Topu nipe'tise ti wi'i cjasere ī'ape'o, Betaniapu cū bu'erā me'rā wa'a wa'acu niwī. Ñamica'apu niyucā, tojo weecu niwī.

Jesú higuera wāmeticju dūca marīcjare ñaidijaduti'que ni'i
(Mt 21.18-19)

¹² Ape nūmū bo'reacā Betaniapu ní'cārā Jerusalépu wa'acā, Jesú ūjaboayū'ruacu niwī. ¹³ Yoaropu ma'a sumuto higuera wāmeticju ni'cāgū añurō pūrīticjare ī'acu niwī. Be'ro tigu tiro dūcatisa'aba ní'gū, ī'agū wa'acu niwī. Pūrī peje dia'cū nicaro niwū. Dūcatiritero niticarō niwū. ¹⁴ Dūca marīcā ī'agū, Jesú tigure nicu niwī:

—Ne āpērā a'tigu dūcare ba'anemosome majā, nicu niwī.

Cū tojo nicā, cū bu'erā tu'ocārā niwā.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Be'ro Jerusalépu ejacãrã niwã. Jesú Õ'acũ wi'ipũ sãjëejagu, Õ'acũrẽ ãjũamorõpeoatjere duarãrẽ, tere duarãrẽ cõ'awĩrõcũ niwĩ. Na niyeru ducayuri mesare, na bujare duadujisere cõ'agũ, tuuquecũupe'ocã'cũ niwĩ. ¹⁶ Ne apeyenojõ duasenojõrẽ ti wi'ipũ mii, yu'rutẽrĩwijadutiticũ niwĩ. ¹⁷ Narẽ bu'égũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i 'Nipe'tirocãrã ñubueri wi'i ni'i', nino'ca wi'i ni'i.” Musã pe'e queoro weewe'e. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã weepũ musã, nicũ niwĩ.

¹⁸ Pa'ia wiorã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã cũ tojo nisere tu'ocãrã niwã. Be'ro na tu'o, “¿De'ro wee marĩ ã'rĩrẽ wẽjẽrãsarĩ?” ni, bu'iri a'manũ'cãcãrã niwã. Cũ bu'esere nipe'tirã tu'omarĩamũjãcã ĩ'arã, cãrẽ uicãrã niwã. ¹⁹ Be'ro na'ique'ari cura Jesú ti macãrẽ ní'cũ wijawã'cã, wa'a wa'acũ niwĩ tja.

Higuera wãmeticjũ ñaidija'que ni'i
(Mt 21.20-22)

²⁰ Ape namũ bo'reacã tja Jerusalépu wa'arã, higuerağure nu'cõrĩputa ñai'cure ĩ'acãrã niwã. ²¹ Tojo weegũ Pedro Jesú “A'tigu ducare ba'anemosome majã” ní'quere wãcũgũ, Jesure nicũ niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egũ, ĩ'aña. Sicũ mu'ũ ñaiduti'cũ ñaia wa'apã, nicũ niwĩ.

²² Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũrẽ ëjõpeoya. ²³ Diacjũ musãrẽ wereguti. No'o a'tigu ãrũgũrẽ “Dia pajiri maapu doqueñorãti” nicã, queoro wa'arosa'a. Musã diacjũta ëjõpeocã, “Ûsã nise diacjũta wa'arosa'a” nicã, tojo wa'arosa'a. ²⁴ Tojo weegũ musãrẽ nigũti. Nipe'tise musã Õ'acũrẽ sãrĩcã, “Ûsãrẽ diacjũta o'ogũsami” ni ëjõpeocã, tojo wa'arosa'a. ²⁵ Musã Õ'acũrẽ sãrĩrãtirã, ãpẽrã me'rã apeyenojõ a'metu'ti'que cãorã, narẽ acobojomũ'tãña yujupũ. Tojo weecã, marĩ pacũ u'mũsepũ nigũ quẽ'rã musã ña'arõ wee'quere acobojogũsami. ²⁶ ãpẽrãrẽ acobojoticãma, marĩ pacũ u'mũsepũ nigũ quẽ'rã musã ña'arõ wee'quere acobojosome, nicũ niwĩ.

Jesure “¿Noa dutiro me'rã tojo weeti?” ní'que ni'i
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Be'ro apaturi Jerusalépu ejacãrã niwã. Jesú Õ'acũ wi'ipũ nirĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã, ãpẽrã judío masã bucurã Jesú tiropũ wa'acãrã niwã. ²⁸ Jesure sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ronojõ dutise me'rã mu'ũ weesere tojo weeti? ¿Noa mu'ũrẽ tojo weedutigu dutise o'ori? nicãrã niwã.

²⁹ Jesú narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã musãrẽ sãrĩtiña'megũti. Musã yu'ũre yu'ticã, musãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, nigũti. ³⁰ ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigu o'ópari? ¿Õ'acũ o masã o'ópari cãrẽ? Yu'tiya, nicũ niwĩ.

³¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Marĩ “Õ'acũ o'ócũ niwĩ” nicã, cũ marĩrẽ “To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã Juãrẽ ëjõpeotiri?” nigũsami. ³² Marĩ “Õ'acũ o'óticũ niwĩ; masã cãrẽ o'ócãrã niwã” nicã, masã marĩrẽ tu'tirãsama, nicãrã niwã.

Masã Juãrẽ “Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ niwĩ”, ni ëjõpeocãrã niwã. Tojo weerã wiorã masãrẽ uinĩcãrã niwã. ³³ Tojo weerã na yu'ticãrã niwã:

—Masĩtisa'a, niyu'ruocã'cãrã niwã. Tere tu'ogũ, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã musãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, ni werewe'e, nicũ niwĩ.

12

Da'raco'terã queoro weeti'que ni'i
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Be'ro Jesú pa'ia wiorārē, Moisé oja'quere bu'eri masārē, judío masā wiorārē queose me'rā werecū niwī:

—Ni'cū cū ya di'tapu u'se ote, sārīsānu'cōsami. Topu na u'se bipesāati pere ūtāgāpu se'esājāsami. Tojo nicā u'muarī wi'i na co'tedujiati wi'ire weesami.

»Be'ro aperopu sijagu wa'agu, āpērārē ti wesere co'tedutigū cūsami. Narē cū ya di'tare da'rāse wapa “Tocārō yu'ure u'se wiapa”, niwā'cāsami. ² Be'ro u'se ducatiriterore ti wese wiogu aperopu nisami. Topu nīgū, ni'cū cūrē da'raco'tegure o'ósami. Cūrē o'ógū, “Ya di'ta da'rārārē yé u'sere sērīgū wa'aya”, nisami. ³ Cū topu ejacā, ti wese da'rārā cūrē ñe'e, paa, ne cārō o'otimirā, o'ótōrōsama. ⁴ Be'ro apī cūrē da'raco'tegure o'ósami tja. Cūma dupoapu cāmida're, ña'arō bujicā'a, o'ótōrōsama. ⁵ Ti wese wiogu apīrē o'ónemosami tja. Ā'rīma diacjūta wējēcā'sama. Be'ro pājārā o'ónemosami. Āpērārē paasama. Āpērārē wējēcā'sama.

⁶ Cū macū uputu ma'igū dia'cū du'sasami. Be'ropu cūrē o'ósami. A'tiro wācūmisami: “Yu'u macūrē wiopesase me'rā ī'arāsama”, nimisami. ⁷ Wiogu macū na tiropu etacā, ti wese da'rari masā a'tiro nisama: “Ā'rīta nimi be'ropu a'ti wesere ñe'eacju. Ma. Cūrē wējērā. Be'ro a'ti wese marī ya wese tojarosa'a”, ni wācūsama. ⁸ Be'ro cūrē ñe'e, wējēcā'sama. Tu'ajanu'cō, ti wese sumutopu cū upare cō'asama, nicū niwī Jesú.

⁹ Be'ro Jesú narē ninemocū niwī:

—To pūrīcārē ti wese wiogu narē ĵe'ro weegusari? A'tiro weegusami. Cū a'ti, cū ya di'ta da'rārārē wējēcō'ape'o, āpērārē ti di'tare o'ogusami.

¹⁰ »Mūsā Ō'acū ye queti o'jáca pūrīrē bu'epā. Yu'ure wa'atjere a'tiro ojano'wū: Ūtā pjīrī me'rā wi' yeeri masā ni'cā pjī na uatica pjīrē cō'arāsama. Na cō'áca pjī me'rā āpērā pe'e ni'cā wi'i tutuari wi' yeenu'cāmujāsama.

¹¹ Ō'acū marī wiogu na cō'áca pjī me'rā tojo weesami.

Cū tojo wee'que “Añubutia'a”, ni tu'oña'no'o, ni ojano'wū, nicū niwī Jesú.

¹² Wiorā te queose me'rā cū ucūcā, “Ūsārēta ucūgū weesami”, nicārā niwā. Tojo weerā cūrē ñe'esī'rīmicārā niwā. Masārē ui nicārā niwā. Tojo weerā ñe'emasīti, wa'a wa'acārā niwā.

Weeta'sase me'rā Jesure bu'iri a'marā na sērītiña'que ni'i

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Be'ro wiorā fariseo masārē, tojo nicā Herode ya curuacjārārē Jesú tiropu o'ócārā niwā. Na Jesure mejēcā yu'ticā uarā, bu'iri bocasī'rīrā, tojo weecārā niwā. ¹⁴ Be'ro na o'ócārā Jesú tiropu ejarā, a'tiro nicārā niwā:

—Masārē bu'egu, mu'u nisetisere masī'i. Masā yu'ure “ĵe'ro wācūrāsari?” niró marīrō diacjū ucū'u. Ō'acū yere diacjū were'e. Āpērā “Wiorā nima” niró marīrō nipe'tirārē ni'cārōnojō ī'a'a. Mu'urē apeyenojō sērītiña'sī'rīsa'a. Romano masā wiogure cū niyeru wapaseesere wapayecā, marīrē dutise ĵañuti o ña'a nitine? ni sērītiña'cārā niwā.

¹⁵ Jesú pe'e na weeta'sase me'rā sērītiña'cā ī'agū, a'tiro nicū niwī:

—ĵe'ro weerā yu'ure mejēcā yu'tigu, bu'iri bocagusami nisī'rīrā, sērītiña'ti? Niyeru kujire miitia, nicū niwī.

¹⁶ Tojo weerā ti kujire miiticārā niwā. Tere ī'agū, Jesú sērītiña'cu niwī:

—ĵe'ro queose, noa wāme wā'ñati? nicū niwī.

Na yu'ticārā niwā:

—César, romano masā wiogu queose, cū wāme wā'ña'a, nicārā niwā.

¹⁷ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú narē nicū niwī:

—To pūrīcārē César, romano wiogu wapayedutisenojōrē cūrē o'oya. Ō'acū ye pe'ema cūrē o'oya. Cū weedutisere weeya, nicū niwī.

Cū tojo yu'ticā tu'orā, tu'omarīa wa'acārā niwā.

Masā wérīca be'ro masāsere Jesure sērītiña'que ni'i

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Be'ro ãpërã pa'ia saduceo masã Jesú tiro wa'acãrã niwã. Na “Wëri'cãrã masãsome”, ni ëjõpeosama. Tojo weerã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

¹⁹ – Masãrë bu'egũ, Moisé a'tiro dutise cūcũ niwĩ: “Ni'cũ nũmotigũ põ'rãtitimigũ wëri'cã, cũ acabiji cũ nũmo ní'core nũorëato. Be'ro cũ co me'rã ne waro põ'rãtimũ'tãgũrë cũ ma'mi wëri'cũre põ'rãtibosato”, nicũ niwĩ. ²⁰ Ni'cũ põ'rã sietere tojota wa'acaro niwũ. Masã ma'mi nũmoti, põ'rãtitimigũ wëriã wa'acũ niwĩ. ²¹ Cũ be'rocjũ cũ ma'mi nũmorë nũorëcũ niwĩ. Cũ quë'rã põ'rãtitimigũ wëriã wa'acũ niwĩ. Be'rocjũ quë'rãrë tojota wa'acaro niwũ. ²² Tojo dia'cũ te nitũogũpũre tojo wa'aturiadijacaro niwũ. Be'ro na nũmo ní'co quë'rã wëriã wa'aco niwõ. ²³ Na siete core nũmoticãrã niwã. To pũricãrë wëri'cãrã masãcã, ¿ni'í nũmo tojabutiagosari? nicãrã niwã.

²⁴ Tojo nicã tũ'ogũ, Jesú narë yũ'ticũ niwĩ:

– Mũsã wisiyũ'rũa'a. Õ'acũ ye queti ojãca pũri cjasere ne masĩwe'e. Õ'acũ cũ tutuase quë'rãrë masĩwe'e. ²⁵ Wëri'cãrã na masãca be'ro nũmotisome. Põ'rã numia quë'rãrë numisosome. Õ'acũrë wereco'terã ã'mũsepu nirã weronojõ nirãsama. ²⁶ Apeyenojõ mũsãrë wëri'cãrã masãsere werenemogũti. Mũsã Moisé ojãca pũri'ë bu'epã. Õ'acũ cũrë ni'cã yucũsiti ãjũri sitipũ a'tiro ucũcũ niwĩ: “Yũ'ũ Õ'acũ ni'i. Mũ'ũ ñecũsumã Abrahã, Isaa, Jacob wiogũ ni'i”, nicũ niwĩ. ²⁷ Cũ, “Na wiogũ ni'i” nĩgũ, “Yũ'ũ tiropũ catima”, nigũ weecũ niwĩ. Õ'acũ catirã wiogũ nimi. Wëri'ãjuduti'cãrã marĩma. Tojo weerã mũsã, “Wëri'cãrã masãsome” nĩrã, wisiyũ'rũa'a, nicũ niwĩ Jesú.

Moisé dutise cũu'que ni'cãrõ añuyũ'rũnũ'cãrõ ni'i nise ni'i

(Mt 22.34-40)

²⁸ Apĩ quë'rã topũ Moisé oja'quere bu'eri masũ Jesú tiro nicũ niwĩ. Jesure saduceo masã me'rã ãpũtũ ucũcã tũ'ocũ niwĩ. Tojo weegũ Jesú añurõ yũ'time'ricã ï'agũ, cũrë sërĩtiña'cũ niwĩ:

– Moisé cũ duti'que ¿disenojõ waro apeye yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cãti? nicũ niwĩ.

²⁹ Jesú cãrë yũ'ticũ niwĩ:

– Apeye dutise yũ'rũoro a'te nemorõ añuyũ'rũnũ'cã'a. A'tiro ni'i: “Tũ'oya, Israe curuacjãrã. Õ'acũ marĩ wiogũ ni'cũta wiogũ waro nimi. ³⁰ Tojo weerã Õ'acũ marĩ wiogũre nipe'tise mũsã ëjõpeose me'rã, mũsã wãcũse me'rã, mũsã tũ'oña'se me'rã, tojo nicã mũsã tutuase me'rã ma'ĩña.” A'te ni'i apeye yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cãse. ³¹ A'te be'rore tojocureta ni'í, nĩrõ. A'te ni'í. “Marĩ basu ma'irõnojõta ãpë'rãrë ma'irõũa'a.” Apeyepũa a'te nemorõ marĩsa'a, nicũ niwĩ Jesú.

³² Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Moisé oja'quere bu'eri masũ a'tiro nicũ niwĩ:

– Masãrë bu'egũ, mũ'ũ diacjũ waro ucũ'u. Tojota ni'í mũ'ũ nise. Õ'acũ ni'cũta nisami. Apĩ cũ yũ'rũoro nigũpũa marĩsami. ³³ Õ'acũrë marĩ ëjõpeose me'rã, marĩ tũ'oña'se me'rã, marĩ wãcũse me'rã, marĩ tutuase me'rã ma'ise apeye nemorõ niyũ'rũnũ'cã'a. Tojo nicã marĩ basu ma'irõnojõta ãpë'rãrë ma'ise añu ni'í. Nipe'tise marĩ wa'icũrã ãjũãmorõpeose nemorõ wapatĩ'i. Tojo nicã nipe'tise ñubuepeoropũ ãjũãmorõpeorãti nise nemorõ wapatĩ'i, nicũ niwĩ.

³⁴ Jesú cũ weesooro marĩrõ añurõ ucũme'ricã ï'agũ, cũrë nicũ niwĩ:

– Cã'rõacã dũ'sa'a mũ'ũ Õ'acũrë añurõ ëjõpeo yũ'rũtë'riãtjo, nicũ niwĩ.

A'te be'rore ne ni'cũ Jesure sërĩtiña'ma'aticũ niwĩ.

Jesú masãrë “Cristo na nigũ ¿noa macũ niti?” ni sërĩtiña'que ni'í

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Jesú Õ'acũ wi'ipũ bu'égũ, masãrë a'tiro nicũ niwĩ:

– ¿De'ro weerã Moisé oja'quere bu'eri masã Cristo Õ'acũ bese'cũre “Davi pãrãmi nimi” nisari? ³⁶ Davita Espĩritu Santu cũ masĩse o'oro me'rã a'tiro ni ojacũ niwĩ:

Õ'acũ ã'mũsepu nigũ cũ macũrë, yũ'ũre yũ'rũoacjũre a'tiro nicũ niwĩ:

“Yũ'ũ tiro wiogũ dujiri cũmurõpũ dujigũsa'a.

Mũ'ũ to dujicã, mũ'ũrë ï'atu'ti'cãrãrë docaque'acã weegũti”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojacũ niwĩ Davi.

³⁷ Davi basuta Õ'acũ bese'cu Cristore “Yũ'u wiogu nimi”, nicu niwĩ. Tojo weegu cũ pãrãmi se'saro nirõnojõ o'ogu, cũ wiogu nicu niwĩ, nicu niwĩ Jesú.

Masã pãjãrã topure nirá tu'saroputa Jesú weresere tu'otu'sacãrã niwã.

Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ “Na tojo weema” nise ni'i

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesú masãrẽ bu'egu, a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'omasĩa. Musãrẽ i'ato nĩrã, su'ti yoase paca me'rã sãña, ñubuesijatũ'sama. Tojo nicã macã decopũ wiopesase me'rã añuduticã uasama. ³⁹ Na nerẽse wi'seripũ wiorã na dujiwũase cũmurĩpũ dujisĩ'rĩsama. Bosenũmũ weeropũ quẽ'rãrẽ mejãrõta nisĩ'rĩsama. ⁴⁰ Wapewia numia ye wi'serire ã'masama. Na ña'arõ wee'quere wãcũdutipũrã yoacã ñubuetasasama. Náta ãpẽrã yũ'rũoro bu'iri da'reyũ'rũnũ'cãno'ajã nima, nicu niwĩ Jesú.

Ni'cõ wapewio pajasecũogo Õ'acũrẽ o'o'que ni'i

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Jesú Õ'acũ wi'ipũ nígũ, masã niyeru o'orã sãawũase acari põtõorõ dujicu niwĩ. Masã te acaripũ niyeru sãacã, i'adujibajaque'acu niwĩ. Pãjãrã pajiro niyeru cõorãrẽ pajiro sãacã i'acu niwĩ. ⁴² Na te acaripũ sãarĩ cura ni'cõ wapewio pajasecũogo ejaco niwõ. Co pũa cuji niyeru wapamarĩse cujiri ni'cã acaropũ sãaco niwõ. ⁴³ Co tojo wéeca be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ pijio, narẽ nicu niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ weregũti. Õ'acũ i'orõpũ a'tigo wapewio pajasecũogo nipe'tirã yũ'rũoro o'oyũ'rũnũ'cãmo. ⁴⁴ ãpẽrã pe'e narẽ du'sasere o'oama. Co pe'e pajasecũogo nimigõ, co cõomi'que, co ba'acatibo'queacãrẽ o'ope'ocã'mo, nicu niwĩ.

13

Jesú “Õ'acũ wi'i, Jerusalé cja wi'i cõ'ano'rõsa'a” ní'que ni'i

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Õ'acũ wi'ipũ wijaari cura ni'cũ cũ bu'egu a'tiro nicu niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egu, a'ti wi'i na ãtãpaga me'rã yee'que pacare i'aña. Ti wi'i añubutiari wi'ijo ni'i, nicu niwĩ.

² Jesú cũrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Mũ'u a'ti wi'i yéca wi'ire i'amisa'a. Be'ro ne ni'cãgã ãtãgã apega bu'ipũ yee-turiamũjã'que tojasome. Nipe'tise mutõdijono'rõsa'a, nicu niwĩ.

A'ti umũco pe'tise dũporo Jesú “A'tiro wa'arosa'a” ní'que ni'i

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro Jesú cũ bu'erã me'rã ãrũgũ Olivo Õ'acũ wi'i põtõorõ nicjũpũ wa'acãrã niwã. Jesú topũ dujiri cura Pedro, Santiago, Juã, André ãpẽrã tu'otiropũ cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

⁴ —Wereya ãsãrẽ. ¿De'ro nicã mũ'u “Õ'acũ wi'i cjase ãtãpagare mutõdijono'rõsa'a” ní'que wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã i'ogũsari a'te tojo wa'atjere? nicãrã niwã.

⁵ Jesú narẽ yũ'ticu niwĩ:

—ãpẽrã musãrẽ nisoori nĩrã, tu'omasĩa. ⁶ Pãjãrã a'tiro nisoorãsama: “Yũ'u Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i”, nĩrãsama. Na tojo nisere tu'orã, pãjãrã siruturãsama.

⁷ »Musã a'mewẽjẽse quetire tu'orã, “Topũ tojo wa'aporo” nicã tu'orãsa'a. Tere tu'orã, ucuaticã'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirõ, a'ti umũco pe'tiatjo du'sarosa'a yujupũ.

⁸ Ni'cã curuacjãrã ape curuacjãrã me'rã a'mequẽrãsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjãrã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrãsama. Pũrõ apesepũre di'ta narãsãse wa'arosa'a. Ujaboase wa'arosa'a. A'te nipe'tise peje me'rã masã ne waro pi'etiwã'cõse ni'i. Numio co macũrẽ wũase dũporo pũrĩse nũ'cãrõ weronojõ nirõsa'a.

⁹ »Musãrẽ ñe'e, wiorã tiropũ miarãsama. Musã nerẽse wi'seripũre paaperãsama. Musã yũ'ure ãjõpeose wapa wiorã wa'teropũ miano'rãsa'a. Tojo weecã, yé cjasere

wererāsa'a. Tojo weerā mūsā basu añurō wācūtū'oña'ña. ¹⁰ A'ti umūco pe'tiatji dūporo nipe'tirocjārārē Ō'acū masārē yu'rūose quetire werese'sabi'ano'rōsa'a. ¹¹ Mūsārē wiorā tiropū miacā, wācūque'titirāta wa'aya. “¿Ūsā de'ro ucūrāsariba topūre?” ni wācūtīcā'ña. Ō'acū mūsārē wācūse o'osere topūre ucūña. Mūsā mejēta ucūrāsa'a. Espíritu Santu ucūgūsami. ¹² Ni'cū pō'rā wiorāpūre a'merī weresā, wējēcā weerāsama. Na pacusumua quē'rā na pō'rārē wiorāpūre weresārāsama. Na pō'rā quē'rā mejārōta na pacusumarē yu'rūnū'cā, wērīcā weerāsama. ¹³ Nipe'tirocjārā masā mūsārē yu'ure ējōpeose bu'iri ī'atu'tirāsama. Yu'ure ējōpeoyapatirā pūrīcā yu'rūwetirāsama. Yu'u pacu tiropū catinu'cūrāsama.

¹⁴ »Dūporocjūpū Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Danie wāmetigu a'ti umūco pe'tiatji dūporo wa'atjere ojayucu niwī. “Ū'agū Ō'acū yabigūnojō cū ya wi'ipū sājātīgūnojō Jerusalé cja wi'i añurī wi'ipūre sājāa, nu'cūgūsami. Tojo weegu cū sājāase me'rā ti wi'i ña'ase marīrī wi'ire dojorēgūsami”, ni ojayucu niwī. Cūrē ti wi'ipū nicā ī'arā, mūsā a'ti pūrīrē bu'e tū'omasīña. Tojo wa'acā ī'arā, Ō'acū bu'iri da'regūsami nīrā, Judeapū nīrā ūrūpagupū du'tiaya. ¹⁵ Tojo wa'ari nūmūrē wi'i dūposārī opa sirapū soo pesagūnojō po'peapū cjasere sājāa dūretimīgū, diacjūta wa'a wa'aya. ¹⁶ Wesepū tō'ogū quē'rā ne wi'ipū tojaa, duregū wa'aticā'ña. ¹⁷ Tojo wa'ase nūmūrī numia nijīpacosānumiarē, pō'rā mi'rīrā cūorārē bujaweose nūmūrī nīrōsa'a. Na umūñarō wa'amasīsome. ¹⁸ “Yūsūase nūmūrīrē tojo wa'aticā'to” ni, Ō'acūrē sērīña. ¹⁹ Tojo wa'ase nūmūrī pi'etise nūmūrī nīrōsa'a. Ō'acū a'ti turire wéeca be'rore tocā'rō pi'etise marīcaro niwū. Be'ropū quē'rārē tocā'rō waro pi'etise marīrōsa'a. ²⁰ Ō'acū pi'etise nūmūrīrē dūoticāma, ne ni'cū yu'rūwetitibutibosami. Ō'acū pe'e cū yarā, cū bese'cārārē wéégū, tojo wa'ase nūmūrīrē dūogūsami.

²¹ »Tojo wa'ari curare āpērā mūsārē nīsoorāsama: “Jāa, ī'aña. Ō'acū bese'cu Cristo a'to nīmi. Topū nīmi”, nīrāsama. Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña. ²² Pājārā nīsoori masā a'tirāsama. A'tiro nīrāsama: “Yu'u Ō'acū bese'cu Cristo ni'i. Ō'acū ye quetire weremū'tārī masā ni'i”, nīsoorāsama. Peje wee'ose weerāsama narē ējōpeoato nīrā. Basiocāma, Ō'acū cū bese'cārāpūreta ējōpeodu'ucā weesī'rīrāsama. Tojo weerā narē ne ējōpeoticā'ña. ²³ Mūsā tojo wa'asere añurō tū'omasīña. Te niatjeta mūsārē wereyutoja'a, nicū niwī Jesú.

*Ō'acū macū masū weronojō upūtigu ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mt 24.29-35,42-44; Lc 21.25-36)*

²⁴ Jesú a'tiro ni werenemocu niwī:

—Te pi'etise nūmūrī yu'rūca be'ro mujīpū umūcocjū na'itī'a wa'agūsami. Ū'amicjū quē'rā bo'reyosome. ²⁵ Ū'ocōa burūdiarāsama. Nipe'tirā u'mūarōpū nīrā narāsācā weeno'rāsama. ²⁶ Tojo wa'ari cura nipe'tirā yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu o'mecururipū tutuaro me'rā asistedijaticā ī'arāsama. ²⁷ Be'ro yu'ure wereco'terārē o'óguti. Na neorāsama yu'u bese'cārā nipe'tiro no'o nīrōcjārārē.

²⁸ »Mūsārē otecjū hīgueragu wāmeticjū me'rā queose o'oguti. Tīgu dūpūripū pūrī ñasāwījisājācā, “Cū'ma wa'arotiro wee'e”, nīsa'a. ²⁹ A'te weronojō yu'u todūporo nī'que peje wa'acā ī'arā, “Cārōacā Jesú a'ti di'ta wiogu sājātjo dū'sasa'a”, nīña. ³⁰ Diacjū mūsārē weregūti. A'te peje tojo wa'ari curare nīrā wērīsome. Tojo wa'asere ī'ape'ocā'rāsama. ³¹ A'ti umūco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'u ucūse, yu'u bu'ese pūrīcā ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tise yu'u nī'que queoro wa'arosa'a.

³² »Yu'u apaturi a'tiatjema ti nūmū nicā, ti hora nicā a'tīgusa'a nīsere ne masīno'ña marī'i. Ō'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā, yu'u Ō'acū macū quē'rā masīwe'e. Yu'u pacu Ō'acū ni'cūta masīsami.

³³ »Tojo weerā mūsā añurō wācū, tū'omasīyuya. “¿De'ro nicā a'tigusari?” ni ñubue, co'tenu'cūcā'ña. Yu'u a'tiatjere mūsā ne masīwe'e. ³⁴ Mūsārē queose me'rā weregūti. Nī'cū masū yoropū sijagu wa'asami. Cū wa'ase dūporo cūrē da'raco'terārē cū ya wi'ire “Co'teapa”, nīsami. Nānūcūrē na da'ratjere cūsami. Sope co'tegūre “Sopere

co'teya", nisami. ³⁵ Na weronojō müsã niña. Námariçã na wiogu dajatjere ne masītisama. Na'ique'ari cura, ñami deco, cãrẽ'quẽ uuri cura, o bo'reacã nígũ nibosami. Músã quẽ'rã na weronojō masītimirã, yu'ure co'teya. ³⁶ Yu'u wãcũña marĩrõ a'ti, müsãrẽ cãrĩrãrẽ weronojō bocaejapejasĩ'rītisa'a. ³⁷ Yu'u müsãrẽ nisere nipe'tirãrẽ nigũti. Añurõ wãcũ, co'teyuya, ni werecu niwĩ Jesú.

14

Jesure ñe'erãtirã na apoyu'que ni'i
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Pua numu Pascua bosenumu, pá bucuase me'rã na morẽti'quere ba'ari bosenumu du'sacaro niwã. Ti bosenumu judío masã na ñecũsumma Egiptopu ní'cãrã wijawã'cã'quere wãcũrĩ bosenumu nicaro niwã. Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã ¿de'ro wee Jesure ñe'e wẽjërãsari? ní'ã, weesooome'rise me'rã na weeatjere apoyucãrã niwã. ² Tojo ní'ã, a'tiro nicãrã niwã:

—Bosenumu nicã weeticã'rã. Masã cũrẽ ma'írã, no'o uaro caricũma'a, marĩ tojo weesere dojorẽbosama, nicãrã niwã.

Ni'cõ numio Jesure ma'iyu'ruغو u'mutise piopeo'que ni'i
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Na “Jesure wẽjërãti” ni apocaterore Jesú Betaniapu nicu niwĩ. Simó cãmi boa, yu'ru'cu ya wi'ipu nicu niwĩ. Jesú cũ ba'adujiri cura ni'cõ numio u'muticja cuogo ejaco niwõ. Tiga acosticja u'mutise nardo wãmetise wapabujusere poseticaro niwã. Ti ñacõrẽ pe'equejo, Jesú dupoa bu'ipu u'mutisere piopeoco niwõ. ⁴ Ñpẽrã topu ní'ã co tojo weecã ñ'arã, uayurucãrã niwã. Tojo weerã a'tiro a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿De'ro weego co a'te u'mutise wapabujusere mejõ waro tojo weecõ'ati? ⁵ A'te ni'cã cũ'ma da'rase wapa wapata'aro weronojō duago, bocano'boapã. Te me'rã pajasecuorãrẽ weetamuboapõ, nicãrã niwã. Co tojo weesere tu'satirã, pũrõ tu'ticãrã niwã.

⁶ Jesú pe'e narẽ nicu niwĩ:

—Cariboticã'ña. ¿De'ro weerã core cariboti? A'tere yu'ure tojo wéego, añurõ weego weemo. ⁷ Pajasecuorã müsã wa'teropu ninu'cũcã'rãsama. Músã no'o uaritero narẽ añurõ weetamumasĩ'i. Yu'uma müsã wa'teropu ninu'cũcã'ĩ'asome. ⁸ A'tigo yu'ure co weesĩ'rĩrõ põtõorõ añurõ weemo. Co yu'ure piopeogo u'mutisere apoyu, na jaarã u'mutise wa'reatjo weronojō yu'ure weeyumo. ⁹ Diacjũ müsãrẽ wereguti. A'ti di'tapure no'o ní'ãrõ yu'u masãrẽ yu'ruose quetire werecusiarã, a'tigo co yu'ure wee'quere wãcũdutarã wererãsama, nicu niwĩ.

Juda wiorãpũre Jesure o'otaje cjase ni'i
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Jesú numiorẽ tojo ní'ca be'ro Jesú bu'erã doce me'rãcũ ní'cu Juda Iscariote a'tiro weecu niwĩ. Pa'ia wiorã tiropu wa'a, Jesure cũ o'otaje cjasere na me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. ¹¹ Cũ tojo nisere tu'orã, uputu e'catirã, “Mu'urẽ niyeru wapayerãti”, nicãrã niwã Judare. “¿De'ro nicã yu'ure Jesure wiorãpũre o'orouamitito?” ni wãcũcu niwĩ Juda.

Jesú cũ bu'erã me'rã ba'atuo'que ni'i
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Masã pá bucuase me'rã morẽti'quere ba'ari bosenumu ninu'cãcaro niwã. Ti numu nicã, ni'cũ oveja wĩ'magũ na Pascua bosenumu ba'acjũre wẽjësama. Titare Jesú bu'erã cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿No'opu marĩ Pascua bosenumu ba'atjore apoyucã uasari? nicãrã niwã.

¹³ Tojo nicã tu'ogu, puarã cũ bu'erãrẽ o'ócũ niwĩ. A'tiro narẽ werecu niwĩ:

—Jerusalépu wa'aya. Topu ni'cũ masũ acoga tuupeogũre bocaejapejarãsa'a. Cũ no'o wa'aro sirutuya. ¹⁴ Cũ sãjãarõ ti wi'i wiogũre niña: “Ûsãrẽ bu'egu a'tiro niami: ‘¿No'opu nisari yu'u bu'erã me'rã Pascua bosenumu ba'atji tucũ?’ niami”, niña. ¹⁵ Músã tojo

nicã, u'muarõca tucũ apoyúca tucũjopu musãrẽ i'ogũsami. Topu marĩ ba'atjere apoyuya, nio'ocu niwĩ Jesú.

¹⁶ Be'ro cũ bu'erã wa'a, Jerusalépu etacãrã niwã. Topu etarã, Jesú cũ ní'caronojõta nipe'tisere bocacãrã niwã. Topu na ba'atjere apoyucãrã niwã.

¹⁷ Na'ique'aca be'ro Jesú cũ bu'erã doce me'rã ti wi'ipure etacu niwĩ. ¹⁸ Na ba'ari cura Jesú cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Musã me'rãcjũ ni'cũ marĩ me'rã ba'adujigu wiorãpũre yu'ure wẽjẽdutigu o'ogũsami, nicu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, uputu bũjaweticãrã niwã. Nãncũ a'merĩ sãritiña'cãrã niwã:

—Yu'uta nicã'sa'aba, nicãrã niwã.

²⁰ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Ni'cũ musã doce me'rãcjũ yu'u me'rã a'ti papu yosoba'agu nimi. ²¹ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũre Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ ní'caronojõta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, yu'ure wiorãpũre o'ogũma ña'abutiario wa'arosa'a. Cũ diacjũta bajuatiyu'rũocã, nemorõ añubopã, nicu niwĩ.

²² Jesú cũ bu'erã me'rã ba'ari cura pãgãrẽ mii, cũ pacu Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, tigare ducawaa, narẽ o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Ba'aya. A'te yu'u upu ni'i, nicu niwĩ.

²³ Be'ro sũ'rĩrĩ pare mii, Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ tja. Tu'ajanũ'cõ, cũ bu'erãrẽ tĩacu niwĩ. Nipe'tirã ti pa cjasere sũ'rĩpe'ticã'cãrã niwã. ²⁴ Narẽ tĩagũ, nicu niwĩ:

—A'te yé dí ni'i. Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosagusa'a. Õ'acũ masãrẽ apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cũugũsami. Yu'u wẽrĩgũ, dí o'mabũrose me'rã pãjãrã añurõ weeno'rãsama. ²⁵ Diacjũ musãrẽ wereguti. A'te u'seducaco vino marĩ ní'cãrõacã sũ'rĩrõ weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wioгу sõrõcãpu, musã me'rã apaturi ma'ma vino sũ'rĩnemogũsa'a tja, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Pedrorẽ “Mu'u yu'ure ‘Masĩwe'e’ nigũsa'a” ní'que ni'i

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Jesú cũ bu'erã me'rã ba'ãca be'ro Õ'acũrẽ basapeotoja, ti wi'ire wijaa wa'acãrã niwã. Wijaa, ãrũgũ Olivo wãmeticjũpu wa'acãrã niwã. ²⁷ Topu wa'agu, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã nipe'tirã a'ti ñami uirã, yu'ure cõ'awã'cãpe'tia wa'arãsa'a. Musã tojo weeatje Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'rõnojoõta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wũ: “Yu'u oveja co'tegũre wẽjẽno'cã weegusa'a. Tojo weecã, cũ yarã oveja no'o ñaro omastearãsama”, niwũ. ²⁸ Be'ro yu'u wẽrĩ'cũpu masãca be'ro musã dũporo Galilea di'tapu wa'ayuto-jagusa'a, nicu niwĩ.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro yu'ticu niwĩ:

—ãpẽrã mu'urẽ cõ'awã'cãcã, yu'u pũrĩcã ne wa'asome, nicu niwĩ.

³⁰ Tojo nisere tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—Diacjũ mu'urẽ wereguti. Ni'cãcã ñami puati cãrẽ'quẽ uuati dũporo yu'ure i'tiati “Cũrẽ masĩwe'e”, nigũsa'a, nicu niwĩ.

³¹ Tojo nicã tu'omigũ, Pedro ninemocu niwĩ:

—Yu'u pũrĩcã na yu'ure wẽjẽsĩ'ricãma, “Cũ me'rã boaguti”, nigũsa'a. “Cũrẽ masĩwe'e” nisome, nicu niwĩ. Be'ro nipe'tirã cũ bu'erã Pedro ní'caronojõta nibũrocãrã niwã.

Jesú Getsemanĩ wãmetiropu cũ pacũre ñubue'que ni'i

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Olivo wãmeticju ãrũgũpu wa'arã, tigu du'pocã Getsemanĩ wãmetiropu etacãrã niwã. Topu Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u ñubuegu wa'ari cura a'topu dũjĩniña yujupu, nicu niwĩ.

³³ Topu ñubuegu wa'agu, Pedro, Santiago, Juãrẽ miacu niwĩ. Cũ uputu waro ejeripõ'rãpu wãcũque'ti, bũjaweticu niwĩ. ³⁴ Narẽ nicu niwĩ:

—Yu'ure wẽrĩtawiro, bũjawetise yu'rũmajãsa'a. Musã a'to tojayã. Ne cãrĩticã'ña, nicu niwĩ narẽ.

³⁵⁻³⁶ Tojo níca be'ro yoacurero na yu'ruro wa'a, di'tapu paamu'rrique'agu, cū pacure sērīgū, a'tiro nicu niwī:

—Pacu, mu'urē nipe'tise basio'o. Mu'u uacā, yu'ure a'te ña'arō yu'ruatje wa'aticā'to. Yu'u tojo nimicā, yu'u uaro weeticā'ña. Mu'u uaro pe'e wa'ato, nicu niwī.

³⁷ Be'ro cū bu'erā tiropu majāmitojacu niwī. Narē cārī'cārāpūre bocaajacu niwī. Pedrore nicu niwī:

—Simó, ¿mu'u cārīgū weeti? ¿Ne cārōacā cārītimigū, tu'sumasītisari? ³⁸ Cārīticā'ña. Wātī musārē niquesāticā'to nírā, Ō'acūrē sērīña. Musā wācūsepū me'rāma yu'ure ējōpeonu'cūsī'rīmisa'a. Musā se'saro tojo weesī'rīmirā, wācūtutuamasītisa'a. Tojo weerā Ō'acūrē sērīña, nicu niwī.

³⁹ Tojo níca be'ro majāmitojagu, cū pacure sērī'caronojōta sērīcu niwī tja. ⁴⁰ Sērīca be'ro cū bu'erā tiropu majāmitojagu, cārī'cārāpūre bocaajacu niwī tja. Narē wuja pūrīyu'rūacaro niwū. Tojo weerā cūrē de'ro wee yu'timasiticārā niwā. ⁴¹ Be'ro apaturi Jesú cū pacure sērītuogu wa'acu niwī. Tojatagu, cū bu'erārē nicu niwī:

—Ni'cārōacāma sooya, cārīña majā. Tocā'rōta ni'i. Ni'cārōacārē yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigūre masā ña'arāpūre o'otaje etatoja'a. ⁴² Wā'cānu'cāña. Te'a, na tiropu wa'arā. Yu'ure o'oacju a'titojami, nicu niwī Jesú.

Jesure ñe'ewā'cā'que ni'i

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesú cū bu'erārē ucūrī cura na me'rācjū ní'cu Juda etacu niwī. Cū me'rā pājārā masā di'pjīrī cuorā yucupagu me'rā a'ticārā niwā. Na pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā bucurā o'óno'cārā nicārā niwā. ⁴⁴ Juda Jesure wiari masū narē a'tiro niyutojacu niwī:

—Yu'u wa'suporopu mi'miacju cūta nigūsami. Cūrē ñe'e, añurō du'te miapa, nicu niwī.

⁴⁵ Juda Jesú tiropu etagu, a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure bu'egu. Tojo nígūta, cūrē mi'micu niwī. ⁴⁶ Tojo weecā ĩ'arā, Jesure ñe'ewā'cā wa'acārā niwā.

⁴⁷ Cūrē ñe'erī cura ni'cū topu nu'cūgū cū ya di'pjīrē wejewe, pa'ia wiogūre da'ra-co'tegūre o'mepero dātepā'rēcā'cu niwī. ⁴⁸ Jesú masārē nicu niwī:

—¿Yajari masūrē ñe'erā a'tirā weronojō yu'ure di'pjīrī, yucupagu me'rā ñe'erā a'tiati?

⁴⁹ Nipe'tise nūmūrī yu'u Ō'acū wi' masā wa'teropu bu'edujiwu. Titare masā yu'ure ñe'etiwu. A'te masā ni'cārōacā weese todūporopu Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nírōnojōta wa'a'a, nicu niwī.

⁵⁰ Jesure ñe'ecā ĩ'arā, cū bu'erā ni'cūrēta cō'anu'cō, du'tiwa'cāpe'tia wa'acārā niwā.

Ni'cū ma'mu du'tiwā'cā'que ni'i

⁵¹ Jesure ñe'ewā'cācā, ni'cū ma'mu cū cārīgū omāca casero me'rā omatjāgū sirutucu niwī. Be'ro āpērā cūrē ñe'ecārā niwā. ⁵² Tojo weecā, cū oma'carore cō'acā'cu niwī. Cō'a, su'ti marīgū omawā'cā wa'acu niwī.

Jesure wiorā tiropu mia'que ni'i

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Jesure ñe'e, pa'ia wiogu tiropu miacārā niwā. Topu nipe'tirā pa'ia wiorā, judío masā bucurā, Moisé oja'quere bu'eri masā nerēcārā niwā. ⁵⁴ Pedro pe'e Jesure yoacurero pa'ia wiogu ya wi' sope pu'topu sirututucocū niwī. Topu surara pu'to ejanujā, na me'rā pecame'e sō'madujicu niwī.

⁵⁵ Pa'ia wiorā, tojo nicā nipe'tirā wiorā “¿De'ro wee Jesure weresārōuamitito?” nicārā niwā. Cūrē wējēsī'rīrā, tojo nicārā niwā. Cūrē wējēsī'rīmirā, bu'iri ne bocaticārā niwā.

⁵⁶ Pājārā cūrē weresā, nisoocārā niwā. Ni'cārōnojō weresātiyucā, basioticarō niwū.

⁵⁷ Āpērā wā'cānu'cā, nisoose me'rā weresācārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

⁵⁸ —Ā'rīrē a'tiro nicā tu'owu: “Yu'u a'ti wi'i Ō'acū wi'ire masā wéeca wi'ire cō'adi-jope'oguti. Be'ro i'tia nūmu be'ro ape wi'i tu'ajanu'cōguti. Ti wi'i masā wéeca wi'i mejēta nīrōsa'a”, niwī, nicārā niwā.

⁵⁹ Tojo nimirã, na nisere ni'cãrõnojõ wãcüticãrã niwã.

⁶⁰ Na tojo nicã tu'ogũ, pa'ia wiogũ na wa'teropũ wã'cãnu'cã, Jesure sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mũ'urẽ tojo nisere yũ'tiweti? ¿De'ro ni yũ'tigũsari na weresãsere? nicũ niwĩ.

⁶¹ Jesú yũ'titiyũ'rũocã'cu niwĩ. Cũ yũ'titicã ĩ'agũ, pa'ia wiogũ apaturi sërĩtiña'nemocũ niwĩ:

—¿Mũ'uta niti Õ'acũ bese'cu Cristo, Õ'acũ añugũ macũ na nigũ? ni sërĩtiña'cu niwĩ.

⁶² Jesú cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Cũta ni'i. Mũsã yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronõjõ upũtigũ Õ'acũ pu'topũ dujicã ĩ'arãsa'a. Cũ u'mũsepu nigũ tutuayũ'rũami. Yũ'u o'mecururipu dijaticã ĩ'arãsa'a, nicũ niwĩ.

⁶³ Tojo nicã tu'ogũ, pa'ia wiogũ uasere ĩ'ogũ, cũ basu cũ ye su'tire wejetũ'rẽcu niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Ãpẽrã cãrẽ weresãrã uanemowe'e. ⁶⁴ Mũsã Õ'acũrẽ ña'arõ cũ ní'quere tu'oapu. ¿De'ro tu'oña'ti mũsã? nicũ niwĩ.

Nipe'tirã topũ nirã “Cũrẽ wẽjẽrõua'a”, nicãrã niwã.

⁶⁵ Na tojo nicã tu'orã, ãpẽrã a'tiro weecãrã niwã. Cũrẽ u'seco e'opeocãrã niwã. Cũ caperire bi'apecãrã niwã. Cũrẽ paamũjãrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Nĩbocaya. ¿Noa mũ'urẽ paati? nicãrã niwã.

Surara quẽ'rã diapoapu Jesure paacãrã niwã.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Jesure wi'i po'peapu ñe'esãjãca be'ro Pedro sope pu'topũ tojacũ niwĩ. Cũ tojo weeri cura ni'cõ pa'ia wiogũre da'raco'tego etaco niwõ. ⁶⁷ Cũ pecame'e sõ'madujigure ĩ'agõta ĩ'a, cãrẽ nico niwõ:

—Mũ'u Jesú Nazarecjũ me'rã sija'cuta ni'iba, nico niwõ.

⁶⁸ Pedro core nisoogu, a'tiro ni yũ'ticu niwĩ:

—Cũrẽ masĩtisa'a. Ñe'enojõrẽ ucũgõ ucũsa'a. Tu'omasĩtisa'a, nicũ niwĩ.

Cũ sã'rĩrõ sope pu'topũ topũ wijaanu'cãcã, cãrẽ'quẽ uucũ niwĩ. ⁶⁹ Pa'ia wiogũre da'raco'tego apaturi cãrẽ ĩ'agõ, topũ nirãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Ã'ĩrĩ quẽ'rã na me'rã sija'cuta nimi, nico niwõ.

⁷⁰ Cũ apaturi nisoocu niwĩ tja. Be'roacãta topũ nirã Pedrore a'tiro nicãrã niwã:

—Mũ'u quẽ'rã Jesú bu'erã me'rã sija'cuta ni'i. Mũ'u Galileacjũ ni'i. Mũ'u ucũse quẽ'rã na ucũuaronõjõ bususa'a, nicãrã niwã.

⁷¹ Na tojo nicã tu'ogũ, Pedro nisooneemocũ niwĩ tja:

—Yũ'u diacjũta ucüticã, Õ'acũ yũ'ure bu'iri da'reato. Yũ'u mũsã ucũgũrẽ ne masĩtisa'a, nicũ niwĩ.

⁷² Cũ tojo nicũñarĩ cura cãrẽ'quẽ apaturi uucũ niwĩ tja. Tojo weecã, Pedro Jesú todũporopũ ní'quere wãcũbocacu niwĩ. Jesú a'tiro nicũ niwĩ: “Cãrẽ'quẽ puati uuse dũporo mũ'u yũ'ure i'tiati ‘Cũrẽ masĩwe'e’, nigũsa'a”, nicũ niwĩ. Tere wãcũgũ, upũtu uticu niwĩ.

15

Jesure romano masã wiogũ Pilato sërĩtiña'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Bo'reacã pa'ia wiorã nerẽcãrã niwã. Judío masã bũcũrã, Moisé oja'quere bu'eri masã quẽ'rã nerẽcãrã niwã. ã'rã nipe'tirã wiorã nerẽque'a, “Jesure ¿de'ro weerãsari marĩa?” ni ucũcãrã niwã. Ucũtoja, Jesure dũ'tetjãrã, Pilato tiropũ miiejacãrã niwã. ² Pilato Jesure sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mũ'uta niti judío masã wiogũ? nicũ niwĩ.

Jesú yũ'ticu niwĩ:

—Mũ'u nĩrõnojõta cãta ni'i, nicũ niwĩ.

³ Pa'ia wiorã Pilato pure peje weresãcãrã niwã. ⁴ Tojo nicã tu'ogu, Pilato apaturi Jesure sërĩtiña'nemocu niwĩ tja:

—¿Mu'arẽ na tojo nisere yu'tiweti? ¿Dicuse peje mu'arẽ weresãrã weeti? nicu niwĩ.

⁵ Jesú ne yu'titiyu'rucã'cu niwĩ. Tojo weegu Pilato ï'amaríacu niwĩ.

Jesure wējēduti'que ni'i

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Cã'marĩncũ Pascua bosenũmu nicã Pilato a'tiro weeseticu niwĩ. Ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipũ nigũrẽ masã na du'uwĩrõdutigure du'uwĩrõmujãcũcu niwĩ. ⁷ Titare ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipũ Barrabá wãmetigu wiorãrẽ yu'rũnũ'cã, narẽ cõ'asĩ'rĩ, cũ me'rãcjãrã masãrẽ wējẽ'cãrã me'rã dujicu niwĩ. ⁸ Masã Pilato tiropũ wa'a, “Mu'u bosenũmu nicã weewũaronojõ weeya”, nicãrã niwã. ⁹ Pilato narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Musã judío masã wiogũre yu'u du'uwĩrõcã uasari? nicu niwĩ.

¹⁰ Pilato pa'ia wiorã uose ye bu'iri Jesure cãpure wia'quere masĩcu niwĩ. ¹¹ Pa'ia wiorã Barrabá pe'ere du'uwĩrõdutiã masãrẽ no'o uaro caricũsitenu'cõcã'cãrã niwã. ¹² Tojo nicã tu'ogu, Pilato narẽ sërĩtiña'cu niwĩ:

—Musã judío masã wiogu nigũ me'rã pe'ere ¿de'ro weecã uasari? nicu niwĩ.

¹³ Tojo nicã nipe'tirã caricũmajãcãrã niwã:

—Cũrẽ curusapũ paabi'pe wējẽña, nicãrã niwã.

¹⁴ Pilato narẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? ã'rĩ ne cã'rõ ña'arõ weeticu niami, nicu niwĩ.

Cũ tojo nimicã, masã caricũnemocãrã niwã:

—Curusapũ paabi'pe wējẽña, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nicã tu'ogu, Pilato masã me'rã añurõ tojasĩ'rĩgũ, Barrabáre du'uwĩrõcu niwĩ. Be'ro Jesure surarare tãrãdutitoja, curusapũ paabi'pe wējēduti'que niwĩ.

¹⁶ Tojo weerã na Pilato ya wi'i po'pea nirĩ tucũjopũ cãrẽ miacãrã niwã. Topũ nipe'tise cururi surara nerẽcãrã niwã. ¹⁷ Na Jesure ni'cãrõ su'tiro upũtũ sõ'arõ, wiorã sãñarõnojõrẽ sãacãrã niwã. Tojo nicã ni'cã be'to pota me'rã wéeca be'tore cũ dũpoapũre peocãrã niwã. ¹⁸ Be'ro cãrẽ caricũcãrã niwã:

—E'catipeoya judío masã wiogũre, ni caricũcãrã niwã.

¹⁹ Ni'cãgũ yucũgu me'rã dũpoapũre paamujãcãrã niwã. U'seco e'opeo, cãrẽ bujicã'rã, ejaque'apecãrã niwã. ²⁰ Na cãrẽ a'tiro bujicã'ca be'ro wiogu sãñarĩ su'tirote tuweecãrã niwã. Be'ro cũ sãnamũ'tã'carore sãacãrã niwã tja. Tu'ajanũ'cõ, cãrẽ curusapũ wējẽrã wa'arã miacãrã niwã.

Jesure curusapũ paabi'pe wējẽ'que ni'i

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Jesure wējẽrã wa'arã na miarĩ cura ni'cũ masũ Simó Cirene wãmetiri macãcjũ cãpũpũ ni'cu tojaticu niwĩ. Cũ pũarã Alejandro, Rufo pacu nicu niwĩ. Jesú curusa wuawã'cãrõpũ cũ yu'rũacã ï'arã, curusare cãrẽ wuadutiãcãrã niwã.

²² Jesure ni'cã bu'a Gólgota wãmetiropũ miacãrã niwã. Gólgota nĩrõ, “Masã boaweeca dũpoa” nĩrõ weesa'a. ²³ Topũ pũrĩse tu'oña'ticã'to nĩrã, vino mirra wãmetise me'rã morẽ'quere tĩacãrã nimiwã. Jesú s'ĩrĩticu niwĩ. ²⁴ Be'ro cãrẽ curusapũ paabi'pe wējẽcãrã niwã. Surara cũ ye su'tire dũcawaarã, nĩbocape wapata'acãrã niwã. ¿Ñe'enojõrẽ bocarãsari? nĩrã, tojo weecãrã niwã.

²⁵ Jesure curusapũ paabi'penũ'cõcatero, ñamiña'cũrõ nueve nicã nicaro niwũ. ²⁶ A'te ye bu'iri cãrẽ wējẽ'e nĩrã, curusapũ ni ojaõ'oca pjĩ a'tiro ojano'caro niwũ: “ã'rĩ judío masã wiogu nimi”, nicaro niwũ. ²⁷ Jesú me'rã ãpẽrã pũarã yajari masã curusapũ paabi'penũ'cõno'cãrã niwã. Ni'cũ diacũ pe'e, apĩrẽ cũpe pe'e nu'cõcãrã niwã. ²⁸ Tojo weecã, Õ'acũ ye quetire ojãca pũrĩpũ oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojano'caro niwũ: “Cũ quẽ'rã ña'arã wa'teropũre morẽsu'utamucu niwĩ”, niwũ.

²⁹⁻³⁰ Masã Jesú pũ'to yu'rũarã, cãrẽ bujicã'rã, dũpoa yuremujãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Jũ. Mu'u pũrĩcã “Õ'acũ wi'ire cõ'agũti”, nimiwũña. “I'tia numu be'ro weepe'oguti”, niwũ. Tojo ni'cu mu'u basuta yu'ruoya. Topu curusapu wã'ñagũ dijatia, ni bujicã'cãrã niwã.

³¹ Na weronojõta pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã bujicã'cãrã niwã. Na basu a'merĩ a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ ãpẽrãmarĩcãrẽ yu'ruowĩ. Cũ basu pe'e yu'ruomasĩtimi. ³² Õ'acũ bese'cu Cristo Israe curuacjãrã wiogũ nígũ, curusapu dijatiao. Cũ dijaticã pũrĩcãrẽ, ãjõpeorãti, nicãrã niwã.

Yajari masã Jesú me'rã curusapu paabi'penũ'cõ'cãrãpũta bujicã'sãjãcãrã niwã.

Jesú wẽrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

³³ Jesú curusapu wẽrĩrĩ cura dajaritero nicã nipe'tiro ti di'tapu na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Téé ñamica'la tres nicãpu na'itĩ'atũocaro niwũ. ³⁴ Tita ti horata Jesú upũtu caricũcu niwĩ. Arameo ye me'rã a'tiro nicu niwĩ:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? A'tiro nígũ, “Õ'acũ, Õ'acũ, ¿de'ro weegu yu'ure cõ'awã'cãti?” nígũ, tojo nicu niwĩ.

³⁵ ãpẽrã ni'cãrẽrã topu nirã tojo nisere tu'orã, a'tiro nicãrã niwã:

—Tu'oya si'i ucũsere. Dũporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elĩare pisugu weesami, nicãrã niwã.

³⁶ Cũ caricũcã tu'ogu, ni'cũ omawã'cã, ni'cã si'ti vino pi'ase me'rã morẽ'quere yosocu niwĩ. Yosotoja, ni'cãgũ yucũgũpu du'teõ'o, Jesure siomorõ tĩagũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Ĩ'anirã marĩ yujupu. Elĩa yu'ruogu a'tigu a'tigusami cũrẽ.

³⁷ Be'ro Jesú upũtu caricũ, wẽrĩa wa'acu niwĩ. ³⁸ Cũ wẽrĩrĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Õ'acũ wi'ipu pa'ia sãjãarõpu cã'mota'ayosari casero u'muarõ pe'e tũ'rũdijati, pua casero dũcawatiyojacaro niwũ. ³⁹ Surara wiogũ romano Jesú doca nu'cũgũ cũ caricũcã ĩ'agũ, cũ de'ro wee wẽrĩcã ĩ'agũ, a'tiro nicu niwũ:

—Diacjũta ã'rĩ Õ'acũ macũ niapĩ, nicu niwĩ.

⁴⁰ Numia yoaropu Jesure ĩ'anucũcãrã niwã. Na wa'teropu ã'rã numia nicãrã niwã: María Magdalena, apego María José, Santiago nitũogu na nígũ paco, tojo nicã Salomé nicãrã niwã. ⁴¹ ã'rã numia Jesure Galileapu nicã sirutu'cãrã, cũrẽ weetamu'cãrã nicãrã niwã. Tojo nicã ãpẽrã numia pãjãrã Jesú Jerusalẽpu wa'acã sirutu'cãrã topu ĩ'anucũcãrã niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jesú wẽrĩca numu judío masã soatji numu dũporo nicaro niwũ. Tojo weerã na ba'atjere apoyurã weecãrã niwã. Na'ique'ari cura José, Arimatea wãmetiri macãcjũ etacu niwĩ. Judío masã wiorã me'rãcjũ wiogũ nicu niwĩ. Joséta Jesure “Õ'acũ bese'cu nimi”, ni ãjõpeocu niwĩ. Tojo nicã cũ wiogũ sãjãtje quẽ'rãrẽ co'tecu niwĩ. Tojo weegu uiro marĩrõ wãcũtutuario me'rã Pilato tiropu sãjãacu niwĩ. Sãjãa, Jesú ya upure sãrĩcu niwĩ. ⁴⁴ Pilato ti upure sãrĩcã tu'ogu, cũ wẽriatoja'quere masĩgũ, tu'omarĩa wa'acu niwĩ. Be'ro surara wiogure ¿diacjũta wẽriapari? nígũ, sãrĩtiña'cju pijiocu niwĩ. ⁴⁵ Surara wiogũ “Diacjũta niapu” nicã tu'ogu, Pilato Jesú ya upure Joserẽ o'oduticu niwĩ. ⁴⁶ Tojo weegu José cũrẽ omatji casero añurĩ caserore duucu niwĩ. Be'ro Jesú ya upure miidijoo, ti casero me'rã omacu niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, ni'cã tuti ãtãgãpu se'eca tutipu siõsõrõcũuocu niwĩ. Be'ro ti pere ãtãgãjo me'rã tuubi'acu niwĩ. ⁴⁷ María Magdalena, apego María puarã José, Santiago paco Jesure yaa'carore ĩ'acãrã niwã.

Jesú cũ wẽrĩ'cupu masã'que ni'i

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Sauru na soowuari numu yu'ruca be'ro María Magdalena, apego María Santiago paco, tojo nicã apego Salomé u'mutise duucãrã niwã. Te me'ra Jesure cã upure piopeorã wa'arã weecãrã nimiwã. ² Mujipũ mujãtiri cura ma'ma semana sãjãnu'cãrĩ numu soorinummu nicã Jesure yaa'caropu wa'acãrã niwã. ³ Na topu wa'arã, a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Noa marĩrẽ tiga ãtãgãrẽ tuupãobosarosari? nicãrã niwã.

⁴ Topu ejarã, tiga ãtãgãjo ti tutire bi'acaga aperopu cũñacã i'acãrã niwã. ⁵ Tojo weerã ti tutipu diacjũ sãjãa wa'acãrã niwã. Topu diacjũ pe'e ni'cũ ma'mu dujicã i'acãrã niwã. Cũ yoaro su'tiro butiro sãñacã i'arã, uputu ucucãrã niwã. ⁶ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Yu'ure uiticã'ña. Musã Jesú Nazarecjũrẽ na curusapu paabi'pe wẽjẽ'cure a'marã wee'le. Cũ masãtojami. A'tore marĩmi. Cãrẽ na cũu'carore i'arã a'tia. ⁷ Be'ro cã bu'erãrẽ, tojo nicã Pedore wererã wa'aya. “Cũ musã dũporo Galileapu wa'ayugusami. Cũ musãrẽ todũporopu ni'caronjõta topu cãrẽ i'arãsa'a”, ni wererã wa'aya, nicu niwĩ.

⁸ Cũ tojo nicã tu'orã, numia Jesure yaa'caropu ni'cãrã ucua narãsarãta, omawã'cã wa'acãrã niwã. Uputu i'a ucua'cãrã nitjãrã, na i'a'quere, na tu'o'quere ãpẽrãrẽ wereticãrã niwã.

Jesú María Magdalenarẽ bajuamũ'tã'que ni'i

(Jn 20.11-18)

⁹ Jesú bo'reacã soorinummu nicã wẽrĩ'cupu masãcu niwĩ. Titare María Magdalenarẽ bajuamũ'tãcu niwĩ. Coreta todũporopure Jesú siete wãtãa cuogore cõ'awĩrõcu niwĩ. ¹⁰ Cũ core bajuãca be'ro cã me'ra sija'cãrãrẽ, cã wẽrĩ'quere dũjasewã'a utirãrẽ werigo wa'aco niwõ. ¹¹ “Jesú catiami, yu'u cãrẽ i'apu” nicã tu'orã, ãjõpeoticãrã niwã.

Jesú puarã cã bu'esere sirutu'cãrãrẽ bajua'que ni'i

(Lc 24.13-35)

¹² Jesú María Magdalenarẽ bajuãca be'ro ãpẽrã puarã cãrẽ ãjõpeorãrẽ bajuacu niwĩ tja. Na cãpũpu sjarãrẽ cã apĩ weronjõ bajugu bajuacu niwĩ. ¹³ Be'ro cãrẽ i'amasãca be'ro ãpẽrã cã bu'erã ni'cãrãrẽ wererã wa'acãrã niwã. Na quẽ'rãrẽ ãjõpeoticãrã niwã.

Jesú cã bu'erãrẽ “A'tiro weeya” nise ni'i

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ María Magdalenarẽ, tojo nicã ãpẽrãrẽ bajuãca be'ro Jesú cã bu'erã oncere bajuacu niwĩ. Na ba'adujiri cura bajuacu niwĩ. Na “Cũ masãcu niami” nisere ãjõpeoticãrã niwã. Na ãjõpeotise bu'iri narẽ tu'ticu niwĩ. ¹⁵ Be'ro a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tiropu nipe'tirãrẽ yu'u masãrẽ yu'ruoguti nisere quetiwererã wa'aya. ¹⁶ No'o yu'ure ãjõpeo, wãmeyeno'gũ yu'ruono'gũsami. Yu'ure ãjõpeotigu pũricã bu'iri da'reno'gũsami. ¹⁷ ãjõpeorã na ãjõpeosere i'orã, a'tiro weemasãrãsama. Yu'u tutuaro me'ra wãtãa masãrẽ sãjãa'cãrãrẽ cõ'awĩrõmasãrãsama. Apemasã ye, na ucũmasãti'quere ucũmasãrãsama. ¹⁸ Na añarẽ ñe'ecã, tojo nicã nímã sã'ricã, ne mejẽcã wa'asome. Duitirãrẽ omocã ñapeocã, yu'rurãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú u'musepu mujãabutia'que ni'i

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Be'ro marĩ wiogu Jesú cã bu'erãrẽ wẽreca be'ro Õ'acũ u'musepu cãrẽ miimujãa wa'acu niwĩ. Topure cã pacu tiropu diacjũ pe'e ejanujãcu niwĩ. ²⁰ Tojo wa'ãca be'ro cã bu'erã nipe'tiropu cã yu'ruose quetire weresterã wa'acãrã niwã. Na werẽcã, Jesú cã basuta narẽ weetamucu niwĩ. Na weresere diacjũta ni'i nigũ, añuse na wee'omujãcã weecu niwĩ.

Luca Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ā'rī ni'cūta āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā wa'teropure judío masū nitigū nicū niwī. Cū Pablo me'rācjū waro nígū, cū me'rā tojota da'rayapaticā'cū niwī. Cū Jesucristo ējōpeonū'cā'quema de'ro nicā, no'opu ējōpeogu ējōpeonū'cāpī. Masīno'ña marī'i. Añurō weeri masū, tojo nicā ocoyeri masū nicū niwī. Cū Siria di'tapu nirī macā Antioquíapu bajuacu niwī.

A'ti pūrī nipe'tirāpūreta Jesús yu'rūogu a'ticu niwī nisere ojano'caro niwū. Israe curuacjārā se'sarore yu'rūogu a'ticu niwī, ni ojano'ña marīcaro niwū.

Āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā nemorō Jesús cū catiri umūcore, cū weeseti'quere ojayū'rūnū'cācū niwī. Tere ojase dūporo queoro ojasī'rīgū, a'tiro weecu niwī. Āpērā Jesús ye quetire werecā ī'abesetojagūpu, tojo nicā nipe'tise Jesús weeseti'quere besenu'cōpe'otojagūpu ojacu niwī.

A'ti pūrīrē Teófilo wāmetigū, judío masū nitigūre ojacu niwī.

Luca ¿de'ro weegu a'ti pūrīrē ojapari? nise ni'i

¹ Pājārā masā ūsā wa'teropu wa'a'quere Jesús ye quetire ojasī'rīcārā niwā. ² Ūsārē bu'e'caronojōta ojacārā niwā. Jesús ne waro weenu'cā'quere ī'a'cārā, cū ye quetire weretamu'cārā wereturiacārā niwā. Tereta āpērā ojacārā niwā. ³⁻⁴ Yu'u quē'rā ne waro nu'cā'que me'rā nipe'tise Jesús ye quetire ī'abesepe'ocā'a. Tojo weetojagūpu, yu'u a'tere queoro ojame'rīcā'sī'rīsa'a. A'tiro weecā, añusī'rī nígū, wiogu Teófilo, mū'urē oja'a. Mū'urē āpērā bu'e'que diacjūta ni'i nidutigū ojaguti.

Ō'acūrē wereco'tegu u'mūsecjū Juā wāmeyeri masū cū bajuatjere wereyu'que ni'i

⁵ A'te me'rā mū'urē werenū'cāgūti. Herode Judea di'ta wiogu nīcaterore ni'cū pa'i Zacaríā wāmetigū nicū niwī. Cū Abías wāmetigū ya curuacjū pa'i nicū niwī. Cū nūmo Isabe wāmetico niwō. Co quē'rā dūporocjūpu pa'i Aaró pārāmeo nituriago nico niwō. ⁶ Na pūarāpūta Ō'acū ī'orōpūre añurā nicārā niwā. Ō'acū duti'quere, tojo nicā Moisé duti'quere queoro weecārā niwā. Tojo weerā masā narē “Ūa'arā nima”, nīmasīticārā niwā. ⁷ Isabe pō'rā bocamasītico niwō. Tojo weerā na pō'rāmarīcārā niwā. Tojo nicā na pūarāpūta būcūrā waro nicārā niwā.

⁸ Ni'cā nūmu Zacaríā ya curuacjārārē Ō'acū ī'orōpu Ō'acū wi'ipu da'rāse nicaro niwū. ⁹ Na pa'ia weewūronojōpūma nībocaca be'ro Zacaríare Ō'acū Nibutiari Tucū tiro u'mūtise ūjūamorōduti'ā sōrōcārā niwā. ¹⁰ Cū u'mūtise ūjūapeori cura nipe'tirā masā sopepu ūbuerā weecārā niwā. ¹¹ Cū tojo weeri cura ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu u'mūsecjū cū ūjūamorōpeoro diacjū pe'e bajuacu niwī. ¹² Cūrē ī'agū, Zacaríā de'ro wéemasīticū niwī. Ūcuayū'rūacu niwī. ¹³ Cū tojo weecā ī'agū, Ō'acūrē wereco'tegu cūrē nicū niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Ō'acū mū'u ūbuesere tu'oami. Mū'u nūmo Isabe ni'cū pō'rātigosamo. Cūrē Juā wāmeyeya. ¹⁴ Mū'u cū me'rā pūrō e'catigūsa'a. Āpērā quē'rā cū bajuacā, pājārā e'catirāsama. ¹⁵ Mū'u macū Ō'acū ī'orōpūre mejō nigū mejēta nigūsamī. Ne vinorē, si'bio'quere sī'rīsome. Cū bajuase dūporo Espīritu Santure cūoyū'rūatojagūsamī. ¹⁶ Pājārā Israe curuacjārā Ō'acū na wiogūre ējōpeodu'u'cārārē ējōpeocā weegūsamī tja. ¹⁷ Cū marī wiogu dūporo weremū'tāsijagūsamī. Dūporocjūpu Ō'acū ye cjasere weremū'tārī masū Elíamarīcā Espīritu Santu tutuasere cūoyū'rūacu niwī. Cū weronojō cū quē'rā cūoyū'rūagūsamī. A'tiro weegūsamī. Pacūsumūarē na pō'rā me'rā cumuca marīrō niseticā weegūsamī. Tojo nicā yu'rūnū'cārī masārē wiorā dutisere yu'ticā weegūsamī. A'tiro wee masārē marī wiogūre ñe'edutigū bu'eyugūsamī, nicū niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

¹⁸ Cū tojo nicā, Zacaríā sērītiña'cū niwī:

—¿De'ro wee yu'u a'tere “Diacjũta ni'i” nı́ması́bosau? Yu'u bucu waro ni'i. Yu'u numo quẽ'rã bucuo waro nimo, nicu niwı́.

¹⁹ Õ'acũrẽ wereco'tegu cũrẽ yu'ticu niwı́:

—Yu'u Õ'acũrẽ da'raco'tegu Gabrie wãmeti'i. Yu'u Õ'acũ i'orõpu ni'i. Cũ mu'u me'rã ucũdutigu, a'te queti añusere weredutigu o'oámi. ²⁰ Ni'cãrõacãrẽ mu'u ãjõpeoti'que bu'iri ucũması́tigu tojagúsa'a. Téé mu'u macũ bajuatiro põtëorõ ne cã'rõ ucũsome. Õ'acũ cũ haro põtëorõ tojo wa'arosa'a, nicu niwı́.

²¹ Cũ tojo weeri cura sope pu'tocjãrã pe'le co'terã weecãrã niwã. Na Zacaríã bajuticã, cũ yoogocã i'arã, “¿De'ro wa'apariba cũrẽ?” nicãrã niwã. ²² Zacaríã na tiropu wijaatagu, ucũması́ticu niwı́. “Topũta Õ'acũ apeyenojõ cũrẽ i'õapı́”, nicãrã niwã. Cũ ucũması́tıtjı́gũ ucũrõnojõ o'õgu, omocãrı me'rã narẽ weequeocu niwı́.

²³ Cũ Õ'acũ wi'ipũ da'rase numũrı pe'tı́ca be'ro cũ ya wi'ipũ dajatojaacu niwı́. ²⁴ Be'ro, cũ numo Isabe nijı́paco tojaco niwõ. Ni'cãmocuse mujı́pũrı co ne wijatico niwõ. ²⁵ Co a'tiro wãcũco niwõ: “Õ'acũ yu'u põ'rãmarıgõ ní'core weetamuami. Masã tojowaro i'acõ'adutitigu yu'ure añurõ weemi”, nico niwõ.

Maríare Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ Jesú bajuatjere wereyu'que ni'i

²⁶ Seis mujı́pũrı Isabe nijı́paco nirõ yu'rũcaro niwũ. Ticuse mujı́pũrı be'ro Õ'acũ cũrẽ wereco'tegu Gabriere a'tiro weecu niwı́. Galilea di'ta nirı́ macã Nazarepu o'õcu niwı́ tja. ²⁷ Cũrẽ ni'cõ numio Maríare, ne apı́ umu me'rã niña'ti'core quetiweredutigu o'õcu niwı́. Co ni'cũ Davi pãrãmi nituriagu José wãmetigu me'rã omocã du'tegotigo weeco niwõ. ²⁸ Õ'acũrẽ wereco'tegu co nirõpu sãjãa, añudutigu a'tiro nicu niwı́:

—María, mu'urẽ añudutise miiti'i. Õ'acũ mu'urẽ añurõ wéegũ pajaña'mi. Cũ marı́ wıõgu mu'u me'rã nimi. Nipe'tirã numia yu'rũoro mu'urẽ añurõ weeyu'rũnu'cãgũsami, nicu niwı́.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'õgo, tu'õmarıa wa'aco niwõ.

—¿De'ro weegu yu'ure tojo añudutiti? nico niwõ. ³⁰ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu a'tiro nicu niwı́:

—María, yu'ure uiticã'ña. Õ'acũ i'orõpũre mu'u añuse bocapu. Mu'u me'rã e'catisami. ³¹ Ni'cãrõacãrẽ mu'u nijı́paco tojagósa'a. Ni'cũ põ'rãtigosa'a. Cũrẽ Jesú wãme õ'oña. ³² Cũ mejõ nigũ mejeta nigũsami. “Õ'acũ u'musecjũ macũ nimi”, nino'gũsami. Cũ ñecũ Davire wee'caronojõ Õ'acũ wıõgu sõrõgũsami. ³³ Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ dutinu'cũcũsami. Cũ dutise ne pe'tisome. Wıõgu ninu'cũcũsami, nicu niwı́.

³⁴ Cũ tojo nicã tu'õgo, María Õ'acũrẽ wereco'tegũre sãrıtıña'co niwõ:

—¿De'ro wee a'te tojo wa'abosari? Yu'u ne ni'cũ umu me'rã niwe'e, nico niwõ.

³⁵ Õ'acũrẽ wereco'tegu core yu'ticu niwı́:

—Espı́ritu Santu mu'ũpũre dijatagusami. Õ'acũ u'musecjũ cũ tutuase mu'ũpũre o'mecurua weronojõ dijati, tuubi'arosa'a. Tojo weegu mu'u macũ Õ'acũ yagu añugũ waro tojagũsami. Cũ “Õ'acũ macũ nimi”, nino'gũsami. ³⁶ Mu'u basuco Isabe quẽ'rã bucuo waro nimigõ, ni'cũ macũ wãagosamo. Co na “Põ'rã marı́mo” nino'co co nijı́paco nirõ seis mujı́pũrı yu'rũtoja'a. ³⁷ Õ'acũrẽ nipe'tise weeta basio'o, nicu niwı́.

³⁸ Cũ tojo nicã tu'õgo, María yu'tico niwõ:

—Yu'u Õ'acũrẽ da'rawã'ñaco'tego ni'i. Õ'acũ mu'u ní'caronojõta yu'ure weeato, nico niwõ.

Co tojo nitu'ajaca be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu wa'a wa'acu niwı́.

María Isabere i'agõ wa'a'que ni'i

³⁹ Õ'acũrẽ wereco'tegu wérëca be'ro María yoogoro marı́rõ a'tiro weeco niwõ. Te numũrıta co basuco Isabere opa bu'pa nirı́ macã Judea di'tapu i'agõ wa'aco niwõ. ⁴⁰ Topu ejago, Zacaríã ya wi'ipũ sãjãaco niwõ. Sãjãagõ, Isabere añudutico niwõ. ⁴¹ Co añuduticãta, Isabe macũ paa po'peapu sãñagũ a'meña'cu niwı́. Isabe Espı́ritu Santure cõoyu'rũago tojaco niwõ. ⁴² Tojo weego co upũtu tutuaro me'rã ucũco niwõ:

—Nipe'tirā numia yu'ruro Ō'acū m̄'urē añurō weeyu'rūnū'cāmi. M̄'u macū que'rārē añurō weemi. ⁴³ M̄'u yu'u wioḡu paco yu'ure ī'agō a'ticā, añubutiaro wa'a'a.

⁴⁴ M̄'u añudutisere tu'ocāta, yu'u macū paa po'pearu sãñagū e'catise me'rā a'meña'mi.

⁴⁵ Ō'acū marī wioḡu m̄'urē “Tojo weeguti” ní'que queoro wa'arosa'a. M̄'u cū tojo ní'quere tu'o ējōpeo'co e'cati'i, nico niwō Isabe.

⁴⁶ Be'ro María a'tiro nico niwō:

Yu'u ejeripō'rāpu Ō'acū yu'u wioḡure e'catise o'o'o.

⁴⁷ Ō'acū yu'ure yu'rūḡu me'rā e'cati'i.

⁴⁸ Yu'u mejō nigōrē Ō'acū a'tiro weecu niami.

Cūrē da'rawā'ñaco'tegore wācūcu niami.

A'tiro nicā me'rā nipe'tirā yu'ure “Ō'acū añurō weemi core”, nirāsama.

⁴⁹ Ō'acū tutuayurūḡu yu'ure añubutiase waro weemi.

Cū añuyurūḡu, ña'ase moogū nimi.

⁵⁰ Nipe'tirā cūrē wiopesase me'rā tu'oña'rārē pajaña'nu'cūcūsami.

⁵¹ Cū tutuaro me'rā peje añuse weemi.

Āpērā yu'ruro ni'i ni tu'oña'rārē docaque'acā weemi.

⁵² Wiorā nimi'cārārē mejō nirā tojacā weemi.

Mejō nirā pe'ere wiorā weronojō morōmi.

⁵³ Ūjaboarārē peje waro añuse o'omi.

Peje cuomi'cārārē ne ñe'enojō marīrā tojacā weemi.

⁵⁴ Israe curuacjārā cūrē da'racoterārē weetamumi.

Ne cārō narē pajaña'ticā weetimi.

⁵⁵ Cū marī ñecūsūm̄'urē “Tojo weeguti” ní'caronojōta weemi.

Abrahārē, tojo nicā cū pārāmerā nituriarārē pajaña'nu'cūcūsami, nico niwō María.

⁵⁶ María Isabe tiropu i'tia mujīpū tojánico niwō. Be'ro co ya wi'ipū dajatojaaco niwō.

Juā masārē wāmeyeri masū bajua'que ni'i

⁵⁷ Be'ro Isabe co macūrē w̄ariteronojō ejacaro niwū. Titare co macū bajuacu niwī.

⁵⁸ Cū bajuáca be'ro co acawererā, āpērā co ya wi'i pu'to nirā core e'catitaturā wa'acārā

niwā. Ō'acū core añubutiase weecā ī'arā, tojo weecārā niwā. ⁵⁹ Ni'cā semana cū bajuáca

be'ro Moisé duti'caronojōta weecārā niwā. Cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'adutirā

wa'acārā niwā. Masā cūrē cū pacu wāme weronojō Zacaríā wāmeyesī'rīcārā nimiwā.

⁶⁰ Na tojo weesī'rīmicā, cū paco narē nico niwō:

—Niwe'e. Cū Juā wāmetiḡsami, nico niwō.

⁶¹ Masā pe'e “¿De'ro weegū? M̄'u acawererā Juā wāmetirā marīma”, nicārā niwā.

⁶² Be'ro Zacaríare “¿M̄'u de'ro wāme ō'osī'rīsari?” nírā, weequeose me'rā

sērītiña'cārā niwā. ⁶³ Na tojo nicā, ni'cā pjī sērīcu niwī. Ti pjīpu cū “Juā wāmetiḡsami”,

ni ojacu niwī. Nipe'tirā cū tojo weesere ī'arā, ucuape'tia wa'acārā niwā. ⁶⁴ Cū ojāca

be'ro maata Zacaríā apaturi ucūnū'cācu niwī tja. Tojo nicā Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī.

⁶⁵ Zacaríā tojo weese me'rā nipe'tirā cū pu'to nirā ucuape'tia wa'acārā niwā. Nipe'tirā to

u'muase bu'papu nirā Judeacjārā tojo wa'a'quere werestewā'cācārā niwā. ⁶⁶ Nipe'tirā na

tojo wereturiasere masīrā, pūrō wācūcārā niwā. Cū Ō'acū tutuaro me'rā bajuacā ī'arā,

a'merī sērītiña'm̄jācārā niwā:

—¿Cū wī'magū bucu ējāḡū, de'ro nigūnojō nigūsari? nicārā niwā.

Zacaríā Ō'acūrē basapeo'que ni'i

⁶⁷ Wī'magū pacu Zacaríā Espiritu Santure cuoyurūacu niwī. Tojo weegū Ō'acū ucūdutisere a'tiro ucūcu niwī:

⁶⁸ Marī wioḡu Ō'acū Israe curuacjārā wioḡure añurō ucūrā.

Marī tiro, cū yarā tiropu a'timi.

Marīrē weetamugū, añurō yu'rūcā weegūsami.

⁶⁹ Cū marīrē yu'rūoacju tutuayurūḡure o'ógūsami.

Cūrē Davi pārāmerā nituriarā wa'teropu nigūrē o'ógūsami.

Davi Õ'acūrē da'rawā'ñaco'tegu nicu niwī.

⁷⁰ A'tere ne waroputa cū ye queti weremu'tārī masā ña'ase moorā me'rā Õ'acū “Tojo weeguti”, nicu niwī.

⁷¹ Nipe'tirā marīrē waparātirārē, marīrē ī'atu'tirārē yu'rūweticā weegusami.

⁷² Tojo nicā marī ñecūsūmuarē “Musārē pajaña'gūti.

Yu'u 'Tojo weeguti' ní'que añusere ne acobojosome”, nicu niwī.

⁷³ A'tere Õ'acū cū basuta marī ñecū Abrahārē “Tojo weeguti”, nicu niwī.

⁷⁴ Marīrē ī'atu'tirārē yu'rūcā weegusami.

Tojo nicā uiro marīrō marīrē cū dutiro weecā weegusami.

⁷⁵ Nipe'tiro marī catiro pōtēorō añurā, cū yarā cū uaro weecā weegusami, nicu niwī Zacarí.

⁷⁶ Mu'u, yu'u macūacā, marī wiogu a'tiatji ma'arē apoyumu'tāgū nigūsa'a.

Tojo weegu “Õ'acū u'mūsecjū ye quetire weremu'tārī masū nimi”, nino'gūsa'a.

⁷⁷ Mu'u Õ'acū yarārē a'tiro nigūsa'a:

“Musā ña'arō wee'quere acobojose sērīcā, musārē acobojogusami.

A'tiro wéegū, musā pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rūogusami”, nigūsa'a.

⁷⁸ Õ'acū marī wiogu marīrē ma'i pajaña'tjāgū, cū macū marīrē yu'rūoacjue o'ógusami.

⁷⁹ Cū na'itī'arōpu nirārē sī'orō weronojō marī cūrē masītirā, pecame'epu wa'abo'cārārē cūrē masīcā weegusami.

Tojo wee marī ña'arō wee'quere acobojogu, marīrē cū me'rā añurō nisetīcā weegusami, nicu niwī Zacarí.

⁸⁰ Wī'magū bucu, siape me'rā Õ'acūrē nemorō ějōpeowā'cācu niwī. Yucu marīrō, masā marīrōpu nibajaque'aticu niwī. Téé Israe curuacjārārē bu'enū'cācateropu topu nituocu niwī.

2

Jesú cū bajua'que ni'i

(Mt 1.18-25)

¹ Jesú cū bajuase dāporo nipe'tirā romano masā wiogu Augusto wāmetigu nipe'tirā masārē ba'paqueogutigu, na wāmerē ojaō'oduticu niwī. ² Cirenio, Siria di'ta wiogu nīcatero ne waro ojaō'ose nu'cācaro niwū. ³ Nipe'tirārē na ñecūsūmua bajua'que macārīpu ojaō'ogū wa'aduticu niwī.

⁴ Tojo weegu José Nazare Galilea di'ta nirī macāpu ní'cu wijawā'cācu niwī. Belé Judea di'ta nirī macāpu wa'acu niwī. Topu cū ñecū Davi bajuacu niwī. Cū Davi pārāmi niyugu, topu ojaō'odutigu wa'acu niwī. ⁵ Cū, cū omocā du'teacjo María me'rā Belēpu ojaō'odutigu wa'acu niwī. Co wī'magū cuogo nico niwō. ⁶ Na Belēpu nirī cura María co wī'magū ñe'erītero ejacaro niwū. ⁷ Topure na cārīrī wī'i bocaticārā niwā. Tojo weerā ecarā na cārīrī wī'ipu wa'acārā niwā. Topu co ne waro wī'magū wuaco niwō. Cūrē su'ti caseri me'rā oma, ecarā na ba'ari co'ropu cūuco niwō.

Õ'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā oveja co'terārē Jesú bajuasere were'que ni'i

⁸ Belé sumutopu oveja co'terā nicārā niwā. Na, na yarā ovejare co'terā, cāpūpu nibo'reamūjācārā niwā. ⁹ Wācūña marīrō narē ni'cū Õ'acūrē wereco'tegu u'mūsecjū bajuacu niwī. Õ'acū cū asistese na tiropu añurō bo'reyuse'sa wa'acaro niwū. Tojo wa'acā ī'arā, ucuayū'rūacārā niwā. ¹⁰ Õ'acūrē wereco'tegu narē a'tiro nicu niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Musārē añuse quetire miitigu wee'e. Te quetire tu'orā, nipe'tirā e'catirāsama. ¹¹ Ni'cācā ñami Davi ya macā Belēpu musārē yu'rūoacjū bajuami. Cū Õ'acū bese'cu Cristo marī wiogu nimi. ¹² Cū wī'magūrē su'ti caseri me'rā oma'cure bocaekarāsa'a. Wa'icūrā nirī wī'ipu cūñagūrē ī'arāsa'a. Musā a'tere ī'arā, “Diacjūta wereapī”, nirāsa'a, nicu niwī Õ'acūrē wereco'tegu.

¹³ Cū tojo níca be'roacā cū tiropu pājārā Õ'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā ba-juanemocārā niwā. Na Õ'acūrē ějōpeorā, a'tiro e'cati basapeocārā niwā:

¹⁴ Õ'acũ ʉ'musecjūrē e'catipeorā.

Nipe'tirā cūrē “Añubutiami”, ni basapeoato.

A'ti di'ta pe'ere cũ añurō weeno'cārā ejerisājāse c̄oato, nicārā niwā.

¹⁵ Be'ro Õ'acūrē wereco'terā ʉ'musep̄ m̄jāca be'ro oveja co'terā na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Te'a quero Belēp̄. Tojo wa'a'quere, Õ'acũ marīrē wereduti'quere ī'arā marī, nicārā niwā.

¹⁶ Tojo weerā sojaro me'rā macāp̄ pi'acārā niwā. Top̄ pi'atarā, María, Joseré bocaecārā niwā. Wī'magũ quē'rārē ecarā ba'ari co'rop̄ cūñagūrē ī'acārā niwā. ¹⁷ Cūrē ī'āca be'ro Õ'acūrē wereco'teḡ wī'magũ ye quetire narē ní'quere werestecārā niwā.

¹⁸ Nipe'tirā na weresere tu'orā, tu'o ʉc̄am̄jācārā niwā. ¹⁹ María pe'e oveja co'terā tojo nisere co se'saro wācū tu'oña'cā'co niwō. ʉp̄tu tere wācūn̄r̄co niwō. ²⁰ Oveja co'terā Õ'acūrē wereco'teḡ narē ní'caronojōta queoro wa'acā ī'arā, Õ'acūrē “Añuȳ'r̄uami”, ni e'catitojaacārā niwā.

Jesure na Õ'acũ wi'ip̄ mia'que ni'i

²¹ Ní'cā semana Jesú bajuáca be'ro na weew̄aronojō weecārā niwā. Jesure cū ò'rēc̄j̄ yapa caserore yejecō'acārā niwā. Titareta cūrē Jesú wāme ò'ocārā niwā. Ti wāmerēta Õ'acūrē wereco'teḡ María co nij̄paco nise d̄poro ò'odutic̄ niwī. Tojo weerā tojo wāmeyecārā niwā.

²² Wī'magũ co w̄āca be'ro tic̄se n̄m̄r̄i ȳ'r̄uca be'ro na weew̄aronojōp̄ma weecārā niwā. Moisé dutise a'tiro nicaro niwū. Numia wī'magũ w̄āca be'ro tic̄se n̄m̄r̄i be'ro apaturi na ní'caronojōta tojato t̄ja n̄r̄o tojo duticaro niwū. Titare wī'magūrē Jerusalēp̄ miacārā niwā. Top̄ Õ'acũ wi'ip̄ miisājāa, Õ'acūrē “M̄'u yaḡ nimi”, ni ī'orā wa'acārā niwā. ²³ Õ'acũ dutise tojo niyucā, tere tojo weecārā niwā. A'tiro nicaro niwū: “Nipe'tirā bajuam̄'tārā ʉm̄ua Õ'acũ yarā sājācā weeno'rāsama”, niwū. ²⁴ Be'ro María, tojo nicā José Õ'acũ duti'caronojōta weecārā niwā t̄ja. A'tiro nicaro niwū: “Õ'acūrē ējōpeorā, p̄arērā buja weronojō bajurārē o'oya. Na marīcā buja p̄arā o'oya”, nicaro niwū.

²⁵ Titare ni'cū Jerusaléc̄j̄ Simeó wāmetiḡ nic̄ niwī. Cũ añugũ waro Õ'acūrē ējōpeoȳ'r̄uḡ nic̄ niwī. Israe curuacjārē ȳ'r̄uoacj̄re yucueḡ weec̄ niwī. Esp̄ritu Santu Simeó me'rā ninu'cūc̄ niwī. ²⁶ Esp̄ritu Santu cūrē a'tiro wereyutojac̄ niwī:

—Cristo Õ'acũ bese'c̄re ī'atimigũ, m̄'u wēr̄isome, nic̄ niwī. ²⁷ Õ'acũ wi'ip̄ Jesure miáca n̄m̄r̄ē Esp̄ritu Santu Simeórē ti wi'ip̄ wa'adutic̄ niwī. Be'ro Jesure cū pac̄sum̄ua Moisé duti'caronojōta wéerā, Õ'acũ wi'ip̄ miacārā niwā. ²⁸ Wī'magūrē ī'agũ, Simeó miiw̄ac̄ niwī. Miiw̄ua, Õ'acūrē e'catipeoḡ, a'tiro nic̄ niwī:

²⁹ Wiōḡ, m̄'u “A'tiro weeḡti” ní'quere queoro weep̄.

Tojo weeḡ ni'cārōacārē ȳ'u m̄'urē da'raco'teḡ e'catise me'rā wēr̄imasī'i.

³⁰ Masārē ȳ'r̄uoacj̄re ī'atoja'a.

³¹ M̄'u nipe'tirā masā ī'orōp̄ cūrē mas̄dutiḡ tojo weew̄.

³² Cūta judío masā nitirārē m̄'urē ējōpeodutiḡ sī'ogũ weronojō weeḡsami.

Tojo nicā nipe'tirā m̄'u yarā Israe curuacjārā “Õ'acũ añurō weeami”, nino'rāsama, nic̄ niwī Simeó.

³³ Simeó wī'magūrē tojo nicā tu'orā, José, tojo nicā Jesú paco tu'omarīa wa'acārā niwā.

³⁴ Be'ro Simeó narē “Õ'acũ m̄sārē añurō weeato”, nic̄ niwī. María, Jesú pacore a'tiro nic̄ niwī:

—Õ'acũ ā'rī wī'magūrē a'tiro weedutiḡ beseapī. Cūrē ʉtirā Israe curuacjārā cō'adijono'rāsama. Cūrē ʉarā pe'e morōpeono'rāsama. Cũ Õ'acũ ye cjasere ī'om̄'tāgũ niḡsami. Pājārā cūrē teerāsama. ³⁵ Tojo weese me'rā nipe'tirā wācūsere bajuyorop̄ mas̄no'rōsa'a. M̄'u pe'ere te di'p̄jī me'rā ñosērō weronojō p̄r̄ise tu'oña'gōsa'a, nic̄ niwī Maríare.

³⁶ Apego Õ'acũ wi'ip̄re Õ'acũ ye queti werem̄'tārī masō nico niwō. Co Ana wāmetico niwō. Fanuel macō Aser curuacjō nico niwō. B̄c̄o waro nico niwō. Ne warop̄re nu'mio

waro omocã da'teco niwõ. Co omocã da'téca be'ro siete cã'marĩ co marãpũ me'rã nico niwõ. Ticuse cã'marĩ be'ro co marãpũ wẽrĩa wa'acu niwĩ. ³⁷ Jesure na Õ'acũ wi'ipũ miacaterore co wapewio ochenta y cuatro cã'marĩ cuoco niwõ. Co Õ'acũ wi'ipũre ne wijatico niwõ. Topũ Õ'acũrẽ ãjõpeogo, ñamirĩ, umacori be'ti, ñubuenu'cũcã'co niwõ. ³⁸ Simeó Maríare, Joseré ucũrĩ cura Ana na tiropũ wa'aco niwõ. Jesure ï'agõ, Õ'acũrẽ e'catise o'oco niwõ. Be'ro nipe'tirã Jerusalécjãrã masãrẽ yu'rũoacjũre co'terãrẽ Jesú ye cjasere wereco niwõ.

María, José, Jesú na ya macã Nazarepũ dajatojaa'que ni'i

³⁹ Nipe'tise Õ'acũ duti'quere weetu'ajaca be'ro María, José, Jesú na ya macã Nazare, Galilea di'tapũ dajatojaacãrã niwã. ⁴⁰ Wĩ'magũ siape me'rã bucua, nemorõ tutuagu, masĩnemogũ wa'acu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ añurõ weecu niwĩ.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ wiorã me'rã ucũ'que ni'i

⁴¹ Jesú pacusũmũ nipe'tise cã'marĩ Pascua bosenũmũ nicã Jerusalépu bosenũmũrĩ wa'awuacãrã niwã. ⁴² Tojo weerã Jesú doce cã'marĩ cuocã, na weewũaronojõpũma wa'acãrã niwã tja. Jesú titare ne waro bosenũmũ wa'agu weecu niwĩ. ⁴³ Bosenũmũ yu'rũca be'ro José, María na ya macãpũ dajatojaacãrã niwã. Titare Jesú pe'e cã paco María, José masĩrõ marĩrõ Jerusalépu tojacã'cu niwĩ. ⁴⁴ Na Jesure “Äpẽrã marĩ me'rãcãrã me'rã wa'ayusami”, nicãrã nimiwã. Tojo weerã na wãcũque'tiro marĩrõ ni'cã nũmũ ma'apũre wa'acãrã niwã. Be'ropũ na acawererã, na ï'amasĩrã wa'tero cãrẽ a'macãrã nimiwã. ⁴⁵ Ne bocaticãrã niwã. Tojo weerã cãrẽ a'marã, Jerusalépu majãmitojacãrã niwã.

⁴⁶ I'tia nũmũ na Jerusalépu wijãca be'ro Õ'acũ wi'ipũ cũrẽ bocacãrã niwã. Cũ Moisé oja'quere bu'eri masã wa'teropũ dujicũ niwĩ. Na ucũsere tu'o, cã quẽ'rã narẽ sãrĩtiña'mũjãcu niwĩ. ⁴⁷ Nipe'tirã cã masĩsere ï'arã, cã yu'time'rĩsere tu'orã, ï'amarĩamũjãcãrã niwã. ⁴⁸ Cũ Õ'acũ wi'ipũ dujicã ï'arã, cã pacusũmũ ï'amarĩacãrã niwã. Cũ paco cũrẽ nico niwõ:

—Macũ ¿de'ro weegu ãsãrẽ tojo weeati? Mũ'u pacũ, yu'u uputu mũ'urẽ a'mapũ. Uputu wãcũque'tiapũ, nico niwõ.

⁴⁹ Co tojo nicã tu'ogu, Jesú nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã yu'ũre a'mati? ¿Mũsã yu'u pacũ ye cjasere weerõna'a nisere masĩtiati? nicũ niwĩ.

⁵⁰ Cũ pacusũmũ Jesú tojo nisere tu'omasĩticãrã niwã.

⁵¹ Be'ro na me'rã Nazarepũ dajatojaacu niwĩ. Cũ todũporopũ wee'caronjõta na dutisere añurõ yu'tinu'cũcu niwĩ. Cũ paco nipe'tise Jerusalépu tojo wa'a'quere wãcũnũrũco niwõ. ⁵² Jesú siape me'rã bucua, masĩnemowã'cãcu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ “Añugũ nimi”, ni ï'acu niwĩ. Masã quẽ'rã nipe'tirã cũrẽ añurõ wãcũcãrã niwã.

3

Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'e'que ni'i

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Quince cã'marĩ Tiberio wãmetigu nipe'tirã romano masã wiogu nirĩ cura a'ticũrã cã docacjãrã wiorã nicãrã niwã. Poncio Pilato Judea di'ta wiogu nicũ niwĩ. Herode Galilea di'ta wiogu nicũ niwĩ. Herode acabiji Felipe Iturea, Traconite wãmetise di'ta wiogu nicũ niwĩ. Lisaniã wãmetigu Abilinia di'ta wiogu nicũ niwĩ. ² Anás, tojo nicã Caifã pa'ia wiorã nicãrã niwã. Tita na wiorã nirĩ cura Õ'acũ Zacarĩa macũ Juãrẽ masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ ucũcu niwĩ. ³ Be'ro Juã nipe'tiro dia Jordã wãmetiri maa wa'teropũ yu'rũwã'cãcu niwĩ. Masãrẽ a'tiro bu'ecu niwĩ:

—Mũsã ña'arõ weeseti'quere bujaweti ducayu, wãmeyeno'ña. Tojo weerã mũsã ña'arõ wee'quere acobocono'rãsa'a, nicũ niwĩ. ⁴ Dũporocjũpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía oja'caronjõta Juã queoro weeseticũ niwĩ. A'tiro ojayuno'caro niwũ: Ni'cũ yucu marĩrõ, masã marĩrõpũ a'tiro caricũnu'cũbajaque'atigusami:

“Marĩ wioꝝu a'tiatji ma'arẽ apoyuya.

Diacjũca ma'a añurĩ ma'a quẽ'rãrõ weronojõ weeyuya.”

(Marĩ wioꝝu a'tiati dũporo mũsã nisetisere apoyuya, mũsã wãcũsere dũcayuya nĩgũ, tojo nicũ niwĩ.)

⁵ Nipe'tise di'ta tu'ruri yaa, ni'cãrõwijino'rõsa'a.

Nipe'tise ùrũpagu, opa bu'pa diacjũca pa weeno'rõsa'a.

Ma'arĩ diacjũ nitise ma'arĩ diacjũnu'cõno'rõsa'a.

Ma'arĩ coperibũjuse yaamu'muono'rõsa'a.

(Mũsã ña'arõ weeseti'quere dũcayu, apoya nĩgũ, tojo nicũ niwĩ.)

⁶ Mũsã tojo weecã, Õ'acũ masãrẽ yu'rũosere nipe'tirã ì'arãsama, ni ojacũ niwĩ Isaía.

⁷ Masã Juã tiropu wãmeyedutirã wa'acãrã niwã. Na tojo weecã, narẽ a'tiro nicũ niwĩ:
—Mũsã weeta'sari curuacjãrã aña weronojõ ni'i. Aña nu'cũ ùjũcã, uiwã'cãsama. Mũsã aña weronojõ bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirã, mũsã ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayusi'rĩtimirã, wãmeyedutirã a'tiapu. ⁸ Mũsã diacjũta ùsã ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayuaru nĩrã, mũsã weesetise me'rã ì'oña. A'tiro wãcũticã'ña: “Ûsã Abrahã pãrãmerã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ tiropu wa'arãsa'a”, ni wãcũticã'ña. Mũsã wãcũsere dũcayuticã, Abrahã pãrãmerã nise wapamarĩ'i. Õ'acũ uagu, a'te ùtãperi me'rã Abrahã pãrãmerã wa'acã weemasĩmi. Cũ tojo weecãma, na pe'e Õ'acũ ùaro weebosama. ⁹ Marĩ yucũpagu ote'quepagu weronojõ ni'i. Õ'acũ mũsãrẽ yucũpagu dũca marĩsepagure besecõ'arõ weronojõ weegusami. Yucũ añurõ dũcatiticjũre paacõ'a, ùjũacõ'acã'no'sa'a. Tere wee'caro weronojõ mũsã wãcũsere dũcayuticã, añurõ weeseticã, Õ'acũ mũsãrẽ cõmea me'rã paacõ'agũ weronojõ bu'iri da'regusami, nicũ niwĩ Juã.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, masã cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerãsari? nicãrã niwã.

¹¹ Juã narẽ yu'ticũ niwĩ:

—No'o puaro su'tiro cõogũnojo apĩ moogũrẽ ni'cãrõ o'oya. Ba'ase cõogũnojo ba'ase moogũ me'rã dũcawaa ba'aya, nicũ niwĩ.

¹² Æpãrã quẽ'rã romano masã wiorãrẽ niyeru wapaseebosari masã Juã tiropu wãmeyedutirã wa'acãrã niwã. Cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ûsãrẽ bu'egu, ¿ùsã de'ro weerãsari? nicãrã niwã.

¹³ Juã narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Romano masã na wapaseeduti'caro nemorõ wapaseeticã'ña. Na dutiro ejaturo wapaseeya, nicũ niwĩ.

¹⁴ Æpãrã surara quẽ'rã cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ûsã waro, ¿de'ro weerãsari? nicãrã niwã.

Juã narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Ne Æpãrã cõosere ã'maticã'ña. Na o'otica, tutuaro me'rã narẽ uise o'o, ña'arõ weeticã'ña. Tere ùarã, na weeti'quepu'eta weresãdojaticã'ña. Mũsã wapata'ase me'rã dia'cũ e'catiya, nicũ niwĩ.

¹⁵ Masã Juã bu'esere tu'orã, uputu wãcũcãrã niwã.

—Apetero weegu Juã Õ'acũ bese'cu Cristo marĩ yoacã yucue'cu nisami, ni wãcũcãrã nimiwã. ¹⁶ Na tojo nisere masĩgũ, Juã nipe'tirãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Yu'ũ mũsãrẽ na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'uama nĩgũ, aco me'rã wãmeye'e. Yu'ũ be'ro apĩ yu'ũ nemorõ tutuagu a'tigusami. Cũ añugũ waro nimi. Yu'ũ pe'e mejõ nigũ tu'oña'a. Cũ ye sapatu tuweemasĩtigũ weronojõ cãrẽ ne ni'cãrõwijimasĩtisa'a. Cũ pũrĩcã Espĩritu Santure mũsãrẽ o'ógusami. Cãrẽ masã me'rã ninu'cũcã weegusami. Ña'arõrẽ ùjũaweero weronojõ mũsãrẽ añurõ tojato nĩgũ ña'arõ wee'quere cõ'agũsami.

¹⁷ Yu'ũ be'ro a'tigu ni'cũ trigo su'tiweeri masũ weronojõ nimi. Cũ te su'tire mejẽcã su'awee, cõ'asami. Te trigo peri quẽ'rãrẽ mejẽcã mii, te nu'rõrĩ wi'ipu nu'rõsami. Te su'tire pecame'epu ùjũacõ'asami. A'te weronojõ cũ, cũ yarã warore bese, cũ tiropu miagũsami. Æpãrãrẽ pecame'epu cõ'abajuriogusami. Ti me'e ne pe'tisome, nicũ niwĩ Juã.

¹⁸ Tojo weesenøjō me'rā peje apeye werecasanemocū niwī. Tenojō me'rā Juā Ō'acū ye añuse quetire masārē werecu niwī. ¹⁹ Apeyema tja Herode ti di'ta Galilea wioğure tu'ticu niwī. Herode cū acabiji Felipe nūmo Herodía wāmetigore ē'ma, nūmoticu niwī. Tojo nicā apeye peje ña'ase weenemo'que bu'iri tu'ticu niwī. ²⁰ Herode Juā cū were'quere tu'oronojō nígū, mejō ña'arō weenemocū niwī. Juārē bu'iri da'reri wi'ipū sōrōduticu niwī.

Juā Jesure wāmeye'que ni'i
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Juārē bu'iri da'reri wi'ipū sōrōatji dūporo Juā pājārā masārē wāmeyecu niwī. Be'ro Jesú quē'rārē wāmeyecu niwī. Cūrē wāmeyegu ñubueri cura ũ'muse pāřıcaro niwī.

²² Tojo wa'acā, Jesú bu'ipū Espıritu Santu buja weronojō bajugu cūpıre dijatacu niwī. Ũ'musepū cū pacū Ō'acū ucūdijogu, a'tiro nicū niwī:

—Mū'ū yū'ū macū yū'ū ũpıtū ma'igū ni'i. Mū'ū me'rā pūrō e'cati'i, nicū niwī.

Jesú ñecūsūmūa na nituriamujāti'que ni'i
(Mt 1.1-17)

²³ Jesú treinta cū'marī wa'tero cūogu, bu'enū'cācu niwī. Masā cūrē “José macū nimi”, nicārā nimiwā. José Elí macū nicū niwī. ²⁴ Elí Matat macū nicū niwī. Matat Leví macū nicū niwī. Leví Melqui macū nicū niwī. Melqui Jana macū nicū niwī. Jana José macū nicū niwī. ²⁵ José Matatías macū nicū niwī. Matatías Amós macū nicū niwī. Amós Nahúm macū nicū niwī. Nahúm Esli macū nicū niwī. Esli Nagai macū nicū niwī. ²⁶ Nagai Maat macū nicū niwī. Maat Matatías macū nicū niwī. Matatías Semei macū nicū niwī. Semei Josec macū nicū niwī. Josec Judá macū nicū niwī. ²⁷ Judá Joanán macū nicū niwī. Joanán Resa macū nicū niwī. Resa Zorobabel macū nicū niwī. Cū Salatiel macū nicū niwī. Salatiel Neri macū nicū niwī. ²⁸ Neri Melqui macū nicū niwī. Melqui Adí macū nicū niwī. Adí Cosam macū nicū niwī. Cosam Elmadam macū nicū niwī. Cū Er macū nicū niwī. ²⁹ Er Josué macū nicū niwī. Josué Eliezer macū nicū niwī. Eliezer Jorim macū nicū niwī. Jorim Matat macū nicū niwī. ³⁰ Matat Leví macū nicū niwī. Leví Simeó macū nicū niwī. Simeó Judá macū nicū niwī. Judá José macū nicū niwī. José Jonam macū nicū niwī. Jonam Eliaquim macū nicū niwī. ³¹ Cū Melea macū nicū niwī. Melea Mena macū nicū niwī. Mena Matata macū nicū niwī. Matata Natán macū nicū niwī. ³² Natán Davi macū nicū niwī. Davi Isai macū nicū niwī. Isai Obed macū nicū niwī. Obed Booz macū nicū niwī. Booz Sala macū nicū niwī. Sala Naasón macū nicū niwī. ³³ Naasón Aminadab macū nicū niwī. Cū Admin macū nicū niwī. Admin Arni macū nicū niwī. Arni Esrom macū nicū niwī. Esrom Fares macū nicū niwī. Fares Judá macū nicū niwī. ³⁴ Judá Jacob macū nicū niwī. Jacob Isaa macū nicū niwī. Isaa Abrahā macū nicū niwī. Abrahā Taré macū nicū niwī. Taré Nacor macū nicū niwī. ³⁵ Nacor Serug macū nicū niwī. Serug Ragau macū nicū niwī. Ragau Peleg macū nicū niwī. Peleg Heber macū nicū niwī. Heber Sala macū nicū niwī. ³⁶ Sala Cainán macū nicū niwī. Cainán Arfaxad macū nicū niwī. Arfaxad Sē macū nicū niwī. Sē Noé macū nicū niwī. Noé Lamec macū nicū niwī. ³⁷ Lamec Matusalén macū nicū niwī. Matusalén Enoc macū nicū niwī. Enoc Jared macū nicū niwī. Jared Mahalaleel macū nicū niwī. Cū Cainán macū nicū niwī. ³⁸ Cainán Enós macū nicū niwī. Enós Set macū nicū niwī. Set Adá macū nicū niwī. Adá Ō'acū cū ne waro wee dū'pócāti'cū nicū niwī. Tojo weegu cū Ō'acū macū nicū niwī.

4

Jesure wātī Ō'acūrē yū'rūnū'cācā weesī'rīmi'que ni'i
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Juā Jesure wāmeyeca be'ro Jesú Espıritu Santure cūoyū'ruacu niwī. Cūrē dia Jordā wāmetiri maapū nı'cūre Espıritu Santu maata yucu marırō, masā marırōpū miacu niwī.

² Topıre cuarenta nūmūrī nicū niwī. Wātī Jesure cū pacıre yū'rūnū'cādutigu niquesācu nimiwī. Cū topū nise nūmūrırē Jesú ne cā'rō ba'aticū niwī. Tojo weegu ũjaboacu niwī.

³ Tojo wa'ari curare wātī cūrē a'tiro nicū niwī:

—Mū'ū diacjūta Ō'acū macū ni'i nígū, a'te ũtāperire pá dojorē ba'aya, nicū niwī.

⁴ Jesús cūrē yu'ticu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: “Masā ba'ase me'rā dia'cū catimasīti-sama”, ni ojano'wū, nicu niwī.

⁵ Be'ro wātī Jesure u'muacju ūrūgūpu miacu niwī tja. Topu nipe'tisere ni'cātita a'ti nucūcā cjase macārī pejere i'ope'ocā'cu niwī. ⁶ I'otoja, wātī a'tiro nicu niwī:

—Yu'u mu'urē a'te macārī wiogu, te macārīpu nise nipe'tise wiogu sōrōgūti. A'te nipe'tise yé ni'i. Tojo weegu yu'u no'o o'osi'rigūrē o'oguti. ⁷ Mu'u yu'ure ejaque'a ējōpeocā, nipe'tise mu'u ye tojarosa'a, nicu niwī wātī.

⁸ Jesús a'tiro yu'ticu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'o: “Ō'acū mu'u wiogu ni'cūrēta ējōpeoya. Cū se'sarore, cū dutise dia'cūrē weeco'teya”, niwū, nicu niwī Jesús.

⁹ Be'ro wātī Jesure Jerusalēpu miaa, Ō'acū wi'i dūposārīpu miimujācu niwī. Topu cūrē a'tiro nicu niwī tja:

—Mu'u diacjūta Ō'acū macū ni'i nīgū, a'topu me'rāta nucūcāpu bu'pudijaya. ¹⁰ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu mu'urē a'tiro ojano'o:

Ō'acū cūrē wereco'terārē mu'urē co'tedutigu o'ógusami.

¹¹ Mu'urē ūtāgāpu doquepejari nīrā, mu'urē tuuñ'erāsama, ni ojano'caro niwū, nicu niwī wātī.

¹² Jesús cūrē yu'ticu niwī:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpūre a'te quē'rā ojano'caro niwū: “Mu'u wiogu Ō'acū cū ucū'quere ne ni'cāti ¿diacjūta nimitito? nīrā, cūrē wee'odutiticā'ña”, ni ojano'wū, nicu niwī Jesús.

¹³ A'tiro wéégū, wātī apeye de'ro mejēcā Jesure weenemomasīticu niwī. Weenemo-masīti, yoaticā cūrē cō'awā'cānicu niwī.

Jesú ne waro cū Galileapu bu'enū'cā'que ni'i

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesús masā marīrōpu ní'cu Espíritu Santure cuoyu'ruagu, Galileapūre dajacu niwī. Āpērā cū ye quetire nipe'tiro Galilea wa'terocjārā ucūse'sa wa'acārā niwā. ¹⁵ Jesús macārīnucū na nerēwūasēpu bu'ecu niwī. Nipe'tirā cūrē e'cati, “Añuyu'ruami”, nicārā niwā.

Jesú cū ya macā Nazarepu dajatojaa'que ni'i

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Be'ro Jesús Nazare cū masāca macāpu dajatojaacu niwī. Judío masā na soowūari nūmu cū weewūaronojōpūma na nerēwūari wi'ipu sājāacu niwī. Topu wā'cānu'cā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīrē bu'e'locu niwī. ¹⁷ Cūrē Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Isaía ojāca pūrīrē bu'edutirā o'ocārā niwā. Cū ti pūrīrē pāo, a'tiro oja'quere bocacu niwī. A'tiro nicaro niwū:

¹⁸ Espíritu Santu yu'ūpūre nimi.

Cū añuse quetire pajasecūorārē yu'ure weredutigu cūuwī.

Būjawetirārē wācūtutuacā weedutigu o'ówī.

Āpērā dutise doca niwā'ñārārē yu'ruweticā weedutigu o'ówī.

Caperi i'atirārē i'acā weedutigu o'ówī.

Āpērārē dutipe, ña'arō weepeno'rārē wijata'adutigu o'ówī.

¹⁹ Ō'acū masārē yu'ruoritero etatoja'a nisere weredutigu o'ówī, ni ojacu niwī Isaía, ni bu'ecu niwī Jesús.

²⁰ Be'ro, Jesús cū bu'éca be'ro ti pūrīrē tuutūrētoja, ti wi'i co'tegūre wiacu niwī. Wia, narē bu'egutigu ejanujācu niwī. Nipe'tirā ti wi'ipu nirá cūrē ne i'adu'uticārā niwā. ²¹ Cū narē a'tiro ucūnu'cācu niwī:

—Ni'cācā me'rā musā tu'oropu bu'e'i'o'que queoro wa'a'a, nicu niwī.

²² Nipe'tirā Jesure añurō ucūcārā niwā. Cū ucūsere tu'orā, te añuse niyucā, tu'omarīa wa'acārā niwā. Na basu a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿Ā'rī José macū mejēta niti? nicārā niwā.

²³ Na tojo nisere masĩgũ, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Apetero weerã a'te masã na ucũwuasenojõrẽ yu'ure nírã nisa'a: “Ocoyeri masũ mu'u basu pe'le ocoye yu'rũoya”, nisa'a. Tojo nicã “Mu'u Capernaupu wee'lo'quere ãsã tu'owu. Te ãsã tu'lo'quere a'to mu'u ya macã waropu quẽ'rãrẽ wee'lo'ña”, nírã nisa'a, nicu niwĩ.

²⁴ Be'ro narẽ ninemocu niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Ne ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ cũ ya macãcãrã waro añurõ põtẽritisama. ²⁵ Musãrẽ a'tere diacjũ masĩcã uasa'a. Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elía cũ nícateropure Israe di'tapure pãjãrã wapewia numia nicãrã niwã. Titare i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco acoro pejaticaro niwũ. Tojo weerã nipe'tirã ti di'tacjãrã uputu ujaboacãrã niwã. ²⁶ Tojo nimicã, ne ni'cõ Israe curuacjõ wapewiore weetamudutigu Õ'acũ o'óticu niwĩ. Ape di'tacjõ Sarepta wãmetiro Sidó pu'to nigó pe'ere weetamudutigu o'ócu niwĩ. ²⁷ Apeye quẽ'rã Eliseo Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nícateropure a'te weronojõta wa'acaro niwũ. Israe di'tapure pãjãrã cãmi boarã nicãrã niwã. Tojo nimicã, Eliseo ne ni'cũ ti di'tacjũrẽ yu'rũoticu niwĩ. Naamán aperocjũ Siria di'tacjũ pe'ere yu'rũocu niwĩ. Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ weetamutigu, Israe curuacjãrã nitirã pe'ere weetamucu niwĩ, nicu niwĩ.

²⁸ Ti wi'ipu nerẽ'cãrã pãjãrã Jesú a'tiro nisere tu'orã, uayu'rũacãrã niwã. ²⁹ Be'ro nipe'tirã to nirã wã'cãnu'cã, Jesure macã sumutopu cõ'aõ'ocãrã niwã. Na nirĩ macãcãjũ ãrũgũ dũposãrĩpu cũrẽ tuuquedijorãtirã miimãcãrã niwã. ³⁰ Na tojo weesĩ'rĩmicã, Jesú na wa'tero wa'a, yu'rũwã'cã wa'acu niwĩ.

Jesú wãtĩ sãjãno'cũre cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mr 1.21-28)

³¹ Be'ro Jesú Capernaupu wa'acu niwĩ. Ti macã Galilea di'tapure nicaro niwũ. Topu masãrẽ na soowari nũmũrẽ bu'ecu niwĩ. ³² Dutisere cuogu weronojõ bu'ecã ï'arã, tu'omarĩamãcãrã niwã.

³³ Na néréca wi'ipure ni'cũ wãtĩ sãjãno'cu nicu niwĩ. A'tiro uputu caricũcu niwĩ:

³⁴ —Jesú Nazarecjũ, ãsãrẽ cariboticã'ña. ¿Ûsãrẽ bu'iri da're bajuriogu a'tigu weeti? Mu'urẽ ï'amasĩ'i. Õ'acũ o'ó'cu ña'ase moogũ, añubutiagu ni'i, nicu niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú wãtĩ masũpu nigũrẽ tu'tigu, a'tiro nicu niwĩ:

—Di'tamarĩaña. ã'rĩpũre nigũ wijaaya, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, wãtĩ na ï'orõpu tuuquecũu, cũpũre ni'cu wijaacu niwĩ. Ne cũrẽ mejẽcã cãmida'rema'arõ marĩrõ wijaacu niwĩ. ³⁶ Tojo wa'asere ï'arã, nipe'tirã ucuacãrã niwã. Na basu a'merĩ a'tiro ucũcãrã niwã:

—ã'rĩ dutise cuose ñne'enojõ nimitito? Cũ tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmasĩmi. Cũ narẽ cõ'awĩrõcã, na wijaama, nicãrã niwã.

³⁷ Tojo weero nipe'tiro Galileapu Jesú ye cjase se'sa wa'acaro niwũ.

Jesú Simó Pedro mañecõrẽ yu'rũo'que queti ni'i

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesú na nerẽwuaropu ni'cu wijaa wa'acu niwĩ. Wijáaca be'ro Simó ya wi'ipu wa'acu niwĩ. Cũ mañecõ uputu ujaque dutitico niwõ. Tojo weerã Jesure “Yu'rũoya”, ni sãrĩcãrã niwã. ³⁹ Jesú co pu'to ejanũ'cã mu'rĩ'a, ujaquere suruduticu niwĩ. Cũ tojo weecã, ujaque surupe'tia wa'acaro niwũ. Tojo wéca be'ro maata co wã'cãnu'cã, narẽ ba'ase etigo wa'aco niwõ.

Jesú pãjãrã masã dutitĩrãrẽ yu'rũo'que ni'i

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Mujĩpũ sãjãrĩ cura nipe'tirã no'o nise duti cuorãrẽ Jesú tiropu miacãrã niwã. Jesú na dutitĩrãncũrẽ omocã ñapeogu, nipe'tĩrãrẽ yu'rũocu niwĩ. ⁴¹ Na dutitĩrã wa'teropure wãtĩa masãpũre sãjãa'cãrã quẽ'rãrẽ cõ'awĩrõcu niwĩ. Na wijaarã, a'tiro caricũwijaacãrã niwã:

—Mu'u Õ'acũ macũ ni'i, nicãrã niwã.

Wātīa Cristo Ō'acū bese'cu nimi nisere masīcārā niwā. Tojo weegu Jesú narē tu'tigu, ucūdutiticu niwī.

Jesú Galilea di'tapu cū ye quetire werecusi'a'que ni'i

(Mr 1.35-39)

⁴² Bo'reque'ari cura Jesú macā sumuto masā marīrōpū wa'acu niwī. Cū tojo weecā, masā cūrē a'ma, cū nirōpū sirutuejacārā niwā. Cūrē aperopū wa'adutiticārā nimiwā.

⁴³ Jesú narē nicu niwī:

—Yū'u apeye macārīpū quē'rārē añuse queti, Ō'acū a'ti nucūcācjārārē wiogu nigūsami nisere wereroua'a. Ō'acū na ña'arō wee'quere bujaweti ducayucā, cū yarā sājācā weegusami. A'te niatjereta yū'u pacu yū'ure o'ówī, nicu niwī.

⁴⁴ Tojo weegu Jesú na nerēwñase wi'seri Galilea di'ta nise macārīpūre werecusiacu niwī.

5

Jesú cū tutuaro me'rā wa'i pājārā wējēcā wee'que ni'i

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Ni'cā nūmū Jesú Genesare wāmetiri ditara sumutopū nicu niwī. Cū topū nirī cura pājārā masā etacārā niwā. Cū Ō'acū ye queti weresere tu'osī'rīrā, cū pu'to pājārā tuuwā'cācārā niwā. ² Ditara sumuto nucūporopū puawū masā marīsepawū pa'sacā ī'acu niwī. Wa'i wējērā eja'cārā tepawūre topū po'lo, na ye wejecupagūre coerā wa'arā majānū'cācārā niwā. ³ Jesú tepawūre ī'agū, Simó yawūpū mājāsājācū niwī. Simórē “Sō'ocurepū wajawīrōña”, nicu niwī. Cū tojo níca be'ro Jesú tiwūpū ejanujā, masā sumutopū nu'cūrārē bu'enū'cācū niwī. ⁴ Narē bu'éca be'ro Simórē a'tiro nicu niwī:

—Yucusūre decocurepū wajawijaya. Topū mū'u ya wejecūre doqueñoña, nicu niwī.

⁵ Simó cūrē yū'ticu niwī:

—Masārē bu'egu, ūsā pi'eti, ñamipūre wējēbo'reamiapū. Ne wējētiasū. Mū'u dutiguta dutitoja'a. Tojo weegu wejecūre doqueñoñūti, nicu niwī.

⁶ Na tigure doqueñooca be'ro pājārā waro wa'i sājāno'cārā niwā. Tojo weero tigu wejecū tū'rūrōpū weecaro niwū. ⁷ Tere ī'arā, na me'rācjārā apewū yucusūpū nirārē weetamudutirā buapijicārā niwā. Na, na tiropū eta, narē weetamucārā niwā. Tepawū puawūpūta wa'i me'rā cā'rō mirīdijawe'socarō niwū. ⁸ A'tiro wa'acā ī'agū, Simó Pedro Jesú tiro ejaque'a, cūrē nicu niwī:

—Yū'u wiogu, yū'u ña'arō weesebūcū ni'i. Tojo weegu mū'u añugū, ña'ase moogū yū'u tiro niticā'ña, nicu niwī.

⁹ Wa'i pājārārē ī'amarīatjāgū, tojo nicu niwī. Tojo nicā āpērā cū me'rā ní'cārā quē'rā mejārōta ī'amarīacārā niwā. ¹⁰ Apewūpū ní'cārā Zebedeo pō'rā Santiago, Juā Simó me'rācjārā na quē'rā ī'amarīacārā niwā. Be'ro Jesú Simórē nicu niwī:

—Uiticā'ña. Ni'cācā me'rā mū'u wa'i wējēmu'sīgū weronojō masārē yé quetire weregusa'a. Were, pājārā yū'ure ējōpeocā weegusa'a, nicu niwī.

¹¹ Be'ro na yucusūpawūre sumutopū wajanūjācārā niwā. Nipe'tise na cūomi'quere topūta cūucā, Jesú me'rā wa'a wa'acārā niwā.

Jesú cāmi boagūre yū'rūo'que ni'i

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesú ni'cā macā Galilea di'ta nirī cura ni'cū nipe'tiro upūpū cāmi boagū cū tiro wa'acu niwī. Cūrē ī'agū, cū pu'to di'tapu paamu'rīque'a, a'tiro nicu niwī:

—Wiogu, mū'u dutire yū'rūogu ni'i. Yū'ure yū'rūoya, nicu niwī.

¹³ Tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē yū'rūogu ñapeo, a'tiro nicu niwī:

—Yū'rūogūti. Cāmi marīgūpū tojayā, nicu niwī.

Cū tojo nicāta, cū cāmi nimi'que yatipe'tia wa'acaro niwū. ¹⁴ Tu'ajanū'cō, Jesú cūrē a'tiro nicu niwī:

—A'tere āpērārē wereticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Diacjūta pa'i tiropū mū'u ye cāmi yati'quere ī'ogū wa'aya. Cū mū'urē ī'āca be'ro mū'u cāmi boasere “Pe'tia wa'a'a”,

nigūsami. Cū tojo níca be'ro Moisé cū Ō'acūrē e'catise o'oduti'quere o'oya. Mũ'u tojo wee yu'rúca be'ro masā me'rā nisetigusa'a tja, nicu niwī.

¹⁵ Jesú ye cjase pe'e siape me'rā nemorō masīno'caro niwū. Tojo weerā pājārā masā cū ucūsere tu'orātirā nerēcārā niwā. Tojo nicā na dutire yu'rúocā harā, cū tiro nerēcārā niwā. ¹⁶ Na tojo weemujāmicā, Jesú pe'e masā marīsepũ wa'acu niwī. Терũ cū pacũ Ō'acūrē ñubuemujācũ niwī.

Jesú sijamasitigũre yu'rúo'que ni'i

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Ni'cā numũ Jesú masārē bu'legũ weecu niwī. Titare masā wa'teropũre ni'cārērā fariseo masā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā dujicārā niwā. Ni'cārērā Galilea di'tapũ nise macāricjārā nicārā niwā. Āpērā Judea di'tapũ nise macāricjārā nicārā niwā. Tojo nicā āpērā Jerusalécjārā nicārā niwā. Na to nirī cura Jesú dutitirārē yu'rúogu, Ō'acũ tutuase me'rā yu'rúocu niwī. ¹⁸ Jesú masārē bu'eri cura āpērā masā ni'cũ sijamasitigũre cū cūñarō me'rā wuaejacārā niwā. Na wi'ipũ miisājāa, Jesú tiropũ cūsi'ricārā nimiwā. ¹⁹ Tojo weesi'rīmirā, masā pājārā waro niyucā, ne wuasājāamasitīcārā niwā. Tojo weerā wi'i dũposārīpũ mujāa, ni'cā pe seeweecārā niwā. Ti pepũ cū cūñarō me'rā cūrē Jesú tiropũ, masā wa'teropũ du'udijocārā niwā. ²⁰ Jesú na ējōpeocā ī'agũ, dutitigũre a'tiro nicu niwī:

—Mũ'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'orā, Moisé oja'quere bu'eri masā, fariseo masā a'tiro wācūcārā niwā: “Ā'rī cū tojo ucūse me'rā Ō'acūrē ña'arō ucūgũ weemi. ¿Noa niti cū tojo weegú? Cū Ō'acũ weronojō tutuagu ni'i, ¿ni wācūsari? Marī weronojō upūtigu masā ña'arō wee'quere acobojomasītisami. Ō'acũ ni'cūta ña'arō wee'quere acobojomasīmi”, nicārā niwā.

²² Jesú na wācūsere ī'amasīgũ, a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weerā musā yu'ure mejēcā wācūma'ati? ²³ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mũ'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā, o “Wā'cānũ'cā, sijawā'cāña” nise pe'e diasawetine? “Mũ'u ña'arō wee'quere acobojono'toja'a” nicā ī'atimirā, ējōpeoya marī'i. “Wā'cānũ'cā, sijawā'cāña” nicā pe'ema, cū sijasere ī'atojarāpũ “Diacjūta ni'i”, ni ējōpeono'o, nicu niwī. ²⁴ Tojo weegu yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojō upūtigu yu'u tutuasere ī'ogũ, ā'rī sijamasitigũre yu'rúoguti. Te me'rā musā yu'u masā ña'arō wee'quere acobojomasīse masīrāsa'a, nicu niwī.

Tojo weegu sijamasitigũre a'tiro nicu niwī:

—Mũ'u pe'ema a'tiro nigūti. Wā'cānũ'cāña. Mũ'u cūñarōrē miiwua, mũ'u ya wi'ipũ tojaagusa'a, nicu niwī.

²⁵ Cū tojo nicāta, na nipe'tirā ī'orōpũ sijamasitī'cu wā'cānũ'cācu niwī. Wā'cānũ'cā, cū cūña'carore miiwua, Ō'acūrē e'catise o'oguta, cū ya wi'ipũ tojaa wa'acu niwī. ²⁶ Nipe'tirā tojo wa'asere ī'amarīa, Ō'acūrē e'catise o'ocārā niwā. Ī'amarīarā, a'tiro nicārā niwā:

—Ni'cācāma ne ī'awuaya marīse ī'asũ, nicārā niwā.

Jesú Levíre piji'que ni'i

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Jesú sijamasitigũre yu'rúoca be'ro wi'ipũ ní'cu wijaacu niwī. Wijaa, ni'cũ romano masā wiogũre niyeru wapaseebosari masārē ī'abocacu niwī. Cū Leví wāmetīcu niwī. Cũ da'rawuaropũ dujicu niwī. Jesú cūrē ī'agũ, “Te'a, yu'u me'rā a'tia”, nicu niwī.

²⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Leví wā'cānũ'cā, nipe'tise cū da'ra'quere du'ucūuqueo, Jesú me'rā wa'acu niwī.

²⁹ Be'ro Leví cū ya wi'ipũ Jesure pajiri bosenuũ weepeocu niwī. Leví me'rācjārā pājārā wapaseeri masā nicārā niwā. Tojo nicā āpērā quē'rā pājārā masā na me'rā ba'arā ninemocārā niwā. ³⁰ Na tojo weecā, fariseo masā, Moisé oja'quere bu'eri masā narē ī'anu'cūco'tecārā niwā. Tojo weerā Jesú bu'erārē ucjacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerā musā niyeru wapaseeri masā me'rā, ña'arō weeri masā me'rā sī'rī, ba'ati? nicārā niwā.

³¹ Jesú na tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwī:

—Duti moorã ocoyedutirã, duturure a'matisama. Dutitirã pūrĩcã a'masama. ³² “Añurã ni'i” nirãrẽ a'magũ a'titiwũ. Āpẽrã “Ûsã ña'arã ni'i” nirã pe'ere a'magũ a'tiwũ. Na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayudutigũ a'tiwũ, nicũ niwĩ.

“Mũ'u bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Be'ro Jesure sērĩtiña'nemocãrã niwã:

—Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ bu'esere siruturã, tojo nicã ùsã fariseo masã bu'esere siruturã Õ'acũrẽ ãjõpeorã be'ti ñubuesama. ¿De'ro weerã mũ'u bu'erã pe'e be'titimirã, sĩ'rĩ ba'ati? nicãrã niwã.

³⁴ Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿De'ro weecjũ omocã du'tegũ na me'rã ní'gũ, cũ pijio'cãrãrẽ bujaweti, be'tiduti-bosari? ³⁵ Be'ro cũrẽ ãpẽrã aperopũ miãca be'ro pūrĩcãrẽ bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yũ'u na me'rã ni'i yujupũ; yũ'u na me'rã niticã pūrĩcãrẽ, be'tirãsama ní'gũ, tojo nicũ niwĩ.

³⁶ Narẽ queose me'rã werenemocũ niwĩ:

—Ne ni'cũ ma'marõ su'tiروه tũ'rẽ, mejãrõ su'tiropũ sereõ'otisami. Tojo weegũ ma'marõ su'tiروه bajuriogũ weesami. Tojo nicã ma'marõ su'tiروه mejã su'tiropũ sereõ'ocã, ña'arõ baju'u. ³⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejã ajuri wa'icũrã caseri me'rã wee'que ajuripũ poseyecã. A'tiروه weecãma, vino pã'mũyũ'rũ, te ajurire tũ'rẽcã'sa'a. Tojo wa'acã, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo weero vino cõ'awa'a, te ajuri quẽ'rã cõ'a wa'asa'a. ³⁸ Tojo weero ma'ma vinorẽ ma'ma ajuripũ poseyerõa'a. ³⁹ Ne ni'cũ vino mejãrẽ sĩ'rĩpo'cũ ma'marẽ sĩ'rĩsĩ'rĩtisami. Cũ a'tiروه nisami: “Yũ'u sĩ'rĩmũ'tã'que mejã pe'e, nemorõ añuapũ”, nisami. Mũsã todũporopũ weeseti'quere mũsã weepo'quere ma'ma yũ'u bu'ese pe'ere ducayusĩ'rĩwe'e ní'gũ, tojo nicũ niwĩ.

6

Judío masã na soowũari nũmũ sauru nicã Jesú bu'erã trigore tũ'rẽ'que ni'i

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Ni'cã nũmũ judío masã na soowũari nũmũ nicã, Jesú trigo wesepũ yũ'rũacã, cũ bu'erã trigore wejetũ'rẽ, sã'quẽwee, te perire ba'acãrã niwã. ² Fariseo masã na tojo weecã ï'arã, narẽ sērĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã marĩ soowũari nũmũrẽ da'radutitimicã, mũsã tojo weeti? nicãrã niwã.

³ Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mũsã dũporocjũ wio'gũ Davi cũ me'rãcãrã me'rã ñjaboarã na wee'quere bu'epã. ⁴ Na a'tiروه weecãrã niwã. Õ'acũ wi'ipũ sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ní'quere, narẽ ba'adutiti'quere ba'acãrã niwã. Cũ me'rãcãrã quẽ'rãrẽ ducawaacũ niwĩ. Pa'ia dia'cũrẽ te pã ba'ata basiocaro nimiwũ. Yũ'u bu'erã tere ba'arã, yũ'rũnũ'cãrã mejãta weema ní'gũ, tojo nicũ niwĩ.

⁵ Narẽ ninemocũ niwĩ Jesú:

—Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ soowũari nũmũ dutise nemorõ dutimasĩ'i, nicũ niwĩ.

Jesú omocã bu'awia'cũre yũ'rũo'que ni'i

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Jesú ape nũmũ na soowũari nũmũ nicã, judío masã nerẽrĩ wi'ipũ sãjãa, narẽ bu'ecu niwĩ. Topũ ni'cũ omocã diacjũcamocã bu'awia'cũ nicũ niwĩ. ⁷ Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã Jesure ï'aco'tecãrã niwã. Na, ¿marĩ soowũari nũmũrẽ yũ'rũogusari cũ? ní'ra, tojo weecãrã niwã. Cũ yũ'rũocã, weresãta basiorosa'a ní'ra, tojo ï'acãrã niwã. ⁸ Jesú na wãcũsere ï'amasĩ'gũ, omocã bu'awia'cũre a'tiروه nicũ niwĩ:

—Wã'cãnũ'cã, wijatia masã decopũ, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nicã, omocã bu'awia'cũ wã'cãnũ'cã, wijaticũ niwĩ. ⁹ Cũ tojo weecã, Jesú fariseo masã mejãcã wãcũrãrẽ a'tiروه nicũ niwĩ:

—Mũsãrẽ apeyenojõ sērĩtiña'se cũ'o. Marĩ soowũari nũmũ nicã ¿añusere weerõati o ña'ase pe'ere weerõati? ¿Yũ'rũosere ñati o wẽjẽcõ'ase pe'ere ñati? nicũ niwĩ.

¹⁰ Be'ro Jesú nipe'tirã to nirãrẽ ì'atoja, omocã bu'awia'cure nicu niwĩ:
—Mũ'u ya omocãrẽ síoña.

Cũ tojo nicã tu'ogu, síocu niwĩ. Maata yu'rũono'ca omocã tojacaro niwũ. ¹¹ Cũ tojo weecã ì'arã, fariseo masã, Moisé oja'quere bu'eri masã uayu'rua wa'acãrã niwã. Tojo weerã “Marĩ ÿde'ro weerãsari ã'rĩrẽ?” ni a'merĩ sërĩtiña'cãrã niwã.

Jesú cũ bu'erã docere bese'que ni'i
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Jesú te numurĩrẽ ãrũgũpu cũ pacure ñubuegu wa'acu niwĩ. Topure ti ñamirẽ ñubuebo'reacu niwĩ. ¹³ Bo'reque'aca be'ro cũ bu'esere siruturã pãjãrãrẽ pijiocu niwĩ. Pijio, na wa'tero nirã docere besecu niwĩ. Narẽ “Yé quetire werecusari masã yu'u besecú'cãrã nirãsa'a”, nicu niwĩ. ¹⁴ A'ticurã nicãrã niwã: Simó, be'ro Jesú cãrẽ Pedro pisucu niwĩ. Apĩ cũ acabiji André nicu niwĩ. Tojo nicã Santiago, Juã, Felipe, Bartolomé nicãrã niwã. ¹⁵ Æpẽrã Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macũ, apĩ Simó wãmetigu celote curuacjũ nicãrã niwã. ¹⁶ Apĩ Juda Santiago acabiji nicu niwĩ. Tojo nicã Juda Iscariote, be'ropu Jesure cãrẽ ì'atu'tirãrẽ o'oacjũ quẽ'rã nicu niwĩ.

Jesú pãjãrã masãrẽ bu'e'que ni'i
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Jesú ãrũgũpu ní'cu cũ besecú'cãrã me'rã tigu du'pocãpu dijacu niwĩ. Topu dijagu, ni'cã pa añurĩ papu tojaque'acu niwĩ. Topu pãjãrã cũ bu'esere siruturã nicãrã niwã. Æpẽrã masã quẽ'rã pãjãrã Judea di'tacjãrã, Jerusalécjãrã, pajiri maa sumuto nise macãrĩ Sidó, Tirocãrã nicãrã niwã. Na nipe'tirã Jesú bu'esere tu'orã wa'acãrã niwã. Tojo nicã na ye dutire yu'rũodutirã wa'acãrã niwã. ¹⁸ Æpẽrã wãtĩa sãjãno'cãrã quẽ'rã wa'acãrã niwã. Jesú na quẽ'rãrẽ yu'rũocu niwĩ. ¹⁹ Cũ tutuaro me'rã nipe'tirã dutitirãrẽ yu'rũocu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cãrẽ ñe'eña'sĩ'rĩcãrã niwã.

E'catise queti, e'catiya marĩse queti ni'i
(Mt 5.1-12)

²⁰ Jesú ãrũgũpu dijãca be'ro cũ bu'erãrẽ ì'a, nicu niwĩ:

—Mũsã pajasescũorã Õ'acũ wiogu nirõpu wa'arãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

²¹ »No'o ni'cãrõacãrẽ ujaboarãnojõ be'ropure yapirãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

»No'o ni'cãrõacãrẽ utirãnojõ be'ropure bujirãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

²² »Mũsã yu'u Õ'acũ macũ masũ weronõjõ uputigare ejõpeocã, masã a'tiro weerãsama. Mũsãrẽ ì'atu'tirãsama. Na me'rã nimi'cãrãrẽ cõ'awĩrõmũjãrãsama. Mũsãrẽ bujicã'a, yabirãsama. Mũsãrẽ “Ña'arã nima”, nirãsama. Narẽ tojo weeno'rã e'catiya. ²³ Mũsã u'mũsepu pajibutiario e'catise bocarãsa'a. Tojo weerã na tojo weeri curare uputu waro e'catiyu'rũnu'cãña. Dũporocjãrãpu quẽ'rã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masãrẽ mũsã ñecũsumua mejãrõta weecãrã niwã.

²⁴ »Mũsã peje cũorã pe'e a'ti turi cjase dia'cũrẽ wãcũnurũ, e'catitoja'a. Tojo weero mũsãrẽ ña'a nirõsa'a.

²⁵ »Mũsã ni'cãrõacã ba'a yapirãnojõ e'catitoja'a. Tojo weero mũsãrẽ ña'a ni'i. Be'ropure ujaboarãsa'a.

»Mũsã ni'cãrõacãrẽ e'cati bujirãnojõrẽ ña'a ni'i. Be'ropure bujawetirã utirãsa'a.

²⁶ »A'ti mũmũcocjãrã añurõ ucũno'rãrẽ ña'arõ wa'arõsa'a. Dũporõpu “Õ'acũ ye queti wererã ni'i” nisoori masãrẽ mũsã ñecũsumua mejãrõta añurõ dia'cũ narẽ ucũcãrã niwã.

Marĩrẽ ì'atu'tirãrẽ ma'idutise ni'i
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ »No'o ye cjasere tu'osĩ'rĩrãnojõrẽ a'tiro nigũti. Mũsãrẽ ì'atu'tirãrẽ ma'iña. Mũsãrẽ ña'arõ weerãrẽ añurõ weeya. ²⁸ Mũsãrẽ ña'arõ ucũrãrẽ “Narẽ añurõ wa'ato”, niña. Mũsãrẽ ña'arõ tu'ti, bujicã'rãrẽ na ye niatjere sërĩbosaya. ²⁹ Ni'cũ mũurẽ ni'cã pã'rẽ diapoapu paacã, ape pã'rẽ du'sari pã'rẽ pe'ere majãminu'cã, paadutiya tja. No'o ni'cũ mũu yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ ã'macã, mũu ya camisa quẽ'rãrẽ tuweeo'oya. ³⁰ Nipe'tirã

mūsārē sērīrārē o'oya. No'o mūsā yere miacā, “Wiapa”, niticā'ña. ³¹ Mūsārē āpērā añurō weeme'ricā ũasa'a. Mūsā quē'rā tojota narē añurō weeme'ricā'ña.

³² »Mūsārē mairā dia'cūrē ma'írā, ¿ñe'enojō añuse wéerā weebosau? Ña'arā quē'rā tojota na me'rācjārārē ma'isama. ³³ Mūsārē añurō weerá dia'cūrē añurō wéerā, ¿ñe'enojō pe'ere añuse weebosau? Ña'arā quē'rā narē añurō weerá dia'cūrē mejārōta añurō weesama. ³⁴ Mūsā āpērārē apeyenojō wasorā, “Na wiarāsama” nirá dia'cūrē o'ocā, wapamarīsa'a. Ña'arā quē'rā mejārōta āpērā ña'arārē na wiarāsama nírā, wasosama. ³⁵ Mūsā yu'ure ējōpeorā pe'e mūsārē ī'atu'tirārē ma'íña. Narē añurō weeya. Na apeyenojō wasocā, wasose wapa “Apeyenojō ducayurāsama” niró marīrō narē wasoya. Tojo weecā, Ō'acū mūsārē peje añuse o'ogusami. Cū ũ'musepu nigū pō'rā nirāsa'a. Cūmarīcā queoro weetirārē, tojo nicā ña'arō weeri masārē pajaña'yugu, añurō weesami. ³⁶ Tojo weerā marī pacu pajaña'rōnojō mūsā quē'rā nipe'tirārē pajaña'ña.

Āpērārē “Mūsā ña'arā ni'i” niticā'ña nise ni'i
(Mt 7.1-5)

³⁷ »Mūsā āpērārē “Na ña'arā nima”, ni ī'abeseticā'ña. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā mūsārē besesome. Tojo nicā āpērārē “Ña'abutia'a, bu'iri da'reroũa'a”, niticā'ña. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā mūsārē tojo nisome. Āpērārē acobojoya. Ō'acū quē'rā mejārōta mūsārē acobojogusami. ³⁸ Āpērā apeyenojō moorārē o'oya. Tojo weecā, Ō'acū quē'rā mūsārē o'ogusami. Mūsārē ni'cā ajuro ñadioca ajuro, añurō mu'muyururi ajuro weronojō o'ogusami. Mūsā āpērārē o'o'caronojōta Ō'acū mūsārē o'ogusami, nicu niwī Jesú.

³⁹ Jesú cū bu'erārē a'te queose o'ocū niwī:

—Ni'cū ī'atigu apī ī'atigure tūawā'cāmasītisami. Na puarāpūta no'o nirī copepu burusājābosama. ⁴⁰ Ni'cū bu'egu cūrē bu'egu nemorō masiyurūnū'cātisami. Cū bu'etu'ajaca be'ropu cū quē'rā cūrē ni'cārōwijigusami.

⁴¹ »Mūsā basu ña'arā nimirā, ¿de'ro weerā mūsā acaweregure “Ña'agū nimi”, niti? Āpērārē “Mūsā ña'arā ni'i” nise duporo marī ye pe'ere ī'amū'tārōũa'a. ⁴² Mūsā a'te weronojō nibosa'a. Mūsā acaweregure “Mu'u ya capeapu cā'po'caroacā ni'i”, nibosa'a. Mūsā ya capeapu pajiri po'caro ī'atimirā, mūsā acaweregure “Capeapu niseacārē miicō'arāti”, nīmasītisa'a. Mūsā tojo wéerā, weeta'sari masā ni'i. Mūsā ye caperipu nisere miicō'amū'taña. Tojo wéeca be'ropu mūsā acaweregure cārōcā caperipu nise pe'ere miicō'amasīrāsa'a, ni queose o'ocū niwī Jesú.

Yucugure tigu dūca me'rā ī'amasīno'sa'a nise ni'i
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Jesú a'tiro werenemocu niwī:

—Ne ni'cāgū yucugū añuse dūcaticju ña'ase dūcatitisa'a. Ña'ase dūcaticju quē'rā añuse dūcatitisa'a. ⁴⁴ Nipe'tise yucupagu te dūca me'rā ī'amasīno'sa'a. Potagu ne higuera wāmetise dūcatitisa'a. Pota cūose quē'rā ne ũ'se dūcatitisa'a. ⁴⁵ Masū añugū añuse wācūse cūoyugu, añurōta ucūsami. Apī ña'agū pe'e cū wācūse ña'ase niyucā, ña'arō ucūsami. Marīrē ña'ase púúturo, ña'aseta marī ucūse wija'a. Añuse nicā, añuseta wija'a.

Mejēcā dia'cū wi'seri yeenu'cāse queose ni'i
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ »¿De'ro weerā yu'ure “Yu'u wiogu” nimirā, yu'u dutiro weeweti? ⁴⁷ No'o yu'u tiropu a'ti, yu'u ucūsere tu'o, be'ro yu'u dutiro queoro weegú a'tiro weronojō nimi. ⁴⁸ Ni'cū wi'i weegutigū, di'tapu se'esājā, ũtāgārē bocasami. Be'ro tiga bu'ipu yeenu'cāmujāsami. Be'ro dia pu'eejacā, ti wi'ipu aco o'mapōtēocā, a'meña'tisa'a. Ti wi'i ũtāgāpu yeenu'cāca wi'i niyuro, tojo wa'asa'a. ⁴⁹ Apī yu'u bu'e'quere tu'omigū, tere queoro weetigu, a'tiro weronojō nimi. Wi'i weegutigū, ne po'peapu yeenu'cāmujātiro marīrō weesami. Be'ro dia pu'eejacā, ti wi'ire aco o'mapōtēo, o'mapī'aburocā'sa'a. Ti wi'i ne cārō dū'sanū'cātisa'a, nicu niwī Jesú.

7

Jesú surara wioḡure da'raco'tegure yu'rũo'que ni'i

(Mt 8.5-13)

¹ Jesú ũrũḡũpu masārē bu'ēca be'ro Capernaupu pi'acu niwĩ. ² Topu ni'cũ surara wioḡu romano masũ nicu niwĩ. Cũrē da'raco'tegu cũ ma'iyu'rũnu'cãḡũ uputu dutitigu wēriſe pu'to nicu niwĩ. ³ Surara wioḡu Jesú ye quetire tu'ogu, ni'cārērã judío masã bucurārē cũ tiropu o'ócu niwĩ. Cũrē da'raco'tegure yu'rũogu a'tidutigu tojo weecu niwĩ. ⁴ Na Jesú tiropu etarã, tutuaro me'rã cũrē weetamuse sēricārã niwã. A'tiro nicārã niwã:

—Ā'rĩ surara wioḡure weetamurõna'a. ⁵ Cũ a'ti di'tacjārã judío masārē añurõ ma'imi. Cũta cũ ye niyeru me'rã ũsã nerēwũari wi'ire yeedutiwĩ. Tojo weerã cũrē weetamurõna'a, nicārã niwã.

⁶ Tere tu'ogu, Jesú na me'rã wa'acu niwĩ. Wi'ipu ejase dũporoacã surara wioḡu ãpērã cũ me'rãcjārārē tja Jesure weredutigu o'ócu niwĩ. A'tiro niduticu niwĩ:

—Wioḡu, mu'urē caribosi'rĩtiami. Cũ “Yu'u mejõ nigũ nisa'a”, niami. Tojo weegu cũ “Ya wi'ipu sãjãcã weemasĩtisa'a”, niami. ⁷ Te ye bu'iri ne cũ basu quē'rã mu'urē a'magũ a'titiami. A'tiro pe'e niami. “Mejõ mu'u wa'atimigũ, mu'u dutio'ose me'rã cũrē da'raco'tegu yu'rũḡusami”, niami. ⁸ Cũ “Āpērã surara dutiro docapu ni'i”, niami. “Yu'u quē'rã ãpērã surarare dutituria'a. Yu'u ni'cũrē o'óca, cũ wa'asami. Apĩrē yu'u 'A'tia' nicã, a'tisami”, niami. Cũrē da'raco'tegure “'A'tiro weeya' nicã, weesami”, niami, nicārã niwã Jesure.

⁹ Jesú cũ tojo ni'quere tu'ogu, tu'omarĩa wa'acu niwĩ. Be'ro majãmiĩ'a, cũrē siruturārē a'tiro nicu niwĩ:

—Ā'rĩ surara wioḡu Israe curuacjũ mejēta yu'ure añurõ ējõpeomi. Diacjũ musārē nigũti. Ne ni'cũ Israe curuacjārã wa'teropure ā'rĩ weronojõ ējõpeose cuogure ĩ'aticãti, nicu niwĩ.

¹⁰ Be'ro surara wioḡu o'ó'cārã wi'ipu dajatojaacārã niwã. Na tojatarã, surarare da'raco'tegure yu'rũ'cupure ĩ'acārã niwã.

Jesú wapewio macũrē masõ'que ni'i

¹¹ Jesú surara wioḡure da'raco'tegure yu'rũóca be'ro Naín wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Cũ bu'erã, tojo nicã ãpērã pãjārã masã cũ me'rã wa'acārã niwã. ¹² Ti macã pu'to cũ ejari cura ni'cã puti masãputi jaarã wa'arã wuawã'cãcārã niwã. Wēri'cu, wapewio macũ ni'cũ waro nigũ nicu niwĩ. Pãjārã ti macãcjārã core ba'paticārã niwã. ¹³ Core ĩ'agũ, Jesú pajaña'cu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Utitigota, nicu niwĩ.

¹⁴ Jesú cũrē masõḡũ, ti acarore da'rapeocu niwĩ. Cũ tojo weecã, ti acarore wuawã'cārã tojanũ'cãcārã niwã. Wēri'cure a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u mu'urē duti'i. Wã'cãnujãña, nicu niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nĩca be'ro wēri'cu wã'cãnujã, ucũnu'cãcu niwĩ. Masõtoja, Jesú cũ pacore wiacu niwĩ. ¹⁶ A'tere ĩ'arã, nipe'tirã masã ucuacārã niwã. Tojo weerã Ō'acũrē e'catipeorã, a'tiro nicārã niwã:

—Ni'cũ Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ tutuayũ'rũḡu marĩ wa'teropure bajuami, nicārã niwã.

Apeye quē'rãrē ninemocārã niwã:

—Ō'acũ cũ yarārē weetamugũ a'tigu weepĩ, nicārã niwã.

¹⁷ Nipe'tiro Judea di'tapure, to sumutopure cũrē masõ'que se'sa wa'acaro niwũ.

Juã masārē wãmeyeri masũ Jesú tiropu o'ó'que ni'i

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Juã masārē wãmeyeri masũ bu'iri da'reri wi'ipu nicu niwĩ. Titare cũ bu'esere siruturã Jesú ye quetire cũrē werecārã niwã. Tere tu'ogu, pũarã cũ bu'ese siruturārē pijiocu niwĩ. ¹⁹ A'tiro nicu niwĩ:

—Jesú tiropu wa'aya. “¿Mũ'uta niti ‘Masārē yu'rũoacju a'tigũsami’ nino'cu o apĩpũre yucuerāsari yujupu?” ni sēritiña'ña, nicu niwĩ. ²⁰ Be'ro na Jesú tiropu eja, cūrē nicārā niwā:

—Juā masārē wāmeyeri masũ mu'urē sēritiña'dutiami. “¿Diacjũta mu'u ‘Masārē yu'rũoacju a'tigũsami’ ni'cũta niti? o ¿apĩpũre yucuerāsari yujupu?” niami, nicārā niwā.

²¹ Na ejari curare Jesú pājārā dutitirārē yu'rũogu weecu niwĩ. Cāmi boarārē, wātĩa sājāno'cārārē cō'awĩrōgũ, caperi bajuno'tirārē yu'rũogu weecu niwĩ. ²² Jesú, Juā o'ó'cārā sēritiña'cā, a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Mũsā yu'u weecā ĩ'asere, mũsā tu'osere Juārē wererā wa'aya. “Caperi ĩ'atimi'cārā ni'cārōacārē ĩ'ama. Sijamasĩtimi'cārā sijama. Cāmi boarā yatipe'tiano'ma. O'meperi tu'oti'cārā quē'rā tu'oma. Wēĩ'cārā masāma. Pajasecuorā masārē yu'rũose queti, añuse quetire tu'oma. ²³ Yu'ure ējōpeodu'utigũnojō e'catigũsami”, ni wererā wa'aya Juārē, nicu niwĩ Jesú.

²⁴ Juā o'ó'cārā wa'aca be'ro Jesú Juā ye cjasere masārē werecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Mũsā masā marĩrõpu Juārē ĩ'arā wa'apā. Topu wa'arā, uigũnojō, wācũtutu-atigũnojõrē ĩ'arā wa'atipā. Cũ tutuatigu tábuti wĩ'rõ wēecuaro weronjõ nitimi. ²⁵ Tojo nicā añuse waro su'ti sãñagũrē masā marĩrõpu ĩ'arā wa'atipā. Su'ti añuse sãñarãnojõ, ma'masu'awee nisetirãnojõ wiorā ye wi'seripu nisama. ²⁶ To pũrĩcārē mũsā topu cūrē ĩ'arā wa'arā, ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũrē ĩ'arā wa'arā weepā. Mũsārē nigũti. Diacjũta cũ Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ nimi. Totá Juā ãpērā Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masā nemorõ niyu'rũnũ'cāmi. ²⁷ Õ'acũ Juārē o'óyuatjere cũ ye queti ojaca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ:

“Yu'u mu'u ye quetire wereyuacjũre mu'u duporo o'óguti.

Cũ mu'u wa'atji ma'arē apoyugũsami.

Ma'a quē'ráyumu'tāgũ weronjõ mu'u wa'ati duporo masā wācũsere bujaweti dũcayudutigũsami”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojano'caro niwũ.

²⁸ Mũsārē weregũti. Nipe'tirā Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masā wa'teropũre ne ni'cũ Juā masārē wāmeyeri masũ yu'rũoro nigũ marĩcu niwĩ. Tojo nimicā, nipe'tirā Õ'acũ wiogu nirõpu nirá Juā yu'rũoro nima. Mejõ nigũpũ cũ yu'rũoro nimi, nicu niwĩ Jesú.

²⁹ Cũ tojo nisere tu'orā, nipe'tirā masā, tojo nicā niyeru wapaseeri masā Juā cũ wāmeyeno'cārā a'tiro nicārā niwā:

—Õ'acũ diacjũta weemi, nicārā niwā.

³⁰ Fariseo masā, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masā pe'e Juā wāmeyeno'ña marĩ'cārā nitjārā, Õ'acũ narē weesĩ'rĩsere uaticārā niwā.

³¹ Tojo weegu Jesú narē nicu niwĩ:

—Masā a'tocaterocjārā, yé quetire tu'osĩ'rĩtirā ã'rā weronjõ weesetima. ³² Wĩ'marā macā decopu apedujirā, na me'rãcjārārē pijirā caricũbajaque'atirā weronjõ nima. A'tiro caricũsama: “Ûsā wēowũ putimicā, basarā wijatiapu. Ûsā bujawetise basacā quē'rārē, utitiapu.” Na weronjõ a'tocatero nirá no'o añurõ, ña'arõ weecā, mejārõta tu'satima.

³³ Juā masārē wāmeyeri masũ be'ti, vino sĩ'rĩtisami. Cũ tojo weecā, mũsā “Wātĩ cuomi”, nisa'a. ³⁴ Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronjõ upũtigu quē'rārē ba'a, yu'u vino sĩ'rĩcā, mejārõta ña'arõ ucũ'u. “Ba'awārĩgũ, sĩ'rĩwārĩgũ nimi”, ni'i. “Niyeru wapaseeri masā me'rãcjũ, tojo nicā ña'arā me'rãcjũ nimi”, ni'i. Ne ni'cũpũreta ējōpewee. ³⁵ Tojo ējōpeotimirā, yu'u wee'quere ĩ'arā, Õ'acũ yu'ure masĩse o'osere masĩno'o, nicu niwĩ Jesú.

Jesú fariseo masũ Simó wāmetigu ya wi'ipu ni'que ni'i

³⁶ Ni'cũ fariseo masũ Jesure cũ ya wi'ipu ba'adutigu pijiacu niwĩ. Tojo weegu Jesú wa'acu niwĩ. ³⁷ Na ba'ari cura ti macãcjõ numio ña'arõ weeri masõ Jesú tiro wa'aco niwõ. Co Jesú fariseo masũ ya wi'ipu ba'agu wa'apu nisere tu'ogo, u'mũtĩcja acosticjare cũ tiropu miaco niwõ. ³⁸ Co utigota, cũ sē'ema pe'e ejanũ'cãco niwõ. Co ya'coco co uticā, cũ ye dũ'pocãrĩpu doquepejacaro niwũ. Be'ro te ya'cocore co poanũ'mo me'rā tuucoeco

niwō. Be'ro te du'pocārīrē mi'mi, co u'mūtise mia'quere du'pocārīrē piopeoco niwō.
³⁹ Co tojo weecā ī'agū, Jesure ba'aduti'cu fariseo masū a'tiro wācūcu niwī:

—Ā'rī Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nīgū pūrīcā, “¿Noanojō yu'ure ñe'eña'gō weeti? ¿Ñamanojō masō niti co?” ni masīboapī. “Co numio ña'arō weeri masō nimo”, ni masīboapī, nicu niwī. ⁴⁰ Tojo wācūsere ī'agū, Jesú fariseo masūrē nicu niwī:

—Simó, mu'urē apeyenojō nisī'rīsa'a.

Fariseo yu'ticu niwī:

—Masārē bu'egu, niña'rē mu'u, nicu niwī.

⁴¹ Jesú cūrē nicu niwī:

—Puarā umua niyeru wasori masūrē wapamoosama. Ni'cū quinientos numūrī da'rase wapa weronojō wapamoosami. Apī pe'e cincuenta numūrī da'rase wapa weronojō wapamoosami. ⁴² Cū na puarāpu de'ro wee wapayemasīticā ī'agū, na wapamoosere tojo acobojobajuriopē'ocā'sami. A'te cjasere mu'urē sērītiña'gūti. ¿Ni'inojō pe'e niyeru wasori masūrē ma'iyu'rūnu'cāsari? nicu niwī.

⁴³ Simó cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u a'tiro tu'oña'sa'a. Pajiro wapamoo'cu pe'e ma'iyu'rūnu'cāsami, nicu niwī.

Jesú cūrē nicu niwī:

—Mu'u queoro yu'ti'i.

⁴⁴ Be'ro Jesú numiorē ī'a, Simórē nicu niwī:

—Mu'u a'tigo numiorē ī'a'a. Yu'u mu'u ya wi'ipū sājātacā, yé du'pocārīrē coedutigu yu'ure aco o'otiapū. A'tigo pe'e mu'u weeti'quere weeamo. Co ya'coco me'rā yé du'pocārīrē coeamo. Be'ro co poari me'rā tuucoeamo. ⁴⁵ Mu'u yu'ure añudutigu, mi'mitiapū. Co pe'e yu'u sājāejacāpūta, yé du'pocārīrē mi'mimo. Mi'midu'utimo yujupū.

⁴⁶ »Mu'u yu'u dūpoapūre u'se, marī piopeosenojōrē piopeotiapū. Co pe'e yé du'pocārīrē u'mūtisere piopeoamo. ⁴⁷ Tojo weegu a'tiro nigūti. Co peje ña'arō wee'quere acobojono'mo. Tojo weego yu'ure tojo weese me'rā co upūtu ma'isere ī'omo. Cā'rō na wee'quere acobojorā, cā'rō ma'isere ī'ono'o. Nemorō waro ña'arō wee'quere acobojorā, upūtu ma'isere ī'ono'o, nicu niwī.

⁴⁸ Be'ro numiorē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'pe'ocā'a, nicu niwī.

⁴⁹ Āpērā ba'adutirā pijino'cārā topū dujirā na basu a'merī a'tiro ucūcārā niwā:

—¿Noanojō nisari ā'rī ña'arō wee'quepūreta acobojosājādojagu? nicārā niwā.

⁵⁰ Na tojo nimicā, Jesú pe'e numiorē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u yu'ure ējōpeotjāgō, ña'arō wee'quere acobojono'apū. Wācūque'tiro marīrō wa'agosa'a, nicu niwī.

8

Jesú weresijari cura numia cūrē weetamu'que ni'i

¹ Jesú ña'arō wee'core acobojóca be'ro nipe'tise macārīpū nipe'tiropū sijabi'acu niwī. Tocjārārē cū ye cjasere bu'e werecusiagu weecu niwī. Tojo nicā Ō'acū wiogu nigūsami nisere werecu niwī. Cū bu'erā doce cū me'rā ba'patisijacārā niwā. ² Āpērā quē'rā numia na me'rā ba'patisijacārā niwā. Na Jesú todūporo wātīa cō'awīrōno'cārā numia, duti yu'rūono'cārā numia nicārā niwā. Ni'cō na wa'tero María, na “Magdalena” nigó, siete wātīa cō'awīrōno'co nico niwō. ³ Tojo nicā apego Juana, Cuza wāmetigu numo nico niwō. Co marāpū Herode yere da'raco'teri masū nicu niwī. Susana wāmetigo quē'rā nico niwō. Āpērā pājārā numia Jesure na cūose me'rā weetamucārā niwā.

Jesú oteri masū ye quetire queose me'rā were'que ni'i

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Pājārā masā peje macārīcjārā Jesú tiropū ī'arā wa'acārā niwā. Na pājārā nerēcā ī'agū, Jesú queose me'rā narē bu'ecu niwī. A'tiro nicu niwī:

⁵ —Ni'cū masū cū ya wesepū otegu wa'asami. Cū otegu, wēestewā'cācā, ma'apu apeye otese cape doqueque'asa'a. Ti ma'apu yu'rūarā, tere āpērā u'tacūuwā'cāsama.

Be'ro mirĩcũa a'ti, te perire ĩ'aboca, ba'ape'ocã'sama. ⁶ Apeye ũtãpaga wa'teropũ doqueque'asa'a. Te peri pĩ'rĩ, aco marĩyucã, ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropũ buruque'asa'a. Pota pe'e tere pĩ'rĩyũ'rua, wẽjẽcã'sa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurõpũ buruque'asa'a. Te añurõ pĩ'rĩ, ducatisa'a. Ni'cã ño cien peri ducatisa'a, nicũ niwĩ.

To be'ro Jesũ urũtu tutuaro me'rã narẽ nicũ niwĩ:

—O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, nicũ niwĩ.

Jesure cũ bu'erã “¿De'ro weegu queose me'rã bu'eti?” ní'que ni'i

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Be'ro cũ bu'erã “¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti mu'ũ queose were'que?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

¹⁰ Narẽ yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ a'tiro weemi. ãpẽrã todũporopũ masĩña marĩmi'que cũ wiogu nisere musãrẽ masĩcã weemi. Yu'ũre ãjõpeotirãma queose me'rã wereno'o. Tojo weerã yu'ũ weesere ĩ'amirã, ĩ'amasĩsome. Yé cjasere tu'omirã, tu'omasĩtirã tojarãsama.

Jesũ oteri masũ ye quetire “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” ni were'que ni'i

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ »Yu'ũ queose were'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Otese cape Õ'acũ ye queti weronõjõ ni'i. ¹² Ma'apũ buruque'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Masã, yé quetire tu'oma. Be'ro na tu'o'quere wãtĩ a'ti, tere ã'mape'ocã'sami. Napũ tere ãjõpeo, Õ'acũ narẽ yu'rũweticã weeri nĩgũ, tojo weesami. ¹³ Apeye otese cape ũtãpaga wa'teropũ buruque'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Na, yé quetire añurõ e'catise me'rã tu'osama. Tojo weemirã, nu'cõrĩ marĩrã weronõjõ añurõ ãjõpeotisama. Yoaticã añurõ ãjõpeocũmĩ, be'ro narẽ ãpẽrã ña'arõ weecã ĩ'arã, ãjõpeodu'ucã'sama. ¹⁴ Apeye pota wa'teropũ buruque'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Yé quetire tu'oma, tu'orã pe'e. Mejõ siape me'rã a'ti umũco cjasere wãcũque'tiyũ'ruasama. Peje cuosĩ'rĩsama. A'ti umũcopũ e'catisere urũtu wãcũsama. Tojo weero a'te nipe'tise narẽ dojorẽcã'sa'a. A'tiro wéerã, na dũca marĩrã weronõjõ tojama. ¹⁵ Apeye otese cape di'ta añurõpũ buruque'a'que pe'e a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Na, yé quetire añurõ tu'osĩ'rĩrõ põtõorõ tu'oma. Tere tu'o, Õ'acũ uronõjõ queoro weeme'rĩcã'ma. Añurõ ãjõpeonu'cũrã peje ducatirã weronõjõ nima, nicũ niwĩ.

Jesũ sĩ'ocja me'rã queose o'o'que ni'i

(Mr 4.21-25)

¹⁶ Jesũ cũ bu'erãrẽ a'tiro werenemocũ niwĩ:

—Ne ni'cã sĩ'ocjare sĩ'otoja, apeyenojõ me'rã mo'atisami. Tojo weetigũ, cũ cãrĩrõ docapũ cũutisami. A'tiro pe'e weesami. Nipe'tirã topũ sãjãarã ĩ'ato nĩgũ, u'muarõpũ dũ'teyoosami. ¹⁷ A'tiro ni'i. Todũporopũ masã masĩno'ña marĩ'quere masĩno'rõsa'a. Ya'yioropũ ní'que quẽrã bajarosa'a. Jesũ, yé queti masĩno'ña marĩmi'que be'ropũre sĩ'ocja bo'reyuro weronõjõ masĩpe'ticã'no'rõsa'a nĩgũ, tojo nicũ niwĩ.

¹⁸ »A'tere tu'orã, añurõ tu'oya. Yu'ũ bu'ese tu'o ãjõpeorãrẽ Õ'acũ masĩse o'onemogũsami. ãpẽrã yu'ũ bu'esere tu'osĩ'rĩtibutiarã pe'ere na masĩmi'quere ã'mape'ocũsami, nicũ niwĩ Jesũ.

Jesũ paco, tojo nicã cũ acabijirã cjase ni'i

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Be'ro Jesũ paco, cũ acabijirã cũrẽ a'marã a'ticãrã niwã. Na masã mu'muyũ'rũcã ĩ'arã, wi'ipũ sãjãamasĩticãrã niwã. ²⁰ Topũ nigũ Jesure werecũ niwĩ:

—Mu'ũ paco, mu'ũ acabijirã sope pu'to niama. Mu'ũrẽ ĩ'asĩ'rĩapãrã, nicũ niwĩ.

²¹ Tere tu'ogũ, Jesũ nicũ niwĩ:

—No'o Õ'acũ ye quetire tu'o, tere queoro weerãnojõ náta yu'ũ paco, yu'ũ acabijirã weronõjõ nima, nicũ niwĩ.

Jesũ wĩ'rõrẽ, tojo nicã pã'cõrĩrẽ di'tamarĩacã wee'que ni'i

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Ni'cā n̄m̄m̄ Jesú cū bu'erā me'rā yuc̄s̄up̄ m̄jāsājāgū, a'tiro nic̄u niwī:

—Te'a siaquiji ditara sumutop̄, nic̄u niwī.

Cū tojo nicā t̄'orā, wa'acārā niwā. ²³ Na p̄'arī cura Jesú cārīa wa'ac̄u niwī. Wācūña marīrō wī'rō Ɂp̄t̄u w̄etuuwā'cāticaro niwū. Tojo wa'acā, pā'cōrī yuc̄s̄up̄re paaquesāam̄jācaro niwū. Tiw̄u mirīdijatawio nicaro niwū. ²⁴ Tojo wa'acā ī'arā, Jesure wā'cōrā bur̄uacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ūsārē bu'eḡu, marī mirīrātirā wee'e, nicārā niwā.

Na tojo nicā t̄'oḡu, Jesú wā'cā, te wī'rōrē, pā'cōrīrē ȳs̄uoc̄u niwī. Nipe'tise di'tamarīdijape'tia wa'acaro niwū. ²⁵ Tu'ajan̄'cō, cū bu'erārē nic̄u niwī:

—¿M̄sārē ējōpeose de'ro wa'amitito? nic̄u niwī.

Na Ɂp̄t̄u Ɂc̄uacārā nitjārā ī'amarīa, a'merī nicārā niwā:

—¿Noanojō nisariba ā'rī? Wī'rō, pā'cōrīp̄ta t̄'omaatidojacā'a, nicārā niwā.

Jesú Gerasa wāmetiroc̄jū wātīa sājāno'c̄ure cō'awīrō'que ni'i

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Be'ro Jesú cū bu'erā me'rā p̄'acu niwī. Pē'a, ape pā'rē Galilea pōtēorōp̄ Gerasa wāmetirop̄ p̄'ajacārā niwā. ²⁷ Jesú yuc̄s̄up̄u nī'c̄u majān̄'cārī cura ni'c̄u Gerasac̄jū cū tiro ejaç̄u niwī. Yoacā waro ā'rī masū wātīa sājāno'c̄u cū nirītero ȳ'r̄ucaro niwū. Ne su'ti marī, ne wi'ip̄u nitic̄u niwī. Masāperi wa'terop̄u nibajaque'atic̄u niwī. ²⁸⁻²⁹ Jesú cūrē ī'agū, wātī masūp̄re sāñagūrē “Wijaaya”, nic̄u niwī. Cū cō'awīrōcā ī'agū, Jesú tirop̄u ejaque'a, Ɂp̄t̄u caric̄uc̄u niwī:

—Jesú, Ō'acū Ɂ'm̄s̄ep̄u nīgū macū, ¿de'ro weeḡu ȳ'ure cariboḡu a'titi? Ȳ'ure ña'abutiario pi'eticā weeticā'ña, ni tutuaro me'rā s̄ēric̄u niwī.

Pejetiri wātī masūrē ñe'ea, bur̄uque'am̄jācā weec̄u niwī. Masā cūrē aperop̄u wa'aticā'to nīrā, omocārī, d̄'pocārīp̄u cōme dari me'rā d̄'tecūum̄jācārā nimiwā. Tojo weemicā, cū wejesurem̄jāc̄u niwī. Wātī cūrē masā marīrōp̄u s̄'ori miam̄jāc̄u niwī.

³⁰ Jesú cūrē s̄ēritīña'c̄u niwī:

—¿De'ro wāmetiti?

Cū ȳ'tic̄u niwī:

—Legión wāmeti'i, nic̄u niwī. Pājārā wātīa ūsā nicā'a nīgū, tojo nic̄u niwī. ³¹ Wātīa Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Ūsārē ī'abajudutidijari pejop̄u bu'iri da're bajurioticā'ña ni, Ɂp̄t̄u s̄ēricārā niwā.

³² Titare ūr̄ūḡup̄u pājārā yesea ba'a nu'cūcārā niwā. Narē ī'arā, wātīa Jesure “Nap̄ure sājāarāti” ni, tutuaro me'rā s̄ēricārā niwā. Jesú narē “Tojota weeya”, nic̄u niwī. ³³ Tojo weerā na masūp̄re nī'cārā wijaa, yeseap̄ure sājāacārā niwā. Yesea na wātīa sājāaca be'ro opa t̄'r̄up̄u omamaati, ditarap̄u doqueñojā, mirīpe'tia wa'acārā niwā.

³⁴ Tojo wa'asere ī'arā, yeseare co'terā a'tiro weecārā niwā. Na Ɂp̄t̄u Ɂc̄uārā macāp̄u, cāp̄up̄u omawā'cā, weresterā wa'acārā niwā. ³⁵ Te quetire t̄'orā, masā tojo wa'asere ī'arā wa'acārā niwā. Na Jesú tirop̄u ejarā, wātīa sājāno'c̄ure Jesú p̄'toacā dujicā ī'acārā niwā. Cū su'ti sāña, añurō wācūse c̄oḡu dujic̄u niwī. Na cūrē ī'arā, uise me'rā ī'acārā niwā.

³⁶ Āp̄ērā top̄u ī'arā ejarārē Jesú wātīa sājāno'c̄ure cō'awīrōcā ī'a'cārā “A'tiro wee wātīarē cō'awīrōami”, ni wercārā niwā. ³⁷ Jesú a'tiro weecā ī'arā, nipe'tirā masā Gerasap̄u nīrā Jesure tutuaro me'rā “M̄'u Ɂperop̄u wa'aya”, nicārā niwā. Na Ɂp̄t̄u waro uicārā niwā. Tojo weerā Jesure tojo nicārā niwā. Tere t̄'oḡu, Jesú yuc̄s̄up̄u m̄jāsājāa, wa'a wa'ac̄u niwī. ³⁸ Wātīa c̄uomi'c̄u Jesure “Ȳ'u quē'rā m̄'u me'rā wa'aḡuti” nīgū, Ɂp̄t̄u s̄ēric̄u nimiwī. Jesú pe'le cūrē nic̄u niwī:

³⁹ —M̄'u ya wi'ip̄u tojaa, nipe'tise Ō'acū m̄'urē wee'quere werepe'oc̄u wa'aya, nic̄u niwī.

Tojo weeḡu cū nipe'tiro cū ya macāc̄jārārē Jesú cūrē wee'quere werecusiaḡu wa'acu niwī.

Jairo macōrē, tojo nicā dí mejā c̄ogore Jesú ȳ'ruo'que ni'i

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Be'ro Jesú ditara ape pã'rëpũ ní'cũ pë'atáca be'ro masã e'catise me'rã cūrē pōtērīcārã niwã. Nipe'tirã cūrē yucue'cārã nitjīarã, tojo weecārã niwã. ⁴¹ Titare ni'cũ sũ'ori nerëwũari wi'i wioḡũ Jairo wãmetiḡũ Jesú tiro etacũ niwĩ. Cũ Jesú tiro ejaque'a, Jesure “Yũ'ure pajaña'cureya. Ya wi'ipũ te'a”, nicũ niwĩ. ⁴² Cũ macō ni'cō nigō doce cũ'marĩ cũogo wërīse pũ'topũ nico niwō. “Jau” ni, Jesú to wa'ari cura pãjārã masã sirutucārã nitjīarã, cūrē añurō tuutī'awã'cãcārã niwã. ⁴³ Na tojo weerã wa'tero ni'cō numio doce cũ'marĩ dí mejã dutitigo nico niwō. Co ocoyedutise wapa nipe'tise niyeru tojaque'a wa'aco niwō. Ne ni'cũ core ocoyeyũ'rũoticũ niwĩ. ⁴⁴ Tojo weego co Jesú sē'ema wa'a, cũ su'tiro yapapũ ñe'eña'co niwō. Co ñe'erĩ curata co dí wijami'que bũ'anũ'cã wa'acaro niwũ. ⁴⁵ Tojo wa'ari cura Jesú sērītiña'cũ niwĩ:

—¿Noa yũ'ure ñe'eti? nicũ niwĩ.

Nipe'tirãputa “Ne ni'cũ ñe'etimi”, nicārã niwã. Tojo weegũ Pedro, tojo nicã cũ me'rãcjārã Jesure nicārã niwã:

—Ûsãrë bu'egũ, masã mũ'urë nipe'tiro doquewãwã'cã, tuuquejoma. Tojo wa'acã masĩmigũ, mũ'u ¿de'ro weegũ “¿Noa yũ'ure ñe'eti?” niti? nicārã niwã.

⁴⁶ Na tojo nicã tũ'ogũ, Jesú nicũ niwĩ:

—Ni'cō yũ'ure ñe'ecã tũ'oña'pũ. Core yũ'u tutuaro me'rã yũ'rũcã weeasũ, nicũ niwĩ.

⁴⁷ Cũ tojo nicã tũ'ogo, cũ masĩtojami, yũ'uta weeasũ nigō, narãsãgōta Jesú pũ'to a'ti, ejaque'aco niwō. Co nipe'tirã tũ'oropũ werepe'ocã'co niwō. A'te ye bu'iri cũ yaro su'tirote ñe'easũ nigō, tojo nicã “Yũ'u ñe'ecãta, yũ'rũono'copũ tojasũ”, ni wereco niwō.

⁴⁸ Co tojo nicã tũ'ogũ, Jesú core nicũ niwĩ:

—Mũ'u ëjõpeotjãgō, yũ'rũono'copũ toja'a. Duti marĩgō e'catise me'rã tojaaya, nicũ niwĩ.

⁴⁹ Jesú core ucũrĩ cura ni'cũ Jairo nerëwũari wi'i wioḡũ ya wi'icjũ ejacũ niwĩ. Jairore nicũ niwĩ:

—Mũ'u macō wërĩatojamo. Marĩrë bu'egũre caribonemotigũta majã, nicũ niwĩ.

⁵⁰ Jesú tojo nicã tũ'ogũ, Jairore nicũ niwĩ:

—Uitigũta. Yũ'ure ëjõpeoya. Mũ'u tojo weecã, mũ'u macō masõno'gõsamo, nicũ niwĩ.

⁵¹ Ti wi'ipũre etagũ, co pesari tucũpũre ne ãpërãrë sãjãadutiticũ niwĩ. Pedro, Santiago, Juã, tojo nicã co pacũsumũa dia'cūrë sãjãadutiticũ niwĩ. ⁵² Nipe'tirã ti wi'ipũ nirã upũtu utirã, dũjasewã'arãrë Jesú nicũ niwĩ:

—Utiticã'ña. Co wërĩtimo. Cãrĩgō weemo, nicũ niwĩ.

⁵³ Masã co wërĩ'quere masĩcārã niwã. Tojo weerã cũ tojo nicã tũ'orã, cūrë bujicã'cārã niwã. ⁵⁴ Jesú pe'e ucũgũta, co ya omocãrë ñe'e, nicũ niwĩ:

—Wĩ'magō, wã'cãñũ'cãña, nicũ niwĩ.

⁵⁵ Cũ tojo nirĩ curata wërĩ'co masã, wã'cãñũ'cãco niwō. Jesú co pacũsumũarë “Ba'ase ecaya”, nicũ niwĩ. ⁵⁶ Cũ tojo weesere ĩ'arã, co pacũsumũa upũtu ĩ'aũcũacãrã niwã. Jesú core masō'quere ne ãpërãrë weredutiticũ niwĩ.

9

Jesú cũ bese'cãrãrë weredutio'o'que ni'i

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesú cũ bu'erã docere neocũucũ niwĩ. Be'ro narë cũ tutuasere o'ocũ niwĩ. Wãtĩa no'o nirãrë cõ'awĩrõmasĩsere o'ocũ niwĩ. Tojo nicã duti yũ'rũomasĩsere o'ocũ niwĩ. ² Narë Õ'acũ wioḡũ nimi nisere wereduticũ niwĩ. Dutitirãrë yũ'rũoduticũ niwĩ. ³ A'tiro nío'ocũ niwĩ:

—Wa'arã, ne apeyenojõ miaticã'ña. Tuacjũ, ajuronojõ, ba'ase pu'e, niyeru ne miaticã'ña. Mũsã sãñase me'rã dia'cũ wa'aya. Ne apeye mianemoticã'ña. ⁴ Mũsã no'o nirĩ wi'i ejarã, mũsã to nirõ põtëorõ tojaque'aya. ⁵ No'o ãpërã mũsãrë ñe'eticã, ti macãpũre wjarã, ti macã cjase dí'ta wã'a'quere paastecõ'aña. Tojo weerã mũsã “A'ti macãcjãrã bu'iritima” ni ĩ'orãsa'a, nicũ niwĩ.

⁶ Cũ tojo níca be'ro wa'a wa'acãrã niwã. Wa'a, nipe'tise macãrĩpũ Jesú masãrë yũ'rũose quetire werecũsiacãrã niwã. Tojo nicã dutitirãrë yũ'rũocãrã niwã.

Herode Jesús weesere tu'o'que ni'i

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Galilea di'ta wioḡu Herode nipe'tise Jesús wee'quere tu'ocu niwī. Tere tu'ogu, Herode de'ro weémasíticu niwī. Āpērā “Cū Juā wāmeyeri masū wērī'cūpu masācu nimi”, nicārā niwā. ⁸ Āpērā “Dūporocjūpu Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū Elía bajuapī”, nicārā niwā. Āpērā “Apetero weegu ni'cū todūporocjū Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū masā'cu níḡū nisamigū”, nicārā niwā. ⁹ Herode pe'e a'tiro nicu niwī:

—Yū'uta Juā ya dūpoare dutesuredutiwū. To pūrīcārē ḡnoanojō nisari tocārō na ucūno'ḡū? Cūrē ī'asī'rīmisa'a, nicu niwī.

Jesús ni'cāmocūsetiri mil ūmūarē ba'ase eca'que ni'i

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Be'ro Jesús besecū'cārā na bu'ecusiaca be'ro cū tiro daja, na weecusia'quere werēcārā niwā. Be'ro narē Jesús masā marīrōpu Betsaida wāmetiri macā pu'topu sū'ori wa'acu niwī. ¹¹ Masā pe'e na wa'ase quetire tu'ocā'cārā niwā. Tojo weerā tere tu'orā, narē sirutuwa'cācārā niwā. Jesús narē añuduti, Ō'acū wioḡu nimi nisere were, dutitirārē yū'rūocu niwī.

¹² Be'ro ñamica'apu nicā ī'arā, cū bu'erā doce cū tiro wa'a, cūrē ucūcārā niwā:

—Masārē “Tocārōta ni'i”, niña. Macārīpu, no'o pu'to nise macārīpu ba'ase, cārīrō a'magū wa'adutiya. A'to marī nirōpūre ne apeyenojō marībutiacā'a, nicārā niwā.

¹³ Jesús pe'e nicu niwī:

—Mūsā narē ba'ase ecaya.

Na cūrē nicārā niwā:

—Ūsā ni'cāmocūsepagata pá, tojo nicā wa'i pūarāta cū'o. Masārē ne a'teacā se'satisa'a. ḡŪsārē ā'rā pājārā ye niatjere ba'ase duudutigū weeti? nicārā niwā.

¹⁴ Na pājārā, ūmūa se'saro ni'cāmocūsetiri mil wa'tero nicārā niwā. Jesús narē nicu niwī:

—Masārē te cururinūcū cincuenta dujudutiya, nicu niwī.

¹⁵ Na cū duti'caronojōta wee, dujipe'ticā'cārā niwā. ¹⁶ Be'ro Jesús te ni'cāmocūse pārē, na wa'i pūarārē mii, ū'mūarōpu ī'amorō, cū pacu Ō'acūrē na ye niatjere e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanū'cō, cū pe'esteca be'ro cū bu'erārē masārē etidutigū o'ocu niwī.

¹⁷ Nipe'tirā ba'a, yapicārā niwā. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneocārā niwā.

Pedro Jesure “Mū'ū Ō'acū o'ó'cuta ni'i” ní'que ni'i

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Ni'cāti Jesús cū se'saro ñubueḡu weecu niwī. Titare cū bu'erā quē'rā cū me'rā nicārā niwā. Narē sērītiña'cu niwī:

—Masā ḡde'ro ni ucūti yū'ure? nicu niwī.

¹⁹ Na cūrē yū'ticārā niwā:

—Āpērā mū'urē “Juā wāmeyeri masū nimi”, nima. Āpērā mū'urē “Dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía nimi”, nima. Āpērā “No'o nigū dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū masā'cu níḡū nisasami”, nima, nicārā niwā.

²⁰ Be'ro narē sērītiña'cu niwī tja:

—ḡMūsā waro, de'ro wācūti yū'ure? nicu niwī. Pedro cūrē nicu niwī:

—Mū'ū Ō'acū bese'cu Cristo ni'i, nicu niwī.

Jesús cū wērīatjere were'que ni'i

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Jesús narē ne cārō āpērāpūre cū Ō'acū bese'cu nisere weredutiticu niwī. ²² Be'ro narē nicu niwī:

—Yū'ū Ō'acū macū masū weronojō uputigu pūrō pi'etigusa'a. Judío masā bucurā, palia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā yū'ure ī'atu'tirāsama. Yū'ure wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nūmū be'ro masāḡūsa'a, nicu niwī.

²³ Be'ro nipe'tirā masārē nicu niwī:

—No'o yu'ure sirutusirīgūnojō nipe'tise nūmūrī sirutuato. Cū weesirirōnojō weeticā'to. Yu'u ūaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusirīgū, “Jesure ējōpeogu, wēribosa'a” nitigūta sirutuato. ²⁴ Yu'ure ējōpeose me'rā ña'arō yu'rusirirīgū, yu'ure ējōpeodu'ugūnojō pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gūsami. Apī wējēsere uiti, yu'ure ējōpeonu'cūgūnojō yu'u me'rā catinu'cūgūsami. ²⁵ Ni'cū a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'agu, cū ejeripō'rā pe'ere bajuriogu, ¿ñe'enojōrē wapata'abosari? ²⁶ Yu'ure, tojo nicā ye quetire bopoyasāticā'ña. Musā bopoyasācā, yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tiro weegusa'a. Apaturi a'ti turipure a'tigu, yu'u pacu asistese me'rā, cūrē wereco'terā me'rā yu'u quē'rā musārē bopoyasāgūsasa'a. Yu'u tutuase me'rā a'tigu, tojo weegusa'a. ²⁷ Diacjū musārē weregūti. Ni'cārērā a'topu nirá yu'u wiogu sājācā ī'atimirā wērisome, nicu niwī.

Jesú cū bajusere dūcayū'que ni'i

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Ni'cā semana Jesú “Yu'u wiogu sājācā ī'arāsa'a” níca be'ro ūrūgūpu ñubuegu mujāgū, Pedro, Santiago, Juārē miacu niwī. ²⁹ Topu cū ñubuegu, cū bajusere dūcayua wa'acu niwī. Cū ye su'ti añurō butise, asistese wa'acaro niwū. ³⁰ Tojo wa'acā, puarā ūmua bajua, cū me'rā ucūcārā niwā. Na dūporocjārāpu Moisé, Elía nicārā niwā. ³¹ Na asistese me'rā nírā, Jesú cū Jerusalēpu wēriatjere ucūcārā niwā. ³² Pedro quē'rā uputu wūja cūcārā nimirā, wā'cārā niwā. Wā'cā, Jesú cū asistesere, tojo nicā cū me'rā nirārē ī'acārā niwā. ³³ Na Jesú tiro ni'cārā wa'ari cura Pedro Jesure nicu niwī:

—Wiogu, marī a'topu nicā añuyurūa'a. I'tia wi'iacā weerā. Ni'cā wi'i mūu ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerā, nicu niwī.

Pedro cū tojo nisere tu'oña'timigū, de'ro nímasitigu, tojo nicu niwī. ³⁴ Cū tojo ucūrī cura ni'cā o'mecurua dijati, tuubi'acā'caro niwū. Na ti o'mecurua po'peapu nírā, ūmua wa'acārā niwā. ³⁵ Be'ro ti curuapu ni'cū a'tiro ucūcā tu'ocārā niwā:

—Ā'rī yu'u macū yu'u bese'cu nimi. Cū ucūsere tu'o ējōpeoya, nicu niwī.

³⁶ Tojo níca be'ro Jesú ni'cūta tojanu'cācu niwī. Moisé, Elía marīcārā niwā majā. Cū bu'erā na ī'a'quere tojota tu'oña'yurūocā'cārā niwā. Ne cārō āpērārē wereticārā niwā.

Jesú wī'magū wātī sājāno'cūre cō'awīrō'que ni'i

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Ape nūmū pe'e ūrūgūpu ní'cārā dijatacā, pājārā Jesure pōtēricārā niwā. ³⁸ Ni'cū na wa'teropu nigū uputu Jesure ucūquejocu niwī:

—Ūsārē bu'egu, yu'u macū ni'cū nigūrē pajaña'cureya. Ī'agū a'tia. ³⁹ Wātī cūrē sājāa'cu ñe'ea, caricū, wēriamujācā weemi. Tojo nicā ūseropu so'potu'umi. Cūrē ña'abutiario wéegu, pi'eticā weeyurūami. Ne du'usirītimi. ⁴⁰ Mūu bu'erārē “Wātīrē cō'awīrōña”, nitojamiapu. Ne pōtēotiana, nicu niwī.

⁴¹ Jesú yu'ticu niwī:

—Musā ējōpeose moorā ña'arā ni'i. Yu'u musārē yoacā bu'emicā, ne tu'omasīwe'e yujupu. ¿No'ocārō yoacā musā yu'ure ējōpeoticā wācūtutuagusari? Mūu macūrē yu'u tiro miitia, nicu niwī.

⁴² Wī'magū cū tiro wa'acā, wātī cūrē nucūcāpu doqueque'acā weecu niwī. Apaturi wācūña marīrō cūrē wēriacā weecu niwī tja. Cū tojo weecā, Jesú wātīrē cō'awīrō, yu'rūocu niwī. Tu'ajanu'cō, cū pacure wiacu niwī. ⁴³ Nipe'tirā to nirá Ō'acū tutuasere ī'amarīacārā niwā.

Jesú cū wēriatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Na Jesú weē'lo'quere ī'amarīarī cura cū bu'erārē nicu niwī:

⁴⁴ —Yu'u ni'cārōacā nisere añurō tu'oya. Acobojoiticā'ña. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure wiorāpūre o'orāsama, nicu niwī.

⁴⁵ Cū tojo nisere cū bu'erā pe'e ne tu'omasitīcārā niwā. Ō'acū narē tojo masītabasioticā weecu niwī. Na cū ní'quere “¿De'ro nisirirō weeti?” ni sērītiña'ui nicārā niwā.

Añurõ weeyu'runu'cãgũ ye cjase ni'i
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Be'ro Jesú bu'erã na basu ¿noa marĩ wa'teropu nigũ ãpẽrã yu'ruoro niyu'runu'cãgũsari? nĩrã, uputu du'sasocãrã niwã. ⁴⁷ Jesú na tojo wãcũsere ã'amasĩcã'cu niwĩ. Tojo weegu ni'cũ wĩ'magũrẽ cũ pu'to wejeonu'cõ, ⁴⁸ narẽ nicu niwĩ:

—Yu'ure maigũnojõ ni'cũ ã'rĩ wĩ'magũrẽ ñe'egũ weronojõ weemi. Cũrẽ ñe'egũ, yu'ureta ñe'egũ weemi. Yu'ure ñe'egũ, yu'ure o'ó'cu Õ'acũ quẽ'rãrẽ ñe'egũta weemi. No'o musã wa'teropure “Ãpẽrã yu'ruoro ni” ni wãcũtigu cãta nimi ãpẽrã yu'ruoro nigũ, nicu niwĩ Jesú.

Marĩrẽ ã'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi nise ni'i
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Be'ro Juã Jesure a'tiro nicu niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egu, ni'cũ mu'u wãmerẽ pisutjãgũ, wãtiarẽ cõ'awĩrõcã ã'awũ. Cũ marĩ me'rãcjũ nitiami. Tojo weerã cãrẽ cã'mota'awu, nicu niwĩ.

⁵⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Tojo weegure cã'mota'aticã'rõua'a. Marĩrẽ ã'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Santiagore, Juãrẽ tu'ti'que ni'i

⁵¹ Jesú wẽrĩ, cũ u'musepu mujãti duporo uiro marĩrõ wãcũtutuario me'rã “Jerusalẽpu wa'aguti”, nicu niwĩ. ⁵² Cũ duporo ãpẽrãrẽ o'óyucu niwĩ. Na ni'cã macã Samaria di'ta nĩrĩ macãpu Jesú cũ cãrĩatjore a'mayurã wa'acãrã niwã. ⁵³ Ti macã Samariacjãrã judío masã me'rã a'pepũrĩrã nitjãrã, Jesú o'ó'cãrãrẽ ñe'esĩ'rĩticãrã niwã. Na, Jerusalẽpu Jesú wa'agusami nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁵⁴ Samariacjãrã tojo weesere ã'arã, Jesú bu'erã Santiago, Juã a'tiro nicãrã niwã:

—Ûsã wiogu, narẽ bu'iri da'rera, ¿pecame'erẽ u'musepu dijatiduticã uati? ¿Duporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elía wee'caronojõ weerõuati? nicãrã niwã.

⁵⁵ Tere tu'ogu, Jesú narẽ ã'a, tutuario me'rã tu'tigu, a'tiro nicu niwĩ:

—Musã tojo wãcũse Espĩritu Santu o'ose mejẽta ni'i. ⁵⁶ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu masãrẽ bu'iri da're bajuriogu a'titiwu. Narẽ yu'ruogu a'tigu weewu, nicu niwĩ.

Be'ro na ape macãpu yu'rua wa'acãrã niwã.

Jesú me'rã wa'asĩ'rĩmi'cãrã ye queti ni'i
(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Na ape macãpu yu'ruari cura ni'cũ masũ Jesure nicu niwĩ:

—Yu'u mu'u no'o wa'aro sirutuguti, nicu niwĩ.

⁵⁸ Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Wa'icurã na cãrĩrĩ tuti cuoma. Mirĩcũa quẽ'rã na põ'rãtĩri su'tiro cuoma. Yu'u pũrĩcã Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ne cã'rõ cãrĩpesaro, yaro diãcjũrẽ moo'o, nicu niwĩ.

⁵⁹ Apĩ pe'ere Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã, nicu niwĩ.

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Wiogu, yu'u pacu tiropu wa'aguti yujupu. Topu ni, be'ro yu'u pacu wẽrĩca be'ro yaatojagupu mu'u me'rã wa'aguti, nicu niwĩ.

⁶⁰ Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ure ãjõpeotirã wẽrĩ'cãrã weronojõ nima. Náta wẽrĩ'cãrãrẽ yaato. Mu'u pũrĩcã yu'ure sirutuya. Sirutu, Õ'acũ wiogu nigũsami nisere weregu a'tia, nicu niwĩ.

⁶¹ Be'ro Jesure apĩ nicu niwĩ:

—Wiogu, mu'u me'rã wa'aguti. Yu'u mu'u me'rã wa'ati duporo ya wi'icjãrãrẽ we'eritĩsĩ'rĩsa'a yujupu, nicu niwĩ.

⁶² Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Di'ta se'ecūgũ, opanurẽ wa'ari nígũ, sê'ema pe'e ĩ'atõrõtisami. Ā'rĩ weronojõ Õ'acũrẽ ějõpeo'cũpũa todũporo cũ weeseti'quere wãcũnurũtisami. Wãcũnurũgũa Õ'acũ ye cjasere queoro weemasĩtisami, nicũ niwĩ.

10

Jesú setenta y dos masãrẽ cũ ye quetire weredutigũ o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Jesú setenta y dos ãpẽrã mũuarẽ pijinemocũ niwĩ. Narẽ pũarẽrã dia'cũ nipe'tise cũ wa'atje macãrĩpũ cũ dũporo o'óyucũ niwĩ.

² Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ weregũti. Marĩ otese peje pĩ'rĩ dũcati'i. Tere miirã pe'e marĩbocurema. Tojo weerã musã te otese wiogũre ãpẽrã miitamudutirã sêrinemoña, nicũ niwĩ. A'te weronojõ Õ'acũ ye quetire masĩsĩ'rĩrã pãjãrã waro nima. Te quetire wererã pe'e pejetirãcã nima. Tojo weerã ãpẽrã cũ o'ónemocã Õ'acũrẽ sêrĩña. ³ Musã wa'aya. Yũ'u musãrẽ wiose wa'teropũ o'ógũ wee'e. Oveja wĩ'marãrẽ yaiwa wa'teropũ o'ógũ weronojõ o'ó'o. ⁴ Musã wa'arã, ajuri miaticã'ña. Niyeru sãarĩ ajuro quẽ'rãrẽ miaticã'ña. Sapatu ape pa'a miaticã'ña. Ma'apũ wa'arã, ãpẽrãrẽ añudutirã, yoacã ucũticã'ña. Diacjũ wa'aya. ⁵ Musã wi'ipũ sãjãarã, ti wi'icjãrãrẽ añudutirã, a'tiro nimũ'tãña: “Musã a'ti wi'icjãrãrẽ añurõ wa'ato”, niña. ⁶ Ti wi'icjãrã cumuca marĩrõ nicã, musã añudutise “Añurõ wa'ato” nise na ye tojarosa'a. Tojo niticãma, musã tojo nise musãrẽta tojarosa'a tja. ⁷ Musã ni'cã wi'ipũ ejarã, ti wi'ipũta tojayá. Na ba'asenojõrẽ, na sĩ'rĩsenojõrẽ, musã quẽ'rã ba'asirutuya. Da'rari masã na da'rase wapa wapata'aba'amasĩma. Tojo weerã musã bu'erã wa'acã, musãrẽ ba'ase weetamurãsama. Apeye wi'seripũ wa'amũjã, cãrĩbajaque'atiticã'ña. ⁸ Musã ni'cã macãpũ etacã, ti macãcãjãrã añurõ ñe'eme'rĩcã, no'o na ecasere ba'aya. ⁹ Ti macãpũ dutitirãrẽ yũ'rũoya. Narẽ a'tiro wereya: “Õ'acũ cũ wiogũ nise musã tiropũ a'tiatje cã'rõ dũ'sa'a.” ¹⁰ Ni'cã macãpũ musã etacã, tocjãrã añurõ põtẽrĩticãma, macã decopũ wa'aya. A'tiro niña: ¹¹ “A'ti macã cjase ãsã dũ'pocãrĩpũ di'ta wã'a'quepũreta paastecõ'arãti. A'ti macãcãjãrã bu'iritisere ĩ'orã, tojo weerãti”, niña. Narẽ a'tiro ninemoña. “Musã a'tere masĩña. Õ'acũ cũ wiogũ nise musã tiropũ a'tiatje cã'rõ dũ'sa'a”, niña. ¹² Jesú a'tiro ninemocũ niwĩ:

—Musãrẽ weregũti. Õ'acũ masãrẽ beseatji mũmũ nicã, ti macãcãjãrã musãrẽ uati'cãrãrẽ a'tiro weegũsami. Sodomacãjãrãrẽ bu'iri da're'caro nemorõ da'reno'rãsama, nicũ niwĩ Jesú.

Jesure ějõpeotise macãrĩcãjãrã ye queti ni'i

(Mt 11.20-24)

¹³ Be'ro Jesú apeye macãrĩcãjãrãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã Corazĩ, tojo nicã Betsaida wãmetise macãrĩcãjãrãrẽ ña'abutiario wa'arosa'a musãrẽ. Yũ'u wee'õ'quere ĩ'amirã, dũcayuwe'e. Yũ'u ãpẽrã judío masã nitirã nirõpũ Tiro, Sidó wãmetise macãrĩpũ wee'õcãma, dũporopũ na ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayutojabopã. Na bũjawetisere ĩ'orã, na weewũaronojõpũma su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, nujãrẽ na dũpoapũ órẽstepeobopã. ¹⁴ Õ'acũ masãrẽ beseatji mũmũ nicã, Tiro, Sidó'cãjãrã nemorõ musã pe'ere bu'iri da'reyũ'rũnũ'cãgũsami. ¹⁵ Ni'cãrõacãma Capernaucjãrãrẽ were'e. “Tojowaro u'mũsepũ mũjãrãti”, ni wãcũticã'ña. Õ'acũ musãrẽ pecame'epũ cõ'abutiagũsami, nicũ niwĩ.

¹⁶ Be'ro cũ bu'erãrẽ a'tiro werenemocũ niwĩ:

—Musã bu'esere tu'orã, yũ'ureta tu'oma. Musãrẽ uatirã, mejãrõta yũ'ure uatima. Tojo yũ'ure uatirã, yũ'ure o'ó'cũpũ Õ'acũ quẽ'rãrẽ uatima, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú cũ o'óyucãrã setenta y dos na daja'que ni'i

¹⁷ Be'ro Jesú setenta y dos cũ o'óyucãrã e'catise me'rã tojatacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ûsã wiogũ, wãtĩapũta mũ'u dutiro, mũ'u wãme me'rã ãsã cõ'awĩrõmũjãcã, yũ'tiama, nicãrã niwã.

¹⁸ Jesús narē nicu niwī:

—Mūsā nírōnojōta ni'i. Wātīrē u'mūsepū ní'cu bupo ya'baro weronojō docaque'a dijacā ī'awū. ¹⁹ Yū'u mūsārē tutuasere o'owu. Mūsā añapure u'tapeomicā, cutipapure u'tapeomicā, na cū'rīcā, toacā pūrīno'tisere o'owu. Nipe'tise wātī cū tutuasere docaque-'adutigū o'owu. Ne cārō mūsā ña'arō weeno'some. ²⁰ “Wātīa ūsārē yu'tiama” nise dia'cūrē e'catiticā'ña. A'te pe'ere e'catiya. U'mūsepū Ō'acū yarā catinu'cūse cūorā na wāmerē ojaō'orī turipū mūsā wāmerē ojaō'ocā, e'catiya, nicu niwī.

Jesú ye queti, cū pacu Ō'acū ye queti ni'i

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Jesús cū bu'erārē ucūrī cura Espírītu Santu cūrē e'catise o'oyu'rūacu niwī. Titare cū pacure a'tiro nicu niwī:

—Pacu, mū'u u'mūse, a'ti turi wiogu ni'i. “Ūsā masīyu'rūnu'cārā ni'i” nirārē mū'u ye cjasere masīcā weeticu niwū. Āpērā wī'marā weronojō maata tu'o ējōpeorā pe'ere tere masīcā weecu niwū. Mū'u tojo weesere wācūgū, mū'urē e'catise o'o'o. A'tere mū'u ūa'caronojōta queoro wee'e, nicu niwī cū pacure.

²² Be'ro masārē ninemocu niwī tja:

—Yū'u pacu nipe'tise weemasīse yu'ure o'owī. Cū ni'cūta yū'u nisetisere masīpe'ocā'samī. Yū'u quē'rā ni'cūta cū nisetisere masīpe'o'o. No'o yū'u masīcā weeno'rā quē'rā cū nisetisere masīsama, nicu niwī Jesús.

²³ Be'ro cū bu'erārē ī'a, na se'sarore nicu niwī:

—Yū'ure mūsā, mūsā ye caperi me'rā ī'a'a. ²⁴ Mūsārē a'tiro weregūti. Pājārā dūporocjārāpū Ō'acū ye queti weremū'tārī masā, tojo nicā wiorā mūsā ni'cārōacā ī'asere ī'asī'rīcārā nimiwā. Ne ī'aticārā niwā. Yū'u mūsārē weresere tu'osī'rīcārā nimiwā. Ne ni'cāti tu'oticārā niwā, nicu niwī.

Jesú Samariacjū me'rā queose o'o'que ni'i

²⁵ Be'ro ni'cū Moisé oja'quere bu'eri masū Jesús cū ucūse tu'ogu, wā'cānu'cā, Jesús me'rā ucūgū wa'acu niwī. Cūrē mejēcā yu'ticā ūagu, a'tiro sērītiña'cu niwī:

—Masārē bu'egu, yū'u Ō'acū me'rā catinu'cūsī'rīgū, ¿de'ro weegusari? nicu niwī.

²⁶ Jesús cūrē yu'ticu niwī:

—¿Moisé ye queti ojāca pūrīpū de'ro ojano'tito? Mū'u tere bu'égū, ¿de'ro tu'oti? nicu niwī.

²⁷ Moisé oja'quere bu'eri masū cūrē yu'ticu niwī:

—A'tiro ojano'o: “Ō'acū marī wiogūre nipe'tise mū'u ējōpeose me'rā, mū'u wācūse me'rā, mū'u tutuase me'rā, mū'u tu'oña'se me'rā ma'īña. Mū'u basu ma'irōnojōta āpērārē ma'irōña'a”, ni'i, nicu niwī.

²⁸ Tere tu'ogu, Jesús cūrē nicu niwī:

—Mū'u queoro waro yu'ti'i. Mū'u a'tere wéégū, Ō'acū me'rā catinu'cūgūsa'a, nicu niwī.

²⁹ Moisé oja'quere bu'egu pe'e cūrē añurō wācūcā ūagu, Jesure a'tiro nicu niwī tja:

—¿Noanojō niti āpērārē ma'irōña'a nirānojō? nicu niwī.

³⁰ Jesús cūrē queose me'rā yu'ticu niwī:

—Ni'cū ūmū Jerusalécjū ma'a Jericó wa'ari ma'apū bu'acu niwī. Topū cū wa'ari cura yajari masā cūrē ñe'e, cū cūosere yajape'ocā'cārā niwā. Su'ti cū sāña'quepū quē'rārē tuweemiicā'cārā niwā. Cūrē ūpūtu paawējēcūu, wa'a wa'acārā niwā. ³¹ Tojo wa'ari cura ni'cū pa'i cū bu'aca ma'apūta bu'acu niwī. Cūrē ī'agū, ī'atigū weronojō diacjū yu'rūbu'a wa'acu niwī. ³² Cū be'ro tja apī Levī ya curuacjū cū cūñarōpūta cū quē'rā ejacu niwī. Cūrē ī'agū, cū quē'rā ape pā'rē pe'e pē'a, ī'ayu'rūbu'a wa'acu niwī. ³³ Na be'ro apī tja Samariacjū judío masā na yabigū ti ma'apūta bu'acu niwī. Cū cūrē ī'agū, pūrō pajaña'cu niwī. ³⁴ Tojo weegu cū, cū tiro wa'a, cū cāmīrē ocoyegū, ū'sere, tojo nicā vino me'rā cū ye cāmīpū piopeocu niwī. Tu'ajanū'cō, su'ti caseri me'rā dū'recu niwī. Be'ro cū yagu burro bu'ipū cūrē miipeocu niwī. Miipeo, ni'cā wī'i sijari masā cārīrī wī'ipū miaa, cūrē co'tedutigū cūucu niwī. ³⁵ Ape nūmū pe'e tja Samariacjū co'tedutigū pūa nūmū

da'rase wapa weronojō niyeru ti wi'i co'tegure o'ocū niwī. Cūrē a'tiro nicū niwī: “Ā'rīrē co'teya. Yū'u mū'urē o'o'que nemorō nicā, dajatojagu mū'urē wapayep'e'oguti”, nicū niwī. ³⁶ A'tere wéréca be'ro Jesú Moisé oja'quere bu'egure a'tiro nicū niwī:

—Mū'u ī'acā, ¿ni'inojō pe'e na i'tiarā wa'terore yajari masā na ña'arō wee'cure pajaña'pari? nicū niwī.

³⁷ Moisé oja'quere bu'eri masū yū'ticū niwī:

—Cūrē pajaña'a weetamu'cū añurō weepī, nicū niwī.

Jesú cūrē nicū niwī:

—Mū'u quē'rā āpērārē ā'rī weronojō weegu wa'aya, nicū niwī.

Jesú Marta, María ya wi'ipū cū ní'que ni'i

³⁸ Jesú cū wa'aro yū'rūagu, ni'cā macāpū ejacū niwī. Ti macāpū ni'cō Marta wāmetigo co ya wi'ipū cūrē pōtērī, cārīse o'oco niwō. ³⁹ Co ni'cō María wāmetigore acabijotico niwō. Cóta Jesú ucūsere tū'ogo, cū dū'pocārī tiroacāpū dujico niwō. ⁴⁰ Co tojo weeri cura Marta pe'e co da'rasere wācūque'tiyū'rūaco niwō. Tojo weego co Jesú tiro wa'a, cūrē nico niwō:

—Yū'u wiogu, a'tigo yū'u acabijo yū'ure weetamusere ne wācūtimo. ¿Mū'u ne mejēcā tū'oña'weti co tojo weesere? Core yū'ure weetamudutiya, nico niwō.

⁴¹ Jesú core yū'ticū niwī:

—Marta, mū'u weesere upūtū waro wācūque'ti'i. ⁴² María pe'e yū'u ucūsere tū'ogo, añuse warore weego weemo. Co tū'o ējōpeo'quere ne āpērā ē'mamasītisama. Tenojō pe'ere weerūa'a, nicū niwī.

11

Jesú “Ō'acūrē sērīrā, a'tiro ñubueya” nise ni'i

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ni'cā nūmū Jesú aperopū ñubuegu weecu niwī. Cū ñubuetu'ajaca be'ro ni'cū cū bu'egu Jesure nicū niwī:

—Ūsā wiogu, Juā masārē wāmeyeri masū cū bu'erārē Ō'acūrē ñubuesere bu'ecu niwī. Mū'u quē'rā ūsārē bu'eya, nicū niwī.

² Jesú yū'ticū niwī:

—Ō'acūrē ñubuerā, a'tiro niña:

“Pacu, mū'u ū'mūsepū ni'i.

Nipe'tirā mū'urē wiopesase me'rā ējōpeoato.

A'ti turipure mū'u bese'cū maata wiogu sājāgū a'tiato.

Ū'mūsepure mū'u ūaro dia'cū weesama.

Na weronojō a'ti turicjārā quē'rā mejārōta weeato.

³ Ūsārē ūmūcorinacū ba'ase o'oya.

⁴ Ūsā ña'arō wee'quere acobojoya.

Ūsā āpērārē acobojo'caro weronojōta ūsā quē'rārē acobojoya.

Ūsā ña'arō weesī'rīsere cā'mota'aya.

Tojo nicā ña'agū ūsārē niquesāsī'rīcā, cā'mota'aya”, nicū niwī.

⁵ Jesú apeye ninemocū niwī:

—No'o mūsā wa'teropure ni'cū cū me'rācjū cūobosami. Cū ñami deco mūsā ya wi'ipū wa'a, a'tiro nibosami: “Yū'u me'rācjū, i'tiaga pá yū'ure wasoya. ⁶ Yū'u me'rācjū apī aperopū sijagu eja'cū yá wi'ipū ejami. Ne cūrē apeyenojō cārō ecase moosa'a”, nisami.

⁷ Cū apetero weegu mū'urē wi'i po'peapū a'tiro yū'tiwīrōbosami: “Yū'ure wā'cōtigata. Sope pū'to añurō waro bi'acā'no'apū. Yū'u pō'rā yū'u me'rā cārīrā pesama. Yū'u mū'urē wā'cā apeyenojō o'ogu wa'amasītisa'a”, nisami. ⁸ Mūsārē wereguti. Cū, cū me'rācjū nimicā, wā'cā, cūrē apeyenojō o'ogu wa'atisami. A'tiro pe'e weesami. Cūrē sērīnucūcā ī'agū, caribonemotīcā'to nīgū, nipe'tise cū ūasere o'osami. Cū, cū me'rācjū nise ye bu'iri mejēta tojo weesami. ⁹ Tojo weegu mūsārē wereguti. Ō'acūrē sērīña. Cūrē sērīcā, o'ogusami. Mūsā sērī a'manu'cūrā, bocarāsa'a. Mūsā me'rācjū ya wi'ire sope pū'to

pisunu'cūcā cū mūsārē pāosōrōrō weronojō weegusami. ¹⁰ Ō'acū cūrē sērīrārē o'osami. No'o a'magūnojō bocagusami. Sope pu'to pisugu weronojō sērīnu'cūgūrē o'ogusami.

¹¹ »Mūsā pō'rā ba'ase sērīcā, ne ni'cū ūtāpere o'otibosa'a. Wa'i sērīcā quē'rārē, añarē o'otibosa'a. ¹² Tojo nicā cārē'quē die sērīcā, cutipare o'otibosa'a. ¹³ Mūsā ña'arā nimirā, mūsā pō'rārē añusere o'omasī'i. To pūrīcārē marī pacu u'mūsepū nigū, nemorō añuse o'ogusami. Cūrē sērīrārē Espīritu Santure o'ogusami, nicu niwī.

Jesure “Wātī tutuaro me'rā wee'omi” ni na ucja'que ni'i

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ni'cū masū wātī sājāno'cu ucūmasītigu tojacu niwī. Jesú cūrē cō'awīrōgū weecu niwī. Cūrē cō'awīrōcā, ucūmasītimi'cu ucūcu niwī. Tere ī'arā, masā ī'amarīacārā niwā.

¹⁵ Ni'cārērā a'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī Jesú wātīa wioḡu Beelzebú wāmetigu tutuaro me'rā wātīrē cō'awīrōmi, nicārā niwā.

¹⁶ Āpērā pe'e ḡdiacjūta Jesú tutuamiticū? nīrā, cūrē u'mūse cjasere wee'oduticārā nimirā. ¹⁷ Cū na tojo wācūsere masīgū, narē nicu niwī:

—Ni'cā curuacjārā a'merī ducawati, a'mequērā, masāpe'tia wa'asama. Ni'cā wi'icjārā ducawatirā, na quē'rā pe'tidijasama. ¹⁸ A'te weronojō wātīa wioḡu cū basu ducawatigu, cū de'ro wee tutuanemotisami majā. Mūsārē a'tere ucūgūti. Mūsā yu'ure “Wātī Beelzebú tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi”, nimi'i. ¹⁹ To pūrīcārē yu'u tojo weecāma, mūsā bu'esere siruturā wātīarē cō'awīrōrā, ḡnoa tutuaro me'rā cō'awīrōsari? Narē mūsā “Ō'acū tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōma”, ni'i. Tojo weero masīno'o. Mūsā yu'ure nise diacjū niwe'e. ²⁰ Yu'u Ō'acū dutiro me'rā pe'e wātīarē cō'awīrō'o. A'te me'rā “Ō'acū wioḡu nise mūsā tiroḡare nitoja'a”, nino'o, nicu niwī.

²¹ Jesú narē a'tiro ninemocu niwī:

—Ni'cū uḡu tutuamū nipe'tise wāmotigu cū ya wi'ire co'tecā, cū yere mejēcā weetisama. ²² No'o cū nemorō tutuagu a'ti, cūrē wapata'agu, cū wāmotimi'quere ē'mape'ocā'sami. Tojo weegu cū wāmo marīgū mejō nigū tojacā'sami. Ē'ma'cu cū me'rācārārē tere ducawaasami. Jesú, yu'u wātī yu'ruoro tutuayū'runū'cā'a nīgū, tojo nicu niwī.

Jesú a'tiro ninemocu niwī:

²³ —Yu'ure uatirā yu'ure ī'atu'tirā nima. Yu'ure seeneotamutigūnojō doquestewā'cāgū weronojō nimi. Yu'ure ējōpeotirā masārē Ō'acūrē ējōpeocā weetamurā mejēta weema nīgū, tojo nicu niwī.

Wātī toduporopu cū ni'cupure majāmisājāase ni'i

(Mt 12.43-45)

²⁴ Jesú masārē a'tiro ninemocu niwī:

—Wātī masūpūre cō'awīrōno'ca be'ro aco marīrōḡu sijabaque'atisami. Cū niatjore a'magū, tojo weesami. Cū nirō bocatigu, a'tiro wācūsami: “Yu'u wijaa'cupure dajasājāgūti tja”, nisami. ²⁵ Cūpūre dajasājāagū, wi'i o'aca wi'i, añurō apóca wi'i weronojō bocaejasami. ²⁶ Be'ro āpērā wātīa sietere cū yu'ruoro ña'arārē pijisami. Piji, be'ro toduporopu cū wijaa'cupure na nipe'tirā sājāasama. Tojo weegu masū cū toduporopu ni'caro nemorō ña'arō tojasami, nicu niwī Jesú.

Jesú “E'catise waro a'tiro ni'i” ni'que ni'i

²⁷ Jesú ucūrī cura ni'cō numio masā pājārā wa'teropu nigō caricūquejoco niwō:

—Mū'urē pō'rāti masō'co añurō waro e'catiyū'rūsamō, nico niwō.

²⁸ Jesú core nicu niwī:

—Yu'u pe'e a'tiro nigūti. Ō'acū cū ucūsere tu'o, cū dutisere weerá pe'e pūrīcā añurō waro co nemorō e'catisama, nicu niwī.

Masā ña'arā Jesure wee'odutimi'que ni'i

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Jesú tiro pājārā masā nerēwā'cācārā niwā. Na tojo weecā, cū ucūcu niwī:

—Masã a'tocaterocjãrã ña'ayu'rũama. Na ña'arã nírã, weeĩ'ose dia'cũrẽ ñama. Na tere ñamicã, a'te dia'cũrẽ wereguti. Joná ðaporocjũpũ wa'a'quenojõ dia'cũrẽ i'ogũti. ³⁰ Joná Nínivecjãrãrẽ queose o'ogũ weecu niwĩ. Te weronojõ yũ'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ quẽ'rã a'tocateropũ nirãrẽ queose o'o'o. ³¹ ðaporocjõ mujĩpũ mujãtiro dia'cũ pe'e nirĩ di'ta wiogo Israe curuacjãrã wiogũ Salomó masĩsere tu'ogo a'tico niwõ. Yũ'ũ Salomó yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cãmicã, mũsã pe'e yũ'ũre tu'osĩ'rĩwe'e. Tojo weego Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, ti di'ta wiogo ní'co a'tocaterocjãrãrẽ “Mũsã Jesure ãjõpeotirã, ña'arõ weewũ”, nigõsamo. ³² Apeye quẽ'rãrẽ wereguti. Joná Nínive wãmetiri macãcjãrãrẽ Õ'acũ ye quetire werecã, na ña'arõ wee'quere bũjaweti, du'ucãrã niwã. Yũ'ũ pe'ere Joná yũ'rũoro nimicã, mũsã ãjõpeowe'e. Mũsã na wee'caronojõ ña'arõ wee'quere bũjawetiwe'e. Tojo weerã Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ nicã, Nínivepũ ní'cãrã a'tocaterocjãrãrẽ “Mũsã Jesure ãjõpeotirã, ña'arõ weewũ”, nirãsama, nicũ niwĩ Jesú.

Marĩ caperi sĩ'ocja weronojõ ni'i nise ni'i
(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ Jesú masãrẽ a'tiro werenemocu niwĩ:

—Masã sĩ'ocjare sĩ'óca be'ro bajutiropũ, acaronojõ docapũ sĩ'otisama. Tojo weronojõ o'orã, topũ sãjãejãrãnũcũ i'ato nírã, ñ'mũarõpũ sĩ'opeosama. ³⁴ Marĩ caperi sĩ'omũ'tãcja weronojõ ni'i. Marĩ caperi añucã, añurõ i'amasĩ'i. Marĩ caperi i'aejaticãma, añurõ i'atisa'a. A'te weronojõ mũsã Õ'acũrẽ ãjõpeo, cũ yere wéerã, caperi añurõ weronojõ ni'i. Mũsã a'ti turi cjase pe'ere wãcũnũrũcãma, caperi i'aejatirã weronojõ ni'i. Õ'acũ ñaro weetirã, na'itĩ'arõpũ nirã, cũrẽ masĩtirã weronojõ ni'i. ³⁵ Mũsã ãjõpeosere sĩ'ose weronojõ cũ'o'o. Tere na'itĩ'arõpũ weronojõ ña'arõ weese me'rã dojorẽticã'ña. ³⁶ Tojo weerã mũsã Õ'acũrẽ ãjõpeo, ña'ase marĩrõ cũ ñaro wéerã, cũ ye cjasere añurõ tu'omasĩrãsa'a, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú fariseo masãrẽ, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'ti'que ni'i
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesú weretu'ajaca be'ro ni'cũ fariseo masũ cũ ya wi'ipũ ba'adutigu pijiacu niwĩ. Tojo weegu Jesú sãjãa, ba'acjũ mesapũ ejanujãcũ niwĩ. ³⁸ Be'ro fariseo na weewũaronojõ ba'ase ðaporo Jesú cũ omocoeticã i'agũ, i'amarĩacu niwĩ. ³⁹ Tere masĩgũ, Jesú cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mũsã fariseo masã bajuyoropũ dia'cũ añurõ weeta'sa'a. Baparire bu'ipũ dia'cũ coerã weronojõ ni'i. Ti pa po'peapũre peje ña'ase mũsã ãpẽrã yere yaja'que, ãpẽrã yere ñaripejayũ'rũnũ'cã'que ñ'i'ĩrĩ weronojõ wã'ña'a. ⁴⁰ Mũsã tu'omasĩwe'e. Õ'acũ bu'icjasere wee'cuta po'peapũ cjasepũ quẽ'rãrẽ weecu niwĩ. ⁴¹ Mũsã cũosere ãpẽrãrẽ pajaña'rã, o'oya. Tojo weerã baparire po'peapũ coerã weronojõ weerãsa'a. Be'ro bu'ipũ, po'peapũ quẽ'rãrẽ ñ'i'ĩrĩ marĩrã weronojõ añurã tojarãsa'a.

⁴² »Mũsã fariseo masãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Mũsã otese o'majãcã menta, ruda wãmetise, nipe'tise opa dari ðucatisenojõacãrẽ seeneo, opa sũ'ũrĩ weesa'a. Diez sũ'ũrĩ cũorã, ni'cã sũ'ũ Õ'acũ wi'ipũ miaa, Õ'acũrẽ wãmepeo, pa'ire o'osa'a. Tojo weemirã, añurõ weese, Õ'acũrẽ ma'ise pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Mũsã otesere cũrẽ o'odu'utimirã, a'te añuyũ'rũnũ'cãsere weeya.

⁴³ »Mũsã fariseo masãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Mũsã nerẽwũase wi'seripũre wiorã na ðujiwũase cũmurĩpũ ðujisĩ'rĩ'i. No'o mũsã wa'aro wiopesase me'rã añuduticã ña'a.

⁴⁴ »Mũsã Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã, weeta'sari masã ni'i. Ña'arõ wa'arosa'a mũsãrẽ. Masãperi na yaa'que bajutise weronojõ ni'i. ãpẽrã a'ti, masĩtimirã, te peri bu'i ñ'tacũuwã'cãsama. A'te weronojõ mũsã po'peapũre ña'arã ni'i. ãpẽrã mũsã ña'arõ weesere masĩtisama, nicũ niwĩ.

⁴⁵ Cũ tojo nicã tu'ogũ, ni'cũ Moisé oja'quere bu'eri masũ a'tiro nicũ niwĩ:

—Masãrẽ bu'egu, mũ'ũ a'tiro ní'gũ, ñsã quẽ'rãrẽ tu'tigu we'e, nicũ niwĩ.

⁴⁶ Jesú cũrẽ nicũ niwĩ:

—Musã quẽ'rãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Æpẽrãrẽ weepõtẽoña marĩsere dutiyu'rucã'sa'a. Tere dutimirã, musã pe'e ne weewe'e.

⁴⁷ »Ña'abutiario wa'arosa'a musãrẽ. Musã duporocjãrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã masãperi bu'ipũ yeeaponu'cõ'o. Narẽta musã ñecũsumuapũ wẽjẽmũjãticãrã niwã. ⁴⁸ Musã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã na ní'quere weewe'e. Yu'ũ quẽ'rãrẽ ãjõpeowe'e. Musã a'tiro weese me'rã musã ñecũsumuã wee'quere bu'ipejatamusere masĩno'o. Na Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã. Musã pe'e na ye masãperire yeeaponu'cõ'o.

⁴⁹ »Tojo weegu Õ'acũ yu'ũ pacũ duporopũ masĩse me'rã a'tiro nicũ niwĩ: “Yé queti weremu'tãrĩ masãrẽ, tojo nicã yé queti bu'eri masãrẽ o'óguti. Ni'cãrẽrãrẽ wẽjẽcõ'a, ãpẽrãrẽ ña'arõ weesi'rĩrã, no'o na wa'aro sirutucusiarãsama”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁵⁰ Tojo weegu nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wẽjẽ'que wapa Õ'acũ a'tiro weegũsami. A'tocaterocjãrã masãrẽ bu'iri wapaseegũsami. ⁵¹ A'ti turi weenu'cãcaterore musã ñecũsumuã Abere wẽjẽmũ'tãcãrã niwã. Be'ro téé Zacaríã na ñubuepeowuaro põtẽorõpũ wẽjẽ'que me'rã yapati'i. Tojo weegu musãrẽ nigũti. Tojo wee'que wapare a'tocateropũ nirãrẽ bu'iri wa'arosa'a.

⁵² »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã Õ'acũ yere masĩ'i. Tere masĩmirã, ãpẽrãrẽ masĩcã weewe'e. Musã basuta yu'ũre ãjõpeowe'e. Æpẽrã quẽ'rãrẽ ãjõpeosi'ricã masãwe'e. Tojo weero ña'arõ wa'arosa'a musãrẽ, nicũ niwĩ Jesú.

⁵³ Jesú a'tere níca be'ro Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã cũ me'rã uayu'rucãrã niwã. Tojo weerã cũrẽ peje sãrĩtiña'wã'cõcãrã niwã. ⁵⁴ Cũ mejẽcã nicã, cũrẽ weresãrãti níãrã, tojo weecãrã niwã.

12

Jesú “Fariseo masã nisoose me'rã bu'esere tu'omasĩña” ní'que ni'i

(Mt 16.6; 10.26-27; Mr 8.15)

¹ Jesú masãrẽ bu'eri cura pãjãrã waro masã nerẽcãrã niwã. Na pãjãrã waro nitjãrã, a'merĩ u'tati'a, doquewãmũjãcãrã niwã. Jesú ne waro cũ bu'erã dia'cũrẽ weremu'tãcũ niwĩ yujupũ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Musã fariseo masã na ye levadura pá bũcuacã weesere tu'omasĩña. Levadura níngũ, na nisoose me'rã bu'esere tu'omasĩña nigũ wee'e, nicũ niwĩ. ² Ne bajuyoropũ weetise ñ'ano'ticã weesome. Ñ'ano'rõsa'a. Ne ñ'atioropũ wee'que quẽ'rã masĩno'ticã weesome. ³ Tojo weerã musã ñamipũ weronojõ wee'que ãpẽrã tu'otioropũ ní'que a'tiro weeno'rõsa'a. Æmũcopũ weronojõ nipe'tirã tu'oropũ wereno'rõsa'a. Apeye musã wi'i po'peapũ ya'yioropũ ní'que quẽ'rã wi'i bu'ipũ caricũrõ weronojõ urũtu bũsucã weeno'rõsa'a, nicũ niwĩ.

Jesú “¿Noanojõrẽ uiroũati?” nise ni'i

(Mt 10.28-31)

⁴ Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro werecũ niwĩ:

—Musã yu'ũ me'rãcãrãrẽ a'tiro weregũti. A'ti upũre wẽjẽcõ'arãrẽ uiticã'ña. Wẽjẽca be'ro na mejẽcã weemasĩtisama. ⁵ Musãrẽ “Ñ'ãrĩ pe'ere uiya”, nigũti. Õ'acũ marĩ wẽrĩcã be'ro pecame'epũ cõ'abutiãmasĩsami. Cũ tojo weegũ pũrĩcãrẽ uiya.

⁶ »Ni'cãmocũrã mirĩcũã o'majãrãcã cã'rõacã waro wapatima. Tojo nimicã, Õ'acũ pe'e ne ni'cũrẽ masĩticã weetisami. ⁷ Tojo nicã musã poaripũreta “Ticũse ni'i”, ni masĩpe'ocã'sami. Tojo weerã masãrẽ uiticã'ña. Õ'acũ ñ'orõpũ pãjãrã mirĩcũã nemorõ musã wapati'i. Õ'acũ musãrẽ añurõ co'tegũsami.

Æpẽrã ñ'orõpũ “Jesucristore ãjõpeo'o” nise ni'i

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ »Musãrẽ weregũti. No'o masã ñ'orõpũ yu'ũre “Ëjõpeo'o” ni werecã, yu'ũ quẽ'rã Õ'acũrẽ wereco'terã u'mũsecjãrã ñ'orõpũ narẽ añurõ ucũgũsa'a. ⁹ Ni'cũ masãrẽ uigũ,

masã i'orõpɯ yu'ure “Ējõpeowe'e” nigũrẽ yu'u quẽ'rã Õ'acũrẽ wereco'terã i'orõpɯ narẽ “Yagu mejêta nimi”, nigũti.

¹⁰ »Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upɯtigũre ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojogũsami. Espíritu Santu pe'ere ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojosome.

¹¹ »Āpẽrã musãrẽ weresãrã, nerẽwũase wi'seripɯ, beseri masã tiropɯ, wiorã tiropɯ miabosama. Na tojo weecã, musã ucũatjere “¿De'ro yu'tirãsari? ¿De'ro nirãsari?” ni wãcũque'titicã'ña. ¹² Musã ucũrĩ cura Espíritu Santu musã yu'tiatjere weregũsami, nicu niwĩ Jesú.

Peje apeyenojõ cɯogɯ ye queti ni'i

¹³ Jesú bu'eri cura ni'cũ masã wa'teropɯ nigũ a'tiro nicu niwĩ:

—Masãrẽ bu'egɯ, yu'u pacu wẽrĩgũ, apeyenojõ ãsãrẽ cũucɯ niwĩ. Tere yu'u ma'mirẽ, yé nisere ducawaadutiya, nicu niwĩ.

¹⁴ Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Mu'u de'ro wãcũti? Yu'u pacu yu'ure musãrẽ besedutigu, musãrẽ apeyenojõ ducawaadutigu sõrõpĩ, ¿ni wãcũmiti? nicu niwĩ.

¹⁵ Apeye ninemocɯ niwĩ:

—Musã nipe'tise uaripejasenojõrẽ tu'omasĩ, wãcũña. Marĩ catise peje apeyenojõ cɯose mejêta ni'i, nicu niwĩ.

¹⁶ Cũ tojo níca be'ro a'tiro queose me'rã werecu niwĩ:

—Ni'cũ peje cɯori masũ nicu niwĩ. Cũ otéca be'ro peje waro ducaticaro niwũ. ¹⁷ Te peje nicã i'agũ, a'tiro wãcũcɯ niwĩ: “¿De'ro weegũsari yu'u te peje me'rã? Tere yu'u no'opɯ nũrõrõ moo'o”, nicu niwĩ. ¹⁸ Be'ro wãcũapocɯ niwĩ tja: “A'beya. A'tiro weegũti. Yu'u ba'ase nũrõrĩ wi'ire cõ'ape'o, nemorõ pajiri wi'i nũ'cõgũti. Topɯ nipe'tise otese ducare no'o yu'u cɯosere nũrõgũti”, nisami. ¹⁹ “Tu'ajanũ'cõ, yu'u basu a'tiro nigũti: ‘Peje cũ'marĩ cjase niatjere nũrõ'que cɯo'o. Tojo weegɯ yu'u uaro soo, ba'a, si'rĩ e'catigũti’”, nisami. ²⁰ Õ'acũ pe'e tojo weecã i'agũ, a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u tu'omasĩwe'e. Ni'cãcã ñamita mu'u wẽrĩgũsa'a. To pũrĩcãrẽ mu'u nũrõ'que peje ¿noa ye tojarosari?” nicu niwĩ Õ'acũ. ²¹ Tojota wa'arosa'a peje cɯogɯ Õ'acũrẽ wãcũtigɯ, cũ ye dia'cũ mineocũugũrẽ. Cũ Õ'acũ i'orõrẽ pajasecɯogɯ waro nisami, nicu niwĩ Jesú.

Õ'acũ cũ yarãrẽ co'tese ni'i

(Mt 6.25-34)

²² Be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Musãrẽ nigũti. ¿Ñe'lenojõ ba'arãsari? ¿Ñe'lenojõ sãñarãsari? ni wãcũque'titicã'ña.

²³ Marĩ catise ba'ase nemorõ wapati'i. Marĩ upɯ quẽ'rã su'ti nemorõ wapati'i.

²⁴ Mirĩcũarẽ wãcũña. Na ba'asĩ'rĩrã, otese capere ote, pi'rĩ ducaticã weetisama. Ba'ase nũrõse wi'seri, na ecarã nũrõse wi'seri quẽ'rãrẽ moosama. Tojo nimicã, Õ'acũ narẽ ba'ase o'osami. Musã pe'e totã mirĩcũa nemorõ wapatiyu'rũnũ'cã'a. ²⁵ No'o musã upɯtu wãcũque'tirã, pajicureru bucuanemomasĩtisa'a. ²⁶ A'tiro ni'i. Teacãmarĩcãrẽ musã wãcũque'tise me'rã ne cã'rõacã bucuanemowe'e. Tojo nicãma apeyema ba'ase, si'rĩse, su'tire tãrãta bocamasĩtisa'a.

²⁷ »O'ori, nũcũ cjasere wãcũña. Te no'o uaro pi'rĩbajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirõ, su'ti añurõ sãñarõ weronojõ baju'u. Marĩ ñecũ wioɯ Salomó añuse su'ti sãñacɯ niwĩ. Cũ tojo sãñamigũ, o'orire ni'cãrõwijiticɯ niwĩ. Te o'ori añubutiase ni'i. ²⁸ Ni'cãcãrẽ cã'rõ catĩni'i, ñamiacã ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epɯ ãjũacõ'ano'sa'a. Tojo nimicã, Õ'acũta o'orire añurõ bajume'ricã weesami. Cũ o'orire añurõ co'tero nemorõ musã pe'ere weesami. Musã, musã ějõpeotise bu'iri wãcũque'ti'i. ²⁹ Tojo weerã musã ba'atjere, musã si'rĩatjere wãcũque'ti, wãcũnũsĩjaticã'ña. ³⁰ A'ti turicãrã Õ'acũrẽ ějõpeotirã tere wãcũque'tisama. Marĩ pacu u'mũsepɯ nigũ musã uasenojõrẽ masĩtojasami. ³¹ Tojo weerã Õ'acũ yere wãcũyu'rũnũ'cãña. Tojo weecã, nipe'tise musãrẽ du'sasenojõrẽ o'obu'ipeogũsami.

Ɔ'musepu marī bocatjere wācūnūrūdutise ni'i
(Mt 6.19-21)

³² »Mūsā yu'u bu'erā, yarā oveja weronojō ni'i. Mūsā pejetirācā nimirā, uiticā'ña. Marī pacu cū wioḡu nirōpu mūsā wa'acā ḡasami. ³³ Mūsā cḡosere dua, āpērā moorārē o'oya. A'ti turi cjase boadijatjere wācūticā'ña. Ɔ'muse cjase boatiatje pe'ere wācūña. Topure mūsā añuse cḡoatje ne pe'tisome. Ne yajari masā sājāa yajosome. Āpērānojō quē'rā ba'abajuriosome. ³⁴ Marī uputu ma'isere wācūnūrūsa'a. Tojo weerā a'ti turi cjase dia'cūrē wācūnūrūticā'ña. Ō'acū ye pe'ere wācūnūrūña.

Jesú “Mūsā apoyu'cārāpu niña” nise ni'i

³⁵ »Mūsā sī'osepare sī'oyooro weronojō apoyu'cārāpu nitojaya. ³⁶ Da'raco'teri masā na wioḡu omocā du'teri bosenuḡu wa'āca be'ro cū dajatjere co'te'caro weronojō weeya. Cū sope pu'topu pisucā, maata pāosōrōrāti nīrā, co'tesama. Mūsā quē'rā na weronojō weeya. ³⁷ Da'raco'terā na wioḡu dajatjere queoro co'tesama. Cū dajari cura queoro bocaejano'rānojō e'catisama. Diacjū mūsārē wereguti. Narē tojo bocaejagu, wioḡu basuta ba'ase etiacju dujidutisami. Be'ro narē etiburosami. ³⁸ Nami deco o bo'reari cura tu'subo'rearā bocaejano'rā e'catisama. ³⁹ Apeyere a'tiro masīña. Wi'i wioḡu ti hora nicā yajari masū a'tigusami nīgū, cārītibosami. Yajari masū cū ya wi'ire pāosājāsere cā'mota'abosami. ⁴⁰ Mūsā quē'rā ā'rī weronojō apoyu niña. Mūsā ne cārō wācūtibutiari cura yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'tigusā'a, nicu niwī.

Jesú puarā da'raco'terā me'rā queose o'o'que ni'i
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Jesú bu'eri cura Pedro sērītiña'cu niwī:
—Ūsā wioḡu, ḡmu'u a'te queosere ūsā dia'cūrē o'ogu weeati, o nipe'tirā ye niti? ni sērītiña'cu niwī.

⁴² Jesú nicu niwī:

—ḡNoanojō yu'u dutiro weeme'rīgū, tu'omasīgū waro nisari? nīgū, queose me'rā wereguti. Wioḡu aperopu wa'agu, cū ya wi'ire co'tedutigu ni'cū cūrē da'raco'tegure cūasami. “Āpērā da'raco'terārē no'o du'sasenojōrē ba'ase ecaya”, nisami. ⁴³ Be'ro aperopu eja'cu dajasami. Cū dajacā, queoro da'ra bocaejano'gū e'catisami. ⁴⁴ Diacjū mūsārē wereguti. Cū queoro weese wapa wioḡu nipe'tise cū cḡosere co'tedutigu sōrōḡūsami. ⁴⁵ “Yu'u wioḡu maata dajasome” nigūnojō pūrīcā a'tiro weesami. Āpērā da'raco'terā unuarē, numiarē ña'arō paa pi'eticā weesami. Cū wioḡu maata bajutigusami nīgū, ba'a, sī'rī, que'asami. ⁴⁶ Cū tojo weeri cura wioḡu wācūña marīrō cū co'tetiri cura dajasami. Cū cūuwā'cā'care duti'quere weeti'que wapa uputu bu'iri da'regusami. Cū quē'rā wioḡu ña'arā, cū dutisere weeti'cārārē cō'abutia'quere bu'ipejatamugūsami.

⁴⁷ »Da'raco'tegu cū wioḡu ḡasere queoro masīsami. Tojo masīmīgū, cū dutisere queoro weeyūti, yu'rūnū'cāḡū uputu tārāno'gūsami. ⁴⁸ Apī da'raco'tegu wioḡu ḡasere masītisami. Tojo masītīmīgū ña'ase, bu'iri da'reno'sere wéegu, sajatirocure tārāno'gūsami. Peje masīse o'ono'cu nemorō wapaseeno'gūsami. Tojo nicā “Añubutiaro weegusami” nino'cu nemorō “Tojo weeru'a'a” nino'gūsami, nicu niwī Jesú.

Jesú “Yé bu'iri masā ducawatima” nise ni'i
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Jesú a'tiro ninemocu niwī:
—Yu'u pecame'e wījāwā'cōḡū weronojō masā ña'arō weesere cō'agū a'tiwu. Ti me'e ūjūnu'cūrō weronojō ni'cārōacārē ña'asere yu'rūweti'cārāpu nicā weetojasī'rīmisa'a. ⁵⁰ Yu'u pi'etinīgūsa'a yujupu. Yu'u pi'etiatjere wācūḡū, ña'arō ejeripō'rātī'i. Pi'etitojagupu, ejerisājāḡūsa'a. ⁵¹ Mūsā tu'oñā'cā, ḡyu'u a'ti di'tapure añurō nisetiatjere miitigu weepari? Niwe'e. Yu'ure ējōpeose bu'iri masārē ducawatise miitigu we'e. ⁵² Ni'cācā me'rā ni'cāmocūrā ni'cā wi'icjārā a'merī ducawatinu'cārāsama. I'tiarā puarā me'rā a'pepūrīrāsama. Puarā i'tiarā me'rā a'pepūrīrāsama. ⁵³ Pacu cū macū me'rā a'pepūrīgūsami. Cū macū quē'rā cū pacu me'rā mejārōta weegusami. Paco macō me'rā

a'pepũrĩgõsamo. Co macõ quẽ'rã paco me'rã mejãrõta weegosamo. Mañecõ co macũ nũmo me'rã a'pepũrĩgõsamo. Co macũ nũmo mañecõ me'rã mejãrõta weegosamo. Yũ'ure ãjõpeose bu'iri tojo weerãsama, nicũ niwĩ Jesũ.

Umũco bajusere ucũse queti ni'i

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Jesũ masãrẽ apeye quẽ'rãrẽ nicũ niwĩ:

—Mujĩpũ mujãtiro pe'e ñiamujãticã, “Acoro pejarotiro wee'e”, nisa'a. Musã ní'caronojõta pejasa'a. ⁵⁵ Musã mujĩpũ ɸɸɸ asimujãticã, “Ni'cãcã cũ'marõsa'a”, nisa'a. Musã ní'caronojõta cũ'masa'a. ⁵⁶ Musã weeta'sari masã ni'i. A'ti nucũcã cjase, ɸ'muarõ cjasemarĩcãrẽ “Tojo ni'i”, nímasĩ'i. Tojo nimirã, ¿de'ro weerã a'tocatero yũ'u weel'ose pe'ere “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e”, nímasĩweti? nicũ niwĩ.

A'metu'ti'cãrã añurõ apoya nise ni'i

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Jesũ masãrẽ a'tiro ninemocũ niwĩ:

—¿De'ro weerã musã basu queoro besemasĩweti? ⁵⁸ Ni'cũ mũ'urẽ weresãsi'ricã, wiorã tiropũ cũ me'rã wa'aya. Topũ ejase dũporo ma'apũ cũ me'rã apowe'ocã'ña. Tojo weecã, mũ'urẽ cũ beseri masũrẽ o'otibosami. Tojo weeticãma, beseri masũ surarare pijio, bu'iri da'reri wi'ipũ mũ'urẽ sõrõdutibosami. ⁵⁹ Mũ'urẽ weregũti. Bu'iri da'reri wi'ipũ sãjãa wapayepe'oticã, mũ'urẽ ne du'uwĩrõsome. A'te weronojõ musã ña'arõ weesere Õ'acũ me'rã apowe'ocã'ña nígũ, tojo nicũ niwĩ.

13

Jesũ “Musã nisetisere dũcayuya” ní'que ni'i

¹ Jesũ masãrẽ bu'eri cura ãpẽrã masã cũ tiropũ ejacãrã niwã. Eja, Pilato ni'cãrẽrã Galilea di'tacjãrãrẽ cũ wẽjẽduti'quere werecãrã niwã. Na “Galileacjãrãrẽ wẽjẽca be'ro na ye díre wa'icũrã Õ'acũrẽ ẽjũamorõpeorã ye dí me'rã morẽsu'uduticũ niwĩ”, ni werecãrã niwã. ² Jesũ tere tu'ogũ, narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã ¿de'ro wãcũti? ¿Galileacjãrã ãpẽrã yũ'rũoro ña'abutiãrã niyũ'rũnu'cãpari? “Te ye bu'iri tojo wa'apã”, ¿ni wãcũmiti? ³ Niwe'e. Musãrẽ weregũti. Musã quẽ'rã ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayutirã, wẽrĩrãsa'a. ⁴ Apeyere Siloé wãmetiri macãpũ na yéca tuturo nu'rĩdijacã, sõ'onícãrã dieciocho wẽrĩcãrã niwã. ¿Na quẽ'rãrẽ a'tiro wãcũmiti? “Nipe'tirã Jerusalẽpũ nirã yũ'rũoro ña'abutiãrã waro nipã”, ¿nimiti? ⁵ Niwe'e. Musã quẽ'rã ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayutirã, mejãrõta wẽrĩrãsa'a, nicũ niwĩ Jesũ.

Jesũ higuera wãmeticjũ dũca marĩcũ me'rã queose o'o'que ni'i

⁶ Jesũ masãrẽ wérẽca be'ro a'tiro queose o'ocũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ cũ ya di'tapũ ni'cãgũ higuera wãmeticjũre otetjãgũ cũocũ niwĩ. Be'ro ¿dũcatisari? nígũ, ì'agũ wa'acũ niwĩ. Ne dũca marĩcaro niwũ. ⁷ Tigũre ì'agũ, ti di'ta co'tegũre a'tiro nicũ niwĩ: “Ì'aña. Yũ'u a'tigũ dũcare ba'asĩ'rĩgũ, a'magũ a'tiro i'tia cũ'ma wa'a'a. Ne ni'cãti bocatisa'a. Tojo weegũ tigũre paacõ'acã'ña. Tigũ mejõ waro apeyenojõ weebo'carore cã'mota'anucũ'u”, nicũ niwĩ. ⁸ Cũ tojo nicã tu'ogũ, ti di'ta co'tegũ a'tiro yũ'ticũ niwĩ: “Yũ'u wiogũ, a'ti cũ'ma dia'cũ dũ'anũ'cõniña yujupũ. Yũ'u tigũ sumuto di'ta añurõ se'lecũu, nujãtuña'gũti wee'e. ⁹ A'tiro weecã, apetero weero dũcatibosa'a. Dũcatiticãma, paacõ'adutiya”, nicũ niwĩ, ni werecũ niwĩ Jesũ. Tere tojo nígũ, masã na dũcayucã co'ténigũti yujupũ, maata bu'iri da'reesome nígũ, tojo nicũ niwĩ.

Jesũ na soowũari nũmũ nicã opa mutĩrõ nigõrẽ yũ'rũo'que ni'i

¹⁰ Ni'cã nũmũ judío masã na soowũari nũmũ nicã Jesũ na nerẽwũari wi'ipũ bu'egũ weecũ niwĩ. ¹¹ Ti wi'ipũ ni'cõ numio dieciocho cũ'marĩ dutitigo, opa mutĩrõ nigõ nico niwõ. Wãtĩ core tojo wa'acã weecũ niwĩ. Co ne cã'rõ diacjũ nu'cũmasĩtico niwõ. ¹² Jesũ core ì'agũ pijio, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u dutire yũ'rũono'toja'a, nicũ niwĩ.

¹³ Tojo nígũta, Jesú core ñapeocũ niwĩ. Cũ tojo weeri curata co diacjũnũ'cãco niwõ. Be'ro “Õ'acũ añubutiagũ nimi” ni, e'catise o'oco niwõ. ¹⁴ Jesú na soowuari nũmũ core yũ'rũocã ì'agũ, ti wi'i na nerẽwuari wi'i wiogũ uayũ'rũacũ niwĩ. Be'ro masãrẽ nicũ niwĩ:

—Ni'cã semanarẽ da'rasede nũmũrĩ seis nũmũrĩ ni'i. Te nũmũrĩnojõrẽ musã yũ'rũodutirã a'tiroũa'a. Ni'cãcã soowuari nũmũrẽ yũ'rũodutirã a'titicã'rõũa'a, nicũ niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nisere tũ'ogũ, Jesú cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Musã weeta'sasebũcũrã ni'i. ¿No'o musã yagũ wecũre o musã burrore dũ'tenũ'cõ'cũre aco tĩarã wa'arã pãa, miatisari? ¹⁶ A'tigore Abrahã pãrãmeo nituriagore wãtĩ dutida'recũ niwĩ. Core dieciocho cã'marĩ sijamasĩticã weecũ niwĩ. To pũrĩcãrẽ musã tũ'oña'cã, ¿soowuari nũmũrẽ core yũ'rũoticã'rõũamiapari? Soowuari nũmũ pũrĩcãrẽ tãgũta core nemorõ yũ'rũorõũa'a, nicũ niwĩ.

¹⁷ Jesú cũ a'tiro nisere tũ'orã, nipe'tirã cũ me'rã a'pepũrĩmi'cãrã bopoyape'tia wa'acãrã niwã. ãpẽrã pe'e Jesú cũ wee'lose pacare ì'arã, e'caticãrã niwã.

Jesú mostaza caperoacã me'rã queose o'o'que ni'i

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Be'ro Jesú nicũ niwĩ:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nisere a'te queose me'rã weregũti. ¹⁹ A'tiro ni'i. Ni'cã cũ ya wesepũ ni'cã pe mostaza caperoacãrẽ ote'caro weronojõ ni'i. Tigũ bũcũaropũ pãjicũ waro wa'asa'a. Tojo weerã mirĩcũa tigrũ na diepeoatje su'tire weesama. Õ'acũ wiogũ nise cã'caperoacã weronojõ nũ'cãsa'a. Be'ro pãjicũ bũcũa'caro weronojõ nipe'tiropũ cũ ye queti se'sa wa'arõsa'a. Tojo nicã pãjãrã cũ yarã sãjãrãsama nígũ, tojo werecũ niwĩ.

Pã bũcũacã weese me'rã queose o'o'que ni'i

(Mt 13.33)

²⁰ Jesú werenemocũ niwĩ tja:

—Õ'acũ cũ wiogũ nisere ¿ñe'lenojõ queose me'rã marĩ “Tojo nirõ wee'e” nímasĩsari?

²¹ Te levadura pã bũcũacã weese weronojõ ni'i. Tere ni'cõ numio pã weegotigo harinarẽ i'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pã bũcũacã weesere morẽsamo. Be'ro co levadura morẽ'que nipe'tiropũ bũcũa, se'sape'tia wa'asa'a, nicũ niwĩ. Levadura harinarẽ bũcũacã wee'caro weronojõ Õ'acũ wiogũ nise nipe'tiropũ se'sarõsa'a nígũ, tojo werecũ niwĩ.

U'mũse cja sope cã'sopeacã ni'i nise ni'i

(Mt 7.13-14,21-23)

²² Jesú Jerusalẽpũ wa'agũ, to nise macãrĩpũre bu'eyũ'rũwã'cãcũ niwĩ. ²³ Topũ ni'cũ Jesure sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Ûsã wiogũ, Õ'acũ wiogũ nirõpũ wa'ajã pejetirãcã nisari?

Jesú cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

²⁴ —Pãjãrã u'mũsepũ sãjãasĩ'rĩrãsama, sãjãarã pe'e. Sãjãasĩ'rĩmirã, wa'asome. Musã pũrĩcã sope, cã'sopeacãpũ upũtu sãjãasĩ'rĩña, nicũ niwĩ. ²⁵ Apeye queose me'rã narẽ werecũ niwĩ:

—Wi'i wiogũ wã'cãnũ'cã, sopere bi'acã'sami. Be'ro musã pe'e sopepũ pisurã, a'tiro nirãsa'a: “Wiogũ, pãosõrõgũ a'tia”, nirãsa'a. Cũ pe'e musãrẽ yũ'tigũsami: “Musãrẽ masĩtisa'a. No'ocjãrã nĩrã nisasa'a”, nigũsami. ²⁶ Be'ro musã cãrẽ a'tiro ninu'cũbajaque'arãsa'a: “Marĩ ni'cãrõ me'rã ba'awũ. Ni'cãrõ me'rã sĩ'rĩwũ. Mũ'u ãsã ya macãpũre bu'esijawũ”, nirãsa'a. ²⁷ Cũ pe'e musãrẽ yũ'tigũsami: “Yũ'u musãrẽ ‘Masĩtisa'a,’ nitojamiapũba. Musã ña'arõ wee'cãrã ni'i. Wa'arãsa'a”, nigũsami. Musã yũ'ũre ãjõpeoticã, ã'rãrẽ wee'caro weronojõ musãrẽ wa'arõsa'a. ²⁸ Duporocjãrãpũ Abrahã, Isaa, Jacob, nipe'tirã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã Õ'acũ wiogũ nirõpũ nirãrẽ ì'arã, musã pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsa'a. Musã pe'e wijãaropũ cõ'awĩrõno'rãsa'a.

²⁹ Nipe'tiropũ Õ'acũ cũ wiogũ nirõpũ nirãsama. Mujĩpũ mujãtirocãrã, mujĩpũ sãjãarõcãrã, sumutoricãrã nirãsama. Topũ cũ me'rã e'cati ba'adujirãsama. ³⁰ A'tiro

nicārē ni'cārērā mejō nirā topure wiorā weronojō nirāsama. Ni'cārōacā ni'cārērā wiorā nirānojō pe'e topure mejō nirā tojarāsama, nicu niwī Jesú.

Jesú Jerusalérē i'agū cū uti'que ni'i
(Mt 23.37-39)

³¹ Jesú masārē bu'eri cura ni'cārērā fariseo masā cū tiropu etarā, a'tiro nicārā niwā:

—A'tore mu'u niticā'ña. Herode mu'urē wējēsī'rīami. Tojaagusa'a, nicārā niwā.

³² Jesú narē yu'ticu niwī:

—A'tiro nirā wa'aya Herode me'rīsebucure: “Jesú a'tiro nidutiami” niña. “Ni'cācā, ñamiacā wātīarē cō'awīrōmujā, dutitirārē yu'rūoguti yujuru. Be'ro ñamiacā yu'rūro yu'u da'rasere queoro pe'ogusa'a, niami”, niña. ³³ Yu'u weesere yu'u wa'aro weeguti. Ni'cācā, ñamiacā, ñamiacā yu'rūro weeguti. Ne ni'cū Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū apero Jerusalé nitiropu wērīta basiowe'e. Jerusalépu wērīgū wa'aguti nígū, tojo nicu niwī.

³⁴ Fariseo masārē tojo níca be'ro Jesú Jerusalécjārārē, tojo nicā toduporopu ti macāpu ní'cārārē wācūgū, a'tiro nicu niwī:

—Jerusalécjārā, musā Ō'acū ye queti weremu'tārī masārē wējēcō'a'a. Ō'acū o'ó'cārā cū ye quetiwereri masārē ūtāperi me'rā doquewējē'e. Musārē pejetiri yu'u ma'ígū, neocūsi'rīmiwū. Ni'cō cārē'quē co pō'rārē wūse docapu neocū'caro weronojō weesī'rīmiwū. Musā uatiwū. ³⁵ Tojo weero musā nimi'que wi'seri masā marīrō tojarosa'a. Musā a'tere tu'omasīña. Yu'ure apaturi i'anemosome majā. Be'ro yu'u a'ti turipu apaturi a'ticāpu, musā “Ō'acū duporopu 'O'oguti' ní'cu añubutiagu nimi” nīrāpu i'arāsa'a tja, nicu niwī Jesú.

14

Jesú upu doquedupogure yu'rūo'que ni'i

¹ Ni'cā nūmu na soowuari nūmu nicā Jesú ni'cū fariseo wiogu ya wi'ipu ba'agu wa'acu niwī. Āpērā fariseo masā Jesure ¿mejēcā weeweti? nīrā, i'adu'ticārā niwā. ² Na ba'aro tiropu ni'cū cū upupu doquedupose cuogu Jesú pōtēorōpu nicu niwī. ³ Cūrē i'agū, Jesú Moisé oja'quere bu'eri masārē, tojo nicā fariseo masārē sērītiña'cu niwī:

—¿Moisé duti'que “Soowuari nūmu nicārē dutitirārē yu'rūoroña'a” niti o niweti? nicu niwī.

⁴ Na ne yu'tima'aticārā niwā. Tojo weegu Jesú dutitigure ñapeo, yu'rūocu niwī. Tu'ajanu'cō, “Wa'agusa'a”, nicu niwī. ⁵ Fariseo masā pe'ere a'tiro nicu niwī:

—Musā macū o musā yagu wecu copepu burusājābosami. Na burusājācā, soowuari nūmu nimicā, ¿musā maata miiwīrōrā wa'atibosari? nicu niwī.

⁶ Cū tojo nisere ne yu'titiyu'rūocā'cārā niwā.

Jesú ba'adutirā pijiosere were'que ni'i

⁷ Fariseo cū ya wi'ipu ba'adutirā pijio'cārārē Jesú i'acu niwī. Na dujise añuse u'mutāsepu bese dujicārā niwā. Tere i'agū, Jesú narē a'tiro werecasacu niwī:

⁸ —Ni'cū musārē omocā du'teri bosenu'murē pijicā, u'mutāse dujisepure duji-we'oticā'ña. Apetero weegu apī musā nemorō wiogu pijino'cu etabosami. ⁹ Musā puarāpure pijio'cu a'tiro nibosami: “Ā'rīrē a'to dujiro o'oya. Mu'u pe'e siropu dujigu wa'aya”, nibosami. Tojo weegu mu'u siroca cūmurōpu dujigu wa'agu, bopoyoro yu'rūbosa'a. ¹⁰ Mu'urē ba'aduticā, a'tiro pe'e weeya. Siroca cūmurōpu dujiya. Mu'u tojo weecā i'agū, mu'urē ba'aduti'cu a'tiro nigūsami: “Yu'u me'rācjū, a'to u'mutācureropu a'tia”, nigūsami. Cū tojo weecā, nipe'tirā āpērā pijicārā wiopesase me'rā mu'urē i'arāsama. ¹¹ A'tiro ni'i. “Āpērā yu'rūoro niyu'rūnu'cā'a” ni tu'oña'gūnojō mejō nigū weeno'gūsami. “Yu'u āpērā yu'rūoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Ō'acū āpērā yu'rūoro tojacā weegusami, nicu niwī.

¹² Cū a'tere ucūca be'ro Jesú ba'adutigu pijio'cu fariseo masārē a'tiro nicu niwī:

—Mũ'u ba'adutigu, ã'rãnojõrẽ pijioticã'ña. Mũ'u me'rãcjãrãrẽ, mũ'u ma'misũmũarẽ, mũ'u acabijirãrẽ, mũ'u acawererãrẽ, mũ'u pũ'tocjãrã peje cũorãrẽ pijioticã'ña. Mũ'u narẽ pijiocã, na quẽ'rã mũ'ũrẽ ba'adutirã pijia'mebosama. Tojo weese me'rã na ba'a'quere mũ'ũrẽ eca a'mesama. ¹³ Mũ'u bosenuũ weepo, ãpẽrãrẽ pijiogũ, a'tiro pe'e weeya. Apeyenojõ moorãrẽ, dojoriwi'iare, sijamasitirãrẽ, ã'atirãrẽ pijioya. ¹⁴ Tere wéegũ, mũ'u e'catiyũ'ruagusa'a. Na pũrĩcã mũ'ũrẽ eca a'memasitísama. Tojo weese me'rã mũ'u añurã wẽrĩ'cãrã na masãrĩ nũmũrẽ añuse waro bocagusa'a, nicũ niwĩ.

Ba'ase me'rã Jesú queose were'que ni'i

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Jesú cũ queose o'o'quere tũ'ogũ, ni'cũ topũ ba'adujigũ a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ wiogũ nirõpũ ba'adujirã pũrõ e'catirãsama.

¹⁶ Tere tũ'ogũ, Jesú cũrẽ queose me'rã nicũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ boseba'agutigu, pãjãrã masãrẽ pijidutio'osami. ¹⁷ Nipe'tise apoyúca be'ro cãrẽ da'raco'tegũre a'tiro nío'osami: “Nipe'tirã yũ'u wereo'o'cãrãrẽ pijigũ wa'aya. Apope'otojano'apũ. ‘Te'a', niña”, nisami. ¹⁸ Nipe'tirãputa “Basiowe'e”, nisama. Pijimũ'tãno'cũ a'tiro nisami: “Di'ta ni'cãrõacã duutu'ajanũ'cõ'o. Ti di'tare ã'agũ wa'agũ wee'e. Wereya cũrẽ. ‘A'timasitiami,’ niña”, nisami. ¹⁹ Be'rocjũ a'tiro nisami: “Diez wecũa yũ'u duu'cãrãrẽ ¿no'ocã'rõ añumiti? nígũ, beseña'gũ wa'agũ wee'e. Tojo weegũ wa'amasitisa'a”, nisami. ²⁰ Apĩ tja a'tiro nisami: “Ni'cãrõacã omocã du'tetu'ajanũ'cõapũ. Tojo weegũ wa'amasitisa'a”, nisami. ²¹ Da'raco'tegũ tojaa, wiogũpũre nipe'tise na tojo ní'quere werepe'ocã'sami. Tere tũ'ogũ, wiogũ uayũ'ruagũ, a'tiro nisami: “Quero wa'abaque'oya. Macã decopũ, no'o na nirõpũ pajasecũorãrẽ, dojoriwi'iare, sijamasitirãrẽ, ã'atirãrẽ pijiwã'cãtia”, nisami. ²² Cũ pijigũ ejãca be'ro da'raco'tegũ wiogũre a'tiro nisami: “Mũ'u duti'caronojõta weepũ. Wi'i pe'e mu'muwe'e yujupũ”, nisami. ²³ Tere tũ'ogũ, wiogũ cũrẽ nisami tja: “Wa'agusa'a ma'arĩpũ. No'o mũ'u bocaearãrẽ tutuaro me'rã pijiwã'cãtia. Tojo weecã, wi'i mu'murõsa'a”, nisami. ²⁴ A'te me'rã mũsãrẽ a'tiro weregutĩ. Ne ni'cũ yũ'u pijimũ'tãmi'cãrã na ba'abo'quere cã'rõ ba'aña'some, nicũ niwĩ Jesú.

Jesure sirutusĩ'rĩrã, a'tiro weeroũa'a nise ni'i

(Mt 10.37-38)

²⁵ Jesú bu'esijari curare pãjãrã masã cũrẽ sirutucãrã niwã. Tojo weegũ narẽ majãmiĩ'a, a'tiro nicũ niwĩ:

²⁶ —Yũ'u bu'esere siruturã, a'tiro weeroũa'a. Mũsã pacũsumũa, mũsã pacosãnumia, mũsã nũmosãnumia, mũsã põ'rã, mũsã acawererã nemorõ yũ'u pe'ere ma'iyũ'rũnũ'cãrõũa'a. No'o mũsã catiri mũmũco nemorõ yũ'u pe'ere ma'iyũ'rũnũ'cãrõũa'a. Mũsã tojo weetirã, yũ'u bu'erã nímasitisa'a. ²⁷ Apepero weegũ ni'cũ “Yũ'u Jesure ãjõpeogũ, wẽrĩ'bosa'a” ni uigũ, yũ'ũre ãjõpeodu'usami. Tojo weegũnojõ yũ'u bu'egũ nímasitísami. ²⁸ No'o mũsã wa'teropũ nigũ u'mũarĩ wi'i col'tedujati wi'ire yeenu'cõsĩ'rĩgũ, a'tiro weesami. ¿Wi'ire tu'ajanũ'cõgũsari? nígũ, ¿ñe'enojõ me'rã yũ'u pe'ogusari? nígũ, ti wi'i weese dũporo besemũ'tãsami. ²⁹ Tojo weeticãma, cũ cã'rõ yeenu'cã pe'omasitĩcã, tere ã'arã nipe'tirã bujicã'sama. ³⁰ A'tiro nisama: “Cũ yeenu'cãmiapĩ, yeegũ; ne pe'omasitĩmi”, nisama. ³¹ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro weeno'bosa'a. Ni'cã di'ta wiogũ ape di'tacjũ me'rã a'mewẽjẽgũti nígũ, a'tiro weemũ'tãsami. Cũ surara diez mil cũosami. Apĩ ape di'tacjũ pe'e veinte mil surara cũosami. ¿Yũ'ũre na me'rã a'mewẽjẽta basiosari? nígũ, ã'abesemũ'tãsami. ³² Basioticãma, apĩ wiogũ yoaropũ nigũrẽ a'mewẽjẽticã'rã nígũ, queti o'ósami. ³³ A'te weronojõ mũsã quẽ'rã yũ'ũre sirutusĩ'rĩrã, ã'abesemũ'tãña. Nipe'tise mũsã cũosere, nisetisere du'usĩ'rĩtirã, yũ'u bu'erã nímasitisa'a.

Jesú moa ocadu'use me'rã queose o'o'que ni'i

(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ »Moa ocaro ba'acã, añu ni'i. Ocase pe'tica be'ro apaturi ocacã weeta basiowe'e.
³⁵ Moa ocaticã, ne añutisa'a. Di'tapure, tojo nicã nujãtuati mesãpũ cũucã quẽ'rãrẽ, wapamarisa'a. Tojo cõ'abajuriono'sa'a. Mũsã moa ocadu'use weronojõ niticã'ña. O'meperi cõorãnojõ a'tere añurõ tũ'oya, nicũ niwĩ.

15

Oveja bajuduti'cũ queose ni'i
(Mt 18.10-14)

¹ Pãjãrã romano masã wiogũre niyeru wapaseebosari masã, tojo nicã ña'arõ weeri masã Jesú ucũsere tũ'orã nerẽcãrã niwã. ² Narẽ fariseo masã, Moisé oja'quere bu'eri masã ña'arõ wãcũcãrã niwã. Tojo weerã Jesú tiro wa'acã ñ'arã, ucjacãrã niwã.

—Ñ'arã masã ña'arãrẽ ñe'e, na me'rã ba'ami, nicãrã niwã.

³ Na tojo nicã tũ'ogũ, Jesú narẽ a'tiro queose o'ocũ niwĩ:

⁴ —Mũsã cien oveja cõorã, ni'cũ bajuduticã, noventa y nueveve cãpũpũ bi'acũusa'a. Bi'acũutoja, apĩ bajuduti'cũre a'marã wa'asa'a. Bocarãpũ, a'madu'usa'a. ⁵ Boca, cũrẽ e'catigũ, cũrẽ miiwũasa'a. ⁶ Wi'ipũ dajarã, mũsã me'rãcãrãrẽ, mũsã ya wi'i pũ'tocãrãrẽ neocũu, narẽ nisa'a: “Yagũ oveja bajuduti'cũre bocapũ. E'catitamurã a'tia”, nisa'a. ⁷ Mũsarẽ diacjũta wereguti. A'te weronojõ ni'cũ ña'arõ weesebũcũ cũ nisetisere dũcayucã, u'mũsepũre e'catise niyũ'rũasa'a. Noventa y nueve añurã nitoja'cãrã yũ'rũoro ña'agũ dũcayucũ pe'ere e'catise ni'i, nicũ niwĩ.

Niyeru cuji, bajudutica cujire o'ama'que ni'i

⁸ Apeye Jesú a'te queose werenemocũ niwĩ:

—Ni'cõ numio diez cujiri niyeru cõosamo. Core ni'cã cuji wapabũjũri cuji bajuduti'bosa'a. Ti cujire a'magõ, si'ocjare si'oyoo, wi'ipũ añurõ o'ama'samo. Téẽ bocagopũ, a'madu'usamo. ⁹ Be'ro co me'rãcãrãrẽ, co pũ'to nirãrẽ neocũu, a'tiro nisamo: “Yũ'ũre e'catitamuña. Niyeru cuji bajudutica cujire bocapũ”, nisamo. ¹⁰ A'tigo wee'caro weronojõ ni'cũ cũ ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayucã, Õ'acũrẽ wereco'terã u'mũsecãrã e'catiyũ'rũmajãsama, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú pũarã põ'rãtigũ ye cjasere queose o'o'que ni'i

¹¹ Jesú queose me'rã bu'ennemocũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ pũarã põ'rãticũ niwĩ. ¹² Dũ'sagũ pe'e cũ pacũre a'tiro nicũ niwĩ: “Pacũ, yé tojatjere mũ'u wẽrĩgũ cũuatjere o'owe'oya”, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tũ'ogũ, cũ cõose di'tare na pũarãpũre dũcawaacũ niwĩ. ¹³ Pejeti nũmũrĩacã cũrẽ o'óca be'ro dũ'sagũ pe'e cũ ya di'tare duacã'cũ niwĩ. Cũ dua'que wapa niyeru me'rã ape di'ta yoaropũ wa'acũ niwĩ. Topũ te niyerure cũ no'o uaro ña'arõ wee bajuriope'ocã'cũ niwĩ. ¹⁴ Cũ bajuriope'oca be'ro ti di'tapure ba'ase pe'tiyũ'rũa wa'acaro niwũ. Titare cũ pũrõ ujaboagũ, pi'eticũ niwĩ. ¹⁵ Tojo weegũ ti di'tacjũrẽ da'rase sãrĩma'gũ wa'acũ niwĩ. Cũrẽ yesea co'tesere sõrõcũ niwĩ. ¹⁶ Cũ yapisĩ'rĩgũ, yesea na ba'asepũreta ba'asĩ'rĩdojacũ niwĩ. Ne ni'cũ cũrẽ ba'ase o'oticãrã niwã. ¹⁷ Be'ro cũrẽ a'tiro wãcũse ejacaro niwũ: “Yũ'ũ pacũ ya wi'ipũre cũrẽ da'raco'terã pãjãrã nimicã, ba'ase dũ'sano'wã. Yũ'ũ pe'e a'topũre ujaboa, wẽrĩgũ weesa'a. ¹⁸ Yũ'ũ pacũ tiropũ yũ'ũre tojaaronãsa'a. Topũ tojatagũ, cũrẽ a'tiro nigũti: ‘Pacũ, Õ'acũ me'rã ña'arõ weeasũ. Mũ'ũ me'rã quẽ'rãrẽ tojota weeasũ. ¹⁹ Yũ'ũ ña'agũ nisa'a. Mũ'ũ macũ weronojõ nímasĩtisa'a majã. Ni'cũ mũ'ũrẽ da'raco'tegũre weronojõ yũ'ũre cõoya', nigũti”, ni wãcũcũ niwĩ. ²⁰ A'tere wãcũca be'ro cũ pacũ ya wi'ipũ dajatojaacũ niwĩ.

»Cũ topũ tojaejacã, cũ pacũ yoaropũta ñ'agũ, pũrõ pajaña'cũ niwĩ. Be'ro cũrẽ põtẽrĩgũ omawã'cã, na weesetiwũaropũma cũrẽ paabũ'a, mi'micũ niwĩ. ²¹ Tojo weeri cura cũ pacũre nicũ niwĩ: “Pacũ, Õ'acũ me'rã ña'arõ weeasũ. Mũ'ũ me'rã quẽ'rãrẽ tojota ña'arõ weeasũ. Yũ'ũ ña'agũ nisa'a. Mũ'ũ macũ weronojõ nímasĩtisa'a majã”, nicũ niwĩ. ²² Cũ tojo nicã tũ'ogũ, pacũ cũrẽ da'raco'terãrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Quero, su'ti añuse warore miiti, cũrẽ sãaña. Tojo nicã ni'cã be'to omopica tuusãarĩ be'tore, sapatu quẽ'rãrẽ sãaña.

²³ Wecū wī'magū ba'a di'yojaduti'cure miiti, wējēña. Cūrē ba'a, yu'u macūrē bosenuṁṁ weepeerā. ²⁴ Ā'rī apaturi 'Yu'u macū wērīa wa'asami' nī'cū dajami. Cū yoaro wa'a bajuduti'cure marī apaturi ī'a'a", nicū niwī. Be'ro bosenuṁṁ nu'cācārā niwā.

²⁵ »Na tojo weeri cura masā ma'mi cāpūpu nicū niwī. Cū dajatojatigu wī'i pu'topu ejagu, uputu basase busucā tu'ocu niwī. ²⁶ Tere tu'ogu, ni'cū cū pacure da'raco'tegure pijio, sērītiña'cū niwī: "¿De'ro wa'ati wi'ipure?" nicū niwī. ²⁷ Cū pacure da'raco'tegu yu'ticu niwī: "Mu'u acabiji tojatami. Cū dutimarīgū tojatami. Tojo weegu mu'u pacu wecū wī'magū ba'a di'yojaduti'cure wējēdutiāmi", nicū niwī. ²⁸ Tere tu'ogu, masā ma'mi uayurūgu, sājāasī'rīticū niwī. Tojo weegu cū pacu cūrē pijigu wa'acu niwī. ²⁹ Cū pacure a'tiro nicū niwī: "Pacu, peje cū'marī mu'urē ne ni'cāti yu'rūnu'cārō marīrō da'rawā'ñawū. Yu'u tojo weemicā, ne cārō ni'cū marī ecagure, wapamarīgūacānojōrē yu'u me'rācārā me'rā bosenuṁṁ weedutigu o'oma'atiwū. ³⁰ Ni'cārōacārē a'tiro wee'e. Ā'rī mu'u macū numia ña'arā numia me'rā mu'u o'o'que niyerure bajurio sijacu niwī. Cū pe'ema wecū wī'magū ba'a di'yojaduti'cure wējēeca'a", nicū niwī. ³¹ Tere tu'ogu, cū pacu cūrē yu'ticu niwī: "Macū, mu'u yu'u me'rā ninu'cūcā'a. Nipe'tise yu'u cūose mu'u ye dia'cū ni'i. ³² Marī mu'u acabijire bosenuṁṁ wee'peo e'caticā, añu ni'i. A'tiro ni'i. 'Cū wērīa wa'asami' nī'cū apaturi tojatami. Cū bajuduti'cure marī apaturi ī'a'a. Tojo weerā marī bosenuṁṁ wee, e'catiroña'a", nicū niwī, ni werecu niwī Jesú.

16

Peje cūogure da'raco'tegu queoro weeti'que ni'i

¹ Jesú cū bu'esere siruturārē apeye werenemocu niwī:

—Ni'cū masū niyerubacu āpērā da'raco'terārē dutigu sōrōcu niwī. Da'raco'terā niyerubacu tiropu wa'a, a'tiro weresācārā niwā: "Mu'u wioḡu sōrō'cu mu'u ye niyerure ña'arō wee bajuriogu weemi", nicārā niwā. ² Tojo weegu niyerubacu cūrē pijio, a'tiro nicū niwī: "Mu'urē weresā'que ¿diacjūta niti? Mu'u da'rase cjase ojaō'orī pūrīrē yu'ure ī'oña. Mu'u āpērā da'raco'terā wioḡu ninemosome majā", nicū niwī. ³ Cū tojo nicā tu'ogu, a'tiro wācūcu niwī: "Yu'u wioḡu yu'ure cō'awīrōmi. Tojo weegu ¿de'ro weegusari? Yu'u da'ratutuawe'e. Āpērārē niyeru sērīdujigu, bopoya nisa'a. ⁴ To pūrīcā yu'ure ñe'eato nīgū, a'tiro weeguti", nicū niwī. ⁵ Tojo weegu cū, cū wioḡure wapamoorārē ni'cārērā nānucūrē pijiocu niwī. Nimu'tāgūrē a'tiro sērītiña'cū niwī: "Mu'u yu'u wioḡure ¿no'ocārō wapamooti?" ⁶ Cū cūrē yu'ticu niwī: "Yu'u cien tuturi u'se tuturi wapamoo'o." Tere tu'ogu, da'rarā wioḡu ni'cā papera pūrīacāpu ojagu, cūrē a'tiro nicū niwī: "Ma, mu'u wapamoorī pūrī ni'i. Cincuenta u'se tuturi wapa wapayebaque'oya", nicū niwī. ⁷ Be'ro tja apīrē sērītiña'cū niwī: "Mu'u waro ¿no'ocārō wapamooti?" Cū cūrē yu'ticu niwī: "Cien ajuri trigo ajuri wapamoo'o", nicū niwī. Tojo weegu a'tiro nicū niwī: "Ma, mu'u wapamoorī pūrī a'ti pūrī ni'i. Ochenta ajuri dia'cū wapayeya", nicū niwī. ⁸ Tojo weecā ī'agū, niyerubacu da'raco'terā wioḡu ña'agūrē cū weeme'rīsere masīgū, "Mu'u me'rīyu'ruapu", nicū niwī. A'ti unucocjārā Ō'acūrē ējōpeotirā na cūosere āpērā na weronojō nirā me'rā me'rīyu'ruama. Ō'acūrē ējōpeerā yu'rūoro me'rīma, nicū niwī Jesú.

⁹ Jesú narē a'tiro werecasacu niwī:

—Mūsā a'ti nucūcāpu mūsā cūosere pajasecūorārē añurō o'owe'oya. Tojo weerā mūsā me'rācārā bocarāsa'a. Be'ro mūsā cūose pe'tica be'ro mūsā āpērārē weeta-mu'que u'mūsepu niyutojarosa'a. Mūsā weetamu'cārā u'mūsepu nirā topure mūsārē pōtērīrāsama.

¹⁰ »Cārō na cūose me'rā añurō wéerā, peje cūose me'rā quē'rārē tojota weebosama. Āpērā na cārō cūose me'rā queoro weetirā, na peje cūose me'rā quē'rārē queoro weetibosama. ¹¹ Mūsā a'ti nucūcā cjase me'rā queoro weeticā, Ō'acū mūsārē añuse, u'mūse cjasere o'osome. ¹² Mūsā āpērā ye cjasere queoro weewe'e. Tojo weerā mūsā, mūsā ye nibo'quere ñe'esome.

¹³ »Ne ni'cũ puarãrẽ da'raco'temasītisami. Ni'cũrẽ ma'ígũ, apĩrẽ ma'itisami. Tojo nicã ni'cũ dutisere yu'tigu, apĩ ye pe'ere yu'rũnũ'cãsami. ã'rã weronojõ musã niyerure ma'lrã, Õ'acũ pe'ere ma'imasītisa'a, nicũ niwĩ.

¹⁴ Jesú tojo nisere fariseo masã tu'ocãrã niwã. Na niyeru uaripejasebucurã nitjãrã, cũ ucũsere tu'orã, bujicã'cãrã niwã. ¹⁵ Tojo weecã ì'agũ, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Musã masã ì'orõpũ dia'cũrẽ “Añurã nima” nicã u'a. Õ'acũ pe'e po'peapũ musã weesetisere ì'ape'ocã'mi. Masã ì'orõpũ “Añuyũ'rũa'a” nisenojõrẽ Õ'acũ tu'satisami, nicũ niwĩ Jesú.

Õ'acũ dutise, cũ wiogũ nise pe'tisome nise ni'i

¹⁶ Jesú a'tiro ninemocũ niwĩ:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ nícateropũ Moisé cũ duti'quere, tojo nicã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'quere bu'etucãrã niwã. Tita me'rã ma'ma queti nũ'cãcaro niwũ. A'tiro nicaro niwũ. Õ'acũrẽ ãjõpeose me'rã dia'cũ cũ wiogũ nirõpũ wa'ano'rõsa'a, nicaro niwũ. Nipe'tirã topũre upũtũ sãjãasĩ'rĩma.

¹⁷ »Õ'acũ Moisére cũu'que queoro wa'arosa'a. Cũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'que quẽ'rã queoro wa'arosa'a. Æ'muse, a'ti di'ta pe'timicã, Õ'acũ cũ ni'caronojõ queoro wa'arosa'a, nicũ niwĩ Jesú.

Marãputirã, nũmotirã cõ'ase cjasere Jesú ucũ'que ni'i

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ Apeyere ninemocũ niwĩ:

—Ni'cũ cũ nũmorẽ cõ'a, apegore nũmotigũnojo ña'arĩ masũ weronojõ tojasami. No'o marãpũ cõ'ano'co me'rã nũmotigu quẽ'rã cũ nũmo nitigo me'rã a'metãrãgũ weronojõ tojasami.

Jesú peje cuogũ ye quetire, tojo nicã pajasecuogũ Lázaro wãmetigu ye quetire were'que ni'i

¹⁹ Jesú fariseo masãrẽ a'tiro queose o'ocũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ peje cuogũ a'tiro weecũ niwĩ. Añuse su'ti sãña, ma'masu'a, nipe'tise nũmũrĩ bosenuũmũrĩ weecũ niwĩ. Te bosenuũmũrĩrẽ de'ro nise nipe'tise me'rã añurõ weemũjãcũ niwĩ. ²⁰ Titare ni'cũ pajasecuogũ waro Lázaro wãmetigu cũ ya wi'i sope pũ'topũ dujimũjãcũ niwĩ. Cũ upũ nipe'tiro cãmi boacũ niwĩ. ²¹ Cũ peje cuogũ ba'aste'quere yapisĩ'rĩgũ seeba'acũ niwĩ. Cũ ye cãmirẽ diayiapũta wa'a, ne'rẽcãrã niwã. ²² Ni'cã nũmũ wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Cũ wẽrĩcã, Õ'acũrẽ wereco'terã u'mũsecjãrã Abrahã nirõ añurõpũ cũrẽ miacãrã niwã. Be'ro peje cuo'cu quẽ'rã wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Cũrẽ yaacãrã niwã. ²³ Peje cuogũ ña'arã Õ'acũ cũ bul'iri da'reno'cãrã tiropũ wa'acũ niwĩ. Topũ cũ ì'amorõgũ, Abrahãrẽ yoropũ ì'acũ niwĩ. Lázaro cũ me'rã nicũ niwĩ. ²⁴ Cũrẽ ì'agũ, a'tiro caricũcũ niwĩ: “Abrahã, yũ'ure pajaña'cureya. Yũ'u tiropũ Lázarore o'óya. A'ti, cũ ya omopica me'rã acopũ yoso, yũ'u ñe'merõ yapare yũuasãjãcã weeato. Yũ'u a'ti me'e pecame'epũre upũtũ waro pi'etigu weesa'a”, nicũ niwĩ. ²⁵ Abrahã cũrẽ yũ'ticũ niwĩ: “Mũ'u wãcũña. Mũ'u catigũ, añubutiario nisetiwũ. ã'rĩ Lázaro pe'ema ña'abutiario wa'awũ. Ni'cãrõacãrẽ cũ a'topũ ejerisãjãse bocami. Mũ'u pe'e pi'etigu wee'e. ²⁶ Apeyema tja a'tiro ni'i. Æsãrẽ musã tiropũ wa'ata basiowe'e. Decore pajiri copejo ni'i. Tojo weerã musã a'to a'tisĩ'rĩrã, Æsã pe'e quẽ'rã topũ wa'asĩ'rĩcã, basiowe'e”, nicũ niwĩ. ²⁷ Cũ tojo nicã tu'ogũ, peje cuogũ a'tiro nicũ niwĩ Abrahãrẽ: “To pũrĩcãrẽ a'tere weebosaya. Lázarore yũ'u pacũ ya wi'ipũ o'óya. ²⁸ Topũre yũ'u ni'cãmocũrã acabijirãti'i. Topũ wa'a, cũ narẽ ucũgũsami. Tojo weecã, na tu'o, na quẽ'rã a'to yũ'u pi'etiropũre a'tisome”, nicũ niwĩ. ²⁹ Abrahã cũrẽ nicũ niwĩ: “Na Moisé oja'quere, Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã oja'quere cuosama. Tere bu'e ãjõpeoato”, nicũ niwĩ. ³⁰ Peje cuogũ yũ'ticũ niwĩ: “Abrahã, tojota ni'i, nĩrõ. Wẽrĩ'cupũ wa'a wercã, ña'arõ na nisetisere dũcayubosama”, nicũ niwĩ. ³¹ Abrahã cũrẽ nicũ niwĩ: “Moisé cũ ni'quere, Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na ni'quere ãjõpeotirã, wẽrĩ'cupũ masãa, weregũ wa'acã quẽ'rãrẽ, ãjõpeotisama”, nicũ niwĩ.

17

Āpērārē ña'arō weecā weeticā'ña nise ni'i
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

¹ Jesús cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Āpērārē ña'arō weecā weese ninu'cūrōsa'a, nírō pe'e. Tojo ninu'cūmirō, ña'arō weecā weegunojōrē ña'abutiario wa'arosa'a. ² A'tiro weecā, cūrē nemorō añubosa'a. Ūtāgā pajicja cū wāmutapu du'teyoo, cūrē dia pajiri maapu doqueñocā, nemorō añubosa'a. Tojo weecā, cū maata wērīa wa'a, yu'ure ējōpeorānojōacārē dojorēnemotibosami. ³ A'tere añurō tu'oña'ña.

»Mu'u acaweregu mu'urē ña'arō weecā, cū tojo weesere wereya. Cū “Tojota weeasu” ni bujaweti ducayucā, cūrē acobojoya. ⁴ Cū sietetiri ni'cā nūmu mu'urē ña'arō weecā, ticusetirita tja mu'urē acobojoye sērīgū a'ticā, acobojoya, nicu niwī.

“Ējōpeose cuorā, a'tiro weeta basio'o” Jesús cū ní'que ni'i

⁵ Jesús bu'erā cūrē a'tiro sērīcārā niwā:

—Ūsārē ējōpeose o'onemoña, nicārā niwā.

⁶ Na tojo nicā tu'ogu, marī wiogu a'tiro yu'ticu niwī:

—Mostaza pe cā'caperoacā ni'i. Tojo nimirō, yucu pajicju pī'rīsa'a. A'tiro weronojō ējōpeose cā'rōacā nimicā, a'tigu yucugure a'tiro nimasībosa'a: “A'tore aupīawā'cā, dia pajiri maa decopu pī'rīrō wa'aya”, nimasīsa'a. Musā ējōpeocāma, tigu musā dutironojōta weebosa'a, nicu niwī.

Āpērārē weetamurā, a'tiro pe'e weeru'a'a nise ni'i

⁷ Jesús apeye quē'rārē a'tiro queose o'onemocu niwī:

—No'o musā wa'teropu nigū da'raco'tegure cuosami. Da'raco'tegu oteacju cū di'ta se'lecūuca be'ro o wecuare co'téca be'ro wi'ipu dajasami. Cū dajacā, musā ne a'tiro nitibosa'a: “Sājātia. Ba'agu a'tia”, nitibosa'a. ⁸ A'tiro pe'e nisa'a: “Ba'asere apoya. Yu'u ba'ari cura yu'u nasenojōrē miitiacju apoyubaque'oya. Yu'ure ecāca be'ropu ba'a, sī'rīapa mu'ua”, nitibosa'a. ⁹ Mu'urē da'raco'tegu weetamu'que wapa “Mu'u añurō weepu” ¿cūrē nisari? Nitisa'a. ¹⁰ A'te weronojō musā quē'rā weeya. Nipe'tise Ō'acū duti'quere weetu'ajarā, a'tiro niña: “Ūsā da'raco'terā mejō nirā ni'i. Ō'acū ūsārē cūu'que dia'cūrē weepu”, niña, nicu niwī Jesús.

Jesú diez cāmi boarārē yu'rūo'que ni'i

¹¹ Jesús Jerusalépu wa'agu, Samaria, tojo nicā Galilea wāmetise wa'teropu yu'rūacu niwī. ¹² To wa'tero ni'cā macāpu cū ejari cura ūmu'a diez cāmi boarā cūrē pōtērīcārā niwā. Moisé duti'que cāmi boarārē āpērā wa'teropu nidutitico niwū. Tojo weerā yoropu tojanu'cā, ¹³ Jesure caricūcārā niwā:

—Jesú, masārē bu'egu, ūsārē pajaña'cureya, nicārā niwā.

¹⁴ Jesús narē ī'abocagu, a'tiro nicu niwī:

—Musā pa'ia tiropu musā upure ī'orā wa'aya, nicu niwī.

Na ma'apu wa'ari cura narē cāmi yatipe'tia wa'acaro niwū. ¹⁵ Ni'cū topu yatino'cā ī'agū, Jesús tiro majāmitojaticu niwī. Ō'acūrē pūrō e'catise o'ocu niwī. ¹⁶ Jesús tiro etagu, cūrē e'catise o'ogu, di'tapu paamu'rīque'acu niwī. Cū tojo weegū Samariacjū nicu niwī. ¹⁷ Jesús cū ni'cūrēta ī'agū, a'tiro nicu niwī:

—Yu'u diez cāmi boarārē yu'rūoapu. Āpērā waro ¿no'o wa'ati? ¹⁸ Ā'rī ni'cū judío masū nitigu dia'cū Ō'acūrē e'catise o'ogu, yu'u tiropu tojatiapī, nicu niwī.

¹⁹ Tu'ajanu'cō, Samariacjūrē nicu niwī:

—Mu'u ējōpeotjīagū, yu'rūono'apu. Wā'cānu'cāña. Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a, nicu niwī.

Jesucristo a'ti turipu wiogu niatje a'tiro wa'arosa'a nise ni'i

(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Fariseo masā Jesure a'tiro sērītiña'cārā niwā:

—Ō'acū bese'cū ¿de'ro nicā a'ti turi wiogu sājāgūsari? nicārā niwā.

Narē yu'ticū niwī:

—Bajuyoropu ī'ose mejēta ni'i. ²¹ A'tiro nino'ña marīrōsa'a. “A'topu ni'i. Sō'opu ni'i”, nino'ña marīrōsa'a. Ō'acū bese'cū wiogu nigū mūsā wa'teropu nitojami, nicū niwī.

²² Be'ro Jesú cū bu'erārē a'tiro nicū niwī:

—Mūsā be'ro a'tiro nirāsa'a. “Ūsā Ō'acū macū masū weronojō upūtigu a'tiatje nūmūrē ī'asī'rīsa'a”, nirāsa'a. No'o ni'cā nūmūnojōrē yu'ure ī'asī'rīmirā, ne ī'asome. ²³ Āpērā mūsārē “Jesú a'titojami. A'to nimi, sō'o nimi”, nirāsama. Na tojo nicā, narē sirututicā'ña. ²⁴ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu a'tiri nūmu mujīpū mujātiro pe'e, cū sājāarō pe'e quē'rā bupo ya'babī'aro weronojō nirōsa'a. ²⁵ Yu'u tojo weese dūporo uputu pi'etinígūsa'a. A'tocaterocjārā yu'ure uasome. ²⁶ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu a'tiri cura dūporocjūpu Noé, cū nīcateropu wee'caro weronojō weerāsama. ²⁷ Titapūre na ba'a, sī'rī, omocā dū'te, na pō'rā numiarē numisocārā niwā. Tere Noé cū yucūmūjopu sājāarī curapu weetuocārā niwā. Be'ro dia mirī, narē miope'ocā'caro niwū. ²⁸ Lot nīcatero quē'rārē mejārōta weecārā niwā. Ba'a, sī'rī, duumujā, duamujā, otesere ote, wi'serire weecārā niwā. ²⁹ Lot Sodomarē wijaca nūmūrē acoro weronojō ti macācjārārē pecame'e, tojo nicā asise peri būrupejacaro niwū. Narē wējēpe'ocā'caro niwū. ³⁰ Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upūtigu a'tiri curare mejārōta weerāsama.

³¹ »Ti nūmu nicā ni'cū wi'i dūposārī opa sirapu soo pesagūnojō po'peapu cjasere sājāa dūretimigū, diacjū wa'ato. Apī no'o wesepu tō'ogū cū ya wi'ipu majāmitojaticā'to.

³² Lot nūmo nī'core wācūña. Cómāricā macāpu majāmī'atōrōmigō, moa tuturo donū'cāco niwō. ³³ Yu'ure ējōpeose me'rā ña'arō yu'rūsi'rītigu, yu'ure ējōpeodu'ugūnojō pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gūsami. Apī wējēsere uiti, yu'ure ējōpeonu'cūgūnojō yu'u me'rā catinu'cūgūsami.

³⁴ »Mūsārē weregūti. Tojo wa'atji ñami nicā, pūarā ni'cā camapu pesarā, ni'cū yu'ure ējōpeogu miano'gūsami. Apī yu'ure ējōpeotigu tojagūsami. ³⁵ Pūarā numia ni'cārō me'rā ojoca ārūarā, ni'cō yu'ure ējōpeogo miano'gōsamo. Apego yu'ure ējōpeotigo tojagōsamo. ³⁶ Pūarā ni'cārō me'rā wesepu nīrā ni'cū yu'ure ējōpeogu miano'gūsami. Apī yu'ure ējōpeotigu tojagūsami.

³⁷ Jesú tojo nisere tū'orā, cū bu'erā sērītiña'cārā niwā:

—Ūsā wiogu, ¿no'opu wa'arosari a'te? nicārā niwā.

Cū yu'ticū niwī:

—Apīnojō wa'icū boacā, yuca maata masī, wījīwā'cāsama. Tojo wa'acā ī'arā, “Apīnojō boapī”, ni masī'i. A'te weronojō yu'u a'ticā, masā masīrāsama, nicū niwī.

18

Jesú wapewio me'rā queose o'o'que ni'i

¹ Jesú cū bu'erārē a'tiro weeya nīgū, queose me'rā werecu niwī. Narē du'ucūurō marīrō, būjawetiro marīrō ñubuenū'cūdutigu a'te queosere o'ocu niwī.

² A'tiro nicū niwī:

—Ni'cā macāpu ni'cū beseri masū uamu Ō'acūrē ējōpeotigu, āpērārē ne wācūma'atigu nisami. ³ Ti macāpūreta tja ni'cō numio wapewio nisamo. Co beseri masū tiropu besedutigo wa'amujāmisamo. Core ī'atu'tigūre bu'iri da'redutigo tojo weesamo. ⁴ Yoacā pejetiri beseri masū core weetamusī'rītisami. Be'ro a'tiro wācūsami: “Yu'u Ō'acūrē ējōpeowe'e, ējōpeogu. Ne āpērā quē'rārē ‘Na nima,’ ni ējōpeowe'e. ⁵ Tojo nimicā, a'tigo wapewio yu'ure na'īrō caribomo nīgū, core weetamugūti. Yu'u co caribocā uanemotisa'a majā. Yu'u core pōtēotibosa'a majā”, nisami, nicū niwī Jesú.

⁶ Be'ro tja marī wiogu Jesú werenemocu niwī:

—Beseri masū ña'agū wee'quere wācūña. Cū ña'agū nimigū, wapewio weetamuduti'quere weesami. ⁷ Tojo nicāma, ¿Ō'acū to pūrīcārē cū bese'cārārē ñamirī, uñūcori cūrē sērīnu'cūrārē weetamutisari? ¿Na sērī'quere yoogosari? ⁸ Mūsārē weregūti. Ne yoogoro

marĩrõ na sêrĩsere yu'tisami. Cũ tojo yu'timicã, yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'ti turipũ apaturi a'tiri curare ¿masã ãjõpeose cœorãsari yujupũ? nicũ niwĩ.

Jesú fariseo masũ me'rã, tojo nicã niyeru wapaseebosari masũ me'rã queose o'o'que ni'i

⁹ Jesú “A'tiro ni'i” nirãnojõrẽ masĩdutigu apeye queose me'rã werenemocũ niwĩ. Na “Ãpẽrã yu'rũoro ãsã añurã ni'i”, nisama. Tojo “Añurã ni'i” nĩrã, ãpẽrãrẽ tojo i'acõ'asama. Nanojõrẽ masĩdutigu a'te queosere o'ocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

¹⁰ —Pũarã mũna Õ'acũ wi'ipũ ñubuerã sãjãacãrã niwã. Ni'cũ fariseo masũ nicũ niwĩ. Apĩ pe'e romano masã wioğure niyeru wapaseebosari masũ nicũ niwĩ. ¹¹ Fariseo masũ nu'cũ i'amorõ, Õ'acũrẽ ñubuegu, a'tiro nicũ niwĩ: “Õ'acũ, yu'u ãpẽrã weronojõ ña'agũ niwe'e. Tojo weegu mũ'urẽ e'catise o'o'o. Na yajari masã, ña'arĩ masã nũmotimirã ãpẽrã numia me'rã a'metãrãbajaque'atirã weronojõ niwe'e. Ne cã'rõ s'i'i romano masã wioğure niyeru wapaseebosari masũ weronojõ niwe'e. ¹² Yu'u ni'cã semanarẽ pũa nũmũ ba'atimigũ, be'ti ñubueni'cũ'u. Yu'u cien apeyenojõ wapata'agu, diez yu'u wapata'asere mũ'urẽ o'o'o”, nicũ niwĩ. ¹³ Wapaseeri masũ pe'e ne sãjãarõpũ tojanũ'cã, ñubuecu niwĩ. Ne cã'rõ u'mũarõpũ i'amorõma'aticũ niwĩ. Cũ weronojõ o'ogu, yu'u bul'iritisa'a nĩgũ, cũ cutirore paacu niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ: “Õ'acũ, yu'u ña'agũ nisa'a. Yu'ure pajaña'ña”, nicũ niwĩ.

¹⁴ Te queosere wérẽca be'ro Jesú a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsãrẽ weregũti. Wapaseeri masũ Õ'acũ me'rã añurõ apotojagupũ cũ ya wi'ipũ dajatojaacu niwĩ. Fariseo masũ pe'e tojo weeticũ niwĩ. A'tiro ni'i. Cũ basu, “Yu'u ãpẽrã yu'rũoro ni'i” ni tu'oña'gũnojo Õ'acũ cũrẽ mejõ nigũ tojacã weegũsami. No'o “Yu'u ãpẽrã yu'rũoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Õ'acũ ãpẽrã yu'rũoro tojacã weegũsami, nicũ niwĩ.

Jesú wĩ'marãrẽ ñapeo sêrĩbosa'que ni'i

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Apeye quẽ'rãrẽ masã wĩ'marãrẽ Jesú tiropũ ñapeodutirã miacãrã niwã. Tojo weecã i'arã, narẽ miarãrẽ Jesú bu'erã tu'ticãrã niwã. ¹⁶ Na tojo nicã i'agũ, Jesú cũ bu'erãrẽ pijiocũ niwĩ:

—Wĩ'marãrẽ yu'u tiro a'ticã du'uo'oya. Narẽ cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojõrẽ añurõ ãjõpeoma. ãpẽrã quẽ'rã wĩ'marã weronojõ yu'ure ãjõpeorã yu'u pacũ wioğũ nirõpũ wa'arãsama. ¹⁷ Mũsãrẽ diacjũta nigũti. ã'rã weronojõ yu'ure ãjõpeotigũnojo ne cã'rõ yu'u pacũ nirõpũ wa'asome, nicũ niwĩ.

Ma'mũ peje cœogu Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Be'ro ni'cũ judío masã wioğũ Jesure sêrĩtiña'cũ niwĩ:

—Mũ'u masãrẽ bu'egu añugũ ni'i. ¿Yu'u ñe'enojõ weegũsari catinu'cũatjere bocasi'rigũ? nicũ niwĩ.

¹⁹ Jesú cũrẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure “Añugũ ni'i,” niti? ¿Mũ'u tojo nisere tu'omasiti? Ni'cũta añugũ nimi. Cũ Õ'acũ nimi. ²⁰ Mũ'u Õ'acũ dutise cũu'quere masisa'a. “Apĩ nũmorẽ a'metãrãticã'ña. Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. Yajaticã'ña. ãpẽrã ye cjasere nisooticã'ña. Mũ'u pacũ, mũ'u pacore ãjõpeoya”, ni'i, nicũ niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesure nicũ niwĩ:

—Yu'u wĩ'magũpũta a'tere queoro weemũjãtiwũ.

²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú nicũ niwĩ:

—Mũ'urẽ apeyenojõacã du'sa'a yujupũ. Mũ'u cœosere duape'ocjũ wa'aya. Te dua'que wapare pajasecœorãrẽ o'oya. Tojo weegu mũ'u u'mũsepũre peje añuse cœogũsa'a. Tu'ajanũ'cõ, yu'ure sirutuya, nicũ niwĩ.

²³ Cũ tojo nicã tu'ogu, peje cœogu nitjãgũ cũ cœosere ma'iyu'rũgu, bujawetiyu'rũacu niwĩ. ²⁴ Tojo weecã i'agũ, Jesú nicũ niwĩ:

—Peje cʉorārē Ō'acū wioḡu nirōpʉ u'mʉsepʉ wa'acā, diasa ni'i. ²⁵ Wa'icʉ cameyo wāmetiḡu awiga yuta da pī'osōrōrī pepʉ sājāa yu'rūtērīcā, diasa ni'i. Yu'u pacu wioḡu nirōpʉ peje cʉorā wa'acā pe'ema, totā nemorō diasa'a, nicu niwī.

²⁶ Cū tojo nisere tu'orā, masā a'tiro nicārā niwā:

—To pūrīcārē ʒnoanojō pe'e Ō'acū tiropʉ wa'amasīrāsari?

²⁷ Jesú narē nicu niwī:

—Masā na basu weetutuase me'rā yu'rʉmasītisama. Ō'acū pūrīcārē basio'o. Cūma ne apeyenojō weeta basiotise marī'i.

²⁸ Cū tojo nicā tu'ogʉ, Pedro nicu niwī:

—Wioḡu, ūsā pūrīcā ūsā cʉosere du'ucūu, mʉ'urē sirutuʉ.

²⁹ Tojo nicā tu'ogʉ, Jesú yu'ticʉ niwī:

—Diacjūta nigūti. No'o nigūnojō, yé quetire werese bu'iri cū ya wi'ire, cū pacʉsumʉarē, cū acawererārē, cū nʉmorē, cū pō'rārē du'ucūuwā'cāḡūnojōrē a'tiro wa'arosa'a. ³⁰ A'ti nucūcāpʉre cū cʉo'que nemorō bocanemogūsami. Be'ropʉ quē'rārē Ō'acū me'rā ninu'cūḡūsami, nicu niwī.

Jesú cū wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Jesú cū bu'erā docere na se'sarore pijio, narē nicu niwī:

—Ni'cārōacā marī Jerusalēpʉ wa'arā wee'e. Topʉ nipe'tise Ō'acū ye queti ojamʉ'tārī masā na yu'u Ō'acū macū masū weronojō upʉtigʉre ojayu'que wa'arosa'a. ³² Na yu'ure ape di'tacjārā wiorārē o'o, yabi bujicā'a, űa'arō ucū, u'seco e'opeorāsama. ³³ Yu'ure tārā, be'ro wējērāsama. Na tojo weemicā, i'tia nʉmʉ be'ro masāḡūsā'a, nicu niwī.

³⁴ Cū bu'erā a'tiro nisere ne tu'omasīticārā niwā. Ō'acū narē tere tu'omasīcā weeticʉ niwī. Tojo weerā cū tojo nisere tu'omasīticārā niwā.

Jesú ni'cū caperi bajuno'tiḡu Jericó'cūrē yu'rʉo'que ni'i

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesú Jericó pʉ'to nirī cura ni'cū caperi bajuno'tiḡu ma'a sumutopʉ niyeru sērīdujicʉ niwī. ³⁶ Cū pājārā masā wa'acā tu'oña'ḡū, to nirārē “ʒDe'ro wa'ati?” ni sērītiña'cʉ niwī.

³⁷ Na yu'ticārā niwā:

—Jesú Nazarecjū yu'rʉagʉ weemi, nicārā niwā.

³⁸ Na tojo nicā tu'ogʉ, caricūmajācʉ niwī:

—Jesú, Davi pārāmi nituriagʉ, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

³⁹ Tojo nicā tu'orā, cū pʉ'to yu'rʉarā “Caricūticā'ña”, ni tu'ticārā nimiwā. Na tojo nicāta, cū pe'e nemopecā'cʉ niwī:

—Davi pārāmi nituriagʉ, yu'ure pajaña'ña, nicu niwī.

⁴⁰ Tojo nicā tu'ogʉ, Jesú tojanu'cā, āpērārē cū tiropʉ miitiduticʉ niwī. Cū pʉ'to ejacā, cūrē sērītiña'cʉ niwī.

⁴¹ —ʒDe'ro yu'u weecā ʉasari? nicu niwī.

Caperi bajuno'tiḡu yu'ticʉ niwī:

—Wioḡu, yu'ure caperi bajucā ʉasa'a.

⁴² Jesú cūrē nicu niwī:

—Jau. Ī'agūsā'a. Mʉ'u yu'ure ējōpeopʉ. Tojo weegʉ yu'rʉono'toja'a, nicu niwī.

⁴³ Cū tojo nirī curata cū caperire ī'acʉ niwī. Be'ro Jesure sirutu, Ō'acūrē e'catise o'ocʉ niwī. Nipe'tirā cūrē tojo wa'acā ī'a'cārā quē'rā Ō'acūrē e'catise o'ocārā niwā.

19

Jesú Zaqueore ī'aboca'que ni'i

¹ Jesú caperi ī'atigʉre yu'rʉóca be'ro Jericópʉ sājāa yu'rʉwā'cācʉ niwī. ² Topʉ ni'cū peje cʉogʉ nicu niwī. Cū Zaqueo wāmetiḡu romano masā wioḡure wapaseebosari masā wioḡu nicu niwī. ³ Cū Jesure ī'asī'rīcʉ nimiwī. Cū u'mʉatigʉnacā nitjīagū, pājārā masā niyucā, ī'aticʉ niwī. ⁴ Tojo weegʉ Jesure ī'asī'rīḡū, cū yu'rʉatjopʉ omawā'cācʉ

niwĩ. Omawã'cã, ni'cũ yucũ sicómoro wãmeticjupũ mujãpejacũ niwĩ. ⁵ Jesú cũ docapũ yũ'ruagũ, cãrẽ ì'amorõ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Zaqueo, quero dijabatibaque'oya. Ni'cãcãrẽ mũ'u ya wi'ipũ tojánígũti, nicũ niwĩ.

⁶ Tojo weegũ Zaqueo sojaro me'rã dijati, Jesure e'catise me'rã põtêrígũ wa'acũ niwĩ. ⁷ Jesú tojo weesere ì'arã, nipe'tirã a'tiro ucjacãrã niwã:

—Jesú ni'cũ ña'arõ weesebũcũ ya wi'ipũ wa'ami, nicãrã niwã. ⁸ Be'ro cũ ya wi'ipũ Zaqueo wã'cãñũ'cã, marĩ wiogũre a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u wiogũ, tũ'oya. Pajasecũorãrẽ yũ'u cũosere deco me'rã dũcawaagũti. No'o yũ'u ãpêrãrẽ nisoose me'rã yajãca be'ro nicã, ba'paritisetiri narẽ yũ'u yaja'que nemorõ wiagũti, nicũ niwĩ.

⁹ Jesú tere tũ'ogũ, cãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Ni'cãcã me'rã mũ'u, mũ'u ya wi'icjãrã ña'arõ wee'quere yũ'ruono'o. Mũ'u quẽ'rã ãpêrã yũ'ure ãjõpeorã weronojõta Abrahã pãrãmerã nituriagũ ni'i. ¹⁰ Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ bajuduti'cãrã mũ'u weronojõ nirãrẽ a'ma, yũ'ruogũ a'tigũ weewũ, nicũ niwĩ.

Jesú masãrẽ niyeru kujiri me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 25.14-30)

¹¹ Jesú Zaqueore ucũcã, masã tũ'ocãrã niwã. Cũ Jerusalé pu'topũ nicã ì'arã, “Maata Jesú wiogũ sãjãgũsami”, wãcũcãrã nimiwã. ¹² Na tojo wãcũsere masígũ, ni'cã queose me'rã narẽ werecũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ cũ wiogũ sãjãti dũporo yoaro ape di'tapũ wa'a wa'asami. Cãrẽ wiogũ sórõca be'ropũ dajatojaasami tja. ¹³ Cũ wa'ase dũporo diez cãrẽ da'raco'terãrẽ pijiosami. Narẽ nãñũcũ niyeru pajiro wapatiri kujire o'osami. Ti kujire o'ogũ, a'tiro nisami: “Téé yũ'u dajari curapũ a'ti cuji me'rã apeyenojõ duu, dua wapata'aya”, nisami. ¹⁴ Wiogũ sãjãcũ ya di'tacjãrã waro pe'e cãrẽ uatisama. Tojo weerã ãpêrã masãrẽ a'tiro nidutio'osama. “Cãrẽ ãsã wiogũ sãjãrõuatisa'a”, nisama. ¹⁵ Na tojo nimicã, wiogũ sörõno'sami. Be'ro cũ ya di'tapũ dajatojatasami. Topũ tojatagũ, cũ niyeru kujiri o'o'cãrãrẽ pijiosami. “¿Niyeru no'ocã'rõ wapata'apari nãñũcũ?” ni masĩsĩ'rígũ tojo weesami. ¹⁶ Cũ tiropũ etamũ'tãgũ, a'tiro nisami: “Wiogũ, mũ'u o'óca cuji nemorõ apeye diez kujiri wapata'anemoapũ”, nisami. ¹⁷ Wiogũ cãrẽ yũ'tisami: “Añurõ weepã. Mũ'u da'raco'tegũ añugũ ni'i. Yũ'u cã'rõacã cũu'que me'rã mũ'u queoro weepã. Tojo weegũ mũ'urẽ diez macãrĩ wiogũ sörõgũti”, nisami. ¹⁸ Be'ro apĩ cũ tiropũ wa'asami tja: “Wiogũ, mũ'u niyeru o'óca cuji me'rã apeye ni'cãmocũse kujiri wapata'anemoapũ”, nisami. ¹⁹ Cũ quẽ'rãrẽ a'tiro yũ'tisami: “Mũ'urẽ ni'cãmocũse macãrĩ wiogũ sörõgũti”, nisami. ²⁰ Be'ro apĩ a'ti, cãrẽ nisami: “Wiogũ, mũ'u ya niyeru cuji a'ti cuji ni'i. Su'tiro casero me'rã oma nũrõcã'wũ. ²¹ Mũ'u tutuaro da'radutiri masũ niwũ. Tojo weegũ mũ'urẽ uiwũ. ãpêrã na da'rase me'rã wapata'awũ. Mũ'u otetimigũ, dũcatino'wũ”, nisami. ²² Tere tũ'ogũ, wiogũ cãrẽ nisami: “Mũ'u da'raco'teri masũ queoro weetiwũ. Mũ'u ucũse me'rã mũ'u ña'arõ wee'quere beseno'toja'a. Mũ'u yũ'u da'rase tutuasere masĩapã. Yũ'u ãpêrã da'rase wapa wapata'asere, yũ'u otetimigũ dũcatino'sere masĩapã. ²³ Masĩmigũ, to pũricãrẽ ¿de'ro weegũ yé niyerure niyeru nũrõrĩ wi'ipũ bũcũanemodutigũ cũutiati? Yũ'u mũ'u cũucã, dajagũ, ti wi'ipũ cũñarõ mujã'que me'rã ñe'boapã”, nisami. ²⁴ Be'ro topũ nirãrẽ a'tiro nisami: “Ni'cã cuji cũogũre ã'ma, apĩ diez cũogũ pe'ere o'oya”, nisami. ²⁵ Cũ tojo nicã, na a'tiro nisama: “Wiogũ, cũ diez kujiri cũotojami”, nisama. ²⁶ Tere tũ'ogũ, wiogũ “Mũsãrẽ weregũti. No'o peje cũogũre nemorõ o'ono'rõsa'a. Apĩ moogũ pe'ere cũ cũomi'queacãpũreta ã'mape'ocã'no'gũsami”, nisami. ²⁷ “Apeyema yũ'ure wiogũ sãjãcã uati'cãrãrẽ a'topũ miitia. Miiti, yũ'u ì'orõpũ wẽjẽña”, nisami, ni queose werecũ niwĩ Jesú. Tere nígũ, u'mũsepũ mujãca be'ro apaturi a'tigũ, masãrẽ besegũsa'a nígũ, tojo nicũ niwĩ.

Jesú Jerusalépu sãjãa'que ni'i
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Jesú queose me'rã masãrẽ wéréca be'ro Jerusalépu wa'acũ niwĩ. ²⁹ Topu wa'agu, Betfagé, Betania wãmetise macãrĩpu ejase duporo cũ bu'erã puarãrẽ a'tiro ni o'ócũ niwĩ. Te macãrĩ ãrũgũ Olivo wãmeticju tiropu nicaro niwũ.

³⁰ Cũ bu'erãrẽ nicũ niwĩ:

—Si macã marĩ põtëorõ nirĩ macãpu wa'aya. Topu ejarã, musã ni'cũ burro wĩ'magũ du'tenu'cõ'cure bocaekarãsa'a. Cũ ne ni'cãti pesano'ña marĩgũ nigũsami. Cũrẽ pãa, miitia. ³¹ No'o ni'cũ musãrẽ “¿De'ro weerã pãati?” nicã, “Ûsã wioгу uami”, niña, nicũ niwĩ.

³² Na cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Topu ejarã, cũ ni'caronojõta wa'acaro niwũ.

³³ Na cũ burrore pãarĩ cura cũ wiorã narẽ sãritiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã cũrẽ pãati? nicãrã niwã.

³⁴ Na yu'ticãrã niwã:

—Ûsã wioгу uami, nicãrã niwã.

³⁵ Be'ro cũrẽ Jesú tiro miacãrã niwã. Burro bu'ipure na ye su'ti bu'icjasere tuweep-eocãrã niwã. Tojo wéca be'ro Jesure cũ bu'ipũ miipeocãrã niwã. ³⁶ Jesú cũ pesawã'cãrĩ cura masã cũrẽ ëjõpeorã, na ye su'ti bu'icjasere ma'apũ sãeocũcãrã niwã. ³⁷ Jesú ãrũgũ Olivo wãmeticju tiropu dijari cura a'tiro weecãrã niwã. Nipe'tirã cũ bu'esere siruturã, e'catise me'rã caricũnu'cãcãrã niwã. Jesú wee'ocã'ĩ'a'quere wãcũrã, Õ'acũrẽ e'catipeorã, caricũcãrã niwã. ³⁸ A'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ o'ócũ marĩ wioгуare añurõ wa'ato. Ë'musepũre e'catise niyu'ruato. Nipe'tirã Õ'acũrẽ “Añubutiami” ni e'catise o'oato, nicãrã niwã.

³⁹ Na caricũcã tu'orã, ni'cãrẽrã fariseo masã topu nirã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, ã'rã mu'urẽ siruturãrẽ di'tamarĩdutiya, nicãrã niwã.

⁴⁰ Na tojo nicã, Jesú yu'ticũ niwĩ:

—Na di'tamarĩcãma, Õ'acũ yu'ure e'catise o'odutigũ a'te ãtäperire caricũcã weebosami, nicũ niwĩ.

⁴¹ Jesú Jerusalé tiropu ejagu, ti macãrẽ ã'agũ, uticũ niwĩ. ⁴² A'tiro nicũ niwĩ:

—Jerusalécjãrã, Õ'acũ musãrẽ yu'ruosĩ'rĩmiami. Cã'rõ ni'cãcãrẽ cũ yu'ruosere tu'omasĩcã, añuboapã. Musã pe'e yu'ure uawe'e. Tojo weerã yu'ruono'some. Musã yu'ruono'bo'quere du'utoja'a. ⁴³ Be'ro pi'etise numũrĩ a'tirosa'a. Te numũrĩrẽ musãrẽ ã'atu'tirã a'ti macãcãrãrẽ wijadutitirã ni'cã sã'rĩrõjo weebi'ato'orãsama. Na be'toanu'cã, nipe'tise pã'rẽrĩpu cã'mota'arãsama. ⁴⁴ Nipe'tise musã yere cõ'adijope'orãsama. Musãrẽ, musã põ'rãrẽ wëjẽpe'orãsama. A'ti macã cjase wi'seri mutõdijono'rõsa'a. Yu'ũ Õ'acũ macũ musãrẽ yu'ruogu a'ticã uatiwũ. Te ye bu'iri tojo wa'arosa'a, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jesú Jerusalépu ejagu, Õ'acũ wi'ipũ sãjãacu niwĩ. Topu Õ'acũrẽ ãjũamorõpeoatjere duarãrẽ cõ'awĩrõcũ niwĩ. ⁴⁶ Narẽ cõ'awĩrõgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i ‘Ñubueri wi'i ni'i’, nino'ca wi'i ni'i.” Musã pe'e queoro weetiapã. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã weepã, nicũ niwĩ Jesú.

⁴⁷ Nipe'tise numũrĩ Jesú masãrẽ Õ'acũ wi'ipũ bu'ecu niwĩ. Cũ tojo weecã, pa'ia wiorã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã, ti macã wiorã quẽ'rã “Cũrẽ ¿de'ro wee wëjẽrõuati?” nicãrã niwã. ⁴⁸ Masã Jesú weresere tu'otu'sayu'ruacãrã niwã. Tojo weerã wiorã pe'e cũrẽ de'ro weemasĩticãrã niwã. Masã ãsã me'rã uabosama nĩrã, wëjẽmasĩticãrã niwã.

20

Jesure “¿Noa dutiro me'rã weesetiti?” ni'que ni'i

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Ape numu Jesú Ō'acū wi'ipū masārē bu'égū, cū masārē yu'rūose quetire werecu niwī. Topu pa'ia wiorā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā bucurā me'rā Jesú tiro wa'acārā niwā. ² Cūrē sērītiña'cārā niwā:

—Wereya. ¿De'ronojō dutise me'rā mu'u weesere tojo weeti? ¿Noa mu'urē tojo weedutigū dutise o'oati? nicārā niwā.

³ Tojo nicā tu'ogū, Jesú narē nicū niwī:

—Yu'u quē'rā musārē sērītiña'megūti. Yu'tiapa. ⁴ ¿Noa Juārē wāmeyedutigū o'ópari? ¿Ō'acū o masā o'ópari? nicū niwī.

⁵ Cū tojo nicā tu'orā, na se'saro a'merī ucūcārā niwā:

—¿De'ro marī yu'tirāsari? Marī “Ō'acū o'ócū niwī” nicāma, “To pūrīcārē ¿de'ro weerā Juārē ējōpeotiri?” nigūsami. ⁶ Marī “Masā cūrē o'ócārā niwā” nicā quē'rārē, nipe'tirā masā marīrē ūtāperi me'rā doquewējērāsama. Na a'tiro ējōpeoma. “Juā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masū niwī”, ni ējōpeoma, nicārā niwā.

⁷ Tojo weerā a'tiro yu'ticārā niwā:

—Masītisa'a. Noa Juārē wāmeyedutigū o'óro o'ópā, nicārā niwā. ⁸ Tojo nicā tu'ogū, Jesú narē nicū niwī:

—Yu'u quē'rā musārē “A'te dutiro me'rā a'tere tojo wee'e”, ni werewe'e, nicū niwī.

Da'raco'terā queoro weeti'que ni'i

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Be'ro Jesú masārē a'tiro queose o'ocū niwī:

—Ni'cū masū cū ya di'tapu u'se otesami. Tu'ajanu'cō, āpērārē ti wesere co'tedutigū cūusami. Narē cū ya di'tare da'rase wapa “Tocārō yu'ure u'se wiapa”, niwā'cāsami. Be'ro ape di'tapu yoacā nigū wa'asami. ¹⁰ U'se ducaturitero nirī cura ni'cū cūrē da'raco'tegure u'se nirōpu ī'adutigū o'ósami. Cūrē o'ógū, “Yé di'ta da'rarārē yé u'sere sērīgū wa'aya”, nisami. Cū topu ejacā, ti wese da'rarā cūrē ñe'e, paasama. Ne cārō o'otimirā, cūrē o'ótōrōsama. ¹¹ Be'ro ti wese wiogu apī cūrē da'raco'tegure o'ósami tja. Cū quē'rārē ña'arō bujicā'a, uputu paa, ñe'enojō marīgū tojaticā weesama. ¹² Be'ro ti wese wiogu apīrē o'ónemosami tja. Da'raco'terā cū quē'rārē mejārōta weesama. Cūrē cāmida're, ti wese sumutopu cō'acā'sama.

¹³ »Be'ro majā ti wese wiogu “¿De'ro weegusari yu'u?” nisami. “Yu'u macū uputu maigūrē o'óguti. Apetero weerā cūrē wiopesase me'rā ī'abosama”, nimisami. ¹⁴ Wiogu macū topu etacā ī'arā, na a'merī nisama: “Á'rīta nimi be'ropu a'ti wesere ñe'eacju. Ma, cūrē wējērā. Be'ro a'ti wese marī ya wese tojarosa'a”, nisama. ¹⁵ Tojo weerā cūrē ñe'e, ti wese sumutopu miaa, cūrē wējēcō'asama, ni werecu niwī Jesú.

Be'ro Jesú masārē sērītiña'cū niwī:

—To pūrīcārē ti wese wiogu ¿de'ro weegusari narē? ¹⁶ A'tiro weegusami. Cū a'ti, cū ye di'ta da'rarārē wējēcō'ape'ogusami. Be'ro āpērārē ti di'tare o'ogusami, nicū niwī.

Jesú tojo nicā tu'orā, a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū tojo wa'asere cā'mota'ato, nicārā niwā.

¹⁷ Be'ro Jesú narē ī'a, nicū niwī:

—To pūrīcārē ¿de'ro nisī'rīrō weeti Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nise? A'tiro ni'i:

Ūtā pjīrī me'rā wi' yeeri masā ni'cā pjī na uatica pjīrē cō'arāsama.

Na cō'āca pjī me'rā āpērā pe'e añurō tutuari wi' yeenu'cāmujāsama, niwā.

¹⁸ No'o tiga bu'ipū burupejagunojō mutōdijono'gūsami. No'o tiga pe'e cū bu'ipū doquepejacāma, añuse po'capū wa'agusami, nicū niwī. Tojo nígū, cūrē uatirā be'ropū bu'iri da'reno'rāsama nígū, tojo nicū niwī.

Jesure bu'iri bocasī'rīrā weesoose me'rā na sērītiña'que ni'i

(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.13-17)

¹⁹ Pa'ia wiorā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā cū tojo nirī curata Jesure ñe'esī'rīcārā nimiwā. Te queose me'rā Jesú ūsārēta ucūgū weesami nīrā, tu'omasīcārā niwā. Tojo weerā cūrē ñe'esī'rīmirā, masārē uirā, weemasīticārā niwā. ²⁰ Āpērā ī'adu'tiri masārē

nisoodutio'ocārā niwā. Na Jesure mejēcā nicā tu'osī'rīcārā niwā. “Te me'ra 'Bu'iri cuomi' ni, wiogupure weresāta basiorosa'a”, nicārā niwā. Wiogu Jesure bu'iri da'reri wi'ipu sōrōcā narā, tojo weecārā nimiwā. Añurā, diacjū ucūrā weronojō nisoocārā niwā. ²¹ Tojo weerā Jesú tiro wa'a, sērītiña'cārā niwā:

—Masārē bu'egu, mu'u diacjū ucūsere ūsā masī'i. Masārē diacjū cjasere bu'e'e. Āpērā “Wiorā nima” nirō marīrō nipe'tirārē ni'cārōnojō ī'a'a. Ō'acū ye cjasere diacjū bu'eme'rīcā'a. ²² Ūsārē wereya. Romano masā wiogure cū niyeru wapaseesere wapayecā, marīrē dutise ŷañuti, o ña'a nitine? ni sērītiña'cārā niwā.

²³ Jesú pe'e na ña'arō weesī'rīse me'ra sērītiña'cā ī'amasīcā'cu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī:

²⁴ —Ni'cā cuji niyeru cuji miitia. ŷNoa queose, noa wāme wā'ñati? nicu niwī.

Na a'tiro yu'ticārā niwā:

—César, romano masā wiogu queose, cū wāme wā'ña'a, nicārā niwā.

²⁵ Tojo nicā tu'ogu, Jesú narē yu'ticu niwī:

—To pūrīcārē romano masā wiogu wapayedutisenojōrē cūrē o'oya. Ō'acū ye pe'ema cūrē o'oya. Cū weedutisere weeya, nicu niwī.

²⁶ Jesure masā tu'oropu mejēcā ucūcā weemasīticārā niwā. Cū pe'e cū ucūse me'ra, cū yu'tise me'ra mejō ī'amarīamujācā weecu niwī. Masā cū tojo weecā, di'tamarīamujācārā niwā.

Masā wérīca be'ro masāsere Jesure sērītiña'que ni'i

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Be'ro āpērā pa'ia saduceo masā Jesú tiro wa'acārā niwā. Na “Wērī'cārā masāsosome”, ni ējōpeosama. Tojo weerā Jesure a'tiro nicārā niwā:

²⁸ —Masārē bu'egu, Moisé a'tiro dutise cūucu niwī: “Ni'cū numotigu pō'rātītimīgū wērīcā, cū acabiji cū numo ni'core nuorēato. Be'ro cū co me'ra ne waro pō'rātīmū'tāgūrē cū ma'mi wērī'cure pō'rātībosato”, nicu niwī Moisé. ²⁹ Ni'cū pō'rā sietere tojota wa'acaro niwū. Masā ma'mi numoti, pō'rātītimīgū wērīa wa'acu niwī. ³⁰ Be'rocjū quē'rā co wapewiore nuorēcu niwī. Cū quē'rā pō'rā marīgū mejārōta boadijacu niwī. ³¹ Tojo wa'acā ī'agū, na be'rocjū nuorēcu niwī tja. Cū quē'rā pō'rātītimīgū wērīa wa'acu niwī. Nipe'tirā cū be'rocjārā quē'rā tojo dia'cū nuorē, pō'rātītimirā wērīdijape'tia wa'acārā niwā. ³² Be'ro majā na numo quē'rā wērīa wa'aco niwō. ³³ To pūrīcārē wērī'cārā masācā, ŷni'ī numo waro tojabutiagosari? Na nipe'tirāpūta core numoticārā niwā, nicārā niwā.

³⁴ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú narē yu'ticu niwī:

—A'ti umucopure umua, numia numoti, marāpūtima. Ape turipu tojo weesetitima.

³⁵ Ña'arō wee'quere acobojono'cārā, wérīca be'ro masā'cārā u'mūsepu numoti, marāpūtisome. ³⁶ Na wérīca be'ro masā'cārā nitjārā, Ō'acū pō'rā nima. Tojo nicā Ō'acūrē wereco'terā u'mūsepu nirā weronojō nirāsama. Tojo weerā wērīsome majā. ³⁷ Moisépūta a'te cjasere ojacu niwī. Ō'acū yucūsi, ŷjūrī sitipu cūrē wērī'cārā masāsere ī'ocu niwī. Topure Ō'acū a'tiro nicu niwī: “Yu'u Ō'acū ni'i. Mu'u ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu ni'i”, nicu niwī. Tojo nīgū, “Na yu'u tiropu catima” nīgū, tojo nicu niwī. ³⁸ Ō'acū catirā wiogu nimi. Wērībajuduti'cārā marīma. Cūma nipe'tirā catinu'cūpe'ticā'ma, nicu niwī.

³⁹ Cū tojo nicā tu'orā, ni'cārērā Moisé oja'quere bu'eri masā Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Masārē bu'egu, mu'u diacjū waro ucū'u, nicārā niwā.

⁴⁰ Be'ro cūrē apeye sērītiña'sī'rīrā, ui nicārā niwā.

Jesú masārē “Cristo na nīgū ŷnoa macū niti?” ni sērītiña'que ni'i

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Jesú masārē nicu niwī:

—ŷDe'ro weerātīrā masā Cristo Ō'acū bese'cure “Davi pārāmi nimi”, niti? ⁴² Davita Salmo wāmetiri pūrīpu a'tiro ojacu niwī:

Ō'acū u'mūsepu nīgū cū macūrē, yu'ure yu'rūoacjūre a'tiro nicu niwī:

“Yũ'u tiro wiogũ dujiri cūmurõpũ dujigũsa'a.

⁴³ Mũ'u to dujicã, mũ'arẽ ì'atu'timi'cãrãrẽ docaque'acã weegũti”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojacũ niwĩ Davi.

⁴⁴ Davi basuta Õ'acũ bese'cũ Cristore “Yũ'u wiogũ nimi”, nicũ niwĩ. Tojo weegũ cã pãrãmi se'saro nirõnojõ o'ogũ, cũ wiogũ nicũ niwĩ, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'ti'que ni'i

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Nipe'tirã masã tũ'orõpũ Jesú cã bu'erãrẽ a'tiro ni werecũ niwĩ:

⁴⁶ —Mũsã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tũ'omasĩña. Masã ì'ato nírã su'ti yoase paca me'rã sãña, ñubuesijatũ'sama. Tojo nicã macã decõpũ wiopesase me'rã añuduticã uasama. Na nerẽse wi'seripũ wiorã na dujiwũase cūmurĩpũ dujisĩ'rĩsama. Na ba'awũarõpũ quẽ'rãrẽ mejãrõta nisĩ'rĩsama. ⁴⁷ Wapewia numia ye wi'serire ã'masama. Na ña'arõ wee'quere wãcũdūtĩtirã yoacã ñubuetã'sasama. Náta ãpẽrã yũ'rũoro bu'iri da'reyũ'rũnũ'cãno'rãsama, nicũ niwĩ Jesú.

21

Wapewio pajasecũogo Õ'acũrẽ o'o'que ni'i

(Mr 12.41-44)

¹ Jesú Õ'acũ wi'ipũ nígũ, niyeru o'orã sãawũase acaripũ pajiro niyeru cũorãrẽ sãacã ì'acũ niwĩ. ² Tojo nicã ni'cõ wapewio pajasecũogore ni'cã acarõpũ pũa cuji niyeru wapamarĩse cujĩrĩre sãacã ì'acũ niwĩ. ³ Tere ì'agũ, Jesú a'tiro nicũ niwĩ:

—Diacjũta mũsãrẽ weregũti. Õ'acũ ì'orõpũ a'tigo wapewio pajasecũogo nipe'tirã yũ'rũoro o'oyũ'rũnũ'cãmo. ⁴ ãpẽrã pe'e narẽ dũ'sasere o'oma. Co pe'e pajasecũogo nimigõ, co cũomi'que, co ba'acatibo'queacãrẽ o'ope'ocã'mo, nicũ niwĩ.

Jesú “Õ'acũ wi'i cõ'ano'rõsa'a” ní'que ni'i

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Ni'cãrẽrã cũ bu'erã Jesure Õ'acũ wi'i cjasere ucũcãrã niwã.

—A'ti wi'i ãtãpaga paca añuse me'rã wéeca wi'i añubutiari wi'i ni'i, nicãrã niwã. Tojo nicã ti wi'ipũ cjase ma'masu'ase masã o'o'quere ucũcãrã niwã.

Jesú tojo nisere tũ'ogũ, a'tiro nicũ niwĩ:

⁶ —Mũsã a'to ì'ase mũtõdijono'rõsa'a. Ne ni'cã ãtãgã apega bu'ipũ yeeturiamũjã'que tojasome, nicũ niwĩ.

A'ti mũmũco pe'tise dũporo Jesú a'tiro wa'arosa'a ní'que ni'i

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Be'ro cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ûsãrẽ bu'egũ, ¿de'ro nicã mũ'u ní'que wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã ì'ogũsari a'te tojo wa'atjere? nicãrã niwã.

⁸ Jesú narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—ãpẽrã mũsãrẽ nisoori nírã, tũ'omasĩña. Pãjãrã “Yũ'u Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cũ Cristo ni'i”, nirãsama. Tojo nicã “Jesucristo cũ a'tiatji mũmũ nitoja'a”, nirãsama. Na tojo nicã, tũ'oticã'ña. ⁹ Mũsã a'mewẽjẽse quetire tũ'orã, ucuaticã'ña. A'teta wa'amũ'tãrõsa'a. Tojo nimirõ, a'ti mũmũco pe'tiatjo dũ'sa'a yujupũ.

¹⁰ Be'ro narẽ ninemocũ niwĩ:

—Ni'cã curuacjãrã ape curuacjãrã me'rã a'mequẽrãsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjãrã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrãsama. ¹¹ Peje apesepũre upũtu di'ta narãsãse wa'arosa'a. Tojo nicã ujaboase, dutitise wa'arosa'a. Û'mũsepũre wiose paca bajarosa'a.

¹² »A'te tojo wa'ase dũporo ãpẽrã mũsãrẽ bu'iri ñe'erãsama. Ña'arõ weerãsama. Mũsãrẽ mũsã nerẽse wi'seripũ beserãsama. Bese, bu'iri sõrõrãsama. Yũ'ure ãjõpeose bu'iri wiorã tiropũ mũsãrẽ miarãsama. ¹³ Na tojo weecã mũsã, yé cjasere wererãsa'a.

¹⁴ “Wiorãrẽ a'tiro nirãti”, ni wãcũque'tiyuticã'ña. ¹⁵ Yũ'u pe'e mũsãrẽ ucũmasĩatjere o'ogũti. Mũsãrẽ ì'atu'tirã ne ni'cũ põtẽosome. Na “Tojo niwe'e”, ni ye'sumasĩsome.

¹⁶ Musã pacusummaputa musãrê wiorãpũre weresãrãsama. Musã ni'cũ pô'rã nimirã, musã acawererã quẽ'rã, musã me'rãcjãrã mejãrõta weerãsama. Musã ni'cãrẽrãrê wẽjẽrãsama. ¹⁷ Yũ'ure êjõpeose bu'iri nipe'tirocjãrã musãrê i'atu'tirãsama. ¹⁸ Tojo weemicã, musãrê ne mejẽcã wa'ama'asome. ¹⁹ Yũ'ure êjõpeodu'tirã, yũ'rũwetirãsa'a. Yũ'u pacu tiropũ catinu'cũrãsa'a.

²⁰ »Musã Jerusalêrê surara ti macã sumuto be'toanũ'cãcã i'arã, masĩña. “Ti macã maata cõ'ano'rõsa'a”, niña. ²¹ Tojo wa'acã i'arã, Judea di'tapũ nirã ãrũpagũpũ du'tiaya. Macãpũ nirã aperopũ wa'aya. No'o weseripũ nirã macãpũre majãmitojatiticã'ña. ²² Te nũmũrĩ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'caronojõta wa'arõsa'a. Bu'iri da'rese nũmũrĩ nirõsa'a. ²³ Tojo wa'ase nũmũrĩ numia nijipacosãnumiarẽ, tojo nicã pô'rã mi'rĩrã cũorãrê bũjaweose nũmũrĩ nirõsa'a. Na ãmũnarõ wa'amasĩsome. A'ti di'tapũre upũtu pi'etise nirõsa'a. Õ'acũ masãrê upũtu waro bu'iri da'regũsami. ²⁴ Æpẽrã a'mewẽjẽrõpũ wẽjẽno'rãsama. Æpẽrãrê nipe'tiro di'tapũ bu'iri ñe'e miarãsama. Ape di'tacjãrã judío masã nitirã Jerusalêrê mutõdijorãsama. Mutõdijo, ti macã wiorã sãjãrãsama. Õ'acũ judío masã nitirãrê “Tocã'rõ tojo weerãsama” ní'caro ejatuaro tojo weerãsama, nicũ niwĩ Jesú.

Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ¿de'ro wee a'tigũsari? nise ni'i

(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Jesú cã bu'erãrê a'tiro ninemocũ niwĩ:

—A'ti ãmũco pe'tiati dũporo mujĩpũ ãmũcocjãrê, ñamicjãrê, ñocõarê peje mejẽcã bajuse wa'arõsa'a. A'ti di'tapũre nipe'tise di'tacjãrã dia pajiri maa bũsũse, pã'cõrĩrê tũ'orã, ¿ñe'enojõ nisari? nĩrã, ãcũarãsama. ²⁶ Masã a'ti di'tapũre wa'atjere wãcũrã, upũtu uirã, tũ'omasĩse pe'tirãsama. Nipe'tirã ã'mũarõpũ nirã narãsãcã weeno'rãsama. ²⁷ Tojo wa'ari cura yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ o'mecururipũ tutuaro me'rã asistedijaticã, masã i'arãsama. ²⁸ Te peje wa'anũ'cãrĩ curare wãcũtutua e'catiya. Æ'mũarõpũ i'amorõrã weronojõ co'teya. Maata musã yũ'rũono'rãsa'a, nicũ niwĩ Jesú.

²⁹⁻³⁰ Apeye queose o'onemocũ niwĩ tja:

—Otese higueraũ wãmeticjũ o no'o nicjũ yucũgũ pũrĩ ñasãwĩjicã, “Cũ'ma dũporo ni'i”, nisa'a. ³¹ A'te weronojõ yũ'u todũporo ní'que peje wa'acã, “Cã'rõacã Jesú a'ti di'ta wiogũ sãjãtjo dũ'sasa'a”, nirãsa'a.

³² »Diacjũ musãrê weregũti. A'te peje tojo wa'ari curare nirã wẽrĩsome. Tojo wa'asere i'ape'ocã'rãsama. ³³ A'ti ãmũco, a'ti di'ta pe'tidijarõsa'a. Yũ'u ucũse, yũ'u bu'ese pũrĩcã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yũ'u ní'que queoro wa'arõsa'a.

³⁴ »Yũ'u a'tiatjĩ nũmũrê musã ne masĩtisa'a. Tojo weerã musã basu añurõ co'teya. Ña'arõ weesere weepori nĩrã, weeticã'ña. Que'aticã'ña. A'ti ãmũco cjasere wãcũque'titicã'ña. Tojo weerã musã wãcũña marĩrõ yũ'u a'tiati nũmũ nicã, ña'arã bocaejapejano'some. ³⁵ Wa'icũrãrê wãcũña marĩrõ sã'rĩsãa bi'anũ'cõrõ weronojõ musãrê wa'aticã'to. Ti nũmũrê nipe'tirã nipe'tirocjãrã tõ'orãsama. Tojo weerã tũ'omasĩña. ³⁶ Musã añurõ apoyuya. Te pi'etiatje ãsãrê yũ'rũweticã weeya nĩrã, ñubuenũ'cũcã'ña. Tojo nicã yũ'u Õ'acũ macũ tiropũ uiro marĩrõ põtẽrĩajã ñubueya, nicũ niwĩ Jesú.

³⁷ Jesú ãmũcorinũcũ Õ'acũ wi'ipũ bu'emũjãcũ niwĩ. Ñami êjãcã pe'ere ãrũgũ Olivo wãmeticjũpũ nibo'reamũjãcũ niwĩ. ³⁸ Masã nipe'tirã Õ'acũ wi'ipũ bo'reacãcure cã bu'esere tũ'orã wa'amũjãcãrã niwã.

22

Jesure ñe'erãtirã na apoyu'que ni'i

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

¹ Cã'rõ Pascua bosenuũmũ wa'atjo dũ'sacaro niwũ. Ti bosenuũmũrê pã bũcũase me'rã morẽti'quere ba'acãrã niwã. Ti bosenuũmũ judío masã na ñecũsumũna Egiptopũ ní'cãrã wija'quere wãcũrĩ bosenuũmũ nicaro niwũ. ² Titare pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri

masã “¿De'ro wee Jesure wějērõuamitito?” nicãrã niwã. Tojo nimirã, masãrẽ ui nicãrã niwã.

³ Na tojo nícatere Juda na “Iscariote” nino'gũpũre wãtĩ sãjãacu niwĩ. Cũ doce Jesú bu'erã me'rãcjũ nicu nimiwĩ. ⁴ Juda pa'ia wiorã, tojo nicã Õ'acũ wi'i co'terã wiorã tiropũ wa'acu niwĩ. Na tiropũ ejagu, Jesure o'oaťe cjasere ucũcu niwĩ. ⁵ Cũ tojo nisere tu'orã, upũtu e'caticãrã niwã.

—Mu'u tojo weecã, niyeru wapayerãti, nicãrã niwã. ⁶ Cũ “Jaũ, cũrẽ musãrẽ i'ogũti”, nicu niwĩ. Be'ro, “¿De'ro nicã yu'ũre Jesure wiorãpũre masã marĩrĩ cura o'oroũamitito?” ni wãcũcu niwĩ.

Jesú cũ bu'erã me'rã cũ ba'atũo'que ni'i
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Be'ro masã na pã bucuase me'rã morẽti'quere ba'ari bosenuũu nicaro niwũ. Ti nuũu nicã, ni'cũ oveja wi'magũrẽ na Pascua bosenuũu ba'acjũre wějẽsama. ⁸ Titare Jesú Pedro, Juãrẽ a'tiro ni o'ócũ niwĩ:

—Marĩ Pascua bosenuũu ba'atjere apoyurã wa'aya, nicu niwĩ.

⁹ Na cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿No'opũ ãsã apoyucã uasari? nicãrã niwã.

¹⁰ Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã macãpũ wa'aya. Topũ sãjãarã, ni'cũ masũ acoga tuupeogũre bocaiejapejarãsa'a. Cũrẽ sirutu, cũ no'o wa'aro sãjããa. ¹¹ Ti wi'i wiogũre niña: “Ûsãrẽ bu'egũ a'tiro niami: ‘¿No'opũ nisari yu'u bu'erã me'rã Pascua bosenuũu ba'atji tucũ?’ niami”, niña. ¹² Musã tojo nicã, u'muarõca tucũ apoyũca tucũjopũre i'ogũsami. Topũ marĩ ba'atjere apoyuya, nicu niwĩ.

¹³ Be'ro Pedro, Juã macãpũ wa'acãrã niwã. Jesú narẽ ní'caronojõta nipe'tisere bocacãrã niwã. Topũ na ba'atjere apoyucãrã niwã.

¹⁴ Be'ro Jesú cũ besecũú'cãrã me'rã ba'arãtirã ejanujãcãrã niwã. ¹⁵ Na dujipe'tica be'ro Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u musã me'rã a'te Pascua ba'asere yu'u wẽrĩse duporo upũtu ba'atũosi'rĩi.

¹⁶ Musãrẽ ni'cãrõacã a'tiro nigũti. Ne apaturi a'tiro weenemosome. Weegusa'a tja nipe'tise yu'u wiogu sãjãtu'ajaca be'ropũ, nicu niwĩ.

¹⁷ Tojo níca be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, cũ pacũ Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Be'ro cũ bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Sĩ'rĩña. A'merĩ dũcawaa, sĩ'rĩña. ¹⁸ Musãrẽ nigũti. A'te u'sedũcaco vino ni'cãrõacã marĩ sĩ'rĩrã weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacũ yu'ũre wiogu sõrõca be'ro musã me'rã apaturi ma'ma vinorẽ sĩ'rĩnemogũsa'a tja, nicu niwĩ.

¹⁹ Be'ro pãgãrẽ mii, Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, dũcawaa, cũ bu'erãrẽ o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—A'te yu'u upũ ni'i. Musã ye niatjere wẽrĩbosaguti. A'tiro yu'u ni'cãrõacã wee'caronojõ weenu'cũcã'ña. Tere wéerã, yu'u musãrẽ wẽrĩbosasere wãcũña, nicu niwĩ.

²⁰ Na ba'ãca be'ro sĩ'rĩrĩ pa me'rã quẽ'rãrẽ mejãrõta weecu niwĩ. Cũ bu'erãrẽ tiagũ, a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti pa, yé dí me'rã Õ'acũ masãrẽ apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cũugũsami. Yu'u wẽrĩgũ, dí o'mabũrose me'rã musã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosaguti.

²¹ »Tojo nimicã, yu'ũre wiorãpũre o'oaťe yu'u me'rã a'to dujimi. ²² Cũ yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre o'ocã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ nírdõnojõta wa'aro wee'e. Tojo wa'amirõ, yu'ũre wiorãpũre o'ogũma ña'abutiario wa'arosa'a, nicu niwĩ.

²³ Tojo nicã tu'orã, cũ bu'erã na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Noa nisariba cũrẽ wiorãpũre tojo weeacjũ? nicãrã niwã.

Jesú bu'erã “¿Ni'inojõ apẽrã yu'ũoro niyu'rũnũ'cãgũsari?” ní'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú bu'erã upũtu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Marĩ wa'terore ¿noa nirõsariba marĩ yu'ũoro niacjũ? nicãrã niwã. ²⁵ Tere tu'ogu, Jesú narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti nucūcārē dutirā ti di'tare miiwapa wa'asama. Ti di'tacjārā na dutino'rā pe'ere “Masārē weetamurā nima”, nisama. ²⁶ Mūsā na wiorā weronojō weeticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Āpērā yu'ruoro niyu'rūnu'cāgū, mejō nigū weronojō weeya. Āpērārē dutigū dutino'gū weronojō weeya. ²⁷ Mūsā tu'oña'cā, ĵni'inojō pe'e apī yu'ruoro niyu'rūnu'cāsari? ĴBa'adujigū o cūrē ba'ase ecagu pe'e? Ba'adujigū pe'e apī yu'ruoro niyu'rūnu'cāmi. Yu'u pūrīcā mūsā wa'teropu nīgū, mūsā dutino'gū weronojō ni'i.

²⁸ »Mūsā yu'u me'rā ninu'cūcā'wū. Yu'ure mejēcā wa'acā, mūsā quē'rā tu'oña'tamuwū. ²⁹ Tojo weegu yu'u quē'rā yu'u pacu yu'ure o'o'caronojōta mūsārē mūsā dutiatjere o'oguti. ³⁰ A'tiro wéerā, mūsā yu'u wiogu nirōpu ba'a, sī'rīdujirāsa'a. Tojo weerā āpērā doce cururi Israe cururicjārārē dutirāsa'a, nicu niwī.

Jesú Pedrorē “Mu'u yu'ure ‘Masīwe'e’ nigūsa'a” ní'que ni'i
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Marī wiogu Jesú cū bu'erārē a'tiro nicu niwī:

—Simó, tu'oya. Wātī mūsārē ĵno'ocā'rō wācūtutuamitina? nīgū, Ō'acūrē sērīcu niami. Ní'cū masū trigo perire su'awee, te caserire cō'arō weronojō mūsā ějōpeosere du'uatō nīgū dojoresī'rīmi. ³² Cū tojo weecā ĩ'agū, yu'u pe'e ějōpeodu'ubutiaticā'to nīgū, Ō'acūrē mu'arē sērībosapu. Be'ro mu'u apaturi ějōpeogu tja, mu'u acawerērā yu'ure ějōpeorārē wācūtutuacā weeya, nicu niwī.

³³ Cū tojo nicā tu'ogu, Pedro yu'ticu niwī:

—Yu'u wiogu, yu'u quē'rā mu'arē bu'iri da'reri wi'ipu miacā, wa'aguti. Mu'u wērīcā quē'rārē, wērīmasī'i, nicu niwī.

³⁴ Jesú cūrē nicu niwī:

—Pedro, mu'arē a'tiro nigūti. Ní'cācā ñami cārē'quē uuati dūporo i'tiati yu'ure “Cūrē masīwe'e,” nigūsa'a, nicu niwī.

Jesú wērīati dūporo cū bu'erārē were'que ni'i

³⁵ Be'ro Jesú a'tiro sērītiña'cu niwī:

—Mūsārē yu'u ajuri moorā, niyeru sāarō moorā, sapatu moorā o'ócaterore ĵapeyenojō dū'sari? nicu niwī.

Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ne dū'satiwū, nicārā niwā.

³⁶ Be'ro narē nicu niwī:

—Ní'cārōcāma a'tiro weeya. No'o ajuro cūogu miaña. Niyeru sāarō quē'rārē miaña. No'o dí'pjī moogū pūrīcā cū yaro su'tiro bu'icjārōrē dua, di'pjīrē duuya. ³⁷ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu yu'ure ojayu'que queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'caro niwū: “‘Cū quē'rā ña'agū weronojō ña'arā wa'teropure ña'agū nimi’, nino'gūsami”, niwū. Nipe'tise yu'ure oja'que queoro wa'arota wee'e, nicu niwī.

³⁸ Tojo nicā tu'orā, cū bu'erā cūrē nicārā niwā:

—Wiogu, ũsā pua di'pjī cūo'o.

Cū narē yu'ticu niwī:

—Añurōsa'a, nicu niwī.

Jesú Getsemaní wāmetiropu cū pacure ñubue'que ni'i
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Be'ro Jesú cū ba'adujica tucūpūre wijaa wa'acu niwī. Wijaa, cū weesetironojōpuma Olivo wāmeticju ũrūgūpu wa'acu niwī. Cū bu'erā cūrē sirutucārā niwā. ⁴⁰ Topu etagu, cū bu'erārē nicu niwī:

—Wātī mūsārē niquesāticā'to nírā Ō'acūrē sērīña, nicu niwī.

⁴¹ Be'ro Jesú na dūporo yoacureropu wa'acu niwī. Topu ñubuegatigū ejaque'acu niwī.

⁴² Ñubuegu, a'tiro nicu niwī:

—Pacu, mu'u nacā, yu'ure a'te ña'arō yu'ruatje wa'aticā'to. Yu'u tojo nimicā, yu'u uaro weeticā'ña. Mu'u uaro pe'e wa'ato, nicu niwī.

⁴³ Be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu ɯ'musecjũ cũ tiropu bajuacu niwĩ. Bajua, cũrẽ wãcũtutuacã weecu niwĩ. ⁴⁴ Cũ ña'arõ ejeripõ'rãtigu nemorõ tutuaro ñubuemajãcu niwĩ. Cũ asituuase pacase díperi paca weronojõ acosurudijacaro niwũ.

⁴⁵ Cũ ñubueca be'ro wã'cãnu'cã, cũ bu'erã tiropu wa'acu niwĩ. Na bujaweti'cãrã niyucã, cãrĩ'cãrãpũre bocaajacu niwĩ. ⁴⁶ Narẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ cãrĩti? Wã'cãnu'cãña. Wãtĩ musãrẽ niqesãticã'to nĩrã Õ'acũrẽ sãrĩña, nicu niwĩ.

Jesure ñe'ewã'cã'que ni'i

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú cũ bu'erãrẽ ucũrĩ cura pãjãrã masã cũ tiropu etacãrã niwã. Juda Jesú bu'erã doce me'rãcjũ ní'cu na duporo ɯ'mutãwã'cãcu niwĩ. Jesú tirocure wa'a, cũrẽ mi'micu niwĩ. ⁴⁸ Jesú cũ tojo weecã, nicu niwĩ:

—¿Juda, mu'ɯ mi'mise me'rã yu'ɯ Õ'acũ macã masũ weronojõ upãtigure yu'ure ï'atu'tirãrẽ ï'ogũ weeti? nicu niwĩ.

⁴⁹ Jesú bu'erã cũrẽ ñe'eatjere masĩrã, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ûsã wiogu, ¿di'pjĩrĩ me'rã narẽ cã'mota'arãsari? nicãrã niwã.

⁵⁰ Tojo nĩca be'ro ni'cũ Jesú bu'egu pa'ia wiogure da'raco'tegure diacjũca o'meperore dũtepã'rẽcu niwĩ. ⁵¹ Tojo weecã ï'agũ, Jesú nicu niwĩ:

—Weeticã'ña. Tocã'rõta weeya, nicu niwĩ.

Be'ro Jesú dũte'caropũre ñapeo, yu'rũocu niwĩ. ⁵² Tu'ajanu'cõ, pa'ia wiorãrẽ, Õ'acũ wi'ipu co'terãrẽ, tojo nicã judío masã bucurãrẽ cũrẽ ñe'erã wa'arãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿Musã yajari masũrẽ ñe'erã a'tirã weronojõ yu'ure di'pjĩrĩ, yucupagu me'rã ñe'erã a'titi? ⁵³ Nipe'tise numũrĩ yu'ɯ Õ'acũ wi'ipu musã me'rã bu'edujiwũ. Tojo weemicã, musã yu'ure ñe'etiwũ. Nĩ'cãrõacã musã yu'ure ña'arõ weesere weeritero eja'a. Wãtĩ na'itĩ'arõpu nigũ musãrẽ cũ ɯaro weedutimi. Tojo weero tojo wa'a'a, nicu niwĩ Jesú.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Be'ro Jesure ñe'e, pa'ia wiogu ya wi'ipu miacãrã niwã. Pedro yoacurero cũrẽ sirutucu niwĩ. ⁵⁵ Jesure na miarĩ wi'i sope pu'topu pecame'e wĩjãcãrã niwã. Ti me'e sumutopu sõ'madujibũrocãrã niwã. Pedro quẽ'rã na wa'teropu sõ'madujicu niwĩ. ⁵⁶ Tojo weeri cura ni'cõ ti wi'i da'raco'tego Pedro topu sõ'madujicã ï'agõ, upũtu ï'anu'cũbajaque'aco niwõ. A'tiro nico niwõ:

—Ã'rĩ quẽ'rã sĩ'i me'rã sija'cuta nimi, nico niwõ.

⁵⁷ Pedro core nisoogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Cũrẽ masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁵⁸ Be'roacã tja apĩ cũrẽ ï'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'ɯ quẽ'rã Jesú me'rãcjũ ni'i, nicu niwĩ.

Pedro cũrẽ nisoocu niwĩ tja:

—Niwe'e. Yu'ɯ cũrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁵⁹ Be'ro ni'cã hora be'ro apĩ tu'tibocurese me'rã cũrẽ nicu niwĩ:

—Nirõta ã'rĩ quẽ'rã Jesú me'rã niwĩ. Cũ quẽ'rã Galileacjũta nimiba, nicu niwĩ.

⁶⁰ Tojo nicã tu'ogu, Pedro nicu niwĩ:

—Ñe'enojõrẽ ucũgũ ucũsa'a. Tu'otisa'a, nicu niwĩ.

Pedro ucũpe'otimicã, cũ ucũrĩ cura cãrẽ'quẽ uucu niwĩ. ⁶¹ Tojo weecã, Jesú cũrẽ majãmiĩ'abũrocũ niwĩ. Topũta Pedro Jesú cũrẽ ní'quere wãcũcu niwĩ. Jesú cũrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Nĩ'cãcã ñami cãrẽ'quẽ uuati duporo mu'ɯ ï'tiati yu'ure ‘Cũrẽ masĩwe'e’, nigũsa'a”, nicu niwĩ. ⁶² Tere wãcũboca wijaa, Pedro upũtu utiwã'cã wa'acu niwĩ.

Jesure na bujicã'pe'que ni'i

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Surara Jesure co'teri masã cũrẽ ña'arõ bujicã'a, paacãrã niwã. ⁶⁴ Cũrẽ paa, caperire dũ'tebi'apecãrã niwã. Tojo wee, cũrẽ nicãrã niwã:

—Níboçaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicārã niwã.

⁶⁵ Peje apeye ninemo, cūrẽ bujicã'cārã niwã.

Jesure wiorã tiropu na mia'que ni'i

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Ape numu bo'reacã judío masã bũcũrã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã nerẽcārã niwã. Be'ro Jesure na tiropu miacārã niwã. Cūrẽ sērĩtiña'cārã niwã:

⁶⁷ —Wereya. ¿Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristota niti? nicārã niwã.

Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u musãrẽ “Cũta ni'i” nicã, ějõpeosome. ⁶⁸ Yu'u musãrẽ apeyenojõ sērĩtiña'cã, ne yu'tima'asome. ⁶⁹ Be'roçure yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu Õ'acũ tu-tuayurũgu pu'topu dujigusa'a, nicu niwĩ.

⁷⁰ Tojo nicã tu'orã, nipe'tirã sērĩtiña'cārã niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ mu'u Õ'acũ macũ niti? nicārã niwã.

Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã nĩrõnojõta cũta ni'i, nicu niwĩ.

⁷¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na a'tiro nicārã niwã:

—Ãpẽrã cūrẽ weresãrã a'manemorõ uatisa'a. Marĩ basuta cũ ucũsere tu'otoja'a, nicārã niwã.

23

Jesú romano masã wiogu Pilato tiropu ní'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Be'ro nipe'tirã wiorã wã'cãnu'cã, Jesure Pilato tiropu miacārã niwã. ² Topu ejarã weresãrã, a'tiro nicārã niwã:

—Ã'rĩ ũsã yarã masãrẽ doçorẽgũ weemi. A'tiro nimi. “Romano masã wiogu warore marĩ wapayewuasenojõrẽ wapayeticã'rõua'a”, nimi. Apeye quẽ'rãrẽ “Yu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i”, nimujãmi. Tojo ní'gũ, “Wiogu ni'i” nisi'rĩgũ, tojo nimi, nicārã niwã.

³ Tere tu'ogu, Pilato Jesure sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judío masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesú cūrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta cũta ni'i, nicu niwĩ.

⁴ Tojo nicã tu'ogu, Pilato pa'ia wiorãrẽ, masã topu nĩrã nipe'tirãrẽ nicu niwĩ:

—Ne cã'rõ ã'rĩrẽ bu'iri bocatisa'a, nicu niwĩ.

⁵ Na pe'e tojo nĩmicã, tutuaro me'rã ninemocãrã niwã:

—Cũ nipe'tirã Judeacjãrãrẽ cũ bu'ese me'rã doçorẽcusiagu weemi. Ne waro Galileapu tojo weenu'cãcu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ a'ti macãpu nimi majã, nicārã niwã.

Jesure Herode tiropu mia'que ni'i

⁶ Pilato “Jesú Galileacjũ niapu” nicã tu'ogu, ãpẽrãrẽ “¿Nĩrõta cũ Galileacjũ niti?” ni sērĩtiña'cu niwĩ. ⁷ Na “Cũta nimi”, nicārã niwã. Tere tu'ogu, Herode tiropu cūrẽ o'ócu niwĩ. Herode Galilea di'ta wiogu nicu niwĩ. Titare cũ quẽ'rã Jerusalẽputa nicu niwĩ.

⁸ Herode todũporopu Jesú Õ'acũ tutuaro me'rã wee'õmi nisere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, yoacã Jesure i'asĩ'ricu nimiwĩ. Cũ wee'õcã i'asĩ'ricu niwĩ. Tojo weegu Jesure i'agũ, pũrõ e'caticu niwĩ. ⁹ Jesure peje sērĩtiña'cu nimiwĩ. Cũ pe'e ne cã'rõ yu'titicu niwĩ. ¹⁰ Cũ Herode tiropure nicã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã nicārã niwã. Na upũtu tutuaro me'rã Jesure weresãrã weecãrã niwã. ¹¹ Be'ro Herode cũ yarã surara me'rã Jesure yabi bujicã'cārã niwã. Cūrẽ bujicã'rãtirã, wiorã sãñase su'ti añusere sãapecãrã niwã. Tojo weetoja, Herode Pilato tiropu o'ócu niwĩ tja. ¹² Titare Pilato Herode me'rã todũporopure a'merĩ i'atimi'cārã na a'mesu'acãrã niwã.

Pilato Jesure wẽjẽduti'que ni'i

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Be'ro Pilato pa'ia wiorārē, judío masā wiorārē, nipe'tirā masārē neocūucū niwī.

¹⁴ Narē a'tiro nicū niwī:

—Musā ā'rīrē “Masārē dojorēcusiagu weemi”, ni'i. Tojo nírā, yu'u tiropu miiticārā niapu. Yu'u musā ī'orōputa cūrē sērītiña'mi'i. Musā ī'acāta musā weresāsere ne cārō bu'iri bocatisa'a. ¹⁵ Herode quē'rā bocaticū niami. Tojo weegu apaturi cūrē yu'u tiro o'ócū niami tja. Musā masī'i, cūrē wējērōña'a nisere bu'iri moomi. ¹⁶ Tojo weegu cūrē tārādutitoja, du'uwīrōgūti, nicū niwī Pilato.

¹⁷ Pilato Pascua bosenūmūncūrē masā e'caticā uagu, ni'cū bu'iri da'reri wi'ipū nigūrē du'uwīrōmūjācū niwī. ¹⁸ Tojo weerā nipe'tirā ni'cārō me'rā caricūcārā niwā:

—Jesure wējēcō'aña. Barrabá pe'ere du'uwīrōña, nicārā niwā.

¹⁹ Cū Barrabá Jerusalēcjārā wiorārē yu'rūnū'cā, narē cō'asī'rīcū niwī. Te bu'iri, tojo nicā cū masārē wējē'que bu'iri bi'adūpono'cū niwī. ²⁰ Pilato Jesú pe'ere du'uwīrōsī'rīcū nimiwī. Tojo weegu masārē apaturi ucūnemocū niwī tja. ²¹ Cū tojo nicā tū'orā, nemorō caricūcārā niwā:

—Curusapu cūrē paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

²² Be'ro i'tiati niboro Pilato ninemocū niwī:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Ā'rī ne cārō ña'arō weeticū niami. Ne cūrē wējērōña'a nisere bu'iri bocatisa'a. Cūrē tārādutitoja, du'uwīrōgūti, nicū nimiwī.

²³ Tojo nicā tū'orā, masā du'ucūurō marīrō uputū caricūrā, cūrē curusapu paabi'pe wējēduticārā niwā. Na tojo weeyurā, na ũa'quere bocacārā niwā. ²⁴ Tojo weegu Pilato na dutisere weecū niwī. ²⁵ Masā du'uwīrōdutigure bu'iri da'reri wi'ipū ní'cure du'uwīrōcū niwī. Cū wiorārē macāpu yu'rūnū'cātjāgū, masārē wējētjāgū, ti wi'ipū dujicū niwī. Jesú pe'ema na ũa'caronojōta narē wiacā'cū niwī. Musā ũaro weeya ní'gū, tojo weecū niwī.

Jesure curusapu paabi'pe wējē'que ni'i

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesure curusapu wējērā wa'arā na miarī cura ni'cū masū Simó wāmetigū Cirene wāmetiri macācjū cāpūpu ní'cū tojatigū weecū niwī. Cūrē Jesú ya curusare cū be'ro ũasirutuduticārā niwā.

²⁷ Jesure pājārā masā sirutucārā niwā. Numia bujawetirā, uti caricūsirutucārā niwā.

²⁸ Jesú narē majāmi'ā, a'tiro nicū niwī:

—Jerusalēcjārā numia, yu'ure utiticā'ña. Musā basu, tojo nicā musā pō'rā ye niatje pe'ere utiya. ²⁹ Be'ro musā ña'abutiario yu'rūrāsa'a. Te nūmūrē musā a'tiro nirāsa'a: “Pō'rā marīcā, añuyū'rua'a. Ne ni'cāti pō'rātīña'tirā, ne ni'cāti mi'oña'tirā e'catisama”, nirāsa'a. ³⁰ Titare tojo wa'acā, masā wērīsī'rīrā, a'tiro nirāsama: “Ūrūpagū ũsā bu'ipū būrupeja, wējēña.” Opa bu'pare a'tiro nirāsama: “Ūsārē ña'arō weesere cā'mota'aya”, nirāsama. ³¹ Yu'u masū añugū, bu'iri moogūrē ña'arō weecā, bu'iri cūorā ña'arā pe'ema totā nemorō ña'arō weerāsama, nicū niwī Jesú.

³² Āpērārē pūarā ña'arō weeri masārē Jesú me'rā wējērātirā miacārā niwā.

³³ Be'ro “Masā boaweeca dūpoa” wāmetiropū ejacārā niwā. Topū Jesure curusapu paabi'penū'cōcārā niwā. Tojo nicā pūarā ña'arō weeri masārē ni'cū diacjū pe'e, apīrē cūpe pe'e nū'cōcārā niwā. ³⁴ Jesú cū pacū Ō'acūrē na curusapu paabi'penū'cōca be'ro a'tiro nicū niwī:

—Pacū, ā'rārē acobojoya. Na yu'ure tojo weesere tū'omasītima, nicū niwī.

Surara cū ye su'ti nimi'quere ní'bocape wapata'a'cārārē dūcawaacārā niwā. ³⁵ Masā topū ī'anū'cūcārā niwā. Wiorāputa bujicā'sājārā, Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Āpērāmarīcārē yu'rūowī. Diacjūta Ō'acū bese'cū Cristo ni'i ní'gū, ni'cārōacā cū basu yu'rūoato, nicārā niwā.

³⁶ Surara quē'rā cū pū'to wa'a, bujicā'cārā niwā. Cūrē vino pi'ase me'rā morē'quere tīrā, ³⁷ a'tiro nicārā niwā:

—Mū'u judío masā wiogu ni'i ní'gū, mū'u basuta yu'rūoya, nicārā niwā.

³⁸ Cū dūpoa bu'ipū ni'cā pjī ō'cārā niwā. A'tiro ojano'caro niwū: “Ā'rī judío masā wiogu nimi”, nicaro niwū.

³⁹ Ni'cũ masũ ña'arõ wee'cu Jesú me'rã curusapu wã'ñagũ Jesure tu'ticu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo niweti? Mu'u basu yu'rũoya. Ũsã quẽ'rãrẽ yu'rũoya, nicu niwĩ.

⁴⁰ Tojo nicã tu'ogu, apĩ topu cũ me'rã wã'ñagũ cũ me'rãcjũrẽ tu'tigu, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'u Õ'acũrẽ uiweti tojo nígũ? Marĩ ni'cãrõnojõ curusapu wẽjẽdutinocãrã ni'i.

⁴¹ Marĩ pũrĩcã queoro marĩ ña'arõ wee'quere pi'eti wapayerã wee'e. Cũ pũrĩcã ne ña'arõ weeticu nimiwĩ, nicu niwĩ.

⁴² Be'ro Jesure nicu niwĩ:

—Jesú, mu'u wiogu sãjãgũ, yu'ure wãcũapa, nicu niwĩ.

⁴³ Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'urẽ diacjũta nigũti. Ni'cãcãta yu'u me'rã yu'u wa'atjo yu'u pacu tiro Paraíso wãmetiropu nigũsa'a, nicu niwĩ Jesú.

Jesú cũ wẽrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁴⁻⁴⁵ Jesú curusapu wẽrĩĩ cura dajaritero nicã mujĩpũ ɯmucocjũ asiticu niwĩ. Nipe'tiro ti di'tapu na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Téẽ ñamica'a tres nicãpu na'itĩ'atucaro niwũ. Tojo wa'ari cura Õ'acũ wi'ipu pa'ia sãjãarõpu cã'mota'ayooca casero deco me'rã tũ'rũyojacaro niwũ. ⁴⁶ Be'ro Jesú caricũcu niwĩ:

—Pacu, ya ejeripõ'rãrẽ mu'urẽ wia'a, nicu niwĩ.

Tojo nitojaguta, wẽrĩa wa'acu niwĩ.

⁴⁷ Surara wiogu romano masũ a'te tojo wa'acã ï'agũ, Õ'acũrẽ añurõ wãcũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Diacjũta ã'rĩ ne bu'iri moogũ nimiapĩ, nicu niwĩ.

⁴⁸ Nipe'tirã topu nirã Jesú wẽrĩcã ï'arã, na ye wi'seripu tojaarã, pũrõ bujawetirã, na cutirote paawã'cãcãrã niwã. ⁴⁹ Nipe'tirã Jesú me'rãcjãrã pe'e, tojo nicã numia Galileapu cãrẽ sirutu'cãrã yoaropu tojo wa'asere ï'anu'cũbajaque'acãrã niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Topure ni'cũ Judea di'tacjũ Arimatea wãmetiri macãcjũ José wãmetigu nicu niwĩ. Cũ añugũ queoro weeri masũ nicu niwĩ. Õ'acũ bese'cu wiogu sãjãtjere co'tecu niwĩ. Cũ quẽ'rã judío masã wiorã me'rãcjũ wiogu nicu niwĩ. Tojo nimigũ, cũ me'rãcjãrã Jesure wẽjẽsere tu'saticu niwĩ. ⁵² Jesú wẽrĩca be'ro Pilato tiro Jesú ya upure sãrĩgũ wa'acu niwĩ. ⁵³ Cũrẽ sãrĩtoja, curusapu nigũrẽ miidijoo, su'tiro añurĩ casero me'rã omacu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, ni'cã tuti ùtãgãpu na se'eca tutipu, ne ni'cũrẽ yaano'ña marĩrĩ tutipu cũuocu niwĩ. ⁵⁴ Cũ tojo weeri nũmu na soose dũporo apoyuri nũmu nicaro niwũ. Na sooatjo cã'rõacã dũ'sacaro niwũ.

⁵⁵ Numia Jesure Galileapu sirutunũ'cã'cãrã Joserẽ sirutuwã'cãcãrã niwã. Sirutuwã'cã, Jesure yáaca tutire ï'acãrã niwã. “José ¿de'ro wee Jesú upure cũumiticũ?” ni ï'acãrã niwã. ⁵⁶ Na ï'aca be'ro wi'seripu dajarã, ɯ'mutise cũ upure wa'reatjere apoyucãrã niwã. Tu'ajanu'cõ, Moisé duti'caronjõta sauru na soowuari nũmurẽ soocãrã niwã.

24

Jesú cũ masã'que ni'i

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Ma'ma semana sãjãnu'cãrĩ nũmu soorinũmu nicã numia apaturi Jesure yaa'caropu bo'reacã waro wa'acãrã niwã. Na ɯ'mutise na apo'quere miarã weecãrã niwã. ² Na topu ejarã, ti tuti bi'acaga ùtãgãjore aperopu cũñacã ï'acãrã niwã. ³ Tere ï'arã, diacjũ sãjãacãrã niwã. Topu sãjãejarã, ne marĩ wiogu Jesú ya upure bocaticãrã niwã. ⁴ Tojo weerã “¿De'ro wa'apari cãrẽ?” ni wãcũcãrã niwã. Na tojo wãcũrĩ cura wãcũña marĩrõ puarã ɯmu su'ti asistese sãña'cãrã na tiropu bajuanũ'cãcãrã niwã. ⁵ Na uputu ɯcu, di'tapu paamu'rĩque'acãrã niwã. Na tojo weecã, ɯmu narẽ nicãrã niwã:

—¿De'ro weerã müsã boa'cãrã nirónojojõpũre catigure a'mati? ⁶ A'tore marĩmi. Cũ masãtojami. Mũsãrẽ Galileapũ nígũ cũ ucũ'quere wãcũña. ⁷ A'tiro niwĩ: “Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ masã ña'arãpũre o'ono'gũsa'a. Na curusapũ yũ'ure wẽjẽrãsama. I'tia nũmũ be'ro masãgũsa'a”, nimiwĩba, ni werecãrã niwã.

⁸ Na tojo nicãpũta, Jesú cũ ucũ'quere wãcũbocacãrã niwã. ⁹ Na masãpepũ ní'cãrã tojatarã, Jesú bu'erã oncere nipe'tise na í'a'quere werecãrã niwã. Tojo nicã ãpẽrã Jesure ãjõpeorã nipe'tirãrẽ werecãrã niwã. ¹⁰ Jesú besecũú'cãrãrẽ queti mia'cãrã a'ticũrã numia nicãrã niwã: María Magdalena, Juana, apego María Santiago paco, tojo nicã ãpẽrã numia nicãrã niwã. ¹¹ Na tojo weremicã, Jesú besecũú'cãrã na weresere ãjõpeoticãrã niwã. Na nima'asere weronojõ tũ'ocãrã niwã.

¹² Na tojo weemicã, Pedro pe'e masãpepũ í'agũ wa'agũ, omawã'cãcũ niwĩ. Ti tutipũ ejagũ, mu'rĩque'a, Jesure oma'que caserire sumutopũ tuupe'epeo'que dia'cãrẽ í'acũ niwĩ. Be'ro tojo wa'a'quere í'amarĩa, ¿de'ro wa'apariba? nígũ, cũ ya wi'ipũ tojaa wa'acũ niwĩ.

Emaús wãmetiri macã wa'ari ma'apũ Jesú pũarãrẽ bajua'que ni'i
(Mr 16.12-13)

¹³ Jesú cũ masãca nũmũrẽta pũarã cũrẽ ãjõpeorã na ya macã Emaús wãmetiri macãpũ ma'apũ wa'arã weecãrã niwã. Jerusalẽrẽ wijawã'cãcã, Emaúpũ ejatjo pũa hora wa'aro nicaro niwũ. ¹⁴ Na topũ wa'arã, nipe'tise Jesure wa'a'quere ucũwã'cãcãrã niwã. ¹⁵ Tere ucũrĩ cura Jesú na tiropũ eja, na me'rã sijawã'cãcũ niwĩ. ¹⁶ Cũrẽ í'amirã, í'amasĩticãrã niwã. Õ'acũ narẽ í'amasĩcã cá'mota'acũ niwĩ. ¹⁷ Jesú narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũsã ñe'enojõrẽ ucũwã'cãrã weeti? nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã, na pũrõ bũjawetirã, tojanũ'cãcãrã niwã.

¹⁸ Ni'cũ Cleofas wãmetigũ yũ'ticũ niwĩ:

—Nipe'tirã a'te nũmũrĩ Jerusalẽpũ wa'a'quere masĩpe'ticã'sama. ¿Mũ'u ni'cũta ti macãpũ cãjĩmigũ, tojo wa'asere masĩtico'teati? nicũ niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro wa'ati? nicũ niwĩ.

Cũrẽ nicãrã niwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ wa'a'quere ucũrã weepũ. Cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ niwĩ. Cũ Õ'acũ í'orõpũ, masã í'orõpũre cũ weese, cũ ucũse me'rã tutuayũ'ruamiwĩ. ²⁰ Pa'ia wiorã, tojo nicã marĩ wiorã cũrẽ romano masãrẽ curusapũ paabi'pe wẽjẽdutirã o'owã. ²¹ Cũrẽ “Romano masã dutisere cõ'lagũ, Israe curuacjãrã wioğũ sãjãgũsami”, ni wãcũmiwũ. Apeyema cũrẽ wẽjẽca be'ro i'tia nũmũ wa'a'a. ²² Ni'cãrẽrã numia ãsã me'rãcãrã na werese me'rã ãsãrẽ ucũacã weeama. Ni'cãcã bo'reacã cũrẽ yaa'caropũ ejacãrã niama. ²³ Na cũ upũre bocaticãrã niama. Õ'sãrẽ a'tiro niama. “Õ'sã quẽ'ese weronojõ Õ'acũrẽ wereco'terã ã'mũsecjãrãrẽ í'apũ. ‘Jesú catimi’, niama”, ni quetiwereama ãsãrẽ. ²⁴ Na tojo wérẽca be'ro ãpẽrã ãsã me'rãcãrã cũrẽ yaa'caropũ í'arã ejacãrã niama. Na numia ní'caronojõta í'acãrã niama. Jesú pe'ema í'aticãrã niama, nicãrã niwã.

²⁵ Tojo nisere tũ'ogũ, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Mũsã tũ'omasĩwe'e. ¿No'ocã'rõ yoacã müsã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã oja'quere ãjõpeotirã ninu'cũrãsari? ²⁶ “Õ'acũ bese'cũ Cristo cũ wioğũ sãjãse dũporo pi'etigũsami”, ni ojacãrã niwã, nicũ niwĩ.

²⁷ Be'ro nipe'tise Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ cũ ye cjase ucũsere werecũ niwĩ. Moisé cũ oja'que me'rã weremũ'cãcũ niwĩ. Téé Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'que me'rã yapatida'reocũ niwĩ.

²⁸ Be'ro na wa'aro Emaúpũ ejacã, Jesú ti macãpũ yũ'ruagutigũ weronojõ weecũ niwĩ.

²⁹ Cũ tojo weecã í'arã, cũrẽ na me'rã tojaduticãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Õ'sã me'rã tojayá. Na'ique'a wa'aro wee'e. Ñami ãjãrõ wee'e, nicãrã niwã.

Tojo weegũ na me'rã tojagũ, wi'ipũ sãjãacũ niwĩ. ³⁰ Be'ro na me'rã ba'adujigũ pãgãrẽ mii, Õ'acũrẽ e'catise o'ocũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, dũcawaa, narẽ o'ocũ niwĩ. ³¹ Cũ tojo weecã

ĩ'arã, na “Jesúta nimi”, ni ĩ'amasĩcãrã niwã. Na tojo ĩ'amasĩcãta, cũ bajudutia wa'acũ niwĩ. ³² Cũ bajudutica be'ro na a'merĩ nicãrã niwã:

—Marĩ ma'apũ a'tirã, cũ Ő'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere bu'ecã, añurõ waro tu'oña'sũ, nicãrã niwã.

³³ Tojo nĩrãta, maata Jerusalépu majãmitojaa wa'acãrã niwã. Topũ tojatarã, Jesú cũ bu'erã oncere, ãpẽrã na me'rãcjãrã me'rã nerẽ'cãrãrẽ bocaecãrã niwã. ³⁴ Topũ nerẽ'cãrã narẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Nĩrõta marĩ wioꝝũ Jesú wẽrĩ'cũpũ nimigũ, masãcũ niami. Simó Pedro cũrẽ ĩ'acũ niami, nicãrã niwã.

³⁵ Be'ro na pũarã Emaús wa'ari ma'apũ wa'a'quere, tojo nicã Jesú cũ pá dũcawaacã, de'ro wee na ĩ'amasĩ'quere werẽcãrã niwã.

Jesú cũ bu'erãrẽ bajua'que ni'i

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Na ma'apũ ĩ'a'quere wereri cura Jesú na decopũ bajuacũ niwĩ. Narẽ añudutigũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsãrẽ mũsã ye ejeripõ'rãrĩpũ ejerisãjãse niato, nicũ niwĩ.

³⁷ Cũrẽ ĩ'amarĩa, upũtu uicãrã niwã. Na “Wẽrĩ'cũ wãtĩ nisami”, nicãrã nimiwã. ³⁸ Cũ narẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã yũ'ure uiti? Mũsã ¿de'ro weerã diacjũ wãcũweti? ³⁹ ĩ'aña yũ'ũ omocãrĩ, yũ'ũ dũ'pocãrĩrẽ. Yũ'ũta ni'i. Yũ'ũre ñe'eña'rã a'tia. Wẽrĩ'cũ wãtĩ mũsã yũ'ũre ni'cãrõacã ĩ'arõ weronojõ upũtitimi, nicũ niwĩ.

⁴⁰ Tojo nĩca be'ro cũ omocãrĩrẽ, cũ dũ'pocãrĩrẽ, na paabi'pe'que cãmire ĩ'ocũ niwĩ.

⁴¹ Na e'cati ĩ'amarĩatjãrã, eĩjõpeoticãrã niwã yujupũ. Tojo weegũ narẽ nicũ niwĩ:

—¿A'tore ba'ase marĩti? nicũ niwĩ.

⁴² Cũ tojo nicã tu'orã, wa'i sũsõ'cũre cũrẽ o'ocãrã niwã. ⁴³ Tere ñe'e, na ĩ'orõpũ ba'acũ niwĩ. ⁴⁴ Be'ro narẽ nicũ niwĩ:

—A'te yũ'ũre wa'a'quere todũporo mũsã me'rã nĩgũ, weremiwũ: “Nipe'tise Moise yũ'ũre oja'que, Ő'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'que queoro wa'arosa'a”, nimiwũ. “Tojo nicã Salmo wãmetiri pũrĩpũ na oja'caronojõta yũ'ũre wa'arosa'a”, niwũ, nicũ niwĩ.

⁴⁵ Be'ro tere narẽ Ő'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere tu'omasĩcã weecũ niwĩ. ⁴⁶ Narẽ Jesú a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'ũre a'tiro ojano'wũ: “Cristo Ő'acũ bese'cũ wẽrĩgũsami. ĩ'tia nũmũ cũ wẽrĩca be'ro masãgũsami. ⁴⁷ Cũ ye queti masãrẽ wẽrĩbosasere nipe'tirocjãrãrẽ wereno'rõsa'a. Jerusalépu me'rã weredũ'pocãtino'rõsa'a. A'tiro nĩrãsama: ‘Mũsã ña'arõ wee'quere bũjaweti dũcayucã, Ő'acũ acobojogũsami’”, ni ojano'wũ.

⁴⁸ »Mũsãta tojo wa'a'quere ĩ'atjãrã, “Jesure diacjũta wa'awũ”, nĩmasĩ'i. ⁴⁹ Yũ'ũ pacũ mũsãrẽ “Espĩritu Santure o'ógũti”, niwĩ. Cũ nĩ'caronojõta yũ'ũ mũsãrẽ o'ógũti. Espĩritu Santu mũsãpũre dijatagũ, u'mũse cjase tutuasere o'ogũsami. Tojo weerã Jerusalépu cũ dijaticã, yucueniña yujupũ, nicũ niwĩ.

Jesú u'mũsepu mũjãa'que ni'i

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Be'ro Jesú Jerusalé sumuto Betaniapũ narẽ miacũ niwĩ. Topũ eja, cũ omocãrĩ sĩomorõ, narẽ “Yũ'ũ pacũ mũsãrẽ añurõ weeato”, nicũ niwĩ. ⁵¹ Tojo nĩgũta, yoacurero mũjãa, u'mũsepu miimũjãa wa'ano'cũ niwĩ. ⁵² Te be'ro cũrẽ e'catipeorãtirã, ejaque'acãrã niwã. Be'ro pũrõ e'catise me'rã Jerusalépu tojaacãrã niwã. ⁵³ Na Ő'acũrẽ e'catise o'orã, Ő'acũ wi'ipũ wa'anu'cũcã'cãrã niwã.

Teófilo, mũ'ũrẽ tocã'rõta oja'a.

Luca

Juã Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Á'rĩ judío masũ Zebedeo macũ, Santiago acabiji nicu niwĩ. Cũ paco Salomé wãmetico niwõ. Co Jesú paco María ma'mio nico niwõ. Tojo weegu Jesú Juã basucu nicu niwĩ. Ne waropure Juã wa'i wẽjẽrĩ masũ nicu niwĩ. Á'rĩta Jesú besecúú'cãrã wa'terore cũ uputu ma'igũ waro nicu niwĩ. Cũ, cũ ma'mi Santiago me'rã tojo wa'abosa'a nirõ marĩrõ ì'oduarã niyucã, Jesú narẽ Boanerges pisucu niwĩ. Tojo nígũ, “Буро Пõ'rá” weronojõ pũrĩrõ ucũ'u nígũ, tojo nicu niwĩ. Juã Jesú me'rã sijagu cũ bu'egu nicu niwĩ. Juãta Pedro me'rã Jesú masáca be'ro cãrẽ sĩosõrõcũuocapepu o'mawã'cãcaterore Pedro duporo ti pepure ejamũ'tãcu niwĩ.

A'ti pũrĩ judío masã nitirãrẽ oja'caro weronojõ ojano'caro niwũ. Tojo nicã Jesú bu'esere sirutu'cãrã cũ yere na da'ra'quere añurõ waro ojano'butiacaro niwũ. A'ti pũrĩ ãjõpeose cjasere, ma'ise cjasere ucũyũ'rũnũ'cã'a. A'ti pũrĩ Jesure ãjõpeodutiro cũ weeseti'caronojõta, cũ ucũ'caronojõta ojano'o.

Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu cũ a'ti'que ni'i

¹ Ne waroputa a'ti turi weese duporo Õ'acũ macũ cũ me'rã nitojacu niwĩ. Õ'acũ nisetisere ì'oacju cũ quẽ'rã Õ'acũta nicu niwĩ. ² Ne waropu Õ'acũ me'rã ni du'pocãtitojacu niwĩ. ³ Õ'acũ cũ macũ me'rã nipe'tisere weecu niwĩ. Nipe'tise cũ me'rã weeno'que ni'i. ⁴ Õ'acũ macũ catise pe'titise o'ogu nimi. Tojo nicã a'ti turicjãrãrẽ s'ì'ose weronojõ nimi. Cũ añusere, diacjũ cjasere ì'omi. ⁵ Cũ a'ti turicjãrã na'itĩ'arõpu weronojõ nirãrẽ añusere cũ pacu ye cjasere ì'ogũ a'tigu weecu niwĩ. Na'itĩ'ase s'ì'osere cã'mota'amasĩtisa'a. A'te weronojõ ña'ase cãrẽ põtẽoticaro niwũ.

⁶ Õ'acũ cũ macũ a'tise duporo umu ni'cãrẽ o'ómũ'tãcu niwĩ. Cũ yũ'u weronojõ Juã wãmetiwĩ. ⁷ Juã Õ'acũ macũ a'ti turicjãrãrẽ s'ì'oweegu a'tiatjere ucũmũ'tãgũ niwĩ. Nipe'tirã Õ'acũ macũrẽ ãjõpeoato nígũ tojo weewĩ. ⁸ Cũ a'ti turicjãrãrẽ s'ì'oweegu waro nitiwĩ. Tojo weronojõ o'ogu, s'ì'oweegu a'tiacju ye cjasere weremũ'tãrĩ masũ a'ticu niwĩ. ⁹ Titare s'ì'ogũ waro Jesucristo a'ti turipure bajuatojacu niwĩ. Cũta nipe'tirãrẽ Õ'acũ ye cjasere ì'ocu niwĩ.

¹⁰ Maataputa Õ'acũ cũ me'rã a'ti di'tare weecu niwĩ. Cũ a'topu nicã, cũ wéeca di'tacjãrã nimirã, cãrẽ ì'amasĩticãrã niwã. ¹¹ Cũ ya di'tapu a'ticu niwĩ. Tocjãrã cũ ya di'tacjãrã pe'e cãrẽ ñe'etiwã. ¹² Ni'cãrãrã cãrẽ ñe'e ãjõpeowã. Nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorãrẽ Õ'acũ põ'rã sãjãcã weewĩ. ¹³ Õ'acũ põ'rã nise pacusumua põ'rãtise weronojõ niwe'e. Cũ macũrẽ ãjõpeose me'rã pe'e cũ põ'rã nino'o.

¹⁴ Õ'acũ macũ Õ'acũ nisetisere ì'ogũ, a'ti turipure a'ticu niwĩ. Masũ ãjãtjãgũ, ùsã me'rã niwĩ. Masãrẽ ma'iyũ'rũwĩ. Nipe'tise cũ ucũ'que, tojo nicã cũ wee'que diacjũ niwũ. Cũ Õ'acũ weronojõ tutuayũ'rũgu, añuyũ'rũgu niwĩ. Cũ tojo weesetisere ì'awũ. Cũ Õ'acũ macũ ni'cũta nimi. Tojo weegu cũ pacu weronojõ nimi. ¹⁵ Juã Õ'acũ macũ ye quetire weregu, a'tiro niwĩ:

—Á'rĩta nimi yũ'u masãrẽ ucũ'cu. A'tiro nimiwũba: “Be'ropu ni'cũ a'tigusami. Cũ yũ'u bajuase duporopu nitojacu niwĩ. Tojo weegu cũ yũ'u nemorõ nimi”, niwĩ Juã.

¹⁶ Marĩ nipe'tirã cũ añuse o'osere ñe'eticã weewe'e. Nipe'tirã ñe'enu'cũcã'a. ¹⁷ Õ'acũ dutise Moisé me'rã o'ono'caro niwũ. Jesucristo me'rã pe'e Õ'acũ marĩrẽ ma'isere masĩno'o. Tojo nicã diacjũ cjasere masĩno'o. ¹⁸ Ne ni'cũ Õ'acũrẽ ì'aticu niwĩ. Cũ macũ ni'cũta cũ me'rã ninu'cũgũ cũ pacure marĩrẽ masĩcã weewĩ.

Juã masãrẽ wãmeyeri masũ Jesucristo ye cjasere were'que ni'i
(Mt 3.3,11-12; Mr 1.2-3,7-8; Lc 3.4-6,15-17)

¹⁹ Jerusalécjārã judío masã wiorã, paliare Juã tiropu sērītiña' dutirã o'ócãrã niwã. Tojo nicã Leví ya curuacjārãrẽ o'ócãrã niwã. Na cã tiropu etarã, “¿Ñamunojõ waro nibutiamiti mu'u?” niwã cūrẽ.

²⁰ Cũ narẽ diacjũ yu'tiwĩ:

—Yu'u Õ'acũ bese'cu Cristo mejëta ni'i.

²¹ Na cūrẽ apaturi sērītiña'wã:

—¿To pūrīcãrẽ ñamunojõ niti? ¿Mu'u toduporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elía mejëta niti?

Juã narẽ yu'tiwĩ:

—Niwe'e.

Na cūrẽ apaturi sērītiña'nemowã tja:

—¿Mu'u sõ'onícũ Õ'acũ yere weremu'tãrĩ masũ, masã na “A'tiacjũ niarũ” na ni'cu mejëta niti?

Juã narẽ “Niwe'e”, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'orã, cūrẽ “¿To pūrīcãrẽ ñamunojõ niti mu'u? Ûsã queoro mu'u yu'tisere miasĩ'rĩsa'a ñsãrẽ o'ócãrã tiropu. ¿Mu'u basu de'ro tu'oña'ti mu'u?” ni sērītiña'wã.

²³ Juã narẽ yu'tiwĩ:

—Duporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Isaía wãmetigũ ni'caronjõta “Ni'cũ yucu marĩrõ, masã marĩrõpũ caricĩnu'cũbajaque'atigusami” nino'cu ni'i. Isaía a'tiro nicũ niwĩ:

Marĩ wioğũ a'tiatji ma'arẽ apoyuya.

Diacjũca ma'a, añurĩ ma'a quẽ'rãrõ weronjõ weeyuya, ni ojacũ niwĩ.

Marĩ wioğũ a'tiati duporo musã nisetisere apoyuya, musã wãcũsere dũcayuya níğũ, tojo nicũ niwĩ.

²⁴⁻²⁵ Juãrẽ sērītiña'cãrã, fariseo masã o'ócãrã cūrẽ sērītiña'nemowã tja:

—To pūrīcãrẽ mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo, o Elía o sõ'onícũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nitimigũ, ¿de'ro weegũ wãmeyeti?

²⁶ Juã narẽ niwĩ:

—Yu'u aco me'rã wãmeye'e. Apĩ ni'cũ musã wa'teropũre musã i'amasitigũ nimi.

²⁷ Cũ yu'u be'ro werenu'cãğũsami. Be'ropũ werenu'cã'cu nimigũ, yu'u nemorõ niyu'rũnũ'cãmi. Yu'u pe'e mejõ nigũ waro ni'i. Cũ ye sapatũre tuweemasitigũ weronjõ cūrẽ ne ni'cãrõwijimasitisa'a, niwĩ Juã.

²⁸ A'te Betania wãmetiro Jordã wãmetiri maa siaquijipũ tojo wa'awũ. Topũ Juã masãrẽ wãmeyewĩ.

Õ'acũ cũ bese'cu masãrẽ yu'rũoatje ni'i

²⁹ Tojo wa'ãca be'ro ape nũmu pe'e Juã Jesú a'ticã i'awĩ. Cūrẽ i'agũ, a'tiro niwĩ:

—Ĩ'aña, ã'rĩ nimi Õ'acũ o'ógũ. Cũ oveja wĩ'magũ na wẽjẽ ñjũamorõpeogũ weronjõ nimi. Cũ wẽrise me'rã a'ti turicjãrã ña'arõ wee'quere acobojogũsami. ³⁰ Yu'u musãrẽ toduporopũre a'tiro ucũgũ, ã'rĩrẽta ucũwũ. A'tiro niwũ:

—Be'ropũ ni'cũ a'tigusami. Cũ yu'u bajuase duporopũ nitojacũ niwĩ. Tojo weegũ cũ yu'u nemorõ nimi. ³¹ Yu'ũmarĩcã cūrẽ masitĩcãti. Masitĩmigũ, Israe curuacjãrã cūrẽ masĩato níğũ narẽ aco me'rã wãmeyegũ a'tiwũ, niwĩ Juã.

³² Juã ninemowĩ tja:

—Cãrũ Espĩritu Santu buja weronjõ bajugũ dijati, ã'rĩ Jesú bu'ipũ ejapejami. ³³ Ne waro cūrẽ ne i'amasitiwũ. Toduporopũ Õ'acũ yu'ũre aco me'rã wãmeyedutigũ, a'tiro niwĩ: “Mu'u Espĩritu Santu dijati, ni'cũpũre ejapejacã i'agũsa'a. Cũ masãrẽ Espĩritu Santure o'oacjũ nigũsami”, niwĩ Õ'acũ. ³⁴ A'te tojo wa'acã, yu'u cūrẽ i'amasiwũ. Tojo weegũ musãrẽ were'e. Cũta nimi Õ'acũ macũ, ni werewĩ Juã.

Ne waro Jesú bu'erã ninũ'cã'que ni'i

³⁵ Tojo wa'áca be'ro ape n̄m̄m̄ Juã cū wāmeyew̄arop̄ta niwī tja. Ūsā p̄arā, yu'u, tojo nicā André Juã bu'erā niwū. ³⁶ Titare Jesú ūsā pu'to yu'ruacā ī'agū, Juã a'tiro niwī:

—Ī'aña, ā'rī nimi Ō'acū o'óḡm̄. Oveja wī'magū weronjō nimi.

³⁷ Cū tojo nisere tu'orā, ūsā Juārē sirutumi'cārā Jesú pe'ere sirutunū'cāwū. ³⁸ Ūsā tojo weecā, Jesú ūsārē majāmiī'awī.

—¿Ne'enojōrē uati? niwī.

Ūsā cūrē yu'tiwū:

—Rabbí ¿no'op̄m̄ niati mu'u? niwū. Rabbí, ūsā ye me'rā nírō, “Ūsārē bu'egu” nisī'rīrō wee'e.

³⁹ Cū ūsārē niwī:

—Te'a. Ī'arā a'tia, niwī.

Ūsā cū me'rā wa'awū. Ūm̄ica'ap̄m̄ niyucā, cū me'rā nina'ia wa'awū.

⁴⁰ André, yu'u me'rā Jesure sirutugū, Simó Pedro acabiji niwī. ⁴¹ Cū, cū ma'mi Simórē maata a'magū wa'awī. Cūrē nicū niwī:

—Mesías masārē yu'ruoac̄m̄, Ō'acū o'óḡuti ní'cure bocaep̄m̄, nicū niwī. Mesías, Cristo Ō'acū bese'cu nisī'rīrō wee'e.

⁴² André Simórē Jesú tirop̄m̄ pijiejawī. Cūrē ī'agū, Jesú a'tiro niwī:

—M̄u'u Simó ni'i, Joná macū. Be'ro m̄u'u Cefas wāmetiḡusa'a, niwī. Cefas, ūsā ye me'rā nírō, Pedro “ūtāgā” nisī'rīrō wee'e.

Jesú Filipere, Natanaerē piji'que ni'i

⁴³ Be'ro cja n̄m̄m̄ Jesú Galileap̄m̄ wa'asī'rīwī. Cū top̄m̄ wa'ase d̄uporo Felipe wāmetigure bocaep̄m̄, niwī:

—Te'a yu'u me'rā.

⁴⁴ Felipe Betsaida wāmetiri macācjū niwī. Pedro quē'rā, André cū acabiji me'rā ti macācjārāta niwā. ⁴⁵ Felipe Jesú “Te'a” nicā tu'oḡm̄, Natanaerē pijigū wa'awī. Cū tirop̄m̄ ejagū, cūrē nicū niwī:

—Ūsā Ō'acū bese'cu, Moisé cū ya pūrīp̄m̄ oja'cure bocaep̄m̄. Ō'acū ye queti werem̄'tārī masā quē'rā cūrēta ojacārā niwā. Na oja'cu Jesú Nazarecjū José macū na nino'gū niami.

⁴⁶ Natanae cūrē nicū niwī:

—¿M̄u'u tu'oña'cā, Nazarep̄re añurā nibosari?

Felipe cūrē yu'ticu niwī:

—Te'a Ī'arā marī.

⁴⁷ Jesú Natanae a'ticā ī'agū, cūrē niwī:

—Ā'rī nimi Israe curuacjū waro. Ō'acū uaro queoro weegū nimi. Ne nisoose moomi.

⁴⁸ Jesú tojo nicā tu'oḡm̄, Natanae cūrē sērītiña'wī:

—¿De'ro wee m̄u'u yu'ure masīti?

Jesú Natanaerē yu'tiwī:

—Yu'u m̄u'urē Felipe pijise d̄uporo ī'atojap̄m̄. M̄u'u yucu higuera wāmeticjū docap̄m̄ niap̄m̄.

⁴⁹ Natanae cūrē niwī:

—Ūsārē bu'egu, m̄u'u Ō'acū macū Israe curuacjārā wiogū ni'i.

⁵⁰ Jesú cūrē niwī:

—¿M̄u'u “Higueragū docap̄m̄ niap̄m̄” niseacārē tu'oḡm̄, yu'ure ējōpeoti? Be'rop̄re m̄u'u a'te nemorō añuse waro ī'agūsa'a, niwī.

⁵¹ Jesú ninemowī:

—Nirōta ni'i. Be'rop̄m̄ m̄sā u'm̄use p̄āricā ī'arāsa'a. Yu'u Ō'acū macū masū weronjō up̄tigū ni'i. Ō'acūrē wereco'terā u'm̄usecjārā yu'u tirop̄m̄ dijati, m̄ujāam̄jācā ī'arāsa'a, niwī Jesú.

¹ I'tia nũmu Felipere, Natanaerẽ Jesú pijíca be'ro Galileapũre Caná wãmetiri macãpu ni'cũ omocã ðu'tewĩ. Cũrẽ bosenũmu weepeowã. Jesú paco topũ nico niwõ. ² Æsã quẽ'rãrẽ Jesú me'rã pijiwã. ³ Na bosenũmu weeri cura vino na sĩ'rĩsere tojaque'a wa'awã. Tojo weego Jesú paco co macũrẽ niwõ:

—Macũ, vino pe'tia wa'apũ.

⁴ Cũ core yu'tiwĩ:

—¿De'ro weeacjo yu'ũre wereti? Yu'ũ pacu cũu'que ejawe'e yu'ũre yujupũ, niwĩ.

⁵ Tojo nimicã, co pe'e ti wi'i tĩaco'terãrẽ niwõ:

—Nipe'tise cũ dutisenũcũ queoro weeya.

⁶ Topũ seisparũ ùtã me'rã wee'queparũ niwũ. Judío masã ña'asere coerã aco poseyeseaparũ niwũ. Ni'cãrũrẽ aco cincuenta o setenta litro sãjãseparũ niwũ. ⁷ Jesú ti wi'i tĩaco'terãrẽ niwĩ:

—A'teparũpũ acore piosãaña.

Na cũ dutironojõta weewã. Teparũre añurõ piosãamu'muõ'owã. ⁸ Tojo wéeca be'ro Jesú narẽ niwĩ:

—Cã'rõ bosenũmu su'ori weegú tiropũ waamii, miaña, niwĩ.

Na “Jau” ni, miawã.

⁹ Ti bosenũmu su'ori weegú Jesú weesere masíticu niwĩ. Topũ tĩaco'terã dia'cũ aco ní'quere cũ vino ðucayu'quere masíwã. Ti bosenũmu su'ori weegú tere sĩ'rĩña'gũ, omocã ðu'te'cũre pijio, niwĩ:

¹⁰ —Ne waro vino tĩarã, añusere tĩamũ'tãsama. Pajiro sĩ'rĩca be'ropũ mejõ nisema tĩabu'ipeosama. Mu'ũ añuse vino pe'ere be'ropũ tĩadutiapã.

¹¹ Jesú a'tere Galilea wãmetiro Caná wãmetiri macãpu weewĩ. A'te ne waro cũ tutuaro me'rã wee'onũ'cã'que ni'i. Tere i'arã, ùsã cũ bu'erã cũrẽ ãjõpeowũ.

¹² Tojo wa'áca be'ro Jesú Capernau wãmetiri macãpu wa'awĩ. Cũ paco, cũ acabijirã cũ me'rã wa'awã. Æsã cũ bu'erã quẽ'rã wa'awũ. Ti macãpũre ùsã pejeti nũmũrĩ niwũ.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ nirãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Judío masã bosenũmu Pascua wãmetiri bosenũmu ðuporo niwũ. Ti bosenũmu na ñecũsumũa Egiptopũ ni'cãrã wija'quere wãcũrĩ bosenũmu niwũ. Ti bosenũmu ðuporoacã Jesú Jerusalẽpũ wa'awĩ. ¹⁴ Topũ etagũ, Õ'acũ wi'ipũ wa'awĩ. Ti wi'ipũre wa'icũrã duarãrẽ i'awĩ. Na wecũare, ovejare, tojo nicã bujare duawã. Na wẽjẽ, Õ'acũrẽ ùjũamorõpeojã niwã. Æpẽrã quẽ'rã apeye di'ta cjasere niyeru ðucayuri masã topũ dujiwã. ¹⁵ Na tojo weecã i'agũ, Jesú tãrãrĩ dare apowĩ. Ti da me'rã wa'icũrã duarãrẽ, na yarã ovejare, wecũare tãrãnrũwĩrõpe'ocã'wĩ. Niyeru ðucayuri masã pe'ere niyerure órẽstedijowĩ. Na ye mesarire tuuquecũupe'ocã'wĩ. ¹⁶ Buja duarãrẽ niwĩ:

—Ã'rãrẽ miiwijaaya. Yu'ũ pacu ya wi'ire duari wi'i weeticã'ña.

¹⁷ Cũ tojo weecã i'arã, todũporocjũ Davi cũ oja'quere ùsã wãcũwũ. Cũ a'tiro ojacu niwĩ: Õ'acũ, mu'ũ ya wi'ire ma'iyũ'rũmajã'a.

Na mu'ũ ya wi'ire ña'arõ weecã i'agũ, pũrõ bujaweti'i, ni ojacu niwĩ.

¹⁸ Judío masã wiorã cũ cõ'awĩrõcã i'arã, Jesure sãrĩtiña'wã:

—¿Noanojõ dutiro me'rã mu'ũ duari masãrẽ cõ'awĩrõmasĩti? Mu'ũ tojo weemasĩsere wee'ose me'rã i'oña ùsãrẽ.

¹⁹ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—A'ti wi'ire cõ'acã'ña. I'tia nũmu be'ro yu'ũ apoguti tja.

²⁰ Wiorã cũrẽ niwã:

—Basiowe'e. A'ti wi'ire wéerã, cuarenta y seis cũ'marĩ yoogowã. ¿Mu'ũ pe'e i'tia nũmu be'ro tu'ajanũ'cõgũsari tja? niwã.

²¹ Jesú ti wi'ire ucũgũ, cũ ya upũre ucũgũ weewĩ. ²² Æsã cũ ucũ'quere cũ wẽrĩ masáca be'ropũ tu'omasíwũ. Tere wãcũrã, cũ ucũ'quere “Diacjũta nipĩ”, ni ãjõpeowũ. Tojo nicã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ cũrẽ oja'que quẽ'rãrẽ ãjõpeowũ.

Jesú masã wãcũsere ì'ape'ocã'sami nise ni'i

²³ Pãjãrã Jerusaléru Pascua bosenuwurẽ nerẽwã. Na Jesú tutuaro me'rã wee'osere ì'awã. Tere ì'arã, Ò'acũ o'ócũ nimi nírã, cürẽ ëjõpeowã. ²⁴⁻²⁵ Jesú pe'e narẽ ì'amasipe'ogũ, ne ãpẽrã werero marĩrõ cũ basu masã na wãcũsere masipe'ocã'wĩ. Tojo weegu cũ “Yũ'ure ëjõpeoma”, nitiwĩ.

3

Nicodemo Jesú me'rã ucũ'que ni'i

¹ Ni'cũ fariseo masũ Nicodemo wãmetigu niwĩ. Cũ ãpẽrã judío masã wiorã me'rã niwĩ. ² Ni'cã ñami Nicodemo Jesú tiropũ ì'agũ etawĩ. Jesure ucũwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egu, Ò'acũ mũ'u me'rã nimi. Tojo weegu cũ tutuaro o'oro me'rã mũ'u wee'omasĩ'i. Mũ'u wee'o'quere ì'arã, ùsã a'tiro masĩ'i. Ò'acũ ùsãrẽ bu'edutigu mũ'urẽ o'ópĩ.

³ Jesú cürẽ niwĩ:

—Mũ'urẽ nirõta nigũti. Ne ni'cũ ne waropũ cũ bajuanũ'cã'caro weronojõ bajuapotigu, ne Ò'acũ tiropũ wa'amasĩtisami.

⁴ Nicodemo cürẽ sãritiña'wĩ:

—¿De'ro basiobosari marĩ bucuáca be'ro apaturi majãmisãjãa, marĩ paco ya paapu bajuacã tja? Marĩ pacopure apaturi bajuamasĩtisa'a.

⁵ Jesú cürẽ yũ'tiwĩ:

—Mũ'urẽ diacjũta nigũti. Ne aco me'rã wãmeyeno'tigu, tojo nicã Espiritu Santu ducayuno'tigu, Ò'acũ tiropũ sãjãamasĩtisami. ⁶ Masã põ'rã masãta nima. Náta tja Espiritu Santu me'rã bajuaporã, Ò'acũ põ'rã wa'asama. ⁷ Yũ'u “Nipe'tirã ne waropũ bajuanũ'cã'caro weronojõ apaturi bajuaporõna'a” nisere tu'ogũ, tu'omarĩaticã'ña. ⁸ Espiritu Santu me'rã ducayusere ucũgũ wee'e. Espiritu Santu wĩ'rõ weronojõ nimi. Wĩ'rõ no'o uaro busũ wẽtuuwã'cãsa'a. Masĩno'ña marĩ'i, ¿no'opũ cjase a'tiapari? “Topũ wa'aro wee'e”, nino'ña marĩ'i. Te weronojõ Espiritu Santu masãrẽ apaturi bajuapocã weese ì'ano'ña marĩ'i, niwĩ Jesú.

⁹ Nicodemo sãritiña'wĩ tja:

—¿De'ro wee Espiritu Santu me'rã bajuata basiosari?

¹⁰ Jesú cürẽ yũ'tiwĩ:

—¿Mũ'u Israe curuacjãrãrẽ Ò'acũ ye cjasere bu'egu nimigũ, a'tere masĩweti? ¹¹ Mũ'urẽ diacjũta nigũti. Ûsã masĩsere, ùsã ì'a'quere mũsãrẽ werewũ. Mũsã ëjõpeowe'e. ¹² A'ti nucũcã cjasere yũ'u ucũcã marĩcãrẽ, mũsã ëjõpeowe'e. Æ'mũse cjasere yũ'u werẽcãma, nemorõta yũ'ure ëjõpeotibosa'a.

¹³ »Ne ni'cũ masũ u'mũsepure wa'aña'dijati'cũ marĩmi. Yũ'u ni'cũta u'mũsepu ní'cũ dijatiwũ. Yũ'u Ò'acũ macũ masũ weronojõ uputigu u'mũsecjũ ni'i. Tojo weegu yũ'u u'mũse cjasere masĩ'i.

¹⁴ »Dũporopũ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ Moisé ãña queose na wee'cũre u'mũarõ yucũgũpũ yoocũ niwĩ. Moisé ãñarẽ wee'caronojõta masã yũ'ure u'mũarõpũ yoorãsama.

¹⁵ Nipe'tirã yũ'ure ëjõpeorã, pecame'epũ wa'asome. Ò'acũ me'rã catinu'cũrãsama, niwĩ Jesú.

Ò'acũ cũ macũ ni'cũ nigũrẽ o'ó'que ni'i

¹⁶ Ò'acũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ uputũ ma'ígũ, cũ macũ ni'cũ nigũrẽ o'ócũ niwĩ. Te me'rã nipe'tirã cũ macũrẽ ëjõpeorã, pecame'epũ wa'asome. Na cũ me'rã catinu'cũcã'rãsama.

¹⁷ Ò'acũ a'ti turicjãrãrẽ bu'iri da'regũti ní'gũ mejẽta cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Narẽ yũ'ruogũ pe'e tojo weecũ niwĩ.

¹⁸ Ò'acũ cũ macũrẽ ëjõpeorãrẽ bu'iri da'reesome. Cũ macũ ni'cũ nigũrẽ ëjõpeoticã pũrĩcãrẽ, bu'iri da'regũsami. ¹⁹ A'tiro ni'i. Jesucristo sĩ'ose weronojõ nimi. Cũ Ò'acũ yere ì'ogũ a'tiwĩ. Cũ a'ticã, a'ti nucũcãcjãrã cürẽ uaticãrã niwã. Cürẽ uaronojõ o'orã, ña'arõ weese pe'ere uaripejayurã, na'itĩ'arõpũ nírã weronojõ nicãrã niwã. ²⁰ Nipe'tirã ña'arõ

weerá Õ'acũ macũrẽ uatima. Na ña'arõ weesere bajurẽcã uatirã, cũ pu'to nisirĩtima.
²¹ Añurõ weerá pe'e cũ pu'to sirutuma. Na tojo weecã, nipe'tise na weesere “Õ'acũ uaronojõ weema”, bajuyoropu ni masĩno'o.

Juã wãmeyerĩ masũ Jesú yere ucũ'que ni'i

²² Jesú Nicodemorẽ ucũca be'ro Judea wãmetiropu ãsarẽ cũ bu'erãrẽ su'ori wa'awĩ. Topure masãrẽ wãmeyerã, yoacurecãpũta niwũ. ²³⁻²⁴ Juã wãmeyerĩ masũ cũrẽ bu'iri da'eri wi'ipu sãrãtji dũporo cũ quẽ'rã wãmeyegu weewĩ Enón wãmetiri macãpu. Enón Salim wãmetiro pu'to niwũ. Topure dia pajiri maa niwũ. Masã cũ tiropu wãmeyedutirã wa'awã.

²⁵ Cũ tojo weeri cura ni'cã nũmũ Juã bu'esere siruturã ni'cũ judío masũ me'rã dũ'sasowã cõcãrã niwã. Judío masã coewuasenojõ me'rã dũ'sasocãrã niwã.

²⁶ Tojo wa'aca be'ro cũ bu'erã Juãrẽ nicãrã niwã:

— Õ'sarẽ bu'egu, sã'onícatero Jordã siaquijipu mũ'u me'rã ní'cu, ãsarẽ mũ'u were'cu ni'cãrõacãrẽ cũ wãmeyegu weemi. Nipe'tirã cũrẽ siruturã weema.

²⁷ Juã narẽ yu'ticu niwĩ:

— Õ'acũ dutĩcã, masã cũrẽ sirututibosama. ²⁸ Mũsã yu'u were'quere tu'otojawu. Yu'u “Õ'acũ bese'cu mejẽta ni'i”, niwũ. Yu'u cũ dũporo o'oyumũ'tã'cu ni'i. ²⁹ A'tiro pe'e ni'i. Ni'cũ omocã dũ'tecã, cũ nũmo cũ yago se'saro nisamo. Cũ me'rãcjũ cũ dũ'tecã ã'agũ, e'catitamusami. Jesú ã'rĩ omocã dũ'te'cu weronojõ nimi. Masã cũrẽ siruturã cũ nũmo weronojõ nima. Tojo weegu yu'u cũ me'rãcjũ masã cũrẽ sirutucã ã'agũ, e'catitamu'u. ³⁰ Masã ã'orõpu cũ siape me'rã yu'u bu'ipu wa'agusami. Yu'u pe'e mejõ nigũ tojagũsa'a, nicũ niwĩ Juã cũ bu'erãrẽ.

Õ'acũ macũ u'musecjũpu a'ti'que ni'i

³¹ Juã cũ bu'erãrẽ ninemocu niwĩ tja:

— Jesú u'musepu a'ti'cu nipe'tirã yu'rũoro nimi. A'ti di'tacjũ a'to cjasere ucũsami. U'musepu a'ti'cu pe'e nipe'tirã yu'rũoro nimi. ³² Cũ u'musepu ã'a'quere, cũ tu'o'quere ucũsami. Ne ni'cũ cũ ucũsere ãjõpeotisami. ³³ Tojo nimicã, no'o ni'cãrẽrã cũrẽ ãjõpeoma. Na cũrẽ ãjõpeorã, “Õ'acũ diacjũta ucũmi”, ni ã'oma. ³⁴ Õ'acũ Jesucristore Espĩritu Santure cuoyu'rũmajãcã weecu niwĩ. Tojo weegu cũ pacu yere ucũmi. ³⁵ Õ'acũ cũ macũrẽ ma'lgũ, nipe'tisere, nipe'tirãrẽ dutimasĩsere o'ocu niwĩ. ³⁶ Cũ macũrẽ ãjõpeorãnojo catinu'cũsere cuoma. Cũrẽ ãjõpeosĩ'rĩtirã pe'e Õ'acũ tiropu wa'asome. Õ'acũrẽ uputu bu'iri da'reno'rãsama.

4

Jesú Samariacjõ me'rã ucũ'que ni'i

¹⁻³ Pãjãrã masã Jesure sirutuwã. Juã wãmeyerĩ masũ yu'rũoro ãsã Jesú bu'erã pe'e masãrẽ wãmeyewu. Jesú cũ basu narẽ wãmeyetiwi. A'te, pãjãrã masã sirutuse, wãmeyese quetire fariseo masã tu'ocãrã niwã. Te quetire tu'oapã ní'gũ, Jesú Judeapu ni'cu Galileapu wa'awĩ.

⁴ Topu wa'agu, cũ Samaria di'tapu yu'rũwã'cãwĩ. ⁵ Ti di'tapure Sicar wãmetiri macãpu etawĩ. Ti macã pu'to dũporocjũ Jacob cũ macũ Joserẽ o'õca di'ta niwũ. ⁶ Topu aco waari pe Jacob cũ wéeca pe niwũ. Jesú to yu'rũagu, caributia wa'awĩ. Tojo weegu dajaritero nicã ti pe sumutorpu soogu ejanujãwĩ.

⁷⁻⁸ Cũ topu dujiri cura ãsã ba'ase duurã wa'arã macãpu pi'awu. Õ'sã topu nirĩ cura ni'cõ numio Samariacjõ ti pepure aco waago etaco niwõ. Jesú core nicũ niwĩ:

— Yu'ure aco tãña.

⁹ Co cũrẽ yu'tico niwõ:

— ¿De'ro weegu mũ'u judío masũ nimigũ, yu'u Samariacjõrẽ aco sãrĩti? nico niwõ. Titapure judío masã Samaria di'tacjãrã me'rã ne a'mesu'aticũcãrã niwã. Te ye bu'iri cũrẽ tojo nico niwõ.

¹⁰ Jesú nicũ niwĩ:

—Mũ'u Ō'acũ masārē o'osere masītisa'a. Yũ'u quē'rārē masītisa'a. Mũ'u masĩgō pūrĩcã, yũ'ure sērĩboapã. Mũ'u sērĩcã, yũ'u pe'e aco catise o'ose warore o'oboapã.

¹¹ Co ninemoco niwō tja:

—¿Ñe'e me'rã mũ'u acore waamiibosari? A'ti pe ã'cũa ni'i. ¿No'opũ mũ'u aco catise o'osere bocabosari? ¹² Marĩ ñecũ Jacob a'ti pe cjasere sĩ'rĩcũ niwĩ. Cũ pō'rã, cũ yarã ecarã quē'rã sĩ'rĩcãrã niwã. Cũ marĩrē a'ti pere cũucũ niwĩ. ¿Mũ'u pe'e cũ nemorō niti?

¹³ Cũ core yũ'ticũ niwĩ:

—Nipe'tirã a'ti pe cjase acore sĩ'rĩrã, apaturi acowũorãsama. ¹⁴ Yũ'u o'ose pe'ere sĩ'rĩrã, ne acowũosome. Napũre na ye ejeripō'rãrĩpũ aco o'mabũronu'cũrō weronojō nirōsa'a. Na catinu'cũcã'rãsama.

¹⁵ Co cũrē nico niwō:

—To pūrĩcãrē yũ'ure te acore o'oya. Mũ'u yũ'ure o'ocã, yũ'u acowũosome. Tojo nicã a'ti pepũre aco waasĩ'rĩgō ĩ'anu'cũsome, nico niwō.

¹⁶ Jesũ core nicũ niwĩ:

—Mũ'u marãpũre pijigo wa'aya.

¹⁷ Co cũrē yũ'tico niwō:

—Yũ'u marãpũ marĩgō ni'i.

Jesũ core nicũ niwĩ:

—Mũ'u “Marãpũ moo'o” nĩgō, diacjũta yũ'tiapũ. ¹⁸ Mũ'u ni'cãmocũrã mũũa me'rã marãpũtiña'co nimiwũ. Ni'cãrōacã mũ'u cũogũ mũ'u marãpũ diacjũ nitimi. Mũ'u ucũse diacjũta ni'i.

¹⁹ Tojo nicã tũ'ogo, Jesure nico niwō:

—Mũ'u Ō'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nisa'a. ²⁰ Ũsã ñecũsumũa Samariacjãrã sicũ ũrũgũpũ Ō'acũrē ějōpeocãrã niwã. Mũsã judío masã pe'e “Jerusalēpũ Ō'acũrē ějōpeorũa'a”, ni wãcũ'u, nico niwō.

²¹ Jesũ core nicũ niwĩ:

—Yũ'u ucũsere tũ'oya. Cã'rōacã dũ'sa'a sicũ ũrũgũpũ wa'atimirã, Jerusalēpũ wa'atimirã mũsã Ō'acũrē ějōpeoatjo. ²² Mũsã Samariacjãrã mũsã ějōpeosere añurō tũ'omasītisa'a. Ũsã pūrĩcã ũsã ějōpeosere masĩ'i. A'tiro ni'i. Masārē yũ'rũoacjũ judío masũ nigũsami. ²³ ějōpeoritero etarosa'a. A'tiro nicãrē nitoja'a. Masã Ō'acũrē diacjũta ějōpeorã na ye ejeripō'rãrĩpũ ějōpeorãsama. Ō'acũ cũrē ějōpeorãrē tojo ějōpeocã uasami. ²⁴ Ō'acũ bajutigũ nimi. Cũrē ějōpeorã ejeripō'rãrĩpũ diacjũta ějōpeorũa'a.

²⁵ Co cũrē nico niwō:

—Yũ'u masĩ'i. Mesías, Ō'acũ cũ bese'cũ Cristo, a'tigusami. Cũ a'tigũ, marĩrē nipe'tisere weregũsami, nico niwō.

²⁶ Tojo nicã tũ'ogũ, core nibajũrēcũ niwĩ:

—Yũ'u mũ'u me'rã ucũgũ Ō'acũ bese'cũta ni'i.

²⁷ Na a'tiro nirĩ cura ũsã ba'ase duurã eja'cãrã Jesũ tiropũre etawũ. Ũsã Jesũ numio me'rã ucũcã ĩ'arã, ĩ'amarĩa wa'acãti. Ne ni'cũpũta cũrē “¿Ñe'enojōrē uago weeati? o ¿ñe'enojō cjasere ucũrã weeati?” ni sērĩtiña'ma'atiwũ.

²⁸ Ũsã na tiropũ etacã ĩ'agō, co aco waatjũre topũta dupocã, macãpũ wa'a wa'awō. Topũre etago, masārē wereco niwō:

²⁹ —Mũsã quē'rã ĩ'arã a'tia. Sō'o, ni'cũ mũũ niami. Cũ yũ'u de'ro wee'quere masĩpe'ocã'mi. Cũ Ō'acũ bese'cũta niapĩba, nico niwō.

³⁰ Be'ro co tojo werecã tũ'orã, na Jesũ tiropũ ĩ'arã a'ticãrã niwã. ³¹ Na a'tiri cura ũsã Jesure ba'ase ecarã weemiwũ.

³² Cũ ũsãrē niwĩ:

—Yũ'u ba'ase cũosere mũsã masītisa'a.

³³ Tojo nicã tũ'orã, ũsã cũ bu'erã “¿ãpērã cũrē ba'ase ecatojapari?” ni a'merĩ sērĩtiña'wũ.

³⁴ Jesũ ũsãrē niwĩ:

—Ō'acũ yũ'ure o'ówĩ. Yũ'u cũ uaro weegũ wee'e. Cũ weeduti'quere weepe'ogũ, yũ'u ba'agũ weronojō tũ'oña'a. ³⁵ Mũsã a'tiro ni wãcũ'u: “Ba'paritise mujĩpũrĩ dũ'sa'a otese

dɔcatiatjo.” Yɯ'u pe'e i'acāma, pupi ñairōpɯ wee'e. Jesú a'tiro ucūgū, masārē ucūgū weewī. Na cū ucūsere ējōpeoatjo cārō dɔ'sa'a nīgū, tojo niwī. ³⁶ Ote'quere tū'rērī masū cū da'ra'que wapa wapeyeno'sami. Ā'rī da'ragɯ weronojō masārē ējōpeocā weegū quē'rārē yɯ'u wapayegusa'a. Ējōpeorā, na catinu'cūcā'rāsama. Ne waro weremū'tā'cɯ, apī werenemoturiawā'cāgū na weresere ējōpeocā i'arā, na pɯarāpɯta e'catirāsama. ³⁷ Masā ucūwɯaronojōpɯma a'tiro ni'i: “Ni'cū ne waro otesami. Be'ro te dɔcare miirī masū apī nisami tja.” ³⁸ Mɯsā yɯ'u bu'erā te weronojō ni'i. Āpērā Ō'acū ye cjasere weremū'tācārā niwā. Ni'cārōacārē yɯ'u mɯsārē na weremū'tā'quere werenemodutigu o'ó'o. Mɯsā werese me'rā narē yarā wa'acā weerāsa'a, niwī Jesú.

³⁹ Samariacjō co ya macācjārārē a'tiro nico niwō:

—Sō'onícɯ nipe'tise yɯ'u wee'quere masipe'ocā'mi. Co tojo nicā tɯ'orā, pājārā cūrē ējōpeowā. ⁴⁰ Tojo weerā Jesú tiropɯ a'ti, cūrē na tiropɯ tojadutiwā. Cū na tiropɯre pɯa nɯmɯ tojaque'awī. ⁴¹ Be'ro Jesú cū weresere tɯ'orā, pājārā ējōpeonemowā. ⁴² Be'ro numjorē niwā:

—Ūsā mɯ'u were'que me'rā dia'cū cūrē ējōpeowe'e. Ūsā basu cū ucūsere tɯ'oapɯ. Tojo weerā cūrē ējōpeo'o. Ūsā masī'i. Diacjūta niapā. Cū Ō'acū bese'cɯ a'ti turicjārā masārē yɯ'ruogɯ nimi, niwā core.

Jesú wioɯ docacjū macūrē yɯ'ruo'que ni'i

⁴³ Pɯa nɯmɯ Samariacjārā me'rā nica be'ro Jesú Galilea di'tapɯ wa'awī. ⁴⁴ Todɯporo a'tiro niwī Jesú:

—Ō'acū ye queti weremū'tārī masūrē cū ya di'tacjārā ējōpeotisama. ⁴⁵ Tojo nimicā, cū ya di'ta Galileapɯ etacā, masā tocjārā pe'e cūrē añurō ñe'ewā. Na quē'rā Jerusalé'pɯ judío masā bosenɯmɯ Pascua i'arā ejacārā niwā. Topɯ Jesú cū wee'lo'quere i'acārā niwā. Tojo weerā cūrē ējōpeowā.

⁴⁶ Jesú Galileapɯ ejagɯ, Canárɯ aco ní'quere cū vino wéeca macāpɯ apaturi dajawī. Ti macāpɯre ni'cū Galilea di'ta wioɯ docacjū niwī. Cū, cū macū dutitigure Capernaupɯ cɯocɯ niwī. ⁴⁷ Cū, Jesú Judeapɯ ní'cɯ Galileapɯ etapɯ nise quetire tɯ'ogɯ, Jesú tiropɯ a'ticɯ niwī.

—Yɯ'u macūrē yɯ'ruogɯ a'tia. Cū wērīse pɯ'toacāpɯ niami, niwī.

⁴⁸ Jesú cūrē niwī:

—Mɯsā yɯ'u wee'loticāma, ējōpeowe'e.

⁴⁹ Cū dutitigu pacɯ pe'e Jesure niwī:

—Wioɯ, pajaña'ña. Te'a quero yɯ'u macū wērīse dɯporo.

⁵⁰ Jesú cūrē niwī:

—Mɯ'u ya wi'ipɯ tojaagusa'a. Mɯ'u macū catisami, niwī. Cū Jesú tojo nisere tɯ'ogɯ, cū ya wi'ipɯ tojaa wa'awī. ⁵¹ Cū dajaguti weeri cura cūrē da'raco'terā ma'apɯ pōtērī, cūrē werecārā niwā:

—Mɯ'u macū catiami.

⁵² Na werecā, “¿De'ro nicā cū añunū'cāti?” ni sērītiña'cɯ niwī. Na “Ñamica'a dajaritero be'ro ujaque suruno'ami”, nicārā niwā.

⁵³ Na werecā, cū “Jesú yɯ'ure ti horata ‘Mɯ'u macū catisami’, niami”, nicɯ niwī. Tojo weerā nipe'tirā cū, cū ya wi'icjārā Jesure ējōpeocārā niwā.

⁵⁴ Ti di'ta Galileapɯre aco ní'quere vino cū dɔcayúca be'ro wioɯ macūrē yɯ'ruogɯ, Jesú puati cū tutuase me'rā wee'logū weewī. Judea di'tapɯ ní'cɯ dajagɯ, tere weewī.

5

Jesú sijamasitigure yɯ'ruo'que ni'i

¹ Wioɯ docacjū macūrē yɯ'ruóca be'ro Jesú Jerusalé'pɯ judío masā bosenɯmɯ i'agū majāmitojaawī tja. ² Jerusalérē sārīsāaca sārīrōpɯre ni'cā sope Oveja wāmetiri sope niwū. Ti sope pɯ'to na u'arātirā apóca pe niwū. Ti pe hebreo ye me'rā Betsaida wāmetiwɯ. Ti pe sumutopɯre ni'cāmocuse tucūrī ti'aya marīse tucūrī niwū. ³⁻⁴ Te tucūrīpɯ pājārā dutitirā nucūcāpɯ cūñawā. Caperi bajuno'tirā, opa cō'ñerī sjarā, tojo

nicã sijamasitirã niwã. Ti ditarapure wãcũña marĩrõ ni'cãrõtiri Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ dijatamujãpũ. Dijata, acore a'meña'cã weemujãpũ. Cũ tojo wéeca be'ro ti pepũ doqueñojãmu'tãgũ yu'ruono'pũ. Tojo weerã na cũ yu'ruosere co'terã, topũ cũñacãrã niwã. ⁵ Topure ni'cũ dutitigũ niwĩ. Treinta y ocho cũ'marĩ wa'acaro niwũ cũ dutitiwã'cõca be'ro. ⁶ Jesú ti ditara tiropũ yu'ruagu, topũ cũñagũrẽ ĩ'awĩ. Cũ yoacã dutiticã ĩ'agũ, cũrẽ sërĩtiña'wĩ:

—¿Mu'u yu'ruono'sĩ'rĩsari? niwĩ.

⁷ Cũ Jesure yu'tiwĩ:

—Wiogu, yu'ure ne weetamugũ marĩmi. Nipe'tisetiri aco a'meña'rĩ cura yu'u ti pepũ sãjãasĩ'ricã, ãpẽrã yu'u dũporo sãjãamũ'tãmujãwã.

⁸ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Mu'u cũñarõrẽ tuutũrẽ, wa'agusa'a.

⁹ Cũ tojo nirĩ cura yu'ruono'cũpũ tojawĩ. To be'ro wã'cãnu'cã, cũ cũñarõrẽ tuutũrẽ, sijanu'cãwĩ. Cũrẽ yu'ruoca nũmũ sauru niwũ. ¹⁰ Tojo weerã yu'ruono'cũ cũ cũña'carore o'macã ĩ'arã, judío masã wiorã cũrẽ nicãrã niwã:

—¿De'ro weeguti mu'u ni'cãcã marĩ soodutĩca nũmũ sauru nimicã, mu'u cũñarõrẽ o'masijati? Marĩrẽ tojo weedutiwe'e.

¹¹ Cũ narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Yu'ure yu'ruo'cũ “Mu'u cũñarõrẽ tuutũrẽ, o'mawã'cãgũsa'a”, niami.

¹² Na cũrẽ nicãrã niwã:

—¿Noanojõ mu'urẽ tojo weedutiati?

¹³ Cũ Jesure masitigũ niwĩ. Jesú sijamasitigũre yu'ruoca be'ro pãjãrã masã wa'teropũ morẽsu'uwã'cãwĩ. Tojo weegu cũrẽ ĩ'amasitigũ niwĩ. ¹⁴ Be'ro Jesú Õ'acũ wi'ipũ cũrẽ bocaejagũ, niwĩ:

—Añurõ weepa. Mu'u yu'ruono'cũpũ ni'i. Apaturi ña'arõ weenemoacũpa. Mu'u ña'arõ weenemogũ, nemorõ ña'arõ yu'rugusa'a, niwĩ.

¹⁵ Jesú tojo nicã tu'ogũ, judío masã wiorãrẽ weregu wa'acu niwĩ:

—Yu'ure yu'ruo'cũ Jesú wãmeticũ niami.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'orã, judío masã wiorã Jesú cũ sauru nicã masãrẽ yu'ruo'que quetire masicãrã niwã. Tojo weerã cũ me'rã a'pepũrĩnu'cã, cũrẽ wẽjẽsĩ'ricãrã niwã.

¹⁷ Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u pacũ da'ranu'cũcã'mi. Yu'u quẽ'rã da'ranu'cũcã'a, niwĩ Jesú.

¹⁸ Sauru nicã da'radutitiserẽ Jesú yu'rũnu'cãse bu'iri wiorã cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩwã. Be'ro cũ Õ'acũrẽ “Yu'u pacũ nimi” nisere tu'orã, nemorõ cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩwã. “Cũ tojo nígũ, Õ'acũrẽ ni'cãrõwĩjigũ weemi”, niwã.

Jesucristo cũ ye quetire werese ni'i

¹⁹ Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Yu'u Õ'acũ macũ yu'u se'saro apeyenojõ weemasĩwe'e. Yu'u pacũ weesere ĩ'a'a. Te dia'cũrẽ wee'e. A'tiro ni'i. Nipe'tise yu'u pacũ weesere yu'u quẽ'rã tere wee'e. ²⁰ Yu'ure ma'ígũ, yu'u pacũ nipe'tise cũ weesetiserẽ ĩ'omi. Ni'cãrõacã sijamasitigũre yu'ruo'que nemorõ be'ropure weegusami. Musã tere ĩ'amarĩarãsa'a. ²¹ Yu'u pacũ masã wẽrĩ'cãrãrẽ masõmi. Cũ weronojõ yu'u quẽ'rã yu'u masõsĩ'rĩrãrẽ masõgũsa'a. ²²⁻²³ Yu'u pacũ masã weesetiserẽ besetimi. Yu'u pe'ere masãrẽ “Añurõ weema” o “Ña'arõ weema” ni, besedutiwĩ. Nipe'tirã yu'u pacũre añurõ ucũma. Yu'u quẽ'rãrẽ añurõ ucũato nígũ yu'ure masãrẽ besedutimi. Yu'ure añurõ ucũtirã, yu'ure o'ó'cũ quẽ'rãrẽ añurõ ucũtima.

²⁴ »Diacjũta nigũti. Yu'u nisere tu'orã, yu'ure o'ó'cũre ëjõpeorã catinu'cũsere cuoma. Na bu'iri da'reno'some. Na pecame'epũ wa'abo'cãrã yu'rũwetitojama. ²⁵ Diacjũta nigũti tja. Cã'rõacã du'sa'a Õ'acũrẽ moorã yu'ure ëjõpeoatjo. Na ëjõpeoritero nitoja'a. Yu'u ucũsere tu'o, tere weerã catinu'cũcã'rãsama. ²⁶ Yu'u pacũta masãrẽ catinu'cũsere o'omasĩmi. Cũta masãrẽ catinu'cũcã weedutigũ yu'ure o'ó'omi. ²⁷ Õ'acũ yu'ure masãrẽ besedutiserẽ cũuwĩ. Yu'u cũ macũ masã weronojõ upũtigũ nitjãgũ, masãrẽ bese'e.

28 Mũsã a'tere tu'orã, ucuaticã'ña. Ni'cã numu nipe'tirã wẽrĩ'cãrã yu'u ucũsere tu'orãsama. 29 Tere tu'orã, masãperipu ni'cãrã masãpe'tiarãsama. Añurõ weeseti'cãrã catinu'cũajã masãrãsama. Ña'arõ wee'cãrã pe'e bu'iri da're bajuriono'ajã masãrãsama, niwĩ Jesú.

Jesucristo “A'te ye bu'iri yu'u Õ'acũ macũ ni'i” nise ni'i

30 Jesú wiorãrẽ ninemowĩ tja:

—Yu'u basu, yu'u se'saro masãrẽ besemasĩtisa'a. Yu'u pacu uaro, cũ dutironojõ yu'u bese'e. Yu'u uaro weesĩ'rĩsere weewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ócũ uaro wee'e. Tojo weegu yu'u besese queoro ni'i. 31 Yu'u basu yu'u weesere añurõ ucũcã, “Mũ'u ucũse wapamarĩ'i”, nibosa'a. 32 Apĩ nimi yu'u ucũsere “Añu ni'i” nigũ. Cũ tojo nigũ yu'u pacu Õ'acũta nimi. Cũ yu'ure “Mũ'u weese añu ni'i” nise pũrĩcã, wapati'i. 33 Mũsã Juã wãmeyeri masũpũre yé cjasere sãrĩtiña'dutirã o'ócãrã niwũ. Cũ queoro yu'ticu niwĩ. 34 Yu'u, yé cjasere masã añurõ ucũato nisere a'magũ mejẽta wee'e. Mũsã yu'rucã uasã'a. Tojo weegu a'tiro ucũ'u. 35 Juã s'ĩ'omũ'tãgũ weronojõ niwĩ. S'ĩ'ocjamarĩcã ãjũrõ, añurõ bo'reyusa'a. Te bo'reyuse weronojõ yé quetire añurõ i'owĩ. Mũsã cũ ucũsere tu'orã, yoaticã tere e'cawũ. 36 Yu'u wee'ĩ'o'que Juã ucũ'que nemorõ wapati'i. Yu'u pacu weeduti'que ni'i. Tojo weese me'rã yu'u pacu diacjũta yu'ure o'ówĩ nisere i'o'o. 37 Tojo nicã yé cjasere yu'u pacu, yu'ure o'ócũ añurõ ucũmi. Mũsã Õ'acũ ucũsere tu'owe'e. Cũ bajusere i'awe'e. 38 Tojo nicã yu'ure cũ o'ócũre ãjõpeowe'e. Tojo weero cũ ucũse mũsãrẽ sãjãwe'e. 39 Mũsã catinu'cũsere bocarãsa'a nĩrã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ wiopesase me'rã bu'enu'cũcã'a. Mũsã ti pũrĩ cjasere bu'érã, yé quetireta bu'e'e. 40 Mũsã catinu'cũsere uamirã, yu'ure ãjõpeosĩ'rĩwe'e.

41 »Masã yu'ure añurõ ucũcã uawe'e. 42 Yu'u mũsãrẽ i'amasĩ'i. Mũsã Õ'acũrẽ ma'iwe'e. 43 Yu'u, yu'u pacu uaro a'topũre a'tiwũ. Tojo weemicã, mũsã yu'ure uawe'e. Apĩ cũ uaro a'tigu pe'ere mũsã uarãsa'a. 44 Mũsã basuta mũsã weesere a'merĩ “Añu'u”, nicũña'a. Õ'acũ ni'cũ nigũ “Añu'u” nise pe'ere a'mawe'e. Tojo weecũñarã, ¿de'ro wee mũsã yu'ure ãjõpeobosau? 45 Mũsã “Cũ pacũpũre weresãgũsami”, ni wãcũticã'ña. Mũsã ãjõpeo'cu Moiséta mũsãrẽ weresãgũsami. Mũsã a'tiro wãcũ'u: “Moisé duti'quere queoro wee'e. Tojo weerã u'mũsepu wa'arãsa'a”, ni wãcũ'u. 46 Mũsã cũ oja'quere ãjõpeorã pũrĩcã, yu'u quẽ'rãrẽ ãjõpeobosa'a. Moisé cũ oja'que, yé quetita niwũ. 47 Cũ yu'ure oja'quere ãjõpeotirã, ¿de'ro wee mũsã yu'u ucũsere ãjõpeobosau? niwĩ Jesú.

6

Jesú ni'cãmocũsetiri mil umuarẽ eca'que ni'i

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

1 Jerusalẽpu sijamasĩtigũre yu'rũoca be'ro Jesú Galileapu dajatojaawĩ tja. Topu nígũ, Galilea cja ditara ape pã'rẽpu pẽ'awĩ. Ti ditarata Tiberia wãmetiwũ. 2 Masã cũ wee'ĩ'ose me'rã dutitirãrẽ yu'rũocã i'arã, pãjãrã sirutuwã. 3 Õ'sã ape pã'rẽpu pẽ'atarã, ãrũgũpu mũjãa, dujiwũ. 4 Titare judío masã bosenũmũ wa'atjo Pascua cã'rõacã du'sawũ. 5 Jesú pãjãrã masã cũrẽ sirutucã i'agũ, Felipe niwĩ:

—¿No'opu marĩ na pãjãrãrẽ ecãtjere ba'ase duurã wa'arãsari?

6 Felipe ¿de'ro yu'tigusari? nígũ, tojo sãrĩtiña'wĩ. Jesú pe'e cũ weeatjere masĩyuto-jacu niwĩ. 7 Felipe cũrẽ yu'tiwĩ:

—Ocho mujĩpũrĩ da'rãse wapa narẽ marĩ pá duu ecacã, ne ba'abocatisama.

8 Cũ tojo nicã tu'ogu, ãsã me'rãcũ André, Simó Pedro acabiji Jesure niwĩ:

9 —A'tore ni'cũ wĩ'magũ nimi. Cũ ni'cãmocũse pá cebada me'rã wee'quepagare cuomi. Tojo nicã wa'i puarã cuomi. A'te ba'ase ã'rã pãjãrãrẽ ne se'sasome, niwĩ.

10 Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Narē nipe'tirārē dujidutiya. Na dujiro añurō tátiwũ. Tojo weerã nipe'tirã dujiwã. Ni'cãmocusetiri mil ɯmũa niwã. ¹¹ Be'ro Jesú pãrē mii, Õ'acūrē e'catise o'owĩ. Tu'ajanũ'cõ, ùsãrē o'owĩ. Be'ro ùsã masã nipe'tirārē ducawaawũ. Mejãrõta wa'i me'rã quē'rãrē weewĩ. Ùsã na ba'asĩ'rĩrõ ejatuario narē etiwũ. ¹² Na ba'a yapíca be'ro Jesú ùsãrē niwĩ:

—Na ba'adu'ase cõ'orĩ nígũ, tere seesãaña, niwĩ.

¹³ Ni'cãmocusepaga pá nimi'que ùsã ba'adu'a'quere seesãacãpũma, doce pi'seri mu'muse pi'seri wijawũ. ¹⁴ Masã Jesú tojo weecã ì'arã, cūrē niwã:

—“Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiacjũ niapũ” ní'cũ ã'rĩta nitũ'sami.

¹⁵ Na cūrē ɯpũtu tutuario me'rã miaa, wiogu sõrõsĩ'rĩmiwã. Cũ pe'e na tojo weesĩ'rĩsere ì'agũ, cũ se'saro nisĩ'rĩgũ ùrũgũpũ mujãa wa'awĩ.

Jesú acopũ sijawã'cã'que ni'i

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Be'ro na'ique'awã'cãtiri cura ùsã ditarapũ bu'awũ. ¹⁷ Bu'ata, Capernaupũ wa'arã yucũsupũ mujãsjãa, ti ditarare pē'anũ'cãwũ. Na'inucũaca be'ropũ niwũ. Jesú titare bajutiwĩ yujupũ. ¹⁸ Ùsã pē'arĩ cura wĩ'rõ ɯpũtu wētuuwã'cãtiwũ. Tojo wa'acã, pã'cõrĩ pacase wã'cãwũ. ¹⁹ Ùsã yoaro ni'cãmocuse kilómetro wa'áca be'ro Jesú ùsã tiropũ a'tigũ, acopũ sijawã'cãtiwĩ. Cūrē ì'arã, ɯpũtu ɯcũawũ. ²⁰ Cũ ùsãrē niwĩ:

—Yũ'ũ ni'i. Uiticã'ña, niwĩ.

²¹ Ùsã cūrē mujãsjãadutiwũ. Cũ sãjãca be'ro ùsã wa'aro ape pã'rēpũ maata ejabaque'owũ.

Masã ditara sumutopũ cõ'o'cãrã Jesure a'mase ni'i

²² Ape nũmũ masã ape pã'rēpũ toja'cãrã nitũopjũ me'rã ùsã pē'a'quere masĩcãrã niwã. Tojo nicã “Jesú cũ bu'erã me'rã wa'atiami”, nicãrã niwã. ²³ Na tojo nicũnarĩ cura apeye yucũsupawũ etacaro niwũ. Tepawũ Jesú cũ pacure cũ e'catise o'óca be'ro ùsã ba'a'caropũ etacaro niwũ. Te Tiberia cjasepawũ nicaro niwũ. ²⁴ Be'ro masã ape pã'rēpũ toja'cãrã Jesú, cũ bu'erã marĩcã ì'arã, a'tiro weecãrã niwã. Te yucũsupawũpũ mujãsjãa, Capernaupũ Jesure a'marã a'ticãrã niwã.

Jesú masãrē werese ni'i

²⁵ Na a'ti pã'rēpũ pē'ajarã, Jesure bocaekarã, cūrē sēritiña'wã:

—¿Wiogu, de'ro nicã mu'ũ pē'ajati a'topure?

²⁶ Jesú narē yũ'tiwĩ:

—Diacjũta nigũti. Mũsã pá ba'a yapi'que ye buliri yũ'ure a'ma'a. Yũ'ũ tutuario me'rã wee'que pe'ere ¿de'ro nirõ weeati? ni tu'omasĩtisa'a. ²⁷ Mũsã ba'ase dia'cūrē wapata'asĩ'rĩrã, da'raticã'ña. Te maata pe'tise ni'i. Apeye ba'asere a'maña. Te catinu'cũse o'ose ni'i. Tereta yũ'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ ɯpũtigũ mũsãrē o'ogusa'a. Õ'acũ yũ'ũ pacũ yũ'ure cũ o'ó'cũ nisere mũsãrē ì'otojawĩ.

²⁸ Na cūrē sēritiña'wã:

—¿De'ro weerãsari ùsã Õ'acũ weeduti'quere añurõ weeyapada'reosĩ'rĩrã?

²⁹ Jesú narē yũ'tiwĩ:

—Õ'acũ mũsãrē weeduti'que a'tiro ni'i. Yũ'ure cũ o'ó'cũre ãjõpeodutimi.

³⁰ Na cūrē sēritiña'wã:

—¿Ne'enojõ me'rã ì'ogũsari ùsã mu'urē ãjõpeocã? ¿De'ro bajuse weegusari? ³¹ Marĩ ñecũsumũa maná wãmetisere ba'acãrã niwã. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ nĩrõnojõta te ba'ase ɯ'muse cjasere cũ o'oque nicaro niwũ, niwã Jesure.

³² Cũ narē yũ'tiwĩ:

—Diacjũta nigũti. Moisé ɯ'muse cjase ba'asere o'oticũ niwĩ narē. Yũ'ũ pacũ pe'e o'ocu niwĩ. Cũta mũsãrē ba'ase ɯ'muse cjase, diacjũ cjasere o'omi. ³³ Ba'ase ɯ'muse cjase ɯ'musepũ dijati'que ni'i. Masãrē catinu'cũcã wee'e.

³⁴ Na cūrē niwã:

—Wiogu, te ba'asere ùsãrē o'onu'cũcã'ña.

³⁵ Jesú narē niwī:

—Yu'uta ba'ase u'muse cjase ni'i. Catinu'cūcā wee'e. Yu'ure ējōpeosirutugu ne ujaboasome. Ne acowuosome. A'tiro ni'i. Ba'a yapigu ujaboatimi. Sī'rī yapigu acowuotimi. A'te weronojō yu'ure ējōpeorā yapirā weronojō añurō tu'oña'nu'cūrāsama. ³⁶ Yu'u toduporo ní'caronojōta yu'ure i'amirā, musā ējōpeowe'e. ³⁷ Nipe'tirā yu'u pacu o'o'cārā yu'ure ējōpeosama. Yu'ure na ējōpeocā, narē ñe'eticā weesome. ³⁸ U'musepu ní'cu yu'u uaro weegu a'titiwu. Yu'ure o'ó'cu dutiro pe'ere weegu a'tiwu. ³⁹ Cū a'tiro uami. Cū yu'ure o'o'cārārē bajuriocā uatimi. Na pecame'epu wa'acā uatimi. Be'ropu a'ti umuco pe'ticā, yu'u narē masōcā uasami. ⁴⁰ Yu'ure o'ó'cu a'tiro weecā uami. “Nipe'tirā yu'ure ējōpeorā catinu'cūcā'rāsama”, nimi. Yu'u a'ti umuco pe'ticā, narē masōgūsa'a, niwī Jesú.

⁴¹ Jesú “Yu'u u'musepu dijati'cu ba'ase weronojō nigū ni'i” nicā tu'orā, judío masā wiorā cū me'rā ua wa'awā. ⁴² A'tiro niwā:

—¿Ā'rī tojo ucūgū, Jesú, José macū mejēta niti? Cū pacure, cū pacore marī masī'i. ¿De'ro weegu cū “U'musepu ní'cu dijatiwu”, niti?

⁴³ Na tojo nicā tu'ogu, Jesú niwī:

—Yu'ure ucjaticā'ña. ⁴⁴ Ne ni'cū na uaro yu'ure sirutumasītisama. Yu'ure o'ó'cu yu'u pacu na yu'ure ējōpeocā uasāmi. Cū uasā'cārā dia'cū sirutumasīsama. Yu'ure siruturārē a'ti umuco pe'ticā, masōgūsa'a. ⁴⁵ Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro ojacārā niwā: “Ō'acū nipe'tirārē bu'egusami.” Tojo weerā nipe'tirā yu'u pacu weresere tu'o ējōpeorā yu'ure siruturāsama.

⁴⁶ »Ne ni'cū masū Ō'acū yu'u pacure i'atimi. Yu'u cū me'rā ní'cu dia'cū i'awū. ⁴⁷ Diacjūta nigūti. Yu'ure ējōpeogu catinu'cūgūsami. ⁴⁸ Yu'u u'muse cjase ba'ase ni'i. Catinu'cūsere o'o'o. ⁴⁹ Musā ñecūsūmua yucu marīrō, masā marīrōpu manārē ba'acārā niwā. Tere ba'a'cārā nimirā, wērīa wa'acārā niwā. ⁵⁰ Yu'u pe'e ba'ase u'muse cjase pe'ere ucū'u. Tere ba'arā, catinu'cūcā'rāsama. ⁵¹ Te ba'ase u'musepu dijati'cu yu'uta ni'i. Tere ba'arā, catinu'cūcā'rāsama. Yu'u ba'ase o'ose yu'u upu ni'i. Yu'u upure a'ti umucocjārārē catinu'cūdutigu o'oguti, niwī Jesú.

⁵² Cū tojo nicā tu'orā, judío masā wiorā a'merī ucūwā:

—¿De'ro wee marīrē ā'rī cū upure ba'adutibosari?

⁵³ Jesú narē niwī:

—Diacjūta nigūti. Musā yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu yé upure ba'atirā, yé díre sī'rītirā, catinu'cūsoma. ⁵⁴ Yu'u upure ba'arā, yé díre sī'rīrā pe'e catinu'cūcā'rāsama. Na wērīca be'ro a'ti turi pe'ticā, narē masōgūsa'a. ⁵⁵ Yé upu ba'ase waro ni'i. Yé dí sī'rīse waro ni'i. ⁵⁶ Yé upure ba'agu, yé díre sī'rīgū yu'u me'rā nimi. Yu'u quē'rā cū me'rā ni'i. ⁵⁷ Yu'u pacu catinu'cūgū yu'ure o'ó'wī. Yu'u cū me'rā cati'i. Tojo weegu yu'u upu ba'agure catinu'cūcā weeguti. ⁵⁸ Yu'u u'musepu cjase ba'ase dijati'quere ucū'u. A'te ba'ase manā musā ñecūsūmua ba'a'que weronojō niwe'e. Na tere ba'amirā, wērīa wa'acārā niwā. Yé upure ba'arā pūrīcā catinu'cūcā'rāsama, niwī Jesú.

⁵⁹ Jesú narē a'tere Capernaupu judío masā nerērī wi'ipu bu'ewī.

Masā Jesure sirutudu'u'que ni'i

⁶⁰ Jesure siruturi masā cū bu'esere tu'orā, a'tiro niwā:

—Cū werese diasayurua'a. ¿Noa tere tu'omasīpōtēobosau?

⁶¹ Tojo ucūsere tu'ogu, Jesú narē niwī:

—¿Musā yu'u tojo ucūsere tu'satisari? ⁶² ¿De'ro wa'abosari yu'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu apaturi toduporo yu'u ní'caropu mujāacā tja? Musā tere i'arā, ¿de'ro tu'oña'bosari? ⁶³ Espiritu Santu catisere o'omi. Marī upu marīrē catise o'owe'e. Yu'u ba'ase, sī'rīse ucūgū, po'peapu ejeripō'rā cjasere ucūgū wee'e. Yu'u ucūsere ējōpeorā catinu'cūcā'rāsama. ⁶⁴ Āpērā musā tiropure yu'u weremicā, yu'ure ējōpeotima yujupu, niwī Jesú.

Jesú cūrē ējōpeotijārē ne warop̄ta masītojacu niwī. Tojo nicā cūrē āpērārē wējēdutigu o'oacju quē'rārē masītojawī.

⁶⁵ Jesú masārē niwī:

—Tojo weegu yu'u musārē mejēpu ní'caronojōta ne ni'cū cū ūaro yu'ure sirutumasīti-samī. Yu'u pacu o'ono'rā dia'cū sirutumasīsama, niwī Jesú.

⁶⁶ Tita pājārā cūrē sirutumi'cārā sirutudu'ucā'wā. ⁶⁷ Na tojo weecā ī'agū, Jesú ūsā cū bu'erārē sērītiña'wī:

—¿Musā quē'rā wa'asī'rīsari?

⁶⁸ Simó Pedro cūrē yu'tiwī:

—Wioḡu, ¿noa pe'ere sirutubosari? Mū'u ucūse catinu'cūsere o'o'o. ¿Ūsā no'opu wa'abosau? ⁶⁹ Ūsā mū'urē ējōpeotoja'a. Ūsā masī'i, mū'u añugū Ō'acū bese'cuta ni'i.

⁷⁰ Jesú ūsārē niwī:

—Yu'u musā docere besewu. Yu'u tojo wéeca be'ro nimicā, ni'cū musā me'rācjū wātī yagu nimi.

⁷¹ Jesú tojo nígū, Juda Iscariotere, Simó macūrē nigū weewī. Juda ūsā me'rācjū nimiwī. Tojo nimigū, be'rop̄re Jesure ī'atu'tirāp̄re o'owī.

7

Jesure cū acabijirā Judea di'tapu majāmitojaduti'que ni'i

¹ Jesú masārē bu'éca be'ro Galileapu ī'acusiawī. Cū judío masā wējērī nígū, Judea di'tap̄re wa'asī'rītiwī. ² Titare judío masā ñecūsūmua wi'seriacā na wee'quere wācūsiraturātirā weewā. Tojo weerā ti bosenūmū niatji d̄poroacā Jesú acabijirā cūrē niwā:

³ —A'top̄re tojaque'aticā'ña. Mū'u bu'esere siruturā tiro Judeapu tojaagusa'a. Topu nap̄re wee'ogū wa'aya. ⁴ Masā mū'urē masīcā uagu, ya'yioropu wee'otićā'rōua'a. Mū'u tere wee'ogū, nipe'tirā ī'orōpu wee'ogū wa'aya, niwā.

⁵ Cū acabijirāp̄ta cūrē ējōpeotiwā. ⁶ Jesú narē niwī:

—Yu'u no'o ūaro wa'amasītisa'a. Yu'u pacu yu'ure cūu'que ejawe'e yujup̄. Musā pūrīcārē wiowe'e; no'o ūaro wa'amasī'i. ⁷ A'ti ūmucocjārā ña'arō weerā musārē ī'atu'titima. Na ña'arō niseti'quere werecā, yu'ure ī'atu'tima. ⁸ Musā bosenūmūrē ī'arā wa'aya. Yu'u pacu yu'ure cūu'caro ejawe'e. Tojo weegu ni'cārōacāma yu'ua wa'awe'e, niwī Jesú. ⁹ Tojo nīca be'ro Galileap̄ta tojacā'wī.

Jesú wi'seriacā weeri bosenūmūrē ī'agū wa'a'que ni'i

¹⁰ Cū acabijirā Jerusalépu bosenūmū ī'arā wa'awā. Be'rop̄ Jesú quē'rā cū acabijirārē sirutuwā'cāwī. Top̄re ne etagu, masā'otiwī. Cūrē masīcā ūatiwī. ¹¹ Ti bosenūmū nicā, judío masā wiorā Jesure a'marā, “Sō'onīcu waro ¿no'opu nisari?” nicārā niwā.

¹² Jesure pājārā masā a'tiro nicārā niwā. Āpērā “Añugū nimi”, nicārā niwā. Āpērā pe'e “Nītimi, masārē nisoogu ña'agū nimi”, nicārā niwā.

¹³ Judío masā wiorārē uirā, nipe'tirā t̄'oropu Jesú ye cjasere ucūtiwā.

¹⁴ Jerusalépu bosenūmū decótiari cura Jesú Ō'acū wi'ipu sājāa, masārē bu'ewī. ¹⁵ Cū bu'esere t̄'orā, judío masā wiorā t̄'omarīawā.

—Ā'rī bu'etimigū, ¿de'ro weegu tocā'rō masīti? niwā.

¹⁶ Jesú narē niwī:

—Yu'u bu'ese, yé mejēta ni'i. Yu'u pacu, yu'ure o'ó'cu ye ni'i. ¹⁷ No'o Ō'acū ūaro weesī'rīgūnojō yu'u ucūsere “Diacjūta ni'i”, ni masīgūsami. “Ō'acū dutiro bu'emi. Cū ūaro bu'etimi”, nigūsami. ¹⁸ Ni'cū cū ūaro ucūma'agū “Cū añurō ucūme'rīmi” nicā t̄'osī'rīsami. Apī Ō'acū ūaro weregu pe'e masā “Ō'acūrē añuyū'rūami” nicā ūasami. Cū pūrīcā nisooti, diacjū ucūsami.

¹⁹ »Musārē Ō'acū duti'quere Moisé o'ocu niwī. Tojo weemicā, musā ne ni'cū te dutisere weewe'e. ¿De'ro weerā musā yu'ure wējēsī'rīti? ni sērītiña'wī.

²⁰ Masā cūrē niwā:

—¿Noa mu'urē wējēsī'rīti? Mu'u wātī sājāno'cu nisa'a.

²¹ Jesú narē niwī:

—Sijamasīfigure sauru nicā yu'rucā ī'aucuatjīarā, yu'ure wējēsī'rī'i. ²² ¿De'ro weerā musā ucuaati? Moisé musārē a'tiro duticu niwī: “Musā pō'rā umharē ni'cā semana bajuáca be'ro na ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña”, nicu niwī. Cū tojo dutise duporo musā ñecūsūmua maata tojo weemujātitojacārā niwā. Apetero na sauru nicā bajuabosama. Na bajuáca be'ro ni'cā semana queoro sauruta nibosa'a tja. ²³ Musā Moisé duti'quere queoro weesī'rīrā, sauru nimicā, na ō'rēcju yapa caserore yejecō'asa'a. Tojo weemirā, yu'u sauru nicā ni'cūrē yu'rucā ī'arā, ¿yu'u me'rā tu'saweti? ²⁴ Bu'icjase bajuyoropu cjase dia'cūrē ī'abeseticā'ña. Queoro ī'atojarāpu beseya, niwī Jesú.

Jesú cū u'musepu a'ti'quere ucū'que ni'i

²⁵ Jesú masārē bu'eri cura āpērā Jerusalécjārā niwā:

—¿Ā'rīta niti na wējēsī'rī wapagú? ²⁶ Cū nipe'tirā ī'orōpu bu'egū weemi. Na cūrē ne mejēcā nitiamā. ¿Apetero weerā wiorā ā'rī Ō'acū macū cū bese'cu nimi nisere ējōpeosari? ²⁷ Ā'rī Ō'acū bese'cu nitisami. Cū ya macārē marī masī'i. Ō'acū bese'cu nicā pūrīcārē, marī cū a'ti'caropure masītibopā, niwā.

²⁸ Jesú cū bu'eri cura na tojo ni ucūcā tu'ogu, tutuaro narē niwī:

—Musā yu'ure masī'i, nimiba. Tojo nicā yu'u a'ti'caropure masīsa'a. Yu'u uaro me'rā a'titiwū. Yu'ure o'ó'cu diacjū weegū nimi. Musā cūrē masīwe'e. ²⁹ Yu'u cū tiropu ní'cu ni'i. Tojo weegū cūrē masī'i, niwī Jesú.

³⁰ Cū tojo nicā tu'orā, cūrē bu'iri da'leri wi'ipu miasī'rīmiwā. Ō'acū cūu'que ejatiyucā, cūrē miatiwā. ³¹ Masā pājārā cūrē ējōpeowā. A'tiro niwā:

—¿To pūrīcārē Ō'acū bese'cu Cristo a'tigu, ā'rī weeī'o'que nemorō weegusari? niwā.

Jesure bu'iri da'leri wi'ipu miasī'rīmi'que ni'i

³² Fariseo masā “Ā'rī Ō'acū bese'cu nimi” nisere tu'ocārā niwā. Tojo weerā pa'ia wiorā me'rā Ō'acū wi'i co'terā surarare Jesure ñe'edutirā o'ócārā niwā. ³³ Jesú pe'e masārē a'tiro niwī:

—Yu'u musā me'rā yoaticā nigūsa'a. Be'ro yu'ure o'ó'cu tiropu wa'aguti. ³⁴ Yu'ure a'masiruturā, musā bocasome. Yu'u wa'aropure wa'amasīsome.

³⁵ Judío masā wiorā a'merī sērītiña'wā:

—Ā'rī yu'ure bocasome ní'gū, ¿no'opu wa'agusari? ¿Cū judío masā griego masā tiropu wa'astea'cārārē bu'esijagu wa'agusari? ¿Griego masā quē'rārē bu'egusari? ³⁶ Cū tojo ní'que ¿de'ro nisī'rīrō weepari? ni a'merī sērītiña'wā.

Acowhose cjasere Jesú were'que ni'i

³⁷ Jesú bosenu'mu na weeyapatiri nūmu warore wā'cānu'cā, tutuaro me'rā niwī:

—Acowhorā, yu'u tiropu a'ti, sī'rīrā a'tia. ³⁸ Tojo weerā yu'ure ējōpeocā, musā ye ejeripō'rārīpu Espíritu Santu nigūsami. Cū dia aco o'maburonu'cūrō weronojō nigūsami. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu ní'caronojōta nirōsa'a, niwī Jesú.

³⁹ Cū aco o'maburonu'cūsere ucūgū, Espíritu Santure ucūgū weewī. Cūta Jesure ējōpeorāpure sājāacju nigūsami ní'gū, tojo niwī. Titare Espíritu Santu cū a'tise duporo niwū. Jesú cū wērī masāmujāatiyucā, Espíritu Santu a'titiwī yujupū.

Masā na ducawatise ni'i

⁴⁰ Āpērā Jesú ucū'quere tu'orā, a'tiro niwā:

—Diacjūta ni'i. Ā'rī “Ō'acū ye queti weremu'tārī masū a'tiacju niapu” na ní'cūta nimi.

⁴¹ Āpērā a'tiro niwā:

—Ā'rī Ō'acū bese'cu Cristo nimi, niwā.

Āpērā pe'e “Ō'acū bese'cu de'ro Galileacjū nibosabe. ⁴² Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro niwū: ‘Ō'acū bese'cu Davi weronojō Belécjū nigūsami. Cū pārāmi nituriagupū nigūsami’, ni ojanowū”, niwā.

⁴³ Jesure masã ni'cãrõnojõ wãcũtiwã. Tojo weerã ducawatia wa'awã. ⁴⁴ Æpërã cūrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miasĩ'rĩwã. Tojo weesĩ'rĩmirã, weetiwã.

Judío masã wiorã Jesure ãjõpeoti'que ni'i

⁴⁵ Õ'acũ wi'i co'terã surara Jesure ñe'edutirã o'õno'cãrã a'tiro weewã. Na o'õ'cãrã tiro fariseo masã, tojo nicã pa'ia wiorã tiropũ majãmitojaawã. Topũ na etacã, wiorã narẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã Jesure ñe'e miititiati? nicãrã niwã.

⁴⁶ Surara narẽ yu'ticãrã niwã:

—Ne ni'cũ cũ weronjõ ucũcã, tu'otirã nicãti.

⁴⁷ Fariseo masã narẽ nicãrã niwã:

—¿Musã quẽ'rã cũ bu'e'quere tu'orã, ãjõpeoti? ¿Nisoono'ati? ⁴⁸ Añurõ tu'omasĩña. Ne ni'cũ wiogũ, ne ni'cũ fariseo masũ cūrẽ ãjõpeotima. ⁴⁹ Sõjã pãjãrã cũ weresere ãjõpeorã, Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere masitibutiamã. Õ'acũ narẽ bu'iri da'regusami, nicãrã niwã surarare.

⁵⁰ Nicodemo ñamipũ Jesure i'agũ eja'cu fariseo masũ nicũ niwĩ. Cũ me'rãcjãrã wiorãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

⁵¹ —Marĩrẽ dutise a'tiro ni'i: “Ni'cũ cũ ña'arõ wee'quere i'atojarãpũ, bu'iri da'reroua'a”, ni'i, nicũ niwĩ.

⁵² Na cūrẽ niwã:

—¿Mũ'u quẽ'rã Galileacjũ niti? Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ bu'eya. Ne ni'cũ Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ Galileacjũ nitimi, nicãrã niwã.

Ña'arõ weegore weresã'que ni'i

⁵³ Nipe'tirã masã Jerusalẽpũ bosenuũ eja'cãrã na ye wi'seripũ dajatojaawã.

8

¹ Jesú pe'e ãrũgũ Olivo wãmeticjũpũ wa'awĩ. ² Be'ro ape nuũ bo'reacã Õ'acũ wi'ipũ wa'awĩ tja. Masã nipe'tirã cũ tiropũ nerẽwã'cãtiwã. Cũ ejanujã, narẽ bu'ewĩ. ³ Cũ bu'eri cura Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã Jesú tiropũ etawã. Na ni'cõ numio apĩ co marãpũ nitigũ me'rã ña'arõ weemigõ tõ'o'core masã i'orõpũ miiejawã.

⁴ Na Jesure niwã:

—Wiogũ, a'tigo co marãpũ nitigũ me'rã ña'arõ weegore bocaepã. ⁵ Moisé tojo weegonjõrẽ ãtãperi me'rã doquewẽjẽdutiũ niwĩ. ¿Mũ'u waro de'ro niti?

⁶ ¿De'ro yu'tigusari? nĩrã, cūrẽ tojo sãrĩtiña'wã. Na a'tiro wãcũwã: “Cũ mejẽcã yu'ticã, wiorãrẽ weresãrãsa'a”, ni wãcũwã. Na sãrĩtiña'cã tu'ogũ, mu'rĩque'a, cũ omopica me'rã nucũcãpũ ojawĩ. ⁷ Na cūrẽ sãrĩtiña'du'uticã i'agũ, cũ wã'cãnu'cã, narẽ niwĩ:

—Musã wa'teropũ no'o nigũ ne ni'cãti ña'arõ weetigũ, ãtãgã mii, core doquenu'cãña.

⁸ Be'ro mu'rĩque'a, ojanemowĩ tja. ⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, na bu'iritirã tu'oña'wã. Tojo weerã siape me'rã nipe'tirã uiwijape'tia wa'awã. Bucurã waro wijamũ'tãwã. Be'ro ãpërã quẽ'rã sirutuwiawã. Jesú ni'cũta co numio me'rã cõ'onujawĩ. ¹⁰ Cũ wã'cãnu'cã, co ni'cõrẽta i'agũ, niwĩ:

—Mũ'urẽ weresãrã waro ¿no'o wa'ati? Mũ'urẽ “Ëtã me'rã doquewẽjẽrõu'a”, ¿nitiati?

¹¹ Co cūrẽ niwõ:

—Nitiama.

Jesú core niwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã mũ'urẽ “Bu'iri da'reroua'a”, niwe'e. Wa'agosa'a. Apaturi ña'arõ weenemotĩcã'ña, niwĩ.

Jesú sĩ'ose weronjõ cũ nise ni'i

¹² Ni'cãti Jesú masãrẽ bu'égũ, a'tiro niwĩ:

—Yu'ũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ sĩ'ose weronjõ ni'i. Yu'ũre siruturã na'itĩ'arõpũ nĩrã weronjõ nitima. Yu'ũ na me'rã ninu'cũ'u. Na de'ro weeatjere i'õ'o. Tojo weerã añurõ nisetimasĩma.

¹³ Cũ tojo nicã tu'orã, fariseo masã Jesure niwã:

—Mũ'u basu mũ'u weesere ucũcã, mũ'u ucũse wapamarĩ'i.

¹⁴ Jesú narē niwī:

—Yu'u basu yu'u weesere ucūmicā, yu'u ucūse wapati'i. Yu'u ní'caropu yu'u dajato-jaatjere masī'i. Mūsā pūrīcā yu'u ní'caro yu'u dajatojaatjopure masīwe'e. ¹⁵ Mūsā a'ti mūcocjārā wācūse me'rā bese'e. Yu'u pūrīcā yu'u se'saro ne ni'cūrē besewe'e. ¹⁶ Yu'u besegu, queoro besebosa'a. Yu'u ūaro besewe'e. Yu'u pacu, yu'ure o'ócū me'rā bese'e. ¹⁷ Mūsārē dutise na oja'que a'tiro ni'i: “Puarā masā ni'cārōnojō na ī'a'quere weresācā, ējōpeorūa'a.” ¹⁸ Yu'u werese quē'rā tojota ni'i. Yu'u, yu'u pacu yu'ure o'ócū me'rā yé cjasere añurō ucū'u. Tojo weero yu'u ucūse queoro ni'i.

¹⁹ Na Jesure sērītiña'wā:

—To pūrīcārē ¿m'u pacu no'opu nisari?

Jesú narē yu'tiwī:

—Mūsā yu'ure masīwe'e. Yu'u pacu quē'rārē masītisa'a. Yu'ure masīrā, cū quē'rārē masīboapā, niwī.

²⁰ Jesú tojo ucūgū, Ō'acū wi'ipū niwī. Masā niyeru o'orā na sāsase acari tiropu niwī. Cū toru nicā, cū pacu cūrē cū'que ejatijucā, ne ni'cū cūrē bu'iri da'reri wi'ipū miatiwā.

Jesú “Yu'u wa'atjopure mūsā wa'asome” ní'que ni'i

²¹ Jesú judío masā wiorārē niwī:

—Yu'u wa'agu we'e. Yu'u wa'áca be'ro mūsā yu'ure a'marāsa'a. Mūsā acobojono'ña marīrā wērīrāsa'a. Yu'u wa'atjopure mūsā wa'amasīsome.

²² Na a'merī sērītiña'wā:

—¿Cū basu wējē, wērīgūsari? ¿Tojo weerā cū wa'atjopure marī wa'amasītisari?

²³ Jesú narē niwī:

—Mūsā a'ti nucūcācjārā ni'i. Yu'u ū'mūsecjū ni'i. ²⁴ Tojo weegu mūsārē todūporo “Acobojono'ña marīrā wērīrāsa'a”, niaru. Mūsā yu'ure “Cūta nimi”, ni ējōpeowe'e. Tojo weerā mūsā acobojono'ña marīrā wērīrāsa'a.

²⁵ Na Jesure sērītiña'wā:

—¿Noanojō niti m'u?

Jesú narē niwī:

—Ne waropu mūsārē weretojamiwū. ²⁶ Yu'u peje waro mūsārē werese cū'o. Tojo nicā mūsārē bu'iri da'reatje quē'rārē cū'o. Yu'ure o'ócū diacjū ucūmi. Cū ucū'quere, yu'u tu'o'quere mūsārē a'ti nucūcācjārārē wereturia'a, niwī Jesú.

²⁷ Jesú tojo ucūgū, cū pacu Ō'acūrēta ucūgū weemiwī. Masā pe'e cū tojo ucūsere tu'omasītwā. ²⁸ Tojo weegu Jesú narē niwī:

—Mūsā yu'ure ū'muarōpu tuumorōnū'cōrāpu, yu'u Ō'acū bese'cu nisere masīrāsa'a. “Cū ūaro weetipī”, nirāsa'a. Yu'u pacu yu'ure were'que se'sarore mūsārē were'e. ²⁹ Yu'ure o'ócū yu'u me'rā nimi. Yu'u cū tu'sase dia'cūrē wee'e. Tojo weegu yu'ure ne cō'awā'cātimi.

³⁰ Jesú tojo nicā tu'orā, pājārā cūrē ējōpeowā.

Ō'acū pō'rā ye queti, apeye ña'arō weenu'cūrā ye queti ni'i

³¹ Jesú judío masā cūrē ējōpeorārē a'tiro niwī:

—Mūsā yu'u bu'esere yu'tirā, yarā waro nirāsa'a. ³² Diacjūcjūrē masīrāsa'a. Cūrē masīrā, mūsā ña'arō weesere dutigu doca nisome.

³³ Na cūrē niwā:

—¿De'ro weegu m'u “Ña'arō weesere dutigu doca nisome”, niti? Ūsā Abrahā pārāmerā nituriarā ni'i. Ūsā apī dutise doca nititowā.

³⁴ Jesú narē niwī:

—Diacjūta nigūti. Nipe'tirā ña'arō weerā na ña'arō weesere du'umasītirā, te doca niwā'ñasama. ³⁵ Ni'cū āpērārē da'raco'tegu cū wiogu ya wi'icjū waro nitimi. Ti wi' wiogu macū pe'e ti wi'icjū waro nimi. ³⁶ Yu'u Ō'acū macū mūsā ña'arō weese doca nimi'cārārē yu'rūweticā weegu a'tiwū. Tojo wéeca be'ro diacjūta mūsā yu'rūono'cārā nirāsa'a. ³⁷ Yu'u mūsā Abrahā pārāmerā nituriarā nisere masītoja'a. Tojo nimirā, mūsā

yu'u ucüsere ëjõpeosir'itisa'a. Tojo weerã yu'ure wëjësir'isa'a. ³⁸ Yu'u pacu yu'ure i'o'quere musãrë were'e. Musã püricã musã pacu duti'quere weesa'a.

³⁹ Na cãrë niwã:

—Ûsã ñecũ Abrahã nimi.

Jesú narë niwĩ:

—Musã Abrahã pãrãmerã waro ni'i nírã, cũ wee'caro weronojõ weebosa'a. ⁴⁰ Diacjũ cjasere yu'u pacu bu'e'quere weremicã, yu'ure wëjësir'iri. Abrahã ne tojo weeticu niwĩ.

⁴¹ Musã pe'e musã pacu weesenojõrë weesa'a, niwĩ Jesú.

Cũ tojo nicã tu'orã, na niwã:

—Ûsã, pacu marĩrã, tojo boca'cãrã weronojõ niwe'e. Õ'acũ ni'cũta ñsã pacu nimi.

⁴² Jesú narë niwĩ:

—Musã diacjũta Õ'acũ ñsã pacu nimi nírã, yu'ure habosa'a. Yu'u cũ me'rã ni'cũta a'tiwu. Yu'u haro a'titiwu. Õ'acũta yu'ure o'ówĩ. ⁴³ ¿De'ro weerã musã yu'u ucüsere tu'omasiweti? A'tiro ni'i. Musã yu'u ucüsere tu'o ëjõpeosir'iwe'e. Tojo weerã tojo wee'e. ⁴⁴ Musã pacu wãtĩ nimi. Musã cũ yarã ni'i. Tojo weerã cũ haro weesir'iri. Cũ ne waroputa masãrë wëjëcõ'agũ nitojacu niwĩ. Cũ ne cã'rõacã diacjũ cjasere weetimi. Ne ni'cãti diacjũ ucütisami. Cũ nisoogu nimi. Tojo weegu nisoose me'rãta ucüsami. Cũ nisoosepijatjãgũ, nisoose wioogu nimi. ⁴⁵ Musã pe'e yu'u diacjũ ucüse ye bu'iri yu'ure ëjõpeowe'e. ⁴⁶ ¿Noanojõ yu'ure “Mu'u ña'a ni'i”, nibosari? Yu'u diacjũ ucümicã, ¿de'ro weerã yu'ure ëjõpeoweti? ⁴⁷ Õ'acũ põ'rã cũ ucüsere tu'o yu'tima. Musã cũ yarã mejëta ni'i. Tojo weerã yu'u ucüsere tu'o ëjõpeosir'iwe'e, niwĩ Jesú.

Abrahã dũporo Cristo nitoja'que ni'i

⁴⁸ Jesú tojo nicã tu'orã, judío masã cãrë niwã:

—Ûsã mu'urë Samariacjũ, wãtĩ sãjãno'cu ni'i nírã, diacjũta ni'i.

⁴⁹ Jesú narë niwĩ:

—Yu'u wãtĩ sãjãno'cu niwe'e. Yu'u weese me'rã yu'u pacure masã añurõ ucücã wee'e. Musã pe'e yu'u weesere i'arã, “Ña'arõ weegu weemi”, ni'i. ⁵⁰ Yu'u, yé cjasere masã añurõ ucũato nisere a'magũ mejëta wee'e. Ni'cũ nimi yu'ure añurõ ucügũ. Cũta besegusami.

⁵¹ Diacjũta nigũti. Yu'u ucüsere tu'o ëjõpeogu wërísome.

⁵² Na Jesure niwã:

—Mu'u “Yu'u ucüsere tu'o ëjõpeogu wërísome” nise bu'iri ñsã añurõ mas'i. Mu'u wãtĩ sãjãno'cu ni'i. Todũporocjãrã nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã Abrahã wërĩpe'tidija wa'acãrã niwã. ⁵³ ¿Mu'u ñsã ñecũ Abrahã yu'rũoro niti? Cũ, Õ'acũ ye queti weremu'tãrã quë'rã wërĩa wa'acãrã niwã. Mu'u waro ¿ñamũnojõ niti tojo ni ucügũ?

⁵⁴ Jesú narë niwĩ:

—Yu'u, yu'u basu, ni'cũta añurõ ucüme'rise wapamarĩi. “Ûsã pacu Õ'acũ nimi” musã nigũta yu'ure añurõ ucümi. ⁵⁵ Musã cãrë masitisa'a. Yu'u püricã mas'i. Yu'u cãrë masiwe'e nígũ, musã weronojõ nisoosepijagu nibosa'a. Diacjũta ni'i. Yu'u cãrë mas'i. Cũ dutisere wee'e. ⁵⁶ Musã ñecũ Abrahã yu'u a'ti nucücãpu a'tiatjere ëjõpeogu, e'catiyucu niwĩ.

⁵⁷ Na cãrë niwã:

—Mu'u cincuenta cũ'marĩ cuotimigũ, ¿Abrahãrë i'arĩ? ⁵⁸ Jesú narë niwĩ:

—Diacjũta nigũti. Abrahã bajuase dũporopu yu'u nitojawu.

⁵⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, na ùtãperi me'rã doquewëjësir'imiwã. Cũ pe'e narë du'ticã'wĩ. Be'ro ti wi'i Õ'acũ wi'ipu ni'cu na wa'teropu wijaa wa'awĩ.

9

Jesú caperi i'atigu bajua'cure yu'rũo'que ni'i

¹ Jesú cũ yu'rũaro ni'cũ umu caperi i'atigure i'awĩ. Cũ wĩ'magũputa caperi i'atigu bajuacu niwĩ. ² Cãrë i'arã, ñsã Jesure sërĩtiña'wũ:

—Ûsârê bu'egũ, ¿de'ro weegũ ã'rĩ caperi ï'atigũ bajuapari? ¿Noa ye bu'iri nipari? ¿Cũ pacusũmũa ye bu'iri o cũ ye bu'iri?

³ Jesú ãsârê niwĩ:

—Cũ ña'arõ wee'que ye bu'iri niwe'e. Cũ pacusũmũa quẽ'rã bu'iri mooma. Cũ me'rã Õ'acũ añurõ weesere ï'osĩ'rigũ, cãrẽ tojo bajugũ bajuacã weecu niwĩ. ⁴ Ni'cãrõacã Õ'acũ yũ'ure o'ó'cũ cũu'quere weerũa'a nirĩtero ni'i. Ñamipũ marĩ da'ramasĩtiro weronõjõ be'ropũ cũ cũu'quere weeta basiotisa'a. ⁵ Yũ'u a'ti umũcopũ nirĩ cura masãrẽ sĩ'ose weronõjõ ni'i. Yũ'u narẽ Õ'acũ yere masĩcã wee'e, niwĩ.

⁶ Jesú tojo nĩca be'ro nucũcãpũ u'secore e'ocũuwĩ. Be'ro tere di'ta morẽsu'uro órẽmii, caperipũ tuuwa'rewĩ. ⁷ Be'ro cãrẽ niwĩ:

—Siloé wãmetiro na yéeca ditarapũ mũ'u caperire tuucoegũ wa'aya, niwĩ. Siloé “o'ó'cũ” nisi'rĩrõ weesa'a.

Be'ro cũ topũ wa'a, cũ caperire tuucoecu niwĩ. Cũ majãmitojatigũ, añurõ ï'acu niwĩ.

⁸ Cũ ya wi'i pũ'tocjãrã, todũporo cũ caperi ï'atigũ nicã ï'a'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—¿Ã'rĩ todũporopũ niyeru sãrĩduji'cuta nimiba?

⁹ Ni'cãrẽrã “Cũta nimi”, nicãrã niwã.

Ãpẽrã pe'le “Nitimi. Apĩ cũ weronõjõ bajugũ nimi”, nicãrã niwã.

Cũ pe'le “Yũ'uta ni'i”, nicũ niwĩ.

¹⁰ Na cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weegũ mũ'u ni'cãrõacãrẽ añurõ ï'ati?

¹¹ Narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Sõ'onícũ Jesú wãmetigũ di'ta acotise me'rã yũ'u caperire tuuwa're, Siloé ditarapũ yũ'ure coedutiami. Topũ wa'a, yũ'u coéca be'ro ï'anũ'cãpũ.

¹² Cãrẽ ninemocãrã niwã tja:

—¿No'opũ niati cũ?

—Masĩtisa'a. No'opũ níngũ nisami, nicũ niwĩ.

Fariseo masã caperi ï'atigũ yũ'ruono'cũre sãrĩtiña'que ni'i

¹³ Be'ro caperi bajuno'ti'cũre fariseo masã tiropũ miacãrã niwã. ¹⁴ Jesú cãrẽ yũ'ruoca nũmũ sauru nicaro niwũ. ¹⁵ Jesú caperi ï'acã wee'cũre fariseo masã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weegũ mũ'u añurõ ï'ati?

Cũ narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Ni'cũ yũ'u caperire di'ta acotise me'rã tuuwa'reami. Yũ'u coéca be'ro añurõ ï'anũ'cãpũ.

¹⁶ Ni'cãrẽrã cãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Marĩrẽ soodutĩca nũmũrẽ a'tiro weegũnoõ Õ'acũ o'ó'cũ nitimi. Cũ marĩrẽ soodutĩca nũmũrẽ ãjõpeotisami.

Ãpẽrã pe'le a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ ña'arõ weegũnoõ níngũ pũrĩcã, a'te añusere wee'omasĩtiboapĩ, nicãrã niwã. Na mejẽcã dia'cũ wãcũcãrã niwã. ¹⁷ Be'ro na caperi bajuno'ti'cũre sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Mũ'u waro ¿de'ro niti mũ'urẽ ï'acã wee'cũre?

Cũ yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'ua, Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nimi, ni'i.

¹⁸ Judío masã wiorã todũporopũ cũ caperi ï'ati'quere ãjõpeosĩ'rĩticãrã niwã. ¹⁹ Tojo weerã cũ pacusũmũarẽ pijio, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Ã'rĩ musã macũ niti? ¿Cũ wĩ'magũpũta caperi ï'atigũ bajuari? ¿De'ro weegũ cũ ni'cãrõacãrẽ ï'ati?

²⁰ Cũ pacusũmũa narẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ûũ, ãsã macũta nimi. Cũ caperi ï'atigũ bajuawĩ. A'te dia'cãrẽ ãsã masĩ'i.

²¹ Cũ ni'cãrõacã ï'asema masĩtisa'a. Cãrẽ ï'acã wee'cũ quẽ'rãrẽ masĩtisa'a. Cũ basu yũ'timasĩmi. Cũ wĩ'magũ mejẽta nimi. Cãrẽ sãrĩtiña'ña, nicãrã niwã.

²² Cũ pacusũmũa uirã, tojo nicãrã niwã. Judío masã wiorã todũporopũ a'tiro nicãrã niwã: “No'o Jesure ‘Õ'acũ cũ o'ó'cũ nimi’ nigũnoõjõrẽ Õ'acũ wi'ipũta cõ'awĩrõno'rõsa'a.

Cũ marĩ me'rã nisetinemosome”, nicãrã niwã. ²³ Tojo weerã marĩrẽ cõ'arĩ ni uirã, “Cũ wĩ'magũ mejëta nimi. Cũrẽ sërĩtiña'ña”, nicãrã niwã.

²⁴ Judío masã wiorã caperi bajuno'ti'cure apaturi pijicãrã niwã tja. Cũrẽ “Õ'acũ tu'oropure diacjũ ucũña. Ûsã masĩ'i, mu'urẽ yu'rũo'cu ña'agũ nimi”, nicãrã niwã.

²⁵ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Cũ ña'agũ o añugũ nígũ nisami; cũrẽ yu'u masĩtisa'a. A'te dia'cũrẽ masĩ'i. Toduporopure yu'u caperi bajuno'ti'cure yu'rũoami. Ni'cãrõacãrẽ ì'a'a.

²⁶ Cũrẽ sërĩtiña'nemocãrã niwã tja:

—¿Noa mu'urẽ tojo weeati? ¿De'ro wee mu'urẽ ì'acã weeati?

²⁷ Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musãrẽ weretojapu. Yu'ure ëjõpeowe'e. ¿De'ro weerã musã sërĩtiña'nemoti tja? ¿Cũrẽ sirutusĩ'rĩti?

²⁸ Cũ tojo yu'ticã tu'orã, cũrẽ tu'ticãrã niwã:

—Mu'u cũrẽ sirutuya. Ûsã pũrĩcã Moisé dutisere siruturãti. ²⁹ Ûsã masĩ'i, Õ'acũ Moisére ucũcu niwĩ. Cũ pe'ema “Tocjũpu nimi”, niña marĩ'i.

³⁰ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—A'yõne. ¿Musã yu'ure caperi ì'acã wee'cure masĩweti? ³¹ Marĩ añurõ masĩ'i, Õ'acũ ña'arãrẽ na sërĩsere yu'titisami. Cũrẽ ëjõpeorã, cũ uaro weerã dia'cũrẽ yu'tisami. ³² Ne ni'cãti “Ni'cũ wĩ'magũputa caperi ì'atigu bajua'cure ì'acã weepu” nicã tu'ono'ña marĩ'i.

³³ Cũ Õ'acũ o'óti'cu nígũ, yu'ure caperi ì'acã weetiboapĩ.

³⁴ Na cũrẽ nicãrã niwã:

—¿Mu'u ne waroputa ña'agũ bajua'cu mijĩ Ûsãrẽ weresĩ'rĩti? Cũ na me'rã nisetimi'cure na me'rã ninemodutiticãrã niwã.

Jesú masãrẽ “Caperi bajuno'tirã weronjõ nima” nise ni'i

³⁵ Jesú caperi bajuno'ti'cure na cõ'awĩrõ'quere tu'owĩ. Tojo weegu cũrẽ bocaejagu, niwĩ:

—¿Mu'u Õ'acũ macũ masũ weronjõ uputigure ëjõpeoti?

³⁶ Cũ Jesure yu'tiwĩ:

—Wiogu, ¿noanojõ niti cũ? Yu'u cũrẽ ëjõpeosĩ'rĩsa'a. Wereya.

³⁷ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Mu'u ì'atoja'a. Yu'u mu'u me'rã ucũgũta ni'i.

³⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú tiro ejaque'a, cũrẽ niwĩ:

—Wiogu, mu'urẽ ëjõpeo'o.

³⁹ Be'ro Jesú niwĩ:

—Yu'u a'ti turipure queoro besegu a'tiwu. Masã na ña'arõ weesere masĩtima. Õ'acũ masãrẽ yu'rũomi nise quẽ'rãrẽ masĩtima. Tojo weerã caperi bajuno'tirã weronjõ nima. A'tere masĩdutigu, ëjõpeocã uagu a'tiwu. Æpẽrã “Õ'acũ ye quetire masĩ'i”, ni wãcũsama. Náta caperi ì'atirã weronjõ dojosama, niwĩ Jesú.

⁴⁰ Tojo nicã tu'orã, ni'cãrãrã fariseo masã cũ tiropu nirã a'tiro niwã:

—¿Ûsã quẽ'rã caperi bajuno'tirã weronjõta niti?

⁴¹ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Caperi bajuno'tirã weronjõ nĩrã pũrĩcã, musã bu'iri moobosa'a. Musã “Caperi bajuno'o”, nimiba. Tojo weerã bu'iritirã ni'i, niwĩ Jesú.

10

Jesú oveja co'tegu me'rã queose o'o'que ni'i

¹⁻² Jesú masãrẽ bulégu, a'tiro queose werewĩ:

—Diacjũta musãrẽ nigũti. Ni'cũ masũ oveja co'tegu na sã'rĩsãaca sopepore queoro sãjãasami. Æpẽrã ovejare yajasĩ'rĩrã pe'e sope marĩrõpu sãjãasama. ³ Sopere co'tegu oveja co'tegure pãosõrõsami. Cũ sãjãacã, oveja cũ ucũsere tu'omasĩsama. Cũ na ovejanucũrẽ na wãmerẽ pisusami. Cũ tojo weecã, cũ tiropu sirutuwijaasama. ⁴ Narẽ

pijiwijaatojagu, na dɔporo u'mutāwā'cāsami. Cū ucūsere tu'omasīrā, cū be'ro sirutuque'asama. ⁵ Apīpūre na ī'amasītigūre sirututisama. Cū ucūsere tu'omasītirā, no'o ɔaro du'tisteā wa'asama, niwī Jesú.

⁶ Fariseo masā a'te cū queose o'osere tu'omasītiwā.

Jesú oveja co'teme'rīgū weronojō nimi nise ni'i

⁷ Na tu'oticā ī'agū, Jesú narē ninemowī tja:

—Diacjūta nigūti. Yū'u oveja sājāarī sope weronojō ni'i. ⁸⁻⁹ Oveja sopere sājāarā weronojō yū'ure sirutu ējōpeorā yū'ruono'rāsama. Oveja weronojō uiro marīrō nī-masīrāsama. Na ɔasere bocarāsama. Āpērā yū'u dɔporo a'ti'cārā űa'arā, ovejare yajari masā weronojō nicārā niwā. Tojo weerā oveja pe'e na ucūsere tu'omasītirā, narē sirututicārā niwā.

¹⁰ »Ovejare yajari masā narē yaja, wējēsī'rīsama. Yū'u pūrīcā narē catisere o'ogu a'tiwū. E'catiyū'rūmajāto nīgū, narē tojo weewū.

¹¹ »Yū'u ovejare añurō co'teme'rīgū weronojō yū'ure ējōpeorārē añurō co'te'e. Añurō co'tegū cū yarā ovejare a'tiro weesami. Narē mejēcā wa'acā cā'mota'agū wērīmasīsami. ¹² Apī pe'e cū da'rase wapa wapata'ase dia'cūrē wācūsami. Cū narē co'tegū waro nitigū yai a'ticā, totā cō'anū'cō, wa'a wa'asami. Cū yarā nitiyucā, tojo weesami. Yai a'ti, narē űe'e, nūrūstepe'ocā'sami. ¹³ Cū wapata'ase dia'cūrē wācūgū, tojo weesami. Cū yarā nitiyucā, ovejare wācūnūrūtisami.

¹⁴⁻¹⁵ »Yū'u oveja añurō co'teme'rīgū weronojō ni'i. A'tiro ni'i. Yū'u pacū yū'ure masīmi. Yū'u quē'rā cūrē masī'i. Te weronojō yū'u quē'rā yarā ovejare masī'i. Na quē'rā yū'ure masīma. Yū'u na ye niatjere wērī, narē yū'ruogūti. ¹⁶ Āpērā quē'rā judío masā nitimirā, yarā nima. Na quē'rā neonono'o, yū'ure ējōpeosiruturāsama. Nipe'tirā yū'ure ējōpeorā ni'cā curua nīrāsama. Yū'u ni'cāta narē co'tegū nigūsa'a.

¹⁷⁻¹⁸ »Yū'u pacū yū'ure ma'imi. Yū'u masārē wērī yū'ruoatje wapa tojo weemi. Ne ni'cū yū'ure wērīcā weemasītisami; yū'u ɔaro me'rā wērīgūti. Yū'u wērīmasī'i. Be'ro masāmasī'i tja. Yū'u pacū yū'ure a'tirota weedutiwī, niwī Jesú.

¹⁹ Judío masā cū tojo nicā tu'orā, cūrē ni'cārōnojō wācūtiwā.

²⁰ Ni'cārērā cūrē niwā:

—¿De'ro weerā mūsā cūrē tu'oti? Maatigū weemi. Wātī sājāno'cū nimi, niwā.

²¹ Āpērā pe'e “Wātī sājāno'cū tojo ucūtibosami. Wātī sājāno'cū caperi ī'atigūre ī'acā weemasītisami”, niwā.

Judío masā Jesure ɔati'que ni'i

²² Pu'ecu niri cura Jerusalépu judío masā bosenuṁṁ weepeorā weewā. Dɔporocjārā Ō'acū wi'ire bosenuṁṁ weepeo'quere wācūsiruturi nṁṁṁ niwā. ²³ Ti bosenuṁṁrē Jesú Ō'acū wi'ipū wa'awī. ²⁴ Cū Salomó wāmetiri tucūpu sājāa yū'rūtērīri cura judío masā wiorā cūrē añurō be'toanu'cā wa'awā. Cūrē sērītiñā'wā:

—Mū'u Ō'acū o'ó'cū ni'i nisere ne diacjū werewe'e. ¿De'ro nicā mū'u űsārē queoro weregusari? Mū'u Ō'acū bese'cū ni'i nīgū, diacjūta űsārē wereya.

²⁵ Jesú narē niwī:

—Weremiwū. Yū'ure ējōpeotiwū. Yū'u wee'ose yū'u pacū dutise me'rā yū'u Ō'acū bese'cū nisere mūsārē ī'o'o. ²⁶ Yū'u mūsārē todɔporo nī'caronojōta yarā oveja niwe'e. Tojo weerā yū'ure ējōpeowe'e. ²⁷ Yarā oveja yū'ure ī'amasīma. Yū'u quē'rā narē ī'amasī'i. Na yū'ure ējōpeosirutuma. ²⁸ Narē catinu'cūsere o'o'o. Na pecame'epū wa'asome. Yū'u narē co'tenu'cūcūti. Ne ni'cū, yarārē yū'ure ē'mamasīsome. ²⁹ Narē yū'u pacū o'ocu niwī. Cū nipe'tirā nemorō tutuagu nimi. Tojo weegu ne ni'cū yū'u pacū cūorārē cūrē ē'mamasīsome. ³⁰ Yū'u pacū me'rā űsā ni'cūpūta ni'i, niwī Jesú.

³¹ Cū tojo nicā tu'orā, judío masā űtāperi me'rā cūrē doquewējēsī'rīmiwā. ³² Jesú narē niwī:

—Yū'u pacū tutuase me'rā mūsā ī'orōpu peje añuse wee'owū. ¿Ñe'lenojō weese ye bu'iri yū'ure doquewējēsī'rīti?

³³ Na Jesure niwā:

—Mũ'u añurõ weese ye bu'iri wějësosome. Õ'acũrẽ mũ'u ña'arõ ucũse ye bu'iri wějësi'rĩsa'a. Mũ'u mũũ nimigũ, Õ'acũ weronojõ nisĩ'rĩ'i. Te ye bu'iri mũ'urẽ wějërãti, niwã.

³⁴ Jesú narẽ niwĩ:

—Mũsã dutise wa'teropũre Õ'acũ ní'quere a'tiro ojano'caro niwũ: “Mũsã Õ'acũ weronojõ ni'i.” ³⁵ Marĩ masĩ'i. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere “Tojo nima'acãrõ wee'e”, nita basiowe'e. Õ'acũ cũ dutise o'o'cãrãrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Mũsã Õ'acũ weronojõ ni'i”, nicũ niwĩ. ³⁶ Õ'acũ yũ'ure besetjãgũ, a'ti turipũre o'ówĩ. Tojo nimicã, “Yũ'u Õ'acũ macũ ni'i” ní'que bu'iri mũsã pe'e yũ'ure “Õ'acũrẽ ña'arõ ucũami”, niapũ. Tojo niwe'e. ³⁷ Yũ'u pacũ duti'caronojõ weeticãma, yũ'ure ëjõpeoticã'ña. ³⁸ Cũ duti'caronojõ weecã pũrĩcãrẽ, yũ'ure ëjõpeotimirã, yũ'u wee'osere ëjõpeoya. Mũsã tere ëjõpeorã, yũ'u pacũ yũ'urũre nimi nisere masĩrãsa'a. Tojo nicã yũ'u, cũ me'rã ni'cũta ni'i nisere masĩrãsa'a, niwĩ Jesú.

³⁹ Na cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miasĩ'rĩmiwã tja. Cũ pe'e narẽ du'tiwã'cã wa'awĩ.

⁴⁰ Be'ro Jesú Jordã siaquijipũ pẽ'awĩ. Topũre Juã wãmeyeri masũ wãmeyecũ'caropũ tojaque'awĩ. ⁴¹ Pãjãrã Jesure ï'arã etarã, a'tiro niwã:

—Juã wãmeyeri masũ ucũgũ, ne cã'rõ wee'otimigũ, ã'rĩ cjasere diacjũta ucũcũwĩ, niwã.

⁴² Topũre pãjãrã Jesure ëjõpeowã.

11

Lázaro cũ wẽrĩ'que ni'i

¹ Jesú Jordã siaquijipũ nirĩ cura Lázaro wãmetigũ cũ ya macã Betaniapũ dutitigũ weecũ niwĩ. Cũ ma'miosãnumia María, Marta na quẽ'rã ti macãpũta nicãrã niwã. ² Co Mariãta niwõ Jesure cũ dũ'pocãrĩpũ u'mũtise piopeo, co poari me'rã tuucoe'co. ³ Lázaro ma'miosãnumia cũ pũrõ nicã ï'arã, ãpẽrã me'rã Jesure queti o'ócãrã niwã:

—Wioğũ, mũ'u me'rãcjũ ɸpũtu waro nimi, ni o'ócãrã niwã.

⁴ Jesú te quetire tu'ogũ, niwĩ:

—Cũ dutitigũ wẽrĩyapatidijasome. Cũ tojo wẽrĩse me'rã Õ'acũ tutuasere ï'ano'rõsa'a. Yũ'u Õ'acũ macũ quẽ'rãrẽ masã a'tiro nirãsama: “Cũ tutuagũ nimi”, nirãsama, niwĩ.

⁵ Jesú narẽ ma'ĩmigũ, maata wa'atiwĩ. ⁶ Te quetire tu'õca be'ro pũa mũmũ topũre tojaque'anemowĩ tja. ⁷ Be'ro cũ ãsãrẽ niwĩ:

—Te'a Judeapũ tja.

⁸ ãsã cũrẽ niwũ:

—ãsãrẽ bu'egũ, sõ'onícatero tocjãrã judío masã ãtãperi me'rã mũ'urẽ doquewějësi'rĩmiwã. ¿Mũ'u topũ wa'asĩ'rĩsari tja?

⁹ Jesú yũ'u pacũ da'rase cũu'quere queoro pe'ogũsa'a; tojo weerã yũ'ure wějësosome yujupũ ní'gũ, queose me'rã a'tiro werewĩ:

—Nĩ'cã mũmũcore doce horari bo'reyu'u. Marĩ mũmũcopũ sjarã, bũrũque'atĩsa'a. A'ti mũmũco bo'reyucã, tojo weesa'a. ¹⁰ Na'itĩ'arõpũ sjarã pũrĩcã, na wa'aro bajutise ye bu'iri pũ'atuu, bũrũque'asama. Na sĩ'ose marĩse ye bu'iri tojo wa'asama.

¹¹ Be'ro Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—Marĩ me'rãcjũ Lázaro cãrĩa wa'apũ. Yũ'u cũrẽ wã'cõgũ wa'agũsa'a.

¹² ãsã cũrẽ niwũ:

—Wioğũ, cũ cãrĩcã, añu nisa'a. Cũ cãrĩca be'ro soo, yũ'rũgũsami.

¹³ Jesú Lázaro cãrĩa wa'apũ ní'gũ, wẽrĩa wa'apũ nisĩ'rĩgũ weecũ nimiwĩ. ãsã pe'e cãrĩse warore wãcũcãti. ¹⁴ ãsã tu'oticã, Jesú ãsãrẽ diacjũ werewĩ:

—Lázaro wẽrĩa wa'apũ. ¹⁵ Marĩ topũ niticã, añu'u. Yũ'u e'catĩ'i; añu nirõsa'a mũsãrẽ. Totã mũsã nemorõ ëjõpeorãsa'a. Te'a marĩ cũrẽ ï'arã, niwĩ.

¹⁶ Tomás “Sũ'rũa'cũ” na nino'gũ ãsãrẽ niwĩ:

—Marĩ quẽ'rã te'a. Jesure na wějëcã, cũ me'rãta wẽrĩrã wa'arã, niwĩ.

Jesú wẽrĩ'cãrãrẽ masõ, catise o'ose ni'i

¹⁷ Jesú Lázaro ya macãpɛ etagɛ, cūrē ũtã tutipɛ s̄iosōrōcūu'quere tɔ'owī. Cūrē tojo wéeca be'ro ba'paritise nɛmɛrī yɛ'rɛcaro niwũ. ¹⁸ Lázaro ya macã Betania Jerusalé pu'toacã niwũ. Pɛa kilómetro, ape kilómetro deco yoaro niwũ. ¹⁹ Tojo weerã Jerusalécjãrã pãjãrã Marta, Maríare i'awácūtutuato nírã na tiropɛ wa'acãrã niwã. ²⁰ Marta Jesú etasere tɔ'ogo, cūrē pōtērīgō ejawō. María pe'e wi'ipɛ tojaco niwō. ²¹ Marta Jesú tiro etago, cūrē niwō:

—Wiogɛ, mɛ'ɛ a'topɛ nicã, yɛ'ɛ acabiji wērītiboapī. ²² Yɛ'ɛ masī'i, Ō'acũ nipe'tise mɛ'ɛ sērísere o'osami, niwō.

²³ Jesú core niwī:

—Mɛ'ɛ acabiji masãgũsami.

²⁴ Co cūrē niwō:

—Yɛ'ɛ masī'i, a'ti ɛmɛco pe'ticã, nipe'tirã wērī'cãrã masãrī curapɛ masãgũsami.

²⁵ Jesú core niwī:

—Yɛ'ɛ wērī'cãrãrē masō, catise o'ogɛ ni'i. Yɛ'ɛrē ējōpeogɛ wērī'cɛpɛ nimigũ, catigusami tja. ²⁶ Ni'cãrōacãrē catirã yɛ'ɛrē ējōpeorã wērīrã, wērīdojasome. ¿Mɛ'ɛ a'tere ējōpeoti?

²⁷ Co cūrē niwō:

—Wiogɛ, mɛ'ɛrē ējōpeo'o. Mɛ'ɛ Ō'acũ bese'cɛ Cristo, Ō'acũ macũ ni'i. Mɛ'ɛ “Ni'cũ masũ a'tiacɛ niapɛ” ni'cɛ ni'i, niwō.

Lázaro masãpe pu'to Jesú cũ uti'que ni'i

²⁸ Marta Jesú me'rã ucúca be'ro co acabijo Maríare pijigo wa'awō. Core ãpērã tɔ'otiropɛ a'tiro nico niwō:

—Marīrē bu'egɛ etatojami. Mɛ'ɛrē pijidutiami.

²⁹ Co tojo nicã tɔ'ogo, cũ tiropɛ maata a'tico niwō. ³⁰ Jesú Martare pōtērī'caropɛta niwī. Macãpɛre pi'atiwī yujupɛ. ³¹ María co ya wi'ipɛre sojaro me'rã wijaatico niwō. Tojo weecã i'arã, judío masã topɛ sijarã eja'cãrã core sirutucãrã niwã. “Co acabiji masãpepɛ utigo wa'ago weesamo”, ni wãcũcãrã nimiwã.

³² Co pe'e Jesú tiro etago, cũ ye ðu'pocãrī tiropɛ paamu'rīque'awō. Cūrē niwō:

—Wiogɛ, mɛ'ɛ a'topɛ nicã, yɛ'ɛ acabiji wērītiboapī.

³³ Jesú co uticã i'agũ, core sirutu'cãrã uticã i'agũ, ɛpɛtɛ bujaweti, pajaña'wī. ³⁴ Narē sērītiña'wī:

—¿No'opɛ cūrē s̄iosōrōcūurī? niwī.

Na cūrē “Te'a i'arã”, niwã.

³⁵ Topɛ wa'agɛ, Jesú quē'rã utiwī.

³⁶ Cũ uticã i'arã, ni'cãrãrã judío masã niwã:

—Í'aña. ¿ɛpɛtɛta cūrē ma'ipari? niwã.

³⁷ ãpērã a'tiro niwã:

—¿Á'rī caperi i'atigure yɛ'rɛo'cɛ Lázarore wērīcã weetibopari? niwã.

Jesú Lázarore wērī'cɛpɛre masō'que ni'i

³⁸ Jesú pūrō bujawetise me'rã Lázaro masãpepɛ wa'awī. Ti masãpe ũtã tuti niwũ. Ti tuti sope pu'to ũtãgãjo me'rã cã'mota'ano'wũ.

³⁹ Jesú narē niwī:

—Tuupãoña.

Marta cūrē niwō:

—Wiogɛ, ũrī nisami. Cũ wérīca be'ro ba'paritise nɛmɛrī yɛ'rɛ'ɛ.

⁴⁰ Jesú core niwī:

—Mɛ'ɛrē weremiapɛ. “Yɛ'ɛrē ējōpeogo, Ō'acũ tutuasere i'agōsa'a”, nimiapɛ, niwī.

⁴¹ Be'ro na ti tutire pãowã. Jesú ɛ'mɛsepɛ i'amorō, Ō'acũrē niwī:

—Pacɛ, yɛ'ɛ sērī'quere mɛ'ɛ tɔ'tojapɛ. Añu'u. ⁴² Yɛ'ɛ masī'i, mɛ'ɛ yɛ'ɛrē tɔ'onu'cũcã'a. Á'rã a'topɛ nu'cũrã ye bu'iri sērī'i. Mɛ'ɛ yɛ'ɛrē o'ó'quere masiãto nígũ, tojo wee'e.

⁴³ Cũ tojo níca be'ro pūrō caricũwī:

—Lázaro, wijaatia, niwĩ.

⁴⁴ Tojo nicāta, cū wijaatiwĩ. Cū ye omocārĩ, cū ye du'pocārĩrē su'ti me'rā du'reno'cu niwĩ. Cū diapoa quē'rā su'ti casero me'rā omano'caro niwũ. Tojo weegu Jesú narē niwĩ:

—Cūrē pāa, du'uo'oya.

Judío masā wiorā Jesure wējēsĩ'rĩ'que ni'i

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Pājārā judío masā María me'rā ba'patiwā'cāti'cārā cū tojo weesere ĩ'arā, Jesure ējōpeowā. ⁴⁶ Āpērā pe'e ējōpeoronojō nírā, cū tojo wee'quere fariseo masāpure weresārā wa'awā. ⁴⁷ Tojo weerā fariseo masā, tojo nicā pa'ia wiorā nerēcārā niwā. Na pa'ia wioḡu cū me'rācjārā nirōpũ nerēcārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerāsari marĩ? Jesú peje añuse wee'ogũ weemi. ⁴⁸ Marĩ cūrē cā'mota'aticā, nipe'tirā cūrē ējōpeorāsama. Romano masā wiorā a'tirāsama. A'ti, marĩ wiorā nise, Ō'acũ wi'i quē'rārē cō'arāsama.

⁴⁹ Ni'cũ na me'rācjũ Caifá wāmetigũ ti cū'marē pa'ia wioḡu nicũ niwĩ. Cū narē nicũ niwĩ:

—Mũsā ne tu'omasĩwe'e. ⁵⁰ Nipe'tirā masā marĩ ya di'tacjārā wēricā, ña'a nibosa'a. A'tiro weecā, añusa'a. Ni'cũ nipe'tirā ye bu'iri wēribosacā, marĩrē añurōsa'a, niwĩ.

⁵¹ Caifá cū basu wācũse me'rā tojo niticũ niwĩ. Ti cū'ma cū pa'ia wioḡu nicā, Ō'acũ cūrē tojo wācũse o'ocũ niwĩ. Tojo níḡũ, Judea di'tacjārārē Jesú wēribosagusami níḡũ, tojo nicũ niwĩ. ⁵² Jesú ti di'tacjārā dia'cūrē wēribosaticũ niwĩ. Nipe'tirā Ō'acũ pō'rā cūrē ējōpeojārē no'o apeye di'tapũ nirá quē'rārē wēribosacũ niwĩ. Ni'cā curua weesĩ'rĩḡũ tojo weecũ niwĩ. ⁵³ Ti nũmũta na nerē ucúca nũmũ me'rā na Jesure wējēatjere wācũyucārā niwā.

⁵⁴ Na wējēsĩ'rĩse ye bu'iri Jesú judío masā ĩ'orōpũ sijatiwĩ. Judeapũ ní'cu wijawā'cāwĩ. Ni'cā macā Efraí wāmetiri macā yucũ marĩrō pu'to nirĩ macāpũ wa'awĩ. Ti macāpũ ũsā tojawũ.

⁵⁵ Titare Pascua judío masā bosenuũ wa'atjo cā'rōacā du'sawũ. Pājārā masā Jerusalépũ wa'acārā niwā. Na ti bosenuũ dũporo na ña'arō wee'quere coeyurā wa'acārā niwā. ⁵⁶ Jesure ĩ'asi'rĩrā a'macusiācārā niwā. Ō'acũ wi'ipũ nírā, a'merĩ sēritiña'cārā niwā:

—Mũsā tu'oña'cā, ¿apetero weegu cū a'tigusari?

⁵⁷ Fariseo masā, pa'ia wiorā masārē a'tiro ducicārā niwā:

—Mũsā Jesú topũ niapũ nisere masĩrā, ũsārē wereya. Na werecā, bu'iri da'reri wi'ipũ Jesure miarāti nírā, tojo nicārā niwā.

12

Jesure María u'mũtise piopeo'que ni'i

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua bosenuũ wa'atjo seis nũmũrĩ du'sawũ. Titare Jesú Efraípu ní'cu Betania wāmetiri macāpũ wa'awĩ. Todũporo ti macāpũta Jesú Lázarore masōwĩ. ² Tocjārā Jesure bosenuũ weepeowā. Marta ba'asere etiwō. Na pājārā wa'terore Lázaro quē'rā Jesú me'rā ba'adujiwĩ. ³ Ũsā ba'ari cura María pajicja u'mũticja nardo wāmetise wapabũjũsere poseticjare Jesú tiro miitiwō. Miiti, cū du'pocārĩpu piopeowō. Be'ro co poari me'rā tuucoewō. Ti wi'i nipe'tiropũ u'mũtise'sa wa'awũ.

⁴ Co tojo weecā ĩ'agũ, Juda Iscariote ũsā me'rācjũ be'ropũ Jesure ĩ'atu'tirārē o'oacju a'tiro niwĩ:

⁵ —¿De'ro weego a'te u'mũtisere duatiati? Tere duago, ni'cā cū'ma da'rase wapa weronojō wapata'aboapā. Te niyerure pajasecũorārē o'oboapā, niwĩ.

⁶ Cũ pajasecũorārē ma'ígũ mejēta, tojo niwĩ. Yajasebũcu niwĩ. Cũ ũsā niyerure co'tegũ niwĩ. Ti ajuropũ ũsā niyeru sãa'quere yajamũjācũwĩ. ⁷ Jesú cūrē niwĩ:

—Co ɥaro weeato. Co yu'ure yaatjere wăcŭgō, tojo weeamo. ⁸ Mŭsă pajaseɥorărē o'onu'cŭmasŭrăsa'a. Be'ropu yu'u pŭrŭcărē o'omasŭsome. Yu'u a'to nidojacɥ niwe'e, niwŭ Jesú.

Judío masă wioră Lázarore wějēsŭrŭque ni'i

⁹ Păjără judío masă Jesú Betaniapɥ nise quetire tŭ'ocără niwă. Tojo weeră Jesure, cŭ masō'cŭ Lázaro quē'rărē ŭ'ară a'ticără niwă. ¹⁰⁻¹¹ Lázarore masōse ye bu'iri păjără judío masă Jesure ējōpeowă. Cŭrē ējōpeoră, pa'ia wioră dutise doca nimi'cără dŭcawatia wa'awă. Na tojo weese ye bu'iri pa'ia wioră Jesure na wějēsŭrŭrŭnojōta Lázaro quē'rărē wějēsŭrŭwă.

Jesú Jerusalépu pi'a'que ni'i

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Pascua judío masă bosenuɥurē ŭ'ară wa'ară păjără masă Jerusalépure wa'acără niwă. Na etăca nŭmɥ ape nŭmɥ pe'e Jesú wa'atje quetire masŭcără niwă. ¹³ Tojo weeră pŭrŭ opa querire dute, cŭrē pōtērŭră a'ticără niwă. Na a'tiro caricŭwă'cătŭwă:

—Marŭ wioɥare e'catise o'oră. Ărŭ Ō'acŭ o'ó'cure añurō wa'ato. Cŭ marŭ Israe curuacjără wioɥu nimi, niwă.

¹⁴ Jesú Ō'acŭ ye queti ojăca pŭrŭpɥ nŭrŭnojōta burrore ŭ'agŭ, cŭ bu'ipu mŭjăpejawŭ. Zacarŭa todɥporocjŭ Ō'acŭ ye quetire weremŭ'tărŭ masŭ a'tiro ojacɥ niwŭ:

¹⁵ Mŭsă Jerusalécjără, uitică'ña.

ŭ'aña, mŭsă wioɥu burro bu'ipu pesawă'cătŭmi, ni ojacɥ niwŭ.

¹⁶ A'te oja'quere ŭsă cŭ bu'eră ne waro “Jesú ye queti nisa'a”, niticătŭ. Be'ro ɥ'mŭse cŭ mŭjăaca be'ropu ŭsă masŭwŭ. “Ō'acŭ ye queti ojăca pŭrŭpɥ nŭ'caronjōta cŭrē queoro wa'awɥ”, niwŭ.

¹⁷ Jesú Lázarore masōgŭ, cŭ pijiwŭrŭcă ŭ'a'cără ăpērărē wereturŭacără niwă. ¹⁸ Tojo weeră cŭ weeŭ'o'quere ējōpeoră, Jesure pōtērŭră a'ticără niwă. ¹⁹ Fariseo masă pe'e tojo weecă ŭ'ară, a'merŭ nicără niwă:

—ŭ'ati mŭsă? Nipe'tiră cŭ me'ră wa'ară weema. ŭ'Marŭ de'ro weebosau? niwă.

Griego masă Jesure ŭ'asŭrŭque ni'i

²⁰ Jerusalépu Pascua bosenuɥu nică, Ō'acŭrē ējōpeoră nerē'cără wa'terore ni'cărără griego masă niwă. ²¹ Na Jesure ŭ'asŭrŭră Felipe tiro a'tiwă. Felipe Betsaida Galilea di'tapɥ nŭrŭ macăcŭ niwŭ. Na cŭrē a'tiro niwă:

—Jesure ŭ'asŭrŭsa'a.

²² Na tojo nică tŭ'ogɥ, Felipe Andrére wereɥu wa'awŭ. Be'ro pŭarăpɥ wa'a, Jesure wereră wa'awă. ²³ Na griego masă ŭ'asŭrŭsere tŭ'ogɥ, Jesú niwŭ:

—Yu'u Ō'acŭ macŭ masŭ weronjō upŭtigɥ wērŭ masămŭjăatjo că'rō dŭ'sa'a.

²⁴ Diacjŭta nigŭti. Ni'cŭ otese capere otetibosami. Te otetică, mejărōta tojasa'a. Te peri otecă pŭrŭcărē, di'tapɥ boa wa'asa'a. Be'ro pŭrŭ, pupi, peje dŭcatisa'a. Te peri weronjō yu'u wērŭgŭsa'a. Yu'u wērŭse me'ră păjără Ō'acŭ pō'ră wa'arăsama. ²⁵ No'o a'ti ɥmŭcopure cŭ catiri ɥmŭcore ma'iyu'rŭgɥ pecame'epɥ bu'iri da're bajuriono'gŭsami. No'o cŭ catiri ɥmŭcore ma'itigɥ pe'e ɥ'mŭsepɥ catinu'cŭgŭsami. ²⁶ Yu'u dutisere weesŭrŭgŭ, yu'ure sirutuato. Cŭ yu'u niatjopure yu'u me'ră nigŭsami. Yu'u dutisere weesirutugŭnojōrē yu'u pacɥ añurō weegŭsami, niwŭ Jesú.

Jesú cŭ wērŭatjere ucŭ'que ni'i

²⁷ Jesú niwŭ:

—Ni'cărōacă yu'u pŭrō bujaweti'i. ŭ'De'ro nigŭsari? “Pacɥ, yu'ure ŭa'arō wa'atjere yu'rŭoya” ŭ'nigŭsari? Nisome. Yu'u tereta pi'eti, wērŭgŭ a'tiwɥ. ²⁸ Pacɥ, mŭ'ɥ tutuasere ŭ'oña, niwŭ Jesú. Cŭ tojo nŭca be'ro ni'cŭ ɥ'mŭsepɥ ucŭdijosere tŭ'owɥ. A'tiro niwŭ:

—Yu'u tutuasere ŭ'otojawɥ. ŭ'onemogŭti tja, niwŭ.

²⁹ Masă topɥ nŭră cŭ ucŭ'quere tŭ'oră, “Bŭpo bŭsuami”, niwă. Ăpēră “Ō'acŭrē wereco'tegɥ ɥ'mŭsecjŭ Jesure ucŭami”, niwă.

³⁰ Jesú narē niwī:

—Yu'ure tu'odutigu mejēta ucūami. Musā pe'ere tu'odutigu ucūami. ³¹ Ni'cārōacārē Ō'acū a'ti turicjārārē bese, bu'iri da'regusami. Tojo nicā a'ti turicjārārē dutigu wātī cō'awīrōno'gūsami. ³² Apeye quē'rārē yu'ure na u'muarōpu tuumorōnu'cōcā, nipe'tirārē yu'u tiropu a'ticā weeguti, niwī Jesú.

³³ Tojo nīgū, yu'u curusapu wērigūsa'a nīgū, tojo niwī. ³⁴ Masā tere tu'orā, a'tiro niwā:

—Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu na bu'eī'ocā, a'tiro tu'ono'wū: “Ō'acū bese'cu Cristo catinu'cūcūsami.” ¿De'ro weeacju mu'u pe'e tja “Ō'acū macū masū weronojō upūtigu u'muarōpu tuumorōnu'cōno'gūsami”, niti? Ō'acū macū masū weronojō upūtigu ¿noanojō niti? ni sērītiña'wā.

³⁵ Jesú narē niwī:

—Yu'u a'ti nucūcācārārē sī'ose weronojō ni'i. Yu'u masārē Ō'acū yere añurō masīcā wee'e. Yoaticā musā me'rā nigūsa'a. Yu'u a'topu nirī curare musā yu'u bu'esere ējōpeoya. Tojo weerā musā wācūña marirō na'itī'arōpu sjarā weronojō wa'asome. Yu'ure ējōpeotirā na'itī'arōpu nirā weronojō nima. Na weesere “A'tiro pe'e u'a”, nímasītisama. ³⁶ Yu'u sī'ose weronojō nigū musā tiropu ni'i. Yu'u musā tiropu nirī curare yu'ure ējōpeoya. Tojo weerā musā quē'rā sī'orī masā weronojō nirāsa'a. Ō'acū yere añurō masīrāsa'a. Āpērā quē'rārē masīcā weerāsa'a, niwī Jesú.

Jesú narē tojo nīca be'ro du'tiwā'cā wa'awī.

Judío masā wiorā Jesure ējōpeotise ni'i

³⁷ Jesú peje weeī'omicā, judío masā wiorā cūrē ējōpeotiwā. ³⁸ Na ējōpeoticā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Isaía oja'caronojōta queoro wa'awu.

Cū a'tiro ojacu niwī:

Ni'cūnojoḡputa ūsā weresere tu'otimi.

Ō'acū tutuase me'rā weeī'ocā ī'amirā, ne ējōpeotima, ni ojacu niwī Isaía.

³⁹ Na ne ējōpeomasīti'que quē'rārē Isaía aperopu Ō'acū ye queti ojāca pūrīpūre a'tiro ojacu niwī:

⁴⁰ Ō'acū narē caperi bajutirā weronojō weecu niwī.

Cū yere tu'omasīticā weecu niwī.

Tojo weerā añurō cū weesere ī'amirā, ī'amasīticārā niwā.

Cū bu'esere tu'omirā, tu'omasīticārā niwā.

Cū bu'esere ējōpeorā, na ña'arō wee'quere du'u, acoboJose sērībopā.

Cū narē yu'rūobopī, nicu niwī Isaía.

⁴¹ Isaía Jesú tutuasere, cū asistesere ī'agū, cū ye cjasere tojo ucūcu niwī.

⁴² Pājārā judío masā Jesure ējōpeowā. Ni'cārērā wiorā waroputa ējōpeowā. Fariseo masārē uirā, bajuyoropu Jesure ējōpeosere ucūtiwā. Ūsārē judío masā na nerērī wi'ipu nirārē cō'awīrōrī nīrā, tojo weewā. ⁴³ Wiorā Jesure ējōpeomirā, masā pe'ere Ō'acū nemorō añurō wācūcā uawā.

Jesú masārē besese cjasere ucū'que ni'i

⁴⁴ Jesú nipe'tirā tu'oato nīgū, tutuaro ucūwī:

—Yu'ure ējōpeogu yu'u se'sarore ējōpeotimi. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu quē'rārē ējōpeomi. ⁴⁵ Yu'ure ī'agū, yu'ure o'ó'cu quē'rārē ī'ami. ⁴⁶ Yu'u sī'ose weronojō ni'i. A'ti nucūcāpūre yu'ure ējōpeorā na'itī'arōpu tojaticā'to nīgū a'tiwu. Na yu'u bu'esere masīrāsama. Masīrā, añurō weerāsama. ⁴⁷ Yu'u bu'esere tu'omirā, tere weetirā, bu'iri cūorāsama. Yu'u narē bu'iri da'reesome. Yu'u bu'iri da'regu a'titiwu. Narē yu'rūogu a'tiwu. ⁴⁸ Yu'ure uatirānojo, yu'u bu'e'quere weetirānojo Ō'acūrē bu'iri da'reno'ajāpu nitojama. Yu'u bu'e'quere weetise bu'iri na a'ti umūco pe'ticā, bu'iri da'reno'rāsama.

⁴⁹ Yu'u se'saro yu'u uaro bu'ewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu “Tojo ni bu'eya” niró bu'e'e. ⁵⁰ Yu'u masī'i, yu'u pacu dutisere ējōpeorā catinu'cūcā'rāsama. Tojo weegu cū bu'eduti'caronojōta masārē bu'e'e, niwī Jesú.

13

Jesú cū bu'erā ye du'pocārīrē coe'que ni'i

¹ Judío masā bosenamū Pascua wa'atjo ni'cā nūmū du'sawū. Jesú cū a'ti turipū ní'cū maata cū pacū tiropū wa'atjere masītojawī. Cū, cū yarā a'ti nucūcācārārē ma'inu'cūcā'wī. Cū wērīse me'rā cū uputū ma'isere ī'owī.

²⁻⁴ Juda Iscariote, Simó macūrē wātī a'tiro wācūse o'ocū niwī. Jesure ī'atu'tirāpūre o'oduticū niwī. Jesú pe'e pūrīcā cū Ō'acū tiropū ní'cū a'tiwū nisere masīwī. Tojo nicā topū cū dajatojaatjere, cū pacū cūrē wiogu sōrōatje quē'rārē masīwī. A'tiro wéégū, ūsā ba'adujiri cura Jesú wā'cānū'cā, cū su'ti bu'icjārōrē tuweecūuwī. Be'ro marī ejerituwāropū tuucoeri caserore du'teō'owī. ⁵ Tu'ajanū'cō, acore bapapū piosāawī. Te me'rā ūsā ye du'pocārīrē coenu'cāwī. Be'ro ti casero me'rā bopowī.

⁶ Cū Simó Pedro ye du'pocārīrē coenu'cārī cura Pedro cūrē niwī:

—Wiogu, ¿yé du'pocārīrē coegusari?

⁷ Jesú cūrē niwī:

—Ní'cārōacā yū'u weesere mū'u tu'omasītisa'a. Be'ropū masīgūsa'a.

⁸ Pedro cūrē niwī:

—Yé du'pocārīrē mū'u ne coesome.

Jesú cūrē niwī:

—Yū'u coeticā, mū'u yū'u me'rācjū nisome.

⁹ Simó Pedro cūrē niwī:

—To pūrīcārē yé du'pocārīrē coegu, yé omocārī, ya dūpoa quē'rārē coeya.

¹⁰ Jesú pe'e cūrē niwī:

—Marī u'áca be'ro apaturi u'aapoya marīsa'a. Sijáca be'ro du'pocārī dia'cūrē tuucoeno'sa'a. Mūsā ū'irī marīrā weronojō ni'i. Tojo nimicā, ni'cū mūsā wa'teropūre űa'agū ū'irītigu weronojō nimi, niwī Jesú.

¹¹ Jesú cūrē ī'atu'tirāpūre o'oacjūre masītojawī. Tojo weegu tojo niwī.

¹² Ūsā ye du'pocārīrē coéca be'ro cū bu'icjārō su'tirore sāña, ejanujāwī tja. Ūsārē niwī: —¿Mūsā yū'u weesere tu'omasīti? ¹³ Mūsā yū'ure “Wiogu, ūsārē bu'egu” ni pisu'u. Tojota ni'i mūsā nírōnojōta. ¹⁴ Yū'u mūsā wiogu, mūsārē bu'egu nimigū, mūsā ye du'pocārīrē coeapū. Tojo weerā mūsā quē'rā mejārōta weeya. ¹⁵ Mūsārē yū'u wee'quere ī'acūu, weesirutuato ní'gū a'te queosere wee'ioapū. A'merī añurō weeya. ¹⁶ Mūsārē diacjū wereguti. Ne ni'cū da'raco'tegu “Yū'u wiogu yū'rūoro ni'i”, nímasītisami. Ni'cū o'óno'cu quē'rā cūrē o'ó'cu yū'rūoro nitisami. ¹⁷ Mūsā yū'u du'pocārī coesere masīrā, a'te yū'u wee'quere wéerā, e'catirāsa'a.

¹⁸ »Yū'u mūsā nipe'tirāpūre ucūgū weewe'e. Yū'u bese'cārārē masī'i. Ō'acū ye queti ojáca pūrīpū nírōnojōta queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'wū: “Yū'u me'rā ba'adujimigū, yū'ure a'pepūrīmi”, ni ojano'caro niwū. ¹⁹ Yū'u mūsārē wereyugu wee'e. Tojo weerā yū'u ní'que queoro wa'acā, a'tiro nirāsa'a: “Diacjūta Ō'acū o'ó'cu nipī”, nirāsa'a. ²⁰ Mūsārē queoro wereguti. Yū'u o'ó'cārā weresere tu'o ējōpeorā, yū'u quē'rārē ējōpeorāta weesama. Yū'ure ējōpeorā, yū'ure o'ó'cu quē'rārē ējōpeosama, niwī Jesú.

Jesú “Yū'ure ī'atu'tirāpūre Juda o'ogusami” nise ni'i

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Jesú ūsārē wéréca be'ro uputū bujawetiwī. Tu'ota basiorota werewī:

—Diacjūta nigūti. Ni'cū mūsā wa'teropū yū'ure ī'atu'tirārē o'ogusami, niwī.

²² Cū tojo nicā tu'orā, ūsā ¿noarē tojo nigū weeti? ní'rá, mejō a'merī ī'adujicā'wū.

²³ Yū'u Juā Jesú ma'ino'gū cū pu'to dujiwū. ²⁴ Tojo weegu Simó Pedro Jesure sērītiña'dutigū síopuawī. ²⁵ Yū'u cū pu'toacā mu'rīwā, cūrē sērītiña'wū:

—Wiogu, ¿noanojō niti cū?

²⁶ Jesú yū'ure niwī:

—Yū'u pá yosó'ono'gū nigūsamī. Cū tojo níca be'ro Simó macū Juda Iscariotere yosó'owī. ²⁷ Cū tojo wééca be'ro wātī Judare sājāacu niwī. Jesú cūrē niwī:

—Mū'u weeatjere weebaque'oya.

²⁸ Ësã nipe'tirã topu ba'adujirã, cū tojo nisere tu'omasiticāti. ²⁹ Ni'cārērã a'tiro wācūwū: “Juda cū niyerure col'tegu niyucã, Jesú cūrē apeyenojō bosenu mu cjasere duudutigū weepī, o pajasecūorārē niyeru o'odutigū o'odutiapī”, niwū. ³⁰ Juda cū pārē ñe'eca be'ro ãsã tiropu ní'cū wijaa wa'awī. Cū wijaari cura ñamipū niwū.

A'merī ma'idutise ni'i

³¹ Juda wa'áca be'ro Jesú ãsārē niwī:

—Ni'cārōacã yu'u Õ'acū macū masū weronojō uputigūpūre yu'u tutuasere i'ono'rōsa'a. Õ'acū tutuase quē'rã yu'u me'rãta i'ono'rōsa'a. ³² Yu'u Õ'acū tutuasere i'ocã, cū quē'rã yu'u tutuasere maata i'ogūsami. ³³ Yu'u me'rãcãrã, cã'rō musã me'rã nituogusa'a. Musã yu'ure a'marãsa'a. Yu'u judío masārē toduporopūre ní'caronojōta musārē ni'cārōacã nigūti. Yu'u wa'atjopūre musã wa'amasītisa'a. ³⁴ Musārē apeye ma'ma dutise cūgūti. Yu'u musārē ma'irōnojo'ta a'merī ma'iña. ³⁵ Musã a'merī ma'icã, ãpērã nipe'tirã musārē yu'u bu'erã nisere masīrāsama, niwī Jesú.

Jesú Pedrorē “Mu'u yu'ure ‘Masīwe'e’ nigūsa'a” ní'que ni'i

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Simó Pedro cūrē sērītiña'wī:

—Wiogu, ¿no'opu wa'agusari?

Jesú cūrē niwī:

—Ni'cārōacã yu'u wa'atjopūre mu'u wa'amasītisa'a. Be'ropu yu'ure sirutugusa'a.

³⁷ Pedro cūrē niwī tja:

—Wiogu, ¿de'ro weeacju yu'u mu'u me'rã maata wa'amasītisari? Yu'u quē'rã mu'u me'rãta wērīmasī'i.

³⁸ Jesú cūrē niwī:

—¿Nirōta yu'u me'rã wērīmasīti? Mu'urē diacjūta nigūti. Cārē'quē cū uuati dūporo yu'ure i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nigūsa'a, niwī Jesú.

14

Jesú “Yu'ure ējōpeorã yu'rurãsa'a” ní'que ni'i

¹ Jesú ãsārē a'tiro niwī:

—Musã uputu waro wācūque'titicã'ña. Õ'acūrē ējōpeoya. Tojo nicã yu'u quē'rãrē ējōpeoya. ² Yu'u pacu tiropu musã niatje w'iseri peje ni'i. Te maricãma, musārē wereboapã. Topu musã niatjore apoyogu wa'agu wee'e. ³ Musã niatjore apóca be'ro musārē miigū a'tiguti. Topūre musã quē'rã ninu'cūcã'rãsa'a. ⁴ Musã yu'u wa'atjore masīsa'a. Yu'u wa'ari ma'a quē'rãrē masīsa'a, niwī Jesú.

⁵ Tomás cūrē niwī:

—Wiogu, mu'u wa'atjore masītisa'a. ¿Ësã de'ro wee masībosau mu'u wa'ari ma'arē?

⁶ Jesú cūrē niwī:

—Yu'u, yu'u pacu tiropu wa'ari ma'a weronojō ni'i. Yu'u masārē topu wa'acã weegú ni'i. Yu'u masārē diacjū cjasere masīcã wee'e. Narē catinu'cūcã weegú ni'i. Yu'ure ējōpeorã dia'cū yu'u pacu tiropu wa'arāsama. ⁷ Musã yu'ure masīrã, yu'u pacu quē'rãrē masībosa'a. Ni'cārōacã me'rã cūrē masī'i. Musã yu'ure i'arã, cūrē i'arã weronojō ni'i, niwī Jesú.

⁸ Felipe Jesure niwī:

—Wiogu, mu'u pacure i'oña ãsārē. Cūrē i'ase me'rã dia'cū ãsārē ejatuarosa'a.

⁹ Jesú cūrē niwī:

—Felipe, yu'u musã me'rã yoacã niwū. ¿Yu'ure i'amasīweti yujupu? Yu'ure i'agū yu'u pacu quē'rãrē masīmi. ¿De'ro weegu yu'ure “Mu'u pacure i'oña”, niati? ¹⁰ ¿Yu'u, yu'u pacu me'rã puarã nimicã, ni'cūputa ni'i nisere ējōpeoweti? ¿Cū yu'upūre nimi nise quē'rãrē ējōpeoweti? Yu'u ucūserē yu'u se'saro ucūwe'e. Yu'u pacu yu'upūre nigūta cū haro ucūmi. Yu'u weese quē'rãrē yu'u se'saro weewe'e. Cūta cū haro weecã weemi. ¹¹ Yu'u, yu'u pacu me'rã ni'cūta ni'i nisere, cū yu'upūre nisere ējōpeoya. Tere ējōpeotirã pūrīcã, yu'u weese pe'ere i'a ējōpeocureya. ¹² Musārē diacjūta werēguti.

Yũ'ure ãjõpeorã yũ'u wee'caronojõta yũ'u wee'quere weesiruturãsama. Totã yũ'u pacu tiropu yũ'u wa'acãma, a'te nemorõ weerãsama. ¹³ Musã yũ'ure ãjõpeocã, nipe'tise musã sãrĩsere o'ogusa'a. Te me'rã yũ'u pacu tutuasere masĩato nĩgũ tojo weegusa'a. ¹⁴ Yũ'ure ãjõpeorã, no'lo musã sãrĩsere yũ'tiguti.

Jesú “Espíritu Santure o'óguti” ní'que ní'i

¹⁵ »Musã yũ'ure ma'írã, yũ'u dutisere weerãsa'a. ¹⁶ Musãrẽ yũ'u pacure Espiritu Santure sãrĩbosaguti. Cũ musãrẽ weetamuse me'rã wãcütutuanu'cũcã weegusami. Musã me'rã ninu'cũgũsami. ¹⁷ Espiritu Santu musãrẽ queoro bu'egusami. ãpẽrã a'ti nucũcãcãrã yũ'ure ãjõpeotirã cãrẽ masĩtirãsama. Tojo weerã cãrẽ moorãsama. Musã pũrĩcã cãrẽ mas'ĩ. Cũ musã me'rã, musãpũre ninu'cũgũsami. ¹⁸ Yũ'u musãrẽ cõ'awã'cãsome. Musã me'rã nigũ a'tiguti tja. ¹⁹ Cã'rõacã be'ro masã yũ'ure ĩ'asome. Musã pũrĩcã ĩ'arãsa'a. Yũ'u catinu'cũcã'a. Tojo weerã musã quẽ'rã catinu'cũcã'rãsa'a. ²⁰ Yũ'u pacu musãrẽ Espiritu Santure o'ógusami. Tojo wéeca be'ro yũ'u pacu me'rã yũ'u nisere masĩrãsa'a. Tojo nicã musã yũ'u me'rã nisere, yũ'u musãpũre nisere masĩrãsa'a. ²¹ Yũ'u dutisere weegũ diacjũta yũ'ure ma'isere ĩ'osami. Yũ'ure maigũrẽ yũ'u pacu quẽ'rã ma'igũsami. Yũ'u quẽ'rã ma'igũsa'a. Cãrẽ yũ'u nisetisere ĩ'ogũsa'a, niwĩ Jesú.

²² Apĩ Juda, Iscariote mejẽta Jesure niwĩ:

—¿Wiogu, de'ro weegu mu'u nisetisere ãsã dia'cãrẽ ĩ'ogũsari? ¿De'ro weegu a'ti turicãrã mu'urẽ ãjõpeotirã quẽ'rãrẽ ĩ'oweti?

²³ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Yũ'ure ma'igũ yũ'u dutisere weemi. Yũ'u pacu cãrẽ ma'igũsami. ãsã pũarãputa cũ me'rã nirãsa'a. ²⁴ Yũ'ure ma'itigu pe'e yũ'u ucũsere weetimi. Yũ'u ucũse yé mejẽta ní'i. Yũ'u pacu yũ'ure o'ócũ cũ weredutise ní'i.

²⁵ »Yũ'u musã me'rã nĩgũ, a'te nipe'tisere were'e. ²⁶ Yũ'u sãrĩcã, yũ'u pacu Espiritu Santure musãrẽ o'ógusami. Cũ musãrẽ weetamu, wãcütutuanu'cũcã weegusami. Nipe'tise musãrẽ bu'egusami. Nipe'tise yũ'u musãrẽ bu'e'quere apaturi wãcũcã weegusami.

²⁷ »Yũ'u ni'cãrõacã musãrẽ we'eriti'i. Musã ye ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato. Yũ'u ejerisãjãse me'rã musãrẽ ejerisãjãcã weeguti. Yũ'u ejerisãjãcã weese a'ti nucũcã cjase weronojõ niwe'e. Tojo weerã “Yũ'u wa'agu wee'e” nisere tu'orã, bujaweti, wãcũque'titicã'ña. ²⁸ Musã “Yũ'u pacu tiropu wa'agu wee'e” nicã tu'otojapu. “Be'ro yũ'u musã me'rã nigũ a'tiguti tja” nicã quẽ'rãrẽ tu'oapu. Yũ'u pacu yũ'u yũ'ruoro nimi. Musã yũ'ure cũ tiropu wa'ase quetire tu'oapu. Tere tu'orã, diacjũta ãjõpeorã pũrĩcã, e'catiboapã. ²⁹ Yũ'u musãrẽ wereyugu weepu. Tojo weerã yũ'u musãrẽ wereyũ'quere queoro wa'acã, “Diacjũta nipi”, nirãsa'a. ³⁰ Wãtĩ a'ti nucũcãcãrãrẽ dutigu a'titojami. Tojo weegu yũ'u yoaticã musã me'rã ucũgũti. Cũ yũ'ure ne cã'rõ dutimasĩtimi. ³¹ Tojo wa'arota weesasa'a. Yũ'u pacu cũ weeduti'quere weeguti. Yũ'u tojo weecã, a'ti nucũcãcãrã yũ'u pacure yũ'u ma'isere masĩrãsama. Te'a wa'arã. Wã'cãnu'cãña, niwĩ ãsãrẽ.

15

Jesú u'segu me'rã masãrẽ queose were'que ní'i

¹ Jesú queose me'rã ãsãrẽ a'tiro niwĩ:

—Yũ'u u'segu weronojõ ní'i. Yũ'u pacu tigure co'tegu nimi. ² Yũ'ure ãjõpeorã tigu cjase dũpũri nima. Õ'acũ u'segure ĩ'anurũgũ weronojõ niyugu, dũca marĩse dũpũrire dũtecõ'asami. Apeye dũcatise dũpũrire añurõ dũcatiato nĩgũ dũtweenemosami. ³ Musã dũcatise dũpũri weronojõ ní'i. Yũ'u bu'e'quere ãjõpeo, yũ'ti'i. Tojo weegu yũ'u pacu musã ña'arõ wee'quere cõ'atojawĩ. Musã acobocono'cãrãpu nitoja'a. ⁴ Yũ'u musãpũre ninu'cũgũsa'a. Musã quẽ'rã yũ'u me'rãcãrã ninu'cũcã'ña. Nĩ'cã dũpu yucũgũpu a'mesu'atimirõ dũcatitisa'a. A'te weronojõ musã yũ'u me'rã ninu'cũtirã, ne añurõ weemasĩsome.

⁵ »Yũ'u ní'caronojõta yũ'u u'segu weronojõ ní'i. Musã tigu dũpũri ní'i. Yũ'u me'rã ninu'cũgũ, yũ'u quẽ'rã cãpũre nicã, cũ añurõ weemasĩsami. Musã yũ'u me'rã

ninu'cūtirā, ne añurō weemasītisa'a. ⁶ Yũ'u me'rā ninu'cūtigu dutecō'a'que dũpũri weronojō nimi. Te ñai'que dũpũrire see, pecame'epũ ãjũacō'ano'sa'a.

⁷ »Mũsā yũ'u me'rā ninu'cūrā, yũ'u bu'esere wācūrā, Ō'acūrē mũsā uasere sērīña. Cũ yũ'tigusami. ⁸ Mũsā añurō wéerā, Ō'acũ añuyũ'rũami nisere ĩ'orāsa'a. Tojo weerā diacjũta mũsā yũ'u bu'erā nirāsa'a. ⁹ Yũ'u pacũ yũ'ure ma'irōnojōta yũ'u quē'rā mũsārē ma'i'i. Yũ'u me'rā ninu'cũña. Tojo weecā, mũsārē ma'inu'cũgũsa'a. ¹⁰ Yũ'u pacũ yũ'ure cũ dutisere weecā, ma'imi. Yũ'u quē'rā yũ'u dutisere weecā, mũsārē ma'igũsa'a.

¹¹ »Yũ'u e'catironojōta mũsārē e'catiato nígũ tojo ucũ'u. Tojo weerā mũsā e'catiyũ'rũarāsa'a. ¹² Yũ'u dutise a'tiro ni'i. Yũ'u mũsārē ma'irōnojōta a'merĩ ma'iña. ¹³ Ni'cũ cũ me'rācjārārē wērĩbosagu, narē ma'iyũ'rũasami. Wērĩbosase nemorō ma'ita basiowe'e. ¹⁴ Mũsā yũ'u dutisere wéerā, yũ'u me'rācjārā ni'i. ¹⁵ Yũ'u mũsārē “Yũ'ure da'raco'terā nima”, nisome. Da'raco'terā na wiogu weesere masītisama. Mũsā yũ'u me'rācjārā ni'i. Tojo weegu yũ'u pacũ yũ'ure ní'quere werepe'ocā'a. ¹⁶ Mũsā yũ'ure besetiũ. Yũ'u pe'e mũsārē besewũ. Añurō weeato nígũ tojo weewũ. Mũsā añurō weese pe'tisome. Añurō weecā, mũsā yũ'ure ějōpeocā, no'o Ō'acūrē sērĩsenojōrē o'ogũsami. ¹⁷ A'teta ni'i yũ'u mũsārē dutise. A'merĩ ma'iña, niwĩ.

Jesú “Yũ'ure ějōpeocā, ãpērā mũsārē ĩ'atu'tirāsama” ní'que ni'i

¹⁸ Jesú ũsārē a'tiro ninemowĩ:

—A'ti nucũcācjārā yũ'ure ějōpeotirā mũsārē ĩ'atu'ticā, yũ'ure ĩ'atu'timũ'tā'quere wācũña. ¹⁹ Mũsā a'ti nucũcācjārā waro nicāma, na me'rācjārārē ma'irōnojōta mũsārē ma'ibosama. Yũ'u mũsārē na wa'teropũ nirārē besewũ. Mũsā a'ti nucũcācjārā weronojō niwe'e. Tojo weerā mũsārē ĩ'atu'tima. ²⁰ Yũ'u mũsārē ní'quere wācũña. Ne ni'cũ da'raco'tegũ “Yũ'u wiogu yũ'rũoro ni'i”, nímasītisami. Yũ'ure ña'arō weema. Mũsā quē'rārē mejārōta ña'arō weerāsama. No'o yũ'u bu'esere tu'orā, mũsārē tu'orāsama. ²¹ Mũsā yũ'ure sirutucā ĩ'arā, nipe'tise ña'asere mũsārē weerāsama. Yũ'ure o'ó'cure na masītise ye bu'iri tojo weerāsama.

²² »Yũ'u a'ti di'tapũre narē weregũ a'titicāma, bu'iri moobosama. Na ni'cārōacārē bu'iri cuoma. “Ũsā bu'iri moo'o”, nímasītisama. ²³ Yũ'ure ĩ'atu'tirā yũ'u pacũ quē'rārē ĩ'atu'tima. ²⁴ Ne ni'cũ weetisere na tiropũre peje wee'omiwũ. Yũ'ure masĩdutigu tojo weewũ. Yũ'u wee'otica be'roma bu'iri moobosama. Na yũ'u wee'quere ĩ'awā. Tere ĩ'amirā, yũ'ure ĩ'atu'tiwā. Yũ'u pacũ quē'rārē ĩ'atu'tiwā. ²⁵ Ō'acũ ye queti ojāca pũrĩpũ nĩrōnojōta queoro wa'aro wee'e. A'tiro ni'i: “Bu'iri moomicā, yũ'ure ĩ'atu'tiwā”, ni ojano'wũ.

²⁶ »Espĩritu Santu diacjũ ucũgũ, mũsārē weetamugũ a'tigusami. Ũsā yũ'u pacũ me'rā cūrē o'órāsa'a. Cũ a'tigu, queoro yé cjasere mũsārē weregũsami. ²⁷ Mũsā quē'rā yé cjasere wererāsa'a. Mũsā ne waropũta yũ'u me'rā nitojawũ. Tojo weerā wererāsa'a, niwĩ Jesú.

16

¹ Jesú ũsārē ninemowĩ tja:

—Yé bu'iri ãpērā mũsārē ña'arō weerāsama nisere were'e. Yũ'ure ějōpeodu'ticā'to nígũ tojo were'e. ² Mũsārē judío masā nerēwũase wi'seripũ nimi'cārārē cō'awĩrōrāsama. No'o mũsārē wějēcō'aca be'ro a'tiro nirāsama. “Marĩ Ō'acũ uaro weerā wee'e”, nirāsama. ³ Na yũ'u pacũre, yũ'ure masĩti'que ye bu'iri mũsārē ña'arō weerāsama. ⁴ Yũ'u wereyugu wee'e. Tojo weerā queoro te wa'acā, mũsā “Tojota niwĩ”, nirāsa'a.

Espĩritu Santu ye cjase ni'i

»Yũ'u mũsā me'rā nígũ, ne waropũre maata a'tere weretiũ. ⁵⁻⁶ Ni'cārōacā yũ'ure o'ó'cu tiropũ wa'agu wee'e. Yũ'u tojo nicā tu'orā, ne ni'cũ yũ'ure “¿No'opũ wa'ati?” ni sērĩtiña'we'e. Mejō bũjawetiwiorticā'a. ⁷ Yũ'u mũsārē diacjũta nigũti. Yũ'u wa'acā, mũsārē añu nirōsa'a. Yũ'u mũsārē Espĩritu Santure o'ógũsa'a. Yũ'u wa'aticāma, cũ mũsārē weetamugũ, mũsā me'rā nigũ a'titibosami.

8-11 »Espíritu Santu yu'ure ãjõpeotirãrẽ a'tiro masĩcã weegusami. “Ûsã ña'arã ni'i”, ni tu'oña'cã weegusami. Apeye, yu'u diacjũ weegũ ni'i nisere i'ogũsami. Yu'u pacu tiropu wa'ase me'rã tere i'ogũsami. Yu'u topu wa'acã, yu'ure i'asome. Tojo nicã yu'ure ãjõpeotirãrẽ Õ'acũ bu'iri da'reatjere i'ogũsami. A'tiro masĩrãsama: “Wãtĩ, a'ti nucũcãcjãrãrẽ dutigu Õ'acũrẽ bu'iri da'reno'acju nitojami”, nirãsama.

12 »Yu'u musãrẽ peje werese cuomi'i. Ni'cãrõacãrẽ musã tu'omasĩtibosa'a. Tojo weegu werewe'e. 13 Espiritu Santu a'tigu, nipe'tisere queoro wereregusami. Cũ diacjũ ucũgũ nimi. Cũ se'saro ucũsome. Õ'acũ ucũsere, cũ tu'o'quere wereturiagusami. Be'ropu wa'atje quẽ'rãrẽ musãrẽ weryugusami. 14 Espiritu Santu yu'ure añurõ ucũgũsami. Yé cjasere musãrẽ masĩcã weegusami. 15 Nipe'tise yu'u pacu cuose yé ni'i. Tojo weegu Espiritu Santu musãrẽ yé quetire wereregusami.

Bujawetimi'cãrã e'catirãsama nise ni'i

16-17 »Cã'rõacã be'ro musã yu'ure i'anemosome. Be'ro i'arãsa'a tja. Yu'u pacu tiropu wa'ase ye bu'iri tojo wa'anĩrõsa'a, niwĩ Jesú.

Cũ tojo nicã tu'orã, ãsã ni'cãrẽrã a'merĩ ucũwũ:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weesari cũ tojo nise? 18 “Cã'rõacã be'ro” cũ nise ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weesari? Ñe'enojõrẽ ucũgũ ucũsamigu, masĩtisa'a, niwũ.

19 Jesú ãsã tojo nisere masĩgũ, ãsãrẽ niwĩ:

—Yu'u “Cã'rõacã be'ro i'asome, be'ro i'arãsa'a tja” ní'quere ¿a'merĩ sãrĩtiña'rã weeti?

20 Musãrẽ diacjũta wereguti. Musã uti, pũrõ bujawetirãsa'a. A'ti turicjãrã pe'e e'catirãsama. Musã bujawetimi'cãrã be'ro e'catirãsa'a. 21 A'tiro wa'ase weronojõ nirõsa'a. Nĩ'cõ nijĩpaco co wĩ'magũ wuase dũporoacã pũrise tu'oña'samo. Co wuãca be'ro co pũrise tu'oña'quere wãcũtisamo. Co macũ bajuase pe'ere i'agõ e'catigo, tojo weesamo. 22 Co weronojõ musã ni'cãrõacã pi'eti'i. Be'ro yu'u musãrẽ i'agũ a'tiguti tja. Yu'u tojo weecã i'arã, musã e'catiyu'ruarãsa'a. Æpẽrã musãrẽ bujaweticã weemasĩtirãsama.

23 »Musã tojo e'catiri numurẽ musã tu'otisere ne sãrĩtiña'some majã. Diacjũta musãrẽ nigũti. Musã yu'ure ãjõpeocã i'agũ, nipe'tise musã sãrisere yu'u pacu yu'tigusami.

24 Todũporopu yu'u tutuase me'rã yu'u pacure ne sãrĩtiwu. Ni'cãrõacãrẽ musã yu'ure ãjõpeotjãrã sãrĩña. Musã tojo weecã, cũ yu'tigusami. Cũ yu'ticã, musã e'catiyu'ruarãsa'a.

Jesú masãrẽ “A'tiro weeguti” ní'que ni'i

25 »Yu'u musãrẽ queose me'rã wereapu. Be'ro queose marĩrõ diacjũta yu'u pacu ye quetire weregusa'a. 26 Espiritu Santu a'tica be'ro musã yu'ure ãjõpeotjãrã, yu'u pacure sãrĩrãsa'a. Yu'u tojo ní'gũ, “Yu'u pacure musãrẽ sãrĩbosaguti”, ní'gũ mejẽta wee'e. Musã basu sãrĩrãsa'a. 27 Cũta musãrẽ ma'imi. A'tiro ni'i. Musã yu'ure ma'i'i. Tojo nicã musã yu'ure “Õ'acũ tiropu ní'cu a'tipĩ”, ni ãjõpeo'o. Tojo weegu Õ'acũ musãrẽ ma'imi. 28 Yu'u pacu me'rã ní'cu yu'u a'ti nucũcãpũre a'tiwu. Ni'cãrõacã yu'u a'topu ní'cu yu'u pacu tiropu dajatojaaguti tja.

29 Cũ tojo nicã tu'orã, ãsã cũrẽ niwũ:

—Ni'cãrõacãrẽ mu'u queose me'rã werewe'e. Diacjũ ucũcã'a. 30 Ni'cãrõacã ãsã masĩ'i. Mu'u nipe'tisere masĩpe'ocã'a. No'o sãrĩtiña'se dũporo masĩtoja'a. Tojo weerã mu'u Õ'acũ tiropu ní'cu a'tipã nisere masĩ'i.

31 Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—¿Musã ãjõpeoti majã? 32 Tojo ãjõpeomirã, maata no'o musã wa'asĩ'rĩrõ du'tis-tearãsa'a. Yu'u ni'cũta tojagũsa'a. Ni'cũta niwe'e, ní'gũ pe'e. Yu'u pacu yu'u me'rã nimi. 33 Yu'ure ãjõpeorã ejerisãjãse cuoato ní'gũ a'te nipe'tisere musãrẽ wereapu. A'ti nucũcãcjãrã musãrẽ pi'eticã weerãsama. Na tojo weemicã, wãcũtutuaya. Yu'u a'ti nucũcãcjãrã na ña'arõ weesere docaque'acã weetojawu. Tojo weerã yu'ure ãjõpeorã wãcũtutuaya.

Jesú cã bu'erã ye niatjere cã pacure sêribosa'que ni'i

¹ Jesú tojo níca be'ro í'amorõ, a'tiro niwí:

—Pacu, m'u'u yu'ure cûu'que eja'a. Yu'u m'u'u macã nisere masãrê í'õña. Mu'u tojo weecã, yu'u masãrê m'u'u tutuasere, m'u'u añuyu'ruserere í'ogûsa'a. ² Mu'u yu'ure masã nipe'tirã wioḡu sôrõwã. Nipe'tirã m'u'u o'o'cãrãrê catinu'cûcã weedutigü yu'ure sôrõwã. ³ Masã m'u'u Õ'acû ni'cû nigûrê, tojo nicã yu'ure m'u'u o'ó'cure êjõpeorã catinu'cûcã'rãsama.

⁴ »Yu'u a'ti nucûcãpüre m'u'u tutuasere, m'u'u añuyu'ruserere masãrê í'owã. Mu'u yu'ure cûu'quere weepe'ocã'wã. ⁵ Pacu, a'ti nucûcã weese duporo yu'u m'u'u me'rã niwã. Mu'u me'rã níḡü, m'u'u weronojõ nisetiwu. Ni'cãrõacãrê m'u'u tiropu wa'agu wee'e. Yu'ure mejãrõta weeya tja.

⁶ »Mu'u ã'rãrê a'ti nucûcãpu nirã wa'terore besewu. Yu'ure narê o'oguti níḡü, tojo weecu niwã. Mu'u nisetisere narê masícã weewu. Na m'u'u yarã nimi'cãrãrê yu'ure wiawu. Na m'u'u dutisere weewã. ⁷ Ni'cãrõacã na masíma, nipe'tise yu'u cõose m'u'u o'o'que ni'i, nima. ⁸ Narê nipe'tise m'u'u wereduti'quere werewu. Na tere tu'orã, êjõpeowã. Na diacjûta yu'u m'u'u tiropu a'ti'quere êjõpeowã. Tojo nicã m'u'u yu'ure o'ó'quere êjõpeowã.

⁹ »Yu'u na ye niatjere m'u'urê sêrî'i. Æpêrã yu'ure êjõpeotirã yema sêrîwe'e. Yu'ure m'u'u o'o'cãrã m'u'u yarã nima. Tojo weegu m'u'urê sêrî'i. ¹⁰ Nipe'tirã m'u'u yarã, yarã nima. Yarã quê'rã m'u'u yarã nima. Na yu'ure êjõpeo, yu'u tutuagu nisere masãrê masícã weema.

¹¹ »Yu'u a'ti nucûcãpu tojaque'asome. Yu'u bu'erã pûrícã tojarãsama. Yu'u m'u'u tiropu wa'agu wee'e. Pacu, añuyu'rugu, m'u'u tutuase me'rã m'u'u yu'ure o'o'cãrãrê añurõ co'teya. Mu'u tojo weecã, marí níronojõta na ni'cãrõ me'rã nirãsama. ¹² A'ti nucûcãpüre yu'ure m'u'u o'o'cãrã me'rã níḡü, m'u'u tutuase o'o'que me'rã narê co'tewu. Ne ni'cû bajuriotiwu. Ni'cû dia'cû toduporopu bajuduti'cu weronojõ ní'cure bajuriowu. Mu'u ye queti ojãca pûrîpu níronojõta na oja'que queoro wa'aro wee'e.

¹³ »Ni'cãrõacã yu'u m'u'u tiropu wa'agu wee'e. Yu'u a'ti nucûcãpu níḡü, m'u'u ye quetire werewu. Tere tu'orã, na yu'u weronojõ e'catiato níḡü werewu. ¹⁴ Mu'u wereduti'quere narê wereturiawu. Na yu'ure êjõpeotjãrã, yu'u weronojõ nima. A'ti umucocjãrã weronojõ wãcûtima. Tojo weerã na quê'rãrê masã í'atu'tima. ¹⁵ “Narê, a'ti nucûcãpu nirãrê m'u'u tiropu miaña”, nigû mejêta wee'e. Wãtî pe'ere cã'mota'aya níḡü, tojo ni'i. ¹⁶ Yu'u a'ti umucocjû niwe'e. Na quê'rã yu'ure êjõpeorã a'ti umucocjãrã weronojõ wãcûsetitima. ¹⁷ Mu'u ye queti diacjû waro ni'i. Te me'rã narê m'u'u uaro weejã añurã wa'acã weeya. ¹⁸ Yu'ure m'u'u ye quetire a'ti nucûcãcãrãrê weredutigü o'ówu. Yu'u quê'rã yu'u bu'erãrê a'ti nucûcãcãrãrê weredutigü o'ó'o. ¹⁹ Mu'u uaranojõ na ye niatjere wêribosaguti. A'tiro yu'u weecã, na quê'rã m'u'u uaranojõ diacjûta weerãsama.

²⁰ »Yu'u na dia'cûrê sêribosawe'e. Be'ropu na bu'esere tu'o êjõpeojã quê'rãrê sêribosa'a. ²¹ Na marí me'rã ni'cãrõ me'rã niato níḡü tojo wee'e. Pacu, yu'u m'u'u me'rã níronojõ, m'u'u yu'u me'rã níronojõ na quê'rã niato. Tojo wa'acã í'arã, a'ti nucûcãcãrã yu'ure m'u'u o'ó'quere êjõpeorãsama. ²² Yu'ure m'u'u tutuase, añuyu'ruserere o'owu. Yu'u quê'rã yarãrê o'oturiawu. Narê ni'cãrõ me'rã marí weronojõ niato níḡü tojo weewu. ²³ Yu'u napüre ni'i. Mu'u pe'e yu'upüre ni'i. Tojo weerã na ni'cãrõ me'rã nirãsama. Tojo wa'acã í'arã, a'ti nucûcãcãrã m'u'u yu'ure o'ó'quere masírsama. Apeyere, m'u'u yu'ure ma'irõnojõta “Maríre ma'imi”, nirãsama.

²⁴ »A'ti turi weese duporo m'u'u yu'ure ma'iwã. Tojo weegu m'u'u nisetisere yu'ure o'owu. Pacu, m'u'u o'o'cãrãrê yu'u me'rã nicã uasa'a. Narê yu'u tutuasere í'adutigü tojo wee'e. ²⁵ Pacu, m'u'u queoro wee'e. A'ti nucûcãcãrã yu'ure êjõpeotirã m'u'urê masítima. Yu'u m'u'urê masí'i. Á'rã yu'u bu'erã m'u'u yu'ure o'ó'quere masíma. ²⁶ Mu'u nisetisere narê masícã weewu. Tojo masícã weenu'cûcûti. Mu'u yu'ure ma'irõnojõta na quê'rãrê

a'merĩ ma'idutigũ tojo wee'e. Tojo nicã yu'u na me'rã ninu'cũgũti níngũ, tojo wee'e, niwĩ Jesú.

18

Jesure surara na ñe'ewã'cã'que ni'i

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Jesú cũ pacũre sērĩca be'ro ũsã Jerusalépũre wijawũ. Wija, Cedrón wãmetiri maarẽ pẽ'awũ. Ti maa siaquijipũ na olivo ote'caro niwũ. Ũsã topũ wa'awũ. ² Juda Jesure ĩ'atu'tirãrẽ o'ori masũ quẽ'rã te olivo nirõrẽ masĩwĩ. Jesú todũporo pejetiri ũsãrẽ sũ'ori sijawĩ. Tojo weegũ masĩwĩ. ³ Ũsã topũ nirĩ cura ni'cã curua surara me'rã Juda etawĩ. Āpẽrã quẽ'rã ni'cãrẽrã Ō'acũ wi'i co'terã surara niwã. Pa'ia wiorã, fariseo masã o'óno'cãrã niwã. Na añurõ wãmotiwã. Sĩ'ose tuturi, sĩ'osepa me'rã a'tiwã. ⁴ Jesú cũrẽ wa'atjere masĩtojacũ niwĩ. Tojo weegũ “¿Noarẽ a'mati?” niwĩ.

⁵ Cũrẽ yu'tiwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ a'ma'a, niwã. Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'ũta ni'i.

Juda Jesure ĩ'atu'tirãrẽ o'ori masũ na me'rã niwĩ. ⁶ Jesú “Yu'ũta ni'i” nicã tu'orã, na uirã, dústi bu'rũque'awã. ⁷ Jesú apaturi sērĩtiña'wĩ tja:

—¿Noarẽ a'mati?

Cũrẽ yu'tiwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ a'ma'a, niwã.

⁸ Jesú narẽ niwĩ:

—Mũsãrẽ weretoja'a, yu'ũta ni'i. To pũrĩcã yu'ũre a'marã, ã'rã yu'u bu'erãrẽ du'uo'oya.

⁹ Jesú cũ ucũ'que queoro wa'ato níngũ tojo niwĩ. Cũ ní'que a'tiro niwũ: “Yu'u pacũ o'o'cãrãrẽ ne ni'cũ bajuriotiwũ”, niwũ. ¹⁰ Cũ tojo níca be'ro Simó Pedro cũ ya di'pĩrẽ wejeweewĩ. Wejewe, pa'ia wiogũre da'raco'tegũ Malco wãmetigure diacjũca o'meperore dũtepã'rẽwĩ. ¹¹ Cũ tojo weecã ĩ'agũ, Jesú Pedrore niwĩ:

—Mũ'u ya di'pĩrẽ nũrõña. Yu'u pacũ pi'etiduti'caronojõta pi'etigati, niwĩ Jesú.

Jesure Anás ya wi'ipũ mia'que ni'i

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²⁻¹³ Surara, tojo nicã na wiogũ, ãpẽrã pa'ia wiorã na o'ó'cãrã Jesure dũ'te, Anás wãmetigũ ya wi'ipũ miawã. Cũ Caifá mañecũ niwĩ. Caifá titare pa'ia wiogũ niwĩ. ¹⁴ Cũta todũporopũre judío masãrẽ “Ni'cũ nipe'tirã ye niatje wẽrĩbosacã, marĩrẽ añurõsa'a” ní'cũ niwĩ.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Na Jesure miacã, yu'u Juã, tojo nicã Simó Pedro, ũsã pũarã narẽ sirutu'wã'cãwũ. Pa'ia wiogũ yu'ũre ĩ'amasĩwĩ. Tojo weegũ yu'u Jesú me'rã wiogũ ya wi'i po'peapũ sãjãawũ. ¹⁶ Pedro pe'e sopepũ tojanũ'cãwĩ. Cũ tojo weecã ĩ'agũ, yu'u sope co'tego me'rã ucũ, cũrẽ pijisõrõwũ. ¹⁷ Be'ropũ co Pedrore sērĩtiña'wõ:

—¿Mũ'u sĩ'i me'rãcjũ mejẽta niti?

Pedro core niwĩ:

—Niwe'e, niwĩ.

¹⁸ Pũrõ yũũawũ. Tojo weerã ti wi'i da'raco'terã, tojo nicã surara pecame'e wĩjãwã. Na ti me'e sumutopũ sõ'manu'cũbũrowã. Pedro quẽ'rã na me'rã sõ'magũ wa'awĩ.

Pa'ia wiogũ Jesure sērĩtiña'que ni'i

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Pa'ia wiogũ Anás Jesure sērĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Noanojõ niti mũ'u bu'erã? ¿Ñe'enojõrẽ mũ'u bu'eti narẽ? nicũ niwĩ. ²⁰ Jesú cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Yũ'u nipe'tirā tũ'oropũ bu'ewũ. Judío masā nerēse wi'seripũ, tojo nicā Ō'acũ wi'i judío masā nerēwũaropũ bu'ewũ. Ya'yioropũ bu'etiwiũ. ²¹ ¿De'ro weegũ yũ'ure sērītiña'ti? Āpērā yũ'ure tũ'o'cārārē sērītiña'ña. Na masīsama. Na mũ'urē wererāsama, nicũ niwī Jesú.

²² Jesú tojo nicā tũ'ogũ, ni'cũ Ō'acũ wi'i co'tegũ surara Jesú ya diapoare paacu niwī. Cūrē nicũ niwī:

—¿De'ro weegũ tojo yũ'titi pa'ia wiogũre?

²³ Jesú cūrē nicũ niwī:

—Yũ'u ña'arō níca be'ro “Te bu'iri paapũ. Te ña'a nili”, niña. Añurō níca be'roma ¿de'ro weeacjũ yũ'ure paati? nicũ niwī Jesú.

²⁴ Be'ro Anás Jesure dũ'teno'cũre tja pa'ia wiogũ Caifá tiropũ o'ówī.

Pedro nisoone'que ni'i

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Tojo weeri cura Pedro pecame'e sumuto sō'manu'cũwī. Topũ nirá cūrē sērītiña'wā:

—¿Mũ'u sī'i me'rācjũ mejēta niti?

Pedro narē niwī:

—Niwe'e.

²⁶ Be'ro ni'cũ pa'ia wiogũre da'raco'tegũ, Pedro cũ o'mepero dũtepā'rē'cũ acaweregu Pedrorē niwī:

—Yũ'u mejēpũ mũ'urē olivo ote'caropũ cũ me'rā nicā ĩ'apũ.

²⁷ Pedro apaturi nisoowī. Tojo níca be'ro cārē'quē uuwī.

Jesure Pilato romano masā wiogũ tiropũ na mia'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Be'ro Jesure Caifá ya wi'ipũ ní'cũre Pilato ya wi'ipũ miawā. Bo'rearopũ weewũ. Judío masā wiorā ti wi'ipũre sājāatiwā. Ti wi'ipũre sājāarā, Pascua bosenuũ ba'awuasere ba'atibopā. Pilato judío masũ nitimi nise bu'iri na bu'iritirā tũ'oña'bopā. Tojo weerā cũ ya wi'ire sājāatiwā. ²⁹ Na sājāaticā ĩ'agũ, Pilato na me'rā ucũgũ wijaatiwī. Narē niwī:

—¿Mũsā ā'rīrē ñe'enojō weresārā weeti?

³⁰ Na cūrē niwā:

—Cũ ña'arō weeticāma, mũ'u tiro cūrē miititiboapā.

³¹ Na tojo yũ'ticā tũ'ogũ, Pilato niwī:

—Cūrē miaña. Mũsārē dutironojōta mũsā basu beserā wa'aya.

Judío masā wiorā cūrē niwā:

—Īsā judío masā ne ni'cũ masūrē “Wējēña” nímasītisa'a, niwā.

³² Titapũre romano masā wiogũ masā ña'arārē na wējēdutarērē curusapũ paabi'pecũcārā niwā. Tojo weero Jesú todũporo ní'que queoro wa'awũ. Cũ “Yũ'ure mũ'mũarõpũ tuumorõnũ'cõrāsama”, niwī. ³³ Pilato Jesure pijí, cũ ya wi'ipũ majāmisājāawī. Jesure sērītiña'cũ niwī:

—¿Mũ'uta niti judío masā wiogũ?

³⁴ Jesú yũ'ticũ niwī:

—¿Mũ'u basu mũ'u wācũrō me'rā sērītiña'ti? o ¿āpērā mũ'urē wereati?

³⁵ Pilato cūrē nicũ niwī:

—¿De'ro weegũ yũ'u masĩbosau? Yũ'u judío masũ mejēta ni'i. A'topũre mũ'u ya di'tacjārā judío masā, tojo nicā pa'ia wiorā mũ'urē miitiamā. ¿De'ro weeati mũ'u?

³⁶ Jesú nicũ niwī:

—Yũ'u a'ti nucũcācjũ wiogũ niwe'e. Yũ'u tojo nicāma, judío masā wiorārē o'odutitirā yũ'ure siruturā a'mequēboapā. Yũ'u apesecjũ wiogũ ni'i.

³⁷ Cũ tojo nicā tũ'ogũ, Pilato nicũ niwī:

—¿To pũrĩcārē mũ'u wiogũ niti?

Jesú cūrē nicũ niwī:

—Mũ'u nírdõnojōta yũ'u wiogũ ni'i. Yũ'u diacjũ cjasere weregu a'topũ a'ti, bajuawũ. Nipe'tirā diacjũ cjasere ñarā, yũ'u ucũsere tũ'oma.

³⁸ Pilato cūrē nicu niwī:

—¿Ñe'enojō nirō nisasa'a diacjū cjase? nicu niwī.

“*Jesure wējērōña'a*” ní'que ni'i

(*Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25*)

Pilato Jesure sērītiña'ca be'ro judío masā wiorā me'rā ucūgū wijaaticu niwī tja. Narē niwī:

—Yu'u cūrē ne bu'iri bocatiasu. ³⁹ Musā weewuase a'tiro ni'i. Pascua bosenuṁu nicā bu'iri da'reri wi'ipu nigūrē yu'ure du'uwīrōdutisa'a. ¿Musā cūrē judío masā wiogure du'uwīrōcā uasari?

⁴⁰ Cū tojo nicā tu'orā, na pūrō caricūwā:

—Cūrē ne du'uwīrōticā'ña. Barrabá pe'ere du'uwīrōña, niwā. Barrabá ña'arō weeri masū niwī.

19

¹ Masā “Barrabáre du'uwīrōña” ni caricūcā tu'ogu, Pilato Jesure tārādutiwī. ² Surara ni'cā be'to pota me'rā wéeca be'tore cū dupoapure peocārā niwā. Apero, ni'cārō su'tiro wiogu sãñarōnojō sō'a ñibocurerore sãacārā niwā. ³ Be'ro cū pu'to wa'a, cūrē bujicārā, a'tiro nicārā niwā:

—Judío masā wiogure añurō wa'ato. Tojo nírāta, cū diapoare paamujácārā niwā.

⁴ Pilato po'peapu ní'cu wijaatiwī tja. Masārē niwī:

—Yu'u cūrē ne cārōacā bu'iri bocatiasu. Tojo weegu musā tiropu pijiwijaatiguti. Musā ñ'arāsa'a, niwī.

⁵ Be'ro Jesús wijaatiwī. Cū pota be'tore pesawī. Wiogu su'tiro surara o'o'carore sãñawijaatiwī. Cū wijaatáca be'ro Pilato masārē a'tiro niwī:

—Ñ'aña. Ñ'ri nimi.

⁶ Pa'ia wiorā, ãpērā Õ'acū wi'i co'terā surara cūrē ñ'arā, pūrō caricūwā:

—Cūrē curusapu paabi'pe wējēña, ni caricūwā.

Pilato narē niwī:

—Musā basu cūrē curusapu paabi'pe wējērā wa'aya. Yu'u cūrē ne cārōacā bu'iri bocatisa'a, niwī.

⁷ Judío masā wiorā cūrē niwā:

—Cū “Yu'u Õ'acū macū ni'i”, niwī. Ñ'sārē duti'que tojo ucūgūnojōrē wējēduti'i, niwā.

⁸ Pilato cū “Õ'acū macū ni'i” nisere tu'ogu, nemorō uiwī. ⁹ Be'ro Jesure pijisājāa, cūrē sērītiña'cu niwī tja:

—¿No'ocjū niti mu'u?

Jesú cūrē ne yu'titicu niwī.

¹⁰ Cū yu'titicā ñ'agū, Pilato cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'ure yu'tiweti? ¿Mu'u masiweti? Yu'u mu'urē du'uwīrōgū, du'uwīrōmasi'i. Wējēdutigu quē'rā, wējēdutimasī'i, nicu niwī.

¹¹ Jesús cūrē nicu niwī:

—Õ'acū mu'urē cā'mota'acā, mu'u tojo weemasitiboapā. Tojo weegu yu'ure mu'u tiropu o'o'cu mu'u nemorō bu'iritimi, nicu niwī.

¹² Cū tojo nicā tu'ogu, Pilato Jesure “¿De'ro wee cūrē yu'u du'uwīrōgūsariba?” nicu niwī. Cū tojo weesī'rīcā ñ'arā, judío masā wiorā pūrō caricūwā:

—Mu'u cūrē du'uwīrōgū, romano masā wiogu me'rācjū nisome. No'o ni'cū “Yu'u judío masā wiogu waro ni'i” nigūnojō romano masā wiogure yu'rñu'cāgū weemi. Cū me'rācjū nitimi, ni caricūwā.

¹³ Na tojo nicā tu'ogu, Pilato Jesure na ñtā me'rā yéeca papu pijiwijaadutiwī. Hebreo ye me'rā Gabata wāmetiwu. Topu Pilato masārē besewuawī. Tojo weegu cū topu dujiwī.

¹⁴ Titare ni'cā nūmu du'sawu Pascua bosenuṁu wa'atji dūporo. Dajaritero wa'tero niwū. Pilato topu dujigu, judío masā wiorārē niwī:

—Musā wiogure ñ'aña.

¹⁵ Na caricūnemowā:

—Cūrē wējēña. Curusapu paabi'pe wējēña, niwā.

Pilato niwī:

—Yũ'u musã wiogũre curusapũ paabi'pe wējēdutigusami, ¿ni wācūmiti?

Pa'ia wiorã cūrē niwã:

—Ūsã wiogũ ni'cũta romano masã wiogũ waro nimi.

¹⁶ Na tojo nicã tu'ogũ, Pilato surarare Jesure curusapũ wējēdutigu o'owī. Be'ro na cūrē miawã.

Na curusapũ paabi'pe'que ni'i

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesú na “Masã boaweeca dũpoa” nirõpũre wa'agũ, curusare wũawã'cãwī. Hebreo ye me'rã Gólgota wãmetiwũ. ¹⁸ Topũ cūrē curusapũ paabi'pewã. Āpērã pũarã quē'rãrē tojota weewã. Jesure na deco nũ'cõwã. Āpērã pe'ere, ni'cūrē diacjũ pe'e, apĩrē cũpe pe'e nũ'cõwã. ¹⁹ Pilato Jesú dũpoa bu'i curusapũ cũ oja'quere õ'odutiwī. A'tiro ojano'wũ: “Jesú Nazarecjũ judío masã wiogũ nimi.” ²⁰ Te oja'que hebreo ye, griego ye, latín ye me'rã niwũ. Jesure paabi'pe'caro macã pũ'to niwũ. Tojo weerã pãjãrã judío masã tere bu'ewã. ²¹ Pilato oja'quere bu'erã, pa'ia wiorã cūrē nicãrã niwã:

—Mũ'u “Judío masã wiogũ nimi”, ni ojatiboapã. A'tiro pe'e ojaboapã. “Cũ ‘Judío masã wiogũ ni'i’, niami”, niboapã.

²² Pilato narē niwī:

—Yũ'u ojasĩ'rĩ'caronojõ ojatojapũ. Dũcayusome majã.

²³ Be'ro ba'paritirã surara Jesure paabi'pe'cãrã cũ ye su'tire seeneowã. Seeneo, nánũcũ dũcawaawã. Cũ ya su'tiro docacjãrõ deroa'mesũ'oya marĩwũ. ²⁴ Tojo weerã surara a'merĩ niwã:

—A'tore tũ'rēticã'rã. Mejõ níbocaperã. ¿Noa a'tore wapata'arosarito? niwã.

Na tojo weecã, Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'que queoro wa'awũ. A'tiro ojano'caro niwũ: “Yé su'tire dũcawaawã. Tere níbocaperã wapata'awã.” A'te ní'caronojõta surara weewã.

²⁵ Jesú ya curusa pũ'to a'ticũrã numia niwã. Cũ paco, cũ mũgõ María Cleofas nũmo, tojo nicã María Magdalena niwã. ²⁶ Jesú cũ pacore, tojo nicã yũ'u Juã cũ upũtu ma'ino'gũ co tiro nu'cũcã ĩ'agũ, core niwī:

—Ma'u, ã'rĩ mũ'u macũ nimi.

²⁷ Be'ro yũ'ũre niwī:

—Yũ'u pacore mũ'u paco weronojõ cũoya. Toó tojamo mũ'u paco, niwī Jesú.

To be'ro core ya wi'ipũ miitojaawũ.

Jesú wērĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Jesú cũ pacore co'tedutica be'ro “Nipe'tise yũ'ũre weeduti'quere tu'aja'a”, niwī. Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'que wa'ato nígũ Jesú a'tiro niwī:

—Acowũosa'a.

²⁹ Topũ ni'cãrũ vino pi'ase poseyetjũ dujiwũ. Tojo weerã surara ni'cã si'tia mii ñamiowã. Ñamio, hisopo wãmetiri siti dũpũpũ ti si'tiare dũ'reõ'o sĩomorõwã Jesú tiropũ.

³⁰ Cũ tere sĩ'rĩwī. Be'ro niwī:

—Nipe'tise tu'ajatoja'a.

Cũ tojo níca be'ro cũ dũpoa paamu'rĩyoja, wērĩa wa'awī.

Jesure na ñosē'que ni'i

³¹ Jesú cũ wērĩcaterore ni'cã nũmũ Pascua bosenuũmũ wa'atjo dũ'sawũ. Ti bosenuũmũ sauru judío masãrē soodutĩca nũmũ bosenuũmũjo waro nicaro niwũ. Ti nũmũrē wērĩ'cãrã curusapũ nicã judío masã wiorã uaticãrã niwã. Tojo weerã na Pilato tiropũ wa'a, cũ yarã surarare narē maata wērĩato nĩrã na ye ñecãrĩrē paanu'aduticãrã niwã. Be'ro na upũre miidijoo, aperopũ miaduticãrã niwã. ³² Tojo weerã surara ni'cūrē paanu'amũ'tãwã. Be'ro apĩ quē'rãrē tojota weewã. ³³ Jesúma wērĩ'cupũre ĩ'awã. Tojo weerã cãma paanu'atiwã.

³⁴ Mejõ dia'cũ ni'cũ surara Jesure paatipa'mapũ ñosēwī. Cũ tojo weecã, dí aco me'rã o'mabũrowũ. ³⁵ Yũ'u a'tere ĩ'awũ. Diacjũta ni'i. Musã quē'rã a'tere ĩjõpeoato nígũ

musārē were'e. ³⁶ A'te Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū nírōnojōta wa'ato nírō tojo wa'awū. A'tiro ojano'wū: “Cū ye ō'arī ne ni'cā ō'a paanu'aña marīrōsa'a.” ³⁷ Apero Ō'acū ye queti oja'caro quē'rārē a'tiro niwū: “Na cāmida're'cūpūre ī'arāsama”, ni ojano'wū.

Jesure na sīosōrōcūuo'que ni'i

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jesús wérīca be'ro José Arimatea wāmetiri macācjū Pilatore Jesús ya upūre sērīcū niwī. José Jesure ējōpeogū niwī. Cū judío masā wiorārē uigū, ya'yioropū ējōpeo nisetīcā'cū niwī. Pilato “Jau, Jesús ya upūre miaña”, nicā tu'ogū, cū ya upūre miidijowī. ³⁹ Nicodemo todūporo űamīpū Jesús me'rā ucūgū eja'cū quē'rā peje treinta kilos ű'mūtisere miiejawī. Te ű'mūtise a'te niwū. Mirra áloe me'rā morē'que niwū. ⁴⁰ Na pūarā José, Nicodemo su'tiro añurī casero ű'mūtise wa're'que caseri me'rā Jesús ya upūre omawā. Judío masā wērī'cārārē yaarā weewūaronojōta weewā. ⁴¹ Jesure paabi'pe'caro pū'to otese ote'caro niwū. Te ote'caro deco ni'cā masāpe na űtāgāpū se'ēca tuti niwū. Ti pe ne ni'cāti wērī'cārārē sīosōrōcūuno'ña marīwū. ⁴² Topū Jesure miaa, ti pepū sīosōrōcūuwā. Na tojo weeri cura mujīpū sājārī curapū niwū. Judío masā na da'radutitica nūmū sājārōpū weewū. Tojo weerā ti pe pū'toacā niyucā, topū sīosōrōcūuwā.

20

Jesú cū masā'que ni'i

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Soorinūmū nicā bo'rease dūporo María Magdalena Jesús masāpepū wa'aco niwō. Ti pere bi'acaga űtāgā apesepū cūñacā ī'aco niwō. ² Tojo weego űsā tiropū omatojatico niwō. űsārē niwō:

—Marī wiogūre apesepū miacārā niama. ¿No'opū miarā miasapā?

³ Co tojo nicā tu'orā űsā, Simó Pedro, yū'ū cūrē yaa'caropū wa'awū. ⁴ űsā topū wa'arā, yū'ū Pedro nemorō omamūñawū. Tojo weegū yū'ū cū dūporo ejawū. ⁵ Topū eja, ti pepū mu'rī'asōrōwū. Topū cūrē oma'que caseri pesawū. ⁶ Be'ropū Pedro buaejawī. Cūa diacjū sājāa wa'awī. Cū quē'rā te su'tire ī'awī. ⁷ Apero Jesure na diapoapū na omāca casero quē'rā niwū. Apeye me'rā nitiwū. Aperopū tuupe'eca casero pesawū. ⁸ Yū'ū quē'rā ti tutipūre sājāawū. Nipe'tise te caserire ī'agū, ējōpeowū. ⁹ űsā Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere Jesús wērī'cūpū masāgūsamī nisere titare masītiwū. ¹⁰ űsā ti pere ī'āca be'ro űsā ya wī'ipū dajatojaawū.

Jesú María Magdalenarē bajua'que ni'i

(Mr 16.9-11)

¹¹ María Magdalena pe'e ti pe sumutopū utigo tojaque'awō. Co utigota, ti pepū yu'ū'asōrōco niwō. ¹² Tojo ī'asōrōgō, pūarā su'ti butise sāñarā Ō'acūrē werēco'terārē ī'aco niwō. Na Jesure cū'caropū dujicārā niwā. Ni'cū cū dūpoa ní'caropū, apī cū dū'pocārī ní'caro pe'e dujicārā niwā. ¹³ Na core sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weego mū'ū utiti?

Narē nico niwō:

—Yū'ū wiogūre mia wa'apā. ¿No'opū miarā miasapā?

¹⁴ Co tojo níca be'ro apero pe'e majāmī'aco niwō. Tojo weemigō, Jesús co tiro nu'cūcā ī'aco niwō. “Jesúta nīmī”, ni ī'amasītico niwō. ¹⁵ Jesús core sērītiña'cū niwī:

—¿De'ro weego mū'ū utigo weeti? ¿Noarē a'mati? nicū niwī.

“Á'rī ote'quere co'tegū nisami” ni wācūgō, a'tiro nico niwō:

—Mū'ū cūrē mia'cū, wereya. ¿No'opū cūuati? Yū'ū cūrē miagōti, nico niwō.

¹⁶ Jesús core “María”, nicū niwī.

Co majāmī'aquejo, nico niwō:

—Rabboni.

Hebreo ye me'rā “Yū'ūre bu'egū” nisī'rīrō wee'e.

¹⁷ Jesús core nicū niwī:

—Du'uya yu'ure. Yu'u pacu tiropu mujãatiapu yujupu. Yu'ure ejõpeorãrẽ werego wa'aya. “A'tiro niami”, niña. “Cũ, cũ pacu Ô'acũ tiropu ‘Wa'agu wee'e', niami.” “Ô'acũ yu'u pacu, tojo nicã musã pacu nimi.” Apeye quẽ'rãrẽ ‘Yu'u wioogu nimi. Tojo nicã musã wioogu nimi’, niami”, niña, nicu niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tu'ogo, María Magdalena ùsã cũ bu'erãrẽ werego etawõ. Co cūrẽ ï'a'quere, cũ core ní'quere werewõ.

Jesú cũ bu'erãrẽ bajua'que ni'i

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Tojo wa'áca numu soorinumu niwũ. Ti numu ñamipu ùsã cũ bu'erã ní'cãrã nerẽwũ. Ùsã judío masã wiorãrẽ uirã, añurõ bi'asãjã wa'awu. Ùsã topu nirĩ cura Jesú ùsã decopu bajuawĩ. Ùsãrẽ añudutiwĩ:

—Musã ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato, niwĩ.

²⁰ Cũ tojo níca be'ro cūrẽ paabi'pe'quere, cūrẽ ñosẽ'carore ï'owĩ. Ùsã cūrẽ ï'arã, pūrõ e'catiwu. ²¹ Cũ ùsãrẽ ninemowĩ tja:

—Musã e'catise me'rã niña. Yu'u pacu o'ó'caronojõta yu'u quẽ'rã yé quetire were-dutigũ musãrẽ o'ó'o.

²² Be'ro cũ ùsãrẽ putipeo, niwĩ:

—Musã Espiritu Santure cuoya. ²³ Musã ãpẽrã na ña'arõ wee'quere acobojoçã, na bu'iri marĩrã tojarásama. Musã narẽ acobojoçicã, na acobojoçono'tirásama, niwĩ Jesú.

Jesú Tomásrẽ bajuase ni'i

²⁴ Tomás ùsã me'rãcjũ Jesú bu'egu “Su'rũa'cu” na nino'gũ Jesú ùsã tiropu bajuá-caterore marĩwĩ. ²⁵ Be'ro cũ dajacã, ùsã cūrẽ niwũ:

—Marĩ wioogu ï'apu, niwũ.

Tomás pe'e ùsãrẽ niwĩ:

—Yu'u cũ omocãpu paabi'pe'que peripu siosõrõĩ'atimigũ, ejõpeosome. Tojo nicã cūrẽ ñosẽ'caropu ya omopicare siosõrõĩ'atigu, ejõpeosome. Siosõrõĩ'atojagupu, ejõpeoguti, niwĩ.

²⁶ Ni'cã semana Jesú ùsãrẽ bajuáca be'ro ùsã apaturi nerẽwũ. Titare majã Tomás quẽ'rã ùsã me'rã niwĩ. Ti wi'i cjase soperi bi'acã'no'wũ. Tojo nimicã, Jesú ùsã decopu bajuawĩ. Ùsãrẽ añudutiwĩ:

—Musã ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato, niwĩ.

²⁷ Be'ro Tomásrẽ niwĩ:

—Í'aña yé omocãrĩrẽ. Mu'u omopicare na yu'ure paabi'pe'que peripu siosõrõña. Yu'ure paatipa'mapu na ñosẽ'caropu mu'u ya omopicare siosõrõña. Ejõpeose moogũ niticã'ña. Yu'ure ejõpeoya.

²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Tomás niwĩ:

—Jesú, yu'u wioogu, mu'u Ô'acũ ni'i.

²⁹ Jesú cūrẽ niwĩ:

—Tomás, mu'u yu'ure ï'atojagupu, ejõpeo'o. Yu'ure ï'atimirã ejõpeocã pe'ere, nemorõ añu'u.

Jesure ejõpeodutigũ a'ti pũrĩrẽ oja'a nise ni'i

³⁰ Jesú ùsã ï'orõpu peje apeyenojõ wee'owĩ. Te nipe'tise yu'u a'ti pũrĩpũre ojawe'e.

³¹ Yu'u a'ti pũrĩpu Jesú ní'cãrẽ cũ wee'owĩ'quere oja'a. Musãrẽ Jesú Ô'acũ bese'cu cũ macũ nimi nisere ejõpeodutigũ oja'a. Tojo nicã cūrẽ ejõpeorã catinu'cũato ní'gũ tojo wee'e.

21

Jesú apaturi cũ bu'erãrẽ bajua'que ni'i

¹ Be'ro Jesú Tiberia wãmetiri ditara sumutopu ùsãrẽ apaturi bajuawĩ. A'tiro wa'awu.

² Ùsã topu nirá a'ticũrã niwũ: Simó Pedro, Tomás “Su'rũa'cu” na nigũ, tojo nicã Natanae Galilea di'tacũ Caná wãmetiri macãcjũ. ãpẽrã quẽ'rã ùsã puarã Zebedeo põ'rã niwũ. Tojo nicã ãpẽrã puarã Jesú bu'erã ninemowã.

³ Ûsã topu nirĩ cura Simó Pedro ùsãrẽ niwĩ:

—Wa'i wějẽgũ wa'aguti.

Ûsã cūrẽ niwũ:

—Ûsã quẽ'rã wa'arãti, niwũ.

Ûsã wa'a, yucusupu mujãsãjãwũ. Ti ñamirẽ wa'i wějẽbo'reamiwũ. Ne wějẽticãti.

⁴ Bo'reque'awã'cãtiri cura Jesú ti ditara sumutopu bajuawĩ. Ûsã cūrẽ ì'amasĩtiwũ. ⁵ Cũ ùsãrẽ niwĩ:

—¿Wějẽati? niwĩ.

—Wějẽtiasu, niwũ.

⁶ Ûsã tojo nicã tu'ogu, ùsãrẽ niwĩ:

—Diacjũ pe'le doqueñoña musã wejecure. Tojo weerã wějẽrãsa'a. Cũ dutironojõta weewu. Pãjãrã waro wějẽwũ. Ne wejecure wã'cõticãti. ⁷ Tojo wa'acã ì'agũ, yu'u Jesú uputu ma'ino'gũ Pedrore niwũ:

—Marĩ wiogu nimi.

Yu'u tojo nicã tu'ogu, Simó Pedro su'tiro bu'icjãrõrẽ wejesãñawĩ. Jesú tiropu wa'agu, doqueñojãwĩ.

⁸ Ûsã pe'le yucusu me'rã sumutopu wa'ire wejenujãwũ. Ûsã cien metros yoaro decopu pa'sawu. ⁹ Topu ñjãtarã, pecame'le cũ wĩjãca me'erẽ ì'awũ. Ti me'epu ni'cũ wa'ì pũ'onu'cõno'wũ. Pã quẽ'rã niwũ. ¹⁰ Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Wa'ì musã wějẽ'cãrãrẽ miitia.

¹¹ Cũ tojo nicã, Simó Pedro yucusupu mujãsãjãa, wa'ire wejemajãwĩ nucũporopu. Wa'ì pacarã ciento cincuenta y tres sãjãawã. Ticurã pãjãrã sãjãamicã, wejecu tũ'rũtiwũ.

¹² Jesú ùsãrẽ niwĩ:

—Ba'arã a'tia.

Ûsã cūrẽ ì'amasĩrã, ne ni'cũputa “¿Noanojõ niti mu'u?” ni sãrĩtiña'ma'atiwũ. ¹³ Jesú pãrẽ ùsãrẽ etiwĩ. Wa'ì quẽ'rãrẽ etiwĩ.

¹⁴ Jesú masãca be'ro puati ùsãrẽ bajuatojãwĩ. Ni'cãrõacã me'rã ì'tiati wa'aro weewu.

Jesú Simó Pedro me'rã ucũ'que ni'ì

¹⁵ Ûsã ba'ãca be'ro Jesú Simó Pedrore sãrĩtiña'wĩ:

—¿Simó, Joná macũ, mu'u ã'rã yu'rũoro yu'ure ma'iyu'runu'cãti?

Pedro cūrẽ niwĩ:

—Ûu, wiogu, mu'u masĩ'ì yu'u mu'urẽ ma'isere.

Jesú cūrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ yu'ure ãjõpeorãrẽ co'teya. Narẽ bu'eya.

¹⁶ Apaturi Pedrore sãrĩtiña'nemowĩ:

—¿Simó, Joná macũ, yu'ure ma'iti?

—Ûu, mu'u masĩ'ì yu'u mu'urẽ ma'isere.

Jesú niwĩ tja:

—To pũrĩcãrẽ yarãrẽ bu'eya. Narẽ co'teya.

¹⁷ Apaturi ninemowĩ tja:

—¿Simó, Joná macũ, yu'ure mu'u ma'iti?

Jesú ì'tiati cūrẽ sãrĩtiña'cã ì'agũ, Pedro pũrõ bujawetiwĩ. Cūrẽ niwĩ:

—Wioгу, nipe'tisere mu'u masĩ'ì. Masĩ'ì yu'u mu'urẽ ma'isere.

Jesú cūrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ narẽ bu'eya. Narẽ co'teya, niwĩ tja. ¹⁸ Mu'urẽ diacjũta nigũti. Mu'u ma'mu nĩgũ, mu'u uaro su'tiroke sãña, mu'u no'lo wa'asĩ'rĩrõ wa'acũwũ. Be'ro mu'u bucu ãjãgũ, mu'u ye omocãrĩrẽ sĩomorõgũsa'a. Apĩ mu'urẽ su'ti sãa, mu'u wa'asĩ'rĩtiro miagũsami.

¹⁹ Jesú tojo nĩgũ, Pedro cũ de'ro wa'a wẽrĩatjere nĩgũ, tojo niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã masã Õ'acãrẽ añurõ ucũrãsama nĩgũ, tojo niwĩ.

Be'ro Jesú cūrẽ niwĩ:

—Yu'ure ãjõpeosirutunu'cũcã'ña.

Jesú Juãrẽ ma'i'que ni'i

²⁰ Be'ro Pedro majãmiĩ'agã, yu'u na be'ro sirutucã i'awĩ. Yu'u Jesú ma'ino'gã niwũ. Yu'uta toduporo ãsã ba'atuocatero “¿Noa mu'urẽ i'atu'tirãpũre o'orosari?” ni sãrĩtiña'wũ. ²¹ Pedro yu'ure i'agã, Jesure sãrĩtiña'wĩ:

—Wiogu, ã'rĩ warore ¿de'ro wa'arosari?

²² Jesú cãrẽ niwĩ:

—Cũ maata wẽrĩcã, mu'u ye cjase mejẽta ni'i. Cũ yu'u apaturi a'tiri curapũ catitucã quẽ'rãrẽ mu'u ye cjase mejẽta ni'i. Wãcũnrãtigata. Mu'u yu'ure sirutuya, niwĩ.

²³ Jesú tojo ní'quere tu'orã, cãrẽ êjõpeorã yu'ure “Cũ ne wẽrĩsome” nise se'sa wa'awũ. Jesú yu'ure “Cũ wẽrĩsome”, nitiwĩ. A'tiro pe'e niwĩ: “Yu'u apaturi a'tiri curapũ catitucã, mu'u ye cjase mejẽta ni'i”, niwĩ Pedrore.

²⁴ Yu'u Juã ni'i. Yu'u i'a'quere oja'a. Tojo weero “Diacjũta ni'i”, ni masĩno'o.

²⁵ Apeye Jesú weenemo'que peje ni'i. Yu'u tu'oña'cã, cã wee'quenucũ ojacãma, peje pũrĩ waro yu'rũoquejocã'bosa'a.

Jesucristo besecúú'cārārē Espíritu Santu weetamu'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

A'ti pūrīrē Luca ojacu niwī. Cū Jesucristo besecúú'cārā na weeseti'quere ojacu niwī. A'ti pūrī Jesús cū bu'erārē “Tojo weegati” ní'caronojōta Espíritu Santure o'ócū niwī nisere ojanolo. Tojo weerā cū bu'erā Espíritu Santure cōrā Jesucristo ye quetire uiro marīrō Jerusalépure, Judeapure, Samariapure, nipe'tiropure werecusiācārā niwā.

Luca a'ti pūrīrē ojase dūporo ni'cā pūrī Jesucristo catiri mūco cjase wereri pūrīrē ojatojacu niwī. Tojo weero a'ti pūrī Jesucristore ējōpeonū'cā'quere cū ojanemoca pūrī ni'i. Pedrore, Pablōre na weeseti'quere ojayū'rūnū'cāno'o.

Espíritu Santu a'tiatjere Jesú wereyu'que ni'i

¹ Teófilo, mū'urē ni'cā pūrī todūporopure ojavu. Ti pūrīpūre nipe'tise Jesú masārē bu'e'quere, cū tutuaro me'rā wee'lo'quere werewu. Ne waro cū bu'enū'cā'quere, ² cū bu'e yapada'reo'quere werewu. Tojo nicā cū mūsepu mūjā'quere werewu. Jesú mūsepu mūjāse dūporo cū bu'erā cū besecúú'cārārē dutiro cūucū niwī na weeatjere. Espíritu Santu masise o'oro me'rā tere duticū niwī. ³ Cū wērī masāca be'ro pejetiri Jesú bajuacu niwī. Cuarenta nūmūrī bajuacu niwī narē. Tojo weerā cūrē ī'arā, “Marī ‘Wērīa wa'ami’ ní'cū catimi”, nicārā niwā. Narē Ō'acū nipe'tirā masā wioḡu nimi nise quetire werecu niwī.

⁴ Jesú na me'rā níḡū, mūsepu mūjāti dūporo a'tiro nicū niwī:

—Mūsā Jerusalépu tojayá. Ne aperopu, ape macāpu wijaticā'ña. Yū'u pacu mūsārē todūporopu ní'caronojōta Espíritu Santure o'ódijogusami. Tojo weerā mūsā cūrē topu yucueya. Yū'u mūsārē tere weretojavu. ⁵ Juā mūsārē aco me'rā wāmeyecu niwī. Cū tojo weecā, mūsā ña'arō weeseti'quere du'u, bujaweti dūcayucā, masā mūsārē ī'amasīcārā niwā. Yū'u pacu pūrīcā cā'rōacā be'ro mūsārē Espíritu Santure o'ódijogusami. Espíritu Santu mūsā me'rā ninu'cūcūsami, nicū niwī Jesú.

Jesure cū pacu mūsepu miimūjāa'que ni'i

⁶ Jesú cū bu'erā me'rā nerēcaterore cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿Jesú, ūsā wioḡu, mū'u romano masārē wiorā nise dūcayugusari? ¿Dūcayu, judío masārē wiorā sōrōḡūsari? Marī ñecū Davi, cū macū Salomó a'ti di'tacjārārē duticārā niwā. ¿Na duti'caro weronojō ni'cārōacārē judío masā tja apaturi dutirāsari? ni sērītiña'cārā niwā.

⁷ Na sērītiña'cā tu'ogū, a'tiro yū'ticū niwī:

—Ō'acū marī pacu dia'cū masīsami. Cū “Tojota wa'ato” nicā, tojota wa'arosa'a. A'te mūsā ye cjase niwe'e. ⁸ Cā'rōacā be'ro marī pacu tutuasere o'ogusami mūsārē. Espíritu Santu mūsā me'rā nicā, wācūtutuase cūo, yé quetire masārē wererā wa'arāsa'a. Jerusalécjārārē, Judea di'tacjārārē, Samaria di'tacjārārē, nipe'tiro a'ti mūcopu nirārē wererā wa'arāsa'a, nicū niwī Jesú cū bu'erārē.

⁹ Tojo ni weretojaca be'ro cūrē cū pacu miimūjāa wa'acu niwī mūsepu. Cū mūjāacā, cū bu'erā cūrē ī'amorōsirutucārā niwā. Na ī'amorōsirutucā, o'mecurua cūrē tuubi'acā'caro niwū. Tojo weerā cūrē ī'anemoticārā niwā majā. ¹⁰⁻¹¹ Jesure cū pacu miimūjāāca be'ro cū bu'erā cū mūjāa'caro pe'e dia'cū ī'amorōnu'cūcārā niwā. Ne ī'adu'uticārā niwā. Na to pe'e ī'amorōnu'cūrī cura wācūña marīrō na decopu Ō'acūrē wereco'terā pūarā su'ti butise sāñarā bajuacārā niwā.

—Mūsā Galileacjārā ¿de'ro weerā tocā'rō ī'amorōnu'cūti? Jesú ni'cārōacā mūsepu mūjāa'cuta a'ti nucūcāpūre apaturi a'tigūsami tja. Mūsā cūrē mūjāacā ī'a'caronojōta a'tigūsami, nicārā niwā Ō'acūrē wereco'terā.

Judare dūcayucjūre bese'que ni'i

¹² Jesure mujãacã ï'a'cu ùrügũ Olivo wãmeticju nicaro niwũ. Õ'acũrẽ wereco'terã narẽ Jesú apaturi a'tigusami tja nisere wérëca be'ro cãrẽ ï'atuo'cãrã Jerusalépu dajatojaacãrã niwã. Tigu ùrügũ ti macã pu'toacã nicaro niwũ. ¹³ Jerusalépure tojatarã, na cãjĩrĩ wi'ipu wa'acãrã niwã. Ti wi'i casatiri wi'i nicaro niwũ. Ni'cã tucũ bu'ica tucũpu sãjãa, dujicãrã niwã. A'ticũrã nicãrã niwã: Pedro, Santiago, Juã, André. Æpẽrã Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago Alfeo macũ, Simó celote curuacjũ, Juda Santiago acabiji nicãrã niwã. Ærã nipe'tirã nicãrã niwã ti tucũpu nerẽsãjtãrã dujirã. ¹⁴ Ti tucũpure ñubuerã na'irõ nerẽnu'cũcã'cãrã niwã. Æpẽrã na me'rã nerẽcãrã niwã. Jesú acabijirã, María Jesú paco, co me'rãcãrã numia nicãrã niwã. Na topu nerẽ'cãrã ni'cãrõnojõ wãcũseticãrã niwã.

¹⁵ Ni'cã numu Jesure ëjõpeorã nerẽcãrã niwã ti wi'iputa tja. Ciento veinte wa'tero nicãrã niwã. Pedro na nerẽrĩ cura wã'cãnu'cã, narẽ werecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

¹⁶ —Dũporopu marĩ ñecũ Davi Espiritu Santu cũ masise o'oro me'rã Judare wa'atjere ojamũ'tãcu niwĩ. Õ'acũ ojaduti'que diacjũta wa'apu. Judata ï'owĩ Jesure Æpẽrãpure. Tojo weerã na Jesure bu'iri da'rerãtirã ñe'e miawã. ¹⁷ Juda ùsã me'rãcãrã nimiwĩ. Jesú cũ quẽ'rãrẽ masãrẽ bu'esere cũumiwĩ ùsãrẽ wee'caronojõta. Æsã doce nimiwũ cũ me'rã. ¹⁸ Æsã me'rã nimigũ, Jesure ï'owĩ wiorãpure. Cũ Jesure wiorãrẽ ï'o'que wapa na cãrẽ niyerure wapayecãrã niwã. Be'ro narẽ tere wiacã'cu niwĩ cũ ña'arõ wee'que wapare. Niyeru cũ wia'que me'rã pa'ia wiorã di'ta cã'rõacã duucãrã niwã. Be'ro cũ basu pe'e buruque'a, cũ paaga tũ'rũste, cũ ù'tamisĩ nimi'que wijaastea wa'acaro niwũ. Tojo wee wẽrã wa'acu niwĩ Juda. ¹⁹ Cũ tojo wa'asere nipe'tirã Jerusalécjãrã tũ'ose'sacãrã niwã. “Tojo wee wẽrã wa'apu”, ni ucjãcãrã niwã. Na te niyeru me'rã duu'que di'tare wãmeyecãrã niwã “Dĩ cõ'ãca di'ta.” Na ye me'rã nĩrõ, Acældama tojo nirõ weesa'a.

²⁰ Pedro narẽ werenemocu niwĩ:

—Dũporopu Salmo wãmetiri pũrĩrẽ oja'cu a'tiro ojacu niwĩ:

Cũ ya wi'i masã marĩrĩ wi'i tojato.

Tore ne ni'cũ niticã'to.

A'te quẽ'rãrẽ a'tiro ojacu niwĩ:

Cũ da'rase nimi'que apĩpure wa'ato, ni ojacu niwĩ.

»Salmo pũrĩ ni oja'caronojõta tojo wa'apu Judare.

²¹⁻²² »Tojo weerã Juda dũcayugure beserõna'a. Marĩ beseacju ùsã me'rã sija'cure, Juã Jesure wãmeyecã ï'a'cure beserõna'a. Nipe'tise Jesú cũ wee'quere, téé cũ pacu cãrẽ ù'mũsepu miimujãacã ï'a'cure beserõna'a. Cũ quẽ'rã ùsã weronojõta weregu wa'agusami Jesú wẽrĩ'cupu masã'quere, ni werecu niwĩ Pedro.

²³ Cũ tojo nicã tũ'orã, ti tucũpu nirã a'tiro wãmetirã puarãrẽ besecãrã niwã. Ni'cũ José wãmeticu niwĩ. Cũrẽta Æpẽrã Justo, Æpẽrã Barsabá pisucãrã niwã. Apĩ pe'e Matía wãmeticu niwĩ. ²⁴⁻²⁵ Tojo wee ti tucũpu nirã Õ'acũrẽ a'tiro sãrĩcãrã niwã:

—Õ'acũ, nipe'tirã masã wãcũsere masĩ'i. Ni'cũ mu'u besetopapu Juda dũcayucjũre. Tojo weegu ùsãrẽ ï'oña. ¿Ni'í nisari? Juda mu'u dutiro cũumi'quere du'ucã'mi ña'arõpu wa'agu cũ catigu añurõ weeti'que bu'iri, ni sãrĩcãrã niwã.

²⁶ Na tojo ni Õ'acũrẽ sãrĩtoja, puã pe ùtãpe Matía, Barsabá na wãmerẽ ojacãrã niwã. ¿Ni'í Õ'acũ bese'cu niti? nĩrã, pi'ipu sãa, ni'cã pe mii ï'acãrã niwã. Matía wãme oja'o'que nicaro niwũ.

—Jãa, ã'rĩ Matía Juda dũcayucjũ nigũsami. Cũ Æpẽrã once me'rã Jesucristo ye quetire weregu wa'agusami, nicãrã niwã ti pere mii ï'arã.

2

Espiritu Santu dijata'que ni'i

¹ Cincuenta numurĩ Pascua wa'ãca be'ro Pentecosté wãmetiri bosenumu wa'acaro niwũ. Ti bosenumu nicã Jesure ëjõpeorã apaturi todũporo na nãrẽca wi'iputa tja nerẽcãrã niwã. ² Ti wi'ipu na nãrẽca be'ro wãcũña marĩrõ wĩ'rõ uputu a'tiro weronojõ ù'mũsepu busu dijaticaro niwũ. Ti wi'i bususe'sa wa'acaro niwũ. ³ Tojo wa'ari cura

nánucū na dupopa bu'ipū pecame'e ūjūrī pō'rā ñe'merō weronojō bajuro pesacaro niwā.
⁴ Espíritu Santure cəoyu'rucārā niwā. Tojo weerā tutuaro me'rā cū dutisere añurō weecārā niwā. Cū weetamurō me'rā apemasā ye ucūserē ucūmasītimi'cārā ucūnū'cācārā niwā.

⁵⁻⁸ Pentecosté bosenuṁrē Jerusalēpūre pājārā judío masā apeye di'tacjārāpū nerēcārā niwā. Na ējōpeosetisere añurō weeri masā nicārā niwā. Espíritu Santu tutuaro o'ono'cārā ucūcā tū'orā, ā'rā na tiropū wa'acārā niwā. Wa'a, na yere ucūcā tū'orā, tū'omarīa wa'acārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ā'rā marī yere ucūrā a'ti di'ta Galileacjārā nima. ¿De'ro weerā a'tocjārā nimirā, marī yere añurō ucūti? ni a'merī sērītiña'cārā niwā. ⁹ Marī apesecjārā, Elācjārā, Mesopotamiacjārā ni'i. Āpērā Judeacjārā, Capadociacjārā, Pontocjārā, Asiācjārā ni'i. ¹⁰ Āpērā Frigiācjārā, Panfiliācjārā, Egiptocjārā, Libia di'ta Cirene wāmetiri macā pū'tocjārā ni'i a'ti macāpūre. Romācjārā bosenuṁ etama a'topūre. Na ni'cārērā judío masā nima. Āpērā judío masā nitimirā, judío masā weronojō ējōpeosetirā na quē'rā a'topūre nima. ¹¹ Āpērā Cretācjārā, Arabiacjārā nima. Marī apesecjārā dia'cū nimirā, marī ye ucūse me'rā tū'orā wee'e Ō'acū cū añuse wee'quere, nicārā niwā. ¹² Nipe'tirā na yere ucūcā tū'orā, tū'omarīa wa'acārā niwā.

—¿De'ro weero tojo wa'ati? nicārā niwā.

¹³ Ni'cārērā Espíritu Santu tutuaro o'ono'cārārē bujicā'cārā niwā.

—Na que'arā weepā, tojo ni ucūrā, nicārā niwā.

Pedro masārē were'que ni'i

¹⁴ Na tojo nicā tū'ogū, Pedro ti wi'ipū ní'cū wijaacū niwī sopepūre. Cū me'rācjārā Jesú besecú'cārā cū sirota sirutuwiācārā niwā. Pedro nipe'tirā tū'oato ní'gū upūtu tutuaro me'rā ucūcū niwī:

—Yū'ū acawerērā, tojo nicā nipe'tirā Jerusalēpū nisetirā, yū'ūre añurō tū'oya. Mūsā “Na que'arā weema”, ni wācūapū. ¹⁵ Ūsā que'arā mejēta weepū. Ni'cārōacā ñamiacācure nueve ni'i. A'ti horare que'aya marī'i. ¹⁶ Mūsā ni'cārōacā tū'osere duporopū Joel wāmetigū Ō'acū ye queti weremū'tārī masū ojamū'tācū niwī. A'tiro ni ojacū niwī:

¹⁷⁻¹⁸ “A'ti turi pe'tise duporo Espíritu Santure nipe'tirārē o'óguti”, nicū niwī Ō'acū.

“Espíritu Santure o'óca be'ro mūsā pō'rā umūa, numia masārē wererāsama yé quetire.

Bucūrā, ma'mapjiare na quē'erōpū ī'ogūsa'a be'ropū wa'atjere.

Yū'ū dutiro weerārē Espíritu Santure o'ógūsa'a.

Na quē'rā yé cjase quetire masārē wererāsama.

¹⁹ A'ti di'tare, ū'mūsepūre mejēcā bajuse ī'ogūsa'a.

Tojo wa'aro dí, pecame'e, o'me bajarosa'a.

²⁰ Ūmūco quē'rā na'itī'a wa'arosa'a.

Tojo wa'acā, mujīpū ūmūcocjū bajutigūsamī.

Mujīpū ñamicjū quē'rā sō'agū wa'agūsamī.

Dí weronojō sō'agūsamī.

Masārē yū'ū'ocū cū apaturi a'tiatji duporo tojo wa'arosa'a.

Cū a'tigū, wiopesase me'rā asistedijatigūsamī.

Mejō nirī nūmū nisome.

²¹ No'o yū'ūre ‘Ña'arō wee'quere acobojoya’ nicā, narē acobojogūsa'a.

Narē pecame'epū wa'abo'cārārē yū'ū'ogūti”, nicū niwī Ō'acū, ni ojacū niwī Joel, ni werēcū niwī Pedro Jerusalēcjārā masārē.

²²⁻²³ Apeye narē Pedro a'tiro werenemocū niwī:

—Mūsā añurō tū'oya yū'ū ucūserē. Ō'acū marī pacū, Jesú Nazarecjūrē o'ócu niwī. Cū me'rā cū tutuasere ī'ocu niwī marīrē. A'tere marī tiropūre wee'owī. Tojo weerā cū tojo wee'quere ī'atjārā, marī masī'i Jesucristo Ō'acū o'ó'cūta nicū niwī nisere. Duporopū marī pacū Ō'acū “Yū'ū macūrē masā ña'arā wējērāsama”, ni masītojacū niwī. Tojo wa'atjere masīgū, “Tojota wa'arosa'a”, nicū niwī. Cūrē, marī pacū o'ó'cu nimicā, mūsā

ña'arārē curusap̄ paabi'pe wējēdutiw̄. ²⁴ Marī pac̄u tojo wa'áca be'ro Jesucristore cū wērī'c̄ap̄re masōc̄u niwī. Cū wērīdojatic̄u niwī. Masā wa'ac̄u niwī. ²⁵ Duporop̄u wioḡu Davi a'tiro ojam̄'tāc̄u niwī Jesú cū ucūatjere:

Pac̄u, m̄'urē ī'anu'cūcā'a.

M̄'u yu'u wioḡu, yu'u me'rā ninu'cūcā'a.

Tojo weeḡu yu'u uiwe'le.

²⁶⁻²⁸ Yu'u ejeripō'rāp̄re pūrō e'catise me'rā ucū'u.

Yu'ure cō'asome wērī'cārā nirōp̄u.

Yu'u m̄'u macū ña'ase mooḡu up̄u ne boasome.

Yu'u wērīca be'ro apaturi masāḡusa'a tja.

Tere yu'u masī'i.

Tojo weeḡu ne uise mooḡusa'a.

Pūrō e'cati'i m̄'urē ī'aḡū, ni ojac̄u niwī Davi.

²⁹ »Yu'u acawererā, m̄sārē weresī'rīsa'a marī ñecū Davi yere. Cū wērīc̄u niwī. Cū wērīcā, cūrē yaacārā niwā. Cū ya masāpe a'ti macāta ni'i. Marī masī'i, cū basu pe'le cū ye cjasere ojatipī. Apīp̄re ojac̄u weepī. ³⁰ Davi catiḡu, Ō'acū ye queti werem̄'tārī masū nic̄u niwī. Marī pac̄u Ō'acū cūrē a'tiro ni werec̄u niwī: “M̄'u pārāmi nituriaḡup̄u m̄'u duti'caro weronojōta a'ti di'tare dutiḡu niḡūsami”, nic̄u niwī. ³¹⁻³² Cūrē Ō'acū tojo ní'quere Davi werem̄'tāc̄u niwī Jesú cū masātjere. “Cū wērīḡūsami. Wērī, maata masāḡūsami. Āpērā wērī'cārā weronojō wērīdojasome. Cū up̄u boasome”, ni ojac̄u niwī Davi. Davi a'tiro oja'c̄u nimiḡū, wērīa wa'ac̄u niwī. Cū ya up̄u boa wa'apā. A'tere tojo níḡū, Jesure wa'atje pe'ere ojayuḡu weepī. Jesure cū pac̄u wērī'c̄ap̄re masōc̄u niwī. Marī ī'a'cārā nitjārā masī'i cū masō'quere. ³³ Cū pac̄u cūrē u'm̄sep̄u cū tiro wioḡu dujiri cūmurōp̄u miim̄jāc̄u niwī. Ō'acū cū toduporop̄u ní'caronojōta cū macūrē marīrē Espírītu Santure o'ódutic̄u niwī. Tojo weerā Espírītu Santu cū weetamuse me'rā m̄sā ye ucūsere ūsā ucūap̄u. ³⁴⁻³⁵ Davi pe'le cū up̄u me'rā u'm̄sep̄ure masām̄jāatipī. Tojo weeḡu Jesú pe'ere wa'atjere ucūḡū weepī. Apeyere Jesucristore wa'atjere Davi a'tiro ojanemoc̄u niwī tja:

Ō'acū u'm̄sep̄u niḡū cū macūrē, yu'ure yu'ḡoacj̄ure a'tiro nic̄u niwī:

“Yu'u tiro wioḡu dujiri cūmurōp̄u dujiḡusa'a.

M̄'u to dujicā, m̄'urē ī'atu'timi'cārārē narē ējōpeocā weeḡuti.”

Tojo nic̄u niwī yu'ure yu'ḡoacj̄ure Ō'acū, ni ojac̄u niwī.

Cū a'tiro ojac̄u, Jesure ucūḡū weepī.

³⁶ »Tojo weerā m̄sā judío masā nipe'tirā masīña. Jesure, m̄sā curusap̄u paabi'pe'c̄ure Ō'acū cūrēta marī wioḡu sōrōpī. Cū Ō'acū beseno'c̄uta nicā'miwī, ni werec̄u niwī Pedro.

³⁷ Cū tojo nicā t̄'orā, “Ūsā bu'iri c̄osa'a”, ni wācūcārā niwā. Tojo weerā Pedore, āpērā Jesú cū besecū'cārārē “¿Ūsā de'ro weerāsari?” ni sērītiña'cārā niwā.

³⁸ Na tojo nicā, Pedro narē yu'tic̄u niwī:

—Bujaweti d̄ucayuya m̄sā ña'arō weeseti'quere. Jesucristore ējōpeo, wāmeyeno'ña. M̄sā a'tiro wéeca be'ro Ō'acū acobojoḡusami ña'arō weeseti'quere. Tojo nicā Espírītu Santure o'óḡusami. M̄sā me'rā ninu'cūcūsami. ³⁹ Ō'acū toduporop̄u ní'caronojōta m̄sārē, m̄sā pō'rā nituriarārē, aperocjārāp̄re Espírītu Santure o'óḡusami. No'o nipe'tirā cū beserārē o'óḡusami, ni werec̄u niwī Pedro.

⁴⁰ Cū a'te dia'cū weretic̄u niwī. Narē añurō bosa, werecasanemoc̄u niwī:

—A'ti di'tacjārā Jesure wējē'cārā ña'arā nima. Na ña'arō wee'que wapa Ō'acū bu'iri da'reḡusami. Na weronojō niticā'ña. M̄sā Ō'acūrē acobojose sērīña. Tojo weecā, Ō'acū bu'iri da'retiḡusami, ni werec̄u niwī Pedro.

Jesure ējōpeori masā na weeseti'que ni'i

⁴¹ Pedro tojo ni werecā t̄'orā, pājārā Jesucristore ējōpeocārā niwā. Cūrē ējōpeocā ī'arā, be'ro Pedro quē'rā narē wāmeyecārā niwā. Cū tojo ni wérēca n̄m̄ta i'tiati mil wa'tero masā ējōpeocārā niwā.

⁴² Āpērā toduporo Jesure ējōpeo'cārā me'rā na'irō nerēcārā niwā. Pedro quē'rā na weresere añurō tū'otū'sacārā niwā. Na basu sū'ori ba'a, Ō'acūrē ñubueni'cūcā'cārā niwā.

⁴³ Jesú cū besecú'cārā cū wee'caronojōta masā dutitirārē yū'rūo, apeye peje wee'ocārā niwā. Na tojo weesere ī'arā, masā nipe'tirā ī'amarīacārā niwā. ⁴⁴⁻⁴⁵ Jesure ējōpeorā a'merī añurō weetamucārā niwā. Peje cūrō na ye apeyenojōrē dua, te wapare āpērā moorārē ducawaacārā niwā. Tojo weerā nipe'tirā ni'cārōnojō cūoburocārā niwā. ⁴⁶ Ūmūcorinūcū nipe'tirā ñubuerā wa'acārā niwā Ō'acū wi'ipū. Na ye wi'seripūre e'catise me'rā a'merī sū'ori ba'acārā niwā. ⁴⁷ Tojo Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'cārā niwā. Āpērā quē'rā narē añurō wācūcārā niwā. Ūmūcorinūcū Ō'acū cūrē ējōpeotimi'cārārē ējōpeocā weecu niwī. Tojo weerā siape me'rā Jesure pājārā ējōpeonemocārā niwā.

3

Pedro quē'rā sijamasītiguṛe sijacā wee'que ni'i

¹ Ni'cā nūmū dajaritero be'ro tres nicā Pedro, Juā Ō'acū wi'i pajiri wi'ipū ñubuerā wa'acārā niwā. Ti wi'ipūre ūmūcorinūcū ti horata Ō'acūrē masā ñubueni'cūcā'cārā niwā. ² Topū na wa'asetirinūcū ni'cū masū wī'magūpūta dojoriwī'i sijamasītiguṛe bajua'cu dujicu niwī. Ō'acū wi'i sope pū'to ne sājāarō masā cūrē miaa dūpomūjācārā niwā. Ti sope wāmeticarō niwū Añurī Sope. Nipe'tirā sājāarānūcūrē niyeru sērīdujicu niwī. ³ To na sājāacā ī'agū, Pedro, Juārē niyeru sērīcu niwī. ⁴ Cū tojo sērīcā, na pūarāpūta cūrē ī'acārā niwā. Pedro pe'le "Ī'aña ūsārē", nicū niwī.

⁵ Cū tojo nicāta, cū narē pūrō ī'acu niwī. "Yū'ure niyeru, apeyenojō o'orātirā weesama", ni wācūcu nimiwī.

⁶ Pedro cūrē nicū niwī:

—Yū'ū niyeru moo'o. Moomigūta, mū'urē apeyenojō añusere weetamugūti. Jesucristo Nazarecū tutuaro me'rā mū'urē sijacā weeguti. ⁷ Tojo nīgūta, cū dūjiguṛe diacūcamocārē ñe'e, wejewa'cōnū'cōcu niwī. Cū wejewa'cōcāta, maata cū dū'pocārī añua wa'acu niwī.

⁸ Cū sijamasītiguṛe nī'cu wā'cānū'cāgūta, bu'pumajā, sijanū'cācu niwī. Tojo bu'puma sijaguta, Ō'acū wi'ipū na me'rā sājāacu niwī. Ti wi'ipū sājāejagu, e'catise o'ocu niwī Ō'acūrē.

—Añu'u, Ō'acū. Mū'ū ni'cārōacā yū'ure sijacā wee'e, nicū niwī.

⁹⁻¹⁰ Nipe'tirā Ō'acū wi'ipū nirá cūrē ī'amasīcā'cārā niwā.

—Sī'i sō'o bu'puma sijagu Ō'acūrē e'catise o'ogu Añurī Sopepū niyeru sērīduji'cūta nimiba, nicārā niwā. Cūrē ī'amasī, be'ro ī'amarīa wa'acārā niwā.

Salomó wāmetiri tucūpū Pedro masārē were'que ni'i

¹¹ Sijamasītiguṛe nī'cu Pedro quē'rārē ne du'usī'rīticu niwī. Masā cūrē ī'amarīa, Pedro quē'rā tiropū omasājāacārā niwā. To na nerērō sope pū'to ti'aya marīrī tucū nicaro niwū. Ti tucū wāmeticarō niwū Salomó tucū.

¹² Pedro masā cū tiro omasājāacā ī'agū, narē a'tiro nicū niwī:

—¿De'ro weerā mūsā tocārō ī'amarīati? ¿De'ro weerā mūsā ūsārē pūrō ī'ati? Mūsā ūsārē "Na añurā nitjārā, na tutuaro me'rā sijacā weema", ¿niti? ¹³ Ūsā tutuaro mejēta niapū. Jesú cū tutuaro me'rā cū sijamasītiguṛe nī'cu sijami. Marī ñecūsumūa Abrahā, Isaa, Jacob, āpērā marī ñecūsumūa na wiogu nī'cu nimi Ō'acū ū'mūsepu nigū. Cūta tja "Yū'ū macū añuyū'ruagu nimi" ni, tutuasere ī'oami. Cū macūta ā'rī sijamasītiguṛe nī'cūre sijacā weemi. Cūrēta mūsā wiorārē o'owū. Pilato ī'orō mūsā cūrē ūatiwū. Cū "Cūrē du'uguti wee'e" nimicā, mūsā "Du'uticā'ña", niwū. ¹⁴ Jesú añugū ña'ase moogū nimiwī. Cū añugū nimicā, mūsā cūrē teewū. Jesure du'uwīrōdutitiwū. Masū ña'agū masārē wējēgū pe'ere du'udutiwū Pilatore. ¹⁵ Jesú catise o'ogu pe'ere wējēdutiwū. Cū pacū pūrīcā cū macūrē wērī'cūpūre masōcu niwī. Cū tojo wee'quere ūsā ī'awū. ¹⁶ Jesúta cū tutuaro me'rā ā'rī sijamasītiguṛe sijacā weemi. Mūsā ī'amasīgūta nimi cū sijamasītiguṛe

ní'cũ. Īsã Jesucristore ějõpeorã niyucã, cũrẽ yu'rũoami musã ĩ'orõ. Īsã mejẽta cũrẽ yu'rũoapu.

¹⁷ »Yu'u acawererã, musã Ō'acũ macũta nimi, ni tu'omasĩtitjĩarã, Jesure wẽjẽdutiwu. Musã wiorã quẽ'rã mejãrõta weewã. ¹⁸ Dũporopũ Ō'acũ cũ ye queti weremu'tãrĩ masã nipe'tirãrẽ a'tiro wereduticũ niwĩ: “‘Cristo yu'u bese'cũ pi'etigusami', nicũ niwĩ Ō'acũ”, ni wereturiacãrã niwã. Musã Jesure wẽjẽcã, na tojo oja'caronojõta wa'awũ. ¹⁹ Musã ña'arõ weeseti'quere bujawetiya. Bujaweti dũcayuya. Ō'acũ uaronojõ weeya. Tojo weecã, Ō'acũ musã ña'arõ wee'quere acobojogusami. Acobojo, ejerisãjãcã weegusami. ²⁰ Cũ bese'cũre o'ógusami. Cũ tojo weecã, a'ti turipũre apaturi a'tigusami tja. Cũ a'tiacũ Jesucristo Ō'acũ bese'cũ nimi. ²¹ Dũporopũ Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã a'tiro ni wercãrã niwã: “Ō'acũ bese'cũ u'mũsepu tojánígũsami yujupu. Be'ro Ō'acũ a'ti turire dũcayugusami cũ ne waropũ wee'caronojõta. Cũ tojo weeatji dũporo a'ti turipũre cũ macũ Jesucristore o'ógusami.” ²² Dũporopũ Moisé Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã marĩ ñecũsumũarẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Be'ropũ marĩ wiogu Ō'acũ ní'cũ cũ ye queti wereacjũre o'ógusami. Cũ yu'ũre o'ó'caro weronojõta cũrẽ o'ógusami. Cũ quẽ'rã marĩ acaweregũ nigũsami. Musã nipe'tise cũ weresere tu'orã, añurõ tere ějõpeoya. ²³ Cũ dutisere weesĩ'rĩtirãnojo wẽrĩrãsama. Ō'acũ narẽ cõ'agũsami. Āpẽrã judío masã me'rã ne ninemosome majã”, nicũ niwĩ Moisé. ²⁴ Nipe'tirã dũporocjãrãpũ Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã ni'cãrõacã wa'asere ojamũ'tãcãrã niwã. “Be'ropũ tojo wa'arosa'a”, ni ojacãrã niwã. Ne waro Samue wãmetigu tere ojamũ'tãcũ niwĩ. Cũ be'rocjãrã quẽ'rã mejãrõta ojabũrocãrã niwã.

²⁵ »Todũporopũ marĩ ñecũ Abrahãrẽ Ō'acũ a'tiro nicũ niwĩ: “Mu'u pãrãmi nituriagu me'rã nipe'tirã a'ti di'tacjãrãrẽ añurõ weeguti.” Abrahãrẽ Ō'acũ tojo ní'quere ãpẽrã Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã marĩ ñecũsumũarẽ wereturiacãrã niwã. Ō'acũ cũ dia'cũ mejẽtare nigũ weetipĩ. Marĩ na pãrãmerã nituriarã nirã quẽ'rãrẽ tojota nigũ weepĩ. ²⁶ Cũ tojo ní'cuta marĩrẽ añurõ wéegũ, marĩ judío masãrẽ cũ macũ wẽrĩ'cũpũre masõ, o'ómũ'tãcũ niwĩ. Marĩ ña'arõ weesere cõ'a, du'udutigũ tojo weecũ niwĩ, nicũ niwĩ Pedro.

4

Pedro, Juã wiorã tiropũ na wa'a'que ní'i

¹ Pedro quẽ'rã na masãrẽ ucũrĩ cura pa'ia, apĩ Ō'acũ wi'li co'terã surara wiogu, ãpẽrã saduceo masã na tiropũ wa'acãrã niwã. ² Wa'a, Pedro, Juã me'rã na masãrẽ bu'ese ye bu'iri pũrõ uacãrã niwã. Pedro pe'e a'tiro ni bu'ecũ niwĩ:

—Ō'acũ cũ macũ Jesure wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Marĩ quẽ'rã wẽrĩca be'ro tojota masãrãsa'a, ni wercũ niwĩ Pedro.

Saduceo masã ne ějõpeoticãrã niwã masã wẽrĩca be'ro masãsere. Tojo weerã Pedro masãrẽ tojo nicã tu'orã, pũrõ uacãrã niwã. ³ Ua, Pedro, Juãrẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõduticãrã niwã. Narẽ ñe'ecã, ñamica'apu nicaro niwũ. Tojo weerã ti uũcõreta pa'ia wiorãpũre weresãmasĩticãrã niwã. Te ye bu'iri Pedro quẽ'rã ti ñamirẽ bu'iri da'reri wi'ipũta dujicã'cãrã niwã. ⁴ Āpẽrã Ō'acũ wi'ipũ na bu'esere tu'o'cãrã pãjãrã Jesure ějõpeocãrã niwã. Todũporopũ Jesure ějõpeomũ'tã'cãrã me'rã ní'ã, uũũa se'sarore ba'paqueocã, ni'cãmocũsetiri mil nicãrã niwã.

⁵ Ape nũmũ judío masã wiorã, ãpẽrã bũcũrã, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã Jerusalẽpũre nerẽcãrã niwã. ⁶ Na me'rã ãpẽrã quẽ'rã Anãs pa'ia wiogu, apĩ Caifã, apĩ Juã, apĩ Alejandro, ãpẽrã pa'ia wiogu acawererã nerẽcãrã niwã. ⁷ Nerẽtoja, Pedro quẽ'rãrẽ na tiropũ pijiwã'cãduticãrã niwã. Na bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cãrã na tiro etacã ĩ'arã, “¿Noa dutiro me'rã musã ã'rĩ sijamasĩti'cũre sijacã weeatĩ?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

⁸⁻⁹ Na sãrĩtiña'cã, Pedro Espĩritu Santu tutuaro me'rã, cũ weetamuse me'rã narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Musā judío masā wiorā, tojo nicā bucurā, ¿de'ro weerā weresāti ūsārē? ¿Musā “¿De'ro wee cūrē sijacā weeati?” ni sērītiña'ti? ¹⁰ Yu'u musārē nipe'tirārē tere weregūti. Jesucristo Nazarecjū tutuaro me'rā ā'rī sijamasītimi'cu sijami. Musā cūrē Jesure curusapū paabi'pewū. Cū pacū pūrīcā cū wērī'cūpūre masōcū niwī. Cū tutuaro me'rā ā'rī sijamasītigū nī'cu sijami. ¹¹ Dūporopū Jesure Ō'acū ye queti oja'cu a'tiro ni ojamū'tācū niwī: “Masā ūtā pjīrī me'rā wi'i yeeri masā ni'cā pjī na uatica pjīrē cō'arāsama. Na cō'āca pjī me'rā āpērā pe'e añurō tutuari wi'i weerāsama.” A'tiro nisi'rīrō wee'e te oja'que. Musā Jesucristore uatiwū. Musā cūrē uatimicā, cū pacū cū wērī masāca be'ro wiogū sōrōcū niwī. ¹² A'ti turipūre Jesucristo dia'cū nimi marīrē yu'ruogū. Āpērāpū marīrē ne yu'ruomasītisama, nicū niwī Pedro.

¹³ Cū tojo nicā tu'orā, wiorā tu'omarīa wa'acārā niwā. Na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Ā'rā mejō nirā nima. Bu'e'cārā mejēta nima. Na bu'eti'cārā nimirā, añurō masīse, wācūtutuase me'rā ucūma. Na tojo weecā, marī narē ī'amasī'i. Ā'rā Jesú me'rā nī'cārā nima, nicārā niwā. ¹⁴ Na yu'ruono'cu Pedro, Juā tiro nu'cūcā ī'atjārā, wiorā ucūnemomasītīcārā niwā.

¹⁵⁻¹⁶ Be'ro Pedro quē'rārē wiorā nerērī tucūpū nī'cārārē aperopū wijaaduticārā niwā yujupū. Na wijāca be'ro na se'saro a'merī ucūcārā niwā:

—¿De'ro weerāsari marī ā'rārē? Nipe'tirā Jerusalécjārā na sijamasīti'cure yu'ruocā tu'ope'ticā'sama. Tojo weerā “Yu'ruotiama, tojo nima'acārā weema”, marī narē nī-masītisa'a. ¹⁷ Masā aperocjārāpū tojo wa'a'quere tu'onemocā uatīsa'a. Tojo weerā a'tiro nīrā narē: “Jesú ye quetire ne ucūnemoticā'ña majā” nīrā, nicārā niwā.

¹⁸ Ucūtojanū'cō, Pedro, Juārē pijisōrōcārā niwā tja. Na, na tiropū etacā, “Āpērāpūre Jesú ye quetire musā ne werenemoticā'ña” ni, duticārā niwā.

¹⁹⁻²⁰ Na tojo nicā tu'orā, Pedro quē'rā yu'ticārā niwā:

—Ūsā musā dutiro wéerā, Ō'acū dutiro pe'ere weetibosa'a. ¿Noa dutiro weecā uasari Ō'acū? Musā a'tere wācūña. Ūsā ī'a'quere, ūsā tu'o'quere weredu'umasītisa'a, ni yu'ticārā niwā.

²¹ Na tojo nicā tu'orā, wiorā pe'e tutuaro me'rā uise o'osī'rīrā, narē ninemocārā niwā:

—Wereticā'ña. Musā Jesú ye quetire werenemocā, musārē bu'iri da'rerāti, nicārā niwā. Narē maata bu'iri da'remasīti, du'uwirōcā'cārā niwā. Masā Ō'acūrē narē yu'ruo'quere e'catise o'ocā ī'arā, tojo weecārā niwā.

²² Na yu'ruono'cu cuarenta cū'marī yu'ruo cuocū niwī.

Jesure ējōpeorā na Ō'acūrē weetamuse sērī'que ni'i

²³ Pedro, Juā topū nī'cārā wijaa, na me'rācjārā nīrī wi'ipū wa'acārā niwā. Ti wi'ipū etarā, pa'ia wiorā, bucurā narē tojo nī'quere wercārā niwā.

²⁴ Na tojo ni wercā tu'orā, nipe'tirā ti wi'ipū nīrā nī'cārōnojō wācūseti, Ō'acūrē sērīcārā niwā:

—Ō'acū, ūsā wiogū, mū'u nipe'tise a'ti turi cjasere weecū niwū. Ū'mūse, maarī, nipe'tirā tepū nīrārē weecū niwū. ²⁵ Dūporopū Espīritu Santu wācūse o'oro me'rā ūsā ñecū Davire mū'u macū Jesure masā ña'arō weeatjere mū'u weremū'tāduticū niwū. Davi mū'u dutisere weegū a'tiro nicū niwī:

Judío masā nitirā Ō'acū cū bese'cu me'rā upūtu uarāsama.

Judío masā quē'rā Ō'acū bese'cure ña'arō weesī'rīrāsama.

Tojo wācūmirā, ne pōtēosome.

²⁶ A'ti di'tacjārā wiorā a'merī nerērāsama Ō'acūrē yu'runū'cā, cūrē ña'arō weesī'rīrā.

Cū bese'cu quē'rārē tojota ña'arō weesī'rīrāsama.

Mū'u tojo ni wereduticū niwū ūsā ñecū Davire.

²⁷ »Cū tojo ni oja'caronojōta queoro wa'awū. A'ti macāpūre mū'u macū Jesú, mū'u bese'cure wējērātīrā Herode, Poncio Pilato, āpērā judío masā nitirā, judío masā me'rā a'merī nerēwā. ²⁸ Tojo weerā wējēcā'wā cūrē. Dūporopū mū'u macūrē wējēatjere masītojacū niwū. “Tojo wa'arosa'a”, nicū niwū. Mū'u masī'quere yujupūta nī'cārōacā

weerã weema. ²⁹ Õ'acũ, ùsãrẽ pal'ia wiorã mu'u macũ ye quetire weredutitiama. “Musã werecã, musãrẽ bu'iri da'rerãti”, niama. Na ùsãrẽ tojo ní'quere wãcũña. Mu'u dutiro weesĩ'rĩsa'a. Ùsãrẽ mu'u tutuasere o'onemoña. Ùsã mu'u tutuase o'ocã, mu'u macũ ye quetire ucütutuarãsa'a. ³⁰ Mu'u macũ Jesú tutuaro me'rã ùsãrẽ masã dutitirãrẽ yu'rucã, apeye quẽ'rãrẽ wee'ocã weeya. Mu'u tojo weecã, masã mu'u tutuasere i'arãsama, ni sãrĩcãrã niwã Õ'acũrẽ.

³¹ Na tojo ni sãrĩca be'ro na nirĩ wi'i a'meña'caro niwũ. Tojo wa'acã, ti wi'ipũ nirã Espĩritu Santure cuoyu'rucãrã niwã tja. Tojo weerã cũ weetamuse me'rã Jesú ye quetire uiro marĩrõ werecãrã niwã.

Jesure ãjõpeorã na cuosere a'merĩ ducawaa'que ni'i

³²⁻³³ Jesú besecũú'cãrã tutuaro me'rã Jesú wẽrĩ'cupũ masã'quere werenu'cũcã'cãrã niwã. Õ'acũ narẽ pũrõ weetamucũ niwĩ. Nipe'tirã Jesure ãjõpeorã ni'cãrõnojõ wãcũsetiburocãrã niwã. Na cuosere “Yé dia'cũ ni'i”, niticãrã niwã. Tojo weerã na cuosere a'merĩ ducawaacãrã niwã. ³⁴⁻³⁵ Wi'seri, di'ta cuorã duacãrã niwã ãpẽrãpũre. Na dua'que wapare ñ'e, apeyenojõ moorãrẽ ducawaadutirã Jesú cũ besecũú'cãrãrẽ o'ocãrã niwã. Jesú besecũú'cãrã tere ñ'e, apeyenojõ moorãrẽ ducawaacãrã niwã. Tojo weerã pajasecuorã waro marĩcãrã niwã. Ni'cãrõnojõ cuoburocãrã niwã.

³⁶ Ni'cũ Jesure ãjõpeogu José wãmetigu nicũ niwĩ. Leví ya curuacjũ Chipre wãmetiri nũcãrõcjũ nicũ niwĩ. Jesú cũ besecũú'cãrã pe'e cũrẽ Bernabé pisucãrã niwã. Bernabé griego ye me'rã “Masãrẽ e'catise o'ogu” nirõ weesa'a. ³⁷ Cũ di'ta cã'rõacã cuocu niwĩ. Ti di'tare ãpẽrãrẽ duacu niwĩ. Cũ dua'que wapare nipe'tiseputa Jesú besecũú'cãrãrẽ o'ope'ocã'cu niwĩ.

—Marĩ me'rãcjãrã apeyenojõ moorãrẽ ducawaaya, nicũ niwĩ.

5

Ananía, Safira na nisoo'que ni'i

¹ ãpẽrã Jesure ãjõpeorã Ananía wãmetigu, cũ nũmo Safira Bernabé cũ wee'caronojõ weeticãrã niwã. Na quẽ'rã di'ta duacãrã niwã ãpẽrãpũre. ² Na dua'que wapare Jesú besecũú'cãrãrẽ o'ocu niwĩ. Nipe'tise cũ niyeru ñ'e'quere o'ope'oticũ niwĩ. Apeyere cũ basu nũrõcã'cu niwĩ. Na tojo wee'quere na se'saro puarãta cũ nũmo me'rã masĩcãrã niwã. Pedrore niyerure o'ogu, “Tocã'rõta wapayeama”, nisoocu niwĩ.

³⁻⁴ Te niyerure ñ'e'egũ, Pedro cũrẽ nicũ niwĩ:

—Te di'ta mu'u ye di'ta niwũ. Te mu'u dua'que wapa mu'u ye niyeruta niapã. Mu'u no'o o'osĩ'rĩrõ o'oboapã. Mu'u ùsã dia'cũrẽ nisoogu weewe'e. Tocã'rõta niyeru wapayeama ní'gũ, Espĩritu Santure nisoogu we'e. Mu'u tojo nisoocã, wãtĩ mu'urẽ sãjãyu'rũapĩ mu'u wãcũsepũre, nicũ niwĩ Pedro.

⁵ Tojo nicãta, Ananía buruque'a, wẽrĩa wa'acu niwĩ. ãpẽrã tojo wa'acã tu'orã, uputu uicãrã niwã.

⁶ Be'ro cũ wẽrĩca be'ro ma'mapjia ti wi'ipũ sãjãa, cũrẽ jaarã wa'arã, su'ti caseri me'rã oma, miwijaacãrã niwã.

⁷ I'tia hora cũ wẽrĩca be'ro na nirĩ wi'ipũ Safira cũ nũmo ní'co sãjãtaco niwõ tja. Co marãpũ wẽrĩ'quere masĩtico niwõ.

⁸ Ti wi'ipũ sãjãtacã, Pedro core sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Nirõta musãrẽ tocã'rõta niyeru wapayeati musã di'ta dua'que wapare? nicũ niwĩ.

A'tiro ni yu'tico niwõ:

—Tocã'rõta niyeru wapayeama, co marãpũ nisoocãrãnojõta nico niwõ.

⁹ Co tojo nicã, Pedro nicũ niwĩ:

—Musã Espĩritu Santu i'orõ nisoopũ. Õ'acũ i'atisami ùsã tojo weecã, ¿ni wãcũmiati? Ni'cãrõacã mu'u marãpũre jaarã eja'cãrã tojatarã weema. Mu'u quẽ'rã mu'u marãpũ wa'a'caronojõta wẽrĩgõsa'a. Mu'u quẽ'rãrẽ jaarãsama mu'u marãpũre yaa'caro weronojõta, nicũ niwĩ Pedro.

¹⁰ Cũ tojo nicãta, co quẽ'rã buruque'a, wẽrĩa wa'aco niwõ. Co marãpũre yaarã eja'cãrã tojatarã, co wẽrĩ'copũre bocaajacãrã niwã. Nãta tja core miaa, yaarã wa'acãrã niwã co marãpũ mijirẽ yaa'caropũta tja. Na nisoo'que ye bu'iri wẽrĩcãrã niwã.

¹¹ Be'ro Ananĩa, Safirare tojo wa'a'quere tu'orã, nipe'tirã Jesure ãjõpeorã, ãpẽrã quẽ'rã upũtu uicãrã niwã.

Pedro quẽ'rã Õ'acũ tutuaro me'rã na weẽ'o'que ni'i

¹²⁻¹⁵ Jesure ãjõpeorã na'irõ Salomõ wãmetiri tucũpũ nerẽnu'cũcã'cãrã niwã. ãpẽrã Jesure ãjõpeotirã na me'rã ba'pãtiui nicãrã niwã. Narẽ ba'pãtiui mirã, Jesure ãjõpeorãrẽ añurõ wãcũseticãrã niwã. ãpẽrã upũtu, numia pãjãrã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã.

Jesũ besecũ'cãrã masã wa'teropũre peje añuse weẽ'ocãrã niwã. Dutitirãrẽ yu'ruo, peje apeyenojõ weenemocãrã niwã. Na tojo weecã i'arã, pãjãrã dutitirãrẽ na tiro na nerẽrĩ tucũpũ miacãrã niwã. Masã ti tucũrẽ mu'muamũjãcãrã niwã. ãpẽrãrẽ tojo weerã ma'a tiropũ na cũñase me'rã cũucãrã niwã. Pedro na tiro yu'ruagu, narẽ ñapeocã uacãrã niwã. ãpẽrã cũ ñapeotimicã, “Cũ wãtĩquecũurõ me'rã yu'ruãsa'a”, ni wãcũcãrã niwã. ¹⁶ Apeye macãrĩ Jerusalẽ sumuto nise macãrĩcãrã quẽ'rã yu'ruodutirã dutitirãrẽ Jerusalẽpũ miacãrã niwã. Wãtĩa sãjãno'cãrã quẽ'rãrẽ miacãrã niwã. Jesũ besecũ'cãrã nipe'tirã masãrẽ yu'ruocãrã niwã.

Pedro quẽ'rã bu'iri da'leri wi'ipũ duji'cãrã wijaa'que ni'i

¹⁷ Na tojo weecã tu'orã, pa'ia wiogu, cũ me'rãcãrã saduceo masã Jesũ besecũ'cãrãrẽ uorã, pũrõ uacãrã niwã. ¹⁸ Tojo weerã Jesũ besecũ'cãrãrẽ ñe'e, bu'iri da'leri wi'ipũ miaa, sõrõcãrã niwã. ¹⁹ Wiorã narẽ tojo weemicã, ti ñamita Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ na nirĩ tucũpũ bajuacu niwĩ. Bajua, na wiorã bi'ãca sopere pão, a'tiro nicu niwĩ:

—Wijaaya. ²⁰ Õ'acũ wi'ipũ masãrẽ wererã wa'aya. “Mũsã Jesure ãjõpeorã, cũ me'rã catinu'cũrãsa'a”, ni wereya narẽ, nicu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu.

²¹ Cũ tojo nĩca be'ro na bu'iri da'leri wi'ipũ ni'cãrã wijaa wa'acãrã niwã. Ape numu bo'reacã Õ'acũrẽ wereco'tegu ni'caronojõta Õ'acũ wi'ipũ wererã wa'acãrã niwã. Na topũ wereri cura pa'ia wiogu, tojo nicã cũ me'rãcãrã nipe'tirã judío masã wiorãrẽ nerẽduticãrã niwã. Na nerẽpeltica be'ro surarare “Narẽ pijirã wa'aya marĩ ñamica'a bi'adũpo'cãrãrẽ”, nĩo'ocãrã niwã. Na wijaa'quere masãticãrã niwã.

²² Na tojo nicã tu'orã, surara narẽ pijirã wa'acãrã niwã na bi'adũpoca wi'ipũ. Ti wi'ipũ sãjãa, na nĩca tucũrẽ pão, i'acãrã nimiwã. Ne marĩcãrã niwã. Na marĩcã i'a, narẽ bocati, wiorãpũre wererã wa'acãrã niwã. ²³ Wiorã tiro eja, “Ne marĩama. Añurõ bi'ãca tucũ nimiapũ. Ti sope co'terã quẽ'rã añurõ co'temiamã. Na tojo weemicã, ãsã ti sopere pão i'acã, ne ni'cũ marĩami”, ni wererã niwã surara wiorãpũre.

²⁴ Na tojo ni wererã tu'orã, pa'ia wiorã, Õ'acũ wi'i co'terã surara wiogu pũrõ wãcũque'ticãrã niwã.

—¿De'ro wa'apariba narẽ? nicãrã niwã.

²⁵ Na wijaa'quere wãcũrĩ cura ni'cũ Õ'acũ wi'ipũ ni'cũ pa'ia wiorã tiropũ etagu, narẽ wererã niwĩ:

—Sõ'onĩcãrã bu'iri da'leri wi'ipũ ni'cãrã Õ'acũ wi'ipũ masãrẽ bu'erã weeama, ni wererã niwĩ.

²⁶ Cũ wererã tu'orã, surara wiogu ãpẽrã surara me'rã Jesũ besecũ'cãrãrẽ ñe'erã wa'acãrã niwã. Narẽ ñe'erã, masã ãsãrẽ ãtãperi me'rã narẽ ma'irã doqueri nĩrã, ne mejẽcã weeticãrã niwã. ²⁷ Be'ro narẽ wiorã decopũ miaa, topũ sãjãejacã, pa'ia wiogu narẽ nicu niwĩ:

²⁸ —Ûsã mũsãrẽ Jesũ ye quetire bu'edutitimiapũ. Tere “Bu'erã wa'aya”, ne nitiapũ. Ûsã mũsãrẽ tojo dutĩtimicã, nipe'tiropũ Jerusalẽpũre mũsã bu'ese se'sa wa'a'a. Mũsã masãrẽ tojo ni bu'ecã, “Jesũ na ye bu'irita wẽrĩpi”, ni wãcũrãsama ãsãrẽ. Na tojo ni wãcũcã uarã weesa'a, nicu niwĩ pa'ia wiogu narẽ.

²⁹ Tojo nicãta, Pedro, ãpẽrã cũ me'rãcãrã cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Wiorã dutise yu'ruoro Õ'acũ ye pe'ere nemorõ weerõna'a. Ûsã musã dutiro wéérã, Õ'acũ dutiro pe'ere weetibosa'a.

³⁰ »Õ'acũ marĩ ñecũsumua wioḡu Jesú wẽrĩ'cũpũre, musã curusapũ paabi'pe wẽjẽduti'cũre masõcũ niwĩ. ³¹ Masõtoja, u'mũsepũ cũ tiro wioḡu dujiri cũmurõpũ miimũjãcũ niwĩ. Cũrẽ topũ miimũjãgũ, marĩrẽ yu'ruo'cũre marĩ wioḡu niato ni, sõrõcũ niwĩ. Tojo weegũ marĩ judío masãrẽ marĩ ña'arõ weeseti'quere bujaweticã, marĩrẽ acobojogusami. ³² Ûsã Õ'acũ tojo wee'quere werecusiari masã ni'i. Ûsã Espĩritu Santure cũoyurã, cũ me'rã Õ'acũ tutuasere wee'õapũ masãrẽ. Nipe'tirã Õ'acũ dutiro weerãrẽ Espĩritu Santure o'õgusami, ni werecãrã niwã Pedro quẽ'rã.

³³ Cũ tojo nicã tu'orã, wiorã pe'e upũtu waro uacãrã niwã.

—Ma. Æ'rãrẽ wẽjẽrã marĩ, nicãrã niwã.

Cũ me'rãcjãrã wiorãrẽ Gamalie were'que ni'i

³⁴ Ni'cũ fariseo masũ Gamalie wãmetigũ wiorã me'rã na nerẽrõpũta nicũ niwĩ. Moise oja'quere masãrẽ bu'egũ nicũ niwĩ. Masã cũrẽ “Añugũ nimi”, ni wãcũcãrã niwã. Wiorã Jesú besecũú'cãrãrẽ na “Wẽjẽrã” nicã tu'õḡu, Gamalie wã'cãnu'cã, “Æ'rãrẽ pijiwijaaniña yujupũ”, nicũ niwĩ. Æpẽrã wiorãrẽ na tu'otiro apeyenojõ wereḡuti níḡũ, tojo nicũ niwĩ.

³⁵ Na wijáaca be'ro topũ nirã wiorãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Añurõ wãcũña musã narẽ weesi'risere. ³⁶ Ti nũmũpũre ni'cũ Teuda wãmetigũ “Yu'u wioḡu ni'i”, ni wãcũcũ nimiwĩ. Cuatrocientos masã cũ bu'esere sirutucãrã niwã.

Be'ro cũrẽ Æpẽrã wẽjẽcõ'acã'cãrã niwã. Cũrẽ wẽjẽca be'ro cũ me'rã nimi'cãrã no'o uaro wa'astepe'tia wa'acãrã niwã. Tojo wéeca be'ro cũ bu'emi'que pe'tia wa'acaro niwũ.

³⁷ Be'ro wioḡu masãrẽ ba'paqueori cura apĩ Juda wãmetigũ Galileacjũ nicũ niwĩ. Cũ quẽ'rãrẽ pãjãrã masã cũ bu'esere sirutucãrã nimiwã. Be'ro cũrẽ tja Æpẽrã wẽjẽcõ'acãrã niwã. Cũrẽ wẽjẽca be'ro cũ yarã nimi'cãrã wa'astepe'tia wa'acãrã niwã mejãrõta tja.

³⁸ Yu'u tojo weegũ musãrẽ tojo wa'a'quere were'e. Sõjã pũricãrẽ ña'arõ weeticã'ña. Narẽ du'ucã'ña. Na bu'ese na wãcũse me'rã bu'ecã, pe'tia wa'arosa'a Teuda, Judare wa'a'caronojõta. ³⁹ Õ'acũ dutiro me'rã na bu'ecã pũricãrẽ, musã ne põtẽosome. Tojo weerã musã narẽ wẽjẽrã, Õ'acũrẽ yu'runu'cãrã weebosa'a. Tojo weerã du'uya narẽ, ni werecu niwĩ Gamalie wiorãrẽ.

⁴⁰ Cũ tojo nisere tu'orã, “Jau. Æ'rĩ marĩrẽ diacjũta ucũmi”, ni wãcũcãrã niwã. Be'ro Pedro quẽ'rãrẽ pijiocãrã niwã tja. Na topũ sãjãejacã ĩ'arã, wiorã surarare tãrãdutiãrã niwã. Tãrãtoja, “Jesú ye quetire ne apaturi werenemoticã'ña”, nicãrã niwã. Nitoja, narẽ du'uwiõcã'cãrã niwã.

⁴¹ Na wiorã tiropũ ni'cãrã wijaa, a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Õ'acũ marĩrẽ “Jesú ye quetire wereya” nicã, añu ni'i. Tojo weerã wiorã na tãrãmicã, marĩ añurõ e'catise me'rã ni'i, nicãrã niwã.

⁴² Wiorã narẽ bu'edutitimicã, Õ'acũ wi'ipũ, wi'seripũ Jesú nipe'tirãrẽ yu'ruõḡu nimi nisere bu'enu'cũcã'cãrã niwã.

6

Jesú besecũú'cãrã narẽ weetamuajãrẽ bese'que ni'i

¹ Be'ro siape me'rã pãjãrã waro judío masã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Na me'rã ape di'tacjãrã griego ye ucũrã nicãrã niwã. Ti di'tacjãrã waro pe'e Judeacjãrã hebreo yere ucũcãrã niwã. Na pãjãrã Jesure ãjõpeonemori cura náta tja du'sasocãrã niwã ba'ase etise me'rã. Tojo weerã griego ye ucũrã hebreo ye ucũrãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Musã umũcorinucũ ba'ase etirã, musã yarã wapewia numia pe'ere ba'ase pacase o'orã niapũ. Ûsã yarã numia pe'ere o'majãcã o'orã niapũ, nicãrã niwã.

² Na tere du'sasocã tu'orã, Jesú besecũú'cãrã nipe'tirã Jesure ãjõpeorãrẽ nerẽdutiãrã niwã. Nerẽtojaca be'ro narẽ a'tiro ni werecãrã niwã:

—Ûsã ba'ase etirã, Jesú ye queti pe'ere weretibosa'a. Ûsã tere weredu'ucã, ña'a nibosa'a. ³ Tojo weerã umua ba'ase etiajãrẽ musã wa'tero nirãrẽ beseya. Siete beseya

añurō masīrārē, Espíritu Santu dutiro weenu'cūrārē. Masā “Náta nima añurā” nino'rārē beseya. Masā bese'cārārē ba'ase etirā sōrōno'rōsa'a. ⁴ Tojo weerā ūsā pe'e ñubueni'cū, Jesú ye quetire bu'enu'cūcā'rāsa'a, nicārā niwā.

⁵ Masā na tojo nicā tū'orā, “Añu'u majā”, ni wācūcārā niwā. Tere wācūtoja, besecārā niwā Estebare. Cū añurō Ō'acūrē ējōpeogu, Espíritu Santu tutuasere cuoyu'ruyu nicu niwī. Āpērārē mejārōta cū weronojō nirārē besecārā niwā. Na a'tiro wāmeticārā niwā: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás Antioquiacjū. Cū judío masū nitimigū, na weronojō ējōpeosetigu nicu niwī. Ā'rārē besecārā niwā.

⁶ Narē besetoja, “Ā'rārē beseapu” ni, Jesú cū besecū'cārā tiropu miacārā niwā. Narē na da'ratje cjasere sōrōrā, na dupopare ñapeo, Ō'acūrē sērīboscārā niwā.

⁷ To be'ro nipe'tiropu Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwū. Pājārā Jerusalécjārā cūrē ējōpeonemocārā niwā. Pa'ia quē'rā pājārā ējōpeocārā niwā.

Estebare weresā, wiorā tiropu cūrē mia'que ni'i

⁸ Estebare Ō'acū añurō weetamucu niwī. Tojo weegu cū Ō'acū tutuaro me'rā pājārā dutilirārē yu'ruo, peje añuse weē'onemocu niwī masā wa'teropure.

⁹ Cū tere weecā ī'arā, cūrē āpērā judío masā ī'atu'ticārā niwā. Cūrē ī'atu'tirā ni'cārērā ni'cā wi'i judío masā nerēri wi'i Libertado wāmetiri curuacjārā nicārā niwā. Na āpērārē da'rawā ñaco'terā wija'cārā nicārā niwā. Āpērā cūrē du'sasowā'cōrā Cirenejārā, Alejandro'acjārā, Cilicia di'tacjārā, Asia di'tacjārā na me'rā nicārā niwā. ¹⁰ Cūrē na tojo weecā, Espíritu Santu cū ucūcā, Estebare peje masise o'ocu niwī. Tojo weerā na cū me'rā ne ucū pōtēoticārā niwā.

¹¹ Be'ro na cū me'rā ucū pōtēoti, masā ī'atiropu āpērā masārē niyeru wapaye, nisoodutio'ocārā niwā:

—“Esteba marī ñecū Moisé cū duti'quere ña'arō ucūami. Ō'acū quē'rārē ña'arō ucūami”, ni wereya masāpüre, nicārā niwā.

¹² Na wapaye nisoodutio'o'cārā masāpüre wa'a, werecārā niwā na ní'caronojōta. Tere werecā tū'orā, masā pe'e queoro ējōpeocārā niwā. Tojo weerā nipe'tirā masā, āpērā judío masā bucūrā, Moisé oja'quere bu'eri masā Esteba me'rā pūrō uacārā niwā. Na uacā ī'arā, narē uarosājācā wee'cārā maata cūrē ñe'e, pa'ia wiorā tiropu miacārā niwā. ¹³ Na tiropu etarā, āpērā masārē mejārōta nisoodutio'ocārā niwā tja.

—Ā'rī Ō'acū wi'i pajiri wi'ire ña'arō ucūami. Moisé cū duti'que quē'rārē tojota niami. ¹⁴ Apeye “Jesú Nazarecjū ti wi'i Ō'acū wi'ire cō'agūsami”, niami. “Moisé marīrē weedutigu cūu'que quē'rārē ducayugusami”, niami, nisoocārā niwā wiorārē.

¹⁵ Na tojo nicā tū'orā, wiorā Estebare pūrō ī'acārā niwā. Na cūrē ī'acā, cū ya diapoa asistea wa'acaro niwū. Ō'acūrē wereco'tegu u'mūsecjū weronojō bajuri diapoa wa'acaro niwū.

7

Esteba wiorārē were'que ni'i

¹ Estebare na ī'arī cura pa'ia wiogu sērītiña'cu niwī:

—¿Mū'urē diacjū nise me'rāta weresāti? nicu niwī.

² Cū tojo nicā, Esteba yu'ticu niwī:

—Acawererā, yu'ure tū'oya. Ō'acū añurō asistegu, nipe'tise masīyu'ruagu marī ñecū Abrahārē ucūcu niwī Mesopotamia caldea masā nirōpu. Hará wāmetiri macāpu wa'ase duporo cūrē ucūcu niwī. ³ A'tiro nicu niwī: “A'ti di'tare, mū'u acawererārē wijayā. Wa'aya yu'u mū'urē di'ta wereatjopu”, nicu niwī. ⁴ Tojo nicā tū'ogu, cū acawererā caldeo masā ye di'tapu ní'cu wija, Harāpu macārī wa'acu niwī. Topu ni, be'ro Abrahā pacu wēria wa'acu niwī. Cū pacu wērica be'ro Ō'acū cūrē wijaduticu niwī tja, a'ti di'ta Judea marī nirōrē a'tidutigu. ⁵ Cū a'topu etacā, cūrē ne cārōacā di'ta o'oticu niwī yujupu. O'otimigūta, “Be'ropu mū'u ye, mū'u pārāmerā nituriarā ye di'ta nirōsa'a”, nicu niwī. Ō'acū tojo ní'caterore Abrahā ne ni'cū pō'rāmaricu niwī. ⁶ Ō'acū cūrē apeye ninemocu

niwĩ tja: “Mũ'u pãrãmerã nituriarã ape di'tapu nirãsama yujupu. Cuatrocientos cũ'marĩ ti di'tacjãrã peorã nirãsama. Narẽ da'raduti, tãrãperãsama. ⁷ Yũ'u narẽ tojo weecã, ti di'tacjãrãrẽ bu'iri da'regusa'a. Narẽ da'retoja, mũ'u pãrãmerã nituriarã ti di'tapu ní'cãrã wija, yũ'ure a'topũ ñubuepeorã a'tirãsama”, nicũ niwĩ Õ'acũ. ⁸ Cũ tojo níca be'ro Abrahãrẽ a'tiro weeduticũ niwĩ: “Nipe'tirã mũuarẽ na ò'rəcju yapa caserore yejecõ'aña. Mũsã a'tiro wéerã, yũ'ure ì'orãsa'a mũsã ëjõpeosere”, nicũ niwĩ Õ'acũ. Tojo weegu Abrahã cũ macũ Isaare ni'cã semana cũ bajuaca be'ro cũ ò'rəcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ. Isaa quẽ'rã cũ macũ Jacore tojota weecu niwĩ. Jacob mejãrõta weecu niwĩ cũ põ'rã docere. Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã, ni wrecũ niwĩ Esteba.

⁹⁻¹⁰ »Jacob põ'rã marĩ ñecũsumua na acabiji Joseré uorã, ãpẽrã masãrẽ da'raco'teacju niato níã duacãrã niwã. Æ'rã duu'cãrãta tja ãpẽrãpũre Egiptocjãrãrẽ duaturiacãrã niwã. Na duãca be'ro cũ pi'etisetirinucũ Õ'acũ cãrẽ weetamunu'cũcã'cũ niwĩ. Cãrẽ weetamugũ, peje masĩse o'ocũ niwĩ. Faraó Egipto di'ta wiogu cãrẽ tu'sayũ'rũacu niwĩ. Tojo weegu cũ docacjũ wiogu sõrõcũ niwĩ. Apeyere faraó cũ ya wi'i cjase da'rase wiogu sõrõcũ niwĩ.

¹¹ »José topũ wiogu nirĩ cura nipe'tiro Egiptopũre ba'ase pe'tia wa'acaro niwũ. Cũ acawererã, marĩ ñecũsumua nirõpũ Canaãpũ quẽ'rãrẽ pe'tia wa'acaro niwũ. Te pe'tica be'ro masã te di'tapu nirã mũputũ ujaboacãrã niwã. Marĩ ñecũsumua Abrahã pãrãmerã quẽ'rãrẽ ne ba'ase marĩcaro niwũ. ¹²⁻¹³ Be'ro Jacob “Egiptopũ ba'ase duase niaporo” nicã tu'ogu, cũ põ'rãrẽ “Duurã wa'aya”, nío'ocũ niwĩ. Cũ tojo nicã tu'orã, Egiptopũre ne wa'arã weecãrã niwã. Topũ eta, ba'ase duu, na ya wi'ipũ tja majãmitojati a'titicãrã niwã. Be'ro na te ba'ase na duu'quere ba'ape'o, apaturi duurã wa'acãrã niwã mejãrõpũta tja. Titare majã na etacã, José “Yũ'u mũsã acabiji ni'i mũsã dua'cũ”, ni wrecũ niwĩ cũ ma'misũmarẽ. Be'ro faraó quẽ'rã “Æ'rã José ma'misũmua niama” nicã tu'ocũ niwĩ. ¹⁴ To be'ro José cũ ma'misũmua me'rã queti o'ócũ niwĩ cũ pacũpũre. “Marĩ pacũ, nipe'tirã marĩ acawererã macãrĩ a'tiato a'topũ”, nío'ocũ niwĩ narẽ. Cũ acawererã pe'e setenta y cinco nicãrã niwã. ¹⁵ Cũ uocã tu'ogu, Jacob cũ põ'rã me'rã José tiropũ wa'arã, Egiptopũre bu'acãrã niwã. Topũ nígũta, na pacũ Jacob wẽria wa'acu niwĩ. Cũ põ'rã marĩ ñecũsumua cũ weronojõta wẽripe'tidija wa'acãrã niwã. ¹⁶ Be'ropũ na ò'arĩrẽ jaarã wa'arã Siquem wãmetiri macãpũ miacãrã niwã. Abrahã cũ Hamor põ'rãrẽ ùtã tuti dúuca tutipũ cũ mijĩrẽ yaa'caropũta narẽ siosõrõcũuocãrã niwã.

¹⁷ »Õ'acũ todũporopũ Abrahãrẽ nicũ niwĩ: “Mũ'u pãrãmerã nituriarãpũ ape di'tapu ní'cãrã a'ti di'ta Canaãpũ tojatirãsama tja.” Cũ tojo ní'que ejatji dũporoacã Egiptopũ níã, marĩ ñecũsumua pãrãmerã pãjãrã masãputinemocãrã niwã. ¹⁸ Egiptopũre na nicã, apĩ wiogu sãjãcũ niwĩ tja. Joseré dũporopũ wẽrica be'ro niyucã, ne masĩticũ niwĩ. ¹⁹ Cũ marĩ ñecũsumua pãjãrã na masãputicã ì'a, narẽ ña'abutiario weepẽcũ niwĩ. Na põ'rã ne bajuacãrã mũuarẽ wẽriato nígũ aperopũ cõ'adutimũjãcũ niwĩ. ²⁰ Cũ narẽ tojo dutiri cura Moisé bajuacu niwĩ. Cũ añubutiaguacã nicũ niwĩ. Cũ pacũsumua i'tiarã mujĩpũ na ya wi'ipũre cãrẽ masõcãrã niwã. ²¹ Be'ro na cãrẽ wẽjẽrĩ níã, diapũ po'ocãrã niwã. Na po'óca be'ro Faraó macõ cãrẽ ì'abocaco niwõ. ì'aboca, miimajãco niwõ co ya wi'ipũ. Topũ co macãrẽ weronojõ cãrẽ masõco niwõ. ²² Cũ ti wi'ipũ bucua, nipe'tise Egiptocjãrã na bu'esere bu'ecũ niwĩ. Cũ masĩse me'rã ucũ, nipe'tisere añurõ weecu niwĩ.

²³ »Be'ro Moisé cuarenta cũ'marĩ cũogu, cũ acawererã tiropũ sijagu wa'acu niwĩ. ²⁴ Topũ ejagu, ni'cũ Egiptocjũ cũ acaweregũre paacã ì'acu niwĩ. Cũ tojo weecã ì'agũ, cãrẽ a'megũ, Egiptocjũrẽ paawẽjẽcã'cũ niwĩ. ²⁵ Cũ basu Moisé pe'e a'tiro ni wãcũcũ niwĩ: “Yũ'u me'rãta Õ'acũ yũ'u acawererãrẽ na a'ti di'tacjãrã peorã nisere wijacã weegusami. Yũ'ure na a'tere masĩsama”, ni wãcũcũ nimiwĩ. Cũ acawererã pe'e cũ weronojõ wãcũticãrã niwã.

²⁶ »Ape numũ cũ na tiropũ wa'acu niwĩ tja. Topũ ejagu, ãpẽrã pũarã cũ acawererã a'mequẽcã ì'acu niwĩ. Narẽ bosamigũ “Acawererã, tocã'rõta a'mequẽdu'uya. ¿De'ro weerã tocã'rõ a'mequẽti ni'cũ acawererã nimirã?” nicũ niwĩ.

²⁷ »Cũ tojo nicã tu'ogũ, apĩrẽ ɸpũtu paa'cu pe'e Moisére tuuquenu'cõcu niwĩ. “¿Noa mu'urẽ ãsã wiogu ‘Narẽ besegu wa'aya’, nío'oati? ²⁸ ¿Mu'u yu'ure wẽjẽsĩ'rĩsari tja ñamica'a mu'u Egiptocjũrẽ wẽjẽ'caronojõta?” ni ye'sucu niwĩ.

²⁹ »Cũ tojo nicã tu'ogũ, Moisé, ã'rã yu'ure tere masĩpe'titojasama nígũ, uiwã'cã wa'acu niwĩ. Be'ro ape di'tapũ Madiá wãmetiropũ du'tiwã'cãcu niwĩ. Topũ omocã dũ'te, nicã'cu niwĩ. Puarã ɸmua põ'rãticũ niwĩ.

³⁰ »Madiá di'tapũre cuarenta cũ'marĩ nicũ niwĩ. Cũ ticuse cũ'marĩ níca be'ro ni'cã nũmũ yucu marĩrõ ɸrũgũ Sinaí wãmeticjũ tiropũ i'awã'cãcu niwĩ. Topũ wa'acã, ni'cã siti yucũsiti ɸjũcã i'acu niwĩ. Ti pecame'e ɸjũrĩ põ'rã decopũ Õ'acũrẽ wereco'tegu weronojõ bajugu bajuacu niwĩ. ³¹ Cũ ti siti ɸjũcã i'agũ, i'amarĩa wa'acu niwĩ. “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” ni, pu'toacãcure i'agũ wa'acu niwĩ. Pu'toacã ejacã, Õ'acũ ti me'e wa'teropũ nígũ cũrẽ ucũcu niwĩ: ³² “Yu'u Õ'acũ ni'i. Mu'u ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob na wiogu ni'i”, nicũ niwĩ. Tojo ucũcã tu'ogũ, ɸpũtu ui, narã'sãcu niwĩ. Uigu, i'adu'ucã'cu niwĩ ti me'lerẽ.

³³ »Be'ro cũrẽ ucũnemocu niwĩ tja: “Yu'u a'tota ni'i mu'u tirota. Tojo weegu mu'u sãñase sapatu tuweeya. Mu'u tere tuweegu, i'ogũsa'a yu'ure mu'u ẽjõpeosere. ³⁴ Yarã masã Egiptopũ nirãrẽ na ɸpũtu pi'eticã i'apũ. Na caricũcã tu'oapũ. Tojo weegu mu'urẽ Egiptopũ o'ógutigu wee'e tja narẽ yu'rũoacjũ”, ni werecu niwĩ Õ'acũ Moisére.

³⁵ »Ã'rĩ Moiséreta marĩ ñecũsumua teerã, a'tiro nicãrã niwã: “¿Noa mu'urẽ ãsã wiogu, ‘Narẽ besegu wa'aya’, nío'oati?” nicãrã niwã. Marĩ ñecũsumua tojo nimicã, Õ'acũ pe'e Moisére narẽ yu'rũoacjũ, narẽ dutiacjũ sõrõcu niwĩ. Pecame'e siti ɸjũ'caro bajua'cuta Moisére yu'rũotamucu niwĩ marĩ ñecũsumuarẽ. ³⁶ Cũ Egiptopũ nígũ, pajiri maa Aco sõ'arĩ maapũ nígũ, Õ'acũ tutuaro me'rã peje wee'locu niwĩ. Tojo weegu cũ acawererã Egiptopũ ní'cãrãrẽ apeye di'tapũ su'ori miwĩjacũ niwĩ. Cuarenta cũ'marĩ yucu marĩrõ, masã marĩrõpũ na wa'acã, Õ'acũ tutuaro me'rã wee'onu'cũcã'cu niwĩ. ³⁷ Moiséta marĩ ñecũsumuarẽ a'tiro werecu niwĩ: “Õ'acũ be'ropũ ni'cũ o'ógusami cũ ye queti wereacjũre. Yu'ure o'ó'caro weronojõta cũrẽ o'ógusami. Cũ quẽ'rã marĩ acaweregu nígũsami”, nicũ niwĩ. ³⁸ Marĩ ñecũsumua na yucu marĩrõpũ nicã, Moisé na me'rã nicũ niwĩ. Topũ ɸrũgũ Sinaí wãmeticjũpũ Õ'acũrẽ wereco'tegu bajua, cũrẽ were'quere narẽ wereturiacu niwĩ. Marĩ quẽ'rã cũ wereturia'quepũreta cu'o. Te tojo ninu'cũcã'rõsa'a. Ne pe'tisome.

³⁹ »Moisé tere weremicã, marĩ ñecũsumua ne ẽjõpeoticãrã niwã. Na cũ weresere tu'osĩ'rĩtirã, “Majãmitojaa wa'arãti Egiptopũ tja”, ni wãcũcãrã niwã. ⁴⁰ Tojo wãcũrã, Moisé apaturi cũ ɸrũgũpũ mujãca be'ro cũ ma'mi Aarõrẽ a'tiro nicãrã niwã: “Sõ'onĩcu marĩrẽ Egiptopũ ní'cãrãrẽ miiti'cu waro cuarenta nũmũrĩ yu'rũ'u cũ bajutiro. ¿De'ro wa'apari cũrẽ? Marĩ ne masĩtisa'a.” Tojo weerã cũ ma'mi Aarõrẽ nicãrã niwã: “Ûsã ẽjõpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ dũporo wũamũ'tãrãsama. Na marĩ wa'atji ma'arẽ i'orãsama”, nicãrã niwã. ⁴¹ Na tojo nicã tu'ogũ, Aarõ na duti'caronojõta ni'cũ wecu wĩ'magũ queose da'recu niwĩ. Be'ro cũrẽ ẽjõpeorã, ecarãrẽ wẽjẽ ɸjũamorõ, ñubuepeocãrã niwã. Tojo nicã na yee'cũreta bosenuũ wee, e'catipeocãrã niwã. ⁴² Na tojo weecã i'agũ, Õ'acũ na ɸaro weeato nígũ na me'rã ní'cu cõ'acã'cu niwĩ. Tojo weerã na no'o ɸaro ñocõarẽ, mujĩpũarẽ ẽjõpeocãrã niwã. Tojo na wee'quere Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã a'tiro ni ojacãrã niwã:

Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ:

“Mũsã yu'u pe'ere yucu marĩrõpũre cuarenta cũ'marĩ níãrã, ne ecarãrẽ wẽjẽ ñubuepeotiwũ.

⁴³ Apĩ Moloc wãmetigu cũ queosere ẽjõpeorã su'ti caseri wi'i me'rã yoowã'cãwũ.

Apĩ Refãn ñocõawũ mũsã yee'cu quẽ'rãrẽ ẽjõpeorã tojota weewũ.

Ã'rãrẽ mũsã basuta yee ẽjõpeowũ.

Yu'u pe'ere ne ẽjõpeotiwũ.

Musā yu'ure ējōpeoti'que bu'iri āpērā masārē musārē ñe'e miaduticā weeguti yoaro Babilonia wāmetiri macā yu'rūropu", nicu niwī Ō'acū, ni ojacārā niwā Ō'acū ye queti wererā.

⁴⁴ Esteba wiorārē werenemocu niwī apeye Ō'acū wi'i cjasere:

—Marī ñecūsūmua na yucu marīrōpu nírā, ni'cā wi'i Ō'acūrē ñubuepeori wi'i, cū diez duti'quere nūrōrī wi'ire cuocārā niwā. Ti wi'i wal'icūrā caseri me'rā na wéeca wi'i nicaro niwū. “Tojo bajuri wi'i weeya”, Ō'acū cū Moisére duti'caronojōta queoro weecārā niwā. ⁴⁵ Na wéríca be'ro āpērā cuoturua sirutucārā niwā ti wi'ire tja. No'o na wa'aro miamūjācārā niwā. Be'ro Josué Moisé wéríca be'ro a'ti di'ta Canaápu a'tigū, narē ti wi'ire su'ori miiticu niwī. Na a'topu a'ticā, Ō'acū a'ti di'tacjārārē judío masā nitirārē cō'aō'omūjācu niwī. Na wa'awe'o'quepūre nicārā niwā. Yoacā ti wi'ipu Ō'acūrē ējōpeocārā niwā téé Davi cū wioḡu sājāca be'ropu. ⁴⁶ Davi ape wi'i weesírīmicu niwī. Ō'acū tu'sayuruano'gū a'tiro nicu niwī: “Mu'u yu'u ñecū Jacob ējōpeo'cu ni'i. Mu'urē añurī wi'i, pajiri wi'i weebosasírīsa'a mu'u niatji wi'ire”, nicu niwī Ō'acūrē. Cū tojo weesírī'cu nimigū, ti wi'ire weeticu niwī. ⁴⁷ Cū macū Salomó pe'e weecu niwī ti wi'ire. ⁴⁸ Ō'acū tutuayurūḡu ni'cā wi'i, masā wéeca wi'ipu dia'cū nímasītisami. Ō'acū ye queti weremutārī masū dūporocjūpu a'tiro ni ojacu niwī Ō'acū cū ucū'quere:

⁴⁹ “Yu'u nipe'tiropu ni'i.

Ū'muse, a'ti di'ta yu'u wee'quere yu'uta duti'i.

Tojo weegu yu'u masā wéeca wi'ipu dia'cū nímasītisa'a.

⁵⁰ Yu'u basuta nipe'tise a'tere weewu, nicu niwī Ō'acū”, ni ojacu niwī Ō'acū ye queti weremutārī masū.

⁵¹ Be'ro Esteba narē nicu niwī tja:

—Musā Ō'acū dutisere yu'rūnu'cāyu'rua'a. Cūrē masītirā weronojō cū weresere ne tu'osírīwe'e. Musā ñecūsūmua wee'caronojōta Espiritu Santu dutisere weesírīwe'e.

⁵² Na nipe'tirā Ō'acū ye queti weremutārī masārē pi'etise o'locārā niwā. Āpērārē marīrē yu'ruoḡu a'tiatjere weremutārārē wējēcā'cārā niwā. Na tojo nino'cureta cū a'ticā, musā āpērārē wia, cūrē wējēdutiwu. ⁵³ Musārē Ō'acū cūrē werco'terā me'rā cū dutisere o'ócu niwī. Tere o'óno'cārā nimirā, musā yu'rūnu'cāyu'rua'a, ni tu'ticu niwī narē Esteba.

Estebare ūtāperi me'rā doquewējē'que ni'i

⁵⁴ Cū tojo nicā tu'orā, wiorā uputu uayu'rua wa'acārā niwā. ⁵⁵ Esteba pe'e Espiritu Santure cuoyu'ruatjāḡū, u'musepu ī'amorō, Ō'acū cū añurō asistegure ī'acu niwī. Jesú quē'rārē ī'acu niwī cū pacu diacjū pe'e nu'cūḡūrē.

⁵⁶ Cū narē ī'agū, “Jāa, ī'aña. Ū'muse pāricā ī'a'a. Jesú, Ō'acū macū masū weronojō uputigu cū diacjū pe'e nu'cūḡūrē ī'a'a”, nicu niwī Esteba.

⁵⁷⁻⁵⁸ Na cū tojo nicā tu'orā, uputu caricū tu'osírītirā, o'meperi da'rabi'acārā niwā. Cū pu'to ni'cārō me'rā omaeja, ñe'e, cūrē miacārā niwā ti macā sumutopu. Cūrē doquewējērāti nírā, su'ti bu'icjase na sāña'quere tuwee, Saulo wāmetigure co'tedutirā o'locārā niwā. Tere tuwee o'otojanu'cō, cū Estebare ūtāperi me'rā doquēcārā niwā. ⁵⁹ Na tojo weecā, Ō'acūrē a'tiro ñubuecu niwī:

—Jesú, yu'u wioḡu, yu'u wērīgūti wee'e. Yu'u ejeripō'rārē ñe'eña, nicu niwī.

⁶⁰ Be'ro buruque'a, pūrō caricūrō me'rā nicu niwī tja:

—Wioḡu, acobojoya ā'rārē yu'ure na tojo weesere. Cū tojo níca be'ro wērīa wa'acu niwī.

8

Saulo Jesure ējōpeorārē ña'arō weenu'cā'que ni'i

¹⁻² Saulo na Estebare doquewējēcā ī'agū, “Añurō wéerā, tojo weeama”, ni wācūcu niwī. Āpērā umua Ō'acūrē ējōpeori masā Estebare yaacārā niwā. Cūrē yaa, uputu dūjasewā'acārā niwā. Estebare na wējēca numurēta āpērā Jesure ējōpeotirā Jesure

ējōpeorā Jerusalēpū nirārē ʔpʔtu ña'arō weenu'cācārā niwā. ³ Saulo ne ni'cū Jesure ējōpeogu mariato nīgū na ye wi'seripu wa'a, narē ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu miamujācu niwī. ʔmua, numia nipe'tirārē tojo weecu niwī. Na tojo weecā ī'arā, Jesure ējōpeorā no'o ʔaro du'tistea wa'acārā niwā Judea di'tapū, ʔpērā Samaria di'tapū. Jesú cū besecúú'cārā se'saro tojacārā niwā Jerusalēpūre.

Felipe Samariacjārārē bu'e'que ni'i

⁴ Nipe'tirā du'tistewā'cā'cārā no'o na wa'aro Jesú ye quetire werewā'cācārā niwā. ⁵ Felipe quē'rā du'tiwā'cā'cūta Samaria wāmetiri macāpū wa'acu niwī. Topū eta, tocjārā masārē Jesú Ō'acū bese'cu nimi nisere werecu niwī. ⁶ Apeye quē'rā Ō'acū tutuaro me'rā narē añuse wee'locū niwī. Cū a'tiro weecā ī'arā, nipe'tirā ti macācjārā cū weresere añurō tu'otu'sacārā niwā. ⁷ Pājārā masā wātīa sājāno'cārā masāpūre nimi'cārā wātīarē cō'awīrōcā, ʔpʔtu caricūwijaacārā niwā. ʔpērā pājārā sijamasītīarē, opa cō'ñerī sījarārē yu'ruocu niwī. ⁸ Cū tojo weecā ī'arā, ti macācjārā pūrō e'caticārā niwā.

Simó yai weronojō nigū ye queti ni'i

⁹ Samariapūre ni'cū Simó wāmetigu yoacā yai weronojō nigū nicū niwī. Cū tojo weesere Samariacjārā ī'amarīamujācārā niwā. Cū basu pe'e “Yu'u tutuayū'ruagu ni'i”, nicū nimiwī masārē. ¹⁰ Nipe'tirā ti macācjārā wiorā, no'o mejō nirā cū weesere ī'atu'sayū'ruacārā niwā.

—Ā'rī Ō'acū weronojō tutuaro ʔogū nisami, nicārā nimiwā. ¹¹ Tojo weerā yai yoacā siape me'rā pejetiri wee'onemocā ī'ayurā, pājārā masā cūrē ējōpeonemocārā niwā.

¹² Felipe Samariapūre tocjārārē a'tiro ni werecu niwī:

—Ō'acū cū dutiro weerā wioḡu nimi. Cū macū Jesú marīrē yu'ruogū nimi, nicū niwī narē. Cū werēcā tu'orā, ti macācjārā Jesure ējōpeocārā niwā. Cūrē ējōpeocā ī'agū, wāmeyecu niwī ʔmua, numiarē. ¹³ Simó “Yu'u quē'rā Jesure ējōpeo'o” nicā tu'ogū, Felipe cū quē'rārē wāmeyecu niwī. Be'ro Felipe no'o wa'aro Simó sirutucu niwī cūrē. Felipe Ō'acū tutuaro me'rā wee'ocā ī'agū, Simó ī'amarīamujācu niwī.

¹⁴ Felipe Samariapū tojo weeri curareta Jerusalēpū nirā Jesú cū besecúú'cārā queti tu'ocārā niwā Samariacjārā na Jesure ējōpeosere. Tere tu'orā, na me'rācjārārē Pedro, Juārē ī'adutirā o'ócārā niwā. ¹⁵ Na topū eta, Jesure ējōpeori masārē Ō'acūrē sērībosacārā niwā:

—Pacu, ā'rā quē'rārē Espiritu Santure o'óya mu'u macūrē ējōpeorārē, ni sērīcārā niwā.

¹⁶ Felipe cū wāmeyecaterore Espiritu Santure na moocārā niwā yujupū. Jesure ējōpeose me'rā dia'cū wāmeyeno'cārā niwā. ¹⁷ Pedro, Juā Ō'acūrē sērītojarā, Jesure ējōpeorārē na dūpopapū ñapeocārā niwā. Narē ñapeori curata Espiritu Santu napūre dijatacu niwī.

¹⁸ Pedro quē'rā na ñapeocā, Espiritu Santu dijatacā weesere Simó ī'acu niwī. Tere ī'agū, na Espiritu Santure dijatacā wee'quere duusi'rīgū, Pedro quē'rārē niyeru o'ocu nimiwī.

¹⁹ —Yu'ure musā tutuaro ʔosere o'oya. Yu'u quē'rā dūpopapū no'o ñapeorārē Espiritu Santure na ʔocā weeguti wee'e, nicū nimiwī.

²⁰ Cū tojo nicā tu'ogū, Pedro cūrē nicū niwī:

—Mu'u Ō'acū tutuaro o'orore Espiritu Santu ūsā dijatacā weesere niyeru me'rā duuguti ʔni wācūmiati? Niwe'e. Mu'u me'rāta niyeru boabata'to. Ō'acū mu'urē bu'iri da'reḡusami. ²¹ Mu'urē ī'agū, “Mu'u wācūse diacū niwe'e”, ni ī'asami. Tojo weegū ūsā weronojō Jesú ye quetire masārē mu'u weremasītisa'a. ²²⁻²³ Yu'u masī'i. Mu'u hosebucu, ña'ase weepoyū'ruacu ni'i. Te mu'urē du'uta basiotisa'a. Tojo weegū mu'u ña'arō wācūse bñjawetiya. Ō'acūrē acobojose sērīña. Apetero weegū mu'u ña'arō wācū'quere acobojogu acobojobosami, nicū niwī Pedro.

²⁴ Cū tojo nicā tu'ogū, Simó narē nicū niwī:

—Te musā ní'que yu'ure wa'aticā'to nīrā, musā yu'ure Ō'acūrē sērībosaya.

²⁵ Be'ro Pedro quē'rā ti macācjārārē Jesú cū weecā ī'a'quere, na tū'o'quere werēcārā niwā. Narē weretoja, Jerusalēpū tojaa wa'acārā niwā. Topū tojaarā, Jesú ye quetire peje macārī Samaria di'tacjārā na nise macārīrē weretojaacārā niwā.

Felipe Etiopíacjūrē were'que ni'i

²⁶ Be'ro Felipere ni'cū Ō'acūrē wereco'tegū bajua, a'tiro ni werecu niwī:

—Jerusalē niwā'cārī ma'a, Gaza wāmetiri macā bu'ari ma'apū wa'aya. Ti ma'a yucu marīrōpū niwā'cāsa'a, nicū niwī. ²⁷⁻²⁸ Cū tojo nicā tū'ogū, Felipe ti ma'apū bu'acu niwī. Topū wa'agū, ni'cū Etiopía wāmetiri di'tacjūrē bocaejacu niwī. Ti di'ta dutigo Candace wāmetigo wiogo docacjū, nipe'tise co ye niyerure co'teri masū nicū niwī. Jerusalēpū Ō'acūrē ējōpeogū eja'cu cū ya di'ta Etiopíapū dajatojaagū weecu niwī. Cū yawū tūrūpju cabayua wejepju me'rā wa'acu niwī. Duporocjūpū Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Isaía wāmetigu cū oja'quere bu'esāñacu niwī.

²⁹ Cū tojo weeri cura Espíritu Santu Felipere “Tiwū tirocureacāpū wa'aya”, nicū niwī.

³⁰ Cū tojo nicā Felipe tiwū tiroacāpū omawā'cācu niwī. Cū tiro ejagū, Etiopíacjū Isaía oja'quere bu'ecā tū'ocu niwī. Tere bu'ecā tū'ogū, “¿Mū'u bu'esere tū'oti?” ni sērītiña'cu niwī. ³¹ Cū pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Tū'otisa'a. ¿Yu'ure ne wereticā, de'ro wee yū'u masībosau? Te'a yū'u me'rā wa'aya. Mūjāsājāgū a'tia yū'ure wereacjū, nicū niwī. Cū tojo nicā tū'ogū, tiwūpū cū me'rā mūjāsājācu niwī. Be'ro wa'a wa'acārā niwā.

³² Etiopíacjū cū bu'esāña'que Ō'acū macūrē wa'atje nicaro niwū Isaía cū a'tiro oja'que: Masā ovejare wējērātirā, cūrē miasama na wējēwuaropū.

Ni'cū masū quē'rārē cū ne bu'iri moogū nimicā, tojota weerāsama.

Oveja wī'magū, yuta weerātirā na poari seecā, ne utitisami.

Cū masū quē'rā ye'sutigusami cūrē ña'arō weecā.

³³ Cū ña'agū nigūrē weronojō na cūrē yabi bujirāsama.

Ā'rī bu'iri moogū nimi nígū, ne ni'cū cūrē ucūbosasome.

Cū ya turicjārā dicuse ña'ase weerāsama cūrē.

Te pejere werepe'omasītisa'a.

Cū catiri umūco pe'tia wa'arosa'a a'ti di'tapūre.

Etiopíacjū a'te oja'quere bu'egū weecu niwī.

³⁴ Cū tere bu'etojanū'cō, Felipere sērītiña'cu niwī:

—¿Isaía noarē ojagū weepari? ¿Cū basu pe'e o apīpūre ojagū weepari tojo nígū? ni sērītiña'cu niwī.

³⁵ Cū tojo nicā, Felipe cū bu'e'quenācūrē werecu niwī:

—Te oja'que Jesucristore nisī'rīrō wee'e, nicū niwī. Tere weretoja, be'ro Jesú ye quetire werenemocu niwī tja. ³⁶ Ma'apū wa'arā, aco nirōpū etacārā niwā. Tere ī'agū, Etiopíacjū Felipere “Jāa, sō'lo aco ni'i. ¿Yu'ure mū'u wāmeyeta basiosari?” nicū niwī.

³⁷ “Basiocā'sa'a mū'u Jesucristore añurō ējōpeocāma”, ni yu'ticu niwī Felipe.

Etiopíacjū yu'ticu nimi:

—Yū'u ējōpeo'o, Jesucristo Ō'acū macū nimi, nicū niwī.

³⁸ Be'ro Etiopíacjū cabayua tojanū'cāduticu niwī. Tiwūre tūrēcūutoja, na tiwūpū sāña'cārā aco nirōpū dijacārā niwā. Topū ñumuwija, Felipe cūrē wāmeyecu niwī.

³⁹ Cūrē wāmeyeca be'ro na ñumunūjārī cura wācūña marīrō Felipere Espíritu Santu miwā'cācu niwī apesepū. Etiopíacjū cūrē ne apaturi ī'anemoticū niwī. Be'ro pūrō e'catise me'rā tojaa wa'acu niwī majā cū ya macāpū. ⁴⁰ Felipe Espíritu Santu cūrē miáca be'ro maata Azoto wāmetiri macāpū bajuanū'cācu niwī. Topū ni, be'ro nipe'tise macārīpū werecusiagu wa'acu niwī Jesú ye quetire. Téé Cesarea wāmetiri macāpū werejacū niwī.

¹⁻² Felipe cū bu'esijari curareta Saulo pe'e Jesure ējōpeorārē “Narē wējēpe'ocā'sī'rīmisa'a”, nicu niwī. Cū ña'arō weesere ne du'uticu niwī. Tojo weegu wa'a, pa'ia wiogure “Yū'ure papera Damascopu wa'atje cjasere dutio'ori pūrīrē apobosaya. Ti pūrīrē judío masā nerēse wi'sericjārā wiorāpūre wiaguti wee'e. Jesure ējōpeorārē mma, numiarē no'o yū'u bocaekarārē ñe'e, miitiguti a'ti macā Jerusalépu bu'iri da'reri wi'ipū”, ni sērīcu niwī. Cū tere sērīcā tu'ogu, ti pūrīrē pa'ia wiogu cūrē apobosacu niwī.

³ Cū ti pūrīrē o'óca be'ro Saulo āpērā me'rā Damasco wa'ari ma'apu wa'a wa'acu niwī. Wa'a, Damascopu ejaguti weeri cura wācūña marīrō m'musepu bapo ya'baro weronojō cū tiro asistedijati, añurō bo'reyua wa'acaro niwū. ⁴ Tojo wa'acā, cū yagu cabayu bu'ipū pesami'cu nucūcāpu bwrudija wa'acu niwī. Topu cū cūñarī cura ni'cū cūrē ucūcā tu'ocu niwī. Cūrē a'tiro nicu niwī:

—Saulo, ¿de'ro weegu yū'ure ña'arō weegu weeti? ni sērītiña'cu niwī.

⁵ Tere tu'o, Saulo pe'e “¿Noa niti mū'u?” ni yū'ticu niwī.

—Yū'u Jesús, mū'u ña'arō weesī'rī wapagú ni'i. Mū'u basu pe'e ña'arō weegu wee'e yū'ure tojo weesī'rīgū. ⁶ Wā'cāñu'cāña. Wa'aya macāpu. Topu mū'u ejacā, ni'cū weregusami mū'u de'ro weeatjere, nicu niwī Jesús.

⁷ Saulo me'rā wa'a'cārā quē'rā na uputu ucua, ucūmasīticārā niwā. Cū ucūse tū'ocārā niwā, tu'orā pe'e, mejō Jesús pe'ere i'aticārā niwā.

⁸ Be'ro Saulo wā'cāñujā, cū caperire i'apāacu nimiwī. Ne bajuno'ticu niwī. Tojo weerā cū me'rā wa'a'cārā Damascopu cūrē tūawā'cācārā niwā. ⁹ Topu cū etāca be'ro i'tia nūmu ne caperi i'aticu niwī. Ne sī'rīti, ne ba'aticu niwī.

¹⁰ Damascopure Jesure ējōpeogu Ananía wāmetigu nicu niwī. Saulore tojo wa'ari curare Ananía cārītimigū quē'ese weronojō Jesús cū pu'to a'ticā i'acu niwī. Cūrē “Ananía”, pisucu niwī.

—¿De'ro niti, yū'u wiogu? ni yū'ticu niwī Jesure.

¹¹⁻¹² Cū tojo nicā, Jesús cūrē nicu niwī:

—Diacjū wāmetiri ma'apu wa'aya. Ti ma'a mū'u wa'aro Juda ya wi'i nisa'a. Cū ya wi'ipū sājāa, ni'cū Tarso wāmetiri macācjū Saulo wāmetigure sērītiña'ña. Ni'cārōcā cū yū'ure ñubuegu weemi. Yū'u cūrē mejēpu mū'u ti wi'ipū sājāasere i'otojapu. Mū'u ti wi'ipū sājāa, cū dūpoare ñapeoapu, apaturi cūrē caperi i'adutigu tja. Quē'ese weronojō i'oapu cū quē'rārē mū'urē weronojōta, nicu niwī Jesús Ananíarē.

¹³ Cū tojo nicā tu'ogu, “Yū'u wiogu, pājārā masā quetiwereama cū Jerusalépu nígū mū'urē ējōpeorārē ña'arō wee'quere. ¹⁴ A'ti macā quē'rārē mū'urē ējōpeorārē ñe'egū a'tiguta weepu tja pa'ia wiorā na dutio'ori pūrī me'rā”, nicu niwī Ananía. Te quetire tu'o'cu nitjāgū, Ananía ne wa'asī'rīticu nimiwī.

¹⁵ Jesús cūrē nicu niwī:

—Wa'aya. Yū'u cūrē yé quetire wereacju besetjapu. Cū ape di'tacjārāpūre judío masā nitirārē, na wiorārē, judío masā nirá quē'rārē yé quetire werecusiagusami. ¹⁶ Tere weregu, uputu pi'etigusami. Yū'u basu pe'e wereguti cūrē, nicu niwī Jesús Ananíarē.

¹⁷ Cū tojo níca be'ropūta Ananía Juda ya wi'ipū wa'acu niwī. Topu eta, ti wi'ipū sājāa, Saulore bocaecacu niwī. Cū dūpoapūre ñapeo, “Saulo, mū'urē yū'u acaweregure weronojō i'a'a. Jesús mū'urē ma'apu a'ticā bajua'cu yū'ure o'oámi, apaturi mū'u caperi i'ato nígū tja. ‘Espíritu Santu tutuasere cūoato’ nío'oami”, ni werecu niwī Saulore.

¹⁸ Cū tojo nirī cura maata cū caperipu wa'i nutūrī weronojō bajuse wā'ña'que bwrustedijacaro niwū. Tojo wa'acā, añurō i'acu niwī todūporopu cū i'a'caro weronojōta tja. Be'ro cūrē wāmeyecārā niwā. ¹⁹ Na tojo wéca be'ropūta ba'a, cū tutuasere cūocu niwī tja. Topure pejeti nūmū'iacā Jesure ējōpeorā me'rā Damascopure tojánīcu niwī yujupu.

Saulo Damascojārārē bu'e'que ni'i

²⁰ Damascopu nígū, maata judío masā nerēse wi'seripu Jesucristo Ō'acū macū nimi nisere werecusiagu wa'acu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirā tu'omarīa wa'acārā niwā.

A'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī Jerusalépu nígū, Jesure ējōpeorārē ña'arō weeseti'cuta nimiba. A'ti macāpu quē'rārē Jesure ējōpeorārē ñe'egū a'tigu weepu Jerusalépu narē mia, pa'ia wiorāpūre bu'iri da'reduťiacju, nicārā niwā.

²² Saulo Jesucristo Ō'acū bese'cu nimi nisere wācūtutuario me'rā werecu niwī. Cū tere weregū, queoro Ō'acū ye queti weremū'tārī masā oja'quere bu'e'io, weremū'jācu niwī. Tojo weerā Damascocjārā judío masā “Tojo nima'acu weemi”, nímastícārā niwā.

Damascocjārā Saulore wējēsī'rīmi'que ni'i

²³ Yoa wa'acaro niwū cū Jesú ye quetire bu'ecusiaro. Be'ro judío masā Saulore wējēsī'rīcārā nimiwā. ²⁴ Cū pe'e tū'ocā'cu niwī cūrē wējēsī'rīse quetire. Na nipe'tise nūmūrī ñamirī, ūmūcori ti macā sumuto ūtā cujiri me'rā wéeca sā'rīrō wijaaropu cūrē wējēsī'rīrā, co'temū'jācūcārā niwā. ²⁵ Tojo weecā ī'arā, ni'cā ñami cū Saulo bu'esere ējōpeorā cūrē wējētīcā'to nīrā, pi'i me'rā ti sā'rīrō yu'raro o'odijocārā niwā.

Saulo Jerusalépu cū dajatojaa'que ni'i

²⁶ Be'ro Saulo Damascopu ní'cu Jerusalépu dajatojaa wa'acu niwī. Topūre etagu, āpērā Jesure ējōpeorā me'rā ba'patisī'rīcu nimiwī. Na pe'e cūrē ui nicārā niwā.

—Cū quē'rā Jesure ējōpeoguta nisami, ni ējōpeoticārā niwā. ²⁷ Be'ro cūrē tojo weecā ī'agū, Bernabé Saulore weetamugū, Jesú cū besecū'cārā tiropu pijiwā'cācu niwī. Topu ejaqu, Bernabé narē werecu niwī Damasco wa'ari ma'apu Saulo Jesure ī'a'quere. Cūrē ucū'que quē'rārē werecu niwī. Apeye Damascopu Saulo Jesú ye quetire wācūtutuase me'rā bu'e'quere werecu niwī. ²⁸ Bernabé werēcāpūta, Saulore “Jesure ējōpeoguta nimi”, ni ējōpeocārā niwā. Tojo weegu na me'rā tojacā'cu niwī. Be'ro Saulo Jerusalécjārārē bu'esijagu wa'acu niwī. ²⁹ Uise marīrō wācūtutuase me'rā Jesú ye quetire werecu niwī. Tere weregū, āpērā judío masā nimirā, griego ye ucūrā me'rā ūpūtu a'metu'timū'jācu niwī. Cū me'rā a'metu'ti'cārā Saulore wējēsī'rīcārā niwā. ³⁰ Na tojo weesī'rīcā ī'arā, āpērā Jesure ējōpeorā cūrē miacārā niwā Cesarea wāmetiri macāpu. Topu yucūsu me'rā cū ya macā Tarsopu o'ócārā niwā.

Jesure ējōpeori masā ejerisājā'que ni'i

³¹ Nipe'tirā Jesure ējōpeorā narē ña'arō weedu'ucā ī'arā, ejerisājācārā niwā. Tojo weerā siape me'rā nipe'tiro Judea, Galilea, Samariacjārā nemorō wācūtutuanemocārā niwā. Ō'acū cū dutisere añurō weenu'cūcā'cārā niwā. Espíritu Santu weetamurō me'rā pājārā āpērā Jesure ējōpeotimi'cārā ējōpeonemocārā niwā.

Pedro Enearē yu'rūo'que ni'i

³² Pedro quē'rā nipe'tiropu Jesure ējōpeorā nise macārīpūre ī'acusiagu, Lida wāmetiri macāpu etacu niwī. ³³ Topu etagu, ni'cū Enea wāmetigūre bocaejacu niwī. Cū ocho cū'marī cū ya wi'ipū sijamasītigu cūñacu niwī.

³⁴ Pedro cūrē nicu niwī:

—Enea, Jesucristo mū'urē yu'rūogusami. Wā'cānu'cāña. Mū'u cūñarōrē tuutūrē, nūrōña, nicu niwī. Cū tojo nicāta, maata Enea wā'cānu'cācu niwī. ³⁵ Nipe'tirā Lida, Sarō wāmetise macārīcārā cūrē tojo weecā ī'arā, na quē'rā Jesure ējōpeocārā niwā.

Dorca co masā'que ni'i

³⁶ Ape macā Jope wāmetiri macāpu ni'cō numio Jesure ējōpeogo Tabita wāmetigo nico niwō. Griego ye me'rā pe'ema Dorca wāmetico niwō. Dorca nīrō, “ñama” nisī'rīrō weesa'a. Co añurō weenu'cūcā'co niwō. Pajasesuorārē añurō weetamuco niwō. ³⁷ Pedro cū Lidapu nīrī cura co pe'e Jopepu nígō, dutiti, wērīa wa'aco niwō. Co wērīca be'ro na weeseti'caronojōta āpērā co upūre coecārā niwā. Core coetojanu'cō, ni'cā tucū ū'mūarōca tucūpu peocārā niwā.

³⁸ Jope Lida pu'toacā tojacaro niwū. Tojo weerā Pedro Lidapu nicā tū'orā, ūmūa puarā Jopecjārā Jesure ējōpeorārē pijidutirā o'ocārā niwā.

—Quero a'tiatio, ni weredutio'ocārã niwã.

³⁹ Na Lidapũ etacã, maata Pedro na me'rã Jopepũre wa'acũ niwĩ. Dorca nirĩ wi'ipũre ejarã, co wẽri'co pesari tucũpũ cũrẽ pijimũjãcãrã niwã. Cũ ti tucũpũ sãjãtacã, wapewia numia Pedro sumuto nerẽnũ'cãcãrã niwã. Na utirãta, i'ocãrã niwã camisari, apeye su'ti co catigo narẽ derobosa'quere. ⁴⁰ Be'ro Pedro masã to nirã nipe'tirãrẽ wijaaduticũ niwĩ. Na wijãaca be'ro Pedro ejaque'a, Õ'acũrẽ ñubuecũ niwĩ. Ñubuetoja, wẽri'core i'a, core nicũ niwĩ:

—Tabita, wã'cãnu'cãña. Cũ tojo nicãta, co caperire i'apãaco niwõ. Pedrorẽ i'agõta, wã'cãnujãco niwõ. ⁴¹ Co ya omocãpũ ñe'e, core wejewa'cõnu'cõcũ niwĩ. Be'ro wapewia numiarẽ, ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ narẽ pijimũjã, core wiacũ niwĩ.

⁴² Nipe'tirã Jopecjãrã tũ'ose'sacãrã niwã tojo wee'quere. Tojo weerã pãjãrã Jesure ãjõpeonemocãrã niwã tja.

⁴³ Pedro peje numũrĩ tojacũ niwĩ Jopepũre. Ni'cũ Simó wãmetigũ wa'icũrã caseri apogu ya wi'ipũ cãjĩcũ niwĩ.

10

Cornelio Pedrorẽ cã pijidutio'o'que ni'i

¹ Cesareapũ ni'cũ Cornelio wãmetigũ cien surara Italiano wãmetiri curuacjũ wiogu nicũ niwĩ. ² Cũ añugũ nicũ niwĩ. Romano masũ nimigũ, judío masã weronojõ Õ'acũrẽ ãjõpeocũ niwĩ. Cũ ya wi'icjãrã nipe'tirã Õ'acũrẽ ãjõpeocãrã niwã. Judío masã pajasecũorãrẽ niyeru o'omũjãcũ niwĩ. Õ'acũrẽ ñubuenu'cũcã'cũ niwĩ. ³ Ni'cã numũ ñamica'a tres nicã cãrĩtimigũ quẽ'egũ weronojõ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũre i'acũ niwĩ. Cũ tiro sãjãa, cũrẽ pisucũ niwĩ:

—Cornelio, nicũ niwĩ.

⁴ Cũ upũtũ uise me'rã i'anu'cũbajaque'acũ niwĩ cũrẽ.

—¿De'ro niti? ni yũ'ticũ niwĩ.

Cũ tojo nicã tũ'ogu, Õ'acũrẽ wereco'tegũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ mũ'u ñubuesere tũ'oami. Mũ'u pajasecũorãrẽ niyeru o'ose quẽ'rãrẽ i'ami. Cũ mũ'u ñubuesere yũ'tigusami. ⁵ Ni'cãrõacã Jopepũ mũ'u umũarẽ o'óya. Narẽ ni'cũ Simó Pedro wãmetigũre pijigũ wa'adutiya. ⁶ Cũ apĩ Simó wãmetigũ wa'icũrã caseri apogu ya wi'ipũ cãjĩsami. Ti wi'i pajiri maa sumutopũ nisa'a, nicũ niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ Corneliore.

⁷ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ wa'a wa'acũ niwĩ. Cũ wa'aca be'ro Cornelio cũrẽ da'raco'terã pũarãrẽ, tojo nicã ni'cũ surara cũrẽ weetamugũrẽ pijiocũ niwĩ. Surara quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogũta nicũ niwĩ. ⁸ Nipe'tise Õ'acũrẽ wereco'tegũ ní'quere narẽ werẽcũ niwĩ. To be'ro narẽ o'ócã'cũ niwĩ Jopepũ.

Pedrorẽ Õ'acũ queose i'o'que ni'i

⁹ Na wa'aca be'ro ape numũ dajaritero nicã na Jopepũ ejarãtirã weeri cura Pedro pe'e cũ nirĩ wi'i bu'i dũposãrĩpũ ñubuegũ mũjãcũ niwĩ. Ti wi'i dũposãrĩ opa sira nicaro niwũ. ¹⁰ Cũ topũ mũjãboa, pũrõ ba'asĩ'ricũ niwĩ. Ti wi'icjãrã na ba'ase weeri cura cãrĩtimigũ quẽ'ese weronojõ apeyenojõ dijaticã i'acũ niwĩ. ¹¹ U'muse pãrĩcã i'acũ niwĩ. Topũ ni'cãrõ su'tiro weronojõ bajuri caserojo nucũcãpũ dijaticaro niwũ. Ba'paritise sumutori dũ'te'caro nicaro niwũ. ¹² Ti casero po'peapũre nipe'tirã wa'icũrã, pĩrõa, mirĩcũa sãñacãrã niwã.

¹³ Õ'acũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—Pedro, i'aña. À'rãrẽ wẽjẽ ba'aya, nicũ niwĩ.

¹⁴ Pedro pe'e cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¡Acoe! Ba'awe'e, yũ'u wiogu. Àpẽrã wa'icũrã ãsã judío masã ba'aya marĩrãnojo nima. Yũ'u ne ã'rãnojo rẽ ba'atigũ nicãti, nicũ niwĩ.

¹⁵ Õ'acũ cũrẽ ninemocũ niwĩ tja:

—Yũ'u ba'aduti'cārā añurā nima. “Ba'aya marĩrānojō nima”, niticā'ña, nicu niwĩ.
¹⁶ I'tiati tojo i'ocũ niwĩ cūrē ti casero me'rā. Cũ i'osetirinucũ “Ba'aya”, nicu niwĩ. Be'ro ti caserore Õ'acũ u'mũsepũ miimujāa wa'acũ niwĩ.

¹⁷ Pedro ti casero mujāaca be'ro upũtu wācũque'ticu niwĩ.

—¿De'ro nisi'rĩrō weesari te yũ'u i'a'que? ni wācũcu niwĩ. Tojo cũ wācũrĩ cura Cornelio cũ o'ó'cārā umua Jopepũre etacārā niwā. ¹⁸ Eta, “Simó wa'icũrā caseri apogu ya wi'i jno'opũ niti?” ni sēritiña'cārā niwā tocjārārē. Na pe'e na sēritiña'cā, “Sō'opũ nisa'a”, ni were'ocārā niwā. Tojo nicā tu'o, wa'acārā niwā Simó Pedro nirĩ wi'ipũ. Topũ eja, “¿Ne, a'tota niti Simó Pedro wāmetigu?” ni sēritiña'cārā niwā. Na tojo nirĩ cura Pedro cũ i'a'quere wācũque'tigu weecu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo wācũcā, Espĩritu Santu cūrē nicu niwĩ:

—Mũ'urē sope pu'topũ umua i'tiarā a'marā weeama. ²⁰ Quero, na tiropũ dijabaque'oya. Na me'rā wa'aya. “Yũ'u na me'rā wa'acā, ña'a nibosa'a, na judío masā mejēta nima”, ni wācũtigũta wa'aya. Yũ'u narē o'oápũ, nicu niwĩ Espĩritu Santu.

²¹ Cũ tojo nĩca be'ro Pedro dija, “¿Yũ'ureta a'mati? ¿De'ro weerā a'tiati?” ni sēritiña'cu niwĩ.

²² Cũ tojo nicā, na yũ'ticārā niwā:

—Cornelio wāmetigu surara wiogu ũsārē o'oāmi. Cũ añugũ, Õ'acũrē ējōpeogu niami. Cūrē nipe'tirā judío masā añurō wācũrā niama. Ni'cũ Õ'acũrē wereco'tegu Cornelio a'tiro niapũ: “Pedrore pijidutiya mũ'u umuarē”, niapũ. Mũ'u weresere tu'odutigu weepũ. Tojo weerā ũsā mũ'urē pijirā a'tirā weepũ, nicārā niwā.

²³ Na tojo nicā tu'ogu, Pedro narē, “Sājātia. A'ti ñamirē a'to cārĩña”, nicu niwĩ.

Ape numũ cũ ye dure, wa'a wa'acārā niwā. Āpērā ti macācjārā quē'rā Jesure ējōpeorā Pedro me'rā wa'acārā niwā. ²⁴ Ape numũ pe'e ejacārā niwā Cesareapũre. Cornelio cũ neocũu'cārā me'rā cũ ya wi'ipũ narē co'tecu niwĩ. Na a'ticũrā nicārā niwā Pedrore co'terā: Cornelio acawererā, āpērā cũ me'rācjārā waro nicārā niwā. ²⁵ Pedro topũ etacā, Cornelio cūrē pōtērigũ wijaatacu niwĩ sopepũ. Topũ cūrē ējōpeogu ejaque'acu niwĩ.

²⁶ Pedro cũ tojo weecā i'agũ, “Wā'cānu'cāña. Yũ'ure ējōpeoticā'ña. Yũ'u quē'rā mũ'u weronojōta umũ ni'i”, nicu niwĩ.

²⁷ Wā'cānu'cāca be'ro na utamurāta sājāacārā niwā cũ ya wi'ipũre.

Topũ sājāagũ, Pedro pājārā masā nerēyu'cārāpũre bocaejacu niwĩ.

Pedro Cornelio ya wi'ipũ were'que ni'i

²⁸ Be'ro narē nicu niwĩ topũ nerē'cārārē:

—Ūsā judío masārē dutise, ũsā ējōpeose a'tiro ni'i. Mũsā judío masā nitirā ye wi'seripũre sājāadutiwe'e. Ne mũsārē ba'patidutiwe'e. Mũsā tere añurō masĩsa'a. Õ'acũ ni'cārōacārē yũ'ure i'oami. “Ne āpērārē ba'patiti weeticā'ña. ‘Na ña'arā nima’ ni yabiticā'ña”, niami. ²⁹ Tojo weegu na yũ'ure pijiticā, maata a'tiapũ. “Wa'awe'e, judío masā mejēta nima”, nitiapũ. Mũ'u ¿de'ro weeguti pijioati? Yũ'u masĩsĩ'rĩsa'a, ni sēritiña'cu niwĩ Cornelio.

³⁰ Cornelio cūrē yũ'ticu niwĩ:

—Ba'paritise numũrĩ yũ'ru'u a'ti horata tres nicā a'ti wi'ipũ yũ'u be'ti ñubueca be'ro. Wācũña marĩrō ni'cũ umũ su'ti asistese sājāagũ bajuawĩ yũ'u tiropũ. ³¹ Yũ'ure niwĩ: “Cornelio, Õ'acũ mũ'u ñubuesere tu'oami. Mũ'u pajasecuorārē niyeru o'ose quē'rārē i'ami. ³² Jopepũ mũ'u umuarē o'óya. Ni'cũ Simó Pedro wāmetigure pijigu wa'adutiya narē. Cũ apĩ Simó wāmetigu wa'icũrā caseri apori masũ ya wi'ipũ pajirĩ maa sumutopũ cājĩsami. Cũ a'topũ etagu, mũ'urē weregũsami Õ'acũ ye cjasere”, ni werewĩ yũ'ure. ³³ Tojo weegu maata mũ'urē pijidutigu o'ówu. Mũ'u añurō wéegu a'tiapā. Marĩ nipe'tirāpũta Õ'acũ i'orōpũ ni'i. Nipe'tise mũ'urē Õ'acũ weredutisere mũ'u ũsārē werecā tu'osĩ'rĩsa'a, nicu niwĩ Cornelio Pedrore.

³⁴ Cũ tojo nĩca be'ro Pedro werecu niwĩ narē:

—Yu'u ni'cārōacā masī'i, Ō'acū nipe'tirārē ni'cārōnojō ma'isami. ³⁵ Cū nipe'tise cururicjārā cūrē ējōpeorārē, cū ūaro weenu'cūrārē añurō ī'asami. ³⁶ Ō'acū añuse o'ócū niwī judío masārē Jesucristo me'rā ejerisājāse bocarāsama nisere. Jesucristo nipe'tirā masā wiogū nimi. ³⁷ Mūsā tū'opā nipe'tise judío masā na nirōpū wa'a'quere. Juā masārē bu'e, wāmeyemū'tāca be'ropū Jesú bu'enū'cāwī Galilea di'tapūre. ³⁸ Jesú Nazarecjūrē wa'a'quere mūsā masīsa'a. Cū pacū Espiritu Santu me'rā cūrē tutuasere o'ócū niwī. Cū me'rā ninu'cūcā'cū niwī. Tojo weegū no'o cū wa'aro masā me'rā añurō weewī. Āpērā wātī dutiro weenu'cūrārē wātīarē cō'awīrōmujāwī.

³⁹ »Jerusalé nipe'tiropū judío masā nise macārīpūre ūsā cū wee'quere ī'ape'ocā'wū. Āpērā cūrē curusapū paabi'pe wējēwā. ⁴⁰ Ō'acū pe'e i'tia nūmū be'ro cūrē masōcū niwī. Cūrē masōca be'ro ūsā tiropūre apaturi bajuacā weewī. ⁴¹ Masā nipe'tirāpūre bajuatiwī. Ō'acū todūporopū cū bese'cārā dia'cūrē bajuawī. Cū masāca be'ro cū me'rā sī'rī, ba'awū.

⁴² »Ūsārē cū ye quetire weredutiwī āpērārē. Cū pacū cūrē nipe'tirā masā añurā, ña'arārē beseacjū sōrōwī nisere weredutiwī ūsārē Jesú.

⁴³ »Nipe'tirā dūporocjārāpū Ō'acū ye queti weremū'tārī masā Jesú yere a'tiro ni ojamū'tācārā niwā: “Cūrē ējōpeorārē nipe'tirā na ña'arō wee'quere acoboJose sērīcā, narē acobojogūsamī cū tutuaro me'rā”, nicārā niwā, nicū niwī Pedro Cornelio ya wi'ipū nerē'cārārē.

Judío masā nitirārē Espiritu Santu dijata'que ni'i

⁴⁴ Pedro ucūrī curata cū weresere tū'orāpūre Espiritu Santu dijatacū niwī. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tojo wa'āca be'ro āpērā ye ucūsere ucūmasītimi'cārā ucūnū'cācārā niwā. Tojo nicā “Ō'acū, mū'u añuyū'ruagu ni'i”, ni e'catise o'ocārā niwā. Na tojo ucūcā tū'orā, Pedro me'rā wa'a'cārā judío masā Jesure ējōpeorā tū'omarīa wa'acārā niwā.

—¡Acoe! Ō'acū Espiritu Santure o'oāmi judío masā nitirā quē'rārē, nicārā niwā.

⁴⁷⁻⁴⁸ Pedro cū me'rā wa'a'cārārē nicū niwī:

—Ō'acū Espiritu Santure o'oāmi ā'rā quē'rārē marī judío masārē weronjōta. Tojo weerā “Wāmeyeticā'ña, Espiritu Santure mooma” ni, cā'mota'ata basiowe'e. Na Jesucristo ējōpeoma. Tojo weerā narē wāmeyeroūa'a, nicū niwī Pedro. Be'ro Cornelio quē'rā cūrē “A'topū tojaque'aniña yujupū pejeti nūmū' ūsā me'rā”, nicārā niwā. Tojo weegū na me'rā tojánīcū niwī.

11

Jesure ējōpeorārē Pedro Jerusalé'pū cū were'que ni'i

¹ Judeapū nirā Jesú besecū'cārā, tojo nicā Jesure ējōpeorā topū nirā Cornelio quē'rā judío masā nitimirā na Jesure ējōpeosere tū'ocārā niwā. ² Tere tū'o'cārā niyurā, Pedro Jerusalé'pū tojatacā, tocjārā judío masā Jesure ējōpeorā cūrē tu'ticārā niwā:

³ —Mū'u judío masū nimigū, judío masā nitirā ya wi'ipū sājāapā. Na me'rā ba'apā. Te mū'u tojo wee'que ña'a ni'i, nicārā niwā.

⁴ Na tojo nicā tū'ogū, narē nipe'tise tenūcū cūrē topū wa'a'quere werepe'ocā'cū niwī:

⁵ —Ni'cāti Jopepū nīgū, yū'u ñubueri cura quē'ese weronjō ū'mūse'pū apeyenojō dijaticā ī'awū. Ni'cārō su'tiro weronjō bajuri caserojo dijatiwū yū'u tiropū. To ba'paritise sumutori dū'tēca casero niwū. ⁶ Yu'u ti casero pū'toacā wa'a, ¿ñe'enojō niti? nīgū, ī'agū wa'awū. Nirānūcū sāñawā. Wa'icūrā, nūcūcjārā, ecarā, pīrōa, mirīcūa sāñawā.

⁷ »Yu'u tojo ī'arī cura Ō'acū yū'ure ucūcā tū'owū: “Pedro, narē wējē ba'aya”, niwī. ⁸ Yu'u pe'e cūrē yū'tiwū: “Ba'awe'e, yū'u wiogū. Āpērā wa'icūrā judío masā ba'aya marīrānojō nima. Ne ni'cāti nanojōrē ba'atigū nicāti”, niwū cūrē. ⁹ Ō'acū yū'ure apaturi ucūdijowī tja: “Yu'u ba'aduti'cārā añurā nima. ‘Ba'aya marīrānojō nima’, niticā'ña”, niwī.

¹⁰ »I'tiati tojo wa'awū. Be'ro Ō'acū ti caserore miimujāa wa'awī ū'mūse'pū. ¹¹ Tojo wa'ari curata i'tiarā ūmūa Cesareacjārā yū'ure pijiri masā yū'u nirī wi'ipūre ejacārā niwā.

¹² »Espíritu Santu yu'ure na me'rã wa'adutiwĩ. “Na judío masã nitima, yu'u na me'rã wa'acã, ña'a nibosa'a', ni wãcũnrũtiguta wa'aya”, niwĩ. Ñã seis Jesure ãjõpeorã Jopecjãrã Cesarepu wa'arã, na quẽ'rã yu'ure ba'patiwã'cãwã. Topu eja, ãsã Cornelio wãmetigu ya wi'ipu sãjãawũ. ¹³ Ñsã topu sãjãejacã, Cornelio ãsãrẽ werewĩ: “Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu yã wi'ipu sãjãticã ñ'awũ. Cũ yu'ure 'Umua o'õya Joperu. Ni'cũ Simó Pedro wãmetigure pijigu wa'adutiya. ¹⁴ Cũ mu'u ya wi'ipu ejagu, Õ'acũ yere mu'urẽ weregusami. Tere ãjõpeocã, mu'u, mu'u ya wi'icjãrãrẽ Õ'acũ yu'ruogusami', ni werewĩ yu'ure Õ'acũrẽ wereco'tegu”, niwĩ Cornelio. ¹⁵ Yu'u narẽ ucũnũ'cãrĩ curata ne waro marĩrẽ dijata'caronojõta Espiritu Santu dijatawĩ napure. ¹⁶ Tojo wa'acã ñ'agũ, yu'u Jesú marĩ wiogu cũ ní'quere wãcũwũ: “Juã mũsãrẽ aco me'rã wãmeyecu niwĩ. Be'ro yu'u pacu pũrĩcã Espiritu Santure o'ógusami mũsãrẽ. Mũsã me'rã ninu'cũcã'gũsami” cũ ní'quere wãcũwũ. ¹⁷ Tojo weegu yu'u tojo wa'ari curaputa wãcũcãti majã. Õ'acũ Espiritu Santure o'ócũ niwĩ judío masã nitirãrẽ marĩrẽ o'ó'caronojõta na marĩ wiogu Jesucristore ãjõpeocã. Tojo weegu yu'u Õ'acũrẽ yu'runũ'cãmasitĩcãti. Cũrẽ “Judío masã nitirã ya wi'ipu sãjãawe'e”, nĩmasitĩcãti, nicu niwĩ Pedro.

¹⁸ Tere cũ tojo ni weretojaca be'ro judío masã di'tamarĩpe'tia wa'acãrã niwã.

—Õ'acũ judío masã nitirã quẽ'rãrẽ na ña'arõ wee'quere bujaweticã uasami na u'mũsepu añurõ e'catise bocato ní'gũ, ni e'catise o'ocãrã niwã Õ'acũrẽ.

Antioquiacjãrã na weeseti'que ni'i

¹⁹ Estebare na wẽjẽcaterore Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weecãrã niwã. Tojo weecã, na no'o uaro du'tistea wa'acãrã niwã. Ñpẽrã Feniciapu, ãpẽrã Chipre nũcũrõpu, ãpẽrã Antioquiapu wa'acãrã niwã. Na tepu etarã, judío masã dia'cũrẽ Jesú ye quetire werecãrã niwã. ²⁰ Ni'cãrẽrã Antioquiapu du'tiwã'cã'cãrã Chipre, Cirenejãrã nicãrã niwã. Na pũrĩcã judío masã nitirãrẽ Jesú ye quetire werecãrã niwã.

—Jesú nipe'tirã wiogu nimi. Cũrẽ ãjõpeocã, marĩ ña'arõ wee'quere acobojojusami, ni werecãrã niwã. ²¹ Õ'acũ na tojo wererãrẽ añurõ weetamucu niwĩ. Na werecã tu'orã, pãjãrã tocjãrã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Na toduporopu ãjõpeomi'quere ãjõpeodu'ucã'cãrã niwã.

²² Jerusalécjãrã Jesure ãjõpeorã Antioquiacjãrã cũrẽ ãjõpeose quetire tu'ocãrã niwã. Tere tu'o, Bernabere Antioquiapu ñ'agũ wa'aya ¿de'ro wa'amitito? nĩrã, o'ócãrã niwã.

²³ Cũ ti macãpu eja, ñ'acu niwĩ narẽ Õ'acũ weetamu'quere. Tere ñ'agũ, uputu e'cati, narẽ werecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Jesure mũsã ne wãcũdu'uticã'ña. Cũ dutisere añurõ weenu'cũcã'ña, ni werecu niwĩ.

²⁴ Bernabé Espiritu Santure cuoyu'rũtjãgũ, añurõ Õ'acũrẽ ãjõpeonu'cũgũ nicu niwĩ. Cũ ti macãcjãrãrẽ werecã, pãjãrã masã Jesure ãjõpeocãrã niwã.

²⁵ Bernabé Antioquiapu ní'cu wa'a, Saulo Tarsopu nigũrẽ a'magũ wa'acu niwĩ. ²⁶ Cũrẽ bocaeja, Antioquiapu miimajãmitojacu niwĩ. Na ti macãpũre Jesure ãjõpeorã me'rã ni'cã cũ'ma nicãrã niwã. Topure pãjãrã masãrẽ bu'ecãrã niwã. Titareta tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ “Cristiano, Jesucristo yarã nima”, ni pisunũ'cãcãrã niwã.

²⁷ Bernabé, Saulo Antioquiapu nĩrĩ cura Jerusalécjãrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na tiropu etacãrã niwã. ²⁸ Na me'rã wa'a'cu ni'cũ Agabo wãmetigu nicu niwĩ. Topu eja, Espiritu Santu tutuaro me'rã tocjãrãrẽ werecu niwĩ.

—Nipe'tiropu ba'ase pe'tia wa'arosa'a, ni weryucu niwĩ narẽ. Cũ tojo ní'que queoro wa'acaro niwũ Claudio romano wiogu nise cũ sãjãca be'ropu.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, Antioquiacjãrã Jesure ãjõpeorã a'tiro ni wãcũcãrã niwã: “Marĩ Judea di'tapu nĩrã Jesure ãjõpeorãrẽ niyeru o'orã marĩ cuoro ejatuario.” ³⁰ Tojo weerã Saulo, Bernabé me'rã narẽ weetamurã niyeru neo, o'ócãrã niwã.

—O'õya a'tere Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nĩrãpũre, nío'ocãrã niwã.

¹ Antioquíapɯ Saulo, Bernabé na bu'ecusiari curare Herode Judea di'ta wiogɯ nicu niwí. Titareta Jerusalépure ña'arō weenu'cācɯ niwí ni'cārērā Jesure ējōpeorārē. ² Tojo weegɯ Juā ma'mi Santiagore di'pjī pajiri pjī me'rā wējēdutigɯ niwí. ³ Cū tojo wējēcā ī'arā, āpērā judío masā Jesure ējōpeotirā pūrō e'caticārā niwā. Cū tere masīgū, nemorō e'catirāsama majā nígū, Pedrore ñe'edutigɯ o'ócɯ niwí tja. Tojo wa'acaro niwū pá bucuase me'rā morētica bosenuɯ nicā. Ti numurē masā pá bucuase me'rā na morēti'quere ba'acārā niwā. ⁴ Pedrore ñe'éca be'ro Herode bu'iri da'reri wi'ipɯ sōrōdutigɯ o'ócɯ niwí. Ti wi'ipɯre ba'paritise cururi surara cūrē ducayu, co'temujācārā niwā. Te cururinucū ba'paritirā surara nicārā niwā. Herode “Pascua bosenuɯ be'ro cūrē miiwīrōgūti masā wa'teropɯ. Na ī'orōpɯ cūrē wējēdutiguti”, ni wācūcɯ nimiwí. ⁵ Tojo weerā surara Pedrore añurō co'temujācārā niwā. Cū bu'iri da'reri wi'ipɯ nirī cura Jesure ējōpeorā pe'e Ō'acūrē sērībosanu'cūcā'cārā niwā.

⁶ Pedrore Herode “Ñamiacā miiwīrōgūti” nica ñamirē cōme dari me'rā du'teno'cu pɯarā surara decopɯ cārīcɯ niwí. Ni'cū surara diacjūcamocā pe'e cōme dare cū ya omocāpɯ du'teō'ocɯ niwí. Apī pe'e quē'rā cūpecamocā pe'ere mejārōta weecu niwí. Pedro mejēcā weecā tu'oña'rāti nírā, tojo weecārā niwā. Āpērā ti wi'i sope pu'topɯre co'tecārā niwā. ⁷ Be'ro wācūña marīrō ni'cū Ō'acūrē wereco'tegɯ Pedro nirī tucūpɯ bajuacu niwí. Cū tojo weecā, ti tucū añurō bo'reyuse'sa wa'acaro niwū. Cūrē wā'cōgū, tuucarécɯ niwí.

—Quero. Wā'cānu'cāña, nicu niwí. Tojo nicāta, cōme dari Pedrore du'temi'que surumajā wa'acaro niwū.

⁸ —Ejerituya. Mɯ'ɯ ye sapatore sãñaña, nicu niwí. Cū tojo nicā tu'o, ejeritu, cū ye sapatore sãñacu niwí. Tu'ajanu'cōcā ī'a, cūrē nicu niwí tja:

—Mɯ'ɯ yaro bu'icjārō asibusore sãñaña. Te'a yu'ure sirutuya. ⁹ Pedro cū tojo nicā tu'o, cū siro sirutuwiijaacu niwí. “¿Diacjūta nisari a'te Ō'acūrē wereco'tegɯ yu'ure miiwijaase? Apetero weegɯ quē'egū weesa'a”, ni wācūcɯ niwí. Cū tojo wijaasere añurō masiticɯ niwí. ¹⁰ Surara na ne co'te dujiore yu'rɯacārā niwā. Be'ro apero quē'rārē tja yu'rɯaa, ti wi'i ne sājāarō cōmesope tiropɯre ejačārā niwā. Na topɯ ejačā, ti sope se'saro pāria wa'acaro niwū. Be'ro na ti sopere yu'rɯwijaa wa'acārā niwā. Yoacurero wa'a, Ō'acūrē wereco'tegɯ bajudutia wa'acu niwí. Pedro ni'cūta tojanu'cācɯ niwí majā.

¹¹ Be'ro cū bajuduticāpɯta añurō tu'omasīcɯ niwí.

—Diacjūta niapā yu'ɯ ī'a'que. Nirōta Ō'acū yu'ure yu'rɯdutigɯ, ni'cū cūrē wereco'tegure o'opāi Herode ña'arō weeticā'to nígū. Tojo nicā judío masā Jesure ējōpeotirā nipe'tise yu'ure ña'arō weesī'rīsere cā'mota'agɯ o'opāi, nicu niwí Pedro.

¹² Cū tere wācūgūta, wa'acu niwí María Juā Marco wāmetigɯ paco ya wi'ipɯ. Ti wi'ipɯre Jesure ējōpeorā Pedrore pājārā Ō'acūrē sērībosarā weecārā niwā. ¹³ Ti wi'i tiro ejaɯ, sope pu'to ūtā cujiri me'rā na wéca sārīrō tiropɯ ejanu'cā, pisucu niwí narē. Ti wi'icjārārē da'racō'tego Rode wāmetigo ti wi'i po'peapɯ nico niwō. Pedro pisucā tu'ogo, sopepu wa'a, yu'uī'agō wa'aco niwō. ¹⁴ Pedro cū ucūsere tu'omasīgō, co'upɯtu e'catigo, cūrē pāosōrōtimigōta omasājāa, to ñubue dujirāpɯre werego wa'aco niwō. Na tiro ejago, “Pedro sope pu'to niami”, ni wereco niwō. ¹⁵ Co tojo nicā tu'orā, “Mɯ'ɯ tojo nima'aco wee'e”, nicārā niwā. Co pe'e “Diacjūta ni'i”, nico nimiwō. Be'ro na “To pūrīcārē Pedrowātī niapī”, nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicūñarī cura Pedro sope pu'topɯre pisugɯ weecū weecu niwí. Be'ropɯta na sopepu wa'a, ti sopere pāo ī'acārā niwā. Pedro topɯ nu'cūcā ī'arā, upɯtu ucucārā niwā.

¹⁷ Be'ro narē omocā me'rā weequeocu niwí tocārōta ucūña nígū. Be'ro bu'iri da'reri wi'ipɯ cū ní'cure Ō'acū cūrē miiwijaa'quere werecu niwí. Apeye tja narē werenemocu niwí:

—Wereya Santiagore, āpērā Jesure ējōpeorārē yu'ure tojo wa'a'quere, nicu niwí. Nitoja, cū ti wi'ipɯ ní'cu wijaa, wa'a wa'acu niwí aperopɯ.

¹⁸ Bo'reque'aca be'ro bu'iri da'reri wi'i co'terā Pedro marīcā ī'arā, upɯtu wācūque'ticārā niwā.

—¿De'ro wa'apariba Pedrore? ni, na basu a'merĩ sērĩtiña'cārã niwã. ¹⁹ Be'ro Herode Pedro marĩcã tu'ogu, surarare “A'marã wa'aya”, nío'ocu niwĩ. Na a'macãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. Be'ro Herode Pedrore co'terã nimi'cãrãrẽ ɸɸɸ sērĩtiña'cũmĩ, narẽ wējẽcã'duticɸ niwĩ.

To be'ro Herode Judea di'tapure wijawã'cã, Cesarea wãmetiri macãpɸ nigũ wa'acu niwĩ tja.

Herode cũ wērĩ'que ni'i

²⁰ Herode ɸɸɸ uacu niwĩ Tiro, Sidó wãmetise macãrĩcãrã me'rã. Herode ya di'ta cjase nicaro niwũ te macãrĩcãrã na ba'ase pe'e. Cũ na me'rã uagu, tocjãrãrẽ ne ba'ase duadutiticɸ niwĩ. Tojo weerã ba'ase apaturi duato tja nĩrã, tere Herode tiropɸ aporã wa'acãrã niwã. Herode me'rã da'ragɸ Blasto wãmetigure ucũmũ'tãcãrã niwã.

—Ûsãrẽ ucũbosagu wa'aya Herode tiropɸ, nicãrã niwã. Cũ narẽ weetamusĩ'rĩgũ, “Jaɸ”, nicɸ niwĩ. ²¹ Tojo weegu Herode me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. Be'ro Herode pe'e cũ werecã tu'ogu, ni'cã nɸmɸ na me'rã ucũatji nɸmɸrẽ besecɸ niwĩ. Ti nɸmɸ nicã Herode cũ ye wiogu su'tire sãña, wiorã dujiri cũmurõpɸ dujicɸ niwĩ. Topɸ Tiro, Sidó'cãrãrẽ ucũpeocu niwĩ. ²² Cũ ucũcã tu'orã, “Ã'rĩ a'to ucũgũ, ɸɸ dia'cũ nitimi. Õ'acũ nimi”, ni caricũcãrã niwã. ²³ Na tojo nicã tu'ogu, Herode “Yɸ'ɸ ɸɸ ni'i, Õ'acũ ni'cũrẽta ẽjõpeorõa'a”, ne niticɸ niwĩ. Tojo weegu na caricũrĩ curata Õ'acũrẽ wereco'tegɸ Herodere dutida'recu niwĩ. Be'ro majã cũ becoa ba'aweenõ'o, wērĩa wa'acu niwĩ.

²⁴ Te quetire tu'orã, pãjãrã Jesure ẽjõpeonemocãrã niwã. Nipe'tiropɸ Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwũ.

²⁵ Be'ro Bernabé, Saulo Jerusalẽpɸ niyeru o'otojaca be'ro majãmitojaacãrã niwã tja Antioquíapɸre. Juã Marco wãmetigu quẽ'rã na me'rã wa'acu niwĩ.

13

Bernabé, Saulo na Jesú ye quetire apeye macãrĩpɸ weresijanũ'cã'que ni'i

¹ Antioquíapɸre Jesure ẽjõpeorã wa'terore Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã, tojo nicã Õ'acũ yere bu'erã a'ticũrã nicãrã niwã: Bernabé, apĩ Simó, cũrẽta tja “Ñĩgũ” pisucãrã niwã. Apĩ Lucio Cirene wãmetiri macãcãjũ, apĩ Manaé Herode Galilea wiogu tiro ni'cãrõ me'rã masã'cɸ, tojo nicã Saulo nicãrã niwã. ² Ni'cãti na be'ti ñubueri cura Espĩritu Santu narẽ nicɸ niwĩ:

—Bernabé, Saulore du'uo'oya. Narẽ aperopɸ wa'adutiguti wee'e. Na apeye di'tapɸ quẽ'rãrẽ bu'ecusiarã wa'arãsama. Narẽ yɸ'ɸ beseapɸ, nicɸ niwĩ.

³ Tojo nicã tu'o, be'ti ñubueca be'ro na me'rãcãrã Saulo, Bernabére na dɸpopare ñapeo, narẽ we'eriti, o'ócã'cãrã niwã.

Chipre nũcũrõpɸ Bernabé, Saulo na wa'a were'que ni'i

⁴⁻⁵ Be'ro Bernabé, Saulo Espĩritu Santu ní'caronojõta Seleucia wãmetiri macãpɸ wa'arã, Antioquíapɸ ní'cãrã wijawã'cãcãrã niwã. Tocjãrã yucɸsu me'rã wa'a ejacãrã niwã Chipre nũcũrõrẽ ni'cã macã Salamina wãmetiri macãpɸ. Ti macãpɸ nĩrã, judío masã na nerẽse wi'seripɸ Jesú ye quetire werecãrã niwã. Juã Marco Antioquíapɸ ní'cɸ narẽ weetamucusiagu na me'rã wa'acu niwĩ. ⁶ Ti macãpɸ wijaa, nũcũrõpɸre Jesú ye quetire werecusiabi'acã'cãrã niwã. Téé apese pã'rẽ Pafõ wãmetiri macãpɸ wereejacãrã niwã. Ti macãpɸre ni'cũ judío masũ yai weronojõ nigũrẽ bocaejacãrã niwã. Cũ wãmeticɸ niwĩ Barjesú. Griego ye me'rã pe'ema cũrẽ Elima pisucãrã niwã. “Yɸ'ɸ Õ'acũ ye queti weregɸ ni'i”, nisoocu niwĩ ti macãcãrãrẽ. ⁷ Cũ yai ti nũcũrõ wiogu Sergio Paulo wãmetigu añurõ tu'omasĩse cɸogu me'rãcãjũ nicɸ niwĩ. Sergio Paulo Jesú ye quetire tu'osĩ'rĩgũ pijidutio'ocu niwĩ Bernabé, Saulore. Tojo weerã cũ pɸ'topɸ wererã wa'acãrã niwã. ⁸ Yai pe'e Sergio Paulo Jesure ẽjõpeoticã'to ní'gũ, na weresere cã'mota'asĩ'rĩmicɸ niwĩ. ⁹ Cũ tojo weecã ã'agũ, ne waropɸre Saulo wãmeti'cɸ, Pablo wãme dɸcayucɸ Espĩritu Santure cɸoyũ'rũgũ ã'acũũña ã'a, ¹⁰ nicɸ niwĩ:

—Mũ'u wātī dutiro weegú ni'i. Mũ'u masārē añurō weesī'rīrārē cāl'mota'a. Diacjũ niwe'e. Weeta'sasebucũ ni'i. Ō'acũ cũ diacjũ weresere “Tojo niwe'e”, ni ucũmaasoo'o. ¹¹ Mũ'urē ni'cārōacā Ō'acũ bu'iri da'regusami. Mũ'u caperi ī'atigũ tojagúsa'a téé Ō'acũ uaro pōtēorō, nicũ niwī Pablo.

Cũ tojo nicāta, cūrē na'itī'a wa'acaro niwũ. Ne caperi ī'atigũ tojacũ niwī. Cūrē tojo wa'acā tu'oña'gũ, cūrē tũawā'cācjure a'macũ niwī. ¹² Yaire tojo wa'acā ī'agũ, Sergio Paulo Jesure ějōpeocũ niwī. Pablo, Bernabé na Jesú ye quetire bu'eme'rīcā ī'amarīatjīgũ, tojo ějōpeocũ niwī.

Bernabé, Pablo Chiprepũ ní'cārā Antioquīapũ na were'que ni'i

¹³ Pablo, cũ me'rācjārā Pafopeũ ní'cārā wijapē'a, ni'cā maapũ nũjā, ejacārā niwā Perge wāmetiri macāpũre. Ti macā Panfilia wāmetiri di'tapũ nicaro niwũ. Na Pergepũ etacā, Juā Marco narē totá soocā, Jerusalēpũ majāmitojaa wa'acũ niwī. ¹⁴ Be'ro ti macāpũ ní'cārā wa'acārā niwā ape macā Antioquía wāmetiri macāpũ tja. Ti macā Pisidia wāmetiri di'tapũ tojacaro niwũ. Sauru nicā judío masā na nerērī wi'ipũ Pablo quē'rā tocjārā me'rā sājāanujā dujicārā niwā. ¹⁵ To be'ro ti wi'i wiorā bu'ecārā niwā Moisé cũ ojāca pūrī cjasere, be'ro tja Ō'acũ ye queti weremũ'tārī masā na oja'quere. Bu'etoja, ti wi'i wiorā āpērā to dujirārē “Sōjārē weredutirā wa'aya”, nío'ocārā niwā. Na pe'e wa'a, “Acawererā, musā wācūtutuasenojō queti cuorā, ni'cārōacā wereya ũsārē”, nicārā niwā. ¹⁶ Na tojo nicā tu'ogũ, Pablo wā'cānũ'cā, narē omocā me'rā di'tamarīduticũ niwī. Weetoja, narē werecu niwī:

—Musā judío masā, āpērā na weronojō Ō'acūrē ějōpeorā yũ'u ucũsere tu'oya. ¹⁷ Ō'acũ, ũsā judío masā ějōpeogũ, ũsā ñecũsumuarē besecũúucũ niwī. Na āpērā ye di'ta Egiptopũ nicā, narē pājārā masāputinemocā weecu niwī. Be'ro na ti di'tapũ nirārē cũ tutuaro me'rā miiwijacũ niwī. ¹⁸ Cuarenta cū'marī yucũ marīrō, masā marīrōpũ nīrā ña'arō na cūrē yũ'rũnũ'cāmicā, na tojo weesere cũ nũ'cācũ niwī. ¹⁹ Be'ro na ya di'ta waro Canā di'tapũ ejacā, ti di'tacjārārē siete cururire cō'aō'ocũ niwī. Ti di'tare ũsā ñecũsumuarē o'ogutigũ, na macārī wa'awe'o'quere niato nīgũ tojo weecu niwī. ²⁰ Be'ro tja na Canā di'tapũ nicā, Ō'acũ narē sũ'ori nisetiajārē sōrōcũ niwī. Na cũ sōrō'cārā masārē beseri masā nicārā niwā. Cuatrocientos cincuenta cū'marī na masārē beseri masā dūticārā niwā. Samue Ō'acũ ye queti weremũ'tārī masũ cũ nise nũmũrīpũ dūtituocārā niwā. ²¹ Samuereta masā sērīcārā niwā: “Ūsā ni'cũ wiogũ waro uasa'a.” Na tojo nicā tu'o, Samue Ō'acūrē sērīcũ niwī. Ō'acũ tojo weegũ na wiogũ waro niacjũre Saúl wāmetigure sōrōcũ niwī. Saúl Cis macũ Benjamí ya curuacjũ cuarenta cū'marī wiogũ nicũ niwī. ²² Saúl wiogũ nisere Ō'acũ cūrē wīrōca be'ro apī Davi wāmetigure sōrōcũ niwī tja. Ō'acũ cūrē a'tiro nicũ niwī: “Davi Isái macũ nipe'tise yũ'u tu'sasere weemi. Tojo weegũ pūrō e'catī'i cũ me'rā”, nicũ niwī. ²³ Ō'acũ ũsā ñecũsumuarē “Ni'cũ Davi pārāmi nituriagupũ musā judío masārē yũ'rũogũ a'tigusami”, ni werecu niwī. Jesú wāmetigũ Ō'acũ tojo ní'cuta nimi. ²⁴ Ne waropũre Jesú cũ masārē bu'enũ'cāse dũporopũre Juā masārē bu'eyucũ niwī: “Musā ña'arō wee'quere bujawetiya. Musā nisetisere dũcayuya. Musā tojo dũcayucā, yũ'u musārē wāmeyegusa'a”, nicũ niwī. ²⁵ Juā cũ bu'edu'uati dũporo narē nicũ niwī: “Musā yũ'ure ‘Masārē yũ'rũoacjũ nimi’ ĵni wācūti? Yũ'u niwe'e. Yũ'u be'ro apī a'tigusami masārē yũ'rũoacjũ. Cũ añugũ waro nigũsami. Yũ'u pe'e mejō nigũ tu'oña'a. Cũ ye sapatũre tuweemasītigũ weronojō cūrē ne ni'cārōwijimasītisa'a”, nicũ niwī Juā.

²⁶ »Yũ'u acawererā Abrahā pārāmerā nituriarā, nipe'tirā Ō'acūrē ějōpeorārē wereguti. Ō'acũ todũporopũ “Masārē yũ'rũoguti”, nicũ niwī. Tojo nīgũ, marīrē a'te quetire o'ócũ niwī. ²⁷ Tojo weemicā, Jerusalēcjārā, na wiorā quē'rā “Jesú marīrē yũ'rũoacjũ nimi”, ni ī'amasītīcārā niwā. Na saurunũcũ Ō'acũ ye queti weremũ'tārī masā na oja'quere bu'emirā, ne tu'omasītīcārā niwā. Jesucristore wiorā wējēdūticā, dũporopũ Ō'acũ ye queti weremũ'tārī masā na oja'que queorota wa'acaro niwũ. ²⁸ Jerusalēcjārā Jesucristore bu'iri bocatimirā, Pilatore “Wējēdutiya”, nicārā niwā. ²⁹ Na Jesucristore wējērā, dũporopũ Ō'acũ ye queti weremũ'tārī masā na ojamũ'tā'quenũcūta weecārā niwā. Cũ

wéríca be'ro ãpêrã curusapu ní'cure miidijoo, ùtã tutipũ cûrê yaarã sîosôrôcûucãrã niwã.
³⁰ Õ'acû na wêjêmicã, cû macûrê wêrî'cûpũre masôcũ niwî. ³¹ Cû masáca be'ro todũporo Galilea, Jerusalêpu cû me'rã ba'paticusia'cãrãrê peje nũmũrî bajuacu niwî. Æ'rãta cû masãcã î'a'cãrã cû ye quetire masãrê wererã weesama.

³²⁻³³ »Yũ'u Bernabé me'rã mûsãrê añuse quetire weregu a'tiapũ. Dũporopũ Õ'acû ùsã ñecûsumuarê wereyugu, “Yũ'u macû wêrî'cûpũre masôgûsa'a”, nicũ niwî. Narê tojo nimigũ, na nícateropũre “Cû weeguti” ní'quere weeticũ niwî. Ùsã na pãrãmerã nituriarãpũre, ãpêrã a'tocateropũ nirãrê tere weel'ocũ niwî.

»Nimũ'tãrî pũrî be'ro cja Salmo Õ'acû cû macû wêrî'cûpũre masô'quere “Mũ'u yũ'u macû ni'i. Ni'cãcã me'rã yũ'u mũ'u pacũ nisere î'o'o”, nicaro niwũ. ³⁴ Ape pũrî Isaía cû ojãca pũrîpu quê'rãrê Õ'acû wereyucũ niwî cû macûrê wêrî'cûpũre masôatjere, cû upũ boadojatijatjere. “Nipe'tise yũ'u Davire dũporopũ 'O'oguti” ní'caronojôta mũ'urê o'ogusa'a”, nicũ niwî.

³⁵ »Apero Salmo Davi cû oja'caropũre tja a'tiro ojano'caro niwũ: “Mũ'u, mũ'u macûrê wêrîdojacã weesome”, nicaro niwũ.

³⁶⁻³⁷ »Davi Õ'acû dutiro wéégũ, cû nícateroçjãrãrê queoro dia'cũ weecũ niwî. Be'ro cû wêrîcã î'a, cûrê yaacãrã niwã ãpêrã cû ñecûsumua mejãrã yaa'caropũta. Cûrê yáaca be'ro cû ya upũ boa wa'apã. Õ'acû masô'cũ Jesú pũrîcãrê cû upũ boatipã. Tojo weerã marî masî'i. Jesú pe'ere cû ya upũ boadojatijatjere ojagu weepî Davi. ³⁸⁻³⁹ Yũ'u mûsãrê weresere wãcũña. Jesucristo me'rã mûsã acobojose bocarãsa'a. No'o nipe'tirã cûrê êjôpeorãrê ña'arõ na wee'quere acobojope'ocûsami. Moisé cû dutise me'rã pũrîcãrê marî acobojose ne bocamasîtisa'a.

⁴⁰⁻⁴¹ »Dũporoçjãrãpu Õ'acû ye queti weremũ'tãrî masã a'tiro ojacãrã niwã:

Mûsã Õ'acûrê bujicãrã, cûrê êjôpeotirã tu'oña'ña.

Mûsã catiri umũcore yũ'u Õ'acû añuse weegusa'a.

Mûsãrê ãpêrã añurõ weremicã, ne êjôpeosome.

Tojo weerã mûsã êjôpeoti'que wapa wêrîrãsa'a.

A'te na oja'quere añurõ tu'oña'ña, mûsãrê tojo wa'ari nîrã, ni werecu niwî Pablo Antioquíacjãrãrê.

⁴² Tere weretoja, na wijaari cura Pablo quê'rãrê to nerê'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Ûsãrê ape sauru nicã werenemoña tja te cjasere, nicãrã niwã. ⁴³ Ti wi'i ní'cãrã na wijaasteari cura pãjãrã judío masã, ãpêrã judío masã weronojô weesetirã na weresere tu'otu'sarã, Pablo, Bernabé me'rã ba'patiwã'cãcãrã niwã. Narê Pablo quê'rã a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acû cû añurõ weesere wãcũdu'uticã'ña. Cûrê êjôpeonu'cũcã'ña, ni werecãrã niwã.

⁴⁴ Ape nũmũ sauru nicã pãjãrã ti macã Antioquíacjãrã Õ'acû ye quetire tu'orãtirã nerêcãrã niwã tja. ⁴⁵ Na pãjãrã nerêcã î'arã, Pablo quê'rãrê ti macãcãrã judío masã upũtu doecãrã niwã. Tojo weerã Pablo cû weresere “Mejêcã weremi. Diacjũ niwe'e”, ni bujicã'cãrã niwã. ⁴⁶ Na tojo nicã tu'orã, Pablo quê'rã tutuaro me'rã narê nicãrã niwã:

—Mûsã judío masãrê Jesú ye quetire weremũ'tãrõña'a. Mûsãrê tere weremicã, ne êjôpeowe'e. Tojo weerã “Ûsã catise pe'titiserẽ uatisa'a”, nîrã wee'e. Ùsã ni'cãrõacãrê ãpêrã judío masã nitirãrê Jesú ye quetire werenu'cãrã wa'arãsa'a. ⁴⁷ A'tirotã duticũ niwî Õ'acû cû ye ojano'ca pũrîpũre. A'tiro nicũ niwî:

Yũ'u mûsãrê judío masã nitirãrê yé cjase quetire werecusiari masã cũugũti.

Mûsã me'rãta nipe'tiro a'ti turicjãrãpu na yũ'rũatjere masîrãsama.

A'te cû ní'quereta Pablo quê'rã “Õ'acû ùsãrê dutigu weemi”, nicãrã niwã.

⁴⁸ Na tojo nicã tu'orã, “Õ'acû ye queti añubutia'a” nîrã, ti wi'i nîrã judío masã nitirã upũtu e'caticãrã niwã. Topũ ní'cãrã Õ'acû “Yũ'ure a'ticũrã êjôpeorãsama”, nino'cãrãnucũta ticũrãta Jesure êjôpeocãrã niwã.

⁴⁹ Tojo wee nipe'tiro Pisidia di'tapũre Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwũ. ⁵⁰ Tojo weecã î'arã, judío masã Pablo quê'rãrê cõ'asî'ricãrã niwã. Tojo weerã ni'cãrẽrã niyeru

pajiro cʰorã numiarẽ, judío masã weesetisere añurõ weenu'cūrārẽ uarosājãcã weecārã niwã. ʘmua ti macã wiorã nirãnojo quẽ'rārẽ tojota weecārã niwã. Tojo weerã Pablo quẽ'rārẽ nurĩrã, pi'etise o'onu'cãcãrã niwã. Ti macãpu na nirãrẽ cõ'aõ'otojarãpu, ña'arõ weedu'ucārã niwã. ⁵¹ Pablo quẽ'rã Antioquíapure na cõ'awĩrõcã wiarã, ti macã cjase di'tare paastecõ'acãrã niwã. Tere tojo weerã musã Jesú ye quetire teerã, a'ti macãcjãrã bu'iri cʰo'o nisi'rĩrã, tojo weecārã niwã. Be'ro ape macã Iconio wãmetiri macãpu wa'a wa'acãrã niwã tja. ⁵² Na wa'áca be'ro nimicã, Jesure ãjõpeorã Antioquíacjãrã Espíritu Santure cʰoyu'rʉatjãrã, ʉputu e'catise me'rã tojacãrã niwã.

14

Pablo, Bernabé Iconio wãmetiri macãpu na weeseti'que ni'i

¹ Iconiopure ejarã, na Antioquíapure wee'caronojõta Pablo quẽ'rã judío masã nerẽrĩ wi'ipũ sãjãanujã, dujicãrã niwã. Topũ quẽ'rārẽ Jesú ye quetire werecãrã niwã. Na añurõ weretu'sayucã, pãjãrã judío masã, ãpẽrã judío masã nitirã Jesure ãjõpeocãrã niwã. ² Judío masã Jesure ãjõpeosĩ'rĩtirã judío masã nitirã pe'ere uarosājãcã weecãrã niwã. Tojo weerã na uarosājãcã wee'cãrã Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ wãcũcãrã niwã. ³ Tojo weecã ĩ'arã, Pablo quẽ'rã narẽ werenemorãtirã Iconiopure yoacã tojacãrã niwã. Na ti macãpu nĩrã, “Jesú nipe'tirã masãrẽ ma'ígũ añurõ weemi” nisere ʉputu wãcũtutuario me'rã werecãrã niwã. Na a'tere werecã ĩ'agũ, Õ'acũ diacjũta werema yé cjasere nígũ, cũ tutuario me'rã masãrẽ weel'ocã weecu niwĩ. ⁴ Na weel'omicã, ti macãcjãrã mejẽcãrĩ dia'cũ dũcawaticãrã niwã. ãpẽrã judío masã Jesure ãjõpeotirã me'rã niseticãrã niwã. ãpẽrã Pablo, Bernabé me'rã niseticãrã niwã. ⁵ Pablo, Bernabé ʉtirã, wiorã me'rã nerẽ ucũcãrã niwã. Na nerẽ, ni'cãrõnojo wãcũtojaca be'ro narẽ pi'etise o'o, ʉtãperi me'rã doquerãti nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁶⁻⁷ Pablo quẽ'rã na tojo weesĩ'rĩsere tʰorã, Licaonia wãmetiri di'tapũ du'tiwã'cã wa'acãrã niwã. Ti di'tapure Lистра, Derbe wãmetise macãrĩ nicaro niwũ. Tepũ nirãrẽ, te macãrĩ nirãrẽ Jesú ye quetire bu'ecusiacãrã niwã tja.

Pablo, Bernabé Lистра, Derbe macãrĩpu na bu'ecusia'que ni'i

⁸ Na Listrapũ nĩrã, ni'cũ masũ dojoriwi'i wĩ'magũpũta sijamasĩtigũ bajua'cure bocaejacãrã niwã. ⁹⁻¹⁰ Ti macãpure Pablo masãrẽ bu'ecu niwĩ. Cũ bu'esere dojoriwi'i quẽ'rã tʰ'ocũ niwĩ. Cũ, “Õ'acũ yu'ure añurõ yu'rũomasĩsami” ni wãcũsere Pablo tʰ'oña'gũ, tutuario me'rã cũrẽ ucũquejocũ niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicãta bu'pumajã, sijamasĩtimi'cũ sijanũ'cãcũ niwĩ.

¹¹ Pablo tojo weecã ĩ'arã, tocjãrã Licaonia ye me'rã ʉputu caricũcãrã niwã:

—Marĩ ãjõpeorã ʉmua weronojo bajurã dojotjãrã, marĩ tiropũ dijatama, nicãrã niwã.

¹² Bernabé Zeus pisucãrã niwã. Ti wãme na ãjõpeorãnojo wioogu wãme nicaro niwũ. Pablo pe'ere cũ ʉputu ucũgũ niyucã, Hermes pisucãrã niwã. Hermes na ãjõpeorãrẽ wereco'tegu nicũ niwĩ. ¹³ Ti macã sumutopũ Zeure ñubuepeori wi'i nicaro niwũ. Ti wi'icjũ pa'i Pablo quẽ'rãrẽ ãjõpeogu, wecua ʉmuarẽ o'ori me'rã ma'masu'a'cãrãrẽ ti macã ne sãjãrõpũ wejewã'cãcũ niwĩ. Pa'i, ãpẽrã tocjãrã Pablo quẽ'rãrẽ ãjõpeorã wecua rẽ wẽjẽ ñubuepeosĩ'rĩmicãrã niwã.

¹⁴ Na tojo weesĩ'ricã tʰorã, Pablo, Bernabé na basu na ye su'tire tũ'rẽstecãrã niwã. Musã tojo weesĩ'rise ña'a ni'i nĩrã, tojo weecãrã niwã. Be'ro caricũ, na pãjãrã decopu wa'acãrã niwã. Narẽ a'tiro nicãrã niwã:

¹⁵ —¿Musã ʉsãrẽ de'ro weerãtirã tojo weeti? ʘsã quẽ'rã musã weronojõta ʉmua ni'i. Õ'acũa mejẽta ni'i. Musãrẽ añuse quetire wererã a'tiapũ. Musã a'tiro weesetisere tocã'rõta weedu'uya. Musã ãjõpeose ne wapamarĩ'i. Õ'acũ catigu pe'ere ãjõpeoya. Cũ weecu niwĩ nipe'tise ʉ'muse, a'ti di'ta, maarĩ, nipe'tirã wa'icũrã, mirĩcũa, wa'i, tepũ nirãrẽ. ¹⁶ Õ'acũ todapropure judío masã nitirã na ãpẽrãnojo rẽ ãjõpeocã, tojo tʰ'oña'cã'cũ niwĩ. Ne cã'mota'aticũ niwĩ. ¹⁷ Na cũrẽ ãjõpeotimicã, cũ nisetisere nipe'tirã masãrẽ ĩ'ocũ niwĩ. Nipe'tirãrẽ añurõ wéégũ, acoro pejase, otese quẽ'rãrẽ dũcaticã weecu niwĩ. Ba'ase, tojo nicã e'catise o'ocũ niwĩ, ni werecãrã niwã. ¹⁸ Na weremicã, ʉputu

wecware wějě, Pablo quē'rārē ñubuepeosí'rímícārā niwā. Cā'rōacā waro du'sacaro niwā na wějě ñubuepeoatjo. Pablo quē'rā “Ūputu weeticā'ña” ni pūrīcā, weeticārā niwā.

¹⁹ Be'ro judío masā Antioquíacjārā, āpērā Iconiocjārā Listrapure etacārā niwā. Topu Pablo quē'rārē ña'arō weesí'rīrā sirutuejacārā niwā. Tocjārā masārē na weronjō wācūsetiro uacārā niwā. Na tojo weecā, tocjārā pe'e quē'rā uarosājā wa'acārā niwā. Tojo weerā Pablore ūtāperi me'rā doque, ti macā sumutopu cūrē cō'arā wa'arā wejewā'cācārā niwā. Cūrē “Wērīa wa'ami”, ni wācūcārā nimiwā. ²⁰ Pablore cō'a'caropu Jesure ējōpeorā cū cūnarō tiropu ī'aejanu'cācārā niwā. Cū na topu ejacāta, masā wa'acu niwī tja. Be'ro apaturi macāpu na me'rā pi'a wa'acu niwī. Ape numu Bernabé me'rā Derberpu wa'acārā niwā.

²¹ Na topu eta, Jesú ye quetire werēcārā niwā. Tere na werēcā, tocjārā masā pājārā Jesure ējōpeonemocārā niwā. Be'ro na majamitojaa wa'acārā niwā Lистра, Iconio, Antioquía toduporo na a'ti'que macārīputa tja. ²² Te macārīpure tocjārā Jesure ējōpeorārē wācūtutuase o'ocārā niwā. Tojo nicā “Jesure ne wācūdu'ticā'ña. Peje pi'etise wa'arosa'a Jesure ējōpeorārē marī u'musepu wa'ati duporo”, ni wereyu'rūwā'cā wa'acārā niwā. ²³ Jesure ējōpeorā na nerēse wi'serinucū ni'cārērā narē su'ori nisetiajārē beseburōcārā niwā. Na be'ti ñubueca be'ro “Marī ējōpeogu Jesú weetamuato musārē”, ni sērībosa, cūuwā'cācārā niwā.

Pablo quē'rā Antioquíapu na majāmitoaa'que ni'i

²⁴⁻²⁵ Be'ro Lистра, Iconio, Antioquía wāmetise macārīpu ní'cārā yu'rūwā'cācārā niwā Pisidia di'tare. To yu'rūaa, Panfilia di'ta Perge wāmetiri macāpu ejacārā niwā. Ti macāpure Jesú ye quetire werēcārā niwā. Be'ro Atalia wāmetiri macā petapu bu'ajacārā niwā tja. ²⁶ Topu na ne waro wijawā'cātica macā Antioquíapu dajarā, yucusu me'rā wijawā'cācārā niwā. Ti macāputa te macārīpu na wa'ase duporo Jesure ējōpeorā “Musārē Ō'acū añurō co'teato”, ni sērībosa, o'ócārā niwā. Espiritu Santu narē bu'eduti'caronjōta tere bu'epe'otojanu'cō, dajacārā niwā.

²⁷ Ti macāpu na dajarā, Jesure ējōpeorārē neocūu, narē werepe'ocā'cārā niwā Ō'acū na me'rā weetamusija'quere. Tojo nicā “Judío masā nitirā quē'rā Jesure ējōpeorā weeama a'tiro nicārē”, ni quetiwerēcārā niwā narē. ²⁸ Na yoacā Jesure ējōpeorā me'rā Antioquíapure tojacārā niwā.

15

Judea di'tacjārā Antioquíapu wa'a'que ni'i

¹ Pablo, Bernabé Antioquíapu nirī curare āpērā judío masā Judea di'tacjārā na tiropu wa'acārā niwā. Na ti macācjārā Jesure ējōpeorārē na judío masā weesetisere weeduticārā niwā.

—Musā Moisé duti'caro weeticā, musā ō'rēcju yapa caserore yejecō'aticā, Ō'acū musārē yu'rūosome, ni werēcārā niwā.

²⁻³ Na tojo nicā tu'orā, Pablo, Bernabé na me'rā uputu a'metu'ticārā niwā. Tojo weerā Antioquíacjārā Jerusalépu o'órātirā Pablo, Bernabére, āpērā tocjārārē neo, besecārā niwā. Narē a'tiro nío'ocārā niwā:

—Jerusalépu wa'aya. Jesú cū ne waro besecūú'cārā, tojo nicā Jesure ējōpeorārē su'ori nirā tiro sērītiña'rā wa'aya. ¿Diacjūta nimiapari to Judeacjārā marīrē were'que? nicārā niwā.

Topu wa'arā, Fenicia, Samaria wa'ase ma'arīpu yu'rūacārā niwā. To yu'rūarā, judío masā nitirā Jesure ējōpeosere wereyu'rūamujācārā niwā. Te quetire tu'orā, Jesure ējōpeorā pūrō e'caticārā niwā.

Pablo, Bernabé Antioquíapu ní'cārā Jerusalécjārārē na wererā wa'a'que ni'i

⁴ Pablo, Bernabé, āpērā Antioquíacjārā Jerusalépure etacārā niwā. Topure na etāca be'ro Jesú cū ne waro besecūú'cārā, Jesure ējōpeorārē su'ori nirā, nipe'tirā cūrē ējōpeorā narē pōtērī, añuduticārā niwā. Be'ro Pablo quē'rā werēcārā niwā nipe'tiro na

sija'caropu Õ'acũ narẽ weetamu'quere. ⁵ Na tojo nicã tu'orã, Jesure ãjõpeorã fariseo masã wã'cãnu'cã, ucũcãrã niwã:

—Marĩ judío masã weronojõta judío masã nitirã Jesure ãjõpeorã quẽ'rãrẽ weedutiroña'a. Na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutiroña'a. Nipe'tise Moisé cũ duti'quere weedutiroña'a, nicãrã niwã.

⁶ Tojo weerã Jesú cũ besecúú'cãrã, cãrẽ ãjõpeorãrẽ su'ori nirã nerẽ, ucũcãrã niwã fariseo masã narẽ tojo ní'quere. ⁷ Toputa na yoacã ucúca be'ro Pedro wã'cãnu'cã, narẽ nicu niwĩ:

—Acawererã, Õ'acũ sõ'onícateropu judío masã nitirã quẽ'rãrẽ cũ ye quetire were-dutigu yu'ure besewĩ. Na tere tu'o, cãrẽ ãjõpeoato ní'gũ besewĩ. Musã nipe'tirã añurõ masĩ'i a'tere. ⁸ Cũta nipe'tise masã wãcũsetisere ï'agũ marĩrẽ o'o'caronojõta na quẽ'rãrẽ Espiritu Santure o'ówĩ. Tojo weerã marĩ na yu'ruono'cãrãputa nima nisere masĩ'i. ⁹ Õ'acũ marĩrẽ ma'irõnojoõta na quẽ'rãrẽ ma'imi. Ne ducawaatisami. Na Jesure ãjõpeocã, na ña'arõ weeseti'quere acobojoçu niwĩ. ¹⁰ Tojo weerã marĩ judío masã nitirãrẽ “Moisé cũ duti'caro weeya”, niticã'rõña'a. Marĩ tere weeya nĩrã, “Õ'acũ narẽ yu'ruoticu niwĩ yujupu”, nĩrã weebosa'a. Marĩ, marĩ ñecũsumarũmarĩcã Moisé cũ duti'quere weepõ'teoticãrã niwã. Tjãsama napua. Tojo weerã narẽ tere weedutiticã'rõña'a. ¹¹ A'tiro pe'e ni'i. Marĩ wioçu Jesucristo ma'itjãgũ, marĩ wapayecã mejeta, marĩrẽ ña'arõ wee'quere acobojoçu niwĩ. Marĩrẽ yu'ruo'caronojõta Jesucristo na judío masã nitirã quẽ'rãrẽ yu'ruocu niwĩ, nicu niwĩ Pedro.

¹² Cũ tojo nicã tu'orã, nipe'tirã di'tamarĩpe'tia wa'acãrã niwã. Be'ro Pablo, Bernabé narẽ werecãrã niwã judío masã nitirã tiropu Õ'acũ tutuaro me'rã na wee'ocusia'quere. ¹³ Nipe'tise narẽ wérẽca be'ro Santiago ucũcu niwĩ:

—Acawererã, yu'u musãrẽ werecã tu'oya. ¹⁴ Ni'cãrõacã Simó Pedro wereami Õ'acũ judío masã nitirãrẽ ne waro añurõ weenu'cã'quere. Õ'acũ cũ yarã niato ní'gũ, na quẽ'rãrẽ besecu niwĩ. ¹⁵ Duporopu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã judío masã nitirã quẽ'rã Jesure ãjõpeoatjere queorota ojamu'tãcãrã niwã. A'tiro ojacãrã niwã:

¹⁶ “Davi cũ wioçu nise pe'tia wa'acaro niwã.

Be'ropu cãrẽ yu'u wioçu sõrõ'caronojõta cũ pãrãmi nituriagupure sõrõgũti.

¹⁷⁻¹⁸ Cãrẽ tojo sõrõca be'ro ãpẽrã judío masã nitirã quẽ'rã, yu'u bese'cãrã yu'ure ãjõpeorãsama.”

Duporopu marĩ wioçu Õ'acũ tojo ni wereyucu niwĩ.

A'tiro ni ojacãrã niwã Õ'acũ ye quetire weremu'tã'cãrã.

¹⁹ »Tojo weegu yu'u wãcũ'u. Judío masã nitirã Jesure ãjõpeorãrẽ peje dutise o'otica'rõña'a. ²⁰ Mejõ dia'cũ ni'cã pũrĩ “A'ticuse weeticã'ña”, ni ojarã narẽ. “Wa'icu di'i, ãpẽrãnojoõrẽ Õ'acũ mejẽtare ãjõpeorã na wẽjẽ ãjũamorõ ñubuepeo'quere ba'aticã'ña”, nĩrã. “Musã ñamosãnumia nitirãrẽ, musã marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña”, nĩrã. “Nipe'tirã wa'icũrã wãmũta ãrũasure'cãrãrẽ ba'aticã'ña. Nipe'tirã dí miĩña marĩrãrẽ ba'aticã'ña. Wa'icũrã ye díre ba'aticã'ña.” Ticũseta dutirã narẽ. ²¹ Duporopu saurunucũ judío masã na nerẽse wi'seripu Moisé cũ duti'quere bu'enu'cũcã'ma. A'tere nipe'tise macãrĩpu bu'erã weema. Tojo weerã judío masã nitirã quẽ'rã masĩsama Moisé cũ duti'quere, nicu niwĩ Santiago.

²² Be'ro Jesú cũ besecúú'cãrã, Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirã, nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorã pũarãrẽ besecãrã niwã. Ni'cũ Juda wãmeticu niwĩ. Cãrẽta tja Barsabá pisucãrã niwã. Apĩ pe'e Sila wãmeticu niwĩ. Ticũrãrẽ besecãrã niwã Pablo quẽ'rã me'rã Antioquíapu ti pũrĩrẽ miajãrẽ. Na pũarã Jesure ãjõpeorã wa'teropure wiorãbocure nicãrã niwã.

Antioquíacjãrã na su'ricũña'quere diacjũ'que ni'i

²³ Jesú besecúú'cãrã dutise ojãca pũrĩrẽ Pablo quẽ'rã me'rã o'ócãrã niwã. A'tiro ojano'caro niwũ ti pũrĩpũre:

“Ûsã Jesú besecúú'cãrã, cãrẽ ãjõpeorãrẽ su'ori nirã musãrẽ añuduti'i. A'ti pũrĩrẽ musãrẽ ojao'o nipe'tirã Antioquíacjãrãrẽ, judío masã nitirã Jesure ãjõpeorãrẽ. Tojo nicã

Siria, Cilicia di'tapɯ nirārē oja'o. ²⁴ Āpērā ūsā me'rācjārā a'tocjārā, mūsā tiropɯ wa'a, na wācūrō me'rā mūsārē caribosijapārā. 'Mūsā ō'rēcɯ yapa caserore yejecō'aña, Moisé cū dutisere weeya' ni, mūsārē weresur'iacūpārā. Ūsā dutiro marīrō tojo weepārā mūsārē. ²⁵ Tojo weerā ūsā ni'cārōnojō wācūse me'rā puarā umuarē mūsā tiropɯ bese o'órā wee'e. Na ūsā mairā Bernabé, Pablo me'rā wa'arāsama. ²⁶ Bernabé, Pablora Jesucristo marī wioɯ yere na bu'ecusiācā, wējēcārā nimiwā. ²⁷ Ūsā bese'cārā Juda, Sila a'ti pūrīpɯ nise nipe'tisere na basu mūsārē bu'e, wererāsama. ²⁸ Ūsārē Espiritu Santu wācūse o'oyucā, peje mūsārē dutisī'rītisa'a. A'ticūseta mūsārē dutirāti. ²⁹ Wa'icū di'i, āpērānojōrē Ō'acū mejētare ējōpeorā na wējē ūjūamorō űubuepeo'quere ba'aticā'ña. Nipe'tirā wa'icūrā ye díre ba'aticā'ña. Wa'icūrā wāmūta ārūasure'cārārē ba'aticā'ña. Wa'icūrā dí miiña marīrārē ba'aticā'ña. Mūsā nūmosānumia nitirārē, mūsā marāpūsumūa nitirārē a'metārāticā'ña. Mūsā ūsā dutisere wéerā, añurō weerāsa'a. Tocārōta mūsārē oja'a", ni ojacārā niwā.

³⁰ Be'ro na o'óno'cārā we'eriti, Antioquíapɯ wa'a wa'acārā niwā. Topɯ ejarā, na dutise ojāca pūrīrē tocjārā Jesure ējōpeorārē nerēduti, wiacārā niwā. ³¹ Tojo weecā, ti pūrīrē bu'érā, wācūque'timi'cārā na diacjūnū'cōcā, ti macācjārā pūrō e'caticārā niwā. ³² Juda, Sila Ō'acū wereduti'quere wereturiari masā nitjārā, Antioquíacjārārē añurō werēcārā niwā. Tojo weerā narē nemorō wācūtutuase me'rā tojacā weecārā niwā. ³³ Na me'rā topure cārō tojánicārā niwā yujupɯ. Be'ro tocjārārē we'eriticā, tocjārā pe'e "Ō'acū me'rā wa'aya mūsārē o'ó'cārā tiropɯ", nío'ocārā niwā. ³⁴ Sila pe'e "Yū'ū pūrīcā a'topɯ tojaguti", nicū niwī. Tojo weegɯ topɯ tojacā'cū niwī.

³⁵ Pablo, Bernabé yoacā Antioquíapure Jesure ējōpeorā me'rā tojacārā niwā. Tocjārārē pājārā āpērā me'rā Jesú ye quetire werēcārā niwā.

Pablo, Bernabé na a'merī ducawati'que ni'i

³⁶ Be'ro Pablo Bernabére nicū niwī:

—Te'a apaturi tja toduporopɯ marī Jesú ye quetire bu'ecusia'que macārīpɯ. Tocjārārē ī'arā wa'arā ¿de'ro nisetimiti na? nicū niwī.

Bernabé "Jaū", nicū niwī. ³⁷ Juā Marco wāmetigure uputɯ miasī'rīmīcū niwī. ³⁸ Juā Marco toduporopɯ na me'rā añurō bu'eyapada'reoticū niwī. Jerusalépu wa'agɯ, Panfilia di'tapɯ narē cō'atojaa wa'acū niwī. Tojo weegɯ Pablo cūrē ne miasī'rītīcū niwī. ³⁹ Be'ro na basu uputɯ a'metu'ti, a'merī ducawatia wa'acārā niwā. Bernabé pe'e yucūm me'rā Chipre nūcārōpɯ Marcure miacū niwī. ⁴⁰ Pablo pe'e cū me'rā wa'acjūre Silare besecū niwī. Tocjārā Jesure ējōpeorā "Ō'acū mūsārē co'teato", ni sērībosacārā niwā. Be'ro Pablo quē'rā narē we'eriti, wa'a wa'acārā niwā. ⁴¹ To wa'arā, Siria, Cilicia wāmetise di'tapure yū'ruacārā niwā. Tepɯ Jesú ye quetire wererā, tocjārā Jesure ējōpeorārē wācūtutuase o'onemowā'cācārā niwā.

16

Timoteore Pablo, Sila na mia'que ni'i

¹ Pablo, Sila Derbe, Litra wāmetise macārīpūre etacārā niwā. Listrapɯ ni'cū Jesure ējōpeogɯ Timoteo wāmetigure bocaecjārā niwā. Cū paco judío masō Jesure ējōpeogo nico niwō. Pacū pe'ea griego masū nicū niwī. ² Jesure ējōpeorā Litra, Iconiocjārā Timoteore añurō wācūcārā niwā. "Añugū nīmī", ni ī'acārā niwā. ³ Tojo weegɯ Pablo narē ba'patiato nīgū, cūrē miasī'rīcū niwī. Cūrē miasī'rīgū, cū ō'rēcɯ yapa caserore yejecō'aduticū niwī. Cū tojo weeno'tigɯ judío masā cū bu'esere ējōpeotibosama nīgū, tojo weecū niwī. To nirā nipe'tirā judío masā Timoteo pacū griego masū nisere masīcārā niwā. Judío masā nitirā na pō'rārē ō'rēcɯ yapa caserore yejecō'aticārā niwā. ⁴ Be'ro Timoteo Pablo quē'rā me'rā wa'acū niwī. Nipe'tise na yū'ruase macārīpūre Jesure ējōpeorārē wereyū'ruamujācārā niwā. Jerusalépu nirā Jesú cū besecū'cārā, cūrē ējōpeorārē sū'ori nirā dutio'o'quere werēcārā niwā. Nipe'tirārē "Na duti'quere weeya", niburocārā niwā. ⁵ Na tojo werēcā tū'orā, Jesure ējōpeorā siape me'rā wācūtutuanemocārā niwā. Ne Jesure

ējōpeodu'uticārā niwā. Āpērā quē'rā Jesure ējōpeotimi'cārā ɯmɯcorinɯcū pājārā cūrē ējōpeonemocārā niwā.

Pablōre Macedoniācjū weetamuse sērī'que ni'i

⁶ Pablo quē'rārē na Asiapɯ Jesú ye quetire bu'erā wa'abo'cārārē Espiritu Santu cā'mota'acu niwī. Tojo weerā na apero Frigia, Galacia tiro pe'e ɯ'rɯacārā niwā. ⁷ Topɯ ɯ'rɯaa, Misia na di'ta ta'a'caro sumutopɯ ejacārā niwā. Topɯ eja, na Bitinia wāmetiri di'tapɯ wa'asī'rīmicārā niwā tja. Topɯ wa'asī'rīrārē apaturi Espiritu Santu narē cā'mota'acu niwī. ⁸ Na to Misia ɯ'rɯaa, wa'a, bu'acārā niwā Troa wāmetiri macāpɯ. ⁹ Topɯ na etáca ñami Pablo quē'ese weronojō ni'cū Macedoniācjū cū tiro sērīnu'cūcā ī'acu niwī. A'tiro nicɯ niwī:

—A'tia a'to Macedoniapɯ. Ūsārē weetamugū a'tia, nicɯ niwī. ¹⁰ Be'ro cū quē'ese weronojō ī'a'quere werēcā, maata ūsā ye dure wa'a wa'awɯ. ɸɯɯ Luca a'ti pūrīrē oja'cɯ quē'rā na me'rā wa'awɯ. Ūsā cū quē'ese weronojō ī'a'quere a'tiro wācūwū: “Ō'acū marīrē Macedoniācjārārē cū ye quetire weredutigɯ weepī”, ni wācūwū.

Pablo, Sila Filipopɯ Lidia wāmetigore na bocaēja'que ni'i

¹¹ Ūsā Troapɯ ni'cārā yucɯɯ me'rā pē'awū Samotracia wāmetiri nɯcūrōpɯre. Tocjārāta ape nɯmɯ wa'anemowū ape macā Neápoli wāmetiri macāpɯ. ¹² Tóma majā ma'apɯ majāa, romano masā na wéeca macā Filipopɯre etawɯ. Ti macāta ti di'ta Macedonia wa'teropɯre dutiri macā niwū. Topɯre ūsā pejeti nɯmūrī tojáníwū. ¹³ Sauru nicā Ō'acūrē ñubuepeorārē a'marā wa'awɯ. Tojo weerā macāpɯ ni'cārā dia sumuto na ñubuewɯaropɯ wa'awɯ. Narē bocaēja, na tiro ejanujā, to numia nerē'cārārē Jesú ye quetire werewɯ. ¹⁴ Ni'cō topɯ ūsā weresere tɯ'o'co Lidia wāmetigo niwō. Co Tiatira wāmetiri macācjō, su'ti wapabɯjɯse sō'a ñibocuresere duago niwō. Judío masō nitimigō, Ō'acūrē ējōpeogo niwō. Pablo cū weresere ējōpeoato nígū Ō'acū core tɯ'omasise o'ocɯ niwī. ¹⁵ Be'ro core, co ya wi'icjārā nipe'tirārē wāmeyewɯ. Co ūsārē niwō:

—ɸɯɯre diacjūta Jesure ējōpeogo nimo nírā, ya wi'ipɯ cārīrā wa'aya, niwō. Co ɯpɯtu tojaduticā tɯ'orā, co ya wi'ipɯ tojawɯ.

Pablōre, Silare bu'iri da'leri wi'ipɯ sōrō'que ni'i

¹⁶ Ni'cā nɯmɯ ūsā Ō'acūrē ñubuepeowɯaropɯ wa'arā, ejapejacāti ni'cō numio wātī sājāno'core. Co āpērārē da'raco'tego niwō. Wātī weetamuno'gō “Be'ro tojo wa'arosa'a”, ni masīsere cɯowō. Co masīsere āpērārē werese me'rā core cɯorā pajiro niyeru wapata'awā. ¹⁷ Ūsārē ī'asirutu, caricūwō:

—Ā'rā Ō'acū ɯ'mɯsepɯ nígū dutisere weerá nima. Mɯsārē wererā weema Jesure ējōpeorā ɯ'rɯrāsama nise quetire, ni caricūwō. ¹⁸ Co peje nɯmūrī tojo nicusiawō. Be'ro Pablo caributi, majāmiī'a, wātī copɯre nígūrē niwī:

—Jesucristo tutuaro me'rā mɯ'urē copɯre nígūrē wijaaduti'i. Cū tojo nicāta, maata wijaa wa'acu niwī.

¹⁹⁻²⁰ Cū wijáaca be'ro co masīmi'que pe'tia wa'awɯ. Tojo weerā core cɯo'cārā marī niyeru wapata'asome nírā, ua wa'awā Pablo, Sila me'rā. Tojo weerā macā deco wiorā tiropɯre narē ñe'e miawā.

Be'ro wiorāpɯre co wiorā nimi'cārā weresāwā. A'tiro niwā:

—Ā'rā judío masā nima. A'ti macācjārārē caribosijarā weema. ²¹ Na bu'ese marī romano masārē dutise mejēta ni'i. Tojo weerā marī na weedutisere weeticā'rōɯa'a, niwā wiorāpɯre.

²² Na topɯ nerē'cārā tojo nicā tɯ'orā, Pablo quē'rā me'rā ua wa'awā. Tojo weerā wiorā Pablo, Silare na ye su'tire tuweeduti, na yarā surarare tārādutiwā. ²³ Narē ɯpɯtu tārātoja, bu'iri da'leri wi'ipɯ sōrōwā. Be'ro ti wi'i co'tegɯre du'tiwijari nírā, añurō bi'acā'dutiwā.

²⁴ Na tojo nicā tɯ'ogɯ, bu'iri da'leri wi'i co'tegɯ nitɯoroca tucūpɯ sōrōcɯ niwī narē. Pɯa yucɯ tīa wa'teropɯ na dɯ'pocārīrē sīosōrōcūuoduti, narē dɯ'tecūuocɯ niwī.

Ō'acū di'ta narāsācā wee'que ni'i

²⁵ Be'ro ñami deco Pablo, Sila Õ'acūrē ñubue, basapeocārā niwā. Na tojo weecā, ti wi'ip̄u nirá bu'iri da'reno'cārā narē tu'ocārā niwā. ²⁶ Wācūña marīrō di'ta up̄utu narāsācaro niwū. Na nirī wi'i quē'rā a'meña'caro niwū. Tojo weero maata ti wi'i bi'ami'que soperi, nipe'tirā bu'iri da'reri wi'ip̄u nirārē du'tecūumi'que cōme dari pāristea wa'acaro niwū. ²⁷ Tojo wa'áca be'ro ti wi'i co'teḡu wālcācu niwī. Wālcā, te soperi susupe'ticā í'ac̄u niwī. “Nipe'tirā du'tiwijaape'tia wa'apā”, ni wācūcu nimiwī. Tojo weeḡu uiḡu, cū basu di'pjī mii wējēcā'cu nimiwī. ²⁸ Tojo weesī'ricā, Pablo cūrē up̄utu caricūquejoc̄u niwī:

—M̄u' basu wējētīcā'ña. Ūsā nipe'tirā a'top̄u nipe'ticā'a, nic̄u niwī.

²⁹ Pablo tojo nicā tu'oḡu, āpērā surarare “Sī'ase miitia”, nic̄u niwī. Na o'óca be'ro sī'oo, omasājāac̄u niwī Pablo, Sila na nirī tucūp̄u. Uiḡu, up̄utu narāsāgūta, na pu'to ejaque'ac̄u niwī. ³⁰ Be'ro wā'cānu'cā, narē pijiwīrō, sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weeḡusari yu'u Õ'acū yu'ure yu'r̄uoato nígū?

³¹ Na pe'e a'tiro yu'ticārā niwā:

—M̄u' marī wioḡu Jesure ējōpeoḡu, yu'r̄uḡusa'a. M̄u' ya wi'icjārā quē'rā m̄u' weronojō ējōpeorāta, yu'r̄urāsama, nicārā niwā.

³² To be'ro cūrē, cū ya wi'icjārārē Jesú ye quetire bu'ecārā niwā. ³³ Surara bu'iri da'reri wi'i co'teḡu Pablo quē'rārē ñami decota na tārā'que cāmirē coec̄u niwī. Cū coéca be'ro Pablo quē'rā cūrē, cū ya wi'icjārārē wāmeyecārā niwā. ³⁴ Be'ro ti wi'i co'teḡu cū ya wi'ip̄u pijiwā'cā, narē s̄u'ori ba'ac̄u niwī. Na Õ'acūrē ējōpeoca be'ro cū, cū acawererā up̄utu e'caticārā niwā.

³⁵ Ape n̄m̄u bo'reacā ti macācjārā romano masā wiorā surarare ti wi'i co'teḡup̄ure wereduticārā niwā. A'tiro nío'ocārā niwā:

—“Na to p̄arā um̄a nirārē du'uwīrōdutiama”, ni wererā wa'aya, nicārā niwā.

³⁶ Surara top̄u eja, wiorā na wereduti'quere ti wi'i co'teḡup̄ure werēcārā niwā. Tere tu'otoja, cū pe'e quē'rā wereturiac̄u niwī Pablo, Silare tja.

—M̄sārē a'ti macācjārā wiorā “Du'uwīrōato”, nicārā niama. Tojo weerā m̄sā wijaaya. Añurō e'catise me'rā wa'aya, nic̄u nimiwī ti wi'i co'teḡu pe'e.

³⁷ Cū te quetire werēcā tu'oḡu, Pablo surarare nic̄u niwī:

—A'ti macācjārā wiorā ūsārē bu'iri bocatiama. Bocatimirā, masā tirop̄u miaa, tārā, a'ti wi'i bu'iri da'reri wi'ip̄u ūsārē sōrōama. Ūsā romano masā nimicā, tojo weeama. Ní'cārōacārē ūsārē masā í'atirōp̄u n̄uowīrōsī'r̄isama. Basiowe'e. Na basuta a'titjārā, ūsārē wīrōrā a'tiato, nic̄u niwī surarare.

³⁸ Surara cū tojo ní'quere tu'orā, wiorāp̄ure wererā wa'acārā niwā. Pablo quē'rā “Romano masā ní'i” niama nise quetire werēcā tu'orā, wiorā uc̄ua wa'acārā niwā. ³⁹ Na ti wi'ip̄u wa'a, Pablo quē'rārē acobojose sērīcārā niwā. Sērītoja, narē bu'iri da'reri wi'ip̄u ní'cārārē miiwijaa, “Ne a'ti macārē niticā'ña, wijayá”, nicārā niwā. ⁴⁰ Na tojo nicā tu'orā, Pablo, Sila bu'iri da'reri wi'ip̄u ní'cārā wijaawā'cā, Lidia ya wi'ip̄u wa'acārā niwā tja. Top̄u Jesure ējōpeorārē wācūtutuanemocā weecārā niwā. Be'ro ti macāp̄u ní'cārā wa'a wa'acārā niwā.

17

Tesalónicap̄u Pablo quē'rārē wa'a'que ni'i

¹ Pablo, Sila Filipop̄u ní'cārā yu'r̄uacārā niwā Anfípoli, Apolonia wāmetise macārīrē. To yu'r̄uaa, etacārā niwā Tesalónica wāmetiri macāp̄u. Ti macāp̄ure judío masā nerērī wi'i nicaro niwū. ²⁻³ Pablo cū weesetironojōp̄uma ti wi'ip̄u sājāac̄u niwī. I'tia semana saurun̄cū Jesú ye quetire bu'ec̄u niwī. D̄porocjārāp̄u Õ'acū ye queti werem̄'tārī masā na oja'quere bu'ec̄u niwī:

—“Õ'acū bese'cu pi'eti, wērīḡūsami. Wērī'c̄up̄u nimigū, masāḡūsami”, ni ojacārā niwā. Na tojo ni ojano'c̄ureta m̄sārē ní'cārōacārē were'e. Jesúta nimi na tojo ní'cu Õ'acū cū bese'cu, ni werēc̄u niwī Pablo.

⁴ Tojo ni werecã tu'orã, ni'cãrãrã judío masã ãjõpeocãrã niwã. Judío masã weronjõ ãjõpeosetirã quẽ'rã griego masã pãjãrã ãjõpeocãrã niwã. Wiorã weronjõ nirã numia pãjãrã ãjõpeocãrã niwã.

⁵ Æpẽrã judío masã Pablo cũ weresere ãjõpeotirãnojõ ɸɸtu ɸocãrã niwã Pablore. Tojo weerã ɸɸɸa nijĩsijarãrẽ, ña'arã nibajaque'atirãrẽ macã decopɸ neo, o'ócãrã niwã:

—Nipe'tiropɸ caricũste sijaya, nicãrã niwã. Na tojo weecã, ti macãcjãrã nipe'tirã uarosãjãcãrã niwã. Be'ro Pablo quẽ'rãrẽ masã decopɸ miarãtirã a'marã wa'acãrã niwã. Na cãjĩca wi'i Jasó wãmetigɸ ya wi'ipɸ wa'acãrã niwã. Topɸ eja, narẽ a'marã, ti wi'i sopere weje pã'rẽcã'cãrã niwã. ⁶ Ne bocaticãrã niwã. Bocati, ti wi'i nigã Jasóré, ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ ñe'e miacãrã niwã wiorã tiropɸ. Topɸ ejarã, a'tiro caricũcãrã niwã:

—Aperocjãrã ɸɸɸa marĩ ya macãpɸ a'ticãrã niama. Nipe'tiro na sijaropɸre dojorẽ sijarã weema. ⁷ Jasó narẽ cũ ya wi'ipɸ cãjĩo'ocɸ niami. Na nipe'tise marĩ wiogɸ Romacjũ cũ dutisere yu'rɸnɸ'cãrã weeama. Apĩ pe'ere “Wiogɸ waro nimi Jesú wãmetigɸ” nirã weeama, ni caricũcãrã niwã.

⁸ Na tojo nicã tu'orã, ti macãcjãrã, ti macã wiorã nipe'tirã caricũstea wa'acãrã niwã.

⁹ Be'ro wiorã Jasóré, cũ me'rãcjãrãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Mũsã ãsãrẽ niyeru wapayecã, mũsãrẽ du'uwiãrãti. Pablo, Sila na a'ti macãpɸre wijãca be'ro mũsã ye niyerure wiarãti tja, nicãrã niwã. Tojo nicã tu'orã, na wapayecãrã niwã. Na tojo wéeca be'ro narẽ du'ucã'cãrã niwã.

Pablo, Sila Bereapɸ na bu'e'que ni'i

¹⁰ Ñamica'a, na'ique'ari curapɸ ãpẽrã Jesure ãjõpeorã Tesalónicãcjãrã Pablo, Silare Berea wãmetiri macãpɸ wijaduticãrã niwã. Be'ro ti macãpɸ eja, judío masã na nerẽrĩ wi'ipɸ wa'acãrã niwã tja. ¹¹ Bereacjãrã pe'e Tesalónicãcjãrã nemorõ Pablo weresere tu'otɸ'sacãrã niwã. ¿Pablo marĩrẽ diacjũta bu'egɸ weemiti? nirã, ɸɸɸcorinɸcũ Õ'acũ ye queti ojarã na oja'quere bu'enu'cũcã'cãrã niwã. ¹² Cũ diacjũta werecã ñ'arã, judío masã pãjãrã ãjõpeocãrã niwã. Æpẽrã pãjãrã griego masã ɸɸɸa ãjõpeocãrã niwã. Numia quẽ'rã griego numiata pajiro niyeru cɸorã numia ãjõpeocãrã niwã. ¹³ Judío masã Tesalónicãcjãrã Pablo Bereapɸ Õ'acũ ye quetire bu'ecã tu'ocãrã niwã. Tere tu'orã, na Bereapɸ wa'acãrã niwã masãrẽ uarosãjãcã weerã wa'arã tja. ¹⁴ Na uarosãjãcã ñ'arã, maata Jesure ãjõpeorã Pablore ãpẽrã me'rã dia pajiri maapɸ o'ócã'cãrã niwã. Cũ me'rãcjãrã pe'e Sila, Timoteo ti macãpɸta tojacã'cãrã niwã. ¹⁵ Pablo cũrẽ ba'patiãwã'cã'cãrã me'rã bɸɸɸaa, Atena wãmetiri macãpɸ ejacãrã niwã. Topɸ cũrẽ soocã, majãmitojati a'titicãrã niwã na ya macã Bereapɸ tja. Na me'rãta Pablo queti o'ocɸ niwĩ:

—Quero Sila, Timoteo a'tiãto a'topɸ, nicɸ niwĩ.

Pablo Atenapɸ Jesú ye quetire were'que ni'i

¹⁶ Sila, Timoteore yucuegɸnojõ Pablo Atenapɸ nígũ, ti macãpɸ ñ'acusiãcɸ niwĩ. Topɸ peje na ãjõpeose queose yee'quere ñ'acɸ niwĩ. Tere ñ'agũ, pũrõ bujaweticɸ niwĩ. ¹⁷ Tojo weegɸ Jesú ye quetire judío masã na nerẽrĩ wi'ipɸ werecɸ niwĩ. Judío masãrẽ, ãpẽrã na weronjõ ãjõpeosetirãrẽ werecɸ niwĩ. Tojo nicã ɸɸɸcorinɸcũ macã decopɸ wa'amũjãcɸ niwĩ. Topɸ cũ bocaearãrẽ Jesú ye quetire weremũjãcɸ niwĩ. ¹⁸ Ni'cãrãrã epicũreo, estoico wãmetise cururicjãrãrẽ bu'erã Pablo me'rã ucũcãrã niwã. Cũ Jesú ye quetire, apeye quẽ'rãrẽ wẽrĩ'cãrãpɸ masãsere werecɸ niwĩ narẽ. Tojo weerã ni'cãrãrã na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro ni weresĩ'rĩgũ weeti tocã'rõ ucũsepĩjagɸ? Æpẽrã pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Ape di'tacjãrã na ãjõpeorãnojõrẽ ucũgũ weesami, nicãrã niwã.

¹⁹ Be'ro cũrẽ pijiwã'cãcãrã niwã wiorã na ucũwãaro Areópago wãmetiropɸ. Topɸ cũrẽ nicãrã niwã:

—Ûsã ma'ma cjase mɸ'u bu'esere tu'osĩ'rĩsa'a. ²⁰ Ûsãrẽ mejãcã warota nicã'sa'a. Tere ne tu'otirã nicãti. ¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti te mɸ'u bu'ese? Wereya, nicãrã niwã.

²¹ Ti macã Atenacjãrã, ãpẽrã topɸ macãrĩ wa'a'cãrã na weesetise a'tiro nicãrã niwũ. Ma'ma queti dia'cũrẽ tu'o, ucũnu'cũcã'sĩ'ricãrã niwã.

²² Na wereduticā tu'ogũ, Pablo Areópagorũ wā'cānũ'cā werecu niwī Atenacjārārē:

—Yu'ũ ĩ'acā, musā ějōpeorānojōrē añurō ějōpeoseti'i. ²³ Yu'ũ a'ti macāpũ sijagũ, musā ějōpeosere ĩ'apũ. Topũ ni'cārō musā ějōpeorānojōrē wa'icũrā wějē ũjũamorōpeoropũ a'tiro ojaō'ono'carore bocaejapejasũ. “Ō'acũ masino'ña marīgũrē ějōpeoro ni'i”, niapũ. Musā masĩtimirā ějōpeo'cure musārē ni'cārōacā weregũti.

²⁴ »Ō'acũ a'ti turi nipe'tisere wee'cũ ũ'muse, a'ti di'ta wiogũ nimi. Tojo wiogũ nitjĩagũ, ũmũa na wee'que wi'seripũ dia'cũ nĩmasĩtisami. ²⁵ Ne apeyenojō dũ'satisa'a Ō'acũrē. Nipe'tirārē catise, ejerimise, nipe'tisere o'osami. Ne marĩ da'rase me'rā cũrē weetamuta basiotisa'a. ²⁶ Ō'acũ ne waropũta ni'cũ masũ weecu niwĩ. Cũ me'rāta nipe'tise cururicjārārē weecu niwĩ. Narē nipe'tiro a'ti turipũre nibũroato nĩgũ dũcawaacu niwĩ. Ō'acũ cũ dutiro me'rā marĩ pōtēorō catiatjore, marĩ niatjore cũucũ niwĩ. ²⁷ Cũ wee'quere ĩ'arā, yũ'ũre masĩsĩ'rĩrā a'mato nĩgũ tere weecu niwĩ Ō'acũ. Cũrē a'mato nimigũ, yoaropũ nitisami. Marĩ tiroacā nisami.

²⁸ »Ō'acũ weetamurō me'rāta marĩ cati'i, da'ra'a. Ni'cārērā musā ya curuacjārā papera ojari masā a'tiro ni ojacārā niwā: “Marĩ quē'rā Ō'acũ wee'cārā cũ pō'rā ni'i.”

²⁹ »Marĩ Ō'acũ pō'rā ni'i nĩrā, cũrē “Uru, plata wāmetise me'rā yee'cũ nimi”, ni wācũticā'rōũa'a. Tojo nicā “Ūtāgā me'rā queose wee'cũ nimi”, niticā'rōũa'a. “Masā na wācũrō me'rā yeeme'rĩ'cũ nimi Ō'acũ”, niticā'rōũa'a. ³⁰ Dũporocjārāpũre na masĩtirā yee ějōpeo'quere Ō'acũ tojo ĩ'acā'cũ niwĩ. A'tocaterore marĩ nipe'tirocjārārē a'tiro ũasami. Marĩ ña'arō weesetisere bujaweti, du'udutisami. ³¹ Ō'acũ a'ti turi nipe'tirocjārārē beseatji nũmũrē ĩ'acasanũ'cōcũ niwĩ. Ti nũmũ nicā, queoro nise me'rā besegũsami. Cũ bese'cũ Jesú me'rā tojo weegũsami. Ō'acũ cũrē ā'rĩta musārē beseacjũ nimi nĩgũ, wē'rĩ'cũpũre masōcũ niwĩ, nicũ niwĩ Pablo.

³² Pablo “Ni'cũ masũ wē'rĩ'cũpũ masācũ niwĩ” nicā tu'orā, āpērā ni'cārērā mejō bujicā'cārā niwā. Āpērā pe'le “Mũ'ũ apetero tere ucũcā, tu'onemosĩ'rĩsa'a tja”, nicārā niwā.

³³ Be'ro Pablo na nerērōpũ ni'cũ wijaa wa'acu niwĩ. ³⁴ Ni'cārērā cũrē sirutuwijaa, cũ weresere tu'orā, Jesure ějōpeocārā niwā. Ni'cũ Dionisio wāmetigũ Areópagorũ āpērā wiorā me'rā nerēwũagũ nicũ niwĩ. Apego Dámari wāmetigo, tojo nicā āpērā Jesure ějōpeocārā niwā.

18

Pablo Corintopũ weeseti'que ni'i

¹ Pablo Atenapũ wérēca be'ro Corinto wāmetiri macāpũ wa'acu niwĩ. ² Topũ etagũ, ni'cũ judío masũ Aquila wāmetigure, cũ nũmo Priscilare bocaejacu niwĩ. Ne waropũre Ponto wāmetiri di'tacjũpũ nicũ nimiwĩ. Be'ro Italia di'tapũ macārĩ wa'acu niwĩ. Cũ topũ níca be'ro tocjũ romano masā wiogũ Claudio nipe'tirā judío masārē ti di'tapũ nirārē wijaduticũ niwĩ. Cũ tojo nicā tu'ogũ, cũ nũmo me'rā Corintopũ wa'acu niwĩ. Pablo cũ Corintopũ etase dũporoacā na quē'rā ne etarāta nicārā niwā. Pablo topũre etāca be'ro ni'cā nũmũ na tiropũ sijagũ wa'acu niwĩ. ³ Na quē'rā cũ weronojōta da'rasetirā nicārā niwā. Ūsebũtise su'ti caseri paca me'rā āpērā sjarā wa'arā na miase wi'serire da'rerā nicārā niwā. Te na da'raseticā ĩ'agũ, na tiro na me'rā da'ragũ tojacā'cũ niwĩ.

⁴ Saurunũcũ judío masā na nerērĩ wi'ipũ judío masārē, judío masā nitirārē Jesú ye cjasere cũrē ějōpeoato nĩgũ weregũ wa'amũjācũ niwĩ.

⁵ Be'ro Sila, Timoteo Macedonia di'tapũ ni'cārā Pablo cũ ũono'cārā Corintopũre etacārā niwā. Topũ na etacā, Pablo su'ti caseri me'rā wi'seri weemi'quere da'radu'ucā'cũ niwĩ. Cũ nipe'tise nũmũrĩ bu'ero bajuro Jesú ye cjasere bu'ecu niwĩ. Cũ judío masārē “Ō'acũ bese'cũ marĩ yoacā yucue'cũ Jesú wāmetigũ nimi”, ni bu'ecu niwĩ. ⁶ Na pe'le a'tere tu'osĩ'rĩticārā niwā. Tojo weerā cũ weremicā, tocjārā cũrē tu'ti, cũ weresere ye'sumũjācārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agũ, cũ tu'satisere ĩ'ogũ, cũ ye su'tire to cjase di'ta wā'a'quere paasteĩ'ocũ niwĩ. Narē a'tiro nicũ niwĩ:

—Ō'acū mūsārē bul'iri da'recā, mūsā ye bu'iri wa'arosa'a. Yé bu'iri nisome. Mūsārē yu'u cū ye cjasere weretojapu. Tojo weegu yu'u ni'cācā me'rā judío masā nitirārē Jesú ye cjasere bu'egu wa'aguti, nicu niwī.

⁷Tojo nitojanu'cō, ti wi'ipu ní'cu wijaa, Ticio Justo ya wi'ipu wa'a, nicā'cu niwī. Ti wi'i pe'e na nerērī wi'i pu'toacā nicaro niwū. Justo judío masū nitimigū, Ō'acūrē ējōpeogu nicu niwī. ⁸Apī na nerērī wi'i wiogu Crispo wāmetigu cū quē'rā Jesure ējōpeocu niwī. Nipe'tirā cū ya wi'icjārā Jesure ējōpeorā dia'cū nicārā niwā. Āpērā quē'rā ti macācārā Pablo cū were'quere tu'orā, pājārā Jesure ējōpeocārā niwā. Na ējōpeotojacā ī'agū, Pablo narē wāmeyecu niwī.

⁹⁻¹⁰Ni'cā ñami Pablo cārītimigū quē'ese weronjō Jesú cūrē ucūcā tu'ocu niwī:

—A'ti macāpūre pājārā yu'ure ējōpeojā nima. Tojo weerā mu'urē āpērā ne mejēcā weeta basiosome. Yu'u mu'u me'rā nigūti. Tojo weegu uiticā'ña. Yé cjasere ne weredu'uticā'ña. Tojo werenu'cūcā'ña, nicu niwī Jesú Pablore.

¹¹Tojo weegu Pablo ni'cā cū'ma ape cū'ma deco tocjārārē Ō'acū ye quetire bu'égū, Corintopūre tojacu niwī. ¹²Titareta ti di'ta Acaya wiogu Galió wāmetigu sājācu niwī. Tojo cū wiogu nirī cura judío masā Pablore ñe'e, cū tiropū miacārā niwā. ¹³Cūrē weresārā, a'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī mejēcā ējōpeodutimi. Ūsārē dutise mejētare weedutigu weemi, nicārā niwā.

¹⁴Pablo yu'tiguti weeri curata Galió ucūquejocu niwī judío masā cūrē weresā'cārārē:

—Cū ña'arō wéeca be'ro nicā pūrīcārē, yu'u tu'oboapā. ¹⁵Mūsā judío masā ye dutise niyucā, mūsā basu apoya. Yu'u pūrīcā tere ne besosome, nicu niwī.

¹⁶Tojo nitojanu'cō, topū nirārē cū yarā surarare cō'awīrōduticu niwī. ¹⁷Na topū nírāta, maata Sóstenes wāmetigure wiogu ī'orōpū ñe'ea, paacārā niwā. Na paagu judío masā nerērī wi'i wiogu nicu niwī. Galió na tojo weecā, tojo ī'arō bajuro ī'acā'cu niwī. Ne cā'mota'aticu niwī.

Pablo Corintopū ní'cu Antioquíapu dajatojaa'que, tojo nicā apaturi cū bu'esi-janemo'que ni'i

¹⁸Pablo peje nūmūrī Corintopūre tojacu niwī. Be'ro tocjārā Jesure ējōpeorārē we'eriti, Priscila, Aquila me'rā Siria di'tapu wa'a wa'acu niwī. Topū cū wa'ase dūporo Corintopū ní'cu Cencrea wāmetiri macāpū bu'acu niwī. Ti macāpūta yucūsu me'rā wa'ati dūporo cū poarire seecō'aduticu niwī. Cū todūporopū Ō'acūrē “A'tiro weeguti” ní'quere tu'aja'a nīsī'rīgū tojo weecu niwī.

¹⁹⁻²¹Cūrē séeca be'ro na yucūsupū mujāsājāa, dia pajiri maarē pē'a, ape pā'rē Éfeso wāmetiri macāpū etacārā niwā. Topū eta, cū judío masā nerērī wi'ipu sājāa, Jesú ye cjasere judío masā me'rā ucūcu niwī. Ni'cārērā ti wi'i nirā cūrē yoacā tojaduticārā nimiwā. Cū pe'e tojasī'rīticu niwī.

—Yu'u Jerusalépu wa'agu wee'e bosenuu yu'ruogu wa'agu. Ō'acū cū uacā, apetero weegu a'tiguti tja, nicu niwī narē. Priscila, Aquila pūrīcā ti macāpūta tojacā'cārā niwā. Pablo ni'cūta to ní'cu yucūsu me'rā yu'ruacu niwī.

²²Yu'ruaa, etacu niwī Cesareapūre. Topū eta, yucūsupū ní'cu dijaa, Jerusalépu wa'agu ma'apu majācu niwī. Jerusalépu etagu, tocjārā Jesure ējōpeorārē añuduti, topū tojacā'cu niwī. Be'ro Antioquíapūre yu'ruacu niwī tja. ²³Topūre cā'rō niquejo, yu'rua wa'acu niwī tja Galacia, Frigia di'ta nise macārīpūre. Nipe'tirā Jesure ējōpeorārē nemorō wācūtutuase o'onemowā'cācu niwī.

Apolo wāmetigu cū masārē bu'e'que ni'i

²⁴Pablo Galacia, Frigia di'tapu sijari curata apī judío masū Jesure ējōpeogu Apolo wāmetigu Éfesopūre etacu niwī. Cū Alejandrīacjū añurō ucūme'rīgū nicu niwī. Ō'acū ye queti wererā na ojāca pūrī cjasere masīrī masū nicu niwī. ²⁵Todūporopūre āpērā Jesú ye quetire werēcā tu'ocu niwī. Tojo weegu cū weretu'saro me'rā, diacjū nise me'rā āpērārē Jesú ye quetire wereturiacu niwī. Tojo weemigū, Juā cū masārē wāmeye'que

dia'cūrē masīcū niwī. Espíritu Santu cū dijata'que pe'ere masīcū niwī. ²⁶ Cū ne uiro marīrō wācūtutuario me'rā judío masā na nerērī wi'ipū Jesú ye quetire werēcū niwī. Be'ro Priscila, Aquila tū'ocārā niwā cū weresere. Tere werecā tū'orā, cūrē na ya wi'ipū miacārā niwā. Topū cūrē añurō Jesú ye quetire cū masītimi'quere diacjññ'cōcārā niwā.

²⁷ Be'ro Apolo “Acayapū wa'asī'rīsa'a” nicā tū'orā, Éfesocjārā Jesure ējōpeorā cūrē papera ojabosacārā niwā. Ti pūrīrē Acayacjārā Jesure ējōpeorāpūre oja'ocārā niwā. A'tiro ni ojacārā niwā: “Añurō ñe'eña Apolo cū topū ejacā”, ni oja'ocārā niwā. Ō'acū to Acayacjārārē narē ma'ígū, cū macū Jesure ējōpeocā weecū niwī. Narēta Apolo cū bu'ese me'rā Acayapū ejagū, wācūtutuase o'onemocū niwī.

²⁸ Cū nipe'tirā ī'orōpū judío masārē cū wereme'rīse me'rā docaque'amujācā weecū niwī. Cū Ō'acū ye cjase ojāca pūrīpū bu'e, narē werēcū niwī:

—Ō'acū cū bese'cū marī yoacā yucue'cū nimi Jesú, nicū niwī. Cū añurō diacjū bu'e wereme'rīcā, cūrē na mejēcā nímasīticārā niwā.

19

Pablo cū Éfesopū bu'e'que ni'i

¹ Apolo Corintopū nirī cura Pablo pe'e ũ'muase bu'pare yū'rūaa, Éfesopūre ejacū niwī. Topū āpērā Jesure ējōpeorārē bocaejacū niwī. ² Narē sērītiña'cū niwī:

—¿Musā Jesure ējōpeorā, Espíritu Santure ñe'erī? nicū niwī.

Na yū'ticārā niwā:

—Ñe'etiwū. Ūsā “Espíritu Santu nipū” nicā tū'otirā nicāti, nicārā niwā.

³ —¿To pūrīcārē musā wāmeyeno'rā, ñe'enojō me'rā wāmeyeno'rī? ni, narē sērītiña'nemocū niwī Pablo.

—Juā cū bu'e wāmeyeronojōta ũsārē wāmeyewā, nicārā niwā.

⁴ Pablo narē nicū niwī tja:

—Juā wāmeyecū niwī masā na ña'arō weeseti'quere bujaweti ducayúca be'ro. Juā a'tiro nicū niwī: “Yū'ū be'ro ni'cū a'tigusami. Cūrē ējōpeoya”, nicū niwī. Cū tojo ni were'cūta nimi Jesú, nicū niwī Pablo.

⁵ Cū narē weretojaca be'ro na Jesure ējōpeocā ī'agū, wāmeyecū niwī. ⁶ Be'ro na dūporapūre cū ye omocārīrē ñapeocū niwī. Tojo weeri curata Espíritu Santu napūre dijatacū niwī. Cū narē dijatacā, apemasā ye ucūsere ucūmasītimi'cārā ucūñū'cācārā niwā. Apeye quē'rārē Ō'acū cū weredutisere cū wācūse o'oro me'rā werecārā niwā. ⁷ Na nipe'tirā nírā, doce wa'tero ũmūa nicārā niwā.

⁸ Pablo ti macāpū nígū, i'tiarā mujīpū judío masā na nerērī wi'ipū wācūtutuario me'rā bu'esijagū wa'amujācū niwī. Ō'acū nipe'tirā wioḡū nimi nisere na Jesure ējōpeoato nígū pūrō werēcū niwī.

⁹ Āpērā ni'cārērā ti wi'ipū nírā cū weresere tū'otū'saticārā niwā. Ne ējōpeoticārā niwā. Jesú ye cjasere masā na tū'oropū ña'arō bujicā'cārā niwā. Tojo weegū Pablo na me'rā nimi'cū cō'awijaa wa'acū niwī. Nipe'tirā Jesure ējōpeorārē cū me'rā ti wi'ipū nírārē pijiwijaacū niwī. Be'ro cū ũmūcorinūcū Tirano wāmetigū ya wi'i bu'eri wi'ipū masārē bu'ecū niwī. ¹⁰ Pūa cū'ma bu'enu'cūcā'cū niwī. Tojo weerā ti di'ta Asiācārā tū'ope'ticā'cārā niwā Jesú ye quetire. Judío masā, āpērā judío masā nitirā quē'rā mejārōta tū'ocārā niwā cū weresere.

¹¹ Pablo ti macāpū nicā, Ō'acū cū me'rāta peje añuse wee'omujācū niwī. ¹² Tojo weegū Pablo cū basu wa'atimicā, āpērā cū ye su'ti bu'icjase tuweecū'que su'tire, cū ye nesurire miamujācārā niwā dutitirā tiro, wātīa sājāno'cārā tiropū. Te me'rā dutitimi'cārā yū'rūamujācārā niwā. Wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōmujāno'cārā niwā.

¹³⁻¹⁴ Titareta āpērā masā wātīa cō'awīrō sijari masā Éfesopūre etacārā niwā. Na siete nicārā niwā. Esceva wāmetigū pō'rā ni'cū pō'rāta nicārā niwā. Cū ni'cū judío masā pa'ia wioḡū nicū niwī. Na Jesure ējōpeotimirā, Pablo weronjō na quē'rā Jesú wāmerē pisurā, wātīarē cō'awīrōsī'rīmicārā niwā. Tojo weerā wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōrātīrā a'tiro nicārā niwā:

—Wātīa musā masāpure nirārē wijaaduti'i Jesú, Pablo weresijagu wāme me'rá.

¹⁵ Na tojo nicā, wātī narē yu'ticu niwī:

—Yu'u Jesure masī'i. Pablo quē'rārē masī'i. Musā pūrīcārē masītisa'a. ¿Noanojō niti musā? nicu niwī.

¹⁶ Narē tojo nīca be'ro masū wātī sājāno'cu na tiropu bu'puquepejacu niwī. Narē uputu paacu niwī. Cāmida're, na ye su'tire paatū'rēpe'ocā'cu niwī. Ni'cā pe'e narē paacā'cu niwī. Na pe'e ne a'meticārā niwā. Na su'ti marīrā tojarāpu ti wi'ipū nī'cārā omawija wa'acārā niwā. ¹⁷ Ti macā Éfesopu nirá judío masā, āpērā judío masā nitirā nipe'tirā tu'ose'sa wa'acārā niwā tojo wa'asere. Tere tu'oucu, Jesure wiopesase me'rá wācūseticārā niwā.

¹⁸ Tojo weerā pājārā masā Jesure ējōpeorā, masā na tu'oropu wereyu'rūcārā niwā na todūporopu masārē dojorēseti'quere, na yai weronojō niseti'quere. ¹⁹ Pājārā tojo wee'cārā paperare na tenojō bu'e'que turirire masā na i'orōpu ūjūacō'ape'ocārā niwā. Te turiri wapa na ba'paqueocā, cincuenta mil niyeru cujiri wapabujuse cujiri wapatiro wijacaro niwū. ²⁰ Tojo wee Jesure pājārā ējōpeonemocārā niwā. Cū ye queti nipe'tiropu se'sacaro niwū.

²¹ Be'ro Pablo wācūcu niwī: “Yu'u Jerusalēpu tojaaguti. Topu wa'agu, Macedonia, Acaya di'tapu yu'rūaguti. Jerusalēre cā'rō niquejo, yu'rūaguti tja Romarē i'asijagu wa'agu”, nicu niwī. ²² Tojo weegu pūarā cūrē weetamurārē Timoteo, Erastore Macedoniaru o'oyumu'tācu niwī. Cū pe'e Asia di'taputa tojacā'cu niwī.

Éfesopu cumuca wa'a'que ni'i

²³ Titareta Pablo cū Éfesopu nicā, Jesure pājārā ējōpeose ye bu'iri pūrō cumuca wa'acaro niwū. ²⁴ Te cumucare wā'cōcu niwī ni'cū Demetrio wāmetigu. Cū asipa'ase plata wāmetisere da'rari masū nicu niwī. Te asipa'ase me'rá Artemisa wāmetigore na ējōpeose wi'seriacā queosere yee, duamūjācu niwī. Artemisa na ējōpeogo na yee'co nico niwō. Te wi'seriacārē duarā Demetrio, āpērā cū me'rá da'raco'terā pajiro wapata'amūjācārā niwā. ²⁵ Be'ro pājārā Jesure ējōpeocā i'agū, cū me'rācārā, āpērā na weronojō da'rasetirārē neocūocu niwī. Na nérēca be'ro narē nicu niwī:

—Musā añurō masī'i. Marī a'te da'rasetise me'rá añurō wapata'a nicā'a. ²⁶ Musā quē'rā Pablo weresere tu'oña'ña. “Marī ējōpeorā masā queose yee'cārā catise cuorā mejēta nima. Ō'acū weronojō nitima”, ni weresijagu weemi. Cū tojo were'quere a'tocjārā pājārā ējōpeorā weema. A'tocjārā dia'cū ējōpeosetirā weetima. Pājārā ējōpeorā weema. A'ti di'ta Asiācārā quē'rā cū weresere ējōpeoma. ²⁷ Tojo weero marīre a'te wiopesabutia'a. Marī da'rasere masā ña'arō wācūrāsama. Tere duutirāsama. Apeye quē'rārē marī ējōpeono'gō añubutiago ya wi'i mejō nirī wi'i tojacā'rōsa'a. A'tocaterore Asiācārā, nipe'tirocjārā core ējōpeoma. Masā Pablo weresere ējōpeorā, siape me'rá core ējōpeodu'ucā'rāsama, nicu niwī Demetrio.

²⁸ Na cū tojo nicā tu'orā, uputu ua, caricūcārā niwā:

—Artemisa Éfesocjārā wiogo añubutiago nimo.

²⁹ Āpērā quē'rā tere tu'o, to nirá waroa añurō caricūse'sa wa'acārā niwā. Tojo caricūrāta Gayo, Aristarco wāmetirārē ñe'e, sojaro me'rá wejewā'cācārā niwā pajiri wi'i ti macācārā na nerērī wi'ipū. Na Macedoniacjārā Pablo me'rá sija'cārā nicārā niwā. ³⁰ Pablo quē'rā cū basu masā pājārā tiropu na me'rá ucūgū wa'agu wa'asī'rīmicu niwī. Āpērā Jesure ējōpeorā pe'e cūrē wējēbosama nīrā, ne du'uo'oticārā niwā. ³¹ Āpērā quē'rā Asiācārā wiorā Pablo me'rācārā queti o'ócārā niwā cūrē:

—Masā pājārā wa'teropu ne wa'aticā'to, ni queti o'ócārā niwā.

³² Na topu nerērā mejēcā dia'cū no'o na ūaro caricūma'acā'cārā niwā. Na ¿de'ro weerātirā a'topu marī nerēti? nisere ne masīticārā niwā. ³³ Na pājārā ti wi'ipū nirī curata masā i'orōpu judío masā na acaweregu Alejandro wāmetigure tuuquenu'cōcārā niwā. To caricūrārē wereato nīrā tojo weecārā niwā. Cū tocā'rōta di'tamarīato nīgū narē omocā me'rá weequocū niwī. Ūsā judío masā bu'iri moo'o nisere weresī'rīmicu niwī. “Pablo

cũ weresijase ũsã ye cjase mejêta ni'i", nisĩ'rĩmicũ niwĩ. ³⁴ Na cŭrẽ judío masũ nimi ni ĩ'amasĩrã, ã'rĩ quẽ'rã Artemisare ějõpeotisasi nĩrã, maata ni'cãrõ me'rã caricũmajãcãrã niwã:

—Artemisa Ēfesocjãrã wiogo añubutiago nimo. Pua hora tere tojo caricũnu'cũcã'cãrã niwã.

³⁵ Be'ro ni'cũ ti macãcjãrã wiogupũ narẽ di'tamarĩcã weecũ niwĩ. Narẽ nicũ niwĩ:

—Marĩ a'ti macã Ēfesocjãrã Artemisa añubutiago ějõpeori wi'ire co'terã ni'i. Co queose ũ'musepũ dijati'quere co'terã ni'i. Nipe'tirocãrã a'tere masĩsama. ³⁶ “Musã tere co'terã niwe'e”, ne ni'cũ marĩrẽ nĩmasĩtisami. Tojo weerã musã uasere tocã'rõta du'uya. Diacjũ wãcũmu'tãtimirã, ña'arõ weeticã'ña. ³⁷ ã'rã musã miiti'cãrã apeyenojõacã marĩ ějõpeose wi'seri cjasere ne yajaticãrã niama. Marĩ ějõpeogore yabiticãrã niama. Na weeticã, musã narẽ mejõ waro miiticãrã niapũ. ³⁸ Demetrio, cũ me'rã da'rarã ãpẽrã masãrẽ weresãsi'rĩrã, marĩrẽ besewuaropũ weresãrã wa'ato. Te niatjeta na'irõ beseri masã beserã niama. ³⁹ No'o apeyenojõ musã ũasere sãrĩsi'rĩrã, wiorã na a'ti macãcãrãrẽ nerẽduticã, musã ũasere ucũña. ⁴⁰ Ni'cãcã marĩ caricũ'quere romano masã wiorã “Marĩrẽ yũ'rũnu'cãrã weesama”, ni wãcũrãsama. Marĩ tojowarota caricũrõ bajuro caricũma'acãrã weepũ. Tojo weerã romano masã na weresãcã, marĩrẽ de'ro ni yũ'tita basiotisa'a, nicũ niwĩ Ēfesocjãrã wiogũ.

⁴¹ A'te ucũyapati, “Tocã'rõta ni'i”, nicũ niwĩ. Cũ “Musã ye wi'seripũ wa'aya” nicã tu'orã, wijaastepe'tia wa'acãrã niwã.

20

Pablo Macedonia di'tapũ, Grecia di'tapũ cũ sija'que ni'i

¹ Cumuca pe'tica be'ro Pablo Jesure ějõpeorãrẽ werecasanũ'cõgũti pijiocũ niwĩ. Cũ wérẽca be'ro narẽ we'eriti, wa'a wa'acũ niwĩ Macedonia di'tapũ. ² To cjase macãrĩpũ yũ'ruagu, tocãrãrẽ cũ werese me'rã nemorõ wãcũtutuase o'onemowã'cãcũ niwĩ. Tojo weewã'cã, ejacũ niwĩ Grecia di'tapũre. ³ Topũ i'tia mujĩpũ tocãrã me'rã tojacũ niwĩ. Be'ro cũ Siriapũ yucũsũ me'rã wa'aguti weemigũ, queti tu'ocũ niwĩ judío masã mu'urẽ wẽjẽrãtirã weema nise quetire. Tojo weegũ “Mejãrõ yũ'u a'tica ma'a Macedoniarũta wa'aguti tja”, ni wãcũcũ niwĩ. ⁴ Cũ wa'acã, cũ me'rã wa'acãrã niwã Bereacjũ Sópater wãmetigũ, Tesalónicacãrã pũarã Segundo, Aristarco wãmetirã. Tojo nicã Derbecjũ Gayo wãmetigũ wa'acũ niwĩ. Apĩ Timoteo, ãpẽrã Asiãcãrã pũarã Tíquico, Trófimo wãmetirã wa'acãrã niwã. Be'ro Filipopũre etawã. Yũ'u quẽ'rã Luca Filipopũ ni'cũ wa'awũ tja na me'rã. ⁵ Na ũsã dũporo Filipopũ ni'cãrã wijawã'cãwã. ũsãrẽ Troapũ co'tecãrã niwã. ⁶ Pã bũcũase me'rã morẽtica ba'ari bosenuũ be'ro ũsã quẽ'rã Pablo me'rã narẽ sirutuũ Filipopũ ni'cãrã. Tojo sirutuwã'cãrã, yucũsũ me'rã na wa'a'caropũta ũsã quẽ'rã wa'awũ. Wa'a, ni'cãmocũse nũmũri be'ro Troapũre ejawũ. Topũ ũsã me'rãcãrã ũsãrẽ põtẽrĩwã. Topũre ni'cã semana tojánĩwũ.

Pablo Troapũ burũdija wẽrĩ'cũpũre masõ'que ni'i

⁷ Soorinũmũ ñamipũ põtẽrĩrãtirã nerẽwũ. Pablo põtẽrĩse dũporo masãrẽ bu'ewĩ. Cũ ape nũmũ wijaguti weeyugũ, narẽ yoacã bu'ewĩ. Téẽ ñami decopũ bu'edu'uwĩ. ⁸⁻⁹ ũsã i'tia casatiri wi'li bu'ica tucũpũ nerẽwũ. Ti tucũpũre peje si'osepa niwũ. Ni'cũ ma'mũ Eutico wãmetigũ ventana soperũ dujiwĩ. Pablo yoacã ucũyucã, cũrẽ wũja ejayũ'ruacarõ niwũ. Cũ cãrĩyũ'rũmajã wa'a, burũdija wa'awĩ nucũcãpũ. Ti tucũpũ ni'cãrã cũ tiropũ dija, cũ wẽrĩ'cũpũre wejewã'cõ dũpowã. ¹⁰ Pablo quẽ'rã dijaa, mu'rĩque'a, cũrẽ paabũ'a wejewã'cõwĩ. “Catimi yujupũ. Wãcũque'titicã'ña”, niwĩ. ¹¹ Pablo cũrẽ masõca be'ro ũsã apaturi mũjãwũ ti tucũpũta tja. Cũ ũsãrẽ su'ori põtẽrĩse o'o, ucũnemowĩ tja téẽ bo'reste dijaticãpũ. Be'ro weretõjanũ'cõ, wijaa wa'awĩ. ¹² Cũ wa'ãca be'ro Eutico wẽrĩ'cũpũ masã'cũre topũ nerẽ'cãrã cũ ya wi'ipũ miawã. Cũ masãcã, na pũrõ e'catise me'rã tojawã.

Pablo quẽ'rã Troapũ ni'cãrã Mileto wãmetiri macãpũ wa'a'que ni'i

¹³ Be'ro Pablo ūsārē Troapū nirārē diapū wa'ayudutiwī Asó wāmetiri macāpū. Tojo weerā topū wa'awū. Pablo cū wa'asī'rī'caronojōta ma'apū wa'acu niwī. ¹⁴ Ūsā cūrē Asópū bocaēja, cū ūsā me'rā diapū wa'awī. Be'ro tja ūsā Mitilene wāmetiri macāpū wa'awū. ¹⁵ Topū eja, ape nūmū yu'rūawū Quío wāmetiri nūcūrō pu'topū. Topū cārī, ape nūmū yu'rūawū tja. Yu'rūaa, ejawū Samos wāmetiri nūcūrōpūre. To yu'rūaa, ejawū Trogilio wāmetiri macāpū tja. Topū cārīwū. Ape nūmū wa'a, ejawū Mileto wāmetiri macāpū. ¹⁶ Asiapūre yoacā nisī'rītīgū, “Éfesore diacjū yu'rūarā”, niwī Pablo. Cū sojayū'rūawī. Apetero weegu cūrē basiocāma, Pentecosté bosenūmū dūporo maata Jerusalēpūre niyusī'rītojawī.

Pablo Éfesocjārā Jesure ějōpeorārē su'ori nirārē weretuo'que ni'i

¹⁷ Miletopū nīgūta, Éfesocjārā Jesure ějōpeorārē su'ori nirārē Pablo queti o'owī:

—Topūre wa'awe'e. A'topū yu'ure pōtērī ucūrā a'tia, nío'owī.

¹⁸ Na etacā ī'a, narē niwī:

—Mūsā añurō masī'i yu'u mūsā wa'teropūre weeseti'quere. Yu'u ne waro Asiapū etagu weesetinu'cā'quere, téé yu'u nituogūpū weeyapada'reo'quere mūsā añurō masīsa'a.

¹⁹ Yu'u marī wioḡū dutiro weeri masū nīgū, “Yu'u masīrō me'rā ucū'u”, ne nitiwū. Masā Jesure ějōpeoticā uticāti. Yu'ure judío masā na wējēsī'rī wapacā, yu'u pi'eticāti.

²⁰ Yu'u mūsā nerēwuaropū, no'o mūsā ye wi'seripū mūsārē weetamusenojōrē ya'yiotiwū.

Werepe'ocā'wū. ²¹ Judío masārē, judío masā nitirā quē'rārē a'tiro werewū: “Mūsā űa'arō weesetisere bujaweti dūcayuya. Jesú marī wioḡūre ějōpeoya”, niwū. ²² Yu'u ni'cārōacā

Jerusalēpū wa'agū we'e Espíritu Santu yu'ure duti'caronojōta. Topū yu'ure de'ro wa'aro wa'arosa'a. Masītisa'a. ²³ A'te dia'cūrē masī'i. Nipe'tise macārīpū yu'u wa'asetirinūcū

Espíritu Santu yu'ure werewī: “Masā mu'urē bu'iri da'reri wi'ipū sōrō, mu'urē pi'eticā weerāsama”, ni wereyuwī. ²⁴ Na yu'ure “Tojo weerāsama” nimigū, wācūque'tiwe'e. Yu'u

catiri űmūcore ma'iwe'e. Marī wioḡū Jesú cū da'rase cūu'que pūrīcārē pe'osī'rīsa'a. Ō'acū masā nipe'tirārē ma'imi nise quetire weredutiwī yu'ure.

²⁵ »Yu'u mūsā tiropū nīgū, Ō'acū nipe'tirā wioḡū nimi nise quetire weresijawū. Ni'cārōacārē “Mūsā ne ni'cū yu'ure ī'anemosome majā”, ni tu'oña'sa'a. ²⁶⁻²⁷ Yé bu'iri nisome mūsā űmūsepu wa'aticā. Yu'u mūsārē te niatjereta werepe'ocā'wū. Nipe'tise

Ō'acū mūsārē wereduti'quere ne cārōacā ya'yiotiwū.

²⁸ »Mūsā basu pe'e co'teya. Éfesopū tojaarā, āpērā Espíritu Santu mūsārē co'teduti-no'cārā quē'rārē co'teya. Ō'acū macū wērīse me'rā na quē'rā marī weronojōta cū pō'rā nima. Tojo weerā narē oveja co'terā na yarā ovejare añurō co'terā weronojōta añurō

co'teya. ²⁹ Yu'u wa'áca be'ro āpērā nisoori masā a'tirāsama. Yaiwa ovejare ba'a'caro weronojō mūsā Jesure ějōpeomi'quere pe'ticā weesī'rīrāsama. ³⁰ Mūsā tiro nirā quē'rā

Jesure ějōpeorārē na bu'ese pe'ere sirutuato nírā nisoose wā'cārāsama. ³¹ Tojo weerā mūsā na nisoori nírā, añurō co'teya. Wācūña. I'tia cū'ma űmūcori, űnamirī nipe'tirā mūsā

nirānūcūrē utise me'rā bu'ewū.

³² »Ni'cārōacārē majā mūsārē co'teato nīgū yu'u Ō'acūrē sērībosacūgūti. Cū ye cjase quetire tu'orā, mūsā masīrāsa'a Ō'acū masārē ma'isere. Cū mūsārē tutuacā weegūsamī.

Ō'acū “Nipe'tirā yu'u bese'cārārē añuse o'ogūti”, nicū niwī. Cū ní'caronojōta mūsārē o'ogūsamī. ³³ Yu'u ne űotiwū āpērā ye niyerure, na ye su'tire. ³⁴ Mūsā añurō masī'i.

Yu'u basu da'rase wapa me'rā nipe'tise yu'u, yu'u me'rācārā űasenojōrē bocawū. ³⁵ Yu'u tojo wéégū, āpērārē weetamusere mūsārē ī'owū. Marī tojo da'ratjīarāta, pajasecūorārē

weetamurōña'a. Wācūña Jesú marī wioḡū cū ní'quere. “Apeyenojō o'ogū pe'e űe'egū nemorō e'catisamī”, nicū niwī Jesú, ni weretuwī Pablo Éfesocjārā Jesure ějōpeorārē

su'ori nirārē.

³⁶ A'tere tojo nitojanū'cō, Pablo na nipe'tirā me'rā ejaque'a, űubuewī. ³⁷ űubueetoja, na nipe'tirā utitjīarā, pūrō ma'ise me'rā cūrē paabu'a, we'erititūowā. ³⁸ Na “Mūsā yu'ure

ī'anemosome majā” nicā tu'o'cārā nitjīarā, pūrō bujawetirā tojawā. Be'ro cūrē peta yucūsupū ba'patī tuusoowā.

21

Pablo Jerusalépu wa'a'que ni'i

¹ Éfesocjārā Jesure ějōpeorārē sũ'ori nirārē we'eritituo, yucũsũ a'medo'cawũjopũ mujāsājāa, wa'a wa'awũ. Wa'a, diacjũ pē'a ejawũ Cos wāmetiri macāpu. Topũ cārī, ape nũmũ yũ'rũawũ Roda wāmetiri macāpu. Ti macārē yũ'rũaa, ejawũ Pátara wāmetiri macāpu tja. ² Topũta ũsā apewũ me'rā Fenicia tiro wa'apjũpũ mujāsājāa, wa'a wa'awũ. ³ Wa'a, Chipre nucũrōrē i'awā'cā, ti nucũrō cũpe pe'e tojawũ. To yũ'rũaa, Siria di'tapũre etawũ. Eta, Tiro wāmetiri macāpu majāwũ. Topũ tiwũ da'rarā apeque na duredijocā, ũsā quē'rā tiwũpũ sãña'cārā dijaawũ. ⁴ Topũ ũsā Jesure ějōpeorārē bocaejawũ. Na me'rā ni'cā semana tojáníwũ. Na Espíritu Santu masise o'ono'cārā Pablöre “Mũ'ũ Jerusalépu wa'aticā'ña mũ'ũrē wějēřĩ”, ni werewā. ⁵ Na tojo nimicā, ũsā “Ticuse nũmũřĩ tojarātĩ” nĩca be'ro wa'a wa'awũ tja. ũsārē nipe'tirā, na nũmosānumia, na pō'rā ba'patitũowā petapũ. ũsā nipe'tirā nucũporopũ ejaque'a, Ő'acũrē ñubuewũ. ⁶ Ñubuetoja we'eriti, ũsā yucũsũpũ mujāsājāwũ. Na pe'e quē'rā na ye wĩ'seripũ tojaa wa'awā.

⁷ ũsā Tiro wāmetiri macāpu ni'cārā yũ'rũaa, etawũ tja Tolemaida wāmetiri macāpu. Topũ Jesure ějōpeorārē añuduti, ni'cā nũmũ na me'rā tojawũ. ⁸ Ape nũmũ yũ'rũaa, etawũ tja Cesareapũre. Topũre eta, ũsā Felipe Ő'acũ ye queti werecusiagu ya wĩ'ipũ cārĩwũ. Cũ me'rā topũ tojacā'wũ. Felipe todũporo Jerusalépuře āpērā seis me'rā ba'ase etiacju na besecũ'ũ'cũ niwĩ. ⁹ Cũ me'rā cũ pō'rā numia ba'paritirā numia marāpũsumũa moorā niwā. Na Ő'acũ cũ ucũ'quere wereturiari masā niwā.

¹⁰ ũsā pejeti nũmũřĩ nĩca be'ro ni'cũ Judeacjũ Agabo wāmetigu etawĩ. Cũ Ő'acũ ucũ'quere wereturiari masũ niwĩ. ¹¹ ũsā tiro eja, Pablo ya da ejerituri dare mii, cũ basu cũ ye omocārĩ, cũ ye dũ'pocārĩpũ dũ'tewĩ. Dũ'tetoja, ũsārē niwĩ:

—Espíritu Santu a'tiro niami yũ'ũre: “Mũ'ũ a'ti da me'rā dũ'te'caro weronojō judío masā Jerusalépu a'ti da wioğũre dũ'terāsama. Na judío masā nitirārē o'orāsama cũrē ña'arō weedutirā”, niami Espíritu Santu, niwĩ Agabo.

¹² Cũ tojo nicā tũ'orā, ũsā, āpērā Cesareacjārā Pablöre “Ne Jerusalépu wa'aticā'ña”, nimiwũ.

¹³ Cũ pe'e ũsārē niwĩ:

—Mũsā ne utiticā'ña. Yũ'ũre tojo wéerā, ƣpũtũ bujawetise o'orā wee'e. Na yũ'ũre dũ'tesĩ'řĩcā, yũ'ũ narē “Dũ'teticā'ña”, nisome. Jerusalépu na yũ'ũre Jesú ye bu'iri wějēsĩ'řĩcā, yũ'ũ e'catise me'rā wěrĩğũti, niwĩ Pablo.

¹⁴ ũsā cũrē de'ro cā'mota'amasĩti, Ő'acũ cũ de'ro ƣaro weeato nĩrā tojo du'ucā'wũ.

¹⁵ To be'ro ũsā, ũsā ye dure, Jerusalépu wa'a wa'awũ. ¹⁶ Āpērā pejetirā to Cesareacjārā, Jesure ějōpeorā ũsārē ba'patiwā'cāwā. Ni'cũ na me'rā Mnasó wāmetigu yoacā Jesure ějōpeosetigu Chipre nucũrōcũ niwĩ. ũsā cũ ya wĩ'ipũ Jerusalépuře cārĩrā wa'awũ.

Pablo Jerusalépu Santiago, āpērā Jesure ějōpeorā sũ'ori nĩrā me'rā ucũ'que ni'i

¹⁷ ũsā Jerusalépuře etacā, ũsārē Jesure ějōpeorā e'catise me'rā pōtēřĩwā. ¹⁸ ũsā etāca nũmũ ape nũmũ pe'e Pablo Santiagore i'agũ wa'agu, ũsā me'rā wa'awĩ. Topũre nipe'tirā Jesure ějōpeorārē sũ'ori nĩrā cũ me'rā niwā. ¹⁹ Pablo narē añudutitoja, judío masā nitirā tiropũ nipe'tise Ő'acũ cũ me'rā wee'quere ni'cārē tenũcũ wereburowĩ.

²⁰ Narē tojo ni wéřeca be'ro Ő'acũrē na e'catise o'owā. Be'ro Pablöre niwā:

—Mũ'ũ añũrō masĩsa'a. Pājārā waro judío masā Jesure ějōpeorā nima. Na Moisé cũ duti'quere nipe'tirārē pũrō weedutirā weema. ²¹ Āpērā masā a'tiro ni ucjama mũ'ũrē. “Mũ'ũ judío masā nitirā ya di'tapũ nĩğũ, judío masā topũ nirārē Moisé duti'quere weedutitiaporo. Na pō'rā ō'rēcju yapa caserore yejecō'adutitiaporo. Tojo nicā marĩ judío masā weesetisenojō quē'rārē weedutitiaporo”, tojo ni ucjama āpērā mũ'ũrē. ²² Na mũ'ũ a'topũ ejapũ nise quetire tũ'orā, nerērāsama. To pũřĩcārē ĵde'ro weesĩ'řĩsari? ²³ Mũ'ũ a'tiro weecā, añubosa'a. Ƣmũa ba'paritirā nima a'tore. Na Ő'acũrē “Apeyenojō tojo

weerāti”, nicārā niama. ²⁴ Na me'rā m̄u'ũ Õ'acũ wi'ip̄u wa'aya. Na Moisé duti'caronojōta weerā weeama. Na ña'arō niseti'quere Õ'acũ na me'rā añurō e'catidutirā d̄ucayurā weeama. M̄u'ũ quē'rā na weronojōta weeya. Nipe'tise wa'ic̄urā na Õ'ac̄urē ũj̄ūamorōse wapare narē m̄u'ũ wapayebosaya. M̄u'ũ tojo wéeca be'ro na poarire seecō'adutirāsama. Nipe'tirā judío masā m̄u'ũ tojo weecā, m̄u'ũrē queti “Tojo nima'acārā weepā”, nirāsama. “Cũ quē'rā Moisé duti'quere añurō weegú nimi”, nirāsama.

²⁵ »Ûsā sō'onícaterop̄u Jesure ējōpeorā judío masā nitirārē papera dutiri p̄urī ojatojaw̄u na weeatjere. Wa'ic̄u di'i āpērānojōrē Õ'acũ mejētare ējōpeorā na wējē ũj̄ūamorō ñubuepeo'quere ba'adutitiw̄u. Nipe'tirā wa'ic̄urā ye díre, wa'ic̄urā na wām̄uta ār̄ūasure'cārānojōrē ba'adutitiw̄u. Āpērārē a'metārādutitiw̄u na n̄mosānumia, na marāp̄us̄m̄ua nitirārē, ni ojaow̄u judío masā nitirārē, niwā Jesure ējōpeorā s̄u'ori nirā Pablore.

²⁶ Pablo pe'e “Jāu”, niwī.

Tojo weeḡu sō'onícārā ba'paritirārē miaa, ape n̄m̄u pe'e na ña'arō niseti'quere du'u d̄ucayurā wa'arā Õ'acũ wi'ip̄u wa'awā. Ti wi'i Õ'acũ wi'ip̄u sājāa, Pablo pa'ire werecu niwī:

—Ni'cā semana d̄u'sa'a ā'rā ña'arō niseti'quere du'u d̄ucayuatjo. Nit̄uori n̄m̄urē na masān̄c̄ū ovejare wējē o'orāsama Õ'ac̄urē, nic̄u niwī Pablo.

Pablore Õ'acũ wi'i po'peap̄u nigūrē ñe'e wijaa'que ni'i

²⁷ Na ña'arō niseti'quere d̄ucayu, na añurō tu'ajaboro āpērā judío masā Asiacjārā Pablore c̄ū Õ'acũ wi'ip̄u nicā i'acārā niwā. C̄urē i'arā, āpērā masā ti wi'ip̄u nirārē uarosājācā weecārā niwā. Na c̄urē ñe'ea, caricūcārā niwā:

²⁸ —Ûsā acawererā, ũsārē weetamurā a'tia. Ā'rīta nimi nipe'tiro marīrē ña'arō ucūse me'rā dojorēcusia'c̄u. C̄ū “Judío masā ña'a nima”, nicusiami. “Moisé c̄ū duti'que wapamarī'i”, nimi. A'ti wi'i Õ'acũ wi'i quē'rārē “Ña'a ni'i”, ni bu'ecusiaḡu weeami. Apeyema tja griego masārē a'ti wi'ip̄ure miisājātiapī. Judío masā nitirā griego masā a'ti wi'ip̄ure de'ro sājātita basiowe'e. C̄ū a'tiro wéeḡu, a'ti wi'i ña'ase marīrī wi'ire dojorēḡu weepī, ni weresācārā niwā.

²⁹ Na tod̄uporo Éfesocj̄u judío mas̄u nitiḡu Trófimo wāmetiḡure Pablo me'rā nicā i'acārā niwā macāp̄u. Tojo i'a'cārā nitj̄arā, na “C̄urē Õ'acũ wi'ip̄u miisājāapī”, ni wācūcārā niwā.

³⁰ Na tojo nicā t̄u'orā, ti macācjārā nipe'tirā uarosājāwā. Tojo weerā sojaro me'rā na omasājāa, Pablo tirop̄u eja, c̄urē ñe'e, Õ'acũ wi'ip̄u nigūrē wejewijaawā te sope p̄u'top̄u. Be'ro maata ti wi'i soperire añurō bi'acā'wā c̄ū ti wi'ip̄u du'ti sājārī nírā. ³¹ Na Pablore wējērātirāp̄u weemiwā. Na wējēsī'rīrī cura āpērā masā surara wioḡup̄ure wererā wa'acārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Nipe'tirā a'ti macā Jerusalécjārārē cumuca wa'aro weep̄u, ni werecārā niwā surara wioḡup̄ure. ³² C̄ū te quetire t̄u'oḡu, c̄ū yarā surarare nerēduti, āpērā c̄ū me'rācjārā wiorā quē'rārē neo, omawā'cāticārā niwā na tirop̄u. Be'ro na tojo a'ticā i'arā, Pablore paami'cārā paadu'ucā'wā.

³³ Be'ro surara wioḡu Pablo p̄u'top̄u wa'a, c̄ū yarā surarare ñe'eduti, p̄ua da cōme dari me'rā d̄u'tedutiwī. Tojo weetojaca be'ro masārē “¿Noa niti ā'rī? ¿De'ro weeati?” ni sērītiña'wī.

³⁴ C̄ū tojo nicā, masā pe'e apī mejēcā, āpērā quē'rā mejēcā no'o ũaro caricūma'acā'wā. Tojo weeḡu surara wioḡu pe'e ne diacj̄u t̄u'oejatiwī. Tojo t̄u'oti, c̄ū yarā surarare miadutiwī na surara nirī wi'ip̄u. ³⁵⁻³⁶ Na top̄u c̄urē miacā, pājārā masā narē sirutu'wā. Sirutu, p̄urō caricūwā:

—C̄urē wējēña, niwā. Tojo weerā surara na ya wi'i sope p̄u'to m̄ujārōtiro ejarā, masā “C̄urē wējēña” nicā t̄u'orā, surara Pablore miuw̄am̄ujāwā.

Pablo surara wioḡu me'rā c̄ū ucū'que ni'i

³⁷ Ti wi'ipɔ eja, cūrē o'osōrōrātirā weeri cura Pablo surara wiogure griego ye me'rā “Yɔ'u mu'u me'rā ucūsī'rīsa'a”, nicu niwī. Cū ucūcā tɔ'ogɔ, surara wiogɔ pe'e “¿Mu'u griego yere masīti? ³⁸ ¿To pūrīcārē cārū sō'onícɔ Egiptocjū masārē neocūu weetjīagū, romano masā wiorā me'rā a'mewējē'cɔ mejēta niti? Pājārā wējērī masārē ba'paritisetiri mil ní'cārārē cū yucɔ marīrōpɔ miacɔ niwī. ¿Mu'u cū mejēta niti?” ni sērītiña'cɔ niwī Pablore.

³⁹ Pablo cūrē yɔ'ticɔ niwī:

—Niwe'e. Yɔ'u judío masū, Tarso wāmetiri macācǰū ni'i. Tarso mejō nirī macā mejēta ni'i Cilicia di'tapɔre. Yɔ'u ā'rā masā me'rā ucūsī'rīsa'a, nicu niwī.

⁴⁰ Cū tojo nicā tɔ'ogɔ, surara wiogɔ “Jaɔ. Ucūña”, ni yɔ'ticɔ niwī. Tojo weegɔ Pablo mujārōpɔ nu'cūgūta, omocā me'rā masārē di'tamarīdutiwī. Na di'tamarīcā ī'a, Pablo masārē na ye hebreo ye me'rā ucūwī.

22

¹ —Yɔ'u acawererā, yɔ'ure tɔ'oya. Yɔ'u masārē yé cjasere wereguti masā yɔ'ure “Bu'iri moomi” niato nígū, niwī.

² Be'ro Pablo na ye hebreo me'rā ucūcā tɔ'orā, nemorō di'tamarīawā. Pablo narē niwī:

³ —Yɔ'u judío masū ni'i. Cilicia di'tacǰū, ni'cā macā Tarso wāmetiri macāpɔ bajuawɔ. A'ti macā Jerusaléɔpɔ añurō masātu'ajanɔ'cōwū. Yɔ'ure bu'e'cɔ Gamalie niwī. Moisé marī ñecūsɔmɔarē duti'quere nipe'tisere bu'epe'ocā'wū. Masā a'tocaterore Ō'acū cū duti'quere weesetironojōta yɔ'u quē'rā añurō tojota weewɔ. ⁴ Yɔ'u todɔporopɔre Jesure ējōpeorārē ña'arō weecūcāti. Ejeripō'rā añucāti téé no'o āpērārē wējētɔ'ajanɔ'cōgūpɔ. Ɛmɔa, numiarē ñe'e, narē bu'iri da'reri wi'ipɔ sōrōmɔjāduticāti. ⁵ Pa'ia wiogɔ, nipe'tirā judío masā wiorā “Tojota weewī cū”, ni masīsama. Náta yɔ'ure papera apobosatjīarā o'ówā Damascocǰārā judío masā marī acawererārē. Yɔ'u ti pūrī me'rā Damascocǰārā Jesure ējōpeorārē ñe'egū wa'amiwū. A'ti macā Jerusaléɔpɔ narē miiti, bu'iri da'reguti nígū, tojo weemiwū.

Pablo cū dɔcayuse quetire masārē were'que ni'i

⁶ »Damascopɔ yɔ'u ejaguti weeri cura dajaritero nicā wācūña marīrō ɔ'mɔsepɔ bɔpo ya'baro weronojō yɔ'u tiro asistedijati bo'reyua wa'awɔ. ⁷ Tojo wa'acā, yɔ'u nucūcāpɔ bɔɔque'a wa'acāti. To be'roacā ni'cū yɔ'ure ucūcā tɔ'owɔ. “Saulo, ¿de'ro weegɔ yɔ'ure ña'arō weegɔ weeti?” niwī.

⁸ »Tere tɔ'o, yɔ'u cūrē yɔ'tiwɔ: “¿Noa niti mɔ'u?” niwū.

»Cū pe'e “Yɔ'u Jesú, Nazarecǰū, mɔ'u ña'arō weesī'rī wapagú ni'i”, niwī. ⁹ Yɔ'u me'rā wa'a'cārā quē'rā te asistesere ī'acārā niwā. Tere ī'arā, ɔcɔa wa'acārā niwā. Yɔ'ure cū ucū'que pe'ere tɔ'otīcārā niwā. ¹⁰ Jesú tojo nicā tɔ'o, “Yɔ'u wiogɔ ¿de'ro weegɔsari?” ni sērītiña'wū cūrē.

»Cū yɔ'ure yɔ'tiwī: “Wā'cānɔ'cāña. Wa'aya Damascopɔ. Topɔ mɔ'urē ni'cū weregɔsami nipe'tise yɔ'u mɔ'urē weedutiatjere”, nío'owī. ¹¹ Yɔ'ure cū asiste'que ne caperi bajuticā weecāti. Tojo weerā yɔ'u me'rācǰārā Damascopɔ sɔ'ori wa'arā, yɔ'ure tūawā'cāwā.

¹² »Ti macāpɔre ni'cū Ananía wāmetigɔ, Moisé duti'quere weenu'cūrī masū niwī. Nipe'tirā judío masā Damascopɔ nirā cūrē “Añugū nimi”, ni ī'awā. ¹³ Yɔ'u ti macāpɔ etáca be'roacā Ananía yɔ'ure ī'agū ejawī. Cū yɔ'ure niwī: “Saulo, mɔ'u apaturi ī'agūsa'a tja.” Cū tojo nirī curata yɔ'u apaturi ī'acāti tja. Tojo wa'acā, cūrē ī'awū yɔ'u tiro nu'cūgūrē.

¹⁴ »Be'ro yɔ'ure niwī: “Ō'acū marī ñecūsɔmɔa ējōpeo'cɔ dɔporopɔ mɔ'urē besecu niwī. Ō'acū cū ɔaro mɔ'urē masīato ni, cūucɔ niwī. Tojo nicā cū macū Jesú ña'ase moogūrē ī'a, cū ucūsere tɔ'oato nígū cūucɔ niwī. ¹⁵ Nipe'tirārē nipe'tiropɔ mɔ'u ī'a'quere, mɔ'u tɔ'o'quere Jesú ye quetire mɔ'u werecusiagu wa'agusa'a. ¹⁶ ¿Ñe'enojō pe'e basioweti mɔ'urē? Basio'o pūrīcā. Wāmeyedutiya. ‘Yɔ'u Jesure ējōpeo'o, yɔ'u ña'arō wee'quere acobojoya’, ni sērīña Ō'acūrē”, niwī yɔ'ure Ananía.

Pablo judío masã nitirã tiropu Õ'acũ cūrē wa'aduti'quere were'que ni'i

¹⁷ »Tojo wa'áca be'ro yu'u Damascopu ní'cu tojatiwu a'ti macã Jerusaléru. Tojata, ñubuegu wa'awu Õ'acũ wi'ipru. ¹⁸ Yu'u ñubueri cura cãritimigũ quẽ'ese weronojõ Jesure i'acãti. Jesú yu'ure niwĩ: “Quero a'ti macã Jerusalére wijayá. A'ti macãcãrã yé quetire mu'u weresijacã, ne ëjõpeosome”, niwĩ.

¹⁹ »Yu'u tere tu'o, cūrē niwũ: “Yu'u wioгу, na añurõ masísama yé cjasere. Nipe'tise judío masã na nerése wi'serinucũ mu'urẽ ëjõpeorãrẽ a'masãjãa, narẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipru cũu, paapecũuwũ. ²⁰ Esteba mu'u ye queti were'cure na wẽjẽri curare yu'u quẽ'rã topu'a i'anu'cũwũ. Na ye su'ti bu'icjasere co'tebosawu. ‘Añurõ weérã, tojo weebata'ma’, ni wãcũsetinu'cũwũ”, ni werewu Jesure.

²¹ »Jesú yu'ure niwĩ: “Wa'aya. Yu'u aperopu yoaropu o'óguti wee'e mu'urẽ judío masã nitirã tiropu”, niwĩ.

²² A'tota Pablo ucũsere tu'otuwã. Cũ “Yu'ure ‘Judío masã nitirã tiropu wa'aya’ niwĩ” nicã tu'orã, uputu caricũwã:

—Cūrē wẽjẽña, ni caricũwã. ²³ Caricũnemo, na uasere i'orã, na ye su'ti bu'icjasere doqueomujã, di'ta marãrĩrẽ õrẽ wẽestequemorõmujãwã.

Pablo surara tiropu weeseti'que ni'i

²⁴ Na tojo weecã i'agũ, surara wioгу Pablоре o'osõrõcã'dutiwĩ na ya wi'i po'peapu. Sõrõtojanu'cõ, “¿De'ro weerã tocã'rõ caricũti?” ni masísi'rĩgũ Pablоре tãrãgũtigu du'teduticu niwĩ. ²⁵ Na du'teca be'ro Pablo surara wioгу to co'tegure nicu niwĩ:

—¿Musã romano masãrẽ bu'iri besemu'tãtimirã, tãrãta basioti? Basiotisa'a. Romano masãrẽ dutise tojo weedutitisa'a, nicu niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nicã tu'ogu, surara cūrē dutibutiagu pe'ere weregu wa'acu niwĩ:

—Mu'u añurõ weepa si'irẽ. Romano masũta niami cũ, nicu niwĩ cũ wioгupare.

²⁷ Cũ tojo nicã, surara wioгу Pablo tiropu wa'a, cūrē “¿Nirõta romano masũ niti?” ni sãritiña'cu niwĩ.

Pablo yu'ticu niwĩ:

—Ûu, romano masũta ni'i, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, ²⁸ surara wioгу pe'e nicu niwĩ:

—Yu'ua niyeru pajiro wapayewu romano masũ nisere sãjãgũtigu, nicu niwĩ.

Pablo pe'e “Yu'u pũrĩcã maata wi'magũputa bajua'cu niwũ romano masũ nisere”, nicu niwĩ.

²⁹ Cũ tojo nicã, cūrē tãrãbo'cãrã uiwijaa wa'acãrã niwã. Na surara wioгу quẽ'rã “Romano masũrẽ du'tedutiasu” nitjãgũ, uia wa'acu niwĩ.

Pablo judío masã wiorã tiropu cũ ní'que ni'i

³⁰ Surara wioгу ape nũmu pe'e ¿de'ro weerã cūrē weresãpari? ni masísi'rĩgũ, pa'ia wiorã, ãpẽrã nipe'tirã judío masã wiorãrẽ nerẽduticu niwĩ. Tojo weegu Pablоре na du'te'que cõme darire pãa, na wiorã tiropu pijiwã'cãcu niwĩ.

23

¹ Pablo wiorãrẽ i'agũta i'a, narẽ nicu niwĩ:

—Nipe'tiro yu'u catiro põtõorõ Õ'acũ cũ i'orõpu nipe'tise cũ uaro weenu'cũcã'a. Tojo weegu yu'u wãcũque'tiro marĩõ nicã'a, nicu niwĩ.

² Cũ tojo nicã tu'ogu, Ananía pa'ia wioгу Pablo tiro nu'cũrãrẽ cũ ucũsere tu'osi'rĩtigu, uuseropu paaduticu niwĩ.

³ Tojo weecã i'agũ, Pablo Ananíarẽ nicu niwĩ:

—Mu'u weeta'sasepijagu ni'i. Õ'acũ mu'urẽ bu'iri da'regusami. Mu'u Moisé duti'que me'rã yu'ure queoro besegu wee'e ¿nimiti? Mu'u tojo weemigũta, ãpẽrãrẽ yu'ure paadutigu, queoro weewe'e. Moisé cũ duti'quere yu'runu'cãgũ wee'e, nicu niwĩ Pablo cūrē.

⁴ Cūrē tojo nicã, cũ tiro nu'cũrã pe'e Pablоре nicãrã niwã:

—A'tiro ña'arõ ucũticã'rõua'a pa'ia wioгу Õ'acũ bese'cure, nicãrã niwã.

⁵ Tere tu'ogu, Pablo narē nicu niwī:

—Acawererā, cū pa'ia wiogu nisere yu'u masītiāsu. Masīgū pūrīcā, tojo nitiboapā. Ō'acū ojāca pūrīpu a'tiro ni ojano'caro niwū: “Macā wiogure ña'arō ucūco'teticā'ña”, niwū, nicu niwī Pablo.

⁶ Topu nirā puā curua nicārā niwā. Saduceo masā, fariseo masā nicārā niwā. Narē ī'agū, uputu caricūbocure ucūcu niwī:

—Acawererā, yu'u quē'rā fariseo curuacjūta ni'i. Yu'u pacu quē'rā cūta nimi. Masā wērī'cārā be'ropu masāsere yu'u ējōpeo'o. Tereta yu'ure ni'cārōacārē beserā weema, nicu niwī.

⁷ Cū tojo nicā, maata fariseo masā saduceo masā me'rā na basu wērī'cārāpu masāse cjasere a'merī du'sasocārā niwā. Tojo weerā na nerērī wi'iputa ni'cārō me'rā nisetim-ī'cārā a'merī ducawatia wa'acārā niwā. ⁸ Saduceo masā “Masā wērī'cārāpu masāsoma. Ō'acūrē wereco'terā, wātīa quē'rā marīma”, ni ējōpeocārā niwā. Fariseo masā pe'e a'tiro ējōpeocārā niwā: “Masā wērī'cārāpu masārāsama. Ō'acūrē wereco'terā, wātīa quē'rā nima”, ni ējōpeocārā niwā. A'te ējōpeose me'rā du'sasocārā niwā. ⁹ Na uputu caricū, ni'cārērā Moisés duti'quere bu'eri masā fariseo curuacjārā wā'cānu'cā, nicārā niwā:

—Ā'rīrē ne bu'iri ña'ase bocawe'e. Apetero weegu Ō'acūrē wereco'tegu ucūgū ucūapī Damasco wa'ari ma'apu. Tojo weerā marī Ō'acūrē yu'rūnu'cābosa'a nīrā, cūrē mejēcā niticā'rā.

¹⁰ Na uputu caricū du'sasocā ī'agū, surara wiogu Pablora wējērī ni uigu, cū yarā surarare nicu niwī:

—Pablo tiropu wa'a, cūrē pijiwā'cāña marī nirī wi'ipū, nicu niwī.

¹¹ Ape nūmu ñamīpu Jesús Pablo tiropu bajua, cūrē ucūcu niwī:

—Mu'u wācūtutuaya. A'ti macāpu yé quetire ucū'caronojōta Romapu wa'agu quē'rā, tojota ucūña, nicu niwī.

Judío masā Pablora wējēsī'rīmi'que ni'i

¹² Cū tojo nīca ñami ape nūmu āpērā judío masā ya'yioropu Pablora wējērā nīrā, nerē apoyucārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Ni'cācā me'rā Pablora wējētīmirā, ne cārōacā ba'ati, sī'rīti weerā. Cūrē wējētojarāpu ba'a, sī'rīrā. Wējētīmirā, ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū marīrē bu'iri da'reato, ni apoyucārā niwā. ¹³ Tojo ucūrā cuarenta yu'rūoro nicārā niwā. ¹⁴ Na tojo ni ucū apóca be'ro pa'ia wiorā, āpērā judío masā bu'cūrā tiropu wa'a, narē nicārā niwā:

—“Īsā Pablora wējētīmirā, ne ba'ati, sī'rīti weerāti”, ni apoyuapu. “Īsā cūrē wējētīmirā ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū ūsārē bu'iri da'regusami”, niapu. ¹⁵ Musā, musā me'rācārā wiorā me'rā queti o'óya surara wiogupure. Ñamiacā Pablora musā tiropu miitudutiya. “Īsā cū ye quetire du'pocāpūta añurō masīsī'rīsa'a”, ni queti o'óya, nisoodutio'ocārā nimiwā.

—Cū a'topure etasome. Īsā cūrē wējērāti nīrā, ma'apu yucuerāti, ni werēcārā niwā wiorārē. Wiorā na tojo nicā tu'orā, “Jau”, nicārā niwā.

¹⁶ Pablo páacjū na tojo wējēsī'rīse quetire tu'ogu, surara na nirī wi'ipū wa'a, Pablo tiropu eja, werecu niwī.

¹⁷ Pablo pe'e cū werēcā tu'ogu, ni'cū surara wiogure pijio, cūrē nicu niwī:

—Ā'rī ma'mūrē mu'u wiogu tiropu pijiwā'cāña. Apeyenojō werese cuoapu, nicu niwī.

¹⁸ Cū tojo nicā, cūrē surara wiogu tiropu miaa, cūrē nicu niwī:

—Pablo marī bu'iri da'reri wi'ipū cuogu yu'ure pijitjāgū, ā'rīrē mu'u tiropu o'oámi. Apeyenojō weregūtigū weeapu mu'urē, nicu niwī.

¹⁹ Tojo weegu surara wiogu cūrē tūawā'cā, masā na tu'otiropu sērītiña'cu niwī:

—¿Ñe'enojō werese cuomiti mu'u? nicu niwī.

²⁰ Ma'mu pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Judío masā wiorā Pablo yu'u pacopānūmūrē ñamiacā na tiropu miadutirāsama mu'urē. “Īsā cū ye cjasere du'pocāpūta añurō masīsī'rīsa'a” nita'sarāsama. ²¹ Na tojo nicā, ējōpeoticā'ña. Cuarenta yu'rūoro masā Pablora yucuerā ma'apu du'tinu'cūrāsama.

“Ni'cārōacārē ūsā Pablōre wējētimirā, ne ba'ati, sī'rīti weerāti. Cūrē wējētojarāpū ba'a, sī'rīrāti”, niama. “Wējētimirā, ūsā ba'a, sī'rīcāma, Ō'acū ūsārē bu'iri da'regusami”, niama. Añurō apope'otojacārā niama na weeatjere. Tojo weerā na ni'cārōacārē mū'u “Jau” nise dia'cūrē yucuerā weeama, nicū niwī.

²² Cū tojo níca be'ro surara wiogū pe'e cūrē we'eritigū, a'tiro nicū niwī:

—“Pablōre wējēsī'rīse quetire weregū ejapū surara wiogūpūre” ne āpērārē wereticā'ña, nío'ocū niwī.

Surara wiogū Pablōre Féli tiropū o'ó'que ni'i

²³ Pablo páacjū wa'áca be'ro surara wiogū cū docacjārā pūarārē pijiocū niwī.

—Mūsā yarā surarare were, apoyudutiya. Na ni'cācā ñami nueve nicā Cesareapū Pablōre miarāsama. A'tiro wa'arāsama. Doscientos surara dū'pocā me'rā wa'ato. Setenta cabayua me'rā pesawā'cāto. Doscientos ñosēse pjīrī me'rā wa'ato. ²⁴ Pablo cū pesajā cabayua quē'rārē apoyudutiya. Ne apeyenojō mejēcā wa'aro marīrō Féli, Judea wiogū tiropū miaña, nicū niwī surara wiogū cū docacjārārē.

²⁵ Be'ro narē cū tojo níca be'ro papera ni'cā pūrī ojao'ocū niwī Félire. A'tiro ni ojano'caro niwū ti pūrīpūre:

²⁶ “Yū'u Claudio Lisia, mū'u Féli Judea di'ta wiogūre añuduti'i. ²⁷ Judío masā ā'rī Pablōre ñe'e, wējēsī'rīmicārā niama. Be'ro 'Cū romano masū nimi' nicā tū'ogū, yū'u, yarā surara me'rā wīorēgū ejawū na wējēbo'cūre. ²⁸ ‘¿Ñe'enojō bu'iri cūrē weresāpari?’ ni masī'rīgū, judío masā wiorā tiropū cūrē miawū. ²⁹ Na cūrē na ējōpeosetise ye bu'iri weresācārā niwā. Ne cūrē te ye bu'iri wējērōū'a, bu'iri da'reri wi'ipū quē'rā sōrōrōū'a nisenojōrē bu'iri bocatisa'a. ³⁰ Āpērā judío masā cūrē wējērāti nise quetire tū'ogū, cūrē wējēbosama ni wācūgū, yū'u mū'u tiropūre ā'rīrē o'ó'o. 'Cūrē a'topū weresā'cārā mū'u tiropūta wa'a, mū'urē weresārā wa'ato', niwū narē. Tocā'rōta ni'i”, ni ojao'ocū niwī surara wiogū Félipūre.

³¹ Surara cū duti'caronojōta ti ñami Pablōre miacārā niwā Antípatri wāmetiri macāpū.

³² Topū cārī, ape nūmū pe'e surara dū'pocā me'rā wa'a'cārā totā majāmitojati a'titicārā niwā Jerusalēpū na ya wi'ipūta tja. Cabayua me'rā wa'a'cārā dia'cū Pablo me'rā yū'ruacārā niwā Cesareapūre. ³³ Na Cesareapū eta, surara wiogū ojao'oca pūrīrē wiacārā niwā Félire. Cū tiropūta Pablo quē'rārē cūucārā niwā. ³⁴ Féli ti pūrīrē bu'etojanū'cō, Pablōre “¿No'ocjūpū niti mū'u?” ni sērītiña'cū niwī. Cū “Cilicia di'tacjū ni'i” nicā tū'ogū, ³⁵ Féli “Mū'urē weresā'cārā yū'u tiropū etacā, mū'u ye ucūsere tū'ogūti”, nicū niwī.

Be'ro Pablōre surarare co'tedutigū cūucū niwī Herode cū weedutica wi'ipū.

24

Pablōre Féli tiropū weresā'que ni'i

¹ Ni'cāmocuse nūmūrī yū'rúca be'ro pa'ia wiogū Ananía, āpērā judío masā bācūrā, apī masārē weresā'cārārē ucūbosagū Tértulo wāmetigū Cesareapūre wa'acārā niwā. Wa'a, Féli tiropū Pablōre weresācārā niwā. ² Tojo weecā, Féli Pablōre pijiocū niwī. Pablo na tiropū ejacā, Tértulo cūrē weresāwā'cōcū niwī. A'tiro nicū niwī:

—Ūsā wiogū, añu pūrīcā mū'u dutise. Mū'u masīse me'rā añurō dutimasī'i. Tojo weerā ūsā a'mequēse moo'o. Añupūrīrō nime'rīcā'a. Te mū'u da'rase me'rā a'ti di'tacjārārē añurō weetamugū we'e. ³ Tojo mū'u weeyucā, mū'urē nipe'tirocjārāpū e'catise o'oma. ⁴ Mū'urē yū'u yoacā ucūdojasī'rītisa'a. Tojo weegū yū'u cārō ucūquejosere tū'oya.

⁵ »Ā'rī caribosebūcū nimi. Cū nipe'tiro a'ti turipūre judío masārē uarosājācā weesijagū weemi. Apeyema tja Jesús Nazarecjūrē ējōpeosetirā curuacjū wiogū nimi. ⁶ Cū judío masā nitirārē pijisājāasī'rīgū, Ō'acū wi'ire dojorēsī'rīmicū niwī. Ūsā judío masārē dutise tojo weedutiwe'e. Tojo weerā ūsā cūrē bu'iri ñe'ewū. Ūsā judío masārē besewaronojōta cūrē besesī'rīmiwū. ⁷ Ūsā tojo weesī'rīcā, Claudio Lisia surara wiogū ūsā tiro a'ti, ūsārē tutuaro me'rā ē'mawā'cā wa'awī. ⁸ Ūsārē a'tiro niwī: “Mūsā Pablōre weresāsī'rīrā, mūsā

a'ti di'ta wiogu Félipure weresārā wa'aya. Féli, mu'u basuta cūrē sērītiña'rē. Ūsā diacjū nise me'rāta cūrē weresārā wee'e", nicu niwī Tértulo Féli.

⁹ Judío masā topu nirá quē'rā "Tértulo diacjūta ucūmi", nicārā niwā.

Pablo Féli tiropu ucū'que ni'i

¹⁰ Be'ro Féli Pablure ucūdutigu omocā me'rā weequeocu niwī. Tojo weegu Pablo ucūcu niwī:

—Mu'u yoacā a'ti di'tapure dutigu niyucā, yu'u mu'urē masī'i. Tojo weegu yu'u mu'upure e'catise me'rā wereguti yé cjasere. ¹¹ Doce numurīta yu'ru'u Ō'acūrē ējōpeogu a'tigu yu'u Jerusalēpu etāca be'ro. Mu'u basuta āpērārē yu'u ¿diacjūta ucūmiti? nígū, sērītiña'rēgu. ¹² Yu'u ti macāpu nicā, āpērā me'rā Ō'acū wi'ipu, judío masā na nerēse wi'seripu, no'o macā decopu yu'u du'sasocā, āpērā masārē yu'u uarosājācā weecā, ne ni'cāti bocaejatiwā. ¹³ Ā'rā na weresā'que diacjūta "Te ye bu'iri ni'i", ni ī'ota basiowe'e.

¹⁴ »A'te pūrīcārē diacjūta wereguti. Yu'u necūsumma na Ō'acūrē ējōpeoseti'caronojōta yu'u quē'rā ējōpeo'o. Tojo weegu yu'u Jesure ējōpeo'o. Ā'rā pe'e tereta "Jesure ējōpeose ña'a ni'i, diacjū niwe'e", nirā weema. Yu'u quē'rā nipe'tise Moisé cū oja'que, Ō'acū ye queti weremū'tārī masā na oja'quere ējōpeo'o. ¹⁵ Masā añurā, ña'arā wērī'cārāpu masārāsama nise quē'rārē ā'rā weronojōta yucue'e. ¹⁶ Tojo weegu Ō'acū ī'orōpu yu'u tutuaro pōtēorō añurō weesī'rīsa'a. Masā na ī'orōpu quē'rārē tojota weesī'rīsa'a.

¹⁷ »Yu'u peje cū'marī be'ro apeye di'tapu bu'esija'cu Jerusalēpore dajawu. Judío masā pajasecuorā nirārē niyeru o'ogu a'tiwu. Tojo nicā Ō'acūrē ñubuepeogu apeyenojō o'ogu a'tiwu. ¹⁸ Yu'u a'tere tojo weeri cura Asiācārā judío masā etapejawā yu'u Ō'acū wi'ipu nigūrē. Ūsā judío masā weesetironojōpuma yu'u ña'arō niseti'quere ducayucā ī'awā. Titare yu'u me'rā pejetirācā masā niwā. Ne narē uarosājācā weetiwu. ¹⁹ Yu'u Ō'acū wi'ipu nicā ī'a'cārā, na pūrīcā bu'iri cuomi nīrā, mu'u tiro weresārā a'tiroña'a. ²⁰ Na a'titicāma, ā'rā mu'u tiro nirā cārū wiorā tiropu yu'u nicā, na bu'iri boca'quere weresāto. ²¹ Yu'u a'te pūrīcārē nicāti. Yu'u uputu ucūtuturo me'rā narē niwū: "Masā wērī'cārāpu masārāsama' ni, yu'u ējōpeose ye bu'iri musā ni'cācā yu'ure beserā wee'e", niwū, nicu niwī Pablo Féli.

²² Cū tojo nīca be'ro Féli Jesure ējōpeorā na weesetisere añurō masīgū niyugu, "Tocā'rōta tu'oguti. Be'ro Lisia surara wiogu cū etacāpu, yu'u mu'urē beseguti", nicu niwī.

²³ Tojo weegu Féli surarare co'teduticu niwī Pablure tja.

—Añurō weeya cūrē. A'ti wi'ipu cū sijasī'rīcā, āpērā cū me'rācārā cūrē weeta-musī'rīcā, cā'mota'aticā'ña, ni, duticu niwī Féli cū yagu surarare.

²⁴ Pejeti numurī yu'rūca be'ro Féli, cū namo judío masō Drusila me'rā wa'acārā niwā tja Pablo nirī wi'ipu. Topu etagu, surarare pijiduticu niwī Pablure. Pablo cū tiropu etacā ī'agū, "Wereya Jesure ējōpeosenojō cjasere", nicu niwī. ²⁵ Pablo a'tere wrecu niwī cūrē:

—Ō'acū marīrē cū duti'quere añurō weesetiduticu niwī. Ō'acū "Musā basu ña'arō weesī'rīrā, weeticā'ña, wācūtutuaya", nicu niwī. Be'ropu besegusami Ō'acū marī weeseti'quere, nicu niwī.

Pablo cū a'tere nicā tu'ogu, Féli tu'omarīa wa'acu niwī. Tojo weegu Pablure "Wi-jaagusa'a. Apetero no'o apeyenojō weese móogū, mu'urē pijioḡuti tja mu'u ucūsere tu'oacjū", nicu niwī.

²⁶ Féli cūrē niyeru wapayecā uagu, pijio ucūmujācu nimiwī. Cū niyeru wapayéca be'ro bu'iripu nigūrē du'uwīrōḡuti nígū, tojo weecu nimiwī. Pablo pe'e cūrē ne wapayeticu niwī.

²⁷ Be'ro pua cū'ma be'ro Féli wiogu nisere wijacā'cu niwī. Cū ducayuro sājācu niwī tja Porcio Festo wāmetigu. Féli cū wiogu nisere wijagu, judío masā me'rā añurō tojasī'rīgū Pablure bu'iri da'reri wi'iputa cūucā'cu niwī.

25

Festo tiropu Pablo ucü'que ni'i

¹ I'tia numu cü wiogu nise sājāca be'ro Festo Cesareapu ní'cu Jerusalépu wa'acu niwī. ² Cü topu ejacā, pa'ia wiorā, āpērā judío masā wiorā apaturi Pablöre weresārā wa'acārā niwā cūpüre tja. Pablo pe'e Cesareapu nicu niwī. ³ Pablöre wējēatjere apoyotojacārā niwā. Tojo weerā Festore uputu tutuaro me'rā Pablöre miaduticārā niwā Jerusalépu. “Festo cü Pablöre uócāma, cü ma'apu a'tigureta wējēcō'arāti”, nicārā nimiwā. ⁴ Na tojo nicā, Festo pe'e “Cü Cesarea bu'iri da'reri wi'iputa nitojami. Yu'u basu maata tojaagusa'a tja topure. ⁵ No'o āpērā musā wiorā apeyenojō bu'iri cuomi nisere cuorā, yu'u me'rāta wa'a weetjārā, weresārā wa'aya toputa”, nicu niwī.

⁶ Be'ro Festo Jerusalépure ocho o diez numurī ni, dajatojaa wa'acu niwī Cesareapure. Cü dajāca numu ape numu pe'e masārē na besewaropu wa'acu niwī. Topu eja, Pablöre pijiduticu niwī. ⁷ Pablo topu sājāejacā, Jerusalécjārā judío masā Festo me'rā wa'a'cārā Pablo pu'to wa'acārā niwā. Wa'a, cü weeti'quepüreta ña'abutiase weresacārā niwā. ¿Na weresā'que diacjū niti? ne basioticarō niwū.

⁸ Na tojo nica be'ro Pablo pe'e “Judío masārē duti'quere ña'arō ucütiwu. Ō'acū wi'li pajiri wi'ire dojorētiwu. Romano masā wiogure ne cāl'rōacā yu'rūnu'cātiwu”, nicu niwī.

⁹ Festo cü quē'rā tja judío masā me'rā añurō tojasirīgū, Pablöre “¿Mu'u Jerusalépu wa'asirīsari, yu'u topu mu'u ye cjasere besecā?” ni sērītiña'cu niwī.

¹⁰ Pablo cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u a'to besewaropu romano masā wiogu tiropu ni'i. A'toputa yu'ure beseroua'a. Yu'u judío masārē ne cāl'rōacā ña'arō weetiwu. Mu'u a'tere añurō masisa'a. ¹¹ Yu'u ña'ase wee'que ye bu'iri “Cūrē wējērōua'a” nicā pūrīcārē, ne “Yu'ure wējētīcā'ña”, nitibosa'a. Na yu'ure weresā'que diacjū niticāma, ne ni'cū yu'ure sōjā judío masāpure bu'iri da'redutita basiowe'e. Tojo weegu diacjūta Romapu nigū, romano masā wiogu waropu yu'ure besecā hasa'a, nicu niwī Pablo Festore.

¹² Be'ro Festo cü me'rācjārā werecasari masā me'rā ucūtoja, Pablöre pijiocu niwī:

—Mu'u romano masā wiogu waropure beserouapu. To pūrīcārē mu'u cü tiroputa besedutigū wa'agusa'a, nicu niwī Festo.

Festo Agripare Pablo ye quetire were'que ni'i

¹³ Pejeti numurī Festo Pablöre ucūca be'ro Judea di'ta wiogu waro Agripare wāmetigu cü ma'mio Berenice me'rā wa'acārā niwā Cesareapure. Na Festore cü wiogu nise sājāca be'ro añudutirā wa'arā weecārā niwā. ¹⁴ Na topu peje numurī niyucā, Festo Agripare werecu niwī Pablo ye cjasere. A'tiro nicu niwī:

—A'to ni'cū masū niami bu'iri da'reri wi'ipū Féli cü wiogu nise wijagu du'uwirōti'cu.

¹⁵ Yu'u Jerusalépu ejacā, pa'ia wiorā, āpērā judío masā bucurā Pablöre wējēato nírā, yu'upure weresāwā. ¹⁶ Yu'u narē yu'tiwu: “Ūsā romano masā a'tiro weeseti'i. Ne āpērārē wējēdutiro marī'i cūrē weresā'cārā, weresāno'cu quē'rā beseropu na basu a'merī diacjūnu'cōtica be'ro. Na weresāno'cu narē yu'tica be'ropu beseno'o”, niwū narē. ¹⁷ Tojo weegu na a'to etāca numu ape numu pe'e maata yoogoro marīrō yu'u masārē besewaropu wa'awu. Topu eja, Pablöre pijiwu. ¹⁸ “Yu'ure weresārā, ña'abutiase peje waro bu'iri cuomi, ni weresārāsama”, ni wācūmiwū. Ne marīcaro niwū. ¹⁹ Na ējōpeosetise cjase dia'cū nicaro niwū. Apeye, ni'cū masū Jesú wāmetigu judío masā na “Wērīa wa'awī” ní'cure Pablo pe'e cūrēta tja catimi nise queti dia'cūrē weresāwā. ²⁰ Yu'u a'tenojōrē ¿de'ro weegusari? nímasīti, Pablöre sērītiña'wū. “¿Mu'u Jerusalépu wa'asirīsari? ¿Topu beserouasari te cjasere?” niwū. ²¹ Cü pe'e “Jerusalépure wa'asirītisa'a. Romano masā wiogu waro Augusto tiro pe'e beseno'sirīsa'a”, niwī. Tojo nicā tu'ogu, “Mu'u a'tota tojánígusa'a yujupu bu'iri da'reri wi'ipū. Yu'u mu'urē o'ota basiocā, mu'u wa'agusa'a”, niwū, ni quetiwerecu niwī Festo Agripare.

²² Cũ tojo nicã tu'ogũ, Agripa “Yũ'u quẽ'rã cũ ucũcã tu'osĩ'rĩsa'a”, nicũ niwĩ. Festo pe'e “To pũrĩcãrẽ mũ'u ñamiacãta tu'ogũsa'a”, nicũ niwĩ.

²³ Ape nũmũ Agripa, cũ ma'mio Berenice na añuse wiorã su'ti sãñase me'rã na nerẽwari tucũjopũ sãjãacãrã niwã. Æpẽrã surara wiorã, ti macãcjãrã wiorã quẽ'rã na me'rã sãjãacãrã niwã. Na nerẽtojaca be'ro Festo Pablore pijidutio'ocũ niwĩ.

²⁴ Pablo na tiropũ sãjãejacã, Festo to nirãrẽ nicũ niwĩ:

—Wiogũ Agripa, ãpẽrã a'to dujirã, ã'rĩ Pablore mũsã ĩ'a'a. Pãjãrã judío masã Jerusalécjãrã, a'ti macãcjãrã cũrẽ weresãwã yu'ũpũre. Na'irõ cũrẽ “Wějẽrõũa'a”, ni caricũmũjãwã. ²⁵ Na tojo nimicã, yũ'u pe'e “Cũrẽ wějẽrõũa'a” na nise bu'irire bocaticãti. Cũ basu “Yũ'u Augusto tiropũ beseno'sĩ'rĩsa'a” nicã, “Cũrẽ toputa o'ógũti”, niwũ. ²⁶ Yũ'u cũrẽ o'ógũ, “Ã'rĩ a'te bu'iri cũomi, tojo weecũ niwĩ”, ne papera ni ojao'ota basiowe'e marĩ wiogũpũre. Tojo weegũ yũ'u mũsã tiropũ ã'rĩrẽ pijioapũ. Mũ'urẽ wéegũ pijioasũ ãsã wiogũ ã'rĩ me'rã ucũato nígũ. Mũ'u cũ me'rã ucũca be'ro Augustopũre “A'te bu'iri cũomi” ni ojao'ota basiorosa'a nígũ, cũrẽ pijioasũ. ²⁷ Ni'cũ bu'iriwi'ire o'ógũ, “A'te bu'iri cũomi” ni weretimidũ, o'óta basiowe'e marĩ wiogũpũre. Mejõ warota o'óro weronojõ tu'oña'sa'a, nicũ niwĩ Festo Agripare.

26

Pablo Agripare cũ were'que ni'i

¹ Be'ro Agripa Pablore ucũdutiũ niwĩ:

—Ni'cãrõacã mũ'u yũ'tiya mũ'urẽ na weresã'quere, nicũ niwĩ. Tojo weegũ Pablo wiogũre añudutigu, na weesetironojõta omocã me'rã weequero, cũrẽ ucũcũ niwĩ:

²⁻³ —Wiogũ, mũ'u nipe'tise judío masã na weesetisere masĩsa'a. Apeye na ucũ a'metu'timũjãse quẽ'rãrẽ masĩsa'a. Tojo weegũ yũ'u añurõ e'catise me'rã mũ'urẽ weregũti judío masã na yũ'ure weresã'quere. Añurõ pajaña'se me'rã yũ'u ucũsere tu'oya.

⁴ »Yũ'u wĩ'magũ nicãputa judío masã nipe'tirã yũ'u niseti'quere masĩmũjãtiwã. Ya macã Tarsopũ nicã, Jerusalépu yũ'u nicã masĩwã. A'tocateropũ quẽ'rãrẽ masĩsama yũ'u weesetisere. ⁵ Yũ'u ma'mũputa fariseo curuacjũ ninũ'cãwũ. Na tere weresĩ'rĩrã, añurõ masĩsama. Nipe'tirã judío masã wa'teropũre ti curuata ni'i nipe'tise Moisé cũ duti'quere añurõ weeri curua. ⁶ Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ masã wẽrĩ'cãrãpũre masõgũsami nise yũ'u ãjõpeose ye bu'iri a'topũ besedutirã o'oãma. A'te masãse cjasere marĩ ñecũsumũpũreta Õ'acũ weretojacũ niwĩ. ⁷ Tereta yucuerã wee'e marĩ doce cururicjãrã. Tojo weerã mũmũcori, ñamirĩ cũrẽ ãjõpeorã ñubuenũ'cũcã'a. Yũ'u quẽ'rã wẽrĩ'cãrãpũ masãrãsama nisere yucuegũ wee'e. A'te ye bu'irita ni'cãrõacãrẽ judío masã yũ'ure weresãrã weema. ⁸ To pũrĩcãrẽ ĩde'ro weerã mũsã pe'e Õ'acũ masã wẽrĩ'cãrãpũre masõsere ãjõpeoweti?

⁹ »Yũ'u quẽ'rã todũporopũ Jesú Nazarecjũrẽ ãjõpeorãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrõ põtẽorõ weecũmiwũ. ¹⁰ Jerusalépu pa'ia wiorã na dutio'omũjãrõ me'rã Jesure ãjõpeorãrẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipũ miamũjãwũ. Narẽ wějẽcã, yũ'u quẽ'rã ne cã'mota'atiwũ. ¹¹ Pejetiri yũ'u judío masã na nerẽse wi'seripũ wa'a, Jesure ãjõpeodu'uatõ nígũ bu'iri da'recũwũ. Uputũ waro na me'rã uagũ, apeye di'tapũ narẽ bu'iri da'resĩ'rĩgũ sirutuwa'cãcũwũ.

¹² »“Bu'iri da'regũti tja” ni wãcũwã'cãgũ, pa'ia wiorã dutio'ori pũrĩ me'rã Damascopũ wa'amiwũ. ¹³ Ti macã wa'ari ma'apũ wa'agũ, dajaritero nicã mujĩpũ asistero nemorõ mũmũsepu asistedijati, añurõ bo'reyua wa'awũ. Yũ'u tiro, yũ'u me'rãcjãrã tiropũ asiste se'sa wa'awũ. ¹⁴ Tojo wa'acã, ãsã nucũcãpũ nipe'tirã bũrũque'a wa'awũ. Ni'cũ yũ'ure hebreo ye me'rã ucũcã tu'owũ: “Saulo, ĩde'ro weegũ yũ'ure ña'arõ weeti? Tojo wéegũ, mũ'u basuta ña'arõ weegũ wee'e”, niwĩ.

¹⁵ »Cũ tojo nicã, “ĩNoa niti mũ'u?” niwũ cũrẽ.

»Cũ yũ'ure yũ'tiwĩ: “Yũ'u Jesú ni'i, mũ'u ña'arõ weesĩ'rĩ wapagũ. ¹⁶ Wã'cãnu'cãña. Yũ'u mũ'urẽ yé cjasere weregũ wa'ato nígũ mũ'urẽ bajuapũ. Ni'cãcã mũ'u ĩ'a'quere, yũ'u mũ'urẽ be'ropũ ĩ'otajere weregũ wa'agũsa'a. ¹⁷⁻¹⁸ Judío masã, ãpẽrã judío masã nitirã mũ'urẽ wějẽsĩ'rĩcã, añurõ co'tegũti. Judío masã nitirã tiro na tu'omasãto nígũ yé quetire

mu'urē weredutigu o'ógutigu wee'e. Mu'u werecā, ña'arō weeseti'quere du'u, añuse pe'ere siruturāsama. Tojo weecā, na'itī'arōpu ní'cārā bo'reyuse pe'ere bocarāsama. Yu'u na wioḡu nigūti. Wātī pe'e na wioḡu ninemotīcā'to níḡu tojo weeguti. Yu'are ējōpeocā, na ña'arō weeseti'quere acoboḡuti. Tojo weerā na quē'rā āpērā yu'are ējōpeo'cārā, yu'u bese'cārā me'rā nirāsama”, niwī Jesú yu'are.

¹⁹ »Tojo weegū Jesú cū u'mūsepū ucūdijo'quere queoro weewū. Yu'rūnū'cātiwū.

²⁰ Yu'u ne waro Damascocjārārē Jesú ye quetire werenu'cāwū. Be'ro Jerusalécjārārē, nipe'tiro Judea di'tacjārārē, āpērā judío masā nitirā quē'rārē a'tiro werewū. “Ña'arō musā weeseti'quere du'uya. Ō'acū cū u'aro weeya”, niwū. Na tojo wéeca be'ro na dūcayū'quere āpērārē ī'oato níḡu narē añurō nisetidutiwū. ²¹ A'te yu'u were'que ye bu'iri judío masā Ō'acū wi'ipū yu'u nigūrē ñe'e, wējēsī'rīmiwā. ²² Na tojo weesī'rīmicā, Ō'acū pe'e yu'are weetamunu'cūcā'wī. Tojo weegū yu'u a'tocaterore wiorārē, āpērā mejō nirā quē'rārē Ō'acū ye quetire were'e. Duporopū Moisé, āpērā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā “Be'ropū tojo wa'arosa'a” na ní'caronojō tereta yu'u were'e. ²³ Na a'tiro ni ojacārā niwā: “Cristo Ō'acū bese'cū pi'eti, wēřīḡūsami. Wēřitoja, cūta wēřī'cūpū masāmū'tāḡūsami. Tojo weegū cū yu'rūosere wereḡūsami judío masārē, judío masā nitirārē”, ni ojacārā niwā, ni werecu niwī Pablo.

²⁴ Cū tojo nirī curata Festo caricūqueḡocū niwī Pablore:

—Pablo, mu'u maatigu wee'e. Upūtu mu'u bu'ese ye bu'iri mu'u tu'omasītigū doḡo'o, nicū niwī Festo.

²⁵ Cū tojo nicā, Pablo yu'ticu niwī: “Yu'u maatigu mejēta wee'e. Yu'u werese diacjūta ni'i. Wiopesase me'rā were'e”, nicū niwī.

²⁶ Be'ro Agripare werecu niwī tja:

—Mu'u a'te cjasere añurō masīsa'a. Tojo weegū yu'u mu'urē uiro marīrō were'e. Nipe'tise yu'u mu'urē were'quere añurō masīsa'a. A'te Jesú ye queti ya'yioropū wa'atiwū.

²⁷ »¿To pūrīcārē mu'u quē'rā, Agripa, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere ējōpeoweti? Yu'u tu'oña'cā, mu'u ējōpeosa'a, ni sērītiña'cū niwī Pablo.

²⁸ Cū tojo nicā, Agripa nicū niwī:

—¿Pejetiacā ucūse me'rā mu'u yu'are Jesure ējōpeocā weecā'sī'rīti? ni yu'ticu niwī.

²⁹ Pablo ninemocū niwī tja:

—Peje ucūse, pejetiacā ucūse u'eri me'rā mu'u, a'to nirā nipe'tirā yu'u weronojō Jesure ējōpeocā uasa'a, yu'u weronojō bu'iri da'reri wi'ipū nitimirā, nicū niwī.

³⁰⁻³¹ Cū tojo níca be'ro Agripa, Festo, Berenice, āpērā na me'rā dujirā wā'cānū'cā, ape tucūpū Pablo ye cjasere ucūrā sājāacārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Cū pūrīcā te ye bu'iri wējērōna'a nisere ne mooami. Ne bu'iri da'reri wi'ipū quē'rārē cūuta basiotimiapā, nicārā niwā.

³² Agripa pe'e Festore nicū niwī:

—Cū basu pe'e “Augusto romano masā wioḡu yu'are beseato” niticāma, marī cūrē du'u'wīrōcā'boapā, nicū niwī.

27

Pablore Romapū o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Festo Romapū o'óta basiocā ī'agū, Pablore, tojo nicā āpērā bu'iri da'reri wi'ipū nirārē Julio surara wioḡure co'tedutiwī. Julio surara wioḡu Augusto wāmetiri curuacjū niwī. Yu'u Luca quē'rā na me'rā wa'awū. ² Ūsā ni'cāwū yucusū Adramitio wāmetiri macā cjāwū Asia cjase petaripū wa'apjū me'rā mūjāsājā wa'awū. Apī Aristarco wāmetigu Macedonia di'ta Tesalónica wāmetiri macācjū ūsā me'rā wa'awī.

³ Cesareapū wija'cārā ape nūmū ūsā Sidó wāmetiri macāpūre etawū. Topū ūsā etacā, Julio Pablore pajaña'gū, a'tiro weewī. Tocjārā cū me'rācjārā cū u'asenojōrē o'oato níḡu, na tiropū sijadutigu du'uo'owī. ⁴ Ūsā ti macāpū ní'cārā wijawā'cā, Chipre nūcūrōrē diacjūcamocā pe'e yu'rūawū. Tia pe'e wī'rō tutuatiwū. ⁵ Ūsā Cilicia, Panfilia wāmetise

di'ta tiro ti maarêta yu'rutêrî pê'la, Mira wâmetiri macâpu Licia di'tapure ejawu. ⁶ Ti macâpu apewupu mujâsâjârâtirâ tiwupu sâña'cârâ dijawu. Be'ro surara wiogu apewu Alejandría cjâwû Italiapu wa'apjare bocaewawî. Ûsâ tiwupu mujâsâjâ, wa'a wa'awu tja.

⁷ Wî'rô ùsârê uputu wêe cã'mota'ayucã, ùsâ peje numurî yoogowu. Ûsâ uputu pi'etîca be'ropu ejawu Gnido wâmetiri macã pôtêorôpure. Wî'rô apero pe'e wêose ye bu'iri diacjû yu'ruamasîti, apero pe'e majâmiawû. Salmón peta tiro pe'e yu'rûaa, Creta nucûrôrê cûpe pe'e bajaque'awu. ⁸ Ûsâ sumutopu yu'rûaa, uputu da'rayu'rûa'cârâ caributirâpu Añurî Peta wâmetiropure ejawu. Ti peta Lasea wâmetiri macã pu'to niwû.

⁹ Ûsâ uputu yoogo'que ye bu'iri judío masã be'tiri bosenumu yu'ruatojacaro niwû. Tojo weero wî'rô uputu wa'a, pu'ecu nu'câtjo cã'rôacã du'sawu. Ûsâ yu'rûacã, uputu waro wiopesa niwû. ¹⁰ Tere masîgû, Pablo narê weremiwî:

—Marî yu'rûacã, wio nisa'a. A'tiwu, tiwu cjase apeque, marî quê'rârê mirîtawio nisa'a. Tojo weerã marî a'toputa tojánîrã yujupu, nîmiwî.

¹¹ Cû tojo nimicã, surara wiogu Pablo ucüsere tu'otiwî. Tiwu wiogu, tiwu autugure na ucüse pe'ere êjôpeowî. ¹² Ti peta pe'e pu'ecu nicã ña'a niporo. Tojo weerã tiwupu sâñarã pãjârã ti nucûrô Cretare yu'rûa wa'asî'rîwã Fenice wâmetiri macâpu. “Topu apetero weerã pu'ecu tã'orãsa'a”, niwã. Ti peta pe'ere uputu wî'rô wêetiporo.

Pablo quê'rã pu'etõ'o'que ni'i

¹³ Tojo weerã sajatiro wî'rô wêetuuwã'cãticã, tiwu da'rarã pe'e “Yu'rûaroua'la Feni-cepu”, ni wãcûwã. Tojo wee ùsã Creta wâmetiri nucûrô sumutopu yu'rûawu. ¹⁴ Ûsã wijãca be'ro maata wî'rô uputu wêewã'cãtiwu ùsã pu'to nucûrô tiro pe'e. Te wî'rô Nordeste wâmetiwu. ¹⁵ Tiwure wî'rô uputu wêecã'mota'awu. Tojo wêecã, wî'rô wêepôtêorô pe'e wa'ata basiotiwu. Basioticã î'a, to wêewã'cãrô pe'eta ùsârê su'ori miawû. ¹⁶ Ûsã ni'cã nucûrô Cauda wâmetiri nucûrôacãpure eja, yu'rûawu wî'rô uputu wêopûrîtiro pe'e. Tiwu siropu ni'cãwû yucusu cã'wûacã pajipju mirîcã, na yu'rûarju du'tepono'wû. Wî'rô uputu wêecã, tiwucãrê uputu da'ratjîarãpu pajipjujopu miisãawû. ¹⁷ Tiwure wejemorôpeotoja, pûnu'mo dari me'rã wî'rô me'rã batari nîrã pajipjuta warua, du'tewã. Be'ro na ui, Sirte wâmetiro nucûporojopu marîrê wêewã'cãrî nîrã, na “Su'ti caseri wî'rô miato” ni, du'teõ'o'que caserire pãacã'wã. Na pãaca be'ro wî'rô wêorô pe'eta wa'awu. ¹⁸ Ape numu mejârôta wî'rô wêecã î'arã, a'tiro weewã. Tiwupu apeque sãñasere pa'sa tutuapju tojato nîrã cõ'aduowã. ¹⁹ Ape numu ùsã basuta ni'cãrê tiwu cjase su'ti caserire, na du'te'que darire, na tuatu'que sê'rêrîrê doqueñonemowû tja. ²⁰ Peje numurî mujîpû numcocjû, ñocõa ne bajutiwã. Tojo weerã ùsã no'o diacjû wa'arãsari, nita basiotiwu. Wî'rô quê'rã tojo wêenu'cûcã'wû. Tojo wee “Ûsã ne yu'rûasome”, ni wãcûmiwû.

²¹ Peje numurî ùsã ba'atiwu. Tojo weecã î'a, Pablo na wa'teropu ní'cu wã'cãnu'cã, narê niwî:

—Músârê sã'opu Cretapu yu'u were'quere tu'ocã, añu niboapã. Marî topu wijatirã, a'tiwure dojorê, tiwu cjasere bajuriotiboapã. ²² Ni'cãrôacãrê musã uiticã'ña. Ne ni'cû wêrîsome. A'tiwu dia'cû bajudutirosa'a. ²³ Yu'u Õ'acûrê êjôpeogu ni'i. Cû yu'u wiogu nîmi. Ni'cãcã ñami ni'cû cûrê wereco'tegu yu'u tiropu bajuami. ²⁴ A'tiro ni wereami: “Ne uiticã'ña. Mu'u Augusto wiogu tiropu beseno'gû wa'agusa'a. Õ'acû mu'u sêrîsere añurô tu'oami. Tojo weerã a'tiwupu nîrã yu'rûape'ticã'rãsama. Ne ni'cû wêrîsome”, niami. ²⁵ Tojo weerã musã wãcûtutuaya. Yu'u Õ'acûrê êjôpeo'o. Cû ní'que diacjûta wa'arosa'a. ²⁶ Wî'rô dia'cû marîrê nucûrôpu wêequepeorosa'a, niwî Pablo.

²⁷ Pua semana ùsã Cretare wijãca be'ro ejacãti pajiri maa Adriático wâmetiri maa-jopure. Wî'rô uputu wêocã'mota'ayucã, yoogocãti. Ñami deco nicã tiwucjãrã da'rarã, “Marî di'ta tiropu ejarã weetu'sa'a”, niwã. ²⁸ Tojo weerã na ¿no'ocã'rô ù'cûamiti? nîrã, ni'cã da yuta da me'rã dijoo, queoña'wã. Na tojo weecã, treinta y seis metros ù'cûawû. To be'roacã tja apaturi queoña'wã. Veintisiete metrota nicaro niwû majã. ²⁹ Ñami niyucã, na ùtãpagapu doquewãrî nîrã, a'tiro weewã. Ba'paritise cõme pjîrî pacare te yapuripu

yuta dari me'ra du'teō'o'quere doqueñowā. Auturo pe'e tiwure wejeñe'epo'ato nírā tojo weewā. Tojo weetojaca be'ro na “Maata bo'reacā uamisa'a”, ni wācūque'tiwā. ³⁰ Nāmīta tiwure da'raco'teri masā du'tisī'rīmiwā. Tojo wee na “Cōme p̄jīrē u'mutārō pe'e doqueñorātirā wee'e” nīsoo, yucūsuacārē miidijoo, tiwū me'ra du'tisī'rīmiwā. ³¹ Pablo na tojo weesī'rīcā ī'agū, surara wiogure, āpērā surarare werewī:

—Ā'rā a'tiwupū tojaticā, mūsā ne ni'cū catisome, niwī.

³² Cū tojo nicā tu'orā, surara pe'e tiwū yucūsuacārē du'te'que darire dutesurequeñocā'wā.

³³ Bo'reque'ati dūporo Pablo tiwupū nirārē ba'adutiwī:

—Pua semana wa'a'a mūsā cārīti, ba'atimirā mūsā nīrō. ³⁴ Tojo weegu yu'u mūsā baanūjā tutuato nīgū, mūsārē ba'adutigu. Ne cā'rōacā mūsārē mejēcā wa'asome, niwī.

³⁵ Tojo nitoja, Pablo p̄rē mii, nipe'tirā ī'orōpū Ō'acūrē e'catise o'owī. Be'ro cū basu tigare deco me'ra pe'é, ba'awī. ³⁶ Na cū tojo ba'acā ī'arā, na bujawetimi'quere du'u, na quē'rā e'catise me'ra ba'awā. ³⁷ Ūsā tiwupū sñarā nipe'tirā doscientos setenta y seis niwū. ³⁸ Na ba'asī'rīrō pōtēorō na ba'aca be'ro tiwupū sñase trigo ajurire ti maapu doqueño'pe'ocā'wā. Yucūsu ca'rasānemopju tojato nírā tere cō'awā.

Yucūsu nucūporopū sū'apeja'que ni'i

³⁹ Bo'reque'aca be'ro tiwū da'rari masā nucūrōrē ī'abocawā. ¿No'opū niti? ni ī'amasītiwā. Na tojo ī'amasītimirā, opatucū nucūporo nīrōrē ī'a, “Sō'lo buanūjārā, apetero weero basiocāma, to majāarā”, niwā. ⁴⁰ Tojo weerā todūporo “Cōme p̄jīrē wejeñe'epo'ato” ni, na du'te doqueño'que p̄jīrē dutesure dijowā. Apeye wajajp̄jīrē pacare, autuse p̄jīrē du'te'que darire pāaca'ranū'cōwā. Na tojo weetojaca be'ro u'mutārōpū nīrī su'ti caserore wī'rō ti caseropū ñe'e miato nírā wejemorō yoowā. Tojo weero tiwū nucūporo sumuto pe'e nūjāwū. ⁴¹ Nūjā, ū'cūatiro nucūporo opa bu'a nīrōpū sū'apeja wa'awū. Wajamū'tārō pe'e nucūporopū opasīo doquebi'peque'awū. Ne sīoburota basiotiwū. Tiwū auturo pe'e pā'cōrī pacase paaquēocā, bata wa'awū.

⁴² Tojo wa'acā ī'a, surara tiwupū bu'iri cuorā na ñe'e'cārārē ne ni'cū doqueñojā baadu'titicā'to nírā wējēcā'sī'rīmiwā. ⁴³ Surara wiogu pe'e Pablore yu'rūosī'rīgū, narē cā'mota'awī. Be'ro baamasīrārē sumutopū baanūjāmū'tādutiwī. ⁴⁴ Āpērārē taboa p̄jīrē me'ra pa'sanūjādutiwī. Te me'ra wa'atirā, tiwū cjase bata'que p̄jīrē me'ra pa'sanūjādutiwī. Tojo weetjīrā, ūsā nipe'tirā yu'rūpe'ticā'wā.

28

Pablo Malta nucūrōpū nī'que ni'i

¹ Ūsā nipe'tirā sumutopū nūjāta, majānu'cāca be'ro ūsā masīwū, ti nucūrō Malta wāmeticaro niwū. ² Tocjārā masā acoro pejacā yūsuacā ī'arā, ūsārē añurō pajaña'wā. Tojo weerā pecame'e wījābosa, ūsārē sō'madutirā pijiwā. ³ Pablo quē'rā peca boposāse seegu wa'a, mitīawī. Cū tojo mitīarī cura añā pecapū nī'cū asise uiwijatigu, Pablo ya omocāpū cū'rī doqueyojawī. Topūta wā'ñacā'wī. ⁴ Ti nucūrōcjārā añā Pablo ya omocāpū wā'ñacā ī'arā, na a'tiro niwā:

—Ā'rī masā wējērī masū nisami. Cū dia pajiri maapu yu'rūtoja'cū nimigū, cū ña'arō wee'que wapa wē'rīgūsami, niwā.

⁵ Pablo pe'e añarē pecame'epū wejestequetīawī. Cūrē ne mejēcā wa'atiwū. ⁶ Na tocjārā pe'e “Maata cūrē bipia wa'arosa'a”, nīmiwā. “Bipiticāma, wācūña marīrō burūque'a, wē'ria wa'agusami”, ni wācūmiwā. Na yoacā yucuecūmī, cūrē mejēcā wa'aticā ī'a, mejēcā wācūwā tja. “Ā'rī ūmū mejēta nisami. Marī ējōpeogu nīgū nīsasami. Tojo weero cūrē añā cū'rīcā, ne mejēcā wa'awe'e”, niwā.

⁷ Ūsārē tojo wa'a'caro ti nucūrō wiogu Publio wāmetigu ya di'ta pu'toacā niwū. Cū ūsārē cū ya wī'ipū cārīdutigu pijīawī. I'tia nūmū ūsā cū ya wī'ipū nise nūmū'rīrē ūsārē añurō weewī. ⁸ Titare Publio pacū ujaque, yoja dutitigu cājīwī. Pablo cū cājīrōpū sājāa, Ō'acūrē sērībosa, cū dūpoarūre ñapeowī. Tojo wee cūrē yu'rūcā weewī. ⁹ Cū tojo weecā

ĩ'arã, ti nũcũrõpũ nirã dutitirã na ye dutire yũ'ruodutirã cũ tiropũ a'tiwã. Nipe'tirã na ye dutire yũ'ruono'wã. ¹⁰ Ti nũcũrõcjãrã ãsãrẽ peje apeyenojõ o'owã. Be'ropũ ãsã yucusũpũ wa'arã, pu'etiatje quẽ'rãrẽ o'owã.

¹¹ Õsã ti nũcũrõpũre i'tia mujĩpũ niwũ. Be'ro Alejandría wãmetiri macã cjãwũ me'rã wa'awũ tja. Tiwũ topũ pu'ecu tõ'o nĩnicaro niwũ yujupũ. Tiwũ yucusũẽ'quẽapũ ãpẽrã masã ãjõpeosetirã Cãstor, Pólux wãmetirã queose na paateõ'o'que wã'ñawũ. ¹² Maltapũ ní'cãrã wija, Siracusa wãmetiri macã cja petapũ ejawũ. Topũ i'tia nũmũ tojãníwũ. ¹³ Be'ro Regio wãmetiri macãpũ wa'arã, sumutopũ nũjãwũ. Topũ eta, ni'cã nũmũ be'ro ãsã wa'aro pe'eta wĩ'rõ wẽowũ. Tojo weerã ape nũmũ pe'e ejabaque'owũ Puteoli wãmetiri macãpũre. Topũ eta, ãsã tiwũpũ sãña'cãrã dijawũ. ¹⁴ Topũre ãpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ bocaewã. Na ãsãrẽ “Ni'cã semana ãsã me'rã tojãníña”, niwã. Tojo weerã ãsã ni'cã semana to ni, be'ro Romapũ wa'arã ma'apũ yũ'ruawũ tja. ¹⁵ ãpẽrã Romacjãrã Jesure ãjõpeorã ãsã Romapũ wa'ase quetire tu'otojacãrã niwã. Tere tu'o, ãsãrẽ põtẽrĩrã etawã ma'apũ Foro de Apio wãmetiri macãpũ. ãpẽrã quẽ'rã aperopũ sijari masã na cãrĩrõpũ Tres Tabernas wãmetiropũ ãsãrẽ põtẽrĩwã. Pablo narẽ i'agũ, Õ'acũrẽ e'catise o'o, cũ basu quẽ'rã nemorõ e'cati, wãcũtutuase bocanemowĩ. ¹⁶ Õsã Romapũ etãca be'ro surara wioũ Julio a'tiro weewĩ. Bu'iri cũorã cũ mia'cãrãrẽ tocjãrã bu'iri cũorãrẽ co'terã wioũpũre wiawĩ. Pablo pe'ere ape wi'ipũ ni'cũ surara cũrẽ du'tiri nígũ co'teacjũ me'rã cũuwĩ.

Pablo Romapũ ní'que ni'i

¹⁷ I'tia nũmũ ãsã Romapũ etãca be'ro Pablo ti macãcjãrã judío masã wiorãrẽ pijiowĩ. Be'ro cũ tiropũ na ejacã i'a, narẽ a'tiro niwĩ:

—Yũ'u acawererã, ne cã'rõacã mejẽcã weetiũ marĩ acawererãrẽ. Ne marĩ ñecũsumũapũ weeseti'quere “Tojo niwe'e”, nitiwũ. Tojo weetimicã, marĩ acawererã Jerusalẽpũ yũ'ure ñe'e, romano masã wiorãpũre o'owã. ¹⁸ Na romano masã wiorã yũ'ure sãrĩtiña'a, cãrẽ wẽjẽrõũa'a nise bu'irire bocatitjãrã, du'usi'rĩmiwã. ¹⁹ Na judío masã pe'e pũrĩcã yũ'ure ne du'uwi'rõrõ uatiwã. Tojo weegũ yũ'u “Wioũ Augusto Romacjũputa beseato”, niwũ. Ne yũ'u acawererãrẽ weresãgũ mejẽta, yũ'u uaro me'rã a'tiapũ. ²⁰ Yũ'u tojo weetjãgũ, mũsã me'rã ucũgũti nígũ, diacjũ masĩato nígũ mũsãrẽ pijioapũ. Marĩ judío masã yoacã yucue'cũ a'titocacũ niwĩ. Cũ Jesucristo wãmetimi. Yũ'u cãrẽ ãjõpeose ye bu'iri a'te dari cõme dari me'rã du'teno'cũ ni'i, niwĩ Pablo.

²¹ Na cãrẽ niwã:

—Õsã ne ni'cã papera pũrĩ judío masã Judeacjãrã na oja'o'oca pũrĩrẽ ñe'ewe'e. Mũ'u ye cjasere tu'owe'e. To Judeacjãrã a'topũ sijarã etarã, ne ña'arõ ucũ weresãtiwã mũ'urẽ.

²² Õsã a'te dia'cãrẽ masĩ'i. Nipe'tirocjãrã “Jesure ãjõpeose ña'a ni'i”, ni ucũma. Tojo weerã ãsã mũ'u ãjõpeosere tu'osĩ'rĩsa'a, niwã.

²³ Tojo níca be'ro na ni'cã nũmũ tere ucũatji nũmũrẽ besewã. “Ti nũmũ a'tirãti” ni, wa'a wa'awã. Ti nũmũ nicã pãjãrã masã Pablo cãjĩrĩ wi'ipũ etawã. Na nerẽpe'tica be'ro bo'reacã bu'enũ'cã'cũ, téẽ ñamica'a bu'e na'itõ'oa wa'awĩ. Õ'acũ cũ nipe'tirã wioũ nise quetire bu'ewĩ. Jesucristore ãjõpeoato nígũ, Moisé cũ oja'quere, Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'quere narẽ pũrõ ãjõpeocã uagũ bu'eĩ'owĩ. ²⁴ Ni'cãrẽrã cũ bu'esere ãjõpeowã. ãpẽrã ne ãjõpeotiwã. ²⁵ Na ni'cãrõnojo wãcũti, ni'cãrẽrã topũ duji'cãrã wã'cãnu'cãwijaari cura Pablo narẽ niwĩ:

—Espĩritu Santu diacjũta ucũpĩ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía me'rã ucũgũ marĩ ñecũsumũapũre. A'tiro ni wereduticũ niwĩ:

²⁶⁻²⁷ ã'rã masãrẽ a'tiro ni weregũ wa'aya:

“Mũsã Õ'acũ ye cjasere teerã, i'asĩ'rĩtirãsa'a.

Õ'acũrẽ ãjõpeosĩ'rĩtirã, diacjũ cjasere tu'osĩ'rĩtirãsa'a.

Tojo ãjõpeotitjãrã, yũ'ure acobojose sãrĩsome.

Tojo weerã mũsãrẽ werẽcã, tu'orãsa'a, tu'orã pe'e.

Mejõ de'ro nirõ weesari, ni tu'omasĩsome.

Masã añurõ yu'u weesere i'amirã, i'amasĩsome", nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁸ »Tojo weerã masã tu'osĩ'rĩtise ye bu'iri Õ'acũ masãrẽ yu'rũose quetire ni'cãcã me'rã judío masã nitirãrẽ wereno'rõsa'a. Na pe'e añurõ tu'otu'sarãsama, niwĩ.

²⁹ Pablo tere níca be'ro judío masã topu nirã na basu a'metu'tiwijaawã.

³⁰ Pua cã'ma Pablo ti wi'i na waso, wapayedutica wi'ipure surara cũrẽ co'tegu me'rã niwĩ. Nipe'tirã cũrẽ i'asjarãrẽ e'catise me'rã narẽ põtẽrĩwĩ. ³¹ Uiro marĩrõ, wãcütutuario me'rã masãrẽ Õ'acũ cã wioгу nisere, tojo nicã Jesucristo ye cjasere bu'enu'cũcã'wĩ. Æpẽrã ne cã'mota'aro marĩrõ tojo weewĩ.

Teófilo, mæ'urẽ tocã'rõta oja'a.

Luca

Pablo Romacjārārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē Corintopu nígū, Romacjārā Jesucristore ějōpeorārē ojacu niwī. Cū ne waropure Jesucristore ějōpeoticu niwī. Tojo weegu cūrē ějōpeorārē ña'arō weesī'rīgū sirutucu niwī. Be'ro Ō'acū Pablōre ducayucā weecu niwī. Tojo wéeca be'ro cū Jesucristo ye quetire wereri masū sājācu niwī.

Pablo Romacjārā tiropu wa'asī'rīcu nimiwī. Cū a'ti pūrīrē ojacaterore wa'aticu niwī yujupu. I'tia cū'ma be'ro na tiropure wa'acu niwī.

Cū papera ojagu, a'tiro ojaseticu niwī. “Yū'u Pablo musārē oja'a” nitojaca be'ro añudutiwūacu niwī. Be'ro “Ō'acūrē musā ye cjasere e'catise o'o'o”, nicu niwī. Tojo nicā “A'tere ũasāgū, musārē a'ti pūrīrē oja'a,” nicu niwī. Be'ropūta “Ō'acū ye añuse quetire a'tiro nirō wee'e”, ni ojacu niwī. Yapapūta majā añudutitūosere ojacu niwī.

Pablo a'ti pūrīrē marī nipe'tirā bul'iritirā ni'i nisere ojacu niwī. Tojo nicā Ō'acū me'rā añurō nisī'rīrā, Jesucristore ějōpeose me'rā dia'cū tojo nita basio'lo nisere ojacu niwī. Apeye, Romacjārārē ni'cārō me'rā nisetidutigu, narē “Añurō a'merī pajaña'ña, ejerisājāse me'rā niña,” ni ojacu niwī.

Pablo Romacjārā Jesure ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo musā Roma wāmetiri macācjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'a. Jesucristo dutiro weewā'ñaco'tegu ni'i. Cū yū'ure Ō'acū masārē yū'ruose quetire weredutigu besecūwī.

² Dūporopu Ō'acū cū ye queti weremū'tārī masā me'rā “Yū'u masārē yū'ruoguti”, ni weryucu niwī. Tojo weerā te quetire tū'orā, Ō'acū ye queti o'jáca pūrīpu ojacārā niwā.

³ Na oja'que marī wiogū Jesucristo Ō'acū macū ye queti ni'i. Cū a'ti nucūcāpūre marī weronojō upūtigū bajuacu niwī. Masū nígū, dūporocjūpu wiogū Davi pārāmi nituriagupu nicu niwī. ⁴ Cū marī weronojō upūtimigū, Ō'acū macū niyugu, ña'ase moogū waro nicu niwī. Cū wérīca be'ro cū pacu Espíritu Santu tutuaro me'rā cūrē wērī'cupure masōcu niwī. Tojo weese me'rā masārē yū'u macū nimi nisere i'ocu niwī. ⁵ Cū yū'u Pablōre añurō wéegu, cū ye quetire weredutigu besewī. Nipe'tiropu masā Jesucristore ějōpeoato nígū tojo weewī. ějōpeotjīarā, cū ũaro weerāsama.

⁶⁻⁷ Musā Romacjārā quē'rā cū tojo nino'cārāta ni'i. Tojo weegu musārē Ō'acū mairārē a'ti pūrīrē oja'a. Ō'acū Jesucristo yarā sājādutigu musārē besecu niwī. Marī pacu Ō'acū, tojo nicā marī wiogū Jesucristo musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Romapu wa'asī'rīmi'que ni'i

⁸ A'tere musārē weremū'tāgūti. Nipe'tiropu musā Jesucristore ějōpeosere ucūse'sama. Tere tū'ogu, Jesucristo weetamuse me'rā Ō'acūrē e'catise o'o'o. ⁹ Yū'u ñubuesetirinūcū musā ye cjasere sērībōsanu'cūcā'a. Yū'u tojo weesere Ō'acū “Diacjūta tojo weemi”, nisami. Yū'u añurō ejeripō'rātise me'rā cū ũaro wee'e. Tere wéegu, añuse queti cū macū yere were'e. ¹⁰ Apeye quē'rārē Ō'acūrē a'tiro sērīnu'cūcā'a. “Mū'u ũaro nicā, yū'ure Romapu wa'adutigu du'uo'oya. Ti macācjārā mū'urē ějōpeorārē i'asī'rīsa'a”, ni sērī'i. Yoa wa'a'a yū'u musā tiropu wa'asī'rīmi'caro. ¹¹ Musārē nemorō wācūtutuacā ũasāgū, Espíritu Santu yū'ure masīse o'oro weronojō musārē o'oturiasī'rīsa'a. Tojo weegu topure wa'asī'rīsa'a. ¹² Musārē a'tiro nigūti. Marī pūaperi a'merī weetamurāsa'a. Musā yū'u ějōpeocā i'arā, nemorō wācūtutuarāsa'a. Yū'u quē'rā musā ějōpeocā i'agū, mejārōta weegusa'a.

¹³ Acawerā, musārē a'tere masīcā ũasa'a. Pejetiri musā tiropu wa'asī'rīmi'i. Apesecjārāmarīcā judío masā nitirā yū'u Jesucristo ye quetire werecā, ějōpeowā. Musā ya macācjārā quē'rārē Jesucristore ějōpeocā ũasāgū, weregu wa'asī'rīsa'a. Tojo

weesĩ'rĩmicã, basiowe'e yujupũ. ¹⁴ Õ'acũ cũ ye quetire nipe'tirãrẽ yu'ure weredutiwĩ. Yé uurãrẽ, uutirã quẽ'rãrẽ weredutiwĩ. Bu'e'cãrãrẽ, bu'eti'cãrãrẽ weredutiwĩ. ¹⁵ Tojo weegu masã ya macãcjãrã Jesucristore ãjõpeotirãrẽ cũ ye quetire pũrõ weresĩ'rĩsa'a.

Jesucristo ye quetire tu'orã cãrẽ ãjõpeose ni'i

¹⁶ Masã Jesucristo ye quetire tu'orã, cãrẽ ãjõpeonũ'cãsama. Yu'ũ masĩ'i, Õ'acũ cũ tutuaro me'rã nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorãrẽ pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ yu'rũosami. Tojo weegu masãrẽ te quetire ne bopoyasãwe'e. Ne waro cãrẽ ãjõpeorã judío masã nirãrẽ yu'rũosami. Judío masã nitirã cãrẽ ãjõpeorã quẽ'rãrẽ mejãrõta yu'rũosami. ¹⁷ Te queti a'tiro ni'i. Õ'acũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ “Bu'iri marĩrã, añurã nima”, ni ĩ'asami. Jesucristore ãjõpeorã dia'cãrẽ tojo ĩ'asami. Te cjasere Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

Õ'acũ cãrẽ ãjõpeorãrẽ “Añurã nima”, ni ĩ'asami.

Cũ me'rã ninu'cũrãsama, niwũ.

Nipe'tirã masã bu'iritima nise ni'i

¹⁸ Õ'acũ u'musepũ nigũ masã ña'arõ weesetisere ĩ'agũ, bu'iri da'resami. Ña'arõ weenu'cũrã diacjũ cjasere cã'mota'asama. Tojo weegu narẽ upũtu bu'iri da'resami. ¹⁹ Õ'acũ cũ nisetise masĩta basiosere masã añurõ masĩsama. Õ'acũ cũ basu tere masĩcã weecũ niwĩ. ²⁰ Marĩ Õ'acũ bajusere ĩ'atimirã, cũ wee'que me'rã cũ tutuasere, cũ nisetisere masĩno'o. Cũ tutuase, cũ nisetise ninu'cũcã'rõsa'a. Ne waro cũ a'ti turire weenu'cãcateropũta cũ Õ'acũ ni'i nisere masĩno'o. Tojo weerã masã “Mu'urẽ masĩtisa'a. Tojo weerã bu'iri moo'o”, nímasĩtisama. ²¹ Cũ nisetisere masĩmirã, cãrẽ ãjõpeotisama. Ne cãrẽ e'catise o'otisama. No'o uaro wãcũma'a, siape me'rã nemorõ ña'arõ wãcũsãjãsama. ²² Na masĩyu'rũa'a nimirã, tu'omasĩtirã dojosama. ²³ Tojo weerã Õ'acũ catinu'cũgũrẽ ãjõpeotisama. Na apeyenojõ masã yee'que boadijatje pe'ere ãjõpeosama. Masã queose, mirĩcũa queose, wa'icũrã queose, pĩrõa queosere yee, ãjõpeosama. Ne waropũta tere weemũjãti, ni'cãrõcã quẽ'rãrẽ mejãrõta weenu'cũma.

²⁴ Na tojo wee'que bu'iri Õ'acũ na ña'arõ weesĩ'rĩsere weeato nígũ cõ'awã'cãcũ niwĩ. Na bopoyose ña'asere a'merĩ weecãrã niwã. Tere wéerã, na basu na upũre dojorẽrã weecãrã niwã. ²⁵ Diacjũ cjasere ãjõpeoboronojõ o'orã, mejõ nisoowioritima. Cãrẽ ãjõpeoronojõ o'orã, cũ da're'que a'ti nucũcã cjase pe'ere ãjõpeoma. Õ'acũ nipe'tise wee'cũre e'catipeonu'cũcã'rõũa'a. Tojota weeno'ato.

²⁶ Õ'acũ bopoyose na uaripejasere weeato nígũ narẽ cõ'awã'cãcũ niwĩ. Numiapũta uũũa me'rã na weewũasenojõrẽ na basu numia se'saro ña'arõ weesama. ²⁷ Uũũa quẽ'rã na basu ña'arõ a'merĩ weesama. Uũũa numia me'rã weewũasenojõrẽ du'urã, uũũa se'saro uaripeja, ña'arõ weesama. Tojo weegu Õ'acũ narẽ ña'arõ weese wapa, bu'iri da'resami. Narẽ bu'iri da'regũ, na upũrũre pi'eticã weesami.

²⁸ Cũ wee'quere ĩ'amirã, Õ'acũrẽ ãjõpeosĩ'rĩtisama. Tojo weegu na wãcũma'asere weeato nígũ cõ'awã'cãcũ niwĩ. Cũ narẽ cõ'acã, totã na ña'arõ wee'quere nemopeosama. ²⁹ Nipe'tise ña'arõ weesere yu'rũocã'sama. Pajaña'rõ marĩrõ ãpẽrãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩsama. Apeyenojõ cuomirã, cuonemosãjãsi'rĩsama. A'te nipe'tise ña'asere weesama. Doesama. A'mewẽjẽsama. A'metu'tisama. Weesoosama. Ña'arõ weesĩ'rĩrõ bajuro ña'arõ weesama. Ucja, queti poosama. ³⁰ ãpẽrãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã, diacjũ nitimicã, weresãsama. Õ'acũrẽ uatisama. ãpẽrãrẽ ĩ'amuisama. “Yu'ũ pe'le ãpẽrã yu'rũoro niyu'rũũ'cã'a”, nisama. Ña'asere weebocasama. Na pacũsumũarẽ yu'rũũ'cãsama. ³¹ Tu'omasĩtisama. Na “Weerãti” ní'quere weetisama. A'metu'tica be'ro aposĩ'rĩtisama. Na acawererãpũreta ma'itisama. ãpẽrãrẽ pajaña'tisama. ³² Õ'acũ tojo weerãrẽ queoro wéegũ, “Pecame'epũ cõ'abajuriogũti”, nicũ niwĩ. Cũ tojo níca be'ro nimicã, ña'arõ weenu'cũsama. Tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã ĩ'arã, “Añurõ wéerã, tojo weema”, nisãjãsama.

2

Õ'acũ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regu, queoro weemi nise ni'i

¹ Mũsã ãpẽrãrẽ “Na ña'arã nima” ni, ñ'abeseticã'ña. Mũsã quẽ'rã na weronojõ ña'arõ weesetisa'a. Na bu'iritima nĩrã, ãsã quẽ'rã bu'iriti'i nĩrõnojõ wa'a'a mũsãrẽ. Mũsã ni'cãrõnojõ bu'iri cwo'o. ² Õ'acũ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regu, queoro weegu weemi nisere masĩno'o. ³ Mũsã ãpẽrãrẽ “Ña'arõ weema” nimirã, na weronojõta wee'e. Tojo weerã “Õ'acũ ãsãrẽ bu'iri da'reesome”, niticã'ña. Da'regusami. ⁴ Ña'arõ weemicã, Õ'acũ mũsãrẽ pajaña'gũ, maata bu'iri da'retisami. Tojo weerã mũsã “Õsãrẽ bu'iri da'reesome”, nimisa'a. Tojo niwe'e. Mũsã ña'arõ weesere bujaweti ducayuato nĩgũ añurõ wee, maata bu'iri da'retisami.

⁵ Cũ tojo weemicã, mũsã ña'arõ weesere bujaweti ducayusi'rĩtisasa'a. Mũsã siape me'rã ña'asere weenemorã, bu'iri da'resere seeneocũunemorã wee'e. Be'ro masãrẽ bu'iri da'reatji nũmũ nicã, Õ'acũ uagu, mũsãrẽ queoro bese, upũtu bu'iri da'regusami.

⁶ Masã na wee'quenũcãrẽ queoro wapayegusami. ⁷ Õ'acũ a'tiro weerãrẽ cũ tiropũ catinu'cũatjere o'ogusami. “Cũ me'rã ducayu ninu'cũrãsa'a” nĩrãrẽ, tojo nicã cũ “Añurõ weepũ” nisere a'marãnojõrẽ o'ogusami. Tojo nicã ape upũ boatiri upũ su'tiwetisi'rĩrãrẽ tojo o'ogusami. Na catinu'cũsere ãarã, añurõ weenu'cũrãsama.

⁸ ãpẽrã pe'e Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãrã, na ãaro weesetisama. Diacjũ cjasere ãatirã, ña'ase pe'ere weesirutusama. Õ'acũ ua, narẽ upũtu bu'iri da'regusami. ⁹ Nipe'tirã ña'arõ weesetirã pi'eti, ña'arõ tu'oña'rãsama. Judío masãrẽ ne waro tojo wa'amũ'tãrõsa'a. Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ mejãrõta wa'arosa'a. ¹⁰ Añurõ weesetirã pe'ere Õ'acũ añurõ weegusami. Narẽ “Mũsã añurõ weewũ”, nigũsami. Tojo nicã ejerisãjãcã weegusami. Ne waro judío masãrẽ tojo ejerisãjãcã weemũ'tãgũsami. Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ mejãrõta weegusami. ¹¹ Õ'acũ judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ ñ'a ducawaanũ'cõtisami.

¹² Judío masã nitirã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩtisama. Na ña'arõ wee'quere te dutise me'rã mejẽta Õ'acũ besegusami. Ña'arõ wee'que wapa me'rã pe'e narẽ pecame'epũ cõ'abajurio besegusami. Judío masã pũrĩcã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩsama. Tere masĩmirã, ña'arõ weesama. Tojo weegu Õ'acũ náma te dutise me'rã na yũ'rũnũ'cã'que wapare bu'iri da'regusami. ¹³ Moisé dutisere tu'ose me'rã dia'cũ Õ'acũ “Bu'iri marĩrã nima”, nitisami. Cũ dutisere weerã pe'ere “Bu'iri marĩrã nima”, nisami. ¹⁴ Judío masã nitirã Moisé dutisere moomirã, na añurõ wéerã, Õ'acũ dutisereta weerã weema. Na basu Moisé dutisere masĩrã weronojõ weesama. ¹⁵ Añurõ weese me'rã na diacjũ wãcũsere ñ'osama. Moisé dutisere masĩrã weronojõ nima. Tojo weerã queoro weetĩca be'ro ña'arõ tu'oña'sama. Añurõ wéeca be'ro bu'iri moorã tu'oña'sama.

¹⁶ Yũ'ũ Jesucristo ye quetire wereronojõta a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ masãrẽ bu'iri da'reatji nũmũ nicã, nipe'tirã wãcũsere, ãpẽrã ñ'atiroppũ weesere besegusami. Jesucristo ña'arõ wãcũrãrẽ, ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regusami. Añuse wãcũrãrẽ, añurõ weerãrẽ añurõ weegusami.

Õ'acũ Moisére dutise cũu'que ni'i

¹⁷ Mũsã a'tiro wãcũmisa'a: “Õsã judío masã Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere ãjõpeorã ni'i. Õ'acũ yarã ni'i. Tojo weerã judío masã nitirã yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a”, nimisa'a.

¹⁸ Tojo nicã a'tiro ninemosa'a. “Õsã Õ'acũ ãsenojõrẽ masĩ'i. Moisé duti'quere masĩyurã, ãsã añuse dia'cũrẽ besemasĩ'i. ¹⁹ Caperi bajutirãrẽ tũawã'cãrã weronojõ Õ'acũ yere masĩtirãrẽ bu'emasĩ'i. Na'itĩ'arõppũ nĩrãrẽ sĩ'orã weronojõ ña'arõ weerãrẽ añurõ weeduti'i”, nisa'a. ²⁰ “Moisé cũ duti'quere cwo'rã, diacjũ cjasere queoro masĩ'i. Tojo weerã tu'omasĩtirãrẽ, Õ'acũ yere ne waro bu'ewã'cõrãrẽ bu'emasĩ'i”, nimisa'a. ²¹ Mũsã “ãpẽrãrẽ bu'emasĩ'i” nĩrãtirã, mũsã basu pe'e bu'emũ'tãrõũa'a. ãpẽrãrẽ “Yajaticã'ña” nimirã, ãpẽrã yere yajasa'a. ²² Mũsã, “Mũsã nũmosãnumia, marãpũsumũa nitirãrẽ a'metãrãticã'ña”, nisa'a. Tojo nimirã, a'metãrãsa'a. “Queose yee'quere ãjõpeoticã'ña” nimirã, narẽ ãjõpeose wi'seri cjasere yajasa'a. ²³ “Õsã Moisé duti'quere cwo'tjãrã, ãpẽrã yũ'rũoro ni'i”, ni wãcũmisa'a. Tojo nimirã, tere weetirã, cũ duti'quere yũ'rũnũ'cãrã

wee'e. Tojo weerã ãpêrãrê Õ'acũrê bujicã'cã weerã wee'e. ²⁴ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ masã tojo weesere a'tiro ojano'wũ: "Mũsã Õ'acũ duti'quere yu'rũnũ'cãse bu'iri judío masã nitirã Õ'acũrê ña'arõ ucũsama", niwũ.

²⁵ Mũsã Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere weecã, masã judío masã weesetise, ò'rêcju yapa caserore yejecõ'ase wapati'i. Weeticãma, masã judío masã nise wapamarĩ'i. Tojo weerã cũ cũu'quere weetirã, judío masã nitirã weronojõ tojacã'a. Õ'acũ yarã weronojõ nitisa'a. ²⁶ Judío masã nitirã ò'rêcju yapa caserore yejecõ'ano'ña marĩma. Na Õ'acũ Moisére duti'quere wéerã, judío masã weronojõ nisama. Õ'acũ narê "Yarã nima", nisami. ²⁷ Mũsã judío masã Õ'acũ Moisére duti'quere cõomi'i. Ò'rêcju yapa caserore yejecõ'amirã, cũ duti'quere weewe'e. Æpêrã, judío masã nitirã ò'rêcju yapa caserore yejecõ'atimirã, tojo nicã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩtimirã, cũ dutisere weesama. Na tojo weecã, mũsã bu'iri cõosere masĩno'o. ²⁸ Judío masũ waro bu'ipũ dia'cũ weesetitimi. Cũ upũ dia'cũrê ò'rêcju yapa caserore yejecõ'ase mejêta ni'i. ²⁹ Moisé dutisere yu'tigu mejêta Õ'acũ yagũ nimi. Espĩritu Santure wãcũse dũcayuno'cũ pe'e judío masũ waro nimi. Cũta Õ'acũ yagũ nimi. Cũrê Õ'acũ "Añugũ nimi" ni ĩ'asami. Masã mejêta tojo ĩ'asama.

3

¹ Yu'ũ tojo nicã tu'orã, mũsã "¿To pũrĩcãrê judío masã nise wapamarĩsari? ¿Ò'rêcju yapa caserore yejecõ'ase quẽ'rã wapamarĩsari?" nisa'a. ² Wapatiyu'rũa'a. Ne warore a'tiro ni'i. Õ'acũ judío masãrê cũ ye quetire weedutigu, ãpêrãrê weredutigu cũucũ niwĩ. Tojo weero judío masã nise wapati'i. Mũsãrê a'tiro ninemogũti. ³ Æpêrã judío masã Õ'acũ ucũsere êjõpeotisama. Na tojo êjõpeotimicã, Õ'acũ narê cũ "Tojo weeguti" ni'quere "Weewe'e", nitisami. ⁴ Õ'acũ nipe'tise cũ "Weeguti" ni'quere queoro weegũsami. Marĩ nipe'tirã nisoosepijarã nimicã, Õ'acũ cũ ni'caronojõta queoro weegũsami. Õ'acũrê cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

Õ'acũ, mũ'ũ ucũsere "Diacjũta ni'i", nino'o.

Mũ'ũrê nisoose marĩ'i.

Tojo weero mũ'ũrê ãpêrãpũre ne weresãta basiowe'e.

Na weresãcãma, yu'rũwetimũjãgũsa'a, ni ojacũ niwĩ dũporocjũpũ.

⁵ Tere tu'orã, ãpêrã a'tiro nima'asama. "Ûsã ña'arõ weecã, Õ'acũ añurõ weesere nemorõ ĩ'ono'rõsa'a." ¿To pũrĩcãrê "Õ'acũ ãsã ña'arõ weesere bu'iri da'regũ, queoro weetimi", nirã weesari? ⁶ Tojo niwe'e. Na tojo nise queoro nicãma, Õ'acũ ne ni'cũrê bu'iri da'remasĩtibosami.

⁷ Apeyema ãpêrã a'tiro ninemoma'asama. "Ûsã nisoocã, Õ'acũ queoro ucũsere ĩ'ono'rõsa'a. Tojo weerã masã cũrê 'Añuyũ'rũami, diacjũ ucũnu'cũgũ nimi', nirãsama. Tojo nicãma, ¿de'ro weegũ Õ'acũ marĩrê 'Mũsã ña'arõ weesebũcũrã ni'i', nisari? Cũ tojo nĩgũ, queoro weetimi", nisama. Na tojo nise nima'ase ni'i. ⁸ Na "Ûsã ña'arõ weecã, Õ'acũ añurõ weesere nemorõ masĩrãsama", nisama. Tojo weerã "Añuse wa'ato nĩrã ña'asere weerã", nisama. Æpêrã yu'ũre, yu'ũ me'rãcjãrãrê mejêcã wãcũato nĩrã, "Pablo a'tere bu'emi", nisoosama. Na tojo nisoose wapa Õ'acũ narê bu'iri da'regũ, queoro weegũsami.

Nipe'tirã bu'iritirã nima nise ni'i

⁹ ¿Marĩ judío masã ãpêrã yu'rũoro añurã niyu'rũnũ'cãti? Niwe'e. Marĩ masĩtoja'a. Nipe'tirã judío masã, judío masã nitirã ña'arõ weerã niyurã, ni'cãronojõ bu'iritirã dia'cũ ni'i. ¹⁰ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre marĩrê a'tiro niwũ:

Ne ni'cũnojojõputa añugũ marĩmi.

¹¹ Ne ni'cũ Õ'acũ ye cjasere tu'omasĩgũ marĩmi.

Ne ni'cũputa Õ'acũrê masĩsĩ'rĩgũ, wãcũnũrũtisami.

¹² Nipe'tirã Õ'acũ yere du'urã, dojope'tia wa'asama.

Nipe'tirã ña'arõ weema.

Ne ni'cũnojojõputa ãpêrãrê añurõ weegũ marĩmi.

¹³ Na ucūse masāpe susuripe weronojō ni'i.
 Ti pe ũrīwijaasa'a.
 Te ũrīwijaase weronojō masā ña'arō ucūsama.
 Nisoonu'cūsama.
 Aña ɯseropɯ nímá ɯogɯ weronojō pūrīrō ucūsama.

¹⁴ Āpērārē doja, ɯpɯtu tu'tisama.

¹⁵ Na masārē wējēcō'asema i'adu'ayɯ'rɯasama.

¹⁶ No'o na wa'aro masārē ña'arō weewā'cāsama.
 Na yere dojorē, pajaseɯorā tojacā weesama.

¹⁷ Āpērārē ejerisājācā weesere moosama.

¹⁸ Ō'acūrē wiopesase me'rā i'atisama.

Cūrē uitisama, ni ojano'wū.

¹⁹ Marī masī'i, Moisé cū dutisere ũsā judío masārē cūucɯ niwī. Ũsā te dutisere masīmirā, tere weetirā, bu'iritirā tojasa'a. Cū dutise cūu'que a'tiro ni'i. Nipe'tirā judío masārē, judío masā nitirārē bu'iritirā nima, ni masīduti tojo ni'i. ²⁰ Ne ni'cū Moisé duti'quere weepe'omasītisami. Tojo weegɯ “Moisé dutisere weepe'ocā, ‘Ō'acū yɯ'ure bu'iri marīgū nimi’, nigūsami”, nīmasītisami. Moisé duti'que marīrē “Ña'arā ni'i”, ni masīduti cūuno'caro niwū.

Jesucristore ējōpeose me'rā yɯ'rɯrāsa'a nise ni'i

²¹⁻²² Ni'cārōacārē majā Ō'acū marīrē bu'iri marīrā nicā weese quetire i'omi. Te quetire Moisé cū duti'quere weetimirā, masīno'o. Marīrē Jesucristore ējōpeose me'rā Ō'acū i'orōpɯre bu'iri marīrā nita basio'o. Dɯporopɯ Moisé, tojo nicā Ō'acū ye queti weremɯ'tārī masā Ō'acū tojo weeatjere cū ye queti ojāca pūrīpɯ ojacārā niwā. Ō'acū nipe'tirā Jesucristore ējōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Ne dɯcawaanɯ'cōtisami. ²³ Marī nipe'tirā ña'arō weerā ni'i. Ne ni'cū Ō'acū ɯaronojō weegū marīmi. ²⁴ Tojo nimicā, Ō'acū marīrē ma'ígū, cū macūrē o'ócɯ niwī. Marī ña'arō wee'quere wērī wapayedutigɯ tojo weecɯ niwī. Tojo weero marī wapayeticā, a'tiro ni'i. Jesucristore ējōpeose me'rā Ō'acū marīrē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, ni i'asami. ²⁵ Cū macū Jesucristore marī ña'arō wee'quere wērī wapayecā weecɯ niwī. Cū wērīgū dí o'mabɯro'que me'rā marī cūrē ējōpeocā, acobojosami. Tere wéégɯ, Ō'acū queoro cū weesere i'osami. Dɯporocjārɯre na ña'arō weecā, Ō'acū pajaña'gū, bu'iri da'reticɯ niwī. Tojo tɯ'oña'cā'cū niwī. ²⁶ A'tiro nicārē Jesucristo marī ña'arō wee'quere wērī wapaye'que me'rā Ō'acū cū queoro weesere i'osami. Mejārōta tja cū macū Jesucristore ējōpeorārē bu'iri marīrā, añurā wa'acā weesami.

²⁷ Tojo weerā Ō'acū i'orōpɯre marī basu “Añurā ni'i”, nīmasītisa'a. Moisé duti'quere wéerā mejēta, añurā ni'i. Jesucristore ējōpeocā pe'e, Ō'acū marīrē “Añurā nima”, ni i'asami. ²⁸ Tojo weerā a'tiro nīmasī'i. Marī Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū “Bu'iri marīrā nima”, ni i'asami. Moisé duti'quere weecā mejēta, tojo wa'a'a.

²⁹ Ō'acū judío masā wioɯ se'saro nitimi. Judío masā nitirā quē'rārē wioɯ nimi. ³⁰ Nipe'tirā ni'cūrēta Ō'acūtima. Cū judío masā Jesucristore ējōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Cūrē ējōpeorā judío masā nitirā quē'rārē mejārōta nisami. ³¹ ¿To pūrīcārē marī “Jesucristore ējōpeose me'rā Moisé duti'que pe'ere wapamarī'i”, nirā weeti? Niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Marī “Jesucristore ējōpeose me'rā Ō'acū Moisére duti'quere wapatirota wee'e”, nino'o.

4

Abrahā Ō'acūrē ējōpeo'que ni'i

¹ Ni'cārōacā mɯsārē Abrahā marī ñecū ye quetire wereguti. Mɯsā masīrōnojōta cū judío masū nimɯ'tā'cɯ nicɯ niwī. ² Ō'acū Abrahā weesere i'agū mejēta, cūrē “Añugū nimi”, nicɯ niwī. Tojo nicāma, Abrahā cū añurō wee'que wapa “Yɯ'ɯ añugū ni'i”,

nímasĩbopĩ. Õ'acũ ï'orõpũ pe'ere tojo nita basiowe'e. ³ Cũ ãjõpeocã pe'e, cãrẽ Õ'acũ "Bu'iri marĩmi", nicũ niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

Abrahã Õ'acũrẽ ãjõpeocũ niwĩ.

Tojo weegũ Õ'acũ cãrẽ "Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi", nicũ niwĩ.

⁴ Queose me'rã mũsãrẽ weregũti. Ni'cũ apeyenojõ da'racã, cãrẽ wapayerã, tojo o'orã mejẽta weema. Cũ da'ra'que wapa wapayerã weema. ⁵ Õ'acũ pe'e tojo weetimi. Marĩ añurõ weese wapa mejẽta "Bu'iri marĩrã, añurã nima", nisami. Cãrẽ ãjõpeocã pe'ere, tojo nisami. Masã ña'arõ weerãrẽ yũ'rũweticã weegũ nimi. ⁶ Dũporocjũpũ Davi quẽ'rã yũ'u ní'caronojõta nicũ niwĩ. Õ'acũ masã weesere ï'atimigũ, cãrẽ ãjõpeocã, "Añurã, bu'iri marĩrã nima", nisami. Tojo nino'rãnojo e'catisama. ⁷ A'tiro ni ojacũ niwĩ te cjasere:

No'o Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'quere acobocono'cãrã e'catima.

Tojo nicã ña'arõ weesere cõ'ano'cãrã e'catima.

⁸ No'o Õ'acũ "Å'rĩ bu'iri marĩgũ nimi", nino'gũnojo cã quẽ'rã e'catimi, ni ojacũ niwĩ Davi.

⁹ Judío masã ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'a'cãrã dia'cũ e'catitisama. Yejecõ'ano'ña marĩrã judío masã nitirã quẽ'rã e'catisama. Marĩ Abrahã ye cjasere wãcũnemorã tja. Õ'acũ Abrahãrẽ cãrẽ ãjõpeocã ï'agũ, "Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi", nicũ niwĩ. ¹⁰ ¿De'ro nicã Õ'acũ Abrahãrẽ "Añugũ nimi", nipari? Cũ ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'se dũporo Õ'acũ Abrahãrẽ "Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi", nitojacũ niwĩ. ¹¹ Abrahã Õ'acũrẽ ãjõpeoca be'ropũ cã ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'acãrã niwã. Cũ yejecõ'ano'se me'rã Õ'acũ cãrẽ todũporopũ "Mũ'u añugũ, bu'iri marĩgũ ni'i" ní'quere masĩcũ niwĩ. A'tiro wéégũ, Abrahã nipe'tirã ãjõpeorã ñecũ tojacũ niwĩ. Na ãjõpeose me'rã Õ'acũ nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorãrẽ "Añurã nima", nicũ niwĩ. Na ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'acã mejẽta, tojo nicũ niwĩ. ¹² Mejãrõta judío masãrẽ Abrahã na ñecũ nimi. Na ð'rẽcju yapa caserore yejecõ'acã mejẽta, na Abrahã weronojo ãjõpeorãta cã pãrãmerã nima. Abrahãmarĩcã cã yejecõ'ano'se dũporo Õ'acũrẽ ãjõpeotojacũ niwĩ.

Abrahã ãjõpeose cũoyucã, Õ'acũ "Tojo weegũti" ní'que queoro wa'acaro niwũ

¹³ Õ'acũ Abrahãrẽ "Mũ'urẽ, mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'ti di'tare o'ogũti", nicũ niwĩ. Õ'acũ cã dutisere wéeca be'ro mejẽta tojo nicũ niwĩ. Abrahã cãrẽ ãjõpeocã pe'e, cãrẽ "Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi", nicũ niwĩ. Tojo weegũ cãrẽ "A'ti di'tare o'ogũti", nicũ niwĩ. ¹⁴ Õ'acũ cã dutise cũu'quere weerã dia'cũrẽ "Tojo weegũti" ní'quere o'ocãma, marĩ ãjõpeose wapamarĩbopã. Tojo nicã cã Abrahãrẽ "Mũ'urẽ añuse o'ogũti" ní'que wapamarĩyapaticã'bopã. ¹⁵ Marĩ Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere weepe'omasĩtisa'a. Tojo weegũ cã dutisere masĩmirã yũ'rũnũ'cãcã, marĩrẽ bu'iri da'regũsami. Te dutise marĩcã pũrĩcãrẽ, te dutisere yũ'rũnũ'cãse marĩbopã.

¹⁶ Õ'acũrẽ ãjõpeorã dia'cũrẽ Abrahãrẽ "Tojo weegũti" ní'quere o'ogũsami. Cũ marĩrẽ ma'itjãgũ, marĩ basu weetutuacã mejẽta, tere o'osami. Moisé dutise cũu'quere weerã dia'cũrẽ o'osome. Nipe'tirã Abrahã weronojo ãjõpeorãrẽ o'ogũsami. Abrahã nipe'tirã ãjõpeose cũorã ñecũ nimi. ¹⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro niwũ Abrahãrẽ: "Mũ'urẽ peje cururicjãrã ñecũ sõrõwũ", nicũ niwĩ Õ'acũ. Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrahã ãjõpeocũ niwĩ. Abrahã Õ'acũ ï'orõpũrẽ cãrẽ ãjõpeoyugũ, marĩ ñecũ nicũ niwĩ. Õ'acũta nipe'tisere weemasĩpe'ocã'mi. Wẽrĩ'cãrãpũreta masõsami. Cũ dutiro me'rã no'o marĩsepũreta weebajurẽsami.

¹⁸ Õ'acũ Abrahãrẽ "Mũ'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã nirãsama" nirĩ curare ne põ'rã-marĩcũ niwĩ. Põ'rãmarĩmigũ, Õ'acũ cãrẽ ní'quere "Queoro weegũsami", ni ãjõpeocũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũ ní'caronojõta peje cururicjãrã ñecũ wa'acũ niwĩ. ¹⁹ Abrahã cien cũ'marĩ wa'tero cũocũ niwĩ. Cũ nũmo Sara quẽ'rã bũcũo waro nico niwõ. Tojo nimicã, Abrahã "Ûsã põ'rãtimasĩtisa'a, bũcũrã waro ni'i", niticũ niwĩ. Õ'acũ cã ní'caronojõ "Ûsãrẽ põ'rãticã weegũsami" ní'gũ, cãrẽ ãjõpeodu'uticũ niwĩ. ²⁰ "Apetero weegũ cã 'Weegũti' ní'quere weetisami", niticũ niwĩ. Tojo weronojo o'ogu, Õ'acũrẽ ãjõpeonemocũ niwĩ. Wãcũtutua, cãrẽ nicũ niwĩ: "Añuyũ'rũami, tutuayũ'rũgũ nimi", nicũ niwĩ.

²¹ “Ō'acũ yu'ure cũ ‘Weeguti’ nisere weemasipe'ocã'sami”, ni ějõpeocũ niwĩ. ²² Cũ tojo ějõpeocã ĩ'agũ, Ō'acũ Abrahãrẽ, “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicũ niwĩ.

²³ Ō'acũ tojo ní'quere Abrahã dia'cũrẽ Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ojano'ticaro niwũ.

²⁴ Marĩ quẽ'rãrẽ ojano'caro niwũ. Marĩ Ō'acũrẽ ějõpeocã, Abrahãrẽ ní'caronojõta marĩrẽ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, nisami. Cũta marĩ wioꝑũ Jesú wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ.

²⁵ Jesú marĩ ña'arõ wee'que wapare wẽrĩcũ niwĩ. Cũ wẽrĩca be'ro Ō'acũ marĩrẽ bu'iri marĩrã tojadutigũ cũrẽ masõcũ niwĩ.

5

Marĩ bu'iritirã niwe'e nise cjase ni'i

¹ Marĩ bu'iri cõomi'cãrãrẽ marĩ wioꝑũ Jesucristore ějõpeocã, Ō'acũ “Mũsã añurã ni'i”, ni ĩ'asami. Tojo weerã marĩ ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayeyucã, Ō'acũ me'rã wãcũque'tiro marĩrõ añurõ nicã'a. ² Jesucristore ějõpeocã, Ō'acũ marĩrẽ ma'ĩgũ, cũ me'rã niato ní'gũ yu'rũosami. Cũ tiropũ cũ añuyũ'rũagũ nisere bu'ipejatamurãsa'a. Marĩrẽ “Añurõ weewũ”, nigũsami. Cũ tojo weegũsami ní'ã, e'catise me'rã co'te'e.

³ Apeyema tja pi'etirã, e'catimasĩ'i. Marĩ pi'etirã, nemorõ wãcũtutuarãsa'a. ⁴ Marĩ wãcũtutuacã, Ō'acũ “Mũsã añurõ weewũ”, nigũsami. Tere masĩrã, cũ marĩrẽ añurõ weeatjere wãcũrã, e'catiyutoja'a. ⁵ Ō'acũ Espĩritu Santure marĩ me'rã ninu'cũdutigu o'óocũ niwĩ. Tojo weerã cũ me'rã ní'ã, Ō'acũ marĩrẽ ma'isere masĩno'o. Tere masĩrã, “Queorota marĩrẽ ‘Añurõ weeguti’ ní'quere weegũsami”, nino'o.

⁶ Ō'acũ marĩrẽ marĩ basu de'ro yu'rũta basioticã ĩ'acu niwĩ. Tojo weegũ cũ besecatero ejacã, Jesucristo marĩ ña'arãrẽ wẽrĩbosacũ niwĩ. ⁷ Marĩ pũrĩcã ne ãpẽrãrẽ wẽrĩbosasĩ'rĩtisa'a. No'o ni'cũ queoro weegũ nimicã, ne wẽrĩbosamasĩtisa'a. Apetero weegũ ni'cũ añugũ warore wẽrĩbosagũ, wẽrĩbosabosami. ⁸ Ō'acũ pũrĩcã marĩ ña'arã nimicã, cũ ma'isere ĩ'ocũ niwĩ. Tere ĩ'ogũ, Jesucristore marĩrẽ wẽrĩbosacã weecũ niwĩ. ⁹ Jesucristo marĩrẽ wẽrĩbosase me'rã cũ ye dí o'mabũrose me'rã Ō'acũ cũ ĩ'orõpũre marĩrẽ bu'iri marĩrã tojacã weecũ niwĩ. Tojo weegũ cũ Jesucristo me'rãta tja nemorõ weetamugũsami. Ō'acũ masãrẽ bu'iri da'rerĩ nũmũ nicã, marĩrẽ yu'rũweticã weegũsami. Marĩrẽ bu'iri da'reesome. ¹⁰ Marĩ Ō'acũrẽ ãtirã nimicã, cũ macũrẽ marĩrẽ wẽrĩbosacã weecũ niwĩ. Jesucristo wẽrĩgũ dí o'mabũrose me'rã Ō'acũ marĩrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã weecũ niwĩ. Tojo weerã marĩ ni'cãrõacãrẽ cũ me'rãcjãrã niyurã, a'tiro masĩ'i. Jesucristo wẽrĩ, cũ masã'que me'rãma majã marĩ bu'iri da'reno'bo'cãrãrẽ yu'rũcã weegũsami. ¹¹ Apeyema tja marĩ wioꝑũ Jesucristo me'rã Ō'acũ marĩrẽ ma'isere wãcũrã, e'catiyũ'rua'a. Marĩ cũ wẽrĩ'que me'rã Ō'acũ yarã sãjã'a.

Adã, tojo nicã Jesucristo queti ni'i

¹² Ni'cũ ãmũ Adã wãmetigu me'rã ña'arõ weese nũ'cãcaro niwũ. Te me'rã wẽrĩse bajuanũ'cãcaro niwũ. Nipe'tirã masãnũcũpũre marĩ ña'arõ weerã niyucã, pẽ'rĩpejape'tia wa'acaro niwũ. Tojo weero a'ti ãmũcopũre wẽrĩse se'sape'tia wa'apã. ¹³ Masã Ō'acũ Moisére dutise cũuatji dũporopũ ña'asere weetocãrã niwã. Na ña'arõ weemicã, Ō'acũ dutise marĩyucã, cũ narẽ “Yu'ũ dutise cũu'quere yu'rũnũ'cã'a”, niticũ niwĩ. Narẽ bu'iri da'reticũ niwĩ. ¹⁴ Tojo nimicã, Adã be'rocjãrã téé Moisé ní'caterocjãrãpũ wẽrĩcãrã niwã. Na Adã Ō'acũ duti'quere yu'rũnũ'cã'caronojõ weetimirã, ña'arõ wee'que wapa wẽrĩcãrã niwã.

Adã dũ'pocãticũ niwĩ ña'arõ weesere. Jesucristo pe'e a'ti turĩpũ a'tigu, añurõ weesere cũ quẽ'rã dũ'pocãticũ niwĩ.

¹⁵ Marĩ Adã yu'rũnũ'cã'quere, Ō'acũ marĩrẽ ma'ĩgũ añurõ wee'quere a'tiro ní'masĩ'i. Adã ni'cũ cũ yu'rũnũ'cã'que bu'iri nipe'tirã wẽrĩsirutuma. Ō'acũ pe'e marĩrẽ ma'ĩgũ, añubutiaro weemi. Marĩ wapayetimicã, ni'cũ ãmũ Jesucristo me'rãta tja nipe'tirãrẽ añubutiaro weemi. Pecame'lepũ wa'abo'cãrãrẽ cũ me'rã catinu'cũcã weemi. ¹⁶ Ō'acũ

marĩrẽ añurõ wee'quere, ni'cũ umu Adá cũ ña'arõ wee'quere "A'tiro ni'i", ninemomasĩ'i. Adá ni'cãtiacã cũ yu'rũnu'cã'que me'rã marĩ nipe'tirãrẽ bu'iritirã tojacã weecu niwĩ. Õ'acũ marĩrẽ yu'rũose pe'e a'tiro ni'i. Marĩ pejetiri yu'rũnu'cãmicã, Õ'acũ marĩrẽ ma'lgũ, bu'iri marĩrã, añurã tojacã weecu niwĩ. Marĩ wapayetimicã, tojo weecu niwĩ. ¹⁷ Ni'cũ yu'rũnu'cã'que me'rã wẽrise se'sa wa'apã. Tojo weero Jesucristo wẽri'que pe'e totã yu'rũoquejo'o. Õ'acũ marĩrẽ pajaña'gũ, wapayetimicã, marĩrẽ bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Jesucristo ni'cũ me'rãta tja marĩrẽ u'mũsepũ catinu'cũatjere o'ocũ niwĩ.

¹⁸ Ni'cãtiacã Adá yu'rũnu'cã'que me'rã nipe'tirã bu'iri da'reno'ajã tojacãrã niwã. Jesucristo queoro wéegũ, cũ wẽrise me'rã pe'e nipe'tirã bu'iri marĩrã tojata basio'o. Tojo nicã catinu'cũsere bocata basio'o. ¹⁹ A'tiro ni'i. Ni'cũ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã'que me'rã nipe'tirã cũ be'rocjãrã marĩ quẽ'rã ña'arã ni, bu'ipejasirutu'u. Mejãrõta tja ni'cũ Õ'acũ dutisere yu'tigu Jesucristo me'rã nipe'tirã cũrẽ ãjõpeorãrẽ Õ'acũ "Añurã, bu'iri marĩrã nima", nisami.

²⁰ Õ'acũ Moisére dutise cũúgũ, marĩ ña'arã ni'i nisere masĩdutigu cũucũ niwĩ. Cũ tojo weemicã, ña'arõ weenemopecãrã niwã. Õ'acũ pe'e ña'ase weenemocã, nemorõ pajaña'nemopecũ niwĩ. ²¹ Ña'arõ wee'que wapa wẽrise nipe'tirãpũre se'sabi'acaro niwũ. Te se'sa'caro weronojõ Õ'acũ marĩrẽ ma'lgũ añurõ weese quẽ'rã se'sabi'acaro niwũ. Marĩ wiogu Jesucristo wẽrise me'rã marĩrẽ añurã, bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Tojo nicã cũ me'rã catinu'cũatjere o'ocũ niwĩ.

6

Wẽri'cãrã weronojõ nimi'cãrã Jesucristo me'rã yu'rũono'o nise ni'i

¹ Yu'u nĩ'caronojõta ña'ase weenemocã, Õ'acũ nemorõ pajaña'nemopeosami. ¿To pũricãrẽ marĩrẽ ma'lgũ pajaña'nemoato nĩrã ña'arõ weenu'cũrãsari? ² Tojo niwe'e. Jesucristo curusapũ wẽricã, marĩ quẽ'rã cũ me'rã wẽri'cãrã weronojõ wa'acãrã niwũ. Wẽri'cãrã, catirã na wee'quere weetisama. ¿De'ro weerã marĩ todũporo ña'arõ wee'caronojõ weenu'cũbosau? ³ Mũsã masĩsa'a, marĩ Jesucristore ãjõpeorã nitjãrã, wãmeyeno'o. Wãmeyeno'rã, cũ wẽri'quere bu'ipejatamurã weronojõ ni'i nisere i'o'o. ⁴ Jesucristo wẽricã be'ro yaano'cu niwĩ. Marĩ wãmeyeno'rã, cũrẽ yaa'caro weronojõ marĩ ña'arõ weesere du'ucãrã niwũ. Marĩ pacũ cũ tutuase me'rã Jesucristore wẽri'cãpũre masõcu niwĩ. Cũrẽ masõ'caro weronojõ marĩ quẽ'rãrẽ ape upũ sãjãcã weecu niwĩ.

⁵ Marĩ Jesucristo me'rã niyurã, cũ wẽri'quere bu'ipejatamu'cãrã weronojõ ni'i. Mejãrõta cũ wẽri'cãpũ masã'caro weronojõ marĩ quẽ'rã masãrãsa'a. ⁶ A'tiro masĩ'i. Marĩ todũporopũ ña'arõ niseti'quere Jesucristo wẽrise me'rã curusapũ paabi'pecõ'ano'rõ weronojõ wa'acaro niwũ. Marĩ ña'arõ wee'quere du'udutiro tojo wa'acaro niwũ. Tojo weerã ña'asere weeticã'rõua'a. Marĩrẽ te wejeñe'enu'cõrõ weronojõ weewe'e majã. ⁷ Wẽri'cãpũ cũ catigu ña'arõ wee'quere weetimimiba majã. Tojo weerã marĩ quẽ'rã cũ weronojõ te ña'arõ weesere yu'rũweti'cãrãpũ nĩrã, weeticã'rõua'a. ⁸ Marĩ Jesucristo me'rã wẽri'bu'ipejatamu'cãrã niyurã, a'tiro masĩ'i. Cũ wẽri' masã'caro weronojõ marĩ quẽ'rã mejãrõta cũ me'rã cũ weronojõ masãrãsa'a. ⁹ Apeyere a'tiro masĩ'i. Jesucristo wẽri'cãpũ masãcu niwĩ. Cũ ne wẽrinemosome. Cũrẽ wẽrise ne põtẽosome majã. ¹⁰ Jesucristo masã ña'arõ wee'que wapare wẽri'bosagũ, ni'cãtita wẽricũ niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ majã cũ masãca be'ro Õ'acũ me'rã añurõ ninu'cũmi. ¹¹ Te weronojõ marĩ Jesucristo me'rã wẽri'cãrã weronojõ tu'oña'rã. Cũ yarã niyucã, ña'arõ weese marĩrẽ dutimasĩtisa'a majã. Tereta marĩrẽ yu'rũotojacũ niwĩ. Tojo weerã Õ'acũ uaronojõ weesetirã. Ña'asere weeticã'rã.

¹² Marĩ upũ boatji upũre ña'ase weesĩ'ricã, cã'mota'arã. Ti upũ ña'arõ uaripejasere weeticã'rã. ¹³ Marĩ i'ase, ucũse, wãcũse nipe'tise marĩ upũpũ nise me'rã ña'arõ weeticã'rã. Ña'asere weeronojõ o'orã, Õ'acũ uaro weesetirã, marĩ upũpũ nisere cãpũre o'orã. Wẽri' masã'cãrã weronojõ añuse pe'ere weerã. ¹⁴ Moisé duti'que doca nĩrã, tere weetirã, bu'iri da'reno'rãsama. Marĩ cũ dutise doca niwe'e. Õ'acũ marĩrẽ bu'iri

da'reronojō o'ogũ, marĩrē ma'ígũ, acobojocũ niwĩ. Tojo weero ña'arō weese marĩrē de'ro pōtēomasĩtisa'a.

Marĩ da'racō'terã weronjō nise ni'i

¹⁵ “Marĩ Moisé dutise doca niwe'e. Õ'acũ marĩrē ma'ígũ, acobojocũ niwĩ”, ni'i. ¿To pũricãrē marĩ ña'arō weecã, añusari? Niwe'e. ¹⁶ Mũsã masĩsa'a, marĩ apĩ dutiro wéerã, cũrē da'rawã'ñaco'terã sãjãrã wee'e. Cũ marĩ wioğũ tojagũ weesami. Te weronjō marĩ ña'asere wéerã, ña'ase weewã'ñaco'terã weronjō nisa'a. Ña'arō weese wapa wērisere bocarãsa'a. Marĩ Õ'acũ dutiro wéerã pũricã, cũrē da'rawã'ñaco'terã weronjō ni'i. Marĩ cũ dutisere wéerã, ña'ase weero marĩrō nirãsa'a.

¹⁷⁻¹⁸ Todũporopũ mũsã ña'asere wéerã, da'rawã'ñaco'terã weronjō nicãrã niwũ. Ni'cãrōacãrē ãpērã mũsãrē Jesucristo ye quetire werecã tu'orã, añurō ějōpeocãrã niwũ. Tojo weerã ña'arō weesere yũ'rũono'tjĩarã, añusere weewã'ña'a. Mũsã tojo weecã wãcũgũ, yũ'u Õ'acũrē e'catise o'o'o. ¹⁹ Mũsãrē tu'omasĩcã uagũ, masã na ucũwũasenojō me'rã were'e. Mũsã todũporopũre ña'asere mũsã upũre wiapecãrã niwũ. Siape me'rã ña'arō weedojacãrã niwũ. Ni'cãrōacã pe'ere añusere wiarã, Õ'acũrē mũsã upũre wiaya. Cũ me'rã nibutiarã, siape me'rã cũ uaro dia'cũrē weeya.

²⁰ Mũsã todũporopũre ña'arō weewã'ñarã, ña'ase dutise doca níni'wũ yujupũ. Tojo weerã añurō weeroũasato niró marĩrō nicã'wũ. ²¹ Mũsã ña'arō wéerã, ¿ñe'enojō añusere bocari? Todũporopũre mũsã ña'arō wee'quere wãcũrã, ni'cãrōacãrē bopoyasa'a. Te ña'arō wee'que wapare pecame'epũ bu'iri da'reno'bopã. ²² Ni'cãrōacãrē majã marĩ ña'arō weesere yũ'rũweti'cãrãpũ ni'i. Ña'arō weese doca niwe'e. Õ'acũ dutisere da'rawã'ñaco'terã ni'i. Te pũricã añurō yapatisa'a. Marĩ, marĩ wioğũ Õ'acũ me'rã ni'i. Siape me'rã cũ uaronojō wéerã, añuse, cũ tiropũ catinu'cũsere bocarãsa'a. ²³ Ña'arō wee'que wapare pecame'epũ bu'iri da'reno'o, wēriđojasere bocano'sa'a. Õ'acũ marĩrē wapamarĩrō o'ose pe'e catinu'cũatjere bocatje ni'i. Marĩ wioğũ Jesucristo me'rã tere o'ogũsami.

7

Omocã du'tese cjase queose ni'i

¹ Acawererã, mũsã Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere masĩsa'a. Marĩ catiri uũcopũ dia'cũrē te duti'quere yũ'tisa'a. ² Queose me'rã mũsãrē weregũti. Marĩrē duti'que a'tiro ni'i. Ni'cō omocã du'te'co co marãpũ catiro ejatuario cũ nũmo nimo. Cũ wérĩca be'ro na du'te'que pe'tia wa'asa'a. Co marãpũ moogō tojasamo tja. ³ Co marãpũ catimicã, apĩrē nũorēgō, ña'arō weego weesamo. Õ'acũ dutisere yũ'rũnũ'cãgō weesamo. Co marãpũ wérĩca be'ro pũricãrē apĩrē nũorēcã, ña'ase mejēta ni'i. Õ'acũrē yũ'rũnũ'cãtisamo.

⁴ Co marãpũ wēri'caro weronjō marĩrē ni'cãrōacãrē a'tiro wa'a'a. Todũporopũre Moisé duti'quere yũ'tini'wũ yujupũ. Jesucristo cũ wēricã, marĩ quē'rã wēri'cãrã weronjō wa'acãrã niwũ. Tojo weerã Jesucristo wērise me'rã marĩ Moisé dutise doca ní'quere du'uno'wũ. Ni'cãrōacãrē Jesucristo wēri masãse me'rã cũ yarã ni'i. Marĩrē Õ'acũ uaro weeato ní'gũ, cũ yarã sãjãcã weecũ niwĩ. ⁵ Todũporopũ marĩ tu'sasenojō ña'asere uaripejawũ. Moisé duti'quere marĩrē cã'mota'acã, weeya ní'ronojō wa'awũ. Nipe'tise marĩ upũpũ nise me'rã marĩ ña'arō uaripejasere weewũ. Te ña'asere wéerã, pecame'epũ bu'iri da'reno'o, yapatidijabopã. ⁶ Todũporopũ Moisé cũ dutise doca níni'wũ yujupũ. Ni'cãrōacãrē majã marĩ Jesucristo me'rã ní'ã, Moisé dutise doca niwe'e. Tere yũ'rũweti'cãrãpũ ni'i. Tojo weerã marĩ Espĩritu Santu me'rã ape upũ sãjã'a. Cũ weetamurō me'rã Õ'acũ uaro weesetimasĩ'i.

Añurō weesĩ'rĩmigũ, ña'ase bu'iri pōtēotisa'a nise ni'i

⁷ ¿To pũricãrē “Moisé duti'que ña'a ni'i”, nirãsari? Niwe'e. Te dutise marĩcãma, yũ'u ña'agũ ni'i nisere masĩtibopã. Cũ dutise a'tiro ni'i. “Ãpērã yere uoticã'ña”, ni'i. Te marĩcãma, yũ'u te uosere “Ña'ase ni'i”, ni masĩtibopã. ⁸ Te dutise “Weeticã'ña” nimicã,

yu'u pe'ere nipe'tise no'o uaro uaripejasere weeya nírõnojõ wa'awu. Dutise marĩcãma, “Ña'ase ni'i”, ni masĩno'ña marĩbopã.

⁹ Dɔporopu yu'u Moisé duti'quere sõ'owaro masĩtigu, wãcũque'tiro marĩrõ nicã'miwũ. “Añurõ weegũ ni'i”, ni wãcũmiwũ. Be'ro te dutise masĩca be'ro na'irõ ãpẽrã yere uoya nírõnojõ wa'awu. Yu'u ña'arõ wéegũ, “Ña'agũ ni'i”, ni tu'oña'wũ. ¹⁰ Marĩ Õ'acũ dutisere wéerã, añurõ nicã'bosa'a. Yu'u pe'e te dutise de'ro weepe'omasĩtigu, bu'iritigu tojawu. Te dutise masãrẽ Õ'acũ me'rã añurõ tojacã weeboronojõ nírõ, yu'u pe'ere bu'iritigu tojacã weewu. ¹¹ Ña'ase yu'upure nírõ, Õ'acũ dutisere yu'rũnu'cãcã weewu. Te ña'ase yu'ure nisoowioritique'awu. Tojo weegu yu'u te dutise niyucã, ña'arõ wéegũ, bu'iritigu tojawu. Õ'acũ me'rã a'pepũrĩgũ tojawu.

¹² Õ'acũ Moisére duti'que añuse warota ni'i. Diajũ wereme'ricã'a. Te dutise marĩ ye niatjere weetamu'u. ¹³ To pũricãrẽ Õ'acũ dutise añuse nimirõ, ¿de'ro weero marĩrẽ bu'iritirã tojacã weesari? Weetisa'a. Marĩ ña'ase wapa pe'e bu'iritirã tojasa'a. Tojo weero te dutise añuse me'rã ña'asere “Ña'aseta ni'i”, ni masĩno'o. Tojo weerã marĩ ña'arõ wéerã, Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãrã wee'e nírã, marĩrẽ cũ bu'iri da'reatje quẽ'rãrẽ masĩwũ.

¹⁴ Marĩ masĩ'i, Moisé cũ duti'quere Espĩritu Santu me'rã Õ'acũta cũucu niwĩ. Tojo weero añuse dia'cũ ni'i. Marĩ pe'e ña'arã ãjãnu'cãtjãrã, ña'ase marĩpũre nise doca ni'i. ¹⁵ Yu'u, yu'u weesĩ'risere weewe'e. Yu'u ne weesĩ'ritise pe'ere wee'e. Yu'u a'tere masĩtisa'a. De'ro weegu tojo weesasa'a. ¹⁶ Yu'u weesĩ'ritise pe'ere wéegũ, a'tiro masĩ'i. “Õ'acũ dutise añuseta ni'i”, ni'i. ¹⁷ Yu'u mejẽta ña'arõ wee'e. Yu'upure ña'ase niyuro, yu'ure ña'arõ weecã wee'e. ¹⁸ Yu'u añurõ weesĩ'rĩmigũ, weepõteõtisa'a. Tojo weegu a'tiro masĩ'i. Yu'upure ne añuse marĩ'i. ¹⁹ Añuse yu'u weesĩ'risere weeboronojõ o'ogũ, ña'ase yu'u weesĩ'ritise pe'ere wee'e. ²⁰ Yu'u weesĩ'ritisere wéegũ, yu'u basu mejẽta tojo wee'e. Yu'upure ña'ase nise pe'e yu'ure su'ori wee'e.

²¹ Tojo weero a'tiro wa'a'a yu'ure. Yu'u añurõ weesĩ'ricã, ña'ase dia'cũ wa'awioriti'i. Ña'ase pe'e u'mutãque'a'a. ²² Yu'u basu pe'e Õ'acũ dutisere tu'sayu'ruami'i. ²³ Tojo nimicã, ña'ase yu'u upupu nise pe'e ña'arõ weeduti'i. Yu'u wãcũse me'rã añurõ weesĩ'ri'i. Ña'arõ wéegũ, añurõ weebo'quere weetisa'a. Tojo weero ña'arõ weese yu'ure wejeñe'ese weronojõ ni'i. ²⁴⁻²⁵ Ña'arõ weesere du'umasĩtigu, ña'abutiario tu'oña'sa'a. ¿Noa yu'ure te ña'asere, bu'iritigu tojacã weesere yu'rũweticã weesari? Õ'acũ ni'cũta marĩ wiogu Jesucristo me'rã yu'ure yu'rũweticã weegusami. Tojo weegu Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. Yu'u ucũ'quere a'tiro neonu'cõ, wereguti. Yu'u basu Õ'acũ dutisere weesĩ'rĩmi'i. Tojo weesĩ'rĩmicã, ña'ase yu'upure nise pe'e yu'ure ña'arõ su'ori wee'e.

8

Espĩritu Santu weetamurõ me'rã Õ'acũ me'rã añurõ nita basio'o nise ni'i

¹⁻² Jesucristo marĩrẽ ña'arõ niseti'quere yu'rũweticã weecu niwĩ. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ marĩ Jesucristo yarã bu'iri da'reno'some majã. Espĩritu Santu marĩrẽ Õ'acũ me'rã añurõ nicã weemi. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu dutisere wéerã, ña'arõ weewe'e. Tojo weerã pecame'epu wa'asome. ³ Marĩ ña'arõ weerã niyucã, Moisé duti'que de'ro weepe'ota basiotipã. Moisé duti'que me'rã yu'rũmasĩwe'e. Õ'acũ pe'e yu'ruomasĩmi. Cũ marĩ ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayedutigũ cũ macãrẽ o'õcu niwĩ. Cũ macũ marĩ ña'arõ weerã upũtiro weronojõ upũticu niwĩ. Ti upu me'rã wẽrĩgũ, ña'asere cõ'awapayepe'ocã'cu niwĩ. ⁴ Tere cõ'agũ, marĩrẽ Õ'acũ dutiro weemasĩato nĩgũ, tojo weecu niwĩ. Marĩ uaro weesĩ'risere weewe'e majã. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu tutuaro me'rã cũ uaro weeseti'i.

⁵ Marĩ uaro weesĩ'risere weesetirã, marĩ uasenojõ dia'cũrẽ wãcũsa'a. Espĩritu Santu me'rã niseti'riã, cũ uasenojõ pe'ere weesa'a. ⁶ Marĩ uaronojõ dia'cũrẽ weesetirã, pecame'epu wa'arãsa'a. Espĩritu Santu uaronojõ wéerã, marĩ ejeripõ'rãpu añurõ tu'oña'a. Tojo nicã Õ'acũ me'rã añurõ catinu'cũcã'rãsa'a. ⁷ Marĩ uaronojõ dia'cũrẽ

weesetirã, Õ'acũ me'rã a'pepũrĩrã weesa'a. Cũ dutiro ne weesĩ'rĩti, ne weemasĩtisa'a. ⁸ Marĩ ɥaro weesetirã, Õ'acũrẽ e'caticã weemasĩtisa'a.

⁹ Marĩ ɥaro weesĩ'rĩsere weetisa'a majã. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu marĩpũre nimi. Tojo weerã cũ tutuaro me'rã cũ ɥaronojõ wee'e. Espĩritu Santu marĩ me'rã niticã, cũ ɥaro weetisa'a. Jesucristo yarã nitisa'a. ¹⁰ Marĩ ña'arõ weese wapa marĩ upũ boadijatji upũ ni'i. Tojo boadijatji upũ nimicã, Jesucristo marĩpũre niyucã, Õ'acũ marĩrẽ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni'ĩ'asami. Tojo weero marĩ upũ boamicã, marĩ ejeripõ'rã ɥ'mũsepũ catinu'cũcã'rõsa'a. ¹¹ Õ'acũ Jesucristo wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ. Cũta tja Espĩritu Santu marĩpũre nicã, marĩ upũ wẽrĩca upũre masõgũsami. Espĩritu Santu tutuaro me'rã tojo weegũsami.

¹² Tojo weerã acawererã, marĩ Espĩritu Santure cũorã, cũ dutisere weeroua'a. Marĩ ɥaro weesĩ'rĩsenojõ pe'ere weerouasato niwe'e. ¹³ Marĩ ɥaro weesetirã, pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'rãsa'a. Te ña'asere Espĩritu Santu weetamurõ me'rã weedu'urã pũrĩcã, catinu'cũrãsa'a.

¹⁴ Nipe'tirã Espĩritu Santu wãcũse o'osere weesiruturãnojojõ Õ'acũ põ'rã nima. ¹⁵ Õ'acũ Espĩritu Santure marĩrẽ o'õcũ niwĩ. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ da'raco'terã na wiogũre uirã weronojõ niwe'e. Marĩrẽ Õ'acũ põ'rã sãjãcã weesami. Tojo weerã cũ weetamurõ me'rã marĩ Õ'acũrẽ “Pacũ”, nímasĩ'i. ¹⁶ Espĩritu Santu marĩ wãcũsepũ “Õ'acũ põ'rã nitoja'a”, ni tũ'oña'cã weemi. ¹⁷ Marĩ Õ'acũ põ'rã niyurã, cũ “Yũ'ũ põ'rãrẽ añuse o'ogũti” ní'quere ñe'erãsa'a. Jesucristo cũ pacũ o'oatjere ñe'egũsami. Marĩ quẽ'rã cũ me'rã tere ñe'erãsa'a. Marĩ ni'cãrõacãrẽ Jesucristo pi'etisere bu'ipejatamurã, be'ropũ cũ wiogũ nise quẽ'rãrẽ bu'ipejatamurãsa'a.

Õ'acũ marĩrẽ añurõ weeatje cjase ni'i

¹⁸ Marĩ a'ti nucũcãpũ pi'eti'i, pi'etirã. Be'ropũ Õ'acũ marĩrẽ ɥ'mũsepũ añusere o'oatjere wãcũcãma, ni'cãrõacã marĩ pi'etise mejõ niseacã ni'i. ¹⁹ Be'ro ni'cã nũmũ Õ'acũ “Á'rã yũ'ũ põ'rã nima. Narẽ añuse o'ogũti”, nigũsami. Nipe'tise cũ wee'que ɥ'mũarõ cjase, a'ti turi cjase cũ tojo weeatjere masã apeyenojõrẽ ɥpũtũ i'asi'rĩrõ weronojõ co'tewapamo'o. ²⁰⁻²¹ Ne waropũre Õ'acũ wee'que añuse dia'cũ nicaro nimiwũ. Be'ro Adã Õ'acũrẽ yũ'rũnũcã'que bu'iri a'ti turi cjase doja wa'acaro niwũ. A'ti turi basu dojoticaro niwũ. Õ'acũ nĩrõnojojõta dojocarõ niwũ. Tojo weerã wa'icũrã, yucũpagũ, nipe'tise a'ti turi cjase boadijasa'a. Tojo boadijamicã, be'ropũ añurõ apogũsami tja. Õ'acũ ni'cã nũmũ besecũ niwĩ. Queoro ti nũmũ nicã, cũ põ'rãrẽ añurã waro wa'ato nígũ dũcayugũsami. Apeye cũ wee'que quẽ'rãrẽ dũcayugũsami. Tojo weecã, cũ ne waropũ wee'carõ weronojõ añurõ nĩrõsa'a tja. Boadijosome majã. ²² Marĩ a'tiro masĩ'i. Ni'cãrõacãpũta nipe'tise Õ'acũ cũ wee'que boadijasere pe'ticã ɥaro, pũrĩsere tũ'oña'rõ weronojõ tũ'oña'a. Ni'cõ numio wĩ'magũ wũago pũrĩse tũ'oña'rõ weronojõ tũ'oña'a. ²³ A'ti ɥmũco se'saro tere tũ'oña'we'e. Marĩ Espĩritu Santure cũorã wiori quẽ'rã pi'eti'i. Be'ropũ marĩrẽ dũcayuatjere ɥpũtũ waro ñe'esĩ'rĩrã, pũrĩrõ tũ'oña'rõ weronojõ yucue'e. Marĩ Espĩritu Santure cũocã, nipe'tise Õ'acũ “O'ogũti” ní'quere o'ogũsami. Be'ro Õ'acũ marĩrẽ, “Yũ'ũ põ'rã nima”, nigũsami. Tócatero nicã, marĩrẽ ma'ma upũ, ña'ase weetiri upũre o'ogũsami. ²⁴ Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, marĩrẽ yũ'rũocũ niwĩ. Cũ marĩrẽ be'ropũ weeatjere co'te ãjõpeo'o. Marĩ i'a'quepũre de'ro weejã co'tenemobosau. I'a'quepũre co'teno'ña marĩ'i. ²⁵ Marĩ i'atise pũrĩcãrẽ co'te ãjõpeorã, sojaro, caributiro marĩrõ co'teme'rĩcã'a.

²⁶ Marĩ añusere weetuatitjĩarã, Õ'acũrẽ “¿De'ro sãrĩrõũasari?” nímasĩtisa'a. Tere i'agũ, Espĩritu Santu marĩrẽ weetamusami. Cũ basu marĩ ye niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosasami. Cũ tere sãrĩbosagũ, masã ucũta basiotise ɥserinojõ me'rã sãrĩsami. ²⁷ Õ'acũ ɥaronojõta Espĩritu Santu marĩrẽ, cũ yarãrẽ sãrĩbosasami. Tojo weegũ Õ'acũ nipe'tise marĩ wãcũsere i'abesepe'ogũ, Espĩritu Santu marĩrẽ sãrĩbosasere masĩsami.

²⁸ Õ'acũ marĩrẽ cũ ɥaro weeato nígũ besecũ niwĩ. Tojo weerã marĩ a'tiro masĩ'i. Marĩ cũrẽ mairãrẽ weetamunu'cũcã'sami. Nemorõ cũ weronojõ wa'acã ɥagũ nipe'tise marĩrẽ

wa'asere añurō yapaticā weesami. ²⁹ Õ'acū ne waropure ī'abesenu'cōtojuguru “Ā'rā yu'u pō'rā nirāsama”, nicu niwī. Cū macū weronjō nisetiatio nígū tojo weecu niwī. Tojo nicā cū macūrē “Nipe'tirā cūrē ějōpeorā masā ma'mi niato”, nicu niwī. ³⁰ Duporopu Õ'acū marīrē cū yarā niato nígū beseyutojacu niwī. Besetoja, cū pō'rā sājācā weecu niwī. Be'ro “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nicu niwī. Marī tojo nino'rārē u'musepu cū weronjō nisetiā weegusami.

³¹ Marī tere masīrā, ĵñe'enojō ninemobosari? Õ'acū marīrē weetamuyucā, āpērā marīrē ña'arō weemicā, wācūque'tiwe'e. Marīrē na ña'arō weedojamasītisama. ³² Õ'acū cū macū waromarīcārē o'ócū niwī. Ne “O'osome” nitigūta, marī nipe'tirā ye niatjere wērībosadutigū tojo o'ócū niwī. Apeyepuma tjasami majā. De'ro weecū cū macū Jesucristore marīrē o'o'cu nimigū, apeye nipe'tisere o'otibosabe. O'ogusami. ³³ Õ'acū cū bese'cārārē ne ni'cūnojōputa masā besewaropu weresārō weronjō “Ā'rā ña'arā nima”, nita basiowe'e. Õ'acū cū basuta “Ā'rā bu'iri marīma” nigūsamigū. ³⁴ Ne ni'cū “Ā'rārē bu'iri da'reroa'a”, nīmasītisami. A'tiro ni'i. Jesucristota marīrē wērībosacu niwī. Wērītoja, masācu niwī. Ni'cārōacā cū pacu diacjū pe'e wiogu dujiri cūmurōpu marī ye niatjere sērībosagu weesami. Tojo weegu ne ni'cū marī Õ'acū bese'cārārē “Bu'iri da'reroa'a”, nīmasītisami. ³⁵ Jesucristo marīrē ma'isere ne ni'cūnojō cā'mota'amasītimi. Marī pi'eticā, marī diasaro tu'oña'cā, āpērā ña'arō weequenu'cōcā, Jesucristo ma'inu'cūcā'sami. Tojo nicā ba'ase moocā, su'ti moocā, wiose wa'tero nicā, āpērā marīrē wējēcā, Jesucristo marīrē ma'inu'cūsami. ³⁶ Õ'acū ye queti o'jáca pūrīpu nírōnojōta Õ'acū yarārē a'tiro ni'i:

Mu'arē ějōpeose bu'iri umucorinucū āpērā ūsārē wējētawioro ni'i.

Ovejare wējērātirā aperopu miarā weronjō ūsārē weema, tojo ni ojano'caro niwī.

³⁷ Marī ña'arō yu'rurā, Jesucristo marīrē ma'igū weetamuse me'rā nipe'tise ña'asere do-caque'acā weemasīsa'a. Tojo nicā cū weetamuse me'rā nemorō wācūtutuanemomasī'i.

³⁸ Yu'u a'tere “Diacjūta nirō wee'e”, ni'i. Õ'acū marīrē ma'isere ne apeyenojō cā'mota'amasītisa'a. Wērīse, catise cā'mota'amasītisa'a. Tojo nicā Õ'acūrē wereco'terā u'musecjārā, wātīa, na wiorā Õ'acū marīrē ma'isere cā'mota'amasītisama. Apeye quē'rā ni'cārōacā nise, be'ropu niatje ne cā'mota'amasīwe'e. ³⁹ Tojo nicā u'muarōpu cjase, ū'cūarōpu cjase, Õ'acū wee'quenojō quē'rā ne Õ'acū marīrē ma'isere cā'mota'amasīwe'e. Õ'acū marī wiogu Jesucristo yarā niyucā, marīrē ma'inu'cūsami.

9

Israe curuacjārā ye queti ni'i

¹⁻³ Yu'u acawererā Israe curuacjārā Jesure ějōpeoticā, ña'abutiario ejeripō'rātīgūcoro. Ya curuacjārā Jesucristore ějōpeocā uagu, na pecame'epu bu'iri da'reno'bo'quere ducayusī'rigū, yu'u pe'e wapayebosasi'rīmi'i. Yu'u tojo weegu Jesucristore ne ī'anemotibosa'a majā. Yu'u Jesucristore ějōpeotjīgū, nisoowe'e. Diacjū tere were'e. Espīritu Santu quē'rā yu'u nisere “Diacjūta ni'i”, nisami. ⁴ Israe curuacjārā Israe wāmetigu pārāmerā nituriarāpu nima. Õ'acū yu'u pō'rā niato nígū narē besecu niwī. Cū na me'rā nígū, cū tutuasere, cū asistesere narē ī'ocu niwī. “Yu'u musā wiogu ni'i. Musā, yā curuacjārā ni'i”, nicu niwī. Narē añurō nisetimasīatio nígū cū dutisere Moisére cūucu niwī. Narē Õ'acū wi'ipū cūrē ějōpeosere cūucu niwī. Õ'acū narē “Musā pārāmerā nituriarārē añurō weeguti”, nicu niwī. ⁵ Ūsā ñecūsūmua Israe curuacjārā nimu'tā'cārā pārāmerā nituriarāpu ni'i. Abrahā, Isaa, Jacob, cū pō'rā doce pārāmerā nituriarāpu ni'i. Jesucristo quē'rā masū niyugu, ti curuapu bajuasirutugu, Israe curuacjū na acaweregu nicu niwī. Cū Õ'acū nimi. Nipe'tise yu'rūoro nimi. Cūrē “Mu'u añuyuruagu ni'i” ni, e'catise o'onu'cūcā'rōua'a. Tojota weeroa'a.

⁶ Õ'acū Israe curuacjārārē añurō weemicā, pājārā cūrē ějōpeotima. Na ějōpeoticā, “Õ'acū Israe curuacjārārē Añurō weeguti” nī'quere weetimi”, nigū mejēta wee'e. Õ'acū cū nī'quere queoro weemi. A'tiro ni'i. Nipe'tirā Israe pārāmerā nituriarā Õ'acū

põ'rã nitima, nisî'rîrõ wee'e. ⁷ Õ'acũ Abrahãrê “Mũ'u pãrãmerã nituriarãrê añuse o'oguti”, nicu niwĩ. Cũ tojo ní'quere nipe'tirã Abrahã pãrãmerã nituriarã ñe'etisama. Õ'acũ Abrahãrê a'tiro nicu niwĩ: “Isaa pãrãmerã nituriarã dia'cũ mũ'u pãrãmerã waro nirãsama.” ⁸ A'tiro nisî'rîrõ wee'e. Nipe'tirã Abrahã ya curuapũ bajuasiraturã, Õ'acũ põ'rã nitima. Õ'acũ cũ “Añuse weeguti” ní'quere ëjõpeorã, Õ'acũ põ'rã nima. Náta Abrahã pãrãmerã waro nima. ⁹ Õ'acũ Abrahãrê ní'que a'tiro nicaro niwũ: “Ape cũ'ma a'tocateronojõ a'tiguti tja. Titare Sara macũtitojagosamo”, nicu niwũ.

¹⁰ A'te dia'cũ niwe'e. Apeye totã nemoquejo'o. Na macũ Isaa bũcua, be'ro Rebecare nũmoticu niwĩ. Be'ro co nijipaco nirĩ curare Õ'acũ co quẽ'rãrẽ ucũcu niwĩ. Co põ'rã sũ'rua'cãrã, Isaa ni'cũ põ'rãta nicãrã niwã. ¹¹⁻¹² Na bajua añuse, ña'asere weese dũporo Õ'acũ ni'cũrẽ beseyutojacu niwĩ. Tojo weese me'rã Õ'acũ cũ ñaro besesere ï'ocu niwĩ. Cũ no'o besesî'rîrãrẽ besesami. Na weesere ï'agũ mejëta, besesami. Tojo weegu Rebecare nicu niwĩ: “Masã ma'mi cũ acabijire da'raco'tegu sãjãgũsami.” ¹³ A'te Õ'acũ ye queti ojãca pũrîpũ ní'rõnojtã queoro ni'i. “Jacore besewũ. Esaú pe'ere besetiwũ”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ To pũrîcãrẽ marĩ ¿de'ro pe'e nirãsari? “Õ'acũ ni'cũrẽ apĩ yũ'ruoro besegu, queoro weetimi”, ¿nirãsari? Niwe'e. ¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Dũporopũ Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ: “No'o yũ'u pajaña'sî'rîgũrẽ pajaña'gũti”, nicu niwĩ. ¹⁶ Tojo weerã marĩ masî'i. Õ'acũ basu cũ pajaña'sî'rîrãrẽ pajaña'sami. Masã pajaña'duticã mejëta pajaña'sami. Tojo nicã añurõ weese wapa mejëta pajaña'sami. ¹⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrîpũ Õ'acũ cũ ní'quere a'tiro ojano'wũ. Dũporocjũpũ Egipto dutigu wiogu faraórẽ a'tiro nicu niwĩ: “Yũ'u tutuasere mũ'u me'rã ï'ogũti ní'gũ, mũ'arẽ wiogu sõrõwũ. Nipe'tirocjarã yũ'u tutuagu nisere masidutigu tojo weewũ”, nicu niwĩ Õ'acũ. ¹⁸ Tojo weegu Õ'acũ no'o cũ pajaña'sî'rîrãrẽ pajaña'sami. No'o ejeripõ'rã bũtirãrẽ ejeripõ'rã bũticã weesami. Na ñaro nemorõ ña'arõ weeato ní'gũ tojo weesami.

¹⁹ Yũ'u tojo nisere tu'orã, mũsã a'tiro nibosa'a: “Õ'acũ cũ basuta ejeripõ'rã bũticã weemigũ, ¿de'ro weegu masãrẽ ‘Buliritirã nima’, nisari? Õ'acũ weesî'risere cã'mota'ata basiowe'e”, nibosa'a. ²⁰ Niwe'e. Mũsã tojo bũsrãnojtõ masã ni'i. Õ'acũ mũsãrẽ wee'cure ye'suticã'rõua'a. Sũtũwũ yéecaru tiru yee'core “¿De'ro weeacjo yũ'are a'tiro bajutju yeeri?” nímasîtisa'a. ²¹ Di'i yeeri masõ co ñaro yeemasísamo. No'o sũtũwũ añutju bosenuũ nicã co miiwîrõatjũre yeemasísamo. Aperũ quẽ'rãrẽ mejõ nitju no'o ñaro co cũoatjũre yeemasísamo.

²² Masã ña'arõ weecã, Õ'acũ cũ bu'iri da'reatjere, cũ tutuasere narẽ masicã ñacu niwĩ. Tojo weegu cũrẽ uarosãjãcã wee'cãrãrẽ, cũ bu'iri da're bajurioajãrẽ tojo ï'acã'cu niwĩ yujupũ. ²³ Marîrẽ, cũ pajaña'rã pe'ere cũ añubutiaro nisetisere, cũ tutuasere masicã ñacu niwĩ. Dũporopũ marîrẽ cũ weronojtõ añurã niato ní'gũ, tojo nicã cũ tutuasere cũoato ní'gũ beseyucu niwĩ. ²⁴ Tojo marîrẽ besegu, ni'cãrãrã judío masã wa'teropũ nirãrẽ, ãpẽrã judío masã nitirãrẽ besedũcawaanũ'cõcu niwĩ. ²⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrîpũ dũporocjũpũ Osea Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ judío masã nitirã ye cjase Õ'acũ ucũ'quere a'tiro ojacu niwĩ:

Yarã masã nitimi'cãrãrẽ “Yarã masã nima”, nigũsa'a.

Yũ'u ma'itimi'cãrãrẽ “Yũ'u mairã nima”, nigũsa'a.

²⁶ “Mũsã, yarã mejëta ni'i” nino'ca di'tapũta tja narẽ “Õ'acũ catinu'cũgũ põ'rã nima”, nino'rõsa'a, ni ojacu niwĩ Osea.

²⁷ Israe curuacjarã ye pe'ema Isaía a'tiro ojacu niwĩ:

Israe põ'rã nucũporo dia pajiri maa sumutopũ nise weronojtõ pãjãrã nimirã, pejetirãcã yũ'ruono'rãsama.

²⁸ Õ'acũ cũ ní'caronojtõ cũ ucũ'quere queoro weegũsami.

Tere wéegu, sojaro me'rã a'ti nucũcãcjãrãrẽ bu'iri da'regũsami, nicu niwĩ.

²⁹ Cũ Isaíata apeye ojamũ'tãcu niwĩ tja:

Õ'acũ nipe'tise bul'ipũ nigũ marĩ pãrãmerãrẽ pejetirãcã du'aticãma, duporocjãrãpũ Sodoma, Gomorracjãrãrẽ weronojõ pe'odijobopĩ.

Tojo weecã, marĩ ya curua marĩbosa'a majã, ni ojacũ niwĩ.

³⁰ To pũrĩcãrẽ ¿de'ro nirõuati? A'tiro ni'i. Judío masã nitirã Õ'acũ me'rã na añurõ niatjere a'maticãrã niwã. Tere a'matimirã, Jesucristore ãjõpeose me'rã bocacãrã niwã. Na ãjõpeocã, Õ'acũ narẽ “Añurã, bul'iri marĩrã nima”, ni i'acũ niwĩ. ³¹ Judío masã pe'e Moisé dutise me'rã Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩcãrã nimiwã. Tojo wãcũmirã, Moisé duti'quere weeticãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ me'rã añurõ niticãrã niwã. ³² ¿De'ro weerã Õ'acũ me'rã añurõ nitipari? A'tiro ni'i. Jesucristore ãjõpeose me'rã mejõta Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩcãrã nimiwã. Na basu weetutuase me'rã pe'e tojo nisĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ cũu'cũ Jesucristore ãjõpeotirã Õ'acũ tiropũ wa'asome. ³³ Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojano'caro niwũ Õ'acũ macũrẽ:

Ni'cãgã ãtãgã dupogu weronojõ ni'cũrẽ Jerusalẽpũre dupoguti.

Tigapũ u'tayuria burũque'arã weronojõ yu'u dupo'cũre ãjõpeotirã, bu'iri da're bajuriono'rãsama.

Cũrẽ ãjõpeorã pe'e “Mejõ waro ãjõpeocãti”, nisome, ni ojano'caro niwũ.

10

¹ Acawererã, Israe curuacjãrãrẽ na yu'rũono'cã pũrõ masã'a. Tojo weegũ upũtũ Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a. ² Na Õ'acũ uaro añurõ weesĩ'rĩmima. Tojo weesĩ'rĩmirã, añurõ tu'omasĩnu'cõpe'otima. ³ Õ'acũ marĩrẽ Jesucristore ãjõpeose me'rã “Añurã nima”, nisami. Cũ tojo nisere ãjõpeosĩ'rĩtirã, judío masã pe'e na basu weetutuase me'rã añurã nisĩ'rĩmisama. Tojo weerã Õ'acũ cã “Weeya” nĩ'quere weetisama. ⁴ Duporopũ Moisé oja'quepũ “Õ'acũ cã bese'cũ masã ña'arõ wee'quere yu'rũogũsami”, ni ojano'caro niwũ. Jesucristota nipe'tise Moisé cũ duti'quere weetu'ajanu'cõpe'ocũ niwĩ. Tojo weerã Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basio'o. Cũrẽ ãjõpeocã, Õ'acũ “Añurã, bul'iri marĩrã nima”, ni i'asami.

⁵ Moisé dutise me'rãma Õ'acũ i'orõpũ bu'iri marĩrã nidutisere Moisé a'tiro ojacũ niwĩ: “Nipe'tise te duti'quere weepe'ogu Õ'acũ me'rã ninu'cũcũsami”, nicũ niwĩ. ⁶ ãjõpeose me'rã pe'ere Õ'acũ i'orõpũ bu'iri marĩrã nidutise a'tiro ni'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, Õ'acũ marĩrẽ “Añurã, bul'iri marĩrã nima”, ni i'asami. Moisé tere a'tiro ojacũ niwĩ: “Õ'acũ bese'cũre marĩrẽ yu'rũodutirã u'mũsepũ mũjãa, cũrẽ pijidijatiroua'a', ni wãcũticã'ña. ⁷ Tojo nicã ‘Wẽrĩ'cãrã nirõpũ ni'cũ dijaa, Õ'acũ bese'cũre pijimũjãatiroua'a', ni wãcũticã'ña”, nicũ niwĩ Moisé. Marĩ basu weetutuase me'rã tere weeta basiowe'e. Jesucristo u'mũsepũ nĩ'cũ dijatitójacũ niwĩ. Tojo nicã, wẽrĩ'cãrã nirõpũ nĩ'cũ masãmũjãatitójacũ niwĩ. ⁸ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ te cjasere a'tiro ni'i: “Õ'acũ ye queti tu'ota basio'o. Tereta ucũ'u. Marĩ tere ãjõpeotoja'a”, nicũ niwĩ Moisé. Ûsã te queti Jesucristore ãjõpeoroua'a nise quetireta were'e. ⁹ Marĩ a'tiro wéerã, yu'rũrãsa'a. “Jesucristo marĩ wiogu nimi” nĩrã, “Õ'acũ Jesucristo wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ” ni ãjõpeorã, yu'rũrãsa'a. ¹⁰ Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, Õ'acũ marĩrẽ “Añurã, bul'iri marĩrã nima”, nimi. Marĩ cũrẽ ãjõpeosere ãpẽrãrẽ were'e. Te me'rã yu'rũrãsa'a.

¹¹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'caro niwũ: “Ne ni'cũ cũrẽ ãjõpeogu ‘Mejõ warota cũrẽ ãjõpeocãti’, nisome”, nino'caro niwũ. ¹² Õ'acũ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ i'asami. Judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ ne ducawaanu'cõse marĩ'i. Õ'acũ nipe'tirã wiogu ni'cũta nimi. Nipe'tirã cũrẽ ãjõpeose me'rã sãrĩrãrẽ peje o'oyu'ruo o'ogũsami. ¹³ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ: “Nipe'tirã no'o Õ'acũrẽ na ña'arõ wee'quere acobojose sãrĩrãnojõ yu'rũono'rãsama. Narẽ bul'iri da'reesome”, niwũ.

¹⁴ Tojo nimicã, Jesucristore ãjõpeotirã ¿de'ro wee acobojose sãrĩbosabau? Cũ ye quetire tu'otimirã, ¿de'ro wee na ãjõpeobosabau? ¿Narẽ wererã marĩcã, de'ro na te quetire tu'obosabau? ¹⁵ Õ'acũ weredutigu o'óticã, ãpẽrãrẽ wererã wa'atibosama. Õ'acũ

ye queti ojáca pūrīpū nírōnojōta a'tiro ni'i: "Āpērā marīrē ejerisājāse queti, añuse quetire miiejacā, pūrō e'cati'i", ni ojanō'o.

¹⁶ A'te añuse quetire pājārā tū'omirā, nipe'tirā Israe curuacjārā ējōpeotima. Isaía cū oja'caronjōta a'tiro ni'i: "Ō'acū, ūsā wioḡu, ūsā weresere pejetirācā ējōpeoma", ni ojacu niwī. ¹⁷ Jesucristo ye quetire werēcā, masā tere tū'oma. Te quetire tū'óca be'ro ējōpeoma.

¹⁸ Yū'u mūsārē sērītiña'gūti: ¿Israe curuacjārā tū'omirāba te quetire? Tū'opā. Ō'acū ye queti ojáca pūrīpū a'tiro ojanō'wū:

Na werese quetire nipe'tirocjārā tū'obi'acā'sama.

Na werese a'ti ūmūco nipe'tiropū bususe'sasa'a.

¹⁹ Mūsārē sērītiña'nemogūti tja. ¿Israe curuacjārā añuse quetire tū'omirā, tū'omasīwetine? Tū'omasīcārā nimiwā. Yū'u tere ninemogū, Moisé cū ní'quere weremū'tāgūti. Ō'acū ucū'quere a'tiro nicū niwī:

Yarā masā mejētare yū'rūogūti.

Tojo narē weecā, mūsā doerāsa'a.

No'lo mūsā "Tū'omasītima" nirārē yū'u yū'rūocā, mūsā uarāsa'a, ni ojacu niwī Moisé.

²⁰ Be'ro Isaía quē'rā Ō'acū cū ucū'quere "To nibosau" niró marīrō ninemopeocu niwī: Ne a'mati'cārā pe'le yū'ure bocaco'tecā'ma.

Yū'u nisetisere yū'ure sērītiña'ti'cārā pe'ere ī'owū, tojo ni ojacu niwī Isaía.

²¹ Israe curuacjārā pe'ere Isaía Ō'acū ucū'quere a'tiro nicū niwī: "Ūmūcorita yóacā, narē pōtērī ñe'egūti níḡū, omocārī sēmīwū. Na tū'oti, yū'rūnu'cāsepījarārē tojo weemiwū", ni ojaturiacū niwī Isaía.

11

Ni'cārē Israe curuacjārārē Ō'acū bese'que ni'i

¹ Mūsārē sērītiña'nemogūti tja. ¿Ō'acū Israe curuacjārā yū'rūnu'cā'cārārē, yarā masā nisome majā níḡū, cō'awā'cāpari? Cō'awā'cāticū niwī. Yū'u quē'rā Israe curuacjū ni'i. Abrahā pārāmi nituriagu Benjamí ya curuacjū ni'i. ² Dūporopū cū yarā masā niato níḡū Ō'acū Israe curuacjārārē besecu niwī. Tojo weegu narē cō'aticū niwī. Mūsā masīsa'a Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Elía cū ní'quere. Cū Ō'acūpūre "Israe curuacjārā bu'iri cuoma", nicū niwī. A'tiro nicū niwī: ³ "Wioḡu, Israe curuacjārā mū'u ye queti weremū'tārī masārē wējēcārā niwā. Mū'urē űubuepeorā, wa'icūrā űjūamorōpeosere weestedijocārā niwā. Yū'u ni'cūta dū'sa'a mū'urē ējōpeogu. Yū'u quē'rārē wējēsī'rīrā, a'marā weema", nicū niwī Elía. ⁴ Cū tojo nicā tū'ogu, Ō'acū cārē yū'ticū niwī: "Na tojo weemicā, siete mil masā yarārē dū'apū. Na Baal wāmetigu queose yee'quere ne ējōpeotima", nicū niwī Ō'acū. Tojo weerā marī masī'i. Ō'acū cū yarā masārē cō'awā'cātisami. ⁵⁻⁶ Ō'acū Elía nícatero masārē bese'caro weronjō ni'cārōcā quē'rārē pejetirācā Israe curuacjārārē besesami. Na weesere ī'agū mejēta, besecu niwī. Narē pajaña'gū besecu niwī. Na añurō wéeca be'ro narē besegu, pajaña'gū mejēta weebopī. Na weetutua'que wapa nibopā.

⁷ A'tiro ni'i. Nipe'tirā Israe curuacjārā Ō'acū me'rā añurō nisī'rīmicārā niwā. Tojo nisī'rīmirā, nipe'tirā cū me'rā añurō niticārā niwā. Cū bese'cārā pūrīcā cū me'rā añurō nicārā niwā. Āpērā cūrē ējōpeotitjārā o'meperi marīrā, tū'otirā weronjō tojacārā niwā.

⁸ Tere ucūrō, Ō'acū ye queti ojáca pūrīpū a'tiro ojanō'wū: "Ō'acū cūrē ējōpeotirārē cū yere tū'omasītīcā weecu niwī. Narē caperi ī'atirā, tojo nicā o'meperi tū'otirā weronjō wa'acā weecu niwī. Téé a'tiro nicāpū quē'rārē nidecoti'i yujupū", ni ojanō'wū. ⁹ Davi quē'rā Ō'acūrē a'tiro ucūcū niwī:

Israe curuacjārā na bosenu'murī weewūase me'rā ña'arō weema.

Na tojo weecā ī'agū, narē bu'iri da'reya.

¹⁰ Narē tū'omasītīrā weronjō, ī'atirā weronjō wa'acā weeya.

Peje nūcūse wūarā, sūcūa wejenu'arō weronjō pi'eticā weeya, nicū niwī Davi.

Judío masā nitirārē yū'rūo'que ni'i

¹¹ Apeye musârê ninemogûti tja. Judío masã Jesucristore êjõpeoticã, Ô'acũ narê cõ'abutiaticũ niwĩ. Na Ô'acũrê yũ'rũnũ'cãcã, judío masã nitirã pe'ere yũ'ruoguti nígũ, tojo weecũ niwĩ. Ô'acũ narê añurõ weesere ï'arã, judío masã ùsã quẽ'rã tojota ùasa'a, ni ï'acũdutigu tojo weecũ niwĩ. ¹² Judío masã na Jesucristore êjõpeoticã, ãpêrã a'ti nucũcãcãrãrê añurõ wa'acaro niwũ. Judío masã Ô'acũ “Yũ'ũ põ'rãrê añuse o'oguti” ní'quere ñe'eticãrã niwã. Judío masã nitirã pe'e ñe'ecãrã niwã. Judío masã quẽ'rã Jesucristore êjõpeocã, nipe'tirã a'ti nucũcãcãrãrê añurõ wa'arosa'a.

¹³ Ni'cãrõacãma judío masã nitirã se'sarore wereguti. Jesucristo yũ'ure musã judío masã nitirãrê cũ ye quetire weredutigu cũuwĩ. Tojo weero yũ'ũ ï'acã, yũ'ũ da'rase mejõ nise mejêta ni'i. ¹⁴ Apetero weegu yũ'ũ acawererã judío masãrê doecã weebosa'a. Ô'acũ musârê añurõ weesere ï'arã, na quẽ'rã Jesucristore êjõpeobosama. Êjõpeorã, yũ'ruono'rãsama. ¹⁵ Ô'acũ judío masã cũrê êjõpeotirãrê cõ'acã, ãpêrã pe'e cũ yarã sãjãcãrã niwã. Judío masã pe'e cũrê êjõpeocã, añuyũ'ruarosa'a. Masã wẽrĩ'cãrãpũ masõno'cãrã weronjõ nirõsa'a.

¹⁶ Queose me'rã musârê wereguti. Pã wéeca be'ro ni'cãgã Ô'acũrê o'ocã, nipe'ticjapũ Ô'acũ ye tojasa'a. Yucugũ quẽ'rã tojota ni'i. Tigũ nũ'cõrĩ Ô'acũ ye nicã, te dũpũri quẽ'rã Ô'acũ ye ni'i. Marĩ ñecũsumã Abrahã, Isaa, Jacob tigũ nũ'cõrĩ weronjõ Ô'acũ yarã nima. Tojo weerã marĩ cũ pãrãmerã nituriarã mejãrõta “Ô'acũ yarã nima”, ni ï'ano'sama.

¹⁷ Ni'cãrêrã judío masã olivogu dũpũcãrã waro weronjõ nima. ãpêrã ni'cãrêrêrê te dũpũrire dũtecõ'a'caro weronjõ Ô'acũ judío masãrê cõ'acũ niwĩ. Be'ro te dũpũri ní'caropũ apegũ olivo nũcũcjũ dũpũrire pĩ'rĩwã'dutigũ topũ yeje dũ'reõ'osami. Tojo weero tigũ casero wĩ'tãse me'rã nũcũcjũ añurõ pĩ'rĩwã'rõsa'a. Tojo wee'caro weronjõ wa'acaro niwũ musã judío masã nitirãrê. Ô'acũ musârê cũ yarã sãjãcã weecũ niwĩ. Musã judío masã niwe'e. Tojo nitimirã, nipe'tise Ô'acũ Abrahã pãrãmerã nituriarãrê “Añuse o'oguti” ní'quere ñe'erãsa'a. ¹⁸ Tojo wa'a'a nĩrã, “Ûsã judío masã nemorõ añuyũ'rũnũ'cã'a”, niticã'ña. Ô'acũ masãrê yũ'ruose na me'rãta dũ'pocãticaro niwũ. Musã ñecũ me'rã mejêta dũ'pocãticaro niwũ.

¹⁹ Musã a'tiro nibosa'a: “Ni'cãrê ña'ase dũpũri dũtecõ'ano'caro niwũ. Apeye dũpũri yejedũcayuno'rõtiro tojo weeno'caro niwũ”, nibosa'a. “Te weronjõ ùsã judío masã nitirãrê Ô'acũ yarã wa'ato nígũ judío masã pe'ere cõ'acũ niwĩ”, nibosa'a. ²⁰ Tojota ni'i, nirõ. Na êjõpeotise ye bu'iri cõ'ano'cãrã niwã. Musã quẽ'rã Ô'acũrê êjõpeoticã, yũ'ruono'ña marĩbopã. Musã êjõpeose me'rã dia'cũ cũ yarã sãjãcãrã niwũ. Tojo weerã “Ûsã judío masã yũ'ruoro ni'i”, ni wãcũticã'ña. Ûsã quẽ'rãrê cõ'arĩ nĩrã, Ô'acũrê wiopesase me'rã tũ'oña'ña. ²¹ Judío masã Ô'acũ yarã nimũ'tã'cãrã nimiwã. Na êjõpeoticã, Ô'acũ narê cõ'acũ niwĩ. Cũ judío masãrê olivo nimũ'tã'que dũpũrire dũtecõ'a'caro weronjõ weecũ niwĩ. Musã judío masã nitirã quẽ'rãrê cũrê êjõpeoticã, tojota weegusami. ²² Ô'acũ pajaña'sere, tojo nicã tutuaro me'rã cũ bu'iri da'resere wãcũña. Cũrê êjõpeotirãrê bu'iri da'resami. Musã pũrĩcãrê pajaña'gũ, añurõ weesami. Musã cũrê êjõpeonu'cũcã, tojo weegusami. Musã weeticã, cũ ña'ase dũpũri cõ'a'caro weronjõ musã quẽ'rãrê cõ'agũsami. ²³ Cõ'ano'cãrã judío masã Jesucristore êjõpeocã, na quẽ'rãrê añurõ weegusami. Narê apaturi tigũputa tja mejã dũpũri yeje dũ'reõ'o'caro weronjõ weegusami. Cũ yarã sãjãcã wéégũ, tojo weegusami. Ô'acũ tere weemasĩmi. ²⁴ Musã judío masã nitirã nũcũpũ nicjũ olivo weronjõ ni'i. Tojo nimicã, Ô'acũ cũ yarã sãjãcã weecũ niwĩ. Judío masã pũrĩcã Ô'acũ besemũ'tã'cãrã waro nima. Olivogu warore ote'cũ weronjõ nima. Tojo weerã musã Ô'acũ yarã sãjãcã, judío masãpũa tãasama.

Judío masãrê yũ'ruoatje ni'i

²⁵ Acawererã, todũporopũ masĩno'ña marĩ'quere masĩcã ùa'a. Ûsã judío masã yũ'ruoro masĩyũ'rũnũ'cã'a nĩrĩ nígũ, tojo nigũti. Pãjãrã judío masã Jesucristore êjõpeotini'ma yujupũ. Na o'meperi tũ'otirã weronjõ nima. Ô'acũ “Judío masã nitirã ticũrã êjõpeorãsama” ní'caronjõta na êjõpeoca be'ropũ judío masã êjõpeorãsama. ²⁶ Tojo

wa'acã, nipe'tirã judío masã yu'rũono'rãsama. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu judío masã na yu'ruatjere a'tiro ojano'wũ:

Masãrẽ yu'rũoacjũ judío masũ Jerusalé wãmetiri macãpure etagusami.

Jacob pãrãmerã na ña'asere cõ'agũsami.

²⁷ “Narẽ ña'asere acobojocã, queoro wa'arosa'a yu'u todũporopũ ní'que”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojano'caro niwũ.

²⁸ Jesucristore ãjõpeotitjãrã, pãjãrã judío masã Õ'acũrẽ ì'atu'tirã weronjõ nima. Musã judío masã nitirã pe'ere ãjõpeodutigũ tojo weemi. Tojo weemigũ, a'tocatero nirã judío masãrẽ Õ'acũ ma'isami. Ne waropũ na ñecũsumũarẽ ma'i'cũ niyugũ, na quẽ'rãrẽ ma'isami. ²⁹ Õ'acũ cũ “Añuse o'ogũti” ní'quere dũcayutisami. O'otojanũ'cõ, ã'matisami. Tojo nicã cũ bese'cãrãrẽ cõ'abutiatisami. ³⁰ Todũporopũ musã quẽ'rã Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãcãrã niwũ. A'tocaterore Õ'acũ judío masã yu'rũnũ'cãcã ì'agũ, musã pe'ere pajaña'mi. ³¹ Be'ro tojota wa'arosa'a judío masã quẽ'rãrẽ. A'tiro nicã na Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãma. Be'ro Õ'acũ na quẽ'rãrẽ pajaña'gũsami. Cũ musãrẽ pajaña'caronjõ na quẽ'rãrẽ pajaña'gũsami. ³² A'tiro ni'ì. Nipe'tirã Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cãcã ì'agũ, “Ni'cãrõnojõ bu'iritirã nima”, nicũ niwĩ. Nipe'tirãpure pajaña'gũti ní'gũ, tojo nicũ niwĩ.

³³ Õ'acũ marĩ ña'arã ní'cãrãrẽ pajaña'yũ'ruami. Tutuayũ'ruami. Nipe'tise masĩpe'ocã'mi. Tojo weerã marĩ cũ wãcũse, cũ weesere masĩpõtẽotisa'a. Cũ de'ro weesere tũ'omasĩpõtẽotisa'a. ³⁴ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ Õ'acũ masĩsere: “Õ'acũ marĩ wioğũ wãcũsere ne ni'cũ masĩtisami. Ne ni'cũ cũrẽ ‘A'tiro pe'e ña'a’, nímasĩtisami. ³⁵ Ne ni'cũ Õ'acũrẽ apeyenojõ o'o wapamoocã weeta basiowe'e”, tojo ni ojano'caro niwũ. ³⁶ Nipe'tise a'ti turi cjase, u'mũse cjase cũ wee'que dia'cũ ni'ì. Cũ tutuase me'rã nipe'tise ninu'cũ'u. Cũ ye ni'ì. Tojo weerã nipe'tirã Õ'acũrẽ “Cũ añuyũ'ruagũ, tutuayũ'ruagũ nimi”, ninu'cũcã'rã. Tojota weerã.

12

Jesucristore ãjõpeorãrẽ weeduti'que ni'ì

¹ Acawererã, Õ'acũ marĩrẽ añurõ pajaña'nu'cũmi. Tojo weerã Õ'acũrẽ marĩ basu marĩ upũ, wãcũse, nipe'tise me'rã o'orã. Mũ'u yarã dia'cũ ni'ì nĩrã, Õ'acũrẽ wiarã. Cũ me'rã nibutiarã weronjõ weerã. Õ'acũ marĩ me'rã e'caticã ñarã, tojo weerã. Marĩ a'tiro weese me'rã cũrẽ ãjõpeosere diacjũ ì'orãsa'a. ² Marĩ a'ti ñmũcocjãrã na weewũasere ì'arã, na weronjõ weeticã'rã. A'tiro pe'e weerã. Marĩ catiri ñmũcore siape me'rã Õ'acũ marĩ wãcũsere dũcayunu'cũcã'to. Cũ marĩrẽ dũcayunu'cũcã, marĩ Õ'acũ ñasere “A'tiro ni'ì”, nímasĩrãsa'a. Cũ ñase añuse dia'cũ ni'ì. Te ña'ase marĩse ni'ì. Marĩ cũ ñaro weecã, e'catĩsami.

³ Õ'acũ añurõ wéegũ, yu'ũre musãrẽ cũ ye quetire weredutigũ cũuwĩ. Tojo weegũ musã nipe'tirãrẽ nigũti. Ne ni'cũ marĩ weemasĩtisere “Weecã'amasĩ'ì” niticã'rõũa'a. Marĩ weemasĩsere queoro wãcũme'rĩcã'rõũa'a. Marĩnũcũ a'tiro wãcũrã. “Jesucristore ãjõpeoca be'ro cũ weemasĩse o'o'que põtẽorõ weemasĩ'ì”, nĩrã. ⁴ Queose me'rã wereguti. Marĩ upũ ni'cã upũ nimirõ, peje dũcawatise cũo'o. Te nipe'tise ni'cãrõnojõ niwe'e. Mejẽcã dia'cũ ni'ì. Marĩ caperi me'rã ì'a'a. Marĩ o'meperi me'rã tũ'o'o. Dũ'pocãrĩ me'rã sija'a. ⁵ Marĩ Jesucristore ãjõpeorã tojota ni'ì. Pãjãrã nimirã, cũ me'rã ni'cã upũ weronjõ ni'ì. Marĩ nipe'tirã ni'cã upũ a'mesũ'a'a.

⁶ Marĩnũcũrẽ mejẽcãrĩ dia'cũ weemasĩsere cũucũ niwĩ. Cũ no'o o'osĩ'rĩsere o'osami. Tojo weerã tere añurõ weerã. Æpẽrãrẽ Õ'acũ were'quere wereturiamasĩsere o'osami. Cũ tere cũucã, marĩ ãjõpeoro ejatuario Æpẽrãrẽ wererã. ⁷ Æpẽrãrẽ weetamumasĩsere cũusami. Tojo cũ weecã, Æpẽrãrẽ añurõ weetamurã. Æpẽrãrẽ cũ ye cjasere bu'edutigũ cũucã, narẽ añurõ bu'erã. ⁸ Æpẽrãrẽ wãcũtutuacã weemasĩgũnojõ añurõ weeya. Æpẽrãrẽ niyeru o'apeyenojõ o'odutise cũogũnojõ e'catise me'rã o'oya. “Æpẽrãrẽ niyeru o'opũ” nĩrõ marĩrõ o'oya. No'o sũ'ori dutime'rĩgũnojõ añurõ weeya. No'o pajaña'sere cũogũnojõ e'catise me'rã weetamuña.

Jesucristore ějōpeorā a'tiro weeru'a nise ni'i

⁹ Āpērārē ma'ita'saticā'ña. Diacjū ma'ña. Ña'asere yabiya. Āpērārē weetamuse añusenojō pe'ere sirutuya. ¹⁰ Jesucristore ějōpeorā ni'cū pō'rā weronojō a'merī ma'ña. Musā weese me'rā āpērā, āpērā pe'ere añurō wācūdutirā tojo weeya. A'merī wiopesase me'rā ĩ'aña.

¹¹ Ō'acū uaro wéerā, nijīsijaticā'ña. Marī wioḡ dutisere tu'sase me'rā weeya.

¹² Ō'acū añurō weegusami nírā, e'catiyuya. Mejēcā wa'acā pi'etirā, wācūtutuaya. Du'ucūurō marīō Ō'acūrē ñubuenu'cūcā'ña.

¹³ Jesure ějōpeorārē apeyenojō du'sacā, musā cūosere ducawaaya. Musā tiropu etarārē añurō ñe'ña.

¹⁴ Musārē ña'arō weerārē “Ō'acū añurō weeato”, ni sērībosaya. “Ña'arō weeato”, niticā'ña.

¹⁵ Āpērā e'catirārē e'catitamuña. Āpērā utirārē utitamuña.

¹⁶ Ni'cārōnojō, ni'cārō me'rā añurō nisetiburoya. “Yū'u āpērā yu'ruro ni'i”, ni wācūticā'ña. Tojo weronojō o'orā, mejō nírā me'rā ni'cārōnojō nisetiya. “Masīḡ waro ni'i”, niticā'ña.

¹⁷ Musārē ña'arō weecā, narē a'meticā'ña. Nipe'tirā ĩ'orōpore “Añuse dia'cū weeru'asato”, ni wācūtutuaya. ¹⁸ No'o musā weepōtēorō, nipe'tirā me'rā añurō nisetiya. Ejerisājāse me'rā nisetiya. ¹⁹ Acawererā yū'u mairā, musārē wereguti. Musā basu a'merī wapaticā'ña. Ō'acū musārē ña'arō weerārē bu'iri da'regusami. Cū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'caro niwū: “Yū'u ni'i masārē bu'iri da'reacu. Na ña'arō wee'que wapare queoro bu'iri da'regusa'a”, nicu niwī marī wioḡ. ²⁰ Apeye ojanemono'wū: “Mū'urē ĩ'atu'tiḡ ujaboacā, cūrē ecaya. Cū acowuocā, tīaña. Mū'u cūrē tojo añurō weecā, cū ña'arō wee'quere bopoyagusami”, ni ojano'wū. ²¹ Ña'asere musā di'ócūuno'ticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Musā añurō weese me'rā pe'e ña'asere docaque'acā weeya.

13

¹ Ō'acū dia'cū a'ti nucūcācjārā wiorā dutirārē sōrōmi. Cū cū'cārā nima. Tojo weerā nipe'tirā añurō yu'tiya narē. ² No'o cū wiorārē yu'rūnu'cāḡū, Ō'acū duti'quere yu'rūnu'cāḡūta weemi. Musā wa'tero nírā wiorā musārē duticā uami. Tojo weegū narē yu'rūnu'cārārē Ō'acū bu'iri da'regusami. ³ Wiorā añurō weerārē uise o'otima. Ña'arō weerā pe'ere uise o'osama. Uitirāta nisetis'írā, añurō weeya. Musā tojo weecā, wiorā “Musā añurō wee'e”, nírāsama. ⁴ Ō'acū musā ye niatjere narē sōrōcu niwī. Tojo weerā ña'arō wéerā pūrīcā, uiya. Wiorā ña'arō weerārē bu'iri da'rerā, Ō'acū dutiro weerā weema. Ō'acū ña'arō weerārē bu'iri da'redutigu wiorārē cūucu niwī. ⁵ Tojo weerā marī wiorā dutisere yu'tiuro'a. Bu'iri da'reri nírā dia'cū, yu'titicā'rōu'a. Ō'acū marīrē wiorā duticā uami nírā pe'e, na dutisere queoro yu'time'ricā'rōu'a. ⁶ Wiorā na da'rasere queoro wéerā, Ō'acūrē da'raco'terā weronojō nima. Tojo weerā na wapayedutisenojōrē wapayeya.

⁷ Na wiorā dutisereta queoro weeya. Na wapayeduticā, wapayeya. Na wiorā nise bu'iri wiopesase me'rā narē ĩ'aña. Narē añurō wācūña.

⁸ Āpērārē wapamooticā'ña. Maata wapayep'ocā'ña. A'merī ma'ise pe'e pe'timasītisa'a. Tojo weerā a'merī ma'inu'cūcā'ña. No'o āpērārē maigūnojō Ō'acū dutise cūu'quere queoro weegū weemi. ⁹ Ō'acū a'tere dutise cūucu niwī. “Musā nūmosānumia nitirārē, marāpusūma nitirārē a'metārāticā'ña. Āpērārē wějēcō'aticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā yere uoticā'ña” ni, dutise cūucu niwī. A'te, tojo nicā nipe'tise apeye dutise cūu'quere ni'cārōpūta neonu'cōmasī'i. A'tiro ni'i. Musā, musā basu ma'irōnojōta musā tiropu nírārē ma'ña, ni'i. ¹⁰ Marī ma'ise cūorā, marī tiropu nírārē ña'arō weesome. Tojo weerā narē ma'írā, Ō'acū dutise cūu'quere weep'ocā'a.

¹¹ A'tere ni'cārōacā marī catiriterore wācūrōu'a. Cārīrā weronojō niticā'rā. Jesú cū apaturi a'tiatjere añurō tu'oña'a, wācūnūrā. Marī Ō'acū tiropu wa'atjo cā'rōacā du'sasa'a. Marī ne waro Jesucristore ějōpeowā'cōrā, “U'musepu marī wa'atje

du'sayurua'a", nimiwã. Ni'cãrõacãrẽ marĩ masĩ'i. "Cã'rõacã du'sa'a Jesucristo ap-aturi a'tiatje", ni'i. ¹² A'tiro nicãrẽ ña'arõ weese yurumajã wa'a'a. Ni'cãrõacãrẽ bo'remujãtiro weronojõ Jesucristo a'tiatjo cã'rõ du'sa'a. Tojo weerã marĩ ña'asere masã ñamipũ weewuasenojõrẽ weedu'uroña'a. A'tiro pe'e weeroña'a. Añuse, umũco masã ï'orõpũ weesenojõ dia'cũrẽ weeroña'a. Marĩ Õ'acũ yere wéerã, ña'arõ weesere du'upe'ocã'rãsa'a. ¹³ Umũco, bajuyoropũ weesetironojõ weeroña'a. Bosenumũ nicã que'a, caricũticã'rã. Numia me'rã ña'arõ weeticã'rã. Numia quẽ'rã, umũa me'rã ña'arõ weeticã'ña. A'pepũrĩse me'rã tu'õña'ticã'rã. Æpẽrã yere uoticã'rã. ¹⁴ A'tiro pe'e weerã. Marĩ wiogũ Jesucristo weetamuse me'rã cũ weronojõ añurõ nisetirã. Cãrẽ nemorõ masĩnemorã. Marĩ ña'arõ ñaripejasere weesĩ'rĩrã, "A'tiro weerãti", ni wãcũticã'rã. Tere weedu'urã.

14

Ëjõpeotutuarã, ëjõpeotutuatirã cjase ni'i

(1Co 8.1-13)

¹ Ni'cũ Jesucristore ëjõpeomigã, cũ ëjõpeotutuatigũ musã me'rã nisĩ'rĩcã, ùrũsãtirãta, cũrẽ ñe'leña. Cãrẽ "A'tiro weecã ña'a" nitirãta, ñe'leña. Cãrẽ "To ñe'ebosau" nitirãta, ñe'leña. ² Æpẽrã Jesucristore ëjõpeorã "Marĩ nipe'tise ba'acã, añu ni'i", nima. Æpẽrã pe'e Jesucristore ëjõpeotutuatirã "Marĩ di'iro ba'arã, Õ'acũrẽ yurũnũ'cãbosa'a", ni wãcũsama. Tojo weerã otese dia'cũrẽ ba'asama. ³ Nipe'tise ba'agũ pe'e di'iro ba'atigũre ï'acõ'aticã'to. Di'iro ba'atigũ pe'e quẽ'rã nipe'tise ba'agũre "Mũ'u di'iro ba'acã, ña'a ni'i", niticã'to. Nipe'tise ba'agũre Õ'acũ yagũ sãjãcã weetojacũ niwĩ. ⁴ Marĩ apĩrẽ da'raco'tegũre "Mũ'u ña'arõ wee'e", nĩmasĩwe'e. Cũ wiogũ dia'cũ tojo nĩmasĩsami. Marĩ Jesucristore ëjõpeorã quẽ'rãrẽ tojota ni'i. Æpẽrã Jesucristore ëjõpeorãrẽ "Ña'arõ weema", nĩmasĩwe'e. Õ'acũ na wiogũ nimi. Cũ ni'cũta narẽ "Añurõ wee'e", o "Ña'arõ wee'e", nĩmasĩsami. Marĩ wiogũ cũ yarãrẽ ëjõpeotutuacã weemasĩmi.

⁵ Apeye ninemogũti. Ni'cãrẽrã "Ni'cãrẽ numũrĩ yurũoro ape numũ Õ'acũrẽ ñubuepe-oroña'a", nisama. Æpẽrã pe'e "Nipe'tise numũrĩ ni'cãrõnojo Õ'acũ ye ni'i", nisama. Masãnucũ "Õ'acũ yũ'u a'tiro weecã ñasami", nirõña'a. ⁶ Ni'cũ, ni'cã numũrẽ "Õ'acũ ya numũ waro ni'i" nigũnojo Õ'acũrẽ ëjõpeoacjũ tojo nisami. Apĩ nipe'tise numũrĩrẽ ni'cãrõnojo wãcũgũ quẽ'rã Õ'acũrẽ ëjõpeoacjũ tojo nisami. Nipe'tisere ba'agũ quẽ'rã Õ'acũrẽ ëjõpeoacjũ tojo weesami. Cũ ba'asere e'catise o'osami. Apĩ di'irore ba'atigũ quẽ'rã Õ'acũrẽ ëjõpeogũ ba'atisami. Cũ, cũ ba'asenojõrẽ Õ'acũrẽ e'catise o'osami.

⁷ Marĩ catiri umũcore marĩ se'saro niwe'e. Wẽrĩrã quẽ'rã marĩ se'saro nisome. Marĩ catirã, wẽrĩ'cãrã Jesucristo yarã ni'i. ⁸ Marĩ catiro põtõorõ Jesucristo ñaronojõ weesĩ'rĩ'i. Wẽrĩrã quẽ'rã cũ me'rã catirãti nĩrã, wẽrĩrãsa'a. Tojo weerã catirã, wẽrĩ'cãrã Jesucristo yarã ni'i. Cũ marĩ wiogũ marĩrẽ sũ'ori nigũ nimi. ⁹ A'tiro ni'i. Cristo wẽrĩcũ niwĩ. Wẽrĩtoja, masãcũ niwĩ. Nipe'tirã catirã, wẽrĩ'cãrã wiogũ nigũti nĩgũ, tojo weecũ niwĩ.

¹⁰ Tojo weerã ¿de'ro weerã musã Æpẽrã Jesucristore ëjõpeorãrẽ "Ña'arõ weerã weema" niti? ¿De'ro weerã narẽ tojo ï'acõ'ati? Marĩ nipe'tirã Õ'acũ masãrẽ beseri numũ nicã, marĩ wee'quenũcũrẽ beseno'rãsa'a. Tojo weerã Jesucristore ëjõpeorã marĩ acawererãrẽ "Tojo weema", niticã'rõña'a. ¹¹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Õ'acũ cũ ni'quere a'tiro ojano'wũ:

Yũ'u catigũ ni'i.

Yũ'u ucũse diacjũ warota ni'i.

Nipe'tirã yũ'ũre ejaque'arãsama.

Nipe'tirãputa yũ'ũre "Mũ'u Õ'acũ añugũ, tutuagũ ni'i", nĩrãsama, ni ojano'wũ.

¹² Te oja'quere tu'orã, marĩ masĩ'i, marĩnucũ a'ti turipũ marĩ wee'quere Õ'acũrẽ wererãsa'a.

Musã acawererã Jesucristore ëjõpeorãrẽ na ëjõpeosere dojorẽticã'ña nise ni'i

¹³ Marĩ, marĩ wee'quere Õ'acũrẽ wererãsa'a nĩrã, a'merĩ ucjaticã'rã. A'tiro pe'e u'a'a. Ne apeyenojõ na ãjõpeosere dojorẽcã weeticã'rã. Tojo nicã narẽ ña'arõ weecã weeticã'rã. ¹⁴ Y'u'u marĩ wioꝑu Jesure ãjõpeotjãgũ, a'tiro mas'ĩ. Nipe'tise y'u'u ba'ase añuse ni'ĩ. Apĩ pe'ema "Apeyenojõ y'u'u ba'ase ña'a ni'ĩ" nicã, cãrẽ diacjũta ña'a nisa'a. ¹⁵ M'u'u ãpẽrã na ba'aya marĩsere ba'acã, apĩ ña'arõ tu'oña'bosami. M'u'u tojo wéégũ, cãrẽ ma'igũ mejẽta wee'e. Cristo cũ quẽ'rãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Tojo weegũ m'u'u ba'ase me'rã apĩrẽ ãjõpeodu'ucã weeticã'ña. ¹⁶ M'u'uma m'u'u weese añu nibosa'a. Apĩ pe'ere ña'a nibosa'a. Tojo weese me'rã ãpẽrãrẽ ña'arõ wãcũcã weeticã'ña. ¹⁷ Õ'acũ marĩ wioꝑu ye cjase ba'a, s'ĩrĩ weese mejẽta ni'ĩ. A'te pe'e nibutia'a. Õ'acũ uaro weenu'cũse, tojo nicã ãpẽrã me'rã añurõ nicã'se, a'merĩ e'caticã weese pe'e nibutia'a. Te Espĩritu Santu weetamuse me'rã weeno'o. ¹⁸ A'tiro weegũ Jesucristo uaronojõ weegũ weemi. Õ'acũ ĩ'orõpũre "Añurõ weegũ weemi", nino'sami. Tojo nicã masã quẽ'rã cãrẽ "Añurõta weegũ weemi", nisama. ¹⁹ Tojo weerã ni'cãrõ me'rã añurõ wejepeo ejerisãjãsenojõrẽ a'marã. Marĩrẽ te ni'cãrõ me'rã nisetise Jesucristore nemorõ ãjõpeorã, a'merĩ weetamurãsa'a. ²⁰ Mũsã ba'ase me'rã apĩ Jesucristore ãjõpeosere dojorẽticã'ña. Nirõta nipe'tise ba'ase añu ni'ĩ, añurõ pe'e. Mũsã ãpẽrã na ba'aya marĩsenojõrẽ ba'acã ĩ'arã, na quẽ'rã ba'abosama. "Tere ba'arã, ña'arõ wee'e" ni wãcũmirã, mũsarẽ ĩ'acũurã, tojo weebosama. Tojo wãcũrã, tere ba'arã, ña'arõ weema. Tojo weerã mũsã tere ba'arã, narẽ ña'arõ weecã weebosa'a. Mũsã tojo weese ña'a ni'ĩ. ²¹ Marĩ apĩ ãjõpeotutuatigũ Jesucristore ãjõpeodu'ucã weebosa'a nĩrã, a'tiro weerũa'a. Cũ di'iro ba'atisere ba'aticã'rõũa'a. Vĩno cũ s'ĩrĩtisere s'ĩrĩticã'rõũa'a. No'o apeyenojõ cãrẽ Jesucristore ãjõpeodu'ucã weesenõjõrẽ weeticã'rõũa'a. ²² "Nipe'tise y'u'u weese añu ni'ĩ" ni tu'oña'gũnojõ Õ'acũ se'sarore wereya. ãpẽrã ãjõpeose dojorẽtigũ, bu'iri marĩgũ tu'oña'gũ e'catigũ nimi. ²³ Apĩ apeyenojõrẽ ba'agũ, "To ba'abosau" ni tu'oña'ba'agũ, bu'iri cuomi. A'tiro ni'ĩ. "Y'u'u ba'ase Õ'acũ ĩ'orõpũre añurõsa'a" nitimigũ ba'acã, ña'a ni'ĩ. "Nipe'tise marĩ weese Õ'acũ ĩ'orõpũre queoro ni'ĩ" ni tu'oña'timirã weese ña'a ni'ĩ.

15

Marĩ ye dia'cũrẽ wãcũticã'rõũa'a nise ni'ĩ

¹ Marĩ ãjõpeotutuarã ãpẽrã ãjõpeotutuatirãrẽ weetamurõũa'a. Marĩ tu'sase dia'cũrẽ weeticã'rõũa'a. ² ãpẽrã ye niatjere wãcũrõũa'a. Narẽ nemorõ ãjõpeotutuato nĩrã tojo weerũa'a. ³ Cristomarĩcã cũ tu'sase dia'cũrẽ weeticũ niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Cristo cũ pacũre nĩ'quere a'tiro ojanowũ: Nipe'tise m'u'urẽ ĩ'atutirã m'u'urẽ ña'arõ ucũrã, y'u'u pe'ere weequeõ'orã weema, ni ojanocarõ niwũ.

⁴ Nipe'tise todũporopũ Õ'acũ ye queti oja'que marĩrẽ masĩdutiuro ojanocarõ niwũ. Marĩ ña'arõ y'u'rũrã, te oja'quere bu'erã, ñũ'cãpo'o. Wãcũtutuanemo'o. Tojo weerã Õ'acũ cũ weeatjere e'catise me'rã yucue'e. ⁵ Õ'acũ marĩrẽ mejẽcã wa'acã, wãcũtutuacã weesami. Marĩrẽ e'caticã weesami. Cũ Jesucristo uaronojõ mũsarẽ ni'cãrõ me'rã nisetica weeato. ⁶ Tojo weerã mũsã ni'cãrõpũta wãcũsetirã, a'tiro weerãsa'a. Õ'acũ, marĩ wioꝑu Jesucristo pacũre ni'cãrõ me'rã "M'u'u añuyũ'rua'a", nĩrãsa'a.

Judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye quetire were'que ni'ĩ

⁷ Marĩ Õ'acũrẽ ni'cãrõ me'rã ãjõpeorã nitjãrã, ãpẽrãrẽ ñe'erõũa'a. Jesucristomarĩcã marĩrẽ ñe'ecu niwĩ. Tojo weerã Õ'acũrẽ "Añubutiami" nidutirã, marĩ quẽ'rã ãpẽrãrẽ ñe'erõũa'a. ⁸ Y'u'u ucũgũ, "Õ'acũ marĩ ñecũsumũarẽ cũ 'Weeguti' nĩ'quere queoro weegũ weemi", nigũ wee'e. Jesucristota judío masãrẽ weetamugũ a'ticu niwĩ nígũ, tojo ni'ĩ. Cũ tojo weese me'rã Õ'acũ cũ diacjũ nisere ĩ'ocũ niwĩ. ⁹ Tojo nicã judío masã nitirã "Õ'acũ ãsarẽ pajaña'gũ, añuyũ'ruami" nidutigũ Jesucristo a'ticu niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Õ'acũ bese'cu Cristo cũ pacũre ucũ'quere a'tiro ojanowũ: Judío masã nitirã wa'teropũ m'u'urẽ e'catipeoguti. Õ'acũ masĩyũ'ruagũ nimi nígũ, basapeoguti.

¹⁰ Aperopu quē'rārē a'tiro ojanowū:

Judío masā nitirā, Ō'acū yarā judío masā me'rā e'catiya.

¹¹ Aperopu quē'rārē ninemowū:

Nipe'tirā judío masā nitirā Ō'acūrē e'catipeorā, “Mū'u añuyurūagu ni'i”, niña.

Nipe'tirocjarāpūta Ō'acū añubutiasere e'catipeoya, ni ojanowū.

¹² Isaía quē'rā a'tiro ojacu niwī:

Isaí pārāmi nituriagu bajuagusami.

Cū judío masā nitirā wiogu niacju nigūsami.

Na cūrē “Ūsārē yurūogu nimi”, ni ējōpeorāsama, ni ojanowū.

¹³ Ō'acū marīrē cū añurō weeatjere e'catiyusere o'ogu nimi. Mūsārē cūrē ējōpeorārē e'catise, ejerisājāse o'oato. Tojo weerā mūsā Espiritu Santu weetamurō me'rā uputu e'catiyurāsa'a.

¹⁴ Yū'u acawererā, mūsārē a'tiro tu'oña'a. Mūsā āpērārē añurō weesa'a. Jesucristo yere añurō masīsa'a. A'merī werecasamasīsa'a. ¹⁵ Mūsā tojo weemicā, a'ti pūrīpūre mūsārē tutuaro me'rā oja'a. Mūsā tu'o'quere acobojocticā'to nīgū tojo wee'e. Ō'acū yū'ure añurō wéégū, Jesucristo yere mūsārē bu'edutigu cūuwī. ¹⁶ Tere werēgū, judío masā nitirā na Jesucristore ējōpeocā masā'a. Pa'ia wa'icūrārē Ō'acūrē o'oro weronojōta yū'u judío masā nitirārē cūrē wiasī'rīsa'a. Espiritu Santu narē Ō'acū yarā sājācā weegūsami. Tojo weecā Ō'acū narē, “Yarā nima”, ni ñe'egūsami.

¹⁷ Jesucristo weetamurō me'rā Ō'acū cūu'quere añurō wee'e. Tojo weegu yū'u da'rasere añurō tu'oña'a. ¹⁸ Jesucristo yū'u me'rā wee'que dia'cūrē mūsārē werēgūti. Mūsā judío masā nitirārē ējōpeocā masāgū yū'ure weetamuwī. Yū'u bu'ese me'rā, tojo nicā yū'u wee'quere ī'arā, mūsā judío masā nitirārē ējōpeocā weewī. ¹⁹ Apeye quē'rārē Ō'acū tutuaro me'rā weesere wee'owū. Tojo nicā Espiritu Santu tutuase me'rā bu'ewū. A'tere wéégū, Jerusalé me'rā werenu'cāwū. Téé Ilírico wāmetiropu Jesucristo masārē yū'rūose quetire weretūogu ejawū. ²⁰ Āpērā bu'eno'ña marīrōpūre Jesucristo ye quetire weremu'sī werewū. Āpērā na were'querūre werebu'ipeotiwū. ²¹ Yū'u tojo weese Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū oja'caronojōta wa'awū. A'tiro ojanocarō niwū:

Cū ye quetire ne ni'cāti masīti'cārā wereno'rāsama.

Cū yere na tu'oti'quere tu'omasīrāsama, ni ojanowū.

Pablo Romapu wa'atje ni'i

²² Yū'u peje macārīpū bu'esijayugu, mūsā tiropu wa'amasītisa'a yujupu. ²³ Ni'cārōacārē te macārīpū bu'etoja'a. Peje cū'marī mūsā tiropu wa'asī'rī'cu nitjāgū, be'rocure topūre wa'agūti. ²⁴ España pu wa'agūti. Topu wa'agu, mūsā tiro Romapu yū'rūagūti. Mūsārē ī'a, e'cati, cārō niquejogūti. Be'ro yū'ure España pu wa'atjere weetamuapa. ²⁵ Ni'cārōacā Jerusalépu wa'anígūti yujupu. Jesucristore ējōpeorārē weetamugū niyeru miagū weegūti. ²⁶ Jesucristore ējōpeose cururicjarā Macedonia, tojo nicā Acaya di'tacjarā niyeru sērīneocārā niwā. Jerusalépu nirā pajasecūorā Jesucristore ējōpeorārē o'orātirā tojo weecārā niwā. Tojo weegu te niyerure Jerusalépu o'ogu wa'agūti. ²⁷ Judío masā nitirā Macedonia, Acayapu nirā a'tiro wācūcārā niwā. Judío masā Jerusalépu nirārē weetamurōña'a. Na tojo wācūse añu nicaro niwū. A'tiro ni'i. Judío masā, judío masā nitirā pe'ere Jesucristo ye quetire werewā'cōcārā niwā. Tojo nicā judío masā nitirā Jesucristore ējōpeocā, a'tiro wa'acaro niwū. Ō'acū judío masārē “O'ogūti” ni'que pe'ere ñe'ecārā niwā. Tojo weerā judío masā nitirā, judío masā pajasecūorārē niyerure, na cūosere o'oroña'a. ²⁸ Yū'u te niyeru Jerusalécjarārē o'otojagu, España pu wa'agu, mūsārē ī'ayū'rūwā'cāgūti. ²⁹ Yū'u mūsā tiropu wa'agu, Jesucristo ye añusere mūsārē miiejagusa'a.

³⁰ Yū'u acawererā, mūsā Jesucristore ējōpeo'o. Espiritu Santu marīrē a'merī malicā weemi. Tojo weegu mūsārē a'tiro weecā masā'a. Yū'ure weetamurā, yé niatjere Ō'acūrē sērībosaya. ³¹ A'tiro sērībosaya yū'ure. Judeapu nirā Jesucristore ējōpeotirā yū'ure

ña'arõ weeticã'to. Tojo nicã Jesucristore ãjõpeorã Jerusalécjãrã yu'u miasere e'catise me'rã põtëri ñe'leato. ³² Tojo weecã, Õ'acũ cũ uacã, musã tiropu yu'u e'catise me'rã etagusa'a. Topu soogusa'a. ³³ Õ'acũ ejerisãjãsere, añurõ nicã'sere o'ogu musã nipe'tirã me'rã niato. Tojota weeato.

16

*Romacjãrã*pure añudutise o'o'que ni'i

¹ Ni'cõ Jesucristore ãjõpeogo Febe wãmetigo musã tiropu wa'ago weemo. Co Jesucristore ãjõpeorã Cencrea wãmetiri macãcjãrãrẽ weetamugõ nimo. ² Musã Jesucristore ãjõpeorã e'catise me'rã core ñe'eña. Marĩ Jesucristore ãjõpeorãrẽ añurõ ñe'erõua'a. Co pãjãrãrẽ weetamuco niwõ. Yu'u quẽ'rãrẽ weetamuwõ. Tojo weerã core apeyenojõ dũ'sacã, o'oya.

³ Aquila, cũ numo Priscila añuato. Yu'u Jesucristo yere bu'ecã, na quẽ'rã yu'ure bu'etamuwã. ⁴ Æpẽrã yu'ure wẽjẽsĩ'rĩcã, yu'ure weetamuwã. Na quẽ'rãrẽ wẽjẽtawiomicã, tojo weewã. Na tojo wee'quere yu'u dia'cũ e'catise o'owe'e. Nipe'tirã Æpẽrã judío masã nitirã Jesucristore ãjõpeorã e'catise o'oma. ⁵ Jesucristore ãjõpeorã Aquila ya wi'ipu nerẽwuarã quẽ'rã añuato. Apĩ yu'u ma'igũ Epeneto añuato. Cũta Asiãpure Æpẽrã dũporo Jesucristore ãjõpeomũ'tã'cu nimi. ⁶ María quẽ'rã añuato. Musã me'rã Õ'acũ cjasere uputu da'ramo. ⁷ Yu'u acawererã judío masã Andrónico, Junias añuato. Na quẽ'rã yu'u me'rã bu'iri da'reri wi'ipu niwã. Na yu'u dũporo Jesucristore ãjõpeocãrã niwã. Jesucristo besecũ'cãrã narẽ “Añurã nima”, nisama.

⁸ Jesucristore ãjõpeogu yu'u ma'igũ Ampliato añuato. ⁹ Urbano, ùsãrẽ Jesucristo ye quetire weretamugũ añuato. Tojo nicã yu'u ma'igũ Estaquis añuato. ¹⁰ Apeles quẽ'rã añuato. Cũ Jesucristore añurõ ãjõpeomi. Nipe'tise cũ weesere i'arã, “Jesucristore añurõ ãjõpeogu nimi”, ni i'a'a. Aristóbulo ya wi'icjãrã quẽ'rã añuato. ¹¹ Apĩ yu'u acaweregũ, judío masũ Herodión añuato. Tojo nicã Narciso ya wi'icjãrã Jesucristore ãjõpeorã añuato. ¹² Trifena, Trifosa na quẽ'rã añuato. Na numia marĩ wiogu Jesucristo yere pũrõ da'rama. Æsã ma'igõ Pérsida quẽ'rã marĩ wiogu Jesucristo ye cjasere uputu da'ramo. Co quẽ'rã añuato. ¹³ Rufo añuato. Nipe'tirã cãrẽ “Jesucristore añurõ ãjõpeomi”, nima. Cũ paco quẽ'rã añuato. Core yu'u pacore weronojõ i'a'a. ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, Æpẽrã Jesucristore ãjõpeorã na me'rã nirã añuato. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, tojo nicã cũ acabijo Olimpas, nipe'tirã Õ'acũ cũ yarãrẽ cũu'cãrã na tiropu nirã añuato.

¹⁶ A'merĩ ma'ise me'rã añudutiya. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã musãrẽ añudutima.

¹⁷ Yu'u acawererã, ni'cãrẽrã musã tiropu nirã dũcawaticã weesĩ'rĩsama. Na tojo weeri nĩrã, tu'omasĩña. Musãrẽ ãjõpeosere dojorẽsama. Musãrẽ bu'e'que mejẽtare weesama. Tojo weerã narẽ ba'patiticã'ña. Na bu'esere ne tu'oticã'ña. ¹⁸ Na marĩ wiogu Jesucristo uaro weerã mejẽta weesama. Na no'o uaro weesĩ'rĩrõ weesama. Na añurõ u'ũaro ucũme'rĩse me'rã, diacjũ ucũrã weronojõ ucũsama. Uputu waro masĩtutuãtirãrẽ weeta'sa ãjõpeocã weesama. ¹⁹ Musã pũricã añurõ Jesucristo uaro weesa'a. Nipe'tirã tojo nima musãrẽ. Tojo weegu musã me'rã pũrõ e'cati'i. Musãrẽ añusere masĩcã uasã'a. Ne ña'ase pe'ema masĩdutigũ uasãwe'e. ²⁰ Õ'acũ Æpẽrã me'rã añurõ nicã'sere o'ogu nimi. Cã'rõacã be'ro cũta musãrẽ wãtirẽ docaque'acã weegusami. Jesú marĩ wiogu musãrẽ añurõ weeato.

²¹ Timoteo yu'u me'rã Jesucristo ye quetire werecusiãtamugũ musãrẽ añudutimi. Yu'u acawererã judío masã Lucio, Jasó, Sosípater na quẽ'rã añudutima.

²² Yu'u a'ti pũrĩrẽ Pablõre ojabosagu, Tercio wãmeti'i. Yu'u Jesucristore ãjõpeogu musãrẽ añuduti'i.

²³ Gayo musãrẽ añudutimi. Jesucristore ãjõpeorã cũ ya wi'ipu nerẽwuarã. Yu'u Pablo ti wi'ipu cãjĩ'i. Erasto a'ti macã cjase da'rasere dutigu, narẽ niyeru co'tegũ añudutimi. Tojo nicã apĩ Jesucristore ãjõpeogu Cuarto añudutimi.

²⁴ Marĩ wiogu Jesucristo musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato.

²⁵⁻²⁶ Marĩ Õ'acũrẽ e'catipeorã, "Añuyũ'ruami", nírã. Marĩ wiogu Jesucristo ye queti me'rã Õ'acũ marĩrẽ nemorõ ãjõpeocã weemasĩmi. Duporopũre nipe'tirã masãrẽ yũ'ruose quetire masĩno'ña marĩcaro niwũ. A'tocaterore majã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'que me'rã masĩno'o. Õ'acũ catinu'cũgũ tojo wereduticũ niwĩ. Yũ'ũ quẽ'rã Jesucristo ye quetire were'e. Õ'acũ nipe'tise cururicjãrãrẽ cũrẽ ãjõpeo, cũ ũaro weecã ũasami.

²⁷ Õ'acũ ni'cũta nimi. Cũ ni'cũta nipe'tisere masĩpe'ocã'mi. Tojo weerã Jesucristo weetamurõ me'rã Õ'acũrẽ "Tutuayũ'ruami", ni ãjõpeonu'cũcã'rã. Tojota weerã.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Jesucristore ějōpeorā Corintocjārārē ojacu niwī. Cū ojacaterore Ēfesopu nicu niwī. Cūta Corintocjārārē ne waropure Jesucristo ye quetire were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī.

Titare cū Jesucristo ye quetire bu'esijanu'cāca be'ro puati wa'aro weecaro niwū.

Topure judío masā nerēwuaropu bu'ecu niwī. Cūrē topu nigūrē cō'awīrōcā'cārā niwā. Titare Corintocjārā me'rā ni'cā cū'ma ape cū'ma deco tojacu niwī.

Be'ro Corintocjārārē cū bu'e'quere queoro weeticā tu'ogu, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Cū ojawuaronojōta añudutin'cācu niwī. Yapatigupua Judeacjārā pajasecuarārē weeta-muse cjasere, cū basu de'ro weeatjere ucūyapaticu niwā.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, Sóstenes me'rā musārē añuduti'i. Cū quē'rā Jesucristore ějōpeogu marī acaweregu nimi. Ō'acū cū uacaronojōta yu'ure Jesucristo ye quetire weredutigu besecūcu niwī. ² Yu'u a'ti pūrīrē musā Corintopu nirārē oja'a. Musā Jesucristore ějōpeorā Ō'acū ya curuacjārārē oja'a. Musā Jesucristo me'rā nírā, Ō'acū yarā ni'i. Ō'acū musārē cū yarā niato nígu besecu niwī. Nipe'tirocjarā Jesucristore ějōpeorārē tojo besecu niwī. Jesucristo nipe'tirā cūrē ějōpeorā wiogu nimi. Tojo nicā marī wiogu nimi.

³ Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Ō'acū Jesucristore ějōpeorārē weetamuse ni'i

⁴ Musā Jesucristore ějōpeorā niyucā, Ō'acū musārē añurō weecu niwī. Cū tojo weesere ī'agū, cūrē e'catise o'onu'cū'u. ⁵ Musā Jesucristo yarā niyucā, Ō'acū musārē cū ye cjas nipe'tise añusere o'ocu niwī. Tere o'ogu, musārē cū yere añurō masicā weecu niwī. Āpērārē musā cū ye quetire añurō wereturicā weecu niwī. ⁶ Yu'u “Cristo musārē añurō weegusami”, niwū. Cū yarā sājācā, yu'u ní'caronojōta wa'awu musārē. ⁷ Tojo weerā musā Ō'acū o'osere cuope'ocā'a. Marī wiogu Jesucristo a'tiatjere yucueri curare Ō'acū musārē o'ose du'sawe'e. ⁸ Cū tutuasere musārē o'onu'cūgūsami. Cūrē ějōpeocā weenu'cūgūsami. Téé a'ti umuco pe'ticāpu tojo weedu'ugusami. Tojo weerā marī wiogu Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā nirāsa'a. ⁹ Ō'acū cū ní'quere queoro weemi. Cūta musārē besecu niwī. Cū macū Jesucristo marī wiogu me'rā añurō nidutigū besecu niwī.

Pablo Corintocjārārē “A'merī ducawatiticā'ña” ní'que ni'i

¹⁰ Acawererā, Jesucristo dutiro me'rā musārē a'tiro nigūti. Musā ni'cārōnojō wācūña. Musā ucūse me'rā ducawatiticā'ña. E'catise me'rā a'merī ucūña. Ni'cārōnojō wācū nisetiya. ¹¹ Yu'ure Cloé wāmetigo ya wi'icjārā musā a'merī ī'asī'rītise quetire werewā. ¹² A'tiro werewā: “Masānucū mejēcā dia'cū wācūsetiama”, niwā. Musā a'tiro ucūaporo: “Ūsā Pablo ya curuacjārā ni'i.” Āpērā “Apolo ya curuacjārā”, “Pedro ya curuacjārā”, tojo nicā “Cristo ya curuacjārā ni'i”, niaporo. Tojo weerā no'o uaro wācūma'acā'poro. ¹³ Tojo wācūticā'rōu'a. Marī Cristore ějōpeorā ni'i. Tojo weerā ni'cā curuata ni'i. Marīrē ducawaase marī'i. Yu'u Cristo niwe'e. Musā ye niatjere curusapu wēribosatiwu. “Pablōre ějōpeorārē wāmeyeno'rōsa'a”, nino'ña marīwū. ¹⁴ Ō'acūrē e'catise o'o'o. Crispo, tojo nicā Gayo dia'cūrē wāmeyegu, queorota weewu. ¹⁵ Pājārā musārē wāmeyecā, a'tiro nibopā: “Pablo cū wāme me'rā ūsārē wāmeyewī”, nibopā. Tere nírā, yu'ure ějōpeorā weebopā. No'opuacā tere weetiwu. ¹⁶ Estéfanās ya wi'icjārā quē'rārē wāmeyewu. Āpērāma wācūnemotisa'a. ¹⁷ Yu'ure Cristo wāmeyedutigū cūutiwī. Cū musārē yu'ruose queti pe'ere yu'ure weredutigū o'ówī. Tere weredutigū, masā añurō na wācūme'rīse paca

me'rã wereditiwĩ. Yũ'u tojo wercãma, Cristo curusapũ wẽrĩsere wãcũtibopã. Masã yũ'rũono'tibopã.

Õ'acũ tutuasere, cũ masĩsere Cristo me'rã masĩno'o nise ni'i

¹⁸ Jesucristo ye queti a'tiro ni'i. Cũ marĩrẽ yũ'rũosĩ'rĩgũ, curusapũ wẽrĩcũ niwĩ. Tereta Jesucristore ãjõpeotirã pecame'epũ wa'ajã a'tiro nisama cũ wẽrĩ'quere: "Tojo nima'acãrõ wee'e", nisama. Marĩ cũ yũ'rũono'cãrã pe'ema Cristo curusapũ wẽrĩ'que queti añuse ni'i. Te queti me'rã Õ'acũ tutuasere i'ano'o. ¹⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpãre a'tiro ojano'wũ: Æpẽrã "Ûsã masĩrã ni'i", nirãsama.

Na tojo ucũsere pe'ticã weegũti.

Na tũ'omasĩsere tuumajãminũ'cõcũti, nicũ niwĩ Õ'acũ.

²⁰ Tojo weerã "Masĩpe'ocã'a" nirã mejõ nirã tojama. Tojo nicã ãpẽrãrẽ na wãcũsere bu'eri masã quẽ'rã mejãrõta tojama. A'ti umũco cjasere ucũme'rĩrã quẽ'rã mejãrõta tojama. A'te, a'ti umũco cjase na "Tũ'omasĩ'i" nisere Õ'acũ a'tiro weesami. Tere mejõ nise waro wa'acã weesami. ²¹ Õ'acũ nipe'tisere masĩmi. Tojo weegũ cũ a'ti turicjãrãrẽ na tũ'omasĩse me'rã cũrẽ masĩcã weeticũ niwĩ. A'tiro pe'e uacũ niwĩ. Na Jesucristo ye quetire tũ'orã, na ãjõpeocã, "Narẽ yũ'rũogũti", nicũ niwĩ. Cũrẽ ãjõpeotirã pe'e te quetire tũ'orã, "Tojo nima'acãrõ wee'e", ni wãcũcãrã niwã.

²² Judío masã Õ'acũrẽ ãjõpeose dũporo a'tiro nisama: "Õ'acũ tutuaro me'rã wee'ocã i'atojarãpũ dia'cũ ãjõpeorãti", nisama. Judío masã nitirã griego masã pe'e quẽ'rã a'ti turicjãrã na wãcũme'rĩsere ãjõpeoma. ²³ Ûsã pũrĩcã Cristo curusapũ wẽrĩ'cũ ye quetire were'e. Judío masã tere tũ'orã, tũ'satisama. Judío masã nitirã quẽ'rã te quetire tũ'orã, "Tojo nima'acãrã weema", nisama. ²⁴ Marĩ Õ'acũ bese'cãrãrẽ no'o judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye queti ni'cãrõnojõ ni'i. Marĩ Cristo curusapũ wẽrĩse me'rã a'tiro masĩ'i: "Õ'acũ tutuagũ, masĩyũ'rũagũ nimi", ni'i. ²⁵ A'ti umũcocjãrã Õ'acũ weesere tojo weema'asere weronojõ wãcũma. Niwe'e. Õ'acũ weese pe'eta masã masĩse nemorõ niyũ'rũnũ'cã'a. Apeye Õ'acũ wee'quere tutuatĩsere weronojõ i'ama. Niwe'e. Cũ wee'que pe'eta masã weese yũ'rũoro tutuanemo'o.

²⁶ Acawererã, mũsãrẽ Õ'acũ beseatji dũporopũ niseti'quere wãcũña. Mũsã pejetirãcã a'ti turi cjasere masĩrã waro niwũ. Pejetirãcã wiorã niwũ. Pejetirãcã wiorã acawererã niwũ. ²⁷ Cũ a'ti turi cjase masĩrãrẽ bopoyadutigũ na "Tũ'omasĩtirã nima" nirãnojõrẽ besecũ niwĩ. Tojo nicã tutuarãrẽ bopoyadutigũ tutuatirã pe'ere besecũ niwĩ. ²⁸ Cũ mejõ nirã masã yabino'rãrẽ besecũ niwĩ. Cũ tojo weecã, wiorã mejõ nirã tũ'oña'to nĩgũ tojo weecũ niwĩ. ²⁹ Tojo weegũ Õ'acũ i'orõpũ ne ni'cũ "Yũ'u ãpẽrã yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cã'a", nĩmasĩtisami. ³⁰ Mũsãrẽ Õ'acũ basuta Jesucristo yarã sãjãcã weecũ niwĩ. Tojo nicã Cristo me'rãta marĩ masĩse cũo'o. Cũ me'rãta tja Õ'acũ marĩrẽ "Na añurã, yũ'rũono'cãrãpũ nima", ni i'asami. Marĩ cũ yarã ni'i. Tojo weegũ marĩ pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ yũ'rũweticã weecũ niwĩ. ³¹ Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta ni'i: "Ni'cũ 'Æpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cã'a' nisĩ'rĩgũ, niticã'to. Tojo wãcũrõnojõ o'ogũ, marĩ wiogũ pe'ere 'Tutuayũ'rũgũ nimi, marĩrẽ añubutiario weecũ niwĩ, niato", ni ojano'wũ.

2

Cristo curusapũ wẽrĩ'que queti ni'i

¹ Yũ'u mũsã tiropũ Õ'acũ ye quetire weregũ etagũ, a'tiro weewũ. Pacase ucũse di'apaca me'rã masã na masĩse me'rã weretiwwũ. ² Yũ'u mũsã tiropũ nĩgũ, a'te dia'cũrẽ wãcũnũrũwũ: "Jesucristo ye queti, tojo nicã cũ curusapũ wẽrĩ'que dia'cũrẽ weregũti", ni wãcũwũ. ³ Yũ'u mũsã tiropũ nĩgũ, mejõ nigũ tũ'oña'wũ. Apetero yũ'u te quetire queoro weretibosa'a nĩgũ, narãsãcũcãti. ⁴⁻⁵ Yũ'u mũsãrẽ ãjõpeocã uagũ, masĩrã ucũwũase me'rã ucũtiwwũ. Õ'acũ tutuase, cũ masĩse o'ose me'rã ãjõpeoato nĩgũ ucũwũ. Tere ucũgũ, Õ'acũ tutuaro me'rã, Espĩritu Santu me'rã pe'e ãjõpeocã weewũ. Mũsãrẽ masã wãcũwũaronojõ tũ'o ãjõpeocã uatiwwũ. Tojo weegũ tojo werewũ.

Õ'acũ cūrē masiato nígũ Espíritu Santure o'o'que ni'i

⁶ Tojo nimirã, apeterore ũsã a'tiro wee'e. Jesucristore añurõ ãjõpeorãma pacase masise paca me'rã were'e. Te masise paca a'ti turi cjase mejēta ni'i. Tojo nicã wiorã a'ti turicjãrã ye mejēta ni'i. Na masise maata pe'tirosa'a. ⁷ ũsã a'tere ucūrã, Õ'acũ ye pe'ere ucūrã wee'e. Cũ masisere, masino'ña marĩmi'quere, masã ne waro tũ'oti'quere ucũ'u. A'ti turi weese duporo Õ'acũ te ya'yio'quere "A'tiro weeguti", ni wãcũyutojacu niwĩ. Marĩrē yũ'rũoatjere, marĩ ũ'musepu ninu'cũatjere wãcũyucu niwĩ. Tereta ucũ'u. ⁸ Ne ni'cũputa a'ti turicjũ wioꝝu a'tere tũ'omasiticu niwĩ. Tũ'omasirã pũricã, Jesucristo marĩ wioꝝu añuyũ'rũagũre curusapu wējētibopã. ⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro pe'e ojano'o:

Õ'acũ cūrē mairãrē añuse apoyucu niwĩ.

Na i'ati'que, na tũ'oti'que ni'i.

Na ne cã'rõ wãcũma'ati'que ni'i, ni ojano'o.

¹⁰ Te añuse marĩ masiti'quere Õ'acũ Espíritu Santu me'rã marĩrē masicã weemi. Espíritu Santu nipe'tise diasayũ'rũnu'cãsere Õ'acũ cũ weesere masipe'ocã'mi.

¹¹ Marĩ apĩ cũ wãcũsere masiwe'e. Cũ se'saro cũ wãcũsere tũ'oña'sami. A'te weronojõ Espíritu Santu se'saro Õ'acũ cũ wãcũsere masĩmi. ¹² Marĩ a'ti ũmũcocjãrã Jesucristore ãjõpeotirã weronojõ wãcũwe'e. Õ'acũ marĩrē Espíritu Santure o'ocu niwĩ. Tojo weerã cũ weronojõ wãcũse cũo'o. Cũ me'rã nipe'tise Õ'acũ marĩrē o'o'quere masi'i. ¹³ ũsã a'tere ucūrã, Espíritu Santu bu'e'que ũseri me'rã ucũ'u. ũsã basu masĩmũjãti'que me'rã mejēta ucũ'u. Tojo weerã ũsã Espíritu Santure cũorã cūrē cũorãrēta bu'e'e.

¹⁴ Espíritu Santure moogũ a'tiro weesami. Õ'acũ ye cjasere, Espíritu Santu bu'esere ũatisami. "Tojo nima'acãrõ wee'e", nisami. Espíritu Santu me'rã marĩ Õ'acũ yere masi'i. Tojo weegũ cūrē moogũ Õ'acũ yere "Tojo nirõ wee'e", ni tũ'omasitisami. ¹⁵ Espíritu Santure cũoꝝu pe'e nipe'tise bu'esere "¿Queoro niti?" ni besemasipe'ocã'sami. A'tiro weegũre Espíritu Santure moogũ pe'e cũ weesere besemasitisami. ¹⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'caro niwũ: "Ni'inojõta ne ni'cũ marĩ wioꝝu wãcũsere masitisami. Ne Õ'acũrē 'Tojo ũa'a' ni, dutimasitisami", ni ojano'wũ. Tojo nimicã, marĩ pe'e Cristo me'rã nĩrã, cũ wãcũsere masi'i.

3

Pablo "ũsã Õ'acũrē da'raco'terã ni'i" nise ni'i

¹ Acawererã, mũsã Espíritu Santure añurõ yũ'tirã weronojõ nitiwũ. Tojo weegũ mũsãrē diasasere wereta basiotiwũ. A'tiro pe'e weewũ. Mũsãrē diasatise dia'cũrē werewũ. A'ti turicjãrã Espíritu Santure moorã weronojõ niyucã, tojo weewũ. Mũsã Cristo ye cjasere añurõ ãjõpeotiwũ. Tojo weegũ mũsãrē wĩ'marãrē ucũgũ weronojõ werewũ. ² Wĩ'marã a'tiro weesama. Õpẽri du'utirã, õpẽcõ dia'cũ mi'rĩsama. Narē ba'asere ecatisama. Bu'ese ba'ase ecase weronojõ ni'i, nisi'rĩrõ wee'e. Wĩ'marãrē õpẽcõ mi'orõ weronojõ mũsãrē a'tiro weewũ. Mũsãrē diasatise bu'icjasere bu'ewã'cõwũ. Yũ'u diasasere mũsãrē bu'ecãma, põtẽoti wãcũejatibopã. Mejãrõta ni'cãrõacãrē yũ'u pacase pacare bu'ecã, tũ'otibosa'a. ³ Mũsã Jesucristore ãjõpeotirã weronojõ ni'i yujupũ. Mũsã a'merĩ ũo'o. A'merĩ i'asi'rĩwe'e. Tojo weerã Jesucristore ãjõpeotirã a'ti turicjãrã weronojõ wee'e. ⁴ Mũsã a'tiro ucũ'u: "Yũ'u Pablo ya curuacjũ ni'i." Apĩ "Yũ'u Apolo ya curuacjũ ni'i", nisa'a. Tojo nĩrã, a'ti turicjãrã weronojõ ucūrã wee'e.

⁵ Yũ'u, Apolo me'rã ũsã mejõ nĩrã ni'i. Õ'acũrē da'rawã'ñaco'teri masã ni'i. Tojo weerã ũsãrē "Na ya curuacjãrã ni'i", niticã'ña. ũsã werese me'rã mũsã marĩ wioꝝu Jesucristore ãjõpeowũ. ũsãncũ Õ'acũ wereduti'quere werewũ. ⁶ Yũ'u ne waro mũsãrē werewã'cõwũ. Ni'cũ otese dũcare oteꝝu weronojõ weewũ. Be'ro Apolo mũsãrē bu'ennemopeocu niwĩ. Otesere aco pio'cu weronojõ weecu niwĩ. Õ'acũ pe'e tere pi'rĩ bũcũamũjãcã weecu niwĩ. Tere wéegũ, mũsãrē nemorõ ãjõpeocã weecu niwĩ. Nemorõ cũ ũaro weecã weecu niwĩ. ⁷ Otese dũcare oteꝝu, tojo nicã aco piogũ mejõ nĩrã nima. Õ'acũ pũricã tere pi'rĩcã weegũ cũ waro nimi. ⁸ Weremũ'tã'cu, be'ro cūrē bu'esirutugũ quẽ'rã ni'cãrõnojõ nima. Õ'acũ

nánucārē queoro na weel'quere wapayegusami. ⁹ Ūsā Ō'acū yarā ni'i. Cūrē ni'cārōnojō da'racote'e. Mūsā cū da'rari di'ta weronjō ni'i.

Tojo nicā wi'i cū yeewā'cārī wi'i weronjō ni'i. ¹⁰ Yū'ū Ō'acū weetamuse me'rā mūsārē bu'égū, a'tiro weewū. Wi'i nu'cōme'rīrī masū weronjō mūsārē añurō bu'enū'cāwū. Āpērā mūsārē bu'enenorā, ti wi'ire weeturiamujārā weronjō weerā weema. Ti wi'ire yapada'reosī'rīrā, añurō weerūa'a. ¹¹ Ō'acū masārē yū'rūodutigū Jesucristore cūcū niwī. Cū ni'cūta masārē yū'rūogū nimi. Yū'ū mūsārē te quetire bu'enū'cāwū. Ne apī, Ō'acū tojo cūunū'cā'que Jesucristo ye quetire ducayumasītisami. ¹² Wi'ire wéerā, a'tiro weeno'o. Uru, platanojō me'rā, ūtāperi wapabujuse me'rā yeebu'ipeono'o. Āpērā yucū me'rā, pūrī me'rā, ārūpagū me'rā weemasīno'o. A'te weronjō ni'cū añuse warore mūsārē bu'ebosami. Apī mejō nise maata pe'tisere bu'ebosami. ¹³ A'ti ūmūco pe'ticā, Ō'acū nánucārē na bu'e'quere bajuyoropū besegusami. Ni'cū urure pecame'epū besegū weronjō weegusami. ¿Na añurō o ña'arō pe'e bu'eparī? nīgū, tojo weegusami. ¹⁴ Ni'cū āpērārē añurō bu'eturiamujā'que ninu'cūcā'rōsa'a. Ni'cā wi'i ūtā wapabujuse me'rā yéeca wi'i ūjūtiro weronjō ninu'cūrōsa'a. Ō'acū cū da'ra'quere wapayegusami. ¹⁵ Apī añurō bu'eturiawā'cātigū pe'ere cū bu'e'que pe'tia wa'arosa'a. Pūrī me'rā wéeca wi'i weronjō ūjūdiya wa'arosa'a. Cū ti wi'i ūjūrī cura du'tiwijaa'cū weronjō nigūsami. Cū ye nipe'tise ūjūpe'tia wa'arosa'a. Cū ni'cūta pecame'epū wa'abo'cū yū'rūwetigusami.

¹⁶ ¿Mūsā masīweti? Mūsā Ō'acū wi'i weronjō ni'i. Espíritu Santu mūsāpūre nimi. ¹⁷ Mūsārē “Ō'acū wi'i weronjō ni'i” nírō, cū yarā waro ni'i, nisī'rīrō wee'e. Tojo weegū Ō'acū cū yarārē dojorēcā weegure pecame'epū bu'iri da'regusami.

¹⁸ Mūsā basu a'tiro wācūma'aticā'ña: “Yū'ū a'ti ūmūcocjārā wācūwūaro weronjō masīyū'rūa'a”, niticā'ña. A'tiro pe'e niña. “Ne masītisa'a”, niña. Tojo ucūgū pūrīcārē Ō'acū masīgū waro wa'acā weegusami. ¹⁹ A'ti ūmūcocjārā na “Tū'omasī'i” nise Ō'acū ī'orōpūre tojo weema'ase ni'i. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ni ojano'wū: “A'ti turicjārā na masīse me'rā ‘Weerāti’ nirārē Ō'acū na wācūsere tuumajāminū'cōcā'sami”, ni ojano'wū. ²⁰ Aperopū quē'rārē Ō'acū ye queti ojāca pūrīpūre a'tiro ojanemono'wū: “Marī wioğū a'ti ūmūcocjārā wācūsere masīmi. Na masīsere ī'agū, ‘Mejō nise ni'i’, nisami”, ni ojano'wū. ²¹ Tojo weerā mūsārē bu'egūre “Āpērā yū'rūoro nimi”, niticā'ña. “Yū'ū Pablo ya curuacjū ni'i”, niticā'ña. Ō'acū mūsārē añurō wa'acā ūagū, a'tiro weecū niwī. Nipe'tisere o'ocū niwī. ²² Yū'ūre, Apolore, Pedrore mūsārē weetamudutigū o'ócū niwī. Tojo nicā a'ti turi cjasere, marī catisere o'ocū niwī. Apeye, wérīca be'ro catinu'cūatjere o'ocū niwī. Nipe'tise mūsā ye ni'i. ²³ Apeye quē'rārē mūsā Cristo yarā ni'i. Tojo nicā Cristo quē'rā Ō'acū yagū nimi.

4

Jesucristo ye quetire wererā na weeseti'que ni'i

¹ Ūsārē mūsā a'tiro wācūrōūa'a. “Cristore da'rawā'ñaco'teri masā nima”, nirōūa'a. Ūsā Ō'acū ye queti todūporocjārā masīti'quere wereco'terā ni'i. ² Marī da'rasede cūorā, marī wioğū duti'caronjōta queoro weerūa'a. Tojo weecā, marīrē ējōpeosami. ³ Mūsā yū'ūre “Pablo Ō'acū cjasere añurō da'rami” nicā o niticā, sō'owaro wācūque'tiwe'e. Mejārōta wiorā na besewūaropū miacā quē'rārē, wācūque'tiwe'e. Yū'ū basu waro quē'rā besewe'e. ⁴ Yū'ū da'rasere ña'arō tū'oñā'tisa'a. Tojo nimigū, “Te añu ni'i”, nímasītisa'a. Marī wioğū dia'cū yū'ū weesere besesami. ⁵ Tojo weerā āpērā weel'quere beseyuticā'ña. Marī wioğūre yucueya. Cū a'tigū, nipe'tise masā masīti'que ya'yioropū ní'quere bajurēgūsami. Masā na wācūrōpū “A'tiro weegūti” ní'que quē'rārē ī'ogūsami. Ti nūmū nicā Ō'acū nánucū añurō weeseti'quere “Queoro añurō weewū”, nigūsami.

⁶ Acawererā, añusere mūsārē masā'a. Tojo weegū Apolo, yū'ū, ūsā ye cjase me'rā mūsārē queose o'opū. Ūsā weronjō ni'cārō me'rā niato nírā tojo weepū. Ūsā weesere ī'acūūña. Tojo wéerā, mūsā Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū nírōnojōta weerāsa'a. Ti

pūrīpū dutítisenojōrē yu'ruoquejosome. Tojo nicā “Ĕsārē bu'egū pe'e masīyu'rūnu'cāmi mūsārē bu'egū yu'ruoro”, nisome.

⁷ Mūsā āpērā nemorō añurā niwe'e. Masīyu'rūnu'cārā niwe'e. Nipe'tise mūsā cūose Ō'acū o'o'que dia'cū ni'i. Cū o'óca be'ro nimicā, to pūrīcārē ĵde'ro weerā mūsā basu boca'caro weronojō tu'oña'ti? ⁸ Mūsā a'tiro wācū'u: “Nipe'tisere cūope'ocā'a, ñe'enojō dū'sawe'e”, nisa'a. Ĕsā topū nitiri cura mūsā wiorā masīyu'rūnu'cārā weronojō tu'oña'sa'a. “Nipe'tisere masīpe'ocā'a”, nisa'a. Tojo nírā, ũsā pe'ere tojowaro ī'acō'asa'a. Mūsā diacjūta wiorā nicā pūrīcārē, añuyū'ruabosa'a. Ĕsā quē'rā mūsā me'rā wiorā nitamubosa'a. ⁹ Yu'u a'tiro pe'e tu'oña'a. Ō'acū ũsārē Jesucristo besecú'cārārē nipe'tirā docapu mejō nírā mejārā cūu'caro weronojō tu'oña'a. Ĕsā wējēcō'ano'ajā weronojō ni'i. Nipe'tirā, a'ti di'tacjārā, ũmūsecjārā ũsā pi'eticā ī'asama. ¹⁰ Cristo ye quetire werecā, a'ti nucūcācjārā ũsārē “Tu'omasītirā nima”, nisama. Mūsā pe'e “Cristo ye quetire masīpe'ocā'a”, nisa'a. Ĕsā mūsā ī'acāta, tutuawe'e. Mūsā pūrīcā “Ĕsā tutuarā ni'i”, nisa'a. Masā ũsārē tojo ī'acō'acā'ma. Mūsā pe'ere wiopesase me'rā ī'asama. ¹¹ Ne waropūta ũsā pi'etinu'cāwū. Ni'cārōacā quē'rārē tojota yapaticā'a. Ĕjaboa'a, acowū'o, su'ti moo'o. Masā ũsārē tārāpéma. Wi'i ũsā ya wi'i waro moo'o. ¹² Ĕsā ba'asī'rīsenojōrē, ũsā su'ti sãñasī'rīsenojōrē duusī'rīrā, a'tiro wee'e. Ĕsā basu ũpūtu da'ra pi'eti'i. Masā ũsārē ña'arō ucūcā, narē ũsā pe'e “Añurō wa'ato”, ni sērībosa'a. Ĕsārē ña'arō weecā, tojo tu'oña'cā'a.

¹³ Masā ũsārē ña'arō ucūcā, narē añurō me'rā apome'rīcā'a. A'ti ũmūco cjase na cō'a'que, na ũatisere weronojō ũsārē ī'ama. Ne waropū tojo yabinu'cāl'cārā mejārōta yabinu'cūma tja. ¹⁴ Mūsārē bopoyadutigu mejēta oja'a. Mūsārē yu'u ma'ígū, yu'u pō'rārē weronojō queoro wācūcā ũagu wereme'rīcā'a.

¹⁵ Mūsā pājārā diez mil Cristo ye quetire bu'erā cūorā, cūomasī'i. Tojo pājārā cuota basiomicā, ni'cūta nisami mūsārē weremu'tā'ca. Te Jesucristo masārē yu'ruogu a'ticu niwī nise quetire yu'uta weremu'tāwū. Mūsā te quetire tu'orā, cūrē ĕjōpeonu'cāwū. Tojo weegu yu'u mūsā pacu weronojō ni'i. Mūsā quē'rā yu'u pō'rā weronojō ni'i. ¹⁶ Tojo weegu mūsārē a'tiro weecā ũa'a. Yu'u weesetisere ī'acūu weesirutuya. ¹⁷ Yu'u tere ũasāgū, Tīmoteore mūsā tiropū o'ógū wee'e. Cūrē ma'ī'i. Cū yu'u macū weronojō nimi. Marī wiogu yere queoro weenu'cūmi. Yu'u Cristore ĕjōpeogu weesetisere cū mūsārē weregūsamī. Yu'u nipe'tirā Cristore ĕjōpeorārē, nipe'tiropū nirārē were'quenojōrēta weregūsamī. ¹⁸ Ni'cārērā mūsā a'tiro wācūsa'a: “Ĕsā āpērā nemorō añurō weeyu'rūnu'cā'a”, nisa'a. Tere nírā, “Pablo a'tisome”, ni wācūsa'a.

¹⁹ Yu'u pe'e “Ō'acū ũacā, maata mūsā tiropū wa'agūti”, ni wācū'u. “Topū wa'agu, na tojo ni ucūrārē ī'agūti”, ni'i. Te se'sarore ī'asome. “ĵNa Ō'acū tutuase me'rā weetina?” ni ī'agūti”, ni'i. ²⁰ Ō'acū wiogu nise a'tiro ni'i. Cū ũaro, cū tutuaro me'rā weecā ũami. Ucūse ũseri me'rā dia'cū yu'ticā ũatimi. ²¹ ĵÑe'erē ũasari mūsā? ĵYu'u mūsā tiropū wa'agu, ña'arō weese wapa mūsārē tu'ticā ũasari? ĵO añurō weese wapa pe'e ma'ise me'rā wereme'rīcā ũasarine?

5

Ña'arō weegure cō'awīrōdutise ni'i

¹ Mūsā ye queti a'topū busutu'o'o. Tere tu'ogu, tu'omarīawū. A'tiro tu'o'o. Ni'cū mūsā me'rācjū cū pacu ũnorē'core ē'ma, ũmotiapū. A'tiro weesere Ō'acūrē ĕjōpeotirāpūta ne weetima. Ña'ayu'rua'a. ² Mūsā “Āpērā nemorō añurō weeyu'rūnu'cā'a”, ĵniti yujupū? Būjawetironojō o'orā, mūsā būjawetitiwū. Būjawetirā pūrīcā, cūrē cō'abopā. Mūsā me'rā nerēnemodutitibopā. ³ Yu'u a'topū nimigū, yu'u wācūse me'rā mūsā tiropū nīgū weronojō tu'oña'a. Tojo weegu cū ña'arō weegure mūsā me'rā nigūrē “Cō'arōũa'a”, nitoja'a. ⁴ Marī wiogu Jesucristo dutiro me'rā mūsārē nerēduti'i. Yu'u quē'rā yu'u wācūsepū mūsā tiropū nitamugūti. Marī wiogu Jesús quē'rā cū tutuase me'rā mūsā tiropū nigūsamī. ⁵ Mūsā tojo nerērā, pacu ũnorē'core ũmotigure cō'acā'ña. Wātī cū ũpūre de'ro weesī'rīgū weeato nírā tojo du'ucā'ña. Tojo weecā, cū ũpū pi'etirosa'a. Tojo

pi'etigu, cū ña'arō weesere du'ubosami. Cū tojo wééca be'ro marí wiogu Jesú a'ti turipū a'tigu, cūrē yu'rūogusami.

⁶ Ña'arō weegú musā wa'teropū nisami. Tojo weerā “Ūsā pe'e āpērā yu'rūoro añurō weeyu'rūnu'cā'a”, niticā'ña. Ña'arō weesere nipe'tirā pē'rīpejatawio ni'i. ¿Musā a'tiro niwūasere masīweti? “Pá wéerā bucuato nírā levadura wāmetisere morēsama. Na cā'rōacā moréca be'ro te nipe'tiropū se'sa wa'asa'a”, nino'o. A'te weronjō masā na ña'arō weesere pē'rīpeja wa'asama. ⁷ Tojo weerā pē'rīpejari nírā, te ña'ase dojorēsere cō'acā'ña. Tere cō'arā, musā añurā tojarása'a. Judío masā Pascua bosenuṃṃ dūporo pá bucuase me'rā morē'quere cō'asama. Ti bosenuṃṃ morēña maríse dia'cūrē ba'asama. Te weronjō musā a'tiro weerāsa'a. Ña'ase dojorēsere cō'arā, pá morēña maríse weronjō tojarása'a. Añurā tojarása'a nitiroma, añurā nitoja'a. Cristo cū basuta marí ña'arō weesere cō'agū wējēno'tojacu niwī. Cū Pascua nicā oveja na wējē'cu weronjō nimi. ⁸ Tojo weerā todūporo ña'arō weeseti'quere du'uroṃa'a. Diacjū weesooro maríro weesetiroṃa'a. Ña'arō weesetiro maríro nirōṃa'a.

⁹ Yu'ṃ todūporo ojamū'tāca pūrīpū a'tiro ojawu. “Numiarē a'metārābajaque'atirā me'rā ba'patiticā'ña”, ni ojawu. ¹⁰ Yu'ṃ tojo ojavu, “A'ti turicjārārē ba'patitibutiācā'ña”, nigū mejēta weewu. A'ti turipūre no'o ṃaro weeri masā nima. A'metārārī masā, ṃaripejasebucurā, yajari masā, Ō'acū mejētare ējōpeoma'arī masā nima. Yu'ṃ tojo nibutiaca be'ro nicāma, musā no'o wa'arā wa'abopā. ¹¹ Yu'ṃ a'tiro pe'e niwū: “No'o 'Jesucristore ējōpeo'o' nimigū, ña'arō weegú me'rā ba'patiticā'ña. A'metārāgūnojōrē, ṃaripejagūnojōrē, no'o queose yee'quere ējōpeoma'agūnojōrē ba'patiticā'ña. Tojo nicā ña'arō tu'tisepijagure, que'asebucure, yajari masūrē ne ba'patiticā'ña. Ne cā'rō na 'Jesucristore ējōpeo'o' nimirā, ña'arō weerā me'rā ba'aticā'ña”, niwū. ¹²⁻¹³ Yu'ṃ Jesucristore ējōpeotirārē bu'iri da'rewe'e. Ō'acū cū basu narē bu'iri da'regusami. Musā pūrīcā musā me'rā nirārē na ña'arō weecā, bu'iri da'reya. Ō'acū ye queti ojāca pūrī oja'caronjōta weeya. A'tiro ojanowū: “Ni'cū musā wa'tero nigū ña'arō weegure cō'awīrōña”, niwū. Tojo weerā cūrē cō'acā'ña.

6

Jesucristore ējōpeorārē mejēcā wa'acā, weresātirāta a'merī apoya nise ni'i

¹ Jesucristore ējōpeorā na me'rācjārā me'rā uarānojō a'tiro weesama. Beseri masā Jesucristore ējōpeotirā tiropū besedutirā wa'asama. Tojo weeticā'rōṃa'a. Musā me'rācjārā Jesucristore ējōpeorārē besedutiroṃa'a. ² Musā masīsa'a. A'ti turi pe'tīca be'ro Jesucristo yarā a'ti turicjārārē beserāsama. Musā a'ti turicjārārē beserāsama nírā, to pūrīcārē ¿de'ro weerā a'teacārē besemasīweti? ³ ¿Musā masīweti? A'ti ṃṃco pe'tīcā, marí Ō'acūrē wereco'terā ṃ'mūsepū nimī'cārā quē'rārē beserāsa'a. Tojo beserāsa'a nírā, a'ti ṃṃco cjase musā dū'saso'quema tjāsa'a. ⁴ A'ti ṃṃco cjase mejō nise me'rā musā a'merī ua'a. Teacā me'rā uarā, a'tiro wee'e. Musā beseri masārē “Mejō nirānojō nima” nimirā, na tiropū besedutirā wa'a'a. ⁵ A'tema musārē bopoyato nígu tojo ni'i. ¿Musā wa'teropūre ne ni'cū masīgūnojō a'tere beseacjū marībutiatī?

⁶ Nicāma, cūrē besedutironojō o'orā, Jesucristore ējōpeotirā tiro pe'e musā me'rācjārārē weresārā wa'a'a. Tojo weecā ¿añu niti musārē? ⁷ Musā basu a'merī uarā, tojo weema'acārā wee'e. Musārē ña'arō weesere tojo tu'oña'cā, nemorō añubosa'a. Narē weresārōnojō o'orā, na yajasere ya'yiosārā, tojo tu'oña'cā'ña. ⁸ Musā basuta Jesucristore ējōpeorā musā acawererārē ña'arō wee'e. Na yere yajasa'a.

⁹ ¿Musā masīweti? Ña'arō weerā Ō'acū tiropū wa'asome. Musā wācūma'aticā'ña. A'tiro wéerā, ṃ'mūsepūre wa'asome. Ma'mapjia no'o ṃaro a'metārābajaque'atirānojō wa'asome. No'o queose yee'quere ējōpeoma'arānojō wa'asome. Nūmotirā, marāputirā āpērārē a'metārābajaque'atirānojō wa'asome. No'o ṃṃa basu ña'arō weerānojō, numia basu ña'arō weerānojō ṃ'mūsepū wa'asome. ¹⁰ Tojo nicā yajari masā, ṃaripejasebucurānojō, que'asebucurā, tu'tisepijarā, weesoose me'rā yajari masā

Õ'acũ tiropu wa'asome. ¹¹ Toduporopure musã ni'cãrẽrã a'tere tojota weeseticãrã niwũ. Ni'cãrõacãrẽ acobojo, ducayuno'cãrãpu ni'i. Õ'acũ yarã ni'i. Marĩ wioꝝu Jesú me'rã, tojo nicã Espíritu Santu me'rã Õ'acũ musãrẽ “Añurã nima”, ni ñ'asami.

Marĩ upu Cristo ya upu ni'i nise ni'i

¹² Masã a'tiro ucũwuasama: “Marĩ weesĩ'rĩsere no'o uaro weemasĩ'i.” Tojota ni'i, nĩrõ pe'e. Apeye marĩ weesĩ'rĩse marĩrẽ weetamutisa'a. Marĩ uaro weegu we'e níꝝũ, tere tojo weewã'ñaticã'rõua'a. ¹³ Apeye na ucũwuasẽ diacjũ ni'i. A'tiro ni'i: “Ba'ase añu ni'i paagare. Paaga pe'e ba'asãacja ni'i.” Õ'acũ pe'e a'te puaropure pe'ticã weegusami. Apeye pe'e diacjũ niwe'e. Õ'acũ upu wééꝝu, a'metãrãbajaque'atiati upure weeticu niwĩ. Marĩ ya upu Jesucristo uaro weeati upu ni'i. Cũ ti upu wioꝝu nimi. ¹⁴ Õ'acũ cũ tutuaro me'rã marĩ wioꝝu ya upure masõcu niwĩ. Cũrẽ masõ'caronojõta marĩ upure masõꝝusami.

¹⁵ ¿Musã masĩweti? Musã ya upu, Cristo ya upu me'rã a'mesu'a'a. Marĩ tojo ni'i nĩrã, Cristo ya upure a'tiro weeta basiowe'e. A'metãrãwapata'ari masõ ya upu me'rã ti upure a'mesu'ota basiowe'e. ¹⁶ ¿Masĩweti? Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Umu, numio me'rã níꝝũ, na puarã nimirã, ni'cã upu weronojõ tojasama”, ni ojano'wũ. Tojo weerã musã ña'agõ me'rã nĩrã, ña'arã tojasa'a. Co me'rã ni'cã upu dojorã weesa'a. ¹⁷ Ni'cũ Jesucristo marĩ wioꝝu me'rã a'mesu'agu pe'ema, na puarãputa ni'cã upu dojo, ni'cã wãcũse cuosama.

¹⁸ Ne ãpẽrãrẽ a'metãrãbajaque'atisere wãcũma'aticã'ña. Apeye marĩ ña'arõ weesere sõ'owaro marĩ upu me'rã weetisa'a. Marĩ a'metãrãbajaque'atirã pe'e, marĩ upu warore dojorãrã we'e. ¹⁹⁻²⁰ ¿Musã masĩweti? Marĩrẽ Õ'acũ Espíritu Santure o'õcu niwĩ. Marĩ ya upu Espíritu Santu ya wi'i ni'i. Tojo weerã marĩ upu me'rã no'o uaro weemasĩwe'e. Jesucristo marĩrẽ ma'íꝝũ, cũ yarã niato níꝝũ wẽrĩ wapayecu niwĩ. Tojo weerã marĩ upu me'rã Õ'acũ cũ uaro pe'e weemasĩ'i. A'tiro weecã, ãpẽrã cũrẽ añurõ wãcũrãsama.

7

Nũmotise cjase ni'i

¹ Ni'cãrõacãrẽ musã sãrĩtiña'o'oca pũrĩrẽ yu'tiguti. Nũmotiticã, marãputiticã añucã'a, añurõ pe'e. ² Tojo nimicã, topure pãjãrã ãpẽrã no'o uaro a'metãrãbajaque'atisama. Tojo weerã umua nãncũ nũmotiroma'a. Numia quẽ'rã nãncũ marãputiroma'a. ³ Umu cũ nũmo me'rã añurõ nisetiatio. Co quẽ'rã cũ me'rã mejãrõta nisetiatio. ⁴ Marãputigo a'tiro niticã'to: “Yu'u uaro weegoti”, niticã'to. Co marãpu niyucã, “Cũ uaro weegoti”, niato. Nũmotigu quẽ'rã “Yu'u uaro weeguti”, niticã'to. Cũ nũmo niyucã, “Co uaro weeguti”, niato. ⁵ Co a'tiro weeato. Co marãpu co me'rã nisĩrĩcã, yu'tiatio. Cũ quẽ'rã core yu'tiatio. Õ'acũrẽ ñubuerãtirã, ticuse nũmũrĩ “Marĩ weewuaronojõ weeticã'rã” ni apõca be'ro pũrĩcã tojo weeticã'to. Ñubuetu'ajaca be'ropu toduporo niseti'caronojõta marãpu me'rã, nũmo me'rã niato tja. Tojo weeticã, wãcũtutuaticã, wãtĩ musãrẽ ña'arõ weedutibosami. ãpẽrã me'rã no'o uaro a'metãrãma'acã weebosami.

⁶ Yu'u musãrẽ a'tere dutibutiase weronojõ ucũꝝũ mejẽta we'e. Musã tojo weesĩ'rĩcã, añurõsa'a níꝝũ, tojo ni'i. ⁷ Yu'u a'tiro wãcũ'u. Yu'u musã nipe'tirãrẽ yu'u weronojõ nũmo marĩrã nicã uamisa'a. Õ'acũ pe'e masãncũrẽ na weepõtẽoatjere cũucu niwĩ. ãpẽrãrẽ nũmo marĩdutigu o marãpu marĩdutigu cũucu niwĩ. ãpẽrã pe'ere nũmotidutigu, marãputidutigu cũucu niwĩ.

⁸ Ni'cãrõacã musã nũmo marĩrãrẽ, marãpu marĩrãrẽ, wapewia numiarẽ nigũti. Musã yu'u weronojõ nũmotiticã, marãputiticã, añu ni'i. ⁹ Umu numia me'rã nisĩrĩrã nũcãtirãnojo nũmotiatio. Numia quẽ'rã mejãrõta marãputiatio. Na nũmoticã, marãputicã, nemorõ añu'u. Na numia me'rã, umua me'rã nisĩrĩrã, pi'letiticã'to.

¹⁰ Yu'u marãputirãrẽ, nũmotirãrẽ a'tiro duti'i. A'te marĩ wioꝝu dutise ni'i. Yu'u tere wereturia'a. Numio co marãpure cõ'aticã'to. ¹¹ Cõ'agõ pũrĩcã, apĩ me'rã nuorẽticã'to. Marãpu nimi'cu me'rã apotigo, ni'cõta tojato. Umu quẽ'rã mejãrõta cũ nũmorẽ ne cõ'aticã'to. Cũ quẽ'rã cũ nũmo ní'co me'rã apotigu, mejãrõta tojato.

¹² Āpērāma, yu'u Jesucristo besecú'u'cu ní'gũ, yu'u wácūserē a'tiro nigūti. Te wácūse marī wioḡu yu'ure bu'e'que mejēta ni'i. A'tiro nigūti. Ni'cārērā musā Jesucristore ějōpeotigore nūmotibosa'a. Co mu'u me'rā ninu'cūsī'rīcā, cō'aticā'ña. ¹³ Mejārōta ějōpeotigore marāpūtigo quē'rā mu'u me'rā cū ninu'cūsī'rīcā, cō'aticā'ña. ¹⁴ Na musā me'rā nise ye bu'iri Ō'acū narē añurō weesami. Tojo weerā musā pō'rā Jesucristore ějōpeotirā pō'rā weronojō nitisama. Ō'acū musā pō'rārē añurō weesami. ¹⁵ No'o Jesucristore ějōpeotigū cū nūmorē cō'asī'rīgūnojo pe'e cō'ato. Jesucristore ějōpeotigo quē'rā co marāpūre cō'asī'rīgōnojo cō'ato. Ō'acū marī āpērā me'rā a'mequēse marīrō niseti'cā ũami. Na cō'asī'rīcā, añurōsa'a. ¹⁶ Cō'ano'gō “Yu'ure cō'aticā, yu'u marāpūre Jesucristore ějōpeocā weemasībopā”, nita basiowe'e. Cō'ano'gū quē'rā “Yu'ure cō'aticā, yu'u nūmorē Jesucristore ějōpeocā weemasībopā”, nita basiowe'e.

¹⁷ Tojo nimicā, a'tere yu'u nipe'tirocjārā, Jesucristore ějōpeori curuacjārārē duti'i. Musānūcū Ō'acū musārē ne waro beseri curare niseti'caronojōta a'tiro nicā quē'rārē niseti'ro'ña'a. ¹⁸ Ō'acū ni'cūrē ō'rēcju yapa casero yejecō'ano'cure besēbosami. Cūrē besecā, mejārōta yejecō'ano'cu niato. No'o yejecō'ano'ti'cure besecā quē'rārē, mejārōta yejecō'ano'ti'cu niato. ¹⁹ Yejecō'ano'cu, yejecō'ano'ti'cu nise wapamarī'i. Ō'acū dutisere weese pe'e wapatiyu'rūnū'cā'a. ²⁰ Nipe'tirā Ō'acū besenū'cācatero ní'caronojōta ninu'cūcārō'ña'a. ²¹ Ō'acū da'raco'terārē besēbosami. Tojo besecā, musā da'raco'tesere wácūque'titicā'ña. Apetero musārē musā wiorā wijadutirāsama. Añu ni'i. Na tojo nicāta, wijabaque'o'ya. ²² Ō'acū marī wioḡu Jesucristore ějōpeodutigū musārē besecu niwī. Musārē besenū'cācaterore da'raco'terā ní'cārā niwū. Ni'cārōacāma a'tiro ni'i. Tojo da'raco'terā nimirā, Jesucristo yarā nitjārā, da'raco'tesere wija'cārā weronojō ni'i. Cū ye cjasere da'ra'a. Āpērā quē'rā cū besenū'cārī curare da'raco'tetirā nicārā niwā. Ni'cārōacāma Jesucristore da'raco'terā weronojō nima. ²³ Ō'acū musārē ma'lgū, cū yarā niato ní'gũ Jesucristo wērīse me'rā wapayecu niwī. Tojo weerā masārē da'raco'terā weronojō niticā'ña. ²⁴ Ō'acū ne waro besenū'cācatero musā niseti'caronojōta niña tja. Cū yarā niña.

²⁵ Nūmo marīrā, marāpū marīrā pe'ema Jesucristo dutise marī'i. Tojo nimigū, no'o yu'u basu wácūse cārō musārē wereguti. Musā yu'ure ějōpeomasī'i. Marī wioḡu yu'ure pajaña'se bu'iri tojo weemasī'i. ²⁶ Yu'u a'tiro wácū'u. A'tiro nicā peje pi'etise ni'i. Tojo weerā nūmo marīrā ní'cārā nūmotiticā'ña. ²⁷ No'o nūmotigūpū ní'cu core cō'aticā'ña. No'o nūmo marīgū nūmotisī'rīgū a'maticā'ña. ²⁸ Musā nūmotirā, Ō'acūrē yu'rūnū'cārā mejēta wee'e. No'o nu'mio quē'rā marāpūtigo Ō'acūrē yu'rūnū'cāgō mejēta weemo. Tojo nimirō, catiri ũmūcore peje pi'etise ni'i. Yu'u na tojo pi'etisere ũasātīmisa'a. Tojo weegū a'tere were'e.

²⁹ Acawererā, yu'u musārē a'tiro nisī'rīsa'a. A'tiro nicā peje pi'etise ni'i. Nemorō ña'arō wa'atjo cārō du'sa'a. Ni'cācā me'rā nūmotirā, nūmo marīrā weronojō tu'oña'ña. Musā nūmosānūmiarē wácūnūrōnojo o'orā, Ō'acū pe'ere wácūnūrūdutiro, tojo wa'a'a. ³⁰ Du'jasewā'a utiri masā bu'jawetidojaticā'ña. No'o e'catirānojo e'catidojaticā'ña. Musā apeque duuserē musā ye warore weronojō tu'oña'ticā'ña. ³¹ A'ti ũmūco pe'tiwā'cārō wee'e. Tojo weerā a'ti turi cjasere ũpūtu waro wácūticā'ña.

³² Musārē wácūque'tiro marīrō nicā ũa'a. Nūmo marīgū marī wioḡu cjasere pūrō wácūnūrūsami. Jesucristo ũasere weesī'rīsami. ³³ Nūmotigū pe'e cū nūmo añurō nicā ũagū, a'ti ũmūco cjasere wácūnūrūsami. Cū nūmo e'caticā ũasami. ³⁴ Cū marī wioḡu ũase quē'rārē weesī'rīsami. Tojo weegū cū weesī'rīse pūaro dūcawaanū'cōsami. Numia quē'rārē tojota ni'i. Marāpū marīgō marī wioḡu ye cjasere pūrō wácūnūrūsamo. Ō'acū ũaro dia'cū weesī'rīsamo. Co wácūsepu quē'rārē cū ũaro wácūsamo. Marāpūtigo pe'e co marāpū añurō nicā ũasamo. A'ti ũmūco cjasere pūrō wácūnūrūsamo. Co marāpū e'caticā weesī'rīsamo.

³⁵ Yu'u musārē añurō wa'ato ní'gũ oja'a. Añurō nidutigū, marī wioḡu ũaro dia'cū weedutigū oja'a. Musārē nūmotisere, marāpūtisere cā'mota'agū mejēta, tojo ni'i.

³⁶ Ni'cũ cũ macõ mu'ñucã ì'agũ, a'tiro nibosami: “Yũ'ũ macõrẽ añurõ weetisa'a. Co marãputicã, añubosa'a”, nibosami. Tojo nigũnojõ numisoato. Te tojo weese ne ña'arõ weese niwe'e. ³⁷ Apĩ pe'e “Numisorõasato”, nitibosami. Cũ tojo weesĩ'rise cãrẽ añu nibosa'a. “Yũ'ũ macõ marãputisome”, nibosami. Cũ tojo nicã, core añurõ wa'arosa'a. ³⁸ A'tiro ni'i. Macõrẽ marãputiduti'cu añurõ weegũ weesami. Marãputidutitigũ pe'e quẽ'rã totá añurõ weeyũ'rũnũ'cãsami. A'tiro ni'i. A'tocatero pi'etise peje ni'i. Tojo weero marãputiticã, nemorõ añu ni'i.

³⁹ Marĩrẽ dutise a'tiro ni'i. Marãputigo co marãpu catiri cura cũ me'rã ninu'cũcã'to. Cũ wẽrĩca be'ro co no'o tũ'sagũnojõ me'rã marãputiato, ni'i. Co marãpu Jesucristore ãjõpeogũ niato. ⁴⁰ Yũ'ũ pe'e a'tiro wãcũ'u. Co apaturi marãputitigo, nemorõ e'cati-bosamo. Yũ'ũ quẽ'rã ãpẽrã mũsãrẽ bu'erã weronojõ Espĩritu Santure cõ'o. Tojo weegũ tojo ucũ'u.

8

Wa'icũ di'li na queose yee'quere ãjõpeorã ñubuepeo'quere ba'asama nise ni'i

¹ Mũsã sãrĩtiña'quere yũ'tiguti. “¿Wa'icũ di'li na queose yee'quere ãjõpeorã ñubuepeo'quere ba'arouati?” nisere yũ'tiguti. Mũsã “Na ãjõpeose yee'quere wapamarĩ'i, tere masĩtoja'a”, nisa'a. Tojota ni'i, nĩrõ. Tojo nĩrã, a'tiro nĩrã weesa'a: “Ãpẽrã yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cã'a”, nima'acãrã weesa'a. Marĩ ãpẽrãrẽ ma'ĩrã, a'tiro pe'e weesa'a. Nemorõ narẽ Õ'acũrẽ ãjõpeocã weesa'a. ² No'o “Masĩyũ'rũagũ ni'i” nigũnojõ ne cã'rõ masĩtibutiaca'sami. “A'tiro wee masĩrõasato”, nitisami. ³ Õ'acũ cãrẽ mal'igũ pe'ema a'tiro nisami: “Yagũ nimi. Cãrẽ masĩ'i”, nisami.

⁴ Mũsã wa'icũ di'li ñubuepeo'quere ba'ase pe'e a'tiro ni'i. Mũsã nĩrõnojõta na ãjõpeose yee'que wapamarĩ'i. ãpẽrã Õ'acũ weronojõ nĩrãpu ne marĩma. Cũ ni'cũta nimi. ⁵ ãpẽrã cãrẽ ãjõpeotirã pãjãrã ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeosama. U'mũarõpu nĩrãrẽ, a'ti nucũcãpu nĩrãrẽ ãjõpeosama. Narẽ marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeoro weronojõ tũ'oña'sama. “Marĩ wiorã nima”, nisama. ⁶ Marĩ pe'e masĩno'o, Õ'acũ marĩ pacũ ni'cũta nimi. Cũ nipe'tise a'ti turi cjasere bajurẽcu niwĩ. Marĩ cũ yarã cũ dutiro weejã ni'i. Tojo nicã Jesucristo quẽ'rã ni'cũta wioegũ nimi. Cũ me'rã nipe'tise weeno'caro niwũ. Marĩ quẽ'rãrẽ cũ yarã sãjãcã weecu niwĩ. Tojo weerã marĩ cũ me'rã ninu'cũcã'rãsa'a.

⁷ ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã, Õ'acũ ni'cũta nisere añurõ waro masĩyũ'rũtãrĩtisama. Na todũporõpũre queose yee'quere ãjõpeose bu'iri tojo nisama. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ ñubuepeo'que di'ire ba'arã, a'tiro nisama: “Tere ba'arã, queose yee'quere ãjõpeorã wee'e”, nisama. Tojo weerã ãjõpeotutuatirã ba'arã, bu'iritirã tũ'oña'sama. Tojo tũ'oña'mirã, tojo ba'acã'sama. Te me'rã na wãcũsere dojorẽsama. ⁸ Marĩ ba'ase, marĩ ba'atise quẽ'rã marĩrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeocã weewe'e. Marĩ ba'arã, nemorõ añurã wa'asome. Ba'atirã quẽ'rã, ña'abutiãrã wa'asome. ⁹ Tojo nimicã, añurõ weeya mũsã. Apetero mũsã no'o uaro ba'ama'arã, apĩ añurõ ãjõpeotutuatigure dojorẽbosa'a. ¹⁰ A'tiro ni'i. Mũ'ũ “Na ãjõpeose yee'que wapamarĩ'i” ni masĩmigũ, na ñubuepeo ba'awũarõpu ba'agũ wa'abosa'a. Apĩ ãjõpeotutuatigũ pe'e mũ'ũ tojo weesere ì'abosami. Mũ'ũ ba'acã ì'agũ, “Queose yee'quere ãjõpeogũ weemi. Tojo weese ña'a ni'i”, ni wãcũbosami. Tojo wãcũmigũ, mũ'ũrẽ ì'acũugũ, cũ quẽ'rã ba'acã'bosami. Tere ba'agũ, “Ña'arõ weegũ wee'e”, nibosami. Cũ tojo wãcũse bu'iri mũ'ũ cãrẽ ña'arõ weegũ wee'e. Tojo weerã añurõ weeya. ¹¹ Mũ'ũ masĩmigũ ba'agũ, ãjõpeotutuatigũ pe'ere dojorẽgũ wee'e. Cristo cũ quẽ'rãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Mũ'ũ ba'ase me'rã mũ'ũ acaweregũre dojorẽ'e. ¹² Mũ'ũ ba'agũ, Cristoreta ña'arõ weegũ wee'e. ¹³ Marĩ ba'ase me'rã marĩ acaweregũ ãjõpeotutuatigure dojorẽbosa'a. Tojo weeri nĩrã, diacjũta ba'atiyũ'rũocã'rõna'a.

9

Jesucristo ye quetiwereri masãrẽ na bu'ese wapa wapata'aba'amasĩsama nise ni'i

¹ Yũ'u Jesucristo besecúú'cu ni'i. Āpērã cũ besecúú'cãrã weronjõ weemasĩ'i. Yũ'u quẽ'rã marĩ wiogu Jesure i'awũ. Tojo nicã musãrẽ marĩ wiogu quetire werewũ. Musã tere tu'o ãjõpeowũ. Tojo weerã yũ'u Jesucristo besecúú'cu nisere masĩ'i. ² Āpērã yũ'ure "Cũ Jesucristo besecúú'cu mejẽta nimi", nĩrã nisama. Musã pũrĩcã tojo niticã'ña. Yũ'u musãrẽ Jesucristore ãjõpeocã weewũ. Tojo nicã musã cũrẽ ãjõpeorãrẽ ni'cã curuata nerẽque'acã weewũ. Tojo weese me'rã yũ'u cũ besecúú'cu nisere masĩ'i.

³ Āpērã yũ'ure "Cũ Jesucristo besecúú'cu nitimi" nicã, narẽ a'tiro yũ'tinu'cũ'u. ⁴ Yũ'u Jesucristo besecúú'cu ni'i. Tojo weegu yũ'u bu'ese wapa na ba'ase ecacã, sĩ'rĩse tĩacã, ñe'emasĩ'i. ⁵ Apeye quẽ'rãrẽ yũ'u Āpērã Jesucristo besecúú'cãrã, tojo nicã cũ acabijirã weronjõ weemasĩ'i. Tojo nicã Pedro weronjõ weemasĩ'i. Ni'cõ numio Jesucristore ãjõpeogore numoti, miamasĩ'i. ⁶ ¿De'ro wãcũti musã? Āpērã Jesucristo besecúú'cãrã cũ ye quetire wererã, da'ratima. ¿Ûsã dia'cũ Bernabé, yũ'u, Jesucristo ye quetire wererã ba'acatisĩ'rĩrã da'radu'umasĩtisari? ⁷ Surara cũ ba'asere cũ basu wapayetisami. Cũ wiorã cũrẽ ecasama. Ûsere otegu te ðucare ba'asami. Oveja co'tegu quẽ'rã oveja õpẽcõ me'rã weel'quere ba'asami. ⁸⁻⁹ Yũ'ure "Masã wãcũse dia'cũrẽ weremi", niticã'ña. Õ'acũ ye queti o'jãca pũrĩpu Moisé Õ'acũ duti'quere a'tiro nicũ niwĩ: "Wecũ trigo ãrũagũ, tuumajãmisutuasami. Cũ ba'asĩ'rĩgũ, ba'ato. A'tiro weeticã'to. Trigore ba'ari nĩrã, ðseropũ tuusãarĩ be'tore tuusãaticã'ña", nicũ niwĩ. Õ'acũ tere nĩgũ, wecũ se'sarore wãcũticũ niwĩ. ¹⁰ Cũ tere nĩgũ, ðsã cũ ye quetire wererãrẽ queose o'osĩ'rĩgũ tojo nicũ niwĩ. A'tiro ni'i. Di'tare se'ecũumũ'tã'cu, apĩ trigore ãrũagũ na ote'que ðucare na puarã ðucawaatjere wãcũyurã, da'rasama. ¹¹ Ûsã musãrẽ Jesucristo ye queti wererã oteri masã weronjõ niwũ. Oteri masũ te otese ðucare miisami. Tojo weerã musã ðsãrẽ apeyenojõ o'ocã, añu ni'i. ¹² Musã ãpẽrãmarĩcãrẽ tojo o'osa'a. Ûsã pũrĩcãrẽ tãsa'a.

"Ûsãrẽ o'oya", nĩmasĩ'i. Tojo nimirã, "O'oya", ne niwe'e. Tojo nĩrõnojõ o'orã, su'tinojõ, ba'asenojõ moorã, tojo nu'cãcã'wũ. A'tiro wãcũwũ: "Marĩ sãrĩcã pe'ere, Cristo ye quetire ðatibosama", ni wãcũwũ. Tojo weerã apeyenojõ marĩcã i'arã, tojo nu'cãcã'wũ. ¹³ ¿Musã masĩweti? Õ'acũ wi'ipũ da'rarã masã Õ'acũrẽ ãjõpeorã ba'ase miiti cũu'quere ba'asama. Na wa'icũrãrẽ wẽjẽ ðjũamorõpeowũaropũ da'rarã, te di'ire ba'asama. ¹⁴ A'te weronjõ Jesucristo ye queti wererã quẽ'rãrẽ "Na te da'rase me'rã wapata'aba'ato", nicũ niwĩ marĩ wiogu. ¹⁵ Tojo nimicã, yũ'u ne ni'cãti a'tere niticãti. Tojo nicã ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ musãrẽ apeyenojõ o'odutigũ mejẽta tojo oja'a. ðjaboa wẽrĩmigũ, musãrẽ were'que wapa wapaseesome.

¹⁶ Yũ'u Jesucristo ye quetire weregu, tere werese bu'iri "Āpērã yũ'ruoro añuyũ'rũnu'cã'a", niwe'e. Te yũ'u da'rase ni'i. Yũ'u tere wereticã, ña'arõ wa'abosa'a. ¹⁷ Tojo weegu yũ'u ðaro me'rã weregu, wapata'abopã. Yũ'ure weredutisere weegu, Õ'acũ cũu'quere weegu we'e. Cũ yũ'ure wapayegusami. ¹⁸ Yũ'u Jesucristo ye quetire weregu, wapata'aba'amasĩ'i. Tojo weeta basiomicã, "Wapayeya", niwe'e. Yũ'u wapata'ase a'tiro ni'i. Jesucristo masãrẽ yũ'ruomi nise quetire weregu, e'cati'i. Tere weregu, wapaseewe'e. Tereta yũ'u wapata'a.

¹⁹ Masãrẽ yũ'u bu'esere tu'oato nĩgũ a'tiro we'e. Ne ni'cũrẽ da'rawã'ñaco'tegu nitimigũ, nipe'tirãrẽ da'rawã'ñaco'tegu weronjõ tu'oña'a. Pãjãrã Cristo yarã sãjãcã ðasãgũ, tojo we'e. ²⁰ Judío masã tiropũ nĩgũ, na Jesure ãjõpeocã ðasãgũ na weronjõta niseti'i. A'tiro ni'i. Judío masã Moisé dutise doca nima. Õ'acũ yũ'ure te dutise doca nidutitimi, nĩgũpũ. Mejõ na Jesucristore ãjõpeocã ðasãgũ yũ'u quẽ'rã na weronjõ Moisé dutise doca weronjõ ni'i. ²¹ Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ Moisé dutisere masĩtirã, na Jesucristore ãjõpeocã ðasãgũ na weronjõta niseti'i. Tojo nisetimigũ, "Õ'acũ dutisere weetigũ ni'i", niwe'e. Cristore ãjõpeotjãgũ, Õ'acũ dutisereta we'e.

²² Yũ'u ãjõpeotutuatirã me'rã nĩgũ, na Jesucristore ãjõpeocã ðasãgũ na weronjõta we'e. "Masĩpe'ocã'a", niwe'e. Tojo weegu nipe'tirãrẽ "¿Yũ'u de'ro weecã na yũ'rusĩ'rĩmitina?" nĩgũ, na weewũasenojõrẽta weeseti'i. ²³ Jesucristo ye quetire weregu,

na tu'oato níngũ tojo wee'e. Cũ ye queti añuse ni'i. Yũ'u nipe'tirã tere masĩcã ɯa'a. Jesucristo narẽ yũ'rũose yũ'u wapata'ase ni'i.

²⁴ A'tere queose me'rã were'e. Omawapata'ari masã nipe'tirã omasama. Nipe'tirã omamirã, ni'cũta wapata'asami. Mũsã tere masĩ'i. Mũsã quẽ'rã nipe'tirã wapata'asĩ'rĩrã, wapata'ari masũ weronojõ omaña. Mũsãrẽ Õ'acũ o'otjere wapata'asĩ'rĩrã, cũ ɯaro weeya. ²⁵ Nipe'tirã na omati dũporo añurõ omabu'esama. Tojo weerã na queoro ba'asama. Na upũre dojorẽsere weetisama. Na pũrĩ me'rã wéeca be'tore wapata'asĩ'rĩrã, tojo weeyusama. Ti be'to maata boadija wa'asa'a. Marĩ quẽ'rã Õ'acũ ɯatisere, ña'asere du'urã, Õ'acũ yere wee'e. Cũ o'otje wapata'asĩ'rĩrã, tojo wee'e. Cũ o'ose ne pe'tisome. ²⁶ Tojo weegu yũ'u omarĩ masũ weronojõ queoro wee'e. Wãcũtimigũ, tojo weema'awe'e. Yũ'u weeatjere wãcũyu'u. ²⁷ Yũ'u ɯaro dia'cũ weewe'e. Ña'arõ ɯaripejasere weewe'e. Wãcũtutua'a. Tojo weeticãma, Jesucristo ye quetire ãpẽrãrẽ werecã, Õ'acũ yũ'ũre “Añurõ weewũ”, nitibosami. Añuse yũ'ũre o'obo'quere o'otibosami.

10

Dũporocjãrã weronojõ weeticã'ña nise ni'i

¹ Jesucristore ãjõpeorã, mũsãrẽ a'tere mũsã masĩcã ɯasa'a. Õ'acũ ɯsã Israe curuacjãrã ñecũsumua me'rã nicũ niwĩ. Cũ o'óca curua o'mecurua me'rã na dũporo ɯ'mutãcũ niwĩ. Nipe'tirã cũrẽ siruturã, pajiri maa aco sõ'arĩ maajo decopũ pẽ'acãrã niwã. ² Na o'mecuruare sirutu'cãrã ti maarẽ pẽ'a'cãrã nipe'tirã wãmeyeno'cãrã weronojõ tojacãrã niwã. Te me'rã na Moisé yarã sãjãcãrã niwã. ³ Na nipe'tirã Õ'acũ o'o'que ɯ'muse cjase manã wãmetisere ba'acãrã niwã. ⁴ Nipe'tirã aco Õ'acũ o'o'quere ɯtãgãpũ ní'quere sĩ'ricãrã niwã. Cristo ɯtãgã aco wijaacaga weronojõ nimi. Cũ na nipe'tirãrẽ co'tegũ, nipe'tiropũ ba'pati'wã'cãcũ niwĩ. ⁵ Narẽ tojo weemigũ, Õ'acũ pãjãrãrẽ tu'saticũ niwĩ. Cũrẽ yũ'rũnũ'cãcã ì'agũ, tojo weecũ niwĩ. Te ye bu'iri na yucũ marĩrõpũ wa'arã, pãjãrã boabajaque'aticãrã niwã.

⁶ Narẽ tojo wa'a'que marĩrẽ queose weronojõ ni'i. Marĩrẽ na ña'arõ wee'caro weronojõ weedutitiro tojo wa'acaro niwũ. ⁷ Tojo weerã ãpẽrã na yee'quere ãjõpeotica'ña. Todũporocjãrã weronojõ weeticã'ña. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ wecũ queosere ãjõpeorã da're'quere a'tiro ojano'wũ: “Masã ba'a, sĩ'ricãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, na no'o ɯaro bosenuũ nũ'cãcãrã niwã.” ⁸ Marĩ na weronojõ no'o ɯaro a'metãrãbajaque-'atitica'rã. Námarĩcã tojo wee'que wapa ni'cã nũmũ veintitrẽs mil wẽricãrã niwã. ⁹ Na marĩ wiogũ Õ'acũrẽ ña'arõ ucũcãrã niwã. Õ'acũ marĩrẽ co'tetimi ní'ra, cũrẽ uacã weecãrã niwã. Marĩ na wee'caronojõ weeticã'rã majã. Námarĩcã tere wéerã, pãjãrã aña cũ'rĩwẽjẽno'cãrã niwã. ¹⁰ Tojo nicã mũsã Õ'acũ me'rã na wee'caronojõ tu'satirã, niticã'ña. Na tojo weecã ì'agũ, Õ'acũrẽ wereco'tegũ ɯ'musecjũ narẽ wẽjẽcõ'acũ niwĩ.

¹¹ Õ'acũ marĩrẽ masĩdutigũ narẽ tojo weecũ niwĩ. Marĩ a'tocaterocjãrãrẽ a'ti ɯmũco dũjawã'cãrõ wee'e. Õ'acũ dũporocjãrãrẽ bu'iri da'recũ niwĩ. Te bu'iri da're'quere cũ ye queti ojãca pũrĩpũ ojaduticũ niwĩ. Marĩrẽ na weronojõ ña'arõ weedutitigũ tojo weecũ niwĩ. ¹² No'o “Yũ'u pũricã añurõ ãjõpeo'o, ña'arõ weesome” nigũnojo tu'omasĩña. Apetero weegu mũ'u ña'arõ weebosa'a. ¹³ Apetero marĩ basu ña'arõ weesĩ'risa'a. O apetero wãtĩ marĩrẽ ña'arõ weedutisami. Marĩ dia'cũ mejẽtare tojo wa'a'a. Nipe'tirãrẽ tojo wa'asa'a. Õ'acũ pe'e cũ “Weegũti” ní'quere weeticã weetisami. Cũ marĩ ña'arõ weesĩ'ricã, nũ'cãto níngũ marĩrẽ weetamusami. Tojo weerã marĩ ña'arõ weebo'quere weewe'e.

¹⁴ Tojo weerã Jesucristore ãjõpeorã yũ'u mairã, mũsã na yee'cãrãrẽ ñubuepeoropũ ne wa'aticã'ña. Tere ne cã'rõ ãjõpeotica'ña. ¹⁵ Mũsãrẽ masãrẽ weronojõ ucũ'u. Mũsã basu yũ'u ucũsere tu'oña'ña. ¹⁶ Marĩ põtẽrĩrã, sĩ'rĩrĩ pa sĩ'rĩse dũporo Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. Ti pare sĩ'rĩrã, Jesucristore bu'ipejatamu'u. Cũ marĩrẽ wẽrĩbosagũ, cũ dí o'mabũrocũ niwĩ. Tojo nicã pãgãrẽ dũcawaa ba'arã, ni'cã curua, ni'cã upũ wa'a'a. Tere ba'arã, Cristo

curusapɯ wērī'quere bu'ipejatumu'u. ¹⁷ Marī pājārā nimirā, ni'cāgā cjase páre ba'a'a. Tojo weerā marī ni'cā curua, ni'cā upɯ weronojō ni'i.

¹⁸ Israe curuacjārārē wācūña. Na Ō'acūrē ējōpeorā, wa'icūrārē ūjūamorōpeosama. Te di'ire ba'asama. Tere ba'arā, na Ō'acūrē bu'ipejatumusama. ¹⁹ Musārē a'tiro nigūti. Yɯ'u masā na yee'que pe'ema “Wapatil'i”, nigū mejēta wee'e. Wa'icɯ di'i na yee'cārārē wējē ñubuepeo'que quē'rārē a'tiro nigūti: “Apeye di'i weronojō ni'i”, nigū mejēta wee'e.

²⁰ Tojo nitimigū, a'tiro ni'i. Ō'acūrē ējōpeotirā na yee'cārārē wa'icūrā wējē ñubuepeorā, wātīarē ējōpeorā weema. Ō'acū mejētare ējōpeoma. Na tojo weecā, musā na me'rā nerē ba'arā, wātīa me'rā bu'ipejatumurā wee'e. Musā tojo weecā uawe'e. ²¹ Marī pōtērīrā, marī wiogɯ ya pare sī'rī'i. Cūrē bu'ipejatumurā, cū yere ba'a'a. Na yee'quere ñubuepeowaropɯ cjase pe'e na o'ose te sī'rīse, te ba'ase wātīa ye ni'i. Tojo weerā musā marī wiogure bu'ipejatumurā, cū yere ba'arā, wātīa ye pe'ere ba'ata basiowe'e. Wātīa yere ba'arā, narē bu'ipejatumubosa'a. ²² Marī, wātīarē bu'ipejatumurā, marī wiogɯ Ō'acūrē doecā weebosa'a. Cū marī me'rā uacā, marī pōtēotisa'a. Cū tutuagɯ nimi.

Marī uaro dia'cū wéerā, āpērārē ma'itibosa'a nise ni'i

²³ Masā a'tiro ucūwɯasama: “Marī weesī'rīsere no'o uaro weemasī'i.” Tojota ni'i, nírō. Apeye marī weesī'rīse marīrē weetamutisa'a. Marī uaro wéerā, āpērārē Ō'acūrē nemorō ējōpeocā weetibosa'a. ²⁴ Āpērārē añurō wa'acā uasārōu'a. Marī ye dia'cūrē wācūnɯrūtīcā'rōu'a.

²⁵⁻²⁶ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpɯ a'tiro ojano'wū: “Nipe'tise a'ti turipɯ nise marī wiogɯ ye ni'i”, ni ojano'wū. Nipe'tise ba'ase Ō'acū wee'que ni'i. Tojo niyucā, nipe'tisere ba'amasī'i. Tojo weerā ba'ase duawaropɯ duasere no'o uaro duuba'aya. Musā bu'iritirā tɯ'oña'rī nírā, “¿Na queose yee'cārārē ñubuepeo'que di'i niti?” ni sērītiña'ticā'ña.

²⁷ Apetero weegɯ ni'cū Jesucristore ējōpeotigɯ musārē cū tiropɯ ba'adutibosami. Musā cū tiropɯ wa'asī'rīrā, nipe'tise cū ecasere ba'aya. Musā bu'iritirā tɯ'oña'rī nírā, “¿A'te de'ro wee'que di'i niti?” ni sērītiña'ticā'ña. ²⁸ Topɯ nírī cura ni'cū Jesucristore ējōpeogɯ musārē a'tiro nibosami: “A'te queose yee'cārārē na ñubuepeo'que di'i ni'i”, nibosami. Cū tojo nicā, te di'ire ba'aticā'ña. Cū musā ba'acāma, mejēcā wācūbosami. Tojo wācūtīcā'to nírā tojo weeya. ²⁹ Tojo nígū, cū wācūsere ucūgū wee'e. Musā wācūse mejētare ucū'u. Marī a'tiro nibosa'a: “Apī ña'arō tɯ'oña'se bu'iri ¿de'ro weeacɯ yɯ'u weesī'rīsere dɯcayubosau? ³⁰ Yɯ'u ba'asere Ō'acūrē e'catise o'ocā, āpērā yɯ'u ba'asere mejēcā nímasītisama”, nibosa'a. ³¹ A'tiro ni'i. Marī ba'ase, sī'rīse me'rā añurō weecāma, añu ni'i, añurō. Mejō a'tiro u'a. Nipe'tise marī āpērārē ējōpeocā weecā, añu nisa'a. Tojo weecā, nipe'tirā Ō'acūrē e'catipeorāsama. ³² Musā weese me'rā nipe'tirā Ō'acū yarārē, judío masārē, judío masā nitirārē ña'arō weecā weeticā'ña. ³³ Yɯ'u weronojō weeya. Nipe'tise yɯ'u weese me'rā Ō'acū yarārē añurō weesī'rī'i. Nipe'tirā Jesucristore ējōpeocā uasāgū na tɯ'sasere weenu'cūsī'rī'i. Yé pe'ere añurō weesī'rīwe'e. Āpērā ye pe'ere na yɯ'rɯcā uasāgū wācūnɯrū'u.

11

¹ Musā quē'rā yɯ'u weronojō weeya. Cristore yɯ'u siruturonjōta yɯ'ure sirutuya.

*Numia na ñubuew*waropɯ weewɯase ni'i

² Yɯ'ure musā wācūcā, yɯ'u bu'e'quere queoro weecā tɯ'ogɯ, e'cati'i. ³ Apeyenojō musārē masīcā u'a. Cristo uɯuanucūrē na dɯpoá nimi. Uɯu pe'e numio dɯpoá nimi. Ō'acū quē'rā Cristo dɯpoá nimi. ⁴ Uɯu Ō'acū wi'ipɯ ñubuegɯ, cū dɯpoapɯ su'ti caserore pesatisami. Tojo nicā Ō'acū wereduti'quere wereturiagɯ, pesatisami. Pesagɯ pūrīcā, bopoyoro weegɯ weebosami. Cū tojo wéégɯ, marī wiogɯ Jesucristore wiopesase me'rā ējōpeotibosami. ⁵ Numio pūrīcā ñubuego, dɯpoapɯ su'ti caserore pesasamo. Tojo nicā Ō'acū wereduti'quere wereturiago, mejārōta weesamo. Co pesatigo, bopoyoro weego weebosamo. Uɯu weronojō weebosamo. Co marāpure, co wiogure yɯ'rɯnɯ'cāgō weesamo. Poarire seecō'a wɯjaweenocō weronojō nibosamo. ⁶ Co pesaticā, diacjūta

co poarire seecō'a wujaweep'e'ocā'rōña'a. Tojo weesī'rītigo, bopoyo ni'i nígō, pesato. ⁷ Ɛm̄ pe'e pesaticā'rōña'a. Cū Ō'acū weronojō wioḡu nimi. Ɛm̄ Ō'acū wioḡu nimi nisere ī'omi. Numio pe'e Ɛm̄ wioḡu nimi nisere ī'omo. Tojo weego co su'ti caserore pesaroua'a. ⁸ Ne warop̄ Ō'acū Ɛm̄rē wééḡu, numio ya ō'a me'rā weeticu niwī. Numio pe'ere Ɛm̄ ya ō'a me'rā weecu niwī. ⁹ Ō'acū numiorē Ɛm̄rē weetamudutiḡu weecu niwī. Ɛm̄ pe'ema numiorē weetamuacj̄u mejētare weecu niwī. ¹⁰ Tojo weerā numia musā nerēwuarop̄ure nírā, su'ti caserore pesaroua'a. Tojo weego co Ɛm̄a dutise doca nisere ī'osamo. Apeye quē'rārē Ō'acūrē wereco'terā Ɛ'm̄sep̄u nirá co tojo weesere ī'asama. ¹¹ Tojo nimicā, marī Jesucristore ējōpeorā a'merī weetamu'u. Ɛm̄a numia weetamuse marīrō nímāsītisama. Numia quē'rā Ɛm̄a weetamuse marīrō nímāsītisama. ¹² Diacjūta ni'i. Ō'acū numiorē Ɛm̄ ya ō'a me'rā weecu niwī. A'te quē'rā diacjū ni'i. Ɛm̄a numiap̄ure bajuasama. Nipe'tirā Ō'acū weeno'cārā dia'cū nima. Cū narē de'ro wee nisetiatjere weecu niwī.

¹³ ¿Musā de'ro wācūti? Numia na Ō'acū wi'ip̄u Ō'acūrē sērīrā, d̄p̄op̄u su'ti casero pesaticā ¿añuti? Añuwe'e. ¹⁴ Nipe'tirā masīno'o. Ɛm̄ poan̄'mo yoacā, bopoyo ni'i. ¹⁵ Numia pe'e co poan̄'mo yoacā, añuyur̄a'a. Masīno'o. Co d̄p̄op̄are ma'masu'ago poan̄'morē o'masamo. Su'ti casero pesago weronojō weesamo. ¹⁶ Ȳ'u ucūsere “Tojo niwe'e” nigūnojōrē a'tiro nigūti. “Ūsā, tojo nicā āpērā Jesucristore ējōpeorā apeye weesetisenojōp̄uma masīnemoña marī'i”, nigūti.

Miinerēba'arā queoro weeti'que ni'i

¹⁷ Ni'cārōacā musārē apeye oja'a. Tere ojaḡu, “Añurō weerā wee'e”, nigū mejēta wee'e. Musā nerērā, añurō weeboronojō o'orā, mejō pe'e dojorēaporo. ¹⁸ Musārē a'tiro nim̄tāgūti. Musā nerēwuarā, d̄cawatisa'a. Musā tojo weese quetire t̄'ow̄u. Ȳ'u t̄'oña'cā, a'te queti diacjūta nisa'a. ¹⁹ Musā a'tiro ni wācūsa'a: “Marī d̄cawatiwjaroua'a. Te me'rā ¿noa pe'e Jesucristo yarā waro nitito? nisere ī'orāsa'a”, nisa'a.

²⁰ Musā d̄cawatise ye bu'iri miinerēba'arā, marī wioḡu cū bu'erā me'rā ba'atuo'caro weronojō queoro etiba'atisa'a. ²¹ Musā ba'ase miasere no'o uaro ba'an̄'cāsa'a. Pajiro ba'a, sī'rī, que'asa'a. Āpērā pe'e ba'atirā Ɛjaboasama. ²² ¿Musā wi'seri mooti? Te wi'serip̄u ba'a, sī'rībosa'a. No'o uaro wéerā, musā nerēwuasere wapamarī'i, nírā wee'e. Ba'ase moorārē bopoyoro ȳ'rucā weerā wee'e. ¿De'ro nibosau musārē? A'tere musārē “Añurō weerā wee'e”, niwe'e.

Jesucristo cū bu'erārē s̄'ori ba'atuo'que ni'i

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Ȳ'u musārē bu'e'quere marī wioḡu ȳ'ure bu'ewī. A'tiro ni'i. Jesús cūrē ī'atu'tirāp̄ure o'ootji ñamita Jesús p̄rē mii, ²⁴ Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajan̄'cō, tigare cū bu'erārē d̄cawaacu niwī. Be'ro narē nicu niwī: “A'te ȳ'u up̄u ni'i. Ȳ'u musā ye niatjere wērībosaguti. A'tiro ȳ'u ni'cārōacā wee'caronojō weenu'cūcā'ña. Tere wéerā, ȳ'u musārē wērībosasere wācūña”, nicu niwī. ²⁵ Na ba'áca be'ro sī'rīrī pare mii, narē nicu niwī: “Musā ye niatjere ȳ'u wērīgūti. Ȳ'u wērīcā, yé dí o'mab̄rorosa'a. Ō'acū d̄porop̄u musā me'rā 'A'tiro apoguti', nicu niwī. Cū ní'caronojōta yé dí me'rā musā me'rā apogusami. Musā nipe'tisetiri ti pare sī'rīsetirin̄cū ȳ'ure wācūña”, nicu niwī. ²⁶ A'tiro ni'i. Musā p̄rē ba'arā, ti pare sī'rīrā, marī wioḡu cū marīrē wērībosa'quere ī'onu'cūrā wee'e. Téé cū apaturi a'ticāp̄u musā tojo weenu'cūcā'rāsa'a.

Pōtērīse d̄poro marī weesetisere wācūm̄'tādutise ni'i

²⁷ Marī wioḡu Jesucristo pōtērīdutisere wiopesase marīrō p̄rē ba'ama'agūnojō, ti pare sī'rīma'agūnojō bu'iri c̄omi. Cū wērīsere, cū ye díre mejō nise weronojō t̄'oña'sami. ²⁸⁻²⁹ A'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeorā nerēwuarā, ni'cā curua, ni'cā up̄u ni'i. Marī wioḡu ya up̄u ni'i. Marī tere queoro wācūtimirā, p̄rē ba'a, ti pare sī'rīcā, Ō'acū bu'iri da'resami. Tojo weerā nipe'tirā marī pōtērīati d̄poro marī weesere ¿ña'arō weecāti?

nírã, wãcũmũ'tãrõũa'a. Tojo wéeca be'ropũ páre ba'a, ti pare s'írĩmasĩ'i. ³⁰ Musã tojo weetise ye bu'iri pãjãrã dutiti, tutuatima. Ni'cãrẽrã wẽrĩatojama. ³¹ Marĩ põtẽrĩse dũporo wãcũmũ'tãcãma, Õ'acũ tojo bu'iri da'retibosami. ³² Marĩ wiogũ añurõ weeato nígũ marĩrẽ bu'iri da'rewẽ'osami. Cũ marĩrẽ, ãpẽrã cũrẽ ãjõpeotirã me'rã pecame'epũ wa'acã uatimi. Tojo weegũ ña'arõ weesere du'udutigũ marĩrẽ bu'iri da'rewẽ'omi.

³³ Tojo weerã, acawererã, miinerẽba'arã, a'tiro weeya. Ni'cãrõ me'rã ba'arãtirã, yucueya. ³⁴ No'o ujaboagũnojõ cũ ya wi'ipũ ba'ato. Tojo weecã, Õ'acũ musã añurõ nerẽcã ï'agũ, bu'iri da'reesome. Apeyema musã tiropũ wa'agũ, apogũti.

12

*Masã*ncũ weemasĩsere Espĩritu Santu o'ose ni'i

¹ Acawererã, Espĩritu Santu musãrẽ Õ'acũ yere weemasĩatjere o'omi. Musãrẽ tere queoro masĩcã u'a.

² Musã masĩ'i, Jesucristore ãjõpeose dũporo masã yee'quere no'o uaro ãjõpeosirutucãrã niwũ. Na yee'que catise mejẽta nicaro niwũ. Ucũticaro niwũ. ³ Musã masĩticãrã niwũ. Te bu'iri a'tiro masĩcã u'a. Ne ni'cũ Espĩritu Santure cũogũ Jesure a'tiro nímasĩtisami: "Pecame'epũ wa'abata'to", nímasĩtisami. Tojo ucũgũ pũricã Espĩritu Santu o'ose me'rã mejẽta ucũsami. Apĩ "Jesú marĩ wiogũ nimi" nígũ, cũ pũricã Espĩritu Santure cũomi. Espĩritu Santu moogũ tojo nímasĩtibosami.

⁴ Marĩrẽ Espĩritu Santu cũ weemasĩse o'osere mejẽcã dia'cũ dũcawaasami. Tere Espĩritu Santu ni'cũta o'omi. ⁵ Cũ o'ose me'rã marĩ wiogũ Jesucristo marĩrẽ mejẽcã dia'cũ da'radutisami. Tojo da'radutimigũ, Jesucristo ni'cũta nimi. ⁶ Cũ dutisere wéerã, mejẽcãrĩ dia'cũ weesa'a. Õ'acũ ni'cũta nipe'tirã marĩ weesere añurõ wa'acã weesami. ⁷ Espĩritu Santu cũ o'ose me'rã marĩncũrẽ cũ marĩ me'rã nisere ï'osami. Cũ o'ose me'rã marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ a'merĩ añurõ weemasĩ'i. ⁸ A'tiro ni'i. ãpẽrãrẽ cũ masĩse o'ose me'rã ucũme'ricã weesami. ãpẽrãrẽ mejãrõta cũ me'rã Õ'acũ ye queti ojãca pũripũ oja'quere tã'omasĩ, wereme'ricã weesami. ⁹ ãpẽrãrẽ cũta tja ãjõpeoyũ'runũ'cãsere o'osami. Tojo nicã ãpẽrã dutitirãrẽ yũ'ruomasĩsere o'osami. ¹⁰ ãpẽrã cũ tutuaro me'rã añuse wee'omasĩsama. ãpẽrãrẽ Õ'acũ were'quere wereturiamasĩsere o'osami. ãpẽrãrẽ "¿Noa wãtĩ me'rã nisoo ucũti? ¿Noa Espĩritu Santu me'rã diacjũ ucũti?" ni besemasĩsere o'osami. Espĩritu Santu ãpẽrãrẽ apemasã yere masĩtimirã ucũcã weesami. ãpẽrã na ucũcã masĩtimirã, wereturiamasĩsama. ¹¹ Espĩritu Santu cũ uaro cũ o'osĩ'risere marĩncũrẽ dũcawaasami. Marĩrẽ mejẽcãrĩ dia'cũ weesetiatjere dũcawaasami. Cũ ni'cũ nimigũ, tojo weesami.

Marĩ pãjãrã nimirã, ni'cã curua, ni'cã upũta ni'i nise ni'i

¹² Marĩ upũ ni'cã upũ nimirõ, peje dũcawatĩ'i. Tojo dũcawatimirõ, ni'cã upũta ni'i. Cristo quẽ'rã tojota nimi. Pãjãrã cũrẽ ãjõpeoma. Na pãjãrã nimicã, cũ upũ weronõjõ ni'cã curua cũ me'rã nima. ¹³ A'tiro ni'i. Marĩ cũrẽ ãjõpeorã nipe'tirã judío masã, judío masã nitirã, ãpẽrãrẽ da'rawã'ñaco'teri masã, da'rawã'ñaco'tetirã Espĩritu Santu ni'cũ me'rãta wãmeyeno'wũ. Tojo weerã ni'cã upũ ni'i. Marĩ nipe'tirãpũta Espĩritu Santureta cũo'o.

¹⁴ Ni'cã upũ peje dũcawatise cũocã'a. ¹⁵ Marĩ dũ'pocã ucũrĩ dũ'pocã níró, a'tiro nibosa'a: "Omocã niwe'e. Tojo weegũ marĩ upũ cjase niwe'e." Tojo nise ye bu'iri dũ'pocã upũpũ niticã weewe'e. Topũta wã'ña'a. ¹⁶ Marĩ o'mepero a'tiro ucũbosa'a: "Capea niwe'e. Tojo weegũ marĩ upũ cjase niwe'e." Tojo nise ye bu'iri o'mepero upũpũ niticã weewe'e. Topũta wã'ña'a. ¹⁷ Marĩ upũ capeajo dia'cũ nicã, ¿de'ro wee marĩ tũ'obosau? Marĩ upũ o'meperojo dia'cũ nicã, ¿de'ro wee marĩ wĩjĩña'bosau? ¹⁸ Õ'acũ marĩ upũre wee'cũ pe'ema cũ uaro me'rã nipe'tisere queoro cũucũ niwĩ. ¹⁹⁻²⁰ Ni'cã upũ peje dũcawatise cũo'o. Tojo nimirõ, ni'cã upũta ni'i. Peje dũcawatise móórõ, ni'cã upũ niwe'e. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã ni'cã upũta ni'i.

²¹ Capea omocãrẽ "Mũ'nrẽ uatĩsa'a", nímasĩtĩsa'a. Dũpoa quẽ'rã dũ'pocãrĩrẽ "Uatĩsa'a", nímasĩtĩsa'a. ²² A'tiro pe'e ni'i. Marĩ upũ cjase nipe'tisere u'a. Marĩ upũpũre apeye

mejō nise ni'i. Tojo nimicā, te maricā, catimasītisa'a. ²³ Marī apeye upu cjasere mejō nise tu'oña'a. Tojo weerā tere añurō bajuato nírā añurō apo'o. Apeye què'rārē masā i'aticā'to ni, bopoyasārā, su'ti sñacā'mota'a'a. ²⁴ Apeye nemorō añurō bajuse me'rā pe'ema tojo weewe'e. Õ'acū marī upu cjasere añurō apocū niwī. Ni'cā upu'ta añurī upu niato nígū tojo weecu niwī. Marī mejō nise tu'oña'senojōrē añurō wācūcā weecu niwī. Te weronjō marī mejō nigū tu'oña'gūrē marirē añurō wācūcā weemi. ²⁵ Cū tojo weégū, nipe'tise marī upu cjasere ni'cārōnojō a'merī weetamudutigū tojo cūucu niwī. ²⁶ Marī upupure ni'cārō pūrino'cā, nipe'tiropu se'sa wa'a'a. No'o ni'cārō añurō wa'acā, nipe'tiropu añurō tu'oña'a.

²⁷ Tojo nígū, a'tiro nigū wee'e. Marī Cristore ējōpeorā cū ya upu weronjō ni'i. Marīncū cū ya upucjārā ni'i. ²⁸ Õ'acū marī upu cjasere ducawaacu niwī. Cū tojo wee'caronjō Jesucristore ējōpeori curuacjārārē a'merī weetamatjere cūucu niwī. Ne waro Jesucristo besecúú'cārārē nipe'tirā bu'ipu besecúú'cu niwī. Na be'rocjārā Õ'acū wereduti'quere wereturiari masārē cūucu niwī. Na be'rore Õ'acū ye quetire bu'eri masārē cūucu niwī. Be'ro añuse, mejēcā bajusere wee'orī masārē cūucu niwī. Na be'rore dutitirārē yu'rūori masārē, weetamurī masārē, tojo nicā dutiri masārē cūucu niwī. Nipe'tirā be'ro apemasā yere masītimirā ucūrī masārē cūucu niwī. ²⁹ Masīno'o. Marī nipe'tirārē mejārōta weedutigū cūuticu niwī. Marī nipe'tirā Jesucristo besecúú'cārā niwe'e. Nipe'tirā Õ'acū yere wereturiari masā niwe'e. Nipe'tirā Õ'acū ye quetire bu'eri masā niwe'e. Nipe'tirā añuse mejēcā bajusere wee'omasīwe'e. ³⁰ Nipe'tirā dutitirārē yu'rūomasīwe'e. Nipe'tirā apemasā ye ucūserē ucūwe'e. Nipe'tirā na tojo ucūcā tu'otimirā, wereturiamasīwe'e. ³¹ Mūsārē Espíritu Santu cū weemasīserē o'ocāma, añuyu'rūasere beseyu'rūnu'cāña. Yu'u mūsārē a'te nipe'tise nemorō añuyu'rūnu'cāsere wereguti.

13

Ma'ise apeyenojō yu'rūoro añuyu'rūnu'cā'a nise ni'i

¹ Marī apemasā ye ucūserē masītimirā, ucūmasībosa'a. Õ'acūrē wereco'terā u'mūsecjārā ye què'rārē ucūmasībosa'a. Tojo weemasīmirā āpērārē ma'itirā, to'atu o cōmepjīrē no'o uaro paama'arā weronjō nibosa'a. ² Apeyere Õ'acū marirē were'quere añurō wereturiamasībosa'a. Tojo weemirā āpērārē ma'itirā, tu'omasītirā weronjō nibosa'a. Tojo nicā nipe'tise masā masīña marī'quere masībosa'a. No'o nipe'tisere masīpe'ocā'bosa'a. Tojo masīmirā āpērārē ma'itirā, tu'omasītirā weronjō nibosa'a. Marī ējōpeoyu'rūnu'cārā pūrīcā, ūrūgūrē aperopu wa'adutimasībosa'a. Tojo weeta basiomicā a'merī ma'ise móórā, mejō waro ucūma'acā'bosa'a. ³ Marī cūose nipe'tisere pajasecūorārē o'obosa'a. Marī narē ma'itimirā o'orā, tojo o'oma'acārā weesa'a. Marī Õ'acū yere weecā, cūrē ējōpeotirā marirē ūjūadutibosama. Cū yere weemirā āpērārē ma'iticā, Õ'acū marirē “Añurō weewu”, nitisami.

⁴ Marī āpērārē ma'irā, a'tiro wee'e. Āpērā marirē mejēcā weecā, na weesere nu'cā'a. Nipe'tirārē añurō wee'e. Āpērārē uowe'e. Mūsā āpērārē ma'irā, a'tiro niwe'e: “Mūsā nemorō añuyu'rūnu'cārā ni'i”, niwe'e. “Āpērā yu'rūoro añurō weeyu'rūnu'cārā ni'i”, niwe'e. ⁵ Āpērārē ējōpeose me'rā ucū'u. Marī ye se'sarore wācūwe'e. Uamūñawe'e. Āpērā marirē mejēcā weecā, yoacā uanu'cūwe'e. ⁶ Āpērā ña'arō weecā i'arā, e'catiw'e. Na añurō weecā pe'e, e'catitamu'u. ⁷ Āpērā na ña'arō weesere ne cārō wereturiawe'e. Na weesere añuse dia'cūrē ējōpeo'o. “Be'ropu añurō weerāsama”, ni wācū'u. Nipe'tise āpērā marirē ña'arō weecā, wācūtutua'a.

⁸ Ma'ise pe'tisome. Ninu'cūcārōsa'a. Apeye Õ'acū marirē weemasīse o'ose pūrīcā pe'tidijarosa'a. Be'ropu Õ'acū cū yere wereturiamasīse o'ose què'rā pe'tidijarosa'a. Nipe'tise cū yere masīpe'ocā'rāsa'a. Apemasā ye ucūserē masītimirā Õ'acū ucūmasīse o'ose què'rā pe'tirosa'a. Nipe'tirā ucūse tu'ope'ocā'no'rōsa'a. Āpērā yu'rūoro masīse o'oque què'rā pe'tirosa'a. Nipe'tisere masīrāsa'a. ⁹ A'tiro ni'i. Marī sō'owaro nipe'tisere

masĩpe'owe'e. Õ'acũ ye quẽ'rãrẽ ni'cãrẽta weremasĩ'i. ¹⁰ Be'ropu Jesucristo apaturi a'ticã, masĩpe'ocã'rãsa'a. Marĩ masĩpe'ocãma, marĩ masĩmi'que mejõ nise tojarosa'a.

¹¹ Marĩ wĩ'marã nĩrã, na weewaronojõ weewu. Вүсүрә wa'arã, wĩ'marã weesere du'ucã'wũ. Na wĩ'marã weese marĩrẽ wapamarĩ'i. ¹² Tojo weronojõ a'tocatero marĩ añurõ masĩwe'e. Ëorõ mejãrõpu marĩ i'ase weronojõ ni'i. Queoro bajuwe'e. Be'ro bajuyoropu Õ'acũrẽ i'arãsa'a. Ni'cãrõacãrẽ marĩ cã'rõacã masĩ'i. Be'ro cũ marĩrẽ masĩrõnojõta masĩpe'ocã'rãsa'a. ¹³ A'tiro nicãrẽ ãjõpeose, e'catiyuse, ma'ise ni'i. A'te i'tiario pe'tisome. Ma'ise pe'le apeye nemorõ añuyurũcã'a.

14

Ãpẽrã ye ucũsere tu'otimirã ucũrã, a'tiro weeru'a nise ni'i

¹ Ãpẽrãrẽ ma'isere wãcũyurũcãña. Tojo nicã Õ'acũ Espĩritu Santu me'rã weetamumasĩsere uaya. Ãpẽrã yere masĩtimirã ucũmasĩse Espĩritu Santu o'ose ni'i. Õ'acũ yere wereturiamasĩse quẽ'rã cũ o'oseta ni'i. Cũ o'osere wereturiamasĩsere uaripejayurũcãña. ² No'o ãpẽrã ye ucũsere masĩtimigũ ucũgũnojõ Õ'acũ dia'cũrẽ ucũsami. Masãrẽ ucũtisami. Cũ ucũsere tu'otisama. Espĩritu Santu tutuaro me'rã masĩno'ña marĩsere ucũsami. ³ Õ'acũ yere wereturiase pe'e masãrẽ ucũse ni'i. Tere wererã, marĩ ãpẽrãrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeocã wee'e. Na e'caticã, wãcũtutuacã wee'e. ⁴ No'o ãpẽrã yere masĩtimigũ ucũgũnojõ cũ se'saro Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeowã'cãgũ weesami. Õ'acũ ye quetire wereturiagu pe'e ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã nerẽwuarĩ curuacjãrãrẽ nemorõ ãjõpeocã weenemosami. ⁵ Musã ãpẽrã yere masĩtimirã, nipe'tirã ucũmasĩcã uami'i. Te yurũoro Õ'acũ yere wereturiamasĩse pe'ere uasãyurũcãmi'i. Wereturiamasĩgũ pe'e apĩ ãpẽrã yere masĩtimigũ ucũgũ nemorõ wapatimi. Ni'cũ ãpẽrã yere masĩtimigũ, ucũsami. Be'ro cũ ucũ'quere "A'tiro nisĩ'rĩrõ weepu", ni wereturiacã, añu nisa'a. Tojo weregu, nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ nemorõ ãjõpeocã weesami. ⁶ A'tiro ni'i. Yurũ musã tiropu wa'agu, ãpẽrã yere ucũgũ, weetamutibosa'a. Õ'acũ yurũre masĩse o'osere bu'égũ pũrĩcã, weetamubosa'a. Musãrẽ Õ'acũ wereduti'quere wereturiagu quẽ'rã, weetamubosa'a. Tojo nicã musãrẽ apeyere bu'ennemogũ, weetamubosa'a.

⁷ Ni'cã queose bususe cjasere o'õña'gũti. Wẽowũ no'o uaro putima'acã, ñe'enojõ basase nisari, nita basiowe'e. Вүрүтүрө no'o uaro buapütẽcã, ñe'enojõ basase nisari, nita basiowe'e. ⁸ Surara a'mewẽjẽrã wa'arã, na putipjũre queoro putiticã, na yere apoyutisama. ⁹ Marĩ quẽ'rã tojota nisa'a. Marĩ queoro ucũticã, de'ro nirõ weesari, nita basiowe'e. Mejõ waro ucũma'acã'bosa'a. ¹⁰ "A'ti nucũcãpũre pejetiacã ucũse ni'i", nita basiowe'e. Nipe'tise te ucũsenacũ tu'ota basio'o. ¹¹ Yurũ ãpẽrã ucũsere tu'otigu, aperocjũ weronojõ ni'i. Yurũ apĩrẽ ucũcã, cũ quẽ'rã tu'otigu, apesecjũ weronojõ nisami. ¹² Tojota ni'i musã quẽ'rãrẽ. Musã Espĩritu Santu tutuaro me'rã weemasĩse o'osere u'a. Tere uarã, a'tere uaripejayurũcãña. Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ nemorõ añurõ ãjõpeocã weemasĩse pe'ere uaripejayurũcãña.

¹³ Tojo weerã no'o ãpẽrã yere masĩtimigũ ucũgũnojõ te ucũsere wereturiamasĩacju Õ'acũrẽ sãriato. ¹⁴ Marĩ ãpẽrã ye ucũsere tu'otimirã ñubuerã, Espĩritu Santu weetamuse me'rã ñubue'e. Tojo weemirã, "A'tiro nirã wee'e", nĩmasĩtisa'a. Tojo weerã ãpẽrãrẽ weetamutibosa'a. ¹⁵ Marĩ ñubuerã, a'te puarore weeru'a. ãpẽrã yere masĩtimirã ucũse Espĩritu Santu o'ose me'rã ñubueru'a. Tojo nicã marĩ wãcũse me'rã ñubueru'a. Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ basapeorã, mejãrõta puaro me'rã basapeorũ'a tja. ãpẽrã yere masĩtimirã ucũse me'rã, tojo nicã marĩ ucũse ueri me'rã basaru'a. ¹⁶ ãpẽrã yere masĩtimirã ucũse me'rã dia'cũ mu'u Õ'acũrẽ e'catise o'ocã, apĩ mu'u ucũsere tu'otibosami. Tu'otigu, "Tojota ni'i", nitamumasĩtisami. ¹⁷ Mu'u e'catise o'ocã, añu ni'i, añurõ pe'e. Cũ pe'ere Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeocã weetisa'a. ¹⁸ ãpẽrã yere masĩtimigũ ucũsere yurũta musã nipe'tirã nemorõ ucũyurũcã'a. Tojo weegu Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. ¹⁹ Tojo nimigũ, Jesucristore ãjõpeorã nerẽwuaropu musã tu'otisere ucũcã, yurũ

ucūse wapamarīsa'a. Yoacā āpērā ye ucūse me'rā ucūmigū, mejō waro ucūbosa'a. Musā tu'otibosa'a. Cā'rōacā nimicā, masā tu'ota basiose me'rā ucūcā pe'ere, tetá musārē añu ni'i.

²⁰ Acawererā, Jesucristore ējōpeorārē musārē weregūti. Wī'marā tu'omasītima. Na weronojō wācūticā'ña. Būcūrā weronojō wācūsetiya. Wī'marā ña'arō weesetitirā weronojō wācūña. ²¹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojanowū: “Marī wioḡū Ō'acū a'tiro nicū niwī: ‘Ējōpeotise bu'iri yū'u a'ti di'tacjārārē apemasā ye me'rā ucūgūti. Tojo weemicā, te me'rā quē'rārē ējōpeosome’, nicū niwī.” ²² Tojo weegū Ō'acū masārē apemasā ye me'rā weregū, masā ējōpeotisere, cūrē yū'rūnū'cāsere ī'osami. Āpērā cūrē ējōpeorā pe'ere cū ye queti wererā me'rā yū'are ējōpeorā nima nisere ī'osami.

²³ Musā nipe'tirā nerēwuaropū apemasā yere tu'omasītimirā ucūcā, Jesucristore ējōpeotirā sājāabosama. Na sājāejarā, musā ucūsere masītirā, “Maatirā weema”, nibosama. ²⁴ Musā nipe'tirā Ō'acū were'quere wereturiacā pe'ema, a'tiro weebosama. Jesucristore ējōpeotigū musā weesere ī'agū, “Yū'u ña'agū nisa'a”, ni tu'oña'bosami. ²⁵ Cū ña'arō wee'quere wācūejagūsamī. Tojo weegū Ō'acūrē ējōpeogū ejaque'agūsamī. “Ō'acū diacjūta na me'rā nimi”, nigūsamī.

Musā weesere wiopesase me'rā weeya nise ni'i

²⁶ Acawererā, musā weesetise a'tiro ni'i. Musā nerērā, āpērā Ō'acūrē basapeosama. Āpērā Ō'acū cjasere bu'esama. Āpērā Ō'acū masīcā wee'quere wereturiasama. Āpērā, āpērā ye ucūsere tu'otimirā, ucūsama. Na ucūsere āpērā o na basu wereturiasama. Te me'rā nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē a'merī Ō'acūrē ējōpeonemocā weeya. ²⁷ Āpērā ye ucūsere tu'otimirā ucūrī masā pūarā o i'tiarāta ucūato. Ni'cū ucūmū'tā, be'ro apī ucūato. Na ucūsere apī wereturiato. ²⁸ Musā nerēwuaropū wereturiagū marīcā, ucūtiyū'ruocā'to. Na se'saro wācūsepū Ō'acūrē ucūato. ²⁹ Ō'acū weredutisere wereturiari masā quē'rā pūarā o i'tiarāta wereato. Āpērā na weresere beseato. “¿Diacjūta niti?” niato. ³⁰ Ni'cū ucūrī cura Ō'acū apī topū dujigūre wereduticā, ucūmū'tā'cū di'tamarīato. ³¹ Musā nipe'tirā Ō'acū wereduti'quere wereturiamasī'i. Tojo weerā ni'cū weremū'tā, apī, apī wereturiawā'cāña. Tojo weecā, nipe'tirā masīrāsama. Nipe'tirā wācūtutuarāsama. ³² Musā Ō'acū weredutisere wereturiarā, no'o ūaro ucūma'aticā'ña. Wācūyu, “A'teta masārē werecā, añutū'sa'a”, ni wereya. Āpērā ucūrī curare ucūticā'ña. ³³ Ō'acū queoro weecā ūami. No'o ūaro weesere ūatimi.

Nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā nerērā, a'tiro weewūama. ³⁴ Musā nerērī curare numia ucūtiyū'ruocā'to. Narē ucūdutiticā'ña. Ucūrōnojō o'orā, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū duti'caronojōta añurō yū'tiatio. ³⁵ Na tu'oti'quere masīsī'rīrā, wī'ipū na marāpūsumuarē sērītiña'to. Numia Jesucristore ējōpeorā nerēwuaropū ucūcā, tu'sawe'e.

³⁶ Musārē masīrōŋa'a. Ō'acū ye queti musā me'rā ūcāticaro niwū. Musā se'saro tere ējōpeorā niwe'e. ³⁷ No'o “Yū'u Ō'acū yere wereturiamasī'i, Espīritu Santu wācūse o'ose me'rā ucū'u” nigūnojō yū'u ojasere “Marī wioḡū dutise ni'i”, nigūsamī. ³⁸ Yū'u oja'quere ējōpeotigūre musā quē'rā cūrē ējōpeoticā'ña.

³⁹ Acawererā, Ō'acū yere wereturiamasīsere ūaya. Āpērārē apemasā yere tu'otimirā na ucūcā, cā'mota'aticā'ña. ⁴⁰ Nipe'tise musā weesere no'o ūaro weema'aticā'ña. Wiopesase me'rā weeya.

15

Jesucristo masā'que ni'i

¹ Acawererā, yū'u musārē todūporopū bu'e'que Jesucristo masārē yū'ruose quetire ni'cārōacā wācūcā ūa'a. Musā tere tu'orā, ējōpeowū. A'tiro nicā quē'rārē ējōpeonu'cū'u.

² Ō'acū te añuse queti me'rā musārē ējōpeonu'cūcā weegū weemi. Musārē te queti yū'u were'quere ējōpeonu'cūcā, yū'ruogūsamī. Queoro musā ējōpeocā, tojo weegūsamī. Musā bu'ipū dia'cū ējōpeorā, yū'ruono'some.

³ Yũ'ure bu'e'quere musârê wereturiawũ. Te apeye yũ'rũoro niyu'rũnũ'cãse a'tiro niwũ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta Cristo marĩ ña'arõ wee'quere cõ'asĩ'rĩgũ, wẽrĩbosacũ niwĩ. ⁴ Cũ wẽrĩca be'ro cũrẽ yaacãrã niwã. Be'ro Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta i'tia nũmũ be'ro Õ'acũ cũrẽ masõcũ niwĩ. ⁵ Tojo wéeca be'ro cũ Pedore, ãpẽrã cũ besecũú'cãrãrẽ bajuacũ niwĩ. ⁶ Be'ro ni'cãti pãjãrã quinientos yũ'rũoro cũrẽ ãjõpeorãrẽ bajuacũ niwĩ. Pãjãrã cũrẽ i'a'cãrã catisama yujupũ. ãpẽrã wẽrĩatojacãrã niwã. ⁷ Be'ro Santiagore bajuacũ niwĩ. To be'ro nipe'tirã cũ besecũú'cãrãrẽ bajuacũ niwĩ.

⁸ Be'ro nipe'tirã cũrẽ i'ãca be'ropũ yũ'ure bajuawĩ. Na be'rocjũ yapatigũacãpũ bajua'cũ weronojõ nimigũ, cũrẽ ãjõpeosirutu'u. ⁹ Yũ'ũ nipe'tirã ãpẽrã Jesucristo besecũú'cãrã docapũ ni'i. Yũ'ure ne cã'rõ "Jesucristo besecũú'cũ nimi", niticã'rõũa'a. Yũ'ũ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ ña'arõ wee'que bu'iri, tojo ni'i. ¹⁰ Tojo nimigũ, Õ'acũ yũ'ure añurõ weeyucã, Jesucristo besecũú'cũ ni'i. Yũ'ure mejõ waro añurõ weegũ weetimi. Yũ'ũ nipe'tirã ãpẽrã yũ'rũoro da'ra'a. Yũ'ũ se'saro tojo weewe'e. Õ'acũ yũ'ure añurõ wéegũ, yũ'ũ me'rã ninu'cũmi. Yũ'ure weetamumi. ¹¹ Yũ'ũ bu'ese, tojo nicã ãpẽrã cũ besecũú'cãrã na bu'ese ni'cãrõnojo ni'i. Jesucristo wẽrĩ masã'que queti ãsã bu'ese ni'i. A'tereta musã ãjõpeowũ.

Wẽrĩ'cãrã na masãmũjãatje ni'i

¹² ãsã Cristo wẽrĩ masã'que quetire bu'ewũ. Tere bu'emicã, ¿de'ro weerã musã ni'cãrãrã "Wẽrĩ'cãrã masãtima", nisari? ¹³ "Wẽrĩ'cãrã masãtima" nicãma, Cristo quẽ'rã masãtibopĩ. ¹⁴ Cũ masãticãma, ãsã bu'ese wapamarĩbopã. Musã ãjõpeose quẽ'rã wapamarĩbopã. ¹⁵ Õ'acũ Cristore masõcũ niwĩ nise quetire werewũ. Musã "Wẽrĩ'cãrã masãtima" nicã, ãsã te quetire wererã, nisoorã weebosa'a. Diacjũta wẽrĩ'cãrã masãticãma, Õ'acũ Cristore masõtibopĩ. ¹⁶ A'tiro ni'i. Wẽrĩ'cãrã masãticãma, Cristo quẽ'rã masãtibopĩ. ¹⁷ Cũrẽ masõticã, musã ãjõpeose wapamarĩbosa'a. Todũporo musã ña'arõ wee'quere mejãrõta acobocono'tirã nibosa'a. ¹⁸ Jesucristore cũ pacũ masõticãma, cũrẽ ãjõpeorã wẽrĩrã, cũrẽ ãjõpeotirã weronojõ pecame'epũ wa'abosama. ¹⁹ "Wẽrĩ'cãrã masãsome" nise diacjũ nicãma, marĩ "Masãrãsama" nĩrã, marĩta ãpẽrã yũ'rũoro pajasecũorã waro nibosa'a. Mejõ waro ãjõpeoma'abosa'a.

²⁰ "Wẽrĩ'cãrã masãtima" nise diacjũ niwe'e. "Cristo masãcũ niwĩ" nise pe'e diacjũ ni'i. Cristo ãpẽrã nipe'tirã wẽrĩ'cãrã dũporo masãmũ'tãcũ niwĩ. Marĩ quẽ'rã wẽrĩ'cãrãpũ masãrãsa'a. ²¹ A'tiro ni'i. Ne warocjũpũ Adã ña'arõ weenu'cã'que bu'iri marĩ nipe'tirã wẽrĩdijarãsa'a. Be'ro Cristo añurõ weese bu'iri wẽrĩ'cãrãpũ nimirã, masãmũjãarãsa'a tja. ²² Marĩ nipe'tirã Adã põ'rã nise ye bu'iri wẽrĩrãsa'a. Cristo yarã nĩrã pe'e marĩ cũrẽ ãjõpeorã, catinu'cũrãsa'a. ²³ Marĩ masãrã, queoro masãrãsa'a. Cristo masãmũ'tãtojacũ niwĩ. Be'ro cũ apaturi a'ticã, marĩ cũ yarã masãrãsa'a. ²⁴ Tojo wa'acã, a'ti umũco pe'tia wa'arosa'a. Titare Cristo nipe'tirã wiorã tutuarãrẽ, bajutirãrẽ, bajurãrẽ cõ'ape'ocũsami. Cũ tojo weetu'ajaca be'ro cũ pacũre cũ nipe'tirã wiogũ nisere wiagũsami. ²⁵ Tojo wiasẽ dũporo Õ'acũ Cristore i'atu'tirãrẽ docaque'acã weegũsami. Tojo weegũ Cristo nipe'tirã bu'ipũ tojagũsami. ²⁶ Cristore i'atu'tirãrẽ docaque'acã wéeca be'ro wẽrise quẽ'rã marĩrõsa'a. ²⁷ Õ'acũ cũ ye queti ojãca pũrĩpũ nĩrõnojo ni'cãrãrẽ nipe'tisere, nipe'tirãrẽ Cristo docapũ tojacã weecũ niwĩ. Tojo nĩrõ, "Õ'acũ Cristo docapũ nimi", nĩrõ mejãta wee'e. Õ'acũta nipe'tisere, nipe'tirãrẽ Cristo docapũ tojacã weecũ niwĩ. ²⁸ Õ'acũ tojo tojacã wéeca be'ro Cristo Õ'acũ macũ, cũ basu cũ pacũ doca tojagũsami. Tojo weegũ Õ'acũ nipe'tise, nipe'tirã wiogũ nigũsami.

²⁹ Apeyere ãpẽrã a'tiro weesama. Wẽrĩ'cãrã ye wapa wãmeyebosadutisama. "Wẽrĩ'cãrã masãtisama" nicãma, tojo weeno'ña marĩbosa'a.

³⁰ Apeyere, ãsã bu'ese bu'iri nipe'tise nũmũrĩ ãpẽrã ña'arõ weesĩ'rĩma. Tojo wiose wa'teropũ nimirã, wẽrĩ'cãrã masãtjere wãcũrã, bu'enu'cũ'u. ³¹ Diacjũta yũ'ũ musã marĩ wiogũ Jesucristore ãjõpeose ye bu'iri e'cati'i. A'te quẽ'rã diacjũta ni'i. Nipe'tise

nɔmɔrĩ “Masã yu'ure wējērāsama”, ni tu'oña'a. ³² Yu'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri Éfesocjārã yu'ure wa'icurã yaiwa weronojō ña'arō weewã. “Wērĩ'cārã masāsoma” nicã, mejō waro na weesere pi'etibopã. “Wērĩ'cārã masāsoma” nise diacjũ nicãma, marĩ quē'rã ãpērã ucũwaronojō ucũbosa'a. A'tiro nibosa'a: “Te'a ba'arã, te'a sĩ'rĩrã. Maata wērĩdojarãsa'a. Marĩ wērĩati dũporo weewe'orã”, nibosa'a.

³³ ãpērã mūsārē mejēcã ějōpeoduticã, ějōpeoticã'ña. Masã ucũwase a'tiro ni'i: “Ña'arã me'rã ba'paticã, añurō weese dojosa'a.” ³⁴ Tojo weerã tu'omasĩña. Mūsã todũporo nĩ'caronojō wiopesase me'rã queoro weeya tja. Ña'arō weeticã'ña. Ni'cārēã Õ'acūrē masĩwe'e. Mūsārē bopoyadutigũ tojo ni'i.

Wērĩ'cārã masãmujãatjere werenemose ni'i

³⁵ Apetero ni'cũ “Wērĩ'cārã masãtima” nisere ějōpeogũ, a'tiro sērĩtiña'bosami: “Wērĩ'cārã ¿de'ro wee masãta basiobosari? Na masãrã, ¿de'ro bajuri upũ cũorãsari?”

³⁶ Cũ tojo sērĩtiña'ma'acã'bosami. Marĩ otese peri otecã, te peri pi'rĩatji dũporo boadijasa'a. ³⁷ Marĩ pi'rĩdutiã pi'rĩmujã'cũ mejētare ote'e. Te peri pe'ere trigo o no'o otese nisere pi'rĩdutiã ote'e. ³⁸ Be'ro Õ'acũ cũ ma'caronojō pi'rĩcã weesami. No'o de'ro bajuse dũca nĩ'que tenojōta tja pi'rĩcã weesami. ³⁹ Nipe'tirã catisere cũorã ni'cārõnojō bajurã nitima. Masã ye upũ wa'icurã ya upũ weronojō bajuwe'e. Mirĩcũ ya upũ quē'rã mejēcã baju'u. Wa'i quē'rã mejēcã upũtima. ⁴⁰ A'te dũcawatiro weronojō u'mũsecjārã quē'rã mejēcã upũtima. A'ti di'tacjārã mejēcã upũtima. U'mũsepũ nirã añubutiari upũ cũoma. A'ti nucũcãpũ nirã quē'rã tojota cũoma. U'mũsecjārã, a'ti nucũcãcjārã weronojō nitima. ⁴¹ Mujĩpũ u'mũcocjũ ñamicjũ weronojō, tojo nicã ñocõa weronojō bo'reyutimi. Ñocõa quē'rã ni'cārõnojō bo'reyutisama. ⁴² ã'rã nipe'tirã weronojō wērĩ'cārã masãcã, tojo wa'arosa'a. Wērĩ'cārãrē yaacã, na upũ boarosa'a. Be'ro ape upũ pe'titiatji upũ masõno'rõsa'a. Masõca be'ro apaturi wērĩnemosome. ⁴³ Marĩ mejō nirĩ upũre yaa'a. Masãrõpũ tja ape upũ añubutiari upũ nirõsa'a. Marĩ tutuatiri upũre yaacõ'a'a. Masãca be'ropũre ape upũ tutuari upũ nirõsa'a. ⁴⁴ Marĩ a'ti upũre yaacõ'a'a. Masãca be'ro u'mũse cja upũ pe'titiatji upũ nirõsa'a. Tojo weerã masĩno'o. Marĩ a'ti upũre cũorã, ape upũ pe'titiatji upũre cũorãsa'a.

⁴⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'o: “Õ'acũ cũ weemũ'tã'cũ Adãrē catisere o'ocũ niwĩ.” Cũ be'rocjũ Jesucristo pe'e catise pe'titise warore o'ogũ nimi. ⁴⁶ A'ti upũ cjase catise marĩ cũomũ'tãse ni'i. Apeye catise be'ro cjase ni'i. Te u'mũse cja upũ cjase pe'titiatje ni'i. ⁴⁷ A'ti nucũcãpũre masũ nimũ'tã'cũ di'ta me'rã yeeno'cũ niwĩ. Cũ be'rocjũ Cristo u'mũsecjũ nimi. ⁴⁸ A'ti di'tacjārã ne warocjũ di'ta me'rã weeno'cũ weronojō upũtima. Jesucristore ějōpeorã pe'e u'mũsepũ wa'ajã u'mũsecjũ weronojō upũtima. ⁴⁹ Adã di'ta me'rã yeeno'cũ niwĩ. Marĩ cũ weronojō upũti'i. Mejãrõta be'ropũ u'mũsecjũ Cristo weronojō upũtirãsa'a.

⁵⁰ Acawererã, a'tiro ni'i. Marĩrē a'ti upũ me'rã u'mũsepũ wa'ata basiowe'e. Boadijatji upũ ni'i. Ti upũ ninu'cũmasĩtisa'a. ⁵¹⁻⁵² Apeye quē'rã todũporo masĩno'ña marĩ'quere weregũti. Nipe'tirã wērĩsome. Jesucristo a'tiri cura Õ'acūrē wereco'tegũ u'mũsecjũ Õ'acũ yaro coronetare putigusami. Tojo wa'acã, u'mũñarõ cãrĩwã'cãmajãrã weronojō marĩ nipe'tirã Jesucristore ějōpeorã ape upũ dũcayurãsa'a. Wērĩ'cārã ape upũ pe'titiatji upũ me'rã masãrãsama. Catirã quē'rã mejãrõta dũcayurãsama. ⁵³ Marĩ ya upũ boawũari upũ pe'titiatji upũ wa'arosa'a. Dũcayu, catinu'cũcã'rõsa'a. ⁵⁴⁻⁵⁵ Marĩ pe'titiatji upũ dũcayucã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ nĩrõnojõta wa'arosa'a. A'tiro ni ojano'o: “Marĩ wērĩsere docaque'acã weetoja'a. Ne apaturi wērĩnemosome majã. Wērĩrã pi'etisere tu'oña'some.” ⁵⁶ Marĩ ña'arõ weese bu'iri wērĩrĩ masã ni'i. Te marĩ ña'arõ weesere Õ'acũ Moisere dutise cũu'que me'rã masĩno'o. Ña'arõ wéerã, marĩ pecame'epũ wa'abopã. ⁵⁷ Tere cã'mota'agũ, Õ'acũ pe'e a'tiro weecũ niwĩ. Marĩ wiogũ Jesucristo me'rã pecame'epũ wa'abo'cãrãrē yu'ruocũ niwĩ. Tojo weerã Õ'acūrē e'catise o'orã.

⁵⁸ Acawererã, a'tere wãcũrã, ãjõpeonu'cũcã'ña. Marĩ wiogu yere siape me'rã nemorõ weenemoña. Mũsã masĩ'i. Cũ yere weérã, tojowaro weebutiarã weewe'e. Wapatĩ'i.

16

Corintocjãrã Jerusalépu nirãrẽ niyeru o'orãtirã sêrĩneose ni'i

¹ Mũsã Jesucristore ãjõpeorãrẽ niyeru sêrĩneosema yu'u Galaciãcjãrãrẽ duti'caronojõta weeya. A'tiro niwũ: ² “Soorinũmũrẽ nimũ'tãrĩ nũmũ semanarĩnũcũ mũsã wapata'aro ejatwaro apesepũ nũrõña.” Mũsã tojo weeyurã, yu'u etari curapũ o'osĩ'rĩrã da'rama'acũñasome. ³ Yu'u mũsã tiropũ etagũ, mũsã beserãrẽ Jerusalépu o'óguti. Narẽ o'ógũ, yu'u ojãca pũrĩpũre “Ã'rã nima Corintocjãrã bese'cãrã”, ni ojaguti. Na me'rã ti pũrĩrẽ, tojo nicã niyerure Jerusalécjãrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ o'óguti. ⁴ “Yu'ure wa'arouã'a” nicãma, na yu'u me'rã wa'arãsama.

Pablo Corintopũ cũ wa'atjere apoyuse ni'i

⁵ Yu'u topũ wa'agũ, Macedonia di'tapũ yu'ruãgusa'a. To yu'ruã, mũsã tiropũ etagusa'a. ⁶ Apetero weegũ mũsã me'rã yoacã nigũsa'a. Nipe'tiro pu'lecũ nígũ, nipe'ocũsa'a. Be'ro, mũsã apero no'lo yu'u wa'asĩ'rĩgũ wa'atjere weetamumasĩrãsa'a. ⁷ Yu'u mũsãrẽ mejõ waro i'ayu'ruwã'cãsi'rĩtisa'a. Marĩ wiogu Jesucristo uacã, mũsã tiropũre yoacã tojasĩ'rĩsa'a. ⁸ Pentecosté bosenuũ nicã a'to Éfesopũ níngũti yujupũ. ⁹ A'tore peje da'rãse ni'i. Pãjãrã marĩ wiogu ye quetire tu'osĩ'rĩma. Tere cã'mota'asĩ'rĩrã quẽ'rã pãjãrã nima.

¹⁰ Timoteo mũsã tiropũ etacã, cũrẽ weetamuña. Tojo weecã, cũ wãcũque'tiro marĩrõ, bũjawetiro marĩrõ nigũsami. Cũ yu'u weronojõ marĩ wiogu yere da'rami. ¹¹ Tojo weerã mũsã cũrẽ mejõ waro i'acõ'aticã'ña. Cũ a'topũ a'tiatjere weetamuña. Tojo weecã, cũ e'catise me'rã yu'u tiropũ a'tigusami. Yu'u ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã me'rã cũrẽ yucuegũ wee'e.

¹² Apoloma yu'u upũtu waro mũsã tiropũ i'agũ wa'adutimiwũ. Cũrẽ marĩ acawererã me'rã wa'adutimiwũ. Cũ ni'cãrõacãrẽ wa'asĩ'rĩtimi. Cũrẽ wa'ata basiocã, be'ro wa'agũsami.

Pablo Corintocjãrãrẽ añudutitũo'que ni'i

¹³ Mũsã añurõ tu'omasĩña. ãjõpeodu'uticã'ña. Ne uiro marĩrõ niña. Tojo níãrã, Õ'acũ tutuase me'rã niña. ¹⁴ ãpẽrãrẽ ma'inu'cũcã'ña.

¹⁵ Ni'cãrõacãrẽ, acawererã, a'tere mũsãrẽ weresĩ'rĩsa'a. Estéfanã ya wi'icjãrãta niwã Acayapũre ãpẽrã duporo Jesucristore ãjõpeomũ'tã'cãrã. Na Jesucristore ãjõpeorãrẽ upũtu waro weetamuma. ¹⁶ Na weronojõ weesetirãnojõrẽ na dutisere yu'tiya. Tojo nicã nipe'tirã Cristo yere da'rãrã na dutisere weeya. ¹⁷ Mũsã me'rãcjãrã Estéfanã, Fortunato, Acaico a'topũ ejacã, pũrõ e'catiũ. Na mũsã yu'ure weetamubo'quere weema. ¹⁸ Yu'ure ejerisãjãcã weewã. Mũsã quẽ'rãrẽ tojota weerãsama. Tojo weerãrẽ “Añurõ weerã weema”, nirõu'a.

¹⁹ Asia di'tacjãrã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã mũsãrẽ añudutima. Aquila, Priscila, na ya wi'ipũ nerẽwuarã quẽ'rã Jesucristore ãjõpeorã nitjãrã, pũrõ añudutio'oma. ²⁰ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã mũsãrẽ añudutima. Mũsã e'catise me'rã a'merĩ añudutiya.

²¹ A'te nitũose daripũre mũsãrẽ añudutigu yu'u basuta oja'a.

²² No'lo marĩ wiogu Jesucristore ma'itigũre ña'arõ wa'ato. “Ûsã wiogu, quero a'tibaque'oya.”

²³ Jesucristo marĩ wiogu mũsãrẽ añurõ weeato. ²⁴ Marĩ nipe'tirã Jesucristo yarã ni'i. Tojo weegũ mũsãrẽ upũtu ma'i'i. Tojota wa'ato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo nimu'tārī pūrī Corintocjārārē ojāca be'ro Éfesoputa tojacā'cu niwī yujupu. Topu nīgū, Corintopure ña'arō wa'a'que quetire miiejacārā niwā. Tere tu'ogu, Pablo na tiropu maata wa'asī'ricu niwī. Tojo wa'asī'rīmigū, wa'aticu niwī. Macedonia di'ta pe'e wa'acu niwī. Tojo weegu a'ti pūrīrē Macedonia di'tapu nīgū, ojacu niwī. Tito wāmetigu a'ti pūrīrē miacu niwī. Tojo nicā āpērā cūrē ba'patiwā'cācārā niwā.

Pablo narē a'tere ojacu niwī. Jesucristo ye quetire werecusiagu cū ña'arō yu'rūserere ojacu niwī. Tojo nicā pajasecūorārē niyeru sērībosasere ojacu niwī. Apeye, cū bu'esere ī'atutirā ye cjasere ojacu niwī.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, Timoteo me'rā musārē añuduti'i. Ō'acū uaronojōta Jesucristo yu'are cū ye quetire wereditigu cūucu niwī. Yu'u a'ti pūrīrē musārē Ō'acū yarā Corintopu nirārē oja'a. Tojo nicā nipe'tirā Ō'acū yarā Acaya di'tapu nirārē oja'a.

² Musārē Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wioгу añurō weeato. Tojo nicā musārē ejerisājācā weeato.

Pablo cū pi'etise queti ni'i

³ Ō'acū marī wioгу Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cūta marīrē pajaña'mi. Marīrē wācūtutuacā weenu'cūmi. ⁴ Pi'etisetirinucū Ō'acū marīrē wācūtutuacā weemi. Tojo weerā marī quē'rā pi'etirārē wācūtutuacā weemasī'i. Marīrē Ō'acū wācūtutuacā wee'caronojōta narē weemasī'i. ⁵ Jesucristo yere wererā, pi'etino'o. Cristo pūrō pi'eti'quere pi'etitamu'u. Cū me'rāta, cū weetamuse me'rā nemorō wācūtutua'a. ⁶ Ūsā pi'etirā, musārē wācūtutuacā uarā, musā yu'rūweticā uarā, tojo pi'eti'i. Ō'acū ūsārē wācūtutuasere o'omi. Tojo weerā ūsā quē'rā musārē wācūtutuacā wee'e. Ūsā pi'etironojō pi'etirāsa'a. Tojo wa'acā, Ō'acū musārē wācūtutuacā weegusami. ⁷ Ūsā weronojō pi'eticā, Ō'acū musārē wācūtutuacā weegusami. Tojo weerā ūsā musā añurō weeatjere masīyutoja'a.

⁸ Acawererā, ūsārē Asiapū wa'a'quere masīcā uasa'a. Ūsā topure uputu waro pi'etiwu. A'tiro wācūmiwū: “Ne pōtēosome. Wērīrāsa'a”, nimiwū. ⁹ “Ūsārē wējēcō'arāsama”, ni wācūmiwū. Ūsā ne tutuatiwu. Tojo wa'a'que añu niwū. Te me'rā a'tiro wācūwū. “Ūsā basu ne weetamumasītisa'a. Ō'acū ni'cūta ūsārē weetamumasīmi”, ni wācūwū. Cūta wērī'cārāpure masōgū nimi. ¹⁰ “Ō'acū ūsārē na wējēbo'cārārē yu'rūowī. Ni'cārōacārē yu'rūonu'cūcā'mi. Be'ropu quē'rārē ūsārē yu'rūonu'cūcūsami”, ni ējōpeo'o. ¹¹ Ō'acūrē musā ūsārē sērībosanu'cūcā, tojo weegusami. Pājārā ūsārē sērīboscā, Ō'acū añurō ūsārē weetamugūsami. Cū tojo weecā ī'arā, pājārā e'catise o'orāsama.

Pablo Corintopu wa'asī'rīmi'que ni'i

¹² Apeyere ūsā pūrō e'cati'i. Ūsā a'ti nucūcāpūre weesooro marīrō añurō weesetiwu. Musā wa'teropu quē'rārē tojota weewu. Tojo weerā ūsā bu'iri marīrā añurō tu'oña'a. Ūsā basu ūsā masīse me'rā weetiwu. Ō'acū weetamuse me'rā weewu. ¹³ Musārē ojarā, tu'ota basiose dia'cūrē oja'a. Musā tere añurō masīcā uaa'a. ¹⁴ Cā'rō masītoja'a, masīrā pe'e. Musā añurō masīpe'orā, marī wioгу Jesús apaturi a'ticā, “Ūsārē diacjūta nipā”, nirāsa'a. Ūsā musārē “Añurō weesetima” nīrōnojōta musā quē'rā ūsārē añurō wācūrāsa'a.

¹⁵⁻¹⁶ “Tojo añurō wa'arosa'a” ni wācūgū, Macedoniapū wa'agu, musā tiropu ī'amutāgū wa'asī'rīmiwū. “Be'ro ī'amajāmitojatiguti tja”, nimiwū. Puati musā tiropu ī'agū wa'asī'rīmiwū. Musā e'caticā uagu, tojo weesī'rīmiwū. “Yu'u tojo weecā, Judea di'tapu wa'atjere weetamurāsama” ni wācūgū, tojo weesī'rīmiwū. ¹⁷ Yu'u topu wa'aticā ī'arā,

“Wiopesase marĩrõ weema'acã'pĩ”, ¿niti? “Cũ no'o ñaro weema'agũnojõ nimi”, ¿nisari? “Wa'aguti' nĩ'cũ nimigũ, a'titiapĩ”, ¿niti? “Na'irõ ñacayumujãsamĩ”, ¿ni wãcũti? ¹⁸ Niwe'e. Õ'acũ ñsã weesere “Diacjũta ni'i”, nisami. Tojo weerã ñsã ne ni'cãti no'o ñaro ñacayu, ucũma'awe'e. ¹⁹ Ñsã Jesucristo Õ'acũ macũ ucũ'caronojõta ucũ'u. Cũ ne ni'cãti “Weeguti, weesome”, niticũ niwĩ. Nipe'tise cũ “Weeguti” nĩ'caronojõta weemi. Ñsã i'tiarã, Silvano, Timoteo, yu'u, cũ ye quetire musãrẽ bu'ewu. Nipe'tise cũ ucũse diacjũ ni'i. ²⁰ A'tiro ni'i. Õ'acũ toduporopure masãrẽ “Añurõ weeguti”, nicũ niwĩ. Nipe'tise cũ tojo nĩ'que Jesucristo cũ a'tise me'rã, cũ wẽrĩ'que me'rã queoro wa'awu. Tojo wa'acã ñ'arã, marĩ Õ'acũrẽ “Tojota ni'i”, ni e'catipeo'o.

²¹ Õ'acũta marĩrẽ Cristore ãjõpeonu'cũcã weemi. Cũta marĩrẽ cũ yarã wa'adutigu besecu niwĩ. ²² Marĩrẽ cũ yarã wa'acã weecu niwĩ. Cũ yarã ni'i nisere ñ'osĩ'rigũ Espĩritu Santure o'õcũ niwĩ. Espĩritu Santu marĩ me'rã nĩgũ, cũta Õ'acũ marĩrẽ yu'ruoatjere masĩcã weemi.

²³ Yu'u Corintopure wa'asĩ'rĩmigũ, wa'atiwu. Õ'acũ yu'u tojo wee'quere masĩsami. Yu'u musãrẽ tu'tibosa'a nĩgũ, ma'ĩgũ wa'atiwu. ²⁴ Musã ãjõpeosere “A'tiro pe'e ña'a”, nĩgũ mejẽta wee'e. Musã añurõ ãjõpeo'o. Musãrẽ añurõ e'catise me'rã nisetiato nĩgũ tojo weetamusĩ'rĩ'i.

2

¹ Yu'u toduporopure musãrẽ bujaweticã weewu. Tojo weegu apaturi tja musãrẽ bujaweticã weesĩ'rĩtigu, wa'atiwu. ² Yu'u musãrẽ bujaweticã weecã, ¿noa yu'ure e'caticã weebosari? Musã dia'cũ yu'ure tojo wee'e. Musã bujaweticã, basiotibosa'a. ³ Tojo weegu yu'u musãrẽ ojawu. Yu'u topu wa'acã, e'caticã weeboronojõ o'orã, yu'ure bujaweticã weebopã. Yu'u a'tiro tu'oña'a. Yu'u e'caticã, musã quẽ'rã e'catibopã. ⁴ Yu'u ojamu'tãca pũrĩrẽ ojagu, pũrõ wãcũque'ti, utiwu. Musãrẽ bujawetiato nĩgũ mejẽta ojawu. Yu'u musãrẽ ma'iyu'ru'u. Musãrẽ tere masĩdutigu ojawu.

Ña'arõ wee'cure acobojoduti'que ni'i

⁵ Ni'cũ ña'arõ weeri masũ marĩrẽ bujaweticã weecu niwĩ. Yu'u dia'cũrẽ tojo weetiwi. Musã quẽ'rã mejãrõta weeno'cãrã niwũ. Marĩ nipe'tirã tojo weeno'cãrã niwũ, weeno'rã pe'e. Yu'u a'tere tojo ucũgũ, uputu waro nibutiagu mejẽta wee'e. ⁶ Musã pãjãrã ña'arõ weeri masũrẽ bu'iri da'retoja'a. ⁷ Tojo weerã ni'cãrõacã musã cũrẽ acobojoya. Cũrẽ wãcũtutuacã weeya. Tojo weeticã, cũ bujawetiyu'ruabosami. ⁸ Tojo weegu musãrẽ cũrẽ ma'iduti'i tja. ⁹ Yu'u musãrẽ toduporopure ojawu. “¿Te yu'u duti'quere queorota weemitina?” ni masĩsĩ'rigũ ojawu. ¹⁰ Musã no'o ña'arõ weegure acobojocã, yu'u quẽ'rã cũrẽ acobojo'o. Yu'ure ña'arõ weetiwi. Musã pe'ere ña'arõ weewĩ. Yu'ure ña'arõ weetimicã, cũrẽ acobojo'o. Musãrẽ ma'ĩgũ, tojo wee'e. Jesucristo yu'ure “Cũrẽ diacjũta acobojomi”, ni ñ'asami. ¹¹ Marĩ cũrẽ acobojoticã, wãtĩ cũrẽ ña'arõ bujawetiyu'rucã weebosami. Jesucristo yere du'ucã'bosami. Marĩ wãtĩ weewuasere añurõ masĩ'i.

Pablo Troapu wãcũque'ti'que ni'i

¹² Yu'u Troa wãmetiri macãpu Cristo ye quetire bu'egu etagu, a'tiro bocaejawu. Jesucristo marĩ wiogu pãjãrãrẽ cũ ye quetire tu'osĩ'ricã weecu niwĩ. ¹³ Tojo nimicã, yu'u Tito marĩ acaweregure bocatigu, pũrõ wãcũque'tiwu. Tojo weegu narẽ we'eriti, wa'a wa'awu Macedonia di'tapu.

Jesucristo me'rã marĩ añurõ weemasĩ'i nise ni'i

¹⁴ Yu'u wãcũque'timigũ, Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. Cũ marĩrẽ añurõ weenu'cũcã weemi. Marĩ Cristo yarã nicã, tojo weemi. Marĩ Cristo ye queti werese me'rã masãrẽ cũrẽ masĩcã weemi. Cũrẽ masĩse u'mutise weronojõ nipe'tiropu se'sa'a. ¹⁵ Marĩ Jesucristo ye quetire wererã, u'mutise weronojõ nisa'a. A'tiro ni'i. Masã Õ'acũrẽ e'catise o'ocã, ope weronojõ bajuse me'rã buemorõcã, tu'sasami. A'tere weronojõ marĩ cũ ye quetire werecã ñ'agũ, tu'sasami. Te queti nipe'tirã cũ yu'ruo'cãrãrẽ se'sa wa'a'a. Tojo nicã cũ yu'ruono'ña marĩrã pecame'epu wa'ajã quẽ'rã te ucũsere tu'ose'sa wa'ama.

¹⁶ Yũ'ruono'tirã Jesucristo ye quetire wererãrẽ ì'arã, cãrẽ ãjõpeotirã “Pecame'epũ wa'arãsa'a” nĩrã weronojõ tũ'oña'sama. Õ'acũ yũ'ruono'cãrã pe'e Jesucristo ye quetire wererãrẽ ì'arã, cãrẽ ãjõpeorã “Marĩ Jesucristo me'rã ninu'cũcã'rãsa'a”, ni wãcũsama. Ne ni'cũ cã se'saro te quetire weremasĩtimi. Õ'acũ weetamurõ me'rã pe'e weremasĩmi. ¹⁷ Pãjãrã a'tiro weema. Õ'acũ ye quetire wérérã, wapata'ase dia'cãrẽ wãcũma. Ûsã na weronojõ weewe'e. Õ'acũ o'ó'cãrã Cristore da'raco'terã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ ì'orõpũre cũ ye quetire queoro were'e.

3

Õ'acũ “Masã wiogũ nigũti” niyu'que ni'i

¹ Ûsã “Õ'acũ ye quetire queoro were'e” nĩrã, ùsã basu añurõ ucũrã mejẽta wee'e. Æpẽrã tojo weewũasama. Na basu añurõ ucũsama. Æpẽrãrẽ a'tiro nisama: “Ûsãrẽ papera ojabosaya”, nisama. “Ã'rã añurõ weerã nima”, ni apobosadutisama. “Ûsã tojo weecã, 'Añurã nima', ni ì'arãsama” nĩrã, tojo weedutisama. ¿Mũsã na weesetironojõ ùati? Ûsã mũsãrẽ “Añurã ni'i, tojo weerã ùsãrẽ papera apobosaya”, nĩrã mejẽta wee'e. ² Mũsã Jesucristore ãjõpeo'o. Tojo weese me'rã ùsã mũsãrẽ queoro bu'e'quere ì'o'o. Tojo weerã Æpẽrã ojabosaca pũrĩrẽ ùawe'e. Ûsã mũsãrẽ “Ti pũrĩ weronojõ nima”, ni ejeripõ'rãti'i. A'tiro ni'i. Nipe'tirã mũsãrẽ ì'arã, masĩsama. “Na narẽ diacjũta werepã”, nisama. ³ Mũsãrẽ Cristo masãrẽ yũ'ruomi nisere werewũ. Tere ãjõpeocã, Cristo mũsãrẽ añurõ weewĩ. Cũ mũsãrẽ tojo weesere Æpẽrã quẽ'rãrẽ masĩcã ùami. Tere masĩdutigu, papera pũrĩrũ ojacjũ me'rã ojaticũ niwĩ. Tojo nicã todũporopũ Õ'acũ catinu'cũgũ ùtãpĩrũ oja'caronojõta weeticũ niwĩ. A'tiro pe'e weecũ niwĩ. Espĩritu Santu tutuaro me'rã mũsã wãcũsere dũcayucũ niwĩ. Te me'rã Cristo mũsãrẽ añurõ weesere ì'omi.

⁴ Ûsã Õ'acũrẽ ãjõpeorã, a'tiro nĩmasĩ'i. Ûsã weresere tũ'o ãjõpeo'quere “Diacjũta ni'i”, nĩmasĩ'i. Cristo weetamuse me'rã ùsã tojo nĩmasĩ'i. ⁵ “Ûsã se'saro Õ'acũ yere weremasĩ'i”, nĩrã mejẽta wee'e. Nipe'tise ùsã weesere Õ'acũ weetamuse me'rã pe'e wee'e. ⁶ Õ'acũta “Masã me'rã apoguti” nĩ'quere ùsãrẽ werecã weewĩ. Cũ nĩ'que a'tiro ni'i: “Yũ'ũ na wiogũ nigũti. Na pe'e yarã nĩrãsama.” Õ'acũ tojo nĩ'que Moisé dutise oja'quere yũ'tise weronojõ niwe'e. Espĩritu Santu masãrẽ Õ'acũ ùaro weecã weemasĩmi. “Moisé dutise oja'quere yũ'tirãti”, nĩ'cãrã pe'ere ne basiowe'e. Na bu'iritirã pecame'epũ wa'abopã. Espĩritu Santu pe'e marĩrẽ catinu'cũcã weemi. ⁷ Õ'acũ Moisére duti'quere ùtãpĩrũ ojanocarõ niwũ. Te dutise marĩ yũ'rũnũ'cãse bu'iri wẽjẽcõ'adutise weronojõ nicarõ niwũ. Õ'acũ tere o'ogũ, ùpũtũ asistese me'rã o'ocũ niwĩ. Tojo weero Moisé tere ojacã, cũ diapoasistecarõ niwũ. Israe curuacjãrã cũ asistecã ì'apõtẽomasĩticãrã niwã. Siape me'rã cũ asistese pe'tidijacarõ niwũ. ⁸ Te dutise asistese me'rã o'oque nemorõ Espĩritu Santu cũ marĩrẽ bu'ese pe'e totã nemo'o. ⁹ A'tiro ni'i. Moisé dutise marĩrẽ “Bu'iri da'reno'rãsama” nĩ'que añuyũ'ruacarõ niwũ. Totã Õ'acũ marĩrẽ bu'iri mooma nise queti pe'e nemorõ añu'u. ¹⁰ Jesucristo yere marĩ ì'acasanũ'cõcãma, Moisé dutise “Añuyũ'rua'a” na nĩ'que pe'e mejõ nise tojacã'a. ¹¹ Moisé cũ dutise asistese me'rã a'ti'que pe'tiatje nicarõ niwũ. Jesucristo ye queti pe'e pe'titiatje ni'i. Tojo weero Moisé dutise nemorõ, añuyũ'ruanũ'cã'a.

¹²⁻¹³ Ûsã Jesucristo ye queti pe'titiatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã diacjũta were'e. Moisé cũ diapoare asistese nidojatisere pe'tidijacã ì'adutiticũ niwĩ. Tojo weegũ su'tiro casero me'rã mo'acu niwĩ. Ûsã cũ weronojõ weewe'e. Tojo weerã Jesucristo ye quetire uiro marĩrõ bajuyoropũ were'e. ¹⁴ Moisé Õ'acũ duti'quere werecã, Israe curuacjãrã tũ'omasĩticãrã niwã. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ mejãrõta nima. Na Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'érã, tũ'otima. Cristore ãjõpeorã dia'cũ todũporo oja'quere tũ'oma. ¹⁵ Nĩ'cãrõacãpũ quẽ'rãrẽ Israe curuacjãrã Moisé oja'quere bu'érã, tũ'otima yujupũ. ¹⁶ Marĩ wiogũre ãjõpeoca be'ro Õ'acũ ye cjasere tũ'ono'o. ¹⁷ Jesucristo marĩ wiogũ Espĩritu Santu me'rã ni'cũta nimi. Tojo weerã marĩ Espĩritu Santu me'rã nĩrã, pecame'epũ wa'abocãrã yũ'ruono'cãrã ni'i. ¹⁸ Marĩ Cristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weerã marĩ wiogũ añuyũ'ruagũ

nimi nisere masĩ'i. Marĩ, marĩ catiri umũco põtëorõ cã dia'cũrẽ wãcũnu'cũ'u. Cũrẽ wãcũrã, siape me'rã cã weronojõ cã añurõ weesere marĩ quẽ'rã weenemowã'cã'a. Marĩ wioꝝ Espĩritu Santu marĩrẽ tojo weemi.

4

¹ Õ'acũ ùsãrẽ añurõ wééꝝ, Jesucristo ye quetire wereduticũ niwĩ. Tojo weerã wãcũtutuatiã niwe'e. ² Bopoyoro weesere, tojo nicã masã ì'atiroꝝ weesere yabi ni'i. Õ'acũ wereduti'quere nisoose me'rã werewe'e. Tere dũcayuro marĩrõ, queoro dia'cũ were'e. Õ'acũ ì'orõpũre tojo wee'e. Tojo weerã ùsã weresere "Diacjũta werema", nisama. ³ No'o Jesucristo ye quetire tu'oti ãjõpeotirãnojo bu'iri da'reno'ajã nima. ⁴ Na ãjõpeotise ye bu'iri a'ti turicjãrã wioꝝ wãtĩ narẽ tu'omasitirã, caperi ì'atirã weronojõ dojocã weesami. Cũ, Cristo nipe'tirã bu'ipũ añubutiagũ nimi nisere ãjõpeodutitigũ tojo weesami. Jesucristo masũ weronojõ upũtigũ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũ warota nimi. Tojo weegũ masãrẽ Õ'acũrẽ masicã weecũ niwĩ. ⁵ Ùsã Jesucristo ye quetire wererã, masã ùsãrẽ añurõ wãcũdutiã mejẽta were'e. "Marĩ wioꝝ Jesucristo nimi, cũrẽta ãjõpeoroũa'a" nidutiã pe'e were'e. Ùsã a'tiro ni'i: "Jesucristo ùsãrẽ cã ye quetire weredutise bu'iri mũsãrẽ da'raco'terã weronojõ ni'i." ⁶ A'tiro ni'i. Õ'acũ ne waropũ a'ti turi na'itĩ'arõ ní'quere bo'reyucã weecũ niwĩ. Cũ tere wee'caronojõ cũta tja marĩ ye ejeripõ'rãrĩpũ bo'reyucã weecũ niwĩ. Cũ yere tu'omasitimi'cãrãrẽ tu'omasicã weecũ niwĩ. Tojo nicã marĩrẽ Õ'acũ tutuayũ'ruagũ nimi nisere masicã weecũ niwĩ. Jesucristore masãrã tere masĩno'o.

Marĩ upũ pe'tidijati upũ ni'i nise ni'i

⁷ Marĩ ya upũ di'ta me'rã yee'queparũ weronojõ ni'i. Pe'tiati upũ ni'i. Tojo upũtimirã, Õ'acũ ye queti añubutiase quetire cã'o. Tojo weero masĩno'o. Õ'acũ cã tutuayũ'ruse me'rã te quetire masãrẽ masicã weemi. Marĩ ye tutuase me'rã mejẽta wee'e. ⁸ Apetero pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimirã, upũtu waro bujawetiwe'e. Ùsã wãcũque'timirã, upũtu waro "¿De'ro wa'abutiarosariba?" niwe'e. ⁹ Masã ùsãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩmicã, Õ'acũ ùsãrẽ ne cõ'awã'cãtimi. Na ùsãrẽ tuuquecũmirã, wẽjẽtima. ¹⁰ No'o ùsã wa'aro Jesure wẽjẽ'caronojõta ùsã quẽ'rãrẽ wẽjẽsĩ'rĩmima. Masã ùsãrẽ pi'eticã ì'arã, Jesũ catinu'cũgũ ùsãrẽ weetamusere masĩma. ¹¹ Nipe'tise nũmũrĩ ùsã catiro põtëorõ Jesũ ye quetire werese bu'iri wẽritawioro ni'i. Tojo weerã ùsã ya upũ boadijati upũ me'rã Jesucristo cã nisetisere masãrẽ ì'o'o. ¹² Ùsã pe'e wiose pu'to nimirã, mũsãrẽ catinu'cũdutiã Jesucristo ye quetire bu'enu'cũ'u.

¹³ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojanowũ: "Yũ'ũ ãjõpeowũ. Tojo weegũ Õ'acũ ye cjasere mũsãrẽ ucũwũ." Tojota ni'i ùsã quẽ'rãrẽ. Õ'acũrẽ ãjõpeorã, cã yere ucũ'u. ¹⁴ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ, marĩ wioꝝ Jesure masõ'caronojõta marĩ quẽ'rãrẽ masõgũsami. Marĩ cũrẽ ãjõpeocã, tojo weegusami. Ùsãrẽ mũsã me'rã cã tiropũ miagũsami. ¹⁵ Ùsã mũsãrẽ añurõ wa'adutiã nipe'tisere pi'eti'i. Mũsã pãjãrãrẽ siape me'rã Õ'acũ añurõ weecã uarã, tojo wee'e. Be'ro pãjãrã a'tere ì'arã, Õ'acũrẽ e'catise o'orãsama. Te me'rã cũrẽ "Añuũ'ruagũ nimi" nĩrã, tojo weerãsama.

¹⁶ Tojo weerã ùsã pi'etimirã, wãcũtutuanu'cũcã'a. Mu'ñumirã, siape me'rã nemorõ wãcũtutuanemo'o. ¹⁷ A'tiro ni'i. Marĩ a'ti nucũcãpũ pi'etise maata pe'tiatje ni'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã pi'eti'que wapa nemorõ añuse pe'titiatjere bocarãsa'a. ¹⁸ Marĩ a'ti nucũcã cjase pe'tiatjere sõ'owaro wãcũnũrũticã'rõũa'a. Bajutise u'mũse cjase pe'ere wãcũnũrũrõũa'a. Marĩ ì'ase pe'tiatje ni'i. ì'atise pe'e ninu'cũatje ni'i.

5

¹ Marĩ masĩ'i, marĩ ya upũ wi'i weronojõ boadijarosa'a. Tojo wa'acã, Õ'acũ u'mũse cja upũ pe'titiatji upũre o'ogusami. Ti upũ masã wéeca upũ nitisa'a. ² Diacjũta ni'i. Marĩ a'tiro upũtirã uti, caributi'i. Ma'ma upũ su'tiwetisĩ'rĩsa'a. ³ Marĩ ma'ma upũre cãorã, su'ti marĩrã weronojõ nisome. ⁴ Marĩ a'ti upũ me'rã caributi'i. Pũrõ pi'eti'i. Marĩ ya upũre wẽrĩato nigũ mejẽta wee'e. Marĩ ma'ma su'ti sãñarõ weronojõ dũcayuatõ nigũ

tojo ni'i. Ma'ma upu pe'titiatji upure cuorasa'a. O'acũ me'rã catinu'cũcã'rãsa'a. Mejã upu boadijati upu boabajudutia wa'arosa'a. ⁵ O'acũta marĩrẽ a'tere apoyucu niwĩ. Cũ marĩrẽ weeatjere masĩmu'tãdutigu Espĩritu Santure o'oyumu'tãcu niwĩ.

⁶ Tere wãcũrã, wãcũtutuanu'cũ'u. Masĩno'o, marĩ a'ti upu me'rã nĩrã, marĩ wiogu O'acũ tiropu niwe'e. ⁷ Tojo weerã cãrẽ i'atimirã, Jesucristore e'jõpeo'o. Cãrẽ sirutu'u. Be'ropu wa'atje quẽ'rãrẽ añurõ masĩtimirã, "O'acũ tiropu wa'arãsa'a", ni'i. ⁸ Marĩ, marĩ ye niatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã marĩ "Marĩ wiogu me'rã niajã, wẽrĩse uamisa'a", ni'i. ⁹ Tojo nimirã, marĩ catirã o wẽrĩca be'ro marĩ wiogu uaro dia'cũ weenu'cũsĩrĩ'i. ¹⁰ A'tiro ni'i. Cristo cũ besatji numu nicã, marĩ nipe'tirãrẽ besegusami. Marĩ ni'cãrẽrẽ marĩ wee'quenũcũ queoro marĩ añurõ o ña'arõ wee'quere wapayegusami.

O'acũ cũ me'rã nidutigũ uasãse ni'i

¹¹ Marĩ wiogu Cristo marĩrẽ besatjere wãcũ'u. Tere wãcũrã, cãrẽ wiopesase me'rã e'jõpeo'o. Masãrẽ "A'tiro weeru'a", ni were'e. O'acũ ùsã weesere añurõ masĩmi. Musã quẽ'rãrẽ tojota masĩcã u'a. ¹² ùsã basu ùsã yere apaturi añurõ ucũnemorã weewe'e. A'tiro pe'e wee'e. ùsãrẽ añurõ wãcũdutiã, e'catiato nĩrã tojo wee'e. Tojo weerã musã ãpẽrã bu'icjase dia'cũ bajusere wãcũrãrẽ, ejeripõ'rãpu cjase wãcũtirãrẽ añurõ yu'timasĩrãsa'a. ¹³ ãpẽrã ùsãrẽ "Maatirã weema", nisama. Na tojo nimicã, ùsã O'acũ uaro weerã wee'e. Apeterore "Queoro weema", nisama. Tere wẽerã, musã ye cjasere weerã wee'e. ¹⁴ Cristo marĩrẽ ma'imi. Tojo weerã cũ ye quetire were'e. Masĩno'o, Cristo nipe'tirãrẽ wẽrĩ ducayucu niwĩ. Te me'rã masĩno'o, nipe'tirã Cristo wẽrĩ ducayuno'rã wẽrĩ'cãrã weronõjõ tojapã. ¹⁵ Cristo nipe'tirãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Catinu'cũse cuorã na uaro dia'cũ weeticã'to nĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ uaro pe'ere weedutigũ wẽrĩ masãcu niwĩ. ¹⁶ Tojo weerã ùsã ne ãpẽrãrẽ a'ti umucocjãrã weewuaro weronõjõ i'aweewe'e. Yu'u toduporopure Cristore tojo weemiwũ. "A'ti di'tacjũ nimi", ni wãcũmiwũ. Ni'cãrõacãrẽ tojo wãcũno'ña marĩ'i majã. ¹⁷ Marĩ Cristo yarã wa'arã, apesu'tiro sãjãrã wee'e. Añuse dia'cũ ducayu'u. Toduporopu no'o uaro weeseti'quere weenemowe'e majã.

¹⁸ O'acũta marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Marĩ Cristore i'atu'tirã nicãrã niwũ. Cũ pe'e cũ wẽrĩse me'rã marĩrẽ cũ me'rãcãrã sãjãcã weecu niwĩ. Nipe'tirãrẽ tojo wa'acã uagu, cũ ye quetire weredutigũ marĩrẽ o'ócũ niwĩ. ¹⁹ A'tiro ni'i. O'acũ nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ cũ me'rãcãrã sãjãcã uami. Tojo weegu Cristore wẽrĩdutiũ niwĩ. Te me'rã masãrẽ cũ yarã sãjãcã weegu weemi. Jesucristo wẽrĩse me'rã narẽ bu'iri marĩrã i'ami. Tere ãpẽrã masĩcã uagu ùsãrẽ weredutiwĩ.

²⁰ Tojo weerã ùsã Cristo ducayurã ni'i. Cãrẽ, cũ ye quetire werebosa'a. ùsã werese me'rã O'acũ musãrẽ "Yu'u me'rãcãrã nima", nisami. Tojo weerã musãrẽ Cristo dutiro me'rã "Añurõ O'acũ me'rã niato", ni'i. ²¹ Cristo ne cã'rõacã ña'arõ weeticũ niwĩ. O'acũ pe'e marĩ ña'arõ weese bu'iri cãrẽ wẽrĩbosa ducayudutiũ niwĩ. Cãrẽ ña'agũrẽ weronõjõ bu'iri da'recu niwĩ. Tojo weese me'rã O'acũ marĩrẽ Cristo yarã wa'acã weecu niwĩ. Tojo nicã cũ uaro cũ weronõjõ añurõ nidutigũ tojo weecu niwĩ.

6

¹ ùsã O'acũ yere da'ratamurĩ masã ni'i. Tojo weeyurã, cũ musãrẽ añurõ weesere wãcũduti'i. Cũ uaronõjõta añurõ weeya.

² O'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũ ucũ'quere a'tiro ni ojano'wũ:

Yu'u masãrẽ añurõ weeritero nicã, mu'u sãrĩsere tu'owũ.

Yu'u yu'ruoritero nicã quẽ'rãrẽ, mu'urẽ yu'ruowũ, nicũ niwĩ O'acũ.

Tu'oya. Ni'cãrõacã cũ tojo weeritero ni'i. Ni'cãrõacã cũ yu'ruosi'rĩsami.

³ ãpẽrãrẽ ùsã weresere mejẽcã wãcũdutiãrã ùsã ne cã'rõ ña'arõ weewe'e. ⁴ A'tiro pe'e wee'e. Nipe'tise ùsã weese me'rã O'acũrẽ da'raco'tesere i'o'o. Pi'etirã, tojo i'o'o. ùsãrẽ apeyenojõ du'sacã, tojo tu'oña'cã'a. Mejẽcã wa'acã, nu'cã'a. ⁵ ùsã a'tere pi'etiũ. Masã ùsãrẽ tãrãwã. Bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõwã. Cumuca wa'acã, tu'oña'wũ. Uputu da'ra, apeterore cãrĩtiũ. Ujaboawũ. ⁶ ùsã O'acũrẽ da'raco'tesere i'orã, a'te quẽ'rãrẽ

wee'e. “Numiarē ña'arō weesī'rīsa'a”, niwe'e. Narē tojo ī'acā'a. Ō'acū ye cjase diacjū nisere masī'i. Āpērā queoro weetisere nu'cā'a. Āpērārē pajaña'a. Āpērārē weesooro marīrō ma'ime'rīcā'a. Espíritu Santu ūsā me'rā nise bu'iri ūsā Ō'acūrē da'raco'tesere ī'ono'o. ⁷ Diacjūta were'e. Ō'acū cū tutuasere cuo'o. Cū ūsārē añurā wa'acā weemi. Tojo weerā añurō weemasī'i. Ña'ase quē'rārē cā'mota'amasī'i. ⁸ Masā ūsārē a'tiro weema. Āpērā ūsārē añurō ucūma. Āpērā ña'arō ucūma. Āpērā ūsārē nisoori masārē weronojō ī'ama. Āpērā pe'e “Diacjūta werema”, ni ī'ama. ⁹ Āpērā ūsārē añurō ī'amasīma. Tojo nimirā, ī'amasītirā weronojō ī'ama. Apeterore ūsārē wējēsī'rīcā, tu'oña'a. Tojo nimicā, catinu'cū'u. Ūsārē bu'iri da'reyu'rūoma. Wējētima, wējērāpu. ¹⁰ Ūsā bujawetimirā, e'catinu'cūcā'a. Ūsā pajasecuorā nimirā, ūsā bu'ese me'rā āpērārē peje cuorā weronojō nicā wee'e. Ne apeyenojō moomirā, cuope'orā weronojō ni'i. A'te nipe'tise me'rā nipe'tirārē ūsā Ō'acūrē da'raco'tesere ī'o'o.

¹¹ Acawererā, Corintocjārā, du'aro marīrō musārē ūsā wācūserere werepe'ocā'a. Musārē pūrō ma'i'i. ¹² Musārē ne mejēcā wācūwe'e. Musā pe'e ūsārē mejēcā tu'oña'sa'a. ¹³ Yu'u ni'cū cū pō'rārē dutiro weronojō musārē dutigūti. Yu'u musārē diacjū ma'irōnojōta yu'u quē'rārē ma'iña.

Ō'acū pō'rā ni'i nise ni'i

¹⁴ Jesucristore ējōpeotirā me'rā a'mesu'aticā'ña. Añuse, ña'ase me'rā morēta basiotironojōta añurō weerá, ña'arō weerá me'rā a'mesu'ata basiowe'e. Bo'reyuse na'itī'arōpu nitironojōta Jesucristore uarā me'rā, uatirā me'rā morēsu'uta basiowe'e.

¹⁵ Cristo quē'rā, wātīa wiogu me'rā ni'cārōnojō wācūse cuomasītima. Ējōpeogu, ējōpeotigu me'rā ne ni'cārōnojō “Tojo weeru'a'a”, nímasītisama. ¹⁶ Ō'acū wi'i, tojo nicā ējōpeose queose yee'que me'rā ne ni'cārōnojō niwe'e. Musā pe'e Ō'acū wi'i cū nirōpu weronojō ni'i. Cū catinu'cūgū nimi. Cū a'tiro nicu niwī:

Yu'u na tiropu ni, na me'rā ninu'cūgūsa'a.

Na wiogu nigūsa'a.

Na quē'rā yarā nirāsama, nicu niwī.

¹⁷ Tojo weegu aperopu quē'rārē marī wiogu tutuayu'rugu a'tiro ninemocu niwī:

“Ña'arā tiropu nimi'cārā wijawā'cā wa'aya.

Nipe'tise ña'arō weesere ne weeticā'ña.

Tojo weecā, yu'u musārē ñe'egūti.

¹⁸ Yu'u musā pacu nigūti.

Musā pe'e yu'u pō'rā nirāsa'a”, nicu niwī, ni ojano'wū.

7

¹ Acawererā yu'u mairā, musārē nigūti. Ō'acū marīrē “Musā pacu nigūsa'a”, nicu niwī. Tojo weerā marī nipe'tise ña'arō weesere, upure dojorēsere, ejeripō'rārē dojorēsere cō'arā. Ō'acūrē wiopesase me'rā cūrē ējōpeorā, cū uaro nipe'tisere queoro weerā.

Corintocjārā toduporo ña'arō wee'cārā na ducayu'que ni'i

² Ūsārē ma'iña. Ne ni'cūrē musārē ña'arō weetiwn. Tojo nicā ne āpērārē dojorētīwn. Musārē ējōpeodutirā weesootīwn. ³ Yu'u “Bu'iri cuorā nima”, nigū mejēta wee'e. Yu'u toduporo ní'caronojōta musārē ma'i'i. Marī catirā, ni'cārō me'rā ni'i. Wērīrā quē'rā ni'cārō me'rā ninu'cūrāsa'a. ⁴ Yu'u musārē “Diacjūta weema, añuyu'rūama”, ni ejeripō'rātī'i. Musārē wācūgū, wācūtutua'a. Pūrō pi'etimigū, e'catiyu'rua'a.

⁵ Macedoniapure ejāca be'ro ūsā ne cārō sootīwn. No'o ūsā wa'aro pūrō pi'etiwā'cāwū. Āpērā ūsārē ña'arō weequen'cōwā. Ūsā bu'e'cārārē wācūgū, uputu wācūque'ticāti.

⁶ Tojo weemicā, Ō'acū wācūtutuasere o'ogu ūsārē wācūtutuacā weewī. Titore ūsā tiropu etacā wéegu, ūsārē tojo weewī. ⁷ Cū etase me'rā dia'cū wācūtutuatiwn. Musā cūrē wācūtutuacā wee'quere tu'orā, nemorō wācūtutuanemowū. Musā yu'ure ī'asī'rīsere cū werewī. Apeye quē'rārē musā bujawetisere werewī. Tojo nicā musā yu'ure wācūnu'cūserere werewī. Tere tu'ogu, totā nemorō e'catinemowū.

⁸ Yũ'u ojaca pũrĩ me'rã musãrẽ bujaweticã weewũ. Tojo bujaweticã weemigũ, yũ'u ojacã, añu niwũ. Ne waro yũ'u ojaca be'ro musãrẽ cã'rõ yoaticã bujaweticã ì'agũ, “Yũ'u ojaticã, añu nibopã”, ni wãcũmiwũ. ⁹ Ni'cãrõacãma yũ'u e'cati'i. Musã bujawetise ye bu'iri mejẽta ni'i. Musã bujawetitjãrã, ña'arõ weesere du'u, ðucayua wa'aporo. Tojo weegũ e'cati'i. Musã ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ ñaronojõta bujawetiaporo. Tojo weerã “Ûsã musãrẽ dojorẽrã mejẽta weepã”, ni'i. ¹⁰ Marĩ Õ'acũ ñaronojõta bujawetirã, ña'arõ weesere du'u'u. Du'u, pecame'epũ wa'abo'cãrã yũ'ruono'rãsa'a. Tojo weerã añurõ yũ'rũwetĩ'i. Æpẽrã pe'e na ña'arõ wee'quere du'utirã, mejõ waro bujawetima'asama. Tojo bujawetirã bu'iri cõorã, pecame'epũ wa'asama. ¹¹ Musã Õ'acũ ñaronojõ bujawetirã, a'tiro weeaporo. Musã weesetisere wiopesase me'rã ì'aporo. Tojo wiopesase me'rã ì'arã, “Todũporopũre queoro weetipã; ni'cãrõacãrẽ queoro wee'e majã”, niaporo. Musã wee'quere wãcũrã, bujawetiaporo. Tojo nicã tere wãcũrã, uia wa'aporo. Be'ro yũ'ure pũrõ ì'asĩ'riaporo. Ña'arõ weegũre queoro bu'iri da'reaporo. Nipe'tise tojo weese me'rã musã bu'iri moosere ì'oaporo. ¹² Tojo weegũ musãrẽ ojagũ, ña'arõ weegũre weetamusĩ'rĩgũ ojatiwũ. Ña'arõ weeno'gũ quẽ'rãrẽ weetamugũ ojatiwũ. Musã pe'ere weetamusĩ'rĩgũ ojawũ. Musã ùsã ñaronojõ añurõ weesĩ'rĩ'i. Tojo weegũ tere masĩdutigu ojawũ. Õ'acũ tojo masĩcã ñami. ¹³ Nipe'tise musã añurõ wee'que me'rã ùsã e'cati, wãcũtutuawũ.

Tojo wãcũtutuarã, Tito pũrõ e'caticã ì'arã, totã nemorõ e'catinemowũ. Musã nipe'tirãpũta cũ bujaweti'quere wãcũtutuacã weecãrã niwũ. Tojo weegũ e'catiwi. ¹⁴ Musã ye cjasere yũ'u Titore na añuyũ'ruama nĩgũ, nisoogu weronojõ nitiwũ. Nipe'tisere yũ'u musãrẽ were'quere diacjũta werewũ. A'te weronojõ ùsã Titore musã ye cjasere were'que quẽ'rã diacjũta niwũ. ¹⁵ Musã cũrẽ wiopesase me'rã ñe'ecãrã niwũ. Cũ dutisere yũ'ticãrã niwũ. Musã tojo wee'quere wãcũgũ, musãrẽ nemorõ ma'iyũ'ruami. ¹⁶ Yũ'u musãrẽ añurõ weerãsama nĩgũ, pũrõ e'cati'i.

8

Marĩ cõoro ejatuario ãpẽrãrẽ o'odutise ni'i

¹ Acawererã, ùsã a'tiro musãrẽ weresĩ'rĩsa'a. Õ'acũ Jesucristore ãjõpeorã Macedoniapũ nirãrẽ añurõ weewĩ. Cũ ãpẽrãrẽ weetamucã weewĩ. Tere musãrẽ masĩcã ña'a. ² A'tiro ni'i. Na pũtũ piletirã, queoro weecãrã niwã. Tojo piletimirã, pũrõ e'catiwã. Na pajasecõorã waro nimirã, peje cõorã weronojõ ãpẽrãrẽ añurõ weetamuwã. ³ Na cõoro põtõorõ na cõosere o'owã. Na cõose nemorõ o'oyũ'ruomũjãwã. Yũ'u narẽ tojo weecã ì'awũ. Na ñaro o'owã. ⁴ Ûsãrẽ pejetiri a'tiro niwã: “Õ'acũ yarã pajasecõorãrẽ niyeru o'osĩ'rĩsa'a”, niwã. ⁵ Ûsã wãcũ'caro nemorõ weewã. Ne warore na Õ'acũrẽ ãjõpeorã “Mũ'u yarã ni'i”, niwã. Be'rore ùsãrẽ “Musã dutisere weerãti Õ'acũ ñaronojõta”, niwã. ⁶ Na Macedoniãjãrã tojo weecã ì'arã, ùsã Titore musã tiropũ wa'aduti'i. Cũ todũporopũ musã tiro Corintopũ nĩgũ, niyerure sãrĩneocũ niwĩ. Tere sãrĩtu'ajanũ'cõdutiãrã cãrẽ o'õrã wee'e. Tojo weerã musã añurõ ñũ'cã'quere queoro tu'ajanũ'cõrãsa'a. ⁷ Musã nipe'tisere añurõ wee'e. Añurõ ãjõpeoseti'i. Õ'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Añurõ bu'eseti'i. E'catise me'rã añurõ weesĩ'rĩ'i. Ûsãrẽ añurõ ma'ĩ'i. Musã te nipe'tisere añurõ weronojõta niyeru o'ose quẽ'rãrẽ mejãrõta weeya.

⁸ Musãrẽ dutibutiagũ mejẽta wee'e, weegũpũa. Musã ãpẽrã weesere ì'asa'a. Na añurõ ma'ima. Musã quẽ'rã na tojo weesere ì'arã, “Ûsã quẽ'rã ¿diacjũta ma'imiti ùsã?” nidutigũ tojo ni'i. ⁹ A'tiro ni'i. Musã masĩsa'a, marĩ wioogu Jesucristo marĩrẽ añurõ weecũ niwĩ. Cũ peje cõogu nimigũ, marĩ ye niatjere pajaña'gũ a'ti di'tapũ a'tigu, pajasecõogu weronojõ wa'acu niwĩ. Marĩrẽ añurõ weesĩ'rĩgũ, tojo weecũ niwĩ.

¹⁰ Musã a'tiro weecã, añu nibosa'a nĩgũ, yũ'u wãcũsere musãrẽ nigũti. A'tiro ni'i. Si cũ'ma me'rã musã ape macãcãrã ðuporo niyeru o'osere ñũ'cãcãrã niwũ. Tere o'orã, e'catise me'rã o'ocãrã niwũ. ¹¹ Tojo weerã musã ne waro weewã'cõ'caronojõta weetu'ajaya. Musã cõoro ejatuario o'oya. ¹² A'tiro ni'i. Marĩ diacjũta marĩ cõoro ejatuario o'osĩ'rĩcã, Õ'acũ e'catisami. Marĩ moocã, o'odutitisami.

¹³ Músã ãpêrãrê peje c̣odutirã o'oyu'ṛuobosa'a. Tojo weerã moorã tojabosa'a. Tojo wa'acã uawe'e. ¹⁴ Mejõ ni'cãrõnojõ c̣odutigũ tojo ni'i. Ni'cãrõacã músã c̣uose me'rã narê weetamumasĩ'i. Be'ropũ na quẽ'rã na c̣uose me'rã músãrẽ weetamurãsama. A'tiro wéerã, músã ni'cãrõnojõ c̣uorãsa'a. ¹⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta ni'i. A'tiro ojano'o: "Peje c̣uomi'cũ c̣uoyu'ṛuosome. Apĩ pejeti c̣uogũ quẽ'rã ñe'enojõ dũ'sano'some", ni ojano'wũ.

Tito cũ me'rãcjãrã me'rã Corintopũ wa'atje ni'i

¹⁶ Yũ'u músã ye cjasere wãcũque'ti'i. Yũ'u wãcũque'tiro weronojõ Tito quẽ'rãrẽ Õ'acũ wãcũque'ticã weecũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. ¹⁷ Tito yũ'u o'ócã, maata yũ'tiwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ músãrẽ ì'asĩ'rĩ'cũ nitjãgũ, cũ añurõ tũ'saro me'rã músã tiropũ wa'agũsami. ¹⁸ Tito me'rã apĩ o'ónemorãsa'a. Cũ marĩ acaweregũ Jesucristore ãjõpeogũ nimi. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã cãrẽ a'tiro ucũma: "Cũ Jesucristo ye quetire wereme'rĩyũ'rũami", nima. ¹⁹ Apeye quẽ'rãrẽ, Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã ùsãrẽ ba'patidutirã cãrẽ besecãrã niwã. Niyeru sãrĩneo'quere miacã, cũ ùsã me'rã ba'pawã'cãgũsami. Ùsã niyerure miarã, masã marĩ wioyũre añurõ ucũdutirã tojo wee'e. Tojo nicã ùsã e'catise me'rã weetamusĩ'rĩsere ì'orã tojo wee'e. ²⁰ Ùsã a'tere tojo wéerã, masã ùsãrẽ "Niyeru bajuriopã" nidutitirã tojo wee'e. ²¹ A'tere wéerã, ùsã marĩ wioyũ ì'orõpũre queoro weesĩ'rĩ'i. Tojo nicã masã ì'orõpũ quẽ'rãrẽ queoro weesĩ'rĩ'i.

²² Apĩ marĩ acaweregũ quẽ'rãrẽ na me'rã o'ónemo'o. Cũ upũtu weetamusĩ'rĩsere pejetiri ì'owĩ. Totã ni'cãrõacãrẽ músãrẽ na queoro weepãrã nígũ, weetamusĩ'rĩmi. ²³ Titore ãpêrã sãrĩtiña'cã, a'tiro niña: "Pablo me'rãcjũ cũ me'rã da'ragũ ùsãrẽ weetamugũ nimi", niña. ãpêrã pũarãrẽ sãrĩtiña'cã pe'ema, a'tiro niña: "Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã na o'ócãrã nima. Na, na weese me'rã Cristore añurõ ucũcã weema", niña. ²⁴ Ma'ise me'rã narê ñe'ẽña. Tojo weecã, ãpêrã músã Tito quẽ'rãrẽ ma'isere masĩrãsama. Ùsã ãpêrãrẽ a'tiro nitojawũ: "Corintocjãrã masãrẽ añurõ ñe'ema", niwũ. Músã tojo weecã ì'arã, na ùsã ní'quere "Diacjũta nipã", nirãsama.

9

Niyeru sãrĩneose ni'i

¹ Músã Jesucristore ãjõpeorãrẽ niyeru o'osere ojanemowe'e. ² Músã o'osĩ'rĩsere masĩtoja'a. Músã tojo weesĩ'rĩsere yũ'u e'catise me'rã Macedoniacjãrãrẽ werewũ. "Si cũ'ma me'rã Corintocjãrã Acaya di'tapũ nirã niyeru sãrĩneonũ'cãsi'rĩwã", niwũ narê. Tere tũ'orã, pãjãrã Macedoniacjãrã quẽ'rã e'catise me'rã niyeru neonũ'cãwã. ³ Músãrẽ "Niyeru o'orãsama" nimigũ, Titore cũ me'rãcjãrã me'rã músã tiropũ o'ógũti. Yũ'u Macedoniacjãrãrẽ ní'que queoro wa'acã u'a'a. Yũ'u "Corintocjãrã niyeru neonũ'cãtojawã" ní'caronojõta músã o'otjere c̣uoyutojaya. ⁴ Apetero yũ'u músã tiropũ wa'acã, Macedoniacjãrã yũ'u me'rã wa'abosama. Ùsã topũ etacã, músã neoyuticã, yũ'u upũtu bopoyasãbosa'a. Yũ'u "Na neonũ'cãtojawã" ní'que ye bu'iri tojo weebosa'a. Músã quẽ'rã mejãrõta bopoyabosa'a. ⁵ Tojo weegũ yũ'u a'tiro wãcũ'u. Yũ'u músã tiropũ wa'ase dũporo Tito quẽ'rãrẽ wa'aduti'i. Na músã "O'orãti" ni sãrĩneo'quere apoyurãsama. Na tojo weecã, ùsã ejase dũporo c̣uoyutojarãsa'a. Tojo weerã músã wãcũrõ o'orãsa'a. Tojo weetirã, ùsã ejarãpũ "O'orõña'a" nicãma, músã ãpêrã dutiro weerã weebosa'a.

⁶ Músã a'tere wãcũña. Marĩ cã'rõacã otecã, marĩ ote'que cã'rõacã pĩ'rĩ dũcati'i. Peje otegũnojõ peje pĩ'rĩ dũcatino'sami. Te weronojõ marĩ pajasec̣uorãrẽ pajiro o'ocã, Õ'acũ quẽ'rã marĩrẽ o'o'caro ejatuario o'osami. ⁷ Marĩncũ tocãrõ o'ogũti ni tũ'oña'rõ o'orõña'a. Marĩ o'osĩ'rĩtirã, o ãpêrã dutiro weronojõ tũ'oña'rã, o'oticã'rõña'a. Marĩ e'catise me'rã o'ocã, Õ'acũ marĩrẽ ma'isami. ⁸ Õ'acũ nipe'tise añuse músãrẽ o'oyu'ṛuo o'omasĩmi. Cũ tojo weecã, músãrẽ dũ'sasenojõrẽ c̣uope'orãsa'a. Tojo nicã no'o nisere ãpêrãrẽ weetamunu'cũrãsa'a. ⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta ni'i. A'tiro ojano'caro niwũ:

Añugũ pajasec̣uorãrẽ añurõ o'omu'sĩ o'osami.

Tojo weero cū añurō weese ninu'cūcā'rōsa'a.

¹⁰ Ō'acū otese capere o'omi. Tojo nicā ba'ase quē'rārē o'omi. Cūta nipe'tise musā cūoatjere o'ogusami. Nipe'tisere nemorō cūocā weegusami. Tojo weerā musā āpērārē nemorō o'omasīrāsa'a. ¹¹ Tojo weerā peje cūorā, āpērārē o'omu'sī o'orāsa'a. Ūsā quē'rā musā o'osere pajasecūorārē o'orāti. Musā tojo o'ocā ī'arā, marī acawererā Ō'acūrē e'catise o'orāsama. ¹² Musā Ō'acū yarā pajasecūorārē o'orā, narē weetamurā wee'e. Ō'acū quē'rārē e'catise o'ocā wee'e. ¹³ Musā sērīneosere o'orā, Cristore queoro ējōpeosere narē ī'o'o. Musā cū dutisere yu'ticā ī'arā, Ō'acūrē e'catipeorāsama. Musā pajiro o'osere ī'arā, Ō'acūrē añurō wācūrāsama. Tojo nicā nipe'tirārē o'osere ī'arā, tojo weerāsama. ¹⁴ Na pe'e quē'rā musārē ma'īrā, Ō'acūrē sērībōsarāsama. Ō'acū musārē añurō weecā ī'arā, tojo weerāsama. ¹⁵ Ō'acū marīrē Jesucristore o'ogu, añubutiaro weegu weecu niwī. Tojo weerā cūrē e'catise o'orā.

10

Pablo “Jesucristo besecūú'cu ni'i” nisere were'que ni'i

¹ Yu'u Pablo musārē apeyenojō weregūti. Cristo tu'tiro marīrō cū añurō pajaña'se me'rā ucūrōnojōta musārē ojasī'rīsa'a. Āpērā yu'ure a'tiro nisama: “Cū marī tiropu tutuatigu, pajasecūogu weronojō ucūme'rīcā'mi”, nisama. “Yoaropu papera o'ogu pe'e, tutuaro me'rā oja'o'omi”, nisama. ² Yu'ure musā tiropu wa'agu, tutuaro me'rā ucūcā weeticā'ña. Āpērā “Cū a'ti turicjū weronojō āpērā yu'rūoro nisi'rīmi. Ō'acū dutiro me'rā mejēta ucūmi”, nisama. Yu'u tojo wācūrānojōrē tutuaro me'rā ucūpōtēomasī'i. ³ Ūsā a'ti turipu ni'i, nīrā pe'e. Tojo nimirā, ūsā a'ti turicjārā weronojō weewe'e. ⁴ Surara a'mewējērā, narē ī'atu'tirārē docaque'acā weesama. Na weronojō ūsā quē'rā ña'asere docaque'acā weesī'rī'i. Tojo weesī'rīrā, a'ti turicjārā wāmotiro weronojō weewe'e. Ūsā basu ūsā tutuaro ucūse me'rā, ūsā me'rīse me'rā ña'asere cō'awe'e. Tojo weronojō o'orā, ūsā Ō'acū tutuase me'rā pe'e cūrē ējōpeotirā na wācūse cō'a'a. Na āpērā ējōpeobo'cārārē cā'mota'asere cō'a'a. Cū tutuase me'rā masā na masīyu'rūa'a ni tu'oña'sere wapamarīse dojocā wee'e. ⁵ Cū tutuase me'rā ūsā na “Niwe'e” nisere cō'a'a. Nipe'tise Ō'acūrē ējōpeoticā weesere cō'a'a. Nipe'tirā Cristo ūaronojō wācū, cūrē queoro ējōpeocā wee'e. Narē cū dutiro weeato nīrā tojo wee'e. ⁶ Musā Jesucristo ūaro añurō weeyu'rūtērīca be'ro ūsā a'tiro weemasī'i. Musā queoro weeticā, yu'rūnu'cārārē bu'iri da'remasī'i.

⁷ Musā bu'icjase dia'cūrē ī'a'a. No'o “Jesucristo yagu ni'i” nigūnojō a'tiro masīrōŋa'a. Cū ucūrōnojōta ūsā quē'rārē “Cristo yarā nima”, nīrōŋa'a. ⁸ Marī wiogu ūsārē a'tiro wee-dutiwī. Musārē “Añurō ējōpeocā weeya”, niwī. Musā ējōpeosere dojorēdutiwī. Tere ūrutu ucūnu'cūsi'rīmīgū, yu'u ucūse bopoyawe'e. ⁹ Yu'u ojawuase pūrī me'rā musārē tu'oŋcūadutigu mejēta oja'a. ¹⁰ Āpērā yu'ure a'tiro nisama: “Cū ojase tutuabuti'a. Cū bajuyoropuma tutuatu'satigu bajumimi. Cū ucūse quē'rārē sō'owaro tu'saya marī'i”, nisama. ¹¹ Yu'ure tojo nīrānojō a'tiro masīrōŋa'a: “Cū yoaropu nīgū oja'caronojōta marī tiropu nīgū quē'rā, mejārōta tutuaro ucūgūsami”, nīrōŋa'a.

¹² Yu'u āpērā na basu añurō ucūrā me'rā ni'cārōwījisī'rītisa'a. A'tere ne cārō ucūma'asī'rītisa'a. Na tu'omasītima. Na ūaro a'tiro nisama: “Marī weronojō weerā añurā nima”, nisama. Nipe'tirārē ī'abesesama. ¹³ Yu'u āpērā ye da'rasere “Weepu”, niwe'e. Ō'acū yu'ure weredutigu cūu'caro ejatuaro wereme'rīcā'a. Cūta yu'ure musā tiropu bu'egu wa'adutiwī. ¹⁴ Tojo nīgū, nisoogu mejēta wee'e. Musā tiropu ejaŋu, Ō'acū yu'ure cūu'quere weewu. Yu'uta musārē añuse Cristo masārē yu'rūomi nise quetire weremu'tāwū. Tojo weegu yu'u wee'quere queoro ucū'u. ¹⁵ Yu'u Ō'acū cūu'que nemorō da'rawe'e. Tojo weegu āpērā na da'rasere “Yu'u da'rāse ni'i”, niwe'e. Tojo nīrōnojō o'ogu, yu'u da'ra'quepūre da'rasī'rīgū, musā tiro pe'e nemorō da'rasī'rī'i. Musā ējōpeocā ī'agū, musārē nemorō bu'emasī'i. ¹⁶ Musā nemorō ējōpeoca be'ro musā yu'rūoro nise

macārīpū Jesucristo ye quetire werese'saguti. Cū ye quetire wereya marīse macārīpū wa'asī'rīsa'a. Āpērā na da'ra'quepūre “Yū'u da'rāse ni'i” nisī'rītigu, tojo weesī'rīsa'a.

¹⁷ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū: “Ni'cū 'Āpērā yū'rūoro niyū'rūnū'cā'a' nisī'rīgū, niticā'to. Tojo wācūrōnojō o'ogu, marī wiogu pe'ere 'Tutuayū'rūgū nimi, marīre añubutiario weecu niwī, niato.” ¹⁸ Ni'cū cū basu ucūgū, “Yū'u añurō wee'e” nigūnojōrē “Cū añugū nimi”, nita basiowe'e. Jesucristo marī wiogu “Añugū nimi” nino'gū pe'e añugū nimi.

11

Pablo nisoori masārē nise ni'i

¹ Ni'cārōacā yū'u ucūma'agū weronjō ojaguti. No'o musā nū'cāta basiro nū'cāña. Musā tojo weecā ūa'a. ² Ō'acū cū yarārē āpērānojōrē ējōpeocā, doesami. Cū doero weronjō yū'u musārē doe'e. Yū'u Cristo yere werēcā, musā tū'orā, ējōpeowū. Musā ni'cō numio marāpūtiacjo weronjō ni'i. Cristo musā marāpū niacjū weronjō nimi. Tojo weegu musā cū ī'orōpūre űa'ase marīrā nicā ūa'a. ³ Tojo ūamigū, musārē a'tiro wa'acā uisa'a. Pīrō cū niquesāse me'rā Evare nisoō ējōpeocā weecu niwī. Musā quē'rā co weronjō āpērā nisoosere ējōpeobosa'a. Musā Cristore queoro ējōpeomi'quere du'ubosa'a. Tojo weegu uisa'a. ⁴ Musā a'tiro wee'e. Āpērā musārē mejēcā werēcā, añurō tū'otū'sa'a. Ūsā Jesú yere werewū. Na pe'e te mejētare werema. Musā ne waropūre Espīritu Santure űe'ewū. Ni'cārōacārē Espīritu Santu mejētare űe'erā wee'e. Na Ō'acū masārē yū'rūose mejētare werēcā, añurō tū'o ējōpe'o. ⁵ Na musārē bu'erā Jesucristo besecū'cārā nemorō tū'oña'sama. Yū'u pe'e na doca tū'oña'we'e. ⁶ Yū'u ucūse ū'sūawe'e, ū'sūaro pe'e. Tojo nimicā, Ō'acū ye cjasere añurō masī'i. Yū'u tojo masīsere nipe'tise yū'u weesetise me'rā ī'o'o.

⁷ Ne waro yū'u Ō'acū masārē yū'rūose quetire musārē weregu, wapaseetiwū. ¿Musā de'ro wācūti? Apetero weegu musārē wapaseetigu, ¿űa'arō weegu weepari? Yū'u da'ra wapata'aba'awū. Musārē añurō weesī'rīgū, tojo weewū. ⁸ Yū'u musā tiropū nirī curare āpērā Jesucristore ējōpeose cururicjārā yū'ure niyeru o'owā. Yū'u tere űe'e, musārē weetamusī'rīgū, na ye niyerure a'madūogu weronjō tū'oña'wū. ⁹ Yū'u musā me'rā nīgū, apeyenojō dū'sacā ī'agū, ne ni'cūrē caribotiwū. Marī acawerērā Macedoniacjārā yū'ure dū'sasenojōrē o'owā. Tojo weegu caribotiwū. A'tirota weeyapatiguti. ¹⁰ Yū'u diacjū nise Jesucristo ye quetire masī'i. Diacjūta ni'i. Te diacjū nīrōnojōta yū'u bu'ese wapa ne niyeru sērīsome. Ne ni'cū Acaya di'tacjū “Cū wapaseemi”, nīmasītisami.

¹¹ Yū'u musārē ma'ise ye bu'iri tojo ucū'u. Yū'u musārē ma'iyū'rūserē Ō'acū masīsami.

¹² Yū'u weewūaronjō weenu'cūgūti. Āpērā pe'e yū'u weronjō weerā wee'e, nisama. Na bu'ese wapare wapasesama. Yū'u pe'e wapaseewe'e. Tojo weerā na “Cū weronjō wee'e”, nīmasītisama. ¹³ A'tiro ni'i. Na “Cristo cū besecū'cārā ni'i” nīrā, tojo nima'acārā weema. Na weeta'sarā nima. Bu'i dia'cū Jesucristo cū besecū'cārā weronjō bajuma. ¹⁴ Tojo weese diasatisa'a. Wātīa wiogu quē'rā tojota weemasīsami. Apetero cū ū'mūsecjū Ō'acūrē wereco'tegu weronjō bajugu dojosami. ¹⁵ Tojo weerā cūrē da'raco'terā quē'rā cū weronjō weesama. Na añurā weronjō weesoosama. Na pūrīcā na wee'caronjōta bu'iri da'reno'rā, pecame'epū yapatidijarāsama.

Pablo Jesucristo besecū'cū cū pi'eti'que ni'i

¹⁶ Yū'u a'te dūporo oja'caronjō musārē ojanemogūti. “Cū basu añurō ucūgū, maatigu weemi”, niticā'ña. Musā tojo wācūrā pūrīcā, “Cū maatigu weronjō ucūato”, niña. Tojo weegu cārōacā yū'u basu añurō ucūgūsa'a. ¹⁷ Yū'u tojo ucūgū, marī wiogu duti'caro mejēta ucūgū wee'e. Yū'u basu añurō ucūme'rīgū, maatiri masū weronjō busū'u. ¹⁸ Pājārā no'o ūaro na basu añurō ucūma. Na tojo weeyucā, yū'u quē'rā yū'u weesere añurō ucūgūti. ¹⁹ Musā masīyū'rūarā nitjārā, maatiri masā na weesere añurō nū'cā'a. ²⁰ Musā a'tiro wee'e. Āpērā musārē dutipecā, nū'cāsa'a. No'o musā yere miiwapacā, nū'cāsa'a. No'o tojo weetirā, musārē mejō nirā weecā, nū'cāsa'a. Tū'omasītīrārē

weronojō ī'acō'acā, nū'cāsa'a. No'o mūsārē diapoapū paacā quē'rārē, nū'cācā'sa'a. Tojo weese nipe'tisere nū'cāpe'ocā'sa'a. ²¹ Na mūsārē tojo wéérā, ña'abutiario weerā weeama. Ūsā pūrīcā mūsārē tenojōrē ne weemasītibosa'a.

Āpērā na weesere añurō ucūcā, yu'u quē'rā na weronojō ucūma'asirutuguti. Maatigu weronojō weema'a'a. ²² Na “Hebreo masā ni'i”, nisama. Yu'u quē'rā cūta ni'i. Na Israe curuacjārā nima. Yu'u quē'rā cūta ni'i. Na Abrahā pārāmerā nituriarā nima. Yu'u quē'rā cūta ni'i. ²³ Na “Cristore da'raco'terā ni'i”, nima. Yu'u pūrīcā na nemorō cūrē da'raco'tegu ni'i. Yu'u tojo nīgū, ucūma'agū weronojō busu'u, busugu pe'e. A'tiro ni'i. Yu'u na nemorō da'rayu'rūnū'cāwū. Yu'ure na nemorō tārāwā. Na nemorō bu'iri da'reri wi'ipū pejetiri sōrōno'wū. Pejetiri Jesucristore ējōpeotirā yu'ure wējēsī'rīcā, wiose pū'to niwū. ²⁴ Ni'cāmocusetiri judío masā yu'ure wecu dari me'rā tārāwā. Tetirinūcū treinta y nuevetiri tārāwā. ²⁵ I'tiati yucupagu me'rā yu'ure paawā. Ni'cāti ūtāperi me'rā yu'ure doquewā. I'tiati ūsā sijari cura yucūsojo mirīdijawū. Ni'cāti mirīdijacaterore ni'cā ñami, ni'cā nūmū ti maajopure pa'sabo'reawū. ²⁶ Yu'u pejetiri sijawū. Mirītawioro sijawū. Wioro, yajari masā tiropū sijawū. Yu'u acawererā judío masā tiropū, judío masā nitirā tiropū wiose wa'tero sijawū. Tojo nicā macāpūre, masā marīrōpūre, dia pajiri maajopure wiose wa'tero sijawū. “Jesucristore ējōpeorā ni'i” nisoori masā wa'teropū quē'rārē wiose wa'tero sijawū. ²⁷ Yu'u da'ragū, pi'etiawū. Pejetiri cārītimujāwū. Ūjaboawū. Acowūowū. Apeterore ba'atiyu'rūomujāwū. Yūsuabūawū. Apeterore su'ti moowū.

²⁸ Apeyema, a'tiro tū'oña'a. Ūmūcorinūcū yu'u Jesucristore ējōpeose cururicjārā nipe'tiropū nirārē wācūque'ti'i. ²⁹ No'o tutuatigūnojō nicā, yu'u quē'rā cū tutuatisere tū'oña'tamu'u. Ni'cū Jesucristore ējōpeogūre āpērā ña'arō weeduticā, cū ña'arō weecā, yu'u bopoyasā'a. Cūrē ña'arō weecā weerā me'rā ua'a. ³⁰ Yu'u pe'e “Āpērā yu'rūoro ni'i” nirōnojō o'ogū, yu'ure wa'a'que me'rā tutuatigū ni'i nisere ī'ogūti. ³¹ Ō'acū, marī wioḡu Jesucristo pacū yu'u ucūsere “Diacjūta ni'i”, nīmasīsami. Cūrēta “Añugū nimi”, ninu'cūrōna'a. ³² Yu'u Damascopū nicā, a'tiro wa'awū. Ti dī'ta wioḡu waro Aretas wāmetigū cū docacjū a'tiro weecu niwī. Yu'ure ñe'esī'rīgū, ti macā sumuto na yéca sārīrō wijaase soperipūre surarare cūucu niwī. ³³ Yu'u me'rācārā pe'e yu'ure a'tiro weewā. Pi'i me'rā ti sārīrō ū'mūarō nirī sopeacāpū o'oyu'rūodijowā. Tojo weegu yu'u narē ñe'eotiawū.

12

Pablo quē'ese weronojō ī'a'que ni'i

¹ Marī basu añurō ucūcā, wapamarī'i. Tojo nimigū, ucūgūti. Marī wioḡu quē'ese weronojō yu'ure ī'o'quere wereguti. ² Jesucristore ējōpeoca be'ro a'tiro wa'awū. Quē'ese weronojō Ō'acū yu'ure cū tiropū miimujāwī. Tere yu'u ī'āca be'ro catorce cū'marī yu'rū'u. Yu'u upū me'rā o yu'u ejeripō'rā dia'cū wa'agu, wa'apā. Masītisa'a. Ō'acū dia'cū masīsami. ³⁻⁴ A'tere masī'i. Ō'acū ū'mūse Paraíso wāmetiropū yu'ure miiejawī. Upū me'rā o ejeripō'rā dia'cū miagū, miapī. Masītisa'a. Ō'acū ni'cūta tere masīsami. Yu'u topū nīgū, masā masītisere tū'owū. Cū were'que masārē weredutise mejēta niwū. ⁵ A'tiro wa'agūnojō pūrīcārē “Āpērā yu'rūoro nimi”, nirōna'a. Yu'u basu “A'tiro nigūnojō ni'i”, nīmasītisa'a. Yu'u tutuatise dia'cūrē añurō ucūgūti. ⁶ Tojo nimigū, yu'u basu añurō ucūgū, ucūma'agū mejēta weebosa'a. Diacjūta ucūbosa'a. A'tiro ni'i. Mūsā yu'ure ējōpeobosa'a. Tojo weeri nīgū, “Yu'u āpērā yu'rūoro ni'i” nisere nisome. Yu'u weetisepūreta, yu'u weretisepūreta yu'rūoquejōbosa'a.

⁷ Ō'acū yu'ure ī'o'que añubutiase niwū. Yu'u tere wācūgū, yu'u basu “Añuyū'rūagu ni'i”, nitawio ni'i. Tojo weegu Ō'acū yu'ure tojo wācūrī nīgū, a'tiro weewī. Wātī yu'u upūre dutida'recā, tojo ī'acā'cu niwī. Te duti yu'ure pota bu'bero weronojō pūrī'i. ⁸ I'tiati yu'u marī wioḡure “Te pūrīse pe'tiatio”, sērīmiwū. ⁹ Cū pe'e yu'ure a'tiro niwī: “Yu'u mū'urē ma'i'i. Tojo weero mū'urē apeyenojō dū'sawe'e. Masā tutuatirā nicā, yu'u tutuasere nemorō ī'ota basio'o”, niwī marī wioḡu. Tojo weegu yu'u tutuatigū, e'catī'i.

Tojo tutuatigu, Cristo tutuase yu'upure niato nígũ tojo wee'e. ¹⁰ Yu'ure ña'arõ ucüsere, yu'ure apeyenojõ du'sasere e'cati'i. Tojo nicã ãjõpeose bu'iri ña'arõ weesere, mejẽcã wa'asere e'cati'i. A'tiro ni'i. Tutuatironojõ o'ogu, nemorõ tutuagu wa'a'a.

Corintocjãrã ãjõpeori curuacjãrãrẽ Pablo wãcũnrũ'que ni'i

¹¹ Yu'u, yu'u basu añurõ ucũgũ, maatigu weronojõ wee'e. Musã pe'eta yu'ure tojo ucũdutiã weronojõ wee'e. Musã yu'ure añurõ ucũcã, añu nibopã. Æpẽrã musãrẽ nisoose me'rã ãjõpeocã weerã doca niwe'e. Na a'tiro nisama: “Ûsã Jesucristo besecũ'cãrã nemorõ ni'i”, nisama. Yu'u mejõ nigũ nimigũ, tojo bususijãrã dijaro niwe'e. ¹² Yu'u musã tiropu p'ietimigũ, wãcũtutuatjãgũ, peje Õ'acũ tutuaro me'rã wee'owũ. Te me'rã diacjũta yu'ure Jesucristo besecũ'quere i'owũ. ¹³ Musã Corintocjãrãrẽ ãpẽrã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã doca ãjõnũ'cõtiwũ. A'te dia'cũrẽ weeticãti. Musãrẽ wapaseetiwũ. Musã tũ'oña'cã, ¿yu'u tojo weese ña'a niti? Ña'acãma, acobojoya.

¹⁴ Yu'u musã tiropu wa'atjere apoyugu wee'e. Ni'cãrõacã yu'u wa'ase me'rã i'tiati wa'arosa'a. Musãrẽ “Weetamuña”, ni caribosome. Musã cõosere ã'masome. A'te dia'cũrẽ ña'a. Musã Cristo duti'quere añurõ weecã ña'a. A'tiro ni'i. Pacusũmũa na põ'rãrẽ na ñasere o'osama. Na põ'rã mejẽta na pacusũmũarẽ na ñasere o'osama. A'tiro wéerã, musã yu'u põ'rã weronojõ ni'i. Tojo weerã yu'ure yu'u ñasere o'owe'e. ¹⁵ Yu'u cõose ejatuario musãrẽ weetamugũti. Nipe'tiro yu'u weepõ'tẽota basioro musãrẽ añurõ wa'ato nígũ tojo weetamugũti. A'tiro tũ'oña'a. Yu'u musãrẽ nemorõ ma'icã, musã pe'e yu'ure ñajaro ma'ibosa'a.

¹⁶ Æpẽrã yu'u caribotisere masĩmirã, a'tiro nisama: “Cũ me'rĩse me'rã musãrẽ ãjõpeocã weecu niwĩ”, nisama. ¹⁷ ¿Yu'u o'ó'cãrã musãrẽ nisoos, musã yere ã'marĩ? Ne apeyenojõ ã'maticãrã niwã. ¹⁸ Yu'u Titore musã tiropu wa'adutiwũ. Tojo nicã apĩ Jesucristore ãjõpeogu marĩ acaweregũre cũ me'rã o'ó'wũ. ¿Topure Tito nisoose me'rã musã yere ã'marĩ? Musã masĩsa'a. Tito yu'u weronojõ weemi. Musãrẽ bu'égũ, añuse dia'cũrẽ weesĩ'ricũ niwĩ. Ne wapaseeticũ niwĩ.

¹⁹ Apetero weerã musã ãsãrẽ “Añurõ wãcũdutiã weema”, nisa'a. Tojo niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Ûsã Õ'acũ i'orõpũre Cristo dutiro me'rã ucũ'u. Yu'u mairã yu'u acawererã, musãrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeonemodutigu tojo wee'e. ²⁰ Yu'u uisa'a. Apetero weerã yu'u musã tiropu wa'acã, “Yu'u ñarõnojõ mejẽta weerã weebosama”, nisa'a. Musã quẽ'rã yu'ure mejãrõta nibosa'a. Apeye quẽ'rãrẽ yu'u musãrẽ “A'tiro weerã weebosama”, nisa'a. “A'metu'tiãrã weebosama. Æorã weebosama. Uarã weebosama. Na ye dia'cũrẽ wãcũrã weebosama. Æpẽrãrẽ ucja, ña'arõ ucũrã weebosama. Tojo nicã “Ûsã ãpẽrã yu'ũoro añuyũ'rũnũ'cã'a”, nirã weebosama. No'o ñaro weema'acãrã weebosama”, nisa'a. ²¹ Yu'u uisa'a. Musã tiropu apaturi wa'acã, Õ'acũ yu'u wioogu musã ña'arõ wee'que bu'iri yu'ure bopoyoro yu'rũcã weebosami. Tojo nicã ña'arõ wee'cãrã acobojoye sãrĩticã, pũrõ utibosa'a. Musã ña'arõ weesere, ña'arõ wãcüsere, no'o musã a'metãrãbajaque'atisere pũrõ bũjawetibosa'a. Nipe'tise ña'ase ñaripejase, musã weewñasenojõrẽ du'uticã, mejãrõta bũjawetibosa'a.

13

Pablo weretũose, cũ we'erititũose ni'i

¹ Ni'cãrõacã yu'u musã tiropu wa'ase me'rã i'tiati wa'arosa'a. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojano'wũ: “Puarã o i'tiãrã i'ãca be'ro marĩ ãpẽrã wee'quere i'a'cãrã weresãmasĩno'o.” ² Todũporopu musã tiro nígũ, ña'arõ weerãrẽ “Bu'iri da'regũti”, ni weretojawũ. Tojo nicã nipe'tiãrẽ werewũ. Ni'cãrõacã yoropu nimigũ, werenemogũti tja. Yu'u apaturi musã tiropu wa'agu, ña'arõ weerãrẽ pajaña'some majã. ³ Tojo weecã musã masĩrãsa'a, Cristo yu'ure wãcũse o'ose me'rã ucũ'u. Cristo musãrẽ dutigu tutuaticã weetimi. Musãrẽ cũ tutuayũ'rũsere i'omi. ⁴ Diacjũta ni'i. Cũ curusapu tutuatigu weronojõ paabi'peno'cũ niwĩ. Tojo nimigũ, ni'cãrõacãrẽ cũ pacũ tutuaro me'rã catimi.

Ûsã quẽ'rã cã ní'caronojõta tutuatirã ni'i, nírã pe'e. Tojo nimirã, cã yarã niyurã, Õ'acũ tutuaro me'rã ninu'cũ'u. Tojo weerã m̄sãrẽ weetamumasĩ'i.

⁵ M̄sã “¿Jesucristore ãjõpeorãta nimiti ãsã?” ni, m̄sã basu beseya. ¿Ûsã ãjõpeose diacjũta nimitito? nírã, tojo wãcũña. ¿Ûsãpũre Jesucristo diacjũta nimiti? nírã, tu'oña'rẽ m̄sã. Apetero weerã cãrẽ ãjõpeotirã, ãjõpeotisa'a m̄sã. ⁶ Ûsã Jesucristore diacjũta ãjõpeo'o. Cã yarã ni'i. M̄sãrẽ tere masĩcã ãa'a. ⁷ Ûsã m̄sãrẽ ña'arõ weeticã'to nírã Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a. Cãrẽ sãrĩrã, ãsãrẽ ãjõpeodutirã mejẽta sãrĩbosa'a. M̄sã pe'ere queoro weedutirã sãrĩbosa'a. No'o ãsã queoro weemicãta, “Na queoro weetima” ãsãrẽ nicã, añucã'rõsa'a. ⁸ A'tiro ni'i. Õ'acũ ye diacjũ cjaseta ni'i. M̄sã tere queoro weecã ã'arã, “A'tiro pe'e weeya”, nisome. Ûsã tereta ãsã'a. ⁹ M̄sã ãsãrẽ ã'arã, “Na tutuatirã, dutimasĩtirã nima”, ni'i. M̄sã pe'e tutuarã nicã, añu ni'i. Tere ã'arã, ãsã e'catirãsa'a. M̄sãrẽ Õ'acũ nipe'tisere cã ãaronojõ weecã ãarã, sãrĩbosa'a. ¹⁰ Yũ'ũ m̄sã tiropũ wa'ase dũporo a'ti pũrĩrẽ oja'a. Topũ wa'agũ, tutuaro me'rã m̄sãrẽ tu'tisĩ'rĩtisa'a. Marĩ wioğũ yũ'ũ m̄sãrẽ dutimasĩsere o'ocũ niwĩ. Tojo weegũ yũ'ũ m̄sãrẽ tu'timasĩ'i. Tojo weesĩ'rĩtisa'a. Jesucristo m̄sã ãjõpeosere dojorẽdutigũ mejẽta dutisere yũ'ũre o'owĩ. M̄sãrẽ nemorõ ãjõpeocã ãagũ, tojo weewĩ.

¹¹ Acawererã, tocã'rõta ojaguti. Añurõ niña. Yũ'ũ m̄sãrẽ duti'quere queoro weeme'rĩcã'ña. A'merĩ wãcũtutuacã weeya. Ni'cãrõnojõ niseti, a'mequẽrõ marĩrõ niña. Õ'acũ ejerisãjãcã weegũ, m̄sãrẽ ma'igũ m̄sã me'rã nigũsami. ¹² E'catise me'rã a'merĩ añudutiya. ¹³ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã marĩ acawererã m̄sãrẽ añudutima.

¹⁴ Jesucristo marĩ wioğũ m̄sã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Õ'acũ m̄sãrẽ ma'igũ m̄sã me'rã niato. Tojo nicã Espĩritu Santu m̄sã me'rã niato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Galacia di'tacjārārē cã ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Pablo Galacia di'tacjārārē a'ti pūrīrē ojacu niwī. Romacjārārē oja'caro weronojō narē ojacu niwī.

A'tere ojacu niwī. Masã mejēta yu'ure Jesucristo ye quetire bu'edutirã sōrōwã nisere ojacu niwī. “Jesucristo basu, marī pacu Õ'acũ basu sōrōwã”, ni ojacu niwī.

Apeyere, “Moisé duti'que me'rã marī bu'iri marirã tojamasītisa'a”, nicu niwī. “Jesu-cristore ējōpeose me'rã dia'cũ añurã tojamasī'i”, nicu niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeorārē Galacia di'tapu nirārē oja'que ni'i

¹⁻² Yu'u Pablo, yu'u me'rãcjārã me'rã musã Jesucristore ējōpeorārē Galacia di'tapu nirārē oja'a. Musārē añudutise o'o'o. Yu'u Jesucristo besecúú'cu ni'i. Yu'ure masã mejēta Õ'acũ ye quetire weredutirã besewã. Na o'ócã mejēta tere were'e. Jesucristo, cũ pacu Õ'acũ na basu yu'ure besewã. Õ'acũta Jesucristo wērī'cupure masōcu niwī.

³ Marī wiogu Jesucristo, marī pacu Õ'acũ añurō weeato musārē. E'catise, musārē ejerisājãcã weeato.

⁴ Jesucristo cũ basu cũ uaro me'rã marī ña'arō wee'quere wērībosacu niwī. A'ti umaco cjase ña'ase doca ninemoticã'to nígũ tojo weecu niwī. A'tere wéégũ, marī pacu Õ'acũ duti'caronojōta weecu niwī. ⁵ Tojo weerã marī Õ'acūrē e'catise o'onu'cũcã'rã. Tojota weeroḡasa'a.

Jesucristore ējōpeose me'rã dia'cũ yu'rurãsa'a nise ni'i

⁶ Õ'acũ musārē ma'ígũ, besecu niwī. Jesucristo cũ wērīse me'rã musārē yu'rucocu niwī. Cũ tojo weemicã, musã pe'e maata waro cūrē ējōpeodu'urã wee'e. Apeye bu'ese pe'ere siruturã wee'e. Musã tojo weecã tu'ogu, uputu ucusa'a. ⁷ Āpērã musã ne waro ējōpeo'quere dojorēsama. Musārē Jesucristo ye quetire weresu'riasama. Tere ducayusī'rīsama. Jesucristore ējōpeose me'rã dia'cũ marirē yu'ruta basio'o. Apeye bu'esepeña basiotisa'a. ⁸ Ūsã musārē Õ'acũ masārē yu'rucose quetire queoro werewũ. Musārē Jesucristo ye quetire mejēcã weregure Õ'acũ uputu bu'iri da'reato. No'o yu'anojōrē, o apī u'musecju Õ'acūrē wereco'tegure ūsã mejēcã werecã, bu'iri da'reato. ⁹ Yu'u toduporopu musã tiropu nígũ, a'tere weretojawũ. Ni'cãrōacãrē apaturi ninemo'o tja. No'o ūsã bu'e'que Jesucristo ye quetire musārē mejēcã weregunojōrē Õ'acũ bu'iri da'reato.

¹⁰ Yu'u a'tere weregũ, masã yu'ure “Añubutiaro wereme'rīmi” niato nígũ mejēta were'e. Õ'acũ pe'ere “Queoro bu'emi” nidutigũ were'e. Yu'u toduporopure “Masã yu'u me'rã e'catiato”, ninu'cũwũ. Tojo ninu'cũgũ pūrīcã, Jesucristo uaro weetibosa'a. Cūrē da'raco'tegu mejēta nibosa'a.

Õ'acũ Pablōre Jesucristo ye quetire weredutigũ cũu'que ni'i

¹¹ Yu'u queoro musārē masīcã uasa'a. Yu'u bu'ese masã na wãcũse mejēta ni'i. ¹² Yu'ure tere ne ni'cũ masũ bu'etiwī. Jesucristo cũ basu te bu'esere masīcã weewī.

¹³ Yu'u toduporopu judío masã na ējōpeosetisere sirutugu weecũ'quere musã tu'opã. Jesucristore ējōpeorārē ña'abutiaro weecũwũ. Ne ni'cũ Jesucristore ējōpeogu marīato nígũ na ējōpeosere pe'osī'rīmiwũ. ¹⁴ Yu'u ma'mu nígũ, judío masã na ējōpeosetisere añurō weewũ. Āpērã yu'u me'rãcjārã yu'rucoro ūsã ñecūsũmũ weesetimujãti'quere weeyu'rũnũ'cãwũ. ¹⁵ Yu'u Jesucristore ējōpeorārē ña'arō weewũ. Tojo weemicã, yu'u bajuase duporopu Õ'acũ beseyutojacu niwī. Uputu ma'ígũ, cũ macũ nidutigũ besecu niwī. ¹⁶ Cũ “Beseguti” ní'caronojōta queoro ni'cã nũmũ cũ macūrē yu'ure ī'owī. Ī'o, yu'ure judío masã nitirārē Jesucristo ye quetire weredutiwī. Cũ tojo ī'ocã, āpērārē “¿Yu'u de'ro weegusari?” ni sērītiña'nemotiwũ. ¹⁷ Apeye quē'rārē “Jesucristo yu'u

daporo besecúúm'tā'cārā tiro Jerusalépu maata sērītiña'baque'ogu wa'aguti", nitiwū. Tojo weronojō o'ogu, diacjū wa'a wa'awū Arabia di'tapu. Be'ro topu ní'cu Damascopu majāmitojatiwū tja.

¹⁸ Yū'u Jesucristore ējōpeoca be'ro i'tia cū'ma yū'rūwū. Ticuse cū'marī yū'rūca be'ro Jerusalépu Pedrore ī'agū wa'awū. Topure cū me'rā pua semana dia'cū tojaque'ani'wū. ¹⁹ Jesucristo cū besecúú'cārā nipe'tirāpūre ī'atiwū. Pedro, apī Santiago marī wioḡu Jesucristo acabiji dia'cūrē ī'awū. ²⁰ Ō'acū tu'oropu musārē wereguti. A'te yū'u weresere nisoogu mejēta wee'e.

²¹ Yū'u Jerusalépure níca be'ro Siria di'tapu, tojo nicā Cilicia di'tapu wa'awū. ²² Yū'u Judea di'tapure yoacā nitiwū. Tojo weerā āpērā Jesucristore ējōpeorā yū'ure ī'amasītiwā. ²³ Yé quetipu dia'cūrē tu'ocārā niwā. "Sō'onícatero marīrē ña'arō weesī'rīgū sirutu'cu ni'cārōacārē 'Jesucristore ējōpeoya', nicusiaguta weepūba. Todūporopure Jesucristore ējōpeosere pe'ocā'sī'rīmi'cuta niapūba", ni ucjacārā niwā. ²⁴ Yū'u Jesucristore ējōpeosere tu'orā, Ō'acūrē e'catise o'ocārā niwā.

2

Pablo Jerusalépu Jesús cū ne waro besecúú'cārā me'rā ucū'que ni'i

¹ Catorce cū'marī Jerusalépu yū'u ejāca be'ro Bernabé me'rā apaturi ti macāpu wa'awū tja. Ūsā me'rācjū Tito wāmetigu quē'rārē miawū. ² Ō'acū yū'ure topu wa'adutiwī. Tojo weegu wa'awū. Jerusalépure eta, Jesucristore ējōpeorā wiorā me'rā dia'cū nerē, ucūwū. Judío masā nitirārē Jesucristo masārē yū'rūomi nise queti, yū'u bu'e'quere narē werewū. Yū'u ne waropu bu'enū'cā'quere, yū'u ni'cārōacā bu'esere 'de'ro nirāsari? níḡū, werewū. Mu'u bu'ese wapamarī'i nirī níḡū, wereña'miwū. ³ Na ne mejēcā nitiwā. Yū'u me'rācjū Tito judío masū mejēta niwī. Cū tojo nimicā, ūsā judío masā weewūasenojōrē weedutitiwā. "Cūrē ō'rēcju yapa caserore yejecō'arōua'a", nitiwā.

⁴ Wiorā pe'e "Titore ō'rēcju yapa caserore yejecō'arōua'a" nitimicā, āpērā tojo nico'terā pe'e "Cūrē yejecō'arōua'a", niwā. Na Jesucristore ējōpeota'sarā, Jesucristore ējōpeorā me'rā a'mesū'awā. Tojo nita'sa, ī'adu'tiri masā niwā. Na ūsā Jesucristore ējōpeorā weesetisere ī'awā. Ūsā cūrē ējōpeorā Moisé dutise doca niticā ī'awā. Tere ī'arā, ūsārē ūsā ñecūsūmūarē dutimūjāti'quere weedutisī'rīmiwā tja. Moisé cū duti'que doca cūusī'rīmiwā tja. ⁵ Na tojo dutimicā, ūsā ne cā'rōacā na dutisere "Weerōuasato", nitiwū. Musārē Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū yū'rūrāsa'a nise quetire masīcā ūa'a. Tojo weerā diacjū cjase, Jesucristo yere wererāti nīrā, na weeduti'quere weetiwū.

⁶ Wiorā yū'ure mejēcā weredutitiwā. "Marī ñecūsūmūarē weeduti'quere weedutiya judío masā nitirārē", nitiwā. Ō'acū marī nipe'tirārē ni'cārōnojō ī'asami. Tere masīḡū, "Na wiorā nima" ni, ūpūtu waro wācūtiwū. Ō'acū narē bese'caronojōta yū'u quē'rārē besewī. ⁷ Wiorā yū'ure a'tiro niwā: "Mu'u quē'rā Ō'acū bese'cu ni'i. Cū mu'urē judío masā nitirārē Jesucristo ye quetire weredutiapī. Pedrore judío masārē wereduti'caronojōta mu'urē na pe'ere weredutiapī", niwā wiorā. ⁸ Ō'acū Pedrore judío masārē Jesucristo ye quetire wereduticū niwī. Cū Ō'acūta tja yū'u quē'rārē Jesucristo ye quetire judío masā nitirā tiro pe'ere weredutiwī. ⁹ Jerusalépure Santiago, Pedro, tojo nicā Juā na i'tiarā Jesucristore ējōpeorā wiorā niwā. Na yū'ure "Judío masā nitirārē Ō'acū mu'urē ma'ígū weredutiapī", niwā. Tojo weerā ūsā pūarārē, yū'u, tojo nicā Bernabé "Marī ni'cārōnojō da'rārāsa'a", niwā. Na ūsārē "Jesucristo ye quetire judío masā nitirārē wererā wa'aya", niwā. "Ūsā pe'e judío masārē wererāti", niwā. ¹⁰ Ūsārē a'te dia'cūrē weedutiwā: "Pajasecūorārē weetamuña", niwā. A'teta niwū yū'u añurō weeguti ni wācūyū'rūnū'cā'que.

Pablo Antioquíapu Pedrore tu'ti'que ni'i

¹¹⁻¹² Be'ro Pedro Antioquíapure etawī. Cū ne waro ti macāpūre etāca be'roacā añurō weemiwī. Cū topure níḡū cū queoro weeti'que wapa cūpūreta tu'tiwū. Ne waro judío

masã nitirã Jesucristore ãjõpeorã me'rã ba'a, na me'rã ba'pati nicã'miwĩ. Cũ tojo wee nisetiri cura judío masã Jerusaléçjãrã Santiago cũ o'ó'cãrã etawã. Pedro na etacã ì'agũ, judío masã nitirã me'rã weeseti'quere weedu'ucã'wĩ. Napu yu'ure tu'tibosama nigũ, tojo weewĩ. Topu etarã judío masã weedutisere queoro weeri masã niwã. Tojo weerã judío masã nitirãrẽ “Judío masãrẽ dutisere weerõa'a”, ni bususijawã. Tojo weegũ narẽ uigu, Pedro judío masã nitirã me'rã ba'patidu'ucã'wĩ. Na me'rã ba'anemotiwĩ majã. ¹³ Æpẽrã judío masã cũ weesere ì'arã, cũ weronojõ weeta'sawã. Judío masã nitirã me'rã ba'ami'cãrã ba'atiwã. Na me'rã nisetitiwã. Bernabéputa tojo weenemopecã'wĩ.

¹⁴ Na Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ yu'rurãsa'a nisere masimirã, queoro weetiwã. Tojo weegũ na weese queoro niticã ì'agũ, Pedrore nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã ì'orõpu tu'tiwũ. Cũrẽ a'tiro niwũ: “Mu'u judío masũ nimigũ, judío masã nitirã me'rã ba'agu, na weronojõ weesetigu wee'e. Mu'u tojo weese añu ni'i, añurõ pe'e. Mejõ ni'cãrõacãrẽ na me'rã ba'ati, na me'rã nisetitigu, ‘Judío masã weronojõ weeya’, nigũ wee'e tja narẽ. Mu'u tojo weecã, ‘Ûsã Moisé duti'quere weerõasa'a’, ni wãcũsama. Mu'u basu weetise judío masã nitirãrẽ ‘Weeya’ nĩrõnojõ wa'a'a. Mu'u tojo weese ña'a ni'i”, niwũ.

Judío masã, judío masã nitirã ãjõpeose me'rã dia'cũ yu'rurãsama nise ni'i

¹⁵ Marĩ ne bajarãputa judío masã nitojacãrã niwũ. Æpẽrã weronojõ Moisé cũ duti'quere weeticã weewe'e. ¹⁶ Tojo nimirã, marĩ Moisé duti'quere wéerã, yu'rumasitisa'a. Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ yu'rurwetimas'i. Marĩ Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, Jesucristore ãjõpeo'o. Moisé cũ duti'quere wéerã pũricã, ne ni'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nímasitisami. ¹⁷ Marĩ “Jesucristo me'rã dia'cũ yu'rurãsa'a” nicã, marĩ acawererã judío masã a'tiro nima marĩrẽ: “Musã ña'a ni'i”, nima. “Marĩ ñecũsumãrẽ duti'quere weetirã, judío masã nitirã weronojõ musã ña'a ni'i”, nima marĩrẽ. To pũricãrẽ tojo nĩrã, “Jesucristo marĩrẽ su'ori ña'arõ weegũ weemi narẽ”, nisama. Na tojo nise diaçjũ niwe'e. Jesucristore tojo weese marĩ'i. ¹⁸ Musãrẽ “Marĩ ñecũsumã duti'que me'rã yu'rurõsome”, ni weretowũ. Ni'cãrõacãrẽ “Te me'rã yu'rurãsa'a, tere weeya” nigũ, yu'uta bu'iritibosa'a. ¹⁹ Yu'u toduporopure a'tiro wãcũmiwũ. “Moisé cũ duti'que me'rã dia'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basiosa'a”, nimiwũ. Tojo nimigũ, ne weepõtẽoticãti. Be'ro yu'ure Õ'acũ cũ macũ Jesucristore ì'owĩ. Tojo weegũ ni'cãrõacãrẽ Jesucristore ãjõpeogũ, Õ'acũ me'rã wãcũpi'etiro marĩrõ nicã'a. Marĩ ñecũsumãrẽ weeduti'quere wãcũnrũwe'e majã. ²⁰ Jesucristo curusapu wẽricũ niwĩ. Yu'u cũrẽ ãjõpeogũ, cũ me'rã wẽrigũ weronojõ wa'acũ niwũ. Tojo weegũ yu'u se'saro niwe'e. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristo yu'ure su'ori nimi. Yu'u cũ haro, cũ dutiro wee'e. Õ'acũ macũrẽ ãjõpeogũ, wãcũtutua'a. Cũ yu'ure ma'igũ, ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosacũ niwĩ. ²¹ Yu'u Jesucristo wẽrĩ'quere “Mejõ warota nima'acã'a”, niwe'e. Cũ yu'ure ma'isere ne du'usĩ'rĩtisa'a. Moisé duti'que me'rã marĩ yu'ruta basiocãma, Jesucristo mejõ waro wẽrĩbopĩ.

3

Moisé dutise oja'que, Jesucristore ãjõpeose cjase ni'i

¹ Musã Galaciãjãrã Jesucristore ãjõpeodu'urã, tu'omasĩtibutiarã weronojõ weerã wee'e. ¿Noa musãrẽ nisoosijamirĩto mejẽcã ãjõpeodutirã? Ûsã topure nĩrã, musãrẽ Jesucristo cũ curusapu wẽrisere queoro werewũ. Musã añurõ Ûsã weresere tu'owũba. ² A'te dia'cũrẽ musãrẽ sãrĩtiña'gũti. Musã Moisé duti'quere wéerã, ¿Espĩritu Santure ñe'erĩ? Ñe'etipã. Jesucristo ye quetire tu'orã cũrẽ ãjõpeorã pe'e, ñe'epã. ³ Musã Õ'acũ põ'rã sãjãrã, Espĩritu Santu tutuaro me'rã sãjãnu'cãwũ. Ni'cãrõacãrẽ musã tutuaro me'rã ãjõpeoyapatirãti, ¿nimiti? Põtẽotisa'a. ¿Musãrẽ tu'omasise pe'tia wa'ati? ⁴ Jesucristore ne waro ãjõpeocã, ãpẽrã musãrẽ ña'arõ weecãrã niwã. Ni'cãrõacãrẽ cũrẽ ãjõpeodu'urã, “Mejõ waro pi'etipã”, ¿nirã weeti? Yu'u tu'oña'cã, mejõ waro pi'etitipã. ⁵ Õ'acũ musãrẽ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Cũ tutuase me'rã musã wa'teropure peje wee'õmi. ¿De'ro weegũ tojo weesari, musã tu'oña'cã? Jesucristo ye quetire musã tu'o ãjõpeocã, tojo weesami. Moisé cũ duti'quere weecãma, ne tojo weetibosami.

⁶ Marĩ ñecũ Abrahã ye cjasere wãcũrã. Cũ pũrĩcã Õ'acũrẽ ějõpeocũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũ cũrẽ “Añugũ nimi”, ni ĩ'acũ niwĩ. ⁷ Musã a'tere masĩña. Abrahã weronojõ Õ'acũrẽ ějõpeorã náta nima Abrahã pãrãmerã waro. ⁸ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ judío masã nitirã na Õ'acũrẽ ějõpeoatjere ojayuno'caro niwũ. Narẽ yũ'rũoatjere wereyugũ, Õ'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã mũ'ũ weronojõ ějõpeosiruturãrẽ ‘Añurã nima, bu'iri mooma’, ni ĩ'agũti. Narẽ añurõ weegũti”, nicũ niwĩ. ⁹ Abrahã Õ'acũrẽ ějõpeocũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũ cũrẽ añurõ weecũ niwĩ. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ nipe'tirã Jesucristore ějõpeorãrẽ Õ'acũ añurõ weemi.

¹⁰ ãpẽrã pũrĩcãrẽ Õ'acũ bu'iri da'resami. Na a'tiro wãcũsama. “Moisé duti'quere wéerã, yũ'rũrãsa'a”, nisama. Tojo wãcũmirã, nipe'tise tere weepe'otisama. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro niwũ: “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'otigũnojõ bu'iri da'reno'gũsami”, niwũ. Tojo weerã “Moisé duti'que me'rã yũ'rũrãsa'a”, nimisama. Niwe'e. Õ'acũ narẽ bu'iri da'regũsami. ¹¹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojanowũ: “Õ'acũ cũrẽ ějõpeorãrẽ ‘Añurã nima’, ni ĩ'asami. Cũ me'rã ninu'cũrãsama”, niwũ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Moisé dutise me'rã ne ni'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basiowe'e. ¹² Moisé cã dutise pe'e tojo mejẽta ni'i. A'tiro pe'e niwũ. “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'ogũ, Õ'acũ me'rã catinu'cũcũsami. Tere weepe'otigũre Õ'acũ ‘Bu'iri cũomi’, ni ĩ'agũsami”, niwũ. ¹³ Marĩ nipe'tise Moisé duti'quere weepõteõwe'e. Tojo weegũ Õ'acũ na weepe'otima nígũ, “Bu'iri cũoma”, nicũ niwĩ. Apero, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojanowũ: “No'o na wé'ĩca be'ro yucũgũpũ da'teyoono'cãrã Õ'acũ bu'iri da'reduti'cãrã nima”, ni ojano'caro niwũ. Duporopũre masã ña'arãrẽ tojo weecũcãrã niwã. Jesucristo quẽ'rã ña'agũ, bu'iritigũ weronojõ marĩ bu'iri da'reno'bo'quere curusapũ wẽrĩ wapayecũ niwĩ. Tojo weegũ cã marĩrẽ yũ'rũcã weecũ niwĩ. Marĩ ni'cãrõacãrẽ cũrẽ ějõpeorã, bu'iri marĩ'i. ¹⁴ Jesucristo marĩrẽ bu'iri da'rebo'quere curusapũ wẽrĩ wapayecũ niwĩ. Tojo weecã, Õ'acũ Abrahãrẽ judío masã nitirã quẽ'rãrẽ “Tojo weegũti” ní'que queorota wa'acaro niwũ. Jesucristore ějõpeocã, narẽ Abrahãrẽ weronojõ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ĩ'asami. Tojo weegũ cã ni'caronojõta weesami. Nipe'tirã Jesucristore ějõpeorãrẽ Espĩritu Santure o'ósami.

Õ'acũ Abrahãrẽ, Moisére cã ucũ'que ni'i

¹⁵ Ni'cãrõacãrẽ masã na weewũasenojõrẽ mũsãrẽ ni'cã queose o'ogũti. Masã “A'tiro weerã” ni, wiorã tiro papera apoyusama. Be'ro na tere apóca be'ro ne ni'cũ “Ti pũrĩrẽ cõ'acã'ña, a'tiro ojanemoña”, nímasĩtisami. ¹⁶ Õ'acũ cã Abrahãrẽ ní'que a'te weronojõta niwũ. A'tiro nicũ niwĩ: “A'ti turicjãrãrẽ mũ'ũ pãrãmi nituriagũpũ me'rã añurõ weegũti”, nicũ niwĩ. “Mũ'ũ pãrãmerã nituriarã pãjãrã me'rã añurõ weegũti”, niticũ niwĩ. Mejõ “Mũ'ũ pãrãmi nituriagũ ni'cũ me'rã dia'cũ weegũti”, nicũ niwĩ. Tojo nígũ, Jesucristore ucũgũ weecũ niwĩ. ¹⁷ Yũ'ũ mũsãrẽ nise a'tiro nirõ we'e. Õ'acũ Abrahãrẽ nicũ niwĩ: “Masã yũ'ũre ějõpeorã yũ'rũrãsama. Na yũ'ũ me'rã añurõ nirãsama”, nicũ niwĩ. Be'ropũ cuatrocientos treinta cã'marĩ be'ro Õ'acũ cã dutisere Moisére cũucũ niwĩ. Tere cúúgũ, “Todũporopũ Abrahãrẽ ‘Yũ'ũ tojo weegũti’ ní'que wapamarĩrõsa'a”, niticũ niwĩ. ¹⁸ Marĩ Moisé cã oja'quere weecã, Õ'acũ me'rã añurõ nita basiocãma, Õ'acũ Abrahãrẽ todũporopũ ní'que wapamarĩbopã. Tojo niwe'e. Õ'acũ Abrahãrẽ ma'ígũ, “Cũ tojo weegũti” ní'quere queoro weecũ niwĩ. “Nipe'tirã mũ'ũ weronojõ ějõpeorãrẽ yũ'rũogũti”, nicũ niwĩ.

¹⁹ To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weegũ Õ'acũ Moisére sõ'oní'que dutisere cũupari? A'tiro ni'i. Marĩrẽ “Ña'arã ni'i, bu'iri cũo'o” ni masĩdutigũ cũucũ niwĩ. Õ'acũ tere Abrahã pãrãmi nituriagũ Jesucristo a'tiri curapũ cũutũocũ niwĩ. Jesucristo me'rã Õ'acũ “A'ti turicjãrãrẽ añurõ weegũti” ní'que queoro wa'awũ. Te dutisere Õ'acũ cũrẽ wereco'terã ũ'mũsecjãrã me'rã Moisére weredutio'ocũ niwĩ. Moisé pe'e quẽ'rã tere tũ'ogũ, wereturiacũ niwĩ masãpũre tja. ²⁰ Abrahã pe'ere Õ'acũ añurõ weeatjere ãpẽrãrẽ weredutio'otimigũ, cã

basuta werecu niwī. Tojo weero Õ'acū Abrahārē ní'que pe'e Moisére ní'que yu'ruroo wapatiyu'rūnu'cācaro niwū.

²¹ To pūrīcārē Abrahārē cū ní'que wapatiyu'rūnu'cācā, ¿Moisére cū duti'que pe'e wapamarīpari? Niticarō niwū. Masā nipe'tise Moisé cū dutisere weeta basiocāma, marīrē Õ'acū me'rā añurō nita basio nibopā. Basioticaro niwū. ²² Õ'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'caro niwū: “Nipe'tirā masā ña'arā nima. Bu'iritirā nima”, niwū. Tojo weero Õ'acū Abrahārē cū duporopu ní'que wa'a'a. A'tiro nicu niwī: “Mu'u weronojō ējōpeosiruturārē ‘Añurā nima’, ni ī'agūti”, nicu niwī. Tojo weegu Õ'acū Jesucristore ējōpeorārē bu'iri da'reno'bo'quere yu'rūosami.

²³ Marī Jesucristore ējōpeose duporo cūrē ējōpeoatjere co'terānojōta Moisé cū duti'que doca níni'cārā niwū. Moisé dutisere weepe'osī'rīmirā, nipe'tisere weepōtēoticārā niwū. ²⁴ Moisé dutise me'rā Õ'acū marīrē “Ña'arā ni'i” ni masīdutigū cūucū niwī. Tere masīrā, marī “¿De'ro wee ña'arō nisere du'urāsari?” niato níngū cūucū niwī. Be'ro Jesucristo a'ticā, marī a'tere masīcārā niwū. “Cūrē ējōpeorā, Õ'acū me'rā añurō nímasīsa'a”, nicārā niwū.

²⁵ Nī'cārōacārē marī Jesucristore ējōpeoritero ni'i. Tojo weerā Moisé dutise doca niwe'e majā.

²⁶ Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeose me'rā Õ'acū pō'rā ni'i. ²⁷ Jesucristore ējōpeotjīrā, wāmeyeno'cārā niwū. Mūsā quē'rārē cū weronojō niseti'cā weecu niwī. ²⁸ Õ'acū nipe'tirā cū macū Jesucristore ējōpeorārē yu'rūosami. Judío masārē, judío masā nitirārē yu'rūosami. Tojo nicā āpērārē da'rawā'ñaco'terārē, da'raco'tetirārē yu'rūosami. Ūmūarē, numiarē nī'cārōnojō yu'rūosami. Marī nipe'tirāpūta Jesucristore ējōpeorā dūcawatisē moo'o. ²⁹ Marī Jesucristo yarā ni'i. Tojo weerā Abrahā pārāmerā nituriarā waro ni'i. Õ'acū Abrahārē ní'caronojōta marīrē weegūsamī. Abrahā wee'caronojō ējōpeocā, marīrē yu'rūogūsamī.

4

¹ Mūsārē queose me'rā werenemogūti. Wī'magū cū pacū cūuatjere ñe'eacjū masā-tu'ajatimigū, maata ñe'etisami. Nipe'tise cū ye nīmicā, da'raco'tegū weronojō nisami. ² Āpērā masā cūrē co'tesama. Cū na dutise doca nisami. Cū ye niatje quē'rārē ī'anurūbosasama. Cū pacū cū wērīse duporo nī'cā nūmū tere wiatji nūmūrē besesami. “Ti nūmū ejacā, nipe'tisere yu'u macūrē wiaya”, nisami. Tojo weerā ti nūmū nicā, nipe'tisere cūrē wiape'ocā'sama. Tere wīaca be'ro cū da'raco'tegū weronojō nitisami majā. ³ Marī quē'rā Jesucristore ējōpeose duporo marī ñecūsūmūa weemūjāti'quere wéerā, ā'rī weronojō níni'cārā niwū yujupū. Te dutise me'rā nīrā, āpērārē da'rawā'ñaco'terā weronojō nicārā niwū. ⁴ Tojo nīmicā, Õ'acū pe'e cū queoca nūmū nicā, queoro a'ti turipūre cū macūrē o'ócu niwī. Cū Õ'acū macū nīmigū, nī'cō numiopūre bajuacu niwī. Cū judío masū níngū, Moisé dutise doca nicu niwī. ⁵ Moisé dutise doca nīrārē yu'rūweticā ūagū, Õ'acū cū macūrē o'ócu niwī. Narē yu'rūogū, Jesucristo curusapū wērīcu niwī. Õ'acū pō'rā wa'adutigū marīrē tojo weecu niwī. ⁶ Õ'acū marīrē yu'u pō'rā nitojama níngū, marīrē cū macū me'rā Espírītu Santure o'ócu niwī. Tojo weerā Õ'acūrē “Pacu”, pisumasī'i. ⁷ Marī Jesucristo yu'rūono'cārā niyurā, āpērārē da'raco'terā weronojō niwe'e majā. Nī'cārōacārē Õ'acū pō'rā nitoja'a. Tojo weerā nipe'tise cū o'eatjere ñe'erāsa'a.

Pablo Galaciajārē na Jesucristore ējōpeodu'usī'rīcā tu'ogu cū wācūque'ti'que ni'i

⁸ Mūsā toduporopūre Õ'acūrē masīticārā niwū. Āpērānojōrē ējōpeocārā niwū. Narē Õ'acūrē weronojō ī'acārā niwā. Narē ējōpeorā, na dutise doca niwā'ñarā weronojō nicārā niwū. Mūsā ējōpeo'cārā Õ'acū mejēta nicārā niwā. ⁹ Nī'cārōacārē mūsā Õ'acūrē masī'i. Cū pe'e mūsārē masīmū'tācu niwī. Cūrē ējōpeoca be'ro toduporopū mūsā ējōpeo'quere du'ucā'cārā niwū. Mūsā ējōpeomū'tā'que mejō nise ni'i. Wapamarī'i. Nī'cārōacārē Moisé dutisere wéerā, mūsā ējōpeomū'tā'quere ējōpeorā weronojō weerā weesa'a. ¿Toduporopū da'rawā'ñaco'te'cārā weronojō nisī'rīsari tja? ¹⁰ Mūsā a'tiro wācūmisa'a.

“Judío masā weewuase nojōrē ticuse bosenuṁmūrī cuorā, yu'rurāsa'a”, nimisa'a. Tere wācūrā, soowuase nuṁmūrīrē, ma'ma mujīpūrē, no'o bosenuṁmūrī nisenojōrē weesa'a.

¹¹ ¿Yu'u masārē mejō waro bu'epari? nígū, ña'arō tu'oña'sa'a.

¹² Acawererā, yu'u masā a'tiro weecā uasa'a. Masā judío masā nitirā Moisé dutisere weeticārā niwū. Yu'u quē'rā masā weronjō te dutisere weewe'e majā. Ni'cārōacārē masī'i. Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū marī yu'rurāsa'a. Tojo weegu judío masū nimigū, Jesucristore ējōpeogu, Moisé dutisere du'ucā'wū. Yu'u weronjō masā weecā uasā'a. Yu'u masārē toduporopu bu'ecā, yu'ure ne ña'arō weetimiwūba.

¹³ Masā masīsa'a. Yu'u dutititjāgū, masā tiropure Jesucristo masārē yu'ruose quetire bu'ewu.

¹⁴ Yu'u dutitica, masārē diasā niwū. Masā yu'u dutiwi'i nimicā, yabitiwū. A'tiro pe'e weewu. Ni'cū Ō'acūrē weroco'tegu u'musepu nigūrē weronjō pōtērime'rīcā'wū. Jesucristore masā ñe'ebol'caro weronjō yu'ure añurō weewu.

¹⁵ Masā toduporopu yu'u me'rā e'catimi'que ¿de'ro wa'ari? Masā titare yu'ure ma'írā, masā weetamuta basioro weebopā. No'o masā ye caperiputa yu'ure tuwee o'osājābopā.

¹⁶ ¿Yu'u diacjū werese ye bu'iri yu'ure ī'atu'tirā weeti? ¿Diacjū nisere tu'osī'rītisari?

¹⁷ Masārē mejēcā bu'esijari masā yu'u weronjō añusere uasārā mejēta weesama. Masārē na añurō ucūta'sasama. Yu'u me'rā pe'e e'catidutitirā tojo weesama. Tojo nicā na bu'ese pe'ere sirutuato nírā tojo weesama.

¹⁸ Āpērā masārē weetamucā, añu nisa'a. Añurō weesī'rīse me'rā weetamucāma, añu nisa'a. Weetamurā we'e nírā, tojo weetamunu'cūcā'to. Yu'u topu nicā dia'cū weetamuta'saticā'to.

¹⁹ Yu'u me'rā masā tu'satimicā, yu'u pō'rārē weronjō ma'i'i. Masārē wācūgū, pūrō bujaweti'i. Ni'cō nijīpaco co macūrē wuatji dūporoacā pūrīse pi'etisamo. Co weronjōta yu'u quē'rā masā Jesucristore ējōpeocā uasāgū, pūrō pi'eti'i. Masā Jesucristo weronjō nisetica be'ropu ejerisājāgūti.

²⁰ Yu'u masārē werenemoacju masā tiropu nicā'sī'rīmisa'a. Yu'u yoropu nīgū, de'ro weebosau.

Puarā numia Agar, Sara ye queti ni'i

²¹ Masā a'tiro wācūmisa'a. “Moisé dutisere weérā, Ō'acū me'rā añurō nicā'rāsa'a”, nimisa'a. Tojo wācūmirā, Moisé dutisere queoro masītisa'a. Queoro masīrā pūrīcā, masā wācūrōnojō wācūtibopā. ²² Moisé cū basuta Abrahā yere a'tiro ojacu niwī. Abrahā puarā uṁu pō'rāticu niwī. Ni'cūrē Agar wāmetigo cūrē da'raco'tego me'rā pō'rāticu niwī. Apírē cū nuṁodiácjū Sara me'rā pō'rāticu niwī.

²³ Agar āpērā numia weronjōta wī'magū boca, pō'rātico niwō. Sara pe'ema bucuo waro niyucā, wī'magū bocata basioticarō niwū. Ō'acū weetamuse me'rā core wī'magū bocata basiocā weecu niwī. Cū Abrahārē nicu niwī: “Mu'u nuṁo ni'cū pō'rātigosamo”, nicu niwī. Cū ní'caronjōta wī'magū pō'rātico niwō.

²⁴⁻²⁵ A'tiro wee'que me'rā marī masī'i. Na puarā numia Ō'acū cū puaro dutise marīrē cūu'que weronjō ni'i. Agar ūrūgū Sinaí wāmeticju queose weronjō nimo. Tigupū Ō'acū Moisére dutise cūucu niwī. Tigū Arabia dil'tapu nisa'a. Agar macū cū paco da'raco'tego niyucā, cū quē'rā da'raco'tegu nicu niwī. Ti curuapu bajuasiruturā nipe'tirā da'raco'terā nima. Āpērā dutisere weewā'ñaco'tema. Apeyema tja a'tocatero Jerusalépure añurō Moisé dutisere weerā nisama. Agar ti macārē queose weronjō nimo. Nipe'tirā Moisé dutisere weerā Agar ya curuacjārā weronjō da'raco'terā nima. Tojo weerā na Moisé dutise doca nima.

²⁶ Sara pe'e a'tiro nimo. Jesucristore ējōpeorā queose weronjō nimo. Co Abrahā nuṁodiácjū nico niwō. Cūrē da'raco'tego mejēta nico niwō. Marī Jesucristore ējōpeorā co weronjō ni'i. Moisé cū dutise doca niwe'e. Tojo nicā co Jerusalé u'musepu nirī macā queose weronjō nimo. Ti macā marī Jesucristore ējōpeorā niatji macā ni'i.

²⁷ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Isaía cū oja'que a'tiro ni'i:

Numio, mu'u pō'rā marīmīgō, e'catiya.

Wī'marā na wuarā pūrīse tu'oña'sere tu'oña'timīgō, e'catiya.

Mu'u pō'rāmarīmīcā, be'ropure mu'u pārāmerā pājārā nirāsama.

Apego, marāpu me'rā nigó nemorō pārāmerātīgosa'a, ni ojacu niwī.

A'te oja'que a'tiro nisi'rírō wee'e. Jesucristore ějōpeorā Moisé dutisere weerá nemorō pājārā nirāsama.

²⁸ Acawererā, marī Sara macū Isaa weronojō ni'i. Ō'acū Abrahārē ní'caronojōta Sara Isaare wuaco niwō. Marīrē Ō'acū cūrē ní'caronojōta cū pō'rā wa'acā weemi. ²⁹ Duporopure Sara macū Espíritu Santu tutuaro me'rā bajuacu niwī. Da'racote go macū Ismae cūrē í'atu'ticu niwī. A'tocatero quē'rārē tojota ni'i. Moisé dutisere weeri masā marī Jesucristore ějōpeorārē í'atu'tisama.

³⁰ Ō'acū ye queti ojáca pūrīpu Ismae, Isaa ye cjasere a'tiro ojano'caro niwū: “Da'racote go macū cū pacu cōsere ñe'etisami. Cū nūmodiácjū me'rā pō'rāti'cu pe'e ñe'egūsami. Tojo weegu da'racote gore co macū me'rāta cō'aō'ocā'ña”, ni ojano'caro niwū. ³¹ Tojo weerā yu'u acawererā, marī Jesucristore ějōpeorā Sara pāramerā nituriarā ni'i. Da'racote go pāramerā mejēta ni'i. Sara macū cū pacu yere ñe'e'caro weronojōta marī Ō'acū cū pō'rārē o'otjere ñe'erāsa'a.

5

Moisé dutise doca ninemotićā'ña nise ni'i

¹ Jesucristo marīrē marī ñecūsūmua weemjāti'que doca ní'cārārē yu'ruocu niwī. Ō'acū pō'rā wa'adutigu marīrē ña'arō wee'quere wēri wapayebosacu niwī. Marīrē toduporopure peje dutise nicaro niwū. Ni'cārōacārē Jesucristore ějōpeorā majā titapu ní'caronojō niwe'e. Nisoori masā mūsārē a'tiro nibosama. “Ō'acū me'rā añurō nisi'rírā, Moisé dutisere weeya”, nibosama. Tojo nicā, tu'otićā'ña. Tere weeticā'ña. Mūsā tere weérā, da'racote'arā weronojō wa'arāsa'a tja.

² Tu'oña'rē mūsā. Yu'u mūsārē wereguti. Mūsā “Ō'rēcju yapa caserore yejecō'ase me'rā Ō'acū ūsārē yu'ruogusami”, niticā'ña. Mūsā tojo nicā, mūsārē Jesucristo wēribosa'que ne wapamarīrosa'a. ³ Mūsārē ninemogūti. Tojo wācūsetirā pūrīcā nipe'tise Moisé cū dutisere weepe'ocā'ña. Ni'cārē weemaacusiaticā'ña. ⁴ Mūsā Moisé dutise me'rā yu'ruāsa'a nírā, Jesucristore du'urā wee'e. Cū ma'ise me'rā mūsārē añurō weebo'quere bajurorā wee'e. ⁵ Ūsā mūsā weronojō wācūwe'e. Espíritu Santu weetamurō me'rā a'tiro wācū'u. Ō'acū marīrē “Jesucristore ějōpeose me'rā añurā nima”, nigūsami. Tojo niatjere ějōpeose me'rā yucue'e. ⁶ Marī Jesucristo yarā ni'i. Ō'acū í'orōpūre ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'se, yejecō'ano'tise wapamarī'i. Marī Jesucristore ějōpeotjīarā, āpērārē ma'í'i. Te pūrīcā wapati'i.

⁷ Mūsā Jesucristore ějōpeoca be'ro cūrē añurō siruturā weemiwū. ¿Noa mūsārē diacjū ějōpeomi'quere weremaasoomitito? ⁸ A'tema Ō'acūrē dióticā'ña. Cū dojorētipī. Cūta mūsārē Jesucristore ějōpeocā weecu niwī. ⁹ Masā na ucūwūase a'tiro ni'i: “Pá bucuacā weese cārōacā morēmīcā, nipe'tiro pápu se'sa wa'asa'a.” Mejēcā weremaasoojari masā a'te weronojō nisama. Na bu'ese na pejetirācā nimicā, pá bucuacā weese weronojō bucuawā'cārō wee'e. Nipe'tirā Jesucristore ějōpeorārē dojorēwā'cārā weema. ¹⁰ Na tojo weesere yu'u wācūque'tiwe'e. Mūsā quē'rā yu'u weronojō Jesucristore ějōpeorā ni'i. Tojo weerā mūsā, yu'u tu'oña'cā, yu'u weronojō weerāsa'a. Mūsārē dojorēsī'rīse wa'asome. Ō'acū mūsārē dojorēsī'rīgūnojōrē bu'iri da'regusami.

¹¹ Acawererā, āpērā yu'ure a'tiro nisama: “Pablo masārē ‘Ō'acū me'rā añurō nisi'rírā, a'tiro weeya’ nimi. Ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña nisere bu'ecusiagu weemi”, nisama. Na tojo nima'acārā weema. Yu'u tojo nicāma, judío masā yu'ure ña'arō weetibosama. Yu'u Jesucristo curusapu wērise me'rā yu'ruāsa'a nise dia'cūrē were'e. Te ye bu'iri yu'ure ña'arō weema. ¹² Mūsā Jesucristore ějōpeorārē dojorēcusiasama. Mūsārē dojorērārē a'tiro weecā ūasa'a. Na mūsā tirore ne ninemotićā'to.

¹³ Acawererā, Ō'acū mūsārē Moisé dutise doca niato nígū mejēta cūucu niwī. Mūsā “Moisé dutise doca niwe'e” nimirā, “No'o ūsā ña'arō ūaripejasere weerāti”, niticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Āpērārē ma'írā, weetamuña. ¹⁴ Marī Moisé dutise nipe'tisere ni'cārōpūta neonu'cōmasī'i. A'tiro ni'i: “Marī basu ma'irōnojōta āpērā quē'rārē

mal'irõña'a", ni'i. ¹⁵ Musã a'merĩ ma'iti, a'metu'ti, ucjarã pũrĩcã, wa'icurã a'mequẽrã weronojõ weerã wee'e. Musã basuta ducawati, masãpe'tirã weerãsa'a. Tojo wa'ari nĩrã, tu'omasĩ, nisetiya.

Espíritu Santu weedutisere weerõña'a nise ni'i

¹⁶ Musãrẽ a'tiro wereguti. Espiritu Santu musãrẽ weedutironojõta weenu'cũcã'ña. Musã tojo wéerã, ña'ase musã ñaripejasere weesome. ¹⁷ Marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse, marĩ ñaro weese ni'i. Espiritu Santu cũ ñase mejõta ni'i. Te ni'cãronojõ niwe'e. Espiritu Santu cũ weedutise añuse ni'i. Ña'arõ weesĩ'rĩ, ñaripejase niwe'e. A'te pũaperi a'mequẽ'e. Tojo weerã marĩ añurõ weesĩ'rĩmirã, weetisa'a. Espiritu Santu cũ ñasere wéerã, ña'arõ ñaripejase pe'ere weewe'e. ¹⁸ Marĩrẽ Espiritu Santu sũ'ori añurõ weeseticã, "Moisẽ dutise me'rã marĩ yũ'rũrãsa'a", ni wãcũtisa'a majã.

¹⁹ No'o ña'arõ wee ñaripejasere maata masĩno'o. Tere wéerã, a'tiro weesama. Na ñamosãnumia, na marãpũsumã nitirãrẽ a'metãrãsama. Ña'ase bujicã'sama. Na nipe'tise ña'ase ñaripejasere ne bopoyase marĩrõ weesama. ²⁰ Õ'acũ mejõtare, ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeosama. Tu'oña'rĩ masã yai weesenojõrẽ weesama. Ñatu'tisama. A'merĩ wapasama. ãpẽrãrẽ doesama. Sajatiro weemicã, uayesama. Na tu'sase dia'cũrẽ weecã'sama. Na ye se'sarore wãcũsama. Na ni'cãrõ me'rã a'merĩ nimi'cãrã ducawatisama. ²¹ Hõsepia nisama. Masãrẽ wẽjẽcõ'asama. Que'asama. Que'arã, ña'arõ weesere yũ'rũoqejocã'sama. Tojo nicã apeye peje a'te weronojõ weenemosama. Musãrẽ todũporopũ ni'caronojõta werenemogũti tja. No'o tenojõrẽ weesetigũnojõ Õ'acũ wioũ nirõpũ u'musepũ wa'asome.

²² Espiritu Santu pe'e marĩrẽ sũ'ori a'tiro weeseticã weesami. ãpẽrãrẽ ma'isa'a. E'catise cõosa'a. Marĩ ya ejeripõ'rãpũ añurõ tu'oña'sa'a. Marĩrẽ ña'arõ weecã, uatisa'a. ãpẽrãrẽ pajaña'sa'a. Narẽ añurõ weesa'a. Queoro, diajũ weeme'rĩcã'sa'a. ²³ "ãpẽrã yũ'rũoro ni'i", ni tu'oña'tisa'a. Ña'arõ weesere weesĩ'rĩmirã, weetisa'a. A'te Espiritu Santu me'rã weese añuse dia'cũ ni'i. Tojo weero a'tere ne ni'cãrõ dutiro "Weeticã'ña" ni cã'mota'aro marĩ'i. ²⁴ Marĩ Jesucristo yarã nitjãrã, ña'arõ ñaripeja niseti'quere du'ucã'a majã.

²⁵ Espiritu Santu marĩrẽ Õ'acũ me'rã ninu'cũcã weemi. Tojo weerã Espiritu Santu weedutironojõta weesetironõña'a. ²⁶ Marĩ "ãpẽrã yũ'rũoro ni'i" nise me'rã narẽ uacã weeticã'rã. "Na yũ'rũoro ni'i", niticã'rã. A'merĩ noticã'rã.

6

Pablo a'merĩ weetamudutise ni'i

¹ Acawererã, ni'cũ Jesucristore ãjõpeogũ apetero ña'arõ weebosami. Cũ tojo weecã, Jesucristore añurõ ãjõpeorãnojõ cũrẽ weetamuña. Cũrẽ "Ña'arõ weesere du'uya", niña. Õ'acũrẽ acobojose sãrĩdutiya. Tere weetamurã, pajaña'se me'rã weeya. Musã quẽ'rã ña'arõ weeri nĩrã, musã yere wãcũnrũña. ² Musã ãpẽrãrẽ no'o mejẽcã wa'acã, a'merĩ weetamuña. Tojo weerã Jesucristo dutisere queoro weerãsa'a.

³ Apetero ni'cũ "Yũ'u ãpẽrã yũ'rũoro ni'i", ni wãcũsami. Cũ ãpẽrã yũ'rũoro nitimigũ, mejõ waro wãcũma'acã'sami. Tojo nĩgũ, cũ basuta nisoogũ weemi. ⁴ Marĩncũ ãañurõ weemiti yũ'u? nĩgũ, marĩ weesere beserõña'a. Añurõ wéeca be'ro "ãpẽrã yũ'rũoro añurõ weepã" nirõ marĩrõ marĩ ye pe'ere e'catironõña'a. ⁵ Marĩ ni'cãrẽrã marĩ wee'quere Õ'acũrẽ yũ'tirãsa'a. Tojo weerã marĩncũ cũ cũu'quere weerõña'a. ⁶ Musã Jesucristo ye queti bu'erãrẽ weetamuña. Musã cõosere narẽ ducawaaya.

⁷ Musã a'tere masĩña. Õ'acũrẽ ña'arõ bujicã'a, cũrẽ ña'arõ weedu'tita basiowe'e. "Õ'acũ yũ'u ña'arõ weecã, bu'iri da'reesome", ni wãcũticã'ña. Musãrẽ queose me'rã wereguti. Marĩ otese dũca otecã, marĩ ote'quenõjõta pĩ'rĩ dũcatisa'a. Marĩ weesetise quẽ'rã te weronojõ ni'i. Marĩ weesetironojõta mejãrõta tja bocarãsa'a. ⁸ Ni'cũ ña'arõ ñaripejasere weegũnojõ ña'asere bocagũsami. Õ'acũ cũrẽ bu'iri da're bajuriogũsami.

Apĩ Espíritu Santu ɥaronojõ weegú pe'e añusere bocagɥsami. Cũ Õ'acũ tiropɥ catin-u'cũcũsami. ⁹ Tojo weerã añusere wéerã, marĩ caributiticã'rã. Marĩ caributiticã, Õ'acũ añusere queoro marĩrẽ o'ogɥsami. ¹⁰ Tojo weerã nipe'tirãrẽ marĩ põtëorõ añurõ weerã. Jesucristore ëjõpeorã pe'ere añurõ weeyɥ'rɥnɥ'cãrã.

Pablo weretɥo'que ni'i

¹¹ Mɥsãrẽ añurõ ï'adutigɥ pacase ojaguti. A'te nitɥose daripɥre yɥ'ɥ basuta oja'a. ¹² Mɥsãrẽ õ'rëcɥ yapa caserore yejecõ'adutiri masã narẽ ãpërã añurõ wãcũcã ɥarã, tojo weedutisama. Marĩ Jesucristo curusapɥ yɥ'rɥose quetire bu'ecã, judío masã marĩrẽ tu'ti, ña'arõ weema. Na te pe'ere ɥatirã, mɥsãrẽ tojo yejecõ'adutisama. ¹³ Na yejecõ'adutiri masãmarĩcã nipe'tise Moisé dutisere weepe'otima. Tojo weepe'otimirã, mɥsãrẽ yejecõ'adutima. Na a'tiro nisĩ'rĩrã, tojo weesama. “Ësãta Galacia di'tacjãrãrẽ Moisé dutisere weecã weepɥ” nisĩ'rĩrã, tojo dutisama. ¹⁴ Yɥ'ɥ pũrĩcã na weronojõ niwe'e. Jesucristo marĩrẽ yɥ'rɥogɥ curusapɥ wërĩ'que pe'ere were'e. Yɥ'ɥre “Ãpërã yɥ'rɥoro nimi” niato nigũ mejëta were'e. Yɥ'ɥ Jesucristo wërĩse me'rã a'ti turicjãrã na ɥaripejasere du'ucã'wũ. Yɥ'ɥ tere wãcũnɥrũwe'e majã. ¹⁵ Õ'acũ ï'orõpɥre õ'rëcɥ yapa caserore yejecõ'ano'se, yejecõ'ano'tise wapamarĩ'i. Marĩ Jesucristore ëjõpeose, tojo nicã marĩ ña'arõ weeseti'quere dɥcayuse pũrĩcã wapati'i. ¹⁶ Nipe'tise yɥ'ɥ bu'e'quere weesiruturãrẽ Õ'acũ na ye ejeripõ'rãrĩpɥ ejerisãjãcã weeato. Narẽ pajaña'to. Nipe'tirã cũ yarãrẽ tojo weeato.

¹⁷ Yɥ'ɥ Jesucristo ye quetire bu'ecã, na yɥ'ɥre tãrã, cãmida're'que wã'ña'a. Na tojo wee'que me'rã Jesucristore yɥ'ɥ da'raco'tesere ï'o'o. Tojo weerã ni'cãcã me'rã ne ni'cũ yɥ'ɥre caribonemoticã'to. Yɥ'ɥ bu'esere ucũ maasonemoticã'to.

¹⁸ Marĩ wiogɥ Jesucristo mɥsã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Mɥsãrẽ yɥ'ɥ acawererãrẽ weronojõ ma'ĩ'i.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Éfesocjārārē ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē bu'iri da'reri wi'ipm nígū, ojacu niwī. Apetero weegu Romapu nígū, ojagu oja'pī.

A'ti pūrīrē Ō'acū cū weesī'rī'caronojōta cū ɰaritero nicā, nipe'tirārē, nipe'tisere Jesucristo doca tojacā weegusami nisere ojacu niwī. Tojo nicā judío masā, judío masā nitirārē Jesucristo me'rā ni'cā uputa nima nisere ojacu niwī. Musā weesetisere ni'cā wi'icjārā Ō'acū ya curuacjārā weronojō weeroua'a nisere ojacu niwī. Ńa'arō weesere cā'mota'aroua'a nisere ojacu niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeori curuacjārā Éfesopu nirārē oja'que ni'i

¹ Yɰ'ɰ Pablo Jesucristo besecú'cū ni'i. Cū yɰ'ɰre Ō'acū ɰa'caronojōta cū ye quetire weredutigū cūuwī. Musā Ō'acū yarārē, Éfesopu nirārē añuduti'i. Musā Jesucristore ējōpeonu'cū'u.

² Musārē Ō'acū marī pacu, Jesucristo marī wiogu añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Cristo me'rā Ō'acū marīrē añurō wee'que ni'i

³ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cristo yarā niyucā, Ō'acū marīrē añurō weecu niwī. Marīrē ma'ígū, nipe'tise ɰ'musepu ejeripō'rā cjase añusere o'ocu niwī.

⁴ A'ti turi weese dɰporo cū marīrē beseyutojacu niwī. Cristore ējōpeorā cū yarā sājārāsama ni wācūgū, tojo besecu niwī. Marīrē cū ī'orōpɰre añurā, bu'iri moorā niato nígū tojo weecu niwī. ⁵ Dɰporopu cū marīrē ma'ígū, cū pō'rā wa'arāsama, nitojacu niwī. Jesucristore ējōpeoato nígū marīrē tojo weecu niwī. Tere wéégū, cū weesī'rī'caronojōta weecu niwī. ⁶ Cū macū cū uputu ma'ígū me'rā marīrē añurō weecu niwī. Tojo weerā cū marīrē añurō wee'quere wācūrā, cūrē e'catipeonu'cū'u. ⁷⁻⁸ Ō'acū marīrē uputu ma'ígū, cū macūrē o'ocu niwī. Cū curusapu wērīse me'rā, cū ye dí o'maburose me'rā marī Ńa'arō wee'que wapare wapayecu niwī. Te me'rā Ō'acū marī Ńa'arō wee'quere acobojocu niwī. Marīrē añurō wéégū, tojo weecu niwī. Cū marīrē añurō weesere masiāto nígū masisere, tɰ'omasisere marīrē o'oyu'rɰmajācū niwī. ⁹ Marīrē cū weesī'rī'que, todɰporo masiño'ña marī'quere masīcā weecu niwī. Cū Jesucristo wērīse me'rā cū yarārē “Añurō weetu'ajanu'cōgūti” ní'quere masīcā weecu niwī. ¹⁰ A'ti ɰmɰco pe'ticā, nipe'tise Ō'acū “A'tiro wa'arosa'a” ní'caronojōta wa'arosa'a. Tojo wa'acā, cū ɰa'caronojōta weegusami. A'tiro weegusami. Cū nipe'tirā ɰ'musepu nirā, a'ti nucūcāpu nirārē Cristore na dɰpoá sōrōgūsami.

¹¹ Ō'acū marīrē Jesucristo me'rā ni'cārō me'rā nidutigū dɰporopu beseyucu niwī. Marīrē cū “O'oguti” ní'quere ñe'edutigū tojo weecu niwī. A'te nipe'tise cū “Weeguti” nise cū wācūyu'quepu ni'i. Cū nipe'tise añutu'sa'a nisere weesami. ¹² Cū a'tiro wéégū, ɰsā Cristore ējōpeomu'tārārē añurō weecā ɰagu besecu niwī. ɰsā añurō weese me'rā masā cū Ō'acū nise pacare añurō wācūato nígū tojo besecu niwī. ¹³ Cristo curusapu wērī'que me'rā musā quē'rā Ō'acū yarā wa'awu. Musā diacjū cjase Cristo ye quetire tɰ'orā, cūrē ējōpeowu. Cū ye queti a'tiro ni'i. Marī pecame'epu wa'abo'cārārē yɰ'rɰweticā weecu niwī. Cūrē ējōpeocā, Ō'acū musārē cū yarā tojacā weecu niwī. Yarā nima nisere ī'osī'rīgū, musārē Espiritu Santure o'ócu niwī. Espiritu Santu Ō'acū “Musārē o'óguti” ní'cūta nimi. ¹⁴ Ō'acū Espiritu Santure marīrē o'otojacu niwī. Tojo weerā marī masī'i. Diacjūta nipe'tise cū “O'oguti” ní'quere o'ogusami. Cū o'ootjere yucuerā wee'e. Cū yarā nipe'tirā Ńa'arō weeseti nimi'cārārē yɰ'rɰwetipe'ticā weegusami. Tojo wéeca be'ro cū “O'oguti” ní'quere o'ogusami. Cū tojo weecā ī'arā, masā Ō'acūrē “Añubutiagu nimi”, nirāsama.

Pablo Éfesocjārārē sērībosase ni'i

¹⁵⁻¹⁶ Y'u'musā añurō weesere masī'i. Musā marī wioḡu Jesure ējōpeo'o. Tojo nicā nipe'tirā Ō'acū yarārē ma'i'i. Musā tojo weecā wācūḡū, y'u' Ō'acūrē sērībosasetirinacū cūrē e'catise o'onu'cū'u. ¹⁷ Ō'acū, marī wioḡu Jesucristo pacu añubutiagū nimi. Cūrē musā ye niatjere a'tiro sērībosa'a: “Ō'acū, Espiritu Santu tu'omasise o'oato narē. Mu'u ye cjasere añurō i'oato. Nemorō mu'urē masīdutigū tojo weeato. ¹⁸ Ō'acū, na tu'oña'rōpu mu'u ye cjasere masīcā weeya. Mu'u narē añurō weesī'rīgū besecu niwū. Nipe'tirā mu'u yarārē añubutiasere o'ogusa'a. A'tere narē añurō masīcā weeya. ¹⁹⁻²⁰ Mu'u tutuayurūḡu ni'i. Mu'u tutuase ne pe'tisome. Te me'rā ūsā Jesucristore ējōpeorārē ducayugū wee'e. Mu'u tojo weesere narē masīcā weeya”, ni sērībosa'a. Ō'acū tutuase a'tiro ni'i. Cū, cū tutuase me'rā Cristo wērī'cūpūre masācā weecu niwī. Cū masāmujāca be'ro cūrē cū tiro u'mūsepu wioḡu dujiri cūmurō diacjū pe'e dūpocu niwī. Cū tutuase me'rāta cū uaronojō marīrē ducayugū weemi. ²¹ Ō'acū Cristore a'tiro weecu niwī. Nipe'tirā a'ti nucūcāpu nirā, u'mūsepu nirā, na wiorārē, no'o āpērārē dutirānojōrē na bu'ipu tojacā weecu niwī. A'ti u'mūcopu, ape u'mūcopūre tojota weenu'cūcūsami. ²² Ō'acū nipe'tisere, nipe'tirārē Cristo doca tojacā weecu niwī. Tojo nicā nipe'tirā Cristore ējōpeose cururicjārā dūpoā sōrōcu niwī. ²³ Nipe'tirā cūrē ējōpeose cururicjārā ni'cā curua nima. Ti curuacjārā cū upu weronojō nima. Tojo nicā Jesucristota nipe'tiropu nibi'acā'sami. Cūrē ējōpeose cururicjārā cū uaro weemasīma. Tojo weero narē añurō weemasise dū'sawe'e.

2

Ō'acū marīrē ma'īgū y'u'ruo'que ni'i

¹ Todūporopu Cristore ējōpeose dūporo musā ña'arō weecārā niwū. Musā ña'arō wee'que bu'iri Ō'acū i'orōpūre wērī'cārā weronojō nicārā niwū. ² Āpērā a'ti turicjārā weronojō ña'arō weenu'cūcārā niwū. Wātīa wioḡu uaronojō weecārā niwū. Cū a'ti turicjārā Ō'acūrē y'u'ruu'cārārē dutigū nimi. ³ Todūporo marī nipe'tirā tojota ña'arō weenu'cūwū. Ña'arō weesī'rīsere uaripejawu. Marī no'o uaro weesī'rīsenojōrē, ña'arō wācūsenojōrē weewu. Tojo weerā marī quē'rā Ō'acūrē bu'iri da'reno'bopā. Āpērārē pecame'epu cō'a, bu'iri da'rero weronojō da'reno'bopā. ⁴ Cū pe'e marīrē uputu ma'īgū, pajaña'se cūoyu'ruawī. ⁵ Marī ña'arō wee'que bu'iri Ō'acū marīrē “Wērī'cārā weronojō nima”, ni i'awī. Cristore ējōpeoca be'ro marīrē “Cristo me'rā ni'cārō me'rā nima”, ni i'asami. Cū Cristore masō'caronojōta marī quē'rārē catise pe'titisere o'ocu niwī. Tojo weegu Ō'acū marīrē pajaña'gū, ña'arā nimi'cārārē y'u'ruocu niwī. ⁶ Ō'acū Jesucristore masōcu niwī. Cūrē masō'caronojōta marī Jesucristo yarārē masāmujāa'cārā weronojō weecu niwī. Jesucristo u'mūsepu wioḡu dujiri cūmurō dujironojōta marīrē cū me'rāta tja u'mūsepu dujiyutojarā weronojō nicā weecu niwī. Ña'arō nisetise me'rā nisome majā. ⁷ Jesucristo cū wērībosa'que me'rā marīrē ma'isere, cū añubutiaro weesere i'ocu niwī. Be'ropu nipe'tirārē tere masīcā uagu tojo weecu niwī. ⁸ A'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeorā Ō'acū añurō weese me'rā y'u'ruwu. Te marī basu wee'que mejēta ni'i. Ō'acū pe'e marīrē y'u'ruowī. ⁹ Marī añurō weesere i'agū mejēta y'u'ruowī. Tojo weegu ne ni'cū “Y'u' añurō wee'que wapa Ō'acū y'u'ure y'u'ruowī”, nita basiowe'e. ¹⁰ A'tiro ni'i. Marī cū wee'cārā ni'i. Jesucristo ya curuacjārā nidutigū tojo weecu niwī. Dūporopu marī añurō weeatjere wācūyutojacu niwī. Tere añurō weedutigū marīrē Jesucristo yarā wa'acā weecu niwī.

Marī Jesucristo me'rā añurō nicā'a nise ni'i

¹¹ Musā todūporopu niseti'quere wācūña. Musā judío masā niwe'e. Tojo weerā judío masā ō'rēcju yapa caserore yejecō'arā, a'tiro nisama musārē: “Na yejecō'ano'ña marīrā nima.” Na basu pe'e “Ūsā yejecō'ano'cārā Ō'acū yarā ni'i”, nimisama. Musā pe'ere “Ō'acū yarā nitima”, nisama. Tojo weese upupu weese dia'cū ni'i. Tojo weese masārē Ō'acū yarā wa'acā weewe'e. ¹² Titapūre musā ējōpeose dūporo Cristore moocārā niwū. Musā Ō'acū yarā Israe curuacjārā me'rā niticārā niwū. Ō'acū Israe curuacjārārē a'tiro nicu niwī:

“Narē añurō weeguti. Na wiogu nigūti. Yarā nirāsama”, nicu niwī. Mūsā pe'ere tojo niticu niwī. Mūsā Ō'acū ūsārē yu'ruogusami nisere masīticārā niwū. Ō'acūrē moocārā niwū. ¹³ Ni'cārōacā pūrīcārē mūsā Jesucristore ējōpeorā ni'i. Tojo weerā todūporopu cūrē masītimi'cārā cū yarā wa'acārā niwū. Cristo cū wērīse, cū dí o'maburose me'rā mūsārē cū yarā wa'acā weecu niwī. ¹⁴ Cristo nimi marīrē ejerisājāsere o'ogu. Cūta marīrē judío masārē, judío masā nitirārē ni'cā curuacjārā wa'acā weecu niwī. Marī a'amerī ī'asī'rītimi'quere du'ucā weecu niwī. ¹⁵ Cū wērīse me'rā Moisé duti'quere weérā, ne ni'cū yu'ruwetimasītimi nisere masīcā weecu niwī. Tojo weegu Cristo pua curua nimi'cārārē cūrē ējōpeocā ī'agū, ni'cā curuata weecu niwī. Tojo weese me'rā marīrē añurō ni'cārō me'rā niseticā weecu niwī. ¹⁶ Cū curusapu wērīse me'rā marīrē judío masārē, judío masā nitirā me'rā a'amerī marī pe'sutisere du'ucā weecu niwī. Cū wērīse me'rāta tja marī pua curua nimi'cārārē ni'cā curua weecu niwī. Tojo nicā te me'rāta Ō'acū ī'orōpūre marīrē añurā wa'acā weecu niwī.

¹⁷ Cristo a'ti nucūcāpu a'tigu, “Ō'acū masā me'rā añurō nisētisere apogu a'tiwu”, ni wercu niwī. Ūsā judío masā Ō'acū yere masī'cārārē wercu niwī. Tojo nicā mūsā quē'rā judío masā nitirā, Ō'acū yere masīti'cārārē te quetire wercu niwī. ¹⁸ A'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rā marī judío masā, judío masā nitirā nipe'tirā marī pacu Ō'acūrē sērīmasī'i. Cūrē ējōpeo, masīta basio'o. Cū tiropu wa'amasī'i. Espiritu Santu ni'cū nigū cū weetamuse me'rā tojo weeta basio'o. ¹⁹ Tojo weerā mūsā judío masā nitirā Ō'acū ī'orōpūre apesecjārā sijari masā weronjō niwe'e. Ō'acūrē masītirā weronjō niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Judío masā Cristore ējōpeorā weronjōta Ō'acū ya curuacjārā ni'i. Nipe'tirā Cristore ējōpeorā me'rā ni'cū pō'rā, Ō'acū pō'rā ni'i. ²⁰ Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā ni'cā wi'i yéeca wi'ijo weronjō ni'i. Ti wi'i yeenu'cā'que a'tiro ni'i. Jesucristo besecū'cārā, tojo nicā Ō'acū wereduti'quere wereturiari masā mūsārē ne waro bu'edū'pocātīcārā niwā. Tere tu'orā, ējōpeocārā niwū. Na ne waro yeenu'cācaga ūtāgā weronjō Jesucristo nimi. ²¹ Yeenu'cācaga ūtāgā me'rā nipe'tise ti wi'i cjase queoro ninu'cūcā'a. Nipe'tise apeye ūtāpaga tiga yeenu'cācaga ūtāgā me'rā yee a'mesu'ono'o. Queoro tiga me'rā añurō yeeturiamūjāno'o. Tojo weronjō Cristo marī cūrē ējōpeocā, āpērā todūporo ējōpeorā me'rā añurō a'mesu'acā weemi. Āpērā cūrē ējōpeowā'cācā, cūta tja marī nipe'tirārē ni'cā curua, pajiri curua wa'acā weemi. Āpērā marī nipe'tirārē ī'arā, wiopesase me'rā “Ō'acū ya curua ni'i”, nirāsama. ²² Mūsā quē'rā judío masā nitirā āpērā Jesucristore ējōpeorā me'rā a'mesu'a, Ō'acū ya curuacjārā toja'a. Ō'acū Espiritu Santu me'rā mūsāpūre nimi.

3

Pablo “Judío masā nitirārē bu'edutigū cūuno'wū” ní'que ni'i

¹ Ō'acū mūsārē ma'īgū, añurō weecu niwī. Cū tojo weesere wācūgū, cūrē e'catipeo'o. Yu'u Pablo mūsā judío masā nitirārē Jesucristo ye quetire werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipū ni'i. ² Mūsā masīsa'a, Ō'acū mūsārē pajaña'gū, añurō weesī'rīgū, yu'ure a'tiro weredutiwī. Judío masā nitirā quē'rārē yu'ruomi nisere weredutiwī. ³ Ō'acū todūporopu masīno'ña marī'que quetire yu'ure bajuyoropu ī'owī. Tere “Judío masā nitirārē añurō weeguti” ní'quere yu'ure masīcā weewī. Yu'u mūsārē a'te dūporo pejetipawa ojatojapū. ⁴ Mūsā tere bu'érā, yu'ure “Cristo ye queti, todūporo masīno'ña marī'que quetire cū masīmi”, nirāsa'a. ⁵ Dūporocjārā Ō'acū judío masā nitirārē ñe'egūsami nisere masīticārā niwā. Ni'cārōacā pūrīcārē Espiritu Santu me'rā cū yarā, cū besecū'cārārē weremi. Tojo nicā tere cū wereduti'quere wereturiari masārē weremi. ⁶ Te todūporo masīno'ña marī'que queti a'tiro ni'i. Judío masā nitirā Jesucristore ējōpeorā, judío masā weronjō Ō'acū pō'rā sājārāsama. Na quē'rā cū o'boatjere ñe'erāsama. Na pua curua nimi'cārā ni'cā curua nirāsama. Ō'acū “Judío masārē Jesucristo me'rā añurō weeguti”, nicu niwī. Cū tojo ní'quere judío masā nitirā quē'rārē weegusami.

⁷ A'te quetire Õ'acũ yu'ure weredutigu cūuwĩ. Yu'u ña'agũ nimicã, yu'ure añurõ weégu, cū tutuaro me'rã tojo cūuwĩ. ⁸ Yu'uta mejõ nigũ waro nipe'tirã Õ'acũrẽ ejõpeorã docapu tu'oña'a. Tojo nimicã, yu'ure añurõ weesĩ'rigũ, a'tiro weecu niwĩ. Judío masã nitirãrẽ cū bese'cu Cristo ye añuse quetire weredutiwĩ. Te queti a'tiro ni'i. Õ'acũ Jesucristo me'rã añubutiasere marĩrẽ weemi. Te añusere marĩ wãcũpõtẽowe'e. ⁹ Apeyere Õ'acũ nipe'tirã te queti toduporocjãrã masĩti'quere masĩato níngũ yu'ure o'ówĩ. Cũ nipe'tisere wee'cu te quetire maata wereticu niwĩ. Te queti cū ne waro wãcũyu'que a'tiro ni'i. “Judío masã nitirã judío masã weronojõ Õ'acũ põ'rã nirãsama” ní'que ni'i. ¹⁰ Tojo weero ni'cãrõacãrẽ Jesucristore ejõpeori curuacjãrã me'rã a'tiro wa'a'a. Na peje cururi nimi'cãrã ni'cã curua wa'acã i'arã, u'musecjãrã wiorã, tojo nicã wãtĩ yarã tutuarã a'tiro nisama: “Õ'acũ masĩyu'rũami. Añubutiaro wãcũse cõomi”, nisama. ¹¹ Ne waropu Õ'acũ “Tojota peje cururicjãrãrẽ ni'cã curua wa'acã weeyapatiguti”, nicu niwĩ. Cũ ni'caronojõta Jesucristo marĩ wioqu me'rã queoro wa'acã weecu niwĩ. ¹² Cristo me'rã marĩ Õ'acũrẽ masĩta basio'o. Jesucristore ejõpeotjãrã, uiro marĩrõ “Marĩrẽ ñe'egũsami”, ni'i. Cãrẽ sãrĩmasĩ'i. ¹³ Yu'u musãrẽ were'que bul'iri pi'eti'i. Musãrẽ a'tiro weecã u'a. Yu'u pi'etisere wãcũrã, bujaweticã'ña. Pi'etigu, Õ'acũ musãrẽ añurõ weel'quere ãpẽrãrẽ wãcũcã wee'e.

Cristo masãrẽ ma'isere masĩato níngũ, Pablo sãrĩbosase ni'i

¹⁴ Õ'acũ, marĩ wioqu Jesucristo pacure e'catipeo'o. Musã judío masã nitirãrẽ añurõ weesere wãcũgũ, tojo wee'e. ¹⁵ Õ'acũta pacu nimu'tã'cu nimi. Cũ me'rã pacu nise nu'cã'a. Cũ nipe'tise cururicjãrã u'musepu nirã, a'ti nucũcãpu nirã ni'cãrõ me'rã nisetica weecu niwĩ. ¹⁶ Marĩ pacure musã ye niatjere sãrĩbosa'a. Cũ añubutiagu, tutuayurũgu nimi. Cũ Espiritu Santu musãrẽ wãcũtutuacã weegusami. ¹⁷ Musã Cristore ejõpeo, nemorõ cū me'rã añurõ niato níngũ sãrĩbosa'a. Apeyema, musã Cristore, tojo nicã ãpẽrãrẽ añurõ ma'icã uagu sãrĩbosa'a. ¹⁸ Musã nipe'tirã Õ'acũ yarã me'rã Jesucristo marĩrẽ ma'iyu'rũnu'cãsere masĩdutigu sãrĩbosa'a. Cũ nipe'tirã masãrẽ uputu waro ma'imi. Wiorã, mejõ nirã, nipe'tirãpũreta ma'inu'cũcã'mi. Cũ ma'ise ne pe'tisome. ¹⁹ Musãrẽ cū ma'isere masĩdutigu sãrĩbosa'a. Cũ ma'isere wãcũpõtẽomasĩtisa'a. Te, cū ma'isere masĩrã, cū weronojõ añurã, ña'ase moorã nirãsa'a. Tojo weerã Õ'acũrẽ cuoyu'rũarãsa'a.

²⁰ Nipe'tirã “Õ'acũrẽ añuyu'rũami”, niato. Cũ nipe'tise marĩ sãrĩse yu'rũoro o'osami. Marĩ wãcũ'que nemorõ o'omasĩsami. Cũ tutuaro me'rã marĩrẽ tojo weemasĩsami. ²¹ Tojo weerã Õ'acũ marĩ Jesucristore ejõpeori curuacjãrãrẽ añurõ weecã i'arã, nipe'tirã Õ'acũrẽ e'catipeonu'cũcã'to. Tojo nicã Jesucristo masãpũre weesere i'arã, tojota weeato. A'tocaterocjãrã, be'rocjãrã quẽ'rã tojota Õ'acũrẽ e'catipeonu'cũcã'to.

Tojota wa'arosa'a.

4

Jesucristore ejõpeorãrẽ ni'cãrõ me'rã nisetiduti'que ni'i

¹ Yu'u marĩ wioqu ye quetire werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Õ'acũ cū tutuaro me'rã marĩrẽ añurõ weecu niwĩ. Tere wãcũgũ, musãrẽ a'tiro weecã u'a. Musã Õ'acũ bese'cãrã weronojõta añurõ weesetiya. ² Ne ni'cũ “Ãpẽrã yu'rũoro ni'i”, ni wãcũticã'ña. Nitu'tiro marĩrõ queoro weeya. Musãrẽ ña'arõ, mejẽcã weecã, wãcũtutuaya. ãpẽrãrẽ ma'irã, queoro weeticã i'arã, tojo tu'oña'cã'ña. ³ Espiritu Santu musãrẽ ni'cãrõ me'rã nisetica weemi. Musã ni'cãrõ me'rã añurõ nisetirãti nĩrã, a'merĩ acobojoya. A'merĩ añurõ wejepeo, cumuca marĩrõ niña. ⁴ Marĩ ni'cã curuacjãrã ni'i. Espiritu Santu ni'cũ nigũ, marĩ nipe'tirãpũre nimi. Õ'acũ u'musepu wa'adutigu marĩ nipe'tirãrẽ beseyucu niwĩ. ⁵ Marĩ wioqu Jesucristo ni'cũta nimi. Marĩ nipe'tirã cãrẽ ni'cãrõnojo ejõpeo'o. Jesucristore sirutusere i'orã, marĩ nipe'tirã wãmeyeno'o. ⁶ Õ'acũ marĩ pacu ni'cũta nimi. Cũ marĩ nipe'tirã wioqu nimi. Cũ, cū yarã me'rã cū ye cjasere weemi. Cũ yarã nipe'tirãpũre nimi.

⁷ Tojo nimicã, Cristo marĩrẽ, marĩnucũrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocũ niwĩ.
⁸ Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta ni'i. A'tiro ojano'wũ:
 Cũ u'mũsepũ mujãase dũporo cũrẽ ĩ'atu'tirãrẽ docaque'acã weecũ niwĩ.
 Cũ mujãaca be'ro masãrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocũ niwĩ.

⁹ Cũ u'mũsepũ mujãasere ucũrã, cũ topũ mujãati dũporo a'ti di'tapũ dijaticũ niwĩ yujupũ, nirã wee'e. Dijati, a'topũ nicũ niwĩ. ¹⁰ Cũta tja a'ti di'tapũ ní'cũ u'mũse añubutiaropũ Õ'acũ nirõpũ mujãacũ niwĩ. Tojo weegũ nipe'tiropũ dutimasĩmi. ¹¹ Jesucristo cũ yarãrẽ, nãnucũrẽ Espĩritu Santu me'rã weemasĩsere o'ocũ niwĩ. Ni'cãrẽrãrẽ besecũú, cũ ye queti wererã sãjãcã weecũ niwĩ. Āpẽrãrẽ Õ'acũ cũ ucũse tũ'o'quere wereturiarã sãjãcã weecũ niwĩ. Āpẽrãrẽ, cũ masãrẽ pecame'epũ wa'abo'cãrãrẽ yũ'rũwetise quetire werecusiari masã sõrõcũ niwĩ. Āpẽrãrẽ, Jesucristore ějõpeorãrẽ sũ'ori bu'edutigũ cũucũ niwĩ. ¹² Tojo wee cũ yarãrẽ cũ ye cjasere da'rato ní'gũ tojo weecũ niwĩ. Cũ ya curuacjãrãrẽ cũ ñaro weenemoato ní'gũ tojo weemasĩsere o'ocũ niwĩ. ¹³ Tere wee, marĩ a'merĩ weetamurã, Õ'acũ macũrẽ nemorõ ějõpeonemorãsa'a. Cũrẽ añurõ masĩrãsa'a. Tojo nicã Õ'acũ ñaronojõta queoro weemasĩnemorãsa'a. Õ'acũ bese'cũ Cristo nipe'tisere añurõ niseticũ niwĩ. Marĩ cũrẽ ějõpeori curuacjãrã quẽ'rã cũ weronojõta niseturãsa'a. ¹⁴ Tojo weerã wĩ'marã weronojõ dũcayumujãrã nisome. Nipe'tisetiri ma'ma bu'esere tũ'orã, na'irõ dũcayumujãsome. Nisoomerĩrĩ masã marĩrẽ mejẽcã ějõpeocã weesome. ¹⁵ A'tiro pe'e bũcũrã weronojõ weerãsa'a. Diacjũ a'merĩ ma'i, ucũrãsa'a. Siape me'rã diacjũ cjasere ějõpeotu'ajanũ'cõrãsa'a. Tojo nicã, Āpẽrãrẽ wereyapada'reorãsa'a. Nipe'tise no'o marĩ weesere Cristo me'rã ní'ã, cũ ñaro weenemorãsa'a. Cũta nimi cũrẽ ějõpeori curuacjãrã dũpoá. ¹⁶ Tojo dũpoá ní'gũ, marĩrẽ queoro a'mesũ'acã weemi. Marĩ upũ peje dũcawatimirõ, ni'cã upũta ni'i. A'te weronojõ marĩ cũrẽ ějõpeorãrẽ ni'cã curuata cũ me'rã ni'cãrõ me'rã nicã weemi. Marĩ ějõpeorãnũcũ a'merĩ weetamurã, siape me'rã weetamuwã'cã, a'merĩ ma'itu'ajanũ'cõrãsa'a.

Jesucristo me'rã ma'ma weesetisere boca'que ni'i

¹⁷ Marĩ wiogũ dutiro me'rã mũsãrẽ a'tiro weeduti'i. Mũsã Õ'acũrẽ masĩtirã weronojõ weeticã'ña. Todũporopũ weeseti'quenojõrẽ weeticã'ña. Õ'acũrẽ masĩtirã no'o ñaro wãcũ, weema'acã'sama. ¹⁸ Na tũ'omasĩtima. Na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ nima. Õ'acũ masãrẽ añurõ weesere masĩtima. Õ'acũ yere wãcũsĩ'rĩtirã, tũ'omasĩtirã weronojõ nima. Tojo weerã Õ'acũ tiropũ catinu'cũsome. ¹⁹ Na ña'arõ weesetisere ne bopoyatima. Na no'o ñaro ña'arõ weebajaque'atima. Na weetũ'sase, nipe'tise ña'asere weema. Na weesere “¿Añumitito?” ni wãcũtima. ²⁰ Mũsã pũrĩcãrẽ Cristo Õ'acũ bese'cũ tojo weesere weedutiticũ niwĩ. ²¹ Mũsã queorota cũ ye quetire tũ'orã, masĩsa'a. Cũrẽ ějõpeorã weesetisere Jesũ bu'e'quere masĩsa'a. ²² Mũsã todũporopũ weeseti'quema du'ucã'ña majã. Mũsã “Ña'arõ ñaripejasere wéerã, e'catirãsa'a”, ni wãcũmipã. Niwe'e. Tojo weese mũsãrẽ dojorẽpã. ²³ Mũsã mejẽcã wãcũsere dũcayuroũa'a. ²⁴ Õ'acũ ñaronojõta ma'ma weesetisere weeya. A'tiro wéerã, Āpẽrãrẽ mũsã queoro weerãsa'a. Tojo nicã Õ'acũ ĩ'orõpũre añurã nirãsa'a.

²⁵ Tojo weerã a'merĩ nisoosere du'ucã'ña. Marĩ nipe'tirã Jesucristore ějõpeori curuacjãrã ni'i. Te ye bu'iri a'merĩ diacjũ ucũrõũa'a.

²⁶ Mũsã uarã, ña'arõ weeticã'ña. Uana'iatĩcã'ña. ²⁷ Wãtĩ mũsãrẽ uadojacã weesĩ'rĩsere cã'mota'aya.

²⁸ Todũporopũ yajapo'cũ yajanemoticã'to majã. Yajaronojõ o'ogũ, da'rato. Tojo weegũ cũ basu quẽ'rã cũogũsami. Cũ da'ra'que wapa me'rã pajasecũorã quẽ'rãrẽ weetamumasĩgũsami.

²⁹ Ña'asere ucũticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Añuse, no'o masãrẽ weetamusenojõ pe'lere ucũña. Tojo wéerã, mũsã ucũse tũ'orãrẽ añurõ weerãsa'a. ³⁰ Nipe'tise ña'arõ weesere weeticã'ña. Espĩritu Santure bũjaweticã weeticã'ña. Õ'acũ Espĩritu Santure o'ose me'rã

mʉsā “Ō'acū yarā nima”, nino'o. Tojo weerā mʉsā masī'i, Jesucristo a'ticāpʉ Ō'acū mʉsārē añurō yʉ'rʉobutiagusami.

³¹ Nipe'tise a'merī ña'arō tʉ'oña'sere, pūrīrō ucūsere, uayʉ'rʉumajāsere, a'metu'tise, uarā caricūsere, tojo nicā āpērārē ña'arō ucūse quē'rārē du'ucā'ña. Ne ni'cūrē ī'atu'titicā'ña. ³² A'tiro pe'e weeya. A'merī añurō weetamu, pajaña'ña. Ō'acū Cristo me'rā mʉsārē acobojo'caronojōta mʉsā quē'rā a'merī acobojoya.

5

“Ō'acū pō'rārē a'tiro nisetiroʉa'a” ní'que ni'i

¹ Mʉsā Ō'acū pō'rā cū mairā ni'i. Tojo weerā cū weronojō weeya. ² Jesucristo marīrē ma'i'caronojōta a'merī ma'inu'cūcā'ña. Cū marīrē ma'ígū, wērībosa'cu niwī. Cū wērībosa'que judío masā oveja wī'magūrē wējē, Ō'acūrē ĩjūamorōpeo'caro weronojō ni'i. Ō'acū na ĩjūamorōcā, tʉ'sacu niwī. Te weronojō Jesucristo marīrē wērībosa'quere tʉ'sacu niwī.

³ Mʉsā Ō'acū yarā nitoja'a. Tojo weerā mʉsā nʉmosānumia nitirārē, marāpʉsʉmʉa nitirārē ne a'metārābajaque'atiticā'ña. Nipe'tise no'o ña'arō weesere, ña'arō wācūsere weeticā'ña. Tojo nicā āpērā yere ʉaripejaticā'ña. Ne cāl'rō ña'arō weesere wācūtīcā'ña.

⁴ Ña'sere ucū bujicā'tīcā'ña. No'o ʉaro ucūma'aticā'ña. Tojo weese queoro niwe'e. Tojo weronojō o'orā, a'tiro pe'e weeya. Ō'acū añurō weesere a'merī ucū, cūrē e'catise o'oya. ⁵ Mʉsā masītojasā'a. No'o ʉaro a'metārābajaque'atirānojo Jesucristo yarā nitima. Ō'acū nirōpʉ wa'asome. Mejārōta tja ña'sere weegū, tojo nicā a'ti ʉmʉco cjase ʉaripejayʉ'rʉnʉ'cāgū quē'rā cū tīropʉ wa'asome. A'ti ʉmʉco cjase ʉaripejayʉ'rʉnʉ'cāse Ō'acū mejētare ējōpeose ni'i. ⁶ Tʉ'omasīña. Ō'acū te ña'ase weerārē cūrē yʉ'rʉnʉ'cārārē pecame'epʉ bu'iri da'regʉsami. Na ña'arō weesere “Añuse ni'i”, nibosama. Na tojo ucūmaasosere ne ējōpeoticā'ña. ⁷ Ō'acūrē yʉ'rʉnʉ'cārārē na ña'arō weesere ne cāl'rō bu'ipejatamuticā'ña.

⁸ Mʉsā todʉporopʉre ña'arō weesetirā, na'itī'arōpʉ weronojō nicārā niwū. Ō'acūrē masītīcārā niwū. Ni'cārōcā pūrīcārē marī wioḡʉ yarā nírā, bo'reyuropʉ nírā weronojō ni'i. Ō'acū ye cjasere masī'i. Cū yarā weronojō weesetiya. ⁹ Marī bo'reyuropʉ nírā, āpērārē añurō wee'e. Tojo nicā weesoose marīrō Ō'acū ʉaronojō queoro wee'e. ¹⁰ Nipe'tise mʉsā weesenojōrē “¿Marī wioḡʉ e'catigʉsari?” ni wācūña. ¹¹ Jesucristore ējōpeotirā na'itī'arōpʉ nírā weronojō nisama. Na no'o ʉaro weema'asama. Mʉsā na weronojō weeticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Na weesere “Ña'ase Ō'acū weedutitise ni'i” ni, bajuyoropʉ ī'oña. ¹² Na ya'yioropʉ ña'arō weesere marī ucūcā, bopoyo ni'i. ¹³ Bo'reyuropʉre nipe'tise baju'u. Marī na ña'arō wee'quere ña'a ni'i nírā, bajuyoropʉ ī'o'o. Tojo weecā, na ña'arō weesere masīsama. Masīrā, na quē'rā dʉcayubosama. ¹⁴ Tojo weero Jesucristore ējōpeotirārē a'tiro ucūno'o:

Mʉ'ʉ cārīgū, tʉ'omasītīḡʉ weronojō ni'i.

Wā'cāña.

Ō'acū ī'orōpʉre wērī'cu weronojō ni'i.

Tojo nimīgū, masāña.

Tʉ'omasīña.

Cristo Ō'acū bese'cu mʉsārē bo'reyuropʉ nirārē weronojō weegʉsami, nino'o.

¹⁵ Tojo weerā mʉsā weesere añurō wācūcasanʉ'cōña. Ō'acū yere masītīrā weronojō niticā'ña. Cū yere masīrā weronojō pe'e añurō niña. ¹⁶ A'tiro nicā peje ña'ase ni'i. Tojo nimicā, a'tiro weeya. Nipe'tise mʉsā weesetisetirinʉcū Ō'acū ʉaro weeya. ¹⁷ No'o ʉaro weema'aticā'ña. “¿Ñe'enojō pe'e Ō'acū ʉase niti?” ni wācūña. ¹⁸ Que'aticā'ña. Tojo weese yapatidijase ni'i. E'catīsī'rīrā, Espírītu Santure cʉoyʉ'rʉumajā niña. ¹⁹ Ō'acū ye basasere, Salmo wāmetiri pūrīpʉ oja'quenojōrē a'merī wereya. Marī wioḡʉre ʉpʉtu e'catipeose me'rā basapeoya. ²⁰ Marī wioḡʉ Jesucristore ējōpeorā, nipe'tisere Ō'acū marī pacʉre e'catise o'onu'cūcā'ña.

Ni'cã wi'icjãrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ dutise ni'i

²¹ Cristore musã ãjõpeose bu'iri wiopesase me'rã a'merĩ i'aña.

²² Marãputirãnumia, marĩ wiogũre yu'ti ãjõpeoronojõta musã marãpusumuarẽ yu'ti ãjõpeoya. ²³ A'tiro ni'i. Cristo cãrẽ ãjõpeori curuacjãrã dũpoã nimi. Tojo weronjõ marãputigore co marãpu co wiogu weronjõ nimi. Apeye quẽ'rãrẽ Cristota cã ya curuacjãrãrẽ yu'rũogu nimi. Marĩ cã ya upucjãrã ni'i. ²⁴ Marĩ cã ya curuacjãrã cã dutise doca ni'i. A'te weronjõ marãputirãnumia quẽ'rã nipe'tise na marãpusumua dutise doca nirõua'a.

²⁵ Cristo cã ya curuacjãrãrẽ ma'igũ, marĩ ye niatjere wẽrĩbosacu niwĩ. Cã ma'i'caronjõta, numotirã, musã numosãnumiarẽ ma'iña. ²⁶ Jesucristo cã ya curuacjãrãrẽ cã yarã nidutigũ tojo wẽrĩbosacu niwĩ. Cã ye quetire ãjõpeocã, marĩ ña'arõ wee'quere cõ'a dũcayucã weemi. Aco me'rã ù'irĩtisere coero weronjõ weemi. ²⁷ Cã, cã ya curuacjãrãrẽ añubutiarã cũoguti nígũ, tojo weemi. De'ro nise ña'ase moorã, bu'iri marĩrã wa'acã weemi. ²⁸ Jesucristo cã ya curuacjãrãrẽ ma'i'caronjõta, musã numotirã, musã numosãnumiarẽ ma'irõua'a. Musã basu ma'irõnojõta ma'iña. No'o cã numorẽ maigũnojõ cã basu ma'igũ weemi. ²⁹ A'tiro ni'i. Ne ni'cã cã upure mal'iticã weetimi. A'tiro pe'e weemi. Añurõ ba'a, cã upure co'temi. Cristo cã ya curuacjãrãrẽ tojota weemi. Marĩrẽ ma'igũ, añurõ co'temi. ³⁰ Marĩ cãrẽ ãjõpeori curuacjãrã cã ya upu ni'i. ³¹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ:

Tojo weegu numotigu cã pacusumua me'rã ni'cu narẽ wijagusami.

Wija, cã numo me'rã nigũsami.

Õ'acũ i'orõpũre na pũarã ni'cã upu nirãsama, ni ojano'wũ.

³² Te tũ'ota basiotise paca ni'i. Tojo nimicã, yu'ũ pe'e Cristo, tojo nicã cãrẽ ãjõpeori curuacjãrãrẽ na ni'cã upu nima nisere ucũ'u. ³³ Tojo nimigũ, a'te quẽ'rãrẽ nigũti. Numotirãncũ musã basu ma'irõnojõta musã numosãnumiarẽ ma'iña. Numia quẽ'rã, musã marãpusumuarẽ añurõ yu'ti ãjõpeoya.

6

¹ Wĩ'marã, ma'mapjia, Jesucristore ãjõpeorã musã pacusumua dutisere añurõ yu'tiya. Tojo weese añu ni'i. ²⁻³ Dũporopu Õ'acũ Moisére cã dutisere cũucu niwĩ. Ni'cãrõ dutisere a'tiro nicu niwĩ: "Musã a'tere yu'ticã, añurõ weeguti", nicu niwĩ. A'tiro nicaro niwũ: "Musã pacu, musã pacore ãjõpeoya. Musã tojo wéerã, e'catirãsa'a. A'ti nucũcãpũre yoacã catirãsa'a", nicu niwĩ.

⁴ Pacusumua, musã põ'rãrẽ na'irõ tu'titicã'ña. Na uacã weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Queoro weesere bu'emasõña. Na ña'arõ weecã, "Tojo weeticã'ña", niña. Narẽ marĩ wiogũre ãjõpeocã, cã ñaronojõta weecã weeya.

⁵ Da'raco'teri masã, musã wiorã na dutisere yu'tiya. Jesucristore da'raco'terã weronjõ añurõ weesooro marĩrõ wiopesase me'rã narẽ ãjõpeoya.

⁶ Na i'orõpũre añurõ da'raya. Na i'atiropu quẽ'rãrẽ mejãrõta weeya. Musã wiorã i'orõpu dia'cũ añurõ da'rarã, nisoorã weebosa'a. Musã wiorã "Añurõ da'rami", ni wãcũdutiã weebosa'a. Tojo weeticã'ña. Jesucristore da'raco'terã weronjõ Õ'acũ ñaronojõ añurõ tũ'sase me'rã da'raya. ⁷ E'catise me'rã Jesucristore da'rabosarã weronjõ tũ'oña'ña. Masã dia'cũrẽ da'rabosarã weronjõ tũ'oña'ticã'ña. ⁸ Musã masitoja'a, marĩ wiogu marĩncũrẽ wapayegusami. Da'raco'teri masã, da'raco'tetirãrẽ mejãrõta marĩ añuse wee'caro ejatuario wapayegusami. Tojo weerã añurõ da'raya.

⁹ Dutiri masã, musã quẽ'rã mejãrõta musãrẽ da'raco'terãrẽ añurõ weeya. Narẽ ña'arõ tuunũtĩcã'ña. Wãcũña, musã quẽ'rã na weronjõ ñ'mũsepũre ni'cũ wiogu cõ'o. Cã pũricã nipe'tirã masãrẽ ne dũcawaaro marĩrõ ni'cãronojõ i'asami.

Õ'acũrẽ ãjõpeorã a'tiro weerõua'a nise ni'i

¹⁰ Ni'cãrõacãma a'tiro ojaguti. Acawererã, musã marĩ wiogu me'rã ni'i. Tojo weerã cã tutuayũ'ruse me'rã wãcũtutuaya. ¹¹ Wãtĩ musãrẽ nisoome'ricã, Õ'acũ weetamuse me'rã cã'mota'aya. A'tiro weronjõ ni'i. Ni'cũ surara a'mewẽjẽrõpu wa'agu, cã upure

cā'mota'agũ cōmesapeare, cōmesu'tirote sãñasami. Tojo weronojõ Õ'acũ marĩrẽ tutuarã nidutigũ o'osere cõoya. Tere cõorã, wãtĩ ña'arõ weesere cã'mota'amasĩrãsa'a. ¹² Marĩ Õ'acũ ñaro weesĩ'rĩrã, a'mequẽrã weronojõ ni'i. Masã me'rã a'mequẽrõ weronojõ niwe'e. Wãtĩa wiorã tutuarã me'rã a'mequẽ'e. Wãtĩa a'ti ñmũco cjase ña'arõ weesere dutirã nima. Na pãjãrã bajutirã masãrẽ wãcũsepũ ña'arõ weedutirã niquẽsãsama. ¹³ Tojo weerã nipe'tise Õ'acũ musãrẽ tutuarã nidutigũ o'osere cõoya. Tere cõorã, nipe'tisetirinũcũ wãtĩ musãrẽ ña'arõ weeduticã, tutuarãsa'a. Musã a'tirote wéeca be'ro wãcũtutuarã waro nirãsa'a. Tojo weerã surara a'mewẽjẽrõpũ wa'agũ, nipe'tise cōmesu'tire wejesãña'caro weronojõ weerãsa'a. ¹⁴ Surara cũ yaro su'tirote bu'i ejeritusami. Be'ro cũ cutirote cã'mota'agũ cōmesu'tirote sãñasami. A'te weronojõ musã Õ'acũ o'ose me'rã tutuarã niña. Surara ejeritu'caro weronojõ Õ'acũ ye ucũse diacjũ cjasere añurõ tũ'onũrũña. Surara cũ cutirote cã'mota'asami. Cũ cã'mota'aro weronojõ musã quẽ'rã a'tirote weeya. Wãtĩ ña'arõ weesere cã'mota'ajã, Õ'acũ weetamuse me'rã añurõ weeya. ¹⁵ Surara a'mewẽjẽgũ wa'ase dũporo cũ dũpocãrĩrẽ cã'mota'ato nĩgũ sapature sãñasami. Cũ weronojõ musã quẽ'rã Jesucristo ye quetire wererãtĩ nĩrã, wãcũyuya. A'te quetĩ a'tirote ni'i. Jesucristo wẽrĩse me'rã Õ'acũ masãrẽ yũ'rũocũ niwĩ. ¹⁶ Apeye quẽ'rãrẽ upũre cã'mota'ari pa'marẽ cõosami. Cũ me'rã a'mewẽjẽrã, na buesepagũ pecame'e me'rã cõosere ti pa'ma me'rã cã'mota'acjũ tojo weesami. A'te weronojõ wãtĩ musãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'arã Õ'acũrẽ ãjõpeoya. A'tirote niña: “Yũ'ũre añurõ yũ'rũweticã weegũsami”, ni ãjõpeoya. ¹⁷ Surara cũ dũpoare cã'mota'asĩ'rĩgũ cōmesapeare pesasami. Cũ weronojõ wãtĩ musã wãcũsere dojorẽsĩ'rĩcã, “Õ'acũ yũ'rũono'cãrã ni'i”, niña. Apeye quẽ'rãrẽ surara a'mewẽjẽsĩ'rĩgũ pajiri pjĩ di'pjĩjore miasami. Cũ weronojõ musã quẽ'rã Espĩritu Santu o'õca pjĩrẽ cõoya. Ti pjĩ Õ'acũ ucũse nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ ucũse me'rã wãtĩrẽ cã'mota'amasĩ'i. Tojo nicã nipe'tise ña'asere cõ'amasĩ'i. ¹⁸ Nipe'tise ña'asere, wãtĩarẽ cã'mota'arã Õ'acũrẽ sãrĩnu'cũcã'ña. Espĩritu Santu weetamuse me'rã sãrĩña. Tũ'omasĩse me'rã sãrĩdu'utirãta, nipe'tirã cũ yarãrẽ sãrĩbosanu'cũcã'ña. ¹⁹ Yũ'ũ quẽ'rãrẽ sãrĩbosaya. Yũ'ũ Õ'acũ yere weresetirinũcũ cũ ucũsere yũ'ũre o'oato. “Uiro marĩrõ Jesucristo ye quetire masã masĩno'ña marĩ'quere wereta basiocã weeato”, ni sãrĩbosaya. ²⁰ Õ'acũ yũ'ũre a'te quetire weredutigũ o'õwĩ. Yũ'ũ cãrẽ dũcayugũ weronojõ ni'i. A'te quetire werese bu'iri ni'cãrõacãrẽ yũ'ũ bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. Topũ nimigũ, yũ'ũre a'te quetire uiro marĩrõ wereato nĩrã, sãrĩbosaya.

Pablo añudutitũ'o'que ni'i

²¹ Tĩquico marĩ acaweregũ weronojõ nimi. Cũ yũ'ũ ma'igũ nipe'tise yé quetire musãrẽ weregũ wa'agũsami. Cũ marĩ wioğũ ye cjasere weetamugũ nimi. ²² Tojo weegũ ñsã ye quetire weredutigũ cãrẽ musã tiropũ o'õ'o. Tojo o'õcã, wãcũtutuarãsama nĩgũ, tojo wee'e.

²³ Õ'acũ marĩ pacũ, tojo nicã marĩ wioğũ Jesucristo a'tirote weeato. Nipe'tirã musã Jesucristore ãjõpeorãrẽ ejerisãjãcã weeato. ãjõpeo, a'merĩ ma'lnemocã weeato. ²⁴ Õ'acũ nipe'tirã Jesucristore ma'lnu'cũrãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Filipocjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Filipo wāmetiri macā Macedonia di'tapu nirī macācjārārē ojacu niwī.

Toduropore ti macāpata Jesucristo ye quetire were, cūrē ējōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī. Bu'iri da'reri wi'ipū nīgū, ojacu niwī.

Ti macācjārā Jesucristore ējōpeorā cūrē niyeru weetamu'quere wācūgū, narē e'catise o'ocu niwī. Na te niyerure Epafrodito me'rā o'ocārā niwā. Cū papera miarī masū nicu niwī. Be'ro Pablo tiropu dutitia wa'acu niwī. Tojo wa'acā, Pablo cūrē co'te, be'ro Filipopu o'ótōrōcu niwī tja.

Pablo ti macācjārārē ojagu, ne cā'rō mejēcā ucūma'aticu niwī. E'catisere, na añurō ējōpeose pe'ere ucūyurūnū'cācu niwī. “Mejō nirā ni'i nisere wācūña”, nicu niwī. Tojo nicā Jesucristore ējōpeorā queoro weeya nisere ojacu niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeori curuacjārārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo, tojo nicā Timoteo Jesucristore da'raco'terā ni'i. Ūsā nipe'tirā mūsārē Jesucristore ējōpeorā Filipopu nirārē oja'a. Tojo nicā Jesucristore ējōpeori curuacjārā sū'ori wejepeorā quē'rārē oja'a. Narē weetamuco'terā quē'rārē oja'a.

² Ō'acū marī pacu, Jesucristo marī wiogu mūsārē añurō weeato. Mūsārē ejerisājācā weeato.

Jesucristore ējōpeorārē Pablo sērībosase ni'i

³ Yū'u mūsārē wācūsetirinūcū yū'u wiogu Ō'acūrē e'catise o'o'o. Mūsā añurō weese bu'iri tojo wee'e. ⁴⁻⁵ Ne waropu mūsā Jesucristo ye quetire tu'orā, yū'ure weetamunū'cāwū. A'tiro nicā quē'rārē tojota weenu'cū'u. Tojo weegu mūsā nipe'tirā ye niatjere Ō'acūrē e'catise me'rā sērībosanu'cū'u. ⁶ Ō'acū mūsārē añurō weesere yū'u masiyū'rūcāpu'ticā'a. Ō'acū mūsārē añurō dūcayunū'cācu niwī. A'tiro nicā quē'rārē dūcayugu weemi. Téé Jesucristo a'tiri curapu tojo dūcayuyapatigūsamī. ⁷ Yū'u a'tiro wācū'u: “Ō'acū narē tojo dūcayunu'cūgūsamī”, ni'i. Yū'u tojo wācūse añu ni'i. Mūsārē ma'īgū, tojo busū'u. A'tiro ni'i. Ni'cārōacārē yū'u bu'iri da'reri wi'ipū nicā, mūsā yū'ure bu'ipejatamu'u. Wiorārē “Jesucristo masārē yū'rūomi nise queti diacjū ni'i” werecā quē'rārē, bu'ipejatamu'u. Tojo weerā Ō'acū yū'ure weetamusere mūsā quē'rā bu'ipejatamu'u. ⁸ Ō'acū yū'u mūsārē upūtu malisere masīmi. Yū'u mūsārē ma'īgū, Jesucristo cū pajaña'se me'rā ma'i'i. ⁹ Mūsārē “Nemorō a'merī ma'inemoato”, ni sērībosa'a. “Nipe'tisere añurō masīse me'rā tu'ocasanū'cōpe'oato”, ni'i. ¹⁰ Tojo weerā mūsā “A'tiro weero'ua'a”, nīmasīrāsa'a. Ņa'arō weesere moorāsa'a. Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā bocaejano'rāsa'a. Añuse dia'cū wēerā bocaejano'rāsa'a. ¹¹ Jesucristota mūsārē nipe'tisere añurō weecā weegūsamī. Mūsā tojo weecā ī'arā, masā Ō'acūrē a'tiro wācūrāsama. “Añuyū'rūami, añuse weemi”, nirāsama.

Jesucristo nipe'tise yū'rūoro niyū'rūnū'cāmi nise ni'i

¹² Yū'u bu'iri da'reri wi'ipū nimicā, Jesucristo masārē yū'rūomi nise queti nemorō se'sa wa'asa'a. Acawererā, mūsārē tere masīcā űa'a. ¹³ Yū'u bu'iri da'reri wi'ipū nīgū, surarare Jesucristo masārē yū'rūomi nisere were'e. Tojo weerā nipe'tirā surara, wiogu ya wi'ipū co'terā a'tiro nima: “Cū Jesucristore sirutuse wapa, bu'iri da'reri wi'ipū nimi”, nima. Āpērā quē'rā masīpe'ticā'ma. ¹⁴ Yū'u bu'iri da'reri wi'ipū niyucā, pājārā marī acawererā wācūtutuama. Te ye bu'iri na marī wiogūre ējōpeonemorā, uiro marīrō Ō'acū ye quetire werema.

¹⁵⁻¹⁷ Āpērā pe'e yū'ure űorā, Jesucristo yere werema. Na bu'ese pe'ere sirutudutirā tojo weema. Na, na ye cjasere wācūrā weema. Queoro wācūtimirā, Jesucristo yere werema. Yū'u bu'iri da'reri wi'ipū nicā, cūrē būjawetise doquepejato nīrā tojo weema.

Āpērā pe'e Jesucristo ye quetire añurō weesī'rīse me'rā werema. Yū'ure ma'írā, tojo weema. Na a'tiro masīma. “Cū Jesucristo ye quetire queoro ucūse bu'iri cū bu'iri da'reri wi'ipū nimi”, nima. ¹⁸ Āpērā yū'ure ña'arō weesī'rīcā, añurōsa'a. No'o yū'ure ma'írā, ma'itirā, Jesucristo yere wererā weema. Na tojo weesere tū'ogu, e'cati'i.

Tojo e'catinu'cūgūsa'a. ¹⁹ A'tiro ni'i. Mūsā sērīse me'rā, tojo nicā Espíritu Santu Jesucristo o'o'cu yū'ure weetamuse me'rā nipe'tise yū'ure wa'ase añurō yapatirosa'a. A'tere masī'i. ²⁰ Yū'u Jesucristo yere weretigu, bopoyabosa'a. A'tiro pe'e ũasa'a. Uiro marīrō wācūtutuase me'rā cū yere werenu'cūsi'rīsa'a. Ni'cārōacā quē'rārē yū'u weenu'cūrōnojōta weesī'rīsa'a. Tojo weegu yū'u bu'iri da'reri wi'ipū ní'cu wijaacā, o yū'ure wējēcā, a'tiro wa'acā ũasa'a. Nipe'tise yū'u weese me'rā Jesucristore masā nemorō masīcā ũasa'a. Cū añubutiasere siape me'rā masīnemocā ũasa'a. ²¹ Nipe'tiro yū'u catiro pōtēorō Jesucristo ũaro weesī'rīsa'a. Yū'u pe'ema cū āpērā, apeyenojō yū'rūoro niyū'rūnu'cāmi. Yū'u wērīgū, cū me'rā nigūsa'a. Cū me'rā nicā, añuyū'rūa'a. ²² Yū'u catigu, marī wioгу ye cjasere da'ramasī'i. Tojo weegu yū'u wērīcā, o caticā, añu nibosari nīmasītisa'a. ²³ A'te pūaro besecā, diasā ni'i. Wērīgū, Jesucristo me'rā nibosa'a. Tojo weegu “Wērīcā, añubosa'a”, ni tū'oña'a. ²⁴ “Yū'u catigu pe'e, mūsārē nemorō weetamubosa'a”, ni tū'oña'sa'a. ²⁵ Tojo weegu yū'u masī'i, mūsā me'rā nīnigūti yujupū. Mūsārē nemorō weetamugūti nīgū, tojo weeguti. Tojo nicā mūsā ējōpeose me'rā nemorō e'catiato nīgū tojo weeguti. ²⁶ Tojo weerā apaturi yū'u mūsā tiropū nicā, Jesucristo yū'ure co'tese wapa, nemorō cūrē e'catise o'orāsa'a.

²⁷ Nipe'tise mūsā weesetisere Jesucristo ye queti nīrōnojōta weeya. Mūsā tojo weecā, mūsā tiro nīgū, o yoaropū nīgū, mūsā añurō weesere tū'oguti. Mūsārē ni'cārōnojō añurō ējōpeonu'cūcā ũasa'a. Tojo nicā wācūtutuase me'rā ni'cārōnojō Jesucristo ye quetire wereturiacā ũasa'a. ²⁸ Jesucristo ye quetire ũatirā mūsārē ña'arō weecā, uiticā'ña. Tojo weerā na pecame'epū wa'atjere masīrāsama. Mūsā pe'e quē'rā uitirā, mūsārē yū'rūono'atjere ī'orāsa'a. Ō'acūta mūsārē yū'rūo, uiro marīrō niseti'cā weemi. ²⁹ Ō'acū mūsārē ma'īgū, Cristore ējōpeodutiwī. Jesucristore ējōpeo'que bu'iri mūsārē ña'arō weerāsama. Te quē'rārē Ō'acū cūuwī. ³⁰ Jesucristore ējōpeose bu'iri marī ni'cārōnojō pi'eti'i. Todūporopū mūsā ya macāpū yū'ure tārā, bu'iri da'reri wi'ipū cūucā ī'awū. Ni'cārōacā quē'rārē mejārōta yū'ure ña'arō weesere tū'osa'a.

2

Jesucristo wee'caronojō weedutise ni'i

¹⁻² Jesucristo mūsārē wācūtutua e'caticā weemi. Cū mūsārē ma'īgū, weetamumi. Espíritu Santu mūsā me'rā nimi. Tojo weerā mūsā ma'isere, pajaña'sere cūorā, a'tiro weeya. Añurō ni'cārō me'rā nisetiya. Ni'cārōnojō a'merī ma'īña. Espíritu Santu me'rā ni'cārōta wācūsetirā niña. Tojo weese me'rā yū'ure e'catinemocā weerāsa'a. ³ Mūsā ye dia'cūrē ũasātīcā'ña. “Āpērā yū'rūoro ni'i”, niticā'ña. Āpērā pe'ere “Añuyū'rūnu'cāma”, ni tū'oña'ña. ⁴ Mūsā ye cjase dia'cūrē “Añurō wa'ato”, ni wācūtīcā'ña. Āpērā ye quē'rārē “Añurō wa'ato”, ni wācūña.

⁵ Mūsā Jesucristo wācūseti'caronojōta wācūsetiya. Cū “Āpērā yū'rūoro añugū ni'i”, niticu niwī. ⁶ Cū Ō'acū nisetisere cūomigū, “Yū'u a'ti nucūcāpū a'tigu, Ō'acūrē ni'cārōwījisere ne du'usome”, niticu niwī. ⁷ A'tiro pe'e weecu niwī. Cū ũaro me'rā cū wioгу nisere du'ucu niwī. Du'u, a'ti nucūcāpū a'tigu, apīrē da'raco'tegu weronojō wa'acu niwī. A'ti upū me'rā bajuacu niwī. ⁸ Tojo weegu masū weronojō bajugu, mejō nigū wa'acu niwī. Masā “Cūrē curusapū paabi'peya” nicā, cū pacūre yū'tigu, yū'rūnu'cāticu niwī. Cū curusapū ña'arō wērīmīgū, cū pacūre yū'rūnu'cāticu niwī. ⁹ Cū, cū pacūre yū'tise bu'iri Ō'acū nipe'tirā bu'ipū sōrōcu niwī. Cū wāmerē āpērā wāme yū'rūoro añurō wācūdutigu, tojo weecu niwī. ¹⁰ Tojo weerā nipe'tirā ũ'musepū nirá, a'ti nucūcāpū nirá, wērī'cārā Jesús wāmerē tū'orā, ejaque'ape'tirāsama. ¹¹ Nipe'tirā “Jesucristo marī wioгу nimi”, nirāsama. Na Ō'acūrē, “Añuyū'rūami”, nirāsama.

Jesucristore ējōpeorā ña'arō weerārē añuse queose ī'orāsama nise ni'i

¹² Acawererã, yu'u musãrẽ ma'i'i. Toduporopu yu'u musã me'rã nícatere yu'u duti'quere yu'tiwu. Ni'cãrõacãrẽ yu'u yoropu ni'i. Tjãsa'a majã. Totã nemorõ yu'tiya. Ô'acũ musãrẽ yu'rũocu niwĩ. Tere wiopesase me'rã wãcũña. Tere wãcũrã, “Ãpẽrã yu'rũoro ni'i”, nirõ marĩrõ nisetiya. Añurõ niyapatiya. Ña'arõ weeri nĩrã, tojo weeya. ¹³ A'tiro ni'i. Musãrẽ Ô'acũ añurõ weesĩ'ricã weesami. Cũ haronojõ musãrẽ añurõ tu'ajanu'cõcã weesami.

¹⁴ No'o nipe'tisere wéerã tu'satimirã, ùrũsãse me'rã weeticã'ña. ¹⁵ Tojo weerã Ô'acũ põ'rã ña'ase marĩrã, bu'iri moorã nirãsa'a. Musã a'ti turicjãrã nisoori masã ña'arõ weesetirã wa'teropu ni'i. Musã añurõ wéerã, narẽ añurõ, queoro weesere i'orãsa'a. ¹⁶ Añuse catise pe'titise quetire wererãsa'a. Musã añurõ weese me'rã yu'u musã tiropu bu'esija'quere a'tiro nigũti. Jesucristo apaturi a'ticã, yu'u mejõ waro narẽ bu'etipã nigũ, e'catigũti. ¹⁷ Masã musãrẽ ña'arõ weemicã, musã Jesucristore ãjõpeonu'cũ'u. Musã ãjõpeose Ô'acũrẽ añuse o'ose weronojõ ni'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa yu'ure wẽjẽcã, Ô'acũrẽ añuse o'onemorõ weronojõ nirõsa'a. Tojo wa'acã, yu'u e'catigusa'a. Musã quẽ'rãrẽ e'caticã weegusa'a. ¹⁸ Musã yu'ure e'catitamurãsa'a.

Timoteo, Epafrodito ye cjase ni'i

¹⁹ Marĩ wiogu Jesu'acã, maata Timoteore musã tiropu o'ógũti. Musã ye quetire tu'ogu, e'catigũti nigũ, tojo weegũti. ²⁰ Timoteo dia'cũ yu'u weronojõ wãcũmi. Cũ yu'u weronojõ musãrẽ añurõ wa'acã uagu, uputu wãcũque'timi. ²¹ Ãpẽrã na ye dia'cũrẽ añurõ wa'acã uasãsama. Jesucristo ye pe'ere tojo wãcũtisama. ²² Musã pũricã Timoteo queoro weesere masitojasa'a. Cũ yu'u me'rã ni'cũ cũ pacu me'rã da'ragu weronojõ Jesucristo ye quetire weretamugũ weemi. ²³ Tojo weegu ye cjasere añurõ masĩca be'ro cũrẽ musã tiropu o'ógũti. ²⁴ Cũrẽ o'osĩ'rĩmigũ, yu'u quẽ'rã Jesucristo marĩ wiogu o'ócã, maata musã tiropu wa'agusa'a.

²⁵ “Apetero weegu Timoteo me'rã apĩ marĩ acaweregu Epafroditore o'orõasato”, ni wãcũ'u. Epafrodito yu'u me'rã tutuaro Jesucristo yere weretamumi. Musã basu yu'ure weetamudutirã cũrẽ o'ócãrã niwũ. ²⁶ Cũ musãrẽ pũrõ i'asĩ'rĩmi. Cũ dutitise quetire musã masĩcã tu'ogu, pũrõ bujawetiwi. Tojo weegu cũrẽ o'ógũti. ²⁷ Diacjũta ni'i, pũrõ waro wa'awĩ. Wẽrise pu'to niwĩ. Cũ pũrõ dutitimicã, Ô'acũ cũrẽ pajaña'wĩ. Cũ se'sarore tojo weetiwi. Yu'u quẽ'rãrẽ pajaña'wĩ. Epafrodito wẽricãma, yu'u nemorõ waro bujaweti'ruabopã. Tojo wa'acã uatigu, Ô'acũ cũrẽ yu'rũowĩ. ²⁸ Musã cũrẽ i'arã, e'catiato tja nigũ o'ó'o. Musã e'catise quetire tu'ogu, yu'u quẽ'rã e'catigusa'a. ²⁹ E'catise me'rã cũrẽ ñe'ẽña. Jesucristore ãjõpeogu marĩ acaweregu nimi. Nipe'tirã cũ weronojõ nirãrẽ añurõ weeya. ³⁰ Epafrodito Jesucristo yere da'racotetjãgũ, wẽria wa'amiwĩ. Musã yu'ure weetamuta basiotisere weetamusĩ'rigũ, tojo wa'awĩ. Tojo weerã cũrẽ añurõ ñe'ẽña.

3

Pablo “A'tiro nisetiroña'a” ní'que ni'i

¹ Acawererã, ni'cãrõacãrẽ musã Jesucristo yarã nitjãrã, e'catiya. Yu'u toduporo ní'quere apaturi ninemocã, yu'ure mejẽcã niwe'e. Yu'u ninemocã, añu ni'i musãrẽ. ² Ña'arõ weerãrẽ tu'omasĩña. Na Ô'acũ yarã niato nĩrã nipe'tirãrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutima. ³ Marĩ pũricã tojo weetimirã, Jesucristore ãjõpeotjãrã, diacjũ Ô'acũ dutisere añurõ weerã ni'i. A'tiro ni'i. Espĩritu Santu weetamuse me'rã Ô'acũrẽ ñubuepeo'o. Tojo nicã Jesucristo marĩpũre niyucã, pũrõ e'cati'i. “Masã weesetise bu'icjase me'rã yu'rũrãsa'a”, niwe'e. ⁴ Yu'u pũricã “Yu'u weeseti'que ye bu'iri yu'rũgusa'a”, nímasĩ'i. Yu'u a'tere nipe'tirã nemorõ nímasĩ'i, nigũ pe'e. ⁵ A'tiro ni'i yu'ure. Ocho numurĩ yu'u bajuãca be'ro yu'u õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acãrã niwã. Yu'u Israe curuacjũ Benjamĩ ya curuacjũ ni'i. Yu'u hebreo masũ ni'i. Yu'u pacusumua quẽ'rã náta niwã. Yu'u Moisé duti'quere ãjõpeori masũ niyugu, fariseo masũ niwũ. ⁶ Yu'u tere uputu waro ãjõpeoyugu, Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ ña'arõ weewu. Moisé duti'quema

queoro weewu. Ne ni'cũ yu'ure “Queoro weetiwi”, nímasítisami. ⁷ Toduporopure “Yu'u niseti'quere yu'ure añuyurua'a”, nimiwũ. Ni'cãrõacãrẽ “Yu'u Jesucristore ãjõpeogu, nipe'tise toduporo cjase wapamar'i”, ni tu'oña'a. ⁸ Apeyema, yu'u wiogu Jesucristore masise wapatiyurua'a. Apeyenojõ yu'u cuoboque nemorõ wapati'i. Jesucristore ãjõpeose bu'iri nipe'tise yu'u weeseti'quere, niseti'quere marĩ uatisere cõ'arã weronojõ cõ'awũ. Jesucristo yu'u wiogure cuosi'rigũ, tojo weewu. ⁹ A'tiro ua'a. Jesucristore yu'u me'rã nicã ua'a. Moisé duti'quere weese me'rã Õ'acũ yu'ure “Añugũ nimi”, nisome. Yu'u Jesucristore ãjõpeose me'rã pe'e Õ'acũ yu'ure añurõ i'asami. Yu'u ãjõpeose bu'iri yu'ure queoro weecã weemi. ¹⁰ Yu'u a'tiro dia'cũ weesi'r'i. Cristore añurõ masi'r'i. Õ'acũ cũ tutuaro me'rã yu'ure ducayunu'cũcã ua'a. Cũ tutuase me'rã Cristore masõcu niwĩ. Cristo cũ pacu yere wéegu, pi'eti, curusapu wẽricu niwĩ. Yu'u quẽ'rã Õ'acũ yere uputu weesi'r'i. Jesucristo yere wẽrigũpu, weetuosi'r'i. ¹¹ Wẽri'cãrã masãmujãarãsama. Yu'u quẽ'rã na weronojõ mejãrõta masãmujãasi'rãsa'a.

Marĩ añurõ yu'rasi'rã, wãcütutuarua'a nise ni'i

¹² Yu'u a'te nipe'tisere “Jesucristo weronojõ weetu'ajanu'cõpe'otoja'a”, nigũ mejẽta wee'e. Nipe'tisere queoro weewe'e yujupu. Tojo weetimicã, Jesucristo yu'ure cũ yagu sãjãcã weetojacu niwĩ. Tojo weegu cũ weronojõ nisi'rigũ, tutuaro me'rã cũ yere wee'e. ¹³ Acawererã, “Yu'u nipe'tisere queoro weetoja'a”, niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Toduporo yu'u wee'quere wãcũwe'e. Be'ropu niatje pe'ere añurõ weetu'ajasi'rigũ, wãcütutua'a. ¹⁴ Añurõ tu'ajanu'cõsi'r'i. Õ'acũ u'musepu o'otjere ñe'es'i'rigũ, nipe'tise cũ yere tutuaro me'rã wee'e. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã niyucã, marĩrẽ catise pe'titisere o'ogusami.

¹⁵ Nipe'tirã Jesucristore añurõ ãjõpeorã yu'u ni'caronojõta wãcũrõua'a. Musã mejẽcã wãcũcã, Õ'acũ musãrẽ diajũ wãcũcã weegusami. ¹⁶ Marĩ Jesucristore ãjõpeodu'pocãti'caronojõta queoro wãcũ, queoro tu'ajanu'cõrõua'a.

¹⁷ Acawererã, yu'u weesere i'acũu sirutuya. Æpẽrãrẽ ãsã weronojõ weerãrẽ na weese quẽ'rãrẽ i'acũña. ¹⁸ Toduporopu pejetiri musãrẽ weretojau. Utise me'rã ninemogũti tja. A'tiro ni'i. Pãjãrã na ña'arõ weesetise me'rã Jesucristore i'atu'tirã weronojõ nima. Na cũ curusapu wẽri'quere yabirã weronojõ weema. ¹⁹ Be'ropure pecame'epu yapatirãsama. Õ'acãrẽ ãjõpeotima. Na uaripejase dia'cãrẽ ãjõpeoma. Bopoyaronojõ o'orã, na weese pe'ere “Añuyurua'a”, niyu'rũnu'cãma. A'ti nucũcã cjase dia'cãrẽ wãcũma. ²⁰ Marĩ pũricã u'musepu wa'ari masã ni'i. Topu marĩ ya macã ni'i. Marĩ wiogu Jesucristo marĩrẽ yu'ruogu u'musepu nimi. Cũ a'ti nucũcãpu apaturi a'tiatjere yucuerã wee'e. ²¹ Cũ marĩ ya upu a'ti upumejãrõrẽ ducayugusami. Cũ ya upu weronojõ añubutiari upu weegusami. Cũ nipe'tisere cũ doca tojacã weegusami. Cũ tojo weemasirõnojo'ta mejãrõta cũ tutuaro me'rã marĩ quẽ'rãrẽ ducayugusami.

4

Jesucristo me'rã e'catinu'cũdutise ni'i

¹ Jesucristo marĩrẽ cũ ya upu añubutiari upure weronojõ weegusami. Tojo weerã acawererã yu'u mairã, Jesucristore ne ãjõpeodu'uticã'ña. Musãrẽ pũrõ ma'i'i. Pũrõ i'asi'r'i. Musã yu'ure e'caticã wee'e. Musã queoro weese me'rã yu'u bu'e'quere i'o'o.

² Apeyema, musãnumia Evodia, Síntique, marĩ wiogure ãjõpeoyurã, a'merĩ musã basu pe'sutiticã'ña. Ni'cãrõnojo' wãcũña. ³ Sícigo, mu'u yu'u me'rã weretamugũ waro ni'i. Na numiarẽ ni'cãrõnojo' wãcũcã weeya. Õ'acũ masãrẽ yu'ruomi nise quetire werecã, na numia yu'ure weretamuwã. Na me'rã Clemente quẽ'rã niwĩ. Tojo nicã Æpẽrã na me'rã yu'ure weretamuwã. Na Õ'acũ ya pũri catinu'cũse nirĩ pũripu ojaõ'ono'cãrã nitojasama.

⁴ Musã Jesucristo yarã nitjãrã, cũ me'rã e'catinu'cũcã'ña. Apaturi ninemogũti. E'catidu'uticã'ña. ⁵ Musã Æpẽrãrẽ pajaña'sere nipe'tirã masiãto. Marĩ wiogu a'tiatjo cã'rõacã du'sa'a.

⁶ No'o de'ro wa'asere wãcũque'titicã'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tise musãrẽ no'o wa'asere Õ'acãrẽ sãrĩña. Cũrẽ sãrĩrã, e'catise o'oya. ⁷ Musã tojo weecã, Õ'acũ ejerisãjãcã

weegusami. Cũ tojo weese añubutiase ni'i. Masã na tu'opõtëotise ni'i. Musã Jesucristo yarã niyucã, musãrẽ añurõ ejeripõ'rãticã weegusami. Tojo nicã musã wãcũsepure añurõ tu'oña'nu'cũcã weegusami.

Añuse dia'cãrẽ wãcũnũrũdutise ni'i

⁸ Acawererã, yu'u a'tiro ojatũoguti. Nipe'tise diacjũ nisere wãcũña. Nipe'tise a'teta wiopesa'a nisere wãcũña. Queorota nitu'sa'a nisere wãcũña. Añuse warore wãcũña. Añuse tu'sasere wãcũña. Masã añurõ ucũno'sere wãcũña. Nipe'tise añusere, e'catipeosenojõrẽ wãcũña.

⁹ Yu'u musãrẽ bu'egũ ucũcã tu'o'quere "A'tiro weeronã'a" ní'quere weeya. Yu'u de'ro weecã ï'a'quere weeya. Tojo weecã, Õ'acũ ejerisãjãserẽ o'ogũ musã me'rã nigũsami.

Filipocjãrã Pablore niyeru weetamu'que ni'i

¹⁰ Musã yu'ure apaturi weetamusere ï'agũ, yu'u marĩ wiogũ me'rã pũrõ e'cati'i. "Musã yu'ure wãcũtiwũ", nigũ mejẽta wee'e. Musãrẽ yu'ure weetamuta basiotiwũ.

¹¹ "Apeyenojõ yu'ure du'sa'a", nigũ mejẽta wee'e. No'o yu'u cõose me'rã e'catimasĩ'i.

¹² Yu'u pajasescõogũ e'catise me'rã nímasĩ'i. Peje cõogũ quẽ'rã nímasĩ'i. Yu'ure no'o de'ro wa'acã, e'catise me'rã nímasĩ'i. Yu'u yapigũ, yapitigũ quẽ'rã, e'catimasĩ'i. Peje cõoyũ'rũmajãgũ, e'catimasĩ'i. Móógũ quẽ'rã, e'catimasĩ'i. ¹³ Jesucristo yu'ure tutuase o'ogũ me'rã nipe'tisere nũcãmasĩ'i. ¹⁴ Tojo nimicã, yu'u pi'etiri cura yu'ure weetamurã, añurõ weewũ.

¹⁵ Musã Filipocjãrã a'tiro masĩ'i. Yu'u Macedonia di'ta musã tiropũ niwũ. Topũ nígũ, musãrẽ Jesucristo yere werenu'cãwũ. Be'ro apesepũ wijawã'cãwũ. Filipopũ ní'cũ wijacã, musã dia'cũ yu'ure weetamurã niyeru o'owũ. Jesucristo ye quetire tu'o'que wapa e'catirã, tojo weewũ. ¹⁶ Yu'u Macedoniapũ ní'cũ wijase duporo Tesalónicapũ nínicã, musã pejetiri yu'ure niyeru o'owũ. ¹⁷ Yu'u musãrẽ apeyenojõ o'oro dia'cũ uagũ mejẽta wee'e. A'tiro uã'a. Õ'acũ ï'orõpũre ãpẽrãrẽ apeyenojõ o'o'que me'rã musã nemorõ cõocã uã'a. Musã o'ocã, Õ'acũ musãrẽ añurõ weegusami. ¹⁸ Nipe'tise Epafrodito me'rã musã o'o'quere ñe'etojawũ. Tere ñe'egũ, yu'u uase nemorõ cõo'o. Musã o'o'que Õ'acũrẽ o'ose weronojõ ni'i. Cũ tojo weesere tu'sami. ¹⁹ Õ'acũ yu'u wiogũ nipe'tise musãrẽ du'sasenojõrẽ o'ogusami. Cũ Jesucristo me'rã peje waro añubutiase cõoyũ'rũnũ'cãmi. Cũ cõosenojõrẽ musãrẽ o'ogusami. ²⁰ Marĩ pacũ Õ'acũrẽ e'catipeonu'cũrã. Tojota weerã.

Pablo añudutitũ'o'que ni'i

²¹ Nipe'tirã Jesucristore ëjõpeorã añuato. Marĩ acawererã yu'u me'rã nirã musãrẽ añudutima. ²² Nipe'tirã a'tocjãrã Jesucristo yarã romano masã wiogũ ya wi'ipũ nirã quẽ'rã añudutima.

²³ Marĩ wiogũ Jesucristo musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo.

Pablo Colosacjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Colosa, Frigia di'tapu nirī macācjārārē ojacu niwī. Cū ne ni'cāti na tiropure wa'aticu niwī. Cū me'rācjārā Jesucristo ye quetire were, cūrē ējōpeori curuacjārā sājācā weecārā niwā. Ti curua Colosacjārārē Epafras Jesucristo ye quetire bu'e, narē sa'ori niseticu niwī.

A'ti pūrīrē Pablo bu'iri da'reri wi'ipu nīgū, ojacu niwī.

A'tere ojacu niwī. Na añurō weesere tu'ogu, Ō'acūrē e'catise o'osere ojacu niwī. Tojo nicā mejēcā bu'eri masārē tu'omasīña nisere ojacu niwī. Apeyere, Jesucristo yere musā tu'o'caronojōta queoro weeya nisere ojacu niwī.

Pablo Colosacjārā Jesucristore ējōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yū'u marī acaweregu Timoteo me'rā musārē añuduti'i. Ō'acū ū'caronojōta yū'ure Jesucristo cū ye quetire weredutigu cūuwī.

² Musā Colosacjārā Jesucristo yarā cūrē ējōpeonu'cūrārē oja'a. Musārē Ō'acū marī pacu añurō weeato. Ejerisājācā weeato.

Pablo Colosacjārārē Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

³ Ō'acū marī wiogu Jesucristo pacure musārē sērībosasetirinūcū e'catise o'o'o. ⁴⁻⁵ Musā ye quetire tu'owu. A'tiro ni'i. Musā Jesucristo masārē yū'ruomi nise diacjū cjasere tu'ocārā niwū. Tere tu'orā, musārē Ō'acū ū'musepu weeatjere e'catiyutojacārā niwū. Tojo weerā Jesucristore añurō ējōpeocārā niwū. Musā basu Ō'acū yarā nipe'tirārē añurō ma'iseticārā niwū. Ūsā tere tu'o'cārā nitjārā, Ō'acūrē e'catise o'o'o.

⁶ Āpērā quē'rā tojota te quetire tu'orā, musā weronojōta weerā weema. Nipe'tiropu wereturiawā'cārā weema. Musā Ō'acū masārē ma'isere tu'orā, “Diacjūta ni'i”, nicārā niwū. ⁷ Ūsā ūputu ma'igū Epafras musārē te quetire werecu niwī. Cū ūsārē da'ratamugū nimi. Ō'acū bese'cu Cristo ye cjasere musārē weregu nimi. ⁸ Cūta musā ye quetire miiejawī. Musā Jesucristore ējōpeotjārā añurō ma'isetisere werewī.

⁹ Tojo weerā Epafras musā ye quetire wérēca nūmūta maata ūsā Ō'acūrē sērībosanu'cāwū. A'tiro nicā quē'rārē musārē tojo sērībosanu'cūcā'a. A'tiro sērībosa'a: “Ō'acū, Espiritu Santu tu'omasīse o'oato narē. Cū tojo o'ocā, na mū'u duti'quere añurō tu'omasīrāsama. ¹⁰ Mū'u yarā weronojōta weesetirāsama”, ni sērībosa'a. Ō'acū musā tojo weecā ī'agū, e'catigusami. Musā cū ū'caronojōta añurō weerāsa'a. Cūrē masīnemorāsa'a. ¹¹ Cū tutuayū'ruagu cū tutuasere musārē o'ogusami. Tojo weecā, musā e'catise me'rā nipe'tise mejēcā wa'asere wācūtutuarāsa'a. ¹² Musā Ō'acūrē e'catise o'orāsa'a. Cū musā űa'arō wee'quere dūporopu acobojo, dūcayutojacu niwī. Tojo weerā musā cū tiropu āpērā cū yarā, cūrē ējōpeorā me'rā nirāsa'a. ¹³⁻¹⁴ Marī pacu Ō'acū marīrē, wātī dutino'cārārē yū'ruocu niwī. Ō'acū macū wērīse me'rā na'itī'arōpu weronojō nī'cārārē yū'ruocu niwī. Marī űa'ase wee'quere acobojocu niwī. Tojo weegu marīrē cū macū ūputu maigūrē o'ócu niwī. Marī wiogu niato nīgū tojo weecu niwī.

Ō'acū Jesucristo wērīse me'rā masārē yū'ruo'que ni'i

¹⁵ Ō'acūrē ī'ano'ña marī'i. Cū macū a'ti nucūcāpu a'tigu, cū nisetisere masārē bajuyoropu ī'ocu niwī. Jesucristo nipe'tise dūporo nitojacu niwī. ¹⁶ Ō'acū cū macū me'rā nipe'tisere ū'muse, a'ti di'ta bajurā, bajutirārē weecu niwī. Apeye quē'rārē bajuse, bajutisere weecu niwī. Tojo nicā wiorārē ū'musepu nirā, a'ti nucūcāpu nirā, nipe'tirārē weecu niwī. Tere wéégū, “Yū'u macū ye nirōsa'a”, nicu niwī. ¹⁷ Cū macū ne waroputa nipe'tise cū bajurēse dūporo nitojacu niwī. Cū me'rāta cū bajurē'que ninu'cūcā'a. Queoro dūcayuro marīrō ninu'cū'u. ¹⁸ Jesucristo marī dūpoá cūrē ējōpeorā wiogu nimi. Cūta marī cūrē ējōpeorārē catise o'ogu nimi. Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeorā ni'cā

curua, ni'cã upu ni'i. Cũ marĩ masã ma'mi nimi. Cũ wérĩca be'ro marĩ nipe'tirã dũporo masãcu niwĩ. Tojo weegu nipe'tirã bul'ipu nimi. ¹⁹ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u macũ yu'u weronojõta niato”, nicu niwĩ. Tojo weero nipe'tise Õ'acũ nisetise Jesucristopureta ni'i. ²⁰ Õ'acũ cũ macũrẽ wérĩcã uacu niwĩ. Nipe'tise, nipe'tirã, u'muse, a'ti nucũcã yu'u me'rã apoato nígũ tojo weecu niwĩ. Cũ macũ curusapu wérĩse me'rã apocu niwĩ.

²¹ Musã quẽ'rã ne waro Õ'acũrẽ masĩticãrã niwũ. Musã ña'arõ weeseti'que bu'iri Õ'acũrẽ ï'atu'ti, ña'arõ wãcũcãrã niwũ. ²² Musã tojo nisetimicã, Õ'acũ ni'cãrõacãrẽ musã me'rã apocu niwĩ. Jesucristo marĩ weronojõ uputigu ti upu me'rãta cũ pi'eti, wérĩcu niwĩ. Cũ wérĩse me'rã Õ'acũ yarã bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Cũ pacupure musãrẽ wiaguti nígũ, tojo weecu niwĩ. ²³ Musã cũ ye quetire ãjõpeonu'cũcã, cũ uaro weenu'cũcã, tojo weegusami. Æpẽrã musãrẽ mejẽcã wrecã, cũ ye quetire ne cõ'aticã'ña. A'tere nipe'tirocjãrãpu tu'orã weema. Yu'u quẽ'rã a'te quetire weretamusijaguta ni'i.

Õ'acũ Pablöre Jesucristore ãjõpeorãrẽ weetamuduti'que ni'i

²⁴ Õ'acũ yu'ure wereduti'quere weregũ, apetero pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimidũ, e'cati'i. Jesucristo cũrẽ ãjõpeorã ye niatjere pi'etitojacu niwĩ. Tojo weegu yu'u quẽ'rã cũrẽ ãjõpeorãrẽ weetamusĩ'rigũ pi'eti'i. ²⁵ Õ'acũ yu'ure narẽ weetamudutiwĩ. Tojo weegu yu'u musã Jesucristore ãjõpeorãrẽ a'tiro we'e. Cũ ye quetire añurõ tu'omasĩpe'oato nígũ musãrẽ weetamu'u. ²⁶⁻²⁷ Musã Colosacjãrã, judío masã nitirã quẽ'rãrẽ añubutiase queti ni'i. Jesucristo musãpureta nimi. Cũ musã me'rã niyucã, añuse musã u'musepu niatjere masĩ, e'catiyutojasa'a. Õ'acũ maata judío masã nitirãrẽ Jesucristo yu'ruogusami nisere wereticu niwĩ. Tojo weerã ne warocjãrãpu a'tere masĩticãrã niwã. A'tocaterore Õ'acũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ masĩcã weemi.

²⁸ Æsã Jesucristo ye quetire were'e. Nipe'tirã masãnucũrẽ cũ nisetisere masĩdutiãrã were'e. Cũ uaro weedutiãrã, cũ me'rã ninu'cũdutiãrã were'e. ²⁹ A'tere weesĩ'rigũ, Jesucristo cũ tutuase o'ose me'rã yu'u masãrẽ uputu bu'e, narẽ Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a.

2

¹ Yu'u ni'caronojõta musã ye niatjere uputu wãcũ, Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a. Tojo weegu musãrẽ a'tere masĩato nígũ ojao'ogu we'e. Nipe'tirã Laodiceacjãrãrẽ, tojo nicã yu'ure ï'atirãrẽ mejãrõta sãrĩbosa'a. ² A'tiro sãrĩ'i: “Õ'acũ, narẽ wãcũtutuase o'oya. Añurõ su'ori nisetiatio. A'merĩ ma'iatu. Na añurõ mu'u ye cjasere tu'omasĩpe'oato. Na tojo wéerã, mu'u macũrẽ añurõ masĩrãsama”, ni sãrĩbosa'a. Ne waropure Õ'acũ nipe'tise cũ macũ Jesucristo ye cjasere wereticu niwĩ. A'tocaterore majã cũ yere weremi. ³ A'tiro ni'i. Jesucristopureta nipe'tise masĩse, tu'omasĩse ni'i. Tojo weegu cũ dia'cũ añurõ masĩgũ nimi. Cãrẽ ãjõpeorã nipe'tise masĩsere bocano'o. ⁴ Æpẽrã musãrẽ diacjũ weronojõ ucũmaasoobosama. Añurõ tu'omasĩña nígũ, tere were'e. ⁵ Yu'u aperopu nimigũ, musã wa'teropu nígũ weronojõ tu'oña'a. Musãrẽ pũrõ wãcũ'u. Yu'u musã añurõ niseticã tu'ogu, musã Jesucristore ãjõpeocã tu'ogu, uputu e'cati'i.

⁶ Ne waropure marĩ wiogu Jesucristore ãjõpeocãrã niwũ. Titapure musã ãjõpeo'caronojõta a'tiro nicã quẽ'rãrẽ nipe'tise numurĩ cũrẽ ãjõpeonu'cũcã'ña. ⁷ Cũrẽ nemorõ masĩnemoña. Musãrẽ bu'e'caronojõta cũrẽ ãjõpeonemoña. Umucorinucũ Õ'acũrẽ “Añu'u”, ni e'catise o'oya.

Jesucristore ãjõpeotirã ãjõpeo'que ni'i

⁸ Æpẽrã musãrẽ wrecã, añurõ tu'omasĩña. Na musãrẽ nisoose me'rã werebosama. Diacjũ weronojõ ucũsama. Niwe'e. Te ucũse me'rã masãrẽ were, maasoorã weema. Jesucristo ye mejãta ni'i. Na basu na wãcũsere, dũporocjãrãpu nisetimujãti'quere wererã weema. Tojo weerã narẽ ãjõpeoticã'ña.

⁹ A'tiro pe'e ni'i. Jesucristopure nipe'tise Õ'acũ nisetise ni'i. ¹⁰ Musã quẽ'rã cãpãretã ni'i. Tojo weerã musã Õ'acũrẽ cuoyu'ruatoja'a. Jesucristo nipe'tirã wiogu nimi. U'musecãrã, a'ti turicãrã, bajurã, bajutirã nipe'tirã wiorã cũ doca nima.

¹¹ Músã masísa'a, Õ'acũ yarã sãjãsi'rírã, judío masã weronojõ õ'rêcju yapa caserore yejecõ'aticãrã niwũ. A'tiro pe'e wa'acaro niwũ. Jesucristo basu músã ña'arõ weesetisere cõ'acũ niwĩ. Tojo weerã õ'rêcju yapa caserore yejecõ'a'cãrã weronojõ Õ'acũ yarã tojacãrã niwũ. ¹² Jesucristo wêrĩ yaano'cũ niwĩ. Músã quẽ'rã wãmeyeno'rã, ña'arõ weeseti'quere du'urã, wêrĩ yaano'cãrã weronojõ tojacãrã niwũ. Wêrĩ'cãrã, catirã na wee'quere weetimimaba. Tojo weerã músã quẽ'rã toduporopũ wee'quere weetisa'a. Jesucristo wêrĩca be'ro Õ'acũ cãrẽ masõcũ niwĩ. Cãrẽ masõ'caronojõta músã quẽ'rãrẽ masõgũ, apesu'tiro sãjãcã weecũ niwĩ. Õ'acũ cũ tutuaro me'rã cũ macũ Jesucristore masõ'quere músã ãjõpeoyucã, tojo weecũ niwĩ. ¹³ Músã judío masã nitirã õ'rêcju yapa caserore yejecõ'aticãrã niwũ. Tojo nicã ña'arõ weecũcãrã niwũ. Ña'arõ nisetitjãrã, toduporopũre wêrĩ'cãrã weronojõ nicãrã niwũ. A'tocaterore majã Õ'acũ yarã ni'i. Cũ músãrẽ catinu'cũcã weecũ niwĩ. Músãrẽ ña'arõ wee'quere acobojojũ niwĩ. ¹⁴ Õ'acũ cũ duti'quere yu'rũnu'cãcã, marĩrẽ bu'iri da'rebopĩ. Te marĩ peje ña'ase cuomi'quere cũ macũ curusapũ wêrĩse me'rã acobojojũ niwĩ. ¹⁵ Jesucristo cũ wêrĩse me'rã nipe'tirã ï'orõpũ wãtĩarẽ docaque'acã weecũ niwĩ.

“A'ti nucũcã cjasere pũrõ wãcũticã'ña” ní'que ni'i

¹⁶ Músã masísa'a, judío masã ni'cãrẽ apeye ba'asere ba'adutitisama. Tojo weerã ãpẽrã músã sĩ'rĩsere, ba'asetisere judío masãrẽ dutítisenojõrẽ na ucjacã, tu'otica'ña. Na peje bosenu'murĩ cuosama. Ni'cã cũ'marẽ, ma'ma mujĩpũrẽ, tojo nicã semanarĩnucũ na soowãase nũmũrĩrẽ cuosama. Na weronojõta ticũse bosenu'murĩ weedutisama. “Músã tojo weetirã, Õ'acũ duti'quere weewe'e”, nisama. Na tojo nicã, tu'otica'ña. ¹⁷ Õ'acũ tere ne waropũre Jesucristore queose o'oyugũ weecũ niwĩ. Yu'ũ macũ ye cjasere masĩato nígũ tojo weecũ niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristo a'titojacũ niwĩ. Tojo weegũ masãrẽ a'tere toduporopũ duti'quere Õ'acũ sõ'owaro weedutitimi majã.

¹⁸ ãpẽrã músãrẽ a'tiro nisoobosama: “Ûsã añurã ni'i. Õ'acũ ãsãrẽ añurõ wãcũato nírá be'ti ñubue'e. Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ ñubuepe'o. Ûsã cãrĩtimirã quẽ'ese weronojõ Õ'acũ yere ï'a'a. Tojo wéerã, ãsã ãpẽrã yu'ruoro Õ'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Músã quẽ'rã tojota weeya. Músã a'tere weetirã, bu'iri cuorãsa'a”, nibosama. Músãrẽ tojo nicã, ne ãjõpeotica'ña. “Masĩrã waro ni'i ãsã”, ni wãcũsama. Tojo nima'acãrã weema. A'te masã wãcũse dia'cũ ni'i. ¹⁹ Na Jesucristore sirututima. Marĩ pũrĩcã Jesucristo ya curuacjãrã ni'i. Cũta nimi marĩ dupoá. Marĩrẽ cũ masĩsere, tutuasere o'osami. Te me'rã marĩ mũcorinucũ Õ'acũ haronojõ nemorõ a'merĩ ma'i, weetamumasĩ'i.

²⁰ Músãrẽ toduporopũre músã ñecũsumũa nisetimujãti'quere peje dutise nicaro niwũ. A'tocaterore toduporopũ weeseti'quere Jesucristo cũ wêrĩse me'rã yu'rũweticã weecũ niwĩ. Yu'rũwetica be'ro nimicã, ¿de'ro weerã músã toduporopũ weeseti'caronojõta niti tja? ²¹ Músãrẽ ãpẽrã “A'tenojõrẽ ñe'eticã'ña, tenojõrẽ ba'aticã'ña”, nibosama. ²² Na tojo nírá, a'ti turi cjase maata pe'tisere ucũrã weema. Masã na wãcũrõ me'rã weedutise ni'i. ²³ Na dutise añubutiase weronojõ bũsu'ũ. Bu'icjase dia'cũ a'tiro nita'sasama: “Músã quẽ'rã ãsã weronojõta añurõ ãjõpeorũa'a. Õ'acũ marĩrẽ añurõ wãcũato nírá be'tiurũa'a. Marĩ upũ quẽ'rã ña'a nisa'a. Tojo weerã marĩ basu marĩ upũre pi'etise o'orũa'a. Marĩ pi'etise o'óca be'ro marĩ ña'arõ haripejasere cõ'ata basio'o”, nimisama. Niwe'e. Na dutisere wéerã, marĩ mejãrõta tojacã'sa'a tja.

3

¹⁻³ Yu'ũ músãrẽ toduporopũ ní'caronojõta Jesucristo wêrĩcũ niwĩ. Músã cũ wêrĩse me'rã toduporopũ weeseti'quere du'ucãrã niwũ. Cãrẽ cũ tutuase me'rã cũ pacũ masõcũ niwĩ. Músã quẽ'rãrẽ cũ macũrẽ ãjõpeoyucã, cũ tutuase me'rã músãrẽ catinu'cũcã weecũ niwĩ. Tojo weerã a'ti turi cjasere wãcũticã'ña. Æ'mũse cjase pe'ere wãcũña.

Músã Õ'acũpũre Jesucristo me'rã ni'i. Jesucristo mũmũsepũ Õ'acũ me'rã wiogu dujiri cũmurõpũ nimi. Tojo weerã músã Jesucristo níró mũmũsepũ cjasere añurõ wãcũnũña.

⁴ Cúta marírē sʉ'ori nimi. Sʉ'ori catimi. Marí cū me'rā ni'i. Tojo weerā cū a'ti nucūcāpʉre apaturi a'ticā, marí quē'rā cū tutuase, cū asistese me'rā a'tirāsa'a.

Dʉporopʉ weeseti'quere Pablo du'uduti'que ni'i

⁵ Mʉsā a'ti turi cjase ña'ase weesí'rísere du'ucā'ña. Mʉsā, mʉsā nʉmosānumia nitirārē a'metārāticā'ña. Mʉsā numia quē'rā, mʉsā marāpʉsumʉa nitirārē a'metārāticā'ña. Ne āpērā me'rā “Ña'arō weesí'rīsa'a”, niticā'ña. Ne āpērārē mʉsā wācūsepeʉ “Narē wʉacājī, na me'rā nisí'rīsa'a”, ni wācūticā'ña. Āpērā na cʉosere ʉoticā'ña. Mʉsā apeyenojōrē ʉorā, Ō'acū mejētare ējōpeorā weebosa'a. ⁶ Cūrē yʉ'rʉnʉ'cācā, a'tenojō weerārē Ō'acū ʉpʉtu bu'iri da'regʉsami. ⁷ Mʉsā todʉporopʉre tere weesetirā, ña'arā nicārā niwū. ⁸ A'tocaterore majā nipe'tisere mʉsā ña'arō weesere, uase, í'atu'tise, āpērārē nitu'ti yabisere du'uya. Ña'asere ne wācū bujicā'ticā'ña. ⁹ Āpērārē nisooticā'ña. Mʉsā todʉporopʉ weeseti'quere du'utojacārā niwū. Tojo weerā tere weeticā'ña majā. ¹⁰ A'tocaterore mʉsā apeye wācūse cʉo'o. Ō'acū mʉsārē wee'cʉ cū weronojō nisetiatio nígū mʉsārē dʉcayunu'cūgū weemi. Nemorō cūrē masiatio nígū tojo weemi. ¹¹ Marí nipe'tirārē Jesucristo í'orōpʉre ne dʉcawatise marí'i. Judío masā, judío masā nitirā, āpērā ō'rēcʉ yapa casero yejecō'ano'cārā, yejecō'ano'ña marírārē dʉcawatise marí'i. Tojo nicā apesecjārāpʉ, sumutoricjārā, da'raco'teri masā, da'raco'tetiri masā, ā'rā nipe'tirā me'rā dʉcawatise marí'i. Cū nipe'tirā cūrē ējōpeorā wiogʉ nimi. Nipe'tirāpʉre nimi.

¹² Ō'acū mʉsārē ma'imi. Cū mʉsārē cū yarā niato nígū besecʉ niwī. Tojo weerā āpērārē pajaña'ña. Narē añurō e'catise me'rā weetamuña. Mʉsā “Āpērā yʉ'rʉoro ni'i”, ni wācūticā'ña. Mʉsārē mejēcā nicā, tojo tʉ'oña'ña. Wācūtutuaya. ¹³ Mʉsā basu āpērā me'rā a'metu'ti'cārā, āpērā mejēcā weecā tʉ'sati'quere narē acobojoya. Jesucristo mʉsārē acobojocʉ niwī. Tojo weerā mʉsā quē'rā āpērārē mejārōta acobojoya. ¹⁴ A'merí ma'ña. Mʉsā tojo ma'írā, nipe'tise yʉ'ʉ duti'quere weepe'ocā'rāsa'a. Añurō mʉsā basu sʉ'ori nisetirāsa'a. ¹⁵ Ō'acū cū ʉaro weecā, mʉsā ye ejeripō'rārīpʉre e'caticā weesami. Cū ʉaro weetirā, bujawetisa'a. Tojo weerā cū ʉaro weeya. Añurō sʉ'ori nisetiya. A'tere ʉasāgū, cū mʉsārē ni'cā curua, ni'cū pō'rā weecʉ niwī. Mʉsā cūrē e'catise o'onu'cūcā'ña.

¹⁶ Jesucristo ye quetire añurō wācūnʉrūña. Cū masise o'ose me'rā āpērārē mʉsā basu a'merí bu'eya. Mʉsā ejeripō'rārīpʉ Ō'acūrē e'catise o'orā, basapeoya. ¹⁷ Mʉsā Jesucristo yarā ni'i. Tojo weerā nipe'tise mʉsā weesetise, ucūsetisere cū yarā weronojōta weeya. Jesucristo cū tutuase me'rā tere weeta basio'o. Cū pacʉre e'catise o'onu'cūcā'ña.

Jesucristore ējōpeorārē weeduti'que ni'i

¹⁸ Marāpʉtirānumia, Jesucristo marí wiogʉre ējōpeorā, a'tiro weeya. Mʉsā marāpʉsumʉarē na dutisere yʉ'ti ējōpeoya. ¹⁹ Mʉsā nʉmotirāʉmʉa pe'e, mʉsā nʉmosānumiarē ma'ña. Na me'rā uaticā'ña. ²⁰ Wí'marā, ma'mapjia, nipe'tise mʉsā pacʉsumʉa dutisere añurō yʉ'tiya. Ō'acū tojo weecā ʉasami. ²¹ Mʉsā pō'rārē na'irō tu'ti, uacā weeticā'ña. Mʉsā tojo weecā, na bujaweti, mʉsā dutisere weemasītisama.

²² Da'raco'teri masā, nipe'tise mʉsā wiorā a'ti nucūcācjārā na dutisere yʉ'tiya. Na í'orōpʉre, na í'atiropʉre añurō da'raya. Mʉsā wiorā í'orōpʉ dia'cū añurō da'rarā, mʉsā wiogʉ “Añurō da'rama” ni wācūato, nirā weebosa'a. Mʉsā tojo weeticā'ña. Ō'acūrē añurō ējōpeotjīarā, weesoro marírō da'raya. ²³ Mʉsā apeyenojō da'rarā, añurō tʉ'sase me'rā da'raya. Teese me'rā weeticā'ña. Masārē da'rabosamirā, Jesucristore da'rabosarā weronojō tʉ'oña'ña. ²⁴ Mʉsā cūrē da'raco'terā ni'i. Cúta mʉsārē ʉ'mʉsepeʉ wapayegʉsami. Mʉsā tere masiōja'a. Tojo weerā añurō da'raya. ²⁵ Ña'arō wee'que wapare Ō'acū bu'iri da'regʉsami. Masā nipe'tirārē ni'cārōnojō bu'iri da'resami. Ne ni'cū yʉ'rʉwetitisami.

4

¹ Dutiri masā, mʉsā quē'rā ʉ'mʉsepeʉre ni'cū wiogʉ cʉo'o. Mʉsā tere masiōja'a. Tojo weerā Ō'acū ʉaronojōta mʉsārē da'raco'terārē añurō cʉoya.

² Õ'acūrē añurō tu'ocasanu'cōtjīarā, sērīnu'cūcā'ña. Cūrē “Añu'u”, ni e'catise o'oya.
³ Musā Õ'acūrē sērīrā, ũsā quē'rārē sērībosaya. “Pājārā Jesucristo ye quetire masītirārē tu'osī'rīcā weeato”, ni sērībosaya. Cū ye queti daporocjārāpɯ na masīno'ña marī'que añuse queti ni'i. A'te werese ye bu'irita yu'u bu'iri da'reri wi'ipɯ dujisa'a. ⁴ Yu'ure Õ'acūrē sērībosaya. Yu'ure “Wisiro marīrō diacjū wereato”, ni sērībosaya.

⁵ Āpērā Jesucristore ējōpeotirā me'rā añurō nisetiya. Na me'rā musā weesetisetirinacū Õ'acū haronojōta narē añurō weeya. ⁶ Na me'rā ucūrā, añurō tu'saropɯta tu'otɯ'sase me'rā ucūña. Āpērā musārē sērītiña'cā, añurō diacjū yu'tiya.

Pablo me'rācjārā añudutise o'o'que ni'i

⁷ Tíquico yu'u me'rācjū yu'u ma'igū a'tiro weegɯsami. Yé quetire musārē weregɯ wa'agɯsami. Cū yu'u me'rā marī wiogɯ Jesucristo yere da'raco'tetamugū nimi. Tojo nicā yu'ure bu'etamugū nimi. ⁸ Yu'u cūrē musā tiropɯ wa'adutiguti wee'e. ũsā ye quetire tu'orā, musā wācūtutua, e'catinemorāsa'a. ⁹ Onésimo musā ya macā nícū'cɯ quē'rā cū me'rā wa'agɯsami. Cū yu'u ma'igū, yu'u me'rācjū a'tocaterore ũsārē añurō weetamugū weemi. Na pɯarā musārē wererāsama nipe'tise a'to Romapɯ de'ro wa'a'quere.

¹⁰ Aristarco musārē añudutimi. Cū quē'rā yu'u me'rā bu'iri da'reri wi'ipɯ nimi. Marco, Bernabé basucɯ quē'rā musārē añudutimi. Marco musā tiropɯ sijacā, yu'u musārē todɯporo ní'caronojōta añurō ñe'epa. ¹¹ Apī Jesú na “Justo” pisuno'gū musārē añudutimi. Ā'rā i'tiarā āpērā judío masā Jesucristore ējōpeorā wa'terore na dia'cū yu'ure da'ratamuma. Na Õ'acū wiogɯ nisere masārē bu'erā weema. Na weetamuse me'rā yu'u wācūtutua, e'catise cɯ'o. ¹² Epafras musā me'rācjū añudutimi. Cū Jesucristo ye cjasere da'raco'tegɯ nimi. Cū musārē ɯpɯtu sērībosagɯ weemi. Õ'acūrē añurō sirutuato, cū haro añurō weenu'cūato ní'gū, tojo sērībosami. ¹³ Yu'u diacjūta were'e. Cū musārē ɯpɯtu sērībosacā ī'a'a. Āpērā quē'rārē Laodiceacjārārē, tojo nicā Hierápolīcjārārē sērībosami. ¹⁴ Luca ocoyeri masū ũsā ɯpɯtu ma'igū musārē añudutimi. Apī quē'rā Demas wāmetīgɯ añudutise o'omi.

Pablo añudutitɯ'o'que ni'i

¹⁵ Laodiceacjārā Jesucristore ējōpeorā añuato. Ninfa wāmetigo quē'rā añuato. Tojo nicā nipe'tirā co ya wi'ipɯ Õ'acūrē ējōpeorā nerēwɯarā añuato. ¹⁶ Musā a'ti pūrīrē bu'epe'oca be'ro Laodiceacjārāpɯre o'óya. Na quē'rā na nerēwɯaropɯ bu'eī'oato. Musā quē'rā ape pūrī Laodiceacjārārē yu'u ojāca pūrīrē ñe'erā, musā nerērōpɯ bu'eya. ¹⁷ A'tiro niña Arquipore: “Marī wiogɯ da'radutigɯ cūu'quere añurō da'ratu'ajaya.”

¹⁸ A'te nitɯose darire musārē añudutise o'ogɯ, yu'u basuta oja'a. Wācūña yu'u bu'iri da'reri wi'ipɯ nisere. Õ'acūrē sērībosaya. Õ'acū musārē añurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tesalónica, Macedonia di'tapu niri macācjārārē ojacu niwī. A'ti pūrīrē ojacu, Corintopu nicu niwī. Toduporopure cū basuta narē Jesucristo yere were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī. Cū ějōpeocā wéeca be'ro Timoteo añuse quetiti ejacā tu'ogu, maata narē a'ti pūrīrē ojacu niwī. Na añurō weesere tu'ogu, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tojo nicā Jesucristore ějōpeosere weenemocā uasāgū ojacu niwī. Na cūrē sērītiña'quere yu'tigu ojacu niwī. Cū Jesucristo apaturi a'tiatjere ojacu niwī.

Pablo cū me'rācjārā me'rā Tesalónicacjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, yu'u me'rācjārā Silvano, Timoteo me'rā musārē a'ti pūrīrē oja'a. Musā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acū, marī wioqu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o. Ō'acū musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Tesalónicacjārā na añurō weesetisere tu'ogu Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

² Musārē ūsā űubuesetirinucū marī pacu Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'a. ³ Cūrē űubuerā, a'tiro ni'i. “Ō'acū, Tesalónicacjārā mu'u macū Jesucristore ějōpeorā añurō weesetisama. Na ma'isere i'orā, āpērārē añurō weetamusama. Jesucristo cū apaturi a'tiatjere e'catise me'rā yucuerā weesama. Tojo weerā cūrē ějōpeodu'utisama”, ni űubue'e Ō'acūrē.

⁴ Ō'acū musārē ma'imi. Cū, yarā niato nīgū besecu niwī. Ūsā a'tere masī'i. ⁵ Musārē Jesú ye quetire wererā, ūsā ye useri me'rā dia'cū weretiwu. Espiritu Santu tutuase me'rā werewu. Ūsā bu'ese diacjūta ni'i nírā, musārē bu'ewu.

Musā masīsa'a. Ūsā topu nírā, musārē ma'írā, añurō weesetiwu. ⁶ Musā ūsā wee'quere i'acūurā, ūsā weronojōta weeseticārā niwū. Tere wéerā, Jesucristo weeseti'caronojōta weecārā niwū. Musārē Espiritu Santu e'catise o'ocā, uputu pi'etimirā, Jesucristo ye quetire űe'ewū. ⁷ Tojo weerā musā Jesure ějōpeosere i'orā, añuse queose nipe'tirā āpērā Jesure ějōpeorārē o'ocārā niwū. Musā ya di'ta Macedoniacjārārē, tojo nicā āpērā a'ti di'ta Acayacjārārē tojo weecārā niwū. ⁸ Musā me'rāta marī wioqu Jesú ye queti nipe'tiropu se'sa wa'a'a. Macedonia, Acaya dia'cū mejētare se'saro weewe'e. Nipe'tirocjārāpu musā Ō'acūrē ějōpeosere masīpe'titojama. Tojo weerā tere āpērārē werewe'e. ⁹ Mejō na pe'eta musā weesetisere quetiwerema. Ūsā musā tiropu nicā, musā ūsārē añurō wee'quere werema. Apeyema, musā queose yee'cārārē ějōpeodu'u'quere werema. Tere du'u, ni'cārōacārē Ō'acū catigu diacjū nigū pe'ere ějōpeo, cū uaro weeaporo. ¹⁰ Ō'acū cū macū Jesú u'musepu nigūrē, cū apaturi a'tiatjere e'catise me'rā yucuerā weeaporo. A'tere āpērā ūsārē quetiwerema musā weesetisere. Ō'acū cū macū wērī'cūpūre masōcu niwī. Cū Jesúta nimi marī uputu bu'iri bocabo'quere yu'rūo'cu.

2

Pablo Tesalónicapu cū bu'e'quere quetiwere'que ni'i

¹ Acawererā, musā a'tere añurō masīsa'a. Ūsā Tesalónicapu sjarā, mejō warota bu'ecusiaticārā niwū. Ūsā bu'esere tu'orā, musā pājārā Jesure ějōpeowu. ² Ūsā musā tiropu wa'ase duporo ūsā Filipopu niwū. Topu nicā, tocjārā ūsārē tārā, űa'arō bujicā'wā. Musā tere masīsa'a. Musā ya macācjārā quē'rā ūsā weresere cā'mota'asī'rīmiwā. Na tojo weemicā, Ō'acū ūsārē añurō wācūtutuase o'owī. Tojo weerā cū ye quetire uiro marīrō werewu. ³ Musārē Jesú ye quetire wererā, mejēcā pe'e weretiwu. űa'arō weesī'rīrā, numiarē a'metārāsī'rīrā, weeta'sase me'rā weretiwu. ⁴ Ō'acū pe'e i'abesetojagupu cū ye queti weresere cūgūtigu ūsārē besecu niwī. Masā ūsā me'rā e'catiato nírā mejēta cū ye quetire werewu. Ō'acū pe'ere e'catidutirā werewu. Ō'acū nimi nipe'tise marī wācūsere

masĩgũ. ⁵ Ūsã topu nĩrã, ne ni'cãti musã yere uaripejarã, añurõ ucũta'sa weretiũ. Musã a'tere masĩsa'a. Ō'acũ quẽ'rã diacjũta ũsã wãcũsere masĩsami.

⁶⁻⁷ Ūsã Jesú o'ó'cãrã ni'i. Tojo weerã “Ūsãrẽ wiorã weronojõ ĩ'aña”, nĩmasĩbopã. Tojo nita basiomĩcã, ne ni'cũrẽ nitiwũ. A'tiro pe'e weewũ. Ni'cõ numio co macũrẽ co'te mi'lo masõsamo. Co weronojõ ũsã quẽ'rã musã tiropu nĩrã, musãrẽ ma'ĩrã, tojota weewũ. ⁸ Musãrẽ ma'ĩrã, Ō'acũ ye queti dia'cũrẽ weretiwũ. Nipe'tise ũsã põtẽorõ weetamuta basiosere weetamuwũ. Musãrẽ uputu ma'icãti.

⁹ Ūsã topu nĩrã da'ra'quere musã wãcũsa'a. Musãrẽ Ō'acũ ye quetire wererã, peje caribose o'osĩ'rĩtiwũ. Tojo weerã ũsãrẽ a'mácaticã'to nĩrã ũsã basu da'rawũ. Nãmirĩ, umucori yóacãta ũsã ba'atjere, ũsãrẽ da'sasenojõrẽ wapata'arã da'rawũ.

¹⁰ Ūsã weeseti'quere musã ĩ'awũ. Ō'acũ quẽ'rã masĩsami. Musã Jesucristore ějõpeorã me'rã nĩrã, ũsã weesooro marĩrõ nisetiwũ. Mejẽcã weetiwũ. Ō'acũ uaronojõ nisetiwũ. Tojo weerã ãpẽrã ũsãrẽ “Na bu'iri cuoma” nirõ marĩrõ nicã'wũ. ¹¹⁻¹² Ni'cũ cũ põ'rãrẽ weronojõta ũsã quẽ'rã musãncũrẽ werewũ. E'catise, wãcũtutuasere musãrẽ o'owũ. Ō'acũ põ'rã weronojõta nisetidutiwũ. Musãrẽ Ō'acũ cũ põ'rã niato níngũ besesami. Tojo nicã musãrẽ cũ me'rã cũ asistese nirõpu ninu'cũdutisami.

¹³ Apeye musã ye cjasere weregũti. Ō'acũ ye quetire werecã, musã “Ō'acũ ye ucũse ni'i” nĩrã, maata ějõpeowũ. “Masã na ucũsere ějõpeobosã”, nitiwũ. Musã tojo weesere wãcũrã, Ō'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'a. Ūsã musãrẽ were'que Ō'acũ ucũse warota niwũ. Te queti me'rãta Ō'acũ cũ uaro weeato níngũ musãrẽ siape me'rã dũcayunu'cũgũ weemi.

¹⁴ Musã Jesucristore ějõpeocã, musã ya di'tacjãrã musãrẽ pi'etise o'ocãrã niwã. Judea di'tapu quẽ'rãrẽ na acawererã judío masã musãrẽ wa'a'caronojõta Jesure ějõpeorãrẽ weecãrã niwã. ¹⁵ Judío masãta dũporocjãrãpu quẽ'rãrẽ Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Marĩ wiogu Jesure tojota weecãrã niwã. Ūsã quẽ'rãrẽ musã ya macãpu nicã, ũsãrẽ uatirã, cõ'acã'wã. Tojo weegu Ō'acũ na me'rã tũ'satisami. Judío masã nipe'tirã Jesure ějõpeorã me'rã cumuca dia'cũ uacã'ma. ¹⁶ Judío masã nitirãrẽ Ō'acũ yũ'ruocã uatima. Tojo weerã narẽ Jesú ye quetire werecã uasãtirã, a'tiro weewã. Ūsã narẽ weresere cã'mota'asĩ'rĩmiwã. Na ña'arõ weese siape me'rã nemorõ wee'e. Tojo weerã na pajibutiario bu'iri cuoma. Na yũ'rũnũ'cãpose bu'iri ni'cãrõacãpũta na Ō'acũ bu'iri da'resere bocarãsama.

Pablo quẽ'rã Tesalónicacjãrãrẽ ĩ'arã wa'asĩ'rĩmi'que ni'i

¹⁷ Ūsã musã tiropure wijawã'cãtica be'roacã maata musãrẽ ĩ'asĩ'rĩmicãti. Ūsã upu topu nitimicã, musã tiropu dia'cũ ejeripõ'rãtiwũ. Topure uputu wa'asĩ'rĩmiwũ tja. ¹⁸ Pejetiri yũ'u Pablo basu pe'eta “Wa'agũti”, nimiwũ. Ūsã topu wa'asĩ'rĩsetirinũcũ wãtĩ ũsãrẽ cã'mota'amũjãwĩ. ¹⁹⁻²⁰ Musãta ni'i ũsãrẽ e'catise o'orã. Tojo weerã musãrẽ pũrõ ĩ'asĩ'rĩsa'a. Marĩ wiogu Jesú cũ apaturi a'ti turipu a'ticã, cũrẽ wererãti musã ye quetire. A'tiro nirãti: “Ã'rãta nima ũsãrẽ e'catise o'ocãrã. Narẽ mejõ waro mũ'u ye quetire weretiwũ. Na tere tũ'orã, mũ'urẽ añurõ ějõpeowã. Tojo weerã pũrõ e'cati'i na me'rã”, nirãti cũrẽ.

3

¹⁻² Musã ye quetire tũ'osĩ'rĩrã, põtẽoticãti. Tojo weerã musã tiropu Timoteore ĩ'adutirã o'ówũ. “Ūsã pe'e Atenapu tojarãti”, niwũ. Timoteo ũsã me'rãcũ Jesús ye quetire werecusiatamugũ nimi. Cũ musãrẽ Jesure nemorõ ějõpeocã weegusami nĩrã, o'ówũ. Tojo nicã wãcũtutuanemosere wereato nĩrã cũrẽ o'ówũ. ³⁻⁴ ãpẽrã masã musã Jesure ějõpeocã ĩ'arã, ĩ'atu'ti, bujicã'sama. Na tojo weecã, Jesure ějõpeodu'uticã'to nĩrã Timoteore weredutirã o'ówũ. Ūsã topu nĩrã, musãrẽ a'tere wereyutojawũ. “Marĩ Jesure ějõpeorã, pi'etino'rõsa'a”, niwũ. Ūsã ní'caronojõta marĩ nipe'tirãrẽ queoro wa'aro wee'e. Musã tere masĩsa'a. ⁵ Musã Jesure ějõpeosere masĩsĩ'rĩngũ põtẽoti, ¿de'ro wa'amiti narẽ? níngũ, musã ye quetire miitidutigu Timoteore o'ówũ. “Apetero weegu musãrẽ wãtĩ Jesure

ējōpeodu'ucā weecā'pī", nicāti. ¿Īsā bu'e'que ne wapamarīpari? ni masī'sī'rigū cūrē o'ówɯ.

Tesalónicacjārā ye quetire Timoteo quetití eja'que ni'i

⁶ Ni'cārōacārē Timoteo mūsā tiropɯ ní'cɯ dajatojami a'topure. Cū mūsā yere añuse quetití dajami. A'tiro niami: “Na Jesure ējōpeonu'cūcā'ma. Na basu añurō a'merī ma'isetiama. Marīrē ma'ise me'rā wācūnu'cūcā'ma. Marīrē pūrō ī'asī'rīama marī narē ī'asī'rīrōnojōta”, ni quetití dajami. ⁷ Mūsā Jesure ējōpeose quetire tu'orā ūsā pī'etimirā, e'cati'i. ⁸ Marī wiogɯ Jesure ējōpeonu'cūcā tu'orā, yujupɯta ūsā ejerisājāse cɯo'o. ⁹ Tojo weerā mūsārē wācūrā, e'catiyɯ'rɯasa'a. Ō'acūrē mūsā ye cjasere ūsā ¿de'ro wee e'catise o'opōtēobosau? Basiowe'e. ¹⁰ Nāmirī, ɯɯcorita yóacā Ō'acūrē sērīnu'cūcā'a mūsā tiropɯ wa'asī'rīrā. Mūsārē Jesú yere wereyapada'reosī'rīsa'a.

¹¹ Ūsā marī pacɯ Ō'acūrē, marī wiogɯ Jesure a'tiro sērī'i. “Tesalónicacjārā tiropɯ ūsārē o'óya. ¹² Nemorō na basu a'merī ma'iseti'cā weeya. Nipe'tirā āpērā quē'rārē ma'icā weeya. Narē ūsā ma'irōnojōta na quē'rā āpērārē ma'iatō. ¹³ Ō'acū, mɯ'urē ējōpeodu'uticā'to. Mɯ'u ɯaro weeato. Narē wācūtutuacā weeya. Mɯ'u narē tojo weecā, mɯ'u ī'orōpɯ bu'iri marīrā nirāsama. Tojo weerā Jesú apaturi a'ti turipure cū yarā me'rā a'ticā, bu'iri marīrā nirāsama.” A'tiro ni sērībosa'a mūsā ye cjasere marī pacɯ Ō'acūrē.

4

Pablo Jesure ējōpeorārē Ō'acū tu'saronojō weeduti'que ni'i

¹ Apeye mūsā ye cjasere werenemosī'rīsa'a. Yɯ'u basu dutise mejēta ni'i. Marī wiogɯ Jesú dutisere were'e. Ūsā mūsārē duti'caronojōta Ō'acū tu'sasenojōrē weeya. Mūsā ni'cārōacārē Ō'acū duti'quere weerā wee'e. Siape me'rā nemorō weenemoña. ² Ūsā were'quere mūsā masīsa'a. A'tere wererā, Jesú marī wiogɯ cū dutiro me'rā mūsārē werewɯ.

³ Ō'acū cū ɯaro weecā tu'sasami. Cū yarā weronojō weesetiya. Mūsā nɯmosānumia, mūsā marāpɯsumɯa nitirārē a'metārāticā'ña. ⁴ Mūsānɯcū wiopesase me'rā ña'arō wee'orō marīrō omocā dɯ'te, nɯmotibɯroya. Mūsā tojo weecā ī'arā, āpērā “Añurō weema”, nirāsama. ⁵ Ō'acūrē masītīrā numiarē ña'arō weesī'rīrā, ɯaripejasama. Mūsā na weronojō niticā'ña. Mejō wācūtutuaya. ⁶ Ne apī nɯmorē a'metārāticā'ña. Mūsā apī nɯmorē a'metārārā, co marāpɯre ña'arō weerā weesa'a. Ō'acū a'te ña'ase weerārē bu'iri da'regɯsami. Todɯporopɯ mūsārē weretojawɯ a'te nɯcū'ase quetire. ⁷ Ō'acū marīrē ña'asere weedutiticɯ niwī. Añuse pe'ere cūrē ējōpeorā weesetironojō weeduticɯ niwī. ⁸ No'o a'te bu'esere teerānojō ūsārē teerā mejēta weesama. Ō'acū pe'ere teerā weesama. Ō'acū marīrē cū ɯaro weedutigɯ Espiritu Santure o'ócu niwī. Tojo weerā cū ɯaro weetirā, “Ō'acū, mɯ'urē ɯawe'e”, nirā weesama.

⁹ Mūsā a'merī ma'isetise pūrīcārē werewe'e. Ō'acū cū basu pe'e Espiritu Santu me'rā mūsārē a'merī ma'idutitōjacɯ niwī. ¹⁰ Mūsā ya di'ta Macedoniacjārārē nipe'tirā Jesure ējōpeorārē ma'isetirā, cū duti'caronojō weerā wee'e. A'te pe'ema mūsārē wereguti. Jesure ējōpeorārē nemorō ma'inemoña. ¹¹ Añurō cumuca marīrō nisetiya. Āpērārē queti pooticā'ña. Mūsā ye nitisere, āpērā ye cjasere ucja wācūnɯrūtīcā'ña. Mūsā ye pe'ere wācūña. Mūsā da'rase cɯosere añurō da'rasetiya. Nijīsijaticā'ña. Todɯporopɯre mūsā tiropɯ nīrā, a'tere weretojawɯ. ¹² Mūsā tojo añurō da'rarā, āpērā a'mácano'ña marīrāsā'a. Mūsā basu da'rase me'rā catirāsā'a. Mūsā tojo weecā ī'arā, Jesure ējōpeotirā mūsārē añurō wiopesase me'rā wācūrāsama.

Jesú apaturi a'ti turipɯ a'tiatje queti ni'i

¹³ Apeye tja wereguti. Wērī'cārāpɯ de'ro wa'arāsari nisere mūsārē werecasanɯ'cōsī'rīsa'a. A'tere masīrā, Jesure ējōpeorā na wērīcā, pūrō bujawetisome. A'tiro ni'i. Jesure ējōpeorā wērīrā, cū tiropɯ cū me'rā ninu'cūcā'rāsama. Cūrē ējōpeotirā pūrīcā cū tiropɯ ne wa'asome. Tojo weerā Jesure ējōpeotitjārā, na me'rācārā, na acawererā wērīcā, pūrō bujawetisama. Mūsā pūrīcā Jesure ējōpeo'o. Tojo weerā na

weronojō bujawetiticā'ña. ¹⁴ Marī a'tere ējōpeo'o. Jesú wērī'cūpū masācū niwī. Cū apaturi a'ti turipū a'ticā, cūrē ējōpeorā wērī'cārārē Ō'acū cū macūrē masō'caronojōta masōgūsami. Masōtoja, cū tiropū miagūsami.

¹⁵ Ni'cārōacārē marī wiogu Jesú were'quere mūsārē wereturiarā wee'e. Jesú a'ti turipū apaturi a'ticā, Jesure ējōpeorā cūrē pōtērīrā wa'arāsama. Cūrē pōtērīrā, marī catirā āpērā wērī'cārā dūporo ũ'mutāwā'cāsoma. ¹⁶ A'tiro pe'e wa'arosa'a. Jesú cū ucūse dutise me'rā ũ'mūsepū a'tigusami. Ō'acūrē wereco'terā wiogu ũpūtu ucūquejo, Ō'acū yaro putiro coronetare putigusami. Tojo wa'acā, Jesure ējōpeorā wērī'cārā ape upū me'rā masāmū'tārāsama. ¹⁷ Na be'roacā marī Jesure ējōpeorā quē'rā a'ti nucūcāpū catirā o'mecururipū na me'rā mūjāarāsa'a. Topū Jesure pōtērīrāsa'a. Tojo wee cū me'rā ninu'cūcā'rāsa'a.

¹⁸ Mūsā a'tere āpērārē wereturiaya. Tojo weerā mūsā a'merī wācūtutuacā weerāsa'a.

5

¹ Di nūmū, no'ocātero nicā Jesú apaturi a'tigusari nisema masīno'ña marī'i. Tojo weerā mūsārē werewe'e. ² Queose me'rā mūsārē weregūti. Ni'cū yajari masū ñamipū wācūña marīrō yajagū a'tisami. Cū weronojōta Jesú quē'rā marī ne wācūtiri cura a'tigusami. Mūsā cū wācūña marīrō a'tiatjere masītojasa'a. ³ Jesure ējōpeotirā cū apaturi a'tiatji dūporoacā a'tiro wācūrāsama. “Ūsā uiro marīrō añurō nicā'a”, nirāsama. A'tiro na wācūcūñarī cura narē peje ña'ase wa'arosa'a. Ni'cō nijīpaco wācūña marīrō wī'magū wuatji dūporoacā pūrīse pl'etinū'cāsamo. Na quē'rā Jesure ējōpeotirā tojota wācūña marīrō ũpūtu pl'etirāsama. Ne ni'cū yū'rūwetisome. ⁴ Masā Jesure ējōpeotirā na'itī'arōpū nirā weronojō nisama. Na cūrē yū'rūnū'cā, cū ũaro weetisama. Mūsā pūrīcā na weronojō niwe'e. Tojo weerā Jesú cū apaturi a'ti dī'tapū a'ticā, ī'aucūsoma. Yajari masūrē ī'amarīarō weronojō wa'asoma. ⁵ Mūsā ña'ase weeseti'quere Jesú acobojotojacū niwī. Tojo weerā bo'reyuro, ũmūcopū nirā weronojō ni'i. Marī Jesú yarā ña'ase weeborānojō niwe'e. Jesure ējōpeotirā pe'e ña'arō weesetisama. Na'itī'arō, ñamipū nirā weronojō nisama. ⁶ Marī cārīrā weronojō niticā'rā. Jesú apaturi a'tiatjere wācūtirā, cārīrā weronojō nisama. Marī pe'e cū a'tiatjere añurō tū'omasīse me'rā wācūnūrūrā. Ña'ase weesī'rīrā, wācūtutuarā. ⁷ Ñamipū masā cārīma. Que'ari masā ñamipūta que'asama. ⁸ Marī pe'e Jesú yarā ũmūcopū nirā weronojō ni'i. Tojo weerā marī weesere añurō tū'oña'nū'cōtojarāpū weesetirā. Queose me'rā weregūti. Ni'cū surara a'mewējērōpū wa'agū, cū upūre cāl'mota'agū cōmesu'tirote sāñasamī. Cū weronojōta marī wātīrē cāl'mota'arā Ō'acūrē ējōpeonu'cūcā'rā. Āpērārē ma'irā. Dūpoare cāl'mota'arā cōmesapeare pesaro weronojō Jesú cū apaturi a'tiatjere, marī cū me'rā ninu'cūatjere wācūnūrūrā. Marī tojo weecā, wātī marīrē ña'arō weemasītisami.

⁹ Ō'acū bu'iri bocato nīgū mejēta marīrē besecū niwī. Mejō marī bu'iri cūobo'cārārē marī wiogu Jesucristo me'rā yū'rūocū niwī. ¹⁰ Cū me'rā ninu'cūcā'to nīgū marīrē wērībosacū niwī. Tojo weerā cū apaturi a'ticā, cūrē ējōpeorā wērī'cārā, marī catirā cū me'rā ninu'cūcā'rāsa'a. ¹¹ Tere wācūrā, mūsā ni'cārōacā weesetironojōta āpērārē a'merī weetamu, wācūtutuacā weeya.

Pablo Tesalónicajārārē cū werecasa'que ni'i

¹² Acawererā, mūsārē a'tiro weecā ũasa'a. Ō'acū ye queti wererārē, cū bese'cārārē wiopesase me'rā ī'aña. Ō'acū narē cū ye quetire bu'edutigu, mūsārē werecasadutigu cūucū niwī. ¹³ Na mūsā de'ro wee niseti'atjere wererā, ũpūtu da'rama. Tojo weerā ma'ise me'rā narē wācūña. A'merī a'pēpūrīticā'ña. A'merī añurō nisetiya.

¹⁴ Apēye mūsārē werenemorāti. Nijīsijarārē da'radutiya. Wācūque'tirārē wācūtutuacā weeya. Ō'acū yere weetutuatirārē weetamuña. Mūsārē mejēcā wa'acā, uayeticā'ña. Nū'cāña. ¹⁵ Mūsārē āpērā ña'arō weecā, narē a'meticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Mūsā me'rācārārē, nipe'tirārē añurō weenu'cūcā'ña.

¹⁶ E'catise me'rã ninu'cũcã'ña. Bujaweticã'ña. ¹⁷ Musã no'o niró, no'o wa'aro Õ'acũrẽ wãcũ ñubueni'cũcã'ña. ¹⁸ Musãrẽ ña'arõ, añurõ wa'acã quẽ'rãrẽ, Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'ña. A'te nipe'tisere Õ'acũ marĩ Jesucristore ãjõpeorãrẽ weecã uasami.

¹⁹ Espíritu Santu musã wãcũsepure werecã, cã'mota'aticã'ña. Yu'tiya cũ dutisere. ²⁰ Õ'acũ ye queti weresere tu'orã, yabi bujicã'ticã'ña. ²¹ A'tiro pe'e weeya. Na weresere wãcũ, tu'ocasanu'cõpe'ocã'ña. Añuse nicã, tere weeya. ²² No'o ña'ase nisenojõrẽ weeticã'ña.

²³ Õ'acũ ejerisãjãserere o'ogu musãrẽ a'tiro weeato. Siape me'rã añurõ, ña'ase marĩrõ, cũ uaro dia'cũ weecã weeato. Musã ejeripõ'rãrãrẽ, musã wãcũsere, nipe'tiro musã upure col'teato. Cũ a'tiro weecã, marĩ wiogu Jesucristo apaturi a'tigu, musãrẽ bu'iri marĩrã bocaejagusami. ²⁴ Õ'acũ musãrẽ bese'cu nipe'tise cũ “Weeguti” níquere queoro weegusami. Tojo weegu ãsã musãrẽ sãrĩbosasere yu'tigusami. ²⁵ Acawererã, ãsã quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ sãrĩbosaya.

²⁶ Nipe'tirã tocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ ma'ise me'rã añudutiya.

²⁷ Marĩ wiogu Jesús cũ dutiro me'rã a'ti pũrãrẽ nipe'tirã Jesure ãjõpeorãrẽ bu'eĩ'oduti'i.

²⁸ Jesucristo marĩ wiogu musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ape pūrī ojanemoca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tesalónicacjārārē Corintopu nígū, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Ti macācjārā Jesucristo apaturi a'tiatjere queoro tu'omasīticā tu'ogu, narē wereapogu ojacu niwī. Na pe'e maata a'tigusami nírōnojō tu'ocārā niwā. Tojo weerā ni'cārērā cū a'tiatjere co'terā, na da'rami'quere da'radu'ucā'cārā niwā. Na āpērā o'ose me'rā ba'acaticā tu'ogu, narē ojacu niwī. Ti macācjārārē a'tiro weeya nígū, tojo wa'arosa'a nígū, ojacu niwī.

Jesucristo apaturi a'tiatji dūporo ni'cū űa'agū nisoosebucu a'tigusami. Cū pājārārē niso, ējōpeocā weegusami nisere ojacu niwī.

Pablo cū me'rācjārā Tesalónicacjārārē oja'que ni'i

¹ Yū'u, yū'u me'rācjārā Silvano, Timoteo me'rā musārē a'ti pūrīrē oja'a. Musā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acū, marī wiogu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o.

² Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Jesucristo apaturi a'ticā masārē beseatje ni'i

³ Yū'u acawererā, űsā musā ye cjasere wācūrā, Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcārāti. Musā Jesucristore ējōpeonemorā wee'e. Apeye quē'rārē musā a'merī ma'inemo'o. Tojo weerā Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcārōua'a. ⁴ Musā ye cjasere no'o űsā wa'aro Jesucristore ējōpeorārē na nerēwuaropu a'tiro ni were'e. “Tesalónicacjārā āpērā narē űa'arō weemicā, ne ējōpeodu'utima. Narē mejēcā wa'acā quē'rārē, nu'cāma”, ni e'catise me'rā were'e.

⁵ Ni'cārōacā musā Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā musārē tu'ti, űa'arō weesama. Na tojo weemicā, musā Ō'acūrē ējōpeonu'cūrā, cū queoro weesere ī'arāsa'a. Be'ro musā cū tiropu wa'arāsa'a. Musārē “Añurā nima, a'tiato yū'u tiropu”, nigūsami. ⁶ Ō'acū queoro weegusami. Musārē pī'eticā wee'cārārē pī'eticā weegusami. ⁷ Musā tu'u'cārā pe'ere soose o'ogusami. űsā quē'rārē mejārōta weegusami. Cū marī wiogu Jesú a'tiri nūmu nicā, tojo weegusami. Cū a'tigu, cūrē wereco'terā tutuarā me'rā u'musepu dijatigusami. Pecame'e weronojō asistedijatigusami. ⁸ Ō'acūrē ējōpeotirārē, marī wiogu Jesú masārē yū'rūose quetire yū'rūnu'cārārē bu'iri da'regu a'tigusami. ⁹ Narē bu'iri da're bajurio, cō'adijobutiagusami. Tojo weerā na ne cārōacā marī wiogure ī'atibutiarāsama. Tojo nicā cū tutuasere, cū asistesere ī'asome. ¹⁰ Cū a'tiri nūmurē Jesure ējōpeorā a'tiro weerāsama. Cū asistese, cū tutuasere ī'arā, “Jesú añuyū'rūami”, nirāsama. “Nipe'tirā bu'i wiogu nimi” ni ī'amarīa, e'catirāsama. Musā quē'rā űsā were'quere ējōpeotjārā, na me'rā nirāsa'a.

¹¹ Tere wācūrā, marī ējōpeogu Ō'acūrē musārē sērībosanucū'u. A'tiro sērī'i. “Ō'acū, mū'u pō'rā sājādutigu narē pijicu niwū. Tojo weegu narē mū'u űaronojōta niseticā weeya. Na añurō weesī'rīma. Nipe'tise na weesī'rīsere mū'u weetamurō me'rā weeato. Tojota mū'urē ējōpeo yapaticā'to”, ni sērībosa'a. ¹² Musā a'tiro weecā, āpērā marī wiogu Jesure añurō wācūrāsama. Musā quē'rārē “Na añurā nima”, ni ī'arāsama. Ō'acū, marī wiogu Jesucristo musārē ma'írā, tojo weecā weerāsama.

2

A'ti turi pe'tiwā'cātiri cura Jesure ī'atu'tigu a'tigusami nise ni'i

¹ Yū'u acawererā, ni'cārōacāma marī wiogu Jesucristo a'tiatjere, cū tiropu marīrē neonu'cō miatjere wereguti. ² Cārōacā me'rā musā weresu'riano'ticā'ña. Tojo nicā āpērā “Marī wiogu a'tiri nūmu nitoja'a” musārē nicā, wācūque'titicā'ña. A'tiro nibosama. “Āpērā Espíritu Santu yū'ure tojo niami”, nibosama. Āpērā “Apī weregū, tojo niami”, nibosama. Āpērā “Pablo quē'rā tojo ojacārā niamā”, nibosama. A'tere

tu'orã, wãcũque'titicã'ña. ³ Na ñaronojõ nisoono'ticã'ña. Cũ a'tiatji nũmũ ðuporo a'tiro wa'arosa'a. Masã ðpũtu waro Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãrãsama. Tojo weeri cura ni'cũ ña'arõ weeyu'rũnu'cãgũ waro bajuagusami. Cũ pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'acjũ nigũsami. ⁴ Cũ Õ'acũrẽ i'atu'tigũ, tojo nicã nipe'tise masã ëjõpeosenojõrẽ ña'arõ ucũacjũ nigũsami. Cũ dia'cũrẽ ëjõpeocã ñagusami. Õ'acũ weronojõ Õ'acũ wi'ipũ sãjãanujã dujigũsami. “Yu'ũ Õ'acũ ni'i”, nita'sagusami. ⁵ Yu'ũ musã tiropũ nígũ, tere werewũ. ¿Musã tere wãcũweti? ⁶ Musã cũ ña'agũ a'tiatjere cã'mota'agũre mas'i. Õ'acũ cũ queoca nũmũ ðuporo ña'agũ a'tisome. ⁷ Dicuse ña'ase cũ weeatjere masĩno'ña marĩ'i yujupũ. Tojo masĩno'ña marĩmicã, ña'ase cũ weesenõjõ nũ'cãtoja'a. Cũrẽ cã'mota'agũre miãca be'ro cũ ña'arõ weese masĩno'rõsa'a. ⁸ Cũ wa'acã, ña'arõ weesebucũ pe'e a'tigũsami. Be'ro marĩ wiogũ Jesú a'ti di'tapũ apaturi a'tigũ, cũ tutuaro me'rã ña'agũrẽ wẽjẽgũsami. Cũ asistese me'rã a'tigũ, cũrẽ cõ'abajuriogũsami. ⁹ Cũ ña'agũ etãca be'ro wãtĩa wiogũ weetamurõ me'rã peje wee'ota'sagusami. ¹⁰ Pecame'epũ bu'iri da'reno'ajãrẽ no'o nise ña'ase põtõorõ narẽ weeta'sagusami. Õ'acũ narẽ yu'rũosĩ'rĩmicã, na diacjũ cjasere ëjõpeosĩ'rĩtirãsama. Tojo weerã pecame'epũ wa'adojarãsama. ¹¹ Na ëjõpeotise bu'iri Õ'acũ nemorõ narẽ nisooneocã weegũsami. Tojo weerã nisoono'o, ëjõpeorãsama. ¹² Õ'acũ ye diacjũ cjasere ëjõpeosĩ'rĩtirã, ña'arõ weesere tu'sayu'rũarãsama. Tojo weegũ Õ'acũ narẽ bu'iri da're bajuriogũsami.

Õ'acũ cũ bese'cãrãrẽ yu'rũocũ niwĩ nise ni'i

¹³ Yu'ũ acawererã, Jesú marĩ wiogũ musãrẽ ma'imi. Õ'acũ ne waropũ musãrẽ yu'rũweticã wéegũ besecũ niwĩ. Espĩritu Santu tutuaro me'rã Õ'acũ yarã sãjãcã weecũ niwĩ. Tojo nicã musã diacjũ cjasere ëjõpeodutigũ tojo weecũ niwĩ. Tojo weerã ñsã musã weesetisere wãcũrã, Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'rãti. ¹⁴ Ñsã musãrẽ Jesucristo masãrẽ yu'rũose quetire werewũ. Te me'rã Õ'acũ musãrẽ cũ põ'rã wa'acã weecũ niwĩ. Marĩ wiogũ Jesucristo nirõpũ marĩrẽ cũ añubutiasere bu'ipejatamucã ñagũ, tojo weecũ niwĩ. ¹⁵ Tojo weerã wãcũtutuanu'cũcã'ña. Ñsã musã tiropũ bu'e'quere, tojo nicã ñsã toduporopũ ojao'o'quere wãcũnrũña.

¹⁶ Jesucristo marĩ wiogũ basuta, tojo nicã marĩ pacũ Õ'acũ marĩrẽ pajaña'rã, ma'icãrã niwã. Na marĩrẽ wãcũtutuacã weenu'cũsama. Marĩrẽ o'otjere e'catiyutojacã weesama. ¹⁷ Musãrẽ wãcũtutuacã, ëjõpeonu'cũcã weeato. Nipe'tise musã ucũsere, musã weesere añurõ niseticã weeato.

3

Pablo quẽ'rã sãrĩbosaduti'que ni'i

¹ Acawererã, musãrẽ a'tiro nituorãti. Ñsã ye niatjere sãrĩbosaya. A'tiro sãrĩña. “Na marĩ wiogũ ye quetire werecã, pãjãrã masã na weresere ëjõpeoato”, ni sãrĩbosaya. Tojo nicã musã wee'caronõjõ “Narẽ tu'oato”, ni sãrĩbosaya. ² Nipe'tirãpũta Jesucristo yere ëjõpeotima. Tojo weerã apeye quẽ'rãrẽ sãrĩbosaya. Masã ña'arã ñsãrẽ ña'arõ weeticã'to nĩrã, sãrĩña.

³ Marĩ wiogũ cũ “Weeguti” ni'quere weeticã weesome. Cũ musãrẽ wãcũtutuacã weegũsami. Wãtĩrẽ cã'mota'agũsami. ⁴ Ñsã weeduti'quere musã queoro weerã we'e. Tere Õ'acũ weetamuse me'rã añurõ weenu'cũrãsama, ni ëjõpeo'o. ⁵ Jesucristo musãrẽ Õ'acũ ma'imi nisere masĩcã weeato. Tojo nicã cũ wãcũtutua'caronõjõ musãrẽ wãcũtutuacã weeato.

Pablo “Da'rawapata'aya” nise ni'i

⁶ Yu'ũ acawererã, Jesucristo marĩ wiogũ ñaronõjõ musãrẽ dutirãti. Ñpẽrã Jesucristore ëjõpeorã musã me'rã nĩrã nijĩsijasama. Ñsã topũ duti'quere weesirututisama. Na me'rã ba'pati, ne ninemoticã'ña. ⁷ Musã masĩsa'a. Ñsã topũ nĩrã wee'quere i'acũurõña'a. Topũ nĩrã, tojo nibajaque'atitiwũ. ⁸ Ne ni'cũrẽ wapayetimĩrã, tojowaro ba'atiwũ. A'tiro pe'e weewũ. Musãrẽ caribosĩ'rĩtirã, ñamĩrĩ, ñmũcori yóacãta da'rawũ. ⁹ “Ñsã bu'ese wapa ñsãrẽ ba'ase o'oya” nita basiomĩcã, ne weetiwũ. Musãrẽ añuse queose o'osĩ'rĩrã,

ũsã basu da'rawũ. ¹⁰ Mũsã me'rã nírã, a'tiro dutiwũ. “No'o da'rasí'rítigũnojõrẽ ne ba'ase ecaticã'ña”, niwũ. ¹¹ Ũsã mũsã ye quetire a'tiro tũ'owũ. Ni'cãrẽrã mũsã wa'tero nírã nijĩsija niapãrã. Da'ratimirã, ãpẽrãrẽ ucjasijapãrã. ¹² Marĩ wioꝑũ Jesucristo dutiro me'rã tojo weesetirãrẽ wererãti. ãpẽrãrẽ ucjaro marĩrõ na ba'atjere, narẽ dũ'sasenojõrẽ da'rawapata'ame'rĩcã'to.

¹³ Yũ'u acawererã, mũsã pe'e caributiro marĩrõ añurõ weenu'cũcã'ña. ¹⁴ No'o ũsã a'ti pũrĩpũ dutio'osere weetigũnojõrẽ “Cũ nimi”, ni masĩña. Cũrẽ bopoyaro yũ'ruato nírã ba'patiticã'ña. ¹⁵ Mũsã tojo ba'patitimirã, cũrẽ ĩ'atu'tirã weronojõ tũ'oña'ticã'ña. Mũsã acaweregũre weronojõ pe'e añurõ weeato nírã wereme'rĩcã'ña.

Pablo añudutitũ'o'que ni'i

¹⁶ Marĩ wioꝑũ cũ basu marĩrẽ ejerisãjãse o'ogũ a'tiro weeato. No'o de'ro mejẽcã wa'acã, mũsãrẽ ejerisãjãse o'onu'cũcã'to. Marĩ wioꝑũ mũsã nipe'tirã me'rã niato.

¹⁷ Yũ'u Pablo basu a'te añudutisema oja'a. Yũ'u nipe'tise pũrĩrẽ ojawũronojõta oja'a. Yũ'u a'tiro dia'cũ papera o'ógũ oja'a. Tojo weerã mũsã “Cũta ojaĩ”, ni masĩrãsa'a. ¹⁸ Marĩ wioꝑũ Jesucristo mũsã nipe'tirãrẽ añurõ weenu'cũcã'to.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ojam^utāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Timoteo Listra wāmetiri macāpu bajuacu niwī. Cū pacu griego masū nígū, judío masū mejēta nicu niwī. Cū paco pūrīcā judío masō nico niwō. Cū Pablöre queti miaco'tegu nicu niwī.

Pablo Éfesopu nígū, Timoteore a'ti pūrīrē ojacu niwī. Timoteore cū ējōpeosere wācūtutuacā weenemogū, Jesucristore ējōpeori curuacjārā tiropure añurō nisetidutigu ojacu niwī.

A'tiro ojacu niwī. “Ō'acūrē sērīrā, a'tiro weero^{na}'a”, ni ojacu niwī. Tojo nicā mūsārē su'ori nisetiacārē besesōrōrā, ā'rānojōrē sōrōrō^{na}'a nisere ojacu niwī. Wapewia numiārē co'tesere, tojo nicā apeye ojanemocu niwī. Añurō wéérā bu'iri marīrā nisetisere ojacu niwī. Queoro bu'etirārē tu'omasīdutisere ojacu niwī.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Y^u'u Pablo Jesucristo besecú'ucu ni'i. Ō'acū marīrē y^u'ruogu nimi. Cūta Jesucristo ye quetire weredutigu o'ówī. Jesucristo marī wio^u quē'rā y^u'ure o'ówī. Cūrēta marī yucuerā wee'le.

² Timoteo, m^u'urē oja'a. M^u'u Jesucristore ējōpeoyucā, y^u'u macū waro weronojō ni'i. Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wio^u m^u'urē añurō weeato. Pajaña'to. M^u'urē ejerisājācā weeato.

Nisoosere cā'mota'aduti'que ni'i

³ Y^u'u Macedoniapu wa'ase duporo m^u'urē ti macā Éfesopu tojadutiw^u. No'o mejēcā bu'erārē cā'mota'adutigu tojaque'adutiw^u. Ni'cārōacārē mejārōta nigūti tja. ⁴ Tocjārārē wereturiama'asere, tojo nicā na ñecūs^um^uurē wāmepeonu'cūsere “Wācūma'aticā'ña”, ñña. Masā tere wācūrā, mejō waro a'metu'tima'asama. Marīrē Ō'acū weeduti'quere añurō weecā weewe'le. Marī cūrē ējōpeose me'rā pe'le Ō'acū weeduti'quere wee'le. Tojo weegu narē mejēcā bu'esere cā'mota'aya.

⁵ Mūsārē a'merī ma'icā uagu, tojo duti'i. Ña'ase marīrā, bu'iri marīrā tu'oña'rā, diacjū Ō'acūrē ējōpeorā, queoro ma'irāsa'a. ⁶ Āpērā tere weetima. No'o uaro ucūma'ama. ⁷ Ō'acū ye cjase cū duti'quere bu'esī'rīmima. Tojo weemirā, na ucūsere tu'omasītima. Masībutiarā weronojō bu'ema.

⁸ Marī masī'i. Ō'acū Moisére dutise cūu'quere queoro masīcāma, añu ni'i. Te a'tiro ni'i. Masā Ō'acūrē y^u'r^un^u'cāsere masīdutigu cūucu niwī. ⁹ Ō'acū tere cū'ugū, queoro weerārē cūuticu niwī. Cūrē y^u'r^un^u'cārārē, cū dutiro weetirārē cūucu niwī. Tojo nicā ña'abutiario weeri masārē, ña'arō weenu'cūrī masārē cūucu niwī. Ō'acūrē ējōpeotirārē, cū ye bu'ese cjasere uatirārē cūucu niwī. Apeyere, no'o pacure, pacore wējēcō'arārē, nipe'tirā no'o wējēseb^uc^urārē cūucu niwī. ¹⁰ No'o āpērārē a'metārābajaque'atirārē, no'o ^um^u se'saro numia me'rā weew^uar^uonojō weerānojōrē cūucu niwī. Numia quē'rārē na weronojō weew^uar^uanojōrēta cūucu niwī. Tojo nicā masārē ñe'e, āpērāp^ure duaturiarārē cūucu niwī. Nisooseb^uc^urārē, tojo nicā “Ō'acū me'rā diacjūta ni'i” nisoorānojōrē cūucu niwī. Tojo nicā nipe'tise añuse bu'esere cā'mota'arānojōrē Ō'acū cū dutisere cūucu niwī. ¹¹ A'te bu'ese, añubutiase Ō'acū y^u'r^uose queti nírōnojōta ni'i. Cū añuy^u'r^u y^u'ure a'te quetire weredutiwī.

Pablo “Y^u'u ña'agū nimicā, Ō'acū y^u'ure añurō weewī” ní'que ni'i

¹² Y^u'u marī wio^u Jesucristore e'catise o'o'o. Cū y^u'ure añurō wācūgū, cū yarārē y^u'ure weetamudutiwī. Tojo weedutigu, y^u'ure tutuasere o'owī. ¹³ Toduporop^u y^u'u cūrē ña'arō ucūwū. Cū yarārē ña'abutiario weew^u. Titap^ure y^u'u Jesucristore ējōpeotitjāgū, y^u'u weesere masītiw^u. Tojo weegu Ō'acū y^u'ure pajaña'wī. ¹⁴ Marī wio^u

yũ'ure ma'ígũ, añubutiaro weewĩ. Cũ yũ'ure Jesucristore añurõ ãjõpeocã weewĩ. Æpẽrãrẽ ma'icã weewĩ.

¹⁵ A'te yũ'u ucũatje queoro waro ni'i. Nipe'tirã ãjõpeorũa'a. A'tiro ni'i. Jesucristo ña'arõ weerãrẽ yũ'ruosĩ'rĩgũ a'ti nucũcãpũre a'ticu niwĩ. Yũ'uta nipe'tirã yũ'ruoro ña'arõ weeyũ'rũnũ'cã'cu ni'i. ¹⁶ Tojo nimicã, Õ'acũ yũ'ure pajaña'wĩ. Cũ tojo weese me'rã Jesucristo ña'arõ weerãrẽ pajaña'sere yũ'ure i'omũ'tãwĩ. Cũ masãrẽ pajaña'se ne pe'tisome. Yũ'ure, ña'arõ weeyũ'rũnũ'cã'cũre pajaña'caronojõta nipe'tirã cũrẽ ãjõpeorãrẽ pajaña'gũsami. Narẽ cũ me'rã catinu'cũcã weegũsami. ¹⁷ Tojo weerã Õ'acũrẽ "Añuyũ'rũami", ninu'cũrã. Cũ wioꝑu ninu'cũgũ nimi. Ne wẽrĩsome. Õ'acũ ni'cũta nimi. Cũ bajutigũ, masĩyũ'rũgũ nimi. Tojota nimi.

¹⁸⁻¹⁹ Timoteo, mũ'u yũ'u macũ weronojõ ni'i. Yũ'u mũ'urẽ weeduti'quere weeya. Todũporo marĩ acawererã mũ'urẽ Õ'acũ wereduti'quere werepã. Na were'caronojõta weeya. Tere wéegũ, tutuaro me'rã du'ucũurõ marĩrõ añurõ weesere weenu'cũcã'ña. Tojo nicã queoro ãjõpeo, bu'iri marĩgũ tu'oña'ña. Æpẽrã Jesucristore ãjõpeorã queoro weemasĩmirã, weeticãrã niwã. Tere weetirã, Jesucristore ãjõpeodu'ucãrã niwã. ²⁰ A'te tojo wa'awũ Himeneorẽ, tojo nicã Alejandre. Tojo weegũ ã'rã pũarãrẽ Õ'acũrẽ ña'arõ ucũnemoticã'to nígũ Jesucristore ãjõpeorã me'rã ninemodutitiwũ. Narẽ wãtia wioꝑu de'ro weesĩ'rĩrõ weeato nígũ tojo weewũ.

2

"Õ'acũrẽ sãrĩrã, a'tiro weerũa'a" ní'que ni'i

¹ Ne waro Jesucristore ãjõpeorã a'tiro weecã u'a. Nipe'tirãrẽ sãrĩbosarã. Õ'acũ narẽ weetamuato nírá sãrĩbosato. Õ'acũrẽ sãrĩrã, "Añu'u", niato. ² Wiorãrẽ, nipe'tirã dutiri masãrẽ sãrĩbosato. Marĩ tojo weerã a'mequẽse marĩrõ nirãsa'a. Nipe'tise Õ'acũ dutisere queoro weemasĩrãsa'a. Masã me'rã queoro nisetirãsa'a. ³ Marĩ Æpẽrãrẽ sãrĩbosarã, añurõ weerã we'e. Õ'acũ marĩrẽ yũ'ruogũ tojo weecã tu'sasami. ⁴ Õ'acũ nipe'tirãrẽ cũ tiropũ wa'acã uasami. Nipe'tirãrẽ cũ ye, diacjũ cjasere masĩcã uasami. ⁵ Õ'acũ ni'cũta nimi. Tojo nicã Jesucristo ni'cũta tja masãrẽ Õ'acũ me'rã apobosari masũ nimi. Cũ masũ weronojõ uputigũ nicũ niwĩ. ⁶ Jesucristo nipe'tirã masãrẽ yũ'ruogũ wẽrĩbosacu niwĩ. Marĩ ña'arõ wee'que wapare wapayegũ tojo weecu niwĩ. A'te quetire "Tojo wa'arosa'a" nícatero ejacã, werebajurẽno'caro niwũ. ⁷ Cũ ye quetire weredutigũ Cristo yũ'ure sãrõwĩ. Cũ besecũ'ũ'cu niato nígũ judío masã nitirãrẽ cũ ye, diacjũ cjasere bu'edutigũ sãrõwĩ. Diacjũta ni'i. Nisoogũ mejẽta we'e.

⁸ Tojo weegũ nipe'tirocjãrã uũuarẽ a'tiro weecã u'a. Na nerẽwũaropũ Õ'acũrẽ sãrĩcã u'a. Númorõ sãrĩrã, ña'arõ weese moorã sãrĩrõu'a. Uase, a'metu'tise moorã sãrĩrõu'a. ⁹ Numia quẽ'rã a'tiro weecã u'a. Na su'tire añurõ i'atũ'saropũta sãñato. Ejatuaro weeme'rĩcã'to. Na upũre Æpẽrã "Añurã nima" nidutirã peje ma'masu'ayũ'ruoticã'to. ¹⁰ A'tiro pe'e weeato. Añurõ bajusĩ'rĩrã, Õ'acũrẽ ãjõpeorã numia weewũasenojõrẽ weeato. Bajuyoropũre añurõ weese me'rã "Añurã nima", nino'ato. Æpẽrãrẽ weetamu, añurõ weeato. ¹¹ Jesucristore ãjõpeorã nerẽ, na bu'eri curare numia di'tamarĩrõ tu'oato. Ærũsãma'a, ye'suticã'to. ¹² Ne numiarẽ masã decopũ werenu'cũcã uawe'e. Tojo nicã uũuarẽ ne dutiticã'to. Tojo weronojõ o'orã, na numia di'tamarĩato. ¹³ A'tiro ni'i. Õ'acũ Adãrẽ weemũ'tãcu niwĩ. Cũ be'ro Evare weecu niwĩ. ¹⁴ Apeye quẽ'rãrẽ, Adã wãtĩ nisoono'mũ'tãcu mejẽta nimi. Numio pe'e nisoono'mũ'tãco niwõ. Tojo weeno'co niyugo, Õ'acũ duti'quere yũ'rũnũ'cãco niwõ. ¹⁵ Tojo nimicã, Õ'acũ numiarẽ yũ'ruogũsami. Na pã'rãticã, narẽ añurõ yũ'rũweticã weegũsami. Na cũrẽ ãjõpeocã, masãrẽ ma'icã, tojo weegũsami. Na queoro wãcũyu, weeseticã, Õ'acũ cũ uaro weenu'cũcã, yũ'rũweticã weegũsami.

3

Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã su'ori nirãrẽ sãrõse ni'i

¹ Masã a'tiro ucũwũase diacjũta ni'i: "No'o Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã sũ'ori nigũ, sũ'ori wejepeogu sãjãsi'rigũnojo añuse da'rasere weesi'rigũ weemi." ² Tojo weesi'rigũnojo a'tiro nirõũa'a. Cũta "Ña'arõ weemi" nino'ña marĩgũ nirõũa'a. Ni'cõta nũmotigu nirõũa'a. Cũ wiopesase me'rã weesetigũnojo nirõũa'a. Añurõ wãcũyu weesetigũnojo nirõũa'a. Æpẽrã wiopesase me'rã i'ano'gũnojo nirõũa'a. Sijari masã cũ ya wi'ipũ wa'acã, añurõ põtẽrigũnojo nirõũa'a. Æpẽrãrẽ añurõ bu'eme'rigũnojo nirõũa'a. ³ Tojo nicã que'agũ, cumucabũcũ niticã'rõũa'a. Tojo weronojo o'ogu, tu'tiro marĩrõ masãrẽ queoro weegũnojo nirõũa'a. A'mequẽsere uatigu, niyerure uaripejatigũnojo nirõũa'a. ⁴ Cũ, cũ ya wi'icjãrãrẽ añurõ dutimasĩgũ nirõũa'a. Cũ põ'rãrẽ añurõ wiopesase me'rã yu'time'ricã weegũ nirõũa'a. ⁵ Cũ, cũ ya wi'icjãrãrẽ dutimasĩtigũ, Õ'acũrẽ ãjõpeori curuacjãrã pe'ere totã nemorõ co'tetibosami. ⁶ Jesucristore ne waropũ ãjõpeomũjãti'cũre sũ'ori wejepeogu sõrõña. Apetero weegũ ni'cũ ãjõpeoca be'roacã sõrõno'cũ pe'e "Yũ'u Æpẽrã yu'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a", nibosami. Cũ tojo nigũ, wãti weronojo wãcũbosami. Tojo weegũ Õ'acũ wãtirẽ bu'iri da're'caro weronojo cũrẽ weebosami. ⁷ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro nino'gũrẽ beseya. Jesucristore ãjõpeotirã "Cũta añurõ weemi" nino'gũ niato. Tojo weeticãma, Æpẽrã cũrẽ ña'arõ wãcũbosama. Cũ uaro weégũ, bopoyagũ wãti uaro weebosami.

"Weetamuco'terã a'tiro nisetiroũa'a" nise ni'i

⁸ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã, Õ'acũ ye queti wererãrẽ weetamuco'terã quẽ'rã na wiorã weronojo nirõũa'a. Æpẽrã ãjõpeono'rãnojo nirõũa'a. Na ucũsere queoro weerãnojo nirõũa'a. Que'arã, ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asi'rĩrãnojo niticã'rõũa'a. ⁹ Marĩ ãjõpeose Jesucristo ye queti Õ'acũ i'o'quere ãjõpeonu'cũrã nirõũa'a. Na bu'iri moorã tu'oña'rã nirõũa'a. ¹⁰ Narẽ sõrõati dũporo na weesetisere añurõ masĩrõũa'a. Na añurõ weeseticã, bu'iri marĩcã i'arã, sõrõrõũa'a. ¹¹ Numia quẽ'rã mejãrõta Æpẽrãrẽ ãjõpeono'rãnojo nirõũa'a. Ucjasepijarã niticã'rõũa'a. Nucũ'ase me'rã weesetirã nirõũa'a. Tojo nicã queoro weenu'cũrã nirõũa'a. ¹² Æmũ weetamuco'tegũ ni'cõta nũmotiroũa'a. Cũ põ'rãrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ añurõ dutimasĩrõũa'a. ¹³ Na weetamuco'tesere añurõ weecã, narẽ masã "Añurõ weema", nirãsama. Tojo nicã Jesucristore na ãjõpeosere uiro marĩrõ añurõ werenemorãsama.

Marĩ ãjõpeose cjase ni'i

¹⁴⁻¹⁵ "Maata mũ'u tiropũ wa'aguti", ni wãcũ'u. Tojo wãcũmigũ, apetero weegũ maata wa'atibosa'a. Tojo weegũ mũ'urẽ Õ'acũ põ'rã a'tiro nisetiroũa'a nisere ojaguti. Õ'acũ catinu'cũgũ nimi. Cũ põ'rã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã nima. Náta Õ'acũ ye queti diacjũ cjasere masãrẽ masĩcã weema. ¹⁶ Diacjũta ni'i. Marĩ ãjõpeose todũporo masã masĩti'que ni'i. Mejõ nise niwe'e. Añuse waro ni'i. A'tiro ni'i: Õ'acũ macũ masũ weronojo upũtigũ a'ti nucũcãpũre bajuacũ niwĩ. Espĩritu Santu cũrẽ "Añugũ waro nimi", ni werebajurẽcũ niwĩ. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musepũ nirã cũrẽ i'acãrã niwã. Cũ ye queti a'ti nucũcãpũre werese'sano'o. A'ti nucũcãpũre masã cũrẽ ãjõpeoma. Be'ro Õ'acũ u'musepũ cũrẽ miacũ niwĩ.

4

"Diacjũ cjasere ãjõpeotirã a'tiro weesama" nise ni'i

¹ Espĩritu Santu bajuyoropũ a'tiro nicũ niwĩ: "A'ti mũ'ũco pe'tiati dũporo Æpẽrã Jesucristore ãjõpeomi'cãrã ãjõpeodu'urãsama. Wãtia nisoose me'rã bu'esere wererãrẽ siruturãsama. Tojo nicã wãtia bu'esere siruturãsama." ² Weeta'sari masã nisoose me'rã bu'ecã, tu'orãsama. Weeta'sari masã te nisoosere masĩmirã, ne bu'iritirã tu'oña'tima. ³ Na a'tiro weesama. Masãrẽ nũmotisi'ricã, cã'mota'asama. Tojo nicã ni'cãrẽ ba'asere ba'adutitiasama. Õ'acũ pe'e a'te ba'asere weecũ niwĩ. Jesucristore ãjõpeorãrẽ diacjũ cjase masĩrãrẽ ba'adutigũ tojo weecũ niwĩ. Tere ba'arã, cũrẽ e'catise o'odutigũ tojo weecũ

niwĩ. ⁴ Nipe'tise Õ'acũ wee'que añuse ni'i. Marĩ ne yabiticã'rõña'a. A'tiro pe'e weerõña'a. Cũrẽ e'catise o'orã, ba'arõña'a. ⁵ A'tiro ni'i. Õ'acũ tere "Añu ni'i", nitojacu niwĩ. Tojo weerã marĩ cũrẽ e'catise o'ocã, cã te ba'asere añuse wa'acã weemi.

Pablo Timoteore weedutise ni'i

⁶ Mu'u Õ'acũ ye cjasere marĩ acawererãrẽ bu'eya. Tere bu'égu, Jesucristore añurõ da'raco'tegu nigũsa'a. Siape me'rã mu'u Õ'acũ ye cjasere bu'égu, nemorõ ãjõpeogusa'a. Mu'u añuse bu'esere sirutuse me'rã nemorõ wãcütutuagu nigũsa'a. ⁷ A'ti turi cjasere werema'asere tu'oticã'ña. Nemorõ Õ'acũ ñaro weenu'cũcã'ña. ⁸ A'tiro ni'i. Marĩ da'rarã, nemorõ tutuarã wa'asa'a. Te añu ni'i. Marĩ Õ'acũ ñaro weecã, totã nemorõ añusa'a. A'ti ñmucopure, be'ro ñmusepore marĩrẽ añurõ wa'arosa'a. ⁹ A'te diacjũta ni'i. Nipe'tirã a'tere ãjõpeorõña'a. ¹⁰ Tojo weerã marĩ Jesucristo ye cjasere wererã, pi'eti, uputu da'ra'a. Õ'acũ marĩrẽ añurõ weeatjere wãcũ, e'catiyutojarã, tojo wee'e. Cũ catinu'cũgũ nipe'tirãrẽ yu'ruogu nimi. Cũrẽ ãjõpeorã se'sarore yu'ruogusami. ¹¹ A'tere ãpẽrãrẽ dutiya. Narẽ tere bu'eya.

¹² Mu'u ma'mu nise ye bu'iri ãpẽrã mu'u ucũsere ãjõpeotibosama. Tojo weesere cã'mota'aya. A'tiro pe'e weeya. Jesucristore ãjõpeorãrẽ añuse queose ñ'oña. Mu'u ucũwase, mu'u weesetise me'rã ñ'oña. Tojo nicã ãpẽrãrẽ ma'ise, mu'u Jesucristore ãjõpeose me'rã ñ'oña. Apeye quẽ'rãrẽ añugũ mu'u nise me'rã ñ'oña. ¹³ Yu'u topu etase duporo nerẽrã, Õ'acũ ye quetire bu'eĩ'onu'cũcã'ña. Marĩ acawererãrẽ wãcütutuadutigu tojo weeya. Narẽ añurõ bu'eya. ¹⁴ Õ'acũ mu'urẽ weemasise o'o'quere weenu'cũcã'ña. Sõ'onícatero Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã su'ori nirã mu'urẽ ñapeocaterore te weemasisere Õ'acũ o'owĩ.

¹⁵ Õ'acũ o'o'quere wãcũnrũ, añurõ weenu'cũcã'ña. Tojo weecã, nipe'tirã mu'u añurõ weewã'cãsere ñ'arãsama. ¹⁶ Apeye nigũti. Mu'u bu'esere, tojo nicã mu'u weesetisere añurõ wãcũña. Nipe'tisere queoro weenu'cũcã'ña. A'tere wéégu, mu'u basu yu'ruwetigu weegusa'a. Tojo nicã mu'u weresere tu'orã quẽ'rã yu'ruwetirãsama.

5

Jesucristore ãjõpeorãrẽ "A'tiro weeya" nise ni'i

¹ Timoteo, mu'urẽ dutiguti. Bucurã ñmuarẽ tu'titicã'ña. Mu'u, mu'u pacusumuarẽ ucũgũ weronojõ narẽ wereya. Ma'mapjia quẽ'rãrẽ mu'u acabijirãrẽ ucũgũ weronojõ weeya. ² Bucurã numiarẽ mu'u pacosãnumiarẽ ucũgũ weronojõ narẽ wereme'ricã'ña. Nu'miarẽ mu'u acabijirãrẽ weronojõ ña'arõ wãcũrõ marĩrõ wereya.

³ Wapewia numia weetamuno'ña marĩrãrẽ weetamuña. ⁴ Wapewio põ'rãticãma o pãrãmerãticãma, core na weetamuato. Ne waro na ya wi'icjãrã me'rã añurõ weewã'cõrõña'a. Tojo weerã põ'rã, pãrãmerã, na pacusumua, na ñecusumua ma'i'que wapa ma'i a'merã weesama. Tojo weese añuse ni'i. Õ'acũ tere tu'sasami. ⁵ Apego wapewio waro ni'cõ nigó pũricã Õ'acũ weetamuatjere yucuesamo. Umucorinucũ, ñamirĩnucũ tojo sãrĩnu'cũsamo. ⁶ Apego wapewio pe'e co ñasere weema'acã'samo. Co pecame'epu wa'acjo weronojõ nitojasamo. ⁷ A'te quẽ'rãrẽ weedutiya. Tojo weeduticã, "Na bu'iri marĩrã nima", nino'rãsama. ⁸ A'tiro ni'i. Ni'cũ cã acawererãrẽ añurõ weetigu, marĩ ãjõpeosere yabigu weronojõ nisami. Cũ ya wi'icjãrã warore añurõ weetigu pe'e, totã nemorõ ña'arõ weesami. Jesucristore ãjõpeotigu nemorõ ña'agũ nisami.

⁹ Wapewia numiarẽ weetamurãtirã na wãmerẽ ni'cã pũripu ojaõ'oña. A'tiro nirã numianojõrẽ ojaya: Bucuo waro sesenta cã'marĩ cuogore, ni'cũrẽta marãputi'core ojaya. ¹⁰ "Co añurõ weemo" nino'gõnojoõrẽ ojaya. Co põ'rãrẽ añurõ masõ'conojoõrẽ masã co ya wi'ipu ejacã añurõ ñe'egõnojoõrẽ ojaya. Tojo nicã mejõ nisere da'rago ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ weetamugõnojoõrẽ ojaõ'oña. Pi'etirãrẽ weetamugõnojoõrẽ ojaya. No'o añuse apeyenojõ weegore ojaya.

¹¹ ãpẽrã wapewia numia nu'miacure nisama. Nanojoõrẽ na wãmerẽ ojaticã'ña. Apetero na ñmua me'rã nisi'rĩrã, apaturi marãputibosama tja. Jesucristo pe'ere wãcũdu'u, marãputise pe'ere wãcũyu'runu'cãbosama. ¹² Na "Jesucristo ye dia'cũrẽ weerãti"

ní'quere weetirã, bu'iritirã nibosama. ¹³ Apeye quẽ'rãrẽ wi'seripũ dia'cũ sjarã, nijĩsjarã dojobosama. Te dia'cũrẽ weetibosama. Ucjasebucurã dojobosama. Nipe'tise de'ro wa'asere ucjarã, na ye nitisere ucũwũano'ña marĩsere ucjabosama. ¹⁴ Tojo weegũ wapewia numia nu'miacure nirãrẽ marãpũticã ھا'a. Na pũ'rãtiato. Wi'serire co'teato. Na tojo weecã, marĩrẽ i'atu'tigũ “Na ña'arõ weema”, nímasĩtisami. ¹⁵ A'tiro ni'i. Æpẽrã wapewia numia Jesucristore ẽjõpeomirã, cũrẽ ẽjõpeodu'uma. Wãtĩa wioğure siruturã, tojo weema.

¹⁶ Jesucristore ẽjõpeogũ o ẽjõpeogo na acawerego wapewiore cũobosama. Core cũorã na weetamuato. Jesucristore ẽjõpeori curuacjãrãrẽ co'tedutiticã'to. Tojo weecã, Æpẽrã wapewia numia co'teno'ña marĩrã pe'ere co'temasĩrãsama.

¹⁷ Jesucristore ẽjõpeori curuacjãrãrẽ sũ'ori wejepeorãrẽ, añurõ weerãrẽ a'tiro nirõھا'a. “Na añubutiario dutima”, nirõھا'a. Totã masãrẽ were bu'erã pe'ere nemorõ nirõھا'a. ¹⁸ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ nĩrõnojõta a'tiro ni'i: “Wecũ trigore ãrũagũ, tuumajãmisũtuasami. Cũ ba'asĩ'rĩgũ, ba'ato. A'tiro weeticã'to. Trigore ba'ari nĩrã, cũ ھرeropũ tuusãarĩ be'tore tuusãaticã'to.” Aperopũre a'tiro ojano'wũ: “Da'rari masũ cũ da'rãse wapa wapata'aba'amasĩmi,” ni ojano'wũ. Tojo weerã sũ'ori nirãrẽ weeta-murõھا'a.

¹⁹ Apetero ni'cũ mu'ũpũre a'tiro nibosami: “Ûsãrẽ sũ'ori wejepeogũ ña'arõ weeami”, ni weresãbosami. Cũ tojo nicã, tu'otıcã'ña. Pũarã o i'tiarã i'a'cãrã weresãcãpũ, tu'oya.

²⁰ Ña'arõ weenu'cũrãrẽ nipe'tirã i'orõpũ tu'tiya. Tojo weecã, Æpẽrã uirã, ña'arõ weesome.

²¹ Õ'acũ i'orõpũre, Jesucristo marĩ wioğũ i'orõpũre mu'ũrẽ a'tiro nigũti. Tojo nicã Õ'acũrẽ wereco'terã cũ bese'cãrã i'orõpũ quẽ'rãrẽ mu'ũrẽ nigũti: Sũ'ori wejepeorãrẽ ni'cãrõnojõ weeya. Mu'ũ tu'sarãnojõ dia'cũrẽ añurõ weeticã'ña. Nipe'tirãrẽ queoro weeya. ²² I'abocurequejo, sũ'ori wejepeogũre sõrõticã'ña. Mu'ũ ña'arõ weerãrẽ besegũ, na ña'arõ weesere bu'ipejatamubosa'a. Nipe'tise ña'arõ weesere cã'mota'aya.

²³ Mu'ũ paapũ dutitise ye bu'iri aco dia'cũ sĩ'rĩticã'ña. Cã'rõacã vino quẽ'rãrẽ sĩ'rĩña.

²⁴ Ni'cãrãrãrẽ na ña'arõ weesere beseatji dũporo maata na ña'arõ weesere masĩno'-toja'a. Æpẽrã pe'ere na ña'arõ weese be'ropũ bajarosa'a. ²⁵ Mejãrõta tja añurõ weese quẽ'rã maata masĩno'o. Apeye pe'e añurõ weese maata bajutise be'ropũ bajarosa'a.

6

¹ Jesucristore ẽjõpeorã da'racõ'teri masã na wiorãrẽ wiopesase me'rã i'arõھا'a. Na tojo weecã, Õ'acũrẽ, tojo nicã marĩ bu'esere Æpẽrã ña'arõ ucũsome. ² Na wiorã Jesucristore ẽjõpeorã nicã, a'tiro weeticã'to. Na ẽjõpeorã nise bu'iri narẽ wiopesase marĩrõ i'aticã'to. A'tiro pe'e weeato. Nemorõ añurõ weeato. Na wiorã Jesucristore ẽjõpeorã nima. Tojo weerã na acawererã na mairãrẽ weronõjõ añurõ weeato. A'tere were, bu'eya narẽ.

Marĩ ẽjõpeosere queoro weedutise ni'i

³ No'o mejẽcã bu'egũnojõ a'tiro nisami. Marĩ wioğũ Jesucristo ye bu'esere “Tojo niwe'e”, nisami. Tojo nicã marĩ ẽjõpeose quẽ'rãrẽ “Tojo niwe'e”, nisami. ⁴ Tojo nigũ masĩtimigũ, “Æpẽrã yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cã'a”, nisami. Cũ tojo nigũ tu'omasĩtigũ nimi. Cũ na ucũsenũcũrẽ “Tojo niwe'e”, nimũjãsami. Te me'rã a'merĩ ھرose, a'metu'tise, yabise, a'merĩ ẽjõpeotise wã'cã'a. ⁵ Tojo nicã Æpẽrã mejõ warota a'metu'tise wã'cã'a. Ña'arõ wãcũrã, tojo weesama. Diacjũ cjasere ne masĩtisama. Tojo weerã me'rã a'mesũ'aticã'ña. Na “Õ'acũrẽ ẽjõpeose me'rã wapata'arãsa'a”, ni wãcũsama. ⁶ Tojota ni'i, nĩrõ. Diacjũta marĩ Õ'acũrẽ ẽjõpeose me'rã peje apeyenojõ cũorã weronõjõ ni'i. Marĩ cũoro ejatuario e'caticãma, tojota ni'i. ⁷ A'tiro ni'i. Marĩ a'ti turipũre bajarã, ne apeyenojõ me'rã bajuatiwũ. Wẽrĩrãpũ quẽ'rã ne apeyenojõ miasome. ⁸ Marĩ sũ'ti, ba'ase cũose me'rã e'catiroھا'a. ⁹ Æpẽrã pe'e peje cũosĩ'rĩrã ھرripejarã no'o ھرaro weema'asama. Siape me'rã nemorõ ھرripejadojasama. Te me'rã na dojo, bu'iri da'reno'rãsama. Pecame'epũ wa'arãsama. ¹⁰ A'tiro ni'i. Niyeru ھرripejase me'rã nipe'tise ña'ase dũ'pocãti'i. Æpẽrã

Jesucristore ějōpeomi'cārā a'te ɯaripejase me'rā na ějōpeomi'quere du'ucā'sama. Tojo weerā ni'cārōacārē na catiri ɯmɯcore peje bɯjawetise bocama.

Pablo Timoteore “Queoro weeya” nise ni'i

¹¹ Timoteo, mɯ'u pūrīcā Ō'acū yagɯ ɯaripejasere ne weema'aticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Añurō weenu'cūcā'ña. Ō'acūrē sirutuya. Cūrē ějōpeoya. Nipe'tirārē ma'iña. Mejēcā wa'acā, wācūtutuaya. Tu'tiro marīrō āpērārē añurō weeya. ¹² Mɯ'u tutuaro pōtēorō wācūtutua, ějōpeonu'cūcā'ña. Catise ɯ'mɯsepɯ mɯ'u Ō'acū me'rā ninu'cūatjere wācūnu'cūcā'ña. Ō'acū catise pe'titisere o'osī'rīgū mɯ'arē besecɯ niwī. Tojo weegɯ tere wācūyɯ'rɯnɯ'cācā, mɯ'arē o'ogɯsami. Mɯ'u pājārā tɯ'oropɯ Jesucristore ějōpeosere queoro werewɯ. ¹³⁻¹⁴ Ō'acū nipe'tirārē catise o'ogɯ nimi. Cū ĩ'orōpɯ, tojo nicā Jesucristo ĩ'orōpɯ quē'rārē mɯ'arē weeduti'i. Jesucristomarīcā cū catiri ɯmɯcore ma'itigɯ, a'tiro weecɯ niwī. Poncio Pilatore cū nisetisere añurō werecɯ niwī. Mɯ'u quē'rā yɯ'u dutise nipe'tisere dɯcayuro marīrō queoro wereya. “Cū queoro weetimi”, nino'ticā'ña. Marī wioɯ Jesucristo a'tiri curapɯ tojo weedu'uya. ¹⁵ Ō'acū “Tojo weeguti” nícatero ejacā, nipe'tise cū ni'quere queoro tu'ajanɯ'cōgɯsami. Ō'acū ni'cūta añuyɯ'rɯgɯ, tutuayɯ'rɯgɯ nimi. Nipe'tirā wiorā wioɯ nimi. ¹⁶ Cū ni'cūta catinu'cūmi. Cū pūrō asisteropɯ nimi. Ne ni'cū masū cū basu Ō'acū nirōpɯ wa'amasītimi. Ne ni'cū cūrē ĩ'aticɯ niwī. ĩ'ata basiowe'e. Ō'acū ni'cūrēta añurō ucūyɯ'rɯnɯ'cārōɯ'a. “Cū wioɯ ninu'cūato”, nirōɯ'a. Tojota niato.

¹⁷ No'o peje cɯorānojōrē a'tiro weedutiya. Na “Āpērā yɯ'rɯoro niyɯ'rɯnɯ'cā'a”, niticā'to. Na cɯose me'rā “Añurō wa'arosa'a”, ni e'catiyuticā'to. Te queoro niwe'e. Pe'tidija wa'arosa'a. Tojo weronojō o'orā, Ō'acū pe'ere e'catise me'rā yucueato. Cū catinu'cūgū marīrē e'caticā ɯagɯ, nipe'tise marī cɯosere o'omi. ¹⁸ Peje cɯorārē añusere weedutiya. Āpērārē añurō weeato. Na cɯosere o'oato. ¹⁹ Na tojo wéérā, ape ɯmɯcopɯre peje cɯorā weronojō niyutojarāsama. Na catinu'cūatjere bocarāsama.

Pablo Timoteore “Tojo weeya”, nitɯo'que ni'i

²⁰ Timoteo, Ō'acū mɯ'arē weredutigɯ cūu'quere añurō weeya. A'ti nucūcā cjase ucūse mejō nisere tɯ'otica'ña. Tojo nicā mejēcā no'o ɯaro ucūma'ase quē'rārē tɯ'otica'ña. Āpērā “Masīrā waro ni'i” nirā peje mejēcā wācūse cɯoma. ɯpɯtɯ na ɯaro ucūma'asama. Na masīse nisoo ucūma'ase ni'i. Tojo weegɯ narē tɯ'otica'ña. ²¹ Ni'cārērā a'tere weesiruturā, Jesucristore ějōpeomi'quere du'ucā'cārā niwā.

Ō'acū mɯ'arē añurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Timoteore Romapū bu'iri da'reri wi'ipū nīgū, ojacū niwī. Cū Timoteore ojamūtāca pūrīrē a'tiro ojacū niwī: “Yū'u bu'iri da'reri wi'ipū nise wapa nipe'tiropū Jesucristo ye queti se'saro wee'e”, ni ojacū niwī. A'ti pūrīma ti pūrī weronojō ojaticū niwī. Asia di'tacjārā cūrē bu'iri da'reri wi'ipū nicā, bopoyasācārā niwā. Tojo weegu nipe'tirā cō'awā'cāno'caro weronojō tū'oña'cū niwī. Luca, tojo nicā Onesíforo ya wi'icjārā dia'cū cūrē wācūtutuacā wéerā, bu'iri da'reri wi'ipū nigūrē bopoyasāticārā niwā. Pablo “Ní'cūta nisa'a” ni tū'oña'gū, cū me'rācjārā waro Timoteore, Marcore cū tiropū pijiocū niwī. Troapū cū cūu'que paperare, cū yaro asibusurore miitidutigūnojōta pijiocū niwī. Cū “Maata wērīgūsa'a”, ni wācūcū niwī. A'ti pūrī cū ojatūoca pūrī ni'i.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo Jesucristo besecū'cū ni'i. Cū yū'ure Ō'acū ūaronojōta cū ye quetire weredutigū o'ówī. A'te queti a'tiro ni'i. Ō'acū “Jesucristore ējōpeorārē catinu'cūcā weegūti”, nicū niwī. Cū ní'caronojōta yū'ure tere weredutigū o'ówī.

² Timoteo, mū'urē yū'u maigūrē oja'a. Mū'u Jesucristo ye quetire yū'u wercā, añurō ējōpeowū. Tojo weegu mū'u yū'u macū weronojō ni'i. Ō'acū marī pacū, tojo nicā Jesucristo marī wiogu mū'urē añurō weeato. Pajaña'to. Mū'urē ejerisājācā weeato.

“Jesucristore ējōpeorā āpērārē a'tiro weero'na'a” nise ni'i

³ Yū'u Ō'acūrē sērīsetirinūcū mū'urē wācū'u. Mū'urē wācūgū, űamipū, űmūcopū Ō'acūrē e'catise o'o'o. Cūrē yū'u űecūsumūa ējōpeoseti'caronojōta ējōpeo'o. Yū'u bu'iri moogū tū'oña'gū, cūrē ējōpeo'o. ⁴ Timoteo, mū'urē pūrō wācū'u. Yū'u mū'u tiropū ní'cū wijacā, mū'u uti'quere wācūnu'cūcā'a. Mū'urē pūrō ī'asī'rīsa'a. Mū'urē ī'agū, e'catigūti nīgū, tojo wācū'u. ⁵ Mū'u Jesucristore queoro ējōpeosere yū'u wācū'u. Mū'u ní'cārōacā ējōpeosere mū'u űecō Loida, tojo nicā mū'u paco Eunice ējōpeomū'tāwā. Mū'u quē'rā tereta ējōpeosirutugū wee'e.

⁶ Tojo weegu mū'u a'tiro weecā űa'a. Ō'acū mū'urē weeduti'quere tutuaro me'rā weenu'cūcā'ña. Todūporo yū'u mū'urē űapeocā, Ō'acū mū'urē añuse masīsere o'owī. Tere nemorō añurō weenu'cūcā'ña. ⁷ Ō'acū marīrē Espiritu Santure o'ówī. Cūrē o'ógū, uidutigū mejēta o'owī. Tojo o'ogū, tutuase o'ogūre, ma'ise o'ogūre, queoro wācūse o'ogūre o'owī. ⁸ Tojo weegu marī wiogu ye quetire weregū, bopoyaticā'ña. Yū'u quē'rārē Jesucristo ye queti bu'ese wapa, bu'iri da'reri wi'ipū yū'u dujicā, bopoyasāticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Jesucristo ye quetire wereya. Tojo werese bu'iri mū'u quē'rā űa'arō yū'rūgusa'a. Tojo wa'acā ī'agū, “Añurōsa'a”, niña. Ō'acū mū'urē tutuaro o'oro pōtēorō tojo weeya. ⁹ Ō'acū marīrē pecame'epū wa'abo'cārārē yū'rūweticā weewī. Cū añurō weecā űagū, cū űaro weedutigū marīrē besecū niwī. Marī añuse weesetisere ī'agū mejēta besecū niwī. Cū pe'e marīrē añurō weesī'rīgū besecū niwī. A'tiro ni'i. Ō'acū marīrē ma'īgū, Jesucristo marīrē yū'rūoatjere wācūcū niwī. Tere a'ti turi weese dūporo wācūtojacū niwī. ¹⁰ A'tocateroma marīrē yū'rūogū, Jesucristo a'tise me'rā cū ma'isere ī'owī. Marī pecame'epū wa'abo'cārārē yū'rūweticā weewī. Tojo nicā a'tiro masīcā weewī. Marī cū yū'rūose quetire tū'o ējōpeorā, catinu'cūrāsa'a nisere masīcā weewī.

¹¹ Ō'acū te quetire yū'ure weredutiwī. Judío masā nitirārē bu'edutigū yū'ure besecū'wī. ¹² Te quetire werese bu'iri yū'u pūrō pi'eti'i. Tojo pi'etimidū, bopoyawe'e. Yū'u Jesucristore masī'i. “Cū ní'quere queorota weegusami”, ni'i. Cū tutuagū nimi. Yū'ure te queti wereturiase cūu'quere añurō co'teyapada'reogusami. “Téé apaturi a'tigūpū, co'tenu'cūgūsamī”, ni'i. Tojo weegu yū'u ne bopoyawe'e.

¹³ Yũ'u mũ'urẽ bu'e'quere queoro bu'ewã'cãña. Añurõ ãjõpeosetiya. A'merĩ ma'ĩña. Marĩ Jesucristo me'rã nĩrã, tojo weemasĩ'i. ¹⁴ Espĩritu Santu marĩpũre nimi. Cũ weetamuse me'rã Õ'acũ mũ'urẽ weredutigũ cũu'quere añurõ bu'eya.

¹⁵ Mũ'u masĩtoja'a. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã, Asiacjãrã yũ'ure cõ'awijape'tia wa'awã. Na wa'tero nĩ'cãrã quẽ'rã Figelo, tojo nicã Hermógenes mejãrõta weewã. ¹⁶ Onesĩforo pũrĩcã tojo weetiwi. Õ'acũ cũrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ pajaña'gũsami. Pejetiri Onesĩforo yũ'ure wãcũtutuacã weewĩ. Apeye quẽ'rãrẽ yũ'u bu'iri da'reri wi'ipũ nimicã, yũ'ure bopoyasãtiwi. ¹⁷ A'tiro pe'e weewĩ. Cũ Romapũ ejagũ, yũ'ure upũtu a'macũ niwĩ. Téé bocagũpũ, a'madu'uwĩ. ¹⁸ Marĩ wiogũ masãrẽ beseatji nũmũ Onesĩforore pajaña'to. Cũ marĩrẽ Éfesopũ weetamu'quere mũ'u añurõ masĩsa'a.

2

Pablo Timoteore queoro weedutise ni'i

¹ Timoteo, mũ'u yũ'u macũ weronojõ nigũrẽ a'tiro nigũti. Jesucristo mũ'urẽ añurõ weemi. Tojo weegũ cũ weetamuse me'rã cũrẽ ãjõpeonu'cũcã'ña. ² Yũ'u pãjãrã masã tũ'oropũ bu'e'quere wereturiaya. “Á'rãta yũ'u bu'esere ãpẽrãrẽ queoro wereturiatũ'sama” ni, mũ'u ĩ'arãnojõrẽ wereya.

³ Mũ'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri mũ'urẽ ña'arõ wa'arosa'a. Ûsãrẽ wa'a'caro weronojõ wa'arosa'a. Mũ'urẽ tojo wa'acã, wãcũtutuaya. Surara weronojõ weeya. Cũrẽ mejẽcã wa'acã, wãcũtutuasami. ⁴ Surara cũ wiogũ dutise dia'cũrẽ weesami. Surara nitigũ weronojõ weetisami. Tojo weegũ mũ'u cũ weronojõ weeya. Jesucristo ye dia'cũrẽ weeya. ⁵ Apĩ quẽ'rã omarĩ masũ cũ wiorã dutisenojõrẽ queoro weetigũ, wapata'atisami. Na cũrẽ o'obo'quere o'otisama. Tojo weegũ añuse bocasĩ'rĩgũ, Jesucristo duti'quere queoro weeya. ⁶ Ni'cũ wesepũ añurõ da'ragũnojõ ti wese cjase dũcatise me'rã dua wapata'amasĩsami. Mũ'u te weronojõ Õ'acũ ye cjasere añurõ bu'égũ, te wapa mũ'u quẽ'rã wapata'amasĩ'i. ⁷ Yũ'u weresere wãcũnũrũña. Mũ'u tojo weecã, marĩ wiogũ nipe'tisere mũ'urẽ masĩcã weegũsami.

⁸ Jesucristore wãcũña. Cũ wẽrĩ'cũ nimigũ, masãcũ niwĩ. Cũta dũporocjũ wiogũ Davi pãrãmi nituriagũ nimi. Yũ'u Jesucristo ye añuse quetire weregũ, tereta werewũ. ⁹ A'te queti werese bu'iri yũ'u pi'etisa'a. Yũ'u ña'arõ weegũ weronojõ bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. Õ'acũ ye queti pũrĩcã nipe'tiropũ nibi'atoja'a. Yũ'ure bu'iri da'reri wi'ipũ bi'adũpo'que weronojõ niwe'e. ¹⁰ Tojo weegũ yũ'u pi'etimigũ, wãcũtutua'a. Õ'acũ bese'cãrãrẽ añurõ wa'ato nĩgũ tojo wee'e. Na quẽ'rã marĩ weronojõ Jesucristore ãjõpeorã, yũ'ũono'rãsama. Añubutiasere bocarãsama. Catinu'cũcã'rãsama. Tojo weegũ nipe'tisere wãcũtutua'a.

¹¹ A'tiro nise diacjũta ni'i:

Marĩ Jesucristore ãjõpeose bu'iri ãpẽrã wẽjẽbosama.

Na tojo wẽjẽcã, marĩ Jesucristo me'rã u'mũsepũ catinu'cũrãsa'a.

¹² Marĩ pi'etirã wãcũtutuarã, cũ wiogũ nirõpũ cũ me'rã wiorã nirãsa'a.

“Cũrẽ masĩtisa'a” nicã, cũ quẽ'rã marĩrẽ “Masĩwe'e”, nigũsami.

¹³ Marĩ cũrẽ añurõ ãjõpeotimicã, cũ pe'e nipe'tise “A'tiro weegũti” nĩ'quere queoro weenu'cũsami.

Õ'acũ ne ni'cãti nisoomasĩtisami.

Pablo Timoteore queoro bu'edutise ni'i

¹⁴ Mũ'u bu'lerãrẽ a'te dũporo yũ'u oja'quere wãcũdutiya. ãpẽrã ucũsetirinũcũ “Tojo mejẽta ni'i”, nisama. Diacjũ marĩ wiogũ tũ'oropũ na tojo nisetisere du'udutiya. Te ucũse wapamarĩ'i. ãpẽrã wãcũsere dojorẽma. ¹⁵ Mũ'u pe'e Õ'acũ yere añurõ bu'eya. Tojo nicã cũ yere queoro weeya. Mũ'u tojo weecã ĩ'agũ, mũ'urẽ “Añurõ weemi”, nigũsami. Queoro wéegũ, mũ'u da'rasere bopoyasome. Diacjũ cjasere Jesucristo ye quetire queoro wereturiaya. ¹⁶ A'ti turi cjase diacjũ nitisere na ucũcã, ucũtamuticã'ña. A'tiro ni'i. Tere ucũrã, nemorõ siape me'rã ña'arã wa'asama. ¹⁷ Na bu'ese marĩ upũpũ cãmi boase'saro

weronojō āpērārē pē'rīpejawā'cāsa'a. Ā'rā puarā Himeneo, Fileto te boase weronojō masārē bu'érā, dojorēma. ¹⁸ Ā'rā Ō'acū ye quetire queoro bu'etima. A'tiro nima: “Masā wērī'cārā masātojacārā niwā”, nima. Na tojo nicā tū'orā, āpērā “¿Īsā de'ro ējōpeorāsariba?” ni wācūma. ¹⁹ Ō'acū cū ucūse cū'que pūrīcā tutuari wi'i yeenu'cō'que weronojō ni'i. Cū ye queti ne dūcayuwe'e. A'tiro ni'i. “Marī wiogū Jesucristo cū yarārē masīsami.” Tojo nicā “Nipe'tirā 'Jesucristo yarā ni'i', ni wācūrā űa'arō weesere du'uatō.”

²⁰ A'te queosere weregūti. Ni'cū peje cūogū ya wi'ipure peje bapari nisa'a. Uru me'rā wee'que pari, plata me'rā wee'que pari nisa'a. Tojo nicā apeye yucū me'rā wee'que pari, di'i me'rā yee'que pari nisa'a. Bosenūmū nicā añuse parire na ba'awuaropū peosama. Apeye parire mejō nirī nūmū peosama. ²¹ Marī a'te weronojō űa'asere weetirā, bosenūmū nicā añuse pari peose weronojō nirāsa'a. Marī wiogū yarā waro nirāsa'a. Cū nipe'tise añurō weedutisere queoro weerāsa'a.

²² Tojo weegū mū'u ma'mapjia na űaripejasenojōrē weeticā'ña. Queoro weeya. Jesucristore ējōpeoya. Masā quē'rārē ma'ña. Tojo nicā a'mequēse marīrō niña. Nipe'tirā queoro weerā Ō'acūrē ējōpeorā me'rā añurō nicā'ña. ²³ Āpērā tojo ucūma'acā, na me'rā ucūtamuticā'ña. Na tū'omasītima. Mū'u masī'i, na tojo ucūrā na űaro a'metu'tiyapatisama. ²⁴ Mū'u marī wiogūre da'racō'tegū ni'i. Ne a'metu'titicā'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tirā me'rā añurō niña. Narē añurō bu'e, na mū'urē űa'arō weesī'rīcā, tojo tū'oña'cā'ña. ²⁵ Mū'u bu'esere tū'osī'rītīrārē añurō pajaña'se me'rā narē “A'tiro pe'e añurō weeya”, niña. Ō'acū na űa'arō wee'quere dūcayugūsamī nīgū, tojo niña. Na dūcayurā, diacjū cjasere ējōpeorāsama. ²⁶ Mū'u narē tere werecā, tū'omasīrāsama. Tojo weerā wātī yarā, cū dutiro weemi'cārā yū'rūwetiwījarāsama.

3

“A'ti turi pe'tise dūporo dicuse űa'ase wā'cārōsa'a” nī'que ni'i

¹ Mū'u a'tere tū'omasīña. A'ti turi pe'tise dūporo peje űa'ase wā'cārōsa'a. A'tiro wa'arosa'a. ² Masā na ye cjase dia'cūrē űarāsama. Niyerure űaripejarāsama. “Āpērā yū'rūoro añuyū'rūnū'cā'a”, ni wācūrāsama. Masībutiarā weronojō ucūma'arāsama. Ō'acūrē űatirā, űa'arō cūrē ucūrāsama. Na pacūsumūarē yū'rūnū'cārāsama. Āpērā narē añurō weemicā, “Īsārē añurō weepū”, ne nisome. Narē e'catise o'osome. Wiopesase me'rā Ō'acūrē ējōpeosome. Marī ējōpeosetisere mejō nisere weronojō wācūrāsama. ³ Ne āpērārē ma'isome. Pajaña'se moorāsama. Ucjasepijarā nirāsama. Na no'o űaro űa'arō weesī'rīsere weerāsama. Āpērārē űa'arō pi'eticā weerāsama. Ne cārō añusere űasome. ⁴ Na me'rācjārā nimi'cārārē űa'arō weerāsama. No'o űaro weema'acā'rāsama. Na űrūtu “Āpērā yū'rūoro añuyū'rūnū'cā'a”, ni wācūrāsama. Ō'acū pe'ere wācūrōnojō o'orā, e'cati nisetisenojō dia'cūrē wācūrāsama. ⁵ Ō'acūrē ējōpeorā weronojō weesoorāsama. Na weesetise me'rā pe'e Ō'acū tutuasere “Tojo niwe'e”, nirāsama.

Nanojō me'rā ne cārō ba'patima'aticā'ña. ⁶ Na tojo weerānojō a'tiro weesama. Ucūme'rīse me'rā wi'seripū sājāasama. Sājāa, numia tiro todūporo űa'arō wee'cārā bu'iritirā, wācūtutuatīrārē nisoo dojorēsama. Narē mejēcā ējōpeocā weesama. Na numia nipe'tise űa'arō weesere űaripejasama. ⁷ Nipe'tise bu'esere masīsī'rīmīrā, ne diacjū cjasere masītu'ajatisama. ⁸ Numiarē nisoori masā puarā Janes, Jambres weronojō nima. Na dūporopū Moisé nīcateropūre na Egiptocjārā tū'oña'rī masā nicārā niwā. Na Moisére ī'atu'ticārā niwā. Diacjū cjasere ne űaticārā niwā. Na weronojō ā'rā quē'rā diacjū cjasere űatima. űa'arō wācūpo'cārā ne queoro ējōpeomasītima. ⁹ Na ucūma'ase maata pe'tirosa'a. Nipe'tirā na ucūcā tū'orā, “Tojo nima'arā weema”, nirāsama. Moisére űati'cārā Janes, Jambres weronojō wa'arosa'a. Titapūre na nima'asere masā masīcārā niwā. Mejārōta tja ā'rā quē'rārē na nima'asere masīrāsama.

Pablo Timoteore “A'tiro weeya” cū nitūo'que ni'i

¹⁰ Mū'u pūrīcā yū'u bu'ese nipe'tisere añurō masī'i. Yū'u weesetisere, yū'u weesī'rīsere masī'i. Tojo nicā yū'u Ō'acūrē ējōpeosere masī'i. Āpērā queoro weeticā,

yu'u tojo tu'oña'sere mu'u masi'i. Yu'u mal'isetisere, mejěcā wa'acā wācūtutuasere mu'u masi'i. ¹¹ Masā yu'ure ña'arō weecā, pi'etiww. Nipe'tise a'te macārīpu wa'a'quere mu'u masi'i. Antioquíapu, Iconiōpu, Listrapu yu'u pi'eti'quere mu'u masi'i. Pi'etisetirinacū marī wioḡu yu'ure yu'rūweticā weewī. ¹² Diacjūta ni'i. Jesucristore ējōpeorā nipe'tirārē Ō'acū ɥaronojō añurō weesī'rīrārē āpērā ña'arō weerāsama. ¹³ Ña'arī masā, tojo nicā nisoori masā nemorō ña'arō weenemopeorāsama. Nisooneowā'cārāsama. Nisoorā nimirā, na quē'rā nisoono'o, ējōpeorāsama.

¹⁴ Mu'u pūrīcā mu'urē bu'e'quere queoro ējōpeonu'cūcā'ña. Queoro weeya. Mu'u tere “Diacjūta ni'i”, nisa'a. Mu'u mu'urē bu'e'cārārē masi'i. ¹⁵ Mu'u wī'magūputa Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere masīn'cāwū. Tere bu'égū, mu'u Ō'acū yere masīwū. Masī, Jesucristore ējōpeose me'rā yu'rūono'wū. ¹⁶ Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere ojadutigū, cū masīse o'ose me'rā ojaduticū niwī. Te oja'quere bu'érā, diacjū nisere masīno'o. Marī ña'arō wee'que quē'rārē “Ña'a ni'i”, nino'o. Marī ña'arō wee'quere ducayumasīcā wee'e. Tere bu'érā, queoro weenu'cūmasi'i. ¹⁷ Ō'acū cū yarārē nipe'tise añurō weesere weemasīato nīgū cū ye cjasere ojaduticū niwī.

4

¹ Jesucristo nipe'tirā wioḡu tutuaro me'rā a'tigusami. A'tigū, masā catirārē, wērī'cārārē besegūsamī. Ō'acū, tojo nicā Jesucristo tu'oropure mu'urē a'tiro weeduti'i. ² Masārē Ō'acū ye quetire wereya. Nipe'tisetiri masā tu'osī'rīcā, wereya. Na tu'osī'rīcā quē'rārē, werenu'cūcā'ña. Mu'u weresere tu'orā, ējōpeorāsama. Na queoro weeticā, tu'tiya. “A'tiro weeroña'a”, niña. Narē bu'égū, queoro pajaña'se me'rā wereme'rīcā'ña. ³ Be'ropure masā añuse bu'esere ɥatirāsama. Tojo weegū a'tiro nicārē queoro bu'ewe'oya. Be'ropure a'tiro wa'arosa'a. Na, na ɥaro weerāsama. Na tu'otū'sase dia'cūrē tu'osī'rīrāsama. Tojo weerā tere bu'eajā pājārārē a'marāsama. ⁴ Na diacjū cjasere tu'osome. Nipe'tise no'o werema'ase pe'ere tu'orāsama. ⁵ Timoteo, mu'u pūrīcā queoro wācūña. Mu'u Jesucristo ye quetire wercā, masā mu'urē ña'arō weerāsama. Na tojo weecā, wācūtutuaya. Jesucristo masārē yu'rūomi nise quetire du'ucūurō marīrō werenu'cūcā'ña. Mu'urē weeduti'quere weetu'ajanū'cōña.

⁶ Yu'u wērīatjo cāl'ō dū'sa'a. Yu'ure masā Ō'acūrē wa'icūrārē ɥjūamorōpeo'caro weronojō wa'arotiro wee'e. Tojo weegū mu'urē tojo duti'i. ⁷ Yu'u Jesucristo ye quetire weregū, nipe'tise yu'u tutuaro pōtēorō weewū. Nipe'tise Ō'acū yu'ure duti'quere tu'ajatoja'a. Ne cūrē ējōpeodu'uwe'e. ⁸ Ni'cārōacārē majā Ō'acū yu'ure añurō wee'que wapa o'otaje dū'sa'a. Marī wioḡu Ō'acū masārē beseatji nūmū nicā, yu'ure o'ogūsamī. Cū masārē queoro besemi. Yu'u dia'cūrē o'osome. Nipe'tirā cūrē ējōpeorā cū a'tiatjere ɥarārē o'ogūsamī.

Pablo cū ye cjasere were'que ni'i

⁹ Mu'u pōtēorō a'tita basioro yu'u tiropū maatacure ī'agū a'tia. ¹⁰ A'tiro ni'i. Crescente wāmetigū Galacia wāmetiropū wa'awī. Tojo nicā Tito Dalmaciapu wa'awī. Demas pūrīcā a'ti turī cjasere nemorō ma'iyu'rūnū'cāḡū, yu'ure cō'awā'cā wa'awī. Cū Tesalónicapū wa'awī. ¹¹ Luca dia'cū yu'u me'rā nimi. Marcōre a'maña. Mu'u me'rā a'tiato. Cū yu'ure weetamuserē ɥa'a. ¹² Yu'u Tíquicore Éfesopū o'ówū. ¹³ Mu'u a'tigū, yaro su'tiro asibusuro bu'icjārōrē miitia. To Troa wāmetiri macā Carpo ya wī'ipū nisa'a. Yé papera tūrūrīrē miitia. Wa'icūrā caseri me'rā oja'que yé caserire acobojotibutiācā'ña.

¹⁴ Alejandro cōme me'rā da'rari masū yu'ure ña'abutiario weewī. Ō'acū marī wioḡu cū wee'caro ejatuaro cūrē bu'iri da'regūsamī. ¹⁵ Mu'u pūrīcā cūrē tu'omasīña. Cū marī bu'esere ne ɥatiyū'rūamī.

¹⁶ Ne waro wiorā yu'ure sērītiña'cā, ne ni'cū yu'ure weetamutiwī. Nipe'tirā yu'ure cō'awā'cā wa'awā. Ō'acū na tojo wee'quere acobojocā ɥa'a. ¹⁷ Ō'acū pūrīcā yu'ure weetamuwī. Yu'ure tutuase o'owī. Tojo weegū wiorārē yu'u a'tiro werewū. Jesucristo masā ña'arō niseti'quere yu'rūomi nise quetire narē werepe'ocā'wū. Nipe'tirā a'ti

umucocjãrã judío masã nitirã te quetire tu'oato nígũ tojo werewũ. Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ yu'ure a'tiro weewĩ. Yaiwa ba'ano'bo'cure weronjõ wiose wa'teropũ nigũrẽ yu'rũweticã weewĩ. ¹⁸ Tojo nicã nipe'tise yu'ure be'ropũ ña'arõ weeatjere yu'rũweticã weegũsami. Æ'musepũ cũ wiogũ nirõpũ yu'ure miagũsami. Masã Õ'acũrẽ añurõ ucũnu'cũato. Tojota wa'ato.

Pablo añudutima que ni'i

¹⁹ Prisca, Aquila añuato. Tojo nicã Onesíforo ya wi'icjãrã quẽ'rã añuato. ²⁰ Erasto Corintopũ tojaque'awĩ. Trófimoma dutitigũre Miletopũ cõ'awã'cãtiwũ. ²¹ Mu'ũ põtẽorõ a'tita basioro pu'ecũ dũporo a'tia. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nipe'tirã marĩ acawererã mũ'ũrẽ añudutima.

²² Jesucristo marĩ wiogũ mũ'ũ me'rã niato. Õ'acũ musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Titore ojáca pūrĩ ni'i

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Pablo Tito wãmetigure ojacu niwĩ. Tito judío masũ mejêta nicu niwĩ. Pablo Titoreta Creta nũcũrõpũ Jesucristo ye quetire añurõ bu'eyapatitu'ajadutigu cũucu niwĩ. Tojo nicã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã sãjãcã weedutigu cũucu niwĩ. A'ti pūrĩrẽ cãrẽ bu'ennemogũ cũ da'rasere masiãto nĩgũ wãcũtutuacã weennemogũ ojacu niwĩ.

Pablo Titore oja'que ni'i

¹ Yũ'u Pablo Õ'acũrẽ da'raco'tegu Jesucristo besecũú'cu ni'i. Cũ, cũ ye quetire weredutigu cũuwĩ. Õ'acũ cũ bese'cãrãrẽ añurõ ãjõpeocã ɱasãgũ yũ'ure cũuwĩ. Tojo nicã narẽ Õ'acũ ye, diacjũ cjasere masĩdutigu cũuwĩ. Queoro Õ'acũ ɱaronojõ weedutigu tojo cũuwĩ. ² Apeyere, narẽ Õ'acũ tiropũ catinu'cũatjere e'catiyudutigu cũuwĩ. Õ'acũ nisootimi. Cũ a'ti turi weese dũporo “Catise pe'titiatjere o'oguti”, nitojacu niwĩ. ³ Ni'cãrõacãrẽ cũ “Tojo weeguti” nĩcãtero eja'a. Tojo weegu cũ ye quetire weresijase me'rã “Cũ tojo weeguti” nĩ'quere masãrẽ masicã weemi. Õ'acũ marĩrẽ yũ'ruogu cũ dutiro me'rã yũ'ure te quetire weredutiwĩ.

⁴ Tito, ɱũ'u yũ'u macũ weronojõ ni'i. Marĩ ni'cãrõnojõ ãjõpeose cu'o. ɱũ'urẽ a'ti pūrĩrẽ oja'a. Õ'acũ marĩ pacu, tojo nicã Jesucristo marĩ ña'arõ wee'quere yũ'ruogu añurõ weeato ɱũ'urẽ. Pajaña'to. ɱũ'urẽ ejerisãjãcã weeato.

Pablo Titore bu'eduti'que ni'i

⁵ ɱũ'urẽ Creta wãmetiri nũcũrõpũ cũuwã'cãtiwũ. Yũ'u weepe'oti'quere tu'ajanũ'cõdutigu tojo weewũ. Tojo nicã yũ'u nĩrõnojõta topũ nise macãrĩrẽ, te macãrĩnũcũ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ su'ori wejepeojãrẽ sõrõdutiwũ. A'tiro niwũ: ⁶ “Su'ori wejepeorã a'tiro nisetirãrẽ sõrõña. ‘Nãta ña'arã nima’ nino'ña marĩrãnojõrẽ sõrõña. Na ni'cãrãrã numiata nũmotiãto. Na põ'rã quẽ'rã Jesucristore ãjõpeorãta niãto. ‘Na no'o ɱaro ña'arõ weema’ nino'rã niticã'to. Tojo nicã yũ'runũ'cãsepjarã niticã'to”, niwũ. ⁷ Ni'cũ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ su'ori wejepeogu Õ'acũ ye cjasere co'tegu nimi. Tojo weegu “Cũta ña'agũ nimi” nino'ña marĩgũnojõ niãto. Cũ ɱaro dia'cũ dutigũnojõ, uamũñagũnojõ niticã'to. Tojo nicã que'agu, cumucabucu no'o ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asĩ'rĩgũnojõ niticã'to. ⁸ A'tiro pe'e niãto. Sijari masã cũ ya wi'ipũ wa'acã, añurõ põtẽrĩgũnojõ niãto. Añusere weegũnojõ niãto. Tojo nicã añurõ wãcũyu weesetigũnojõ, ãpẽrãrẽ queoro weegũnojõ niãto. Õ'acũ ɱaro dia'cũ weegũ niãto. Queoro weesetigũnojõ niãto. ⁹ Õ'acũ yere, diacjũ cjase cãrẽ bu'e'quere weenu'cũcã'to. Tojo weegu ãpẽrã quẽ'rãrẽ Jesucristo ye queti queoro bu'ese me'rã narẽ wãcũtutuacã weemasĩsami. ãpẽrã pe'ere te bu'esere mejẽcã ucũrãrẽ queoro wãcũcã weemasĩsami.

¹⁰ A'tiro ni'i. Pãjãrã Õ'acũrẽ yũ'runũ'cãrã nima. Na no'o ɱaro ucũma'a, masãrẽ mejẽcã ãjõpeocã weema. Judío masãta tojo weeyũ'runũ'cãma. ¹¹ Na niyeru wapata'ama'asĩ'rĩrã, no'o ɱaro bu'ema'acã'sama. Na bu'ese me'rã pãjãrã ni'cũ põ'rã ni'cã wi'icjãrãrẽ dojorẽpe'ocã'sama. Tojo weerãrẽ na bu'esere cã'mota'aya.

¹² Dũporopũ ti nũcũrõ Cretacjũ ojari masũ ti di'tacjãrãrẽ ojagu, a'tiro ojacu niwĩ: “A'to Cretacjãrã nisoosepjarã nima. Wa'icũrã weronojõ tu'omasĩtirã nima. Ba'awãrĩrã, teesepjarã nima.” ¹³ Cũ narẽ diacjũta ojacu niwĩ. Tojota nima. Tojo weegu tocjãrã Jesucristore ãjõpeorã ña'arõ weesetirãrẽ tu'tiya. Narẽ queoro ãjõpeodutigu tojo weeya. ¹⁴ Judío masã no'o ɱaro wãcũboca werema'asere tu'oticã'to nĩgũ añurõ bu'eya. Tojo nicã no'o na dutima'asere tu'oticã'to nĩgũ tojo weeya. Na Õ'acũ yere, diacjũ cjasere ɱatima.

¹⁵ Judío masã apeye ba'asere ba'adutitisama. “Tere ba'arã, Õ'acũ duti'quere yũ'runũ'cãrã wee'e”, nisama. Tojo niwe'e. Marĩ nipe'tirã bu'iri marĩrã tu'oña'rã ba'acã, añu ni'i. Õ'acũrẽ yũ'runũ'cãrã mejêta wee'e. ãpẽrã Jesucristore ãjõpeotirã nipe'tisere

ña'arõ wácūsama. A'tiro ni'i. Na wácūseputa, na tu'oña'seputa ña'asājācā'sama. Tojo weerā na ña'arõ weesere ne bujawetisama. ¹⁶ Na “Õ'acūrē masī'i”, nimima, nírā. Marī pe'e na weesetisere ī'arā, masī'i. “Na cūrē masītisama”, nino'o. Na ña'ayuruarā, Õ'acū dutisere yurūnucārā, ne cārō añurō weemasītisama.

2

Queoro bu'edutise ni'i

¹ Mū'u bu'égu, Õ'acū ye cjasere diacjū nirōnojōta bu'eya. ² A'tiro bu'eya. Bucurā umua wiopesase me'rā weesetiato. Na wiopesase me'rā ī'ano'ato. Añurō wácūyu weesetirānojō niato. Apeyere queoro ējōpeoato. A'merī ma'isetiatio. Mejēcā wa'acā, nū'cāpoato. ³ Bucurā numiarē mejārōta bu'eya. Õ'acūrē ējōpeorā numia weewuasenojōrē weeato. Āpērārē ña'arõ ucjaticā'to. Que'aticā'to. Nipe'tise na añuse weesetise me'rā āpērārē queose o'oato. ⁴ Bucurānumia ne marāpūtirānumiarē a'tiro weeato. Na marāpūsumuarē, na pō'rārē ma'icā weeato. ⁵ Tojo nicā narē añurō wácūyu weeseticā weeato. Ña'ase marīrō nicā weeato. Bucurānumia na añurō weese me'rā ne marāpūtirānumiarē na ye wī'seripū añurō co'temasīcā weeato. Ma'ise me'rā āpērārē añurō weecā weeato. Na marāpūsumuarē añurō yu'ticā weeato. Na tojo weecā ī'arā, ne ni'cū Õ'acū ye quetire “Tojo niwe'e”, nímasīsome.

⁶ Ma'mapjiare mejārōta wereya. Narē añurō wácūyu weesetirā niato nígu tojo weeya. ⁷ Mū'u basuta nipe'tise mū'u weese me'rā nipe'tirārē añuse queose o'oya. Narē bu'égu, nipe'tisere nisooro marīrō wiopesase me'rā bu'eya. ⁸ Queoro ucūña. Mū'u tojo weecā, āpērā ne “Tojo niwe'e”, nisome. No'o mū'u bu'esere matigūnojō queoro mū'u bu'ecā tu'ogu, bopoyagusami. Marī bu'esere ne ña'arõ ucūsome.

⁹ Da'raco'terārē a'tiro werecasaya: “Nipe'tise mūsā wiorā dutisere yu'tiya. Narē e'caticā weeya. Ye'suticā'ña”, niña. ¹⁰ “Mūsā wiorā yere yajaticā'ña. Tojo weronojō o'orā, añurō weese me'rā pe'e narē ējōpeocā weeya”, niña. Tojo weese me'rā āpērā Õ'acū marīrē yu'ruogu ye bu'esere “Añubutiase ni'i”, ni ī'arāsama.

¹¹ A'tiro ni'i. Õ'acū marīrē ma'ígū, nipe'tirā a'ti nucūcācjārā na ña'arõ weeseti'quere yu'ruosī'rīgū, Jesucristore o'ócū niwī. ¹²⁻¹³ Jesucristo marī wioḡu tutuayurūḡu, marīrē yu'ruogu nimi. Be'ro cū añurō asistese me'rā apaturi a'tigusami. A'tocatero cū a'tiatjere yucueri curare Õ'acū marīrē ña'asere, ña'arõ uaripejasere du'udutimi. Apeyenojōrē weeati dūporo wácūyutojaca be'ropū weedutimi. Tojo nicā queoro weeseti, añurō ējōpeodutimi. ¹⁴ Jesucristo marī ña'arõ weesere yu'ruweticā wéégu, wērībosacū niwī. Cū marīrē cū yarā sājādutigu, ña'ase moorā niato nígu tojo weecū niwī. Marīrē e'catise me'rā añurō weeseticā uasami. Tojo weegū wērībosacū niwī.

¹⁵ A'tereta mū'u narē bu'eya. Narē wácūtutuanemocā weeya. Na ña'arõ weesetisere narē masīcā weeya. Mū'u āpērārē dutigu niyugu, tojo weeya. Ne ni'cū mū'urē tojo ī'acō'aticā'to.

3

Jesucristore ējōpeorā weewuase ni'i

¹ Tocjārā Cretacjārārē a'tiro weedutiya. “Wiorā dutisere yu'tiatio. Nipe'tise añurō weesenōjōrē weeato. ² Ne āpērārē ña'arõ ucjaticā'to. Āpērā me'rā ūrūsātirāta, narē añurō ucūato. Ma'ise me'rā nipe'tirārē añurō weeato”, niña narē.

³ Todūporopūre marī quē'rā tu'omasītirā, Õ'acūrē yu'ruūncāsepījarā niwū. Marī bajaduti'cārā weronojō niwū. No'o uaro nipe'tisere uaripejawū. Ña'arõ weenu'cūwū. Nipe'tirārē uowū. Āpērā marīrē yabicā, marī quē'rā narē yabia'mewū. ⁴⁻⁵ Marī tojo weesetimicā, Õ'acū cū añurō weesere, cū ma'isere ī'ogū, marīrē yu'ruowī. Marī añurō weesere ī'agū mejēta yu'ruowī. Cū pajaña'gū, marīrē yu'ruowī. Apaturi marīrē wī'marā ne bajarārē weronojō weewī. Cū wērīse me'rā marī ña'arõ wee'quere cō'agū yu'ruowī. Espíritu Santu marīrē añurā wa'adutigu dūcayuwī. ⁶ Jesucristo marīrē yu'ruo'cū me'rā Õ'acū Espíritu Santu tutuasere marīrē o'oyurūnucāwī. ⁷ Õ'acū ma'ígū cū añurō weese

me'rá marí ña'ará nimi'cārārē añurā wa'acā weecu niwĩ. Tojo weerā marí catinu'cūatjere e'catise me'rá yucuerā, cū “O'oguti” ní'quere ñe'erāsa'a.

⁸ Te yu'u ucū'que diacjũ warota ni'i. Mu'u tere narē bu'enu'cūcā, uputu masā'a. Mu'u tojo weecā, Ō'acūrē ějōpeorā añuse dia'cūrē weerāsama. Tojo weese añuse ni'i. Nipe'tirārē añurō wa'acā weese ni'i. ⁹ Apeye, mejō waro ucū, a'metu'tima'asere cā'mota'aya. Judío masā na du'pocátimujāti'que ucūma'asere cā'mota'aya. Tojo nicā Moisé duti'quere a'merĩ “Tojo niwe'e” ni ũrūsāsere cā'mota'aya. Nipe'tise te wapamarise, na ucūma'ase ni'i.

¹⁰ Jesucristore ějōpeori curuacjārārē ducawaticā weegunojōrē “Tojo weeticā'ña”, niña. Mu'u ni'cāti o puati werecūmí, musā me'rá nigūrē cō'awirōña. ¹¹ “Ějōpeogu nimigũ, dojogu weesami. Cũ bu'iri da'reno'acjuputa nisami”, ni masitoja'a.

Pablo ãpērārē weetamuduti'que ni'i

¹² Yu'u Artemarē o Tíquicore mu'u tiropu o'ócā, mu'u pe'e yu'u tiropu ducayuwā'cātia. Mu'u pōtēorō a'tita basioro yu'ure ĩ'agũ a'tia. Yu'u Nicópolipu nigūsa'a. Topu “Pu'ecu tō'oguti”, niwũ. ¹³ Nipe'tise mu'u weetamuta basiosere Zenas, masārē ucūbosagure weetamuña. Apolo quē'rārē weetamuña. Narē du'sasenojōrē o'oya. Na mu'u tojo weecā, apesepu yu'ruarā, apeyenojōrē du'sano'some. ¹⁴ Marí me'rācjārā Jesucristore ějōpeorā quē'rā añuse dia'cū weeato. ãpērārē apeyenojō moocā ĩ'arā, weetamuato. Tojo weerā na catiri umucore mejō waro nisome.

Pablo añudutituo'que ni'i

¹⁵ Nipe'tirā yu'u me'rá nirá mu'urē añudutima. Marí me'rācjārā Jesucristore ějōpeorā añuato. Ō'acũ musā nipe'tirārē añurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Filemórë ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Pablo Filemó wāmetigure ojacu niwī. Cū ne waro Romapu bu'iri da'reri wi'ipu wa'anu'cācaterore a'ti pūrīrē ojacu niwī. Filemó Colosacjū nicu niwī. Pablota cūrē Jesucristore ējōpeocā weecu niwī.

Filemó su'ti da'reri wi'i wioḡu nicu niwī. Tojo weegu da'raco'teri masã cuocu niwī. Cū, cū ya wi'ipu Jesucristore ējōpeorārē su'ori nerēnu'cūcā'cu niwī.

Pablo Filemórë a'tiro nicu niwī: “Ni'cārōacārē Onésimo mu'u tiropu da'raco'temi'cu Jesucristore ējōpeomi. Cū mu'urē da'raco'tecaterore ña'arō weecu niwī. Cū mu'u tiropu ejacā, cūrē añurō weeya. Cū ña'arō wee'que wapa mu'u wapasecāma, yu'u cūrē wapayebosaguti”, nicu niwī Pablo.

Pablo Filemórë oja'que ni'i

¹ Yu'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Filemó, marī acawereḡu Timoteo me'rā mu'urē oja'a. Mu'u ũsā uputu ma'igū Jesucristo yere weretamugū ni'i. ² Mu'u ya wi'ipu Jesucristore ējōpeori curuacjārā nerēwuarā quē'rārē oja'a. Marī acawereḡo Apia wāmetigure, tojo nicā Arquipo quē'rārē oja'a. Cū ũsā weronojō Jesucristo yere wereḡu tutuaro me'rā da'ranu'cūsami.

³ Musārē Ō'acū marī pacu, Jesucristo marī wioḡu añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Filemó ye cjasere ucū'que ni'i

⁴⁻⁵ Yu'u mu'urē “A'tiro weemi”, nicā tu'owu. “Marī wioḡu Jesure ma'imi, cūrē ējōpeomi” nisere tu'owu. Tojo nicā “Jesure ējōpeorārē mejārōta ma'imi” nisere tu'owu. Tojo weegu Ō'acū yu'u wioḡure sērīgū, mu'urē sērībōsasetirinucū e'catise o'o'o. ⁶ Mu'u ējōpeosere āpērārē wereturiacā uḡu sērībosa'a. Jesucristo marīrē añurō weesere masitu'ajato nīgū sērībosa'a. ⁷ Acawereḡu, mu'u Jesucristore ējōpeorārē wācūtutuacā weewu. Tojo weegu yu'u mu'u me'rā e'cati'i. Mu'u āpērārē ma'isere tu'ogū, wācūtutua'a.

Onésimo Filemórë da'rawā'ñaco'tegu ní'cure “Añurō ñe'eña” ní'que ni'i

⁸ Filemó, mu'u añurō weeseti'i. Tojo weegu yu'u Jesucristo besecū'cu niyugu, mu'urē “A'tiro weerua'a”, ni dutimasī'i. ⁹ Sō'owaro dutibutiasī'rītisa'a. Ma'ise me'rā pe'e mu'urē “Tojo weeya”, nisī'rīsa'a. Yu'u bucu ējā wa'a'a. Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. ¹⁰ Mu'urē Onésimo ye cjasere “A'tiro weeya”, nisī'rīsa'a. A'topu bu'iri da'reri wi'ipu cū Jesucristore ējōpeonu'cāmi. Yu'u macū weronojō nimi.

¹¹ Toduporopure cū mu'urē da'raco'tegu queoro weeticu niwī. Ni'cārōacā pūrīcārē marī puarārē mu'urē, tojo nicā yu'ure weetamumasīmi. ¹² Mu'u tiropu cūrē yu'u uputu maigūrē o'óguti tja. Cūrē añurō ñe'eña. ¹³ A'topu cūrē yu'u me'rā tojaque'acā uami'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Cū a'topu niró ejatuaro mu'u yu'ure weetamubo'quere weetamubosami. ¹⁴ Mu'u dutiro pe'e yu'u weesī'rīsa'a. Mu'u “Jau” nicāma, mu'u tojo nise yu'u dutibutiasē mejēta nirōsa'a. Mu'u uaronojō wa'arosa'a. ¹⁵ Apetero weero a'tiro wa'apā. Onésimo yoaticā aperopu wa'apī. Ni'cārōacārē mu'urē cūrē cuonu'cūdutiro tojo wa'aro wa'apā. ¹⁶ A'tocaterore mu'urē da'raco'tegu weronojō nisome. Mu'urē da'rawā'ñaco'tegu nemorō nigūsami. Mu'u acawereḡu mu'u ma'igū waro weronojō nigūsami. Yu'u cūrē uputu ma'i'i. Mu'u pūrīcā tjāsa'a. Cū mu'urē da'rawā'ñaco'tegu se'saro nisome. Jesucristore ējōpeogu, mu'u acawereḡu weronojō nigūsami.

¹⁷ Marī puarā Jesucristore ējōpeorā ni'i. Tojo weegu yu'ure mu'u “Yu'u me'rācū waro nimi”, nímasī'i. Tojo weegu yu'ure ñe'egū weronojō Onésimorē ñe'eña. ¹⁸ Cū apeyenojō dojorēcāma, o wapamoocā, yu'ure tere wapaseeya. ¹⁹ Yu'u basuta a'tere oja'a. Wapayeguti. Tojo nimigū, mu'urē a'tiro nímasīsa'a. Yu'u Jesucristo ye quetire

mũ'urẽ ějõpeocã weewũ. Tojo wee'que wapa mũ'ũ yũ'ure wapamoo'o. ²⁰ Acaweregũ, mũ'ũ Jesucristore ějõpeogũ niyugũ, Onésimorẽ añurõ ñe'ecã ũa'a. Tojo weegũ yũ'ure wãcūtutuacã weeya.

²¹ Yũ'ũ mũ'urẽ “Yũ'tigusami”, ni masĩtoja'a. Tojo weegũ oja'a. Yũ'ũ duti'que nemorõ weegũsa'a.

²² Tojo nicã apeye quẽ'rãrẽ nibaque'oguti. Yũ'ũ cãrĩatjore apoyuya. Õ'acũ musã sãrĩsere tu'ocã, musã tiropũ wa'agũsa'a.

Pablo cã añudutitũo'que ni'i

²³ Epafras yũ'ũ me'rãcjũ Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipũ nimi. Cã quẽ'rã mũ'urẽ añudutise o'omi. ²⁴ Yũ'ũ me'rã da'rãrã Marco, Aristarco, Demas, tojo nicã Luca añudutima.

²⁵ Marĩ wioğũ Jesucristo musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Hebreo masārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē hebreo masārē (judío masārē) ojacu niwī. Cū oja'cure añurō waro masīno'ña marī'i.

A'ti pūrī Jesucristore ějōpeodu'use pu'to nirārē ojano'caro niwā.

A'tiro ojacu niwī. Cristo nipe'tirā bu'ipu nimi nisere ojacu niwī. Ƴ'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā bu'i, Moisé, tojo nicā cū dutise bu'i nimi nisere ojacu niwī. Tojo nicā Cristo pa'ia wioḡu waro weronojō nígū, Melquisedec weronojō nimi nisere ojacu niwī. “Tojo weerā Cristore ějōpeonu'cūcā'ña”, ni ojacu niwī.

Ō'acū cū macū me'rā masārē ucūcu niwī nise ni'i

¹ Daporoḡu Ō'acū marī ñecūsūmua judío masārē pejetiri ucūcu niwī. Cū, cū ye queti weremu'tārī masārē mejēcānojō dia'cū werecu niwī. Āpērārē bajuyoroḡu werecu niwī. Āpērārē quē'ese weronojō ī'ocu niwī. Āpērārē quē'erōḡu werecu niwī. ² A'tocaterore a'ti umuco pe'tiatji daporo cū macū me'rā cū ye cjasere marīrē ucūmi. Ne waroputa Ō'acū cū macū me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere weecu niwī. Tere wéégū, nipe'tise cū macū ye tojadutigū tojo weecu niwī. ³ Cūta Ō'acū asistesere cuoḡu nimi. Ō'acū tutuayū'rūḡu, añuyū'rūḡu nimi. Cū macū quē'rā cū weronojōta nimi. Cū ucūtutuase me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere cū ne waroḡu weenu'cā'caro weronojōta ninu'cūcā weemi. Cū wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere yū'rūocu niwī. Tojo wéeca be'ro ũ'musepūre Ō'acū tutuayū'rūḡu dujiri cūmurōḡu ejanujācu niwī.

Ō'acū macū Ō'acūrē wereco'terā ũ'musecjārā nemorō nimi nise ni'i

⁴ Ō'acū cū macūrē cū wioḡu nisere o'oturiacu niwī. Tojo weegu cū macū cūrē wereco'terā ũ'musecjārā bu'ipu tojacu niwī. ⁵ Ō'acū cū macūrē a'tiro nicu niwī:

Mū'ū yū'ū macū ni'i.

Ni'cācā me'rā yū'ū mū'ū pacu ni'i nisere ī'o'lo, nicu niwī.

Cū, cūrē wereco'terārē tojo niticu niwī. Tojo nicā cū macū ye cjasere ucūḡū, a'tiro nicu niwī:

Yū'ū cū pacu nigūti.

Cū yū'ū macū nigūsami, nicu niwī.

Cūrē wereco'terā pe'ere ne tojo niticu niwī. ⁶ A'tiro weecu niwī. Cū macū masā ma'mi ni'cū nigūrē a'ti nucūcāḡu bajuacā weecu niwī. Tojo wa'acā wéégū, Ō'acū a'tiro nicu niwī:

Nipe'tirā yū'ūre wereco'terā yū'ū macūrē ejaque'a, ějōpeoato, nicu niwī.

⁷ Ō'acū cūrē wereco'terā pe'ema a'tiro nicu niwī:

Yū'ū, yū'ūre wereco'terārē wī'rō weronojō upūticā wee'e.

Narēta tja pecame'e weronojō upūticā wee'e.

⁸ Cū macū pe'ere “A'tiro weegūti”, nicu niwī:

Mū'ū Ō'acū nise, wioḡu nise ne pe'tisome.

Mū'ū masārē queoro dutigusa'a.

⁹ Mū'ū queoro weesere ma'ī'i.

Āpērā ña'arō weese pe'ere yabi'i.

Tojo weegu yū'ū Ō'acū mū'ūrē besegu, wioḡu sōrōḡū, ũ'se me'rā wa'rewu.

Mū'ū me'rācjārā bu'i tojacā weewu.

Masā mū'ūrē “Añuyū'rūḡu nimi”, nima.

¹⁰ Apero Ō'acū cū macūrē ucū'quere a'tiro ojano'wū:

Wioḡu, ne waropūre mū'ū basuta a'ti turire, ũ'musere bajurēwū.

¹¹ A'te mū'ū wee'que pe'tirosa'a.

Mū'ū pūrīcā pe'tisome.

Ninu'cūgūsa'a.

Nipe'tise mū'u wee'que su'ti weronojō boadijarosa'a.

¹² Mū'u tere su'ti weronojō tuupe'egusa'a.

Nipe'tise te ducayuno'rōsa'a.

Mū'u pūrīcā ne ducayuwe'e.

Mejārōta ninu'cū'u.

Mū'u catiri amuco ne pe'tisome, nicu niwī Ō'acū cū macūrē.

¹³ Ō'acū a'te quē'rārē cū macūrē a'tiro nicu niwī:

Yū'u tiro wiogu dujiri cūmurō diacjū pe'e dujigusa'a.

Mū'urē ī'atu'ti'cārā mū'u doca tojape'ticā weeguti.

Yū'u tojo weeri cura mū'u dujigusa'a, nicu niwī.

Cūrē wereco'terā pe'ere ne ni'cūrē tojo niticu niwī. ¹⁴ Nipe'tirā Ō'acūrē wereco'terā bajutirā nima. Na cū dutisere weeco'terā nima. Na cū yu'rūono'cārārē weetamudutigu o'ó'cārā nima.

2

Ō'acū masārē yu'rūo'que quetire wācūnūrūdutise ni'i

¹ Ō'acū cū macūrē nipe'tirā wiogu wa'acā weecu niwī. Tojo weerā Jesucristo ye quetire marī tu'o'quere nemorō wācūnūrūrōna'a. Tere wācūtirā, mejēcā ējōpeobosa'a nírā, wācūnūrūrōna'a. ² Duporopure Ō'acū cūrē wereco'terā m'musecjārārē cū ye quetire wereduticu niwī. “Na were'que diacjū ni'i”, nino'caro niwū. Tojo nimicā, masā pe'e na were'quere ējōpeoti, yu'rūnu'cācārā niwā. Ō'acū nipe'tirā na dutisere weetirārē queoro bu'iri da'recu niwī. ³ Marī pūrīcā Ō'acū masārē yu'rūose queti añubutiasere cu'o. Tojo cu'omirā, tere tojo ī'acō'arā, cū bu'iri da'resere ne yu'rūwetisome. Ne warore Jesucristo marī wiogu masārē yu'rūoguti nisere werenu'cācu niwī. Be'ro tja cū were'quere tu'orā, a'tiro wee'cārā niwā. Diacjūta ni'i nírā, marīrē wereturiacārā niwā. ⁴ Apeye quē'rārē Ō'acū a'tiro weecu niwī. Cū a'te quetire “Diacjūta ni'i” nígū, peje wee'osere ī'amarīase me'rā ī'ocu niwī. Tojo nicā Espiritu Santu me'rā marīrē a'tiro weecu niwī. Cū naronojō peje mejēcārī dia'cū weemasísere o'ocu niwī.

Jesucristo marī weronojō uputigu nimi nise ni'i

⁵ A'ti turi pe'tica be'ro ape turi nirōsa'a. Ti turipure Ō'acūrē wereco'terā m'musecjārā dutise doca nisome. ⁶ A'tiro pe'e ni'i. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpūre ni'cū a'tiro ojacu niwī:

Ō'acū, ¿de'ro weegu masārē wācūmīti mū'u? Na boadijārārē ¿de'ro weeacju tocārō wācūque'tīmīti mū'u?

⁷ Ō'acū, yoaticā masārē mū'urē wereco'terā doca nicā weecu niwū.

Tojo weemīgū, narē be'ropure wiorā sōrōcu niwū.

Narē wiorā sōrō, nipe'tirā narē “Añurā nima”, ni wācūcā weecu niwū.

⁸ Nipe'tise mū'u bajurē'quere masā dutiatio nígū cūucu niwū, ni ojacu niwī.

Ō'acū nipe'tisere masā dutise doca nicā weecu niwī. Tojo weero ne apeyenojō na bu'i niwe'e. Tojo nimicā, masā nipe'tisere sō'owaro dutitima yujupu. ⁹ Jesú pūrīcārē tojo oja'caronojōta wa'acaro niwū. Ō'acū cūrē a'ti nucūcāpūre o'ógū, cūrē wereco'terā docapu cūunicu niwī. Ō'acū marīrē pajaña'gū, nipe'tirārē wēribosadutigu tojo cūucu niwī. Ni'cārōacārē cū wēri pi'eti'que wapa Ō'acū cūrē wiogu sōrōcu niwī. Nipe'tirā cūrē “Añuyū'rūgu nimi” nidutigū tojo weecu niwī.

¹⁰ Nipe'tise Ō'acū ye ni'i. Cū tutuaro me'rā ninu'cū'u. Nipe'tirā cū pō'rārē m'musepu cū wiogu nirōpu cū me'rā nicā namī. Tojo weegu cū queoro weesī'rīgū, Jesucristo marīrē yu'rūogure pi'eticā weecu niwī. ¹¹ Jesucristo marī ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Marīrē Ō'acū yarā tojacā weecu niwī. Marī Jesucristo me'rā ni'cū pō'rā ni'i. Tojo weegu Ō'acū macū marīrē “Yū'u acawererā nima”, nímāsīmi. Marīrē ne bopoyasātīmi. ¹² Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Jesucristo cū pacūre ucūsere a'tiro ojano'wū:

Mu'u ye cjasere, yu'u acawererã mu'urẽ ãjõpeorãrẽ wereguti.
Masã nerẽwuaropu "Õ'acũ añuyu'ruami", mu'urẽ ni basapeoguti.

¹³ Aperopu que'rãrẽ a'tiro ojano'wũ:

Yu'u Õ'acũrẽ ãjõpeoguti.
Aperopure ninemowũ tja:

Õ'acũ põ'rã cũ yu'ure o'o'cãrã me'rã a'to ni'i, ni ojano'wũ.

¹⁴ Marĩ wẽrĩdijati upure cu'o. Tojo weronojõ Jesú que'rã marĩ weronojõ uputicu niwĩ. Cũ marĩ weronojõ uputigu, wẽrĩcu niwĩ. Cũ wẽrise me'rã wãtĩ wẽrise o'ogure docaque-'acã weecu niwĩ. ¹⁵ Cũ wẽrise me'rã wẽrise uirãrẽ, te doca ninu'cũrãrẽ yu'rũweticã weecu niwĩ. ¹⁶ A'tiro ni'i. Jesucristo Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrãrẽ weetamugũ mejẽta a'ticu niwĩ. Marĩ Abrahã pãrãmerã nituriarã Õ'acũ yarã pe'ere weetamugũ a'ticu niwĩ. ¹⁷ Jesucristo marĩ cũ acawererã weronojõ uputicu niwĩ. Marĩrẽ yu'rũosĩ'rĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ wẽrise me'rã marĩ ña'arõ wee'quere cũ pacure acobojoduticu niwĩ. Cũ tojo weegu pa'ia wiogu masã ña'arõ wee'quere Õ'acũrẽ sãrĩbosagu weronojõ weecu niwĩ. Marĩrẽ añurõ weetamunu'cũsĩ'rĩgũ tojo weecu niwĩ. Nipe'tise marĩ weronojõ weesetigu, marĩrẽ pajaña'gũti nĩgũ, tojo uputicu niwĩ. ¹⁸ Peje mejẽcã wa'acã, pi'eticu niwĩ. Tojo nicã wãtĩ cũrẽ niquesãcu niwĩ. Tojo wa'asere wãcũtutuacu niwĩ. Tojo weegu marĩrẽ mejẽcã wa'acã, wãtĩ marĩrẽ ña'arõ weeduticã, weetamumasĩmi.

3

Jesucristo Moisé yu'rũoro nimi nise ni'i

¹ Yu'u acawererã, Jesucristore ãjõpeorã Õ'acũ beseno'cãrã Jesucristore añurõ wãcũnũñã. Cũ Õ'acũ yere weredutigu o'õno'cu nimi. Tojo nicã cũ pa'ia wiogu weronojõ Õ'acũrẽ marĩ ye niatjere sãrĩbosagu weesami. ² Duporopu Moisé Õ'acũ cũ yere weedutigu cũu'quere queoro weecu niwĩ. Mejãrõta Jesú que'rã Õ'acũ cũrẽ cũu'quere queoro weecu niwĩ. ³ Jesure Moisé yu'rũoro añurõ wãcũyu'rũnu'cãrõu'a. A'te weronojõ ni'i. Ni'cũ wi'ire weesami. Ti wi'i nemorõ wi'i wee'cu pe'e añurõ ucũno'sami. Jesúta wi'i wee'cu weronojõ nimi. ⁴ Nipe'tise wi'serire masã weema. Õ'acũ pe'e nipe'tisepureta wee'cu nimi. ⁵ Moisé Õ'acũ yarãrẽ co'tegu, queoro weecu niwĩ. Cũ da'rãse a'tiro nicaro niwũ. Õ'acũ were'quere weremu'tãrĩ masũ nicu niwĩ. ⁶ Õ'acũ yarã ni'cã wi'i weronojõ nima. Õ'acũ bese'cu Cristo ti wi'icjũ wiogu macũ nimi. Cũ queoro weenu'cũmi. Ti wi'icjãrã marĩta ni'i. Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeodu'utirã, cũ yarã nirãsa'a. Tojo nicã "Be'ropu cũ o'atjere marĩrẽ o'ogusami" ni ãjõpeorã, cũ yarã nirãsa'a.

Õ'acũ me'rã nirã soo, e'catise ni'i

⁷ Espĩritu Santu Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩ'caronojõta marĩ ãjõpeodu'uticã'rõu'a. A'tiro ojano'wũ:

A'tiro nicã musã Õ'acũ ucũsere tu'orã,

⁸ ne ejeripõ'rã butiticã'ña.

Duporopu Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã'cãrã weronojõ niticã'ña.

Na yucu marĩrõ, masã marĩrõpu nĩcaterore Õ'acũ dutisere uaticãrã niwã.

Utirã, Õ'acũrẽ uacã weenu'cũcãrã niwã.

⁹ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ:

"Musã ñecũsumuã masã marĩrõpu nĩrã, yu'ure uacã weewã.

Cuarenta cũ'marĩ yu'u añurõ weesere ñ'amirã, tojo weewã.

¹⁰ Tojo weegu yu'u na me'rã uacãti.

A'tiro niwũ: 'Musã no'o uaro mejẽcã dia'cũ wee'e.

Yu'u dutisere ne uawe'e.'

¹¹ Tojo weegu na me'rã uagu, 'Diacjũta a'tiro weeguti' niwũ.

'Yu'u musãrẽ o'atji di'tare ne ejasome.

Yu'u me'rã soo, e'catitamusome', niwũ narẽ", nicu niwĩ Õ'acũ.

¹² Yũ'u acawererã, tu'omasĩña. Ne ni'cũ ña'arõ wãcũ, ãjõpeotigu niticã'ña. Ña'arõ wãcũrã, cũrẽ ãjõpeotirã, musã Õ'acũ catinu'cũgũrẽ cõ'arã weebosa'a. ¹³ A'tiro pe'e weeya. Ɛmũcorinũcũ a'merĩ wãcũtutuacã weeya. Nipe'tise musã catiri Ɛmũcore, ña'arõ weeri nĩrã, a'merĩ weetamunu'cũcã'ña. Musã ña'arõ wéerã, nemorõ ña'arõ weesãjãbosa'a. Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cãbosa'a. Tojo weerã a'merĩ wãcũtutuacã weeya. ¹⁴ Marĩ ne waro Jesucristore ãjõpeo'caronojõ ãjõpeonu'cũrã. Tojo wéerã, marĩ Õ'acũ bese'cu Cristo wiogu nirõpu cũ me'rã ninu'cũrãsa'a.

¹⁵ Yũ'u ní'caronojõta a'tiro ojano'caro niwũ:

Ni'cãcã musã Õ'acũ ucũsere tu'orã, musã ejeripõ'rã bũtiticã'ña.

Dũporocjãrã Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cã'cãrã weronojõ niticã'ña, nino'caro niwũ.

¹⁶ Dũporocjãrã Õ'acũ ucũsere tu'omirã, cũrẽ yũ'rũnu'cãcãrã niwã. Na nipe'tirã Egiptopũ ní'cãrã Moisé miano'cãrã nicãrã niwã. Tojo miano'cãrã nimirã, Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cãcãrã niwã. ¹⁷ Cuarenta cũ'marĩ Õ'acũ ña'arõ weerã me'rã uacu niwĩ. Na yucu marĩrõ, masã marĩrõpu boabajaque'aticãrã niwã. ¹⁸ Õ'acũ cũrẽ yũ'rũnu'cã'cãrãrẽ “A'tiro weegati” nicũ niwĩ: “Yũ'u narẽ o'atji di'tare ne ejasome. Na yũ'u me'rã soo, e'catitamusome”, nicũ niwĩ. ¹⁹ Tojo weerã marĩ masĩ'i. Na Õ'acũrẽ ãjõpeotise ye bu'iri cũ o'atji di'tare ejamasĩticãrã niwã. Cũ me'rã soo, e'catitamusasĩticãrã niwã.

4

¹ Õ'acũ dũporocjãrãrẽ “Soo, e'catitamurã a'tia”, nicũ niwĩ. A'tiro nicã marĩ quẽ'rãrẽ mejãrõta nigũ weemi. Apetero weerã ni'cãrãrã musã tiropũ nirã cũ me'rã soo, e'catitamutibosama. Tojo weerã nũcũi'ase me'rã cũrẽ yũ'tiromã'a. ² Marĩ quẽ'rã dũporocjãrã weronojõta masãrẽ yũ'rũose quetire wereno'cãrã ni'i. Námaricã mejõ waro te quetire tu'ocãrã niwã. Tere tu'omirã, ãjõpeoticãrã niwã. ³ Marĩ tere ãjõpeorã pũricã, cũ me'rã soo, e'catitamurãsa'a. Õ'acũ a'ti turi weetu'ajanũ'cõca be'ro soocu niwĩ. Dũporopũre “Soorãsama” ní'cu nimigũ, masã marĩrõpu sija'cãrãrẽ ucũgũ, a'tiro nicũ niwĩ: Yũ'ure ãjõpeotise bu'iri na me'rã uagu, “Diacjũta yũ'u me'rã soo, e'catitamusome”, niwũ, nicũ niwĩ.

⁴ Aperopũ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũ a'ti turire weetuoca nũmu be'ro cja nũmũrẽ a'tiro ojano'caro niwũ:

Ti nũmu nicã, nipe'tise cũ wéeca be'ro saurure soocu niwĩ Õ'acũ.

⁵ Apaturi mejãrõta a'tiro ojano'wũ tja:

Yũ'u me'rã soo, e'catitamurã wa'asome, nicũ niwĩ.

⁶ Dũporocjãrãpu Õ'acũ yũ'rũose quetire tu'omũ'tã'cãrã, na yũ'rũnu'cã'que bu'iri cũ me'rã soo, e'catitamurã wa'aticãrã niwã. ãpẽrã pe'ere cũ me'rã soo, e'catitamurã wa'atjo dũ'sa'a yujupũ. ⁷ Dũporocjãrãpu na soo, e'catitamurã wa'aticã i'agũ, Õ'acũ marĩ pe'ere ape nũmu besecũucũ niwĩ. Cũ beseca nũmu a'tocatero ni'i. Õ'acũ be'ropũ Davi oja'que me'rã marĩrẽ a'tere masicã weemi. Tere Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojacu niwĩ: A'tocaterore musã Õ'acũ ucũsere tu'orã, musã ejeripõ'rã bũtiticã'ña, nicũ niwĩ.

⁸ Todũporopũ Josué Israe curuacjãrãrẽ Canaã wãmetiropũ sũ'ori miacu niwĩ. Cũ narẽ topũ miaa, narẽ soose o'oticũ niwĩ. Cũ o'õca be'ro nicãma, Õ'acũ be'ropũre tere ucũnemotibopĩ. ⁹ Tojo weero masĩno'o. Añubutiase soose Õ'acũ a'ti di'ta wéeca be'ro soo'caronojõta marĩ cũ yarãrẽ “Soose dũ'sa'a yujupũ”, nino'o. ¹⁰ Õ'acũrẽ añurõ ãjõpeogu, cũ me'rã soo, e'catitamusgũsami. Cũ da'rasetisere cũ me'rã ejerisãjãgũsami. Õ'acũmaricã cũ da'rãca be'ro soocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ me'rã nigũ cũ me'rã soogũsami. ¹¹ Õ'acũ me'rã soorãti nĩrã, marĩ quẽ'rã wãcũtutuaromã'a. Dũporocjãrãpu Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cã'caro weronojõ weesirututicã'rõmã'a. Na ãjõpeotise bu'iri cũ me'rã sootĩcãrã niwã.

¹² Õ'acũ ye ucũse ninu'cũcã'a. Tutuayũ'rũmã'a. Ñosẽrĩ pũjjo pũaperi osoyojaca pũ me'rã ñosẽrõ weronojõ ni'i. Ti pũj nemorõ Õ'acũ ucũse pũricã marĩ po'peapu, marĩ ejeripõ'rãpu, marĩ wãcũsepu, nipe'tiropũ sãjãsa'a. Õ'acũ ucũsere tu'orã, marĩ po'peapu wãcũsere “Añu ni'i, o ña'a ni'i”, ni besemasĩno'o. ¹³ Marĩ Õ'acũ wee'cãrã ni'i. Cũrẽ ne

du'timasīwe'e. Nipe'tise marī nisere, marī weesere cū ī'amasīmi. Cūta marī wee'quere “¿De'ro weerā tojo weeri?” ni besegusami.

Jesú pa'ia wioḡu weronojō nimi nise ni'i

¹⁴ Jesú Ō'acū macū pa'ia wioḡu weronojō marīrē Ō'acūrē sērībosagū nimi. Cū Ō'acū pu'topū nimi. Tojo weerā marī cūrē ējōpeonu'cūcā'rōu'a. ¹⁵ Ō'acūrē marīrē sērībosagū pa'ia wioḡu weronojō nimi. Cū quē'rā marī weronojō pi'eticū niwī. Tojo weegū marī tutuaticā, marīrē pajaña'sami. Cū nipe'tise ña'arō wa'asere tu'oña'cu niwī. Tojo nicā wātī marīrē ña'asere weedutironojōta Jesú quē'rārē ña'asere weeduticū niwī. Wātī tojo weedutimicā, Jesú pe'e ne ni'cāti ña'arō weeticū niwī. ¹⁶ Marīrē cū pajaña'yucā, uiro marīrō Ō'acū cū weetamusere sērīmasī'i. Marīrē añurō weegusami. Marīrē mejēcā wa'acā, cūrē weetamuse sērīcā, pajaña'gūsami.

5

¹ Pa'ia wioḡure beserā, na wa'tero nigūrē besema. Cū, masā ye cjase niatjere Ō'acūrē sērībosagū nimi. Masā ña'arō wee'quere acoboJose sērīgū, wa'icūrārē wējē ūjūamorōmi.

² Pa'ia wioḡu marī weronojō nimi. Masū nīgū, cū quē'rā tutuatimi. Tojo weegū tutuatirārē, tu'omasītirārē, no'o ūaro weebajaque'atirārē pajaña'sami. ³ Cū quē'rā cū basu ña'arō wee'que wapa āpērārē weebosaronojōta wa'icūrārē wējē ūjūamorōsami.

⁴ Ne ni'cū pa'ia wioḡu cū basu bese sājāmasītisami. A'tiro pe'e weeno'sami. Ō'acū basu bese sōrōsami. Cū Aarōrē wee'caronojōta weesami. ⁵ Ō'acū bese'cu Cristo quē'rārē tojota wa'acaro niwū. Cristo Ō'acū tiropū pa'ia wioḡu weronojō wa'agū, cū basu beseticū niwī. Ō'acū pe'e cūrē bese sōrōcū niwī. Yū'ū mūsārē a'te dūporo oja'caronojōta a'tiro nicū niwī:

Mū'ū yū'ū macū ni'i.

Ni'cācā me'rā yū'ū mū'ū pacū ni'i nisere ī'o'o.

⁶ Aperopū quē'rārē Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū cū macūrē a'tiro nicū niwī:

Mū'ū pa'i ninu'cūgūsa'a.

Melquisedec ni'caronojōta nigūsa'a, nicū niwī.

⁷ Ō'acū bese'cu Cristo a'ti nucūcāpū nīgū, cūrē ñubuecu niwī. Cūrē sērīgū, ūputu tutuaro me'rā, utise me'rā Ō'acūrē sērīcū niwī. Cūrē wērīticā weemasībo'cure tojo sērīcū niwī. Cū Ō'acū ūaro weesī'rīcū niwī. Cū tojo weecā ī'agū, cū sērīsere tu'ocu niwī. ⁸ Cristo Ō'acū bese'cu cū macū nimīgū, pi'eticū niwī. Tojo pi'etigū, Ō'acū dutisere yū'ticū niwī. Te me'rā Ō'acūrē yū'tisere añurō masīcū niwī. ⁹ Cū wērīgū, nipe'tise cū pacū cūu'quere weecū niwī. Tojo weegū cū masārē yū'rūogū sājācū niwī. Marī nipe'tirā cūrē ējōpeo yū'tirārē yū'rūo, catinu'cūcā weemi. ¹⁰ Ō'acū Melquisedec pa'ia wioḡu warore weronojō cūrē sōrōcū niwī.

Ējōpeodu'uri nírā, wācūtutuaya nise ni'i

¹¹ Ō'acū bese'cu Cristo pa'ia wioḡu waro Melquisedec weronojō nisere peje waro weresī'rīsa'a. Tojo weresī'rīmīgū, mūsā tu'omasīti, tu'osī'rītise ye bu'iri basiowe'e.

¹² Mūsā yoacā Jesucristore ējōpeowū. Ni'cārōacārē āpērārē bu'erāpū nitojabosa'a. Tojo nimirā, Ō'acū yere mejō niseacārē apaturi wereapocā ūa'a. Mūsā tutuatirā waro weronojō wa'a'a tja. Tojo weerā diasatiseacārē añurō tu'orānojō o'orā, tu'otiyū'rūocā'a. Ba'asere ba'aronojō o'orā, ni'cārōacārē wecū ōpēcōrē sī'rīrā weronojō ni'i yujupū.

¹³ Wecū ōpēcō dia'cūrē sī'rīrā, wī'marā waro nima. Mūsā na wī'marā weronojō diacjū weesere Ō'acū ye cjasere masīwe'e. ¹⁴ Ba'ase butise pe'e bu'curā ba'ase ni'i. Na diasasere masīma. Añusere, ña'asere besepo'cārāpū nima.

6

¹ Marī añurō ējōpeorā nisī'rīrā, Cristo ye queti diasasere bu'erā. Marīrē bu'emū'tā'quere apaturi bu'eticā'rā majā. Bu'etowawū tema. Marī bu'emū'tā'que a'tiro niwū. Marī ña'arō wee'quere acoboJose sērīdutiwū. Tojo ña'arō wee'que bu'iri pecame'epū wa'abopā, niwū. Marī wācūse dūcayuroūa'a nisere bu'ewū. Tojo

nicã Õ'acūrē ējōpeorua'a nisere bu'emu'tāwū. A'te ne waro bu'enū'cā'quere weeticā'rā majā. ² Apeye quē'rārē wāmeysesere, Espiritu Santure ñapeorā cūcā weesere bu'emu'tāwū. Tojo nicã wērī'cārā masārāsama, ña'arō wee'cārā pecame'epu bu'iri da'reno'rāsama nisere bu'ewu. ³ Ni'cārōacā Õ'acū cū uacā, apeyere, diasasere bu'enemobosa'a.

⁴⁻⁶ Mūsā apetero weerā Jesucristo quetire ējōpeomirā, ējōpeodu'ubosa'a. Õ'acū masārē catinu'cūsere o'ocū niwī. Cū o'omicā, na ējōpeodu'ubosama. Tojo ējōpeodu'urānojōrē a'tiro ni'i. Na wācūsere apaturi ne ducayumasītisama. Tojo nicã Espiritu Santure cūorānojō, no'o Õ'acū ye queti añuse quetire masīrānojō tere ējōpeodu'urā, ne apaturi na wācūsere ducayumasītisama. Õ'acū tutuase o'osere masimirā Jesucristore ējōpeodu'urā, ne apaturi acobojose sērīmasītisama. Cūrē ējōpeodu'urā, na basu Õ'acū macūrē apaturi curusapu paabi'perā weronjō weerā weema. Nipe'tirā ī'orōpu cūrē yabi bujicā'rā weema. ⁷ Õ'acū masārē añurō weese a'tiro ni'i. Masā di'ta weronjō nima. Õ'acū narē añurō weese acoro pejaro weronjō ni'i. Nipe'tisetiri acoro pejasetirinucū di'tapu si'bisājā'a. Aco di'tapure añurō si'bisājāca be'ro na otese añurō pī'rī ducatisa'a. Tojo ducaticā, ti di'ta wiogure añu ni'i. Õ'acū “Añuse di'ta ni'i”, nisami. Tojo weronjō añurō weerārē e'catise me'rā narē ī'asami. ⁸ Āpērā pe'e ña'ase di'ta weronjō nima. Ña'ase di'tapure acoro pejamicā, pota, ña'ase dia'cū bajuasa'a. Ti di'ta wapamarī'i. Ti di'ta wiogu tere ī'agū, “Ña'ase ni'i, ũjūacō'arā”, nisami. Cū ni'caronjō Õ'acū quē'rā cūrē ējōpeodu'urārē mejārōta nisami.

Marī u'mūsepū niatjere e'catiyurā ējōpeodu'usome nise ni'i

⁹ Yū'u mairā, ũjūacō'asere ucūmigū, yū'u “Õ'acū masārē ũjūacō'agūsami”, nigū mejēta wee'e. Mūsā yū'rūono'cārāpu ni'i. Tojo weerā añurō wee'e. ¹⁰ Õ'acū queoro weegū nimi. Cū mūsā acawererā Jesucristore ējōpeorārē mūsā añurō wee'quere acobojosome. Narē mūsā weetamusere acobojosome. Mūsā narē añurō wéerā, Õ'acūrē ma'isere ī'o'o. ¹¹ Mūsā a'tiro weecā uputu ũa'a. Āpērārē weetamurā, mūsānucū e'catise me'rā añurō weesī'rīsere tojota weeyapaticā'ña. Tojo weero Õ'acū “O'oguti” ní'que queoro mūsā wācū'caronjōta wa'arosa'a. ¹² Mūsā nijīsijarā dojocā ũatisa'a. Āpērā Jesucristore ējōpeorā weronjō weeya. Na, narē ña'arō wa'acā, wācūtutuama. Ne Jesucristore ējōpeodu'utima. Na tojo weecā ī'agū, Õ'acū narē cū “O'oguti” ní'quere o'ogūsami. Mūsā quē'rā narē ī'acūu, weesirutuya.

¹³⁻¹⁶ Masā “Diacjūta ni'i” nīrā, na yū'rūoro nigū me'rā wāmepeorā weesama. Na tojo ni wāmepeocā, narē “Tojo niwe'e”, nita basiotisa'a. Õ'acū pūrīcā Abrahārē “Mū'urē añurō weeguti” nīgū, apī wāme me'rā wāmepeoticu niwī. Ne ni'cū Õ'acū nemorō niyū'rūnu'cāgū marīmi. Tojo weegu “A'tiro weeguti” nīgū, cū basu wāmepeocu niwī. A'tiro nicu niwī: “Diacjūta ni'i. Mū'urē añubutiaro weeguti. Mū'u pārāmerā pājārā nituriarāsama”, nicu niwī. Abrahā cū tojo ní'quere sojaticu niwī. Tojo weegu Õ'acū cūrē “Tojo weeguti” ní'quere ñe'ecu niwī. ¹⁷ Õ'acū “Masārē ‘Añurō weeguti’ ní'quere ‘ducayusome’” nīgū, cū basu wāmepeocu niwī. Marīrē cū “‘O'oguti’ ní'quere ‘Ñe'erāsa'a’” ni masīdutigu, tojo weecu niwī. ¹⁸ Tojo weero te pūaro cū wāmepeose, cū “Masārē añurō weeguti” ní'que ne ducayuta basiowe'e. Õ'acū ne nisoomasītimi. Cū diacjū ucūse me'rā marīrē cū yū'rūono'cārārē wācūtutuacā weemi. Cū marīrē “Añurō weeguti” ní'caronjōta weegūsami, nino'o. ¹⁹ Tere wācūrā, marī u'mūsepū niatjere e'catise me'rā col'teyurā, ējōpeodu'usome. Marī col'teyuse ninu'cūcā'rōsa'a. Ducayusome. Jesús u'mūse Õ'acū nirōpu sājāacu niwī. Tojo weerā marī tojo tū'oña'a. ²⁰ A'tiro ni'i. Judío masā pa'ia wiogu Õ'acū wi'i po'peapu cū Nibutiari Tucūpu sājāagū, a'tiro weesami. ũsebutiri caserojore yū'rūagū weronjō weecu niwī. Marī u'mūsepū wa'atji ma'arē pāobosagu weecu niwī. Cū tojo weese me'rā pa'ia wiogu waro weronjō tojacu niwī. Cū Melquisedec ní'caronjōta pa'i ninu'cūgūsami.

7

Jesú Melquisedec weronojō pa'ia wioḡu nise ni'i

¹ D̄uporocj̄m̄ Melquisedec wāmetiḡm̄ Salem wāmetiri macā wioḡu nicu niwī. Cū pa'i niyugm̄, Ō'acū nipe'tirā bu'ipm̄ nigūrē masārē sērībosacu niwī. Cū nícaterore Abrahā āpērā wiorā me'rā a'mewējēcū niwī. Na me'rā a'mewējēḡm̄ ejagm̄, cū yarā me'rā wapata'adajacu niwī. Cū tojo weedajacā, Melquisedec cūrē pōtērīgū ejacu niwī. Cūrē pōtērīgū, “Ō'acū m̄urē añurō weeato”, nicu niwī. ² Cū tojo níca be'ro Abrahā cū a'mequēḡm̄ wapata'a'quere diez mesārī d̄acawaacūucū niwī. Ni'cā mesārē Melquisedere o'ocū niwī. Melquisedec wāme “Wioḡu queoro weegū” nīsī'rīrō wee'e. Cū Salem wāmetiri macāc̄jū nitj̄agū, “Ejerisājāse wioḡu” nicu niwī. Salem “Ejerisājāse” nīsī'rīrō wee'e. ³ Melquisedec pacusum̄arē, cū ñecūs̄um̄arē ne masīno'ña marī'i. Cū bajua'quere, cū wērī'que quē'rārē ne masīno'ña marī'i. Tojo weegm̄ Melquisedec Ō'acū macū Jesucristo pa'i ninu'cūacj̄m̄ weronojō nicu niwī.

⁴ M̄sā Melquisedere wācūña. Mejō nigū mejēta nicu niwī. Marī ñecū Abrahā waromarīcā cū wiorārē a'mewējēḡm̄ wapata'a'quere diez mesārī cū seeneocūu'quere cūrē ni'cā mesārē o'owapamocu niwī. ⁵ Moisé duti'que pa'iare o'odutisere a'tiro ojano'wū: “Leví pārāmerā nituriarā pa'ia nirá dia'cūrē cārō wapaseeato”, niwū. Abrahā cū o'o'caronojōta masā na c̄osere o'odutiwū. Na, na acawerērā waro nimicā, tojo nicā Abrahā pārāmerā nimirā, na o'osere ñe'ecārā niwā. ⁶ Melquisedec pūrīcā Leví pārāmi nituriatimigū, a'tiro weecu niwī. Abrahā Ō'acū “Añurō weeguti” nino'c̄ure cū c̄osere o'ocā, ñe'ecu niwī. Tere ñe'egū, Abrahārē “Ō'acū m̄urē añurō weeato”, ni sērībosacu niwī. ⁷ A'te diacj̄ta ni'i. “Ō'acū m̄urē añurō weeato” nigū pe'e apī “Tojota weeato” ni, yu'tiḡm̄ nemorō wioḡu niyu'r̄unū'cāmi. ⁸ A'tiro nicā pa'ia marī wa'tero nirá āpērā o'osere ñe'erā marī weronojō masā nima. Na quē'rā wērīsama. Abrahā o'o'quere ñe'e'cu Melquisedec pe'ema Ō'acū ye queti ojāca pūrīp̄m̄ catinu'cūḡm̄ weronojō nigūrē ojano'caro niwū. Cū catinu'cūḡm̄ weronojō ucūno'mi. ⁹⁻¹⁰ Leví Abrahā pārāmi nicu niwī. Cū pārāmerā nituriarā quē'rā Abrahā pārāmerā nicārā niwā. Leví, tojo nicā nipe'tirā cū pārāmerā nituriarā pa'ia nicārā niwā. Na, masā o'osere ñe'ecārā niwā. Abrahā Melquisedere a'merī bocaiejacā, na quē'rā marī'cārā nimirā, Abrahā me'rā nirá weronojō nicārā niwā. Tojo weero a'tiro nita basio'o. Leví pārāmerā nituriar̄p̄m̄ Abrahā Melquisedere o'ocā, na quē'rā cūrē o'obu'ipejatamu'cārā weronojō nicārā niwā.

¹¹ Israe curuacjārā, pa'ia Leví ya curuacjārā me'rā Ō'acū dutisere ñe'ecārā niwā. Na Leví ya curuacjārā Aaró pārāmerā nituriarā nicārā niwā. Na pa'ia āpērā Ō'acū dutisere siruturārē añurā wa'acā weemasīticārā niwā. Weemasīcā pūrīcārē, Ō'acū apī pa'i s̄orōtibopī. Apīrē s̄orōḡm̄, Aaró ya curuacjūrē s̄orōticu niwī. Melquisedec weronojō nigū pe'ere s̄orōcu niwī. ¹² Apī pa'i sājācā, tod̄uporo cjase dutise quē'rā d̄acayusa'a. ¹³ Marī wioḡu Jesucristore Ō'acū ye queti ojāca pūrīp̄m̄ a'tiro nicu niwī: “M̄u pa'i Melquisedec ní'caronojō ninu'cūḡsa'a”, nicu niwī. Jesucristo pa'i niacj̄m̄ nimigū, Leví ya curuacjū niticu niwī. Cū ya curuacjū ne ni'cū pa'i sājāticu niwī. ¹⁴ Masīno'o, marī wioḡu Jesucristo Judá ya curuacjū nicu niwī. Moisé pa'iare ucūḡm̄, ne ni'cāti “Judá ya curuacjārā pa'ia nirāsama”, niticu niwī.

¹⁵⁻¹⁶ Apī pa'i Melquisedec weronojō nigū bajuae me'rā a'tiro masīno'o. Jesucristo pa'i sājācā, Leví ya curuacjārā pa'iare s̄orōduti'caronojō wa'aticaro niwū. Cū catinu'cūḡm̄ nise me'rā pe'e pa'i sājācu niwī. ¹⁷ Ō'acū Jesucristore a'tiro nicu niwī:

M̄u pa'i ninu'cūacj̄m̄ ni'i.

Melquisedec ní'caronojōta nigūsa'a, nicu niwī.

¹⁸ Ō'acū tod̄uporo cū dutise cūum̄tā'quere mejō nise tojacā weecu niwī. Te masārē añurō nisetīcā weeticaro niwū. ¹⁹ A'tiro ni'i. Moisé duti'quere yu'tirā, masā añurā wa'aticārā niwā. Ni'cārōacāma marī Jesucristore ējōpeorā, añurā toja'a. Ō'acūrē masīta basio'o. Tojo weerā añurō e'catiyu'u.

²⁰ Õ'acũ cũ macũrẽ pa'i sörögũ, cũ basuta “Diacjũ weeguti”, nicu niwĩ. ²¹ Æpẽrã pa'ia pe'ere sörögũ, tojo niticu niwĩ. Õ'acũ cũ macũrẽ sörögũ, cũ basu wãmepeo, söröcu niwĩ. Õ'acũ cũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojanowã:

“Yũ'u basuta diacjũ tojo weeguti” ní'que ducayuno'ña marĩrõsa'a.

Mũ'u pa'i ninu'cũacjũ ni'i.

Melquisedec weronojõta nigũsa'a, nicu niwĩ.

²² Cũ tojo ní'quere a'te me'rã masĩno'o. Jesú me'rã Õ'acũ “Masãrẽ añurõ weeguti” ní'quere diacjũta nigũ weepĩ, nino'o. Cũ Moisé me'rã “Masãrẽ añurõ weeguti” nimũ'tã'que nemorõ a'te be'ro cjase pe'e añuyũ'rũnũ'cã'a. ²³ Pa'ia pãjãrã waro sãjãmũjãcãrã niwã.

Na wẽrĩse bu'iri ninu'cũmasĩticãrã niwã. Na wẽrĩca be'ro ãpẽrã ducayumũjãcãrã niwã.

²⁴ Jesú pũrĩcã catinu'cũcũsami. Cũ pa'i nisere ãpẽrãrẽ ducayuturiasome. ²⁵ Tojo weegũ Õ'acũrẽ masĩsĩ'rĩrãrẽ yũ'rũwetidojacã weemi. Cũrẽ ãjõpeorãrẽ tojo weemi. Cũ catinu'cũgũ marĩ ye niatjere Õ'acũrẽ sãrĩbosanu'cũmi.

²⁶ Tojo weegũ Jesú pa'ia wiogũ waro nimi. Cũnojrẽta marĩ ãa'a. Cũ ña'ase moogũ, añubutiagũ, ña'arõ weetigũ nimi. Marĩ ña'arõ weerã weronojõ nitimi. Õ'acũ cũrẽ nipe'tirã bu'ipũ cũucũ niwĩ. ²⁷ Cũ ãpẽrã pa'ia wiorã weronojõ nitimi. Pa'ia wiorã umucorinũcũ na ña'arõ wee'quere acobojosere sãrĩrã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjãmamorõsama. Be'ro ãpẽrã yere mejãrõta weebosasama. Jesucristo pe'e a'tiro weecu niwĩ. Cũ ni'cãtita na wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjãmamorõpeo'caro weronojõ wéegũ, cũ basu cũ wẽrĩse me'rã masã ña'arõ wee'quere wẽrĩwapayepe'ocã'cũ niwĩ. Cũ nipe'tirã ye niatjere tojo weebosacũ niwĩ. ²⁸ Moisé duti'que me'rã pa'ia wiogũre sörörã, a'tiro weeno'caro niwũ. Cũrẽ sörörã, cũ añurõ weenu'cũtimicã, besesörõno'caro niwũ. Tojo wéeca be'ro Õ'acũ pe'e diacjũta cũ basu cũ macũrẽ pa'ia wiogũ waro söröcu niwĩ. Cũ macũ añugũ ninu'cũgũrẽ tojo weecu niwĩ.

8

Jesú apobosari masũ nimi nise ni'i

¹ Nipe'tise ni'cãrõacã yũ'u oja'que a'tiro ni'i. Jesucristo marĩ yagũ pa'ia wiogũ waro nimi. Cũ u'mũsepu wiogũ dujiri cũmurõ Õ'acũ tutuayũ'rũgũ tiro diacjũ pe'e ejanujãcũ niwĩ. ² Cũ u'mũsepu Õ'acũ Nibutiari Tucũpũre pa'ia wiogũ weronojõ nisami. Ti wi'i Õ'acũ wéeca wi'i ni'i. Masã mejẽta weecãrã niwã. ³ A'ti di'tapũma pa'ia wiorãrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjãmamorõpeodutiro sörõno'caro niwũ. Tojo nicã apeyere o'odutirã sörõno'cãrã niwã. Tojo weegũ Jesucristo quẽ'rã Õ'acũrẽ apeyenojõ o'ocã, añutu'sa'a ní'gũ wẽrĩgũ, cũrẽ apeyenojõ o'ogũ weronojõ weecu niwĩ. ⁴ Jesucristo a'ti nucũcãpũre tojadojagũ, ne cã'rõ pa'i nima'atibopĩ. Æpẽrã pa'ia Moisé duti'caronojõta Õ'acũrẽ apeyenojõrẽ o'orã nitojacãrã niwã. Tojo weero basiotibopã. ⁵ A'ti nucũcãpu pa'ia Õ'acũ cjasere da'rãrã a'tiro weema. Na Õ'acũ wi'i u'mũsepu nirĩ wi'i cjasere weronojõ weerã weema. Marĩ masĩ'i. U'mũse cja wi'i pe'e ti wi'i waro ni'i. A'ti nucũcã cja wi'i pe'e u'mũse cja wi'i queose ni'i. Tojo weegũ Õ'acũ cũ ya wi'i a'ti nucũcã cja wi'ire weedutigũ, Moisére a'tiro nicu niwĩ: “Añurõ wãcũña. Nipe'tise ya wi'i cjasere mũ'urẽ ãrũgũpũ i'o'caronojõta weeya”, nicu niwĩ. ⁶ A'tocateroma majã Jesú pa'ia wiogũ waro Õ'acũ tiropũ marĩrẽ sãrĩbosanu'cũgũ nimi. Cũ weese ãpẽrã pa'ia ye nemorõ añuyũ'rũnũ'cã'a. A'tiro ni'i. Õ'acũ ne waro masã me'rã apogũ, “Yũ'u duti'quere wéerã, yarã nirãsama”, nicu niwĩ. Be'rore tja masã me'rã apogũ, “Mũsã wiogũ nigũti. Mũsãrẽ yarã wa'acã weeguti. Mũsãrẽ acobojoguti. Yũ'u me'rã catinu'cũrãsa'a”, nicu niwĩ. Cũ tojo ní'quere masĩno'o. Cũ nimũ'tã'que nemorõ be'ro cjase pe'e añuyũ'rũnũ'cã'a. A'te be'ro cjasere Jesúta queoro wa'acã weecu niwĩ. Tojo weero ãpẽrã pa'ia weese nemorõ añuyũ'rũnũ'cã'a.

⁷ A'tiro ni'i. Õ'acũ ne waro masã me'rã apo'que queoro wa'aticaro niwũ. Queoro wa'acãma, masã me'rã apaturi aponemotibopĩ. ⁸ Õ'acũ ne warocjãrãrẽ “Yũ'u duti'quere queoro weetima”, nicu niwĩ. Narẽ cũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojanowã: Marĩ wiogũ a'tiro nimi:

“Be'ropu yu'u Israe curuacjārārē, tojo nicā Judá ya curuacjārārē apaturi añurō na me'rā weepoguti tja.

⁹ Toduporopu na ñecūsũmua me'rā weeguti ni apo'caronojō nisome.

Narē Egiptopu ní'cārārē yu'u basu miiwijawu.

Narē 'Añurō weeguti', nimiwũ.

Na pe'e yu'u duti'quere weetiwã.

Tojo weegu narē cō'awā'cāwũ”, nicu niwĩ marĩ wiogu.

¹⁰ “Be'ropu Israe curuacjārā me'rā apaturi 'Añurō weeguti' ní'que a'tiro ni'i.

Yu'u duti'quere narē wācūcā weeguti.

Tojo nicā narē yu'u duti'quere ējōpeocā weeguti.

Tojo weegu yu'u na wiogu nigūti.

Na quē'rā yarā nirāsama.

¹¹ Na ne ni'cūrē yu'u Ō'acũ nisere bu'esome.

Ne cū me'rācjūrē, cū acaweregure, 'Ō'acūrē masīña', nisome.

Nipe'tirā yu'ure masīrāsama.

Wĩ'marā, tojo nicā bucūrā masīrāsama.

¹² Na ña'arō wee'quere acobojoguti.

Ne apaturi tere wācūnemosome”, nicu niwĩ marĩ wiogu.

¹³ Ō'acũ ne waropu “Masārē añurō weeguti”, nicu nimiwĩ. Be'ro, “Apaturi masā me'rā añurō weeguti”, ni apocu niwĩ tja. Tojo weero cū nimu'tā'que pe'e pe'tia wa'acaro niwũ. Nipe'tise mejāmejā uano'ña marĩ'i. Te maata pe'tidijase ni'i.

9

U'musepu nirĩ wi'i Ō'acũ wi'i cjase, tojo nicā a'ti nucūcāpu nirĩ wi'i cjase ni'i

¹ Ni'cārōacāma a'tiro nigūti. Ō'acũ ne waro “Masā me'rā añurō weeguti” nícaterore cūrē ñubuerā weewadutisenojōrē cūucu niwĩ. Na ñubueri wi'i a'ti nucūcā cja wi'i nicaro niwũ. ² Ti wi'i wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'i nicaro niwũ. Ne sājāarĩ tucū Añurĩ Tucū wāmeticarō niwũ. Topure sī'ocju nu'cūcaro niwũ. Tojo nicā na Ō'acūrē o'orā pūrē peoro nu'cūcaro niwũ. ³ Usebutiri caserojo yu'rurōpu ape tucū Ō'acũ Nibutiari Tucū nicaro niwũ. ⁴ Ti tucūpu u'mūtise ũjūamorōpeowuaro uru me'rā wee'caro nicaro niwũ. Tojo nicā Ō'acũ “Masā me'rā añurō weeguti” ní'quere cuori acaro, uru casero me'rā omabi'aca acaro cūña'caro niwũ. Ti acaro po'peapu ni'cārũ uru me'rā weecaru nicaro niwũ. Tirupu ba'ase maná wāmetise sãñacaro niwũ. Apeye quē'rārē tuacju Aaró yagu ñasāwíjicju nicaro niwũ. Tojo nicā Ō'acũ duti'quere oja'que pjĩrĩ ũtã pjĩrĩ sãñacaro niwũ. ⁵ Ti acaro bu'ipure Ō'acūrē wereco'terã u'musecjārã queose yee'que nu'cūcaro niwũ. Na topu niyucã, Ō'acũ topu nisere ĩ'ono'caro niwũ. Ō'acūrē wereco'terã wuuse docapu pa'ia wiogu Ō'acūrē masārē ña'arō wee'quere acobojodutigu dí wēestepeocu niwĩ. Ni'cārōacārē nipe'tise ti wi'i cjasere werenemomasĩtisa'a.

⁶ Ō'acũ wi'ire apóca be'ro pa'ia na da'rawuasere wéerã, nimu'tārĩ tucūpure sājāanu'cūcā'cārã niwã. ⁷ Ape tucū pe'ere pa'ia wiogu waro dia'cũ ni'cātita, ni'cã cū'marē sājāacu niwĩ. Topu sājāagũ, wa'icūrã wējē'cārã ye díre miisājāacu niwĩ. Cũ basu ña'arō wee'que wapa, tojo nicā masā na ña'arō wee'que wapare acobojose sērigũ tojo weecu niwĩ. ⁸ Tojo wee'que me'rā a'tocaterore Espiritu Santu a'tiro marĩrē ĩ'omi. Toduporopu pa'ia Ō'acũ wi'ipu weewasenojō ni'cārōacārē weenu'cūcāma, marĩ u'musepure ne sājāamasĩtibosa'a. ⁹ A'te nipe'tise toduporo cjase a'tiro nicārē queose ni'i. Titapure Ō'acūrē o'ose, na wa'icūrārē ũjūamorōpeose masārē bu'iri marĩrã tu'oña'cã weemasĩticaro niwũ. ¹⁰ Te na weeseti'que a'tiro nicaro niwũ. Sĩ'rĩse, ba'ase, tojo nicā na Ō'acūrē ñubuese duporo na ña'arō wee'quere coesetise nicaro niwũ. Te dutise bu'icjase dia'cũ nicaro niwũ. Tojo weese téé Ō'acũ tere ducayúca be'ropu añucaro niwũ.

¹¹ Ō'acũ bese'cu Cristo a'titójacu niwĩ. Ni'cārōacārē cū pe'e pa'ia wiogu waro nimi. Cũ marĩrē añusere miiticu niwĩ. Ni'cārōacārē cū pa'ia wiogu weewasenojōrē Ō'acũ wi'i

u'musepu nirĩ wi'ipu weegu weesami. U'musepu nirĩ wi'li, a'ti nucũcã cja wi'li nemorõ, añubutiari wi'li nisa'a. Masã wéeca wi'li nitisa'a. ¹² Õ'acũ bese'cu Cristo u'muse cja wi'li Õ'acũ Nibutiari Tucũ waropure sãjãacu niwĩ. Cũ wa'icũrã, cabracã, wecu wĩ'marã ye díre miisãjãaticu niwĩ. Tojo weronojõ o'ogu, cũ ye dí me'rã, cũ wẽrise me'rã sãjãacu niwĩ. Te me'rã marĩ nipe'tirãrẽ ni'cãti me'rãta wẽribosacu niwĩ. Marĩrẽ catinu'cũdutigu tojo weecu niwĩ. ¹³ Duporocjãrãpu na wẽri'cãrãrẽ da'raña'ca be'ro Õ'acũ i'orõpũre ña'ase cuorã weronojõ tojacãrã niwã. Tojo weerã wecuã umua ye díre, cabra ye díre, tojo nicã wecu wĩ'magõ ñjũano'co ye nitĩ me'rã ña'ase cuorã weronojõ nirãrẽ wẽestepeocãrã niwã. Narẽ Õ'acũ i'orõpũre ña'ase moorã tojadutirã tojo weecãrã niwã. Diacjũta ni'i, nĩrõ. Na, bu'ipu dia'cũ añurã tojacãrã niwã. ¹⁴ Wecu ye dí me'rã, cabra ye dí me'rã tojo weeta basiocã pũricãrẽ, Cristo ye dí me'rãma tjã'a. Cristo Espĩritu Santu ninu'cũgũ weetamuse me'rã wa'icũrã ñjũamorõpeoronojõ o'ogu, cũ basu Õ'acũrẽ wiagu, wẽricu niwĩ. Cũ curusapu wẽrigũ, ña'ase moogũ nicu niwĩ. Cũ ye dí me'rã marĩ bu'iritirã, ña'arõ weeseti tu'oña'quere pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'rũweticã weecu niwĩ. Cũ Õ'acũ catinu'cũgũ yere weenu'cũdutigu tojo weecu niwĩ.

¹⁵ Tojo weegu Jesucristo a'tiro weegũ nimi. Be'ropure masãrẽ apaturi Õ'acũ “Yu'u musã wiogu nigũti. Musã, yarã nirãsa'a” ni'quere apobosagu nimi. Toduporocjãrã pe'e Õ'acũ nimũ'tãse cũ duti'que doca nĩrã, ña'arõ wee, cũ duti'quere yu'rũnu'cãcãrã niwã. Jesucristo wẽrise me'rã tere acobocono'cãrã niwã. Tojo nicã Õ'acũ bese'cãrã cũ “O'ogũti” ni'que catinu'cũsere ñe'erãsama. ¹⁶ A'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ cũ wẽrise duporo cũ acaweregure “Yu'u cuose mu'u ye tojarosa'a”, nisami. Cũ wẽricã i'arã, wẽri'cu ye ni'quere cãrẽ o'osama. ¹⁷ Cũ wẽrise duporo cũ “O'ogũti” ni'quere ñe'emasĩtisami. Cũ wẽricã be'ropu dia'cũ ñe'emasĩsami. ¹⁸ Tojo weero Õ'acũ “Masãrẽ a'tiro weegũti” nimũ'tã'que quẽ'rãrẽ tojota wa'acaro niwũ. Wa'icũrãrẽ wẽjẽ, na ye dí wẽestese me'rã dia'cũ Õ'acũ “Tojo weegũti” ni'que wa'anũ'cãcaro niwũ. ¹⁹ Moisé a'tiro weecu niwĩ. Cũ nipe'tise Õ'acũ duti'quere nipe'tirã tu'oropu bu'ecu niwĩ. Bu'etohanũ'cõ, cũ sõ'arĩ casero oveja poari me'rã wéeca caserore miicu niwĩ. Tojo nicã yucusiti hisopo wãmetiri sitire pe'ecu niwĩ. Wecu macũ wẽjẽno'cu ye díre, cabra ye díre aco me'rã morẽcu niwĩ. Be'ro sõ'arĩ caserore ti siti dupupu du'teõ'lo, te dípu yosomiicu niwĩ. Be'ro Õ'acũ ye duti'que ojãca pũrĩrẽ, tojo nicã masã nipe'tirãrẽ wẽestepeocu niwĩ. ²⁰ Cũ tojo wéeca be'ro narẽ nicu niwĩ: “A'te dí me'rã Õ'acũ masãrẽ ‘Tojo weegũti’ ni'quere masĩno'o”, nicu niwĩ. ²¹ Apeyere, Moisé Õ'acũ wi'ire a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tise ti wi'li po'peapu Õ'acũrẽ ñjõpeorã na cuosere dí me'rã wẽestepeocu niwĩ. ²² Titare Õ'acũ dutise a'tiro nicaro niwũ. Dí me'rã Õ'acũ wi'ipu nisere cũ i'orõpu añuse tojadutiro wẽestepeono'caro niwũ. Wẽestepeoya marĩcã, Õ'acũ masã ña'arõ wee'quere acobojoiticu niwĩ. Dí me'rã dia'cũ Õ'acũ masã ña'arõ weesere acobocono'o.

Jesú cũ wẽrise me'rã masã ña'arõ wee'quere yu'rũose ni'i

²³ Duporo cjase Õ'acũ wi'ipu weewuasenojõ u'muse cjase queose nicaro niwũ. Tere Õ'acũ i'orõpu añuse tojadutirã a'tiro weecãrã niwã. Wa'icũrãrẽ wẽjẽ, na ye dí me'rã wẽestepeocãrã niwã. Duporocjãrã na wee'que nemorõ u'muse cjase pe'e añuyu'rũnu'cã'a. Tojo weero wa'icũrãrẽ ñjũamorõpeo'que nemorõ, añuse warore ña'a. Te Jesucristo wẽrise ni'i. ²⁴ A'ti nucũcãpũre Jesucristo masã wéeca wi'li Añurĩ Tucũ wãmetiri tucũpũre sãjãaticu niwĩ. Ti wi'li u'muse cja wi'li queose nicaro niwũ. Cũ u'muse waro pe'ere sãjãacu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ Õ'acũ tiropu marĩrẽ sẽribosagu weesami. ²⁵ Toduporopu pa'ia wiogu judío masũ Õ'acũ Nibutiari Tucũpũre ni'cãrẽtiri cũ'marĩnũcãrẽ wa'icũrã ye díre miisãjãamũjãcu niwĩ. Te dí, cũ ye dí niticarõ niwũ. Cristo pũricãrẽ cũ ye dí waro nicaro niwũ. Cũ wẽrise me'rã ni'cãtita u'muse Õ'acũ tiropu sãjãacu niwĩ. ²⁶ Jesucristo pa'ia wiogu weronojõ wéegu pũricã, a'ti di'ta du'pocãticãputa wẽri'nu'cã, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ wẽri'nu'cũcã'bosami. Tojo weronojõ o'ogu, a'tocatero a'ti umuco pe'tiwã'cãrĩ curare Cristo a'ti nucũcãpũre bajuacu niwĩ. Cũ ni'cãtita nipe'tirã

ye niatjere wēribosacu niwī. Ña'arō wee'quere cō'agū, tojo weecu niwī. ²⁷ Marī quē'rā nipe'tirā ni'cāti me'rāta wēridijarāsa'a. Wērica be'ro Õ'acū marirē besegusami. ²⁸ Cristo ni'cātita cū wērise me'rā wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeoro weronojō weecu niwī. Tojo weese me'rā masā nipe'tirā ña'arō wee'quere cō'acu niwī. Be'ro apaturi a'tigusami. Masā na ña'arō wee'quere cō'agū mejēta a'tigusami. Masā cūrē yucuerā pe'ere yu'rūogū a'tigu weegusami.

10

¹ Moisé dutise Õ'acū masārē be'ropū añurō weeatje queose nicaro niwū. Tojo weero Moisé duti'que masārē Õ'acū me'rā añurō nímasicā weeticaro niwū. Te a'tiro nicaro niwū. Na Õ'acū me'rā añurō nisī'rīrā, ni'cāti cū'marīnucū wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeocārā niwā. Te narē Õ'acū ī'orōpū añurā waro tojacā weemasitico niwū. ² Te masārē añurā tojacā weemasicāma, na wa'icūrārē ũjūamorōpeosere du'ucā'bopā. Na ni'cāti ũjūamorōpeose me'rāta na ña'arō wee'quere acobocono'cārāpū tojatojabopā. Na bu'iri marirā tū'oña'bopā. ³ A'tiro pe'e nicaro niwū. Na wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeorā, na ña'arō wee'quere cū'marīnucū wācūrā, tojo weecārā niwā. ⁴ Wecua umua ye dí, cabra ye dí ña'arō wee'quere ne cō'amasitisa'a.

⁵ Tojo weegū Jesucristo a'ti nucūcāpūre a'tigu, Õ'acūrē a'tiro nicū niwī: Mu'u masā ña'arō wee'quere acobojo'sī'rīgū, wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeosere uawe'e. Tojo nicā narē acobojo'sī'rīgū, apeyenojō o'ocā uawe'e. A'tiro wéegū, mu'u ni'cā upū yu'ure o'ocū niwū. Masā ña'arō wee'quere wēribosadutigu tojo weecu niwū.

⁶ Mu'u masā na ña'arō weesere cō'asī'rīgū, wa'icūrārē ũjūamorōpeosere, tojo nicā apeyenojō o'osere tū'sawe'e.

⁷ Tojo tū'satise bu'iri yu'u a'tiro niwū:

“Õ'acū, mu'u uaro weegū a'tigu wee'e.

Mu'u ye queti ojāca pūrīpū yu'u p'ietiatjere o'ano'caronojōta weeguti”, nicū niwī Jesucristo.

⁸ Tojo weegū Jesucristo ní'caronojōta a'tiro ni'i. Õ'acū wa'icūrā ũjūamorōpeosere, cūrē apeyenojō o'osere tū'satisami. Tojo nicā masā ña'arō wee'quere cō'asī'rīrā ũjūamorōpeosere uatisami. Nipe'tise te tojo weese Moisé duti'caronojō nicaro niwū, nīrō. Tojo nimicā, Õ'acū pe'e tojo weesere tū'saticū niwī. ⁹ Jesucristo Õ'acūrē “Mu'u uaro weegū a'tigu wee'e”, nicū niwī. Tojo nígū, wa'icūrā wējē ũjūamorōpeosere cō'acu niwī. Cū wērise me'rā todūporopū na weeseti'quere dūcayucū niwī. ¹⁰ Jesucristo cū wērise me'rā Õ'acū uaro weecu niwī. Tere wéegū, cū wa'icūrā wējē ũjūamorōpeosere weronojō weegū weecu niwī. Cū wērise me'rā Õ'acū marirē cū yarā tojacā weecu niwī. Ni'cātita cū wērise me'rā marī nipe'tirārē wēribosacu niwī.

¹¹ Nipe'tirā judío masā pa'ia umūcorinucū a'tiro weecārā niwā. Nu'cūtjīarā, wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeomūjācārā niwā. Na ũjūamorōpeonu'cūmicā, masā ña'arō wee'quere ne cō'amasitico niwū. ¹² Jesucristo pūrīcā ni'cāti cū wērise me'rāta masā ña'arō wee'quere cō'ape'ocū niwī. Cū tojo wéeca be'ro Õ'acū tiro diacjū pe'e ejanujācū niwī.

¹³ Topū yucuegū weesami. Õ'acū nipe'tirā cūrē ī'atu'ti'cārārē docaque'acā wéeca be'ropū weedu'ugusami. ¹⁴ Ni'cāti cū wērise me'rāta Õ'acū yarārē añurā tojacā weecu niwī. Na añurā ninu'cūrāsama. ¹⁵ Te diacjūta niyucā, Espiritu Santu quē'rā marirē “Tojota ni'i”, ni weremi. Cū a'tiro weremū'tācū niwī:

¹⁶ “Be'ropū yu'u na me'rā ‘Apaturi añurō weeguti’ ní'que a'tiro ni'i”, nicū niwī Õ'acū.

“Yu'u duti'quere narē wācūcā weeguti.

Tojo nicā narē yu'u duti'quere ējōpeocā weeguti.”

¹⁷ Be'ro a'tiro ninemocū niwī:

“Ne apaturi na ña'arō wee'quere wācūnemosome”, nicū niwī, ni wrecū niwī Espiritu Santu.

¹⁸ Tojo weerā marī ña'arō wee'quere acobocono'ca be'ro niyucā, apaturi marī ña'arō wee'que bu'irire acobojodutirā wa'icūrārē ũjūamorōpeosere uanemowe'e.

Jesucristo ye dí me'rã Õ'acũ tiro sãjãamasĩ'i nise ni'i
(Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45)

¹⁹ Todũporo pa'ia wioꝝ dia'cũ Õ'acũ Nibutiari Tucũpũre sãjãamasĩ'cũ niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ marĩ quẽ'rã acobocono'cãrãpũ nĩrã, uiro marĩrõ cũ sãjãa'caronojõ weemasĩ'i. Õ'acũpũre diacjũ uiro marĩrõ sãrĩmasĩ'i. Jesucristo cũ wẽrĩ'que me'rã, cũ ye dí o'mabũro'que me'rã tojo weemasĩ'i. ²⁰ Todũporopũ usebutiri caserojo Õ'acũ Nibutiari Tucũpũre cã'mota'ayosacaro niwũ. Ti casero cã'mota'a'caro weronojõ Jesucristo wẽrise dũporo masã Õ'acũ Nibutiari Tucũpũre sãjãamasĩ'cãrã niwã. Ni'cãrõacãrẽ cũ wẽrise me'rã marĩ ti tucũpũre sãjãa'cãrã weronojõ cũ me'rã catinu'cũmasĩ'i. ²¹ Jesucristo pa'ia wioꝝ waro u'musepũ Õ'acũ wi'ipũ marĩrẽ sãrĩbosagũ nimi. ²² Tojo weerã Õ'acũrẽ queoro wãcũse, añurõ ãjõpeose me'rã sãrĩrã. “Tojo ãjõpeoma'acãrã weesa'a” nirõ marĩrõ sãrĩrã. A'tiro ni'i. Cũ marĩ ña'arõ bu'iritirã tã'oña'quere bu'iri marĩrã tojacã weecũ niwĩ. Marĩ ya upũ aco añuse me'rã u'ono'caro weronojõ ni'i. Marĩ ña'arõ wee'quere cõ'ape'ono'cãrãpũ ni'i. ²³ Õ'acũ “Tojo weegũti” nĩ'quere weegũsami. Tojo weerã marĩ ãjõpeosetisere ãjõpeoronojõta ne dũcayuro marĩrõ ãjõpeonu'cũrã. Cũ o'otjere e'catise me'rã yucuerã, tojo weerã. ²⁴ Marĩ basu a'tiro wãcũrõũa'a. “Ãrãrẽ, ãpãrãrẽ weetamuturiadutigũ, ¿de'ro weegũsari?” ni wãcũrõũa'a. “Narẽ a'merĩ ma'idutigũ, añurõ weedutisĩ'rĩgũ tojo uasã'a”, nirõũa'a. ²⁵ Õ'acũrẽ ãjõpeorã nerẽwũaropũ ãpãrã nerẽtisama. Na weesere sirututicã'rõũa'a. Narẽ siruturonojõ o'orã, marĩ nerẽrã, a'merĩ wãcũtutuacã weerõũa'a. Cã'rõ dũ'sa'a marĩ wioꝝ a'tiatje. Tojo weerã tojo weerõũa'a.

²⁶ A'tiro ni'i. Diacjũ cjasere masĩmirã, marĩ ña'arõ weesĩ'rĩrõ bajuro ña'arõ weenu'cũrã, acoboJose bocasome. Jesucristo wẽrise me'rã dia'cũ acobocono'o. Marĩ ña'arõ weenu'cũrã, cũrẽ uatirã weronojõ ni'i. Tojo weerã ne acobocono'some. ²⁷ Marĩ ña'arõ weenu'cũcã, marĩrẽ a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ marĩrẽ besegũsami. Cũ besẽca be'ro pecame'epũ ãpãrã cũrẽ i'atu'ti'cãrã me'rã cõ'agũsami. Marĩrẽ “Bu'iri da'regũti” cũ nĩ'que tuunũrũse dia'cũ toja'a. ²⁸ Todũporopũre no'o Moisé duti'quere yũ'rũnũ'cãgũrẽ pũarã o i'tiarã weresãca be'ro cũrẽ ne pajaña'ticãrã niwã. Cũrẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã. ²⁹ Añurõ wãcũña. Õ'acũ duti'que cũ Moisére cũu'quere yũ'rũnũ'cãgũ, bu'iri da'reno'cũ niwĩ. Ni'cãrõacãma Õ'acũ macũ cũrẽ wẽrĩbosa'quere ãjõpeodu'ugũre tãjãsami. ãjõpeotigũnojõ Õ'acũ macũ cũrẽ wẽrĩbosa'quere “Wapamarĩ'i”, ni wãcũsami. Espĩritu Santu cũrẽ ma'isere yabisami. A'tiro ni'i. Jesucristo wẽrise me'rã Õ'acũ masãrẽ cũ “Weegũti” nĩ'quere queoro wa'acã weecũ niwĩ. Cũ wẽrise me'rã, cũ ye dí me'rã marĩ ña'arõ wee'quere cõ'acũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũ cũ macũrẽ uatigũre upũtu bu'iri da'regũsami. ³⁰ Õ'acũ marĩ wioꝝ ucũ'quere masĩ'i. A'tiro nicũ niwĩ: “Yũ'u bu'iri da'reacjũ ni'i. Na wee'que wapare yũ'u wapayegũsa'a.” Apeye quẽ'rãrẽ nicũ niwĩ: “Marĩ wioꝝ cũ yarãrẽ na ña'arõ weese wapare bu'iri da'regũsami.” ³¹ Õ'acũ catinu'cũgũ nimi. Cũ bu'iri da'rese pũrõ wiose ni'i.

³² Mũsã ne waro ãjõpeoca be'ro wee'quere wãcũña. Titare mũsã Jesucristore ãjõpeose ye bu'iri pũrõ pi'eticãrã niwũ. Mũsãrẽ tojo wa'a'quere wãcũtutuacãrã niwũ. ³³ Ni'cãrẽrã masã i'orõpũ yabi bujicã'no'cãrã niwũ. Cãmida'reno'cãrã niwũ. Apeterore ãpãrã na pi'etisere tã'oña'tamucãrã niwũ. ³⁴ Mũsã bu'iri da'reri wi'ipũ nirãrẽ pajaña'cãrã niwũ. ãpãrã mũsã yere e'macã, e'catise me'rã nũ'cãcãrã niwũ. Mũsã u'musepũ cũoatje pe'ere “A'ti nucũcã cjase nemorõ, añuyũ'rũnũ'cãse ni'i”, nicãrã niwũ. Te pe'titiatje ni'i nĩrã, wãcũtutuacãrã niwũ. ³⁵ Tojo weerã ne ãjõpeodu'uticã'ña. ãjõpeonu'cũrã, añuse warore ñe'erãsa'a. ³⁶ Mũsãrẽ wãcũtutuarã nirõũa'a. Tojo wéerã, Õ'acũ uaro wéeca be'ro cũ “O'ogũti” nĩ'quere mũsã ñe'erãsa'a. ³⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ni ojano'caro niwũ:

“Maata waro a'tigũti” nĩ'cũ a'tigũsami.

Ne yoogosome.

³⁸ Yũ'u “Añurõ weerã nima” nino'rã pũrĩcã ãjõpeonu'cũrã, yũ'u me'rã ninu'cũrãsama. ãpãrã uirã, ãjõpeodu'urã pũrĩcãrẽ ne tã'sasome, ni ojano'wũ.

³⁹ Marĩ pe'e ui ějõpeodu'urãnojõ niwe'e. Tojo weerã marĩ pecame'epu wa'asome. Marĩ cūrẽ ějõpeorã, yu'rũono'rãsa'a.

11

Õ'acūrẽ ějõpeose cjase ni'i

¹ Marĩ ějõpeorã, a'tiro nímasĩ'i: “Õ'acũ marĩrẽ ní'quere diacjũta weegusami”, ni'i. Tere ĩ'atimirã, ĩ'arã weronjõ “Diacjũta ni'i”, ni'i. ² Dũporopu marĩ ñecũsumuã Õ'acūrẽ ějõpeocãrã niwã. Na a'tiro ni wãcũcãrã niwã: “Õ'acũ ní'caronjõta marĩrẽ weetamugũsami”, nicãrã niwã. Tojo weegu Õ'acũ narẽ “Añurã nima”, nicu niwĩ.

³ Marĩ Õ'acūrẽ ějõpeorã, a'tiro masĩ'i. Cũ a'ti turi nipe'tisere bajurẽgũ, cũ dutiro me'rã bajurẽcu niwĩ. Tojo weero a'ti turi cjase marĩ ni'cãrõacã ĩ'ase ne waropu marĩ'quere wee'que ni'i, nino'o.

⁴ Dũporocjũpu Abel Õ'acūrẽ ějõpeogu, Õ'acūrẽ oveja wĩ'magũrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeocu niwĩ. Cũ, cũ ma'mi Caĩ o'o'que nemorõ añurõ o'ocu niwĩ. Õ'acũ Abel ějõpeosere ĩ'agũ, cũ o'osere ñe'ecu niwĩ. Cūrẽ “Añugũ nimi”, nicu niwĩ. Tojo weero Abel dũporopu wẽrĩca be'ro nimicã, a'tiro ni'i. Cũ Õ'acūrẽ ějõpeo'que a'tiro nicãrẽ marĩrẽ bu'ese ni'i. Marĩ quẽ'rã cũ ějõpeo'caronjõta Õ'acūrẽ ějõpeorõu'a.

⁵ Enoc wãmetigu quẽ'rã Õ'acūrẽ ějõpeogu nicu niwĩ. Cũ wẽrĩtomicã, Õ'acũ cūrẽ cũ tiropu miacu niwĩ. Āpẽrã cūrẽ a'macãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwũ: “Õ'acũ Enorẽ e'catise me'rã ĩ'acu niwĩ. Tojo weegu cūrẽ miacu niwĩ”, niwũ. ⁶ Marĩ Õ'acūrẽ ějõpeotirã, cūrẽ e'caticã weemasĩtisa'a. A'tiro ni'i. Õ'acūrẽ ějõpeosĩ'rĩgũ, “Diacjũta cũ nisami”, nirõu'a. Tojo nicã “Cūrẽ yu'u ějõpeocã, añurõ weegusami”, nirõu'a.

⁷ Noé wãmetigu quẽ'rã Õ'acūrẽ ějõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. A'ti turire bu'iri da'reatjere Õ'acũ cūrẽ werecu niwĩ. Noé “Tojo wa'arõsa'a” ni masĩtimigũ, Õ'acūrẽ ějõpeocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acūrẽ yu'tigu, cũ acawerã me'rã dia mirĩcã yu'rũsĩ'rĩgũ, yucusu pajipujore da'recu niwĩ. Tojo ějõpeogu, a'ti nucũcãcjãrã Õ'acũ ucũsere ějõpeotirãrẽ a'tiro ĩ'ocu niwĩ. Na pecame'epu wa'atjere ĩ'ocu niwĩ. Cūrẽ Õ'acũ “Añugũ nimi”, nicu niwĩ. Cũ ějõpeoyucã, tojo nicu niwĩ.

⁸ Abrahã quẽ'rã Õ'acūrẽ ějõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. Õ'acũ cūrẽ ape di'tapu wa'aduticã, yu'ticu niwĩ. Õ'acũ cūrẽ o'eatjopu wa'acu niwĩ. Cũ ya macãrẽ wijawã'cãgũ, “Ti di'tapu wa'agusa'a” nirõ marĩrõ wa'acu niwĩ. ⁹ Abrahã Õ'acũ cūrẽ “Ti di'tare mu'urẽ o'oguti” ní'quere ějõpeocu niwĩ. Ti di'tapure etacu niwĩ. Eta, cũ ãpẽrã ya di'tapure nígũ, mejẽcã pejaro tu'oña'cu niwĩ. Wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'ipũ cãjĩcu niwĩ. Cũ macũ Isaa, tojo nicã cũ pãrãmi Jacob mejãrõta nisirutubũrocãrã niwã. Õ'acũ na quẽ'rãrẽ “Musãrẽ a'ti di'tare o'oguti”, nicu niwĩ. ¹⁰ Abrahã Õ'acũ ya macã pe'titiatji macã u'muse pe'ere nisĩ'rĩgũ, tojo weecusiacu niwĩ. Ti macã Õ'acũ wéeca macã ni'i.

¹¹ Apego quẽ'rã Õ'acūrẽ ějõpeogo, Abrahã nũmo Sara a'tiro weeno'co niwõ. Co bũcuo waro põ'rã bocata basiotimicã, Õ'acũ core põ'rãticã weecu niwĩ. Co ni'cũ põ'rãtico niwõ. Co a'tiro wãcũco niwõ: “Õ'acũ yu'ũre ‘Wĩ'magũ wũagosa'a’ ní'quere queoro weegusami”, nico niwõ. Tojo weegu Õ'acũ queoro weecu niwĩ. ¹² Abrahã bũcu waro nimigũ, macũticu niwĩ. Macũti, be'ro pãjãrã waro pãrãmerã nituriarã cũocu niwĩ. Na ñocõa, nucũpori weronjõ pãjãrã waro ba'paqueota basiotirã nicãrã niwã.

¹³ Ā'rã yu'ũ ucũrã Õ'acūrẽ ějõpeonu'cũcãrã niwã. Cũ “O'oguti” níca di'tare ñe'etimirã, ějõpeocãrã niwã. Ñe'etimirã, wẽrĩa wa'acãrã niwã. Na ějõpeose cuorã, cũ o'eatjere ñe'e'cãrã weronjõ nicãrã niwã. “Cũ ní'caronjõta weegusami” ni wãcũrã, e'caticãrã niwã. Na tojo wee'que me'rã “U'musepu wa'arãsa'a, a'ti nucũcãpũre sijari masã weronjõ ni'i”, nicãrã niwã. ¹⁴ Masĩno'o, tojo nĩrã, ape di'ta na niatji di'ta warore a'marã weecãrã niwã. ¹⁵ Na ne waro wijawã'cã'caropũre wãcũrã pũrĩcã, dajabopã. ¹⁶ A'tiro pe'e weecãrã niwã. Ti di'ta nemorõ añurĩ di'ta waro u'muse pe'ere nisĩ'ricãrã niwã. Tojo

weegu Õ'acũ na “Ûsã wiogu nimi” nicã, bopoyasãticu niwĩ. Tojo bopoyasãtigu, na ya macã na niatjo u'musere apoyutojacu niwĩ.

¹⁷ Abrahã Õ'acũrẽ ãjõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. Õ'acũ ¿diacjũta yu'ure ãjõpeomiti? nígũ, cũ macũ Isaare walicure wẽjẽ ãjũamorõpeowuaronojõ weeduticu niwĩ. Abrahã cũ macũ ni'cũ nigũrẽ “Wẽjẽ ãjũamorõpeowe'e”, niticu niwĩ. ¹⁸ Toduporopure Õ'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Isaa mu'cũ macũ me'rã pãjãrã pãrãmerã nituriarã cuogusa'a”, nicu niwĩ. ¹⁹ Abrahã a'tiro wãcũcu niwĩ: “Õ'acũ nipe'tirã wẽrĩ'cãrãpũreta masõmasĩmi.” Cũ macũrẽ “Wẽjẽgũti” weeri cura Õ'acũ cũrẽ “Wẽjẽticã'ña”, nicu niwĩ. Tojo weerã a'tiro nímasĩ'i: “Abrahã cũ macũrẽ wẽrĩ'cũpũ masã'cure weronojõ cuocu niwĩ”, nímasĩ'i.

²⁰ Isaa Õ'acũrẽ ãjõpeogu, cũ põ'rã Jacore, Esaure be'ropũ añurõ wa'atjere wereyucu niwĩ. ²¹ Jacob Õ'acũrẽ ãjõpeogu, cũ wẽrĩse duporoacã cũ pãrãmerã José põ'rãncũrẽ “Añurõ wa'arosa'a”, nicu niwĩ. Tojo ucũgũ, cũ tuacjũpũ ñatuunu'cũgũta, Õ'acũrẽ ñubuecu niwĩ. ²² José Õ'acũrẽ ãjõpeogu nicu niwĩ. Cũ wẽrĩgũ, a'tiro wereyucu niwĩ: “Israe curuacjãrã Egipto ní'cãrã be'ropũ wijarãsama. Na wa'arã, yé õ'arĩrẽ miato”, nicu niwĩ.

²³ Moisé pacusũmũa Õ'acũrẽ ãjõpeocãrã niwã. Na macũ bajuãca be'ro “Añugũ waro nimi”, nicãrã niwã. Na i'tia mujĩpũ ñococãrã niwã. Cũ bajuase duporo Egiptocjãrã wiogu wĩ'marã mũmarẽ Israe curuacjãrãrẽ wẽjẽduticu niwĩ. Moisé pacusũmũa pe'e wiogu dutisere uititjãrã, na macũrẽ ñocãrã niwã. ²⁴ Be'ro Egiptocjãrã wiogu macõ cũrẽ masõco niwõ. Moisé bũcu ãjãgũ, Õ'acũrẽ ãjõpeocu niwĩ. Tojo weegu cũ “Egiptocjãrã wiogu pãrãmi nimi” nisere tu'osĩ'rĩticu niwĩ. ²⁵ A'tiro pe'e weesĩ'ricu niwĩ. Õ'acũ yarã Israe curuacjãrã me'rã pe'e pi'etitamusi'ricu niwĩ. Õ'acũrẽ ãjõpeotigu weronojõ Egiptocjãrã wiogu ya wi'ipũ tojasĩ'rĩticu niwĩ. Na ña'arõ weesere bu'ipejatamusĩ'rĩticu niwĩ. ²⁶ Na cũrẽ yabicã, cũ Cristo Õ'acũ bese'cu pi'etiatje weronojõ pi'eticu niwĩ. Tojo pi'etigu, “Nipe'tise Egiptopũ nisere cuoro nemorõ añu ni'i”, nicu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ be'ropũ o'atjere wãcũgũ, tojo nicu niwĩ. ²⁷ ãjõpeose cuogu, Moisé Egiptopũ ní'cu wijacu niwĩ. Cũ Egiptocjũ wiogu uasere uiro marĩrõ wijacu niwĩ. Moisé Õ'acũ bajutigũre i'agũ weronojõ cũ “Weegũti” nisere dũcayuro marĩrõ weenu'cũcu niwĩ.

²⁸ ãjõpeose cuogu, Moisé Egiptopũ wijawã'cãgũ, Pascua wãmetiri bosenuũmũrẽ weewã'cõcu niwĩ. A'tiro ni'i. Õ'acũ cũrẽ wereco'tegu u'musecjũrẽ nipe'tirã Egiptocjãrã mũmũa masã ma'misũmũarẽ wẽjẽduticu niwĩ. Tojo weegu Moisé a'tiro weecu niwĩ. Õ'acũ duti'caronojõta Israe curuacjãrãrẽ weeduticu niwĩ. Na põ'rã masã ma'misũmũarẽ wẽjẽticã'to nígũ oveja wĩ'marãrẽ wẽjẽduti, na ye dí me'rã sope sumuto wã'ñase pĩĩrĩrẽ wa'reduticu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũrẽ wereco'tegu díre i'agũ, wẽjẽticu niwĩ. ²⁹ Õ'acũrẽ ãjõpeotjãrã, Israe curuacjãrã dia pajiri maa, sõ'arĩ maajore pẽ'acãrã niwã. Ti maarẽ pẽ'arã, dí'ta aco marĩrõ pẽ'acãrã niwã. Egiptocjãrã na be'ro pẽ'asĩ'rĩmirã, mirĩpe'tia wa'acãrã niwã.

³⁰ Apeye quẽ'rãrẽ Israe curuacjãrã Jericó wãmetiri macã sumutore siete mũmũrĩ sutuasijacãrã niwã. Na Õ'acũrẽ ãjõpeocã ti macã sumuto cja sã'rĩrõ ãtã me'rã wéeca sã'rĩrõjo burũdijacaro niwũ. ³¹ Tojo nicã ti macãcjõ Rahab wãmetigo mũmũa me'rã a'metãrãwapata'ari masõ ãjõpeose cuogo nico niwõ. Co Israe curuacjãrã i'adu'tiri masãrẽ añurõ co'teco niwõ. Tojo weego ãpẽrã ti macãcjãrã Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã'cãrã me'rã wẽrĩtico niwõ.

³² ¿Ñe'erẽ ninemogũsari yu'u? Nipe'tirã ye quetire wereta basiowe'e. Gedeõ wee'quere, Barac wee'quere, Sansón wee'quere, Jeffé wee'quere, Davi wee'quere, Samue wee'quere, tojo nicã ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã wee'quere werepe'otisa'a.

³³ Na Õ'acũrẽ ãjõpeorã ãpẽrã ye di'tacjãrã me'rã a'mequẽrã, wijawapata'acãrã niwã. Wiorã nirãnojojõ masãrẽ queoro duticãrã niwã. Tojo weegu Õ'acũ cũ “Añurõ weegũti” ní'quere narẽ añurõ weecu niwĩ. Yaiwa nirõpũ bi'adupomicã, narẽ ba'aticãrã niwã.

³⁴ Masãrẽ bu'iri da'rerã, asipo ãjũawuaropũ sõrõcã quẽ'rãrẽ, ne ãjũticãrã niwã. ãpẽrã narẽ di'pĩĩ me'rã wẽjẽsĩ'ricã, yu'rũweticã'cãrã niwã. Tutuatimi'cãrã, tutuarã wa'acãrã

niwā. Ape di'tacjārā me'rā a'mequērā narē wapata'arā, nemorō tutuayuruarā wa'acārā niwā. Narē i'atu'tirārē docaque'acā weecārā niwā. ³⁵ Ni'cārērā numia na acawererārē wéríca be'ro masōno'cārāpūre wiano'cārā niwā tja.

Āpērā pe'e Ō'acūrē ējōpeose cuomirā, uputu pi'eticārā niwā. Na pi'etise me'rā wējēno'cārā niwā. Na ējōpeodu'ucā, bu'iri da'reri wi'ipū nirārē du'uwirōbopā. Na pe'e u'musepū catinu'cūsere cuosirīrā, ējōpeodu'uticārā niwā. ³⁶ Āpērā quērā Ō'acūrē ējōpeorā yabi bujicā'no'cārā niwā. Na wecu casero me'rā wee'que dari me'rā tārāno'cārā niwā. Āpērā cōme dari me'rāpūta du'teno'cārā niwā. Āpērā bu'iri da'reri wi'ipū dupono'cārā niwā. ³⁷ Āpērā ūtāperi me'rā doquewējēno'cārā niwā. Āpērā na upū deco me'rā yejesureno'cārā niwā. Āpērā di'pjī me'rā dutewējēno'cārā niwā. Āpērā su'ti marīrā oveja caseri, cabra caseri me'rā dia'cū cā'mota'acārā, uicusiacārā niwā. Na pajasecuorā, ña'arō weeno'cārā, cāmida'reno'cārā nicārā niwā. ³⁸ Na masā marīrōpū, ūrūpagupū, ūtā tutiripū, di'ta se'te'que tu'ruripū nise coperipū sijabaque'aticārā niwā. Tere tojo weeno'rā añurā nicārā niwā. Āpērā pe'e ña'ayurūacārā niwā. Ne cārō Ō'acūrē ējōpeorā me'rā nita basioticarō niwū narē. ³⁹ Ō'acū nipe'tirā cūrē ējōpeorārē “Añurā nima”, ni i'acu niwī. Ējōpeorā nimirā, nipe'tise cū narē “Añurō weeguti” nī'que pe'ere i'aticārā niwā. ⁴⁰ Titare Ō'acū narē “Añurō weeguti” nī'quere weeticū niwī. A'tiro pe'e wācūcu niwī: “Be'rocjārā yū'ure ējōpeorā me'rā ā'rā yarārē añurā wa'acā weeguti”, nicū niwī. Cū wācū'caronojōta weemi. Tojo weero cū toduporo wee'que nemorō cū ni'cārōacā Jesucristo masārē yū'ruose pe'e añuyurūnū'cā'a.

12

Jesure i'asirutu weedutise ni'i

¹ Sō'onícārā yū'u ucū'cārā pājārā Ō'acūrē ējōpeorā pi'etisere nu'cācārā niwā. Tojo nu'cārā, na cūrē ējōpeosere i'ocārā niwā. Na wee'que marīrē queose ni'i. Tojo weerā narē wācūrā, Ō'acū marīrē cūu'quere wācūtutuase me'rā weerua'a. Ni'cū omarī masū nūcūse cūrē caribosenojōrē miatisami. Marī quērā cū weronojō weerua'a. Marī nipe'tise añurō weesirīcā, dojorēsere, marī ña'arō weewuasere du'ucārōua'a. ² Jesure wācūnūrūrōua'a. Cāta marīrē ne waro ējōpeocā weewī. Cū marīrē nemorō ējōpeowā'cācā weemi. Cū curusa bopoyoropū pi'eticū niwī. Cū tojo bopoyoro wērisere bopoyoro marīrō wēricū niwī. Cū pi'etīca be'ro uputu e'catiatjere wācūgū, tojo weecu niwī. Masāmujáaca be'ro cū Ō'acū dujiri cūmurō diacjū pe'e ejanujācu niwī.

³ Musā Jesús wee'quere wācūña. Ña'arā cūrē pūrō pi'eticā weecārā niwā. Tojo weerā musā quērā pi'etirā, caributitirāta cūrē ējōpeonu'cūcā'ña. ⁴ Musā ña'arō weesere cā'mota'arā, ne ni'cū wērīña'timi yujupū. ⁵ Ō'acū musārē cū pō'rārē weronojō werecasa'quere wācūweti? Cū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ni'i:

“Yū'u pō'rā, musārē añurō weedutigū bu'iri da're'e.

Yū'u tojo weesere tojo i'acō'aticā'ña.

Yū'u musārē tu'ticā, wācūtutuaya.

⁶ Yū'u musā wioḡū yū'u mairārē musā ña'arō weecā, tu'ti'i.

Nipe'tirā yū'u pō'rārē añurō weedutigū bu'iri da're'e”, nicū niwī Ō'acū, ni ojano'wā.

⁷ Pi'etirā, Ō'acū yere du'uticā'ña. Ō'acū musārē cū pō'rārē bu'iri da'reḡū weemi. Ne ni'cū pacū cū macū ña'arō weesere bu'iri da'reticā weetisami. ⁸ Ō'acū nipe'tirā cū pō'rā ña'arō weesere bu'iri da'remi. Tojo weeticā, musā cū pō'rā waro nitibosa'a. Pacū marīrā, tojo boca'cārā weronojō nibosa'a. ⁹ Apeye quērārē marī wī'marā nicā, marī pacūsumua marī ña'arō weesere bu'iri da'recūwā. Na tojo weesere marī yū'ti ējōpeowū. Tojo weerā marī pacū u'musepū nigū pe'ema tjārōua'a. Tojo yū'ti ējōpeorā, catinu'cūrāsa'a. ¹⁰ Marī pacūsumua a'ti nucūcāpū nirā marī ña'arō weesere bu'iri da'rewā. Na bu'iri da're'que marīrē yoaticā niwū. Na bu'iri da'resī'rīrōnojō marīrē bu'iri da'rewā. Ō'acū pe'e marīrē añurō waro wa'adutigū bu'iri da'remi. Marīrē cū weronojō ña'ase moorā wa'adutigū

tojo weemi. ¹¹ Diacjũta ni'i. Õ'acũ marĩrẽ bu'iri da'recã, ne tu'sawe'e. Marĩrẽ pũrĩ'i. Tojo nimicã, marĩ cũ bu'iri da'rese me'rã añurõ wee'e. Be'ropure marĩ ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse bocarãsa'a. Añurõ cũ ñaronojõ queoro weeme'rĩcã'rãsa'a.

Õ'acũ ucũsere tojo ï'acõ'aticã'ña nise ni'i

¹² Musã pi'etirã, wãcũtutuaya. ¹³ Õ'acũ ñaro, diacjũ nisere weeya. Tojo weecã, ãpẽrã tutuatirã musãrẽ ï'acũurã queoro weerãsama. Tutuanemorãsama. A'tiro wa'ase weronojõ ni'i. Tutuatiri du'pocã tutuari du'pocã wa'arosa'a. Ca'bidijanemosome.

¹⁴ Nipe'tirã me'rã cumuca marĩrõ nisetiya. Ne ña'arõ weese marĩrõ niña. Ña'arõ weérã, marĩ wioğure ne ï'ata basiowe'e. ¹⁵ Musã tu'omasĩña. Apetero musã ña'arõ weese bu'iri Õ'acũ weetamuserẽ ñatirã weronojõ wa'abosa'a. Ne ni'cũ Õ'acũ añurõ weesere ñatigũnojojõ marĩato. Tojo nicã musã wãcũsepũ ãpẽrãrẽ ñose, a'pepũrĩse, nipe'tise ãpẽrãrẽ ña'arõ weese wã'cãcã weeticã'ña. Siape me'rã tojo weesere cã'mota'atirã, pãjãrãrẽ dojorẽbosa'a. ¹⁶ Ne ni'cũ cũ ñumo nitigo me'rã ña'arõ weeticã'to. Tojo nicã Õ'acũ yere mejõ nisere weronojõ wãcũticã'to. Esaú duporocjũpũmarĩcã mejõ nisere weronojõ wãcũcũ niwĩ. Cũ masã ma'mi nisere ñjaboagũ, cũ añuse ñe'ebo'quere ba'ase me'rã cũ acabijire dũcayucũ niwĩ. Tojo weegũ cũ ñe'ebo'quere bajuriocũ niwĩ. ¹⁷ Musã masĩsa'a. Esaú cũ pacũ “Mu'urẽ añurõ wa'ato” nicã tu'osĩ'rĩcũ nimiwĩ. Cũ pacũ pe'e “Basiowe'e, mu'ũ acabijire o'otojapũ”, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogũ, pũrõ uticũ niwĩ. Tojo utimicã, cũ pacũ cũ acabijire o'o'que ne dũcayuta basioticarõ niwũ.

¹⁸ Musã Õ'acũrẽ ãjõpeorã duporocjãrã Israe curuacjãrã weronojõ weewe'e. Na sõ'onĩcũ ñũrũgũ ï'ata basiocjũ, ñe'eña'ta basiocjũ pu'to wa'acãrã niwã. Tigũ upũtu ñjũcarõ niwũ. Topure pũrõ na'itĩ'acaro niwũ. Bũpo paa, wĩ'rõ upũtu wa'acaro niwũ. ¹⁹ Musã titacjãrã weronojõ coroneta puticã busũsere tu'owe'e. Õ'acũ ucũse bajuyoropũ quẽ'rãrẽ tu'owe'e. Na pũrĩcã cũ ucũcã tu'orã, uise me'rã “Tocã'rõta ucũato majã”, nicãrã niwã. ²⁰ Na Õ'acũ duti'quere uiyũ'rũarã, tojo nicãrã niwã. Cũ duti'que a'tiro nicaro niwũ: “No'o a'tigũ ñũrũgũpũre ñ'tacũugũnojõrẽ ñtãperi me'rã doquewẽjẽña. Tojo weetirã, ñosẽrĩ pjĩ me'rã wẽjẽña. No'o wa'icũrã quẽ'rãrẽ mejãrõta weeya”, nicũ niwĩ Õ'acũ. ²¹ Tojo wa'a'que wioyũ'rũacaro niwũ. Moisé basuta a'tiro nicũ niwĩ: “Yũ'ũ uiyũ'rũagũ narãsa'a”, nicũ niwĩ.

²² Musã pũrĩcã duporocjãrã weronojõ niwe'e. Musã Jesucristore ãjõpeoyucã, Õ'acũ musãrẽ cũ tiropũ wa'ata basiocã weecũ niwĩ. Cũrẽ sãrĩmasĩcã weecũ niwĩ. Topũ Õ'acũ catinu'cũgũ ya macã, ñ'mũsepũ nirĩ macã ni'i. Ti macã Jerusalé wãmetiri macã ni'i. Opa bu'a Siõn wãmetiri bu'apũ ni'i. Ti macãpũ Õ'acũrẽ wereco'terã pãjãrã warõ nisama. ²³ Na nerẽ, cũrẽ e'catipeosama. Õ'acũ põ'rã cũrẽ ãjõpeomũ'tã'cãrã quẽ'rã na wãmerẽ ñ'mũsepũ ojaõ'ono'cãrã nima. Topũta Õ'acũ nipe'tirãrẽ besegũ nimi. Tojo nicã toduporopũ ejeripõ'rã añurã weeno'cãrã topũ nima. Marĩ quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeose me'rã na tiropũ wa'arãsa'a. ²⁴ Marĩ Jesure ãjõpeo'o. Cũ Õ'acũ masãrẽ “Na wioğũ nigũti, na quẽ'rã yarã nirãsama” nĩ'quere apogũ nimi. Topũ cũ ye dí o'mabũrose me'rã marĩ acobojono'cãrã wa'a'a. A'tiro ni'i. Abel cũ dí o'mabũrocã, cũrẽ wẽjẽ'cure bu'iri da'reno'carõ niwũ. Tojo weero Jesucristo ye dí, duporocjũ Abel ye dí nemorõ wapati'i.

²⁵ Tojo weerã añurõ tu'omasĩña. Õ'acũrẽ musãrẽ wereğure teeticã'ña. Toduporocjãrãrẽ Õ'acũ bajuyoropũ werecũ niwĩ. Na cũrẽ teecãrã niwã. Na tojo weecã, narẽ bu'iri da'recũ niwĩ. Marĩ pũrĩcãrẽ teecã, tãjãgũsami. Õ'acũ ñ'mũsepũ nigũ marĩrẽ weremi. Cũrẽ teerã, ne yũ'rũwetisome. ²⁶ Titapure Õ'acũ cũ upũtu ucũcã, di'ta narãsa'carõ niwũ. A'tocaterore a'tiro nimi: “Ni'cãti di'ta narãsa'cã weenemogũti. Di'ta dia'cũrẽ narãsa'cã weesome. Ñ'mũarõpũ nise quẽ'rãrẽ narãsa'cã weegũti”, nimi Õ'acũ. ²⁷ Cũ ni'cãti di'ta narãsa'cã weenemogũti nĩgũ, a'tiro nigũ weemi. Nipe'tise cũ wee'que bajuse mió'ota basiosere cõ'agũsami. Mió'ota basiotise ñ'mũse cjase dia'cũ tojarosa'a. ²⁸ Õ'acũ cũ wioğũ nirõpũ tojarosa'a. Topũ marĩ nirãsa'a. A'te ne mió'ota basiowe'e. Tojo weerã Õ'acũrẽ a'tere e'catise o'orã. Cũrẽ e'catise o'orã, cũ tu'saronojõ añurõ weerã

wee'e. Cūrē ējōpeorā wiopesase me'rā weerā wee'e. ²⁹ Marī wioḡu Ō'acū nipe'tise ña'asere űjūacō'arī me'e weronojō nimi.

13

Ō'acū cū tu'sasere weeya nise ni'i

¹ Musā Jesucristore ējōpeorā ni'cū pō'rā weronojō ni'i. A'merī ma'idu'uticā'ña. ² Musā ya wi'ipḡ etarārē, sijari masārē añurō weeya. Tere acobojoiticā'ña. Āpērā tojo weerā űmūsecjārā Ō'acūrē wereco'terā ejarārē ñe'ecārā niwā. “Ō'acūrē wereco'terā nima”, ni masīticārā niwā.

³ Bu'iri da'leri wi'ipḡ nirārē wācūña. Na me'rā nírā weronojō tu'oña'ña. Ña'arō yḡ'rḡ, cāmida'reno'cārā quē'rārē wācūña. Musā quē'rā na weronojō upṡti'i. Tojo weerā pi'etitamumasī'i.

⁴ Nipe'tirā nūmotirā, marāpṡtirā a'merī wiopesase me'rā i'aña. Musā nūmosānumia me'rā añurō nisetiya. Numia na marāpḡsumḡa me'rā mejārōta nisetiatio. Nūmo marīrā, marāpḡ marīrā no'o ḡaro a'metārābajaque'atirārē Ō'acū bu'iri da'reḡsami. Tojo nicā nūmotirā, marāpṡtirā nimirā, āpērārē a'metārābajaque'atirārē bu'iri da'reḡsami.

⁵ Niyerure ḡaripejayḡ'rḡnḡ'cāticā'ña. Musā cḡose me'rā e'catiya. Ō'acū a'tiro nicḡ niwī: “Ne mḡ'ḡrē ni'cūta du'ucūsome. Ne cō'awā'cāsoma.” ⁶ Tojo weerā diacjūta ējōpeose me'rā a'tiro nímāsī'i:

Marī wioḡu yḡ'ḡre weetamumi.

Ne ni'cū yḡ'ḡre ña'arō weesī'rīsere uiwe'e, nímāsī'i.

⁷ Musārē añurō sḡ'ori wejepeo'cārā Ō'acū ye queti were'cārārē wācūña. Na añurō weeseti yapada'reo'quere wācūña. Na weronojō ējōpeo nisetiya.

⁸ Jesucristo ne dḡcayutimi. Todḡporopḡre niseti'caronojōta ni'cārōacārē, be'ropḡre mejārōta ninu'cḡḡsami. ⁹ Tojo weerā āpērā musārē mejēcā werecā, ējōpeoticā'ña. Ō'acū cū pajaña'se me'rā marīrē ejeripō'rārīpḡ wācūtutuacā weesami. Āpērā a'tiro dutisere cḡoma: “A'tere ba'arḡa'a. A'te pe'ere ba'aticā'rōḡa'a”, nima. Na dutisere yḡ'tiro nemorō Ō'acū marīrē wācūtutuacā weese pe'e añuyḡ'rḡnḡ'cā'a. Te dutisere yḡ'ticā, tojo nirānojōrē wācūtutuacā weewe'e.

¹⁰ Dḡporocjārā pa'ia Ō'acū wi'ipḡ da'rārā apeye wa'icḡrā űjūamorōpeo'quere ba'aticārā niwā. Na ba'ati'caronojōta náta tja a'tiro nicārē marī Jesucristore ējōpeorā me'rā bu'ipejamasītisama. ¹¹ A'tiro ni'i. Judío masū pa'ia wioḡu wa'icḡrārē wējēcḡ niwī. Cū Ō'acū Nibutiarī Tucḡpḡ na ye díre miisājāacḡ niwī. Masā ña'arō wee'quere acobojudutigḡ tojo weecḡ niwī. Tojo weemigḡ, na wa'icḡrā upḡ pe'ere macā sumutopḡ űjūacō'acḡ niwī.

¹² Tojo wee'caronojō Jesú macā sumutopḡ pi'eti, wērīcḡ niwī. Cū ye dí me'rā marīrē bu'iri marīrā tojacā wéégḡ, tojo weecḡ niwī. ¹³ Cū macā sumutopḡ wērīse “Bopoyo ni'i”, nino'caro niwā. Cū wērīcā, judío masā wiorā cūrē tu'ti, yabicārā niwā. Marī quē'rārē cūrē sirutucā, āpērā tu'ti, yabima. Marī cūrē siruturoḡa'a. Na tojo weesere tojo tu'oña'rā. ¹⁴ A'ti nucūcāpḡre marī nirī macā ne nidojasoma. Ape macā, be'ropḡ marī niatji macā űmūse pe'ere a'ma'a. ¹⁵ Tojo weerā Jesucristo cū weetamuse me'rā marī Ō'acūrē ējōpeorā, a'tiro weerā. Wa'icḡrārē wējē űjūamorōpeo'caro weronojō wéerā, cūrē e'catise o'onu'cūrā. “Cū marī wioḡu nimi, añuyḡ'rḡami” nírā, tojo weerā. ¹⁶ Tojo nicā musā añurō weenu'cūcā'ña. Añurō weesere acobojoiticā'ña. Āpērārē weetamurā, narē musā cḡosere dḡcawaaya. Tojo weerā musā Ō'acḡpḡre o'orā weronojō weerāsa'a. Cū tojo weesere tu'sasami.

¹⁷ Musārē sḡ'ori wejepeorārē yḡ'tiya. Na dutisere weeya. Na mejēcā ējōpeori nírā, musārē i'anḡrū, bu'enu'cūma. Na Ō'acūrē a'tiro nirāsama: “Ūsā narē bu'érā, queorota weewḡ”, nirāsama. Tojo weerā na dutisere tu'saropṡta yḡ'tiya. Narē bujaweticā weeticā'ña. Musā narē yḡ'rḡnḡ'cācā, na musārē añurō weetamumasītima.

¹⁸ Ūsārē Ō'acūrē sērībosanu'cūcā'ña. Ūsā bu'iri marīrā tu'oña'a. Nipe'tisere queoro weesī'rī'i. ¹⁹ A'tiro Ō'acūrē sērīcā ḡa'a: “Maata Ō'acū musā tiropḡ yḡ'ḡre o'oato”, ni sērīña.

Añudutit use, tojo nicã Õ'acũ añurõ weeato nise ni'i

²⁰ Õ'acũ ejerisãjãse o'ogũ marĩ wioũ Jesucristore wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ. Jesucristo oveja co'tegũ waro weronojõ marĩrẽ añurõ co'tegũ nimi. Cũ wẽrĩse me'rã, cũ ye dí me'rã Õ'acũ masãrẽ “Na wioũ nigũti, na quẽ'rã yarã nirãsama” ní'quere queoro wa'acã weecũ niwĩ. Õ'acũ masãrẽ “Tojo weegũti” ní'que ninu'cũrõsa'a. ²¹ Õ'acũ mũsãrẽ queoro niseticã weeato. Nipe'tisere añurõ weeseticã weeato. Tojo weecã, cũ ɰaro weemasĩrãsa'a. Jesucristo cũ tutuaro me'rã mũsãrẽ tojo weegũsami. Cristore e'catipeonu'cũrã. Tojota weerã.

²² Yũ'ũ acawererã, yũ'ũ mũsãrẽ werecasasere nu'cãcureya. Yũ'ũ mũsãrẽ yoatiri pũrĩ oja'a. ²³ Mũsã a'tiro masĩcã ɰa'a. Marĩ acaweregũ Timoteo bu'iri da'reri wi'ipũ ní'cũ du'uwĩrõno'tojami. Cũ maata yũ'ũ tiropũ etacã, mũsã tiropũ wa'agũ, cũrẽ miagũti.

²⁴ Nipe'tirã mũsãrẽ sũ'ori wejepeorã añuato. Nipe'tirã Jesucristore ẽjõpeorã quẽ'rã añuato. Italiacjãrã mũsãrẽ añudutima.

²⁵ Õ'acũ mũsã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Tojota weeato.

Santiago Cũ oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Jesucristore ějōpeorā Israe curuacjārā no'o ũaro wa'astea'cārārē Santiago ojacu niwī. Cāta Jerusalécjārā Jesucristore ějōpeori curuacjārārē sũ'ori nisetigũ nicu niwī. Téé wērīgũpu narē sũ'ori nisetitũocu niwī.

A'tiro ojacu niwī. Wācūtutuasere, ña'arō weeticā'ña nisere, ucjaticā'ña nisere ojacu niwī. Añurō weese me'rā ějōpeose wapati'i nisere ojacu niwī. Tojo nicā Ō'acūrē sērīnu'cūcā'ña nisere, pi'etirā wācūtutuaya nisere, werecasasere ojacu niwī.

No'o ũaro du'tistewā'cā'cārārē oja'que ni'i

¹ Yũ'ũ Santiago a'ti pūrī me'rā mūsārē añudutise o'ó'o. Marī pacu Ō'acũ, tojo nicā marī wioꝝ Jesucristo dutisere da'rawā'ñaco'tegũ ni'i. Mūsā judío masā doce cururicjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'a. Mūsā apeye di'tapu du'tistewā'cā'cārārē oja'a.

Ějōpeo'cārāpu tojota ějōpeoyapaticā'ña nise ni'i

² Yũ'ũ acawererā, yũ'ũ weresere tu'oya. Marīrē apetero wācũña marīrō peje ña'ase, mejēcā bajuse wa'abosa'a. Tojo wa'acā, e'catiya. ³ Ō'acũ marīrē ĥyũ'ũre diacjũta ějōpeomitina? níꝝũ, mejēcā wa'acā weebosami. Tojo wa'amicā, marī cūrē ějōpeodu'utirā, siape me'rā nemorō wācūtutuanemorāsa'a. ⁴ Mūsārē ña'ase wa'ari curare tojota wācūtutuayapaticā'ña. Tojo weerā siape me'rā Jesucristore ějōpeonemorāsa'a. Añurō ějōpeoyapatitu'ajarāsa'a. Ō'acũ ũaronojō nisetirāsa'a. Tojo nicā mūsārē ne cārōacā ějōpeose du'sasome.

⁵ No'o masīse moogũnojō Ō'acūrē sērīña. Cũ o'ogũsami. Cũ “O'owe'e” nitigũta, tu'tiro marīrō nipe'tirārē marī sērīse nemorō o'oyu'rũũ'cāꝝsami. ⁶ Tere sērīrā, ějōpeose me'rā sērīña. “¿Yũ'ũre o'ogũsariba?” nitirāta, sērīña. Marī, apetero weegũ yũ'ũre o'osome nírā, dia pajiri maa cjase pā'cōrī dũcayumjārō weronojō ni'i. Témaricā, wī'rō wēeocā, wa'amujā, dijamujāsa'a. ⁷ A'te weronojō tu'oña'gũ, “Ō'acũ yũ'ũre yũ'tigũsami”, ni wācūtīcā'ña. Yũ'tisome. ⁸ Ní'cā nũmũrē mejēcā, ape nũmũrē mejēcā wācũsami. Queoro ni'cādiacjũ wācūtīsami. Tojo wācũgũnojōrē Ō'acũ o'otisami.

⁹ Pajasecũogũ Jesure ějōpeogũ e'catiato. Ō'acũ ĩ'orõpũre mejō nigũ nītīsami. Cūrē wioꝝ sōrõgũsami. ¹⁰ No'o peje cũogũ quē'rā Jesure ějōpeogũ e'catiato. Cũ ějōpeose cũ cũose nemorō wapati'i. Cũ cũose o'ori ñaidijaro weronojō pe'tidijarosa'a. ¹¹ Na masā peje cũorānojō a'tiro wa'arāsama. Tá mujĩpũ ƿũtũ asicā, ñaia wa'asa'a. Tojo weero te o'ori añuse nimirō, ñai, bũrũdija wa'asa'a. A'te weronojō na peje cũomi'que pe'tidijarosa'a. Tojo weerā na da'rase me'rāta wērīrāsama.

Marī ña'arō weesĩ'rīse Ō'acũ mejēta dutimi nise ni'i

¹² Jesucristore ějōpeogũ cūrē ña'arō wa'amicā ějōpeonu'cũgũ, e'catisami. Cũ wācūtutuaca be'ro Ō'acũ cūrē “Queoro weemi”, nisami. Tojo weegũ cũ me'rā ƿ'mũsepu catinu'cũgũsami. Ō'acũ “Yũ'ũre ějōpeorārē catinu'cũsere o'ogũti” ní'caronojōta o'ogũsami. ¹³ No'o ña'arō weesĩ'rīgũnojō “Ō'acũ yũ'ũre tojo weedutimi”, niticā'ña. Ō'acūrē ne ña'arō weesĩ'rīse marī'i. Tojo nicā ne ni'cūrē “Ña'arō weeya”, nītīsami.

¹⁴⁻¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Marī basu ña'arō weesere wācũnũrũ'ũ. Tojo tere wācũnũrũcā, marī ña'arō weesĩ'rīse wā'cā'a. A'te ña'arō weesĩ'rīse me'rā ña'ase wa'asa'a. Marī siape me'rā pūrō weepóca be'ro de'ro du'umasītīsa'a. Te me'rā diacjũta wērīdojasere bocarāsa'a. Bu'iri da'rese bocarāsa'a.

¹⁶ Yũ'ũ acawererā, mūsā diacjũ wācũña. “Ō'acũ yũ'ũre ña'arō weedutimi”, niticā'ña.

¹⁷ Nipe'tise añuse marīrē o'ose “Ō'acũ cũ o'o'que ni'i”, ni wācũña. Cũ a'ti ƿmũco sī'orā mujĩpũ, ñocōarē wee'cu nimi. Na ĩjũmujā, yatidijamujāsama. Ō'acũ pūrīcā na weronojō nītīsami. Ne cārō dũcayūtīsami. ưmũcorīnũcũ marīrē añurō weenu'cūcā'sami. ¹⁸ Ō'acũ

marĩrẽ cũ ɰa'caronojõta cũ ye queti diacjũ nise me'rã cũ põ'rã wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã cũrẽ ẽjõpeotjĩarã, cũ põ'rã nimu'tã'cãrã weronojõ ni'i. Siape me'rã nemorõ pãjãrã cũrẽ ẽjõpeonemorãsama.

Õ'acũ quetire tu'o, cũ dutironojõta weeya nise ni'i

¹⁹ Yu'ɰ acawererã, yu'ɰ ma'irã, musãrẽ a'tere wereguti. Æpẽrã musãrẽ werecã, añurõ tu'oya. Musã na weresere tu'orã, queoro wãcũtojarãpɰ ucũña. Uayeticã'ña. ²⁰ Marĩ uarã, Õ'acũ ɰaro weetisa'a. ²¹ Tojo weerã nipe'tise musã ña'arõ wãcũsere, ña'arõ weesetisere du'ucã'ña. Õ'acũ ye queti marĩrẽ cũ cũu'quere queoro ẽjõpeoya. Te quetire tu'o ẽjõpeorã, musã yu'rũrãsa'a.

²² Musã Õ'acũ ye quetire tu'orã, tu'oro bajuro tu'oticã'ña. Musã tu'o'quere queoro weeya. Cũ ye quetire tu'o'cãrã nimirã tere weetirã, marĩ basu weesoorã wee'e. ²³⁻²⁴ Marĩ Õ'acũ ye quetire tu'omirã tere weetirã, a'te weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ cũ diapoare ẽorõpɰ i'asami. Cũ i'ãca be'ro aperopɰ wa'agu, cũ bajusere acoboja wa'asami. Õ'acũ ye quetire tu'omirã tere weetirã, marĩ quẽ'rã cũ weronojõ ni'i. Maata cũ ye quetire acobojosa'a. ²⁵ Apĩ pe'e cũ Õ'acũ ye tu'o'quere wãcũnu'cũ, acobojotisami. Õ'acũ dutironojõ marĩ weenu'cũcã, cũ nipe'tise marĩ weese me'rã e'caticã weegusami. Õ'acũ ye queti diacjũta ni'i. Te me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yu'rũweticã weecu niwĩ.

²⁶ Marĩ a'tiro nibosa'a: “Õ'acũrẽ ẽjõpeo'o.” Tojo nimirã, Æpẽrãrẽ ucja, ña'arõ ucũbosa'a. Te me'rã marĩ ucũsere “Diacjũ niwe'e”, ni masĩno'o. “Marĩ Õ'acũrẽ ẽjõpeo'o” nimi'que ne wapamarĩsa'a. ²⁷ Marĩ cũrẽ diacjũ ẽjõpeorã, a'tiro weesetiroɰa'a. Pacusumɰa moorãrẽ, wapewia numiarẽ narẽ mejẽcã wa'acã, weetamurõɰa'a. Apeye quẽ'rãrẽ a'ti ɰmũco cjase ña'asere weeticã'rõɰa'a.

2

Masãrẽ ni'cãrõnojõ weeya nise ni'i

¹ Marĩ wioɰ Jesucristo añuyu'rũgure ẽjõpeorã, masãrẽ ne ducawaaticã'rõɰa'a. ²⁻³ Apetero Õ'acũ wi'i musã nerẽwuaropɰ puarã sãjãabosama. Ni'cũ peje cɰogɰ añuse su'ti sãñagũ omopica uru me'rã wéeca be'tore tuusãasami. Apĩ pajasecɰogɰ pe'e su'ti boase mejã sãñasami. Musã peje cɰogure añurõ wéerã, “A'to añurõpɰ dujiya”, nibosa'a. Apĩ pajasecɰogɰ pe'ere “Totã nu'cũña” o apetero weerã “Totã nucũcãpɰ dujicã'ña”, nicã'bosa'a. ⁴ Musã tojo wéerã, narẽ ni'cãrõnojõ weetisa'a. “Peje cɰogɰ nemorõ wapatimi”, nisa'a. “Pajasecɰogɰ wapamarĩmi”, nirã weesa'a. Tojo nirã, ña'arõ wãcũrã wee'e.

⁵ Yu'ɰ acawererã yu'ɰ mairã, yu'ɰre tu'oya. Õ'acũ pajasecɰorãrẽ pũrõ ma'isami. Cũrẽ ẽjõpeodutigɰ narẽ besecu niwĩ. Na ẽjõpeocã, cũ i'orõpɰre na ẽjõpeose pajiro wapati'i. Tojo nicã cũ tiropɰ wa'ato nígũ besecu niwĩ. Cũ ní'caronojõta cũrẽ mairã cũ tiropɰ ninu'cũrãsama. ⁶ Õ'acũ tojo beséca be'ro nimicã, musã pe'e pajasecɰorãrẽ yabi bopoyasãsa'a. Peje cɰorãrẽ añurõ weeyu'rũnũ'cãrã, queoro weetisa'a. Náta musãrẽ ña'arõ weema. Musãrẽ weresãrã, wiorã tiropɰ musãrẽ ñe'ewã'cãsama. ⁷ Na Jesú marĩ ẽjõpeogure bujicã'sama.

⁸ Õ'acũ marĩ wioɰ cũ ye queti ojãca pũrĩpɰ a'tiro weeduticɰ niwĩ. “Musã basu ma'irõnojõta Æpẽrã quẽ'rãrẽ ma'iña.” Marĩ cũ tojo duti'quere wéerã, añurõ weerã wee'e. ⁹ Marĩ Æpẽrãrẽ ni'cãrõnojõ weetirã, Õ'acũ duti'quere yu'rũnũ'cãrã weesa'a. Tojo weerã bu'iri cɰosa'a. ¹⁰ Ni'cũ Õ'acũ duti'quere añurõ weepe'omigũ ni'cãrõ dutisere yu'rũnũ'cãgũ, bu'iri cɰosami. Nipe'tisere Õ'acũ duti'quere yu'rũnũ'cãgũ weronojõ weesami. ¹¹ Õ'acũ a'tiro nicɰ niwĩ: “Musã nũmosãnumia nitirãrẽ a'metãrãticã'ña.” Apeye quẽ'rãrẽ nicɰ niwĩ: “Æpẽrãrẽ wẽjẽticã'ña.” Tojo weerã marĩ Æpẽrã nũmosãnumiarẽ a'metãrãtimirã, no'o Æpẽrãrẽ wẽjẽrã, Õ'acũ duti'quere yu'rũnũ'cãrãta wee'e. ¹² Cũ dutise marĩrẽ pajaña'a, ma'iduti'i. Te dutise me'rã marĩrẽ besegusami. Tojo weerã Æpẽrãrẽ ma'iti, pajaña'tirã, bu'iritirãsa'a. Cũ tojo beseatjere masĩrã, marĩ ucũsere, marĩ weesere

añurō wācūyuroña'a. ¹³ Marī āpērārē pajaña'ticā, cū beseri nūmū nicā, marī quē'rārē pajaña'tisami. Marī narē pajaña'cā pūrīcārē, Ō'acū quē'rā marīrē pajaña'gūsami.

Añurō weese me'rā Jesucristore ějōpeosere ĩ'o'o nise ni'i

¹⁴ Acawererā, marī “Jesucristore ějōpeo'o”, nibosa'a. Tojo nimirā, āpērārē weetamuticā, “Marī ějōpeo'o” nise ũseri wapamarī'i. Te “Marī ějōpeo'o” nique ũseri me'rā dia'cū yu'rūwetimasītisa'a.

¹⁵⁻¹⁶ Mūsārē queose me'rā wereguti. Apetero Jesucristore ějōpeorā pajasecūorā su'ti moorā, ba'ase moorā marī tiropū etasama. Ni'cū narē añurō weetimigū, nibosami. “Añurō wa'apa. Su'ti sãñaña yusubuari, tojo nicā pajiro ba'aya”, nibosami. Cū narē na ũsere o'otimigū tojo ucūcā, wapamarī'i. ¹⁷ A'te weronjō ni'i “Jesucristore ějōpeo'o” nimirā, marī āpērārē weetamuticā. Marī cūrē ějōpeo'o nise wapamarī'i.

¹⁸ Apetero weegū yu'u nique ějōpeotigūnojō a'tiro nibosami. Ni'cū añusere weetimigū, “Jesucristore ějōpeo'o”, nibosami. Apī “Añuse pe'ere wee'e”, nibosami. Cū tojo nisere a'tiro wereguti. Cū añurō weeticā, ĵde'ro wee marī cū “Jesucristore ějōpeomi” ni ĩ'abosau? Añurō weecāma, cū Jesucristore ějōpeosere masībosa'a. ¹⁹ Mūsā “Ō'acū ni'cūta nimi”, ni ějōpeo'o. Añu ni'i mūsā tojo nise. Wātīa quē'rā mūsā weronjōta tere ějōpeosama. Na Ō'acūrē uirā, narāsāsama. Na tojo ějōpeomirā, Ō'acū ũaro weetisama. ²⁰ Mūsā diacjū wācūwe'e. Tu'omasītirā weronjō ni'i. Marī “Jesucristore ějōpeo'o” nimirā, āpērārē añurō weel'otirā, Jesucristore diacjū ějōpeotisa'a. ²¹ Dūporocjū marī ñecū Abrahā ye cjasere wereguti. Ō'acū Abrahārē ĵdiacjū yu'ure ějōpeomiticū? nīgū, cū macū Isaare wējē ũjūamorōpeoduticū niwī. Abrahā Ō'acūrē yu'ticū niwī. Tojo weegū cū macū Isaare, cūrē wējē ñubuepeoguti nīgū, ũtāmesā bu'ipū du'tepeocū niwī. Cū tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū “Abrahā yu'ure añurō ějōpeomi. Cū añugū nimi”, nicū niwī. ²² Mūsā masī'i. Abrahā Ō'acūrē ějōpeosere ĩ'ogū, añurō weecū niwī. Cūrē ějōpeogū, queoro weeyapaticū niwī. ²³ Cū añurō weecā, dūporocjārāpū Ō'acū ye queti weremū'tārī masā na oja'que queoro wa'acaro niwū. Na Abrahārē a'tiro ojacārā niwā: “Abrahā Ō'acūrē ějōpeocū niwī. Tojo weegū Ō'acū cūrē ‘Añugū nimi’, ni ĩ'acū niwī”, ni ojanocaro niwū. Abrahārē masā “Ō'acū me'rācjū nimi”, nicārā niwā. ²⁴ Cū tojo wee'quere wācūrā, marī a'tiro masī'i. Marī Ō'acūrē ějōpeorā añurō weecā, Abrahārē weronjō marī quē'rārē “Añurā nima”, ni ĩ'asami. Marīrē “Ō'acūrē ějōpeo'o” ni ucūse ũseri me'rā dia'cū “Añurā nima”, nitisami.

²⁵ Apego dūporocjōpū Rahab wāmetigo ye cjasere wereguti tja. Co judío masō nitigo ũmūarē a'metārāwapata'ari masō nico niwō. Tojo weesetimigō, Ō'acū yarā judío masārē weetamuco niwō. Na Josué o'óno'cārā co ya macāpū ĩ'adu'tirā ejacārā niwā. Co ya macācjārā narē wējērī nīgō, co ya wi'ipū narē ñococo niwō. Be'ro narē na du'titojaati ma'arē ĩ'oco niwō. Co tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū core “Añugō nimo”, ni ĩ'acū niwī.

²⁶ Marī ejeripō'rā du'úca be'ro marī upū catitisa'a majā. “Ō'acūrē ějōpeo'o” nimirā marī añurō weeticā, wérīca upū weronjō nisa'a.

3

Marī ucūrī ñe'merō cjase ni'i

¹ Acawererā, mūsā masīsa'a. Ũsā bu'eri masā mūsā nemorō nūcū'ase me'rā beseno'rāsa'a. Ō'acū yere bu'eri masā añurō weeticā, Ō'acū āpērā yu'rūoro bu'iri da'regusami. Tojo weerā mūsā wa'teropū nirā pejetirācā masārē bu'eri masā nirōña'a.

² Marī nipe'tirā pejetiri ña'arō weesa'a. No'o ni'cū ne cārōacā ña'arō ucūtigu, añugū waro nimi. Cū ña'arō ucūse ũserire cā'mota'amasīgū, cū ña'arō ũaripejasere cā'mota'amasīmi. ³ Queose me'rā mūsārē wereguti. Marī cabayure cōmebe'tore ũseropū tuusārā, ti be'toacā me'rā cū pajigu nimicā, marī wa'asī'rīrōpū cūrē wa'adutimasīsa'a. ⁴ Yucusu pajipū quē'rā tojota ni'i. Tiwū pajipū nisa'a. Tojo nimicā, wī'rō ũpūtu wēetutuamicā, tiwūre autumasīsama. Tiwūre auturi pji cā'pjiacā nimicā, ti pji me'rā na wa'asī'rīrō pe'e autuosama. ⁵ Tojota wa'asa'a marī ucūrī ñe'merō me'rā. Marī ucūrī ñe'merō cārōacā

nimicã, pejeti ucūseacã me'rã pãjãrãrẽ dojorẽmasĩ'i. Pecame'e cá'me'eacã me'rã marĩ sĩ'ayómicã, pajiro nucũ ñjũsa'a. ⁶ Marĩ ña'arõ ucūse ɯseri pecame'e weronojõ ni'i. Ñe'merõ cá'ñe'merõacã nimicã, ti ñe'merõ me'rã peje ña'ase ucūmasĩsa'a. No'o ɯaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a. Te ña'arõ ucūse wãtĩ me'rã dɯ'pocãtisa'a. Nipe'tiro marĩ catiri ɯmucõ marĩ weesetisere dojorẽsa'a.

⁷ Masã nipe'tirã wa'icurarẽ, mirĩcũarẽ, pĩrõarẽ, diacjãrãrẽ i'anurũ, dutimasĩsama. Tojo weerã narẽ ne waropureta dutidɯ'pocãtitojacãrã niwã. ⁸ Marĩ ucũrĩ ñe'merõ pũrĩcãrẽ ne ni'cũ narẽ weronojõ dutimasĩtisami. Ti ñe'merõ dutita basiowe'e. Aña cũ cũ'rĩcã, cũ nímã o'oro weronojõ marĩ ucūse masãrẽ ña'arõ weesa'a. ⁹ Marĩ ñe'merõ me'rã Õ'acũ marĩ pacure e'catise o'osa'a. Ti ñe'merõ me'rãta tja ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũsa'a. Marĩ Õ'acũ weronojõ bajurã cũ wee'cãrãrẽ mejãrõta ña'arõ ucũsa'a. ¹⁰ Ti ñe'merõpũta tja Õ'acũrẽ e'catise o'o, ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũsa'a. Tojo weeticã'rõɯa'a. A'tiro weecã, ña'a ni'i. ¹¹ Ni'cã pe aco wijari pepure añuse, ña'ase aco morẽsu'lu wijatisa'a. ¹² Yɯ'ɯ acawererã, ojoño naraña dɯcatitisa'a. Ƴ'segũ quẽ'rã ojo dɯcatitisa'a. Aco wijari pe quẽ'rã tojota ni'i. Aco moatisewijari pepure aco moa marĩse marĩsa'a. Marĩ quẽ'rã a'te weronojõ nirõɯa'a. Marĩ añuse dia'cũrẽ ucũrõɯa'a.

Tɯ'omasĩse cjase ni'i

¹³ No'o musã wa'teropure tɯ'omasĩyɯ'ruagũ nigũnojo añurõ weesetiato. A'tiro wéégũ, cũ masĩsere ãpẽrãrẽ i'ogũsami. Queoro wãcũme'rĩgũ, “Ãpẽrã nemorõ masĩyɯ'runɯ'cã'a” nirõ marĩrõ niato. ¹⁴ Musã ãpẽrãrẽ doerã, narẽ ɯorã, na yɯ'ruoro nisĩ'rĩsa'a nĩrã, tojo nima'acãrã wee'e. Tojo weerã mejõ waro “Tɯ'omasĩyɯ'runɯ'cã'a”, nisa'a. Musã tojo nise wapamarĩsa'a. ¹⁵ Musã tojo wãcũse a'ti turi cjase, masã wãcũse ni'i. Õ'acũ mejẽta musãrẽ tojo wãcũdutisami. Wãtĩ wãcũse o'osere musã wãcũsetisa'a. ¹⁶ Musã ãpẽrãrẽ ɯorã, na yɯ'ruoro nisĩ'rĩcã, cumuca wã'cãsa'a. No'o ɯaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a.

¹⁷ Õ'acũ cũ tɯ'omasĩse marĩrẽ o'ose pe'e a'tiro ni'i. Marĩ cũ tɯ'omasĩsere ɯorã, ña'ase marĩrõ añurõ nisetisa'a. Uayetisa'a. ãpẽrã me'rã añurõ tɯ'oña'a, nicã'sa'a. ãpẽrãrẽ sõ'o o'obosã nitirãta o'osa'a. Marĩ ɯaro dia'cũ weetisa'a. ãpẽrãrẽ pajaña'sa'a. Nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojo weesa'a. Weesooro marĩrõ weesetisa'a. ¹⁸ ãpẽrã me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, cumuca marĩrõ nicã'sama. Tojo weerã ãpẽrãrẽ añurõ nisetica weesama.

4

Õ'acũrẽ, a'ti ɯmucõ cjasere ni'cãrõ me'rã ma'ita basiowe'e nise ni'i

¹ ¿Ñe'e me'rã marĩrẽ a'mequẽse, ãpẽrã me'rã a'metu'tise wã'cãsari? A'tiro ni'i. Marĩ basu ña'arõ weesĩ'rĩrã, ɯaripejase me'rã, ña'arõ wãcũnũrũse me'rã wã'cã'a. ² Musã a'ti turi cjasere ɯaripejayɯ'runɯ'cãsa'a. Musã ɯaripejasere bocatirã, wẽjẽsa'a. ãpẽrã yere i'arã, ɯosa'a. Tere bocamasĩtirã, no'o ɯaro a'metu'tima'acã'sa'a. A'mequẽsa'a. Õ'acũrẽ sãrĩtise ye bu'iri musã ɯasere bocatisa'a. ³ Apeterore cãrẽ sãrĩrã quẽ'rã, añurõ wãcũse me'rã sãrĩtisa'a. Musã basu ɯaripejasere ña'arõ weerãtirã sãrĩsa'a. Tojo weese ye bu'iri cũ musãrẽ o'otisami. ⁴ Tojo weerã musã ni'cõ numio marãputigo nimigõta, apĩrẽ tɯ'sago weronojõ ni'i. Musã Õ'acũ põ'rã nimirãta, a'ti di'ta cjasere wãcũyɯ'runɯ'cãsa'a. Tojo weerã Õ'acũrẽ yabirã weronojõ ni'i. No'o a'ti di'ta cjasere ɯaripejayɯ'runɯ'cãgũnojo Õ'acũ me'rã a'pepũrĩgũ weesami. ⁵ Õ'acũ ye queti na ojãca pũrĩpɯ diacjũta ojano'caro niwũ. “Õ'acũ marĩrẽ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weegũ ãpẽrã yɯ'ruoro cãrẽ marĩ ma'icã ɯasami”, ni ojano'caro niwũ. ⁶ Õ'acũ marĩrẽ pajaña'tjãgũ, weetamusami. Cũ ye queti ojãca pũrĩpɯ a'tiro ojano'caro niwũ tja: “ãpẽrã yɯ'ruoro ni'i' nĩrã me'rã Õ'acũ a'pepũrĩ nisami. ãpẽrã 'Yɯ'ɯ mejõ nigũ ni'i, yɯ'ure weetamuña' nĩrã pe'ere weetamusami”, ni ojano'caro niwũ.

⁷ Tojo weerã Õ'acũ dutisere añurõ yɯ'tiya. Wãtĩ musãrẽ niquesãcã, wãcũtutuaya. Jesú cũ tutuaro me'rã cãrẽ wa'adutiya. Musã tojo weecã, cũ uiwã'cãgũsami. ⁸ Õ'acũrẽ nemorõ masĩña. Cãrẽ nemorõ masĩcã, cũ quẽ'rã musãrẽ nemorõ weetamugũsami.

Musã ña'arõ weesere du'uya. Musã Õ'acürë, tojo nicã a'ti umuco cjasere ni'cãrõ me'rã ma'isî'rîrãnojõ, musã tojo wãcüsere ducayuya. ⁹ Musã ña'arõ weesere wãcürã, bujaweti utiya. Musã ña'arõ weese e'cati, bujironojõ o'orã, bopoya, bujawetiya. ¹⁰ Marí wiogure “Mu'ñ i'orõpüre yu'ñ mejõ nigü ni'i”, niña. Musã tojo nicã, cü müsãrë wiorã wa'acã weegusami.

Õ'acü ni'cüta marîrë besemasîsami nise ni'i

¹¹ Yu'ñ acawererã, a'merî ucjaticã'ña. Musã ãpërãrë ucjarã, Õ'acü a'merî ma'idu-ti'quere yu'rñu'cãrã wee'e. Cü dutisere yu'rñu'cãrã, “Õ'acü dutise ña'a ni'i”, nirã weesa'a. Tojo weerã müsã apeyenojõ wa'a'quere beseri masã weronojõ ni'i. ¹² Õ'acü ni'cüta te dutisere cüucü niwî. Cü dia'cü marî weesere besemasîsami. Marîrë yu'rñomasîsami. Bu'iri da'remasîsami. Tojo weerã marî ãpërãrë “Na ña'a nima”, nîmasîtisa'a.

“Marî be'ro weeatjere a'tiro weerãsa'a” niyuticã'rõña a nise ni'i

¹³ Yu'ñ ucüsere tu'oya. Musã ni'cãrërã a'tiro wãcüsã'a. “Ni'cãcã o ñamiacã ti macãpu ni'cã cü'ma pajiro da'ra wapata'agu wa'aguti”, nisa'a. ¹⁴ Tojo wãcüticã'ña. Marî be'ropu wa'atjere masîtisa'a. A'tiro ni'i. O'me bo'reacã dujise weronojõ marî catise ni'i. Témaricã yoaticã ni, maata bajudutia wa'asa'a. Marî quë'rã yoaticã catirãsa'a. ¹⁵ Tojo weerã a'tiro pe'e wãcürõña'a. “Apetero Õ'acü yu'ñre catise cüunemocã, cü ñacã, tere weeguti”, nirõña'a. ¹⁶ Ni'cãrõacãrë müsã pe'e a'tiro wãcü'u. “Be'ro ñsã weeatjere ñsã ñuro weemasî'i”, ni wãcü'u. Nipe'tise müsã tojo wãcüse ña'a ni'i. ¹⁷ Marî añurõ weemasîmirã tere weetirã, Õ'acürë yu'rñu'cãrã wee'e.

5

Peje cuorãrë wa'atjere wereyuse ni'i

¹ Peje cuori masã, yu'ñ ucüsere tu'oya. Musã pürõ pi'etirãsa'a. Tere wãcürã, bujawetiyuya. ² Musã peje cuomi'que boa wa'arosa'a. Musã cuose su'tire butua yeerãsama. ³ Niyeru, uru müsã ma'írã ñurõ'que utawiji boarosa'a. Tojo wa'acã i'arã, müsã niyeru ma'írã ñurõ'quere masîno'rõsa'a. Musã niyeru ma'ise marîrë pecame'e ñjñarõ weronojõ müsãrë dojorësa'a. Musã niyerure ma'ise ye bu'iri ãpërãrë weetamutisa'a. Te ye bu'iri Õ'acü müsãrë bu'iri da'regusami. Õ'acü bu'iri da'reatji daporocã mejõ waro pajiro niyeru ñurõmiapã. ⁴ Musãrë da'raco'terãrë queoro wapayeticãrã niwü. Tojo weerã na tu'satisama. Õ'acü nipe'tisere masîgü na bujawetisere i'asami. Masîsami müsã narë queoro wapayeti'quere. ⁵ Musã pe'e a'ti turipüre peje waro cuo'o. Nipe'tise müsã ñasere cuoyu'ñocã'sa'a. Musã a'tiro weronojõ ni'i. Wecu na wëjëatji daporore ba'a, di'iyojasami. Cü weronojõ müsã quë'rã peje cuose bu'iri, bu'iri da'reno'rãsa'a. ⁶ Musã ãpërãrë bu'iri moomicã, narë bu'iri da'reri wi'ipñ sörõcãrã niwü. Narë wëjëdüticãrã niwü. Na pe'e müsãrë “Weeticã'ña”, nitutuaticãrã niwã.

Jesucristo cü apaturi a'tiatji daporocã wãcütutuaduti'que ni'i

⁷ Acawererã, marî wiogü Jesucristo a'ticãpu wãcütutuatuoya. Ni'cü oteri masü cü ote'que ducatiri cura co'tesami. Cü ote'quere aco peja doquesãarî cura sojatimigü, co'tewapamosami. ⁸ Cã'rõacã du'sa'a Jesús cü a'tiatjo. Tojo weerã müsã quë'rã oteri masü weronojõ yucuewapamoña. Jesure ëjõpeodu'uticã'ña.

⁹ Acawererã, müsã Õ'acü bu'iri da'resere ñatirã, a'metu'titicã'ña. Õ'acü marî nipe'tirãrë beseacju a'tiatjo cã'rõacã du'sa'a. ¹⁰ Daporocjãrã Õ'acü ye queti weremu'tãrî masãrë wãcüña. Na Õ'acü ye quetire wercã, ãpërã masã narë ña'arõ weecãrã niwã. Narë tojo weemicã, na pi'etisere wãcütutua, ñu'cãcãrã niwã. Na wee'caro weronojõ marî quë'rã weerã. ¹¹ ãpërã narë ña'arõ weemicã, Õ'acürë ëjõpeodu'uticãrã niwã. Tojo weerã marî na ëjõpeonu'cüsere wãcürã, “Õ'acü na me'rã e'catipî”, ni tu'oña'a. Apî daporocjãpu Job wãmetigü ye queti quë'rãrë masî'i. Cürë peje ña'ase wa'acaro niwü. Tojo wa'amicã, cü wãcütutua, Õ'acürë ëjõpeodu'uticü niwî. Õ'acü masãrë ma'ígü, pürõ pajaña'mi. Tojo

weegu Job cū pi'letíca be'ro Õ'acū peje añuse cūrē o'ocū niwī. Cū toduporopu cuo'que nemorō o'ocū niwī.

¹² Õ'acū musārē bu'iri da'reri nígū, nūcū'ase quetire wereguti. Nisooro marīrō ucūña. Apeyenojōrē wee'cu “Weeapu”, niña. Weeti'cu “Weetiapu”, niña. Nemoticā'ña. Õ'acūpure wāmepeoticā'ña. “Õ'acū me'rā diacjūta ni'i”, niticā'ña. Tojo weegu Õ'acū musārē bu'iri da'osome.

¹³ Marīrē ña'arō wa'acā, Õ'acūrē sērīrōua'a. E'catirā, cūrē basapeoroua'a. ¹⁴ No'o dutitigu Jesure ējōpeorārē su'ori nirārē pijiato. Na cū tiro etarā, Õ'acūrē sērībosato. U'se me'rā cūrē ñapeo, “Jesú, ā'rī mū'urē ējōpeogure yu'ruoya”, ni ñubueato. ¹⁵ Ējōpeose me'rā cūrē sērībosacā, marī wiogu cūrē yu'ruogusami. Dutiti'cu yu'rugusami. Cū ña'arō wéeca be'ro nicā, Õ'acū cūrē acobojogusami. ¹⁶ Tojo weerā musā ña'arō wee'quere a'merī wereyu'rūya. Dutitirārē yu'ruodutirā, Õ'acūrē sērībosaya. Ni'cū añurō weenu'cūgū uputu ējōpeose me'rā sērīcā, Õ'acū yu'titicā weetisami. ¹⁷ Duporocjūpu Elía Õ'acū ye queti weremu'tārī masū marī weronojō nicū niwī. Cū Õ'acūrē acoro pejaticā'to nígū, pūrō sērīcu niwī. Cū sērīsere Õ'acū yu'ticu niwī. Cū yu'ticā, i'tia cū'ma ape cū'ma deco aco ne pejaticaro niwū. ¹⁸ Be'ro Õ'acūrē “Aco pejato tja”, ni sērīcu niwī. Cū tojo sērīcā, acoro pejacaro niwū. Tojo wa'acā, apaturi otese pī'rī ducaticaro niwū tja.

¹⁹⁻²⁰ Acawererā, apeye musārē weretuoguti. Apetero ni'cū Jesure ējōpeogu ña'arō weebosami. Cū tojo weecā, apī cūrē weetamugū, cū toduporopu ējōpeo'caronojōta ējōpeocā weesami tja. Cū tojo weegu cūrē bu'iri da'reno'bo'cure yu'rūcā weesami. Õ'acū quē'rā cū peje ña'ase wee'quere acobojosami.

Tocā'rōta oja'a.

Santiago.

Pedro ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pedro Jonás macū Betsaidacjū wa'i wējērī masū nicu niwī. Cū numotigu nicu niwī. Ā'rīta Jesure “Mu'u Ō'acū o'ó'cu, cū macū ni'i”, nicu niwī. Jesure wējēcaterore i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nisoocu niwī. Ne waropūta Espiritu Santu dijatāca be'ro Jesucristore ējōpeorārē su'ori nisetigu nicu niwī. Be'ro romano masā wiogu Nerón cūrē Romapu wējēcu niwī.

A'ti pūrīrē Pedro Jesucristore ējōpeorā Asia di'tapu du'tistewā'cā'cārārē ojacu niwī. Romapu nīgū, ojacu niwī. Jesucristore ējōpeorā pi'eticā ī'agū, āpērā narē űa'arō weecā wācūtutuadutigu ojacu niwī.

Jesure ējōpeorā wa'aste'cārārē Pedro oja'que ni'i

¹ Yu'ure Jesucristo cū ye quetire bu'edutigu besecūwī. A'ti pūrī me'rā musārē añudutise o'ó'o. Musā Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia wāmetise di'tapu Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā űa'arō weecā wa'astewā'cā'cārārē oja'a. ² Marī pacu Ō'acū dūporopu cū űa'caronojōta marīrē cū pō'rā niato nīgū besetojacu niwī. Espiritu Santu me'rā marī űa'arā nī'cārārē dūcayucu niwī. Marīrē cū macū Jesucristo űaro weedutigu besecu niwī. Tojo nicā cū macū curusapu wērīgū dī o'mabūrose me'rā marī űa'arō wee'quere acobojoguti nīgū, besecu niwī.

Ō'acū musārē ejerisājāse, nipe'tise añusere o'onemoato.

³⁻⁴ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cū marīrē pajaña'gū, cū pō'rā sājācā weecu niwī. Cū macū Jesucristo wērī'cupure masō'que me'rā marī todūporo űa'arō niseti'quere acobojocu niwī. Tere wéégū, marīrē apaturi bajuaapo'cārārē weronojō weecu niwī. Ō'acū cū pō'rārē “Añubutiasere o'oguti”, nicu niwī. Cū o'otjere marī e'catise me'rā yucuerā wee'e. Tere űmūsepu cūoyutojasami. Cū o'otje a'ti nucūcā cjase weronojō pe'ti, boasome. Ninu'cūcā'rōsa'a. ⁵ Marī Ō'acūrē ējōpeoyucā, cū tutuaro me'rā marīrē co'tesami. Jesucristo apaturi a'ti nucūcāpūre a'tigu, nipe'tirā ī'orōpu “Ā'rā yu'u yu'ruo'cārā nima. Yu'u me'rā ninu'cūrāsama”, ni ī'ogūsami.

⁶ A'ti nucūcāpūre nīrā, marī pi'etinīrā wee'e yujupū. Tojo pi'etimirā, űmūsepu Jesucristo marīrē o'otjere wācūrā, e'catiyurā. ⁷ Marī Jesucristore ējōpeose uru besese weronojō ni'i. Masā ĵuruta niti? nīrā, pecame'e bu'ipū asipopeosama. Sipipejaca be'ro űa'ase po'ca űjūpe'tidija wa'asa'a. Añuse uru dia'cū tojasa'a. A'te weronojō marīrē ĵJesucristore diacjūta ējōpeomitina? nīrō, űa'arō wa'asa'a. Marī űa'arō yu'rurā, te po'ca űjūpe'ti'caro weronojō űa'asere weedu'usa'a. Tojo nicā Jesucristore ējōpeonemosa'a. Cūrē ējōpeodu'uticā ī'arā, masā diacjūta marīrē cūrē ējōpeoma, ni ī'arāsama. Uru wapabūju ni'i. Wapabūjumirō, pe'tia wa'asa'a. Marī Jesucristore ējōpeose uru nemorō wapati'i. Te pūrīcā ne pe'titisa'a. Tojo weegu Jesucristo marīrē apaturi a'ti nucūcāpūre a'tigu, “Yu'ure añurō ējōpeowu”, nigūsami.

⁸⁻⁹ Musā Jesucristore a'ti nucūcāpū nicā ī'ati'cārā nimirā, cūrē ma'i'i. A'tiro nicārē cūrē ī'atimirā, ējōpeo'o. Musā cūrē ējōpeocā, musārē pecame'epū wa'abo'cārārē yu'rūcā weegusami. Tojo weerā musā Ō'acū tiropū wa'atjere wācūrā, pūrō e'cati'i. ĵDe'ro ni werenemobosau? Wereta basiowe'e.

¹⁰ Dūporopū Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro nicārā niwā: “Ō'acū masā űa'arō wee'quere acobojo, narē yu'ruogusami”, nicārā niwā. A'tere weremirā, na basu weresere tu'omasīcārā niwā. Tojo weerā tere masī'rīrā, űpūtu bu'e wācūnūcārā niwā.

¹¹ Espiritu Santu weetamuse me'rā a'tiro wereyucārā niwā: “Masārē yu'ruoacju pūrō pi'eti wērīgūsami. Wērī'cupū nimigū, masāgūsami. Cū masāca be'ro űmūsepu mūjāa, cū pacu tiro wiogu dujiri cūmurō diacjū pe'e dujigusami.” Espiritu Santu tojo nisere tu'orā, Ō'acū ye queti weremu'tārī masā “ĵDe'ro nicā, noarē tojo wa'arosari?” nīrā,

pūrō masīsī'ricārā niwā. ¹² Ō'acū na masīsī'ricā ī'agū, narē a'tiro werecu niwī: "A'te queti mūsā nirī curare wa'asome yujupu. Be'rocjārāpu a'tere ī'arāsama", nicu niwī. Narē tere wereyugu, marī a'tocaterocjārā pe'ere weregu weecu niwī. Tojo weegu Ō'acū a'tocaterore a'tiro weemi majā. Espiritu Santu ū'mūsepū nigūrē cū ye queti wererā me'rā mūsārē weredutigu o'ócū niwī. Na Espiritu Santu tutuaro me'rā tere a'tiro werema. "Jesucristo a'titojacu niwī. Marīrē yu'rūo'cu nimi", nima. Ō'acūrē wereco'terā ū'mūsecjārā quē'rā masārē yu'rūosere "¿De'ro waro niti?" ni masīsī'rīsama.

Ō'acū marīrē űa'ase marīrō nisetidutise ni'i

¹³ Ō'acū marīrē ma'īgū, űa'arō marī wee'quere acobojotjacu niwī. Tojo weerā mūsā weeatjere añurō wācūyuya. Mūsā űa'arō weesī'rīsere weeticā'ña. Wācūtutuaya. Ō'acū añurō wéégū, marīrē Jesucristo apaturi a'ti nucūcāpu a'ticā cū o'otjere pūrō wācūnūrūña. Tere wācūrā, e'catise me'rā co'teya. ¹⁴ Wī'marā añurā na pacūsumūa dutisere añurō yu'tisama. Na weronojōta mūsā quē'rā marī pacū Ō'acū dutisere añurō yu'tiya. Mūsā todūporopū Ō'acūrē masītirā, űa'arō űaripejasere weecārā niwū. Nī'cārōacārē mūsā űa'arō űaripejasere du'ucā'ña majā. ¹⁵ A'tiro pe'e weesetiya. Ō'acū marīrē bese'cu űa'ase moogū nimi. Tojo weerā marī űa'ase marīrā nirōūa'a. ¹⁶ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'caro niwū: "Yu'ū añugū, űa'ase moogū ni'i. Tojo weerā mūsā quē'rā űa'ase marīrā nisetiya", nicu niwī Ō'acū.

¹⁷ Mūsā Ō'acūrē sērīrā, cūrē "Pacu" nisa'a. Cū nipe'tirārē ni'cārōnojō marī wee'quencūrē beseburogusami. Ne ni'cūrē dū'asome. Tojo weerā mūsā a'ti űmūcopure catiro pōtēorō Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'ña. ¹⁸ Mūsā űecūsumūa niseti'caronjō weesirutumūjāti'que wapamarīcaro niwū. Te wapamarīsere cō'agū, Ō'acū yu'rūocu niwī. Mūsā a'tiro masī'i. Cū marīrē bu'iri da'rebo'quere wapayewīrōgū, pe'tisenojō me'rā, uru, niyeru me'rā wapayeticu niwī. ¹⁹ A'tiro pe'e weecu niwī. Cū macū Jesucristo űputu ma'īgū cū wērīgū dí o'maburose me'rā marīrē yu'rūocu niwī. Ūsā judío masā űecūsumūapūa na űa'arō wee'que wapa Ō'acūrē acobojose sērīrā, a'tiro weecārā niwā. Oveja dojoriwi'i nitigūre, cāmi marīgūrē, nipe'tiro cū űpu añugūrē wējē, Ō'acūrē űjūamorōcārā niwā. Cū, oveja añugū nī'caronjō Jesucristo añugū waro, űa'ase moogū nimi. Cū wērīgū dí o'maburose me'rā marī űa'arō wee'quere yu'rūocu niwī. ²⁰ Ō'acū a'ti turi weese dūporo "Yu'ū macū masārē yu'rūogusami", ni besetojacu niwī. Tojo besemīgū, maata o'óticu niwī. A'tocateropū marī ye niatjere yu'rūoacjare cūrē o'ócū niwī. ²¹ Jesucristo wērīse me'rā Ō'acūrē ējōpeono'o. Cū Jesucristore wērī'cūpure masōcu niwī. Masō, ū'mūsepū cūrē miimūjācu niwī. Topū cūrē wiogu sōrōcu niwī. Marīrē ējōpeodutigu tojo weecu niwī. Tojo nicā marī ū'mūsepū wa'atjere e'catise me'rā yucuedutigu tojo weecu niwī.

²² Mūsā diacjū nisere yu'tirā, Jesucristore ējōpeorā weecārā niwū. Cūrē ējōpeorā, mūsā űa'arō weeseti'quere du'ucārā niwū. Tojo weerā mūsā ni'cārōacārē bu'iri marīrā ni'i. Mūsā ni'cū pō'rā weronjō a'merī ma'ī'i. A'merī ma'īrā, bu'icjase ucūse me'rā dia'cū ma'iticā'ña. Nipe'tise mūsā weese me'rā pe'e ma'īña. ²³ A'tiro ni'i. Ō'acū ucūse ninu'cūcā'rōsa'a. Marī tere ējōpeorā, cū pō'rā sājācārā niwū. Tojo weerā apaturi bajuaapo'cārā weronjō ni'i. Marī pacūsumūa boadijasama. Marī apaturi bajuaaporā, na boadijaro weronjō wa'asome. Ō'acū pō'rā sājārā pe'e, cū me'rā catinu'cūcā'rāsa'a.

²⁴ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū:

Tā űai wērīpe'tia wa'asa'a.

Masā quē'rā tojota nipe'tirā wērīrāsama.

O'ori quē'rā añuse nimirō, boadijasa'a.

Masā quē'rā peje cūorā, wiorā nimi'cārā wērīrāsama.

²⁵ Na cūose quē'rā pe'tirosa'a.

Ō'acū ucūse pūrīcā ne pe'tisome.

Ninu'cūcā'rōsa'a, ni ojano'wū.

Mūsārē te quetire āpērā werecārā niwā. Na wereseta añuse, ne pe'titise queti ni'i.

2

¹ Musã Õ'acũ põ'rã ni'i. Tojo weerã nipe'tise ña'asere du'ucã'ña. Æpërãrẽ nisooticã'ña. Weesooticã'ña. Æpërã yere uoticã'ña. Ucjaticã'ña. ²⁻³ Musã Õ'acũ añugũ nimi nisere masitojasa'a. Tojo weerã wĩ'marã ne bajua'cãrã na paco õpẽcõrẽ uputu mi'rĩsĩ'rĩrã weronjõ weeya. Õ'acũ ye añuse quetire uputu tu'sase me'rã tu'osĩ'rĩña. Wĩ'marã na pacosãnumia ye õpẽcõrẽ mi'rĩrã, i'oduarã wa'asama. Õ'acũ ucũse wĩ'magũ paco õpẽcõ weronjõ ni'i. Te diacjũ wereme'ricã'a. Marĩ tere wãcũnu'cũrã, cũrẽ ãjõpeotutuanemorãsa'a. Cũrẽ masĩnemoato nĩgũ marĩrẽ yu'ruocu niwĩ.

Wi'i yeerã ãtãgã yeenu'cãcja weronjõ Jesucristo nimi nise ni'i

⁴ Musã Jesucristore ãjõpeo'lo. Tojo weerã cũ me'rã añurõ nisetiya. Cũ catigu, marĩrẽ cũ me'rã caticã weemi. Cũ ninu'cũcũsami. Æpërã cũrẽta teecãrã niwã. Na teemicã, cũ pacu Õ'acũ pe'e cũrẽ "Añuyũ'ruagu nimi", ni besecu niwĩ. Besetoja, cũrẽ wiogu sõrõcu niwĩ. ⁵ Musãrẽ añurõ masĩdutigu queose me'rã wereguti. Õ'acũ ãtãpaga me'rã ni'cã wĩ'i añurĩ wĩ'i yeegu weronjõ weesami. ãtãgã añucja me'rã yeenu'cãsami. Tutuari wĩ'i niato nĩgũ tojo weesami. Jesucristota cũ ne waro wĩ'i yeenu'cãcja ãtãgã weronjõ nigũ nimi. Marĩpua apeye na yeeturiãmujãse weronjõ ni'i. Marĩ nipe'tirã ni'cãrõ me'rã Õ'acũ cũ wéeca wĩ'i weronjõ ni'i. Tojo weerã cũ yarã waro nĩrã, Jesucristo weetamuse me'rã pa'ia weronjõ Õ'acũ yere da'ramasĩ'i. Añurõ wéerã, ãpërã ye niatjere sãrĩbosamasĩ'i. Tojo nicã Õ'acũrẽ e'catise o'omasĩ'i. Marĩ tojo weecã i'agũ, Õ'acũ e'catisami. ⁶ Duporocjãrãpu quẽ'rã te cjase Õ'acũ cũ ucũ'quere a'tiro ojacãrã niwã:

Ni'cã wĩ'i, wĩ'i Jerusalẽpure yeeguti.

Ti wĩ'ire yéegu, ni'cãgã ãtãgã añucjare beseguti.

Tutuari wĩ'i wa'ato nĩgũ tiga me'rã nu'cãgũti.

Yu'u ãtãgãrẽ ucũgũ, yu'u macũ pe'ere wãmepeogu wee'e.

Cũta nimi yu'u bese'cu.

Yu'u i'acã, añuyũ'ruagu nimi.

Cũrẽ ãjõpeorã pũrõ e'catirãsama.

"Mejõ warota ãjõpeocãti", nisome, ni ojacãrã niwã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã.

⁷ Musã Jesucristore ãjõpeorã añurõ e'catise me'rã cũrẽ tu'oña'sa'a. Æpërã pe'e cũrẽ ãjõpeotitjãrã, musã weronjõ tu'oña'tisama. Mejõ nigũrẽ weronjõ tu'oña'cã'sama. Æpërã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã a'tiro ojacãrã niwã tja:

Masã ãtã me'rã wĩ'i yeerãtirã ni'cãgãrẽ uati, cõ'asama.

Na cõ'acaga me'rã ãpërã pe'e tutuari wĩ'i yeesama.

Tiga marĩcã, wĩ'i yeeya marĩbopã.

A'te a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Wiorã judío masã tiga ãtãgãrẽ weronjõ Jesucristore uatiwã. Na uatimicã, cũ pacu Õ'acũ pe'e cũrẽ besecu niwĩ. Bese, cũrẽ wiogu sõrõcu niwĩ. Cũ marĩcãrẽ, marĩ Õ'acũ põ'rã sãjãmasĩtibopã. ⁸ Apeye ojanemocãrã niwã tja:

Õ'acũ cũ besecaga ãtãgãrẽ masã pu'atuu, buruque'arãsama.

A'te a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Jesucristore Õ'acũ besecu niwĩ. Tigapu pu'atuu, buruque'a'caro weronjõ Jesucristore ãjõpeotirã bu'iri da'reno'rãsama. Toduporoputa maata Õ'acũ cũ macũrẽ ãjõpeotirã tojo wa'arãsama, nitojacu niwĩ.

⁹ Marĩ pũricã na weronjõ niwe'e. Õ'acũ cũ yarã niato nĩgũ marĩrẽ besecu niwĩ. Tojo weerã marĩ wiogu yarã pa'ia weronjõ cũ yere da'rarã ni'i. Õ'acũ marĩrẽ cũ ya curuacjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Ña'ase marĩrõ niseticã weecu niwĩ. Duporopu Õ'acũ cũ yarã masã Israe curuacjãrãrẽ yu'u were'que pejere weecu niwĩ. Musã Jesucristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weegu musãrẽ mejãrõta weemi. Õ'acũ marĩrẽ añurõ wee'quere ãpërãrẽ weredutigu tojo weemi. Õ'acũ añuyũ'ruagu marĩ ña'arõ wee'quere acobojomi. Acobojo, na'itĩ'arõpu nĩ'cãrãrẽ marĩrẽ yu'ruomi. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ cũ põ'rã bo'reyuropu nirã weronjõ ni'i. ¹⁰ Duporopu ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiro nicu niwĩ: "Õ'acũ pãjãrã judío masã nitirãrẽ yu'ruogusami." Tojo weerã musã toduporopure Õ'acũ põ'rã mejãta

níni'wũ yujupu. Ni'cārōacārē cūrē ējōpeoca be'ro cū pō'rā ni'i majā. Ō'acūrē musā ējōpeose dūporo cū musārē ma'isere, cū pajaña'sere masīticārā niwũ. Ni'cārōputa a'tere masī'i majā.

Pedro Jesucristore ējōpeorārē “A'tiro weeya” nise ni'i

¹¹ Yũ'u musārē pūrō ma'isa'a. Ni'cārōacā yũ'u wereatjere musā weecā ũasa'a. Marī a'ti turipure sijari masā ni'i. Marī niatjo waro ũmusepu ni'i. Topu ninu'cūcārāsa'a. Tojo weerā marī ña'arō weesī'risere weeticārā. Marī ña'arō weesī'rise añurō weesī'rise me'rā a'mequēse ni'i. Te ña'arō weesī'rise añurō weese pe'ere cā'mota'asī'risa'a. Ō'acū pe'e marīrē añurō weecā ũasami. ¹² Musā Jesucristore ējōpeotirā wa'teropu nisa'a. Cūrē ējōpeose bu'iri musārē “Ña'arā nima”, ni ucjasama. Musā na wa'teropure añurō nisetiya. Tojo weecā, na tojo ucjamirā, musā añurō weesetisere ī'arāsama. Tere ī'arā, siape me'rā pājārā Jesucristore ējōpeorāsama. Tojo weerā cū apaturi a'ticā, musā weronojōta na quē'rā Ō'acūrē “Mũ'u añugũ, tutuagu ni'i”, ni ējōpeorāsama.

¹³⁻¹⁴ Marī wiogu Jesucristore ējōpeotjārā, a'tiro weerōa'a. A'ti di'tacjũ wiogu waro, cū docacjārā wiorā, tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wiorā dutisere yũ'tiroa'a. Wiogu waro cū docacjārārē ña'arō weerārē bu'iri da'redutisami. “Añurō weerā pe'ere ‘Añurō weepu musā' niña”, nisami. ¹⁵ Ō'acū musā añurō weecā ũasami. Tojo weecā, āpērā musārē ucjami'cārā mejō warota ucjama'acā'rāsama. Ō'acū musā añurō weese me'rā na ucjama'a'cārā, tũ'omasītirārē di'tamarīacā weecā ũasami.

¹⁶ Ō'acū marīrē yũ'ruotojacu niwī. Tojo weerā yũ'ruono'cārā weronojō weesetirā. A'tiro wācūtīcārā. “Yũ'u āpērā dutise doca niwe'e. Tojo weegu yũ'u ũaro weeguti”, niticārā. A'tiro pe'e weerā. Ō'acūrē ma'i, cū ũaro weerā. Ña'asere weeticārā. Da'raco'terā na wiogu dutisere añurō yũ'tirā weronojō marī quē'rā Ō'acū dutisere yũ'tirā. ¹⁷ Dũcawaaro marīrō nipe'tirārē ni'cārōnojō ī'arā. Jesucristore ējōpeorārē ma'irā. Ō'acūrē nũcū'ase me'rā ējōpeorā. A'ti di'tacjũ wiogure wiopesase me'rā tũ'oña'rā.

Jesucristo pi'etigu nũ'cā'caronojō marīrē nũ'cādutise ni'i

¹⁸ Musā ni'cārērā āpērārē da'raco'terā nisa'a. Musā wiorārē ējōpeoya. Nipe'tirā na dutisere yũ'tiya. Musārē añurō weerā dia'cūrē yũ'titicā'ña. No'o ña'arō weerā quē'rārē yũ'tiya. ¹⁹ Apetero musā añurō weemicā, musā wiorā bu'iri da'rebosama. Na tojo weecā, musā Ō'acūrē ējōpeosere ī'orā, narē ye'suticā'ña. Tojo weecā, musārē Ō'acū “Añurō weema”, ni ī'agūsami. ²⁰ Musā ña'arō wéca be'roma musārē bu'iri da'rerā, queoro weerā weema. Musā na bu'iri da'resere nũ'cārā, “Añurō wéerā, nũ'cā'a”, niticā'ña. Musā tojo nũ'cāse wapamarī'i. Musā ña'arō wee'que wapa queorota bu'iri da'rerā weesama. Musā añurō wéca be'ro na ña'arō weecā, nũ'cāña. Tojo weese pe'ere Ō'acū “Añurō weema”, ni ī'agūsami. ²¹ Ō'acū musā añurō weemicā, musārē ña'arō weesere nũ'cādutigu cūucu niwī. Jesucristomarīcā marīrē yũ'ruogu, pi'eti, wērīwī. Añurō weemicā, cūrē ña'arō weewā. Tojo weegu marī quē'rārē cū wee'caronojōta weesirutucā ũasami. ²² Cū ne ni'cāti ña'arō weetiwī. Nisootiwī. ²³ Cūrē ña'arō bujicā'cārārē narē bujicā'a'metiwī. Cū pi'etigu, “Musārē bu'iri da'reguti”, nitiwī. Cū pacu pe'ere “Yũ'u pacu cū ũaro, queoro ña'arō weerārē bu'iri da'regusami”, niwī. Tojo weegu cū ye niatjere cū pacupure wiawī. ²⁴ Cū basu marī ña'arō wee'que wapare wapayegu, curusapu wērīwī. Marī ña'arō weesere du'udutigu marīrē wērībosawī. Tojo cū weese me'rā a'tiro weewī. Marīrē ña'asere sirutumi'cārārē añuse Ō'acū ye pe'ere sirutucā weewī. Cū marīrē yũ'ruogu, cāmi da'reno'o, ũputu pūrīse tũ'oña'wī. Tojo cū weese me'rā marī ña'arō yũ'rubo'cārā yũ'ruono'wũ. ²⁵ Marī a'tiro nicūmiwũ. Oveja sāl'rīrō po'peapu ní'cārā no'o ũaro wijaawā'cāsama. Wijaawā'cā, ī'anurūtīcā, bajudutia wa'asama. Marī na weronojō nicūmiwũ. Ni'cārōacārē Jesucristore ējōpeo'o. Tojo weerā ovejare co'tegu bajuduti'cārārē a'ma, cū narē boca'caro weronojō ni'i. Jesucristo marīrē ña'arō weeri nīgũ, marīrē ī'anurũ, co'tegu nimi.

3

Omocã du'te'cârãrê dutise ni'i

¹⁻² Numia, marâpusumuarã, añurõ tu'oya yu'u wereatjere. Musã marâpusumua dutisere, na haro weeya. Ni'cârêrã musã marâpusumua Jesucristore êjõpeotisama. Cũ ye quetire ne tu'osĩ'rítisama. Tojo weerã te quetire weretimirã, a'tiro pe'e weeya. Narê êjõpeoya. Na dutisere e'catise me'rã weeya. Musã tojo weecã, na quẽ'rã musã añurõ weesetisere i'acũu, Jesucristore êjõpeobosama. ³ Æpêrã, "Añurã nima", nidutirã, musã upure peje ma'masu'aticã'ña. Musã upu bajuse dia'cũrê wãcũnrũticã'ña. ⁴ Musã añurã nisi'rĩrã, añurõ bajusĩ'rĩrã, a'tiro pe'e weesetiya. Musã marâpusumuarê tu'saroputa na dutisere ma'ise me'rã weeya. Tu'tiro marĩrõ Æpêrãrê queoro weeme'rĩcã'ña. Ejeripõ'rã caributiro marĩrõ tu'oña'ña. A'te añurõ weesetise pe'tisome. Musã upure ma'masu'ase pũrĩcã pe'tirosa'a. Musã añurõ weeseticã, Õ'acũ musã me'rã e'catigusami. Musã a'tiro weese cũ i'orõpũre añubutiasẽ waro ni'i. ⁵ Yu'u musãrê nĩrõnojõta duporocjãrã numia Õ'acũrê êjõpeorã añurõ weeseticãrã niwã. Na marâpusumua dutisere añurõ yu'ticãrã niwã. ⁶ Sara duporocjõpũ co marãpu Abrahã dutisere añurõ yu'tico niwõ. Tojo weego Abrahãrê co wioũure weronjõ tu'oña'co niwõ. Musã quẽ'rã musã marâpusumuarê añurõ weeya. Musã nipe'tisere añurõ wéerã, tojo nicã uiro marĩrõ nisetirã, Sara weronjõ nĩrãsa'a.

⁷ Ni'cãrõacãrê numotirãrê wereguti. Mu'u numorê añurõ weesetiya. Core êjõpeoya. Co mu'u weronjõ tutuatimo. Õ'acũ co quẽ'rãrê pajaña'gũ, mu'urê weronjõta yu'ruocu niwĩ. Tojo weegu core añurõ co'teya. A'tiro weecã, musã Õ'acũrê ñubuese ne cã'mota'ata basiosome.

A'merĩ añurõ nisetidutise ni'i

⁸ Ni'cãrõacãrê nipe'tirãpũre weretuoguti. Ni'cãrõ me'rã nisetiburoya. Æpêrãrê pajaña'ña. Ni'cũ põ'rã weronjõ ma'isetiya. "Ûsã Æpêrã yu'ruoro ni'i", ni wãcũticã'ña. ⁹ Æpêrã musãrê ña'arõ weecã, narê a'meticã'ña. Musãrê ña'arõ bujicã'cã, narê bujicã'a'meticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Narê añurõ wa'ato nĩrã, Õ'acũrê sêrĩbosaya. Õ'acũ marĩrê tojo weedutisami. A'tiro weecã, Õ'acũ musãrê añurõ weegusami. ¹⁰ Duporopũre ni'cũ Salmo wãmetiri pũrĩpũre añurõ nisetisere a'tiro ojacũ niwĩ:

No'o musã catiri umãcore e'catise me'rã nisi'rĩrã, ña'arõ ucũticã'ña.

Nisootirãta niña.

¹¹ No'o musã ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã'ña.

Añuse pe'ere weeya.

Æpêrã me'rã a'metu'titirãta ma'ise me'rã nisetiya.

¹² Añurõ weesetirãrê Õ'acũ co'tesami.

Na cãrê sêrĩsere yu'tisami.

Ña'arõ weerã me'rã pe'ere e'catitisami.

Narê bu'iri da'resami.

Tojo weerã musã añurõ nisetiya ni, Salmo pũrĩpũre ojano'caro niwũ.

¹³ Musã añuse dia'cũrê weeseticã, ¿noa musãrê ña'arõ weebosau? Weetisama.

¹⁴ Musã añurõ weemicã, Æpêrã musãrê ña'arõ weecãma, e'catiya. Õ'acũ musãrê añurõ weegusami. Tojo weerã na musãrê ña'arõ weesĩ'rĩcã, wãcũque'titicã'ña. Narê uiticã'ña.

¹⁵ A'tiro pe'e wãcũña. "Jesucristo nipe'tirã bu'ipũ Ûsã wioũu nimi", ni êjõpeoya. No'o musãrê Æpêrã "¿De'ro weerã Jesucristore êjõpeoti?" nibosama. Na tojo nicã, musã yu'tiatjere wãcũyutojaya. Narê añurõ yu'time'rĩcã'ña. Pũrĩrõ yu'titicã'ña. ¹⁶ Musã Jesucristore êjõpeose bu'iri Æpêrã musãrê ña'arõ ucjasama. Na ucja'que diacjũ niticã i'arã, bopoyarãsama. Tojo weerã musã añurõ nisetirã, Õ'acũ i'orõpũre bu'iri marĩrã tu'oña'rãsa'a. ¹⁷ Õ'acũ cũ uacãma, marĩ añurõ weemicã, Æpêrã marĩrê ña'arõ weebosama. Tojo weese añu ni'i. Marĩ ña'arõ weecã pe'ema, Æpêrã marĩrê ña'arõ weecã, marĩ ye bu'irita ni'i.

¹⁸ Jesucristomaricã añugũ nimigũ, pi'etiwi. Cũ bu'iri moomigũ, marĩ ña'arõ wee'que wapare wẽrĩ wapayebosawĩ. Marĩ bu'iri cãorãrê wẽrĩbosagu, tojo weewĩ. Marĩrê

yu'rɯogɯ, ni'cātita wērīwī. Cū tojo weese me'rā cū pacu tiropu marirē wa'ata basiocā weewī. Cū bu'icā upu waroma wērīa wa'awī. Wērītoja, be'ro masācu niwī. Cū ejeripō'rā pūrīcā wērīticaro niwū. ¹⁹⁻²⁰ Cū ejeripō'rā me'rā cū upu masāpepu cūñarī cura a'tiro weecu niwī. Duporopu Ō'acū a'ti turi miocā, wērī'cārā na bi'adupono'caropu nirārē ī'agū wa'acu niwī. Topu narē cū wērī masāsere weregu ejacu niwī. Dia miose duporo Noé yoacā yucusujore a'medo'gu da'racu niwī. Cū tiwū weeri curare cū nícaterocjārārē Ō'acū narē ējōpeocā uacu nimiwī. Na pe'e ne ējōpeoticārā niwā. Noé, cū nūmo, cū pō'rā, na nūmosānumia dia'cū ējōpeocārā niwā. Tojo weerā na ochota tiwū me'rā yu'rucārā niwā. ²¹ Ō'acū narē yu'rūo'caro weronojōta marī quē'rārē Jesucristo wērī masāse me'rā Ō'acū yu'rūocu niwī. Ō'acū a'ti turire miogū narē yu'rūo'que marirē wāmeyese weronojō ni'i. Marirē wāmeyese marī upure ū'irī coese mejēta ni'i. A'tiro ni'i. Ō'acū ī'orōpūre bu'iri marirā nisī'rīrā, cūrē acobojose sērīse ni'i. ²² Jesucristo masāca be'ro cū pacu tiropu mājāacu niwī. Ni'cārōacārē cū wiogu dujiri cūmurōpu nisami. Cū nipe'tirā bu'ipu, wiogu nimi. Ō'acūrē wereco'terā, nipe'tirā wiorā u'muarōpu nirā yu'rūoro nimi.

4

Duporopu ña'arō weemi'cārā ña'arō weedu'use queti ni'i

¹ Jesucristomarīcā a'ti di'tapu nīgū, pūrō pi'etiwi. Marī quē'rā cū pi'eti'caro weronojōta weerā. Pi'etisere uiticārā. Marī pi'etirā, Jesucristo weetamuse me'rā nemorō wācūtutarāsa'a. Ña'asere weesī'rītīrāsa'a. ² Tojo weerā a'tiro nicā me'rā marī catise nūmūwī ejatuario marī ña'arō weesī'rīserē weesome majā. Ō'acū cū uaro pe'e weerāsa'a. ³ Mūsā Jesucristore ējōpeotirā na weesetisenojōrē weetojacārā niwū. Ña'arō mūsā weesī'rīserē weecārā niwū. Numia me'rā ña'arō weecārā niwū. Numia quē'rā uūma me'rā mejārōta ña'arō weecārā niwū. Que'acārā niwū. Bosenūmu nicā que'a, caricūcārā niwū. Ña'arō weesere yu'rūoquejocā'cārā niwū. Apeyere Ō'acū dutisere yu'rūnū'cārā, masā yee'quere ējōpeocārā niwū. ⁴ Ni'cārōacārē te pejere mūsā weetisa'a majā. Toduporopu mūsā me'rā ña'arō weeseti'cārārē ba'patinemetisa'a. Mūsārē na pijicā, wa'atīsa'a. Mūsā tojo weecā, “¿De'ro weerā tojo weeti?” nisama. Tere ī'arā, mūsārē ī'atu'ti, ucjasama. ⁵ Na tojo weemicā, a'tere masīña. Ō'acū mūsārē ucja tu'tirārē “¿De'ro weerā yu'u pō'rārē tojo weeri?” ni sērītiña'gūsami. Mūsārē tojo wee'cārā na wee'quere beseno'rāsama. Ō'acū nipe'tirā wērī'cārārē, catirārē marī weesenūcūrē besegusami. Ne ni'cūrē dū'asome. ⁶ Nipe'tirā masā wērīdijape'tirāsama. Jesucristore ējōpeo'cārā pe'e na ye upu boamicā, Ō'acū tiropu catinu'cūcārāsama. Tojo weerā narē a'ti turīpu caticā, Jesucristo ye añuse quetire wereno'caro niwū.

⁷ A'ti turi pe'tiatjo cārōacā dū'sasa'a. Tojo weerā mūsā weesere añurō tu'oña'nū'cō, weesetiya. Wācūtutuaya. Mūsā ña'arō weesī'rīserē nū'cāña. Tojo weerā mūsā queoro ñubuerāsa'a. ⁸ Nipe'tise apeyenojō yu'rūoro a'tiro weeya. Diacjū a'merī ma'īña. Ne a'merī ma'idu'uticā'ña. Marī āpērārē ma'īrā, marirē ña'arō weesere maata acobojosa'a. ⁹ Āpērā mūsā ye wi'serīpu ejacā, e'catise me'rā narē ñe'eña. Uase marirō narē a'māca, cārīse o'oya. ¹⁰ Ō'acū cū tutuaro me'rā marī Jesucristore ējōpeorānūcūrē de'ro marī weemasīserē o'osami. Te o'ose me'rā cū yere añurō weemasī'i. Tere o'ogu, ni'cārōnojō o'otisami. Cū o'o'que pōtēorō āpērārē weetamudutigu o'osami. Marī āpērārē weetamurā, cū o'o'quere queoro weerā wee'e. ¹¹ Ni'cārērārē a'tenojōrē o'osami. Pājārā wa'teropu cū ye queti weretutuasere o'osami. A'tere wererā, cū were'caro weronojō wereya. Āpērā, weetamurānojō quē'rā Ō'acū mūsārē tutuaro o'o'caro pōtēorō weetamuña. Tojo weecā, masā “Jesucristo cū weetamurō me'rā tojo weema” ni, e'catise o'orāsama Ō'acūrē. Jesucristo tutuayūruami. Cū nipe'tirā bu'ipu, wiogu nimi. Tojo weerā marī cūrē e'catise o'onu'cūcārā.

Jesucristore ējōpeorārē “Mejēcā wa'acā, wācūtutuaya” nise ni'i

¹² Yu'u mairā, apeyenojō werenemogūti tja. Mūsā Jesucristore ējōpeose bu'iri ña'arō yu'rūrā, “¿De'ro weero tojo wa'ati?” ni ī'amarīaticā'ña. Te mūsā pi'etisere

wācūtutuarā, diacjūta Jesucristore ějōpeosere ĩ'ono'o. Tojo weerā musā mejēcā wa'acā, ĩ'amarīaticā'ña. ¹³ Mejō e'catiya. Ni'cārōacārē musā Jesucristo cū pi'eti'caronojōta pi'etisiruturā wee'e. Tojo weerā cū apaturi a'ticā, cū asistesere, cū tutuasere ĩ'arā, pūrō e'catirāsa'a. ¹⁴ Marī Jesucristore ějōpeose bu'iri āpērā marīrē ña'arō bujicā'sama. Na tojo weecā, marī a'tiro mas'li. Espiritu Santu tutuayurugū marīpūre nimi. Marī me'rā ninu'cūcūsami. Āpērā marīrē ña'arō weecā, weetamusami. Tojo weerā na ña'arō bujicā'micā, e'catino'sa'a. ¹⁵ Musā a'tiro wācūña. Wējēcō'arī masārē, yajari masārē Ō'acū bu'iri da'regusami. Āpērā yere ucja wācūnrūrā quē'rārē tojota weegusami. No'o ña'arō weerārē bu'iri da'regusami. Musā na weronojō weeticā'ña. Na, na ye bu'iri pi'etirāsama. ¹⁶ Apeterore musā Jesucristore ějōpeose bu'iri pi'etirāsa'a. Tojo pi'etirā, bopoyaticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Ō'acūrē e'catise o'orā, “Añu'u”, niña. “Mu'u ũsārē Jesucristo yarā sājācā weepū”, ni wācūtutuaya.

¹⁷ Ni'cārōacārē Ō'acū masārē beseri nūmū nū'cātoja'a. Cūrē ějōpeorā me'rā besenū'cāmi. Marī cūrē ějōpeorā me'rā nū'cācā, āpērā cūrē ějōpeotirā pe'ema de'ro wa'aro wa'arosa'a. Ō'acū náma uputu bu'iri da'regusami. ¹⁸ Duporopū Ō'acū ye queti weremū'tārī masū te pi'etise cjasere a'tiro ojacū niwī:

Ō'acūrē ějōpeorā waromarīcā u'musepū wa'ase duporo a'ti nūcūcāpūre pi'etinírāsama yujupū.

To pūrīcārē cūrē ějōpeotirā ña'arō weerā pe'ere ¿de'ro wa'arosa'u?

Narē ña'abutiario wa'arosa'a.

Ō'acū narē bu'iri da'regusami, tojo nicū niwī Ō'acū ye queti weremū'tārī masū.

¹⁹ Marī Ō'acū uaronojō pi'etirā pūrīcā, a'tiro weeroua'a. Añurō weesere weenu'cūcā'rōua'a. Tojo nicā marī ye niatjere Ō'acū marīrē wee'cūre wiaroua'a. Nipe'tise cū “Weeguti” nisere queoro weesami.

5

Jesucristore ějōpeorā a'tiro weeroua'a nise ni'li

¹ Ni'cārōacārē majā Jesucristore ějōpeorā su'ori nirārē wereguti. Yu'u quē'rā āpērārē su'ori nigūta ni'li. Yu'u Jesucristo pi'eticā ĩ'awū. Cū apaturi a'ti turipū a'ticā, Ō'acū nipe'tirāpūre Jesucristo asistesere, cū tutuasere ĩ'ogūsami. Tere yu'u quē'rā nipe'tirā cūrē ějōpeo'cārā me'rā bu'ipejatamugūsa'a. ² Jesucristore ějōpeorārē su'ori nirā, yu'u wereatjere tu'oya. Ō'acū cū yarārē co'tedutigū musārē cūucū niwī. Ovejare co'teri masū cū yarā ovejare añurō co'tesami. Cū weronojōta musā quē'rā Ō'acū yarārē añurō co'teya. Āpērā dutiro marīrō musā uaro narē co'teya. Musā tojo weecā, Ō'acū uasami. Apeye quē'rārē narē su'ori wejepeorā, niyeru dia'cūrē wapata'asī'rīticā'ña. Mejō pe'e e'catise me'rā co'teya. ³ Narē co'terā, ña'arō dutipeticā'ña. Narē ĩ'acūudutirā pe'e, añurō weesetiya. ⁴ Tojo weecā, Jesucristo nipe'tirā masārē co'terā wioğū apaturi a'ti turipū a'tigū, musārē wapayegusami. “Añurō co'tewū narē yu'u co'tedutigū cūu'cārārē”, nigūsami. Cū musārē wapayese ninu'cūcā'rōsa'a. Cū tiro, cū asisteropū catinu'cūatjere o'ogusami. Te ne pe'tisome.

⁵ Ma'mapjia, nu'mia, a'tiro weeya. Bucurā musārē su'ori wejepeorārē ějōpeo yu'tiya. Musā “Nipe'tirāpūta āpērā yu'rūoro ni'li” ni wācūtirāta, a'merī weetamuña. Duporopū Ō'acū ye queti weremū'tārī masū a'tiro ojacū niwī:

“Āpērā yu'rūoro ni'li” nirā me'rā Ō'acū a'pepūrī nisami.

Āpērā “Yu'u mejō nigū ni'li, yu'ure weetamuña” nirā pe'ere Ō'acū weetamusami, ni ojacū niwī.

⁶ Ō'acū tutuayurugū nimi nírā, cū dutisere yu'tiya. Tojo weecā, Ō'acū cū uari nūmū musārē āpērā wiorā weronojō añurō wācūcā weegusami. ⁷ Ō'acū marīrē ma'ígū, co'tesami. Tojo weerā nipe'tise marī wācūque'tisere, marīrē no'o mejēcā wa'asere Ō'acūpūre o'orā. Cū marī tojo weesere ñe'egūsami.

⁸ Músã weesere añurõ tũ'oña'nũ'cõtojarãpũ weesetiya. Músã ña'arõ weesĩ'rĩsere wãcũtutuaya. Añurõ tũ'omasĩña. Wãtĩ marĩrẽ ì'atu'tigu nipe'tiropũ a'masijasami. Marĩrẽ ña'arõ weecã uagu, tojo weesami. Tojo weerã co'te ì'anũrũña. Ni'cũ yai ba'ase a'magũ pi'etisijaro weronojõ marĩ Jesucristore ãjõpeosere pe'osĩ'rĩsami. ⁹ Wãtĩ dutisere weeticã'ña. Wãcũtutuaya. Jesucristore ãjõpeonu'cũcã'ña. Wãtĩ músã dia'cũrẽ ña'arõ weegũ weetimi. Nipe'tirocjãrãpũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ tojo weegũ weemi. Na quẽ'rã músã pi'etironojõta pi'etirã weema. Tojo weerã wãcũtutuaya. ¹⁰ Õ'acũ marĩrẽ ma'ĩgũ, no'o nirõ weetamunu'cũgũsami. Cũ macũ Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩrẽ yũ'rũocu niwĩ. Õ'acũta marĩrẽ cũ asisteropũ cũ me'rã ninu'cũdutigu besecu niwĩ. Marĩ yoaticã a'ti nucũcãpũre pi'etinĩrãsa'a yujupũ. Tojo wéeca be'ro Õ'acũ marĩ ña'arõ niseti'quere aponũ'cõ, wãcũtutuacã weegũsami. Cũ tojo weecã, marĩ ne uisome. ¹¹ Tojo weerã cũrẽ a'tiro nĩrã: “Õ'acũ, mũ'u nipe'tirã bu'ipũ, wiogu ni'i. Mũ'u tutuase ne pe'tisome. Ninu'cũcã'rõsa'a”, nĩrã cũrẽ.

Pedro añudutitũ'o'que ni'i

¹² Silvano ojabosase me'rã yũ'u músãrẽ pejeti ueriacã a'ti pũrĩpũre oja'a. Cũ yũ'ure ba'patimi. Jesucristore ãjõpeogu añurõ weesetimi. Tojo weegũ cũ queoro weecã ì'agũ, cũrẽ ãjõpeo'o. Músãrẽ wãcũtutua, e'catidutigu a'ti pũrĩrẽ oja'a. Tojo nicã Õ'acũ ma'ise diacjũta ni'i nĩgũ, músãrẽ oja'a. Cũ ma'isere masĩrã, Õ'acũrẽ ãjõpeoyapaticã'ña.

¹³ A'ti macã Babiloniacjãrã Jesucristore ãjõpeorã músãrẽ añudutise o'óma. Õ'acũ ã'rã quẽ'rãrẽ músãrẽ weronojõta besecu niwĩ. Apĩ quẽ'rã Marco yũ'u macũ weronojõ nigũ músãrẽ añudutimi. ¹⁴ Músã e'catise me'rã a'merĩ añudutiya. Músã nipe'tirãrẽ Jesucristore ãjõpeorãrẽ Õ'acũ ejerisãjãse o'oato.

Tocã'rõta oja'a.

Pedro

Pedro ape pūrĩ ojanemoca pūrĩ ni'i

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pūrĩrẽ Pedro Asia di'tapu du'tistewã'cã'cãrãrẽ ojacu niwĩ tja.

A'tiro ojacu niwĩ. Jesucristore ãjõpeosere dojorãrẽ, “Tojo niwe'e” ni ducayusĩ'rĩrãnojõrẽ tu'omasĩdutigu ojacu niwĩ.

Pedro Jesucristore ãjõpeorãrẽ oja'que ni'i

¹ Yũ'u Simó Pedro Jesucristore da'rawã'ñaco'tegu cũ besecú'cu mäsãrẽ añuduti'i. Nipe'tirã ãsã weronjõ ãjõpeorãrẽ a'ti pūrĩrẽ oja'a. Marĩ Jesucristore ãjõpeose añuse waro ni'i. Jesucristo marĩ wiogu marĩrẽ yu'ruogu cũrẽ ãjõpeocã weecu niwĩ. Marĩrẽ ni'cãrõnojõ cũ yarã wa'acã weecu niwĩ. ² Õ'acũ, tojo nicã marĩ wiogu Jesure masĩnemoña. Mäsã tojo weecã, na añuse, ejerisãjãserẽ o'oyu'rũmajãrsama.

Jesucristore ãjõpeorãrẽ “A'tiro weero'ña'a” nise ni'i

³ Õ'acũ cũ macũ Jesucristore marĩrẽ masĩcã weecu niwĩ. Cũrẽ masĩrã, cũ tutuaro me'rã marĩ cũ ñaro añurõ nisetimasĩrãsa'a. Jesucristo añuyũ'ruagu, nipe'tise añurõ weegũ marĩrẽ cũ yarã nidutigu pijicu niwĩ. ⁴ A'tiro weégu, cũ tutuaro me'rã marĩrẽ “Peje añurõ weeguti”, nicu niwĩ. Cũ tojo ni'que añuse waro ni'i. Wapatiyũ'rua'a. Cũ “A'tiro weeguti” nise me'rã marĩ cũ weronjõ nisetimasĩrãsa'a. Tojo nicã mäsã a'ti turi cjase ña'ase ñaripejasere yu'rũwetirãsa'a. ⁵ Mäsã Jesucristore ãjõpeotoja'a. Mäsã tutuaro põtõorõ a'tere weenemopeoya. Wãcütutua, añurõ nisetiya. Tojo nisetirã, Õ'acũ yere tu'omasĩnemoña. ⁶ Tu'omasĩnemorã, mäsã basu ña'arõ weesĩ'rĩrã, nu'cãña. Nu'cãrã, mejẽcã wa'acã, ãjõpeodu'uticã'ña. ãjõpeodu'utirã, Õ'acũrẽ queoro ãjõpeo, cũ ñaro weeya. ⁷ Cũ ñaro weérã, ni'cũ põ'rã weronjõ mäsã basu a'merĩ weetamuña. A'merĩ weetamurã, nipe'tirãrẽ ma'ña.

⁸ Mäsã a'tere siape me'rã nemorõ weeturiawã'cãrã, marĩ wiogu Jesucristore añurõ masĩrãsa'a. Cũ ñaro weenemorãsa'a. “Mejõ waro cũrẽ ãjõpeopã”, nisome. ⁹ Mäsã tere tojo weetirã pe'e, caperi i'aejatirã weronjõ nisa'a. Õ'acũ yere ne masĩtisa'a. Mäsã toduporopu ña'arõ wee'quere Jesucristo acobojo'quere wãcütisa'a. ¹⁰ Yũ'u acawererã, mäsã Õ'acũ bese'cãrã ni'i. Tojo weerã cũ bese'cãrã weronjõ nipe'tise mäsã weepõtõorõ añurõ nisetiya. Mäsã tojo weerã Jesucristore ãjõpeodu'usome. ¹¹ Mäsã añurõ weenu'cũrã, marĩ wiogu Jesucristo tiropu ejarãsa'a. Topu marĩrẽ yu'ruogu me'rã añurõ ninu'cũcã'rãsa'a.

¹² Yũ'u were'quere masĩtojasa'a. Tere masĩrã, du'ucũurõ marĩrõ mäsã tu'o'quere añurõ weenu'cũrã we'e. Mäsã tere masĩmicã, acobojori nígu, werenu'cũcũti. ¹³⁻¹⁴ Cã'rõacã du'sasa'a yũ'u wẽrĩatjo. Marĩ wiogu Jesucristo yũ'ure weretojami. Tojo weegu yũ'u catiro ejatuario yũ'u ucũ'quere wãcũato nígu were'e. Yũ'u tojo werecã, “Añu nirõsa'a” ni wãcũgũ, tojo were'e. ¹⁵ Yũ'u wẽrĩca be'ro yũ'u were'quere añurõ wãcũnu'cũcã'to nígu yũ'u põtõorõ añurõ weeguti.

Pedro Jesucristo ãrũgũpu ducayucã i'a'que ni'i

¹⁶ Marĩ wiogu Jesucristo apaturi a'ti turĩpu tutuaro me'rã cũ a'tiatjere wereno'tojawu. Tere wererã, masã na weewarõnojõ wãcũbajurẽ'que mejẽtare werewu. ãsã basu ãrũgũpu Jesús cũ tutuasere i'awũ. ¹⁷ Cũ pacu Õ'acũ cũ tutuasere, cũ asistesere i'ocã i'awũ. Cũ tojo weeri cura u'musepu ucũgũ, a'tiro niwĩ: “Ã'rĩ yũ'u macũ yũ'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã e'cati'i”, niwĩ. ¹⁸ Cũ tojo ucũdijoserẽ ãsã tu'owu. Titare marĩ wiogu me'rã ãrũgũpu niwũ. Cũ tigupu nígu'ta asistewĩ.

¹⁹ Tojo wa'ase me'rã ãsã masĩwũ. “Duporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã diacjũta ojapã Jesús ye cjasere”, niwũ. Na oja'que na'itĩ'arõpu sĩ'ocã bo'reyuse weronjõ ni'i. Tere bu'e, wãcũnrũña. Tojo weerã marĩ Õ'acũ ñaro nisetimasĩrãsa'a. Téé Jesucristo

apaturi a'ticãpu tere bu'e, wãcũnu'cũcã'ña. Bo'reamujãticã ñocõawũ mujãtaro weronojõ Jesucristo a'ti nucũcãpu a'tigu, marĩ masĩtisere masĩcã weegusami. ²⁰ A'te pũricãrẽ añurõ tu'omasĩña. Õ'acũ ye queti weremu'tãrã na "Tojo wa'arosa'a" ni oja'quere marĩ basu wãcũse me'rã "Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e", nĩmasĩtisa'a. Espĩritu Santu cũ weetamurõ me'rã pe'e marĩ tere tu'omasĩrãsa'a. ²¹ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãmarĩcã na oja'quere na wãcũse me'rã dia'cũ du'pocãtiticãrã niwã. A'tiro pe'e weecãrã niwã. Na Espĩritu Santu ï'o, ojadutiro me'rã Õ'acũ yere ojacãrã niwã.

2

Nisoose me'rã bu'ese cjase ni'i
(Jud 4-12)

¹ Dũporopũre Israe curuacjãrã ni'cãrẽrã "Ûsã Õ'acũ ye queti weremu'tãrã ni'i", nisoocãrã niwã. Na tojo wee'caro weronojõ musã tiropũ nirã quẽ'rã mejãrõta weesiruturãsama. Nisoose me'rã dia'cũ weronojõ bu'erãsama. Tojo weerã musã ëjõpeosere dojorẽrãsama. Jesú na ña'arõ wee'que bu'iri wẽrĩ wapaye'cu pe'ere usome. Na tojo weecã, Õ'acũ wãcũña marĩrõ narẽ bu'iri da'regusami. ² Na numiarẽ a'metãrãsetisere pãjãrã Jesure ëjõpeorã ï'acũurãsama. Na tojo weecã ï'arã, Jesure ëjõpeotirã pe'e Jesú ye, dia'cũ cjasere ña'arõ ucũrãsama. ³ Niyerure uaripejarã, nisoose me'rã musãrẽ bu'erãsama. Na tojo weese wapa narẽ bu'iri da'reatje niyutojasa'a. Ne yu'rũwetisome. Dũporopũ "Õ'acũ narẽ bu'iri da'reno'rãsama", nitojacu niwĩ.

⁴ Õ'acũ dũporopũre u'musecjãrã cãrẽ wereco'terã nimi'cãrãrẽ na ña'arõ weecã, bu'iri da'recu niwĩ. Tojo weegu narẽ bu'iri da'rero na'itĩ'ase tutiripũ du'tecũucõ'acu niwĩ. Be'ro nipe'tirã masãrẽ beseatji numũ nicã, narẽ bu'iri da're bajuriogusami. ⁵ Noé cũ nĩcatero quẽ'rãrẽ Õ'acũ cãrẽ ëjõpeotil'cãrãrẽ acobo'joticu niwĩ. Acobo'jotigu, nipe'tirã masã ña'arãrẽ miocõ'acu niwĩ. Noé, cũ numo, põ'rã umũa ï'tiarã, na numosãnumia dia'cũrẽ yu'rũocu niwĩ. Noé masã wãcũsere dũcayuduti, "Añurõ weeya", ni werecu nimiwĩ. ⁶ Tojo nicã Õ'acũ Sodoma, Gomorra wãmetise macãrĩcjãrã quẽ'rãrẽ bu'iri da'recu niwĩ. Bu'iri da'regu, ñjũ'que po'ca dia'cũ cũñacã narẽ ñjũ'acõ'abajuriocu niwĩ. Be'ropũre ña'arõ weerãrẽ "Tojo wa'arosa'a" ni masĩato nĩgũ tojo weecu niwĩ. ⁷ Narẽ bu'iri da'regu, Lot añurõ weegũ dia'cũrẽ yu'rũweticã weecu niwĩ. Lot Sodomacjũ ãpẽrã ti macãcjãrã na ña'abutiasẽ weecã ï'agũ, caributicu niwĩ. ⁸ Cũ añugũ nicu niwĩ. Na ña'arã wa'teropũ nĩgũ, umucorinucũ na ña'abutiasẽ weecã ï'agũ, bujaweticu niwĩ. Tojo nicã na ña'arõ ucũsere tu'ogu, bujawetinemopecu niwĩ. ⁹ Õ'acũ narẽ tojo wee'quere wãcũrã, a'tiro nĩmasĩ'i. Õ'acũ añurãrẽ ña'arõ wa'acã, yu'rũweticã weemasĩsami. Ña'arã pe'ere cũ bu'iri da'reatji numũ nicãpu bu'iri da'reacju du'tecũuyutojasami.

¹⁰ Masã ña'ase na upũ cjase uaripeja weerãnojõrẽ Õ'acũ bu'iri da'reyu'rũnu'cãgũsami. Tojo nicã Jesucristo cũ wio'gu nisere na yu'rũnu'cãrãnojõrẽ upũtu bu'iri da'regusami.

Sõ'onícãrã musãrẽ nisoosijari masã na uaro se'saro, no'o uaro weema'acusiasama. Uiro marĩrõ u'musepu nirã ape turicjãrã tutuarãrẽ bujicã'sama. ¹¹ U'musecjãrã Õ'acũrẽ wereco'terã pe'e nisoori masã yu'rũoro tutuayũ'rũnu'cãrã nima. Tojo nimirã, ña'arã Õ'acũrẽ wereco'terã nimi'cãrãrẽ Õ'acũpũre weresã, bujicã'tisama.

¹² Nisoori masã wa'icũrã weronojõ tu'omasĩtisama. Na tu'omasĩtisere no'o uaro ucũma'asama. Na tu'oña'rõbajuro tu'oña'sama. Wa'icũrã bajuáca be'ro ñe'e wẽjẽcõ'ano'ajã weronojõ nisama. Na weronojõ na quẽ'rã wẽrĩdijarãsama. ¹³ ãpẽrãrẽ na ña'arõ wee'que wapa na quẽ'rã ña'arõ weeno'rãsama. Umũco, bajuyoropũ no'o uaro ña'arõ weebaja'que'atitũ'sasama. Musã bosenu'mũrĩ weecã, na bopoyoro, ña'abutiaro weerã weesama. Weeta'sase me'rã e'catisama.

¹⁴ Numiarẽ ña'arõ wãcũse me'rã dia'cũ ï'asama. Na me'rã ña'arõ weesĩ'rĩsama. Ña'arõ weesere caributitisama. Ëjõpeotutuatirãrẽ na weronojõ uaripejacã weesama. No'o na ï'asenucũ uapo'cãrã niyurã, uanemocã'sama. Na bu'iri da'reno'ajã nima. ¹⁵ Õ'acũ ye, dia'cũ cjasere du'urã, dia'cũ nitise pe'ere sirutusama. Na dũporocjũpu Balaã wãmetigu

Beor macũ weronojõ weesama. Cũ Balaã ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asĩ'ricũ niwĩ. ¹⁶ Cũ tojo weecã ï'agõ, cũ yago burra cãrẽ tu'tico niwõ. Burra ucũmasĩ'ti'co nimigõ, Õ'acũ cũ weetamurõ me'rã masã ucũrõ weronojõ Balaãrẽ tu'tico niwõ. Co tojo nise me'rã cũ weema'asere du'ucã weeco niwõ.

¹⁷ Nisoori masã aco wijase peri si'bique'a'caro weronojõ nima. Te peri aco marĩrõ weronojõ na ña'arãrẽ añuse ãpẽrãrẽ weetamuse marĩsa'a. O'mecururi wĩ'rõ me'rã tuuwã'cãrõ weronojõ nima. No'õ ñaro weenu'cũma. Na ni'cãdiacjũta ucũtisama. Bu'iri da'reno'ajã nitojama. Tojo weerã na'itĩ'arõpũ tojota ni bajudutirãsama. ¹⁸ Nisoori masã ucũse wapamarĩsa'a. Masĩbutiarã weronojõ nisoose me'rã bu'esama. A'tiro nisama. "Marĩ no'õ ñaro marĩ weetu'saronojõ weecã, añu ni'ĩ," nisama. Tere nĩrã, na ña'arõ weewũase me'rã, tojo nicã na ña'arõ ñaripejase me'rã ãpẽrãrẽ dojorẽsama. Jesucristore ãjõpeowã'cãrãrẽ, ña'arõ weesere du'uwã'cãrãrẽ, apaturi na ña'arõ wee'quere ñaripejacã weesama tja. ¹⁹ Na a'tiro nisama: "Mũsã ãpẽrã dutise doca niwe'e. Tojo weerã mũsã ñaro weeya," nimisama. Tojo nimirã, na basu ña'asere weedu'umasĩtirã, ña'ase dutise doca niwã'ñarã weronojõ nisama. Nipe'tise marĩ ña'arõ weesere du'umasĩtise te doca niwã'ñaco'tecã wee'e. ²⁰ Marĩ wiogũ Jesucristo marĩrẽ yũ'rũogũre ãjõpeorã, a'ti turi cjase ña'asere yũ'rũwetiwũ. Tojo wéeca be'ro nimicã, apaturi ña'asere weenemopeorãnojõ todũporo ni'caro nemorõ ña'arõ tojasama. ²¹ Diacjũta narẽ Jesucristo yere, diacjũ cjasere masĩtiyũ'rũocã, añubopã. Na Jesucristore ãjõpeoca be'ro añuse dutise, narẽ were'quere du'urã, ña'abutiario weerã weema. ²² Na apaturi ña'arõ weenemopeorã, masã na ucũwũasenojõ weerã weema. Na a'tiro ucũwũasama: "Diayi cũ etoacõ'aca be'ro apaturi cũ etoa'quere ba'asami tja." Apeye quẽ'rã ni'ĩ: "Yesere u'õca be'ro apaturi mejãrõta ù'irĩbũjũropũ sĩ'cõcũñasami tja." Na Jesucristore ãjõpeoca be'ro ña'arõ wéerã tja, te weronojõ nima.

3

Marĩ wiogũ apaturi a'tiatje ni'ĩ

¹ Yũ'ũ mairã, mũsãrẽ ni'cã pũrĩ ojatojawnũ. Todũporoca pũrĩ, tojo nicã a'ti pũrĩ me'rã mũsãrẽ diacjũ wãcũato nĩgũ oja'a. Mũsã masĩ'quere wãcũnu'cũdutigũ werecasa'a. ² Dũporocjãrãpũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã añurã na oja'quere wãcũña. Tojo nicã marĩ wiogũ, marĩrẽ yũ'rũogũ dutisere wãcũña. Tere ãsã Jesucristo besecũ'ũ'cãrã mũsãrẽ wereturĩawnũ.

³ A'tere masĩmũ'tãña. A'ti ñmũco pe'tiati dũporo masã Õ'acũ yere bujicã'rãsama. No'õ na ña'arõ weesĩ'rĩsere weerãsama. ⁴ A'tiro nirãsama: "Jesucristo cũ 'A'tiguti' nĩ'que ¿de'ro wa'amitito?" nirãsama. A'tiro ni bujicã'rãsama. "Marĩ ñecũsumũa wẽrĩdijape'tiattojama. A'ti turi ne weenu'cã'caro weronojõ mejãrõta ninu'cũcã'a. Ne a'tisome", ni wãcũsama. ⁵ A'tiro wa'a'que pe'ere wãcũsĩ'rĩtisama. Dũporopũ Õ'acũ cũ ucũse me'rã ñ'mũse, a'ti turi bajurẽcũ niwĩ. Cũ dutiro me'rã di'ta aco po'peapũ nĩ'que bajuacaro niwũ. Tojo nicã aco me'rã a'ti turi cjase pĩ'rĩ, bũcũacaro niwũ. ⁶ Aco me'rãta tja Noé nĩcaterore Õ'acũ a'ti turire miocõ'acũ niwĩ. Cũ tojo wee'que me'rã "Õ'acũ a'ti turire dũcayutojacũ niwĩ", ni masĩno'õ. ⁷ A'tocatero nisepũa majã ñ'mũse nise, a'ti di'ta cjase pecame'e ãjũacõ'ano'atje ni'ĩ. Be'ro Õ'acũ cũ ucũse me'rãta ãjũape'ocã'gũsami. Cũ masãrẽ beseatji ñmũ nicã, ña'arãrẽ bu'iri da'regũ ãjũacõ'agũsami.

⁸ Yũ'ũ mairã, a'tere wãcũña. Marĩ tũ'oña'cã pe'ema, mil cũ'marĩ yoabutia'a. Õ'acũ pe'ere mil cũ'marĩ ni'cã ñmũ weronojõ nisa'a. Ni'cã ñmũ quẽ'rã cãrẽ mejãrõta mil cũ'marĩ weronojõ nisa'a. Ni'cãrõnojõ ï'asami. ⁹ Marĩ wiogũ cũ "Apaturi a'tiguti" nĩ'quere masã a'tiro wãcũsama: "Yoogoyũ'rũami", nisama. Na wãcũse diacjũ niwe'e. Masãrẽ pajaña'gũ, maata a'titisami yujupũ. Ne ni'cũrẽ pecame'epũ wa'acã ñatisami. Nipe'tirã na ña'asere bũjaweti dũcayucã ñasami. Tojo weegũ a'titisami yujupũ.

¹⁰ Marĩ wiogũ apaturi a'ti nucũcãpũ a'tiri ñmũ marĩ ne wãcũtiri ñmũ nirõsa'a. Ni'cã yajari masã ñamĩpũ wãcũña marĩrõ yajagũ a'tigũ weronojõ a'tigũsami. Cũ dijatiri

nɨmɨ a'tiro wa'arosa'a. Pūrō bususe me'rã nipe'tise ɯ'muarõpɨ nise pe'tia wa'arosa'a. Nipe'tise ɨjũpe'tidija wa'arosa'a. A'ti di'ta cjase pe'e quẽ'rã, ɨjũbajudutirosa'a.

¹¹ “Nipe'tise ɨjũpe'tidija wa'arosa'a” nisere tɨ'o, ña'arõ weesetisere du'u, Õ'acũ ɨaro pe'e añurõ weenu'cũrã. ¹² Marĩ wiogɨ a'tiatjere e'catise me'rã cãrẽ co'terã. Cãrẽ maata a'tidutirã, marĩ añurõ weepõtẽota basioro añurõ weerã. Cũ a'tiri nɨmɨ nicã, nipe'tise ɯ'muarõ cjase ɨjũpe'tidijarosa'a. Nipe'tise a'ti di'ta cjase, ɯ'muarõpɨ cjase sipipe'tirosa'a. ¹³ Marĩ pe'e Õ'acũ cũ “Ape ma'ma ɯ'muse, ma'ma di'ta weeguti” ní'quere co'te'e. Ti turipure nipe'tirã añuse dia'cũrẽ weerãsama.

¹⁴ Tojo weerã yɨ'ɨ mairã, cũ a'tisere co'terã, nipe'tise mɨsã weepõtẽorõ añurõ weeya. A'tiro weecã, Jesú a'tigɨ, mɨsãrẽ añurã, bu'iri moorã, añurõ ejeripõ'rãtirãrẽ bocaejagɨsami. ¹⁵ Mɨsã a'tiro masĩña. Marĩ wiogɨ marĩrẽ pajaña'gũ, marĩ yɨ'rɨcã ɨasãgũ co'tewapamosami. Tojo weegɨ maata a'titisami. Marĩ acaweregɨ Pablo marĩ mal'igũ quẽ'rã tojota mɨsãrẽ ojacɨ niwĩ. Õ'acũ cãrẽ masĩse o'ose me'rã tojo ojacɨ niwĩ. ¹⁶ Nipe'tise cũ oja'que pũrĩnucũ Jesucristo apaturi a'tiatjere, tojo nicã marĩrẽ ña'arõ weeticã'to ní'gũ ojasami. Apeye ni'cãrẽ cũ oja'que diasayɨ'rua'a. Masĩtirã, tojo nicã ẽjõpeotutuatirã tere ãpẽrãrẽ weresu'riacã'sama. Na apeye Õ'acũ ya pũrĩpɨ oja'quere weresu'riaro weronojõ weesama. Tojo weerã bu'iri da'reno'rãsama.

¹⁷ Yɨ'ɨ mairã, yɨ'ɨ mɨsãrẽ na nisoorã weeatjere wereyutojapɨ. Mɨsã tojo weerã masĩtoja'a. Na ña'arã mɨsãrẽ nisoori nĩrã, tɨ'omasĩña. Tojo nicã mɨsãrẽ ẽjõpeotutuarã ní'cãrãrẽ ẽjõpeodu'ucã weeticã'to. ¹⁸ Marĩ wiogɨ Jesucristo marĩrẽ yɨ'rɨogɨ pe'ere masĩnemoña. Cũ marĩrẽ ma'imi nisere masĩrã, cãrẽ nemorõ ẽjõpeowã'cãña. Nipe'tirã ni'cãrõacãrẽ, be'ropɨ quẽ'rãrẽ Jesucristore “Añuyɨ'ruami”, ninu'cũcã'rã. Tojota nĩrõua'a.

Tocã'rõta oja'a.

Pedro

Juã ojam_u'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ā'rī judío masū Zebedeo macū Santiago acabiji nicu niwī.

A'tere ojacu niwī. Jesucristore ějōpeorārē nisoose me'rā bu'erārē tu'omasīdutigu ojacu niwī. Tojo nicā Jesucristore ějōpeonu'cūdutigu, queoro weenu'cūdutigu ojacu niwī. Ma'ise pe'ere apeye yu'rūoro weenu'cūdutigu ojacu niwī.

Cūta ape pūrī Jesucristo catiri umūco cjasere ojacu niwī.

Jesucristo ye queti ni'i

¹⁻² Yu'u musārē Jesucristo ye cjasere, cū nisetisere ojacu wee'e. A'tiro ni'i. A'ti turi weese dūporo cū, cū pacu me'rā nitojacu niwī. Be'ro a'ti turipure bajuacu niwī. Cū catinu'cūgū marīrē catinu'cūcā weegū nimi. Ūsā cūrē i'awū. Cū ucūserē tu'owu. Ūsā basu warota cūrē i'abutiawu. Cūrē añurō masīwū. Tojo weerā cūrē i'a'quere musārē were'e. ³ Ūsā marī pacu Ō'acū me'rā, tojo nicā cū macū Jesucristo me'rā añurō nicā'a. Musā quē'rārē tojota masāsa'a. Tojo weerā ūsā i'a'quere, tu'o'quere musārē were'e. ⁴ Musārē añurō e'catiato nīgū a'ti pūrīrē oja'a.

Ō'acū añugū nimi nise queti ni'i

⁵ Jesucristo ūsārē bu'e'quere musārē wereturia'a. Cū a'tiro niwī: “Ō'acū añugū nimi. Cūpure ne ña'ase marī'i. Cū sī'ose weronojō nimi. Na'itī'ase weronojō nitimī”, niwī.

⁶ Marī a'tiro nibosa'a: “Ō'acū me'rā añurō nicā'a”, nibosa'a. Tojo nimirā ña'arō wéerā, nisoorā weesa'a. Marī weesetise, marī ye ucūse ūseri me'rā tojo weesa'a. ⁷ Ō'acū añurō weemi. Marī Ō'acū weronojō añurō wéerā pūrīcā, āpērā me'rā añurō nisetimasī'i. Cū macū Jesucristo wērīse me'rā nipe'tise marī ña'arō nisetisere dūcayunu'cūmi.

⁸ Marī ña'ase cūomirā ña'ase moo'lo nírā, marī basuta nisoorā wee'e. Marī wācūse diacjū niwe'e. ⁹ Ō'acū queoro weenu'cūgū marī ña'arō wee'quere diacjū wereyu'rūcā, queorota marīrē acobojogusami. Nipe'tise marī ña'arō weeseti'quere coepe'ocūsami. ¹⁰ Ō'acū a'tiro nicu niwī: “Masā nipe'tirā ña'arā nima”, nicu niwī. “Marī ña'arō weewe'e” nírā, “Ō'acū nisoosepijagu nimi”, nírā weebosa'a. Cū ucūserē ějōpeotirā weronojō nibosa'a.

2

Ō'acū me'rā nírā a'tiro weeya nise ni'i

¹ Musā yu'u pō'rā weronojō ni'i. Ña'ase weeticā'to nīgū, musārē a'tere oja'a. Marī ña'arō weecāma, Jesucristo cū pacūpure marīrē ucūbosasami. “Narē acobojoya”, nisami. Jesucristo ña'ase moogū nimi. Tojo weegu cū marīrē sērībosamasīsami. ² Jesucristo wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere acobojose bocacārā niwū. Marī dia'cū acobojose bocamasītisa'a. Nipe'tirā a'ti turicjārā acobojose bocamasīsama.

³ Marī masī'i, Ō'acū dutisere wéerā, cūrē i'awā'no'sa'a. ⁴ Marī a'tiro nibosa'a: “Ō'acūrē masī'i.” Tojo nimirā cū dutisere weetirā, nisoosepijarā nibosa'a. ⁵ Cū dutiro wéerā, Ō'acūrē queorota ějōpeosa'a. Tojo weerā marī Ō'acū me'rā ni'i nisere masī'i. ⁶ “Marī Ō'acū me'rā ni'i” nírā, Jesucristo weeseti'caronojōta weesiruturoa'a.

A'merī ma'iña nise queti ni'i

⁷ Acawererā, yu'u musārē ojase apeye ma'ma dutise mejēta ni'i. Todūporopu musā dutise cūo'quereta oja'a. A'te musā tu'o'quepu ni'i. ⁸ Tojo nimirō, yu'u musārē ojase ma'ma dutise weronojō wa'a'a. A'merī ma'isere wāmepeogu wee'e. Todūporopu marī a'merī ma'itirā, ña'arā niwū. Na'itī'arōpu nírā weronojō niwū. Ni'cārōacārē a'te du'uno'rō wee'e. A'tocaterore marī a'merī ma'írā, bo'reyuropu nírā weronojō ni'i. Te a'merī ma'isere Jesucristo me'rā masīno'o. Tojo nicā musā me'rā masīno'o.

⁹ Marí a'ti ro nibosa'a: "Y'u'u pūrīcā añurō Õ'acū dutiro weenu'cūcā'a." Tojo nimigū āpērārē ma'itigu, toduporopu na'itī'arōpu ní'caro weronojōta nicā'sa'a tja. ¹⁰ Āpērārē ma'īgū, bo'reyuropu nigū weronojō nimi. Ne cūrē cā'rōacā ña'arō weese marī'i. ¹¹ Marí āpērārē ma'itirā, na'itī'arōpu nirā weronojō nisetisa'a. Marí ña'arō weese bu'iri caperi bajuno'tirā weronojō nisa'a. Tojo weerā "A'ti ro pe'le ũ'a", nīmasītisa'a.

¹²⁻¹⁴ Y'u'u mūsā nipe'tirārē ojaguti. Jesucristo cū wērīse wapa Õ'acū mūsā ña'arō wee'quere acobojocu niwī. Mūsā Õ'acūrē masī'i. Bucurā, mūsārē oja'a. Jesucristore ne waropu du'pocātī'cure ējōpeoyucā, oja'a. Ma'mapjia, mūsā wācūtutuarā ni'i. Õ'acū ye ucūserē tu'o ējōpeo'o. Wātīrē docaque'acā weecārā niwū. Tojo weegu mūsārē oja'a.

¹⁵⁻¹⁶ A'ti ũmūco cjase Õ'acū ye mejēta ni'i. A'tere wācūnūrūtīcā'ña. Ña'arō wācūse, a'metārāsī'rīse, ũarīpejase, āpērā yu'rūoro nicā'gū nisī'rīse ña'a ni'i. A'te nipe'tise a'ti ũmūco cjase ni'i. "Tere weerāti", nitīcā'ña. No'o a'tere weesī'rīgūnojo marī pacu Õ'acūrē ma'itisami. ¹⁷ A'ti turi pe'tiwā'cārō wee'e. Nipe'tise ña'arō weesī'rī ũarīpejase quē'rā pe'tia wa'arosa'a. Õ'acū dutiro weerā pūrīcā ne pe'titirāsama. Cū tiropu ninu'cūcā'rāsama.

Nisoorā ye queti ni'i

¹⁸ Nisoori masā ye quetire wereguti. A'ti ũmūco pe'ti ro wee'e. A'ti turi pe'tise duporo ni'cū Jesucristore ī'atu'tigu a'tigusami. Mūsā a'tere tu'otojacārā niwū. Pājārā cū weronojō nirā nitojama. Tojo weerā marī a'ti turi maata pe'tiatjere masī'i. ¹⁹ Na cūrē ī'atu'tirā marī me'rācjārāta nicā'miwā. Be'ro, na Jesucristo ye quetire ējōpeotirā, marīrē ducawatia wa'awā. Na marī me'rācjārā waro mejēta ní'cārā niwā. Marī me'rācjārā nīrā pūrīcā, marī me'rāta nibosama. Na tojo ducawaticā ī'arā, marī narē ī'amasī'i. Marī me'rācjārā mejēta nicārā niwā.

²⁰ Jesucristo mūsārē Espīritu Santure o'ócū niwī. Tojo weerā mūsā diacjū cjase, Jesucristo ye quetire masīpe'ticā'sa'a. ²¹ Cū ye quetire masītīrārē ojagu weewe'e. Mūsā Jesucristo yere queoro masīsa'a. Tojo weegu mūsārē oja'a. Mūsā masī'i, cū ye queti nisoose mejēta ni'i.

²² Nisoosepījagu a'ti ro nisami: "Jesú Õ'acū bese'cu mejēta nimi", nisami. Tojo busugu cūrē ī'atu'tiri masū nimi. Marī pacu Õ'acūrē, cū macū Jesucristore teesami. ²³ No'o cū macū Jesucristore ũatirā, cū pacu quē'rārē moosama. Marī Jesucristore Õ'acū bese'cu nimi nīrā, Õ'acū pō'rā ni'i. ²⁴ Tojo weerā mūsā ne waro tu'o'que Jesucristo ye quetire wācūnūrūña. Mūsā cū ye quetire ējōpeonu'cūrā, Õ'acū me'rā, cū macū Jesucristo me'rā añurō nicā'rāsa'a. ²⁵ Jesucristo marīrē a'ti ro nicū niwī: "Catinu'cūatjere o'oguti", nicū niwī.

²⁶ Mūsārē nisoori masā ye quetire ojatojapu. ²⁷ Mūsā Espīritu Santu Jesucristo o'ócūre cūtoja'a. Cū basu nipe'tisere nisooro marīrō mūsārē bu'emi. "Ūsārē āpērā bu'eato", nitisa'a. Cū bu'eronojōta Jesucristo me'rā añurō nicā'ña.

²⁸ Ni'cārōacā quē'rārē cū me'rā ninu'cūcā'ña. Marī tojo wéerā, cū a'ti nucūcāpu a'ticā, cūrē pōtērīrā ī'aucuosome. Bopoyosome. ²⁹ Mūsā Jesucristo añurō weesere masītoja'a. Tojo weerā nipe'tirā añurō weerā Õ'acū pō'rā nima nisere masīno'o.

3

Õ'acū pō'rā weesetise ni'i

¹ Ī'arē mūsā Õ'acū marī pacu marīrē ma'isere. Marīrē ma'īgū, "Y'u'u pō'rā" ni ējōpeosami. Tojo nīrōnojōta marī cū pō'rā ni'i. Āpērā a'ti turīcjārā Õ'acūrē masītītīārā, marī cūrē ējōpeorā weesetisere masītisama. ² Acawererā, marī Õ'acū pō'rā nitoja'a. Cū pō'rā nimirā, be'ropu marī de'ro wa'atjere añurō masīno'ña marī'i yujupu. A'te dia'cūrē masī'i. Marī Jesucristo a'ticā, cū bajusere ī'arāsa'a. Cūrē ī'arā, cū weronojō wa'arāsa'a. ³ Jesucristore ne ña'ase marī'i. Marī quē'rā cū weronojō añurā wa'arāsa'a niatjere wācū'u. Tojo weerā marī ña'arō weeseti'quere ducayuwā'cārā wee'e.

⁴ Ña'arō weesetise Õ'acũ duti'quere yu'rũnu'cãse ni'i. Nipe'tirã ña'arō weerá Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãrã weema. ⁵ Musã masitoja'a, marĩ ña'arō wee'quere cõ'agũ Jesucristo a'ti nucũcãpũre a'ticu niwĩ. Ne cũrẽ cã'rõacã ña'ase marĩ'i. ⁶ Tojo weerã nipe'tirã cũ me'rã ninu'cũrã ña'arō weesetisama. Ña'arō weerá pe'e Jesucristore masĩtisama. ⁷ Musã tu'omasĩña. Æpẽrã musãrẽ maasoocã, ãjõpeoticã'ña. Jesucristo añugũ nimi. Tojo weerã cũ weronojõ nirá masã añurã nima. ⁸ Wãtĩ ne waropũta ña'agũ nimujãti'cu nimi. Tojo weerã ña'arō weesetirã cũ yarã nima. Jesucristo Õ'acũ macũ wãtĩ ña'arō weesere cõ'agũ a'tigu a'ti turipũre a'ticu niwĩ.

⁹ Õ'acũ cũ põ'rãrẽ cũ weronojõ niseticã weecu niwĩ. Tojo weerã Õ'acũ põ'rã ña'asere weenu'cũtima. ¹⁰ Marĩ Õ'acũ põ'rãrẽ, wãtĩ yarãrẽ a'tiro ï'aducawaamasĩ'i. No'o Æpẽrãrẽ ma'itirã, ña'arō weesetirãrẽ “Wãtĩ yarã nima”, ni'i. Æpẽrãrẽ ma'írrã añurõ weesetirã pe'ere “Õ'acũ põ'rã nima”, ni'i.

A'merĩ ma'idutise ni'i

¹¹ A'merĩ ma'irõua'a nise queti musã ne waro maata tu'o'que ni'i. ¹² Duporocjũpũ Caĩ wãmetigu weronojõ niticã'rã. Cũ wãtĩ yagu nígu, cũ acabiji Abere wẽjẽcu niwĩ. ¿De'ro weegu cũrẽ wẽjẽpari? Caĩ cũ weesetise ña'ase nicaro niwũ. Cũ acabiji weese pe'e añuse nicaro niwũ. Te bu'iri cũrẽ uogu, wẽjẽcu niwĩ. ¹³ Æpẽrã musã añurõ weesetisere ï'áuorã, ï'atu'tibosama. Na Caĩ cũ acabijire uo'caro weronojõ weerã weesama. Na musãrẽ ï'atu'ticã, ucuaticã'ña.

¹⁴ Marĩ Æpẽrãrẽ ma'írrã, Õ'acũ põ'rã ni'i nisere masĩ'i. Toduporopũre Jesucristore masĩtitjãrã, Æpẽrãrẽ ma'itiwũ. Ni'cãrõacãrẽ cũrẽ ãjõpeoyurã, a'merĩ ma'ĩ'i. Æpẽrãrẽ ma'itirã pũricã, marĩ toduporopũ ní'caronojõta nicã'bosa'a. Catinu'cũsere moobosa'a. ¹⁵ No'o Æpẽrãrẽ ï'atu'tigũnojo masãrẽ wẽjẽcõ'arĩ masũ weronojõ nimi. Musã masĩ'i, ne ni'cũ masãrẽ wẽjẽcõ'arĩ masũ catinu'cũsere moosami. Musã cũ weronojõ niticã'ña. ¹⁶ Jesucristo marĩ ye niatjere wẽricũ niwĩ. Tojo weerã marĩ a'merĩ ma'isere masĩ'i. No'o Æpẽrãrẽ ma'írrã, marĩ ya catiri umũcore wãcũnarũtisa'a. Narẽ weetamurã, marĩ quẽ'rã wẽrimasĩ'i. ¹⁷ Marĩ apeyenojõ cuomirã, pajasecuorãrẽ o'otirã, ¿de'ro wee “Õ'acũrẽ ma'ĩ'i”, nibosau? ¹⁸ Bu'i, marĩ ye ucũse useri me'rã dia'cũ “Narẽ ma'ĩ'i”, niticã'rõua'a. Narẽ añurõ weetamurõua'a. Te me'rã marĩ narẽ ma'isere ï'omasĩ'i.

Õ'acũrẽ ãjõpeorã uiro marĩrõ nímasĩ'i nise ni'i

¹⁹⁻²⁰ Apetero marĩ a'tiro wãcũsa'a: “Yu'u ña'ayu'ruagu nisa'a.” Tojo wãcũmirã, marĩ Æpẽrãrẽ ma'írrã, Õ'acũ me'rã uiro marĩrõ nímasĩ'i. Marĩ cũ põ'rã ni'i. Cũ marĩ wãcũsere masipe'ocã'sami. Cũ marĩ ña'arō wee'quere acobojosami. ²¹⁻²² Marĩ ne bu'iri moosa'a ni tu'oña'rã, uise marĩrõ Õ'acũrẽ sãrĩmasĩ'i. Cũ dutisere, cũ hasere weecã, Õ'acũ nipe'tise marĩ sãrĩsere yu'tigusami. ²³ Cũ duti'que a'te ni'i. Cũ macũ Jesucristore ãjõpeodutimi. Tojo nicã cũ duti'caronojõta marĩrẽ a'merĩ ma'idutimi. ²⁴ Marĩ cũ duti'quere wéerã, cũ me'rã añurõ nicã'a. Cũ quẽ'rã marĩ me'rã añurõ nicã'mi. Marĩrẽ Espĩritu Santure o'ocu niwĩ. Tojo weerã cũ marĩ me'rã nisere masĩ'i.

4

Æpẽrã weresere ï'abesetojarãpũ weedutise ni'i

¹ Acawererã, Õ'acũ yere wereri masã musã tiropũ bu'erã etacã, na weresere “¿Diacjũta Õ'acũ ye nimitito?” ni ï'aña. Æpẽrã Õ'acũ o'ó'cãrã nitima. Nipe'tirãpũre ãjõpeoticã'ña. Na Espĩritu Santure moomirã, tojo nima'acã'bosama. A'ti umũcopũre no'o uaro nisoori masã nibi'acã'ma. “Õ'acũ yere wererã wee'e”, ni bususijama. ² Musã na diacjũ wererãrẽ a'tiro ï'abeseya. Na “Jesucristo a'ti upũ me'rã bajuacu nimi”, nisama. Tojo ãjõpeorã, Espĩritu Santure cuorã nima. Narẽ ãjõpeoya. ³ Æpẽrã tojo ãjõpeotirã, Espĩritu Santure mooma. Mejõ cũrẽ pe'sutima. Musã Jesucristore ï'atu'tigu cũ a'tiatjere tu'otojapã. Na cũ weronojõ nirã a'ti di'tapũre nitojama.

⁴ Nisoori masã wãtĩ yarã nima. Õ'acũ wãtĩ nemorõ tutuami. Mũsã Õ'acũ yarã ni'i. Tojo weerã mũsã na ucũsere ãjõpeoticãrã niwũ. ⁵ Nisoori masã a'ti turicjãrã a'ti mũmũco cjase dia'cũrẽ bu'esama. Na weronjõ nirãta na bu'esere tũ'osama. ⁶ Marĩ pũrĩcã Õ'acũ põ'rã ni'i. Cũ põ'rã nirã marĩ bu'esere tũ'osama. Cũ põ'rã nitirã tũ'otisama. Tojo weerã marĩ diacjũ cjase ãjõpeorãrẽ, diacjũ nitisere ãjõpeorãrẽ ï'abesemasĩ'i. “Ã'rãta nima diacjũ cjasere ãjõpeorã”, nĩmasĩ'i. “Na nima diacjũ cjasere ãjõpeotirã”, ni ï'adũcawaamasĩ'i.

Marĩrẽ a'merĩ ma'idutise ni'i

⁷⁻⁸ Acawererã, Õ'acũ masãrẽ ma'imi. Tojo weerã marĩ quẽ'rã a'merĩ ma'irõũa'a. A'merĩ mairãnojõ Õ'acũ põ'rã nima. Na Õ'acũrẽ masĩma. No'o ma'ise moorãnojõ Õ'acũrẽ ne masĩtima. ⁹ Cũ marĩrẽ ma'isere ï'ogũ, cũ macũ ni'cũ nigũrẽ a'ti turipũre o'ócũ niwĩ. Marĩ catinu'cũatjere wéégũ tojo weecũ niwĩ. ¹⁰ Yũ'ũ ma'isere ucũgũ, marĩ Õ'acũrẽ ma'isere ucũgũ mejẽta wee'e. Cũ pe'e marĩrẽ ma'isere ucũgũ wee'e. Cũ marĩrẽ ma'igũ, marĩ ña'arõ wee'quere acobojodutigũ cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Cũ me'rã marĩ acobojose boca'a.

¹¹ Acawererã, Õ'acũ marĩrẽ ma'icaronojõta marĩ quẽ'rã ãpẽrãrẽ ma'irõũa'a. ¹² A'ti mũmũcopũre ne ni'cũ Õ'acũrẽ ï'a'cũ marĩmi. Marĩ cũrẽ ï'ati'cãrã nimirã, ãpẽrãrẽ ma'írã, cũ marĩpũre nisere masĩ'i. Cũ marĩrẽ ma'ique ye bu'iri ãpẽrãrẽ queoro ma'ita basio'o. ¹³ Õ'acũ marĩrẽ Espĩritu Santure o'ocũ niwĩ. Tojo weerã marĩ Õ'acũ marĩpũre nisere masĩ'i. Marĩ quẽ'rã cũpũreta ni'i. ¹⁴ Õ'acũ macũrẽ ãsã basuta ï'awũ. Cũrẽ a'ti turipũre marĩ ña'arõ wee nisetimi'cãrãrẽ yũ'rũweticã weedutigũ o'ócũ niwĩ. Tojo weerã mũsãrẽ a'tere were'e. ¹⁵ No'o nipe'tirã “Jesũ Õ'acũ macũ nimi” nirãnojõ Õ'acũ me'rã nima. Cũ quẽ'rã napũre nimi.

¹⁶ Õ'acũ marĩrẽ ma'isere masĩ'i. Cũ nipe'tirãrẽ ma'imi. No'o ãpẽrãrẽ maigũnojõ añurõ Õ'acũ me'rã nimi. Õ'acũ quẽ'rã cũ me'rã nimi. ¹⁷ Marĩ Õ'acũ me'rã nĩrã, queoro ma'imasĩ'i. Jesucristo a'ti turipũ nicã, cũ pacũ quẽ'rã cũ me'rã nicũ niwĩ. Cũ me'rã nĩ'caronojõta marĩ me'rã quẽ'rãrẽ Õ'acũ nimi. Tojo weerã marĩ a'ti turicjãrãrẽ beseatji nũmũ nicã, cũrẽ ne uisome. ¹⁸ A'merĩ mairã tirore uise marĩ'i. Uise cũorã tiro pe'ere ne a'merĩ ma'ise marĩ'i. Marĩ uise me'rã bu'iritirã weronjõ tũ'oña'a. No'o uigũnojõ a'merĩ ma'imasĩtimi.

¹⁹ Õ'acũ marĩrẽ ma'imũ'tãcũ niwĩ. Tojo weerã marĩ cũrẽ ma'li'i. ²⁰ Marĩ Õ'acũrẽ ma'imirã, ãpẽrãrẽ ï'atu'tirã, nisoosebũcũrã ni'i. Masã marĩ ï'arã waromarĩcãrẽ ma'itirã, nemorõ Õ'acũ bajutigũ pũrĩcãrẽ ma'ita basiotisa'a. ²¹ Jesucristo marĩrẽ a'tiro dutiwĩ: “Õ'acũrẽ ma'írã, ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'irõũa'a”, niwĩ.

5

Õ'acũ põ'rã nĩrã, ña'asere weeticã'rõũa'a nise ni'i

¹ Nipe'tirã “Jesũ Õ'acũ bese'cũ nimi” ni ãjõpeorãnojõ Õ'acũ põ'rã nima. ãpẽrãrẽ ma'írã, na põ'rã quẽ'rãrẽ ma'irõũa'a. ² Marĩ Õ'acũrẽ ma'li, cũ duti'quere wéerã, marĩ cũ põ'rãrẽ ma'li'i nisere masĩno'o. ³ Õ'acũrẽ ma'írã, cũ duti'quere weerã wee'e. Cũ dutise diasawe'e, weeta basiopũrĩcã'sa'a. ⁴ Marĩ Õ'acũ põ'rã a'ti turi cjase ña'asere weewe'e. Jesucristore ãjõpeose me'rã añurõ weeta basio'o. ⁵ Marĩ Jesucristore “Õ'acũ macũ nimi”, ni ãjõpeo'o. Te me'rã dia'cũ a'ti mũmũco cjase ña'asere cã'mota'amasĩsa'a.

Jesucristore “Õ'acũ macũ nimi” nise ni'i

⁶ Jesucristo Õ'acũ macũ nimi. Cũ a'ti turipũ nicã, Juã wãmeyeri masũ cũrẽ wãmeyewĩ. Cũrẽ wãmeyegũ, aco me'rã wãmeyewĩ. Be'ro cũ curusapũ wẽrĩwĩ. A'tiro weese me'rã cũ Õ'acũ macũ nisere ï'owĩ. Cũrẽ wãmeyequẽ me'rã dia'cũ ï'otiwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã quẽ'rãrẽ ï'owĩ. Espĩritu Santu Jesucristo Õ'acũ macũ nisere ï'omi. Cũta diacjũ cjasere weregũ nimi. ⁷ A'te quetire na basuta ï'oma. Na ï'tiarã mũmũsepũ nima: pacũ, macũ, tojo nicã Espĩritu Santu. ã'rã ï'tiarãpũ dũcawatimirã, ni'cũta nimi. ⁸ A'ti nucũcãpũre Espĩritu Santu werese me'rã Jesũ Õ'acũ macũ nimi nisere masĩ'i. Tojo nicã Jesũ cũ Õ'acũ macũ nisere cũ wãmeyeno'que me'rã, cũ wẽrĩ'que me'rã ï'ocũ niwĩ. ⁹ Masã na

ĩ'a'quere werecãmarĩcãrẽ, marĩ ãjõpeo'o. Õ'acũ cã macũ yere werecã pũrĩcãrẽ, nemorõ ãjõpeorũa'a. Cũ masã ucũse nemorõ queoro weremi. ¹⁰⁻¹² Õ'acũ marĩrẽ cã macũ me'rã catinu'cũsere o'ocũ niwĩ. Tojo weerã cã macũrẽ ãjõpeorã cã me'rã catinu'cũrãsama. Cũ macũrẽ ãjõpeotirã ne cã me'rã catinu'cũsome. Marĩ Jesucristo ye quetire diacjũta ni'i nĩrã, cãrẽ ãjõpeorã wee'e. Āpẽrã a'tere ãjõpeotirãnojõ “Õ'acũ nisoogu nimi”, nĩrã weema.

Juã werecasa'que ni'i

¹³ Musã Õ'acũ macũrẽ ãjõpeorãrẽ tere ojarũ. Musã catinu'cũrãsa'a nisere masĩato nĩgũ tojo ojarũ.

¹⁴ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ cã ãronojõ marĩ sãrĩcã, marĩ sãrĩsere tũ'osami. “Marĩ sãrĩsere tũ'osami” ni masĩrã, cãrẽ uise marĩrõ sãrĩmasĩ'i. ¹⁵ “Õ'acũ marĩ sãrĩsere tũ'osami” ni masĩrõnojõta “Cũ marĩ sãrĩ'que quẽ'rãrẽ o'otojami”, nino'o.

¹⁶ Apetero Jesucristore ãjõpeogu ña'arõ weesami. Cũ tojo weecã ĩ'arã, Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Marĩ sãrĩbosacã, Õ'acũ yũ'tigusami. Cãrẽ ducayugusami tja. Apeye pũrĩcã ña'abutiario weese ni'i. Téma “Sãrĩbosaya” niña marĩ'i. Tere weerã Õ'acũ tiropũ wa'asome. ¹⁷ Nipe'tise ña'ase Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãse ni'i. Yũ'ũ nĩrõnojõta apeye ña'arõ weesere Õ'acũ acobojogusami. Apeye ña'abutiario weesere acobojosome.

¹⁸ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ põ'rãrẽ Jesucristo añurõ col'tenu'cũcã'mi. Tojo weerã na ña'arõ weenu'cũtisama. Wãtĩ quẽ'rã Jesucristo col'teyucã, narẽ ña'arõ weemasĩtisami.

¹⁹ Marĩ Õ'acũ põ'rã nisere, tojo nicã wãtĩ nipe'tiro a'ti turicjãrã wioogu nimi nisere masĩ'i.

²⁰ Apeye quẽ'rãrẽ, Õ'acũ macũ cã a'ti'quere masĩ'i. Cũ marĩrẽ Õ'acũ diacjũ nigũrẽ masĩdutigu tũ'omasĩse o'ocũ niwĩ. Marĩ Jesucristo me'rã nĩrã, cã pacũ Õ'acũpũreta ni'i. Jesucristo Õ'acũ nimi. Cũta catinu'cũgũ marĩ catinu'cũatjere o'omi. ²¹ Apeye, masã na queose yee ãjõpeo'quenojõrẽ ãjõpeoticã'ña. Õ'acũ se'sarore ãjõpeoya. Nipe'tise apeyenojõ yũ'rũoro Õ'acũrẽ ma'iña.

Tojota weerũasa'a.

Tocã'rõta oja'a.

Juã

Nimɛ'tārī pūrī be'ro Juã ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Juã Jesucristore ějõpeorārē sũ'ori nigũ weronojõ Õ'acũ yarã cũ bese'cārārē ojacu niwĩ. Queoro weesetisere, a'merĩ ma'isetisere ojacu niwĩ. Nisoose me'rã bu'eri masārē tũ'omasĩdutigu ojacu niwĩ.

A'merĩ ma'idutise ni'i

¹ Yũ'u Jesucristore ějõpeorārē sũ'ori nirĩ masũ ni'i. Yũ'u mũ'urē Õ'acũ bese'core oja'a. Mũ'u põ'rã quẽ'rārē oja'a. Yũ'u mũsārē diacjũta ma'i'i. Yũ'u se'saro mũsārē ma'igũ weewe'e. Nipe'tirã diacjũ cjase Jesucristo ye quetire tũ'o'cārã mũsārē ma'ima. ² Cũ ye quetire ũsã ye ejeripõ'rãrĩpu cũ'o'o. Tojo weerã mũsārē pũrõ ma'i'i. Te quetire cõonu'cũcã'rãsa'a. ³ Marĩ pacu Õ'acũ, tojo nicã cũ macũ Jesucristo marĩ wioгу mũsārē a'tiro weeato. Añurõ wee, mũsārē pajaña'a, ejerisãjãcã weeato. Tere wéegũ, diacjũ nise ma'ise me'rã weeato.

⁴ Ni'cārērã mũ'u põ'rārē bocaejawũ. Narē diacjũ Õ'acũ duti'caronojõta weecã i'awũ. Tere i'agũ, pũrõ e'catiũ. ⁵ Ni'cārõacã mũ'urē nigũti. Marĩ a'merĩ ma'irõũa'a. A'te apeye ma'ma dutise mejęta ni'i. Maata marĩ cũ'o'que ni'i. ⁶ Marĩ a'merĩ ma'írã, Õ'acũ dutisere weerã wee'e. Cũ marĩrē a'merĩ ma'iduticu niwĩ. A'te mũsã tũ'otoja'querũ ni'i.

Nisoori masārē ějõpeoticã'ña nise ni'i

⁷ A'ti turipũre pãjãrã weremaasoosijari masã nima. Na, “Jesucristo masũ marĩ weronojõ upũtigu a'ticu niwĩ” nisere ějõpeotima. Náta Jesucristore i'atu'tiri masã nima. ⁸ Mũsã tũ'omasĩña. Na weresere ějõpeoticã'ña. Mũsã tere ějõpeorã, Õ'acũ mũsārē o'obo'quere bajuriorã weebosa'a. Na weresere tũ'otirã pe'e, Õ'acũ nipe'tise mũsārē o'ootjere bocarãsa'a. Cũ mũsārē añurõ weese wapa o'ogusami.

⁹ Jesucristo bu'e'que dia'cũrē bu'etigu, no'o cũ ũaro, yũ'rũoro weremoręsu'ugũnojo Õ'acũrē moomi. Jesucristo cũ bu'e'que se'sarore weregu Õ'acũ me'rã añurõ nisami. Tojo nicã cũ macũ me'rã añurõ nicã'mi. ¹⁰ Āpērã Jesucristo ye quetire mejęcã bu'eri masã mũsã ya wi'ipũ etacã, narē sõrõticã'ña. Narē utamurã, “Õ'acũ mũsārē añurõ weeato”, niticã'ña. ¹¹ Mũsã narē tojo nĩrã, na me'rãcjãrã wa'arã weebosa'a. Mũsã na ña'arõ weesere bu'ipejarã weebosa'a.

Juã cũ ojatũ'o'que ni'i

¹² Yũ'u peje waro nisĩ'rĩse cõomi'i, cõogu pe'e. A'ti pũrĩpũre ojasome. Yũ'u basuta topũ wa'a, mũsã me'rã ucũgũti. Marĩ tojo wéerã, e'catirãsa'a.

¹³ Mũ'u acabijo põ'rã mũ'urē añudutima. Co quẽ'rã Õ'acũ bese'co nimo.

Tocã'rõta oja'a.

Juã

Pua pūrī be'ro Juā ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Juā a'ti pūrīrē Jesucristore ējōpeogu Gayo wāmetigure ojacu niwī. Jesucristore ējōpeogu, mu'u āpērārē añurō weesetiaporo nīgū, cūrē ojacu niwī. Demetrio wāmetigu cū queoro weeseti'quere ojacu niwī.

Diótrufes wāmetiguma cū ña'arō weesere ne ta'saticu niwī.

Gayo ye queti ni'i

¹ Yu'u Jesucristore ējōpeorārē su'ori nirī masū ni'i. Gayo yu'u me'rācjū yu'u uputu maigūrē, mu'urē oja'a. Mu'urē diacjūta ma'i'i.

² Yu'u mu'urē Ō'acūrē sērībosagu wee'e. "Nipe'tise mu'u ye cjase añurō wa'ato. Mu'u Ō'acūrē ējōpeose añurō wa'aronojōta wa'ato. Apeye quē'rā, duti mu'urē wa'aticā'to", ni sērībosa'a Ō'acūrē. ³ Yu'u pūrō e'cati'i. Āpērā Jesure ējōpeorā mu'u ye quetire miiejawā. Mu'u añurō Ō'acū haro weenu'cūgū weeaporo. ⁴ Yu'u bu'e'cu queoro weecā tu'ogu, e'catiyu'ruasa'a. ¿De'ro wee yu'u mu'urē nemorō e'catimasībosau?

⁵ Mu'u nipe'tirā āpērā mu'u tiropu ejarārē añurō weesetigu weeaporo. Uputu waro apesecjārā mu'u ī'amasītirārē weetamuaporo. ⁶ Na ūsā nerēwuaropu mu'u ye cjasere, āpērārē mu'u ma'isere werewā. Mu'u tiropu ejarārē narē tojo weetamunu'cūcā'ña. Mu'u tojo weecā, na añurō Ō'acū haronojōta apesepure yu'ruamasīrāsama. ⁷ Na Jesucristore ējōpeotirā weetamusere ñe'erō marīrō Jesucristo ye quetire werewā'cārā weema. ⁸ Tojo weerā Jesucristore ējōpeorā marī pe'e narē weetamurōua'a. Marī narē weetamurā, na me'rā da'rarā wee'e.

Diótrufes wāmetigu cū ña'arō wee'que ni'i

⁹ Yu'u musārē ni'cā pūrī ojavu. Diótrufes musā wiogu nisī'rīgū weeapu. Tojo weegu ūsā duti'quere uatiapu. ¹⁰ Yu'u musā tiropu wa'agu, cūrē musā ī'orōpu wereguti cū ūsārē ucja'quere, ūsārē nisoo'quere. A'te dia'cū nitiaporo. Āpērā Jesucristore ējōpeorā topu eja'cā, narē ñe'etiapu. Āpērā narē añurō ñe'esī'rīrārē ñe'edutitiapu. Narē ñe'ecāma, na me'rā ninemodutitiacju niapu.

¹¹ Ña'arā na weesere ī'acūuticā'ña. Añurō weerá pe'ere ī'acūuña. Añurō weerá Ō'acū yarā nima. Ña'arō weerá Ō'acūrē masītisama.

Demetrio cū añurō weese ni'i

¹² Nipe'tirā Demetrio añurō ucūma. Ō'acū haronojōta queoro weeapu. Ūsā quē'rā cūrē tojota ī'awū. Musā masī'i. Ūsā diacjūta ucū'u.

Juā cū añudutise ni'i

¹³ Yu'u peje waro ucūse cuomi'i, cuogu pe'e. A'ti pūrīpūre ojasome. ¹⁴ Yu'u maata topu wa'acā, marī a'merī utamurāsa'a.

¹⁵ Añurō wa'ato mu'urē. A'tocjārā yu'u me'rācjārā mu'urē añudutima. Nipe'tirā topu nirá marī me'rācjārā añuato.

Tocā'rōta oja'a.

Juā

Juda cū ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Juda, Santiago Jesucristore ējōpeorārē sū'ori wejepeogu acabiji nicū niwī. Queoro bu'ese Jesucristo ye queti na tu'o'quere du'usī'rīcā tu'ogu ojacū niwī. Tojo nicā nisoose me'rā bu'erārē tu'omasīdutigū, Jesucristore ējōpeonu'cūdutigū ojacū niwī.

Juda Ō'acū yarārē ojase ni'i

¹ Yū'ū Juda Jesucristore da'rawā'ñaco'tegu Santiago acabiji mūsārē añuduti'i. Marī pacū Ō'acū mūsārē cū pō'rā niato nīgū besecu niwī. Cū mūsārē ma'imi. Jesucristo mūsārē ējōpeonu'cūcā'to nīgū co'temi. A'ti pūrīrē mūsārē oja'a. ² Ō'acū mūsārē pajaña'se, ejerisājāse, ma'ise cūoyū'rūmajācā weeato.

Nisoose me'rā bu'ese cjase ni'i

³⁻⁴ Yū'ū mairā, Ō'acū marī Jesucristo yū'rūono'cārārē añurō weesere mūsārē pūrō ojasī'rīmiwū. Tojo weesī'rī'cū nimigū, ni'cārōacārē “A'te pe'ere ojacā añutu'sa'a” ni wācū'u majā. Āpērā nisoose me'rā bu'ecā, ējōpeoticā'ña. Ō'acū Jesucristore ējōpeodutigū cūu'que pe'ere wācūtutua, ējōpeonu'cūcā'ña. Cū tere ni'cāti me'rāta marī cū yarārē o'odojacū niwī. Nisoori masā me'rīse me'rā mūsā me'rā a'mesū'acārā niwā. Na Ō'acūrē mooma. A'tiro nisama: “Ō'acū marī ña'arō wee'quere acobojoyucā, no'o űaro marī upū űaripejasenojōrē weemasī'i”, nisama. Ō'acū ma'īgū weese pe'ere dojorēsama. Jesucristo marī wiogu ni'cū nigūrē űatisama. Cūrē “Ō'acū macū mejēta nimi”, nisama. Dūporopū Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū na tojo weerārē “Bu'iri da'reno'rāsama”, nitojano'caro niwū. Tojo weerā wācūtutuaya. Nisoori masā dutisere weeticā'ña. Narē a'tiro niña: “Ō'acū marīrē ējōpeodutise dia'cū queoro ni'i. Mūsā bu'ese pūrīcā diacjū niwe'e”, niña narē.

⁵ Mūsā masī'quepūre apaturi wācūdutigū mūsārē weregūti. Ō'acū cūrē yū'rūnū'cārārē bu'iri da'resami. Dūporopū Ō'acū űsā ñecūsūmūa Israe curuacjārārē yū'rūocū niwī. Na Egiptopū pi'eti'cārārē aperopū miiwijacū niwī. Be'ro cū tojo weecā ī'amirā, āpērā cūrē ējōpeoticārā niwā. Tojo weegu narē bu'iri da're bajuriobutiacū niwī. ⁶ Apeye quē'rārē wācūña. Dūporopū āpērā ű'mūsecjārā Ō'acūrē wereco'terā nimi'cārā cūrē yū'rūnū'cācārā niwā. Ō'acū narē dutise cūumi'quere yū'rūnū'cārā, añurōpū nimi'cārā cō'owijaacārā niwā. Tojo weegu Ō'acū cūrē wereco'terā nimi'cārārē na'iti'arōpū cōme dari me'rā dū'tecūucō'acū niwī. Cū nipe'tirārē beseatji nūmū nicā, narē bu'iri da'rebutiagusami. Narē pi'etinu'cūdutigū pecame'epū cō'abajuriogūsamī. ⁷ Sodoma, Gomorra, tojo nicā te pu'to cjase macārī na ña'arō wee'que quē'rārē wācūña. Ō'acūrē wereco'terā nimi'cārā weronojō te macārīcārā quē'rā ña'arō weecārā niwā. Na nūmosānumia nitirārē a'metārācārā niwā. Apeye quē'rārē űmūa se'saro numia me'rā weewūasenojōrē weecārā niwā. Numia quē'rā tojota weecārā niwā. Na ña'arō wee'que wapa Ō'acū bu'iri da'regū, narē űjūacō'acū niwī. Nipe'tirā ña'arā na weronojōta pecame'e pe'titiri me'epū bu'iri da'reno'rāsama nisere masīyudutigū narē tojo weecu niwī.

⁸ A'tiro nicā quē'rārē mūsā wa'teropū nirā na nisoori masā todūporocjārāpū weronojō ña'arō weema. Tu'omasītirā weronojō na ña'arō weesī'rīsere no'o űaro weesama. Tere wēérā, na basu na upūre dojorēsama. Tojo nicā Ō'acū dutisere yū'rūnū'cāsama. Ape turicjārā ű'mūsepū nirā tutuarārē bujicā'sama. ⁹ ű'mūsecjārā Ō'acūrē wereco'terā wiogu Miguemarīcā tojo bujicā'ticū niwī. Dūporopū Moisé wérīca be'ro Migue wātī me'rā Moisé ya upūre dū'sasocārā niwā. Migue cū basu wātīrē ne cārō tu'ti bujicā'ticū niwī. A'tiro pe'e nicū niwī: “Ō'acū yū'ū wiogu mū'urē tu'tiatio”, nicū niwī. ¹⁰ Nisoori masā pūrīcā na tu'omasītisere no'o űaro ucūma'asama. A'ti turi cjase na no'o weerobajuro

weese dia'cūrē masīsama. Wa'icūrā tu'omasītirā weronojō nima. Na tu'oña'rōbajuro tu'oña'sama. Te me'rā na bu'iri da're bajuriono'rāsama.

¹¹ Ña'arō wa'arosa'a narē. Dɔporocjũpu Caí cū acabiji Abere ɔogɔ cūrē wējē'caro weronojō ña'arō weema. Tojo nicā Balaā wāmetigɔ wee'caro weronojō weema. Cū niyeru ɔayɔ'ruagu, Ō'acū dutisere yu'rɔnu'cācu niwī. Apī Coré wāmetigɔ wee'caro weronojō weema. Cū, wiorā Ō'acū cūu'cārārē yu'rɔnu'cācu niwī. Cū tojo wee'que bu'iri Ō'acū cūrē bu'iri da'regu, wērīcā weecu niwī. Na nisoori masārē Caí, Balaā, Coreré bu'iri da're'caronjōta Ō'acū narē bu'iri da'regusami. ¹² Nisoori masā, mɔsā Jesucristore ējōpeorā nerē ba'ari curare bopoyoro weerā weesama. Mɔsā me'rā sī'rī, ba'atamurā, na ye cjase dia'cūrē wācūrā, ña'arō weesama. Narē wiopesase marīsa'a. Āpērārē wācūtīmirā, na basu ba'a yapīsī'rīsama. Aco pejatimirō, acocurari wī'rō wēecā, tuuwā'cārō weronojō nisama. Te curari aco pejatiro weronojō masārē añuse ī'otisama. Yucɔdɔca dɔcatiri cura apeyepagu dɔca marīsepagu weronojō nico'tesama. Na Ō'acū yere bu'emirā, queoro weetirā, dɔca marīrā weronojō nisama. Na, masā dɔca marīcjure paacō'ano'cu weronojō nisama. Narē ne cārō añurō weese marīsa'a. ¹³ Pā'cōrī maa pajiri maa cjase ña'ase sa'pori sumutopu paaqueō'o'que weronojō nima. Na ucūme'rīmīrā, ña'ase bopoyase dia'cūrē weenu'cūsama. Ñocōa bɔrɔbajudutidijarā weronojō nima. Diacjūca ma'a cjasere du'urā, na'itī'arōpu bu'iri da're bajuriono'rāsama.

¹⁴ Dɔporocjũpu Enoc wāmetigɔ Ō'acū cūrē masīse o'oro me'rā na nisoori masārē bu'iri da'reatjere weremū'tācu niwī. Marī ñecū Adá pārāmi nituriagɔpu nicu niwī Enoc. Seis turiri be'rocjū nicu niwī. Cū, be'ropu wa'atjere a'tiro nicu niwī: “Marī wioɔ pājārā u'mɔsecjārā cūrē wereco'terā me'rā a'tigusami. ¹⁵ Nipe'tirā masārē besegu a'tigusami. Ña'arā na ña'arō wee'quere besepe'ocūsami. Tojo nicā dicuse ña'arā cūrē ña'arō ucū'quere besegusami. Na tojo wee'que wapa, bu'iri da'regusami”, ni ojayucu niwī Enoc. ¹⁶ Nisoori masā nipe'tisere tu'satisama; “Ña'a ni'i”, nisama. Na ɔaro dia'cūrē weesī'rīsama. Masīrā waro weronojō ucūma'asama. Na yere ɔasārā, āpērārē añurō ucūta'sasama.

Jesucristore ējōpeorārē werecasa'que ni'i

¹⁷ Yu'u mairā, marī wioɔ Jesucristo besecū'cārā mɔsārē todɔporopu ni'quere wācūña. ¹⁸ Mɔsārē a'tiro nicārā niwā: “A'ti ɔmɔco pe'tiati dɔporo masā no'o ɔaro Ō'acū yere bujicārāsama. Ō'acūrē ɔatirā, na ña'arō ɔaripejasere weerāsama”, nicārā niwā. ¹⁹ Jesucristore ējōpeorārē dɔcawaticā weesama. Na ña'ase ɔaripejase dia'cūrē weesama. Espírītu Santure mooma.

²⁰ Mɔsā pūrīcā yu'u mairā, Jesucristore nemorō ējōpeo, wācūtutuawā'cāña. Mɔsā ējōpeose diacjū nise ni'i. Ō'acūrē sērīrā, Espírītu Santu mɔsārē masīse o'ose me'rā sērīña. ²¹ Ō'acū mɔsārē ma'isere wācūnu'cūcā'ña. Acobojocticā'ña. Marī wioɔ Jesucristo marīrē pajaña'gū, cū me'rā catinu'cūsere o'ogusami. Cū o'otjere e'catise me'rā co'teyuya.

²² Āpērā Jesucristo yere “¿Diacjūta nisariba?” nirārē pajaña'ña. Narē añurō ējōpeocā weeya. ²³ Āpērā nisoori masā bu'esere siruturārē diacjūnu'cōña. Wi'i ɔjūrī wi'i po'peapu nirārē wejewijaarā weronojō narē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rucā weeya. Āpērā ña'ase weepoyu'rua'cārārē weetamusī'rīrā, pajaña'ña. Mɔsāpu na ña'arō weesere pē'rīpejari nīrā, ne cārō na tojo weesere ɔaticā'ña.

Ō'acūrē e'catitɔose ni'i

²⁴⁻²⁵ Ō'acū tutuayɔ'ruɔgu marī ña'arō weeri nīgū, cā'mota'amasīsami. Tojo nicā cū tutuase me'rā cū tiro, cū asisteropu marīrē bu'iri marīrā nidutigɔ miamasīsami. Topure e'catiyu'ruarāsa'a. Ō'acū ni'cū nigū marī wioɔ Jesucristo wērīse me'rā marī pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruocu niwī. Cūrē nipe'tirā “Añuyu'ruami, nipe'tirā bu'ipu wioɔ nimi”, wiopesase me'rā ni ējōpeoato. “Nipe'tirā a'ti turicjārārē dutigɔ wioɔ waro nimi”, niato. “Ne waropu, a'tiro nicā, be'ropu quē'rārē mejārōta nimi”, ninu'cūato. Tojota nirōña'a.

JUDAS 24-25

550

JUDAS 24-25

Tocã'rôta oja'a.
Juda

Be'ropu wa'atjere Jesucristo Juãrẽ wéréca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pũrĩrẽ Juã sô'oní'que pũrĩrẽ oja'cuta ojacu niwĩ. Cũ bu'iri da'rero Patmos wãmetiri nũcũrõpu nígũ, ojacu niwĩ.

A'ti pũrĩ Õ'acũ cũ ɯa'caronojõta be'ropure a'tiro weegusami nisere wereri pũrĩ ni'i.

Juã quẽ'egũ weronojõ cũ í'a'quere ojacu niwĩ.

Cũ siete Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrã Asiapu nirãrẽ ojacu niwĩ.

Jesucristo Juãrẽ quẽ'ese weronojõ í'o'que ni'i

¹ A'ti pũrĩ be'ropu wa'atjere Jesucristo wereri pũrĩ ni'i. Õ'acũ Jesucristore “Cã'rõacã be'ro a'tiro wa'arosa'a”, ni í'ocũ niwĩ. Cũ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ tere masĩdutigu tojo werecu niwĩ. Be'ro Jesucristo yũ'u Juã wãmetigure tere wereturiawĩ. Cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu ɯ'musecjũ me'rã tojo weewĩ. Yũ'uta Jesucristore da'rawã'ñaco'tegu ni'i.

² Yũ'u í'a'que nipe'tisere wereguti. Yũ'u tũ'o'que quẽ'rãrẽ wereguti. Õ'acũ ucũ'quere Jesucristo yũ'ure añurõ werewĩ.

³ A'ti pũrĩ oja'caronojõ wa'atjo cã'rõ dũ'sa'a. No'o a'ti pũrĩrẽ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ bu'egunojõ e'catise bocagusami. Tojo nicã a'ti pũrĩ Õ'acũ o'o'quere bu'ecã tũ'orã pe'e quẽ'rã e'catise bocarãsama. No'o na a'ti pũrĩpu oja'quere diacjũ weerãnojõ e'catise bocarãsama.

Juã Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrãrẽ oja'que ni'i

⁴ Yũ'u musã Asiapu nirã siete Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrãrẽ oja'a. Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato. Musãrẽ añurõ ejerisãjãcã weeato. Õ'acũ ne waroputa ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami. Õ'acũ wioгу dujiri cũmurõ pu'to siete Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nu'cũma. Na topu nu'cũrã Espiritu Santure nipe'tise tutuase cuogu nimi, nisí'rĩrã weema. Na quẽ'rã musãrẽ añurõ weeato.

⁵ Tojo nicã Jesucristo musãrẽ añurõ weeato. Cũ Õ'acũ ye cjasere queoro weregu nimi. Cũta nipe'tirã wẽrĩ'cãrã dũporo masãmu'tã'cu nimi. Cũ nipe'tirã a'ti di'tacjãrã wiorãrẽ dutimi. Marĩrẽ ma'imimi. Cũ wẽrĩgũ, cũ ye dí me'rã marĩ ña'arõ wee'quere yũ'ruowĩ. ⁶ Cũ wẽrĩse me'rã marĩ wiorã wa'apã. Tojo nicã Õ'acũ yere da'rari masã sãjãpã. Cũ pacu dutisere da'rato ní'gũ marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Cũrẽ añurõ e'catipeorã. Tojo tutuagu ninu'cũgũsami. Tojota niato.

⁷ Musã tũ'oya. Õ'acũ bese'cu Cristo o'mecururipu dijatigusami. Cũ a'ticã, nipe'tirã í'arãsama. Tojo nicã cũrẽ wẽjẽ'cãrãputa í'asãjãrãsama. Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã cũ a'ticã í'arã, utirãsama. Tojota wa'arosa'a.

⁸ Marĩ wioгу Õ'acũ tutuayũ'rũnu'cãgũ a'tiro nimi: “Yũ'uta nimũ'tãgũ, nituogupu ni'i.” Õ'acũ ne waroputa ní'cu nimi. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũmi. Be'ropu quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami.

Juã Jesucristore quẽ'ese weronojõ í'a'que ni'i

⁹ Yũ'u Juã musã acaweregu weronojõ ni'i. Musã weronojõta yũ'u quẽ'rã pi'etili. Marĩ ni'cãrõnojõ Õ'acũ põ'rã ni'i. Tojo nicã ña'arõ wa'acã, Jesucristo marĩrẽ wãcũtutuasere o'omi. Yũ'u Patmos wãmetiri nũcũrõpu bu'iri da'reri wi'ipu niwũ. Õ'acũ ye queti, Jesucristo ucũ'quere werese ye bu'iri topu niwũ. ¹⁰ A'tiro wa'awu yũ'ure. Ni'cã soorinũmu Espiritu Santu tutuaro me'rã quẽ'ese weronojõ í'owĩ. Wãcũña marĩrõ yũ'u sẽ'ema pe'e tutuaro ucũcã tũ'owu. Cũ ucũse coroneta putiro weronojõ busuwu. ¹¹ Cũ yũ'ure a'tiro niwĩ:

—Yũ'uta nimũ'tãgũ, nituogupu ni'i. Nipe'tise mu'u í'asere ni'cã pũrĩpu ojaya. Mu'u oja'quere Asiapu nirã siete cururi Jesucristore ẽjõpeose cururicjãrãrẽ o'óya. Na a'ticũrã

nima: Éfesocjārā, Esmirnacjārā, Pérgamocjārā, Tiatiracjārā, Sardicjārā, Filadelfiacjārā, tojo nicā Laodiceacjārārē o'óya, niwī.

¹² Cū tojo ucūcā tu'ogu, yu'u ŷnoa niti? nígū, majāmi'awū. Sietepagu sī'ose uru me'rā wee'quepagu i'awū. ¹³ Tepagu wa'teropu ni'cū masārē i'awū. Cū su'tiro yoarajore sāñawī. Cū cutiropu uru me'rā wéeca dare du'tewī.

¹⁴ Cū poari añurō butise poari niwū. Cū caperi pe'e pecame'e ŷjūrī pō'rā weronojō asiwu. ¹⁵ Cū du'pocārī cōme asipa'acju pecame'epu ŷjūrō weronojō niwū. Cū ucūse peje maarī pu'eeja o'maburose weronojō busuwu. ¹⁶ Cū diacjūcamocāpu siete űocōarē cuowī. Cū useropu ni'cā pjī wiori pjīrē cuowī. Ti pjī pūaperi osoyojaca pjī niwū. Cū diapoa umucocjū mujīpū uputu asistero weronojō niwū.

¹⁷ Cūrē i'aucuagu, wērīgū weronojō cū du'pocārī tiro bu'rūque'acāti. Yu'u tojo wa'acā i'agū, cū diacjūcamocā me'rā űapeo, yu'ure niwī:

—Uiticā'ña. Yu'uta nimu'tāgū, nituogupu ni'i. ¹⁸ Catinu'cūgū ni'i. Toduporopure wērīwū. Ni'cārōacārē catinu'cūcā'a. Yu'u masārē wērīdutimasī'i. Pecame'epu wa'adutimasī'i. Āpērā quē'rārē “Pecame'epu wa'asome”, nímasī'i. ¹⁹ Mu'u i'a'quere, ni'cārōacā nisere ojaya. Be'ropu mu'u i'atje quē'rārē ojaya. ²⁰ Apeyere masā toduporopu masīno'ña marī'quere weregūti. Ā'rā siete űocōa a'tiro nisī'rīrā weema. Na yu'ure ējōpeose cururicjārā wiorā su'ori nirā nima. Siete sī'ose uru me'rā wee'quepagu quē'rā a'tiro nisī'rīrō wee'e. Te ticusepagu yu'ure ējōpeose cururicjārā nima, nisī'rīrō wee'e, niwī.

2

Éfesocjārārē oja'que ni'i

¹ Jesucristo a'tiro niwī:

“Éfesocjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ni ojaya: ‘Yu'u siete űocōarē diacjūcamocāpu cuo'o. Tojo nicā siete sī'ose uru me'rā wee'quepagu wa'teropu sija'a. ² Nipe'tise musā weesere yu'u masī'i. Musā da'rased, musā wācūtutuasere masī'i. Tojo nicā űa'arō weerārē musā uatisere masī'i. Musā basu āpērā na nisetisere i'amasī'i. Na “Jesucristo besecū'cārā ni'i”, nima. Tojo nimirā, nitima. Tojo weerā narē i'arā, “Nisoorā nima”, ni'i. Musā na tojo weesere masī'i. ³ Yé cjasere da'rarā, musā uputu piletīwu. Musā te piletisere nu'cāwū.

⁴ ”Musā añurō weemicā, apeyenojō musārē werenemosī'rī'i. A'tiro ni'i. Musā ne waro ma'inu'cā'caro weronojō weewe'e. ⁵ Tojo weerā musā ne waropu añurō wee'quere wācūña. Musā űa'arō wee'quere bujawetiya. Ne waropu niseti'quereta weeya tja. Musā ducayuticā, musā ya curuacjāgū sī'ocjūre cō'agūti. ⁶ Apeye musā weese pe'e aűu ni'i. Nicolaíta wāmetiri curuacjārā weesetisere musā ne cārōacā hawe'e. Yu'u quē'rā tere ne hawe'e.

⁷ ”Espiritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūserē tu'oya. A'tiro ni'i. Yu'u pacu tiro añurō Paraíso wāmetiropu ni'cāgū yucugu ni'i. Añurō wee yu'rūwetirā ējōpeodu'utirā tigu ducare ba'a, catinu'cūrāsama', ni ojaya”, niwī.

Esmirnacjārārē oja'que ni'i

⁸ Apaturi Jesucristo ninemowī tja:

“Esmirnacjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigū quē'rārē a'tiro ojaya: ‘Yu'uta nimu'tāgū, nituogupu ni'i. Yu'u wērī masā'cu ni'i. ⁹ Nipe'tise musā weesere masī'i. Musā piletise, pajasecuosere masī'i. Tojo pajasecuomirā, peje cuorā weronojō ni'i. Apeyere masī'i. Āpērā “Judío masā ni'i”, nima. Tojo nimirā, musārē űa'arō ucūma. Na judío masā waro nitima. Na wātī ya curuacjārā nima. ¹⁰ Musā pletiatjere uiticā'ña. Wātī ni'cārērā musā ējōpeosere du'udutigu bu'iri da'reri wi'ipu sājāacā weegusami. Musā yoaticā diez numurīta pletirāsa'a. Tojo weemicā, téé wērīrāpu tojota ējōpeoyapaticā'ña. Yu'u tiropu musārē catinu'cūcā weegūti.

¹¹ ”Espiritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūserē tu'oya. A'tiro ni'i. Queoro wee yu'rūwetirā ējōpeodu'utirā pecame'epu wa'asome', ni ojaya”, niwī.

Pérgamocjārārē oja'que ni'i

¹² Jesucristo ninemowī tja:

“Pérgamocjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigú quē'rārē a'tiro ojaya: ‘Yu'u púaperi osoyojaca pjī wiori pjīrē cuogu ni'i. ¹³ Yu'u musā nipe'tise weesere masīpe'ocā'a. Musā ya macā Pérgamo quē'rārē masī'i. Ti macāpu wātīa wiogu dutiro cuosami. Topu nimirā, musā yu'ure sirutunu'cū'u. Yu'ure ējōpeodu'uwe'e. Sō'onícatero musā ya macā wātī nirōpūre a'tiro wa'acaro niwū. Antipas wāmetigu Ō'acū ye cjasere queoro werecu niwī. Āpērā cūrē musā wa'teropu nigūrē wējēcō'acārā niwā. Tita quē'rārē musā yu'ure ne ējōpeodu'utiwū.

¹⁴ ”’Apeye musārē a'tiro werese cu'o. Duporopu ni'cū Balaā wāmetigu nicu niwī. Cū Balac wāmetigure a'tiro bu'ecu niwī: “Mu'u Israe curuacjārārē űa'arō weedutiya”, nicu niwī. “Narē musā ējōpeogūre o'o'que di'ire ba'adutiya”, nicu niwī. Cū tojo nicā tu'ogu, Balac na wējē űubuepeo'que di'ire Israe curuacjārārē ba'aduticu niwī. Tojo nicā na űa'arō a'metārābajaque'aticā weecu niwī. A'tocatero musā wa'tero ni'cārērā Balaā weeduti'quenojōrē sirutuma. ¹⁵ Apeye quē'rārē ni'cārērā yu'u yabisere a'tiro weema. Nicolaíta wāmetiri curuacjārā bu'esere sirutuma. Ne du'usī'rītima. ¹⁶ Tojo weerā nipe'tise musā űa'arō weesere bujawetiya. Musā ducayuticā, musā tiropu wa'aguti. Ya pjī wiori pjī useropu cuori pjī me'rā musārē bu'iri da'reguti.

¹⁷ ”’Espíritu Santu yu'ure ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūserē tu'oya. Queoro wee yu'rūwetigu ējōpeodu'utigure manā wāmetise u'mūse cjasere ecagusa'a. Tojo nicā cūrē űtāpe butiri pere o'oguti. Ti pepu masīno'űa marīrī wāmerē ojano'rōsa'a. Ne ni'cū te wāmerē masīsome. Ti pere cuogu dia'cū masīgūsami', ni ojaya”, niwī.

Tiatiracjārārē oja'que ni'i

¹⁸ Jesucristo ninemowī tja:

“Tiatiracjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: ‘Yu'u Ō'acū macū caperire pecame'e űjūrī pō'rā weronojō cuogu ni'i. Tojo nicā yu'u du'pocārī cōme asipa'acju weronojō ni'i. ¹⁹ Nipe'tise musā weesere masīpe'ocā'a. Musā ma'ise, ējōpeose, a'merī weetamuse, wācūtutuasere masī'i. Ni'cārōacārē musā ne waro wee'caro nemorō añurō weerā wee'e. ²⁰ Tojo nimicā, apeye musārē weresī'rī'i. A'tiro ni'i. Musā sō'oníco Jezabere cō'awe'e. Co “Ō'acū wereduti'quere wereturiago wee'e”, nimimo. Tojo nimigō, yu'ure da'raco'terārē nisoosere bu'emo. Narē űa'arō wee, no'o űaro a'metārābajaque'aticā weemo. Tojo nicā wa'icu di'ire, na yee'cure ējōpeose o'o'que di'ire ba'acā weemo. ²¹ Ti nūmūpu co űa'arō wee'quere bujaweti ducayudutimiwū. Ne ducayusī'rītimo. Co űa'arō a'metārāsere du'usī'rītimo. ²² Tojo weegu co űa'arō weesere du'uticā ű'agū, core dutiticā weeguti. Co me'rā űa'arō wee a'metārārārē uputu pi'eticā weeguti. ²³ Co pō'rārē wērīcā weeguti. Tojo weecā, nipe'tirā Jesucristore ējōpeose cururicjārā a'tiro nirāsama: “Cū masā tu'oña'sere masīmi”, nirāsama. “Na po'peapu wācūserē, űsā quē'rārē masīpe'ocā'mi”, nirāsama. “Marī nisetisere queoro wapeyegusami”, nirāsama. ²⁴ Āpērā musā Tiatirapu nirā Jezabel bu'esere sirututirā, wātīa wiogu ye cjase ya'yiosere masītirānojō pe'ere a'tiro nigūti: “Musārē apeye dutinemosome. ²⁵ A'te dia'cūrē weeya. Musā queoro weesetisere ne du'uticā'űa. Téé yu'u a'tiri curapu weenu'cūcā'űa.” ²⁶ Queoro yu'u űaronojō wee yu'rūweti ējōpeodu'utirā, tojota weeyapaticā'űa. Tojo weerārē wiorā wa'acā weeguti. ²⁷ Yu'u pacu yu'ure nipe'tise macārīcjārā wiogu sōrōwī. Yu'u quē'rā narē mejārōta sōrōgūti. Yarā a'tiro weerāsama. űa'arārē tutuaro me'rā dutirāsama. Cōmegū me'rā bapari di'i me'rā yee'queparure paamūtōrō weronojō narē weerāsama. ²⁸ Apeye quē'rārē yu'u űaro weenu'cūgūrē a'tiro weeguti. Narē su'ori nigú weronojō nigūsami. űocōawū bo'reque'ari cura mūjātigu weronojō nigūsami. ²⁹ Espíritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūserē tu'oya', ni ojaya”, niwī.

3

Sardi wāmetiri macācjārārē oja'que ni'i

¹ Jesucristo ninemowī tja:

“Sardicjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wioḡu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: ‘Yu'u siete Ō'acūrē wereco'terā bajutirārē cwo'o. Na Espiritu Santure nipe'tise tutuase cwoḡu nimi, nisi'rīrā weema. Tojo nicā ticūrāta tja űocōarē cwo'o. Nipe'tise mūsā weesere masīpe'ocā'a. Mūsā “Ō'acū yere añurō weema” nino'rā ni'i. Tojo nimirā, wērī'cārā weronojō ni'i. Cū yere ne weewe'e. ² Tu'omasīña. Mūsā añurō weese pe'tiro wee'e. Du'saseacārē añurō weeya. Mūsā weesere a'tiro ī'a'a. Ō'acū ī'orōpūre mūsā queoro weewe'e. ³ Mūsārē bu'e'quere wācūña. Tereta sirutuya. Mūsā queoro weetisere bujawetiya. Tojo weeticā, yu'u yajari masū weronojō weeguti. Wācūña marīrō mūsā tiropu bu'iri da'reḡu wa'aguti.

⁴ ”Tojo nimirā, ti macā Sardi mūsā wa'teropūre pejetirācā añurō weerá nima. Na űarō weesere ī'acūu sirututima. Su'ti űirītirā weronojō nitima. Añurō wee'cārā niyurā, yu'u me'rā nirāsama. Su'ti butise sāñārā weronojō bu'iri marīrā nirāsama. ⁵ Āpērā quē'rā añurō wee yu'rūwetirā ējōpeodu'tirānojō su'ti añurō butise sāano'rāsama. Catinu'cūse cwo'rā na wāmerē ojaō'oca pūrīpu cwo'rā na wāmerē ne coeno'some. Coeno'rōnojō o'orā, yu'u pacu ī'orōpūre yu'u “Narē masī'i”, nigūti. Mejārōta cūrē wereco'terā ī'orōpū quē'rārē nigūti. ⁶ Espiritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cwo'rā cū ucūsere tu'oya', ni ojaya”, niwī.

Filadelfiacjārārē oja'que ni'i

⁷ Jesucristo ninemowī tja:

“Filadelfiacjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wioḡu su'ori nigūrē a'tiro ojaya: ‘Yu'u űa'ase moogū, diacjū nigū ni'i. Yu'u dūporocjū wioḡu Davi ya sawire cwo'o. Yu'u ni'cūta masā Ō'acū tiropu wa'acā weemasī'i. Āpērā wa'aticā quē'rārē weemasī'i. Yu'u pāocā, ne apī bi'amasītimi. Bi'acā quē'rārē, ne apī pāomasītimi. Mūsārē a'tiro wereguti. ⁸ Nipe'tise mūsā weesere masīpe'ocā'a. Yu'u mūsārē peje yé cjasere wereatjere cūuwū. Tere weemasī'i. Ne ni'cū tere cā'mota'amasītimi. Mūsā tutuatirā ni'i. Tutuatimirā, yé bu'esere añurō yu'ti'i. Yé cjasere āpērārē ucūrā, “Cūrē masī'i”, ni'i. ⁹ Āpērā a'tiro nisama: “Judío masā ni'i”, nisama. Tojo nimirā, judío masā waro nitima. Nisoori masā wātīa wioḡu ya curuacjārā nima. A'tiro weeguti narē. Narē mūsā dūporo ejaque'acā weeguti. Yu'u tojo weecā, yu'u mūsārē ma'isere masīrāsama. ¹⁰ Mūsārē mejēcā wa'acā wācūtutuaduti'quere queoro weewu. Tojo weegū nipe'tirā a'ti turicjārā pi'etiri cura mūsārē co'teguti. Nipe'tirā a'ti turicjārārē ¿de'ro ējōpeomitina? níḡū, narē pi'eticā weeguti.

¹¹ ”Maata a'tiguti tja. Mūsā queoro weesetisere ne du'uticā'ña. Mūsā queoro weetirā, Ō'acū mūsārē o'boca be'to, cū “O'oguti” ni'quere bajuriobosa'a. Āpērārē o'obosami. Tojo weerā queoro weenu'cūcā'ña. ¹² Añurō wee yu'rūweti ējōpeodu'tirārē yu'u pacu pu'to cūugūti. Na cū ya wi'i cjase botari weronojō cū pu'to ninu'cūrāsama. Yu'u pacu wāmerē napūre ojaguti. Cū ya macā wāme quē'rārē ojaguti. Cū ya macā, ape ma'ma macā Jerusalé wāmeti'i. Ti macā u'mūse cja macā ni'i. A'ti nucūcāpu dijatirosa'a. Yu'u quē'rā narē yu'u wāme, ma'ma ape wāme ojaguti. ¹³ Espiritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmi. O'meperi cwo'rā cū ucūsere tu'oya', ni ojaya”, niwī.

Laodiceacjārārē oja'que ni'i

¹⁴ Jesucristo ninemowī tja:

“Laodiceacjārā, yu'ure ējōpeori curuacjārā wioḡu su'ori nigū quē'rārē a'tiro ojaya: ‘Yu'u diacjū ucūḡū ni'i. Ō'acū ye quetire queoro werenu'cūḡū ni'i. Ō'acū yu'u me'rā nipe'tisere weecu niwī. ¹⁵ Nipe'tise mūsā weesere masīpe'ocā'a. Yarā nimirāta, bu'iacā waro ējōpeo'o. Mūsā ējōpeorā waro nicā, añubopā. Yu'ure ējōpeoticā, űa'a nibosa'a. Yu'ure bu'iacā ējōpeocāma, totā űa'ayu'rua'a. ¹⁶ Mūsā tojo weesere yabiyu'rua'a. ¹⁷ Mūsā

a'tiro ucū'u: "Peje cū'o. Nipe'tise añurō wa'a'a. Ne du'sawe'e", ni'i. Musā ne tu'omasīwe'e. Pajasecūorā waro weronojō caperi bajuno'tirā, su'ti marīrā weronojō ni'i. ¹⁸ Tojo weegu musārē nigūti. Musā uru pecame'epu űjūa apo'que yu'u cūosere ñe'eña. Pi'etimirā yu'are ējōpeorā, uru cūorā weronojō ni'i. Tere cūorā, musā peje cūorā nirāsa'a. Apeye quē'rārē su'ti butise yu'u cūosere sāñaña. Musā tere sāñacā, bopoyase pe'tia wa'arosa'a. Yu'rūono'cārā nirāsa'a. Tojo nicā caperi piose yu'u cūosere ñe'eña. Musā te pióca be'ro añurō ī'arāsa'a tja. Yé cjasere añurō masīrāsa'a. ¹⁹ Yu'u mal'irā nipe'tirārē tu'tibocure'e. Na ña'arō weesere du'udutigū tojo wee'e. Tojo weerā yé cjasere uputu weesī'rīña. Musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayuya.

²⁰ "Tu'oya. Yu'u sājāasī'rīgū, ni'cū sope pu'to pisunu'cūgū weronojō ni'i. No'o yu'are tu'ogu, cū me'rā nidutigū pāosōrōgūnojōrē a'tiro weegūti. Cū me'rā su'ori e'cati, ninu'cūgūti. Cū quē'rā yu'u me'rā mejārōta weegūsamī.

²¹ "Añurō wee yu'rūweti ējōpeodu'tirārē yu'u me'rā wiogu dujiri cūmurōpu dūpogūti. Yu'umarīcā, añurō wee yu'rūweti'cu yu'u pacu me'rā wiogu dujiri cūmurōpu ni'i. Tojota yu'u quē'rā narē mejārōta weegūti. ²² Espīritu Santu Jesucristore ējōpeorārē ucūmī. O'meperi cūorā cū ucūsere tu'oya', ni ojaya", niwī.

4

U'musepu na Ō'acūrē ējōpeosere ī'a'que ni'i

¹ Be'ro yu'u Juā u'musepu ī'amorōwū. Topu ni'cā sope susucā ī'awū. Sō'onícatero coroneta putipju puti'caro weronojō busu'cata tja ucūwī. A'tiro niwī yu'are:

—A'topu mujātia. Be'ro wa'atjere mu'urē ī'ogūtigū wee'e, niwī.

² Cū tojo nīca be'roacā maata Espīritu Santu tutuaro me'rā yu'are u'musepūre miawī. Topu wiogu dujiri cūmurōrē ī'awū. Ti cūmurōpu dujigūre ī'awū. ³ Cū űtāpe pūrō asipa'ari pe weronojō bajugu niwī. Jasper o cornalina űtā sō'acja wa'teri pe weronojō asipa'awī. Ti cūmurō sumutore ni'cā da bu'eda nimajāmisutuawū. Pūrō ya'sari da esmeralda wāmetiri pe weronojō asipa'awū. ⁴ Wiogu dujiri cūmurō tiropu veinticuatro wiorā dujise cūmurī niwū. Te dujise cūmurīpūre ticurāta tja wiorā bucurā dujiwā. Na su'ti butisere sāñawā. Nánucū na dūpopapūre uru me'rā wee'que be'torire pesawā. ⁵ Ō'acū wiogu dujiri cūmurōpūre bupo ya'baro weronojō bajuwū. Tojo nicā bupo paaro weronojō pūrō busuwū. Ti cūmurō tiro siete sī'ose tuturi nu'cūwū. Te tuturinucūta tja Ō'acūrē wereco'terā bajutirā nima. Náta Espīritu Santure tutuase cūogu nimi, nisī'rīrā weema. ⁶ Apeye quē'rā ti cūmurō tiro dia pajiri maa weronojō bajuro acostiro niwū.

Ti cūmurō sumutopu āpērā ba'paritirā catirā weronojō bajurā nu'cūwā. Nipe'tiro na diapoapu, na sē'emapūre caperi cūobi'awā. ⁷ Nimū'tāgū yai pajigū sō'agū weronojō bajuwī. Cū be'rocjū wecu weronojō bajugu niwī. Cū be'rocjū masū weronojō diapoatigū niwī. Cū be'rocjū á pacu wūwā'cāgū weronojō bajugu niwī. ⁸ Nipe'tirā nánucū seis wūuse cuowā. Na wūuse bu'i, na wūuse docapu caperi weronojō bajuse peje cuowā. Na umūcore, ñamirē a'tiro busūnu'cūwā:

Ō'acū marī wiogu añubutiagu, ña'ase moogū nimi.

Tutuayū'rūgu nimi.

Cūta nimi ne waropūta ní'cu.

A'tiro nicā quē'rārē ninu'cūcā'mi.

Be'ropu quē'rārē apaturi a'tigusami, niwā.

⁹ Wiogu dujiri cūmurōpu dujigū, catinu'cūgūrē na ba'paritirā añurō ucū, e'catise o'owā. ¹⁰ Na tojo weesetirinucū sō'onícārā veinticuatro wiorā bucurā cū dūporo ejaque'amujāwā. Cū catinu'cūgūrē ñubuepeowā. Cū dū'pocārī tiropu na ye uru me'rā wee'que be'torire cūuwā. Tojo nicā na veinticuatro wiorā bucurā a'tiro niwā:

¹¹ Ō'acū űsā wiogu, mu'u añubutiagu ni'i.

Mu'urē añurō ucūrōna'a.

Mu'u nipe'tirā yu'rūoro añuyū'rūgu, tutuayū'rūnu'cāgū ni'i.

Mu'u nipe'tisere wee'cu ni'i.

Mu'u uaro me'ra nipe'tise ni'i.

Te mu'u uaro me'ra'ta nipe'tise weeno'caro niwã, niwã.

5

Oveja wí'magũ papera tũrũrẽ pãamasĩse ni'i

¹ Õ'acũ u'muse wioꝝ dujiri cũmurõpu dujiwĩ. Cũ ni'cã papera tũrũrẽ diacjũcamocãpu cwowĩ. Ti tũrũ pãaperi o'jáca tũrũ niwã. Sietetiri pi'rabi'aca tũrũ niwã. ² Wioꝝ dujiri cũmurõ pu'to ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ tutuagũre i'awã. Cũ tutuaro me'ra a'tiro sãrĩtiña'wĩ:

—¿Noanojõ a'ti tũrũrẽ pãomasĩacjũ añugũ niti?

³ Ne ni'cũ u'musepu nigũ, a'ti nucũcãpu nigũ, tojo nicã a'ti turi docapu nigũ ti tũrũrẽ pãamasĩtiwĩ. Tojo nicã ne cã'rõ ti tũrũrẽ pãa bu'eacjũre i'ano'ña marĩwã. ⁴ Yu'u Juã ne ni'cũ ti tũrũrẽ pãamasĩticã, te oja'quere bu'emasĩticã i'agũ, pũrõ utiwa. ⁵ Yu'u utiri cura ni'cũ wioꝝ bucũ yu'ũre niwĩ:

—Tocã'rõta utiya. Dũporocjũ wioꝝ Davi pãrãmi nituriagũ añurõ wee yu'rũwetitojawĩ. Cũ Judá ya curuacjũ yai sõ'agũ tutuamũ weronojõ wioꝝ nimi. Cũ a'ti tũrũrẽ pãamasĩmi. Te pi'rabi'a'que quẽ'rãrẽ pãamasĩmi.

⁶ Cũ tojo nĩca be'ro yu'u Cristo masãmũjãa'cũre i'awã. Cũ oveja wí'magũ wẽjẽno'cũ weronojõ bajuwĩ. Cũ wioꝝ dujiri cũmurõ pu'to catigũ nu'cũwĩ. Sõ'onĩcãrã ba'paritirã catirã weronojõ bajurã, tojo nicã wiorã bucũrã wa'teropũ nu'cũwĩ. Cũ siete capesa'ri cwoꝝ niwĩ. Ticuseta tja caperi quẽ'rãrẽ cwowĩ. Cũ capesa'ri tutuase cwoꝝ nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ caperi pe'e a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ Espĩritu Santure cwoomi. Tojo weegũ nipe'tisere, nipe'tiropũ nisere masĩpe'ocã'mi, nirõ wee'e. ⁷ Õ'acũ macũ oveja wí'magũ weronojõ bajugũ wioꝝ dujiri cũmurõ pu'topũ wa'awĩ. Topũ wioꝝ diacjũcamocãpu cwo'ca tũrũrẽ miwĩ. ⁸ Cũ tojo weecã i'arã, na ba'paritirã catirã weronojõ bajurã, tojo nicã veinticuatro wiorã bucũrã cũ dũ'pocãpu ejaque'awã. Nãnũcũ buapũtẽse pacare cwowã. Nãnũcũ uru me'ra wee'que pari baparire cwowã. Te pari u'mũtise mũũamorõsere poosetise pari niwã. Te u'mũtise Õ'acũrẽ ãjõpeorã na sãrĩse ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. ⁹ Na Õ'acũ macũ oveja wí'magũ weronojõ bajugũre apeye ma'ma basasere basapeowã. A'tiro niwã:

Mu'u añugũ ni'i.

Mu'u a'ti tũrũrẽ miimasĩ'i.

A'te pi'rabi'a'quere pãamasĩ'i.

A'tiro ni'i.

Mu'u wẽjẽno'cũ niwã.

Mu'u wẽrĩse me'ra, mu'u dí me'ra nipe'tirã masã Õ'acũ yarã niato nĩgũ wapayecũ niwã.

Nipe'tise cururicjãrãrẽ, mejẽcã ucũrãrẽ, nipe'tiropũ nirãrẽ Õ'acũ yarã wa'acã weecũ niwã.

Tojo weegũ mu'u a'ti tũrũrẽ miimasĩ'i.

¹⁰ Õ'acũ yarãrẽ wiorã sãjãcã weecũ niwã.

Tojo nicã Õ'acũ yere da'rari masã sõrõcũ niwã.

Nipe'tirocjãrãrẽ dutirãsama, ni basawã.

¹¹ Be'ro yu'u u'musepu nirã Õ'acũrẽ wereco'terã pãjãrãrẽ i'awã. Na ucũsere tu'owũ. Na pãjãrã a'tiro weewã. Wioꝝ dujiri cũmurõ sumuto, tojo nicã ba'paritirã catirã weronojõ bajurã, ãpẽrã wiorã bucũrã sumuto nu'cũmajãmisũtũawã. Pãjãrã waro niyu'rũoquejocã'wã. ¹² Tutuaro me'ra a'tiro niwã:

Oveja wí'magũ na wẽjẽno'cũ añugũ waro nimi.

Tojo weegũ nipe'tirãrẽ dutimasĩmi.

Nipe'tisere cwoomasĩmi.

Nipe'tisere masĩpe'omi.

Tutuagũ nimi.

Nipe'tirã “Añuyũ'rũami” nino'gũ nimi.

Cũ Õ'acũ asistesere cwoꝝ nimi.

Nipe'tirā cūrē ñubuepeoma, ni basawā.

¹³ Be'ro āpērā ucūse quē'rārē tū'owu. Na a'ticūrā niwā: Nipe'tirā Ō'acū wee'cārā u'mūsepū nirá, a'ti di'tapū nirá, di'ta po'peapū nirá niwā. Tojo nicā dia pajiri maapū nirá niwā. Na a'tiro basapeowā:

Wioḡu dujiri cūmurōpū dujigūre nipe'tirā ñubuepeoato.

Nipe'tirā cūrē “Añuyū'rūami”, niato.

“Asistese, tutuase cūogū nimi”, niato.

Tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū quē'rārē tojota ñubuepeonu'cūcā'to, niwā.

¹⁴ Na tojo nicā tū'orā, sō'onícārā ba'paritirā catirā weronojō bajurā “Tojota wa'ato”, niwā. Āpērā veinticuatro wiorā bucurā ejaque'a, cūrē catinu'cūgūrē ñubuepeowā.

6

Oveja wī'magū papera tūrūrē pāawā'cā'que ni'i

¹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū ti tūrū pi'rabi'a'quere pāacā ī'awū. Cū pi'rabi'amū'tā'caro pāaca be'ro ni'cū sō'onícārā ba'paritirā catise cūorā nimū'tāgū yai pajigū sō'agū weronojō bajugū ucūserē tū'owu. Cū ucūse buro paase weronojō busuwu. A'tiro niwī:

—A'tia.

² Cū tojo nica be'ro ni'cū cabayu butigūre ī'awū. Cū bu'ipū pesagū ni'cā buacatjērē cūowī. Āpērā cūrē ni'cā be'to dūpoapū pesari be'tore peowā. Cū a'mewējē wapata'a'cū apaturi a'mewējē wapata'aguti weewī tja.

³ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, apī catise cūogū wecū weronojō bajugū nimū'tāgū be'rocjū ucūwī tja:

—A'tia, niwī.

⁴ Be'ro apī cabayu sō'agū wijawī. Cū bu'i pesagūre a'ti turipū nirārē a'mewējēdutigu o'owī.

—A'mequēse marīrō niticā'to, niwī. Masārē a'mewējēcā weewī. Cūrē pajiri pjijore o'owī.

⁵ Be'ro tja Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū apero pi'rabi'a'carore pāawī. Cū tojo weecā, apī catise cūogū masū weronojō diapoatigū ucūwī:

—A'tia, niwī.

Be'ro apī cabayu ñigūrē ī'awū. Cū bu'ipū pesagū ni'cārō nūcūse queorore cūowī.

⁶ Catise cūorā weronojō bajurā wa'teropūre ni'cū ucūcā tū'owu. A'tiro niwī:

—Ba'ase a'tiro wapatirosa'a. Ni'cā kilo trigo peri ni'cā nūmū da'rawapata'ase weronojō wapatirosa'a. I'tia kilo cebada peri ni'cā nūmū da'rawapata'ase weronojō wapatirosa'a. Ū'se piritari ba'ase, tojo nicā u'seducaco vino pe'ticā weeticā'to, niwī.

⁷ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū apero pi'rabi'a'carore pāawī. Cū pāacā, apī catise cūogū á pacū wūwā'cāgū weronojō bajugū ucūcā tū'owu:

—A'tia, niwī.

⁸ Be'ro apī cabayure ī'awū. Cū butiwijigū niwī. Cū bu'i pesagū Wērīse wāmetiwī. Cū be'ro apī wērī'cārā na nirōcjūpū sirutuwā'cātiwī. Oveja wī'magū a'ti turicjārārē cārōacā deco me'rā dūjaro wējēdutigū o'owī. A'mewējēse me'rā, ujaboase me'rā, dutitise me'rā boadutigū o'owī. Tojo nicā wa'icūrā, yaiwa me'rā masārē wējēdutigū o'owī.

⁹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū apero pi'rabi'a'carore pāawī tja. Cū pāacā, na Ō'acūrē wa'icūrā űjūamorō ñubuepeowuarore ī'awū. To docapū Ō'acūrē ējōpeorā wējēno'cārā ejeripō'rārī niwū. Na cūrē ējōpeose bu'iri, tojo nicā Jesucristo ye quetire werese bu'iri wējēno'cārā niwā. ¹⁰ Na tutuaro me'rā ucūwā. A'tiro niwā:

—Wioḡu, añubutiagū, mū'u ña'ase moogū ni'i. Mū'u “Weeguti” ní'quere queoro wee'e. ¿De'ro nicā mū'u nūcūcācjārā űsārē wējē'cārārē bu'iri da'rea'megūsari?

¹¹ Be'ro narē su'ti butisere o'owī. A'tiro niwī:

—Sooníña yujupũ. Āpērã mʉsã acawererã Jesucristo yere wererã mʉsã weronojõ wějẽno'rãsama. Mʉsã soorãsa'a. Téé “Ticũrãrẽ wějẽrãsama” nĩ'que wa'acãpũ soorãsa'a, niwĩ.

¹² Be'ro Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ apero pi'rabi'a'carore pãawĩ tja. Cũ pãacã, di'ta pũrõ narãswũ. Mujĩpũ ɯmɯcocjũ na'itĩ'a wa'awĩ. Wěrĩ'cãrãrẽ bũjawetirã su'ti ñise sãñarõ weronojõ wa'awĩ. Mujĩpũ ñamicjũ dí weronojõ pũrõ sõ'awĩ. ¹³ Ñocõa quẽ'rã ɯ'muarõpũ nĩ'cãrã nucũcãpũ bũrũdijawã. Na yucũdũca wĩ'mase weronojõ wa'awã. Yucũdũcamarĩcã wĩ'rõ pũrõ wa'acã, bũrũdija'a. Tojo weronojõ wa'awã. ¹⁴ Ɖ'mʉse marĩ paperare tũrẽrõ weronojõ bajudutia wa'awũ. Nipe'tise Ɖrũpagũ, opaõopa apesepũ wa'awũ. ¹⁵ A'ti ɯmɯcocjãrã wiorã Ɖtã tutiripũ du'tiwã. Tojo nicã Ɖrũpagũ cjase Ɖtãpaga pacase docapũ du'tiwã. Āpērã quẽ'rã peje cũorã, surara wiorã, tutuarã, da'raco'terã, da'raco'tetirã du'tiwã. ¹⁶ Na Ɖrũgũrẽ, Ɖtãpagare niwã:

—Ɖsã bu'li bũrũpejaya. Wiogũ dujiri cũmurõpũ dujigũ Ɖsãrẽ bu'iri da'regũ weemi. Ɖsãrẽ cã'mota'aya. Oveja wĩ'magũ quẽ'rã Ɖsãrẽ ɯpũtu bu'iri da'regũ weemi. Cã'mota'aya. ¹⁷ Masãrẽ bu'iri da'reatji nũmũ nitoja'a. ¿Noa põtẽobosari tere? ni caricũwã.

7

Israe ye cururicjãrãrẽ Õ'acũ wãmerẽ ñaacũu'que ni'li

¹ Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ te pi'rabi'a'quere pãacã ñ'áca be'ro apeye ñ'awũ. Ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã a'ti nucũcãpũre ba'paritise sumutoripũ nu'cũcã ñ'awũ. Nãnũcũ wĩ'rõ na tiro ejasere cã'mota'awã. Tojo weero wĩ'rõ di'tapũre, dia pajiri maapũre, yucũpagũ bu'ipũre wẽeotiwũ. ² Apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ quẽ'rãrẽ ñ'awũ. Cũ mujĩpũ mujãtiro pe'e a'tiwĩ. Cũ Õ'acũ catinu'cũgũ wãme ñaacũurõrẽ cũowĩ. Ā'rã ba'paritirã di'tare, dia pajiri maarẽ dojorẽdutinocãrã niwã. Cũ narẽ caricũwĩ:

³ —Di'ta, maarẽ, yucũpagũre dojorẽticã'ña yujupũ. Marĩ wiogũre da'raco'terãrẽ na diapoapũ cũ wãmerẽ ñaacũuca be'ropũ dojorẽña, niwĩ.

⁴ Ciento cuarenta y cuatro mil masã Israe pãrãmerã nituriase cururicjãrã na diapoapũ ñaacũuno'wã. ⁵ Judã ya curuacjãrã doce mil ojañaacũuno'wã. Rubén ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Gad ya curuacjãrã quẽ'rã doce mil ñaacũuno'wã. ⁶ Āpērã Aser ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Neftalí ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Manasés ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. ⁷ Tojo nicã Simeó ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Leví ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Isacar ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. ⁸ Zabuló ya curuacjãrã quẽ'rã doce mil ñaacũuno'wã. José ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Benjamí ya curuacjãrã quẽ'rã ticũrãta doce mil ñaacũuno'wã. Nipe'tirã na ye diapoaripũre ñaacũuno'cãrã dia'cũ niwã.

Su'ti butise sãñarã pãjãrã Õ'acũ põtẽorõ nu'cũse queti ni'li

⁹ Israe ye cururicjãrãrẽ ñaacũuno'ca be'ro a'tiro ñ'awũ. Pãjãrã masã nipe'tise cururicjãrã, mejẽcã ucũrã, nipe'tirocãrãpũre ñ'awũ. Na wiogũ dujiri cũmurõ põtẽorõ, tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ põtẽorõ nu'cũwã. Pãjãrã waro niwã. Ne ba'paqueota basiotiwã. Na su'ti butisere sãña, pũrĩ opa quere cũowã. ¹⁰ Na caricũwã: Õ'acũ marĩ wiogũ marĩrẽ yũ'rũogũ nimi.

Cũ wiogũ dujiri cũmurõpũ dujimi.

Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ quẽ'rã marĩrẽ yũ'rũogũ nimi, ni caricũwã.

¹¹ Nipe'tirã Õ'acũrẽ wereco'terã wiogũ dujiri cũmurõ sumutorũ nu'cũmajãmisũtuawã. Tojo nicã sõ'onícãrã wiorã bũcũrãrẽ, Ɖpērã catise cũorã weronojõ bajurãrẽ majãmisũtuawã. Na Õ'acũrẽ wereco'terã wiogũ dujiri cũmurõ tiro ejaque'a, Õ'acũrẽ ñubuepeorã na diapoarire paamu'rique'awã. ¹² A'tiro niwã:

A'tiro wa'ato marĩ wiogũre.

Nipe'tirã ñubuepeoato.

“Asistegũ, masĩpe'ogũ nimi”, niato.

Cũrẽ ẽjõpeoato.

Nipe'tirā “Añuyur'ruami”, niato.

Nipe'tirārē dutimi.

“Tutuayur'rugū nimi”, niato.

A'te tojota ninu'cūato.

Tojota niato, ni ējōpeowā.

¹³ Ni'cū wiogū bucu yu'ure sērītiña'wī:

—Ā'rā su'ti butise sānarā ħno'ocjārā niti? ħNo'opu a'tiapari? niwī. ¹⁴ Yu'u cūrē yu'tiwū:

—Wiogū, mu'u masīsa'a.

Cū pe'e yu'ure niwī:

—Ā'rā nucūcācjārā pūrō pi'eticaterore na quē'rā pi'eti'cārā nima. Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū wērīse me'rā na ejeripō'rārīpu űa'ase moorā tojacārā niwā.

¹⁵ Tojo weerā na Ō'acū dujiri cūmurō tiro ninu'cūcā'ma. Cū ya wi'ipure umucorinucū, űamirīnucū cū űaro weema. Wiogū dujiri cūmurōpu dujigū na me'rā nimi. Narē co'temi.

¹⁶ Na űjaboa, acowuonemosome. Narē mujīpū umucocjū űjūanemosome. Asise űaisere tu'oña'nemosome. ¹⁷ Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū wiogū dujiri cūmurō pu'topu nigū ovejare co'tegū weronojō narē co'tegūsamī. Aco wijari pepu miagūsamī. Tere sī'rīrā, catinu'cūrāsama. Ō'acū nipe'tirā na ya'coco wijarārē tuucoegūsamī.

8

Papera tūrūrē na pi'rabi'atuo'que queti, tojo nicā uru me'rā weecaga űjūamorōpeocja queti ni'i

¹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū na pi'rabi'atuo'carore pāawī. Cū pāacā, nipe'tiro ű'musepu di'tamarīa wa'awū. Ni'cā hora deco tojo wa'awū.

² Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā cū pu'to nu'cūrārē ī'awū. Narē nánucū putise coronetare o'owī. ³ Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegū a'tiwī. Cū ű'mūtise űjūamorōcja uru me'rā weecagare cuowī. Cū Ō'acūrē wa'icurā űjūamorō űubuepeowuaro pu'topu ejanu'cāwī. Peje ű'mūtise cūrē űjūamorōpeoatjere o'owā. Nipe'tirā Ō'acū yarā cūrē sērī'que me'rā morēsu'u űjūamorōpeoatjere o'owā. Cū uru me'rā wee'caro ű'mūtise űjūamorōwuaropu wiogū dujiri cūmurō pōtēorōpu tere űjūamorōwī. ⁴ Cū űjūamorōse ű'mūtise o'me Ō'acū tiropu mūjāawū. Ō'acū yarā cūrē sērī'que me'rā morēsu'umūjāawū.

⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegū ű'mūtise űjūamorōwuaropu cjase pecame'e űjūamo'a'quere ű'mūtise űjūamorōcjaru űrésāawī. Be'ro tiga cjasere a'ti nucūcāpūre po'odijowī. Cū tojo wéeca be'ro buro paacā, uputu bususere tu'owū. Buro ya'bacā ī'awū. Tojo nicā di'ta narāsāwū.

Ō'acūrē wereco'terā coroneta putiatje ni'i

⁶ Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā na coroneta putisere apoyuwā.

⁷ Nimū'tāgū putiwī. Cū putīca be'ro yusūase peri a'ti nucūcāpūre burūdijawū. Tojo nicā pecame'e dí me'rā morē'que burūdijawū. Tojo wa'acā, di'ta cāl'rō decobocure űjūwū. Yucupagu quē'rā mejārōta decobocureputa űjūwū. Nipe'tise tá űjūpe'tia wa'awū.

⁸ Cū be'rocjū putiwī. Cū putīca be'ro ni'cāgū űrūgū űjūcju dia pajiri maajopu doqueño'owū. Ti maa decobocure dí maa wa'awū. ⁹ Dia pajiri maacjārā decobocure wērīwā. Yucūspawū quē'rā ti maapu nise decobocure mirī űjūacō'ano'owū.

¹⁰ Be'ro, puarā be'rocjū putiwī. Cū putīca be'ro űocōawū pajigu ű'muarōcju burūdijawī. Burūdijagu, sī'orī tuturojo weronojō űjūdijawī. Cū diapūre, o'majā maarīacāpūre decobocure doquebi'peque'awī. ¹¹ űocōawū “Sū'egū” wāmetiwī. Aco a'ti nucūcā cjase cū doqueque'a'caro ejatuaro aco sū'ese wa'awū. Te acore sī'rīrā, pājārā masā wērīwā.

¹² I'tiarā be'rocjū putiwī tja. Cū puticā, mujīpū umucocjū decobocure dojowī. Umucore decobocure bo'reyutiwī. űamicjū tojota wa'awī. űocōa quē'rā pājārā decobocure dojowā. Na decobocure űamīpūre ne bo'reyutiwā.

¹³ Be'ro i'awũ tja. Ni'cũ á pacu a'ti umuco decopu wuucã i'awũ. Tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Ăpērã i'tiarã Ô'acūrē wereco'terã puticã, ña'abutiario wa'arosa'a a'ti nucũcãcãrãrē, niwĩ.

9

¹ Ba'paritirã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã, ni'cũ ñocõawũ nucũcãpũ burudija'cure i'awũ. Cūrē ni'cã sawi o'owã. Cope nibajudutidijari pe cja sawi niwũ. ² Be'ro cũ ti pere pãowĩ. Pãoca be'ro o'me pajiro wijawũ. Ti pe cjase o'me mujĩpũrē tuubi'acã'wũ. Na'itĩ'a wa'awũ. ³ Te o'me me'rã pãjãrã mu'murĩwi'ia wuwijaawã. Nipe'tiropũ wuuse'sa wa'awã. Na mu'murĩwi'ia a'ti nucũcãcãrã cutipa weronojõ toawã. Na sipapũre cutipa weronojõ toacja cuowã. ⁴ Narē táre, otesere, yucupagũre dojorēdutigu mejēta weewĩ. Masã na diapoapũ Ô'acũ wãme ñaacũuno'ña marĩrã dia'cūrē toadutiwĩ. ⁵ Narē toawējēdutiwĩ. Ni'cãmocũse mujĩpũrĩ narē pũrĩcã weedutiwĩ. Na toase cutipa weronojõ pũrĩwũ. ⁶ Tojo wa'lari curare masã upũtu wērisĩ'rĩmiwã. Na wērisĩ'rĩmicã, basiotiwũ.

⁷ Mu'murĩwi'ia cabayua a'mewējēse dũporo apoyu'cãrã weronojõ bajuwã. Na dũporapũ uru me'rã wee'que be'tori weronojõ bajusere pesawã. Na diapoã masũ diapoã weronojõ bajuwũ. ⁸ Na poarire numia weronojõ poanũ'motiwã. Na upicari yai upicari weronojõ bajuwũ. ⁹ Na upũre cã'mota'arã, cõmesu'ti weronojõ bajusere cuowã. Na wuucã, upũtu bũsũwũ. Masã a'mewējērã wa'arãtirã, cabayua wejesepawũ wa'aro weronojõ bũsũwũ. ¹⁰ Na sipapũ toase cuose me'rã ni'cãmocũse mujĩpũrĩ masãrē toawã. ¹¹ Mu'murĩwi'ia wiogu nibajudutidijari pejo wiogu nimi. Cãta ti pere sawipãawĩ. Cũ wãme hebreo ye me'rã Abadón wãmetimi. Griego ye me'rã Apolión wãmetiwĩ. Dojorērĩ masũ nimi, nisĩ'rĩrõ wee'le.

¹² Nimũ'tãse ña'ase pe'ti'i. Pũaro dũ'sa'a.

¹³ Ni'cãmocũrã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã, ni'cũ ucũcã tu'owũ. Ô'acũ nirõpũ Ô'acūrē u'mutise ũjũamorõ ñubuepeowũaro uru me'rã wee'caro niwũ. To bu'ipũ ba'paritise capesa'ri niwũ. Te wa'teropũ Ô'acũ ucũcã tu'owũ. ¹⁴ Cũ coroneta putigũre a'tiro niwĩ:

—Ba'paritirã Ô'acūrē wereco'terã dũ'tenũ'cõ'cãrãrē pãaña. Na pajiri maajo Éufrates wãmetiri maa pu'to nima, niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nĩca be'ro ã'rã pãano'wã. Na ba'paritirã Ô'acūrē wereco'terã nipe'tirã a'ti turicãrãrē decobocurepũ wējērã wa'awã. Narēta Ô'acũ a'tiro weecu niwĩ. “Ti hora, ti nũmũ, ti mujĩpũ, ti cũ'ma nicã, musã bu'iri da'rerãsa'a”, ni besecũcũ niwĩ. Queoro cũ nĩ'caronojõ wa'awũ. ¹⁶ Na me'rã pãjãrã surara cabayua me'rã niwã. Narē pãjãrã waro doscientos millones nima nisere tu'owũ.

¹⁷ Cabayua, tojo nicã na bu'i pesarã a'tiro bajuwã. Na bu'i pesarã na cutiropũ cã'mota'asere sõ'arõ, ya'saro, ewũro cuowã. Cabayua na dũpopare yaijo weronojõ dũpopatiwã. Na useropũ pecame'e ũjũwijawũ. O'me wijawũ. Tojo nicã azufre wãmetise ope weronojõ sipise ũjũwijawũ. ¹⁸ Te i'tiaro pecame'e, o'me, azufre me'rã masãrē decobocure wējēwã. ¹⁹ Cabayua na useri me'rã, na ye pĩcõrĩ me'rã masãrē wējēwã. Na ye pĩcõrĩ yapari ãña dũpoã weronojõ bajuwũ. Te me'rã masãrē dutida'rewã.

²⁰ Ăpērã masã pecame'e, o'me, azufre me'rã wēritirã pe'le na ña'arõ weesere ne du'utiwã. Na wãtiarē ějõpeosere du'utiwã. Na ějõpeose yee'que uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, bronce me'rã wee'que, ũtãperi me'rã wee'que, yucupagũ me'rã wee'quere ñubuepeodu'utiwã. Te queose na ějõpeose yee'que peje ne i'ati, ne tu'oti, ne sijawe'le. Tojo nimicã, ne ñubuepeodu'utiwã. ²¹ Tojo nicã masãrē wējēcõ'asere, na ģpērãrē dojorēsere du'utiwã. Apeyere, na no'o ũaro a'metãrãbajaque'atisere, ģpērã yere yajasere ne du'utiwã.

10

Ô'acūrē wereco'tegũ papera turiacã me'rã nu'cũse ni'i

¹ Be'ro apĩ Õ'acūrē wereco'tegu tutuagu u'musepu n'cure dijaticā ī'awū. Cū o'mercurua decopu dijatiwī. Cū dūpoa bu'i bu'eda niwū. Cū ya diapoa mujīpū umucocjū weronojō asistewu. Cū ñecārī ũjūsébotari weronojō bajuwu. ² Cū omocāpu papera páaca turiaacārē cuowī. Cū diacjūca dū'pocārē pajiri maajopu u'tacūunu'cūwī. Cūpe pe'ere di'tapu u'tacūunu'cūwī. ³ Cū topu nu'cūgū yaijo weronojō pūrō caricūwī. Cū caricūcā, siete bupoa ucūwā. ⁴ Na ucūca be'ro na ucūsere ojanu'cāmiwū. Tojo weeri cura ni'cū u'musepu nigū yu'ure niwī:

—Na bupoa ucūsere āpērārē wereticā'ña. Ojaticā'ña tere, niwī.

⁵ Be'ro yu'u dia pajiri maapu, di'tapu nu'cūcā ī'a'cu cū ya diacjūcamocārē sīomorōwī.

⁶ Cū a'tiro niwī:

—Õ'acū catinu'cūgū nimi. U'muse, di'ta, pacase maarī nipe'tirā tepu nirārē wee'cu nimi. Õ'acū wāme me'rā nigūti. Marī yucue'que pe'tia wa'a'a. Yucuenemosome. ⁷ Õ'acūrē wereco'tegu nituogu putinu'cārī curare a'tiro wa'arosa'a. Õ'acū “Tojo weeguti” n'ique masīno'ña marī'que wa'abaque'orosa'a. Cū, cū ye queti weremu'tārī masārē “A'tiro weeguti” n'ique queoro wa'arosa'a, niwī.

⁸ Cū tojo nīca be'ro u'musecū yu'ure “Ojaticā'ña” n'cu a'tiro niwī:

—Sī'i, maajopu, di'tapu u'tacūunu'cūgū tiropu wa'aya. Cū ya turi pāca turiaacārē miiña, niwī.

⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, yu'u cū tiropu wa'awu.

—Mu'u ya turire o'oya, niwū. Yu'u sērīcā tu'ogu, a'tiro niwī:

—Miiña. Ti pūrīrē ba'aya. Mu'u ba'acā, mumia mumi weronojō i'pitirosa'a. Mu'u paagapu pe'ere sū'ese dojorosa'a, niwī.

¹⁰ Cū tojo nicā tu'ogu, yu'u ti turiaacārē miiwū. Mij, ba'awu. Yu'u ba'acā, mumi weronojō i'pitiwu. Paagapu pe'ere sū'e nicāti. ¹¹ Be'ro Õ'acūrē wereco'terā yu'ure niwā:

—Õ'acū cū ucūsere wereapogu wa'aya tja. Cū peje macārīcjārārē, peje di'tacjārārē, mejēcārī ucūrārē na ye cjasere weremi. Tere weregu wa'aya. Tojo nicā wiorā quē'rārē “Õ'acū tojo niami”, ni wereya, niwā.

11

Puarā Õ'acū ye cjasere wereri masā wee'que ni'i

¹ Be'ro yu'ure a'tiro weewā. Ārūgū wi'i wéerā queocju weronojō bajucjue o'owā. Õ'acū yu'ure a'tiro niwī:

—Õ'acū wi'ire queogu wa'aya. Na u'mutise ũjūamorō ñubuepeowuaro quē'rārē queoya. Topu ñubuerā quē'rārē ba'paqueoya. ² Õ'acū wi'i sumutoma queoticā'ña. Te aperocjārārē o'o'que di'ta ni'i. Na cuarenta y dos mujīpūrī Õ'acū ya macā Jerusalé di'tare dojorēnu'cūrāsama, niwī.

³ Be'ro Õ'acū ninemowī tja:

—Puarā yārā, yé cjasere wererārē o'óguti. Na peje umucori, mil doscientos sesenta numurī yé cjasere ucūrāsama. Na bujawetisere i'orā na weewuaronojōpuma su'ti wāquisenojōrē sãña, ucūrāsama, niwī.

⁴ Ārā puarā yucūgu olivo wāmetisepagu weronojō nima. Te puagu olivopagu Õ'acūrē da'raco'terā nima, nirō wee'e. Náta tja puaga sī'osepa weronojō nima. A'ti nucūcācū wioogu Õ'acū i'orōpu sī'onu'cūma. ⁵ Āpērā narē mejēcā weesī'rīcā, na useropu pecame'e ũjūwijasama. Narē ī'atu'tirārē ũjūacō'ape'ocā'sama. Tojo weerā nipe'tirā narē mejēcā weesī'rīrānojō wērisama. ⁶ Na Õ'acū ye cjase wereri curare acoro pejaticā weemasīsama. Tojo nicā acore dí weronojō dojocā weemasīsama. Apeyere, masārē no'o nisenojō ña'arō wa'acā weemasīsama. No'o na weesī'rīrō weemasīsama. ⁷ Na, narē wereduti'quere weretu'ajaca be'ro i'abajudutidijari pecjū ña'agū narē a'mewējēgūsami. Narē wapata'a, wējēcō'agūsami. ⁸ Na puarā ye upure masā na sjaropu pajiri macājopu cūurāsama. Ti macājo Jesucristore na wējēca macā ni'i. Ti macācjārā ña'arā nitjārā, Sodomācjārā, Egiptocjārā weronojō nima. ⁹ I'tia numu ape numu deco nipe'tise macārīcjārā, nipe'tise

cururicjārã na ye upure ï'arãsama. Tojo nicã nipe'tirã mejêcãrĩ dia'cũ ucũrã, nipe'tise di'tacjārã na ye upure ï'arãsama. Tere yaadutisome. ¹⁰ Na Õ'acũ yere wererã pi'ecuro masãrê tu'oña'cã weecãrã niwã. Tojo weerã a'ti nucũcãpũ nirã na wẽrĩ'quere ï'arã, e'catirãsama. Na upũtu e'catirã, a'merĩ apeyenojõ o'orãsama. ¹¹ I'tia nũmũ ape nũmũ deco be'ro Õ'acũ narê masõwĩ tja. Na wã'cãnũ'cãcã ï'arã, masã upũtu ucũawã. ¹² Ni'cũ u'mũsepũ nigũ narê tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Mũjãtia.

Cũ tojo nicã tu'orã, na o'mecurua me'rã mũjãawã. Na mũjãacã, narê ï'atu'ti'cãrã ï'awã. ¹³ Na mũjãarĩ cura di'ta pũrõ narãsãwũ. Ti macãpũre peje wi'seri burũdijawũ. Pãjãrã siete miltiri masã wẽrĩwã. ãpẽrã du'sa'cãrã upũtu uirã, “Õ'acũ u'mũsepũ nigũ tutuayũ'rũnũ'cãmi”, niwã.

¹⁴ Pũati ña'arõ wa'atoja'a. Maata apero wa'abaque'orosa'a tja.

Õ'acũrê wereco'tegũ cũ putitũo'que ni'i

¹⁵ Õ'acũrê wereco'tegũ nitũogũ putiwĩ. U'mũsepũ nirã tutuaro me'rã na ucũcã tu'owũ. A'tiro niwã:

Ni'cãrõacãrê Õ'acũ marĩ wiogũ nipe'tirã a'ti nucũcãcãjãrã wiogũ sãjãmi.

Cũ bese'cũ Cristo tojota sãjãmi.

Cũ dutinu'cũgũsami, niwã.

¹⁶ Tojo wa'asere ï'arã, sõ'onícãrã veinticuatro wiorã bucurã a'tiro weewã. Na wiorã dujise cũmurĩ Õ'acũ põtẽorõpũ dujirã cũ tiro ejaque'awã. Cũrê ñubuepeorã, na dupopare paamu'rĩque'awã. ¹⁷ A'tiro niwã:

Õ'acũ, ãsã wiogũ tutuayũ'rũnũ'cãgũ, mũ'urê e'catise o'o'o.

Mũ'u ne warocjũ, be'rocjũ, a'tiro nicã quẽ'rãrê ninu'cũgũ ni'i.

Mũ'u tutuase me'rã ni'cãrõacã wiogũ sãjãnũ'cã'a.

Nipe'tirãrê dutinu'cã'a.

Tojo weerã mũ'urê e'catise o'o'o.

¹⁸ Nipe'tirã a'ti nucũcãcãjãrã mũ'urê uatirã uamiwã.

Mũ'u narê bu'iri da'reri nũmũ eja'a.

Tojo nicã wẽrĩ'cãrã quẽ'rãrê bu'iri da'reritero ni'i.

Ni'cãrõacãrê nipe'tirã mũ'u yarãrê wapayegusa'a.

Mũ'u ye cjasere wereturiari masãrê wapayegusa'a.

Wiopesase me'rã mũ'urê ãjõpeorã wiorãrê, mejõ nirãrê wapayegusa'a.

A'ti nucũcãcãjãrãrê dojorãrê quẽ'rãrê cõ'arĩ nũmũ ni'i, niwã.

¹⁹ Na tojo nica be'ro Õ'acũ wi'i u'mũsepũ nirã wi'i sope pãrĩwũ. Ti wi'i po'peapũre ni'cã acaro niwũ. Ti acaro Õ'acũ “A'tiro weegũti masã me'rã” ni, cũ ojãca pãjãrê cõori acaro niwũ. Tojo wa'ãca be'ro buro ya'bacã ï'awũ. Buro paasere, tojo nicã mejêcã busũsere tu'owũ. Di'ta pũrõ narãsãwũ. Yũũase aco peri bu'a'que peri paca burũwũ.

12

Numio ye queti, tojo nicã pĩrõ weronojõ bajugũ ye queti ni'i

¹ Be'ro u'mũarõpũ mejêcã bajuse paca bajuacã ï'awũ. Ni'cõ numiorê ï'awũ. Co mujĩpũ u'mũcocjũpũ omabi'a'caro weronojõ asistewõ. Mujĩpũ ñamicjũ bu'ipũ nu'cũwõ. Co dupoapũre ni'cã be'to pesawõ. Ti be'to doce ñocõa cõowũ. ² Co nijĩpaco niwõ. Co wuatji duporoacã pũrĩno'gõ upũtu caricũwõ. ³ Be'ro u'mũarõpũ mejêcã bajuse ï'awũ tja. Ni'cũ pĩrõ weronojõ bajugũ sõ'agũjore ï'awũ. Cũ siete dupopa cõowĩ. Diez capesa'ritigũ niwĩ. Dupopanũcũ pesase be'tori pesawĩ. ⁴ Cũ pĩcõrõ me'rã decobocure u'mũsepũ nirã ñocõarê paastedijowĩ. Cũ numio põ'rãticã, maata ba'agũti nĩgũ, co tiro nu'cũwĩ. ⁵ Co ni'cũ wĩ'magũ wũawõ. Cũta nipe'tirocjãrã wiogũ niacjũ niwĩ. Tutuaro me'rã masãrê narê dutiacjũ niwĩ. Cũ bajuãca be'ro maata Õ'acũ tiro cũ wiogũ dujiri cũmurõpũ miano'wĩ.

⁶ Numio pe'e masã marĩrõpũ Õ'acũ apo'caropũ du'tiwõ. Topũ core peje mil doscientos sesenta nũmũrĩ ba'ase ecawã.

⁷ Be'ro u'muarõpu a'mewějese wa'awu. Õ'acūrē wereco'tegu Migue wāmetigu āpērā cū yarā Õ'acūrē wereco'terā me'rā pīrõjo me'rā a'mewějewī. Pīrõ quē'rā cū yarā me'rā a'mewějewī. ⁸ Pīrõ wapata'amasītwī. Na u'musepüre no'o niró bocatiwā. ⁹ Õ'acū pīrõrē cõ'acā'wī. Cūta ne warocjū pīrõ nino'gū nimi. Cū wātī nimi. Nipe'tirārē a'ti nucūcācjārārē mejēcā ējõpeocā weegú nimi. Õ'acū cūrē, cū yarā me'rā nucūcāpu cõ'adijowī.

¹⁰ Tojo wa'aca be'ro ni'cū u'musepu nigú tutuaro me'rā ucūdijocā tu'owu. A'tiro niwī: Marīrē yu'rūose nitoja'a.

Õ'acū tutuasere, cū marī wioḡu nise nitoja'a.

Cū bese'cu Jesucristo tutuase me'rā cū wioḡu nise quē'rā nitoja'a.

Õ'acū wātīrē u'musepu ní'cure a'ti nucūcāpu cõ'adijowī.

Wātī umucorinucū, ñamirīnucū a'tiro weewī.

Õ'acūpüre weresāgū, marī acawererā Õ'acū yarārē “Ña'arõ tojo weema”, ninu'cūwī.

¹¹ Õ'acū yarā marī acawererā wātīrē docaque'acā weewā.

Na Õ'acū macū oveja wī'magū weronojõ bajugū wērīse me'rā, cū ye dí o'maburose me'rā tojo weewā.

Na catiri umucore ma'itirā, Õ'acū ye quetire werese me'rā cūrē tojo weewā.

Āpērā narē wējēsī'ricā, na weredu'utiwā.

Wērīse uitiwā.

¹² Wātīrē cõ'ase ye bu'iri Õ'acūrē wereco'terā, nipe'tirā u'musepu nirá, e'catiya.

Nucūcāpu, dia pajiri maacjārāma ña'abutia'a.

Wātī musā tiropu uadijami.

Cā'rõcā yu'ure du'sa'a bu'iri da'reatjo níḡu, tojo weemi, niwī.

¹³ Pīrõjo nucūcāpu cõ'acā ī'agū, wī'magū wua'core nūrūwī. ¹⁴ Õ'acū pe'e core á pacu wuuse pacare o'owī. Te me'rā co pīrõjore du'tigo, wuwa'cāwõ. Co masā marīrõpu du'tiwõ. Topu Õ'acū i'tia cū'ma ape cū'ma deco core ba'ase ecawī. ¹⁵ Be'ro pīrõ diajo dojo, core miiburūato níḡu cū useropu acore e'ocūuwī. Co numiorē o'maburodutigu tojo weewī.

¹⁶ Cū tojo weecā, di'ta core weetamuwū. Pīrõ cū e'ocūuse diajo dojosere si'bisājācā weewu. ¹⁷ Tojo wa'acā ī'agū, pīrõ numio me'rā uayurūawī. Be'ro co pārāmerā nituriarā me'rā a'mewějēgū wa'awī. Na Õ'acū duti'quere weerá Jesucristo ye bu'esere ējõpeonu'cūrā nima. ¹⁸ Pīrõjo pajiri maa sumutopu ejanu'cāwī.

13

Puarā mejēcā bajurā ye queti ni'i

¹ Dia pajiri maa sumutopüre ni'cū mejēcā bajugū wā'cāpa'awī tja. Cū quē'rā siete dūropa cuowī. Apeyere diez capesa'ritiwī. Cū capesa'rinucū pesase be'torire cuowī. Cū dūropapüre Õ'acū yabise wāmerē ojaõ'ono'wū. ² Cū yai weronojõ do'rowī. Cū buco weronojõ dū'pócātigu niwī. Cū pajigu yai weronojõ userotiwī. Pīrõ cūrē cū tutuasere o'owī. Cūrē ña'arā wioḡu dujiri cūmurõpu dūpowī. “Masā mu'u dutisere yu'tiatio”, niwī. ³ Ni'cā dūpoapüre ña'arī cāmirõjo wā'ñarõ weronojõ bajuwu. Yatica cāmirõ weronojõ niwū. Ti cāmirõrē ī'arā, a'ti nucūcācjārā wērī masā'cure weronojõ cūrē ī'awā. Uputu ī'amarīa, cūrē sirutuawā. ⁴ Masā pīrõ quē'rārē ñubuepeowā. Cū mejēcā bajugūre masārē dutimasīse o'ose bu'iri tojo weewā. Mejēcā bajugūre ñubuepeorā, a'tiro niwā:

—Ne ā'rī weronojõ tutuayurūḡu marīmi. Ne ni'cū cū me'rā a'mewějēmasītisami, ni ējõpeowā.

⁵ Pīrõjo mejēcā bajugūre a'tiro ucūcā weewī: “Nipe'tirā yu'rūoro ni'i yu'u”, ni ucūcā weewī. Tojo nicā Õ'acū yabisere ucūwī. Pīrõ cūrē “Cuarenta y dos mujīpūrī masārē dutigu wa'aya”, niwī. ⁶ Cū duti'caronojõta weewī. Õ'acūrē ña'arõ ucū, cū wāmerē, cū niró u'musepüre ña'arõ ucūwī. Tojo nicā u'musepu nirá quē'rārē ña'arõ ucūwī.

⁷ Apeye quē'rārē pīrõ Õ'acū yarā nucūcāpu nirá me'rā cūrē a'mewějēdutigu o'ówī. Narē

a'mewêjê wapata'atojagupũ du'uwĩ. Cũrê nipe'tise cururicjârârê, nipe'tise di'tacjârârê, nipe'tise macârícjârârê, mejêcã ucũrârê dutimasísere o'owĩ. ⁸ Nipe'tirã a'ti nucũcãcjârã mejêcã bajugũre ñubuepeowã. Na, na wãmerê Ô'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronjõ bajugũ wêjêno'cũ ya pũrĩpũre ojaõ'ono'ña marícãrã niwã. Ti pũrĩ a'ti di'ta weenu'cãrĩ cura catise cœorârê ojaõ'ono'ca pũrĩ nicaro niwũ.

⁹ O'meperi cœorã a'tere tũ'oya. ¹⁰ “Bu'iri da'reri wi'ipũ sœrono'rãsama” nino'cãrã sãjãrãsama. “Di'pjĩjo me'rã wêjêno'rãsama” nino'cãrã ti pjĩ me'rãta wêjêno'rãsama. Tojo wa'ari curare Ô'acũ yarã wãcũtutuaya. Ô'acũrê êjõpeoya.

¹¹ Be'ro apĩ mejêcã bajugũre ñ'awũ tja. Cũ di'ta po'peapũ ní'cũ mũjãtiwĩ. Cũ oveja weronjõ pũaro capesa'ritiwĩ. Cũ ucũse pũrícã pĩrõjo weronjõ bũsũwũ. ¹² Cũ mejêcã bajugũ yai weronjõ bajugũ dutisere cœowĩ. Cũ yai weronjõ bajugũ cãmĩrõjo yatino'masã'cũre a'tiro weebosawĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãcjârârê cũrê ñubuepeocã weewĩ. ¹³ Be'ro cũ basu pe'e mejêcã bajuse paca weewĩ. Masã ñ'orõpũ pecame'e u'mũarõpũ ní'quere di'tapũ dijaticã weewĩ. ¹⁴ Cũrê tutuase o'o'que me'rã yai weronjõ bajugũre mejêcã bajuse paca weewĩ. Masãrê yai weronjõ bajugũre êjõpeodutigũ tojo weewĩ. Narê yai weronjõ bajugũ queosere yeedutiwĩ. Cũ yai weronjõ bajugũta di'pjĩ me'rã cãmida'reno'cũ nimigũ, catiwĩ. ¹⁵ Oveja capesa'ri weronjõ cœogũ a'tiro weemasísere cœowĩ. Yai weronjõ bajugũ queose yee'quere caticã weemasísere cœowĩ. Te me'rã cũ queose yee'quere ucũdutiwĩ. Tojo nicã te yee'que queosere ñubuepeotirãrê wêjêdutigũ tojo weewĩ. ¹⁶ Apeyema nipe'tirãrê a'tiro weedutiwĩ. Na diapoapũre o na ya diacjũcamocãpũre apeyenojõ ojaõ'odutiwĩ. Mejõ nirãrê, wiorãrê, peje cœorãrê, pajasecœorãrê, ãpêrãrê da'raco'terãrê, da'raco'tetirãrê tojo weedutiwĩ. ¹⁷ Tojo ojaõ'ono'ña marĩrãma ne duudutiti, ne duadutitino'wã. Tojo nicã cũ wãmerê ojaõ'ono'ña marĩrã o cũ wãme weronjõ bajusere moorã quẽ'rã mejãrõta ne duudutiti, ne duadutitino'wã. ¹⁸ A'tere tũ'omasíse cœorõna'a. No'o tũ'omasĩgũnojo yai weronjõ bajugũ wãmerê masĩta basio'o. Cũ cœori wãme masã wãme ni'i. Cũ wãme seiscientos sesenta y seis ni'i.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil masã Ô'acũrê basapeo'que ni'i

¹ Be'ro yũ'u Ô'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronjõ bajugũre ñrũgũ Siõn wãmeticjũpũ nu'cũcã ñ'awũ. Cũ me'rã pãjãrã ciento cuarenta y cuatro mil masã niwã. Na Ô'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronjõ bajugũ wãmerê, cũ pacũ wãmerê na diapoapũ ojaõ'ono'cãrã niwã. ² Be'ro u'mũserũ u'pũtũ bũsũdijaticã tũ'owũ. Peje maarĩ pu'eeja o'mabũrose weronjõ bũsũdijatiwũ. Bũpo pũrõ paaro weronjõ bũsũwũ. Pãjãrã bũapũtêserẽ bũapũtêrõ weronjõ bũsũwũ. ³ Na ciento cuarenta y cuatro mil masã wioğũ dũjiri cũmurõ pũ'topũ niwã. Na sõ'onícãrã ba'paritirã catise cœorã weronjõ bajurã ñ'orõpũ, tojo nicã wiorã bũcũrã ñ'orõpũ basawã. Apeye ma'ma basasere basapeowã. Na dia'cũ tere basamasĩwã. ãpêrã na basasere ne basamasĩtiwã. Na a'ti nucũcãcjârã wa'teropũ nirã Ô'acũ yũ'ruono'cãrã niwã. ⁴ Na ne ni'cãti numia me'rã ña'arõ weeticãrã niwã. Na Ô'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronjõ bajugũre no'o cũ wa'aro sirutuwã. Na a'ti nucũcãcjârã wa'teropũre yũ'ruono'cãrã niwã. Na Ô'acũrê, Ô'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronjõ bajugũre ñubuepeo o'omu'tã'cãrã nicãrã niwã. ⁵ Na wa'terore nisoogũ marĩwĩ. Ô'acũ ñ'orõpũre bu'iri marĩrã niwã.

Itiarã Ô'acũrê wereco'terã na were'que ni'i

⁶ Be'ro apĩ Ô'acũrê wereco'tegũ u'mũarõpũ wũcã ñ'awũ. Cũ nipe'tirã a'ti nucũcãcjârãrê pe'titise queti, Ô'acũ masãrê yũ'ruomi nise quetire weregũ niwĩ. Nipe'tise di'tacjârãrê, nipe'tise cururicjârãrê weregũ niwĩ. Tojo nicã mejêcã ucũrãrê, nipe'tise macârícjârãrê te quetire weregũ niwĩ. ⁷ Cũ tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Ô'acũrê wiopesase me'rã êjõpeoya. “Cũ añubutiagũ nimi”, niña. Cũ bu'iri da'reritero ejatoja'a. Cũ u'mũsere, a'ti di'tare weecu niwĩ. Dia pajiri maa, nipe'tise no'o aco nise maarĩacãnojõrê weecu niwĩ. Cũrê ñubuepeoya, niwĩ.

⁸ Cũ be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu a'tiwĩ. A'tiro niwĩ:

—Babilonia wãmetiri macã pe'tiwã'cãrõ wee'e. Pe'tiatoja'a. Na ña'arõ ñaripejayu'rũnũ'cãrã, que'a maatarã weronojõ nipe'tise di'tacjãrãrẽ dojocã weewã. Narẽ ï'acũu, ãpẽrã quẽ'rã na weronojõ ña'arõ weewã, niwĩ.

⁹⁻¹⁰ Puarã Õ'acũrẽ wereco'terã be'ro apĩ bajuawĩ. Tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Yai weronojõ bajugure, cũ queose yee'quere ñubuepeogunõjõrẽ Õ'acũ uputu bu'iri da'regusami. Tojo nicã cũ ya diapoapu o cũ ya omocãpu yai weronojõ bajugu wãmerẽ ojañacũuno'cũnojõrẽ mejãrõta bu'iri da'regusami. Õ'acũ cũ me'rã pũrõ uagu, tojo weegusami. Tutuaro me'rã dũoro marĩrõ bu'iri da'regusami. Pecame'epu ope weronojõ bajuse sipise me'rã uputu pi'eticã weegusami. Õ'acũrẽ wereco'terã ï'orõpu, tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu ï'orõpu tojo weegusami. ¹¹ Narẽ ñjũacõ'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cũrõsa'a. Ne pe'tisome. Yai weronojõ bajugure, cũ queose yee'quere ñubuepeorãnojo o cũ wãmerẽ ojañacũuno'rãnojo pi'etinu'cũrãsama. Umũcore, ñamipure ne soosome, niwĩ.

¹² Tojo weerã Õ'acũ yarã, cũ dutisere wéerã, ña'arõ wa'asere wãcũtutuaya. Jesucristore ãjõpeonu'cũrã, tojota weeya.

¹³ Be'ro ni'cũ u'musepu nigã ucũcã tu'owu. Yu'ure niwĩ:

—A'tiro ojaya: “Ni'cãcã me'rã marĩ wiogure ãjõpeorã wẽrĩrã e'catirãsama.”

Espĩritu Santu quẽ'rã “Tojota ni'i”, niwĩ. “Na catirã Õ'acũ yere wererã, pi'etiawã. Na wẽrĩca be'ro Õ'acũ na añurõ wee'quere wapayegusami. Tojo weerã na a'ti nucũcãpu pi'etisere du'u, añurõ soorãsama”, niwĩ Espĩritu Santu.

A'ti di'ta cjase otese cjase ni'i

¹⁴ Be'ro yu'u o'me butiri curuare ï'awũ. Ti curua bu'i ni'cũ masũ weronojõ uputigũ dujiwĩ. Cũ dũapoapu ni'cã be'to uru me'rã wéeca be'tore pesawĩ. Di'pjicawero osoyojari pjĩjore cõowĩ. ¹⁵ Apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu Õ'acũ wi'ipũ ni'cũ wijaatiwĩ. Cũ o'mecuruapu dujigure tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Mu'u ya pjĩ me'rã otesere tãrãmiña. A'ti di'ta cjase otese dũca miirĩteronojõ nitoja'a. Te bopõasepu ni'i, niwĩ.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'ogu, o'mecuruapu dujigu cũ ya pjĩ me'rã a'ti turi cjase otesere tãrãmiwĩ. Te dũcare miwĩ.

¹⁷ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musepu nirĩ wili Õ'acũ wi'ipũ ni'cũ wijaatiwĩ. Cũ quẽ'rã di'pjicawero osoyojari pjĩjore cõowĩ. ¹⁸ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wa'icũrã ñjũamorõ ñubuepeowũaro pu'tocjũ wijaatiwĩ. Cũ pecame'erẽ dutimasĩsere cõowĩ. Ti me'e wiogu niwĩ. Cũ apĩ di'pjĩ osoyojari pjĩrẽ cõogure tutuaro me'rã niwĩ:

—Mu'u ya pjĩ osoyojari pjĩ me'rã a'ti turi cjase u'se tõ'orĩrẽ dutemiiña. Te ñiatoja'a.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ ya pjĩ me'rã a'ti turi cjase u'sere dutewĩ. Tere mii, pajiri tucũjõpu u'seco na bipeatjõjõpu cũuwĩ. Te bipesãase “Õ'acũ ña'arãrẽ uputu bu'iri da'rese ni'i”, nisĩ'rĩrõ wee'e. ²⁰ Te u'sere macã sumutõpu bipewã. Na biperi curare dí pajiro na u'se biperi wi'ipure wijawu. Te dí ni'cã maa pajiri maajo wa'awu. Cabayua wãmũta decõpu dí pacare mirĩtuowã. Trescientos kilõmetros yoari maa niwũ.

15

Õ'acũrẽ wereco'terã bu'iri da'retuõatje ni'i

¹ Be'ro mejẽcã bajuse ï'amarãase pacare u'musepu ï'awũ. Õ'acũrẽ wereco'terã sietere ï'awũ. Nãncũta tja a'ti nucũcãcjãrãrẽ bu'iri da'retuõatjere cõowã. Te bu'iri da'retuõe me'rã Õ'acũ uase pe'tirosa'a.

² Apeye quẽ'rãrẽ dia pajiri maarẽ ï'awũ. Ti maa acostiri maa pecame'e me'rã morẽca maa weronojõ bajuwu. Ti maa sumutõpũre pãjãrã masã nu'cũwã. Na yai weronojõ bajugure, tojo nicã cũ queose yee'quere ñubuepeoti'cãrã niwã. Tojo nicã cũ wãmerẽ ojaõ'ono'ña marĩ'cãrã niwã. Na Õ'acũ o'o'que buapũtẽsere cõowã. ³ Na Õ'acũrẽ

da'raco'tegũ Moisé ye basasere basapeowã. Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu ye basase quẽ'rãrẽ basapeowã. A'tiro niwã:

Õ'acũ ãsã wiogu, mũ'u tutuayũ'ruũ ni'i.

Nipe'tise mũ'u wee'que añubutiase paca ni'i.

Tere ì'arã, ãsã ì'amarã wa'a'a.

Mũ'u nipe'tise macãrĩcjãrã wiogu ni'i.

Mũ'u weesetise queoro ni'i.

Mũ'urẽ ne nisoose marĩ'i.

⁴ ¿Noanojõ mũ'urẽ uitibosari?

¿Noa mũ'urẽ ñubuepeotibosari?

Mũ'u ni'cũta ña'ase moogũ ni'i.

Nipe'tise macãrĩcjãrã mũ'urẽ ñubuepeorãsama.

Mũ'u queoro wee'quere ì'arã, na tojo weerãsama, ni basawã.

⁵ Be'ro Õ'acũ wi'i, ù'mũsepu nirĩ wi'ire sope pãrĩcã ì'awũ. Ti wi'i po'peapu Õ'acũ Nibutiari Tucũrẽ ì'awũ. Ti tucũ po'peapu Õ'acũ dutise ojãca pjĩrẽ ñurõno'wũ. ⁶ Ti tucũpu ní'cãrã siete Õ'acũrẽ wereco'terã, bu'iri da'retuoatjere cuorã mii, wijaatiwã. Na butise ù'irĩ marĩse su'ti upũtu asistesere sãñawã. Na cutiropũre nãncũ uru me'rã wee'que darire cuowã. ⁷ Be'ro ni'cũ catise cuorã me'rãcjũ a'tiro weewĩ. Cũ Õ'acũrẽ wereco'terã sietere nãncũ bapari o'owĩ. Te uru me'rã wee'que pari niwũ. Te pari Õ'acũ cũ bu'iri da'reatjere posetiwũ. Õ'acũ catinu'cũgũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ upũtu bu'iri da'regũsami. ⁸ Te pari narẽ o'óca be'ro Õ'acũ Nibutiari Tucũpũre a'tiro wa'awũ. Ti tucũpũre Õ'acũ añuyũ'ruase, cũ tutuayũ'ruase o'mepu'suse'sa wa'awũ. Pũrõ asistewũ. Ne ni'cũ ti tucũpũre sãjãata basiotiwũ. Be'ro siete Õ'acũrẽ wereco'terã na bu'iri da'rãca be'ropũ sãjãata basiowũ.

16

Õ'acũ bu'iri da'reatje ni'i

¹ Be'ro Õ'acũ wi'i ù'mũse nirĩ wi'ipũ nigũrẽ tutuaro me'rã ucũcã tu'owũ. Cũ siete Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ a'tiro niwĩ:

—Mũsã ye bapa cjase Õ'acũ bu'iri da'reatjere nucũcãpu piodijorã wa'aya, niwĩ.

² Nimũ'tãgũ wa'a, cũ ya pare di'tapu piodijowĩ. Tojo wéeca be'ro masã yai weronojõ bajugu wãmerẽ ojaõ'ono'cãrãrẽ, cũ queosere ñubuepeorãrẽ a'tiro wa'awũ. Nipe'tirã ña'ase musũrĩtise cãmitirã dojowã. Pũrõ pũrĩno'wã.

³ Cũ be'ro apĩ wa'a, cũ ya pare dia pajiri maajopũre pioñowĩ. Ti maa dí maajo dojowũ. Wẽrĩ'cu ye dí weronojõ bu'a'que niwũ. Nipe'tirã ti maajopũ nirã wẽrĩpe'tia wa'awã.

⁴ Pũarã be'rocjũ cũ ya pa cjasere nipe'tise no'o aco nise maarĩacãpũre pioñowĩ. Tojo weecã, te quẽ'rã dí maarĩ wa'awũ. ⁵ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ nipe'tiropũ aco wiogu a'tiro niwĩ:

—Wiogu, mũ'u ña'ase moogũ ni'i. Mũ'u ne warocjũ, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũ'u. Mũ'u narẽ a'tiro bu'iri da'regũ, queoro weegũ wee'e. ⁶ Na a'tiro weecãrã niwã. Mũ'u yarã mũ'u ye cjase wererãrẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã. Na ye dí o'mabũrocã weecãrã niwã. Tojo weegũ mũ'u narẽ aco dí dojo'quere sĩ'rĩdutigu, queoro weegũ wee'e. Narẽ tojota ù'a, niwĩ.

⁷ Be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõ ñubuepeowũaro tiropũ ucũcã tu'owũ. A'tiro niwĩ:

—Tojota ni'i. Õ'acũ ãsã wiogu, mũ'u tutuayũ'rua'a. Mũ'u nisooro marĩrõ queoro bu'iri da'regũ wee'e, niwĩ.

⁸ Be'ro, i'tiarã be'rocjũ cũ ya pa cjasere mujĩpũ umũcocjũ bu'ipũ piopeowĩ. Tojo wéeca be'ro mujĩpũ upũtu asiwĩ. Te cũ asise me'rã masãrẽ ãjũamasĩwĩ. ⁹ Masã upũtu waro ãjũano'wã. Tojo ãjũano'mirã, ne na ña'arõ wee'quere bujaweti, na wãcũsere dũcayutiwã. Õ'acũrẽ “Añugũ nimi”, ne nitiwã. Cãrẽ añurõ ucũrõnojõ o'orã, cũrẽ ña'arõ ucũwã. Õ'acũ bu'iri da'remicã, tojo weewã.

¹⁰ Be'ro, ba'paritirā be'rocjū a'tiro weewī. Cū ya bapa cjasere yai weronojō bajugu dujiri cūmurōpūre piodijowī. Nipe'tiro cū dutise nirōpū na'itī'a wa'awū. Masā pūrō pūrīse tu'oña'rā, uputu biritu, cūrīdiowā. ¹¹ Tojo pi'etimirā, na ña'arō weesere ne du'utiwā. Du'uronojō o'orā, na cāmi uputu pūrīno'rā, Ō'acū u'mūsepū nigūrē ña'abutiario ucūwā.

¹² Be'ro tja ni'cāmocurā be'rocjū cū ya bapa cjasere pajiri maa Éufrates wāmetiri maajopūre pioñowī. Ti maa si'bipe'tia wa'awū. Apeye di'tacjārā mujīpū mujātiro pe'e nirārē na wiorā a'tiatji ma'arē apoyuro weewū.

¹³ Be'ro, yu'u sō'onícārārē ī'awū. Pīrōjo weronojō bajugare, apī yai weronojō bajugare, tojo nicā oveja weronojō capesa'ritigu nisoose queti weremu'tārī masūrē ī'awū. Na i'tiarā ye u'ripū wātīa wijaawā. Wātīa ta'rocua weronojō bajurā niwā. ¹⁴ Ā'rā i'tiarā u'ripū wijaa'cārā wātīa peje wee'osere weewā. Na a'ti nucūcācjārā wiorā nipe'tirārē a'mewējēdutarā neowā. Na a'mewējēatji nūmū Ō'acū tutuayū'ruagu ya nūmū waro nirōsa'a.

¹⁵ Jesucristo a'tiro nicū niwī:

—Tu'omasīña. Wācūña marīrō yajari masū a'tise weronojō yu'u a'tiguti. Su'ti sāñágū weronojō yu'u a'tiatjere añurō wācūyugūno'jō e'catigusami. Tojo weegu su'ti marīgū cūrē ī'aweecā, bopoyasome.

¹⁶ Na wātīa a'ti nucūcācjārā wiorārē hebreo ye me'rā Armagedón wāmetiropū neowā.

¹⁷ Be'ro, seis be'rocjū, cū ya bapa cjasere u'muarōpū piodijowī. Te be'ro Ō'acū wi'i u'mūse nirī wi'i po'peapu wio'gu dujiri cūmurōpū dujigu tutuaro me'rā ucūwī. A'tiro niwī:

—Nipe'tise tu'ajanū'cōpe'ono'o. ¹⁸ Cū tojo nicā, bu'po ya'ba, uputu paawī. Cū paacā, mejēcā busūmujāwū. Di'ta uputu narāsāwū. Masā a'ti nucūcāpū ninū'cācatero, a'tiro nicārē di'ta tocārō ne narāsāwe'e. Uputu waro titare narāsāwū. ¹⁹ Pajiri macā i'tiaropū ye'ti, ducawatinū'cāwū. A'ti turi cjase nipe'tiro cjase macārīpū se'tedijawū. Ō'acū bu'iri da'reguti nīgū, pajiri macā Babilonia wāmetiri macācjārārē wācūcū niwī. Na me'rā uputu uagu, narē bu'iri da'rewī. ²⁰ Tojo wa'acā, nipe'tise ūrūpagū, opaño'pa bajudutidijawū. ²¹ Tojo nicā masārē yusuase aco peri bu'a'que peri paca burupejawū. Ni'cārē peri cuarenta kilos nūcāwū. Ō'acū te peri me'rā narē uputu bu'iri da'recā ī'arā, ña'abutiario cūrē ucūwā.

17

Umua me'rā a'metārāwapata'ari masōrē bu'iri da'rese ni'i

¹ Be'ro a'tiro ī'awū. Ni'cū sō'onícārā siete Ō'acūrē wereco'terā me'rācjūrē ī'awū. Cū sō'onī'que pari cūrā me'rācjū niwī. Yu'u tiro a'tiwī. A'tiro niwī:

—Te'a, umua me'rā a'metārāwapata'ari masōrē bu'iri da'resere ī'ogūti. Co pacase maarī bu'ipū dujimo. ² A'ti nucūcācjārā wiorā co me'rā a'metārābajaque'aticārā niwā. Co a'ti nucūcācjārārē uaripejase me'rā que'a maatirā weronojō wa'acā weeco niwō, niwī.

³ Be'ro Espiritu Santu yū'ure quē'ese weronojō ī'owī. Sō'onīcū Ō'acūrē wereco'tegu masā marīrōpū yū'ure miawī. Topū ni'cōrē ī'awū. Co mejēcā bajugu sō'agū bu'ipū pesawō. Mejēcā bajugare cū ya upū nipe'tiropūre peje ña'ase Ō'acū cū yabise wāme wā'ñawū. Mejēcā bajugu siete dupopa cūowī. Apeye quē'rārē, diez capesa'ritiwī. ⁴ Co numio sō'a ñibocurerore, tojo nicā sō'arō warore sāñawō. Co ya su'tiro uru, ūtāperi wapabūjuse periacā me'rā, apeye butise perla wāmetise me'rā ma'masu'ano'wū. Co ni'cā pa uru me'rā wéeca pa sa'wure cūowō. Dicuse ña'ase ti papūre mu'muwū. Co umua me'rā ña'arō a'metārābajaque'ati'que niwū. ⁵ Tojo nicā co diapoapūre mejēcā bajuri wāme ojaō'ono'wū. A'tiro niwū: “Babilonia pajiri macājo, nipe'tirā ña'arā numia umuarē a'metārāwapata'ari masā numia paco ni'i. Tojo nicā nipe'tirā ña'ayū'rūnū'cāse weerā paco ni'i”, ni ojaō'ono'wū. ⁶ Be'ro a'tiro ī'awū. Co que'ago weewō. Ō'acū yarā Jesucristo ye quetire wererā wējēno'cārā ye dí me'rā tojo wa'awō. Core ī'agū, “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” niwū. ⁷ Tojo wa'acā, Ō'acūrē wereco'tegu yū'ure niwī:

—¿De'ro weegu m'u'u tocār'ō ucua'ti? Sicore ya'yiosere m'u'urē masīcā weeguti. Tojo nicā mejēcā bajugu bu'ip'u pesawā'cāsere wereguti. Cū siete d'upopatigu diez capesa'ritimi. ⁸ A'tiro ni'i. Mejēcā bajugu m'u'u i'a'cu d'uporop'ure nimiwī. A'tiro nicā marīmi. Tojo nimigū, be'rop'u i'abajudutidijari pep'u ni'cu m'ujāatig'usami. Cū pecame'ep'u wa'adojase d'uporo tojo weeg'usami. A'ti turicjārā ña'arā mejēcā bajug'ure i'arā, ucuarāsama. Na ne warop'uta a'ti di'ta weenu'cārī cura na wāmerē catiri pūrīpu ojaō'ono'ña marītjārā, tojo wa'arāsama. Cū d'uporop'u ni'cu a'tiro nicārē marīmi. Be'rop'u a'tig'usami.

⁹ »No'o tu'omasīrānojō a'tere masīta basio'o. Cū siete d'upopa a'tiro nīsī'rīrō wee'e. Te panucūta tja ūrūpag'u co dujisepag'u ni'i. ¹⁰ Tojo nicā te pāta tja a'tiro nīsī'rīrō wee'e. Siete wiorā nima, nirō wee'e. Ni'cāmocurā wiorā pe'tidijatojacārā niwā. Ni'cārōacārē ni'cū masārē dutigu weemi. Apī a'titimi yujupu. Cū a'tigu, yoaticā nig'usami. ¹¹ Ne warop'ure sō'agū mejēcā bajugu ni'cu a'tiro nicārē marīmi. Cūta ā'rā siete wiorā be'rocjū wio'gu niacjū nig'usami. Cū na me'rāc'jū nimi. Be'ro pecame'ep'u wa'adojag'usami.

¹² »Mejēcā bajugu capesa'ri m'u'u i'a'que a'tiro nīsī'rīrō wee'e. Diez wiorā nima, nirō wee'e. Na dutinū'cātima yujupu. Yoaticā, ni'cā horata dutirāsama. Mejēcā bajugu sō'agū quē'rā na me'rā dutitamug'usami. ¹³ Ā'rā diez wiorā ni'cārōnojō wācūsetirāsama. Na mejēcā bajug'ure na dutise c'osere o'orāsama. ¹⁴ Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronjō bajugu me'rā a'mewējērāsama. Cū narē docaque'acā weeg'usami. Cū nipe'tirā wiorā bu'ip'u nimi. Tojo weegu narē tojo weeg'usami. Ō'acū macū me'rāc'jārā Ō'acū bese'cārā nima. Ō'acū ūaro weenu'cūrā nima, niwī.

¹⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu apaturi a'te quē'rārē niwī:

—M'u'u i'a'co numio sō'onico ña'agō pacase maarīpu dujiamo. Co duji'que maarī a'tiro nīsī'rīrō wee'e. Te maarī paca masā pājārā nima, nīsī'rīrō wee'e. Peje macārīc'jārā, peje cururicjārā, mejēcā ucūrā, peje di'tacjārā nima, nirō wee'e. ¹⁶ Mejēcā bajugu sō'agū diez wiorā me'rā ña'agōrē i'atu'tirāsama. Core cō'arāsama. Core su'ti marīgō tojacā weerāsama. Core ba'arāsama. Be'ro ūjūacō'arāsama. ¹⁷ Ō'acū narē cū ūaronojō weecā weeg'usami. Tojo weegu narē ni'cārōnojō wācūcā weeg'usami. Na mejēcā bajug'ure wio'gu sō'rōrāsama. Téé Ō'acū “A'tiro wa'arosa'a” ni'caronjōta wa'aca be'rop'u wio'gu ni'ucog'usami. ¹⁸ Numio m'u'u i'a'co sō'onica macā pajiri macā Babilonia ni'i. Ti macāp'uta nipe'tirā a'ti nucūcāc'jārā wiorārē dutigu nig'usami, niwī.

18

Babilonia macārē bu'iri da're bajuriodijose ni'i

¹ Be'ro, apī Ō'acūrē wereco'tegu ū'musepu ni'cu dijaticā i'awū. Cū peje dutimasīwī. Cū asistese me'rā a'ti ūmucop'ure añurō asistequecūuwī. ² Tutuaro me'rā caricūwī:

—Babilonia pajiri macā pe'tiwā'cārō wee'e. Pe'tiatoja'a. Ni'cārōacārē wātīa, āpērā bajutirā ña'arā na nirī macā do'jo'o. Tojo nicā nipe'tirā mirīcūa ña'arā yabiorā nirō do'jo'o. ³ Ti macāc'jārā masā ña'arō ūaripejayū'rūnū'cā'cārā niwā. Tere nipe'tise di'tacjārā que'a maatirā weronjō weesirutuwā. A'ti nucūcāc'jārā wiorā na me'rā a'mesu'awā. Ti macāc'jārā ūaripejayū'rūmājārā, peje waro apeque no'o nisere duuma'awā. Tojo weerā a'ti nucūcāc'jārā narē duawapata'ari masā niyerub'ucurā tojawā.

⁴ Be'ro apī ū'musepu nigū ucūcā tu'owu. A'tiro niwī:

—Mūsā, yarā ni'i. A'ti macārē wijayá. Wijatirā, ti macāc'jārā na ña'arō weesere bu'ipejatamubosa'a. Bu'iri da'reno'bosa'a. ⁵ A'tiro ni'i. Na ña'arō wee'que peje waro ni'i. Ū'musepu tu'ataque'aro weronjō ni'i. Ō'acū na ña'arō wee'quere masīmi. ⁶ Ti macāc'jārā āpērārē ña'arō weecārā niwā. Na āpērārē ña'arō wee'caronjōta na quē'rā mejārōta ña'arō weeno'ato. Āpērārē pi'eticā wee'caronjōta puati nemorō pi'eticā weeato. Narē bu'iri da'reato. ⁷ Ti macāc'jārā a'tiro nicārā niwā: “Āpērā yū'rūoro añuyū'rūnū'cā'a”, nicārā niwā. Tojo nicā na no'o ūaro apeyenojōrē duuma'arā pajiro niyeru cō'acā'cārā niwā. Na tojo wee'cārārē ūp'utu pūrīse pi'etino'cā weeato. Ti

macãcjãrã a'tiro wãcūsama. “Ûsã wiogo weronojõ ni'i. Wapewio weronojõ niwe'e. Ne bñjawetisome”, ni wãcūsama. ⁸ Tojo nise bu'iri wãcũña marĩrõ ni'cã nũmũta ña'ase ti macãrẽ wa'arosa'a. Wẽrise, pũrõ pi'etise, ñjaboase wa'arosa'a. Pecame'e me'rã ñjũacõ'ano'rõsa'a. Õ'acũ tutuayũ'rũnũ'cãgũ ti macãcjãrãrẽ bu'iri da'regũsami, niwĩ ñ'mũsepũ nigũ.

⁹ A'ti nucũcãcjãrã wiorã ti macãcjãrã me'rã ña'arõ a'mesũ'a, no'o ñaro ña'arõ weema'acãrã niwã. A'ti nucũcãcjãrã wiorã ti macã ñjũ, o'mepu'sunu'cũcã ñ'arã, pũrõ utirãsama. ¹⁰ Tojo ñjũrĩ curare wiorã, marĩ quẽ'rãrẽ bu'iri da'reri nĩrã, yoropũ ñ'anũ'cũrãsama. A'tiro nĩrãsama:

—Babilonia macãrẽ ña'abutiario wa'aro wee'e. Pajiri macã, tutuari macã nimiwũ. Wãcũña marĩrõ bu'iri da're bajuriodijono'cã'a.

¹¹ A'ti nucũcãcjãrã duawapata'ari masã quẽ'rã ti macãrẽ utirãsama. “¿Noa marĩ yere duurãsariba?” ni wãcũrãsama. Tere wãcũrã, pũrõ ñjasewã'arãsama. ¹² Na miiti duase a'ticũse nicaro niwũ. Uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, ñtãperi wapabñjuse peri, butise peri perla wãmetise peri nicaro niwũ. Tojo nicã su'ti añuse butise, su'ti asipa'ase, sõ'a ñibocurese, sõ'ase nicaro niwũ. Apeye quẽ'rã nipe'tise yucũ ñ'mũtise me'rã wee'que, acostise butise marfil wãmetise me'rã wee'quere miiticãrã niwã. Tojo nicã wapabñjuse yucũ me'rã wee'que, cõme me'rã wee'que, bronce wãmetise me'rã wee'que, mármol wãmetise me'rã wee'quere miitimũjãcãrã niwã. ¹³ Apeye na miiti duase canela wãmetise, ñ'mũtise, na ñjũamorõpeosenojõ, mirra wãmetise, ñ'sedũcaco vino, ñ'se piritari ba'ase, harina pã weese, tojo nicã trigo miitimũjãcãrã niwã. Ñpẽrãrẽ wa'icũrã apeque o'marãrẽ, ovejare, cabayuare, tũrũsepawũ cabayua wejesere, masãrẽ da'rawã ñ'aco'terãpũreta miitidojãcãrã niwã. ¹⁴ Duari masã ti macã ñjũca be'ro a'tiro nĩrãsama:

—Yucũduca musã ñpũtu ba'atũ'sasenojõ pe'tia wa'a'a. Nipe'tise musã añuse cũosenojõ pe'tidija wa'a'a. Ne bocanemosome.

¹⁵ Ti macãcjãrãrẽ duari masã añurõ wapata'acãrã nimiwã. Ti macãcjãrã pi'eticã ñ'arã, yoropũ tojãcã'rãsama. Ñpũtu ui, utirãsama. ¹⁶ A'tiro ni caricũrãsama:

—Añurĩ macã pajiri macã nimica macã ña'abutiario wa'acã'a. Ti macã ni'cõ numio weronojõ nimiwũ. Añuse sõ'a ñibocurerore, tojo nicã sõ'arõrẽ sãñagõ weronojõ nimiwũ. Co su'tiropũ uru, ñtãperi wapabñjuse peri, apeye peri perla wãmetise peri me'rã ma'masu'a'caro weronojõ nimiwũ. ¹⁷ A'te nipe'tise peje wãcũña marĩrõ pe'tidija wa'a'a, nĩrãsama.

Nipe'tirã yucũsũjo auturã, tiwãpũ wa'arã, tiwãpũ da'rãrã yoropũ uirã tojarãsama. Tojo nicã nipe'tirã dia pajiri maapũ da'rãrã mejãrõta tojarãsama. ¹⁸ Ti macã ñjũcã ñ'arã, caricũrãsama:

—A'ti macã weronojõ añurĩ macã ape macã marĩ'i, nĩrãsama.

¹⁹ Pũrõ bñjawetirã na ñpõpapũ di'tare õrẽpeorãsama. Uti, ñjasewã'arã, caricũrãsama:

—Añurĩ macã pajiri macã ña'abutiario wa'acã'a. Ti macã cjase niyeru me'rã nipe'tirã yucũsupawũ paca cõorã añurõ wapata'amiwã. Wãcũña marĩrõ pe'tidijaca macã toja'a, nĩrãsama.

²⁰ Ñ'mũsepũ nĩrã pe'e ti macãrẽ cõ'acã, e'catiya. Musã Jesucristo besecũú'cãrã, Õ'acũ ye quetire wereturiari masã, nipe'tirã cũ yarã e'catiya. Ti macãcjãrã musãrẽ pi'eticã weewã. Te ye bu'iri Õ'acũ narẽ bu'iri da'remi.

²¹ Be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ tutuagũ ñtãgãjore miimorõwĩ. Otese perire tõ'odio ñrũacjajo weronojõ bajuwũ. Tigare dia pajiri maapũ doqueñogũ, a'tiro niwĩ:

—Tigare doqueñorõ weronojõ Babilonia pajiri macãjo nimirõ, doqueñono'rõsa'a. Ne apaturi ti macãrẽ ñ'anemosome. ²² Ti macã nipe'tiropũ basase ne tũ'ono'some. Bũapũtẽse bũsuse, wẽopawũ putise, coroneta putise bũsũsome. No'o nisere da'rãrã ne marĩrãsama. Otese peri ñrũacã bũsuse quẽ'rã ne tũ'ono'some. ²³ Apeye quẽ'rã sĩ'osenojõ marĩrõsa'a. Na omocã ñ'otecã bosẽnũmũ weẽpeorã caricũse tũ'ono'ña marĩrõsa'a.

Toduporore ti macācjārā duu wapata'ari masā apeye di'tacjārā nemorō duume'rīrā nimiwā. Ti macācjārā tu'oña'masīrā weronojō weeme'rīrā nipe'tirocjārārē ējōpeocā weewā.

²⁴ Ti macāpu Ō'acū ye quetire wereturiari masā, cūrē ējōpeorā wējēno'cārā ye dí niwū. Tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wējēno'cārā ye dí niwū. Masārē wējē'que wapa ti macārē bu'iri da'reno'rōsa'a, niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

19

¹ Babiloniarē bu'iri da'recā ī'áca be'ro a'tiro wa'awu. Yu'u Juā pājārā masā u'musepu nirá tutuaro me'rā ucūsere tu'owu. A'tiro e'catipeowā:

Ō'acūrē e'catipeorā.

Aleluya.

Ō'acū marī wioḡu, marīrē yu'ruoḡu nimi.

Nipe'tirā bu'ipu nimi.

Tutuayu'ruḡu nimi.

² A'tiro ni'i.

Cū nisooro marīrō queoro bu'iri da'remi.

Ti macārē bu'iri da'remi.

Ti macā ni'cō numio umuarē a'metārāwapata'ari masō weronojō niwū.

Ti macācjārā ña'arō weerá nipe'tirārē a'ti nucūcācjārārē dojorēwā.

Ō'acū cūrē da'raco'terārē wējē'que wapa ti macācjārārē bu'iri da'rea'mewī, ni basape-owā.

³ Apaturi niwā tja:

—Ō'acūrē e'catipeorā. Aleluya. Ti macārē ūjūacō'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cūrōsa'a, niwā.

⁴ Veinticuatro wiorā bucrā, tojo nicā ba'paritirā catise cuorā weronojō bajurā Ō'acū wioḡu dujiri cūmurōpu dujigure ējōpeorā ejaque'awā. A'tiro niwā:

—Tojota wa'ato. Ō'acūrē e'catipeorā. Aleluya, niwā.

⁵ Be'ro wioḡu dujiri cūmurō pu'to nigú a'tiro niwī:

Nipe'tirā Ō'acū yere da'rarā cū marī wioḡure añurō ñubuepeoya.

Nipe'tirā wiopesase me'rā cūrē ējōpeorā, wiorā, mejō nirá tojo weeya, niwī.

Ō'acū masārē dutigū waro sājānu'cāse ni'i

⁶ Be'ro yu'u pājārā masā ucūcā tu'owu. Peje maarī pu'eeja o'maburose maarī weronojō busuwā. Bupo uputu paaro weronojō busuwā. A'tiro niwā:

Marī Ō'acūrē e'catipeorā.

Aleluya.

Marī wioḡu tutuayu'runu'cāḡū ni'cārōacārē nipe'tirārē dutigū sājānu'cāmi.

⁷ E'catirā.

Ejeripō'rārīpu e'catibutiarā tu'oña'rā.

“Ō'acū añuyu'ruami”, nirá.

A'tiro ni'i.

Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū cūrē ējōpeorā me'rā ninu'cārī numu ejatoja'a.

Cūrē ējōpeorā cū numo niacjo weronojō nima.

Ni'cō omocā du'tese duporo añurō ma'masu'ano'samo.

Co weronojō na apoyu'cārāpu nima.

⁸ Na su'ti butise ū'irī marīse, pūrō asistesere sāano'cārā nima, niwā.

Butise su'ti na catirā añurō wee'que ni'i, nisī'rīrō wee'e.

⁹ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu yu'ure niwī:

—A'tiro ojaya: “No'o Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugū omocā du'teri bosenumarē ī'adutino'rānojō e'catiya”, tojo ni ojadutiwī.

Cū yu'ure niwī tja:

—A'te ucūse Ō'acū ucūse waro ni'i.

¹⁰ Õ'acūrē wereco'tegu tojo nicā tu'ogu, yu'u cū tiro ñubuepeogu ejaque'awu. Yu'u tojo weecā i'agū, yu'ure niwī:

—Tojo weeticā'ña. Yu'u quē'rā cūrē da'racote'guta ni'i. Yu'u mu'u weronojō nigū ni'i. Tojo nicā mu'u acawererā Jesú yere werenu'cūrā weronojō ni'i. Yu'ure ne ñubuepeoticā'ña. Õ'acū pe'ere tojo weeya. A'tiro ni'i. Espíritu Santu Õ'acū ye weremu'tārārē masīcā weecu niwī. Te masīse me'rā werecārā niwā. Mejārōta Jesú yere wererā quē'rā Espíritu Santu masīse o'ose me'rā werema, niwī.

Masū cabayu butigu bu'ipu pesase queti ni'i

¹¹ Be'ro, u'muse pārīcā i'awū. Topu cabayu butigu bajuawī. Cū bu'i pesagu a'tiro wāmetiwī. Queoro Weenu'cūgū, Diacjūcjū niwī. Cū masārē queoro besegu niwī. Tojo nicā a'mewējēgū queoro weegū niwī. Tojo weegu tojo wāmetiwī. ¹² Cū caperi pecame'e ũjūrī pō'rā weronojō asiwu. Cū dūpopure peje wiorā pesase be'torire pesawī. Cūrē ojaō'ono'ca wāmerē cū se'saro masīwī. ¹³ Cū ya su'tiro dí me'rā yoso'carore sāñawī. Cū wāmetiwī Õ'acū Ucūse. ¹⁴ Cū yarā surara u'musecārā cūrē sirutuwa. Na su'ti butise ũ'irī marisere sāñawā. Na cabayua butirā bu'ipu pesawā. ¹⁵ Cū useropure di'pji osoyojari pji'rē cuowī. Ti pji me'rā cū a'ti turicjārārē cāmida'regusami. Tutuaro me'rā dutigusami. Na u'sere biperā tutuaro me'rā u'tabujuse weronojō cū a'ti turicjārā ña'arō weerārē bu'iri da'regusami. Õ'acū tutuayu'rugu na me'rā uayu'rūami. Tojo weegu cabayu bu'i pesagu narē uputu waro bu'iri da'regusami. ¹⁶ Cū su'tiropu, tojo nicā cū usōpu a'tiro ojaō'ono'wū: “Nipe'tirā wiorā bu'ipu wioгу waro nimi”, ni ojaō'ono'wū.

¹⁷ Be'ro, ni'cū Õ'acūrē wereco'tegu mujipū umucocjū bu'ipu nu'cūgūrē i'awū. Cū nipe'tirā mirīcūa u'muarōpu wuarārē tutuaro me'rā caricūwī:

—Nerēña. Õ'acū peje ba'asere apomi. ¹⁸ Wiorā ye di'ire ba'arāsa'a. Surara wiorārē, surara tutuari masārē, cabayua di'ire, na bu'i pesarā di'ire ba'arāsa'a. Nipe'tirā ye di'ire ba'arāsa'a. Da'racoteri masārē, da'racotetirārē, wiorārē, mejō nirārē nipe'tirārē ba'arāsa'a, niwī.

¹⁹ Be'ro, sō'agū mejēcā bajugure i'awū. Tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wiorārē na yarā surara me'rā nerēcā i'awū. Na nérēca be'ro cabayu butigu bu'i pesagu me'rā, tojo nicā cū yarā surara me'rā a'mewējērātirā tojo weewā. ²⁰ Cabayu butigu bu'i pesagu mejēcā bajugure ñe'ewī. Apī yai weronojō bajugu, oveja capesa'ritigu weronojō bajugure ñe'ewī. Cūta nisoose queti weremu'tārī masū niwī. Cūta tja masā yai weronojō bajugure ējōpeoato nīgū mejēcā bajuse pacare wee'obosawī. Cū wee'ose me'rā nipe'tirā yai weronojō bajugu wāme ojaō'ono'cārārē a'tiro weewī. Narē niso, ējōpeocā weewī. Yai weronojō bajugu queosere ñubuepeorā quē'rārē mejārōta niso, ējōpeocā weewī. Be'ro, cabayu bu'i pesagu puarā mejēcā bajurārē ñe'ewī. Na puarā catirāta pecame'e ditarajopu doqueño'no'wā. Ti ditara azufre wāmetise ope weronojō sipise me'rā ũjūwū. ²¹ Āpērā na me'rācjārā pe'ere cabayu bu'ipu pesagu a'tiro weewī. Cū ya pji cū useropu cuóca pji me'rā narē wējēpe'ocā'wī. Nipe'tirā mirīcūa na ye di'ire pajibutiaro ba'a yapicā'wā.

20

Mil cū'marī wātīrē du'tecūuse ni'i

¹ Apeye quē'rārē i'awū. Ni'cū Õ'acūrē wereco'tegu u'musepu ní'cu dijatiwī. Cū nibajudutidijari pe cja sawire cuowī. Tojo nicā cōme dajore cuowī. ² Cū pīrōjo weronojō bajugure du'tewī. Pīrō ne waro a'ti umuco da'rēca be'rocjū pīrō nino'cu nimi. Cū wātī nimi. Cūrē cōme da me'rā peje cū'marī, mil cū'marī du'tecūuwī. ³ Cūrē nibajudutidijari pepu tuuquedijowī. Be'ro ti pe sopere bi'acā'wī. Tu'ajanu'cō, pi'rabi'acā'wī. Mil cū'marī masārē niso ējōpeocā weeticā'to nīgū tojo weewī. Be'ro mil cū'marī yu'rūca be'ro yoaticā pāowīrōno'gūsami.

⁴ Be'ro, peje wiorā dujise cūmurīrē i'awū. Te cūmurīpu dujirā a'ti nucūcācjārārē besemasīse o'ono'cārā niwā. Āpērā quē'rārē i'awū. Na Õ'acū ye queti, tojo nicā Jesú yere werese ye bu'iri na dūpopare duresureno'cārā niwā. Na yai weronojō bajugu,

cũ queose yee'quere ne ñubuepeoticārã niwã. Tojo nicã na diapoapũ, na omocãrĩpũ cũ wãmerẽ ne ojaõ'ono'ticārã niwã. Na wẽrĩ'cãrãpũ nimirã, masãwã. Na masãca be'ro Cristo me'rã mil cũ'marĩ masãrẽ dutitamuwã. ⁵⁻⁶ Na masãse ne waro wẽrĩ'cãrã masãmu'tã'que ni'i. Wẽrĩ'cãrã masãmu'tã'cãrã Õ'acũ yarã ña'ase moorã nima. E'catima. Na apaturi wẽrĩsome. Pecame'epũ ne wa'asome. Na Õ'acũ ye cjasere, Jesucristo ye cjasere da'rarã nirãsama. Na mil cũ'marĩ Cristo me'rã ãpẽrãrẽ dutirãsama. Æpẽrã pe'e ña'arã wẽrĩ'cãrã mil cũ'marĩ yu'rũca be'ropũ masãrãsama.

⁷ Mil cũ'marĩ yu'rũca be'ro wãtĩ nibajudutidijari pepũ dũ'tecũu'cure pãowĩrõrãsama. ⁸ Cũ nipe'tiro a'ti nucũcãcjãrãrẽ nisoosere ãjõpeocã weegũsami. Gog, Magog wãmetirã quẽ'rãrẽ mejãrõta weegũsami. Na yarã surarare a'mequẽdutigu neocũugũsami. Na surara nucũpori pajiri maa dia sumuto cjase weronojõ pãjãrã waro nirãsama. ⁹ Na nipe'tiro a'ti nucũcãpũre se'sanũ'cãrãsama. Na Õ'acũ yarã nirõpũ, tojo nicã cũ ya macã cũ ma'irĩ macãrẽ sutuanũ'cãbi'arãsama. Õ'acũ pe'e na tojo weecã ñ'agũ, narẽ ãjũacõ'adutigu pecame'e o'ódijogũsami. Nipe'tirã ãjũpe'tia wa'arãsama. ¹⁰ Wãtĩ narẽ nisoocũ pecame'e ãjũrĩ ditarajopũ cõ'adijono'gũsami. Ti ditara ope weronojõ bajuse me'rã sipi ãjũrõsa'a. Topũ yai weronojõ bajugũ, apĩ nisoose queti weremu'tãrĩ masũ na pũarã cõ'adijono'wã. Topũ ãmũcori, ñamirĩrẽ pi'etinu'cũrãsama. Ne wijasome.

Butiri cãmurõjopũ dujigu masã weesere besese ni'i

¹¹ Be'ro, yu'ũ wiogu dujiri cãmurõ butiri cãmurõjore ñ'awũ. Topũ dujigũre ñ'awũ. Cũ ñ'orõpũre a'ti di'ta, u'muse bajudutidijape'tia wa'awũ. Te no'opũ nirõ bocatiwũ. ¹² Be'ro, nipe'tirã wẽrĩ'cãrã Õ'acũ ñ'orõpũ nu'cũcã ñ'awũ. Na no'o nirã niwã. Wiorã, mejõ nirã niwã. Na to nu'cũrĩ cura Õ'acũ nipe'tise masã wee'que ojaõ'o'que pũrĩrẽ pãawĩ. Ape pũrĩ catinu'cũse cũorã na wãmerẽ ojaõ'ono'ca pũrĩrẽ pãawĩ. Cũ wẽrĩ'cãrãrẽ a'tiro weewĩ. Na wee'quenũcũrẽ te pũrĩpũ ojaõ'ono'caronojõta narẽ queoro bese, bu'iri da'rewĩ. ¹³ Dia pacase maarĩ pacapũ wẽrĩ'cãrã topũ niwã. Di'tapũ wẽrĩ'cãrã quẽ'rã topũ niwã. Nipe'tirã na wee'caronojõta nipe'tisere queoro bese, bu'iri da'reno'wã. ¹⁴ Õ'acũ masã na wẽrĩsere cõ'ape'ocã'wĩ. Na wẽrĩ'cãrã nirõ quẽ'rãrẽ cõ'ape'ocã'wĩ. Pecame'ejopũ bu'iri da'rese apaturi wẽrĩse weronojõ ni'i. ¹⁵ Nipe'tirã na wãmerẽ catinu'cũse cũorã ojaõ'ono'ca pũrĩpũ ojaõ'ono'ña marĩ'cãrã pecame'ejopũ cõ'adijono'wã.

21

Ape ãmũco, ape di'ta dũcayũ'que ni'i

¹ Be'ro, yu'ũ ape ãmũcore, ape di'tare ñ'awũ. Todũporo nimũ'tã'que u'muse, di'ta bajudutidijape'tia wa'awũ. Dia pajiri maajo marĩwũ majã. ² Yu'ũ Juã añubutiari macã, u'muse Õ'acũ tiropũ nirĩ macãrẽ dijaticã ñ'awũ. Ti macã ape ma'ma macã Jerusalé niwũ. Añurõ apóca macã niwũ. Ni'cõ numio omocã dũ'tego marãpũre añurõ tũ'sato nĩgõ ma'masu'ano'caro weronojõ niwũ. ³ Be'ro ni'cũ u'musepũ nigũ tutuaro me'rã ucũcã tũ'owũ. A'tiro niwĩ:

—Tũ'oya. Õ'acũ masã me'rã nimi. Na me'rã ninu'cũgũsami. Na cũ yarã nirãsama. Cũ basuta na me'rã ni, na wiogu nigũsami. ⁴ Na ya'cocore tuucoegũsami. Wẽrĩse marĩrõsa'a. Bũjawetise, utise, pũrĩse quẽ'rã marĩrõsa'a majã. Nipe'tise todũporo cjase pe'tia wa'arosa'a, niwĩ.

⁵ Õ'acũ wiogu dujiri cãmurõpũ dujigu a'tiro niwĩ:

—Tũ'oya. Yu'ũ nipe'tise apeyere ma'ma dia'cũ dũcayũ'u, niwĩ.

Apeye ninemowĩ:

—Yu'ũ ucũsere ojaya. Te diacjũ nise ni'i. Yu'ũ nĩ'caronojõta wa'arosa'a, niwĩ.

⁶ Be'ro a'tiro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajanũ'cõpe'ono'o. Yu'ũta nimũ'tãgũ, nitũogupũ ni'i. No'o yu'ũre upũtu ñarã acowũorãnojoõrẽ yu'ũ catinu'cũsere o'ogũti. Narẽ wapaseesome. ⁷ No'o añurõ wee yu'ũwetirã ãjõpeodu'utirãnojoõ nipe'tise yu'ũ “O'ogũti” nĩ'quere ñe'erãsama. Yu'ũ na wiogu nigũsa'a. Na yu'ũ põ'rã nirãsama. ⁸ Æpẽrã pũrĩcã uise bu'iri yu'ũre ãjõpeodu'urã

pecame'epu wa'arāsama. Tojo nicā ējōpeotirā, ña'abutiasere weerá, wējēcō'arī masā topu wa'arāsama. Āpērā no'o uaro a'metārābajaque'atirā, yai weronojō tu'oña'masīrī masā pecame'epu wa'arāsama. Tojo nicā Ō'acū mejētare ējōpeorā, nipe'tirā nisoosepi-jarā pecame'epu wa'arāsama. Ti ditara ope weronojō bajuse sipi ūjūsa'a. Te bu'iri da'rese apaturi wērīse weronojō ni'i.

Ma'ma macā Jerusalé cjase queti ni'i

⁹ Be'ro ni'cū sō'onícārā siete me'rācjūrē ī'awū. Náta, nánucū bu'iri da'retuatje posetise parire cəowā. Ni'cū na me'rācjū a'tiro niwī:

—Te'a. Mū'urē Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu nūmo niacjore ī'ogūti, niwī. Cū nūmo Jesucristore ējōpeorā nisī'rīrō wee'e.

¹⁰ Espíritu Santu quē'ese weronojō yu'ure ī'owī. Ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu ūrūgū pajicju m'mnacjūjopu yu'ure miawī. Topu yu'ure Ō'acū tiro nícamacājo dijatisere ī'owī. Ti macā Jerusalé ña'ase moorī macājo niwū. ¹¹ Ti macā Ō'acū asistese me'rā pūrō asistewu. Ūtāperi wapabujuse peri jasper wāmetise peri weronojō asiste, acostiwu. ¹² Ti macā sumuto pajiri sārīrō m'muarī sārīrō niwū. Ti sārīrōpu doce soperi niwū. Te soperinucū ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu nu'cūwī. Te soperipure Israe ye cururicjārā wāmerē ojaō'ono'wū. Na doce cururi niwā. ¹³ Ti sārīrōpure mujīpū mujātiro pe'e i'tia sope niwū. Mujīpū sājārō pe'ere i'tia sope niwū. Cūpe pe'ere i'tia sope niwū. Diacjū pe'e quē'rārē i'tia sope niwū. ¹⁴ Ti macā cja sārīrōrē ūtāpaga paca me'rā tuuñe'eno'wū. Tepagā docepaga niwū. Tepagánucū Jesucristo besecú'cārā wāmerē ojaō'ono'wū.

¹⁵ Ō'acūrē wereco'tegu yu'ure ucūgū ni'cāgū ārūgū uru me'rā wee'cure cəowī. Tigu me'rā ti macārē, soperire, ti sārīrōrē queogutigu weewī. ¹⁶ Ti macā ba'paritise pā'rērī mejārōta bajuwu. Ni'cārōnojō e'sa, ni'cārōnojō yoawu. Ō'acūrē wereco'tegu cū queocju me'rā ti macārē queowī. Ti macā yoaro dos mil doscientos kilómetros niwū. Ū'muarō, e'saro quē'rā mejārōta niwū. ¹⁷ Be'ro sārīrōrē queowī. Sesenta y cinco metros e'sawu. Masā queowaronojō queowī.

¹⁸ Sārīrō ya'sasepaga jasper wāmetise me'rā wéeca sārīrō niwū. Ti macā uru waro me'rā wéeca macā niwū. Uru ēocujiri ū'irī marīse weronojō acostiwu. ¹⁹ Ūtāpaga ti sārīrōrē tuuñe'esepaga paca a'tiro weeno'wū. Nipe'tise ūtāperi wapabujuse peri me'rā ma'masu'ano'wū. Nimū'tā cja ya'sase peri jasper wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā zafiro wāmetise ya'sase peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā butibocurese ágata wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ya'sase esmeralda wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. ²⁰ Apega sō'ase ónice wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā sō'abocurese cornalina wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ewūbocure crisólito wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ya'sase berilo wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ewūbocure acostise topacio wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ya'sabocurese crisoprasa wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Be'ro cjā ya'sase jacinto wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. Nitucjapna sō'a ñibocurese amatista wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wū. ²¹ Doce soperi niwū. Te ni'cārē soperi ni'cāgā perlajo me'rā weeno'que soperi niwū. Macā decoru wa'ari ma'a uru me'rā wéeca ma'a niwū. Ēocujiri acostiro weronojō bajuwu.

²² Ti macāpure ne Ō'acū wi'ire ī'atiwu. A'tiro ni'i. Ō'acū marī wioгу tutuayū'ruagu topu nimi. Tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu quē'rā topu nimi. Tojo weero Ō'acū wi'i marīwū. ²³ Ti macāpure mujīpū m'mucocjū, ñamicjū sī'osere ne a'masome. Ō'acū asistese me'rā añurō sī'onu'cū'u. Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu cū ti macārē sī'ogū nimi. ²⁴ A'ti nucūcācjārā Ō'acū yu'ruono'cārā ti macā sī'ose me'rā sjarāsama. A'ti nucūcācjārā wiorā na wiorā ní'quere ti macāpu miarāsama. ²⁵ Topure ñami marīrōsa'a. Tojo weero ti macā cjase soperi susunu'cūcā'rōsa'a. ²⁶ A'ti nucūcācjārā na añuse niseti'quere ti macāpu miarāsama. ²⁷ Topure ne ni'cāti ña'ase miisājāno'ña marīrōsa'a. Ña'arō weerá, nisoosebucurā topure ne sājāsosome. Ō'acū

macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ ya pũrĩ catinu'cũse cœorã na wãmerẽ ojaõ'ono'cãrã dia'cũ sãjãársama.

22

¹ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ diare i'owĩ. Ti maa ũ'irĩ marĩrĩ maa niwũ. Te aco, catise warore o'owũ. Pũrõ acostiri maa niwũ. Õ'acũ, tojo nicã cũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ dujiri cũmurõ docapũ wijawũ. ² Ti macã deco wa'ari ma'apũ o'mabũrowũ. Dia pũaperi sumuto yucũ catise o'ose pĩ'rĩwũ. Ni'cã cũ'marẽ docetiri dũcatiũ. Mujĩpũrĩnũcũ dũcatiũ. Tigũ cjase pũrĩ masãrẽ ocoyese niwũ. ³ Topũre “Masã ña'arõ wee'que wapa narẽ ña'arõ wa'arosa'a”, niña marĩrõsa'a. Ti macãpũre Õ'acũ, tojo nicã cũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ dujiri cũmurõ nirõsa'a. Cũ yarã cũrẽ ñubuepeorãsama. ⁴ Bajuyoropũ cũrẽ i'arãsama. Na diapoapũ cũ wãmerẽ cœorãsama. ⁵ Topũ ñami marĩrõsa'a. Topũ nirã ne sĩ'osere ñasome. Mujĩpũ bo'reyusere ñasome. Õ'acũ marĩ wiogũ sĩ'ogũsami. Na topũ nirã Õ'acũ me'rã dutitamunu'cũrãsama.

Jesucristo maata a'tigũsami nise queti ni'i

⁶ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ yũ'ure niwĩ:

—A'te ucũse diacjũ nise ni'i. Te ní'caronojõta wa'arosa'a. Marĩ wiogũ Õ'acũ cũ wereduti'quere wereturiari masãrẽ wãcũse o'owĩ. Cũta cũrẽ wereco'tegũre o'ówĩ. Cũ yarãrẽ maata be'ropũ wa'atjere i'odutigũ tojo weewĩ.

⁷ A'tiro niwĩ:

—Maata a'tigũti. A'ti turipũ oja'quere ãjõpeo yũ'tigũnojo e'catigũsami, niwĩ.

⁸ Yũ'u Juã a'te nipe'tisere i'awũ. Nipe'tisere tũ'owũ. Tere tũ'o, i'ãca be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ yũ'ure i'o'cũ tiro ñubuepeogũ ejaque'awũ. ⁹ Cũ pe'e tojo weecã i'agũ, niwĩ:

—Tojo weeticã'ña. Yũ'u quẽ'rã cũrẽ da'racõ'tegũta ni'i. Yũ'u mũ'u weronojõ nigũ ni'i. Mũ'u acawererã Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masã weronojõ ni'i. Tojo nicã yũ'u nipe'tirã a'ti pũrĩpũ oja'quere ãjõpeo yũ'tirã weronojõ ni'i. Yũ'ure ñubuepeoticã'ña. Õ'acũ pe'ere ñubuepeoya, niwĩ.

¹⁰ Cũ yũ'ure ninemowĩ:

—A'ti pũrĩpũ “A'tiro wa'arosa'a” ni oja'que queoro wa'atje cã'rõ dũ'sa'a. Tojo weegũ a'ti pũrĩpũ oja'quere Õ'acũ ye quetire ya'yioropũ cœoticã'ña. ¹¹ Cã'rõ dũ'sa'a. Ña'agũ mejãrõta cũ ñaro weebata'to. Ña'abutiasere weegũ quẽ'rã mejãrõta weebata'to. Añugũ pũrĩcã añurõ weenu'cũato. Tojo nicã Õ'acũ ñaro weenu'cũgũ cũrẽ queoro weesirutuato, niwĩ.

¹² Be'ro Jesú a'tiro niwĩ:

—Tojota ni'i. Maata a'tigũsa'a. Yũ'u masãrẽ o'eatjere cœo'o. Nánũcũ na queoro wee'quere o'ogũti. ¹³ Yũ'ũta nimũ'tãgũ, nitũogũpũ ni'i.

¹⁴ »No'o su'tire coe'cãrã weronojõ añurã nĩsĩ'rĩrã na ña'arõ wee'quere du'urã, e'catirãsama. Na catise o'ocjũ dũcare ba'amasĩrãsama. Na a'ti macã añubutiari macãpũ sãjãamasĩrãsama. ¹⁵ Æpẽrã pũrĩcã ña'arõ weeri masã ti macãpũre sãjãasome. Ña'abutiario weerã, yai weronojõ tũ'oña'masĩrĩ masã ti macãpũre sãjãasome. Tojo nicã no'o ñaro ña'arõ a'metãrãbajaque'atirã, wẽjẽcõ'arĩ masã sãjãasome. Æpẽrã Õ'acũ mejẽtare ñubuepeorãnojo, tojo nicã nisoosere weetu'sarãnojo sãjãasome.

¹⁶ »Yũ'u Jesú ni'i. Õ'acũrẽ wereco'tegũ, yagũ me'rã a'ti pũrĩ cjase nipe'tirã yũ'ure ãjõpeose cururicjãrãrẽ wereduti'i. Yũ'u dũporocjũ wiogũ Davi pãrãmi nituriagũ ni'i. Tojo nicã ñocõawũ bo'reque'ari cura asistemũjãtigũ weronojõ nigũ ni'i, niwĩ Jesú.

¹⁷ Cũ tojo níca be'ro Espĩritu Santu, tojo nicã Jesucristore ãjõpeorã a'tiro niwã:

—A'tibaque'oya, niwã.

No'o a'tere tũ'orãnojo quẽ'rã “A'tiatio”, niatio.

No'o acowœorã sĩ'rĩsĩ'rĩrãnojo a'tiatio. Aco catise warore o'osere sĩ'rĩrã a'tiatio. Te ne wapamarĩrõsa'a.

¹⁸ Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire a'ti pũrĩpũ oja'quere tũ'orãrẽ a'tiro ni wereyuguti. No'o a'ti pũrĩpũ oja'quere ojayũ'rũogũnojõrẽ Õ'acũ bu'iri da'regũsami. A'ti pũrĩpũ bu'iri da'resere oja'quenojõrẽta cãrẽ weegũsami. ¹⁹ No'o a'ti pũrĩpũ oja'quere da'agũnojõrẽ Õ'acũ a'tiro weegũsami. Cũ ojadũ'a'caronojõta Õ'acũ catinu'cũse cũorã ojaõ'ono'ca pũrĩpũre cũ wãmerẽ coegũsami. Cũ yucũ cjase catise o'ocjũ dũcare ba'asome. Cũ ti macã añurĩ macãrẽ sãjãasome. A'te quetire a'ti pũrĩpũre ojano'o.

²⁰ Jesucristo a'tere weregũ, a'tiro nimi:

—Tojota ni'i. Cã'rõacã dũ'sa'a yũ'ũ dijatiatjo, nimi.

Tojota wa'arosa'a. Wiogũ Jesús, quero a'tibaque'oya.

²¹ Marĩ wiogũ Jesucristo mũsã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Tojota weeato.

Õ'ACÛ YERE UCÛRÏ TURI
en tucano
Õ'ACÛ YERE UCÛRÏ TURI
tucano

A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e nise ni'i (Glosario)

- Ángel Quetiweredutigũ o'ono'cu nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e. Õ'acũrẽ wereco'tegu ʌ'mũsecjũ Õ'acũ yere da'ra, cũ ye quetire wereco'tegu nisami. Cũ marĩ a'ti turicjãrã weronojõ nitisami.
- Apocalipsis Masĩno'ña marĩ'quere bajuyoropũ ĩ'o'que ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Quẽ'ese weronojõ ĩ'o'que ni'i.
- Arameo Jesú a'ti nucũcãpũ nícaterore cũ ní'caropũre a'te ucũsereta ucũyũ'rũnũ'cãcãrã niwã.
- Areópago Atena wãmetiri macãpũre ʌ'mũarĩ bu'a ũtãperipijarore tojo pisucãrã niwã. Topũ ti macãcjãrã “A'tiro weeroña'a” nirĩ masã nerẽwũacãrã niwã. Tojo nicã topũ nerẽwũarãta tja Areópago wãmeticãrã niwã.
- Arca de la alianza Israe curuacjãrãrẽ Egiptopũ wijáca be'ro Õ'acũ na ũrũgũ Sinaípu nicã, Moisére ni'cã acaro weeduticũ niwĩ. Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weegũti” ní'quere cũori acaro nicaro niwũ. Ti acaro po'peapũre Õ'acũ diez dutise ojacũu'que ũtãpĩrĩ, tojo nicã Aaró yagũ tuacjũ ñasãwĩcũ sãñacaro niwũ. Apeye ni'cãrũ uru me'rã weecarũ maná poseticjũ sãñacaro niwũ. Ti acaro uru caseri me'rã omabi'ano'caro niwũ. Ex 40.3; Jos 6.3-15; Heb 9.4-5.
- Artemisa Éfesocjãrã na ějõpeogo queose yee'co nico niwõ. Āpẽrã core Diana pisucãrã niwã.
- Asó Apetero ti macãrẽ Aso nisama.
- Beelzebú Wãtĩa wiogũre tojo pisucãrã niwã.
- Cameyo Wa'icũ masã na pesawã'cãgũ, apeque o'mabosagũ nisami. Cũ sã'emarẽ pacase wacupaga paca tuupeosami.
- Capernau Apetero ti macãrẽ Cafarnau nisama. ʌ'mũarĩ bu'a, butiwijiri bu'a nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ.
- Cebada Dũporocjãrãpũ pajasecũorã te me'rã pá wee, ba'acãrã niwã.
- Clauda nũcũrõ Āpẽrã Cauda nũcũrõ nisama.
- Coroneta Cõme me'rã wéecawũ puticã ʌpũtũ bũsũpũre tojo nisama.
- Cristo Griego ye me'rã “Õ'acũ bese'cu cũ o'ó'cu nimi”, nisĩ'rĩrõ wee'e. Hebreo ye me'rã “Mesías” nisama.
- Epicúreos “Marĩ catiri ʌmũcore e'catisenojõrẽ weeroña'a” ni bu'esere siruturi masã nicãrã niwã.
- Estoicos “Marĩ nisetironojõta nicã'rõña'a; mejẽcã weesĩ'rĩsenojõ, e'catisenojõrẽ, pũrĩsenojõrẽ tojo tũ'oña'cã'rõña'a” ni bu'esere siruturi masã nicãrã niwã.
- Fariseo masã Judío masã cururicjãrã wiorãrẽ tojo pisucãrã niwã. Na Moisé duti'quere weepe'odutiri masã, na ñecũsũmũa weemũjãti'quere nemopeori masã nicãrã niwã.
- Gadara Apetero toreta tja Gerasa nisama.
- Genesare Apetero Galilea wãmetiri ditarareta tojo pisucãrã niwã. Tojo nicã ni'cã di'ta, ti ditara majãrõpũ nirõrẽ tojo pisucãrã niwã.
- Griego A'te ucũsere Jesú nícateropũre nipe'tirocjãrã ucũcãrã niwã. Õ'acũ yere ucũrĩ turi (Nuevo Testamento) a'te ucũse me'rãta ojano'caro niwũ. Tojo nicã Grecia (Acaya) cjãrãrẽ tojo pisucãrã niwã.
- Hebreo masã Abrã “hebreo masũ” pisumũ'tãno'cu niwĩ. Be'ro cũ Isaare põ'rãtĩca be'ro cũrẽ, cũ põ'rãrẽ, cũ pãrãmerã nituriarãrẽ mejãrõta “hebreo masã” pisuno'cãrã niwã. Na ucũsere “hebreo” pisuno'caro niwũ. Gn 14.13.
- Hermes Griego masã na ějõpeogu queose yee'cu nicũ niwĩ. Romano masã cũrẽ Mercurio pisucãrã niwã.
- Hisopo Yucũsiti judío masã Õ'acũrẽ ějõpeorã na ña'arõ wee'quere acobojose sãrĩrã yoso páãsteri si'ti nicaro niwũ.

- Iglesia Nipe'tirā Jesucristore ějōpeori curuacjārārē tojo nisama. Masā wééca wi'li mejētare tojo nisama.
- Isabe Apetero coreta Elisabet nisama.
- Israe Ne warore Jacob wāmeticu niwī. Cū Isaa macū nicu niwī. Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu me'rā a'mequéca be'ro tojo wāme ducayucu niwī.
- Israelita Israe curuacjārārē, Jacob pō'rā doce cururicjārārē tojo nicārā niwā.
- Judío masā Israe curuacjārā Judea di'tapū nirá “judío masā” pisuno'cārā niwā. Siape'e me'rā nipe'tirā Israe curuacjārā tojo pisuno'cārā niwā. Na hebreo yere ucūcārā niwā.
- Legión Ticurā ni'i, niró marĩrō, pājārā waro ni'i, nisĩ'rĩrō wee'e.
- Levadura Pá weerā pā'mu, bucato nĩrā na morēse ni'i. Te nipe'tise na morēsepure a'mesu'ape'tia wa'asa'a.
- Levita Leví ya curuacjārā nisĩ'rĩrō wee'e. Leví wāmetigu pa'i ya curuacjārē tojo pisucārā niwā. Ti curuacjārā āpērā pa'iare Ō'acū ye cjasere weetamuco'terā nicārā niwā.
- Litro Aco ni'cāgā borewaria ejatuaro posetisere tojo nisama.
- Maestros de la ley Moisé oja'quere bu'eri masā nicārā niwā. Ne waropma narē “escriba” pisucārā niwā. “Escriba” dūporocjārā Moisé duti'quere ojaturari masārē tojo pisucārā niwā.
- Maná Israe curuacjārārē na yucu marĩrō, masā marĩrōpu wa'acā, Ō'acū cū u'muse cjase ba'ase o'o'que nicaro niwū. Na Egiptopu wjarā Canaápu wa'arā, cuarenta cū'marĩ tere ba'acārā niwā.
- Mateo Apetero cūrē Leví nisama.
- Mesías Hebreo ye me'rā “Ō'acū bese'cu cū o'ó'cu nimi,” nisĩ'rĩrō wee'e. Griego ye me'rā Cristo nisama.
- Nardo Ū'mutise ni'cā yucūsitipu tigu nū'cōrĩ me'rā wee'quere tojo nicārā niwā.
- Natanae Apetero cūrē Bartolomé nisama.
- Nicolaíta wāmetiri curuacjārā Jesucristore ějōpeorā nimirā āpērānojōrē ějōpeo, a'metārāsenojōrē weesetirārē tojo nicārā niwā.
- Niyeru wapaseeri masā Romano masā wiogure da'ratamurĩ masā nicārā niwā. Na judío masā na acawererārē niyeru wapasee, ape di'tacjū wiogūpūre o'ocārā niwā. Apeterore o'ope'otipā. Tojo weerā judío masā narē “Marĩ acawererā nimirāta, ña'arō weema, yajari masā nima”, nicārā niwā. Apeterore narēta tja “publicano” nisama.
- Ō'acū wi'li Jerusalé cja wi'li, ni'cā wi'li nirĩ wi'ire tojo pisucārā niwā. Judío masā nerē ñubueri wi'li nicaro niwū. Ti wi'lipū Ō'acūrē e'catipeorā, wa'icūrārē wějē ũjūamorōpeocārā niwā. Ti wi'ire “templo” nisama.
- Paraíso Ū'muse Ō'acū tiropure tojo nisama.
- Pascua bosenu Judío masā ñecūsumma Egiptopu nĩ'cārārē ape di'tapū miiwija'quere wācūsiruturi bosenu mūrē tojo nisama.
- Pentecosté Judío masā na ote'que (trigore) ñe'erĩ bosenu nicaro niwū. Cincuenta nūmūrĩ Pascua bosenu wa'áca be'ro ti bosenu mūrē weewuacārā niwā.
- Priscila Apetero coreta Prisca nisama.
- Saduceo masā Āpērārē na bu'ese me'rā ějōpeocā weerá wiori nicārā niwā. Na judío masā cā'curuacā nicārā niwā. Na masā wérĩca be'ro masāsere, Ō'acūrē wereco'terā nisama nisere ějōpeoticārā niwā.
- Sauru Judío masā soowuari nūmu nicaro niwū. Ti nūmūrē Ō'acū dia'cūrē ñubuepeo-duti, ne da'radutiticārā niwā.
- Silvano Apetero ā'rĩrē Sila pisucārā niwā.
- Sinagogas Judío masā nerēwūase wi'seri nicaro niwū. Macārnucū te wi'seripu Ō'acūrē ñubuepeo, masārē bu'emujācārā niwā.

Trigo Arusu weronojō ba'ase nisa'a. Te peri me'rã harina wãmetisere weesama. Te harina me'rã pářẽ weesama. Tere peje apeyenojō c̣uorã ba'acãrã niwã. Pajasec̣uorã pe'e te weronojō bajuse cebadare ba'acãrã niwã.

Troa Apeterore ti macãrẽ Troáde nisama.

Wi'seriacã weeri bosenuṁṁ Jerusaléṁṁ judío masã c̣ũ'marĩṁc̣ũ ni'cã bosenuṁṁ na otesere ñe'éca be'ro weewuacãrã niwã. Na ñec̣ũsṁṁṁṁ Egiptorṁ wijáca be'ro cuarenta c̣ũ'marĩ masã marĩrõ, yuc̣ṁ marĩrõṁṁ na sija'quere wãc̣ũsiruturi bosenuṁṁ nicaro niwũ.

Zeus Griego masã na ějõpeogṁ queose yee'c̣ũ nic̣ũ niwĩ. Romano masã cãrẽ Júpiter pisucãrã niwã.